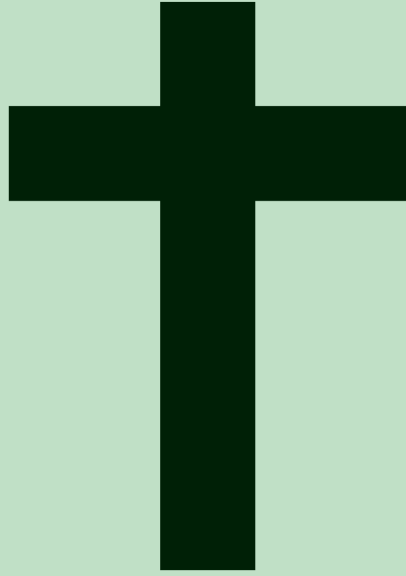

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da

Contents

MATIE	1
MAKI	63
LUKI	102
ZAAN	167
KLEZA MU	215
ROME MU	278
KORENTI □LWA MI	307
KORENTI PLE MI	335
GALASI MU	354
EFEZI MU	364
FILIPU MU	374
KOLCSI MU	381
TESALONIKI □LWA MI	388
TESALONIKI PLE MI	394
TIMOTE □LWA MI	398
TIMOTE PLE MI	406
TITI	412
FILEMƆ	416
EBRE MU	418
ZAKI	439
PIERI □LWA MI	447
PIERI PLE MI	455
ZAAN □LWA MI	460
ZAAN PLE MI	467
ZAAN YAGA MI	469
ZUDI	471
-YRE ZI YELE 'SƆWE	474

MATIE -JAN 'NRALE- 'LA YƆƆNDIA- ZESU BA ZAYI'

Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ngblo

-Dele -yaa Matie 'le ɛɛ? -O -yaa Matie sii 'ezin- Alife gbe Levi (Maki 2.14; Luki 5.27). -E -yaa Zesu a -klanlane vu ta ple 'ɛ do 'le. Yaa klele -li 'waati 'la ba Zesu a -klanlane mu 'ɛ do 'le, -e -yaa Rome mu a -bhleṅgbe -gbene 'ɛ 'bhe a 'nisrakun mu 'ɛ do -la -le. 'Bhe 'waati 'ɛ ba, 'ke Zuufu mi do -yaa kle Rome mu a 'nisrakun mi 'le, 'bhe neene- Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'bhe ye 'bhii -za 'yɔɔ- kle mi -gbene do. 'Mu 'yaa- 'bhe mafinyanwo, -amasroyi Rome mu 'ɛ 'yaa- -o -sɔnnii' mu gbalaan 'gbu -la -le. 'Dun-, 'yee- Matie 'yrenklaa- Zesu ma, 'bhe- 'bhe 'a -siila dɔɔ -e nu kle 'bhe a -klanlane mu 'ɛ do 'le.

Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia- Zuufu Zesu 'yi mu -la 'kaama-. Matie Mɛzan Zesu Krisi kun 'bhii- Mɛ Daan mi -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le. 'Bhe- -a 'kpee ma 'ezin-, Zuufu mu 'ɛ 'yri 'yaa- -o -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'la 'nule- ta, 'yee- Zesu -le 'bhe 'le. Matie Zesu Krisi zɔn 'zi -kɔɔ' ni -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi 'bhii- Izraeli mu -Bhee mi -Bhleṅgbe. Zesu 'yaa- 'ke -Bhleṅgbe Davidi 'srɛ mu 'ɛ do 'le 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa -lɛjanwoa 'elwale -sɔ gɔnɛ- 'la gbɛn- bhe. 'Bhela- -zayile, -ya -siila -bhleṅgbe Davidi 'pegee Abraamu 'Nranɛ-. Zuufu mu a -Waanbhaa' -lɛgbalaanya 'ɛ ma, waa -yaa sɔ 'yee -Waanbhaa' 'siile -a 'tɔ -zeze 'gbu 'ɛ ma. 'Bhela- -zayile, 'ke Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ɛ 'le, -ya pe dɔɔ: <Laanima -Bhleṅgbeya>. -E 'bhe 'siigbeya -gloɔn 'ɛ [kpaa -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ɛ ma gaan mia do bhe vu.

'Yee- Matie a -Jan 'Nrale- 'lɛɛ- 'yi jan ngblo mu 'ɛ 'mu -le -ge:

1. 'Kee- san -a -le [lwa mi 'ɛ ma,

'kee- nu 'tenle- -a -le yizie mi 'ɛ ma, Matie -o Zesu zɔn 'zi 'bhii- Zuufu mu a -Bhleṅgbe: -ya -gbɔɔ 'pegee -a -taa mu dayre 'ɛ 'yipia- 'ke 'bhe ge 'tenle- -a yale 'ɛ ma.

2. 'Kee- san -a -le 'soo mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le 'srwape- mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleṅgbe 'ɛ -yaa' -bhleṅgbe 'yaaza- 'ɛ 'bhe- 'le.
3. 'Kee- san -a -le 'srwaa- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le vu ta ple mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke 'sej -gloɔn 'la 'bhe 'yaa- Zesu 'kɔɔ 'bhe- 'le, 'bhe- Zuufu mu 'ɛ -banjoza 'ɛ -a -yi.
4. -A -le vu ta yaga mi 'ɛ 'yi, Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'pegee 'bhe a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la -le.
5. 'Kee- san -a -le vu ta yizie mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le mia do bhe yaga mi 'ɛ ma, Matie -Bhleṅgbe Zesu a yewogbeya 'ɛ 'yipia-, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'ɛ -banjoza 'ɛ -a -yi.
6. 'Kee- san -a -le mia do bhe yizie 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le mia do bhe 'soo mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleṅgbe Zesu a -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu 'pegee a nu gbɛ ple mi 'ɛ 'mu -la -le.
7. 'Kee- san -a -le mia do bhe 'srwado- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le boolazi mi 'ɛ ma, -a -le mia do bhe 'srwaa- 'ɛ, Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'lɛwlaa- 'ke Zesu dɛza 'ɛ mɛɛ mu 'kɔɔ 'bhe 'le, 'bhe 'pegee -ya bweza gale ba, 'bhe- -a geza 'ɛ lafle' 'yi 'mu 'kpen 'yigɔɔna.

Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Zesu -yaa' -klanlane mu 'ɛ -daanna wlan -le 'soo -la -le:

1. Zesu -yaa' -klanlane mu 'ɛ -daanna -o 'taawo- gɔnɛ- 'la gbɛn- -Waanbhaa' a -Bhleṅgbeya 'ɛ ba zayi'. (Matie 5-7).
2. -O -Waanbhaa' a -Bhleṅgbeya 'ɛ ma -Jan 'Nrale- 'ɛ wo gɔnɛ- 'la gbɛn- (Matie 10.5-42).
3. Zesu laanima -Bhleṅgbeya

-wa 'ε ba janwoa- -gɔɔn mu 'yi (Matie 13).

4. Zesu -janwoa -za 'yɔɔ- 'pegee -za 'yɔɔ- -sroma 'yanza- ba zayi' (Matie 18).

5. Zesu -janwoa 'drunyan 'lɛyanza 'pegee bhaaplenj mu 'kitikanza 'ε ba zayi' (Matie 24-25).

ZESU 'YAYRɛ- 'PEGEE -A MATRUŊ BHILA ZI

Zesu -gɔɔ mu

(Luki 3.23-38)

1 Zesu Krisi -gɔɔ mu 'ε 'wole- -gɛ. Zesu -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'le. 'Bhɛɛ- -e -yaa 'ke Abraamu 'trɔnkala 'le.

2 Abraamu Izaki -yaa; Izaki Zakɔbu -yaa; 'bhɛɛ- Zakɔbu Zuda 'pegee 'bhɛ nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ε 'yaa-.

3 Zuda Farɛsi 'pegee Zera -yaa -a na Tamaa ta; Farɛsi Esrɔn -yaa; 'bhɛɛ- Esrɔn Ramu -yaa;

4 Aramu Aminadabu -yaa; 'bhɛɛ- Aminadabu Naason -yaa; Naason Salimɔ -yaa.

5 Salimɔ Boazi -yaa Raabu ta; Boazi Obɛdi -yaa Ruti ta; 'bhɛɛ- Obɛdi Izai 'yaa-;

6 Izai -bhɛngbe Davidi 'yaa-; 'bhɛɛ- Davidi Salomɔ 'yaa- le 'la 'bhɛ -yaa 'elwale -sɔ Uri 'na 'le 'bhɛ ta.

7 Salomɔ Roboamu -yaa; 'bhɛɛ- Roboamu Abia -yaa; Abia Azafi -yaa.

8 Aza Zozafati 'yaa-; 'bhɛɛ- Zozafati Zoramɔ 'yaa-; Zoramɔ Oziasi -yaa;

9 Oziasi Zoatamu -yaa; 'bhɛɛ- Zoatamu Akazi -yaa; Akazi Ezekiasi -yaa;

10 Ezekiasi Manase 'yaa-; 'bhɛɛ- Manase Amɔ 'yaa-; Amɔ Zoziyasi -yaa;

11 Zoziyasi ɔkla Zekoniasi 'pegee 'bhɛ nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ε dɛ 'le; 'bhɛ ɔkla -o -ja Izraeli mu 'ε 'le luya 'yi Babilɔni 'waati 'la ba 'bhɛɛ- ba.

12 Izraeli mu 'ε dale blaana luya 'yi Babilɔni, 'ke Zekoniasi Salatieli

'yale-; 'bhɛɛ- Salatieli Zorobabeli 'yaa-;

13 Zorobabeli Abiudi 'yaa-; 'bhɛɛ- Abiubi Eliakimu 'yaa-; Eliakimu Azɔɔ -yaa;

14 Azɔɔ Sadɔki -yaa; 'bhɛɛ- Sadɔki Akimu -yaa; Akimu Eliudi -yaa;

15 Eliudi Eleazaa 'yaa-; 'Bhɛɛ- Eleazaa Matani 'yaa-; Matani Zakɔbu -yaa;

16 Zakɔbu Zozɛfu -yaa; 'bhɛɛ- Zozɛfu ɔkla 'ke Mari ɔnɔɔ 'le. Mari ɔkla 'ke Zesu nɛɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o Zesu 'tɔkpaa- Krisi: 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan makwan-.

17 'Kee- san *Abraamu ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- Davidi ma, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛnj-. 'Bhɛɛ- 'kee- san Davidi ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Izraeli mu 'ε gele ma luya 'yi Babilɔni, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛnj-. 'Bhɛɛ- 'kee- san 'bhɛ 'waati 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Zesu Krisi 'yale- ma, 'bhɛ ɔkla 'ezin- 'flan vu ta yiziɛ.

Zesu Krisi 'yaza-

(Luki 2.1-7)

18 Zesu Krisi -yaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. Zozɛfu dɔle -yaa Zesu nɛɛ Mari zi. 'Sani- -o nu 'fɛ klɛɛ do 'waati 'la ba, 'ke Mari kpɛ 'sile Lii 'Wɛnj 'ε -glɔɔya' 'ε 'le.

19 'Bhɛ ya 'ε 'yi, -a -nɔɔ Zozɛfu 'laa -yaa -a zi 'bhii- 'bhɛ 'a 'tɔsiɛ- mɔkpɛn' 'yrɛ ma kpataakpa, -amasrɔyi 'bhɛ 'yaa- 'ke mɛɛ wlan do 'le. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'bhɛ 'a 'lɛdulale dɔɔ 'bhɛ bhɛleya gole- -a ma gaanyi'.

20 'Bhɛ 'yaa- 'bhɛ 'kpeɛɛdan 'zi bhla 'la ba 'bhɛ -za 'ε ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- yi pla -yrekpaa' do, 'ke gbɛnj do 'klale 'bhɛ 'yrɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' a -mleke' do 'a 'pele 'bhɛ ni gbɛnj 'ε na dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zozɛfu, 'yaa -gblaanelɛ' Mari 'sile- ma 'e 'na 'le; -amasrɔyi -a kpele -o 'ke -nɛ 'la 'le bhɛ, 'bhɛ da 'zi Lii 'Wɛnj 'ε -glɔɔya' 'ε 'bhɛɛ- ba.

21 -E nu -a yale 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le, 'bhɛɛ- 'e nu 'bhɛ 'tɔkpale Zesu, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ Mɛɛ -Bhɛ Mi,

-amasroyi 'yele- nu -a 'si mu 'e gole waa -za 'yoo- mu 'e 'yi.»

²² 'Bhe -za mu 'leε- 'kpen □kla, 'kooko- Meezan -jan 'la □kpa -a -lela' janwo mi Ezai 'lii 'elwale gban -so 'bhe 'leso-.

²³ 'Bhe -jan 'e 'bhe -le -ge: -Ka 'ka 'yrekpa doo! -Gblanε 'la 'ke yaa 'gwlaan- do, -e nu kpe 'sile-, 'bheε- -e nu -a yale 'ke -ne 'gwlaan- do 'le. -O nu 'bhe 'tokpale Emanueli.» ('Bhe 'yi -le doo -Waanbhaa' -o -koo' ba.)

²⁴ Zozefu bwele, Meezan a -mlεke' 'e 'bhe -jan 'la □woa -a ni 'kee- 'bhe 'yizaklele. 'Bhe ya 'e 'yi, 'kee- Mari 'sile -a na 'le.

²⁵ 'Dun- Zozefu 'pegee Mari 'laa 'fe klele do 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bhe 'ne 'gwlaan- 'e 'yale- ma. Zozefu -ne 'e 'tokpaa- Zesu.

2

-Zado' mu -o Zesu malrokpa zii'

¹ Zesu □yaa Betelemu, Zude 'kleen 'e 'yi -wa 'ne do ta 'waati 'la ba, 'ke -bhleṅgbe Erodi 'yaale- -o Izraeli mu 'e 'wiin-. -A yale blaana, 'ke -zado' mu -ledo' dale- -yretεbhe -wlenyre' □noo, 'bheε- 'ke -o nule- Zeruzalemu. -O -yaa lafle' 'yi mleklenne mu 'e 'taawogbeya 'e 'bheε- daan.

² -O bhole Zeruzalemu, 'ke -o mee mu -lrokpale doo: «-O -ne 'la 'yaa- 'bheε- 'kee- nu klele 'ke Zu-ufu mu a -bhleṅgbe 'le -yoo 'naa εε? 'Wa -toomasie mleklenne do -ya -yretεbhe -wlenyre' □noo, 'bhela- -yile 'o □nwa -a gbayre noo-.»

³ -Bhleṅgbe Erodi 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke 'yee- 'pegee Zeruzalemu mu 'e 'kpen zrubatedole.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -leε mu 'e 'pegee 'Ton daan mu 'e 'kpen 'siile, 'bheε- 'kee- 'mu -lrokpale doo: «-Waanbhaa' Mee -Bhee Mi -Kpoo 'la -yaa' -janwoa, -e nu yale yre 'e -dela noo- εε?»

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lekunle -a ni doo: «-E nu yale Betelemu, Zude 'kleen 'e 'yi -wa 'ne do ta. -Amasroyi -Waanbhaa' -lela' janwo mi do -jan

'leε- yooṅdia- -a ba zayi' 'elwale gban -so doo:

⁶ <'Bhi Betelemu -wa 'la -yoo Zude 'kleen 'e 'yi bhe! 'Yoo- 'ke Zude 'kleen 'e 'yi -wa mu 'e 'kpen ba -wa 'fiētronne 'le 'de! -Amasroyi 'e ba mi do nu klele -kunlii do 'le, 'bheε- 'bhe -le nu 'an Izraeli 'si mu 'e 'ledoole zi -lrele' ta 'bhii- -bhlaa gooba mi do -yaa' -bhlaa mu 'e 'ledoo- gōne- 'la gbēen-.»

⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Erodi 'woo- -zado' mu 'e 'siile gaanyi', 'bheε- 'ke -yoo -lrokpale mleklen- 'e 'pwela- 'waati 'la ba 'bhe ma. 'Bheε- 'ke -o 'bhe 'waati 'e 'pele 'a ni.

⁸ 'Bhe blaana, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka ge 'yee- -ne 'e malrokpa kplankplan Betelemu; 'ke 'kaa □ya, -ka nu 'η 'kpeelekan, 'kooko- 'mi 'gbu ge 'ezin- -a gbale.»

⁹ -O yanle -bhleṅgbe Erodi 'wojana- 'e malele, 'ke -o gele-. -O -yaa 'taa 'e ta bhla 'la ba, 'ke -o -yrekpale 'yee- mleklen- do 'kpo 'la -wa □ya 'elwale -yretεbhe -wlenyre' □noo 'bhe ma. 'Bhe dole -yaa -o trala. 'Dun- 'bhe 'bhole- -ne 'yientenne 'e 'yaa- 'fe 'la □la 'bhe trala, 'ke 'bhe dulale.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, -o -yrekpale mleklen- 'e ma 'ke -o zru 'kpaale 'egbenele.

¹¹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -o wlale- 'bhe 'fe 'e □la, 'bheε- 'ke -o -ne 'yientenne 'e 'yele -a neε Mari 'koo. 'Bhe klele 'te, 'ke -woo 'kpo zenle- 'tre ma, 'bheε- 'ke -o -ne 'yientenne 'e gbale-. 'Bhe blaana, 'ke -woo ta 'kwe mu 'e 'liigole, 'bheε- 'ke -o glaana mu 'nale- 'bhe ni: -Can 'pegee -lasikoo -gblen 'nrale- -gloona ple: ansansi 'pegee miri.

¹² 'Bhe blaana, 'ke -Waanbhaa' -o 'kpeelekanle gbin na 'kaa waa ni- inale -o -zanta' Erodi ba 'ezin-. 'Bhela -zayile, -o niina- bhla 'e zi -o ba 'kleen 'e 'yi, -o zi -bheεke' □sia.

Zozefu 'pegee -a na Mari blasaan- 'bheε- -o -ja Ezipu 'kleen 'e 'yi

¹³ -Zado' mu 'e gele blaana, 'ke Meezan a -mlεke' do 'pwele- Zozefu ba 'ezin- gbin na, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: «'E 'wlen-, -ne

'yientenne 'ε 'pegee -a nεε 'kun, 'bhεε- -ka blasaan- 'ke 'ka ge Ezipu 'kleen 'ε 'yi; bo -a □nɔɔ ye -sɔ 'fɔke 'mi 'a □pia 'e ni 'e nu yi 'la 'le, 'bhεε- 'ka nu. -Amasroyi Erɔdi nu -nε 'yientenne 'ε ziglinle -a de zayi'.»

14 'Bhε klele 'tε, Zozefu bwele-, 'kee- -nε 'ε 'pegee -a nεε 'kunle, 'bhεε- 'ke -o gele- Ezipu 'kleen 'ε 'yi -bi 'ε zi.

15 -E □bwa Ezipu 'kleen 'ε 'yi, 'ke 'bhε ge 'tenle- Erɔdi gale ma. 'Bhε -za 'ε Mεεzan -lela' janwo mi Oze -jan 'la □woa 'bhε 'leswa□. 'Bhε -jan 'ε 'yaa- dɔɔ: «'Mi 'η gbe 'ε 'siila- 'kaa -e go Ezipu 'kleen 'ε 'yi.»

-Nε -bebe deyrε

16 Erɔdi 'a 'yele 'bhii- -zadɔ' mu 'ε -dawli' □kpa a -a gbe ta, 'ke -ya zrupliile 'egbenele. -Ayile 'kee- mεε mu winbɔle 'kaa 'mu ge Betelemu -wa 'ε 'pegee 'bhε kpe ma -wa mu 'ε ta, 'kooko- -nε 'gwlaan- mu 'la 'kpen lεε -o lεε do 'pegee lεε ple plεj- -o 'mu 'kpen de. 'Bhε lεε -lii yεke- 'ε 'yaa- -bergo- -zadɔ' mu 'ε mleklenne mu 'ε □ya 'waati 'la ba 'bhε blaen lεε -lii yεke- 'ε 'bhεε- 'le.

17 'Bhε ya 'ε 'yi, Erɔdi kleza -yɔɔ 'ε 'bhε -Waanbhaa' -lela' janwo mi Zeremi 'wojan- 'ε 'leswa□.

18 Zeremi -jan 'la □woa 'elwale gban -sɔ 'bhε -le -gε: «'O 'trɔn -o -gbekanwli mu 'pegee 'dimi ma wisiwli -gbene mu ma Rama -wa 'ε ta. Raseli -le -a -nε mu 'ε wisi' zii', 'bhεε- yaa -o dɔle- -a -la 'ke -wa taga; -amasroyi -a -nε mu 'ε -gaa.»

Zozefu 'pegee -a na -gwa Ezipu 'bhεε- -o □nwa Izraeli 'kleen 'ε 'yi

19 Erɔdi gale blaen, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mleke' do 'pwele Zozefu ba gbin na Ezipu 'kleen 'ε 'yi.

20 -E pe Zozefu ni dɔɔ: «'E 'wlen-, -nε 'ε 'pegee -a nεε 'kun, 'bhεε- 'ka niina- 'ka -zan Izraeli 'ε 'kleen 'yi, -amasroyi mεε 'la zan mu -yaa -nε 'ε deyrε -glin 'zi, 'mu 'laa -o -li 'mu 'yrε ma.»

21 'Bhε klele 'tε, 'ke Zozefu 'ε 'wlenle-, 'kee- -nε 'ε 'pegee -a nεε

'kunle, 'bhεε- 'kee- niinale -a -zanta' Izraeli 'kleen 'ε 'yi.

22 'Duj- -o bhɔle Izraeli 'kleen 'ε 'yi; 'bhεε- Zozefu 'a 'male- 'kaa Arikelausi -yalaa' -a de Erɔdi a -bh- lengbeya yaayrε 'ε □nɔɔ Zude 'kleen 'ε ta, 'ke -gblaan 'klale -a -yi 'bhε 'kleen 'ε 'yi gele ma. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -Waanbhaa' 'a 'kpeelεkanle gbin na 'kaa yaa gele Zude 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'duj- -e ge Galile 'kleen 'ε 'yi.

23 'Bhεla- -yile, -e -ja yaale Galile 'kleen 'yi -wa 'nε do ta: -O -yaa 'bhε -wa 'ε sii Nazareti. -Ayile, -Waanbhaa' -lela' -janwo' mi 'ε 'wojan- 'ε 'leswa□ -gee' dɔɔ: «-O nu a 'siile- Nazareti mi.»

-WAANBHA A -BHLENGBEYA 'E MA -JAN 'NRALE-

3

Mεε Wiinjε' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii'

(Maki 1.2-8; Luki 3.1-18; Zaan 1.19-23)

1 Zozefu 'pegee -a na Mari, 'bhεε- 'bhε 'nε 'ε, -o 'yaa- 'waati 'la ba Nazareti, 'ke Mεε Wiinjε' Mi Zaan 'pwele -a -yi Zude 'kleen 'ε 'yi -kpe 'ε ta, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- 'sanle 'tε.

2 -E -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'plo- -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- -ka 'ka zru 'niina- -Waanbhaa' ba, 'ke 'ka 'ka taawogbeya 'ε mabɔɔ. -Amasroyi laanima -Waanbhaa' 'ε -yaa' -bhlengbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa -wa -din.»

3 -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -janwoa 'yee- Zaan 'la ba zayi' 'el- wale gban -sɔ dɔɔ: «Mεε do -le -toorodɔ 'zi -kpe 'ε ta 'kaa: -Ka Mεεzan a zibhε 'ε 'lemagaan, -kaa 'taawo- zibhε mu 'ε 'ledɔɔ-!»

4 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, Mεε Wiinjε' Mi Zaan ta dune- 'ε 'tanle- -yaa 'ke 'yɔɔnma 'cie- 'le, 'bhεε- wi 'fle 'sentru do dɔle- -yaa -a 'saanla; -e -yaa 'siesie- -gama mu 'pegee -bɔn 'yi -zro 'yrɔn mu -la bhle.

5 'Bhe 'yi bhe, Zeruzalemu mu oo, Zude 'kleen 'yi mu 'kpen oo, 'bhe 'pegee Zruden yue ta mu, -o 'kpen 'yaa- nu 'zi -a ba.

6 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yoo- mu 'e 'pelele kpataakpa mɔkpen' 'yre ma, 'bhεε- Zaan -yaa -o wiinjfe' Zruden yue 'e ba 'te.

7 'Dun-, Zaan 'a 'yele- 'bhii- Farizi mu -bebe 'pegee Saduse mu -bebe -yaa nu 'zi 'mu wiinjfeyre nɔɔ- -a ba, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «-Bhlu 'plalu mεε mu! -Dele pe 'ka ni dɔɔ 'ka blasan- -Waanbhaa' a yran 'la -yoo zan bhe 'bhe 'lεε- εε?

8 -Kaa zɔn dɔɔ 'ka kleza mu 'e ma 'bhii- 'ka 'ka zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ka 'ploola- -za 'yoo- klele ma.

9 'Ka 'laa bole -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ: <'O mɔɔ -gbɔɔ -le 'ke Abraamu 'le 'de.> -Amasɔyi 'mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ -Waanbhaa' sɔ vle mu 'la bhe -o mabɔɔle, 'bhεε- -yoo kle 'ke Abraamu 'kpee yi mu 'le.

10 'Bhe ya 'e 'yi, -Waanbhaa' a poo 'e 'lekpale -o, 'bhεε- -yoo zan -yri diinj mu 'e takanle 'ke -ya san -o 'sεne ma. 'Ke -yri diinj 'oo -yri diinj 'la bhe 'laa 'bhe bhaa -lrele' klele, -e nu 'bhe takanle 'bhεε- -e 'bhe blin 'te 'yi.

11 'Ka 'ka 'taawogbeya 'e maniila- woa, 'bhela- -yile 'mi -o 'ka 'wiinjfe zii' 'ke -yi 'le. 'Dun- mεε 'la 'bhe -o zan 'mi blaen, 'bhe zan 'e -glɔɔ 'yiya- 'mi ni, -a -gaale' laa -o 'mi ba 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla mu 'e go. 'Yele- nu 'ka 'wiinjfele 'ke Lii 'Wen 'e 'pegee 'te 'le.

12 -Sien do -o -a 'kɔɔ. -E nu -mlɔ bhe mu 'pegee -mlɔ -gboo mu 'e bapianle, 'bhεε- -yoo go 'eke- ma. -E nu -mlɔ bhe mu 'e 'klale- bɔtɔ 'yi, 'bhεε- -e nu -mlɔ -gboo mu 'e 'kpaciele 'te 'la 'ke -yaa -lii -titi 'bhe 'yi.»

Zesu Krisi wiinjfeyre -yi ba
(Maki 1.9-11; Luki 3.21-22; Zaan 1.32-34)

13 -Yrekpaa' do, Zesu -daa Galile 'tre 'e ta, 'bhεε- -e nwa Zruden yue 'e ta. 'Bhεε- -ya mabεenna Zaan -din, 'kooko- 'bhe 'a 'wiinjfe -yi 'e ba.

14 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'e -gbɛdɔle -a 'wiinjfele ma -yi 'e ba, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi -le -yaa sɔ bi 'ke 'η ge 'e ba 'bhεε- 'ye 'η 'wiinjfe-, 'bhεε- 'bhi -le zan 'e 'wiinjfele 'mi ba εε?»

15 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Dɔ -a klele 'la -zɔn. -Amasɔyi, 'o nu 'sɔle- -Waanbhaa' zru maza 'e 'kpen 'lesole 'bhεε- gbεen- -gee'.» 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Zaan dɔle- Zesu 'wiinjfele -la.

16 -E yanle, 'ke Zesu 'pwele -yi 'e ba. 'Bhe yre do 'kpɔ 'e nɔɔ bhe, 'ke lafle' 'liigole, 'bhεε- 'ke Zesu 'yrekpale -Waanbhaa' Lii 'e ma; 'bhe -zinaa' 'a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbεen-.

17 'Bhεε- 'ke -weli' do dale- laan- ima, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele 'yele- -ge, 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenele.»

4

Zesu 'yidanyre -Setran' 'kɔɔ
(Maki 1.12-13; Luki 4.1-13)

1 'Bhe blaen, 'ke Lii 'Wen 'e gele- 'ke Zesu 'le -kpe 'e ta, 'kooko- -Setran' 'a 'yidan-, 'bhεε- -ya balaa' -za 'yoo- 'yi.

2 Zesu -yrekpaa' mia ple 'pegee -bi mia ple nkle 'ke yaa pe 'kedo- 'kpɔ bhle. 'Bhεε- gbɔn 'a nkle.

3 'Bhe 'yi, 'ke -Setran' 'e 'mabεenle Zesu -din, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, -a pe kpoti mu 'la bhe -o ni dɔɔ -woo mabɔɔ 'bhεε- -o kle 'ke pele mu 'le»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ:

«-A yɔɔndele -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'e 'yi dɔɔ: <Bhaaplen -si 'e -dan' 'laa -o 'ke pele do -kplenne' 'le; 'dun- -jan mu 'la 'kpen da -Waanbhaa' -lii 'mu -le -si na bhaaplen ni 'ezin-.>»

5 'Bhe blaen, 'ke -Setran' Zesu 'sile, 'kee- gele- 'kele- Zeruzalemu -Waanbhaa' 'a -wa 'wen 'e ta; 'bhεε- 'ke -ya 'kpale -Waanbhaa' *Gba 'Fe -Gbene 'e 'wiinj-.

6 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ɛ -le, 'ploo 'e 'gbu ma 'bhɛɛ- 'e balaa' 'trɛ ma. -Amasɔyi -a yɔɔndele -o Waanbhaa' a 'Sewɛ 'yi dɔɔ:

<-Waanbhaa' nu -yaa' -mlɛkɛ' mu 'ɛ winbɔlɛ 'e -zayi'.

'Bhɛɛ- -o nu 'e binale -o gbɛ -yi, 'kooko- 'e gaan madinj 'laa wo vlɛ ma.»

7 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ:

«-A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi 'ezin- dɔɔ: <'Yaa Mɛɛzan -Waanbhaa' -yidanlɛ.»

8 'Bhɛ blaɛn, 'ke -Setran' gele- 'kɛle- 'ezin- vlɛ gɔɔn 'trole- do 'wiinj-, 'bhɛɛ- 'kee- 'drunyan ta -bhleɔgbɛ 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'mu 'lreleya mu 'ɛ 'kpen zɔɔnle- -a ni.

9 'Bhɛɛ- -e pe Zesu ni 'tɛ dɔɔ: «'N nu 'bhɛ -bhleɔgbɛ 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'nale- 'e ni, 'kooko- 'e yalaa' -o wiinj, 'ke 'yee 'kpɔ ɔzian 'ɲ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'ye 'ɲ -gbaa 'bhii- 'yaa- -waanbhaa'.»

10 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'plɛɔgo- 'ɲ ma -Setran! -Amasɔyi, -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'yi 'kaa:

<Bhaaplɛɲ Mɛɛzan do -kplɛnnɛ' -la gba, 'bhɛɛ- 'yaa -Waanbhaa' -bhɛɛke' do 'kpɔ gbale 'yee-blaɛn.»

11 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -Setran' 'ploole Zesu ma. 'Bhɛɛ- 'ke -mlɛkɛ' mu nule- 'yee- Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbale- -a maza -yaa pɛ 'la ma 'bhɛ ba.

Zesu -yaa' ye 'ɛ zisaan- Galile 'trɛ ta
(Maki 1.14-15; Luki 4.14-15)

12 Zesu 'a 'male- 'kaa -o Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ɔkwan, 'bhɛɛ- -wa ɔbwa -kaso 'yi, 'kee- gole- Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- nule- Nazareti -wa 'ɛ ta Galile 'trɛ 'ɛ ta.

13 'Duɲ- yaa bolɛ Nazareti, -e -ja bolɛ Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta. 'Bhɛ -wa 'ɛ 'bhɛ -o Galile -draa 'ɛ bhɔɲla yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, Zabulon 'pegee Nɛfitali 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi.

14 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai 'wojan- mu 'ɛ

'lɛswa ɔ; 'yee- Ezai 'a ɔpia 'elwale -so dɔɔ:

15 «'Ka mu Zabulon 'klɛɛn 'yi mu, 'ka mu Nɛfitali mu, 'ka mu -draa bhɔɲla mu, 'bhɛ 'pegee 'ka mu Zrudɛn yue ta mu, 'bhɛɛ- 'ka mu Zrudɛn yue -zanta' mu 'ɛ, 'bhɛ 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka -o Galile 'klɛɛn gbɛ do 'ɛ 'yi bhe!

16 'Ka mu 'si mu 'la 'yaa- -gblo 'yi, 'ka nu 'tɛbhile -gbɛɛ do yeɛ! Mɛɛ 'la zan mu yaale -o ga 'klɛɛn a -gblo 'ɛ 'yi, 'tɛbhile do nu -bhile' -o ta!»

17 -A 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, Zesu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- -saan. -E -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ploo -za 'yɔɔ- mu klɛle ma, 'bhɛɛ- 'ka 'ka zru niina- -Waanbhaa' ba, -amasɔyi -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛya 'yaa- bhla 'ɛ ɔbhwa 'ka -din!»

Zesu -o kaadɛ mu yizɛ 'sii zii'

(Maki 1.16-20; Luki 5.1-11)

18 Zesu 'yaa- 'taawo zii' Galile -draa 'ɛ bhɔɲla bhla 'la ba, 'kee- Simɔ 'la -o -yaa 'bhɛ sii Pɛri 'bhɛ 'pegee 'bhɛ nɛɛɛɛ- Andre 'yele. -O -yaa kaadɛ yrɔ bɔ 'zi -draa 'ɛ ba, -amasɔyi -o -yaa 'ke kaadɛ mu 'le.

19 Zesu -o -siila dɔɔ: «-Ka nu dɔ 'ɲ zi, 'bhɛɛ- 'ɲ nu 'ka klɛle mɛɛ -bebe 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa -bebe mu kun gɔɔɛ- 'la gbɛɛn-»

20 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o 'ploole blaale- -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- dɔle Zesu zi.

21 Zesu 'bhɔle- -a -lɛɛ sa 'egbɔɔnle, 'kee- nɛɛɛɛ- ma do plɛ -bhɛɛke' 'yele, Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛɛɛ- Zaan; 'mu 'yaa- Zebede gbe plɛ -la -le. -O mɛɛ plɛ 'pegee -o dɛ Zebede -yaa -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ magaan 'zi -waa' -yitakon 'ɛ 'yi.

22 Zesu -o 'siile-, 'ke -o nule- dɔle blaale- 'bhɛ zi, 'bhɛɛ- 'ke -woo dɛ 'tole 'a nɔɔ- ye -yitakon 'ɛ 'yi.

Zesu -o mɛɛ mu daan 'zi 'kee- gadɛ mu bhee

(Luki 6.17-19)

23 Zesu 'yaa- ge 'zi Galile 'trɛ ta yrɛkpen- ɔnɔɔ; -e -yaa mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le

Zuufu mu daanfe' mu 'e □la, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya ma -jan 'nrāle- 'e 'wo zii'; 'bhe 'pegee -e -yaa gade mu 'e 'kpen -gloṅ 'pegee -soṅzan' mu 'e 'kpen 'bhee zii'.

²⁴ -A 'tobhōleya 'e 'yaa- zen 'zi Siri 'kleen 'e 'kpen 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, -o -yaa zan gade mu 'e 'kpen -gloṅ 'le -a ba, 'bhe 'pegee -yren 'e 'kpen -gloṅ -yaa mēē 'la zan mu ta: -Kwanii' mu oo, -soṅsoṅde mu oo, 'bhe 'pegee -flugba mu. Zesu -o ma ga mu 'e 'kpen -gwa.

²⁵ 'Bhela- -yile, -zamaa' 'srē -bebe -yaa -a zi: Galile 'kleen 'yi mu oo, -wa vu 'klale- ke ba mu oo, Zeruzalemu mu oo, Zude 'kleen 'yi mu oo, 'bhe 'pegee Zrudēn yue -zanta' mu 'kpen.

5

Zesu -o mēē mu daan 'zi vle ḡṅṅ do wiinj-

(Maki 3.13; Luki 6.12-13; 6.20)

¹ Zesu -zamaa' 'srē 'e 'yele-, 'kee-gele- yaale vle ḡṅṅ do 'wiinj-. 'Bhe- -yaa' -klanlanē mu 'e -woo mabeenna -a -din,

² 'bhe- -yoo daanle -saan -za -bebe mu 'lē- 'le.

*-Za wlan -zeze
(Luki 6.20-26)*

³ Zesu pe -o ni dō: «Mēē 'la zan mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa -o 'ke -zake' 'le -Waanbhaa' -yrē 'yi, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -waa' pē -le 'ke laanima -Waanbhaa' -bhleṅgbeya -wa 'e 'le.

⁴ Mēē 'la zan mu -o wisi' zii', -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -Waanbhaa' nu -o tagale.

⁵ Mēē 'la zan mu -yi -o 'edōle, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -Waanbhaa' nu 'trē 'e 'nale- -o ni -o 'cien 'le.

⁶ -A -lrō -o mēē 'la zan mu ma 'bhii- -lēdōleya klē bhaapleṅ mu pleṅ-, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi pē 'la 'lrō -o ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- -o ni.

⁷ Mēē -yrenkla' mēē 'la zan mu ma, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi

-o -yren nu 'klale- -Waanbhaa' ma!

⁸ Mēē 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -o nu -Waanbhaa' ye!

⁹ Mēē 'la zan mu yilabla wla -o 'pegee -o yaayōṅ' mu pleṅ-, -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -Waanbhaa' nu -o 'siile- -a gbe mu!

¹⁰ -O -yrenkpa' zii' mēē 'la zan mu ta -Waanbhaa' a -lēdōleya 'e -zayi', -waa' pē -yinra'! -Amasroyi -waa' pē -le nu klē laanima -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya -wa 'e 'le!

¹¹ «'Ke mēē mu 'ka -zwanwoa oo, 'ke -o -yren 'e 'kpen -gloṅ □kpa 'ka ta oo; 'bhe 'pegee 'ke -o bhla 'e 'kpen -gloṅ □kpa 'ka ma, 'mi -zayi', 'kaa- pē -yinra'!

¹² 'Ka zrukpaale klē, 'bhe- 'ka 'yilabla 'wole- klē; -amasroyi 'bhe -trōn -gbene do -o 'ka 'magben- 'zi -Waanbhaa' ba laanima. -O -yrenkpa -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la □nwa 'ka 'lē 'mu ta 'bhe- gbeen-»

Wē 'pegee 'tebhile a -za

(Maki 9.50; 4.21; Luki 14.34-35)

¹³ «'Ka mu -le 'drunyan 'e 'yi wē 'le. 'Ke wē 'e 'nranleya 'e -gwa -a -yi, 'ka so -a -nrāleya 'e drēkpale 'a ma 'nale- ēē? Yaa klē -za 'ke 'yanwope 'le -li mēē ma, 'fōke -e bo blinle -la ma 'pēlii-, 'bhe- mēē mu 'taawo- -a ta.

¹⁴ 'Ka mu -le 'ke 'drunyan 'e ta 'tebhile 'le. 'Ke -wa do dōle- -o vle ḡṅṅ do 'wiinj- waa so -a gaanle- mēē mu ma.

¹⁵ 'Bhe- waa -lanbha do bhi 'bhe- -wa dulaa' 'gbongbo do -la. -O -lanbha 'bhile- 'e duṅ laanima, 'koko- -e bhi 'fē 'e □la mu 'e 'kpen ta 'weṅ.

¹⁶ 'Bhe ya 'e 'yi, -ka -bhi 'bhii- 'tebhile gbeen- mēē mu -yrē ma. 'Ke 'bhe □kla, 'ke -o 'ka klēza -irele' mu 'e □ya, -o nu 'ka De laanima -Waanbhaa' 'e 'tobhōle.»

Mēē daangbeya 'toṅ 'e ba zayi'

17 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Yaa klɛɛ 'ka 'ni 'bhii- 'mi ɲnwa Moizi a 'Tonj 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -waa' mɛɛ daangbɛya mu 'ɛ 'yisiɛɛ! 'Naa 'nule- -o -yisiɛyɛ ɲnɔɔ, 'duŋ- 'ŋ ɲnwa -o -lɛsɔyɛ -la ɲnɔɔ.

18 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ali- 'ke 'trɛ 'pegee laflɛ' ɲkaan, 'kee- kpa 'yee- 'tonj 'ɛ 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔnnɛ- 'fiɛntrɔnnɛ do ta, -a do 'kpɔ 'laa nu gɔɛ -a ba, 'sani- -za mu 'ɛ 'kɛn 'lɛsɔɛ plɛŋ-.

19 'Bhɛla- -yile, 'ke mɛɛ 'la zan 'tonj mu 'ɛ 'yisiɛla, 'ali- 'kee- ɲkla -o ba 'tonj 'fiɛntrɔnnɛ 'gbu 'ɛ 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛɛ- 'ke -ya -pia mɛɛ -bhɛɛke' mu ni 'kaa 'mu 'tonj 'ɛ 'yisiɛ- 'bhii- 'yee- 'gbu gbɛɛn-; -o nu a peɛ 'bhɛɛ- zan 'ɛ ma mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ laanima -Waanbhaa' -bhɛŋgbɛya -wa 'ɛ ta. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'Tonj 'ɛ 'klɔsikun, 'bhɛɛ- 'kee- mɛɛ -vin mu 'ɛ daan 'yee- 'Tonj 'ɛ 'le, -o nu a peɛ 'bhɛɛ- zan 'ɛ ma mɛɛ gbɛlaan laanima -Waanbhaa' -bhɛŋgbɛya -wa 'ɛ ta.

20 'Bhɛ 'yi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'kaa- -lɛdɔɔɛya 'ɛ 'yi laa yalɛ 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu 'ɛ -waa' pe -lɛdɔɔɛya 'ɛ ni, 'ka 'laa nu 'sɔɛ- geɛ- laanima -Waanbhaa' -bhɛŋgbɛya -wa 'ɛ ta.»

Mɛɛ daanle yran ba zayi'
(Maki 11.25; Luki 12.57-59)

21 «'Kaa ɲmaa dɔɔ -a peɛ -o Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'yi -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni dɔɔ: <Yaa mɛɛ dɛɛɛ;> 'ke mɛɛ 'la zan mɛɛ ɲdia, 'kiti -o 'bhɛ zan ma.

22 'Mi 'duŋ- pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan 'e zrupliila -a nɛɛnɛ- do ma, 'bhɛ zan -o 'ke gɛpɛ 'le -klu ta. 'Ke mɛɛ 'la zan 'a nɛɛnɛ- do -zwanwoa dɔɔ: <-Zadɔkle,> 'bhɛ zan -o 'ke gɛpɛ 'le Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbɛlaan -lɛdo' 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'a ɲpia 'bhɛ nɛɛnɛ- do ni 'ezin- dɔɔ: <-Kwanii'>, 'bhɛ zan -o 'ke blinɛ 'le -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi.

23 'Kee ɲnwa -Waanbhaa' gbale 'sraka gɔpɛ 'la 'le, 'bhɛɛ- 'kee dulale -o bhla 'la ba 'srakagoyɛ 'ɛ -din,

'bhɛɛ- 'kee- -dwa 'e 'kpɛɛ dɔɔ -za do -o 'bhi 'pegee 'e nɛɛnɛ- do plɛŋ-,

24 'ploo- 'yaa- 'sraka gɔpɛ 'ɛ ma 'srakagoyɛ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- ge 'e nɛɛnɛ- 'ɛ ba 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka kpa do ma; 'bhɛ blaɛn, nu -Waanbhaa' gba 'e ɲnwa -a gbale 'sraka gɔpɛ 'la 'le 'bhɛ 'le.

25 «'Ke mɛɛ do a ca -o 'e ma, 'bhɛɛ- 'ke -yoo ge 'zi 'e 'le -klu ta 'bhɛ ma, 'bhi 'pegee 'yee- mɛɛ 'ɛ -ka 'kpa do ma zi 'ɛ 'lii, 'sani- 'ka 'wlale- plɛŋ- -klu 'ɛ ta. 'Ke 'yaa 'bhɛ klɛɛ, 'kee- ja 'e 'kpale- 'kitikan mi 'ɛ 'kɔɔ; 'bhɛ nu 'e 'lɛnalɛ -kasofɛ gooba mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu 'e bɔ -kaso 'yi.

26 'Ke 'bhɛ ɲkla, 'mi pe 'e ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Sani- 'e 'pweɛɛ- plɛŋ- 'bhɛ -kaso 'ɛ 'yi; -yaa' ca 'la -yoo 'e ma 'e nu 'bhɛ -goli' 'ɛ 'kɛn gbawolɛ 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- -a -vin -goli' bhɛ do 'kpɔ 'ɛ ma.»

-Yanbhɔɔya ba jan

(Matie 18.8-9; Maki 9.43; 9.47-48)

27 «'Kaa ɲmaa dɔɔ -a peɛ -o Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'yi 'kaa: <Yaa -yanbhɔɔya klɛɛɛ.>

28 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan le do -glinna, 'bhɛɛ- 'ke -a -yɛɛbhwa 'bhɛ 'zi, -e -yanbhɔɔya -la ɲkla gban 'bhɛ gbɛɛn- bhe -Waanbhaa' -yɛ 'yi.

29 'Kee- gbɛ -yiɛ' ta -yɛɛbhɛ' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhɛɛ- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a -yɔ, 'bhɛɛ- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee- ja -Waanbhaa' ba 'e 'yɛɛbhɛ- gbɛ do 'le, 'bhɛ mabhaabhɔ 'ke -woo 'e 'gbutru 'ɛ 'kɛn blin -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi.

30 'Kee gbɛ -yiɛ' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhɛɛ- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a takan' 'bhɛɛ- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee dɔpɛ do winbwa- -a -yi 'bhɛ mabhaabhɔ, 'ke -woo 'e 'gbutru 'ɛ 'kɛn blin -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi.»

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.7-9; Maki 10.11-12; Luki 16.18)

31 «-A peɛ -o 'ezin- 'yee- Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'yi dɔɔ: <Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e 'ploo- -a na ma, -e

gwlenna yaa- 'kan 'sewede, 'bhe- -e 'bhe na -a na 'e ni.>

³² 'Dun- mi pe 'ka ni doo: 'Ke mee 'la zan na 'laa gwlen -glinle', 'bhe- 'kee- -ploola 'bhe ma, -yoo 'bhe bo 'zi gwlen -glin zi -la ta bhe. 'Dun- 'ke -o -ploola le 'la ma, 'bhe- 'ke 'bhi 'gwlaan- 'la 'bhe 'sia 'e 'na 'le, 'yoo- -yanbhooya -la kle 'zi 'bhe gbéen- bhe.»

'Sienwoza ba jan

³³ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Kaa 'maaa doo -wa 'pia -koo' -gboo mu 'e ni doo: <'Ke 'yee 'sienwoa- pe 'la ma 'yaa 'bhe 'sienwoza 'e 'tol- ye, 'dun- 'yee 'sienwoa- pe 'la ma -Waanbhaa' -yre ma, 'bhe 'leso.>

³⁴ 'Dun- mi pe 'ka ni doo: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole pe 'kedo- 'kpo ma: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole lafle' ma, -amasroyi -Waanbhaa' a -bh- lengbeya yaayre -le 'ke lafle' 'e 'bhe- 'le;

³⁵ 'ka 'laa 'ka 'sienwole 'tre ma, -amasroyi -Waanbhaa' gaankpape -le 'ke 'tre 'e 'bhe- 'le; 'ka 'laa 'ka 'sienwole Zeruzalemu ma, -amasroyi -bhengbe -gbene 'e 'yela- a -wa -le 'kele-.

³⁶ 'Yaa 'e 'sienwole 'e ngblo 'e ma, -amasroyi 'yaa so 'e winbhe mu 'e do 'kpo klele- 'epu 'pegee 'etile.

³⁷ 'Kaa <-Aani'> bo 'kaa- <-Aani'> 'le, 'bhe- 'kaa- <'Yooye-> bo 'kaa- <'Yooye-> 'le. 'Ke 'ka pe 'la 'kpa 'bhe -jan 'e ma, 'bhe da -Setran' -la ba.»

-Za -zigole ba jan

(Luki 6.29-30)

³⁸ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Kaa 'maaa doo -wa 'pia doo: <'Ke mee do 'e 'yrebhe- do 'pwan, -o nu 'bhe zan 'e 'yrebhe- do 'ponle- 'ezin-; 'bhe- 'ke mee do 'e 'sonbhe- do 'cienna-, -o nu 'bhe zan 'e 'sonbhe- do 'cienle- 'ezin-.>

³⁹ 'Dun- 'mi pe 'ka ni doo: 'Ka 'laa -za 'yoo- -zigole -za 'yoo- 'le 'eke- ma. 'Ke mee do 'e 'zwan 'e gbe -yie' ta 'tron 'e ta, 'e gbe -koo ta 'tron 'e 'bhe do -a ni 'bhe- -e 'bhe zon.

⁴⁰ 'Ke mee do -a zi 'bhii- -e ge 'e 'le -klu ta 'e ta dune- 'e 'si zayi', -a

'to 'bhe- -e 'yaa- dune- tralape 'e si 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mee do 'a 'pia 'e ni 'kaa -e -yaa' 'kwe do 'si kpanma, 'bhe- 'e 'taawo- 'kele- 'kilo do ta, -yaa' 'kwe 'e 'si, 'bhe- 'e 'kilo ple ta 'taawo- 'kele-.

⁴² 'Ke mee pe do -yrewoa 'e ma, 'bhe pe 'e 'na 'bhe zan 'e ni; 'bhe- 'ke mee do -o -a zi 'bhii- -e pe do ca si 'e 'koo, 'yaa 'bhe -gbedole -a ma.»

'E 'soonnii mu -za 'so 'e ni (Luki 6.27-36)

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Kaa 'maaa doo -wa 'pia doo: <'E -vindo' mi -za 'so 'e ni, 'bhe- 'e 'soonnii 'e 'bhe vensi' 'e yin 'lii.>

⁴⁴ 'Dun- 'mi pe 'ka ni doo: 'Ka 'soonnii mu 'e -za 'so 'ka ni; 'bhe- -ka 'ka 'seriwo mee 'la zan mu -yrenkpa' 'ka ta 'mu a -za ma.

⁴⁵ 'Ke 'bhe 'kla, 'ka nu klele 'ka De 'la -yoo lafle' 'yi laanima 'bhe 'ne mu 'le. -Amasroyi -e -yaa' -yretbhe 'e bhi mee -yoo' mu 'pegee mee wlan mu ta gone- 'la gbéen-; -e la ban mee -ledole mu 'pegee mee -lebiile mu ta 'bhe- gbéen- 'ezin-.

⁴⁶ 'Ke 'ka -za 'so mee 'la zan mu ni, 'bhe- 'ke 'bhe zan mu 'te -la -za 'so 'ka mu ni. 'Ka nu -tron 'e -dela 'srowole -Waanbhaa' 'koo 'bhe ma ee? 'Ali- 'nisrakun mu 'e 'mu 'a kle 'bhe- gbéen-.

⁴⁷ 'Ke 'ka 'ka neene- mu 'te -la 'pubo-, 'ka gole -o mee -vin mu 'e -o ma 'nale- ee? 'Ali- mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' do, 'mu 'a kle 'bhe- gbéen-.

⁴⁸ 'Ka 'lesole kle -za 'kpen 'yi, 'bhii- 'ka De 'la -yoo laanima 'bhe 'lesole -o gone- 'la gbéen-.»

6

Pe 'nale- 'kooflenzan mu ni

¹ «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke 'ka 'laa 'kaa- -Waanbhaa' -lesgblaanya 'e 'yi 'taawoza 'e kle bhaaplen mu -yre ta, 'kooko- mokpen' 'yrebho 'ka zi, 'bhe- -o 'ka 'tobho. 'Ke 'kaa 'kla 'bhe gbéen- bhe, 'ka 'laa nu 'bhe ma 'tron- -srowole 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'koo.»

2 «'Ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kooɸlenzan mu ni, 'yaa wonwonzenle 'bhii- mɛɛ -yɛkooza kle mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu daanfe' mu 'ɛ 'pegee 'pɛɛlii- -gbleba mu 'ɛ ta. -O 'bhe kle 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- mɛɛ mu -o 'tɔbhɔ mɔkpen' 'yɛ ma. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

3 'Dun- 'bhi, 'ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kooɸlenzan mu ni, 'e gbɛ -yiɛ' -o -za 'la kle 'zi 'e gbɛ -koo' -za 'laa dɔle 'bhe 'yi.

4 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, 'e pɛ 'la 'bhe 'naa- bhe, 'bhe tagaanle bo. 'Bhɛɛ- 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la 'yɛ -o 'e -za 'la kle 'zi gaanyi' 'bhe ma, 'bhe nu 'bhe -za 'ɛ ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

*'Seriwogbeya -Waanbhaa' ni
(Luki 11.2-4)*

5 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa kleɛ 'bhii- mɛɛ -yɛkooza kle mu 'ɛ gbɛɛn-: 'Seriwole sɔ -o ni -o dulalele Zuufu mu daanfe' mu 'ɛ ɸla, 'bhe 'pegee -gbleba mu 'ɛ 'lezi-, 'kooko- mɔkpen' 'yɛkpa- -o ma, 'bhɛɛ- -woo 'tɔbhɔ-. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

6 'Dun- 'bhi, 'ke 'yoo- 'e 'seriwole, wla 'e yi 'fɛkpee 'ɛ ɸla, 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'liitan 'e ta. 'Bhɛɛ- 'e 'seriwo 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo gaanyi' 'bhe ni; 'bhɛɛ- 'yee- 'la 'e -za 'la kle 'zi gaanyi' 'bhe ye bhe, -e nu 'bhe ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

7 «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa bɔle -jan do 'kpɔ ta 'ebebele 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-: -O 'kpee ma 'ke -o ɸbwa -jan do ta 'ebebele, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu -waa' 'seri 'ɛ 'lɛkunɛ.

8 'Ka 'laa kleɛ 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn-. -Amasroyi 'ka maza -o pɛ 'la ma, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'bhe dɔ gban 'elwale 'sani- -a -yɛwɔle -lɛɛ.

9 'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', -kaa pe gɔnɛ- 'lɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ:

<-O Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, bhaa mɔkpen' 'e 'to 'wenj 'ɛ 'bhɔ.

10 Bhaa 'yaa- -bhlengebeya 'yaa- yi 'ɛ 'bhɔ;

bhaa 'trɛ ta mu 'ɛ -woo 'e zru maza kle 'bhii- -wa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- laanima.

11 'O gba -zɔn 'o 'le pɛle ba.

12 'O -za 'yoo- mu 'la ɸkla, -o -sroma 'yan 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -za 'yoo- kle 'o ni, 'o 'mu a -sroma yan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

13 'Yaa 'tolɛ- 'ke -Setran' 'o 'yidan-, 'bhɛɛ- -yoo 'o bɔ -za 'yoo- 'yi. 'Dun- 'o go -Setran' 'koo.

-Amasroyi 'bhi -le a pɛ -le 'ke -bhlengebeya 'pegee -glɔɔya', 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya 'le -yikpensee ta. Amiina!>

14 «Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' mu -za 'yoo- ɸkla 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ke 'ka -waa' -sroma 'ɛ -yaan, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe nu 'ka mu a -sroma 'yanɛ- 'ezin-.

15 'Dun- 'ke 'ka 'laa mɛɛ -bhɛɛke' mu a -sroma 'yanɛ-, 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe laa nu 'ka mu a pɛ -sroma 'ɛ 'yanɛ- 'ezin-»

'Sunwlaza

16 «'Ke 'ka -o 'sunj 'yi, 'ka 'laa 'ka wleyisriwole 'bhii- mɛɛ -yɛkooza kle mu 'ɛ gbɛɛn-: -Woo wleyisriwo 'eyɔɔle, 'kooko- mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- -woo 'sunjwla zii'. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo kleza mu 'ɛ ma -trɔn -srɔɔwoa gban.

17 'Bhi 'dun-, 'ke 'yoo- 'sunj 'yi, 'e 'fɛ 'gbu 'elrele, 'bhɛɛ- -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɔle- 'kla 'e 'gbu ta,

18 'kooko- mɛɛ mu laa nu -a 'yaan- gɔle 'bhii- 'yoo- 'sunj 'yi. 'Dun- 'e Dɛ -Waanbhaa' do -kplɛn 'la -ya ɸnɔɔ gaanyi' ye bhe, 'bhɛɛ- 'yee- Dɛ -Waanbhaa' 'la 'kee- gaanyiza ye bhe, 'yele- nu -a ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

*'Tre ta -naflo mu 'pegee lafle' yi
-naflo mu*

(Luki 12.33-34; 12.15-34; 1 Timote 6.9-10)

19 «'Ka 'laa -naflo mu zɛdɔle 'ka 'gbu ni 'trɛ ta -gɛ. -Amasroyi -can 'pegee -wlɛnnɛ' mu sɔ -o 'siele, 'bhɛɛ- -faannii' mu sɔ nule- 'kaa 'fɛ 'ɛ 'liikonj

mu 'ε 'siele- 'bhεε- -o 'kaa- -naflo mu 'ε faan.

²⁰ -Ka -naflo mu 'ε zredo 'ka 'gbu ni lafle 'yi; -wlenne' mu 'pegee -can mu laa -o 'bhe □noo ye bhe 'ke -o 'mu sie, 'bhεε- -faannii' mu laa so 'kaa- 'fe 'liikon mu 'ε 'siele, 'bhεε- -o 'kaa- -naflo mu 'ε faan.

²¹ -Amasroyi 'yaa- -naflo 'ε -yoo yre 'la □noo, 'e zru bole -o 'bhεε- yre □noo 'ε ta.»

-Koo' yrebhe- mu -le -koo' fle 'ε ta 'tebhile 'le

(Luki 11.34-36)

²² «-Koo' yrebhe- mu 'ε -woo -koo' 'fle ta 'tebhile -la -le. 'Kee- 'yrebhe- mu 'ε -woo kplankplan, 'e 'fle 'ε 'kpen takanle -o 'wenj.

²³ 'Dunj- 'kee 'yrebhe- mu 'ε waa -o kplankplan, 'e 'fle 'kpen -o -gblo 'yi. 'Kee 'yi 'tebhile 'ε 'bhe -o 'ke -gblo 'le, 'yoo- -gblo ti -gbene -la -yi.»

-Goli' flen 'pegee -Waanbhaa' a -za

(Luki 16.13)

²⁴ «Mεε do laa so yewole -kunlii ple ni 'eke- zi. 'Kee- 'bhe □kla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bhεε- -a -bhεeke' do 'ε -za so a ni. 'Ke -a lii biile -o -a do 'yi, -e nu -a -bhεeke' do 'ε mavεεε. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka 'laa so klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhεε- 'ka kle -goli' a lu 'le 'ezin-.»

'Ka 'kpale- kle -Waanbhaa' 'yi

(Luki 12.22-31)

²⁵ «'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni doo 'ka 'laa 'ka 'si 'ε yienkanle: 'kee- □kla 'ka 'le pele 'le oo, 'kee- -kla 'ka 'mi yi 'le oo, 'bhe 'pegee 'ka nu pe mu 'la 'klale- 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpo -za yienkanle. 'Bhe 'yi, -koo' -si 'ε 'bhe mabhaa laa bhō pebhle ta εε? 'Bhεε- -koo' 'fle 'ε mabhaa laa bhō -koo' tape mu ta εε?

²⁶ -Ka laanima maanne- mu 'ε -glin doo. Waa pebhe bō, 'bhεε- waa pe bhaa kan; 'bhe 'pegee waa pele zredo, 'dunj- 'ka De 'la -yoo laanima 'bhe -o -lebo'. 'Ka mu mabhaa 'laa bhō maanne- mu ta εε?

²⁷ 'Ka -de 'gbu -le so -a -si 'ε baan' sa 'klale 'a ba, -a 'kpee yienkanle 'ε ma εε?»

²⁸ «-Mεla ma, 'bhεε- 'ka -o dunε- mu yienkan' zii' εε? -Ka 'ka 'yrekpa -bon -bi mu 'ε 'pwegbeya 'ε ta doo: Waa so yewole, 'bhεε- waa so dunε- mu 'tanle.

²⁹ 'Bhεε- 'dunj-, 'mi pe 'ka ni doo: 'Ali- -bhleḡbe Salomō -yaa yaa 'tobholeya 'ε 'kpen 'yi, -a -baale' -lireleya laa 'kanle- 'woo- -bon -bi mu 'ε -o ta.

³⁰ -Bon mu 'la -woo -zon gba la, 'bhεε- -o nu -o -yrole' too, 'bhεε- -woo blin 'te 'yi, 'ke -Waanbhaa' -o baa 'elrele; yaa nu 'ka mu -baale' 'elrele 'ke 'bhe kan -waa' pe -baagbeya 'ε ta εε? 'Kaa- 'kpaleya 'ε -a -yi 'bhe -o 'fientronne 'de!

³¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka 'laa -za 'kedo- 'kpo yienkanle, 'bhεε- 'ka 'laa 'pele- doo: <'O nu -mela bhlele, 'bhεε- 'o nu -mela mile εε? 'Bhe 'pegee 'o nu -me pe -la 'klale- 'o ta εε?»

³² Mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do, 'mu -le 'woo- -za mu 'la bhe 'mu ziglin. 'Ka De 'la -yoo laanima -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka maza -o 'woo- pe mu 'ε ma.

³³ -Ka -Waanbhaa' a -bhleḡbeya 'ε 'pegee 'ka 'ledōleya -a -yre 'yi 'mu -la yienkan' 'elwale 'pe. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhεε- -e nu 'ka gbale 'bhe pe mu 'ε 'kpen ba.

³⁴ 'Ka 'laa too -za yienkanle -zon. -Amasroyi 'ka nu 'ḡgami 'bhεeke 'srōowole too. 'Bhe 'yi, yi 'ε 'kpen 'pegee 'bhe 'yi za -le.»

7

'Eke- 'to 'yoo- 'pele- laa lele

(Luki 6.37-42)

¹ «'Ka 'laa mεε -bhεeke' mu 'to 'yoo- pele, 'kooko- waa nu 'ka mu 'to 'yoo- pele 'ezin-.

² 'Ka mεε -bhεeke' 'to 'yoo- pe gōne- 'la gbēen-, -o nu 'ka mu 'to 'yoo- pele 'bhεε- gbēen-. 'Ka mεε mu kun gōne- 'la gbēen-, -o nu 'ka mu 'kunle- 'bhεε- gbēen-.

³ -Yrikpu' 'la 'bhe -o 'e 'gbu 'yre 'ε ba 'yaa 'bhe ye, 'fō -gaa 'klenε 'la 'bhe

-o 'e nɛɛnɛ- 'ɛ 'yɾɛ 'ɛ ba 'e 'bɛɛ- ye ɛɛ?

⁴ 'E sɔ a pele- 'nale- -a ma 'e nɛɛnɛ- 'ɛ ni dɔɔ: <-A 'to 'mi 'e 'yɾɛ ba -gaa 'klenɛ 'ɛ go>. 'Duŋ- 'ke -yɾikpu' do -o 'bhi 'gbu 'yɾɛ 'ɛ ba ɛɛ?

⁵ Mɛɛ -yɾɛkɔɔza klɛ mi, 'e 'gbu 'yɾɛ ba -yɾikpu' 'ɛ go 'elwale 'pe, 'bɛɛ- 'kee yɾɛ ma ɲya, 'e sɔ 'e nɛɛnɛ- 'ɛ 'yɾɛ ba -gaa 'klenɛ 'ɛ gole- 'tɛ.»

⁶ «'Ka 'laa -Waanbhaa' a pɛ 'wɛŋ mu 'ɛ gbɛkpale mɛɛ zru -yɔɔ' mu 'kɔɔ, 'kebhlaale, -e klɛ 'bhii- 'ke 'ka wi -lɾele' -naa -gbaan' mu ni, 'bɛɛ-boolazi -o yran 'ka 'gbu ma. 'Bɛɛ 'yi, pɛ mu 'la 'gbu -za mu -o 'ka 'kɔɔ 'egloole 'ka 'laa 'mu blinlɛ ɲswa mu ni, 'kooko- waa nu 'taawolɛ -o ta 'trɛ ma.»

Pɛ -yɾɛwole -Waanbhaa' ma
(Luki 11.9-13)

⁷ «-Ka pɛ -yɾɛwo' -Waanbhaa' ma, 'bɛɛ- e nu 'bɛɛ 'nale- 'ka ni; 'ke 'ka pɛ 'la ziglinna -a ba, 'ka nu 'bɛɛ 'srɔɔwolɛ. -Ka kɔkɔdɛ -a ta, 'bɛɛ- -e nu -yaa' 'fɛ 'ɛ 'liigolɛ 'ka ni.

⁸ -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan pɛ -yɾɛwoa -a ma, 'bɛɛ zan nu 'bɛɛ pɛ 'ɛ 'srɔɔwolɛ -a 'kɔɔ. 'Ke mɛɛ 'la zan pɛ 'la ziglinna -a ba, 'bɛɛ zan nu 'bɛɛ 'srɔɔwolɛ; 'bɛɛ- 'ke 'bhi 'la kɔkɔdia -yaa' 'fɛ 'liikonɔ 'ɛ ta, -e nu 'bɛɛ -liigolɛ 'e ni.

⁹ 'Ka ba mɛɛ 'gbu 'ɛ -de 'gbu -le sɔ kpoti 'nale- -a 'gbu 'nɛ 'ɛ ni 'ke 'bɛɛ 'bluu 'yɾɛwoa- -a ma ɛɛ?

¹⁰ 'Bɛɛ- 'ezin-, -de 'gbu -le sɔ mlɛ do 'kpale 'bɛɛ 'gbu 'nɛ 'ɛ 'kɔɔ 'ke 'bɛɛ kaa do -yɾɛwoa -a ma ɛɛ?

¹¹ 'Ka mɛɛ -yɔɔ mu, 'ke 'ka mu sɔ pɛ wlan mu 'nale- 'ka 'nɛ mu 'ɛ ni, -mɛla ma 'bɛɛ- 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bɛɛ 'laa nu 'solɛ- 'ke 'ka pɛ -lɾele' mu 'la -yɾɛwoa -a ma 'mu 'nale- 'ka ni ɛɛ?

¹² 'Kaa- zi 'bhii- mɛɛ -bɛɛke' mu -za 'oo -za 'la klɛ 'ka ni, 'ka mu 'ezin-ka 'bɛɛ 'yansi za klɛ -o ni. Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'bɛɛ- -jan mu 'ɛ ɲwoa, 'bɛɛ- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'mu 'bɛɛ- do 'kpɔ 'ɛ ɲwoa 'ezin-.»

'Fɛlii kɾɛnɛ- 'pegee 'fɛlii -gbɛnɛ mu a -jan

(Luki 13.24)

¹³ «-Ka wla -Waanbhaa' ba wlayɾɛ kɾɛnɛ- 'ɛ 'bɛɛ- ɲnɔɔ. -Amasɔyi -Jranama ['wlayɾɛ-] -lii 'ɛ -yoo 'egbɛnɛle; 'bɛɛ- zibɛɛ 'la ge -a ɲnɔɔ, 'bɛɛ -laata' -o 'egbɛnɛle. -Ayile mɛɛ -bebe ge 'bɛɛ- zi 'ɛ zi.

¹⁴ 'Duŋ- bole -yɾɛ ma -si 'ɛ 'bɛɛ 'wlayɾɛ- -lii 'ɛ -yoo kɾɛnɛ-, 'bɛɛ ɲnɔɔ zibɛɛ 'ɛ -yoo kɾɛ; 'bɛɛla- -yile mɛɛ -bebe 'laa 'bɛɛ zi 'ɛ si.»

Bhla ma -Waanbhaa' -lɛla janwo mu

(Luki 6.43-44)

¹⁵ Zesu pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɾɛkpa 'ka 'gbu ba bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -zayi! -O nu 'ka ba -o -yi -dɔɔ 'le 'bhii- -bhlaa mu gbɛɛn-, 'duŋ- -o 'gbu 'kpee, -woo 'ke sɾɔpɛ mu -la -le.

¹⁶ 'Ka sɔ -o dɔle- -o klɛza mu -la ma; 'bhii- 'ka sɔ -yɾi diiŋ 'ɛ dɔle- -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ka sɔ -lomliŋ' bhaa 'kanle daanlɛɛ diiŋ mu 'yi ɛɛ, taa- 'ka sɔ 'mangloo bhaa 'kanle -zulɛɛ diiŋ mu 'yi ɛɛ?

¹⁷ -Yɾi diiŋ wlan bhaa -lɾele' mu -la klɛ, 'bɛɛ- -yɾi diiŋ -yɔɔ' bhaa -yɔɔ' mu -la klɛ.

¹⁸ -Yɾi diiŋ wlan laa sɔ bhaa -yɔɔ' mu klɛle-, 'bɛɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -yɾi diiŋ 'yɔɔ- laa sɔ bhaa -lɾele' mu klɛle-.

¹⁹ 'Ke -yɾi diiŋ 'oo -yɾi diiŋ 'la 'bɛɛ 'laa 'bɛɛ bhaa -lɾele' klɛ, -o nu 'bɛɛ takanlɛ, 'bɛɛ- -wa blin 'tɛ 'ɛ 'yi.

²⁰ 'Bɛɛ 'yi, 'ka -yɾi diiŋ 'ɛ dɔ -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka nu bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɔle -o klɛza mu 'ɛ ma 'bɛɛ- gbɛɛn-.»

-Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yizaklɛle
(Luki 13.25-27)

²¹ Zesu pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'kɾɛn 'mi sii 'kaa: <Mɛɛzan, Mɛɛzan>, -o 'kɾɛn 'laa nu geɛ laanima -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta; 'ke yaa 'e go mɛɛ 'la zan mu 'ŋ Dɛ 'la -yoo laanima 'bɛɛ zru maza klɛ 'bɛɛ zan mu do -kɾɛn ba.

22 'Kitikan yi -gbene 'e 'le, mee -bebe mu nu a pele 'η ni dɔɔ: <Meezan, Meezan, 'o mɔɔ -Waanbhaa' -lɛlajanwoa 'e 'tɔ 'yi, 'o 'zina mu -gbian mee mu zi 'e 'tɔ 'e 'yi, 'bhe- 'o 'sɔle- maza -bebe ɔkla 'e 'tɔ 'e 'yi.>

23 'Ke -o 'bhe ɔpia, 'η nu a zikpale -o ni dɔɔ: <'Naa 'ka dɔle -lido'; -ka 'ka 'plengɔ- 'η ma 'egboɔnle, -za 'yɔɔ- kle mu.>>

*'Fe -glɔɔn ple ma -gɔɔn
(Luki 6.47-49)*

24 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: <'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mee 'la zan 'η 'wojan- mu 'lɛɛ- ɔmaa, 'bhe- 'ke -yoo -yizakla, 'bhe zan 'e -yoo 'bhii- mee yikanle do 'la -yaa' 'fe 'e -dwa vle -saa -glɔɔ do ta.

25 La -gbene do -baan, 'bhe- tɔ mu 'e ɔkaan, 'bhe 'pegee la 'yi 'e paa 'fe 'e ma 'kee- bɛɛnle-; 'duɲ- 'fe 'e yaa 'klale-; -amasɔyi 'fe 'e gaan bɔle -yaa vle -saa -glɔɔ 'e ta.

26 'Bhe klegbeya do 'e gbɛɛn-, 'ke mee 'la zan 'η 'wojan- mu 'la bhe -o ɔmaa, 'bhe- 'ke yaa -o -yizaklele, -yoo 'bhii- -zadɔkle mee 'la 'bhe 'bhe a 'fe do -dwa -yɛɛntɛ' 'yi.

27 La -gbene do -baan, 'bhe- tɔ mu 'e ɔkaan, 'bhe 'pegee -ploɔ -gbene do -kaan, 'bhe- la 'yi 'e ɔpaa 'fe 'e ma, 'kee- bɛɛnle-, 'kee- 'klaale, 'bhe- -e ɔwia 'fenfen.>>

*Zesu a mee daangbeya
(Maki 1.22; Luki 4.32)*

28 Zesu 'yanle- -zamaa' 'e daanlele, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma -yaa' mee daangbeya 'e ma.

29 -Amasɔyi yaa mee mu 'e daanle 'bhii- -waa' 'Toɲ daan mu 'e -waa' daangbeya 'e gbɛɛn-. -Yoo -daanna 'bhii- 'senzan-.

**ZESU 'SOLE- MAZA
-BEBE ɔKLA**

8

*Zesu -kpaandɛ' mi do -bheela
(Maki 1.40-45; Luki 5.12-16)*

1 Zesu gole vle gɔɔn 'e 'wiɲ-, 'ke -zamaa' 'saa do dɔle- -a zi.

2 -Woo -yɛkpa', 'ke -kpaandɛ' mi do 'e 'mabɛɛnle -a -din, 'bhe- 'ke 'bhe 'e 'kpɔ zenle- -a 'lɛɛ, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'N Zan, 'kee- -swa 'e ni, 'e sɔ 'η 'bheele.>>

3 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'trole -a ba -yɛ ta; 'bhe- 'ke 'bhe 'e gbɛ 'kpale -a ma, 'bhe- 'ke 'bhe 'a pele- 'a ni dɔɔ: <'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhe, bhaa 'e 'fle bakan' 'wen!> 'Bhe yɛ do 'e ɔnɔɔ bhe, 'ke -yaa' -kpaan 'e gole- -a ma, 'bhe- 'ke -a 'fle bakanle 'wen.

4 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'E 'trɔnkpa 'elrele 'η ni: 'Yaa 'e 'bheza- 'e 'pele- mee -bheɛke' do 'kpɔ ni. Ge 'sraka 'lɛna mi 'e ba, 'bhe- -yee' maglin- doo, 'bhe- Moizi 'sraka 'la goza ɔpia -kpaandɛ' mu -bheza' 'e 'yi, 'bhe go, 'kooko- mɔkpen' nu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'bheela-.>>

*Zesu Rome mu a -srwase' mu
-kunlii do a yewone 'e 'bheela-
(Luki 7.1-10; Zaan 4.43-54)*

5 Zesu 'bɔle- Kapɛnɔmu, 'ke Rome mu a -srwase' mu -kunlii do 'e 'mabɛɛnle -a -din, 'bhe-

6 'ke 'bhe 'a 'pele- -a ni dɔɔ: <'N Zan, ga -o 'an yewone 'e do ma, 'bhe- -a yilale -o 'fe 'lɛ ma; -a dɔpɛ mu 'e 'kpen -gaa -a ma, 'bhe- yaa sɔ 'taawole, -ayile -yoo -yɛɛnbhe' zii' 'ebebele.>>

7 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'Mi 'gbu nu gele -a -bheele' 'e ba -lɛ ma.>>

8 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke 'yee- -srwase' mu -kunlii 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: <'N Zan, 'mi Rome mi, -a -gaale' laa -o 'η ba 'kee- nu 'mi ba. 'Duɲ- -jangɔ' do 'kpɔ 'wo, 'bhe- 'an yewone 'e nu -bheele'.

9 'Duɲ- 'woo- -a ɔnɔɔ bhe oo, 'mi 'gbu ta -kunlii mu -o 'ke mee 'ke mu 'le, 'bhe- 'η 'yoo- -srwase' 'ke mu ta -kunlii 'le. 'An pe -a do ni: <Ge!> 'Bhe- 'bhe ge; 'an pe -a -bheɛke' do ni: <Nu -ge!> 'Bhe- 'bhe nu; 'an pe 'an yewone 'e do ni: <-Za 'lɛɛ- kle!> 'Bhe- 'bhe 'bhe kle.>>

10 Zesu 'a 'liijan- 'e 'male-, 'bhe- 'bhe 'liibhaa- 'bhe ma, 'ke 'bhe 'a

'pele 'bhe a -klanlans mu 'e ni dɔɔ: «'Naa 'bhe mɛɛ -gloɔn 'yele- -lido' 'ke 'bhe 'e kpa -Waanbhaa' 'yi 'egbenɛle 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn-, 'ali- 'kee- kpa Izraeli 'klɛɛn 'kpen ta.

11 'Mi pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: Mɛɛ -bebe nu dale -yretɛbhe -wlenyre' 'pegee -yretɛbhe baayre ɲɔɔ, 'bhɛɛ- -o nu gele pɛbhlele 'eke- zi -tabali do ta -o 'pegee Abraamu oo, Izaki oo, 'bhɛɛ- Zakɔbu mu 'le laanima -bhlenɟbeya -wa 'ɛ ta.

12 'Dun- 'yee- -bhlenɟbeya 'to 'ɛ -yoo mɛɛ 'la zan mu ma, -o nu 'mu blinle 'pɛɛlii- -gblo -gbenɛ 'ɛ 'yi. 'Bhe ɲɔɔ bhe, -o nu wisile, 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ, -o nu -o gbɛnɛbhe mu 'ɛ 'sonkpale.»

13 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -srwase' mu -kunlii 'ɛ ni dɔɔ: «Ge 'e ba -le ma. 'Yee ɲkpaɛ -Waanbhaa' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu 'bhɛɛ- 'wlata- za klɛle 'e ni.» 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii 'ɛ -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bheele 'bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba.

*Zesu gadɛ mu -bebe -bheela
(Maki 1.29-34; Luki 4.38-41)*

14 Zesu -ja Piere ba -le ma, 'bhɛɛ- -e Piere boole yilale ɲya: 'Bhe 'fle 'yi 'yaa- -la 'zi.

15 Zesu 'e gbɛ yanle -a ma, 'ke -a 'fle 'yi 'la ga 'ɛ gole-; 'ke -ya -wlenle', 'bhɛɛ- 'kee- Zesu -lɛwɛɛ' kpo klɛle-.

16 Yromazi bhɔle, 'ke -o nule- 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu 'le -a ni. -E 'woo- 'zina mu 'ɛ ɲgbian 'woomɛɛ mu 'ɛ zi, 'bhe 'pegee -e gadɛ mu -vin mu 'ɛ 'kpen 'bheela- -a -liijan' do 'kpɔ 'ɛ 'le.

17 -Yaa' mɛɛ -bheezɛ 'ɛ 'bhe -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai jan 'la ɲwoa 'elwale gban -so 'bhe 'lɛswa: 'Bhe 'a -pia dɔɔ: «-Yoo' ta -yren mu 'ɛ 'kpen -gwa, 'bhe 'pegee -yoo ma ga mu 'ɛ -gwa.»

*-O kle Zesu Kriɛ a -klanlans 'le 'nale- -a ma ɛɛ?
(Luki 9.57-62)*

18 Zesu -zamaa' do yele- -a zi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlans mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'kan -draa 'yre gbɛ do 'ɛ ta.

19 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke 'Ton daan mi do 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɲ nu gele 'e zi yreɲkpen- ɲɔɔ.»

20 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Gbɛnɟbeni mu yila- -gluu mu -o, 'bhe 'pegee maannɛ- mu yi 'fɛ mu -o, 'dun- yilayre 'pegee -yitre' yre do 'kpɔ 'laa -o Bhaapɛɲ Gbe 'ɛ 'kɔɔ.»

21 -Yaa' -klanlans mu 'ɛ do pe -a ni dɔɔ: «'N Zan, -a 'to 'ke 'ɲ ge 'ɲ dɛ bin 'pe, 'bhɛɛ- 'ɲ nu klɛle 'yaa- -klanlans mu 'ɛ do 'le.»

22 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Bhi nu do 'ɲ zi, 'bhɛɛ- mɛɛ gbaa mu 'to 'ke -o -waa' gbaa mu 'ɛ bin.»

*Zesu -ploo -gbɛnɛ do makpalaɛ
(Maki 4.35-41; Luki 8.22-25)*

23 Zesu 'pegee -yaa' -klanlans mu 'ɛ -o -saan -yitakon 'ɛ 'yi -yi 'ɛ ba.

24 -O -yaa -draa 'ɛ takan' zii' -yitakon 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, -woo -yreɲkpa', 'ke -ploo -gbɛnɛ do 'kanle- 'sanle. 'Bheɛ- -yi 'pɔɔ mu 'ɛ 'yaa- zan 'kpale- -yitakon 'ɛ ta. 'Dun- Zesu 'yaa- yidɛ 'zi 'bhe bhla 'ɛ ba.

25 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlans mu 'ɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa bwele- 'kaa: «'O Zan, 'woozan gale, 'o go -za 'yi!»

26 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Mele ɲkla 'ka -o -gblaɛn 'zi ɛɛ? -Mele ɲkla 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'lebole -o ɛɛ?» 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'e 'wlenle- 'tɛ, 'bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle- -ploo 'ɛ 'pegee -draa 'yi 'ɛ ta. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -ploo 'ɛ makpaale, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'ɛ 'yre ta dɔle- siin 'egbenɛle.

27 -Ayile, -yaa' -klanlans mu 'ɛ 'kpen 'kpeɛɛnia -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ -gloɔn 'ɛ -de 'gbu -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? 'Ali- -ploo mu 'pegee -draa 'yi 'ɛ 'mu 'a 'weli- ma, 'bhɛɛ- 'mu 'a -liijan' -lɛdɔ' -a ma.»

*Zesu 'zina ɲgbian mɛɛ ple zi
(Maki 5.1-20; Luki 8.26-39)*

28 -O bhɔle -draa 'yre gbɛ do 'ɛ ta, Gadara mu a 'klɛɛn 'yi, 'ke mɛɛ ple dale- mɛɛ bu mu 'ɛ ta, 'ke 'mu 'nule Zesu 'lepale. 'Zina -yaa -o zi, -asiikɔɔ

mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa dɔ 'kanle-
-la mɛɛ binyɛ 'ɛ ɲɔɔ zi 'ɛ 'lii.

²⁹ -O 'pɛɛnle- -saan 'egloole dɔɔ:
«-Waanbhaa' Gbe, 'yoo- -mɛla zi 'o
'kɔɔ ɛɛ? 'O mɔɔ ta -yɛɛnkpa' 'waati
'ɛ 'bɛ 'laa bhɔle -li, 'bhɛɛ- 'e ɲnwa
-yɛɛnkpaɛ 'o ta ɛɛ?»

³⁰ 'Bɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, ɲswa
'le -gbɛɛ do -yaa pɛbhle 'zi -o ma
'egboonle sa.

³¹ 'Bɛ klele 'tɛ, 'zina mu 'la 'yaa-
'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ zi, -o -sromabwa
Zesu ni dɔɔ: «'Ke 'yoo ɲgbian mɛɛ
plɛ 'lɛɛ- zi, -a 'to 'o ge wla ɲswa 'lɛdo-
'la laale bɛ 'mu 'yi!»

³² 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele
-o ni 'kaa: «-Ka ge 'bɛ kle!» -Ayile,
'woo- 'zina mu 'ɛ gole 'yee- mɛɛ plɛ
'ɛ zi, 'ke -o gele- wlalɛ 'swanɛ 'lɛdo-
'ɛ 'yi. 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke 'swanɛ 'lɛdo-
'ɛ dale- blasanlele vlɛ goɔn 'ɛ 'wiɪɲ-,
'bhɛɛ- -o 'kɛɛn ɲnwa baalɛ -yi 'ɛ ba,
'bhɛɛ- -o -gaa.

³³ 'Bɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke 'woo- 'swanɛ
mu 'ɛ gooba mu 'ɛ -o blasanle, 'bhɛɛ-
'ke -o gele- blaale- -wa la. -O bhɔle
'bɛ ɲɔɔ bɛ, 'ke -o 'zina zan plɛ 'ɛ
-waa' -za 'pegee 'swanɛ mu 'ɛ dɛza 'ɛ
'kɛɛn 'yigoonle -waa' -wa 'ɛ ta mu 'ɛ
ni.

³⁴ -Ayile, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kɛɛn
'pwele, 'ke -o 'nule Zesu ba -yɛ ta.
-O bhɔle -a -din, 'ke -o -sromabole -a
ni dɔɔ -e go -waa' 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

9

Zesu -flugba do -bheela (Maki 2.1-12; Luki 5.17-26)

¹ 'Bɛ blaɛn, 'ke Zesu 'sanle -yi-
takɔɲ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- niinale -a ba
-wa la.

² 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke -o nule- -flugba
do 'le -a ni yɔɔ do 'yi. Zesu 'a
'yaangole 'bhii- gadɛ mi 'ɛ mado mu
'ɛ -woo -kpaɛ -a -yi, 'ke -ya pele-
gadɛ mi 'ɛ ni dɔɔ: «'N 'nɛ, 'e zru dɔ
'egloole, 'ɲ 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kɛɛn
-sroma -yaan.»

³ 'Bɛ 'yi bɛ 'tɛ, 'ke 'Tonɲ daan
mu 'ɛ 'ke mu 'a 'pele 'mu 'gbu 'kpee
dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- -yoo -Waanbhaa'
'tosie zii!»

⁴ Zesu -o 'kpeejan- mu 'ɛ dɔle
'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mɛle
ɲkla 'bhɛɛ- 'ka 'kpeejan- mu 'ɛ -woo
'eyɔɔle ɛɛ?»

⁵ 'Woo- -za plɛ 'gbu 'lɛɛ- -o -de 'gbu
-le 'egloole ɛɛ? 'Ke 'an pe gadɛ mi 'ɛ
ni dɔɔ: «'N 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma
-sroma -yaan» Taa- 'ke 'an pe -a ni
dɔɔ: «'E 'wɛɛn-, 'bhɛɛ- 'taawo ɛɛ?»

⁶ 'Dun- 'ɲ 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa
'yaango- dɔɔ 'bɛ 'sɛɲ -o Bhaaplɛɲ
Gbe 'ɛ ni 'trɛ ta -gɛ 'kee- bhaaplɛɲ
mu a -za 'yɔɔ- mu ma -sroma yan.»
-Ayile 'ke -ya pele- 'bɛ ni dɔɔ: «'E
'wɛɛn-, 'e 'yila- yɔɔ 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- ge 'e
ba -lɛ ma!»

⁷ 'Bɛ klele 'tɛ, 'ke -flugba 'ɛ -ya
-wɛɛnle, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -a ba -lɛ
ma.

⁸ -Zamaa' 'ɛ 'yɛɛkpale -flugba 'ɛ
'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o
-yi, 'bhɛla- -yile, 'ke -o -Waanbhaa'
'tɔbhɔle 'bɛ 'sɛɲ -gloɔn 'ɛ 'naza- 'ɛ
'yi bhaaplɛɲ mu ni 'bɛ ma.

Zesu -o Matie 'sii zii' (Maki 2.13-22; Luki 5.27-39)

⁹ 'Bɛ blaɛn, Zesu 'yaa- ge 'zi bhla
'la ba, 'ke -a -yɛɛkpale mɛɛ do yaale
ma 'nisra gbawo 'fɛ 'ɛ ɲla: -O -yaa
'bɛ sii Matie. 'Bɛ 'nɔɔ- bɛ, 'ke
-ya pele 'bɛ ni dɔɔ: «Nu dɔ 'ɲ zi!»
Matie 'e 'wɛɛnle- 'kee- gele- dɔle Zesu
zi.

¹⁰ 'Bɛ blaɛn, Zesu 'pegee -yaa'
-klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- pɛbhle 'zi
Matie ba 'fɛ 'ɛ ɲla. 'Bɛ ɲɔɔ
bɛ, Zesu 'pegee 'nisrakun mu -bebe
'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- -bhɛɛke' mu
-yaa pɛbhle 'zi 'eke- ta.

¹¹ Farizi mu 'ɛ -o -yɛɛkpale 'bɛ ma
'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu a -klanlanɛ mu
'ɛ ni dɔɔ: «-Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka daan
mi 'ɛ 'pegee 'nisrakun mu 'ɛ, 'bhɛɛ-
mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ -woo pɛbhle 'zi
'eke- ta ɛɛ?»

¹² Zesu 'trɔnbɔle -o wojan 'ɛ 'yi, 'ke
-ya pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'klɛnyawole mu
maza laa -o -laanɛkpa mi ma; 'ke yaa
'e go gadɛ mu ba.

¹³ -Waanbhaa' -yaa' -jango' do 'kpɔ
'la ɲwoa dɔɔ: «'N maza laa -o 'sraka
do 'kpɔ ma 'ke ya 'e go mɛɛ -yɛɛnklale
'ɲ ma 'bɛ ba;» -ka ge 'bɛ -jan 'ɛ

'yima, 'bhεε- -kaa daan. -Amasroyi 'naa 'nule- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- mεε -lεdoolu mu 'mu 'siiyre- nool-, 'duŋ- 'η □nwa -za 'yool- klε mu -la 'siile-.»

Zesu 'pegee 'sunwla
(Maki 2.18-22; Luki 5.33-39)

14 -Yrekpaa' do, 'ke Mεε Wiinjfe' Mi Zaan a -klanlanε mu 'ε 'nule Zesu ba, 'bhεε- 'ke -wa -lrokpale doo: «-Mele □kla 'o mool 'pegee Farizi mu 'ε 'o 'sunwla 'ebebele, 'bhεε- 'yaa- pe -klanlanε mu 'ε waa 'sunwla- εε?»

15 'Bhεε-, Zesu 'bhe -jan 'ε zik-paa- -o ni doo: «'Ka mu 'gbu 'kpee ma, le doyre noo- mu 'ε -o so -o wleyisriwole 'ke le -noo 'ε 'yoo -o -din 'waati 'la ba εε? 'Yooye- 'bhe 'la so klεle! 'Duŋ- 'ke le -noo 'ε -gwa -o -din bhla 'la ba, 'bhεε- -o nu 'sunwlaε 'tε.»

16 «Waa so dunε- gwe -yisrale 'ke sopee' dreε 'le; 'kebhlaale, sopee' dreε 'ε 'wlayre- noo- 'eke- ta, -e dunε- gwe 'ε 'bhe so 'ε glaan; 'bhεε- -e 'peede- 'egbenεle 'ke 'bhe kan -a 'peedeεre □lwa 'ε ta.

17 'Bhεε- waa -wεen dreε kla wi 'fle 'foko gwe mu 'yi; 'ke 'bhe □kla wi 'fle 'foko gwe mu 'ε -o 'peede-, 'bhεε- -o -yi -wεen 'ε klalaa', 'bhεε- -e kle 'ke 'sie pε 'le. 'Duŋ- -o -wεen dreε kla wi 'fle 'foko dreε mu -la -yi, 'bhεε- waa so 'eke- 'siele.»

-Ne -gblanε do bweza gale ba, 'bhe 'pegee le do -bheza'

(Maki 5.21-43; Luki 8.40-56)

18 Zesu 'yaa- 'bhe -jan mu 'ε 'wo zii' -o ni bhla 'la ba, 'ke Zuufu mu 'ε -waa' -kunlii do nule- Zesu ba, 'bhεε- 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lεε. 'Bhεε- -e pe doo: «'N 'lu 'nε 'ε □kla 'ke 'siele, 'bhe □noo 'laa -mole' -li, nu ge 'ε gbekpa' -a ma, 'bhεε- -e bwe gale ba.»

19 Zesu 'ε 'wlenle-, 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε dole- mεε 'ε zi.

20 'Duŋ-, le do -yaa -zamaa' 'ε 'plen-, 'bhe lεε vu ta ple -le yaa bhe, 'ke yaa -yito' 'ε 'le 'laa kan. 'Bhe le 'ε □nwa Zesu -zanta' yretεtε, 'ke -ya gbε yanle- 'bhe ta dunε- gboon 'ε ma.

21 -E -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee doo: «'Ali- 'ke 'η 'yaa- so 'η gbε yanle sa -a ta dunε- 'ε ma, 'η 'yaa- nu -bheele'.»

22 Zesu 'ε 'yrekpale -a -zanta', 'kee- 'yee- le 'ε 'yele, 'bhεε- -e pe 'bhe ni doo: «'E zru do 'egloole, 'η lu! 'Yee 'kpalawoa mi 'yi bhe 'ε 'bheela-» 'Bhe yre do 'kpo 'ε □noo bhe, 'ke 'yee- le 'ε 'bheele.

23 Zesu 'bhole- Zuufu mu 'ε -waa' -kunlii 'ε ba, 'kee- bheela -gofen' 'pen mu 'pegee -zamaa' 'srε do yelee-. -O -yaa wisi' zii' 'egloole -asiikoo mεε laa -yaa so jan 'male.

24 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «-Ka 'pwe, -nε -gblanε 'ε yaa gale, 'duŋ- -yoo yide 'zi.» -Ayile, 'ke mεε mu 'ε -o 'sonsile Zesu ma.

25 -Zamaa' 'ε 'pwele- blaen 'paelii-, 'ke Zesu 'wlale 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- nε -gblanε 'ε 'kunle 'bhe gbε ma, 'ke 'bhe bwele- gale ba, 'bhεε- 'ke 'bhe 'ε 'wlenle.

26 'Bhe -nε -gblanε 'ε bweza 'ε gale ba, 'bhe □zian 'yee- 'kleen 'ε 'yi yrekpen- □noo.

Zesu -yre 'wi mi ple -yre 'liiploola

27 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- yre -bhεεke' do □noo. -E -yaa 'bhe yre 'ε □noo bhe, 'ke -yre 'wile- mi ple 'taawole 'sanle -a zi, 'bhεε- 'ke 'mu 'a pe 'egloole doo: «'Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'ε ma!»

28 Zesu 'bhole- -a ba -lε ma, 'ke 'woo- -yre 'wi mi ple -woo mabeenle 'a -din, 'bhεε- 'ke -yoo -lrokpale doo: «'Ka 'gbu 'kpee ma 'mi so 'ka 'bheele εε?» 'Bhεε- -o pe -a ni: «-Aani' 'o Zan.»

29 'Bhe klεle 'tε, 'ke Zesu 'ε gbε 'kpale -o -yrebhe' mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Bhaa 'ka 'bhe- 'bhii- 'ka 'ka □kpaa 'mi 'yi gonε- 'la gbεen- bhe.»

30 'Bhεε- -o -yrebhe' mu 'ε 'li- iploola. -Ayile, Zesu -o -lεmazwan 'egloole 'ke -ya pe -o ni doo: «'Ka 'laa 'ka 'bheza- 'ε 'yipele mεε 'kedo- 'kpo ni.»

31 'Duŋ- -o 'pwele- blaen 'paelii-, 'ke -wa 'tobholeya 'ε zenle- 'kleen 'ε 'yi yrekpen- □noo.

Zesu 'bhobho do -bheela

³² -O -yaa ge 'zi 'waati 'la ba, 'ke -o nule- mɛɛ do 'le Zesu ba. 'Bhɛ mɛɛ 'ɛ 'bhɛ 'laa -yaa sɔ -wele', -amasɔyi 'bhobho 'yaa- 'bhɛ 'le ta.

³³ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke Zesu 'yee- 'bhobho lii 'ɛ -gbinle' -a zi, 'bhɛɛ- 'kee- -janwole 'sanle. -Ayile, -zamaa' 'ɛ 'kpeɛɛnia -o ma, 'bhɛɛ- -o -yaa 'pe 'zi 'kaa: «'Waa 'bhɛ 'yansi -za yeɛ -lido' Izraɛli 'klɛɛn 'ɛ 'yi -gɛ!»

³⁴ 'Duŋ- Farizi mu 'ɛ 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «-Setran' mu -kuŋlii 'gbu 'ɛ 'bhɛ -le 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' -a ni!»

-Zamaa' ɛ 'yrenkla- zii' Zesu ma (Maki 6.34; Luki 10.2)

³⁵ Zesu 'yaa- ge -wa -gbɛɛɛ 'pegee -wa 'nɛ mu 'ɛ 'kpen ta. -E -yaa mɛɛ mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ ɲla; 'bhɛɛ- -e -yaa -bhɛŋgbeya -wa 'ɛ ma jan -nrɛle' 'ɛ 'wo zii', 'bhɛ 'pegee -e -yaa gade mu 'ɛ 'kpen -gɔɔn 'pegee -sɔŋzan' mu 'ɛ 'bhee zii'.

³⁶ Zesu -zamaa' 'ɛ 'yele, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'yrenklale -a ma, -amasɔyi -o 'trɛbhɔle -yaa, 'bhɛ 'pegee -o -gblɔzi' gale -yaa 'bhii- -bhɛlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta.

³⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' -kɛɛɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a ye 'ɛ -yoo 'bhii- -mlɔ gba -gbɛɛɛ do 'la 'tranle- -o, 'bhɛɛ- 'duŋ- yewonɛ mu laa -o 'ebebele 'ke -wa kan, 'bhɛɛ- -wa wla zɛɛ 'yi.

³⁸ 'Bhɛla- -yile, -ka -sromabɔ gbazan 'ɛ ni, 'kooko- -e sɔ yewonɛ -bebe 'winbɔle -mlɔ 'ɛ 'kan yrɛ ɲɔɔ, 'bhɛɛ- -wa wla zɛɛ 'yi.»

10*Zesu -kɛɛɛɛ vu ta plɛ ɲkla -yaa' winbɔwo mu 'ɛ 'le (Maki 3.13-19; Luki 6.12-16)*

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -kɛɛɛɛ vu ta plɛ 'ɛ 'siile, 'kee- 'zina mu -gbin 'senj 'nale- -o ni, 'bhɛ 'pegee -e mɛɛ mu ma ga mu 'ɛ 'kpen -gɔɔn, 'bhɛɛ- -sɔŋzan' mu 'ɛ 'kpen 'bhee 'senj ɲnaa -o ni.

² -E -yaa' -kɛɛɛɛ vu ta plɛ 'la ɲkla -yaa -*winbɔwo mu 'le, 'mu

'tɔ -le -gɛ: Simɔ 'la -o 'bhɛ 'tɔkpaɛ- Pɛri, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ nɛɛɛɛ- Andre; 'bhɛɛ- Zebede gbe plɛ 'ɛ Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛɛɛ- Zaan;

³ Filipu 'pegee Batremi; Toma 'pegee 'nisrakun mi Matie; Alife gbe Zaki 'pegee Tade;

⁴ Simɔ 'la 'yaa- 'bhɛ a 'klɛɛn -vavade 'ke 'bhɛ kan pɛ 'kpen ta, 'bhɛ 'pegee Zudasi Isikariɔti 'la -dawli' ɲkpaɛ Zesu gbe ta, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ ɲnaa 'bhɛ 'sɔɔnnii mu ni boolazi.

Zesu -o yaa -kɛɛɛɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbɔ- 'zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'woyɛ- nɔɔ- (Maki 6.7-13; Luki 9.1-6)

⁵ Zesu -yaa' -kɛɛɛɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbwa-, 'bhɛɛ- -yoo -liala dɔɔ: «'Ka 'laa gele Zuufu kle mu ba, 'bhɛɛ- 'ka 'laa gele Samari 'klɛɛn 'yi -wa mu 'ɛ ta.

⁶ 'Duŋ- -ka ge Izraɛli 'si mu -la ba 'elwale 'pe: 'Wole- 'bhii- -bhɛlaa mu 'la ɲnia 'mu 'le.

⁷ 'Ke 'ka -o ge 'zi 'kaa- 'taa 'ɛ ta, -ka ge -a pelele mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: <Laanima -Bhɛŋgbeya 'yaa- bhɛla 'ɛ ɲbhwa -wa -din.>

⁸ -Ka gade mu -bhee', 'bhɛɛ- -ka gbaa mu bwe gale ba; -ka -kpaandɛ' mu ma -kpaan 'ɛ go, 'bhɛɛ- -o 'flɛ mu 'ɛ bakan 'wɛŋ, 'bhɛ 'pegee -ka 'zina -gbin mɛɛ mu zi. 'Ka pɛ 'la 'srɔɔwoa- bhaama, -kaa na 'ezin- mɛɛ -bhɛɛke' mu ni bhaama.

⁹ 'Ka 'laa -gɔli' do 'kpɔ bɔle 'ka 'wiɛŋ-.

¹⁰ 'Ka 'laa gbɛn ta ge 'pepe dɔ 'kpɔ 'silɛ-, 'bhɛ 'pegee 'ka 'laa dɛnɛ- tabɔɔ dɛnɛ- 'silɛ-; 'bhɛɛ- 'ka 'laa -sawla mu 'pegee 'ka 'taawo 'beni do 'kpɔ 'silɛ-. 'Duŋ- yewo mi 'ɛ -e -yaa pɛ peɛ -srɔɔwo' -e yewo 'zi mɛɛ 'la zan mu ni 'mu -la 'kɔɔ.»

¹¹ «'Ke 'ka ɲbhwa -wa 'oo -wa 'la ta: 'kee- ɲkla -wa -gbɛɛɛ do 'le oo, 'kee- ɲkla -wa 'nɛ do 'le oo, -ka 'ka zeti- mi kplankplan do -glin 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhɛ ɲya, -ka bo -a ba 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'ka gele ma.

¹² 'Ke 'ka -o 'wlale- 'fɛ do -la, -ka 'ka 'dumawo 'bhɛ 'fa ɲla mu 'ɛ ni dɔɔ: <Bhaa 'ka bo 'edɔɔle.>

13 'Ke 'bhe 'fe 'e □la mu 'e -dwa -a -la 'ka bo -o ba, 'kaa- yilabla 'duma 'e bo 'bhe 'fa mu 'e ta; 'duj- 'ke waa dōle a -la 'ke 'ka bo -o ba, -ka 'kaa- 'duma 'e go -o ta.

14 'Ke 'fe do -la mu 'e 'pegee -wa do ta mu 'e, waa dōle -a -la 'ke -o 'ka 'cieya- si, 'bhe- 'ke waa dōle -a -la 'ke -woo 'trōnkpa- 'ka 'wojan- mu 'e □la, 'ka 'pwe bhla zi 'bhe 'fe 'e □la, 'bhe 'pegee 'ka go bhla zi 'bhe -wa 'e ta, -ka 'ka gaan mazōn 'ke 'ka 'ka gaan ma bwegblen- 'e go; 'bhe nu klēle 'bhe yre 'e □nōō mu 'e -waa' -za 'yōō- 'e ma -tōomasie 'le.

15 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dōō: -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbene 'e 'le, 'yee- -wa 'e ta mu 'e, -o ta -yren 'e 'yōō- nu -yiyale Sodōmu mu 'pegee Gomōō mu ta -yren 'e ni.»

-Kōō' 'leē -yren mu

(Maki 13.9-13; Luki 21.12-19)

16 Zesu pe 'ezin- -o ni dōō: «-Ka 'ka 'trōnbado doo! 'Nj 'yoo- 'ka 'winlabō 'zi 'taa ta -ge bhe, 'ka nu klēle 'bhii- -bhlaa mu klē srōpe mu plēn- gōne- 'la gbēen- 'bhe- -gbēen. 'Bhe ya 'e 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhii- mle mu gbēen-, 'bhe- 'ka 'yi klē 'edōole 'bhii- -bhoolado maanne- mu gbēen-.

17 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba mēē mu 'e ma, -amasrōyi mēē mu nu gele 'ka 'le -klu ta, 'bhe- -o nu 'ka tafēle 'ke gbanbhle mu 'le -waa' daanfe' mu 'e □la.

18 -O nu gele 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhleṅgbe mu ba 'mi 'to 'e -zayi', 'duj- 'ka nu klēle 'n 'srē mu 'le 'bhe -bhleṅgbe mu 'e 'pegee 'drun- yan 'yi mu 'e 'yre □la.

19 'Ke -o -ja 'ka 'le -klu ta, 'ka nu -jan yēke- 'la 'wole-, 'bhe 'pegee 'ka nu -a wole gōne- 'la gbēen-, 'ka 'laa 'bhe do 'kpō yienkanle. 'Ka nu -jan mu 'la 'wole- -o -yre ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'kpale- 'ka 'lii 'bhe yre do 'kpō 'e □nōō bhe.

20 'Bhe -jan mu 'e 'mu 'laa nu dale 'ka mu 'gbu 'kpee, 'duj- 'ka De -Waanbhaa' Lii 'e 'bhe nu 'ka 'wojan- 'e 'kpale- 'ka 'lii.»

21 Nēēē- ma do mu nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbē ta, 'bhe- -woo 'eke- na mēē mu ni 'bhe- -woo de. 'Bhe- -ne de mu nu -a klēle -o 'gbu 'kpee yi mu ni 'bhe- gbēen- 'ezin-. -Ne mu nu -wlenle' -o yape mu 'e ma 'bhe- -o 'mu de.

22 'Ka ven nu 'silē- mōkpen' yin -lii 'mi 'to 'e -zayi'; 'duj- 'ke mēē 'la zan 'bhe -yren mu 'e 'yikwan□ 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'bhe zan nu golē -za 'yi.

23 'Ke mēē mu -yrenkpaa 'ka ta -wa do ta, -ka blasan-, 'bhe- -ka ge -wa 'bheke do ta. 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dōō: 'Sani 'ka nu yanle 'kaanlele Izraeli -wa mu 'e 'kpen ta, 'ke Bhaaplen Gbe 'e □nwa gban.

24 «-Laklu 'ne do gbilaan 'yi 'laa ya -a daan mi 'e ni, 'bhe- yewone do gbilaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'e ni.

25 'Ke -za 'la □tian -laktune daan mi 'e ma, 'bhe- 'yansi za -le nu 'tenle- -laktune 'e ma 'ezin-. 'Bhe klēgbeya do 'e 'yi, -za 'la □tian 'yee- -kunlii 'e ma, 'bhe- 'yansi za -le nu 'tenle- -yaa' yewone 'e ma 'ezin-. 'Ke -o 'fezan- 'e 'gbu 'tōkpaa- dōō Bēzebūli ('bhe 'yi -le -Setran'), waa nu 'solē- 'to 'yōō- -glōōn 'e -dela 'kpale 'fe 'e □la mu 'e ma 'ezin- ee?»

-Kōō' -gbilaan' ma mi -le -dela -le ee?

(Luki 12.2-9)

26 Zesu pe -o ni 'ezin- dōō: «'Ka 'laa -gbilaanle' bhaaplen mu -leē. -Amasrōyi 'ke 'bhe 'waati 'e □bhwa, pe 'oo pe 'la magaanle -o, 'bhe 'kpen ta nu 'pwēle-, 'bhe- mōkpen' nu -zadōle gaanyiza 'tole- gaanyiza 'bhe 'yi.

27 'Nj 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'ka ni -ge -gblo 'yi, -ka ge 'bhe 'wo -yrekpaa' kpataakpa; 'bhe- 'n 'yoo- swen swen 'yi -jan 'la 'wo zii' 'ka 'trōn 'yi -ge, -ka ge 'bhe -toorodo 'egloole 'pēēlii- mōkpen' 'yre ma.

28 Mēē 'la zan mu sō mēē dele-, 'ke waa sō mēē lii 'e dele-, 'ka 'laa -gbilaanle' 'mu 'leē. 'Duj- -Waanbhaa' 'la sō mēē niigole -a -yi, 'bhe- 'bhe 'sen -o -a ni 'kee- 'ka lii

'ε bɔ -jranama 'tε 'ε 'yi, -ka -gblaan' 'bhεε- 'lεε-.

²⁹ Waa -o 'vone ple gɔn zi -gɔli' 'tanbha do ma εε? 'Duŋ- -o do 'kpɔ 'laa sɔ -baale' 'trε ma, 'ke 'bhε 'laa klεε 'ka Dε -Waanbhaa' zru maza 'le.

³⁰ 'Ali- 'ka mu, -Waanbhaa' 'ka 'winbhε- mu 'ε 'kpen 'liido-.

³¹ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka 'laa -gblaanlε'. 'Ka mu mabhaabhɔ 'vone 'saa mu ta.»

Zesu dɔle 'pegee 'e -bangole -a -yi (Luki 12.8-9)

³² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'a ɔpia 'kaa 'bhε -o 'an pe mεε 'le mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'bhε zan 'ε dɔle 'an pe mεε 'le 'η Dε 'la -yoo laanima 'bhε 'yre ɔla.

³³ 'Duŋ- 'ke mεε 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'η -bangole 'bhε zan 'ε 'yi 'η Dε 'la -yoo laanima 'bhε -yre ɔla.»

Zesu pe dɔɔ mεε mu -yicienle nu klεε -a 'tɔ 'ε -zayi'

(Luki 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Yaa klεε 'ka ni 'bhii- 'η ɔnwa boleya -dɔɔ 'nale- 'ka ni 'trε 'lεε- ta -gε. 'Naa 'nule- boleya -dɔɔ 'nule- 'ka ni, 'duŋ- 'η ɔnwa 'ka 'plen- 'siεyre- -la nɔɔ-.

³⁵ 'Ŋ ɔnwa mεε do 'pegee -a dε plen- 'siεyre- -la nɔɔ-, 'bhε 'pegee 'η ɔnwa -nε -gblane do 'pegee -a nεε plen- 'siεε-; 'bhεε- 'ezin- 'η ɔnwa 'bhεε- 'yansi za klεε le drεε do 'pegee 'bhε 'naale- plen- 'ezin-.

³⁶ Mεε do 'sɔnnii mu nu klεε -a 'gbu ba 'fa -la mu -la -le.»

³⁷ «'Ke mεε 'la zan dε 'pegee -a nεε -za sɔ a ni 'ke 'bhε kan 'mi ta, 'mi a pe laa 'bhε zan 'ε 'le. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan gbe 'pegee 'bhε 'lu -za sɔ a ni 'ke 'bhε kan 'mi ta, 'mi a pe laa 'bhε zan 'ε 'le 'ezin-.

³⁸ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -e klε 'η zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si 'ε 'yi 'elwale 'pe, 'bhεε- -e do -yrenbhlele ɔla 'mi -zayi', 'ke 'bhε ɔkla, 'bhεε- -e nu dɔle 'mi zi 'tε.

³⁹ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ε go -za 'yi, -e nu bloole -a -yi; 'duŋ- 'ke mεε 'la zan 'e 'niigwa- -a 'gbu ɔsi 'ε 'yi 'mi -zayi', 'bhε zan nu 'bhε 'srɔɔwo gbe drεεwole.»

Klεza -lrele' mu ma -trɔn (Maki 9.41)

⁴⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'ka ɔkwan 'elrele, 'bhε zan 'ε, 'bhε 'mi -la ɔkwan 'elrele bhe; 'bhεε- 'bhε zan 'ε 'bhε 'mi 'winbɔ mi 'ε 'bhεε- ɔkwan 'elrele bhe 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mεε 'la zan -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do ɔkwan 'elrele -yaa' -Waanbhaa' -lεla' janwoleya 'ε ma, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nale- -a -lεla' janwo mu 'ε ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhε zan 'ε ni 'ezin-. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan mεε -lεdɔɔle do ɔkwan 'elrele -yaa' -lεdɔɔleya 'ε ma -Waanbhaa' -yre 'yi, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nale- mεε -lεdɔɔle mu 'ε ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhε zan 'ε ni.

⁴² 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan -yi -dɔɔ 'paayan ɔ do -naa 'an -klanlane mu 'lεε- -o ba mi 'fientronne 'gbu 'ε ni, -yaa' -klanlaneya 'ε ma, 'bhε zan nu 'bhε ma -trɔn 'srɔɔwole.»

11

¹ Zesu 'yanle- -yaa' -klanlane vu ta ple 'ε daanlele 'bhε -jan mu 'ε 'le, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- 'bhε ɔnɔɔ -wa mu 'ε ta.

**Mεε MU -O -WLEN 'ZI
ZESU 'PEGEE -JAN
'NRALE- 'ε 'WOZA- 'ε
MA**

Mεε Wiinfe' Mi Zaan a winbɔwo mu

(Luki 7.18-35)

² 'Duŋ- Mεε Wiinfe' Mi Zaan -yaa -kaso 'yi, 'bhεε- -e Zesu Krisi klεza mu 'ε 'male-; 'kee- -yaa' -klanlane mu 'ε 'ke mu 'winbɔle Zesu ba

³ dɔɔ 'mu ge -a -lrɔkpa' dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'o 'yri 'yaa- mεε 'la zan nule ta 'bhε 'le, taa- 'woo- 'yrikpa mεε -bhεεke' do ta 'ezin- εε?»

⁴ 'Bhε klεε 'tε, 'ke Zesu 'a 'zikipale -o ni dɔɔ: «'Ka -yre -o -za mu 'la ma,

'bhe 'pegee 'ka 'trɔn -o -jan mu 'la 'yi, -ka ge 'mu 'yigɔɔn- Zaan ni,

⁵ -ka 'ka 'yɛkpa -gɛ doo: -Yɛ 'wi mu -o yɛ ma ye 'zi, gaan 'siele- mu -o 'taawo zii', -kpaan -o go 'zi -kpaandɛ' mu ma, 'trɔn 'wile- mu 'trɔn 'lii mu -o 'plooo zii', 'bhɛɛ- -o -jan ma zii'. 'Bhɛɛ- gbaa mu -o bwe 'zi gale ba, 'bhe 'pegee -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' -yɛnɔhɔdɛ mu ni.

⁶ 'Ke 'naa klɛɛ mɛɛ 'la zan baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe zan a pɛ -yinra'.»

⁷ Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a -kɔnɔnɛ mu 'ɛ gele blaɔn, 'ke Zesu -janwole 'sanle Zaan ba zayi' -zamaa' mu 'ɛ ni doo: «'Ka -ja -mɛla -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta ɛɛ? 'Ka -ja to diinj do -la -glinlɛ' 'ke -plooo -o 'bhe bɛɛn 'zi ɛɛ? 'Yooye-, 'ka 'laa gele 'bhe -glinlɛ' ma.

⁸ 'Bhɛɛ- 'ka -ja -mɛla -glinlɛ' ɛɛ? 'Ka -ja mɛɛ -baale' -lɛle' do -la -glinlɛ' ɛɛ? 'Nɔn-! -Amasɔyi mɛɛ 'la zan mu 'mu baa 'elɛle -o 'mu ye -bhɛngbe mu -la ba 'fa ɔla.

⁹ 'Bhɛɛ- ka -ja -mɛla -glinlɛ' ɛɛ? 'Ka -ja -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mi do -la -glinlɛ' ɛɛ? -Aani', wlan 'ɛ ni, -yoo 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do 'le kpataakpa. 'Bhɛɛ- drɔɔn' -a gbɔlaan -yiya' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do ni.

¹⁰ -Amasɔyi -a yɔɔndɛle -o 'yɛla- ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi doo: <'E 'yɛkpa doo! 'Mi nu 'an -janwo' mi 'ɛ 'winbɔlɛ 'e 'lɛɛ, 'bhe nu 'e 'lɛɛ zi 'ɛ 'lɛmagaanlɛ.›»

¹¹ «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo: -O bhaaplɛn mu 'la ɔyaa -le mu ta 'mu ba, 'mu do 'kpɔ gbɔlaan 'yi 'laa ya Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ni 'Duɔ- laanima -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ 'ɛ 'bhe gbɔlaan 'yiya- 'yɛɛ- Zaan ni.

¹² Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- zisaan- 'kee- san 'bhe 'waati 'ɛ ma, 'ke 'bhe nu 'tɛnlɛ- -zɔn ma, laanima -bhɛngbɛya 'ɛ ɔkla 'ke fangan- maza -la -le. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu do 'egloole 'yɛɛ- -bh- lɛngbɛya 'ɛ sɔ klɛle- 'mu -le a pɛ 'le.

¹³ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'pegee Moizi a 'tonj mu 'ɛ

-o -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya yaaza 'ɛ ɔwoa, 'ke 'bhe nu 'tɛnlɛ- 'yɛɛ- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a pɛ 'waati 'ɛ ma.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'ke 'ka -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yima, -kaa 'yaango- doo Eli 'la -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa nuza 'ɛ ɔpia bi 'elwale -sɔ 'yɛɛ- Zaan -le 'bhe 'le.

¹⁵ 'Ke -a -yima' 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ngblo ma, -ya 'yima!›»

¹⁶ «'N sɔ -zɔn bhaaplɛn mu 'ɛ danle- -mɛla ma ɛɛ? -Woo 'bhii- -nɛ 'ke mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan mu 'ɛ ta; 'bhɛɛ- -woo -nɛ 'bhɛɛke mu 'sii zii' doo:

¹⁷ <'O 'srokpaa- 'ka ni -gofɛn' 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'srotanlɛ! 'O bheela wisi' 'sro mu ɔkpaa, 'bhɛɛ- 'ka 'laa wisilɛ!›»

¹⁸ «Zaan ɔnwa 'ka ba, 'bhɛɛ- yaa -yaa pɛbhle, 'bhe 'pegee yaa -yaa -yi mi. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ -wa ɔpia a ma doo: <'Zina do -o -a zi.›

¹⁹ 'Bhe blaɔn, Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'bhe ɔnwa, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- pɛbhle, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- -yi mi. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ pe 'bhe ma doo: <Mɛɛ 'lɛɛ- bole -o pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- -la ma; 'bhɛɛ- -e bhɛgwɛnya -kpaa 'nisrakun mu 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- -bhɛɛke' mu -la ma!› 'Duɔ- -o -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ɛ do bhaaplɛn klɛza mu -la ma.›

-Wa 'ke ta mu laa dɔlɛ -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi (Luki 10.12-15)

²⁰ 'Bhe blaɔn, Zesu 'sole- maza -bebe ɔkla -wa mu 'la ta, -e -lale' -saan 'bhe -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ ta. -Amasɔyi 'bhe -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ waa -o zru mu 'ɛ 'niinale -Waanbhaa' ba -titi 'ke -woo 'taa- wogbɛya 'ɛ mabɔɔ.

²¹ Zesu pe 'ezin- doo: «'Ka ta -yɛn! Korazɛn -wa -la mu 'pegee Betisaida -wa -la mu! -Amasɔyi 'ɛ 'sole- maza mu 'la ɔkla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'ɛ 'bhe 'yansi 'sole- maza mu 'ɛ ɔkla bi Tiri 'pegee Sidɔn -wa mu 'ɛ ta, 'ke -zɔn 'laa 'bhe 'le 'ke 'bhe -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ -o -bɔtɔ kpɛ mu ɔklaa gban -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o -pɛɛ -kaan gban -o ma, 'kooko- -wa zɔn 'bhii- -o -ploola

waa -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bhεε- -woo zru mu 'ε 'niinaa- -Waanbhaa' ba, 'bhεε- -woo 'taawogbeya 'ε maboola.

22 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ε ta mu 'ε -o ta -yren 'ε yaa nu klele 'eyoolle 'bhii- 'kaa- pe 'ε gbεen-.

23 'Bhεε- 'ka mu Kapenomu -wa la mu, -yoo 'ka ni 'bhii- 'ka nu 'sole- 'ka -wlenle', 'bhεε- 'ka ge 'tenle- lafle' ma εε? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhεε- 'ka nu gele -jranama 'te 'ε 'yi. -Amasroyi 'η 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe 'yansi 'sole- maza kle Sodomu -wa 'ε ta, 'bhe -wa 'ε 'yaa- nu bole ye 'kee- nu 'tenle- -zon ma.

24 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, 'ka ta -yren 'ε 'yi nu yale Sodomu -wa -la mu 'ε ta -yren 'ε 'bhe ni.»

Zesu -a -Jan 'Nrале- 'ε (Luki 10.21-22)

25 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu 'a 'seri- wole 'sanle, 'bhεε- -e pe dɔɔ: «'E! 'Nj De, 'tre 'pegee lafle' Zan, 'e wlan 'ε -gaanna -zadɔ' mu 'pegee mεε yikanle mu ma, 'bhεε- 'ya zronlawoa -ne 'fientronne mu ni, 'mi 'e 'pubo- 'bhe ma.

26 Wlan -le 'bhe 'le, 'Nj De -Waanbhaa', -e -swa 'e zru ni 'ke 'ya kle 'bhεε- gbεen-.»

27 «'Nj De -Waanbhaa -za 'kpen gbekpaa- 'η 'kɔɔ. Mεε 'kedo- 'kpo 'laa Bhaaplen Gbe 'ε dɔ, 'ke yaa 'e go -a De do -kplen ba. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa -ne De 'ε dɔ, 'ke yaa 'e go -a Gbe 'pegee -a Gbe 'ε -a De -zronna mεε 'la zan mu ni 'mu -la ba.»

28 «-Ka nu 'mi ba, 'ka mu 'la 'kpen 'trebhwa□ 'kwe kpinle mu 'silele, 'bhεε- 'mi nu -yitrele nale 'ka ni.

29 -Ka nu 'mi a pe 'kwe 'ε 'si, 'bhεε- -kaa 'to 'η 'ka daan doo, -amasroyi 'η 'yi -o 'edoolle, 'bhεε- 'mi 'η 'gbu mazinaa, 'bhe 'yi, 'ka nu -yitrele kplankplan -srɔowole 'mi ba.

30 'Wlan 'ε ni, 'an pe ye 'ε yaa la, 'bhεε- 'an pe 'kwe 'ε kpinj laa -o.»

12

Zesu 'pegee -yitrε' yi ba za (Maki 2.23-28; Luki 6.1-5)

1 'Bhe blaen, -yitrε' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'yaa- 'kan zii' gba do 'yi. 'Bhεε- gbɔn -yaa -yaa' -klanlane mu 'ε de 'zi; -ayile 'ke -o pebhaa 'ke mu 'ε 'kanle- 'sanle 'bhεε- 'ke -o 'mu bhle.

2 'Bhe klele 'te, Farizi mu 'ε -woo yele 'bhe pebhaa mu 'ε 'kan yre □nɔɔ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa 'yaa- -klanlane mu 'ε ta doo, -kɔɔa' a 'tonj mu 'ε ta waa -za 'la kle -yitrε' yi ma, 'woo- mu -o 'bhεε- kle 'zi!»

3 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale dɔɔ: «'Yi do ta, gbɔn -bhlenjgbe Davidi 'pegee -a zi mu 'ε □dia, 'bhεε- pele dɔ 'kpo 'laa -yaa -o 'kɔɔ. -E -za 'la □kla 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' εε?

4 'Nj bhe, -e -ja wlale -Waanbhaa' 'fe 'ε □la. 'Bhεε- -o 'sraka -gwa 'bluu mu 'la 'le -Waanbhaa' ni, 'yee- Davidi 'pegee -a zi mu 'ε -o 'bhe 'bluu mu 'ε □bhla. 'Dun- -kɔɔa' 'tonj mu 'ε ta, yaa dɔ mεε -bhεεke' do 'kpo 'kpee 'ke 'bhe 'woo- 'bluu mu 'ε bhle; 'ke yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplen ba.

5 'Bhεε- 'ka 'laa -jan 'lεε- 'bhe tapele -lido' ezin- Moizi a 'tonj 'sewe 'ε 'yi εε dɔɔ: «'Ke 'sraka 'lena mu 'la -waa' yewo yi □kla -yitrε' yi ma, -wa -yisε'; 'bhεε- 'dun-, waa -kpan balaa' -o ta 'bhe -zayi'.»

6 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ -za 'la 'bhe -o -ge 'bhe gbalaan -yiya' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε ni!

7 -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Nj maza laa -o 'sraka 'kedo- 'kpo ma, 'ke yaa 'e go mεε -yrenklale ma 'η ma 'bhe ba.» 'Ke 'ka 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'yimaa- 'gbu 'elrele bi, 'ka 'laa -yaa nu -lale' mεε 'la zan mu 'laa -za 'yoo- klele 'mu ta.

8 'Bhe ya 'ε 'yi, Bhaaplen Gbe 'ε 'bhe -le -yitrε' yi 'ε Zan 'ε 'le.»

Mεε gbe 'kwlanle- do -bheeyrε' (Maki 3.1-6; Luki 6.6-11)

9 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- wlale -waa' Zuufu mu daanfe' 'ε do -la.

10 MEE gbe 'kwlanle- do -yaa' 'bhe □nɔɔ ye. 'Dun- 'yee- Zuufu mu daanfɛ' 'e □la mEE mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- -o -layrɛ' -srɔɔwo' Zesu ta, 'bhela- -yile 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «-Kɔɔa' 'ton 'e ta mEE sɔ mEE -bhɛɛke' 'bheele -yitrɛ' yi ma ɛɛ?»

11 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Ke -bhlaa do 'kpɔ -o 'ka do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -yitrɛ' yi do ma, 'ke 'bhe -bhlaa do 'kpɔ 'e -ja bɔle -klɔŋ gbɔɔn do 'yi; 'bhe -bhlaa 'e zan 'e yaa nu gele -a 'pwɛle- -klɔŋ 'e 'yi ɛɛ?»

12 'Bhɛɛ- 'dun-, bhaaplɛŋ do mabhaabhɔ -bhlaa do ta. -Ayile, -kɔɔa' 'ton 'e ta mEE sɔ -za 'wlan klɛle- mEE -bhɛɛke' ni -yitrɛ' yi 'e ma.»

13 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele mEE gbe 'kwlanle- 'e ni dɔɔ: «'E gbe 'e 'yisrɔn!» 'Bhɛɛ- 'ke -ya gbe 'e 'yisrɔnle, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe dɔɔle- 'bhii- -a -vin do mi 'e gbɛɛn-.

14 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Farizi mu 'e 'pwɛle, 'bhɛɛ- -o -yaa nu 'sɔle- Zesu 'kunle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'ke -woo 'eke- ye- 'bhe -za 'e 'yi.

-Waanbhaa' -yaa' yewonɛ 'la makwan-

15 'Dun-, Zesu -o wojan 'e 'male-, 'ke -ya plɛngole 'bhe yrɛ 'e ma. -Zamaa' 'srɛ do -ja -a zi -a geyrɛ 'e □nɔɔ; 'bhɛɛ- -e gadɛ mu 'e 'kpen 'bheela-.

16 'Bhɛɛ- 'dun-, -e -yaa -o -lemazɔn 'zi 'egloole 'kaadɔɔ- waa a tapwɛle.

17 'Bhe klɛgbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'lɛswa; -ya □pia dɔɔ:

18 «-Waanbhaa' pe dɔɔ 'mi 'an yewonɛ 'la makwan- 'yele- -gɛ.

-A -za sɔ 'η ni 'egbenɛle, 'bhɛɛ- -yoo 'η zrukpalaa.

'N nu 'η Lii 'Wɛŋ 'e zinalɛ -a ta, 'bhɛɛ- -e nu -lɛdɔɔleya maza -jan -la wole 'klɛɛn 'e 'kpen 'yi 'si mu 'e ni.

19 Yaa nu zaabɔle mEE 'kedo- 'kpɔ 'le, 'bhɛɛ- yaa nu -gbekanle 'egloole.

Waa nu a -weli' 'e male -gbleba mu ta.

20 To diiŋ 'la 'bhe 'klule- -o, yaa nu 'bhe 'ciɛnle-.

'Bhɛɛ- -lanbha 'la 'bhe 'bhile- 'e -yoo 'fiɛntrɔnnɛ, yaa nu 'bhe 'liile-.

-E nu a klɛle 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'sani- 'ke -Waanbhaa' a -lɛdɔɔleya 'e kpa pɛ 'kpen 'wiŋ-.

21 'Bhe ya 'e 'yi, 'klɛɛn mu 'e 'kpen 'yri nu bɔle 'yela- ta.»

Zesu pe dɔɔ -yaa' pɛ -glɔɔya' 'e 'bhe 'laa da -Setran' ba (Maki 3.20-30; Luki 11.14-23)

22 'Bhe 'yi bhe, 'ke mEE 'ke mu nule- gadɛ mi do 'le Zesu ba. 'Zina -yaa 'bhe zi, 'bhela- -yile -e -yaa 'ke 'bhobho 'le, 'bhɛɛ- -a -yrɛ 'wile- -yaa. 'Bhe yrɛ do 'e □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'bheele, 'bhɛɛ- 'kee- -janwole, 'bhe 'pegee 'kee- -yrɛ ma ye-.

23 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -zamaa' 'e 'kpen 'kpeelenile -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'eke- -lrɔkpale dɔɔ: «-Bhɛŋgbe Davidi 'nranɛ- 'e 'yele- 'laa -gɛ ɛɛ?»

24 'Bhɛɛ- 'dun-, Farizi mu 'e 'trɔnbɔle -o wojan mu 'e 'yi, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «Bɛɛzebuli ('bhe 'yi -le 'zina mu -kunlii gbilaan), 'bhe -le 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' mEE 'lɛɛ- ni!»

25 'Bhe klɛle 'tɛ, Zesu -o 'kpeejan- mu 'e dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke -bhɛŋgbe do a 'klɛɛn 'yi mu -yiciɛnle -o, 'bhɛɛ- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe 'klɛɛn 'e nu 'siɛle-. 'Bhɛɛ- 'kee- □kla -wa do ta mu 'le 'oo, 'kee- □kla 'fɛ do -la mu 'le 'oo, 'ke -o -yiciɛnle -o, 'bhɛɛ- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe -wa 'e yaa nu -mɔle', 'bhɛɛ- 'bhe 'fɛ 'e yaa nu -mɔle' 'ezin-.

26 'Ke -Setran' -o -a 'gbu -gbin 'zi, -yoo gwledan 'zi -a 'gbu -la ba bhe. 'Bhe klɛgbeya 'e 'yi, -yaa' -bhɛŋgbeya 'e nu -mɔle' 'nale- ma ɛɛ?»

27 'Ke -Setran' 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' 'mi ni; -dele 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' 'kaa- pɛ mEE mu 'e ni 'e? 'Ka 'gbu a pɛ mEE mu 'e 'mu -le nu -kpan 'kpaale- 'ka 'lii 'bhe ma.

28 'Dun- 'ke 'η 'yoo- 'zina mu -gbin 'zi mEE mu zi -Waanbhaa' Lii 'e 'bhe -la 'seŋ ta, -kaa 'yaango- 'bhii-

-Waanbhaa' a -bhlembeya -yoo 'ka 'plen-»

²⁹ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- pɛ 'sile- fanjan- ma mɛɛ do ba 'fa □la, 'ke yaa 'bhe fanjan- ma mɛɛ 'ɛ gbɛtabɔlɛ bhle 'le 'elwale 'pe; 'kee- -yaan 'bhe gbɛtabɔlele 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -e sɔ 'bhe a 'fa -la pɛ mu 'ɛ 'sile 'tɛ.

³⁰ 'Ke mɛɛ 'la zan laa -o 'mi ba, 'bhe zan -wlenle' -o 'mi ma, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa nule bhɔle 'ɛ ba mɛɛ mu -lɛkpalele 'eke- ta, 'bhe zan 'ɛ -o piilaa' mi -la -le 'eke- ma.

³¹ 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'ɛ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Ke bhaaplen mu -za 'yɔɔ- 'oo -za 'yɔɔ- 'la □kla, 'bhe 'pegee 'ke -o -jan 'yɔɔ- 'la □woa, -Waanbhaa' nu 'bhe mu ma -sroma 'yanlɛ-; 'duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan Lii 'Wɛɲ 'ɛ ma -jan 'yɔɔ- □woa, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanlɛ-.

³² 'Ke mɛɛ 'la zan Bhaaplen 'ɛ Gbe 'ɛ ma jan 'yɔɔ- □woa -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -sroma 'yanlɛ-; 'duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan Lii 'Wɛɲ 'ɛ ma jan -yɔɔ □woa, 'kee- □kla -zɔn oo, 'kee- □kla too oo, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanlɛ- -titi.»

*-Yri diin 'pegee -a bhaa
(Luki 6.43-45)*

³³ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhe -ya 'ɛ 'yi bhe, -yri diin -lrele' -le bhaa -lrele' klɛ, 'bhɛɛ- -yri diin -yɔɔ' -le bhaa -yɔɔ' klɛ. -Amasɔyi -o -yri diin 'ɛ dɔ -a bhaa -la ma.

³⁴ -Bhlu 'plalu 'si mu! 'Ka -o 'eyɔɔle 'gbu 'dɛ, 'ka sɔ -jan 'wlan mu wole- 'nale- ɛɛ? -Amasɔyi -jan yɛkɛ- 'la -yoo 'e 'kpee, 'e 'lii 'bhɛɛ- yɛkɛ- wo.

³⁵ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'kpee 'lrele- liijan' -o 'elrele, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kpee 'yɔɔ- liijan' -o 'eyɔɔle.

³⁶ 'Mi 'a pe 'ka ni dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan 'yi 'ɛ 'le, bhaaplen mu nu -o bhaama jan 'tɔle- bhaama jan 'la □woa, 'mu 'kpen 'yaanpɛlɛ.

³⁷ -Amasɔyi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baalɛ 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma, 'bhɛɛ- -yaa' -kpan nu baalɛ 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma 'ezin-.»

*Zesu 'e -bangwa 'sɔle- maza do
klele 'yi*

(Maki 8.11-12; Luki 11.29-32)

³⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'Ton Daan mu 'ɛ 'pegee Farizi 'ke mu 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo- -a zi 'bhii- 'e 'sɔle- maza do klɛ 'o 'yɛɛ ma -gɛ dɔɔ.»

³⁹ Zesu pe -o ni 'tɛ 'kaa: «-Zɔn mɛɛ mu 'ɛ -woo 'eyɔɔle, 'bhɛɛ- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- 'ɛ 'sɔle- maza do klɛ -o ni, 'duɲ- 'naa nu 'sɔle- maza 'kedo- 'kpɔ klɛlɛ -o -yɛɛ ma, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zonasi a pɛ 'sɔle- maza do 'kpɔ 'ɛ ba.

⁴⁰ Zonasi -yɛkpa' yaga 'pegee -bi yaga □kla kaa -gbɛɛɛ 'ɛ 'kpee gɔɛɛ- 'la gbɛɛɛ-, Bhaaplen Gbe 'ɛ nu -yɛkpa' yaga 'pegee -bi yaga klɛlɛ 'trɛ □la 'bhɛɛ- gbɛɛɛ-.

⁴¹ -Ayile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'le, Ninivu -wa la mu 'ɛ nu -wlenle' -zɔn mɛɛ mu 'ɛ 'kaama-, 'bhɛɛ- -o nu -kpan baalɛ -o ta. Amasɔyi 'woo- Ninivu -wa la mu 'ɛ -o Zonasi 'wojan- mu 'ɛ 'male-, 'ke -o 'ploole waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -woo zru 'niinale -Waanbhaa' ba. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, mɛɛ 'la zan -o -zɔn -gɛ 'bhe gbɛlaan -yiya' Zonasi ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa -a zi 'ke 'ka 'ka kpa 'bhe -yi.

⁴² 'Bhe klɛgbeya do 'ɛ 'yi bhe, 'yee- 'kitikan yi do 'kpɔ 'ɛ ma, -bhlembeya le Seba nu -wlenle' -zɔn mɛɛ mu 'lɛɛ- 'kaama-, 'bhɛɛ- -e nu -kpan baalɛ -o ta. -Amasɔyi -e -daa 'trɛ ta 'klɛɛn gbɔɔn do 'yi, 'bhɛɛ- -e □nwa -a 'trɔnkpale Salomɔ a -zadɔ' ma jan mu 'ɛ □la. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, mɛɛ 'la zan -o -gɛ 'bhe gbɛlaan -yiya' Salomɔ ni.»

*Lii -yɔɔ' 'ɛ 'nu gbɛ drɛɛ
(Luki 11.24-26)*

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke lii -yɔɔ' 'ɛ -gwa mɛɛ do zi, -e ge yɛ -kpa' mu 'ɛ □nɔɔ, -a -yitrɛ' yɛɛ -glin zayi'. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'ke yaa -yitrɛ' yɛɛ yɛlɛ,

⁴⁴ -ya pe dɔɔ: <'N -gwa 'fɛ 'la □la, 'ɛ gele- niinale 'bhe □la.> 'Bhɛɛ- 'kee- □nwa -a -la, -ya -la 'flen- ye, 'bhɛɛ- -a -la gole -o, 'bhe 'pegee -a -la pɛ mu

'ε 'kpen 'lemagaanle -o 'elrele. 'Dun-
mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o -a -la.

⁴⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, -e ge lii -yoo'
'bheεke 'srwaple- 'siile-; 'bhe 'mu
-yoo' -yiya' -a -lwa mi 'ε ni; 'bheε- -o
nu wlale 'eke- zi 'yee- 'fε 'ε □la, 'bheε-
-wa kle -o yi 'fε 'le. -Ayile 'yee- mεε
'ε 'taawogbeya dree, 'bhe 'yoo- -yiya'
-a 'taawogbeya gwe mi 'ε ni. 'Bhela-
'yansi za -le nu klele -zon mεε -yoo'
mu 'ε ni.»

*-De mu 'gbu -le Zesu nεε 'pegee -a
nεεε- mu 'ε 'le εε?*

(Maki 3.31-35; Luki 8.19-21)

⁴⁶ Zesu 'yaa- -janwo' zii' -li bhla 'la
ba -zamaa' -gbεεε 'ε ni, 'ke -a nεε
'pegee -a nεεε- mu 'ε 'nule dulale
-e -yaa 'fε 'la □la 'bhe 'le ma. 'Bheε-
-o -yaa zi 'bhii- -o -janwo' 'a ni.

⁴⁷ 'Bhe klele 'tε, 'ke mεε do 'a 'pele
Zesu ni doo: «Dula- doo, 'e nεε
'pegee 'e nεεε- mu 'ε -woo 'pεlii-
'bheε- -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni.»

⁴⁸ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan
'ε ni doo: «Ka 'ka 'tronbado doo, -de
mu -le 'η nεε 'pegee 'η nεεε- mu 'le
εε?»

⁴⁹ 'Bhe klele 'tε, 'kee- yaa -klanlane
mu 'ε zronle- -a gbε 'le, 'bheε- 'ke -ya
pele- doo: «'E 'yrekpa -ge doo! 'N
nεε 'pegee 'η nεεε- mu 'ε 'wole- -ge.

⁵⁰ -Amasroyi, 'ke mεε 'oo mεε 'la
zan 'η De 'la -yoo laanima 'bhe zru
maza -kla, 'bhe zan -le 'η nεεε-
'gwlaan- 'pegee 'η nεεε- le 'bheε- 'η
nεε 'le 'ezin-»

13

Pebhe bo mi ma -goon

(Maki 4.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Bhe blaani boolazi, 'yee- -yrek-
paa' do 'ε 'le, 'ke Zesu 'pwele 'fε 'ε
□la, 'bheε- 'kee- gele- yaale weyi- 'ε
'le ma.

² -Zamaa' -gbεεε do 'pa gbε -yoo' 'ε
'koo -a ta, 'kee- gele- yaale -yitakon
do 'yi -yi 'ε ta. -Zamaa' 'kpen dulale
-yaa weyi- 'ε goona.

³ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -yoo daanle -za
-bebe mu 'le -goon mu 'yi. -E pe -o
ni doo:

⁴ «Pebhe bo mi do -ja pebhe boyre
noo- -yaa gbabhe 'ε ta. -E -yaa pebhe
mu 'ε 'wian zii' bhla 'la ba -yaa'
gbabhe 'ε ta, 'ke pebhe mu 'ε 'ledo-
'klaale zibhe 'ε 'lezi-. 'Bhe klele 'tε,
'ke maanne- mu 'ε 'nule 'bhe mu
bhlele.

⁵ Pebhe mu 'ε 'bheεke 'ledo-
-klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bheε- 'tre
kplankplan laa -yaa -o -la. -O □bhwa
blaale- 'bhe 'tre sanε- 'ε ta.

⁶ 'Dun- vle mu 'ε 'koo, waa 'sole- -o
'sεεε mu gbaanle- 'tre 'yi 'egboonle.
-Ayile -yrete' 'bhile- -o ta, 'ke -o 'kpen
gale-.

⁷ 'Ezin-, pebhe mu 'ε 'bheεke 'ledo-
-klalaa' lere mu 'yi. Lere mu 'ε
□bhwa, 'bheε- -woo □dia 'ke -o lii mu
'ε 'le.

⁸ 'Bheε- 'dun-, pebhe mu 'ε 'ke mu
-ja 'klaale- 'tre ti -lrele' -yi. -Ayile -o
□bhwa, 'bheε- -woo bhaa -kla: pebhe
'ε diinj do 'bhe bhaa -kεεε do □kla, -o
diinj -bheεke' do 'bhe bhaa mia yaga
□kla, 'bheε- -o diinj -bheεke' do 'bhe
bhaa mia do bhe vu □kla.

⁹ 'Ke 'ka 'tron mu so -jan 'yimale,
-kaa -yima'!»

*Zesu -o -goon mu bo 'zi win 'ε -dela
ma εε?*

(Maki 4.10-12; Luki 8.9-10)

¹⁰ Zesu a -klanlane mu 'ε -woo
mabεenna -a -din, 'bheε- -wa
-lrokpaa doo: «Mela ma 'bheε- 'yoo-
-janwo' zii' -o ni -goon mu 'yi εε?»

¹¹ Zesu 'a zikpaa- -o ni doo:
«-Waanbhaa' 'yaa- laanima -bh-
lengbeya gaanyiza mu 'ε tapwela
'ka mu ni, 'dun- yaa -o tapwele 'woo-
mu ni.

¹² -Amasroyi, 'ke mεε 'la zan -jan
'yima-, 'bhe zan -o 'bhii- pe -o mεε 'la
zan 'koo, 'bhela- -yile -o nu pe baan'
'nale- 'bhe zan 'ε ni, 'bheε- -a 'koo pa.
'Dun- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mεε 'la
zan 'koo, pe sanε- 'gbu 'la 'bhe -o -a
'koo, -o nu 'bhe 'kunle-.

¹³ 'Bhela- -zayile, 'η 'yoo- -janwo'
zii' -o ni -goon mu 'yi. -Amasroyi -o
-yrebhe' mu -o, 'bheε- waa yre ma
ye, -o 'tron mu -o, 'bheε- waa -jan
ma, 'bhe 'pegee waa -jan 'yima-.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' -jan 'la -kpa -a -lela' janwo mi Ezai 'lii 'elwale -so 'bhe 'leswa; 'bhe -jan 'e 'bhe -le -ge dɔɔ: <'Ka nu -jan 'male-, 'duj- 'ka 'laa nu -a -yimalɛ; 'ka nu 'ka 'yɛkpale -a ta, 'duj- 'ka 'laa nu -a yeɛ -titi.

15 -Amasroyi, mɛɛ mu 'leɛ- -woo zru -yɔɔya' ɔkla, 'bheɛ- -woo 'trɔn 'yidwa- 'eglole, 'bhe 'pegee -woo -yɛ 'liitaan-, -o 'bhe ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- waa yɛ ma ye -o -yɛbhe' mu 'e 'le, 'bhe 'pegee waa -jan ma -o 'trɔn mu 'e 'le, 'bheɛ- waa -jan 'yima- -o zru mu 'e 'le, 'bheɛ- 'kooko- waa nu -o zru mu 'e 'niinalɛ 'mi -Waanbhaa' ba, 'bheɛ- 'mi -o go -za 'yi.

16 «'Duj- 'kaa- pɛ -yinra', -amasroyi 'ka 'yɛbhe- mu 'e yɛ ma ye, 'bheɛ- 'ka 'trɔn mu -jan ma.

17 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ: -Waanbhaa' -lela' janwo mu -bebe 'pegee -yaa' mɛɛ -ledɔɔle mu -bebe 'yaa- zi 'bhii- -o -yɛkpa' 'ka 'yɛ -o pɛ 'la ma 'bhe ma, 'bheɛ- waa 'bhe 'yeɛ-. 'Bheɛ- -o -yaa -a zi 'bhii- 'ka mu -o -jan 'la 'bhe 'ma zii' -o 'bhe 'ma, 'duj- waa 'bhe 'male-»

Zesu -o pɛbhe bɔ mi 'e ma -gɔɔn 'e 'yipe zii'

(Maki 4.13-20; Luki 8.11-15)

18 «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, pɛbhe bɔ mi 'e ma -gɔɔn 'e 'yi -le -ge:

19 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'e ma jan 'e ɔmaa, 'bheɛ- 'ke yaa -yimalɛ, 'bhe 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' -jan 'la 'bhe 'yaa- -a zru 'e 'yi, -Setran' ɔnwa 'bhe 'kpen goɛ. 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi, -yoo 'bhii- pɛbhe mu 'la 'klalaa zibhe 'e 'lezi- 'mu gbɛɛn-.

20-21 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- vɛ gloglo mu 'e 'yi, 'bheɛ- 'ke waa 'sole- -o 'sɛnɛ gbaanle- 'trɛ 'yi 'egboɔnle, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'e ɔmaa, -e dɔ -a -la 'bhe yɛ do 'e ɔnɔɔ bhe -a zrukpaale 'le. 'Duj- yaa mo 'bhe zi. -Amasroyi, 'ke mɛɛ mu -yɛnkpale -saan -a ta, 'bhe

'pegee 'ke -wa -yɛbatɛdɔle -saan -Waanbhaa' a -jan 'e -zayi' bhla 'la ba, -e ploo 'bhe yɛ do 'e ɔnɔɔ bhe -a 'kpale ma -Waanbhaa' 'yi.

22 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- daanɛɛ mu 'e 'yi, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'e ɔmaa, 'duj- 'drunyan ta pɛ mu 'ɔgami 'la -yoo -a ma, 'bheɛ- -naflo pɛ mu 'flen 'la mɛɛ -yini' 'mu 'laa to 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'e 'yizakɛ, 'bheɛ- -wa -dewo' -a 'gbu 'kpee.

23 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- 'trɛ ti 'yi, 'bhe 'yi -le dɔɔ mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' -jan 'e ɔmaa, -ya -yima', 'bheɛ- -ya -yizakɛ. -Yoo 'bhii- pɛbhe diiɔ 'la -ya bhaa -kɛmɛ do klɛ, 'bheɛ- -a -bheɛke' diiɔ 'bhe bhaa mia yaga klɛ, 'bheɛ- -a -bheɛke' diiɔ 'e 'bhe bhaa mia do bhe vu klɛ.»

-Bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn

24 'Bhe blaɔn, 'ke Zesu -gɔɔn do boɛ- -o ni 'ezin-, 'bheɛ- -e pe dɔɔ: «Laanima -Bhleɔgbeya -wa 'e -yoo 'bhii- mɛɛ do 'la -e pɛbhe -lrele' ɔbwa -yaa' gba 'e 'yi.

25 'Duj- -bi do zi mɔkpen' 'yaa- yi pla 'waati 'la ba, 'ke -a -sɔɔnnii' 'e 'nule -bɔn 'yɔɔ- bhe boɛ -yaa' gba 'e 'yi pɛbhe -lrele' mu 'e 'plen-, 'bheɛ- 'kee- jilale.

26 'Bheɛ- pɛbhe -lrele' mu 'e 'pegee -bɔn 'yɔɔ- mu 'e -o ɔbhwa 'eke- zi, 'bheɛ- -o gbaandia-. 'Duj- pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'e -woo bhaa ɔkla.

27 Gbazan 'e -yaa' yewonɛ mu 'e ɔnwa -a -lɔkpaɛ dɔɔ: <-O Zan, 'e pɛbhe -lrele' mu -la ɔbwa 'yaa- gba 'e 'yi, -bɔn 'yɔɔ- mu 'la -woo -a -yi -o -daa 'naa ɛɛ?>

28 Gbazan 'e pe -o ni dɔɔ: <'N 'sɔɔnnii do -le 'bhe ɔkla.> -Yaa' yewonɛ mu 'e -wa -lɔkpaɛ 'ezin- dɔɔ: <ɔYa zi 'bhii- 'o ge -bɔn 'yɔɔ- mu 'e 'yro ɛɛ?>

29 -E pe -o ni dɔɔ: <'Yooye-, -amasroyi 'ke 'kaa ɔpia 'ka -o -bɔn 'yɔɔ- mu 'e 'yrole, 'ka nu pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'e 'yrole- 'ezin-.

30 -Ka -o 'to 'eke- 'yi 'ke 'bhe ge 'tenɛ- pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'e bhaa 'tranle- ma. 'Bheɛ- -o 'kan bhla 'e zi,

'η nu a pele -o bhaa 'kan mu 'ε ni dɔɔ: -Ka -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε yro 'pe, 'bhεε- -ka -o yre 'bhii- -gaa dri mu gbεεn-, 'bhεε- -ka -o kpacie 'tε 'yi. 'Bhε blaas, 'bhεε- 'ka pεbhε -lrele' mu 'ε bhaa mu 'ε kan 'bhεε- 'ka -o zredɔ.»

Mutaadi bhε ma -gɔɔn

(Maki 4.30-32; Luki 13.18-19)

³¹ Zesu -gɔɔn 'bhεεke do □bwa -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bh-lengbeya -wa 'ε -yoo 'bhii- mutaadi 'bhε 'fienstrɔnnε do 'la 'ke mεε do 'a □sia, 'bhεε- -ya □bwa -yaa' gba 'ε 'yi.

³² 'Yela- 'fienstrɔnnε 'yiya- pεbhε mu 'ε 'kpen ni; 'duŋ- 'kee- □bhwa, -a diiŋ 'ε 'trole- kan -zienbhε' gba 'ε 'yi -yri diiŋ mu 'ε 'kpen ta, -e kle -yri diiŋ -gbεnε do 'le. 'Bhεε- maannε- mu 'ε nu -o yifε' mu 'kpale- -a gbε mu 'ε 'yi.»

'Bluu -pεε 'wlen 'sεke

(Luki 13.20-21)

³³ Zesu -gɔɔn 'bhεεke do □bwa -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bh-lengbeya -wa 'ε 'pwele- -o 'ke 'bluu -pεε wlen 'sεke 'la 'ke le do 'a □sia, 'bhεε- -yoo 'pegee 'bluu pii kilo mia do bhε 'soo 'yizaala 'eke- ba. -Yoo -yizaala 'ke 'bhε ge 'tenle- 'bluu -pεε 'ε 'kpen 'wlenle- ma.»

Zesu -gɔɔn mu 'te la bɔ 'zi mεε mu 'ε ni

(Maki 4.33-34)

³⁴ Zesu -jan mu 'ε 'kpen □woa -zamaa' 'ε ni -gɔɔn mu -la -yi. Yaa -yaa -jan sanε- wo -o ni 'ke yaa -gɔɔn bɔ 'bhε zi.

³⁵ -E -yaa kle 'bhε gbεεn- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'lesɔ-; 'bhε -jan 'ε 'bhε -le -gε: «'N nu -jan mu wolε -o ni -gɔɔn mu -la -yi,

'η pε mu 'la tagaanle □twa bhaaplen mu ma 'kee- 'san 'drunyan kle yi 'ε ma, 'η nu 'mu 'pele- -o ni kpataakpa.»

Zesu -o -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe zii'

³⁶ 'Bhε 'yi bhe, 'ke Zesu a 'pele -zamaa' 'ε ni 'kaa -o ge -o ba -le ma.

'Bhε blaas, 'ke 'yee- 'gbu gele- -a ba 'fε 'lε ma. 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεεnle 'a -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Gba 'ε 'yi -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe 'o ni.»

³⁷ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «Mεε 'la zan pεbhε -lrele' 'ε bɔ, 'bhε -le 'ke Bhaaplen Gbe 'ε 'le;

³⁸ Gba 'ε 'bhε -le 'ke 'drunyan 'ε 'le; pεbhε -lrele' mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan □kla 'ke -Waanbhaa' a -bhlangbeya -wa 'ε ta mu 'ε 'le; 'bhεε- -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan mu -o 'ke -Setran' -a mεε mu 'le;

³⁹ -a -sɔnnii' 'la 'bhε -bɔn 'yɔɔ- 'ε bɔ bhe, 'bhε -le 'ke -Setran' 'le; pεbhaa -lrele' 'kan bhla 'ε, 'bhε -le 'ke 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le; pεbhaa 'kan mu 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a -mlεke' mu 'ε 'le.

⁴⁰ -O -bɔn 'yɔɔ- 'ε yro, 'bhεε- -wa blin 'tε 'ε 'yi; 'bhεε- 'yansi za nu klele 'bhεε- gbεεn- 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

⁴¹ Bhaaplen Gbe 'ε nu -yaa' -mlεke' mu 'ε 'winbolε, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen mεε -bhεεke' mu balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhεε- -o 'gbu -za 'yɔɔ- kle 'ezin-, -o nu 'bhε zan mu 'ε 'kpen gole -Waanbhaa' -bhlangbeya -wa 'ε ta.

⁴² 'Bhεε- -o nu -o 'kpen blinle 'tε -gluu -gbεnε 'ε 'yi. 'Bhε □nɔɔ ye, -o nu wisile, 'bhε 'pegee -o nu -o gbεnεbhε mu 'ε 'sɔnkpale - -zadɔwεε 'ε 'kɔɔ.»

⁴³ 'Bhεε- 'duŋ-, mεε 'la zan mu -ledɔɔle -o -Waanbhaa' -yre 'yi, -o nu -bhile' 'penpen 'bhii- -yretεbhe gbεεn- -o Dε a -bhlangbeya -wa 'ε ta. 'Ke 'ka 'trɔn mu sɔ -jan 'yi 'male -kaa -yima'.

-Naflo 'la gaanle -o 'bhε ma -gɔɔn

⁴⁴ «Laanima -Bhlangbeya 'ε -wa -yoo 'ezin- 'bhii- -o -naflo do 'la -gaanna gba do 'yi. Mεε 'la zan 'yee- -naflo 'ε □ya, 'bhε 'a gaan gbε drεεwoa- 'yee- gba 'ε 'yi 'ezin-. -A zrukpa' gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, -e -ja -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen gɔnlε, 'bhεε- -e -nwa 'yee- gba 'ε 'lolε.»

-Gbɛɛfiŋ do ma -gɔɔn

45 «Laanima -Bhɛŋgbeya -wa 'ɛ 'yoo- 'ezin- 'bhii- pɛgɔn mi do 'la -yoo -gbɛɛfiŋ 'lrele- mu ziglin- 'zi.

46 'Kee- -gbɛɛfiŋ 'plɛɛle- do -ya, -e ge -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kɛn gɔnɛ, 'bhɛɛ- -e nu 'yee- -gbɛɛfiŋ 'ɛ 'lɔɛ-.»

Kaade yrɔ ma -gɔɔn

47 «Laanima -Bhɛŋgbeya -wa 'ɛ -yoo 'bhii- kaade yrɔ 'la -wa □bwa -yi 'ɛ ba; 'bhɛɛ- 'bhɛ kaa -gɔɔn mu 'ɛ 'kɛn □kwan-.

48 'Ke kaade yrɔ 'ɛ 'paa- bhla 'la ba kaa 'le, 'bhɛɛ- -wa glaan -yi 'ɛ bhɔŋla. 'Bhɛ blaŋ, -o yalaa' 'bhɛɛ- -o kaa mu 'ɛ bago: -O kaa -lrele' mu 'ɛ 'mu kla ciɛ -nɛ mu 'yi, 'bhɛɛ- 'kɛ mu 'la -woo 'eyɔɔle, -o 'mu blin -yi 'ɛ ba.

49 'Bhɛɛ- 'yansi -za nu klɛɛ 'drunyan 'lɛyan yi 'ɛ 'le. -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' mu 'ɛ nu mɛɛ -yɔɔ' mu 'ɛ 'plɛŋgɔɛ mɛɛ wlan mu 'ɛ ma.

50 -Ayile, -o nu 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'ɛ blinɛ 'tɛ -gluu -gbɛnɛ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ □nɔɔ ye, -o nu wisilɛ, 'bhɛ 'pegee -o nu -o gbɛnɛbhɛ mu 'ɛ 'sɔnkpale - -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.»

-Naflo drɛɛ mu 'pegee -naflo gwe mu

51 Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ □lɔkpaɔ' dɔɔ: «'Ka 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ 'kɛn 'yimaa- ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «-Aani'!»

52 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke 'Ton daan mi 'tɔle- 'Ton daan mi 'la □kla 'ke -Waanbhaa' a -bhɛŋgbeya -klanlanɛ 'le, -yoo 'bhii- 'fɛzan- 'la -e -naflo drɛɛ mu 'ɛ 'pegee -naflo gwe mu 'ɛ si -yaa' -naflo bɔ -koonɛ 'ɛ 'yi.»

**BHAAPLɛŋ MU -O
-BANɔWA -O 'KPALE
MA ZESU 'YI**

Nazareti mu 'ɛ waa -o 'kpale- Zesu 'yi

(Maki 6.1-6; Luki 4.16-30)

53 Zesu 'yanle- 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ bɔlele, 'kee- gele- yrɛ -bhɛɛke' do nɔɔ-.

54 'Bhɛ 'nɔɔ- bhe, 'kee- gele- Nazareti, Galile 'klɛn 'yi -wa 'nɛ do ta, -wa -trola 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta. -E -yaa mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ □la. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ 'la zan mu daan 'zi 'mu 'kɛn 'kpeɛɛnia 'mu ma. 'Bhɛla- -yile, -o -yaa 'eke- -lɔkpa' zii' dɔɔ: «-E 'bhɛ -zadɔleya 'lɛɛ- 'ɛ 'srɔɔwoa- -dela 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -dele 'bhɛ 'solɛ- maza mu 'ɛ klɛ 'sɛŋ 'na zii' -a ni ɛɛ?

55 'Fɛ 'wiɛŋkpa mi 'ɛ gbe 'ɛ 'yele- 'laa 'kele- ɛɛ? Mari gbe 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ? 'Bhɛɛ- Zaki 'pegee Zozɛfu, 'bhɛɛ- Simɔ 'pegee Zudi 'laa -o 'ke -a nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ 'le ɛɛ?

56 'Bhɛɛ- -a nɛnɛ- le mu 'ɛ 'kɛn 'laa -o -kɔɔ' ba -gɛ ɛɛ? -E 'bhɛ -za mu 'lɛɛ- 'kɛn klɛ 'sɛŋ 'ɛ 'srɔɔwoa- 'naa ɛɛ?»

57 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, waa 'solɛ- -o 'kpale Zesu 'yi. -Ayile Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mɔkɛn' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma yrɛkɛn- □nɔɔ, 'ke yaa 'e go -a 'gbu ba -wa la mu 'pegee -a ba 'fa □la -la mu ba.»

58 Waa -o 'kpalawolɛ -a -yi Nazareti -wa 'ɛ ta, yaa 'solɛ- maza mu -bebe klɛɛ- 'bhɛ □nɔɔ.

14

*Zesu 'pegee Erɔdi a -za
(Maki 6.14-29; Luki 9.7-9)*

1 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -Bhɛŋgbɛ Erɔdi gbe do 'la -o -yaa 'bhɛ sii Erɔdi Antipasi, 'bhɛ 'yaale- -yaa Galile 'klɛn 'ɛ 'wiɛŋ-; 'bhɛɛ- 'bhɛ Zesu 'tɔbhɔleya 'ɛ □maa 'tɛ.

2 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Mɛɛ Wiɛŋfɛ' Mi Zaan -le 'kele-! -E -bwela gale ba. 'Bhɛla- -zayile 'solɛ- maza mu klɛ 'sɛŋ -o -a 'kɔɔ.»

Mɛɛ Wiɛŋfɛ' Mi Zaan Degbeyɔ

3 Mɛɛ Wiɛŋfɛ' Mi Zaan -gaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛnɛ-. 'Yee- Erɔdi Antipasi 'gbu 'a □pia mɛɛ mu ni 'kaa -o Zaan 'kun, 'bhɛɛ- -wa yre, 'bhɛɛ- -wa bɔ -kaso 'yi. 'Bhɛ 'saan- 'yee- Erɔdi nɛnɛ- Filipu 'na Erodiadi -la ta.

4 'Yee- Erōdi -yaa -a zi 'bhii- -ya nɛɛnɛ- 'na klɛ -a na 'le, 'bhɛɛ- Zaan 'a ɲpia -a ni dɔɔ: «'Yaa Erodiadi klɛɛ 'kee 'na 'le, -amasrɔyi 'e nɛɛnɛ- Filipu 'na -le 'kele-»

5 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Erōdi -yaa Zaan dɛyrɛ -la -glin 'zi. 'Duɲ- -e -yaa -gblaɛn 'zi -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ-, -amasrɔyi -o 'kpen 'kpee ma, Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -la -le.

6 'Duɲ- 'yee- Erōdi 'ya yi ma 'fɛti 'ɛ 'bhɔle-, 'ke Erodiadi 'lunɛ 'ɛ 'srotanle 'fɛti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yrɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -a -za 'sole- Erōdi ni.

7 -Ayile, 'ke 'yee- Erōdi 'a 'gbu 'liiwli- 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'bhɛ pɛ 'oo pɛ 'la 'yrɛwoa- -a ma, -e nu 'bhɛ 'nale- 'bhɛ ni.

8 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ nɛɛ 'ɛ -ya 'kpale -a -lii dɔɔ -ya pe Erōdi ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan ɲgblo 'ɛ 'na 'ɲ ni pele -koo do ta -gɛ.»

9 'Bhɛ -za 'ɛ 'bhɛ 'yee- -bhɛngbe Erōdi 'wleyisriwoa, 'duɲ- -ya 'gbu 'liiwli- 'la ɲnaa -gblanɛ 'ɛ ni -yaa' 'fɛti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yrɛ ma, yaa -yaa sɔ -a -bangole 'bhɛ -za 'ɛ klɛle ma. -Ayile, 'ke -ya pele- mɛɛ mu ni dɔɔ 'mu ge Zaan ɲgblo 'ɛ 'kan, 'bhɛɛ- -o nu 'bhɛ 'le -a ni.

10 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- mɛɛ mu winbɔle 'yee- Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan ɲgblo 'ɛ 'kanyrɛ- nɔɔ- -kaso 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- -o nu 'bhɛ 'le.

11 -O Zaan ɲgblo 'ɛ ɲkpaa pɛ -koo do ta, 'bhɛɛ- -o ɲnwa 'ke 'bhɛ 'le, 'ke -wa 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni; 'bhɛɛ- -gblanɛ 'ɛ 'bhɛ ɲsia, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'naa- -a nɛɛ ni.

12 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'nule -a gbaa 'ɛ 'sile-, 'bhɛɛ- -o -ja -a binlɛ. 'Bhɛ blaɛn 'ezin-, 'ke -o gele- 'bhɛ -za 'ɛ 'kpen 'yigɔɔnɛ Zesu ni.

Zesu pele ɲnaa mɛɛ 'waa 'soo (5.000) ni

(Maki 6.32-44; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-15)

13 Zesu 'bhɛ -za 'ɛ 'male-, 'kee- gole- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'bhɛɛ- 'kee- -a do -kplɛnnɛ' gele- -yitakonɲ do 'yi -bɔn 'yi yrɛ do nɔɔ-. 'Duɲ- -zamaa' mu 'ɛ

-wa geyrɛ 'ɛ 'male-, 'ke -o gele- -a zi 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ ye. -O -daa -o -din -wa mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o ɲnwa -a zi -o gaan ma wɛyi- 'ɛ 'lɛzi-.

14 Zesu 'pwele- -yitakonɲ 'ɛ 'yi, 'ke -a -yɛrɛkpale -zamaa' -gbɛnɛ do ma. -O -yɛrɛnklaa -a ma, 'bhɛɛ- -e -waa' gade mu 'ɛ 'bheele- -saan.

15 Yromazi bhɔle, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'nule 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Kɔɔ' -o -bɔn drɛyi' -gɛ, 'bhɛɛ- 'waati ɲbhwa gba 'egbɔɔnle. -A pe mɛɛ mu 'ɛ 'kpen ni 'kaa -o ge -o le pele mu -lɔ -wa mu 'ɛ ta.»

16 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-O maza laa -o 'ke -o ge -o 'gbu 'bhɛle pele -lɔlɛ', 'ka mu 'gbu pele na -o ni.»

17 'Bhɛɛ- 'duɲ-, -o pe Zesu ni dɔɔ: «'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ 'kpɔ -le 'o mɔɔ 'kɔɔ -gɛ.»

18 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka nu 'ke -o -le 'ɲ ni -gɛ.»

19 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ɛ ni 'kaa -o yala- -bɔn 'ɛ ta 'trɛ ma; 'kee- 'bluu 'soo 'ɛ 'pegee kaa plɛ 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- -ya -yɛrɛkpale laanima, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'seriwole 'bhɛ ma. 'Bhɛ blaɛn, 'kee- 'bluu mu 'ɛ takanle kplokplo. -E yanle 'bhɛ 'le, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kɔɔ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ -woo -yicien' mɛɛ mu 'ɛ ma.

20 Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen pɛbhla-, 'bhɛɛ- -o kpɛdwa-. 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o ciɛ -nɛ vu ta plɛ 'pale -o blaɛn 'bluu kpu mu 'ɛ 'le.

21 Mɛɛ 'la zan mu pɛ 'ɛ ɲbhla -o -yaa mɛɛ 'waa 'soo, le mu 'pegee -nɛ mu laa -yaa 'bhɛ mɛɛ -lii 'ɛ ba.

Zesu -o 'taawo zii' -yi 'ɛ ta

(Maki 6.45-52; Zaan 6.16-21)

22 'Bhɛ blaɛn yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o 'kan -a -lɛɛ -sɔ -yitakonɲ 'ɛ 'yi, -yi 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'yee- 'gbu ɲbwa -o -zanta', 'kooko- -e yan 'ploolele mɛɛ mu 'ɛ 'kpen ma.

23 -E yanle 'ploolele -zamaa' 'ɛ ma, 'kee- gele- -a 'seriwolɛ vlɛ gɔɔn do

'wiinj-. -Bi 'ε □pwa -a do -kplenne' ma 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye.

24 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke -yitakon 'ε -ya plengwa- gban 'egboonle sa -yaa' -klanlanε mu 'ε 'le -yi 'ε ta. 'Dun- ploo -gbenε do -yaa 'kan zii' -yi 'ε ta 'kee- nu -yitakon 'ε ba -yre ta, -ayile -yi 'pɔɔ mu 'ε 'yaa- 'pa zii' -yitakon 'ε ma.

25 Maagwlen -we bhla □lwa 'ε ba bhole, 'ke Zesu 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'bhii- -e -yaa 'tre 'kpa- ta, 'kee- nu -o ba -yre ta.

26 -Yaa' -klanlanε mu 'ε -yrekpale -a ma 'taawoyre nɔɔ- -yi 'ε ta, 'ke -gblaan -gbenε do 'klale -o -yi, 'bheε- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mεε jielii do -le 'kele-!»

-Ayile, 'ke -o -gblaan ma gbe mu 'kanle- 'sanle.

27 'Dun- Zesu pe -o ni 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe blaale- dɔɔ: «-Ka 'ka zrudɔ 'egloole, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanle!»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ke 'bhi -le 'kele-, -a pe 'η ni 'η ge 'e ba -yre ta ye 'ke 'η 'taawo- -yi 'ε ta.»

29 Zesu 'a zikpa- -a ni dɔɔ: «Nu!» 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri zinale -yitakon 'ε 'yi, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'kee- ge Zesu ba -yre ta.

30 'Dun- -ya yelawoa 'bhii- -ploo 'ε 'yaa- 'kan zii' 'egloole, 'ke -gblaan 'klale 'a -yi, 'bheε- 'kee- wlale 'sanle- -yi 'ε □la. -Ayile, 'kee- -gbekanle dɔɔ: «Mεεzan, 'η go -za 'yi -ge!»

31 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e gbe 'trole -a ba -yre ta, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'kunle 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele- 'a ni dɔɔ: «-Mele -kla 'yaa 'e kpa 'egbenele 'mi 'yi εε? 'Bheε- -mele □kla 'yee 'kpee □kla ple 'mi ma εε?»

32 Zesu 'pegee Pieri -saan -yitakon 'ε 'yi, 'bheε- 'ke -ploo 'kanle- 'ε du- lalle.

33 'Bhe 'yi 'te, Zesu a -klanlanε mu 'la 'yaa- -yitakon 'ε 'yi, -wa □gbaa -o 'kpo zenlele -a -lεε, 'bheε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'ε ni, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le kpataakpa!»

Zesu Zenezareti 'kleen 'yi gade mu 'ε 'bheela- (Maki 6.53-56)

34 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yanle- -draa 'yi 'ε takanlele, 'ke -o zinale Zenezareti 'kleen 'ε 'yi.

35 'Bhe □nɔɔ mεε mu 'ε -o Zesu madole, 'ke -wa nuza 'ε zenle- yrekpen- □nɔɔ, 'bheε- 'ke -o nule- gade mu 'ε 'kpen 'le -a ni.

36 'Bhe gade mu 'ε 'yaa- -sromabo 'zi Zesu ni dɔɔ -ya 'to 'ke -o sɔ -o gbe yanle- -a ta dunε- gbɔɔn 'ε ma. Gade mu 'la 'kpen 'bhe □kla 'mu 'bheela-.

15

Farizi mu 'pegee 'Ton daan mu 'ε -waa' Zuufu mu a 'si ta za mu -klosikunza (Maki 7.1-13)

1 Farizi mu 'ke mu 'pegee 'Ton daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bheε- -o □nwa Zesu 'lrokpale dɔɔ:

2 «-Mele □kla 'bheε- 'yaa- -klanlanε mu 'ε -woo -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'si ta za mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu 'yisie zii' εε? -Amasroyi -kɔɔa' 'si ta za mu 'ε ma, -woo gbe mafe gɔnε- 'la gbεen-, 'woo- mu laa -o gbe mafe 'bhe gbεen-, 'bheε- -o pεbble.»

3 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Bheε- 'ka mu, -mele □kla 'bheε- 'ka mu -Waanbhaa' a 'ton 'ε 'yisie- 'kaa bhaaplen mu -si ta za mu -klosikun zayi' εε?»

4 -Amasroyi, -Waanbhaa' 'a □pia dɔɔ: <'E de 'pegee 'e nεε -ledɔ' -a ma, 'bheε- 'ke mεε 'la zan 'bhe de 'pegee 'bhe nεε 'danganwoa 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'ke depe 'le.>

5 'Bheε- 'dun-, 'ka mu pe dɔɔ 'ke mεε do 'a □pia 'bhe de 'pegee 'bhe nεε ni dɔɔ: <'N 'yaa- nu bhole 'ka ba 'η 'kɔɔpe- mu 'la 'le, 'η 'mu □naa -Waanbhaa' ni>, 'ke 'bhe □kla, 'bhe zan 'ε maza laa -o -li 'ke 'bhe bhɔ 'bhe de 'pegee 'bhe nεε ba.

6 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'ε 'legaa- 'kaa- bhaaplen mu 'si ta za mu -klosikun zayi'.

⁷ Mεε -yrekooza kle mu! 'Zoo 'yaa-
-Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai zi -e
-jan 'la □woa 'ka ba zayi' dɔɔ:

⁸ -Waanbhaa' pe 'kaa: <'An mεε mu
'λεε- -woo 'η 'λεδɔ- a ma -o
-liiwli' -la -le.

'Dun- -o zru plengole -o 'η ma
'egboonle.

⁹ -Woo 'η gba 'zi bhaama, -amasroyi
-o mεε mu daan 'ke bhaaplen
mu a 'ton 'te -la -le.>>

*Pe mu 'la bhaaplen mu 'kpee
'trinɔɔ-*

(Maki 7.14-23)

¹⁰ Zesu -zamaa' 'ε 'siile -a ba -yre
ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -jan
'la 'wo zii' -ge, -ka 'ka 'tronkpa 'a -la
'elrele, 'bhεε- -kaa -yima':

¹¹ -O pele 'la 'wla zii' mεε -lii, 'bhε
'laa 'a 'kpee 'ε 'trinɔɔ-, 'dun- -jan 'la
da 'zi -a 'gbu 'lii 'bhε -le -a 'kpee
'trinɔɔ-»

¹² 'Bhε □noɔ bhe, 'ke -yaa'
-klanlanε mu 'ε -woo mabeenle -a
-din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ:
«'Ya 'yaango- 'bhii- 'e □wlaa Farizi
mu 'ε 'yi 'e 'wojan- mu 'ε 'le εε?»

¹³ 'Bhε klele 'te, 'ke -ya pele- -o ni
'kaa: «-Yri diinj 'oo -yri diinj 'la 'η Dε
'la -yoo laanima yaa 'bhε 'sole-, -e nu
'bhε 'yrole-.

¹⁴ -Ka -o 'to 'sro: -Woo 'bhii- mεε
-yre 'wi mu 'la 'ke -woo 'eke- -ledɔɔ'
'zi. 'Dun- 'ke mεε -yre 'wi mi do -o
-yre 'wi mi -bhεeke' do -ledɔɔ' 'zi, -o
mεε ple nu bole -gluu do 'yi.»

¹⁵ 'Bhε 'yi bhe, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ:
«'Bhε -gɔɔn 'la bhe, 'bhε 'yipe 'o ni
doo.»

¹⁶ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a
ni dɔɔ: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'laa so
'bhε -jan 'ε 'yimale εε?

¹⁷ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- pe 'oo pe
'la wla bhaaplen -lii -e 'kan -a vi 'ε 'yi,
'bhεε- -e kle 'ke blinpe 'le boolazi.

¹⁸ 'Dun-, -jan 'la 'bhε pwe bhaaplen
-lii, 'bhε -daa 'pe -a 'gbu 'kpee, 'bhεε-
'bhε -le bhaaplen 'kpee 'trinɔɔ-.

¹⁹ -Amasroyi, -za 'yɔɔ- mu 'λεε-
'wole- da bhaaplen 'kpee: Mεε dε
zru oo, -yanbhooya zru oo, -faan zru
oo, bhla pe zru oo, mεε -bhεeke'

'tosiele zru, 'bhε 'pegee -Waanbhaa
'tosiele.

²⁰ 'Woo pe mu 'la bhe 'wole-
bhaaplen 'kpee 'trinɔɔ-; 'dun- 'ke
mεε 'la zan laa 'bhε gbe mafele 'bhii-
-wa kle gɔne- 'la gbεen- -kooa' 'si ta
za 'ε ma, 'bhεε- -e pebhla-; 'bhε -za
'ε 'bhε 'laa 'bhε zan 'kpee 'trinɔɔ-»

*'Cie le do 'e □kpa Zesu 'yi
(Maki 7.24-30)*

²¹ 'Bhε blaen, Zesu -gwa 'bhε yre 'ε
□noɔ, 'bhεε- -e -ja Tiri -wa 'ε 'pegee
Sidon -wa 'ε -woo 'kleen 'la 'yi 'bhε
'yi.

²² -Woo -yrekpale 'te, 'ke Kanaa
'kleen 'yi le do 'la 'bhε 'yaa- 'bhε yre
'ε □noɔ ye, 'bhε 'nule 'tenle- Zesu ma,
'bhεε- 'bhε -gbekaan dɔɔ: «Mεεzan,
Davidi 'nranε-, 'η 'yrenkla 'e ma.
'Zina -o -yrenkpa' zii' 'eyoole 'η 'lune
'ε ta.»

²³ 'Dun- Zesu 'laa -za 'kedo- 'kpɔ
'lekunle a ni. 'Bhela- -yile, -yaa'
-klanlanε mu 'ε -o nule- -a -din, 'ke
-wa pele- -a ni dɔɔ: «Le 'λεε- -gbin
-koo' 'zi doo, -amasroyi -yoo -gbekan'
zii' -koo' zi.»

²⁴ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale
-o ni dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -o 'bhii-
-bhlaa mu 'la □nia Izraeli mu 'ε ba
-Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'mu -la 'te
ba.»

²⁵ 'Bhε 'yi bhe, 'ke 'yee- Kanaa le
'ε 'nule -a 'kpɔ zenle Zesu 'λεε, 'bhεε-
'ke -ya pele- 'kaa: «Mεεzan, nu bho
'η ba!»

²⁶ 'Bhε 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a
ni dɔɔ: «'Kee pele □kwan -ne mu
'ε 'koo, 'bhεε- 'ke -ya -blinna -gbaan'
mu ni, 'bhε 'laa lele.»

²⁷ 'Yee- le 'ε pe 'ezin- Zesu ni dɔɔ:
«Wlan -le 'bhε 'le Mεεzan, 'dun-
-gbaanne mu 'ε -woo zan mu blaen
pele piine- mu 'la -balaa' 'tre ma 'mu
-la bhle!»

²⁸ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a
ni dɔɔ: «'E le! 'Yee □kpa 'egbenele
'le mi 'yi! Bhaa 'yoo- pe 'la zi,
-Waanbhaa' 'bhεε- 'na 'e ni.» 'Bhε 'yi
'te, 'ke Zesu 'a 'lune 'ε bheele' 'bhε
'waati do 'kpɔ 'ε ba.

Zesu gade mu -bebe -bheela
(Maki 7.31-37)

²⁹ 'Bhe blaana, Zesu -gwa 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'kee- gele- Galile -draa 'e 'le ma. -E -ja yaale vle goon do 'wiin-.

³⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -zamaa' -bebe 'nule- 'pale- -a ta. -O □nwa 'ke mæe gaan 'siele- mu oo, mæe -yre 'wile- mu oo, -flugba mu oo, 'bhobho mu 'pegee gade mu -glɔɔn -bebe 'le -a ni. -O 'mu 'kpen 'yilaa- -a gaan ma, 'bhæe- -yoo -bheela.

³¹ Mæe mu 'e -o 'bhobho mu -bheeyre' yelawoa 'ke 'mu -janwo', 'bhe 'pegee -o -flugba mu 'taawole □ya, 'bhæe- -o mæe gaan 'siele- mu -bheele' □ya, 'bhe 'pegee -o mæe -yre 'wile- mu -yre 'liiplooyre 'la □ya 'ke 'mu yre ma ye, 'bhe -o 'kpen 'kpeelenia -o ma. 'Bhela- -yile, -o -yaa Izraeli mu a -Waanbhaa' 'e 'tobho zii'.

Zesu mæe 'waa yizie -lebwa
(4.000)
(Maki 8.1-10)

³² Zesu -yaa' -klanlane mu 'e 'siila-, 'bhæe- -e pe -o ni dɔɔ: «Mæe mu 'læe- -o -yrenkla' zii' 'η ma, -amasroyi -o -yrekpa' yaga -le -ge 'ke -woo 'η zi, 'bhæe- pele 'kedo- 'kpo 'laa -o 'kɔɔ. 'Naa -o -a zi 'ke -o ge -o 'kpee 'fleŋ- 'le -o ba -le ma. -Amasroyi -o so baale' -o ge bhla 'e zi zi 'e 'lii gbɔn 'e 'kɔɔ.»

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'O nu 'sole- mæe mu 'læe- 'kpen 'lebo- pele -srɔɔwole 'bhe -bɔn dreyi' yre 'læe- □nɔɔ 'naa- ma ee?»

³⁴ Zesu -o -lrɔkpaa dɔɔ: «'bluu 'wæe- -le 'ka 'kɔɔ ee?» 'Bhæe- -o pe -a ni dɔɔ: «'Srwaple-, 'bhæe- kaa 'fiɛntrɔnne 'ke mu.»

³⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'e ni dɔɔ -o yala- 'tre ma.

³⁶ 'Bhæe- 'kee- 'bluu 'yri 'srwaple- 'e 'pegee kaa mu 'e 'sile, 'bhæe- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma. 'Bhe blaana, 'ke -yoo takanle kplokplo, 'bhæe- 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlane mu 'e 'kɔɔ-, 'bhæe- 'ke 'mu -o -yicienle mæe mu 'e ma.

³⁷ -O 'kpen pebhla-, 'bhæe- -o kpedwa-. 'Bhæe- -o cie -ne □yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu -vin mu 'la □bwa -o blaana 'mu 'le.

³⁸ Mæe 'waa yizie -le pe 'e □bhla, 'ke 'bhe 'laa kpa le mu 'e 'pegee -ne mu 'e ta.

³⁹ -O yanle pe 'e 'bhlelele, 'ke Zesu 'ploole -zamaa' mu 'e ma 'kaa -o ge -o ba. 'Bhe blaana, 'ke 'yee- 'gbu bole- -yitakon do 'yi, 'bhæe- 'kee- gele- Magadan ba 'kleen 'e 'yi.

16

Farizi mu 'pegee Saduse mu 'e -woo 'sole- maza do -yrewo' zii' Zesu ma

(Maki 8.11-13; Luki 12.54-56)

¹ -Yrekpa' do, Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -o □nwa -jan bhee bole Zesu 'læe. -O pe a ni dɔɔ: «'Kee- da Laanima -Waanbhaa' 'gbu 'e ba, 'bhe 'wlata- 'tɔɔmasie do zɔn 'o ni 'sole- maza do klelele 'o 'yre ma -ge doo.»

² 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: [«'Ke yromazi -yretæbhe baa- bhla □bhwa, 'bhæe- 'ke 'ka lafle' 'tranle □ya, 'kaa pe dɔɔ: «Yre ma 'kanle nu klele 'elrele too».

³ 'Bhæe- zrwana 'tutu 'e zi, 'ke 'ka lafle' 'e tilale □ya, 'kaa pe dɔɔ: «'La nu banle -zɔn». 'Bhe klegbeya 'e gbæen- bhe, 'ka so lafle' ma -tɔɔmasie mu 'e 'yidole, 'bhæe- 'ka 'laa so -Waanbhaa' a pe 'waati mu 'e -tɔɔmasie 'yidole ee?»

⁴ 'Saanige mu 'e -woo 'eyɔɔle, 'bhæe- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- -o 'sole- maza do kle -o -yre ma, 'duŋ- waa nu 'sole- maza -bhæeke' do 'kpo klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pe 'e ba.»

'Bhe blaana, 'kee- jilale, 'bhæe- 'ke -yoo dulale 'tole -o dulayre 'e □nɔɔ.

Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' mæe daangbeya -yɔɔ' 'e

(Maki 8.14-21)

⁵ -O -yaa 'kan zii' bhla 'la ba -draa 'yre gbe do 'e ta, 'bluu 'sile- □nia Zesu a -klanlane mu 'e 'kpee.

⁶ Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tole- 'ke Farizi mu 'e 'pegee Saduse

mu 'ε -waa' 'bluu -pεε 'wlen 'seke 'ε -e 'ka 'yini.-»

7 'Bhe 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele 'sanle -o 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Bluu 'sile- 'la □nia -kɔɔ' 'kpee -e 'bhεε- ma -janwo' zii' bhe.»

8 Zesu -o 'kpeejan- 'ε dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'E! Mεε mu, -mεle □kla 'ka -o 'ka 'kpeeledan 'zi 'bhe gbεen- εε 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka 'laa 'bluu 'la 'sile- 'bhela- -zayi' 'η -janwo' zii' 'bhe gbεen- bhe εε? 'Kaa- 'kpaleya 'ε -yoo 'fiεtronne 'dε!

9 'Ka 'laa 'bhe 'yimalε -li εε? 'N 'bluu 'soo 'la takaan- kplokplo mεε 'waa 'soo 'ε ma, 'bhεε- 'ka ciε -nε □yan yεke- 'la □paa -o blaان 'bluu kpu mu 'ε 'le, 'bhe -za 'ε -gwa gban -gun 'ka 'kpee εε?

10 'Bhεε- 'η 'bluu 'srwaple- 'la takaan- mεε 'waa yiziε 'ε ma, 'bhe 'pegee 'ka ciε -nε □yan yεke- 'la □paa -o blaان 'bluu kpu mu 'ε 'le, 'bhe -za 'ε -gwa gban -gun 'ka 'kpee 'ezin- εε?

11 'Ka 'laa 'yimalε dɔɔ 'naa -yaa -we 'zi 'bluu -zeze 'gbu 'le. -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tolε- 'ke Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -waa' 'bluu -pεε 'wlen 'seke 'ε -e 'ka 'yini.»

12 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -yimalε dɔɔ yaa pele -o ni 'kaa -woo -yrekpa' -o 'gbu ba 'elrele 'bluu -pεε 'wlen 'seke -zeze 'gbu ma, 'dun- -e -yaa pe 'zi -o ni dɔɔ -woo 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'ε 'pegeeSaduse mu 'ε -waa' mεε daangbeya -yɔɔ' 'ε 'bhεε- ma.

Pieri pe kpataakpa 'kaa Zesu -o 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ε 'le (Maki 8.27-30; Luki 9.18-21)

13 'Bhe blaان, 'ke Zesu gele- 'kleen 'la -yoo Sezare Filipu -wa 'ε -din 'bhe 'yi. -O bhɔle 'bhe □nɔɔ, 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'lrɔkpale dɔɔ: «Mεε mu 'ε -woo Bhaaplεη Gbe 'ε 'kun zii' mεε -glɔɔn 'ε -dela -le εε?»

14 'Bhe klele 'tε, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «Mεε 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke Mεε Wiinjε' Mi Zaan 'le, 'bhεε- -a 'ke mu pe dɔɔ Eli -le 'e 'le, 'bhεε-

-a -bhεεke' mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke 'yaa klele Zeremi 'le, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε do 'le.»

15 'Bhe 'yi, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Bhεε- 'ka mu 'gbu 'lεε-, 'ka mu pe 'η ma 'nale- εε?»

16 'Bhe klele 'tε, 'ke Simɔ Pieri 'a 'lekunle 'a ni dɔɔ: «'Yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'bhεε- 'le, -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'bhi -le 'ke -a Gbe 'ε 'le.»

17 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni 'tε dɔɔ: «Zonasi gbe Pieri, 'yaa- pe -yinra! -Amasroyi 'e wlan ma jan 'la □woa bhe, bhaaplεη 'kedo- 'kpɔ laa 'bhe 'kpale- 'e 'lii, 'ke yaa 'e go 'η De 'la -yoo laanima 'bhe do -kplεn ba.

18 'Bhεε- 'mi pe 'e ni dɔɔ: -Woo 'e sii Pieri, 'bhe 'yi -le dɔɔ vlε, 'bhεε- 'dun-, 'mi nu 'ke mεε 'la zan mu 'mu □kpa 'mi 'yi 'mu -lεdo' 'ε gaan bɔle vlε 'la ta, 'bhi -le 'bhe 'le. 'Ali- ga 'fuu 'laa nu 'solε- 'bhe ta.

19 'N nu laanima -bhleṅgbeya -wa 'ε 'gborobhe mu 'ε gbekpale 'e 'kɔɔ: 'Kee pe 'la 'yrela- 'trε ta -gε, -o nu 'bhεε- 'yrelε- lafle' 'yi; 'dun- 'kee- pe 'la 'ploola- 'trε ta -gε, -o nu 'bhεε- 'ploole- lafle' 'yi 'ezin-.»

20 'Bhe blaان, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'lemazonle dɔɔ waa pele mεε -bhεεke' do 'kpɔ ni 'kaa 'yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ε 'bhεε- 'le.

Zesu -o -a dεza 'pegee -a bweza gale ba 'ε 'mu 'lεεjanwo 'zi

(Maki 8.31-9.1; Luki 9.22-27)

21 -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zesu 'a 'lεε za mu 'ε ma janwole -saan kpataakpa -yaa' -klanlanε mu 'ε ni, 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «-A -lεdulale -o -Waanbhaa 'kɔɔ 'ke 'η ge Zeruzalemu, 'bhεε- 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'pegee *'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε, 'bhεε- *'Tonj daan mu 'ε, -o -yrenkpa' 'mi ta 'ebebele 'bhe □nɔɔ. 'Bhεε- -o nu 'η dεle 'tε, 'dun- 'η nu bwele gale ba 'η gale blaان -yrekpa' yaga mi ma.»

22 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri Zesu 'siile mεε mu 'ε 'yre -goma', 'bhεε- 'kee- -lale' 'sanle Zesu ta dɔɔ: «Bhaa

'bhe 'kan 'e ma 'egboonle, Meezan! 'Yooye- 'bhe -za 'lɛɛ-, yaa nu 'tɛnɛ- 'e ma -titi!»

²³ 'Dun- Zesu 'e 'lɛklale Pieri ta, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'plenjo- 'n ma 'egboonle, -Setran! 'Yoo- 'n baayre -la -glin 'zi -za 'yoo- 'yi, -amasroyi 'e 'kpeejan- mu 'ɛ waa da -Waanbhaa' ba, 'dun- -woo bhaaplen 'kpeejan- mu -la -le.»

²⁴ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ke mee 'la zan -a zi 'bhii- -e kle 'n zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si -ɛ 'yi 'elwale 'pe, 'bhe -e dɔ -yrenbhlele □la, 'ke 'bhe □kla, 'bhe -'bhe zan nu dɔ 'n zi.

²⁵ -Ayile, 'ke mee 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'si 'ɛ go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe □si 'ɛ 'yi. 'Dun- 'ke mee la zan 'e zru -gwa -a 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu 'bhe □si 'ɛ 'srɔwo gbe dreevole.

²⁶ 'Ke mee do 'tre ta pe mu 'ɛ 'kpen 'srɔwoa-, 'bhe -'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yre -si 'ɛ -srɔwole, 'bhe 'tron- □kla -a ma -mela -le ɛɛ? 'Bhe -'ke bhaaplen do -bloola -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi, -e so -a tagbawole -mela -le 'bhe -ya -srɔwo' gbe dreewo ɛɛ?

²⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, Bhaaplen Gbe 'ɛ 'pegee -mlɛke' mu nu nule yi do ta -a De a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi, 'bhe -mɔkpen' do do -za yeke- 'la □kla, -e nu 'bhe -wlata za nale -o 'kpen do do ni.

²⁸ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni kpataakpa 'kaa mee 'la zan mu 'kpen -o -ge -zon, -o 'ke mu laa nu gale 'sani- Bhaaplen Gbe 'ɛ 'nule- plen- 'bhii- -bhlenjbe do.»

17

Zesu 'a dɔgbeya 'ɛ mabɔɔla (Maki 9.2-13; Luki 9.28-36)

¹ 'Bhe blaen -yrekpa' 'srwado- mi ma, 'ke Zesu Pieri 'bhe -Zaki 'pegee 'bhe nɛɛɛ- Zaan 'siile, 'bhe -'ke -o mee yizie 'kpɔ gele- mee mu 'ɛ 'yre -gɔma' vle goon 'trole- do 'wiinj-.

² 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a dɔgbeya 'ɛ mabɔɔle -o -yre ma: -A wleyi' 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yrete' 'bhigbeya, 'bhe -a ta dunɛ- mu 'ɛ

'fleela- 'epu -yrayrale 'bhii- 'tɛbhile gbɛɛn-.

³ 'Bhe -'woo- Zesu a -klanlane yaga 'ɛ -woo -yrekpale 'tɛ, 'ke -o Moizi 'pegee Eli 'yele Zesu -din, 'ke 'mu -o -balo kle 'zi Zesu 'le.

⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Meezan, 'o klelawoa -ge bhe 'bhe 'lrela-. 'Kee- -swa 'e ni, 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'n 'kpaane yaga dɔ -ge: 'Bhi a pe do, Moizi a pe do 'bhe -Eli a pe do.»

⁵ -E -yaa 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke lafle' -gblen 'fleele- 'pu do nule- 'kpale- -o ta, 'bhe -'ke -o -weli' do male- 'bhe lafle' -gblen 'ɛ 'yi dɔɔ: «'N Gbe 'la 'ke -a -za so 'n ni 'egbenele 'yele- -ge, 'yele- 'n zrukpalaa 'egbenele 'ezin-, -ka 'ka 'tronkpa -a wojan mu 'ɛ □la 'elrele.»

⁶ -Yaa' -klanlane mu 'ɛ -o 'bhe -weli' 'ɛ 'male-, 'ke -o baale' -o zru ta 'tre ma -gblaan 'ɛ 'kɔɔ.

⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'mabeenle -o -din, 'bhe -'ke -ya gbe yanle- -o ma 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gblaanle', -ka 'ka 'wlen-.»

⁸ 'Bhe -'woo ngblo -lawlenle 'tɛ, waa -bheke' 'yele- 'ke yaa 'e go Zesu do -kplenne' ba.

⁹ -O zina bhla 'ɛ zi vle goon 'ɛ 'wiinj-, 'ke Zesu -o -lemazonle- dɔɔ: «'Ka pe 'la □ya bhe, 'ka 'laa 'bhe 'pele- mee 'kedo- 'kpɔ ni 'sani- Bhaaplen Gbe 'ɛ bwele plen- gale ba.»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ɛ -woo -balo kle 'zi Eli ta

¹⁰ Zesu a -klanlane mu 'ɛ -wa -lɔkpaa dɔɔ: «-Mele -kla 'bhe -'Ton daan mu 'ɛ pe 'kaa -Waanbhaa' 'lela janwo mi Eli -le nu nule Mee -Bhee Mi -kpɔso 'ɛ 'lɛɛ 'elwale 'pe ɛɛ?»

¹¹ Zesu pe -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, Eli nu nule pe mu 'kpen 'lemagaanle 'elwale 'pe.

¹² 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ Eli □nwa gban, 'bhe -mee mu 'ɛ waa -a madɔle, 'bhe -za yeke- 'la klele □swa -o ni -o 'bhe -□kla -a ni. -O -yren 'ɛ 'kpen -gloon -kpa -a ta. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, mee mu 'ɛ -o nu

-yrenkpale Bhaaplɛn Gbe 'e 'gbu ta 'bhɛɛ- gbɛɛn-»

¹³ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -yimale dɔɔ -e -yaa -we 'zi 'ke Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan -la -le.

Zesu -soonsɔɔnde -nɛ do -bheela
(Maki 9.14-29; Luki 9.37-43)

¹⁴ -O bhɔle -zamaa' 'ɛ -din bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do nule- baale 'bhɛ 'kpɔ ta Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele dɔɔ:

¹⁵ «Mɛɛzan, 'ɛ 'nɛ 'ɛ 'yrenkla 'e ma. -Soonsɔɔn -o -a -yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -soonsɔɔn 'ɛ balaa' 'a ta, -ya bɔ 'waati 'ke ba 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'waati 'ke ba 'ezin- -ya balaa' -yi ba.

¹⁶ 'Nj ɔnwa 'kɛle- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- waa 'solɛ- -a -bheele'»

¹⁷ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'E! Mɛɛ mu, 'ka mu 'la 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ 'kpee 'yɔɔ- mu. -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ɛ bo 'ka 'plɛn- ɛɛ? 'Waati 'wɛɛ- -le ɔbwa, 'bhɛɛ- 'ɛ nu yanlɛ 'ka 'kwe 'sile- 'ɛ 'le ɛɛ? -Ka nu -nɛ 'ɛ 'le 'ɛ ni -gɛ doo!»

¹⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'yranle 'yee- 'zina 'ɛ zi, 'kee- gole- -nɛ -zwanne 'ɛ zi. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'bheele 'bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe.

¹⁹ 'Bhɛ 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule- -a -din mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ -gɔma', 'bhɛɛ- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'bhɛɛ- 'o mɔɔ laa 'solɛ- 'yee- 'zina 'ɛ -gbinle' -nɛ 'ɛ zi ɛɛ?»

²⁰ Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Ka gbɛ laa 'solɛ- -a -gbinle' ta, -amasrɔyi 'ka 'laa 'ka 'kpale- -Waanbhaa' 'yi 'egbɛnɛle. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ -o bi 'bhii- mutaadi bhɛ do gbɛɛn-, 'ali- 'ka nu a pele vlɛ gɔɔn 'lɛɛ- ni dɔɔ -e -yro -a gbaanyɛ 'ɛ 'lɛɛ- ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -e ge gbaan laale, -e nu 'bhɛ 'kpen klele 'ka 'weli- ta. 'Bhɛɛ- 'ka -bali 'laa nu wole -za 'kɛdo- 'kpɔ klele ma.»

²¹ ['Dun- 'zina -gloɔn 'lɛɛ- 'bhɛ 'laa sɔ gole- mɛɛ zi, 'fɔke 'ka 'ka 'seriwoa -Waanbhaa' ni 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'sunwlaa-.]

Zesu -o -a dɛza 'pegee a bweza gale ba 'lɛɛjanwo gbɛ drɛɛwo 'zi 'ezin-

(Maki 9.30-32; Luki 9.43-45)

²² -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'lɛnɛle mɛɛ mu ni,

²³ 'bhɛɛ- 'mu nu -a dɛɛ, 'bhɛɛ- 'dun-, -a gale blaɛn -yrekpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.» 'Bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke wisi' -gbɔɔ dɔle- -o -yɛ ta.

-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ma 'nisra gbawoza

²⁴ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o bhɔle Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta, 'ke *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla 'nisrakun mu 'ɛ -woo mabɛɛnle Pɛiri -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'lrɔkpale dɔɔ: «'Kaa- pɛ Daan mi 'ɛ 'bhɛ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ma 'nisra 'ɛ gbawo taa- yaa -a gbawo ɛɛ?»

²⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pɛiri 'a 'pele dɔɔ: «-Aani, -ya gbawo.» Pɛiri -yaa zan wlalɛ 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke Zesu 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'kpee ma -de mu 'gbu -le 'nisra gbawo 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -bhɛnɛgbɛ mu 'ɛ ni ɛɛ? -Wa 'nɛ mu taa- 'cie mu ɛɛ?»

²⁶ Pɛiri 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Cie mu -le -a gbawo.» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-Wa 'nɛ mu laa -o 'yee- 'nisra 'ɛ gbawo mu 'le bi.

²⁷ 'Dun- 'waa -a zi 'bhii- 'o klɛ -o baape mu 'le -za 'yɔɔ- 'yi. 'Bhɛla- -zayile, ge wɛyi- 'ɛ 'lɛ ma, 'bhɛɛ- 'yaa- 'dunlɛn 'ɛ blin -yi 'ɛ ba, 'kee- kaa ɔlwa mi 'la ɔkwan 'bhɛ -glaan', 'bhɛɛ- 'ya kun. 'Bhɛ blaɛn, -a -lii 'ploɔ-, 'bhɛɛ- 'e nu -goli' 'tanbha do yeɛ -a -lii; 'bhɛ -goli' 'tanbha do 'ɛ 'bhɛ -le nu 'solɛ- 'o mɛɛ ple a pɛ 'nisra 'ɛ gbawole. -A 'si 'bhɛɛ- 'e ge 'mi 'pegee 'bhi a 'nisra 'ɛ gbawole 'kɛle-»

18

Mɛɛ 'la zan gbɛlaan -yiya' mɔkpen' ni -Waanbhaa' a -Bhɛnɛgbɛya -wa 'ɛ

ta

(Maki 9.33-37; Luki 9.46-48)

¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε 'nule -a -din, 'bhεε- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «-De 'gbu -la gbilaan 'yiya- mɔkpen' ni laanima -bhlengbeya -wa 'ε ta εε?»

² 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -ne 'fientronne do 'siile, 'bhεε- 'kee- 'bhe dulale -o plen-,

³ 'bhεε- 'ke -ya pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'ke 'ka 'laa 'ka 'taawogbeya 'ε niinale, 'bhεε- 'ka kle 'bhii- -ne 'fientronne mu gbεen-, 'ka 'laa nu gele -titi laanima -bhlengbeya -wa 'ε ta.

⁴ 'Bhela- -zayile, 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu mavεεla, 'bhεε- -e -kla 'bhii- -ne 'fientronne 'lεε- gbεen-, 'bhe zan 'ε 'bhe -la gbilaan nu -yiyale mɔkpen' ni laanima -bhlengbeya -wa 'ε ta.

⁵ 'Bhεε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -ne do 'kpɔ 'cieya- □kla 'mi 'tɔ 'ε -zayi' 'bhii- -ne 'lεε- gbεen-, 'bhe zan 'ε 'bhe 'mi 'gbu -la 'cieya- □kla 'bhe gbεen- bhe.»

'Ploole- -za mu 'la -o mεε bɔ -za 'yɔɔ- 'yi 'mu ma.

(Maki 9.42-48; Luki 17.1-2)

⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ne mu 'la -woo □kpa 'mi 'yi, 'ke mεε 'la zan -o do 'kpɔ -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'ke -o vle -kpun- gbεε do -yrela bi 'bhe zan 'ε bhlo ma, 'bhεε- 'ke -o -ja -a blinle weyi- ba, 'bhe mabhaa -yaa nu bhole 'bhe zan 'ε ma.

⁷ -Klɔlɔɔ' -o 'drunyan 'yi mu 'ε ma -waa' mεε mu baaza -za -yɔɔ' mu 'yi 'bhe -zayi'. Mεε mu baaza 'ε -za -yɔɔ' 'ε 'yi, -saawole laa -o 'bhe ma. 'Dun- mεε 'la zan kle mεε -bhεeke' mu baape 'le -za 'yɔɔ- 'yi, -klɔlɔɔ' -o 'bhe zan ta.»

⁸ «'Kee- □kla 'e gbε do -la -zayi' oo, 'kee- □kla 'e gaan do -la -zayi' oo, 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -o takan', 'bhεε- -o blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e gbε do 'pegee 'e gaan do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'ε □nɔɔ, 'bhe mabhaabhɔ 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna 'e gbε ple 'pegee 'e gaan ple 'le 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi.

⁹ 'Bhεε- 'kee- 'yrebbhe- do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a -yro 'bhεε- -a blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e 'yre gbε do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'ε □nɔɔ 'bhe mabhaabhɔ 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna -jranama 'te 'ε 'yi 'e 'yrebbhe- ple 'ε 'le.»

-Bhlaa do 'la □nia 'bhe ma -gɔɔn (Luki 15.1-7)

¹⁰ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka 'laa 'woo- -ne 'fientronne mu 'la bhe -o do 'kpɔ mavεε; -amasroyi -waa' -mleke' mu 'la -woo laanima -o dulale -o yikpen- ta 'η De -yre □la.

¹¹ -Amasroyi Bhaaplen Gbe 'ε □nwa mεε 'la zan mu nile -yaa, 'mu 'la go zayi' -za 'yi.»

¹² «'Bhεε- 'ka mu pe 'nale- εε? 'Ke -bhlaa -kεmε (100) do -o mεε do 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke -a do 'kpɔ □nia -o ba, yaa nu -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'ε 'tole- vle gɔɔn 'ε 'wiinj-, 'bhεε- -e ge -a do 'kpɔ 'la □nia 'bhe ziglinle εε?

¹³ 'Kee- 'yee- -bhlaa do 'la □nia 'bhe □ya, 'mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'bhe nu -a zrukpaale 'egbenele 'ke 'bhe kan -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'la 'mu 'laa 'nile- 'mu ta.

¹⁴ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima yaa- zi 'bhii- 'woo- -ne mu 'la bhe -o do 'kpɔ ni -o ba.»

Nεεεε- ma do mu 'eke- a -sroma yan gɔnε- 'la gbεen-

¹⁵ «'Kee nεεεε- do -za 'yɔɔ- do □kla 'e ni, ge -a ba, 'bhεε- 'ka mεε ple 'plen-, 'e -yaa' -za 'yɔɔ- 'ε zron -a ni. 'Ke -ya 'tronkpa- 'e 'wojan- 'ε □la, 'bhεε- 'kee- -yaa' -za 'yɔɔ- 'ε -dwa, 'e nu 'e nεεεε- 'ε bɔ gbε drεεwole -Waanbhaa' a zi 'ε ta.

¹⁶ 'Dun- 'ke yaa dɔle a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'e 'wojan- 'ε □la, 'bhεε- 'ke yaa -yaa -za 'yɔɔ- 'ε dɔle, 'kee- □kla mεε do 'le oo, 'kee- □kla mεε ple 'le oo, 'mu 'sii-, 'kooko- 'ka 'ka 'plenza- 'ε yan mεε ple 'pegee mεε yaga -yre ma 'bhii- 'ka 'srε mu 'le.

¹⁷ 'Dun- 'ke yaa dɔle a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'mu 'wojan- 'ε □la, -a pe

'kaa- Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ 'yɾɛ ma 'ezin-; 'bhɛɛ- 'duŋ- 'ke yaa dɔle -a -la 'ke -ya 'trɔŋkpa- 'mu 'wojan- 'ɛ ɔla, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'e 'yɾɛ 'yi 'bhii- mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' dɔ, 'bhɛɛ- -a 'kun 'bhii- 'nisrakun mi do gbɛɛn-.

18 «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'yrela- 'trɛ ta -gɛ, -o nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'yrelɛ- laanima lafle' 'yi 'ezin-. 'Bhɛɛ- 'ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'ploola- 'trɛ ta -gɛ, -o nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'ploole- laanima lafle' 'yi 'ezin-»

19 «'Mi pe 'ka ni 'ezin- wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'ka ba mɛɛ plɛ ɔkpa do ma 'trɛ ta -gɛ pɛ do 'la -yɾɛwo' zayi' -waa' 'seri 'yi, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhɛ nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'nalɛ- -o ni.

20 -Amasɔyi, 'kee- ɔkla mɛɛ plɛ oo, 'kee- ɔkla mɛɛ yaga oo, 'ke -o ɔklaa 'eke- ba 'mi 'tɔ 'ɛ 'yi 'ŋ nu klɛle -o plɛŋ-»

'Eke- a -sroma 'yanle-

21 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɛri 'nule Zesu -din, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ ɔlrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, yi 'oo yi 'ke 'ŋ nɛɛnɛ- do bole -o -za 'yɔɔ- klɛle ma 'ŋ ni, 'ŋ sɔ -yaa' -za 'yɔɔ- 'ɛ -sroma 'yanle gaan -wɛɛ' -a ma ɛɛ? 'Ŋ -yaa' -sroma 'yan gaan 'srwaplɛ- -a ma ɛɛ?»

22 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'naa 'pele- 'e ni dɔɔ 'e -yaa' -za 'yɔɔ- 'ɛ -sroma 'yan gaan 'srwaplɛ- 'kpɔ, 'duŋ- 'mi pe 'e ni dɔɔ -yaa' -za 'yɔɔ- 'ɛ -sroma 'yan gaan mia yaga 'bhɛ vu -lɛdulayɾɛ 'srwaplɛ-.

23 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ laanima -bhleŋgbeya -wa 'ɛ 'pwele- -o 'ke -bhleŋgbɛ do a -za -le: 'Yee- -bhleŋgbɛ 'ɛ 'yaa- -a zi 'bhii- -yaa' ca mu -yaa -yaa' yewonɛ mu 'la ma, -e 'bhɛ ca mu 'ɛ 'liido-, 'bhɛɛ- 'mu 'bhɛ ca mu 'ɛ gbawo -a ni.

24 -E 'bhɛ ca za mu 'ɛ zisanle, 'ke -o nule- -yaa' 'fa ɔla yewonɛ 'ɛ do 'le -a ni. -Yaa' 'mliyon -bebe ca -yaa 'bhɛ ma.

25 'Duŋ- 'bhɛ ca 'ɛ gbawo -gɔli' 'laa -yaa 'bhɛ yewonɛ 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛla- -yile, a zan pe dɔɔ 'bhɛ -o 'yee- gɔnle-

'bhii lu do, 'bhɛ 'pegee -a na oo, -a -nɛ mu oo, 'bhɛɛ- -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen, -yaa' ca 'ɛ gbawopɛ 'le.

26 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- yewonɛ 'ɛ baale' -a 'kpɔ ta -a zan 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kee- -sromabɔle 'bhɛ ni dɔɔ: <'Ŋ Zan, 'e zrubakpala 'ŋ zi, 'ŋ nu 'yaa- ca 'ɛ 'kpen gbawole 'e ni!>

27 -Ayile, -a -yɾɛŋklale -a zan ma, 'ke 'bhɛ -yaa' ca gbawoza 'ɛ 'saawole, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'ploole -a ma.»

28 «'Duŋ-, 'yee- yewonɛ 'ɛ 'e 'pwele- -a zan ba 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke -a -lɛpale -yaa' yewoyɔɔn 'ɛ do 'le. Yaa denie -goli' 'taŋbha -kɛmɛ do ca 'la 'yaa- 'bhɛ ma bhe, -e 'bhɛ ɔkwan 'bhɛ blina-, 'bhɛɛ- -e -yaa zan 'bhɛ -de- wole, 'bhɛɛ- -e pe 'bhɛ ni dɔɔ: <'An ca 'la -yoo 'e ma -a gbawo 'ŋ ni!>

29 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -yaa' yewoyɔɔn 'ɛ 'bhɛ baale' 'bhɛ 'kpɔ ta -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -sromabɔle -a ni dɔɔ: <'E zrubakpala 'ŋ zi, 'ŋ nu 'yaa- 'ɛ gbawole 'e ni!>

30 'Duŋ-, 'yee- laa dɔle 'bhɛ ɔla; -ayile 'ke -ya yewoyɔɔn 'ɛ bɔle- -kaso 'yi 'sani- 'ke 'bhɛ yan -yaa' ca 'ɛ gbawolele.

31 -Yaa' yewoyɔɔn -vin mu 'ɛ 'mu 'a klegbɛya 'ɛ 'yele-, 'ke 'mu 'mu 'wleyisriwole -a -la gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ 'mu ma. 'Bhɛɛ- 'ke 'mu gele- 'bhɛ -za 'ɛ 'kpen 'yigɔɔnle -o -kunlii 'ɛ ni.

32 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o -kunlii 'ɛ 'bhɛ 'yee- yewonɛ 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele -a ni dɔɔ: <'Mɛɛ 'kpee 'yɔɔ-! 'Mi 'yaa- ca mu 'ɛ 'kpen mazatwa 'e -sroma 'la ɔbwa 'ŋ ni 'bhɛ -zayi'.

33 'Bhi 'yɾɛŋklaa- 'mi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'e yewoyɔɔn 'ɛ 'yɾɛn 'yaa- sɔ 'klale 'bhi ma 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-»

34 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, -a -kunlii 'ɛ zruplii- gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'kee- 'yee- yewonɛ 'ɛ 'kpale mɛɛ 'la zan mu -yaa nu -yɾɛŋkpale -a ta -kaso 'yi 'mu 'kɔɔ, 'sani- -e yan -yaa pɛ ca 'ɛ 'kpen gbawole 'le.

35 «'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, -e nu 'ka 'kunle- 'eyɔɔle 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'ke 'ka 'kpen do do laa 'eke- a -sroma 'yanle- 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

19

*Gwlenna yaa- 'kanza-
(Maki 10.1-12)*

¹ Zesu 'yanle- 'bhe jan mu 'e 'wolele, 'kee- gole- Galile 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'kee- gele- Zude 'kleen gbɛ do 'la -yoo Zrudɛn yue 'e 'yre gbɛ do 'e ta 'bhe 'yi.

² 'Bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, 'ke -zamaa' 'srɛ mu dɔle- -a zi; 'bhe- 'kee- 'mu a gadɛ mu 'e bheele'.

³ 'Bhe yre 'e □nɔɔ bhe, 'ke Farizi mu 'ke mu nule- -a -din, 'bhe- 'ke -wa -lrɔkpale -jan bhee bɔ zayi' -a -lɛɛ dɔɔ: «'Kɔɔ' a 'toŋ 'e ta, mɛɛ do sɔ 'ploole -a na ma 'ke 'bhe -za 'tole- -za □kla ɛɛ?»

⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka 'laa -jan 'lɛɛ- 'bhe tapele -Waanbhaa' a 'sɛwɛ 'e 'yi ɛɛ? -E pe 'kaa: <'Drunyaŋ zisan' bhla 'e zi, -Waanbhaa' 'gwlaan- 'pegee le □kla;>

⁵ 'bhe- -e pe dɔɔ: <'Bhɛla- -zayile 'gwlaan- nu gɔle -a dɛ 'pegee -a nɛɛ -din, 'bhe- -o 'pegee -a na nu 'kpale- do ma, 'bhe- -o mɛɛ plɛ nu klele mɛɛ do 'kpɔ 'le.>

⁶ 'Bhe klele gbɛya 'e 'yi, waa nu kle -li mɛɛ plɛ, 'duŋ- -o nu klele mɛɛ do 'kpɔ -la -le. -Waanbhaa' pɛ plɛ 'la □kpa 'eke- ma do, -yoo 'ke -za 'le 'ke bhaapleŋ 'laa -o go 'eke- ma.»

⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke *Farizi mu 'e -o Zesu □lrɔkpale 'kaadɔɔ-: «-Mɛle □kla 'bhe- *Moizi 'a □pia dɔɔ 'ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e gwlenna yaa- 'kan 'yee- 'pegee -a na pleŋ-, -e 'bhe 'sɛwɛ 'kpa -a na 'kɔɔ, 'bhe- -e ploolɔ 'bhe ma ɛɛ?»

⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka zru -yɔɔya' -la ma, 'bhe- Moizi 'a □pia 'ka ni 'ka 'ploolɔ- 'ka 'na mu 'e ma; 'kebhaale, 'drunyaŋ zisan' bhla 'e zi yaa -yaa 'bhe gbɛn- -gee'.

⁹ 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan na laa gwlen -glinle', 'ke 'bhe zan 'e 'ploola- 'bhe 'na 'e ma, 'bhe- 'kee- le -bhɛke' 'yalaa-, 'bhe zan 'e

-e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhe gbɛn- bhe.»

¹⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'gwlaan- do 'pegee -a na plɛnza -o 'bhe- gbɛn- bhe, -trɔn 'laa -o gwlenna yaale 'e ma.»

¹¹ -Ayile, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni 'kaa: «'Mɔkpɛn' 'laa sɔ dɔle- 'bhe -jan -glɔɔn 'lɛɛ- □la, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' 'bhe 'seŋ □naa mɛɛ mu 'la zan mu ni, 'mu -la ba.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, mɛɛ 'ke mu laa sɔ le 'sile, 'bhe -za 'e -daa -a 'san -o ya yi ma. -A 'ke mu laa sɔ le 'sile, -amasrɔyi -woo 'gwlaan- -trɔ mu 'le. 'Bhe- mɛɛ 'ke mu 'ezin-, waa dɔ -a □la 'ke -o -le si laanima -bhleŋgbeya -wa 'e 'bhe -za 'yi. 'Ke mɛɛ 'la zan sɔ -jan 'lɛɛ- 'yimale -ya -yima'!»

*Zesu -o -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'e 'du-
mawo zii'*

(Maki 10.13-16; Luki 18.15-17)

¹³ Mɛɛ 'ke mu -nwa -nɛ 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -ya gbɛkpa' 'mu ma, 'bhe- -ya 'seriwo 'mu ma. 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'yranna- 'bhe zan mu 'e zi.

¹⁴ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'e nu 'ŋ ba, 'ka 'laa 'bhe 'saawole -o 'kɔɔ dɔɔ waa nule 'mi ba. -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii- -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'lɛɛ- gbɛn-, 'wole- nu gele laanima -bhleŋgbeya -wa 'e ta.»

¹⁵ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale 'woo- -nɛ mu 'e ma, 'bhe- 'kee- gele- yre -bhɛke' do □nɔɔ.

-Naflo zan -zwannɛ do a -za

(Maki 10.17-31; Luki 18.18-30)

¹⁶ Mɛɛ do 'e 'mabɛɛna Zesu -din, 'bhe- -ya □lrɔkpa dɔɔ: «'O Daan mi, 'ŋ sɔ -mɛ za -lrele' 'gbu -la klele-, 'bhe- 'ŋ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe 'srɔɔwo- ɛɛ?»

¹⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Mɛle □kla 'bhe- 'yoo- 'ŋ □lrɔkpa' zii' -za 'wlan za ma ɛɛ? -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ewlanle.

'Ke 'ya ꞑpia -e gele- bole -yɛ ma -si yɛ 'ɛ ꞑnɔɔ, 'tonj mu 'ɛ 'kɔsikun.»

18 'Yee- mɛɛ pe Zesu dɔɔ: «'Tonj mu 'ɛ -dele ɛɛ?»

'Bhɛɛ- Zesu 'a 'lɛkwɛn- -a ni dɔɔ 'woo- 'tonj mu 'ɛ 'wole- -gɛ: «'Yaa mɛɛ dɛɛ; 'yaa -yanbhɔɔya klɛɛ, 'yaa -faanwoɛ, 'bhɛ 'pegee 'yaa bhla 'kpɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma;

19 'bhɛɛ- 'yee dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -a ma; 'bhɛ 'pegee 'e -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

20 'Dun- 'yee- -zwanɛ 'e pe Zesu ni 'kaa: «'Nj 'bhɛ 'tonj mu 'la bhɛ 'mu 'kɛn 'kɔsikwan gban, 'ɲ sɔ -a -dela 'kɔsikunle 'ezin- ɛɛ?»

21 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'lɛsɔle klɛ, ge 'e 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kɛn gɔn, 'bhɛɛ- -o ma -gɔli' 'ɛ 'na 'kɔɔflɛnzɛn mu ni. 'Kee 'bhɛ ꞑkla, 'bhɛɛ- 'yaa- -naflo -bebe nu klɛɛ lafle' 'yi. 'Bhɛ blaɛn, nu dɔ 'ɲ zi 'tɛ.»

22 'Dun- 'yee- -zwanɛ 'ɛ -e 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'kee- gele- -a wleyisriwole 'le, -amasɔyi naflo -bebe -yaa 'kɔɔ.

23 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: -Naflo zan do gele la laanima -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta 'dɛ.

24 'Bhɛɛ- 'mi 'a pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: -Naflo zan do gele laanima -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta 'bhɛ 'lale- 'yiya- 'ke 'bhɛ kan 'yɔɔnma do 'kanle- ma -mlɛsiɛnnɛ do -gluu zi 'bhɛ ta.»

25 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ, -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-De 'gbu -le sɔ gole- -za 'yi ɛɛ?»

26 Zesu 'e 'yɛkpɛɛ -o ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhɛ -za 'ɛ klɛ 'senj 'laa -o bhaaplɛɲ mu ni. 'Dun- -za 'kɛn 'senj -o -Waanbhaa' ni.»

27 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Pɛri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'E 'yɛkpa -gɛ, 'o mɔɔ -ploola pɛ 'kɛn ma, 'bhɛɛ- -o ꞑnwa 'e zi, 'o mɔɔ nu -mɛ -trɔn -la -srɔɔwole 'bhɛ ma ɛɛ?»

28 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni

dɔɔ: 'Ke *Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'yalaa- yi -nɛ 'la ta -yaa' 'tɔbhɔ ma -bhɛngbɛ 'yaakpɛ- 'ɛ ta 'drunyan drɛɛ 'ɛ 'yi, 'ka mu mɛɛ vu ta plɛ 'la 'yaa- 'ɲ zi yɛkɛn- ꞑnɔɔ, -o nu -bhɛngbɛya 'yaakpɛ- mu nalɛ 'ka 'kɛn do do ni, 'bhɛɛ- 'ka nu Izraɛli -gbaa vu ta plɛ 'ɛ 'kitikanlɛ.

29 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke mɛɛ 'la zan -yaa' 'fɛ mu oo, -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'pegee -a nɛɛnɛ- le mu oo, -a dɛ 'pegee -a nɛɛ oo, -a -nɛ mu 'pegee -yaa' gba mu 'kɛn ꞑtwa -a nɔɔ- 'mi -zayi', 'bhɛ zan nu 'bhɛ yɛkɛ- maza -glɔɔn -kɛmɛ do -srɔɔwole, 'bhɛɛ- -a 'ciɛn nu klɛɛ 'ke -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'le.

30 'Dun-, mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zilɛɛ- mu 'le, 'mu -bebe nu klɛɛ -zanta' mu 'le too; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -bebe mu nu klɛɛ zilɛɛ- mu 'le too.»

20

-Drɔɔ gba la yewonɛ mu ma jan

1 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Laanima -Bhɛngbɛya -wa 'ɛ 'pwele- -o 'ke gbazan do a -za -la -le. 'Yee- gbazan 'ɛ 'pwɛla- zrwan 'tutu 'ɛ zi, 'kooko- -e sɔ yewonɛ mu 'kunle, 'bhɛɛ- 'mu ge yewole -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ ta.

2 'Yee- 'pegee yewonɛ mu 'ɛ -bɛngwa -yɛkpaɛ' do ta ye -sra 'ɛ 'bhɛ ma, 'bhɛ 'yaa- denie -gɔli' 'tanbha do. 'Bhɛ 'yi 'ke -yoo winbɔle yewo yɛ nɔɔ- -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ 'yi.

3 'Bhɛ blaɛn, -yɛrɛbhɛ gwɛn -wɛn bhla 'ɛ zi, 'ke 'yee- gbazan 'ɛ ge gbɛ drɛɛwole -wa 'kpee -kpan 'ɛ ta 'ezin-, 'bhɛɛ- 'kee- yewonɛ 'bhɛɛke mu yele-: 'Mu 'laa -yaa ye 'kɛdo- 'kpɔ 'wo zii'.

4 -Ayile, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ɲ nu -yɛkpaɛ' do ta -sra 'nalɛ- 'ka ni.»

5 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke 'bhɛ yewonɛ mu 'ɛ -o gele- gba 'ɛ ta. -Yɛkpaɛ' bhɔle, 'ke gbazan 'ɛ gele- 'ezin- -wa 'ɛ 'kpee, yewonɛ mu baan' -glin yɛ nɔɔ; 'bhɛɛ- -yɛrɛbhɛ bhɔ bii bhla

'ε zi, 'ke -ya klele- 'bhe klegbeya do 'ε 'yi.

6 -Yretεbhe baa- 'waati 'ε ba, 'ke gbazan 'ε ge gbε drεεwole 'ezin- -wa 'kpee -kpan 'ε ta, 'kee- yewone mu 'ε 'ke mu yele-. 'Bhe klele 'ke -yoo -lrεkpale dɔɔ: <'Kee- 'san zrwanzi 'ε ma, 'ke 'bhe nu 'tenle- yromazi 'ε ma, -mele □kla 'bheε- 'ka dulale -o -ge 'ke 'ka 'laa ye 'kedo- 'kpo wo εε?>

7 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -wa -lekunle gbazan 'ε ni 'kaa: <Mεε 'kedo- 'kpo 'laa ye nale -o ni.> 'Bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: <'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ε ta!>>

8 <Yromazi bhεle, 'ke gbazan 'ε -ya pele- -yaa' yewone mu -kunlii 'ε ni dɔɔ: <Yewone mu 'ε 'sii, 'bheε- -o 'kpen gbawo do do 'kee- san mεε 'la zan mu -nwa boolazi 'mu ma, 'kee- ge 'tenle- mεε -lwa mu 'ε ma.>

9 Yromazi -yretεbhe baa- bhla zi mεε mu 'ε 'nule-, 'ke -o 'kpen do do -yrekpa' do ta -sra -srɔɔwole.

10 'Bhe blaen, zrwani 'tutu zi mu 'ε, 'mu 'bhe 'yele-, 'mu 'kpee ma, 'mu -sra 'ε 'yaa- 'kanle- boolazi mu 'ε 'mu a pe -sra 'ε ta. 'Dun-, -o 'kpen do do -yrekpa' do ta -sra -la -srɔɔwoa.

11 'Bhe mu 'bhe -yrekpa' do ta -sra 'ε -srɔɔwole, 'bhe 'lalawoa -o ma, -o gbazan 'ε 'tɔpia- -o -lela'.

12 'Bheε- 'ke wa pele- dɔɔ: <Yewone mu 'lεε- 'mu □nwa -yretεbhe baale blaen, 'bheε- -o yewoa- 'waati sanε- 'gbu -la ba, 'bheε- 'yoo 'kpen 'sra- 'ε □kla do. 'O mɔɔ 'dun- 'o -yrekpa' do 'ε -gaa 'o 'trebhεlele ye 'ε 'kɔɔ -yretεbhe -bhile' 'ε □la.>

13 'Bhe klele 'te, 'ke gbazan 'ε -ya zikpale -o do ni dɔɔ: <'N 'bhegwlen-, 'naa 'e tabhlele, 'bhi 'pegee 'mi 'laa -benεole -yrekpa' do ta -sra -la ma εε?>

14 'Yaa- -sra 'ε 'kun -ge 'bheε- ge 'e ba. 'N -sra yeke- 'la 'naa- 'e ni, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bheε- yeke- 'na mεε la zan yewoa- boolazi 'bhe ni 'ezin-.

15 'Ke pe 'la klele -swa 'η ni 'η 'kɔɔpe- mu 'ε 'le, 'naa sɔ 'bhe klele- εε? Taa- 'yee -tεεkpa' zii' 'η ma 'an

wlanya 'ε -za 'yi εε?>>

16 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Zesu pe 'ezin- dɔɔ: <Mεε 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -le nu klele zilεε- mu 'le too; 'bheε- mεε 'la zan mu -o zilεε- mu 'le -zɔn, 'mu -le nu klele -zanta' mu 'le too.>

Zesu -o -a dεza 'pegee a bweza gale ba 'ε 'wogbeya yaga mi 'wo 'zi (Maki 10.32-34; Luki 18.31-34)

17 Zesu 'yaa- Zeruzalemu 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlanε mu 'ε 'siile 'edanma, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:

18 <-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -kɔɔ' gelawo zii' Zeruzalemu -ge bhe, -o nu Bhaaplen Gbe 'ε 'lenale 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε ni, 'bheε- 'mu nu a pele 'kaa -wa dε.

19 -O nu a -lenale Zuufu kle mu 'ε ni, 'bheε- 'mu nu 'sɔnsile -a ma, 'bheε- 'mu nu -a zita zɔnle 'ke gbanbhle 'le; 'bhe blaen, 'mu nu a gbaanle -yrigbεεle do ta. 'Dun-, -a gale blaen -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.>

Zaki 'pegee Zaan nεε 'ε -yoo -za do -yεwo' zii' Zesu ma (Maki 10.35-45; Luki 22.25-27)

20 'Bhe klele 'te, 'ke Zebede 'na, Zaki 'pegee Zaan nεε 'ε, 'bhe 'ε 'mabεenle Zesu -din, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lεε, 'bheε- 'kee- -za do -yεwole 'bhe ma.

21 Zesu pe -a ni dɔɔ: <'Yoo- -me pe -la zi εε?>

-Ayile, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: <'E 'liiwli- na 'η ni 'bhe ta dɔɔ 'kee -ja yaale 'waati 'la ba 'yaa- -bhlenεbeya yaayre 'ε 'nɔɔ-, dɔ -a -la 'ke 'η gbe ple 'lεε- -a do yalaa' 'e gbeyie ta, 'bheε- -a -bheεke' do 'ε 'bhe yalaa' 'e gbekoo- ta.>

22 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: <'Ka -o pe 'la 'yεwo zii' 'η ma 'ka 'laa 'bhe dɔ. 'N nu -yren peyan- do 'la 'bhe mile 'ka sɔ 'bhe 'mile- εε?> -Wa -lekwan Zesu ni dɔɔ: <-Aani! 'O mɔɔ sɔ 'bhe 'mile.>

23 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: <Wlan -le 'bhe 'le, 'η nu -yren peyan- do 'la 'mile- 'ka nu 'solε- 'bhe

'ke 'milɛ-. 'Duŋ- 'ŋ gbeyiɛ ta yaayrɛ oo, 'ŋ gbekoo- ta yaayrɛ oo, 'mi 'laa -o 'bhe 'na mi 'le. 'N Dɛ -Waanbhaa' -le 'bhe yaayrɛ mu 'ɛ -lɛmagaanna gban mɛɛ 'la zan mu ni, -e nu 'mu 'nalɛ- 'bhɛɛ- zan mu -la ni.»

²⁴ Zesu a -klanlanɛ mu -vin vu 'ɛ 'bhe -jan 'ɛ 'male-, 'ke -woo zrupliile 'woo- nɛnɛ- ma plɛ 'ɛ ma.

²⁵ 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Kaa 'yaango- dɔɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ gbalaan mu 'ɛ 'kpaale- -o -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'wiinj-, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu ŋgblo kpalaa' -o □la.

²⁶ 'Duŋ-, 'ka mu laa 'bhe 'yansi za klɛlɛ 'ka 'plen-. 'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka ta mɛɛ gbalaan 'le, 'bhe zan 'ɛ klɛ 'kaa- yewonɛ 'le.

²⁷ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka 'kpen 'lɛɛ mi 'le, 'bhe zan 'ɛ klɛ 'kaa- lu 'le.

²⁸ 'Bhe klɛgbeya do 'yi bhe, Bhaaplen Gbe 'ɛ yaa nule mɛɛ mu klɛlɛ -yaa' yewonɛ mu 'le, 'duŋ- -e □nwa -a 'gbu klɛlɛ mɔkpen' a yewonɛ 'le, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ɛ klɛ 'ke mɛɛ -bebe tagbawo pɛ 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu -yrɛ 'wi mi plɛ -bheela
(Maki 10.46-52; Luki 18.35-43)

²⁹ -O gole Zeriko -wa 'ɛ 'kpee, 'ke -zamaa' sɛɛ do dɔle- -o zi.

³⁰ 'Bhe □nɔɔ bhe, -yrɛ 'wi mi plɛ yaale -yaa zi 'ɛ 'lɛzi-, 'bhɛɛ- 'mu 'a male 'kaa Zesu yaa- 'kan zii', 'ke 'mu -gbekanle 'ke -wa pe dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nranɛ-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³¹ 'Duŋ-, -zamaa' 'ɛ 'yaa- -yran 'zi -o zi dɔɔ -woo taga. 'Bhɛɛ- drɔɔn', -o -yaa -gbekan' zii' 'ezin- 'egloole dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nranɛ-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³² 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu dulale, 'ke -yoo 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛ 'ka ni ɛɛ?»

³³ -Wa -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -a klɛ 'bhɛɛ- 'o 'yrɛ 'li- iploo-, 'bhɛɛ- 'o 'yrɛ ma ye.»

³⁴ 'Bhe 'yi bhe, 'ke -o -yrenklale Zesu ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya gbɛ 'kpale -o -yrɛ mu 'ɛ ta. 'Bhe yrɛ do 'ɛ □nɔɔ

bhe, 'ke -o -yrɛ 'liiploole, 'bhɛɛ- 'ke -o dɔle- Zesu zi.

21

Zesu 'wlayrɛ- Zeruzalɛmu

(Maki 11.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ □bhwa Zeruzalɛmu -wa 'ɛ -din -wa 'nɛ do 'la -o -yaa 'bhe sii Betifaze 'bhe ta. 'Bhe -wa 'nɛ 'ɛ 'yaa- vlɛ goɔn 'la kpɛ -la -o -yaa 'bhe sii <Olivi diinj vlɛ goɔn>. 'Bhɛɛ- 'kee- -yaa' -klanlanɛ plɛ winbɔle -o -lɛɛ dɔɔ:

² «-Ka ge 'ka 'lɛɛ -wa 'nɛ 'la bhe 'bhe ta; 'ke 'ka □bhwa -a □nɔɔ -gun, 'ka nu -soofali da do -yrele' yeɛ -yri diinj do ma; 'bhɛɛ- -a -nɛ do dulale -o -a -din. -Ka -o 'plo-, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ke -o -le.

³ 'Ke mɛɛ 'la zan 'ka 'lrɔkpaa-, 'kaa pe 'bhe zan 'ɛ ni dɔɔ: <Mɛɛzan maza -dwa -o ma.> 'Ke 'bhe □kla, 'bhe yrɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, -e nu dɔle -a -la 'ke 'ka nu -o -le.»

⁴ 'Duŋ- 'bhe □kla 'bhɛɛ- klɛgbeya do 'ɛ 'yi, 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'lɛsɔ-; -ya □pia dɔɔ:

⁵ «-Kaa pe Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ni 'kaa: -Ka 'ka -yɛkpa' doo, 'kaa -bhlenjbe 'yidɔɔ- bhabha 'ɛ -yoo zan, -a yaale -o -soofali 'nɛ do ta, -soofali da do 'kpee -nɛ.»

⁶ -Yaa' -klanlanɛ plɛ 'ɛ -o gele, -ya □pia -o ni -o -za 'la klɛ 'ke -o 'bhe klɛle-.

⁷ -Ayile, 'ke -o nule- -soofali da 'pegee 'bhe 'nɛ 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'ke -woo ta dunɛ- tralape mu 'ɛ gole-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofali mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke -o Zesu yaale 'bhe do ta.

⁸ 'Bhe klɛgbeya do 'ɛ 'yi, -zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ -bebe 'mu ta dunɛ- tralape mu 'ɛ -gwa, 'bhɛɛ- -o 'mu -kpalaa' zibhe 'ɛ 'lii; mɛɛ 'ke mu -yri -laa mu -kaan, 'bhɛɛ- 'mu 'bhe mu -kpalaa' zibhe 'ɛ 'lii 'ezin-.

⁹ 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'lɛdo- 'kanle -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -a -lɛ -vindo' 'ɛ dɔle- -a zi, 'bhɛɛ- 'ke -woo -weli' mu 'ɛ 'wlɛnle- 'eke- zi 'ke -wa pe dɔɔ:

«Ozana! Davidi 'nranε- 'ε -yaa' pε -le
'ke 'tobhōleya 'le!*

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'tō 'ε 'yi,
bhaa -Waanbhaa' 'e -dōbo!
-Waanbhaa' a 'tobhōleya 'ε -yoo
yikpensee ta lafle' 'yi!»

¹⁰ Zesu 'wla bhla 'ε zi Zeruzalemu,
-wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'yaa- -o gaan ta.
'Bhεε- mεε mu 'ε 'yaa- 'eke- -lrokpa'
zii' dōo: «-Dele mεε 'lεε- 'le εε?»

¹¹ -Zamaa' 'ε 'yaa- 'lekun zii' -o ni
dōo: «-Waanbhaa' -lela' janwo mi
Zesu -le. -E da Nazareti, Galile 'kleen
'ε 'yi -wa 'nε do ta.»

*Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε
-Gbεε 'ε □la*

*(Maki 11.15-19; Luki 19.45-48;
Zaan 2.13-16)*

¹² Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba
'Fε -Gbεε 'ε □la, 'kee- pεgōn mu 'ε
'pegee pεlō- mu 'ε 'kpen -gbinle' -a
-la. -E -gōli' tabōo mu 'ε -waa' -tabali
mu 'pegee kpro gōn mu 'ε 'yaakpe-
mu 'ε 'kpen 'lebhulaa.

¹³ 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- -o ni
dōo: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sεwε 'ε
'yi dōo: «-O nu 'a pele 'an 'fε 'ε ma
'seriwofε.» 'Bhεε- 'ka mu 'a □kla 'ke
-faannii' mu gaan 'fε 'le.»

¹⁴ -Yrε 'wi mu 'pegee gaan 'siε mu
'ke mu □nwa Zesu -din -Waanbhaa'
Gba 'Fε -Gbεε 'ε □la, 'bhεε- -yoo
'kpen 'bheela-

¹⁵ 'Dun- 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε
'pegee 'Ton daan mu 'ε -o Zesu a
'sole- maza mu 'ε 'yele-, 'bhε 'pegee
-wa male 'kaa -nε 'ke mu -yaa pe 'zi
dōo: «Davidi 'nranε- -yaa' pε -le 'ke
'tobhōleya 'ε 'le», 'ke -woo zrupliile
'a ma.

¹⁶ -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni dōo:
«'E 'trōn -o -o wojan 'ε ma εε?» Zesu
'bhε zikpaa- -o ni dōo: «-Aani! 'An
□maa. 'Ka 'laa -Waanbhaa' a 'Sεwε
'ε 'yi -jango' 'lεε tapele -lido' εε? -A
yōndeεle -o dōo: «'Ya □kla 'bhεε- -nε
'fientrōnne mu 'pegee -nε 'yientenne
mu -o 'η 'tobhō zii'.»

¹⁷ 'Bhε blaen, 'ke -yoo 'tole -o
dulayrε 'ε □nōo ye, 'kee- gole -wa 'ε

'kpee, 'bhεε- 'kee- gele- Betani -wa
'nε 'ε ta. 'Bhεε- -e □yia 'bhεε- □nōo
ye 'bhε -bi 'ε zi.

*Zesu figi diinj do 'danganwoa
(Maki 11.12-14; 11.20-25)*

¹⁸ 'Bhε ta tooklin- yi 'le zrwan 'ε zi,
Zesu 'niina- bhla zi Zeruzalemu, 'ke
gbōn 'a dεle-

¹⁹ 'Bhε klele 'tε, 'kee- figi diinj do
yele- zibhε 'ε 'trōn ta, 'bhεε- 'ke -ya
mabεenle 'bhε -din. Yaa 'bhε bhaa
'kedo- 'kpō 'yele- 'bhε 'yi, 'ke yaa 'e go
'bhε 'laa 'te ba. -Ayile, 'ke -ya pele-
'bhε ni dōo: «'Yaa nu 'e bhaa klele
-li 'kee- 'san -zōn ma!» 'Bhε yrε do 'ε
□nōo bhe, 'ke figi diinj 'ε gale-

²⁰ Zesu a -klanlanε mu 'ε -o 'bhε
'yele-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma. -Ayile,
'ke -o Zesu 'lrokpale dōo: «-E □kla
'nale- 'bhεε- figi diinj 'lεε- -gaa yrε do
'kpō 'ε □nōo -gun εε?»

²¹ 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya 'lekunle -o
ni dōo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- 'ε
ma dōo 'ke 'ka 'ka □kpa -Waanbhaa'
'yi, 'bhεε- 'ke 'ka zru □kla do -a ni,
'ka nu 'solε- 'η -za 'la □kla figi diinj
'lεε- ni 'bhε 'yansi za klele-, 'bhεε-
droōn', 'ka nu 'solε- a pele- vlε gōon
'la bhe 'bhε ni dōo: «-Yro 'e gbaanyrε
'ε □nōo, 'bhεε- ge bō wεyi- 'ε ba.»
'Bhεε- 'bhε nu klele- 'te.

²² 'Ke 'ka 'ka □kpa -Waanbhaa' 'yi,
'ke 'ka pε 'tole- pε 'bhε 'yrεwoa- -a
ma 'seri 'yi, 'ka nu 'bhε 'srōowolε.»

*Zesu a -glōoya' 'ε da 'naa- -a ma
εε?*

(Maki 11.27-33; Luki 20.1-8)

²³ Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba
'Fε -Gbεε 'ε □la, 'bhεε- -e mεε mu
daanle -saan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le.
-E -yaa -o daan 'zi 'waati 'la ba, 'ke
'sraka 'lεna mu -kunlii mu 'ε 'pegee
Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε
-o nule- -a pele -a ni dōo: «-De 'gbu
-le pe 'e ni dōo 'e -za mu 'lεε- kle εε?
'Bhεε- -de 'gbu -le -o kle 'sen □naa 'e
ni εε?»

²⁴ Zesu pe -o ni dōo: «'Mi 'ezin- 'η
'yoo- zan -za do 'kpō 'yilrokpalε 'ka
ma, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhε 'lekwan- 'η ni,

* 21:9 21.9 'Bhε 'yi -le dōo: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandε!».

mεε 'la zan -za mu 'lεε- kle 'senj □naa 'η ni, 'η nu 'bhe zan 'ε 'tɔ 'ε 'kanle- 'ka ni.

25 -Dele Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'winbwa- mεε mu wiinjfeyre nɔɔ-, -Waanbhaa' taa- bhaaplenj mu εε?» 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- plenj- 'ke -wa pe dɔɔ: «'Ke 'wa 'lekwan- -a ni 'kaa -Waanbhaa' -le 'a 'winbwa-, -e nu 'o 'lɔkpale dɔɔ: <-Mela ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi εε?»

26 'Bheε- 'ke 'wa 'lekwan- -a ni dɔɔ: <Bhaaplenj mu -le 'a 'winbwa-, 'woo- -gblaana 'zi -zamaa' 'ε 'lεε.> -Amasroyi mɔkpen' 'kpee ma 'yee- Mεε Wiinjfe' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.»

27 -Ayile, 'ke -wa -lekunle Zesu ni dɔɔ: «'Waa 'bhe zan 'ε dɔɔ.» 'Bheε- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Mi 'duj-, mεε 'la zan -za mu 'lεε- kle 'senj □naa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ε 'tokanle 'ka ni.»

Mεε do gbe ple ma -gɔɔn

28 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'a pe -za 'lεε- 'bhe ma 'nale- εε?» Mεε do gbe -yaa ple, 'bheε- -ya -pia -a gbe -lwa mi 'ε ni dɔɔ: «'Nj gbe ge yewo -zɔn 'an -dɔɔ gba 'ε ta.

29 A gbe -lwa mi 'ε 'bhe 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: <'Naa -o gele->. 'Duj-boolazi bhɔle, 'ke -zadɔwεε dɔle 'bhe ma, 'ke 'bhe 'bhe zru niinale, 'bheε- 'ke 'bhe gele- -dɔɔ gba 'ε ta.

30 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'yee- mεε do 'ε -ya -pia -a gbe ple mi 'ε ni dɔɔ 'bhe ge -yaa' -dɔɔ gba 'ε ta. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhe pe -a ni dɔɔ: <'Nj dε, 'η nu gele>. 'Duj- 'bhe 'laa gele gba 'ε ta -titi.

31 'Woo- gbe ple 'la bhe -o -de 'gbu -le -o dε 'ε zru maza □kla εε?» -Wa -lekwan Zesu ni dɔɔ: «-A gbe -lwa mi 'ε 'bhe -le.» -Ayile, 'ke -ya pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ 'nisrakun mu 'ε 'pegee gwlen -glin le mu 'ε 'mu -le nu wlale 'ka 'lεε -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya -wa 'ε ta.

32 -Amasroyi Mεε Wiinjfe' Mi Zaan □nwa -ledɔɔleya zibhe 'ε zɔnle 'ka ni, 'bheε- 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi;

'duj- 'nisrakun mu 'pegee gwlen -glin le mu 'mu -le 'ε -kpaa -a -yi. 'Bheε- 'duj-, 'kaa 'yelowoa 'bhii- 'nisrakun mu 'ε -woo -kpaa Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'yi, -mele □kla 'bheε- 'ka 'laa 'ka zru niinale 'bheε- 'ka 'ka kpa -a -yi εε?»

Yewone yɔɔ- mu ma -gɔɔn (Maki 12.1-12; Luki 20.9-19)

33 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado 'ezin- -gɔɔn 'lεε- 'bhe □la dɔɔ: Gbakpa' mi do -dɔɔ gba do -kpaa. 'Bheε- -e 'jasa do □bwa gba 'ε zi, 'bhe 'pegee -e -dɔɔ 'yigo- -gluu dɔ -kaan, 'bheε- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do wiinj- gba 'ε gooba yala- mi 'ε 'yaayre- 'le. 'Bhe blaana, 'kee- 'yee- -dɔɔ gba 'ε gbekpale gba 'ε 'yikpa yetane mu 'ε 'kɔɔ. 'Bhe blaana, 'kee- gele- 'taa do ta.

34 -Dɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε 'bhɔle- 'e -din, 'ke gbazana 'ε -e -yaa' 'fε 'ε □la yewone mu 'ε winbɔle -yaa' -dɔɔ gba -yikpa' yetane 'ε mu 'ε ba, -yaa' pe -dɔɔ bhaa 'si zayi'.

35 'Bhe 'duj-, 'woo- -dɔɔ gba la yetane mu 'ε -o gbazana 'ε -yaa' yewone mu 'ε 'kunle, 'ke -wa do zita zɔnle-; 'bheε- 'ke -wa -bhεeke' do 'ε dεle-, 'bheε- 'ke -o -wa yaga mi 'ε dεle- kpoti 'le.

36 'Bhe blaana, 'ke gbazana 'ε -e -yaa' yewone mu 'ε -bhεeke' mu winbɔle 'woo- -dɔɔ gba la yetane mu 'ε zi. 'Bhe mu -bebe 'yi 'yaa- ya -a -lwa mu 'ε ni. 'Duj- 'woo- -dɔɔ gba la yetane mu 'ε -o 'mu □kwan 'eyɔɔle 'ezin- 'bhii- -a -lwa mu 'ε gbεen-.

37 'Bhe 'yi, 'ke gbazana 'ε -ya pele- dɔɔ: <'Ke 'mi 'η gbe 'ε 'winbwa- -o ta, -o nu -gasikpale 'bhe 'lεε.> -Ayile, 'kee- 'bhe 'winbɔle -o ta 'tε.

38 'Duj-, 'woo- -dɔɔ gba la yetane mu 'ε -o gbazana 'ε gbe 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: <Gba 'ε nu bɔle mεε 'lεε- 'yela- ni boolazi 'ke -a 'cien 'le. -Kɔɔ' 'a dε, 'bheε- -a 'cien 'ε bo -kɔɔ' ni!>

39 'Bhe klele 'tε, 'ke -o 'bhe 'kunle, 'bheε- 'ke -o gele- 'kele- -dɔɔ gba 'ε -goma', 'bheε- 'ke -o 'bhe dεle-.»

40 Zesu -o -lrokpa dɔɔ: «'Ke gbazan 'ε □nwa yi 'la 'le -o ta, -e nu -mε za -la klεε 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε ni εε?»

41 'Bhε □nɔɔ bhe 'ke mεε mu 'ε -wa -lekunle Zesu ni dɔɔ: «-O -yren 'laa nu 'klale- gbazan 'ε ma, 'bhεε- 'bhe nu -a pele dɔɔ -woo 'kpen dε; 'bhεε- -e nu -yaa' -drɔɔ gba 'ε gbεkpale -drɔɔ gba la yetanε -bhεεke' zru -lrele' mu -la 'kɔɔ; 'kooko- 'ke -drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε □bhwa, 'mu -yaa pε drɔɔ bhaa na -a ni.»

42 'Bhεε- Zesu mεε mu 'ε 'lrokpa gbε drεεwoa- 'ezin- dɔɔ: «-Jan 'la -yoo -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' εε? 'Bhε -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: <'Fε dɔ mu 'ε -o kpoti 'la -blinna 'fε dɔ bhla 'ε 'zi,

'bhe -le □kla 'ke 'fεgwle- 'ε gaan -la vlε -kpuj -gbenε 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- 'bhe -le 'fε 'ε 'kpen 'yikun-.

'Bhε -za 'ε -daa Mεεzan -la ba,

'bhεε- -yoo -kɔɔ' mu -yre 'yi 'kpeeleni maza do 'le.>

43 «'Bhεla- -zayile, -Waanbhaa' nu -yaa' -bhleᅅgbeya -wa 'ε 'kunle- 'ka mu 'kɔɔ, 'bhεε- -e nu -a nale 'si 'bhεεke mu ni. 'Bhε 'si mu 'ε 'mu nu taawole 'yee- -Waanbhaa' a zi 'ε ta, 'bhεε- 'mu nu -a zru maza klεε.

44 ['Ke mεε 'oo mεε 'la zan -balaa' 'yee- vlε 'lεε- ta, 'bhe zan 'ε nu klεε 'bhii- 'ke 'trε gbo -balaa' 'trε ma, -e wi gɔnε- 'la gbεen- 'krokro; 'bhεε- 'ke 'yee- vlε 'ε 'lεε- -balaa' mεε 'oo mεε 'la zan ta, 'bhe zan 'ε nu klεε 'bhii- -a -lwa mi 'ε 'wigbeya 'ε gbεen-.»]

45 'Sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o Zesu -a -gɔɔn mu 'ε 'male-, 'ke -wa 'yaangole 'bhii- 'bhe 'yaa- 'wo -la ma -gɔɔn mu bɔ 'zi 'bhe gbεen- bhe.

46 -Ayile, -o gbε -yaa nu 'solε- Zesu 'kunle ma gɔnε- 'la gbεen-, 'ke -o 'bhe -glinle' 'sanle. 'Dun- -o -yaa -gblaan 'zi -zamaa' mu 'ε 'lεε, -amasrɔyi -o 'kpen 'yaa- Zesu 'kun zii' 'bhii- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do 'le.

22

*Le dɔyre □nɔɔ 'feti ta pekoo-
-gbenε 'ε ma -gɔɔn
(Luki 14.15-24)*

1 Zesu -jan -bebe □woa mεε mu 'ε ni 'ezin- -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni dɔɔ:

2 «Laanima -Bhleᅅgbeya -wa -a 'pwele- -o 'ezin- -za 'lεε- 'bhεε- 'le: -Bhleᅅgbε do 'a gbε na dɔ 'feti 'ε ta pε 'ε □kla.

3 'Bhεε- 'kee- -yaa' 'fε 'ε □la yewone mu 'ε winbɔle mεε mu 'siyre- nɔɔ- 'kaa 'mu nu 'yee- ledɔyre nɔɔ- 'feti 'ε ta, 'dun- 'bhe mεε mu 'ε waa dɔle -a -la 'ke -o nu.

4 'Bhε klεle 'tε, 'kee- -yaa' yewone 'bhεεke mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a pe mεε mu 'ε ni dɔɔ: <'N dri mu 'ε 'pegee 'an wi blaale mu 'ε □dia, 'bhεε- 'η □yaan -o kpo 'ε klεlele. Pele 'ε □maa, -ka nu 'η gbε na dɔ 'feti 'ε ta!>

5 'Dun- 'bhe mεε mu 'ε 'ezin-, -o do 'kpo 'laa -o 'siiza- -bhleᅅgbε 'ε 'kɔɔ 'bhe bɔle -klɔsi 'yi, 'bhεε- -o 'kpen -ja -waa' yewoyre nɔɔ: -O do -ja 'bhe ba gba la, -a -bhεεke' do -ja 'bhe a pε gɔnyre □nɔɔ;

6 'bhεε- -o -vin mu 'ε 'mu □klaa -bhleᅅgbε 'ε -yaa' yewone mu 'ε ta, 'bhεε- -o -yren 'ε 'kpen -glɔɔn -kpa a 'mu ta, 'bhεε- -o 'mu □dia.

7 'Bhε klεle 'tε, 'ke -bhleᅅgbε 'ε -ya zrupliile, 'kee- yaa -srwase' mu 'ε 'winbɔle 'kaa 'mu ge 'woo- mεε dε mu 'ε 'kpen dε, 'bhεε- -o 'mu a -wa 'ε 'kpacie.

8 -O yanle kpo 'ε klεlele, 'ke -ya pele- -yaa' yewone mu 'ε ni dɔɔ: <Le dɔ 'feti 'ε ta pele 'ε □maa, -o mεε 'la zan mu 'siila- 'yee- pele 'ε ma, -a -gaale' laa -yaa -o ba 'ke -wa bhle.

9 -Ka ge 'dun- -wa 'ε 'kpee -gbleba -gbenε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'ka 'lεpaa- mεε 'oo mεε 'la 'le, -ka 'bhe 'sii- pele 'ε ma.>

10 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, -bhleᅅgbε 'ε -yaa' yewone mu 'ε -ja -wa 'ε 'kpee -gbleba -gbenε mu 'ε ta, 'bhεε- mεε 'tɔle- mεε -o 'mu 'siila-; 'e pe mεε wlan mu oo, 'e pe mεε -yɔɔ' mu oo,

-o 'kpen □nwa, -asiikoo 'feti kle 'fe 'ε □paa 'ke mεε mu 'ε 'le.»

11 «'Bhe klele 'te, 'ke -bhlenjbe 'ε 'wlale 'feti kle 'fe 'ε □la mεε mu 'ε taglin- zayi'. 'Bhεε-, 'ke -a -yrekpale mεε do ma -o plen-, 'bhεε- le doyre nɔɔ- 'feti 'ε ta dunε- 'laa -yaa 'bhe mεε 'ε ta.

12 -E pe 'bhe mεε 'ε ni dɔɔ: <'N 'bhεgwlen-, -e □kla 'nale- 'bhεε- 'e □wlaa gε, 'bhεε- 'feti ta dunε- 'laa -o 'e ta εε?> 'Yee- mεε 'ε tagale □bwa -a yaalele.

13 -Ayile, 'ke -bhlenjbe 'ε -ya pele- -yaa' yewone mu 'ε ni dɔɔ: <-Kaa gbe 'pegee -a gaan mu 'ε tabɔ 'ke bhle 'le, 'bhεε- -kaa blin 'peeli- laale -gblɔ 'ε 'yi. -E nu wisile 'bhe 'pegee -e nu -a gbenebhe mu 'ε 'sonkpale 'bhεε- □nɔɔ -zadowεε 'ε 'kɔɔ.>

14 -Amasroyi, -Waanbhaa' mεε -bebe 'siila-, 'dun- -e mεε sanε- -la makwan-.»

Zuufu mu 'ε -woo Zesu 'lrɔkpa zii' 'nisra gbawoza 'yi

(Maki 12.13-17; Luki 20.20-26)

15 Farizi mu 'ε -o -ja 'eke- yelε. -O -yaa nu 'solε- Zesu 'kunle gɔnε- 'la gbεen- -a 'gbu 'liiwli- ma, -woo 'eke- □ya 'bhεε- -zayi', 'bhεε- -o □kpa do ma 'bhe ta.

16 -Ayile, 'ke -woo zi mu 'ε 'ke mu 'pegee Erɔdi zi mεε -lɛdo' 'ke mu winbɔle Zesu 'lrɔkpa yre nɔɔ- 'kaa: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan pe, 'bhεε- 'e mεε mu daan -Waanbhaa' zi 'ε ta 'taawogbeya 'ε 'bhεε- 'le wlan 'ε ma, 'bhe 'pegee 'yaa gbalaan mεε 'kɛdo- 'kpɔ 'lεε, 'bhεε- 'yaa mεε mu bago.

17 'Dun-, 'bhi pe -za 'lεε- 'bhe 'yi 'nale- εε? -Kɔɔa' 'ton 'ε ta, kɔɔ' sɔ Romε mu 'ε -waa' -bhlenjbe -gbene Sezaa 'ε -yaa' 'nisra 'ε gbawole εε?»

18 'Dun- Zesu -waa' -dawli' 'ε dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Mεε -yrekɔɔza kle mu, -mεle □kla 'bhεε- 'ka -o -jan bhee 'kpa zii' 'η 'lεε εε?»

19 -Ka 'yee- 'nisra gbawo denie -goli' 'tanbha do zrɔn 'η ni -gε doo!« 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'bhe 'tanbha 'ε do zrɔnle- -a ni.

20 -Ayile, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «-De 'gbu -la ngblo lii 'pegee -a 'to yɔɔn 'kpaale- -le 'yee- -goli' 'tanbha 'lεε- ta -gε εε?»

21 -Wa -lekwan -a ni dɔɔ: «-Bh- lenjbe Sezaa ngblo lii 'pegee -a 'to yɔɔn 'kpaale -le 'kεle-.» -Ayile, 'ke Zesu a 'pele -o ni dɔɔ: «Sezaa a pe -o 'kεla 'le -ka 'bhεε- gbawo 'bhe ni, 'bhεε- -Waanbhaa' a pe -o 'kεla 'le -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni 'ezin-.»

22 'Woo- mεε mu 'ε -o Zesu 'wojan- 'ε 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bhεε- 'ke -o jilale.

Saduse mu 'ε Zesu 'lrɔkpa zii' mεε bweza gale ba 'ε ba zayi'

(Maki 12.18-27; Luki 20.27-40)

23 'Bhe -yrekpaa' do 'kpɔ 'ε 'le, mεε 'ke mu □nwa Zesu ba; -o -yaa -o sii Saduse mu. 'Woo- Saduse mu 'ε 'wole- 'a pe dɔɔ 'ke mεε -gaa, yaa sɔ bwele- gale ba.

24 -O Zesu 'lrɔkpa- dɔɔ: «'O Daan mi, Moizi 'a □pia 'o ni 'kaa: <'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bhεε- 'ke yaa -ne 'yale- -a na 'ε ta, -a gaanzido 'ε sɔ -a na glaanle 'ε 'yaale; 'kooko- 'bhe -ne mu 'la 'yale -a na 'ε ta, -wa 'tɔkpa- 'mu ma.>

25 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama: De -ne ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'o ba -gε. -O 'naagwlen- 'ε 'bhe le do -yalaa', 'dun- 'bhe 'laa -ne 'srɔowole 'bhe le 'ε ta, 'bhεε- 'bhe -gaa. 'Bhεε- 'bhe a pe gaanzido 'ε 'bhe -a na glaanle 'ε □sia 'bhe 'na 'le.

26 'Dun- 'ezin-, -a gaanzido 'ε oo, 'bhe a pe ziten' oo, 'ke 'bhe ge 'tenle- -o nεenε- 'srwaple- mi 'ε ma, -o 'kpen a pe 'ε □kla 'bhεε- gbεen- 'ezin-.

27 -O 'kpen gale blaen, 'ke le mi 'ε 'gbu gale- 'ezin-.

28 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke gbaa mu bwe yi □bhwa gale ba yi 'la 'le, -o -de 'gbu -le a pe nu klele 'ke 'yee- le 'ε 'le εε? -Amasroyi 'yee -le 'ε -e □kla -o 'kpen 'na 'le do do.»

29 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'yinia- 'gbu 'egbenele, -amasroyi 'kee- kpa -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε ta oo, 'kee- kpa -Waanbhaa'

a -glɔɔya' 'ε ta oo, 'ka 'laa -o do 'kpɔ do.

³⁰ Wlan 'ε ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'sile- -li, 'bhεε- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'kɔɔ, 'duŋ- -o nu bolε 'bhii- -mlεke' mu a pε bogbeya 'ε gbεen- lafle' 'yi!

³¹ Drɔɔn', gbaa mu bweza 'ε gale ba -Waanbhaa' -jan 'la □woa 'ka ni 'bhε ba zayi', 'ka 'laa 'bhε tapele -lido' -yaa' 'Sεwε 'yi εε?

³² -E pe dɔɔ: <'Mi 'le 'ke Abraamu oo, Izaki oo, 'bhε 'pegee Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> -Waanbhaa' laa -o 'ke mεε gbaa mu a -Waanbhaa' 'le, 'duŋ- -yoo 'ke mεε yre male mu -la -Waanbhaa' 'le.»

³³ -Zamaa' mu 'la 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' 'yee- Zesu ni, -e 'mu 'kpen 'liibhaala 'mu ma -yaa' mεε daangbeya 'ε ma.

*Tɔŋ 'la 'bhε -za 'gbu -o 'egloole
(Maki 12.28-34; Luki 10.25-37)*

³⁴ Farizi mu 'ε -wa malawoa 'kaa Zesu a -jan -dwa Saduse mu 'ε gbε -yi, 'ke -woo -lekɔpale 'eke- ta.

³⁵ 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, -o do 'la 'bhε 'yaa- 'ke 'Tɔŋ daan mi 'le 'bhε 'yaa- zi 'bhii- 'bhε -jan bhee bɔ Zesu 'lεε, 'bhεε- -e 'bhε kun 'bhε 'gbu 'liiwli- ma; -ayile 'kee- Zesu 'lrɔkpale dɔɔ:

³⁶ «'O Daan mi, 'tɔŋ 'ε -de 'gbu -la -za -glɔɔ 'yiya- 'tɔŋ -vin mu 'ε ni εε?»

³⁷ Zesu 'bhε 'lekwan- -a ni dɔɔ: «<'Yaa- Mεεzan -Waanbhaa' 'ε -za 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'pegee 'e 'kpeejan- 'ε 'kpen 'le.>

³⁸ 'Bhε -le 'ke 'tɔŋ □lwa mi 'ε 'pegee 'tɔŋ 'la -za -o 'egloole 'bhε 'le.

³⁹ -A 'kɛla tɛn 'bhε zi, 'bhεε- 'ke -o 'pegee 'bhε -o do 'bhε -le -gε: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnε- 'la gbεen-.>

⁴⁰ Moizi a 'tɔŋ mu 'ε 'kpen 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε kli gbaanle -o 'woo- 'tɔŋ plε 'la bhe 'wola- ta.»

*Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε yaa
-o 'ke Davidi 'nranε- 'te 'le
(Maki 12.35-37; Luki 20.41-44)*

⁴¹ Farizi mu 'ε -o 'lekɔpale -yaa 'eke- ta, 'bhεε- 'ke Zesu -za do -yilrɔkpale -o ma dɔɔ:

⁴² «Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε, 'ka -mɛla dan 'ka 'kpee -a ba zayi' εε? 'Bhεε- -dela -nranε -le 'kɛle- εε?» -O 'bhε 'lekwan- Zesu ni dɔɔ: «Davidi -la 'nranε- -le 'kɛle-.»

⁴³ 'Bhε 'yi bhe, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «Lii 'Wenj -glɔɔya' 'ε 'yaa- Davidi ta 'waati 'la ba, -mɛla ma 'bhεε- -a 'gbu Krisi 'siila- Mεεzan εε? 'Bhεε- Lii 'Wenj -glɔɔya' 'ε 'le -ya □pia dɔɔ:

⁴⁴ <Mεεzan -Waanbhaa' 'a □pia 'an Mεεzan 'ε ni dɔɔ nu yala- 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ 'η -din -gε, 'sani- 'mi 'e 'sɔonnii mu 'ε 'kpen ηgblo kɔpala' 'e gaan □la.>»

⁴⁵ «'Ke Davidi 'gbu Krisi 'siila- <Mεεzan>. 'Bhεε- -e sɔ kɛle- -a -nranε 'le 'nale εε?»

⁴⁶ 'Woo Farizi mu 'ε do 'kpɔ 'laa 'sɔle- 'bhε -jan 'ε 'lekunle 'a ni. -A 'san 'bhε yi 'ε ma, yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhε 'a 'lrɔkpale 'ezin-.

23

*Zesu -o -la 'zi 'Tɔŋ daan mu 'ε
'pegee Farizi mu 'ε ta
(Maki 12.38-40; Luki 11.39-52;
20.45-47)*

¹ Zesu -janwoa -zamaa' 'srε mu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε ni. -E pe dɔɔ:

² «'Tɔŋ daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'wole- Moizi blaantazen mu 'ε 'le 'ke -o mεε mu daan 'bhε a 'tɔŋ mu 'ε 'le.

³ -O pe 'ka -za 'la kɛ, -ka 'bhε 'kpen kɛ, 'bhεε- -ka 'taawo -waa' mεε daangbeya 'ε zi. 'Duŋ- 'ka 'laa 'taawolε 'bhii- -o 'taawogbeya 'ε gbεen-. -Amasrɔyi -o 'ka daan -za 'la 'le 'woo- 'gbu 'laa 'bhε kɛ.

⁴ -O 'kwe kpɔŋle -gbεnε mu yre 'bhεε- -o 'mu dɔ mεε mu 'ε 'wiinj-, 'bhεε- 'duŋ- waa dɔ -a -la 'ke -o bhɔ 'mu ba 'bhε 'kwe mu 'ε sanε- 'silele.

⁵ 'Ke -o -za 'oo -za 'la kɛle-, -woo 'gbu zrɔn mεε mu ni. 'Bhɛla- -zayile, -o 'sεwεbhε mu 'la yre wi 'flε mu 'yi, 'bhεε- -wa 'kpa -o -mlɛlii' 'pegee -o gbε ma, 'woo- Farizi mu 'ε 'pegee

'Tonj daan mu 'ε -o waa pe mu 'ε 'laata- de 'egbenele, 'bhεε- -o waa dune- gbɔɔn mu 'ε 'lεma- mu 'ε tro 'egbɔɔnle.

6 'Bhεε- pebhleyre -gbene mu 'ε 'pegee Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la zileε- yaayre mu 'ε makunle so 'wola- ni.

7 'Bhεε- 'ezin-, 'ke -woo -wa 'kpee -kpan mu 'ε ta, 'bhe so -o ni 'ke mεε mu -o 'pubɔ-, 'bhe 'ke -woo sii <'O daan mi, 'o daan mi>.

8 'Dun- 'ka mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke mεε mu 'ka sii <'O daan mi>, -amasroyi 'ka 'kpen -o nεεε- ma do mu 'le, 'bhεε- 'ka daan mi -o do 'kpɔ.

9 'Ka 'laa mεε 'kedo- 'kpɔ 'siile- 'tre ta -ge 'ka de, -amasroyi 'ka De -bhεεke' do 'laa -o 'ka De -Waanbhaa' 'la do -kplen -o laanima lafle' 'yi 'bhe bla.

10 'Bhεε- 'ezin-, 'ka 'laa 'tole- 'ke mεε mu 'a pe 'ka ma <-kunlii>, -amasroyi Kisi do -kplen -le 'ka -kunlii 'ε 'le.

11 'Ka ba mεε gbilaan 'ε, 'bhe kle 'ka 'kpen a yewone 'le.

12 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'bhe 'gbu magbaandia -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε mazinalε, 'dun- 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu mazinaa, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε magbaandεε.»

Zesu -o Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε ta -yren mu 'ε ba janwo 'zi

13 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekɔɔza kle mu! -Amasroyi 'ka laanima -bhlengebeya -wa ta zi 'ε 'liitan- mεε mu -lεε. 'Ka mu 'gbu 'laa wla -a nɔɔ-, 'bhεε- mεε 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla -a nɔɔ-, 'ka 'laa to 'bhεε- 'mu wla.»

14 «['Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekɔɔza kle mu! -Amasroyi 'ka glaanle mu 'ε 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen 'kun, 'bhεε- 'ka mɔ 'ka 'seriwole zi 'ka 'gbu zron zayi' mεε mu ni. 'Bhela- -zayile -o nu 'ka mu 'kitikanle 'eyɔɔle 'ke 'bhe kan mεε -vin mu 'ε ta.]»

15 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu mu, 'ka mu mεε mu -yrekɔɔza kle! -Amasroyi 'ka ge 'taa ta yrekpen- □nɔɔ 'tre ta 'pegee weyi- ta, 'koko- 'ka mεε do wla 'kaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi. 'Ke 'ka mεε do □wlaa 'kaa- 'seri 'ε 'yi, 'ka 'bhe zan 'ε mabɔɔ 'bhεε- -e kle -jranama 'nε 'le 'kee- kle 'eyɔɔle 'ke 'bhe kan 'ka mu 'gbu ta -glɔɔn ple.»

16 «'Ka ta -yren! 'Ka mu, mεε -ledɔɔ' mu -yre 'wile- mu! 'Ka pe dɔɔ: <'Ke mεε do 'e 'sienwoa- *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε ma, 'bhe 'laa -o -zake' 'le; 'dun- 'ke -ya 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene □la -can 'ε ma, 'kaa- pe dɔɔ 'bhe zan 'e 'sienwoa- pe 'la ma -e 'bhe 'yizakle kpanma.>

17 -Zadokle mu, 'bhe 'pegee mεε -yre 'wile- mu! -Can 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε, 'woo- pe ple 'ε ba, -o -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni εε? -Can 'ε taa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la 'bhe 'yee- -can 'ε kle 'wenj -Waanbhaa' a pe 'le bhe εε?

18 'Ka mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke mεε do 'e 'sienwoa- 'srakagoyre 'ε ma, 'bhe 'laa -o -zake' 'le; 'dun- 'ke -ya 'sienwoa- 'sraka gope 'la -yoo 'srakagoyre 'ε □nɔɔ, 'kaa- pe dɔɔ 'bhe zan 'e 'sienwoa- pe 'la ma, -e 'bhe 'yizakle kpanma.

19 Mεε -yre 'wile- mu, 'woo- pe ple 'ε -a -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni εε? 'Sraka gope 'ε taa- 'srakagoyre 'la 'bhe 'sraka gope 'ε kle 'wenj -Waanbhaa' a pe 'le bhe εε?

20 'Ke mεε 'la zan 'e 'sienwoa- 'srakagoyre 'ε ma, 'bhe zan 'e 'sienwoa- 'yee- 'srakagoyre 'ε 'pegee -a ta pe mu 'ε 'kpen -la ma;

21 'ke mεε 'la zan 'e 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε ma, 'bhe zan 'e 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε 'pegee -Waanbhaa' 'la 'bhe -o -a zan 'le -o ple -kpen -la ma bhe.

22 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'e 'sienwoa- lafle' ma, 'bhe zan 'bhe 'sienwoa- -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'yaakpe- 'ε 'pegee

-Waanbhaa' 'gbu -la ma bhe.»

23 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Ton daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka 'kaa- -zien kle -laane' mu 'e 'pegee -zienbhe' 'fientronne mu 'e -ledulayre vu mi 'e 'bhεε- 'na -Waanbhaa' ni. 'Dun- -za mu 'la -za -o 'egloole 'ton mu 'e ta, 'bhii- -ledoolaya, mεε -yrenklale mεε ma, 'bhe 'pegee 'e zru bole do -Waanbhaa' ni, 'ka 'ka 'yrezigblaana 'bhe -za mu 'e klele ma.

24 'Ka mu 'la 'ka -o zi zron pe 'le mεε mu ni, 'ka mu 'gbu 'yre 'wile- -o! 'Ka 'ka 'gbu 'mi yi 'e tayroo, 'bhεε- 'ka 'laa to 'ke -o muvun -ne 'fientronne do 'kpo ye -a ba. 'Bhεε- 'dun-, pe 'la wla 'ka 'kpee 'bhe -o 'bhii- 'yoonma 'gbutru do gbεen-, 'bhεε- 'ka 'bhe 'kpen miin.»

25 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Ton daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! -Amasroyi 'ka 'kaa -yi 'mipe- mu 'e 'pegee 'kaa pebhle 'tasa mu 'e maflee 'elrele, 'bhεε- 'dun-, -o 'pale- -o 'ke 'kaa- -faan pe mu 'pegee 'ka pe mu 'la 'kwan mεε mu 'koo kpanma 'mu -la -le.

26 Farizi mi -yre 'wile-! 'Yaa- -yi 'mipe- 'pegee 'yaa- pebhle 'tasa mu 'e 'yife 'elwale 'pe, 'bhεε- -a ma nu 'fleele- 'te.»

27 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Ton daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka -o 'bhii- bu 'fleele- mu gbεen-; -o ma lele 'peeli-, 'dun- -o 'kpee 'e 'pale- -o 'ke mεε gbaa bhele' mu 'pegee pe bonle -gloon 'e 'kpen -la -le.

28 'Ka mu 'gbu 'dun-, 'ka -o mεε -yre 'yi mεε -ledoolle mu 'le, 'dun- 'ka 'kpee, 'ka mεε -yrekooza 'te -la kle 'bhe 'pegee -za 'yoo-.»

29 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Ton daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'e, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka bu -lrele' mu do -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -gaa 'mu ni, 'bhεε- mεε -ledoolle mu 'la -gaa 'ka 'mu bu mu 'e mabaa.

30 'Bhεε- 'kaa pe doo: <'Ke 'o kle bi 'o -gboo mu a pe 'waati 'e ba 'elwaleta, 'waa -yaa nu 'kpale- -o ba 'bhεε- 'o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e de.»

31 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- doo mεε 'la zan mu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'dia 'ka -o 'bhe zan mu 'e 'kpee yi mu 'le.

32 'Ka -gboo mu -za 'la klele zisaan-, 'ka mu 'bhe -vin 'e 'leyan.

33 'Ka mu mle -yoo' 'plalu mεε mu, 'bhεε- 'ka mu -bhlu 'plalu mεε mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu gole -jranama 'te -kpan 'e 'yi ee?

34 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'tronbado doo, 'η nu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'winbole 'ka ba, 'bhe 'pegee -zado' mu, 'bhεε- 'Ton daan mu. 'Ka nu -a 'ke mu dele, 'bhεε- 'ka nu -a 'ke mu gbaanle -yrigbeele ta. 'Bhεε- 'ka nu -a 'ke mu tafele gbanbhle mu 'le 'kaa- Zuufu mu daanfe' mu 'e 'la; 'bhεε- 'ka nu -yrenkpale -o ta -wa 'tole- -wa 'bhe ta.

35 'Bhe 'yi 'te, 'bhεε- 'ka 'pliila- mεε mu 'la 'kpen ma -o delele 'tre ta -ge, 'mu deza 'kiti 'e balaa' 'ka ta; 'keesan mεε -ledoolle Abeli dele 'e ma, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- 'ka Berekiya gbe Zakari 'la 'dia -Waanbhaa' gbayre 'e 'pegee 'srakagoyre 'e 'plen- 'bhe ma.

36 'Mi 'a pe 'ka ni 'η 'sowee- ma doo -o mεε 'la zan mu 'kpen 'dia, 'mu deza 'kiti 'e nu baale -zon mu 'e ta.»

Zesu -o -janwo' zii' Zeruzalemu mu 'e ba zayi'

(Luki 13.34-35)

37 Zesu pe 'ezin- doo: «'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e de, 'bhεε- 'ke -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'winbwa- 'ka ba, 'ka kpoti pa 'mu ma! 'Naa 'a klele gaan -wεε' 'ke 'η 'ka 'lekpale -yidanle 'eke- ta 'bhii- maa nee do -a -ne mu 'e 'lekpa- 'eke- ta gone- 'la gbεen- -a gberon- mu 'e 'la. 'Bhεε- 'dun- 'ka 'laa dole 'bhe 'la -titi.

38 -Ka 'ka 'yɛkpa -ge doo! 'Kaa-
-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'yee-
-Waanbhaa' 'gbu nu goɛ 'bhe □la.

39 -Amasroyi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ:
'ka 'laa nu 'ŋ yeɛ -li 'kee- san -zon
ma, 'ke 'bhe ge 'tenɛ- 'ka nu -a peɛ
yi 'la 'le dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan -o zan
Mɛɛzan 'to 'ɛ 'yi, bhaa -Waanbhaa'
'e -dɔɔbo!»»

24

*Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ
-Gbɛnɛ 'ɛ 'wiza- 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi
(Maki 13.1-13; Luki 21.5-19)*

1 Zesu 'pwe bhla 'ɛ zi -Waanbhaa'
Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la, 'ke yaa
-kɛlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnɛ -a
-din, 'bhe- 'ke -wa peɛ- -a ni dɔɔ
-e -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ gwɛ
'ɛ dɔɔbɛya mu 'ɛ -glin doo.

2 'Duŋ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'yɛ -o
'fɛgwɛ- dɔɔbɛya -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu
'la ma -ge bhe, 'mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni
dɔɔ 'fɛ 'lɛɛ- 'kpen nu -wilɛ', 'bhe- -a
-yi vlɛ -kpuŋ mu 'ɛ 'kpen nu 'klaalɛ-
'bhe- -o 'kɛdo- 'kpɔ 'kpaalɛ- laa nu
bolɛ 'eke- ta -ge.»

*-Klɔɔɔ' mu 'pegee 'trɛbho mu 'la
nu bhɔɛ 'drunyan 'yan yi 'ɛ 'lɛɛ
(Maki 13.3-13; Luki 21.7-19)*

3 Zesu 'yalaa- Olivi diŋ vlɛ goɔn 'ɛ
'wiŋ- 'Bhe- 'ke -yaa' -kɛlanɛ mu
'ɛ 'te 'mu 'e mabɛɛnɛ -a -din, 'bhe-
'ke -wa -lɔkpaɛ dɔɔ: «*-Waanbhaa'
Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'siɛ 'waati 'ɛ nu
klɛɛ 'waati 'ɛ -dɛla ba ɛɛ? 'Bhe- 'e
'nu yi 'ɛ 'pegee 'drunyan 'yan yi 'ɛ -o
-tɔɔmasiɛ nu klɛɛ -mɛla -le ɛɛ?»

4 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunɛ
-o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu
ba 'elɛɛ, 'kooko- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ
'laa 'ka 'yini-.

5 -Amasroyi mɛɛ -bebe nu nulɛ,
'bhe- -o nu 'ŋ 'to 'ɛ 'kpale- -o 'gbu
ma, 'ke -wa pe -o 'gbu ma 'kaa: «'Mi
'gbu -le 'ke Mɛɛ -Bhe mi -kpɔɔɔ
Krisi 'gbu 'ɛ 'le!» 'Bhe klɛɛbɛya 'ɛ 'yi,
-o nu mɛɛ -bebe 'yinilɛ.

6 'Ka nu gwɛdanwli mu malɛ 'ka
-din, 'bhe- 'ka nu yɛ gbɔɔn □nɔɔ
gwɛdanwli mu malɛ. -Ka dɔ kɛn
'ke 'ka 'laa gbɛlan 'dɛ, -amasroyi -a

-lɛdulalɛ -o dɔɔ 'bhe -za mu 'la bhe
'mu -le nu bhɔɛ 'elwale pe, 'duŋ-
'bhe 'laa nu klɛɛ 'ke 'drunyan 'yan
'waati 'ɛ 'le.

7 'Klɛɛn do -yi mu nu gwɛdanɛ
'klɛɛn 'bheɛke 'yi mu 'ɛ ba, 'bhe-
-bhɛngbe do a 'klɛɛn 'yi mu nu
'wɛnɛ- -bhɛngbe 'bheɛke do a
'klɛɛn 'yi mu 'ɛ 'kaama-, 'bhe- -o
gwɛdan 'eke- ba. -Gu mu nu dɔɛ,
'bhe 'pegee 'trɛ nu bɛɛnɛ 'trɛ ta yɛ
-bebe □nɔɔ.

8 'Duŋ- 'bhe 'kpen nu klɛɛ 'trɛbho
mu 'ɛ zisanɛ -la -le, 'bhii- 'ke le do
-bla □zian -a ta -e -yɛnɛbhɛ goɔn- 'la
gbɛɛn-.

9 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, mɛɛ mu nu 'ka
'lɛnalɛ mɛɛ -bheɛke' mu ni, 'kooko-
'mu -yɛnkpa' 'ka ta, 'bhe- 'mu 'ka
dɛ. 'Ka ven nu 'silɛ- 'klɛɛn 'kpen 'yi
mu yin 'lii 'mi 'to 'ɛ -zayi'.

10 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, mɛɛ
-bebe nu 'ploolɛ- 'o 'kpale- ma
-Waanbhaa' 'yi. -O nu -dawli' 'kpale-
'eke- gbɛ ta, 'bhe- -o ven nu 'silɛ-
'eke- yin 'lii.

11 Bhla ma -Waanbhaa' -lɛla'
janwo mu -bebe mu nu 'pweɛ- -a
-yi, 'bhe- 'mu nu mɛɛ -bebe 'yinilɛ.

12 -Za 'yɔɔ- 'pa gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ,
'sɔniya -lɛ nu galɛ mɛɛ -bebe zru ba.

13 'Bhe- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan
-Waanbhaa' a -za 'ɛ 'yikwan□ 'ke
'bhe ge 'tenɛ- -a -lɛyanɛ ma, 'bhe
zan nu goɛ -za 'yi.

14 -O nu -bhɛngbɛya -wa 'ɛ
ma -Jan -Nrale' 'lɛɛ 'bhe 'wole-
zenɛ 'drunyan 'ɛ 'yi yɛkpen-
□nɔɔ, 'kooko- 'klɛɛn 'kpen 'yi mu 'ɛ
-Waanbhaa' a -jan 'ɛ ma. 'Ke 'bhe
□kla, 'bhe- 'drunyan 'yan yi 'ɛ nu
bhɔɛ 'tɛ.»

*-Za 'yɔɔ- 'kanle- -a -daŋ' ta
(Maki 13.14-23; Luki 21.20-24)*

15 «'Ka nu -o pɛ 'la sii «Pɛ -yɔɔ»
'bhe dulalɛ yeɛ -Waanbhaa' Gba
'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la 'kee- 'bhe 'trinɔɔ-
-Waanbhaa' -lɛla' -janwo' mi Daniɛli
-a ba -janwoa 'elwale -sɔ. 'Ke 'bhe
□kla 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'la zan -o
'sɛwɛ 'lɛɛ- tape 'zi, 'bhe zan 'a 'yima
'elɛɛ.

16 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mee 'la zan mu □kla Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu blasan- 'mu 'lee ye vle goon mu 'e ba yre ta;

17 'ke mee 'la zan □kla 'bhe a 'fe 'e 'wiin-, 'bhe zan laa zinale, 'kee- ge wlale -yaa' 'fe 'e □la -yaa' pe mu 'si zayi'.

18 'Bhe- 'ke mee 'la zan □kla gba la, 'bhe zan laa pele -e nule- -a -zanta' -wa la -yaa' dun- tralape 'si zayi'.

19 Le mu 'la kpele nu klele, 'bhe 'pegee le mu 'la 'ne mu nu klele -yon ma 'bhe 'waati 'e ba, 'mu 'nise- -yren ma!

20 -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'koko- 'ka blasan- yi 'e yaa klele -ni- inii' 'kpa bhla zi, 'bhe 'pegee -yitre' yi ma.

21 -Amasroyi, 'bhe 'waati 'e ba, bhaaplen mu nu -yren -bebe 'bhlele-. -A 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, bhaaplen mu laa 'bhe -yren -gloon mu 'e bhlele -lido', 'bhe- waa nu 'bhe 'yansi -yrenbhlele -titi 'ezin-.

22 'Ke -Waanbhaa' laa 'woo- yrenbhle' yi mu 'e 'ke 'kanle- -o -lii, mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa nu gole -za 'yi. 'Dun- -Waanbhaa' mee 'la zan mu makwan- gban 'mu -zayi', -e 'yee- yrenbhle' yi mu 'e 'ke 'kaan- -o -lii.»

(Maki 13.24-31; Luki 17.23-24; 21.25-31)

23 «'Ke mee do 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, Mee -Bhee Mi -kposoo Krisi 'e -yoo -ge!> 'Bhe- 'ke mee -bheke' 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi.

24 -Amasroyi bhla ma mee -bhee mi Krisi mu 'pegee bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu nu nule, 'bhe- -o nu 'sole- maza -gbene mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klele, 'koko- 'ke 'bhe so klele-, 'bhe- -o gbeso -Waanbhaa' mee 'la zan mu makwan- gban 'mu -yinile ta.

25 -Ka 'ka 'tronkpa 'n ni 'de! 'N 'ka 'kpeekan ma jan -la □woa bhe.

26 «'Ke -wa -pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa Mee -Bhee Mi -kposoo Krisi

'e -yoo -kpe 'e ta>. 'Ka 'laa gele 'bhe □noo; 'bhe- 'ke mee 'ke mu 'a □pia 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yrekpa, -a gaanle -o 'fe do -la, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi>.

27 La 'a 'yreb- lafle' 'yi gone- 'la gbene- 'bhe- mokpen' 'a ye yrekpen- □noo, Bhaaplen Gbe 'e nu nule 'e nu klele 'bhe- gbene- blaale-.

28 'Ke pe do gbaa -o yre 'la □noo, gbotakwe mu -o -lekpa' 'eke- ta 'bhe yre 'e 'bhe- □noo.»

Bhaaplen Gbe 'e 'nuza-

29 Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Bhe -yren mu 'e 'kanle- blaana blaale-, -glo nu 'kpale- -yretbhe ta, laanima mle 'e yaa nu -bhile' -li. -Ayile laanima mlekle- mu 'e -o nu baale 'tre ma, 'bhe- lafle' 'yi -glooya' mu 'e -o 'kpen nu beenle.

30 'Bhe blaanta, Bhaaplen Gbe 'e 'nuza- 'e ma -toomasie 'e nu 'pwele- -a -yi lafle' 'yi; 'bhe- 'tre ta 'si mu 'e 'kpen nu 'dimi ma wisile; 'ke 'bhe □kla, -o 'kpen 'yre nu 'kpale- Bhaaplen Gbe 'e 'nule- ma lafle' -gblen mu 'e ta, 'kee- da lafle' 'yi laanima -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' 'tobholeya 'e 'yi.

31 'Ke 'ka -Waanbhaa' a -klelon' 'e 'penwli- □maa bhla 'la ba, Bhaaplen Gbe 'e nu -yaa' -mleke' yizie 'e 'winbole 'drunyan 'e 'yi, -e mee 'la zan mu makwan- 'elwale gban 'drunyan zen yizie 'e ta, -e nu 'mu -lekpa 'eke- ta: 'Ke 'bhe kpa -yretbhe -wlenyre' 'pegee -yretbhe baayre mu ta oo, 'bhe 'pegee 'tre 'pegee lafle' -danma' mee mu 'kpen ta.»

Mee so -za 'la daanle- figi diin 'e ma

32 Zesu pe 'ezin- doo: «'Ka so za -la daanle- figi diin 'e ma, -ka 'bhe 'yima 'elrele. 'Ke figi diin 'e -ya gbé mu 'e yidia-, 'bhe 'pegee 'ke -a -laa mu 'e 'tonna- bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- doo -a bhaa 'kan bhla □bhwa 'e -din.

33 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ke 'ka 'yrekpa- -za mu 'la bhe -o klele ma 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- doo

Bhaaplen Gbe 'ε nu yi 'ε □bhwa -wa -din.

³⁴ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ -zɔn mεε mu 'lεε- -o 'kpen 'laa nu klele 'ke siele', 'sani- -za mu 'lεε- 'kpen klele plen-.

³⁵ Lafle' 'pegee 'tre mu nu 'kanle-, 'duŋ- 'an pe -jan mu 'ε waa nu 'kanle-titi.»

-Waanbhaa' do -kplɛn -le 'drunyan 'yan yi 'ε dɔ

(Maki 13.32-37; Luki 17.26-30; 17.34-35)

³⁶ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'drunyan 'yan yi 'ε 'pegee -a 'waati 'ε dɔ. 'Kee- kpa lafle' 'yi -mlεke' mu ta oo, 'kee- kpa Bhaaplen Gbe 'ε 'gbu ta oo, -o 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe yi 'ε dɔ 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

³⁷ -Za 'la □kla Noe a pe 'waati 'ε ba, 'bheε- 'yansi -za nu klele 'ezin-Bhaaplen Gbe 'ε nu yi 'ε 'le.

³⁸ -Amasroyi, la gblɔ -gbɛnε 'ε banle -lεε 'waati 'ε ba, bhaaplen mu bole -yaa pebhlele 'pegee -wεɛn 'mile- mu -la ma, -o -yaa le mu si, 'bhe 'pegee -o -yaa -o -lu mu na gwlen ni. -O □bwa 'bheε- -za mu 'ε klele ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Noe 'wlale- ma -yitakonj -gbɛnε 'ε 'yi.

³⁹ Waa -za 'kedo- 'kpɔ yienkanle 'ke 'bhe ge 'tenle- la gblɔ -gbɛnε 'ε banle ma. 'Bheε-, 'bhe -yi 'ε 'bhe -o 'kpen 'wloola-; 'bheε- -za 'ε 'yansi za nu klele Bhaaplen Gbe 'ε 'nu yi 'ε 'le.

⁴⁰ 'Bhe 'waati 'ε ba, mεε ple nu klele gba do ta, -o nu -a do 'sile-, 'bheε- -a do bo.

⁴¹ Le ple nu klele pebhe zɔn yre □nɔɔ -wee do 'yi, -o nu -a do 'sile-, 'bheε- -a do bo.

⁴² 'Ka 'yri 'laa golε 'ka 'gbu -za 'le, -amasroyi 'ka 'laa 'kaa- Mεεzan 'ε nu 'yi 'ε dɔ.

⁴³ -Ka 'bhe -za 'lεε- 'yima kplank-plan dɔɔ: 'Ke 'fezan- do -yaa -faannii' 'ε nu 'waati 'ε dɔ -bi 'ε zi, yaa -yaa nu yidεle -titi, 'bheε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fε 'ε □la.

⁴⁴ 'Bhela- -zayile, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yrisriwole bo, -amasroyi 'ka 'yri 'laa

nu klele Bhaaplen Gbe 'ε ta 'waati 'la ba -e nu nule 'bheε- 'waati 'ε ba.»

Yewone 'yɔɔ- 'pegee yewone 'lrele-mu ma gɔɔn

(Luki 12.41-48)

⁴⁵ «-Ka kle 'bhii- yewone zru 'lrele-do. -A yikanle -yaa, 'bheε- -a zan 'bhe a 'fε 'ε □la yewone -vin mu 'ε gbekpaa- -a 'kɔɔ. 'Bheε- 'bhe pe -a ni dɔɔ -e pele na 'mu ni pebhle 'waati 'ε 'kpen ba.

⁴⁶ 'Ke 'yee- yewone 'ε -a zan 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'bheε- 'ke 'bhe □bhwa -a ta 'bhe ye 'la gbekpaa- -a -kɔɔ 'bhe klele ma, -yaa' pe -yi nu -nrare'!

⁴⁷ Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'fezan- 'ε nu 'bhe 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen gbekpale -a 'kɔɔ.

⁴⁸ 'Duŋ- 'ke yewone 'yɔɔ- 'ε -ya □pia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan 'ε yaa nu nule 'saanibhe.>

⁴⁹ Bheε- 'kee- -dwa -a -vin yewone mu 'ε tafεle ma, 'bheε- 'kee- □bwa pebhlele 'pegee -wεɛn 'mile- ma -wεɛn 'mi mu zi.

⁵⁰ 'Ke 'bhe □kla, 'fezan- 'nu yi 'pegee 'bhe 'nu 'waati 'ε nu 'klale- 'yee- yewone 'yɔɔ- 'ε ba, -amasroyi -a yri laa -o 'bhe ta, 'bheε- yaa 'bhe 'nu 'waati 'ε dɔ.

⁵¹ 'Bhe klegbeya 'ε gbɛɛn- bhe, 'fezan- 'ε nu -yrenkpale -a ta, 'bheε- 'bhe nu -a bole yre 'la 'ke mεε -yrekɔɔza kle mu -o 'bhe □nɔɔ 'bhe 'yi. 'Bhe yre 'ε □nɔɔ mεε -bebe nu wisile, 'ke -woo gbɛnεbhe mu 'ε 'sɔnkpa- -zadɔwεε 'kɔɔ.»

25

-Gblane vu ma -gɔɔn

¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a -bh-lengbeya 'ε -yoo 'bhii- -gblane vu 'la -o -waa' -lanbha mu 'ε □sia -bi 'ε zi, 'bheε- -o pe do dɔɔ -woo gele- le dree -nɔɔ 'ε 'lepayre □nɔɔ.

² 'Woo- -gblane vu 'ε, -a 'soo yikanle laa -yaa, 'bheε- -a -vin 'soo 'ε 'mu yikanle -yaa.

³ -Gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'bhe mu 'mu a -lanbha mu 'ε □sia,

'bhεε- waa 'tɛyi 'bhεεke 'kpale- -o gbe -din buteli mu 'yi.

⁴ 'Bhεε- 'duŋ-, -a -vin -gblane yikanle 'soo 'ε 'bhe mu 'mu a -lanbha 'yi 'tɛyi 'bhεεke mu -kpa a 'mu gbe -din buteli mu 'yi.

⁵ Le drεε -nɔɔ 'ε yaa -yaa zan ven-, -ayile 'ke yi 'kpale 'woo- -gblane vu 'ε 'yɾε ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpen yidele.»

⁶ «'Bhe klele 'tε, blanɖreyi 'bhɔle-, 'ke -o -gbekanwli do male- dɔɔ: <-Ka 'ka 'yɾεkpa le -nɔɔ 'ε 'pwela- -a -yi! 'Ka 'pwe 'bhεε- -ka ge -a -lepayɾε 'ε nɔɔ-!>

⁷ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke 'woo- -gblane vu 'ε -o bwele- yi 'ε pla, 'bhεε- 'ke -o -waa' -lanbha mu 'ε 'bhile- 'sanle.

⁸ 'Bhεε- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'mu pe -gblane yikanle mu 'ε ni dɔɔ: <-Ka 'o gba 'kaa- 'tɛyi 'ε 'ke ba; -amasɾɔyi 'waa- -lanbha mu 'ε -woo -lii 'zi.>

⁹ 'Duŋ-, 'ke -gblane yikanle mu 'ε 'mu 'a zikpale -o ni dɔɔ: <'Yooye-, 'waa- 'tɛyi 'ε yaa nu 'solε- 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu mabhɔle. -Ka ge 'kaa- pe 'tɛyi 'lɔ 'tɛyi gɔn mu 'ε ba.>

¹⁰ 'Bhe klele 'tε, 'woo- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa -o -yaa ge 'zi bhla 'la ba -waa' pe 'tɛyi 'lɔ yɾε nɔɔ-, 'ke le -nɔɔ 'ε 'nule. -Gblane 'soo 'la 'mu -leɓɛngole -yaa, le -nɔɔ 'ε 'pegee 'mu □wlaa le drεε dɔ 'fε 'ε □la, 'bhεε- -o 'fε 'ε 'lii 'ε □taan -o -zanta'.

¹¹ 'Waati sa 'kanle, 'ke -gblane 'soo 'la yikanle laa -yaa 'mu 'nule, 'bhεε- 'ke 'mu le drεε -nɔɔ 'ε 'siile dɔɔ: <'O zan, 'o zan, 'fε 'ε 'liigo- 'o ni!>

¹² 'Duŋ- 'yee- le drεε nɔɔ- 'ε -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: <'N 'sɔwεε- ma 'mi pe 'ka ni 'naa 'ka dɔ!>»

¹³ Zesu pe -yaa' -klanlance mu 'ε ni dɔɔ: «'Bhe klegbeyaya do 'ε gbεen-, 'ka mu -yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasɾɔyi 'ka 'laa *Bhaaplɛŋ Gbe 'ε -a nu yi 'pegee -a nu 'waati 'ε dɔ.»

Yewone yaga ma -gɔɔn

(Luki 19.12-27)

¹⁴ «-Waanbhaa' a -bhlenɖbeyaya 'ε -yoo 'bhii- 'fezan- do a -za. -A ge bhla zi 'taa do ta, -e -yaa' yewone

mu 'ε 'siila-, 'bhεε- -ya 'kɔɔpe- mu 'ε gbekpaa- 'mu 'kɔɔ.

¹⁵ -E -goli' 'tanbha 'pu -keme 'soo □naa -a -lwa mi 'ε ni. 'Bhεε- -ya -naa -a ple mi 'ε ni -goli' 'tanbha 'pu -keme ple; 'bhεε- -ya -naa -a yaga mi 'ε ni -goli' 'tanbha 'pu -keme do. -O 'kpen do do 'seŋ 'yaa- sɔ -za yeke- 'la klele ta, 'fezan- 'ε -e 'bhεε- yeke- -goli' 'yicienna -o 'kpen ma do do. 'Bhe blaen, 'kee- gele- -yaa' 'taa 'ε ta 'tε.

¹⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhe -ja yewole 'ke -yaa' -goli' 'ε 'le, 'bhεε- 'ke 'bhe -goli' 'tanbha 'bhεεke -keme 'soo -trɔn 'kpale -yaa' -keme 'soo □lwa 'ε ma.

¹⁷ 'Bhεε- yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhe yewoa- 'bhe klegbeyaya do 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple -trɔn 'srɔɔwole.

¹⁸ 'Duŋ-, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme do 'ε 'srɔɔwoa-, 'bhe -ja -gluu do 'kanle-, 'bhεε- 'ke -ya zan a -goli' 'ε magaanle 'bhe -gluu 'ε 'yi.»

¹⁹ «'Bhe blaen -mɔle', 'ke 'woo- yewone mu 'ε -o zan dale- 'bhe a 'taa 'ε ta; 'bhεε- 'ke 'bhe -o 'kpen 'siile, 'kooko- -e -goli' mu 'la gbekpaa- -o -kɔɔ -o nu 'bhe mu blaanta janwo a ni.

²⁰ 'Bhe 'yi 'tε, -yaa' yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'ε 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhe 'e 'mabεenle -o zan 'ε -din, 'bhεε- 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'bhεεke □la 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhe 'mu zɔnle- -o zan ni 'ke -ya pe dɔɔ: <'N Zan, 'e -goli' 'tanbha -keme 'soo 'la gbekpaa- 'η 'kɔɔ 'bhe 'pegee 'an 'bhεεke -keme 'soo 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -ge.>

²¹ 'Bhe klele 'tε, 'ke -a zan 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'E -za 'lrele- □kla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'η ni. 'E zru □kla do 'mi ni -za 'fientɾonne mu yi gɔnε- 'la gbεen-, 'mi nu -za -gbene mu gbekpale 'e 'kɔɔ 'bhεε- gbεen-. Nu -ge 'bhεε- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpala 'eke- zi.>

²² 'Bhe blaen, yewone 'la 'bhe -goli'

'tanbha -keme ple 'e 'srɔɔwoa-, 'bhe 'e -mabeenle -o zan 'e -din, 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'e -goli' 'tanbha -keme ple 'la gbekpaa- 'η 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'an 'bheeke -keme ple 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -ge.>

23 'Bhe 'yi bhe, 'ke -a zan 'a 'pele a ni dɔɔ: <'E -za 'lrele- □kla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'η ni. 'E zru □kla do 'η ni -za 'fiɛtrɔnnɛ mu 'yi, -ayile 'η nu -za -gbene mu gbekpale 'e 'kɔɔ. Nu -ge 'bhe- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpaala 'eke- zi.>

24 'Bhe blaɛn, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme do 'e 'srɔɔwoa-, 'bhe 'e 'mabeenle -o zan 'e -din 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- mɛɛ -glɔɔ do 'le, 'bhe- 'yaa pɛbhe bɔle yre 'la □nɔɔ, 'e pɛbhe kan 'bhe- yre 'e □nɔɔ; 'bhe 'pegee 'yaa -yri 'solɛ- yre 'la □nɔɔ, 'e -yri bhaa kan 'bhe- yre 'e □nɔɔ.>

25 'N -gblaɛnlawoa 'e 'lɛɛ, -ayile 'η -ja 'yaa- -goli' 'e magaanle 'tre □la. 'Yaa- -goli' 'e 'yele- -ge.>

26 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -a zan 'a 'pele -a ni dɔɔ: <Yewone 'yɔɔ-, 'bhe- lrwanii-. 'Ya 'yaango- 'bhii- 'naa pɛbhe bɔle yre 'la □nɔɔ 'η pɛbhe kan 'bhe- □nɔɔ; 'bhe- 'naa -yri 'solɛ- yre 'la □nɔɔ 'η -yri bhaa kan 'bhe- □nɔɔ.>

27 -Mɛla ma 'bhe- 'yaa gele 'an -goli' 'e 'kpale- -goli' magaan 'fɛ 'e □la, 'bhe- 'ke 'η 'yaa- da, 'η 'yaa- so -a 'sile 'bhe 'pegee -a ma -trɔn 'e 'le!

28 -Kaa 'kɔɔpɛ- -goli' 'tanbha -keme do 'e 'kun, 'bhe- ka 'bhe 'na -goli' 'tanbha -keme 'soo -o mɛɛ 'la zan -kɔɔ 'bhe ni.

29 -Amasɔyi, pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -a 'kɔɔpɛ- 'e baankpale, 'kooko- -a 'kɔɔ pa. 'Bhe- 'duɲ-, pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu a 'kɔɔpɛ- sanɛ- 'gbu 'e 'kunle- a 'kɔɔ.

30 -Ka 'yee- yewone 'la yaa -za 'kɛdo- 'yanwo- mɛɛ ma, -kaa 'kun, 'bhe- -kaa blin 'pɛɛlii- -gblo 'e 'yi. 'Bhe- □nɔɔ, -e nu wisilɛ, 'ke -ya gbɛnɛbhe mu 'e 'sonkpa- -zadɔwɛɛ 'e 'kɔɔ.>>

'Drunyan 'yi mu 'e 'kitikan yi

31 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: <'Ke Bhaapɛɲ Gbe 'e □nwa -yaa' 'tɔbhɔleya 'e 'yi yi 'la 'le, 'yee- 'pegee -yaa' -mlɛkɛ' mu 'e 'kpen 'le -a zi, -e nu yaale -yaa' -bhɛɲgbe 'tɔbhɔ ma 'yaakpe- 'e ta.>

32 'Bhe ya 'e 'yi, 'tre ta 'si mu 'e 'kpen 'lɛkpale nu klɛle 'eke- ta -a -le ma. 'Bhe- -e nu bhaapɛɲ mu 'e bagolɛ 'bhii- -bhlaa gooba mi 'e -e -bhlaa mu 'e 'plɛngo- bhoo mu 'e ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe- gbɛɛn-.

33 Bhaapɛɲ Gbe 'e -e nu -bhlaa mu 'e 'kpale- -a gbɛ -yie' ta, 'bhe- -e nu bhoo mu 'e 'kpale- -a gbɛ -koo ta.

34 'Ke 'bhe □kla, -bhɛɲgbe 'e nu a pele mɛɛ 'la zan mu -o -a gbɛ -yie' ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'ka mu 'la 'η Dɛ 'ka 'dumawoa. 'Bhe- 'ka 'ciɛn klɛ -Waanbhaa' -bhɛɲgbeya -wa 'la magaanna 'ka ni, 'kee- san 'drunyan zibo 'waati 'e ma -a 'kɔɔ 'bhe- 'le.>

35 -Amasɔyi, gbɔn 'η □dia, 'bhe- 'ka pele -naa 'η ni; -yi 'mi -lrɔ 'η □dia, 'bhe- 'ka -yi -naa 'η ni, 'η 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bhe- 'ka 'η 'cieya- □kla.

36 'N ta flɛɲ- -yaa, 'bhe- 'ka dunɛ- □klaa 'η ta. Ga -yaa 'η ma, 'bhe- 'ka 'η -gblakwan. 'N 'yaa- -kaso 'yi 'bhe- 'ka -ja 'η taglinɛ.>

37 'Bhe klɛle 'tɛ, mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'e 'mu nu -a mabɔle -a ni 'tɛ dɔɔ: <Mɛzan, gbɔn -yaa 'e dɛ 'zi 'waati 'e -dela ba 'bhe- 'o pele -naa 'e ni ɛɛ? 'Bhe- 'yi 'mi -lrɔ -yaa' 'e ma 'waati 'e -dela ba, 'bhe- 'o -yi -naa 'e ni ɛɛ?>

38 'Woo 'e □ya 'cie 'le 'waati 'e -dela ba, 'bhe- 'woo- 'e cieya- □kla ɛɛ? 'E ta flɛɲ- -yaa 'waati 'e -dela ba, 'bhe- 'o dunɛ- □klaa 'e ta ɛɛ?

39 'Woo 'e □ya 'ke ga -o 'e ma 'waati 'e -dela ba, 'bhe 'pegee 'woo- 'e □ya -kaso 'yi 'waati 'e -dela ba, 'bhe- 'o -ja 'e taglinɛ ɛɛ?>

40 'Bhe ya 'e 'yi, -bhɛɲgbe 'e nu -a zikpale -o ni dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba 'ke 'ka -za 'wlan □kla 'η nɛɛnɛ- mu 'lɛɛ- -o 'fiɛtrɔnnɛ do 'kpɔ ni, 'ka 'bhe □kla 'mi -la ni bhe.>

41 <'Bhe blaɛn, -bhɛɲgbe 'e nu a

pele -e mɛɛ 'la zan mu -kpa a -a gbe -koo ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'plenjo- 'n ma, 'dangan ma mɛɛ mu! -Ka ge bɔ 'tɛ 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi, -wa -leswan -Setran' a -mlɛkɛ' mu 'ɛ 'mu -la 'kaama-.

⁴² -Amasroyi, gbɔn -yaa 'n dɛ 'zi, 'bheɛ- 'ka 'laa pele nale 'n ni; -yi 'mi -lɔ 'n ɔɔdia, 'bheɛ- 'ka 'laa -yi 'nale- 'n ni.

⁴³ 'N 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bheɛ- 'ka 'laa 'n 'cieya- klɛɛ. 'N ta flɛn- 'yaa-, 'bheɛ- 'ka 'laa dunɛ- 'klalɛ- 'n ta. Ga -yaa 'n ma 'bhe 'pegee 'n 'yaa- -kaso 'yi, 'bheɛ- 'ka 'laa gele 'n taglinɛ.>

⁴⁴ 'Ke 'bhe ɔkla, -o nu a mabɔle -a ni dɔɔ: <Mɛɛzan, 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen ɔkla 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ? Gbɔn -yaa 'e dɛ 'zi oo, -yi 'mi -lɔ -yaa 'e dɛ 'zi oo, 'e 'yaa- 'ke 'cie 'le oo, 'e ta flɛn- -yaa oo, ga -yaa 'e ma 'bhe 'pegee 'e 'yaa- -kaso 'yi oo, 'mu 'kpen ɔkla 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ?>

⁴⁵ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -bhleŋgbe 'ɛ nu -a -lɛkunɛ -o ni 'tɛ dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba, 'ke 'ka 'laa -za 'wlan klɛɛ 'woo- nɛ 'fientronnɛ mu 'la bhe -o do 'kpo ni, 'ka 'laa 'bhe klɛɛ 'mi -la ni.>

⁴⁶ -Ayile, 'woo- gbɛ -koo ta mu 'ɛ, -o nu gele -kaso 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'yi, 'bheɛ- gbɛ -yie' ta mu 'ɛ 'mu nu gele -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe yre 'ɛ ɔnɔɔ.>

ZESU DɛYRɛ 'PEGEE -A BWEYRɛ GALE BA

26

Zuufu -kunlii mu 'ɛ -woo 'dukpa zii' Zesu ma

(Maki 14.1-2; Luki 22.1-2; Zaan 11.47-53)

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ɛ 'kpen 'wolele, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ:

² «'Kaa 'yaango- dɔɔ -a -vinbwa -yrekpa a' ple 'bheɛ- *Paki 'feti yi 'ɛ bhɔ. 'Bheɛ- -o nu Bhaaplen Gbe 'ɛ 'lenale mɛɛ mu ni, 'kooko- -wa gbaan -yrigbɛɛle do ta.>

³ 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke *'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu 'si mu

'ɛ waa 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ -woo -lɛkpale 'eke- ta 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhe a -gben 'ɛ 'yi: 'Bhe 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ 'tɔ -le -yaa Kaifu.

⁴ -O 'kpen 'a ɔkpa a do dɔɔ -o nu Zesu 'kunɛ- -dawli' ma 'bheɛ- -wa dɛ.

⁵ 'Dun- -o pe 'eke- ni dɔɔ: «'Koo- 'laa -a 'kunɛ- 'feti yi 'ɛ ma, 'kebh- laale, mɛɛ mu 'ɛ -o nu 'wlenɛ- 'eke- ma 'bheɛ- -o 'feti 'ɛ 'sie.>

Le do -lasiklɔɔ -klalaa' Zesu 'wiin- (Maki 14.3-9; Zaan 12.1-8)

⁶ Zesu 'yaa- Betani -wa 'ɛ ta, 'bheɛ- Simɔ 'la -e 'bhe ma -kpaan 'ɛ -gwa, -e -yaa 'bhe ba 'fɛ 'ɛ ɔla 'waati 'la ba,

⁷ 'ke le do 'e 'mabɛɛnle 'a -din 'ke -lasiklɔɔ -gbɛn 'nrɛle- alibatri buteli do 'le 'bhe 'koo: -lasiklɔɔ 'plɛɛle- 'yaa- 'kele-. 'Bheɛ- Zesu 'yaa- pɛbhle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'yee- le 'ɛ -e 'bhe -lasiklɔɔ 'ɛ 'klaale Zesu 'wiin-.

⁸ 'Bhe klɛɛ 'tɛ, Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'yrekpale 'bhe ma, 'ke -woo zrupliile, 'bheɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Pɛ 'siegbeya 'la -gee' bhe 'bhe win -o -mɛla -le ɛɛ?

⁹ -O -yaa sɔ 'yee- -lasiklɔɔ 'lɛɛ- gonle- 'plɛɛ 'lɛle- 'le, 'bheɛ- -wa ma -goli' 'ɛ na 'kooflenjan mu ni!»

¹⁰ 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'yaan- gole 'bhii- -o -yaa 'bhe -jan -gloɔn 'ɛ 'wo zii', 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Mɛle ɔkla 'bheɛ- 'ka -o le -nɛ 'lɛɛ- 'ɛ zrubatɛdɔ zii' ɛɛ? -E -za 'wlan -la ɔkla 'n ni bhe.

¹¹ -Amasroyi yi 'oo yi, 'kooflenjan mu -o 'ka 'plen-; 'dun- 'mi 'laa -o 'ka 'plen- yikpensee ta.

¹² Le 'ɛ -e -lasiklɔɔ 'la ɔklaa 'n 'fle ma -gɛ, -e -yaan 'bhe klɛɛ 'le 'sani- 'n gbaa bin 'waati 'ɛ 'bhɔle- plen-.

¹³ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ke -o -jan 'Nrɛle- 'lɛɛ- 'wole- 'ɛ ɔzian yre 'oo 'yre 'la ɔnɔɔ, le 'lɛɛ- klɛza 'ɛ nu bole mɛɛ mu 'kpee -jan ma -gɔɔn 'le.>

Zudasi 'a ɔkpa a dɔɔ -e nu -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta (Maki 14.10-11; Luki 22.3-6)

14 'Bhe blaen, Zesu a -klanlanε vu ta ple 'ε ba, -o -yaa -a 'kela sii Zudasi Isikarioti, 'bhe -ja 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε ba,

15 'bhεε- 'ke -yoo -lrōkpale dōo: «'Ka nu -mε pε 'gbu -la nale 'η ni 'ke 'η Zesu 'lenaa- 'ka ni εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke 'mu -goli' 'tanbha mia do 'bhe vu 'nale- -a ni.

16 -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zudasi gbε -yaa nu 'sōle- Zesu ta gōnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -ya -lena' -o ni, -e -yaa 'bhεε- 'waati kplankplan 'ε -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo Paki 'feti ta pεbhle 'zi

(Maki 14.12-16; Luki 22.7-34; Zaan 13.1-38)

17 Paki 'feti 'ε 'yrekpaa- -lwa mi 'ε ma, -o -yaa 'bluu 'la bhle, waa -yaa 'bluu -pεε 'wlen 'sεke kla 'bhe -pεε 'ε ba. 'Bhe -yrekpaa' do 'ε 'le, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε 'nule -a -lrōkpale dōo: «'Ya zi 'bhii- 'o 'feti 'ε ta kpo 'ε kle 'naa- ma εε?»

18 Zesu mεε do 'tō 'kaan -o ni, 'bhεε- -ya 'pia -o ni dōo: «-Ka ge -wa 'ε 'kpee 'yee- mεε 'ε ba, 'bhεε- 'kaa pe a ni dōo: «'O Daan mi 'ε pe dōo -yaa' pε 'waati 'ε 'bhwa, 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε nu -waa' Paki 'feti ta pε 'ε 'bhlele- 'bhi -la ba -gε.»

19 'Bhe yi 'tε, Zesu 'a 'pia -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o -za 'la kle, -o 'bhεε- 'kla. 'Bhεε- -o -ja *Paki 'feti ta kpo 'ε klele.

20 Yromazi bhōle, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε, -o pε 'ε 'bhlele- 'sanle.

21 -O -yaa pε 'ε 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- ma dōo: 'Ka do nu 'η 'lenale mεε mu ni.»

22 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo wleyisriwole 'egbenele, 'bhεε- 'ke -wa -lrōkpale 'sanle do do dōo: «Mεεzan, 'mi -le 'kele- εε?»

23 Zesu 'a zikpaa- -o ni dōo: «'Ke mεε 'la zan 'e gbε 'wlaa 'η gbε 'ε ta pε -koo 'ε 'yi, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta, 'bhεε- -yoo 'η 'lena- mεε mu ni.

24 Bhaaplen Gbe 'ε nu gale 'bhii- -a yōndeεle -o gōnε- 'la gbεen- -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Sewε 'ε 'yi. 'Dun- mεε 'la zan nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bhεε- -ya -lena' mεε mu ni, -klōlōo' -o 'bhe zan 'ε ma. 'Ke 'bhe zan laa -yaa ya bi 'bhe mabhaa -yaa nu bhōle 'bhe zan 'ε 'gbu ma.»

25 'Bhe klele 'tε, Zudasi 'la 'bhe 'yaa- nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bhεε- -ya -lena' mεε mu ni, 'bhe -jan 'ε 'sile- 'kee- Zesu 'lrōkpale dōo: «'O Daan mi, 'mi -le 'kele- εε?» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'lekunle -a ni dōo: «'E 'gbu 'yela- 'pia bhe.»

-Waanbhaa' a pεbhle 'wen

(Maki 14.22-26; Luki 22.15-20; 1 Korinti 11.23-25)

26 -O -yaa pεbhle 'zi 'waati 'la ba, Zesu 'bluu do 'sia, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe ma, 'bhεε- -ya takaa- kplokplo. 'Bhe blaen, 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kōo, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «-Ka 'bluu 'lεε- 'si 'bhεε- -kaa bhle, 'η 'fle -le 'kele.»

27 'Bhe blaen, 'kee- -drōo 'paayan' do 'sile, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma. 'Bhe blaen, 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kōo, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'Ka 'kpen a 'ke 'mi do do.

28 -Amasroyi, 'kelεε- 'η yien -le 'kele-, -Waanbhaa' *-bhoolaya drεε 'la -dwa 'yee- 'gbu 'pegee bhaaplen mu 'plen- 'bhe ma -tōomasie yien -le 'kele-. 'Yee- yien 'lεε- 'klalaa- mεε -bebe -la 'kaama-, -waa' -za 'yōo- mu 'ε ma 'sroma- 'yan zayi'.

29 'Mi pe 'ka ni 'kee- 'san -zōn ma, 'naa nu -drōo 'lεε- 'bhεεke 'mile- -li 'ka 'le, 'ke 'bhe ge 'tenle- yi 'la ma 'ke 'mi 'pegee 'ka mu nu -a mi gbε drεεwole 'η Dε a -bhlen gbeya -wa 'ε ta.»

Zesu pe dōo Pieri nu 'e lemadole 'eglōole 'kaa yaa dō

(Maki 14.27-31; Luki 22.31-34; Zaan 13.36-38)

30 'Bhe blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o -Waanbhaa' 'tōbhō ma 'sro mu 'kpa, 'bhεε- -o

-wlenle', 'ke -o gele- Olivi diinj vle goon 'e 'wiinj-.

³¹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Zon -bi 'lεε- zi, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke- ma, 'bhεε- 'ka 'η do -kplen to -a □nɔɔ. -Amasroyi, -a yɔɔndeke -o -Waanbhaa' 'a 'Sεwe 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa gooba mi 'ε dεle, 'bhεε- -bhlaa 'ledo- 'ε -o nu 'kanle- 'eke- ma.>

³² 'Dun- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'η nu 'kanle- 'ka 'lεε Galile 'kleen 'ε 'yi.»

³³ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke mɔkpen' □kaan 'eke- ma, 'bhεε- -woo 'e □twa -a nɔɔ, 'mi 'laa nu 'e 'tolε- -a nɔɔ- -titi.»

³⁴ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale 'yee Pieri ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'Sani- maagwlen -we bhla 'ε 'plen- -bi 'gbu 'lεε zi, 'e nu 'e 'lemadɔle 'egloole gaan yaga 'mi ma 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

³⁵ 'Bhε 'yi, Pieri pe -a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke -wa □pia dɔɔ -woo 'mi 'pegee 'bhi dεle- 'eke- zi, 'naa nu 'η 'lemadɔle 'egloole 'e ma -titi 'kaa 'naa 'e dɔ.» 'Bhε 'nɔɔ- bhe, Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpen 'a □pia Pieri a pe pegbeyā do 'ε 'bhεε- gbεen-.

Zesu -o -a 'seriwo zii' Zetisemane -yri gba 'ε □la

(Maki 14.32-42; Luki 22.39-46)

³⁶ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o gele- yre do nɔɔ-, -o -yaa 'bhε yre 'ε sii: Zetisemane. 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka yala- -ge, 'η gele- 'η 'seriwole laale -sɔ.»

³⁷ -A ge bhla 'ε zi 'bhε □nɔɔ, -e -ja Pieri 'pegee Zebede gbe ple 'ε 'le -a zi. -Ya wleyisriwoa, 'bhεε- -a blina- yiendwa-.

³⁸ -Ayile, 'ke -ya pele- -a mado mu 'ε ni 'tε dɔɔ: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhε ge 'tenle- 'η gale ma: -ka bo 'η -din -ge 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma.»

³⁹ 'Bhε 'klele- 'tε, -e gele -a -lεε sa, -ya 'kpɔ □zian, 'bhεε- ya ηgblo zinaa' -a -la, 'bhεε- -ya 'seriwole □saan -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N Dε, 'kee- sɔ -a klele- 'bhεε- -yren peyan- do 'la

bhe -e kan 'η ma 'egboonle, 'bhε kle! 'Bhεε- 'dun-, 'naa -o -a zi 'bhii- 'e 'mi zru maza kle, 'dun- 'e 'gbu zru maza -la kle.»

⁴⁰ 'Bhε blaen, 'kee- nule- -yaa' -klanlanε yaga 'ε taglinle, 'bhεε- 'kee- bhɔle- -o ta 'ke -woo yi pla. -Ayile, 'ke -ya pele- Pieri ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'sɔle- 'ke 'ka bo 'ka 'yre ma 'waati sa ba 'mi 'le εε?

⁴¹ -Ka bo 'ka 'yre ma, 'bhεε- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- -Setran' 'laa nu 'ka yidanle, 'bhεε- -e 'ka balaa' -za 'yɔɔ- 'yi. Bhaaplen nii- 'ε -ya zi 'bhii- -e -za 'wlan -la kle, 'dun- 'bhε kle fanjan- 'laa -o -a ta.»

⁴² 'Ezin-, 'ke Zesu 'e 'plenjo- gbe ple mi wole- -o ma, 'bhεε- 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N Dε, 'kee- sɔ -a klele- 'bhεε- -yren peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboonle, 'bhεε 'naa 'a mi! Bhaa 'e zru maza kle.»

⁴³ -E -nwa 'ezin- pwεle -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'kee- bhɔle- -o ta 'ke -woo yi pla; -amasroyi yi 'ε gbinj 'ε 'kɔɔ -o -yre ta, waa -yaa sɔ bole- -o -yre ma.

⁴⁴ Zesu gole -o -din, 'kee- gele -a 'seriwo gbe gaan yaga mi 'ε klele 'kee- bɔ 'yee -jan do 'kpɔ 'ε ta.

⁴⁵ 'Bhε blaen, 'kee- nu gbe drεεwole -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka -o yide 'zi -li εε, 'bhεε- 'ka -o 'ka 'yitre zi εε? -Ka 'ka 'yrekpa, 'η 'kun 'waati 'ε □bhwa 'e -din. 'Bhεε- -o nu Bhaaplenj Gbe 'ε 'lenale -za 'yɔɔ- kle mu 'ε ni.

⁴⁶ -Ka 'ka 'wlen-, -kɔɔ' ge! -Ka 'ka 'yrekpa laale doo, mεε 'la zan -o zan -dawli' 'kpale- 'η gbe ta, 'bhεε- -ye 'η 'lena -za 'yɔɔ- kle mu 'ε ni, 'yele- zan laale.»

Zesu 'kunyre- mεε mu 'ε 'kɔɔ

(Maki 14.43-50; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12)

⁴⁷ Zesu 'yaa- -janwo' zii' -li 'waati 'la ba, 'ke Zudasi, -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε do nule- 'ke -zamaa' 'srε do 'le -a zi. -Gɔkunj' mu 'pegee 'beni mu -yaa 'mu 'kɔɔ. 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'gwlaan- gbilaen mu 'ε 'mu -le -o winbwa-.

48 Zudasi 'la 'bhe 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhe 'a 'kun -toomasie do -pia -a 'kun mu 'e ni dɔɔ: «'Ke 'η mɛɛ 'la zan 'pubwa- -a -tuubɔlele, 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun.»

49 'Bhe klele 'te, 'ke Zudasi 'nule blaale- Zesu -din, 'bheɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'E 'yia-, 'o Daan mi!» 'Bheɛ- 'ke -ya -tuubɔle.

50 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele Zudasi ni dɔɔ: «'N 'bhegwlen-, 'e 'nwa -za 'la kleyre nɔɔ- -a kle.» -Ayile, 'ke mɛɛ -vin mu 'e -woo mabeɛnle Zesu -din, 'ke -woo gbekpale 'a ta, 'bheɛ- 'ke -wa 'kunle.

51 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu a -klanlane mu 'e do 'bhe a -gokun' 'e 'yrole 'bhe 'bhoo- 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan 'e 'bhe a yewone 'e do 'tron takanle.

52 'Bhe 'nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane 'e ni dɔɔ: «'Yaa- -gokun' 'e 'wla -a -bhoo 'e 'yi, -amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpen -gokun' 'sia mɛɛ 'kaama-, -o nu 'bhe zan mu 'e dele 'ke -gokun' -la -le.

53 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'η so a pele- 'η De ni -e nu 'bhɔ 'η ba, 'bheɛ- -e so -mleke' -srwase' -ledulayre vu ta ple -gbene 'kpale 'η ni 'saanibhe eɛ?

54 'Dun- 'ke 'η 'bhe 'kla, -za mu 'la yɔɔndele -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'kaa 'mu nu klele, 'mu 'le nu 'sole- 'nale- -a ma eɛ?»

55 'Bhe blaane, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'e ni dɔɔ: «-Faannii' -le 'η 'le eɛ 'bheɛ- 'ka 'nwa 'η 'kunyre- nɔɔ- -gokun' mu 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ eɛ? Yi 'oo yi, 'η 'yaa- mɛɛ mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'la, 'bheɛ- 'ka 'laa 'η 'kunle-.

56 'Dun- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'wojan- mu 'la yɔɔndele -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi, -za mu 'leɛ- 'kpen 'kla 'mu -la -leso' zayi' -zɔn.» 'Bhe yre do 'e 'nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e 'kpen 'kanle 'eke- ma, 'bheɛ- 'ke -wa do -kplen 'tole 'a nɔɔ- mɛɛ mu 'e 'kɔɔ.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'seri ta za mu

'kitikan mɛɛ gbalaan -ledo' 'e ba
(Maki 14.53-65; Luki 22.54-55,63-71; Zaan 18.13-14,19-24)

57 Zesu 'kun mu 'e -ja 'kele- -waa' 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan Kaifu ba. 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'e 'kpen 'lekpale -yaa 'eke- ta 'yee- Kaifu ba -le ma.

58 -O ge bhla 'e zi Zesu 'le 'bhe 'nɔɔ, 'Pieri -yaa zan -o -zanta' 'egboonle. -E -wlaa -gben 'e 'yi, 'bheɛ- 'kee- yaale' 'fe gooba mu 'e -din, 'koko- -za 'e 'leyanle gɔne- 'la gbene- -e 'bhe ye.

59 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'seri ta za 'kitikan mɛɛ gbalaan -ledo' 'e 'kpen 'yaa- bhla 'kpayre- -glin 'zi Zesu ma, 'koko- 'ke -kpan 'e balaa' -a ta, 'bheɛ- -wa de.

60 Bhla ma mɛɛ -bebe 'nwa 'mu zijanwole -a 'kaama-, 'dun- 'woo- Zuufu mu a 'seri ta za 'kitikan mu 'e waa -jan 'kedo- 'kɔɔ 'yele- 'ke 'bhe kle -a de win 'le. -O 'kpen 'kanle- blaane, 'ke mɛɛ ple nule- -a pele dɔɔ:

61 «Mɛɛ 'leɛ- -ya -pia dɔɔ -e so -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'wile- 'bheɛ- -ya do gbe dreɛwo -yrekpa' yaga -la.»

62 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'e -ya -wlenle', 'bheɛ- 'kee- Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ mu 'e -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma 'bhi pe 'nale- eɛ?»

63 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu tagale bole-. -Ayile, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'e -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- kpa 'mi 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe ta, 'mi -o 'e 'lɔkpa zii' 'kaa 'ya pe 'o ni kpataakpa 'ke 'bhi -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriisi 'e 'le 'bhe 'pegee 'ke 'bhi -le -Waanbhaa' Gbe 'e 'le.»

64 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Yele- 'daa 'e 'gbu 'lii bhe. 'Mi 'dun- pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ 'kee- 'san -zɔn ma, 'ka nu Bhaaplen Gbe 'e 'yaale- yele -Waanbhaa' -glɔɔ 'e -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e 'nɔɔ. 'Bheɛ- 'ka nu -a yele -a nuyre nɔɔ- lafle' -gben mu 'e 'yi mu 'e ta, 'kee- da lafle' 'yi.»

65 'Bhe 'nɔɔ bhe, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'e -ya 'gbu ta dune- 'e

'peedele, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «-E -Waanbhaa' 'tosiela! -Kɔɔ' maza -o -li mεε -bhεεke' 'sreya- klele ma εε? -E -yaan -Waanbhaa' 'tosiε ma jan 'la 'wolele bhe, 'ka 'laa 'bhe 'male- εε? 'Ka mu pe 'bhe 'yi 'nale- εε?»

66 'Bhεε- -o 'kpen 'bhe 'lekwan- 'eke- zi dɔɔ: «-Yoo 'ke dε pe 'le.»

67 'Bhεε ɲɔɔ bhe, 'ke -woo -liile' mu 'klale -a wleyi', 'bhεε- 'ke -wa zɔnle- -o gbekpun- mu 'ε 'le. -A 'ke mu -yaa -a 'trɔn zɔn 'zi 'ke -wa -lrɔkpa' dɔɔ:

68 «Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi, 'e 'kpee ma -de 'gbu -le 'e ɲzwan εε?»

Pieri -o -a 'lemadɔ 'zi 'egloole Zesu ma 'kaa yaa 'bhe dɔ

(Maki 14.66-72; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

69 'Bhe -za mu 'ε kle 'waati 'ε ba, Pieri 'yaale- -yaa 'pɛɛlii- *'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'ε 'bhe a -gben 'ε 'yi. -Ayile, 'ke 'bhe a 'fε 'ε ɲla yewo le 'ε do 'e 'mabεεnle 'yee- Pieri -din, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'gbu 'lεε-, 'e 'yaa- 'yee- Galile 'kleεn 'ε 'yi mi Zesu 'ε zi.»

70 'Dun-, Pieri 'e 'lemadwa 'egloole 'bhe ma mɔkpen 'yre ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Yoo- -we 'zi mεε 'la zan 'le bhe, 'naa 'bhe dɔ.»

71 'Bhe klele 'tε, 'ke 'yee- Pieri gele 'sanle -gben 'ε 'lii ba -yreta', 'bhεε- 'ke 'bhe 'fε 'ε ɲla yewo le -bhεεke' do 'a 'yele. 'Bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'bhe -din mu 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yaa- 'yee- Nazareti mi Zesu 'ε zi.»

72 'Bhe ɲɔɔ bhe 'ezin-, 'ke Pieri 'a 'lemadɔle 'egloole 'bhe -jan 'ε ta, 'kee- bhaa bhlele- dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwεε- 'gbu 'ε ta, 'naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ.»

73 'Bhe blaana 'waati sa, 'ke 'fε -gben 'yi mu 'ε -woo mabεεnle Pieri -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ε ni, 'yoo- 'ke Zesu zi mu 'ε do 'le. -Amasroyi 'woo- 'e do 'yaa- janwo' gbeya 'bhεε- ma.»

74 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri bhaa bhlele 'sanle, 'ke -ya pe dɔɔ: «'Ke 'η bhla ɲpia, bhaa 'η ga. 'Naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ 'sekeseke!» 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke maagwlen -wele'.

75 'Bhe klele 'tε, Zesu -jan 'la ɲwoa 'yee- Pieri ni 'elwale gban -sɔ, 'ke 'bhe dɔle- -a 'kpee, Zesu 'a ɲpia -a ni dɔɔ: «'Sani- maagwlen -weli' plen- zɔn, 'e nu 'e 'lemadɔle 'egloole 'mi ma gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.» Pieri 'pwele- 'pɛɛlii-, 'kee- wisile 'ebebele.

27

-O -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba (Maki 15.1; Luki 23.1; Zaan 18.28)

1 Zrwan 'ε zi, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ε -woo -lekpale 'eke- ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpen 'a 'kpale do ma 'kaa -o Zesu dε.

2 -Ayile, 'ke -wa gbε ta -yrele', 'bhεε- 'ke -o gele- 'kεle- -janmatii Pilati ba.

Zudasi gayrε

(Kleza 1.18-19)

3 Zudasi 'la -dawli' ɲkpa Zesu gbε ta, 'bhεε- -ya -lenaa mεε mu 'ε ni, 'a 'yele- 'bhii- -o -kpan -balaa' Zesu ta 'kaa -wa dε, 'ke -zadɔwεε dɔle- -a ma. -Ayile, 'kee- gele- -goli' 'tanbha mia do bhe vu 'ε 'niinale *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ε ma.

4 -Ya ɲpia -o ni dɔɔ: «'N -za 'yɔɔ- -kla mεε 'la zan laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klele 'bhe 'lenalele 'ka ni!» -Ayile, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ a za 'laa -o 'bhe 'yi, 'e 'gbu a -za -le 'bhe 'le.»

5 'Bhe klele 'tε, 'ke Zudasi -goli' 'tanbha mu 'ε 'wianle 'tre ma -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε ɲla, 'bhεε- 'kee- 'pwele. 'Bhe blaana, 'kee- gele- -a 'gbu dunle -yri diin do 'yi.

6 'Bhe 'yi bhe, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -o -goli' 'tanbha mu 'ε 'wloole 'tre ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa- 'ton 'ε ta, 'waa sɔ -goli' 'lεε- bɔle- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε ɲla -goli' bɔ -koo 'ε 'yi, -amasroyi mεε yien ma -goli' -le.»

7 -O yanle 'a 'kpalele do ma, 'ke -wa pele- dɔɔ -o gbɔdɔ mi 'ε 'bhe a 'tre 'ε 'lɔle 'yee- -goli' 'ε 'le, 'bhεε- -o 'bhe 'tre 'ε kle 'cie mu binyrε 'le.

8 'Bhela- -zayile, 'kee- 'san 'bhe yi 'e ma, 'kee- nu 'tenle- -zon ma, -o 'bhe 'tre 'e sii dɔɔ: «Yien ma 'tre.»

9 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Zeremi jan mu 'la □woa 'elwale -so 'mu 'leswa□, -ya -pia dɔɔ: «-O -goli' tanbha mia do bhe vu □sia. Izraeli mu 'e -wa 'plee □kaan 'bhe- -goli' 'lii yeke- 'e 'le.

10 'Bhe- -o gbɔɔ mi 'e -yaa' 'tre 'e □lwa 'ke 'bhe -goli' 'e 'le, 'bhii- Meezan 'a □pia 'mi ni pe gbeya 'la yi.»

Pilati -o Zesu 'lɔkpa zii'

(Maki 15.2-15; Luki 23.2-5; Zaan 18.29-40; 19.4-16)

11 Mee mu 'e -o -ja Zesu 'le -jan- matii Pilati ba. 'Bhe- -janmatii Pilati 'a 'lɔkpa dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'e -waa' -bhleṅṅbe 'e 'le ee?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

12 'Bhe blaṅṅ, 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaṅṅ mu 'e -o bhla -bebe □kpa -a ma, 'duṅ- yaa 'mu 'kedo- 'kpɔ mabole.

13 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-O bhla mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'e ma bhe 'e 'tron 'laa 'mu 'yi ee?»

14 'Duṅ- Zesu 'laa 'mu 'kedo- 'kpɔ zilakpale -a ni bhe, 'bhe 'a 'kpeelenia -a ma 'egbenele.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

15 Lee 'oo lee, Paki 'feti 'e ta, -jan- matii Pilati ta pe -le -yaa 'ke 'ploolele -kaso yi mi do ma, 'kela 'ke -zamaa' 'e 'yaa- 'bhe -za pe, -e 'yaa- ploo 'bhe- ma -o ni.

16 'Bhe 'waati 'e ba, -waa' -kaso 'yi mi do -yaa, -o -yaa 'bhe sii Barabasi. Mɔkpen' 'yaa- 'bhe do 'bhe kleza -yoo' mu 'e ma.

17 Pilati -zamaa' 'e 'lɔkpa- dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ṅ 'plo- 'ka ni 'woo- mee ple 'e -dela ma ee, Barabasi taa- Zesu, -o 'bhe 'la sii Mee -Bhee mi -Kpɔɔ Kriisi ee?»

18 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- dɔɔ mee mu 'e 'yaa- zranlawo zii' Zesu ma, 'bhela- -zayile -o □nwa 'bhe -lenale -a ni.

19 'Duṅ- Pilati 'yaale- -yaa 'waati 'la ba 'kitikanyre 'e □nɔɔ, 'ke -a na mee

do winbole -a ta 'kaa 'bhe ge -jan 'lee- 'yikla 'a -koo dɔɔ: «Mee 'la bhe, yaa -za 'yoo- do 'kpɔ klele, 'bhela- -zayile 'yaa -za 'yoo- do 'kpɔ klele -a ni, -amasroyi 'ṅ -yren -bebe -bhla -a -zayi' -zon gbin na.»

20 'Bhe bhla 'e ba, 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaṅṅ mu 'e 'yaa- wla 'zi -zamaa' 'e zi dɔɔ -wa pe Pilati ni dɔɔ 'bhe 'plo- Barabasi -la ma, 'bhe- -ya pe -o Zesu de.

21 'Bhe 'yi 'te, 'ke -janmatii Pilati -o -lɔkpa' gbɛ drɛwole 'ezin- dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ṅ 'plo- 'woo- mee ple 'e -dela ma 'ka ni?» -O 'kpen 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «Barabasi!»

22 'Bhe- Pilati -o -lɔkpa 'ezin- dɔɔ: «'ṅ nu -me za -la klele Zesu 'la 'ka 'bhe sii Mee -Bhee Mi -Kpɔɔ Kriisi 'bhe ni ee?» -O 'kpen 'a 'lekwan- dɔɔ: «-Kaa gbaan -yrigbeele 'e ta, 'bhe- -e ga!»

23 Pilati -o -lɔkpa 'ezin- dɔɔ: «-E -me -za 'yoo- -la kla ee?» 'Duṅ- -o -gbekaan 'ezin- 'egloole 'kaa: «-Kaa gbaan -yrigbeele 'e ta, 'bhe- -e ga!»

24 'Yee- Pilati 'a 'yele- 'bhii- yaa -yaa so -za 'kedo- 'kpɔ klele 'ezin-, 'bhe 'pegee mee mu 'e zru baan' 'yaa- wlen 'zi, 'kee- -yi 'sile, 'ke -ya gbɛ mafele mɔkpen' 'yre ma, 'bhe- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Mi 'naa -o 'ṅ gaan bole mee -ledole 'lee- -a deza 'e 'yi! 'Ka 'gbu 'koo za -le!»

25 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'kpen 'a 'lekunle 'eke- zi dɔɔ: «'Kee- -gaa oo, bhaa -a gale -kpan 'e bala- 'o mɔɔ 'pegee 'o 'ne mu 'e ta!»

26 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke Pilati 'ploole Barabasi ma -o ni; 'bhe- -e pe mee mu ni 'kaa 'mu Zesu zita zon 'ke gbanbhle 'le; 'bhe blaṅṅ, 'ke -ya 'kpale -o 'koo 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbeele do ta.

-Srwase' mu 'e -woo Zesu malrogo 'zi

(Maki 15.16-20; Luki 23.11; Zaan 19.2-3)

27 -Janmatii Pilati a -srwase' mu 'e -ja Zesu 'le -yaa 'fekpee yre 'la mee mu kla 'eke- ba a □nɔɔ 'bhe- □la;

'bhεε- 'ke -srwase' 'le -gbεεε do 'ε 'kpen 'yaale -a zi.

²⁸ -O Zesu tapε mu 'ε -gwa, 'ke -o dunε- tralapε 'ten gbɔɔn do 'klale -a ta.

²⁹ 'Bhε blaان, 'ke -o lεεε zunḡbhle do 'tanle 'bhii- -bhlenḡbe ngblo ma -can 'faa do gbεεn-, 'ke -o 'bhε bole- -a ngblo 'ε ma. 'Bhε trala, 'ke -o toḡɔ do 'kpale -a gbε -yie' 'lii 'bhii- -bhlenḡbe do 'kɔɔ 'beni do gbεεn-; 'bhεε- 'ke -woo 'kpo zenle- -a -lεε, 'ke -o 'sɔnsi- 'a ma, 'bhεε- 'ke -wa pe -a ni dɔɔ: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhlenḡbe!»

³⁰ -Woo -liile' mu □klaa -a ta, 'bhεε- -wa 'kɔɔ toḡɔ 'ε □sia, 'ke -wa zɔn -a 'wiin- 'bhε 'le.

³¹ -O yanle 'sɔnsile 'le -a ma, 'ke -o dunε- tralapε 'ten gbɔɔn 'ε gole- -a ta, 'bhεε- 'ke -wa tapε -lwa mu 'ε 'klale -a ta. 'Bhε blaان, 'ke -o gele- -a gbaanle -yriḡbεεle 'ε ta.

Zesu gbaanyre -yriḡbεεle 'ε ta
(Maki 15.21-32; Luki 23.26-43; Zaan 19.17-22)

³² -Srwase' mu 'ε 'pwε bhla 'ε zi -janmatii 'ε -yaa' 'fε 'ε □la Zesu 'le, 'ke -o -lepale Sireni -wa 'ε ta mεε do 'le, -o -yaa 'bhε sii Simɔ. 'Bhε klele 'te, 'ke -srwase' mu 'ε -wa pele- 'bhε Simɔ 'ε ni 'kaa 'bhε Zesu gbaan -yriḡbεεle 'ε 'si kpanma.

³³ -O bhɔle yre 'la -o 'bhε sii Goligota ('bhε 'yi -le dɔɔ mεε ngblo bhεle' yre),

³⁴ 'ke -o -laanε' 'yi yienle do 'pegee -drɔɔ 'yizaale, 'bhεε- 'ke -o 'bhε 'nale 'a ni, ('kooko- 'kee- 'bhε □mia, yaa ga 'ε 'lale- tadɔ). 'Dun- -e 'bhε -yi 'ε danle -a nre ma, yaa dɔle 'bhε 'mile- -la.

³⁵ 'Bhε blaان, 'ke -wa gbaanle- -yriḡbεεle 'ε ta, 'ke -o 'tete dɔle- -a tapε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -o 'mu -yicienle 'eke- ma. 'Bhε kleḡbeya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'leswa□, 'bhε 'a □pia dɔɔ:

«-O 'tete -dwa 'η tapε mu 'ε ta, 'bhεε- -woo -yicienna 'eke- ma.»*

³⁶ 'Bhε blaان, 'ke -o -yaale' -a gooba 'bhε yre 'ε □nɔɔ ye.

³⁷ -Wa □dia win 'la ma bhe, -o 'bhε -yɔɔndia -yripeene do ta, 'bhεε- -o 'bhε -gbaanna -a ngblo 'ε tralayre 'ε □nɔɔ, 'bhε 'yaa- dɔɔ:

«Mεε 'lεε- 'yele- 'ke Zesu 'le, Zuufu mu a -bhlenḡbe 'ε.»

³⁸ 'Ezin-, -o -faannii' ple -gbaanna -yriḡbεεle ple ta Zesu -din: -A do -yaa -a gbε -yie' ta, 'bhεε- -a -bhεeke' do 'ε 'yaa- -a gbε -koo ta.

³⁹ Mεε 'la zan mu -yaa 'kan zii' Zesu gbaanyre 'ε -din, 'mu 'yaa- a glin 'ke 'mu 'mu ngblo bεεn, 'bhεε- 'ke -wa -zwanwo'.

⁴⁰ 'Bhεε- -o -yaa pe dɔɔ: «'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e sɔ -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεεε 'ε 'wile-, 'bhεε- 'ya dɔ gbε drεεwo -yrekpa' yaga -la εε? 'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'e 'gbu 'bhee -zɔn, 'bhεε- zina- -yriḡbεεle 'ε ta doo.»

⁴¹ 'Bhε kleḡbeya do 'ε 'yi, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε, 'bhεε- 'gwlaan- gbalaan mu 'ε, -o 'kpen 'yaa- Zesu malrɔgo 'zi 'ke -wa pe dɔɔ:

⁴² «-E mεε -bhεeke' mu 'ε -gwa -za 'yi, 'bhεε- yaa sɔ -a 'gbu gole -za 'yi! 'Ke -yoo 'ke Izraeli mu a -bhlenḡbe 'le, -e zina- 'saanibhe doo -yriḡbεεle 'ε ta; 'kee- 'bhε □kla, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi.

⁴³ -Ya 'gbu gbεkpa- -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhεε- -ya -pia dɔɔ: <'N' yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le!> 'Bhεε- 'ke -a -za sɔ -Waanbhaa' ni 'bhε nu 'a go 'saanibhe -za 'yi doo!»

⁴⁴ Mεε dε mi ple 'la gbaanle -yaa -a -din -yriḡbεεle ple 'ε ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii' 'bhε kleḡbeya do 'ε gbεεn- 'ezin-.

Zesu gayre
(Maki 15.33-41; Luki 23.44-49; Zaan 19.2; 19.5-30)

* 27:35 27.35 Romε mu a 'tonj 'ε ta, -srwase' mu 'la -ja Zesu gbaanle -yriḡbεεle 'ε ta, 'bhε 'senj 'yaa- 'mu ni 'ke 'mu Zesu tapε mu 'yicien- 'eke- ma. -O 'tete 'la -dwa -a tapε mu 'ε ta 'bhε win -le 'ke -o sɔ -o -yicienle 'eke- ma 'elrele.

⁴⁵ 'Kee- san -yrekpa' ma, 'bhεε- 'kee- ge 'tenle- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε ma, -gblo -gbene -kpa' trε 'ε ta yrekpen- □nɔɔ.

⁴⁶ 'Yee- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε 'bhɔ bhla 'ε 'e -din, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole dɔɔ: «Eli, *Eli, lama sabatani?*» 'Bhε 'yi -le dɔɔ: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mεle □kla 'bhεε- 'ye 'η do -kplεn □twa -a nɔɔ- εε?»

⁴⁷ Mεε 'la zan mu -yaa -a -din 'bhe 'waati 'ε ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ε 'male, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -yoo Eli 'sii zii'!»

⁴⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o do gele blaale- -nε 'yientenne 'fε -gblanjluu -folu' -folu' 'ε 'sile-, 'kee- 'bhe 'pale 'ke -wεen yue 'tɔnle- 'le. 'Kee- 'bhe 'yrole togo gbɔɔn do yin 'lii, 'bhεε- 'kee- 'bhe 'wlale Zesu 'lii 'kaa 'bhe 'bhe 'mi.

⁴⁹ 'Dun- -a -vin mu 'ε pe dɔɔ: «'Kɔɔ- dula- doo, -dɔke' Eli nu nule a gole -za 'yi oo!»

⁵⁰ Zesu -gbekan' gbe drεεwoa- 'egloole 'ezin-, 'ke -a niigole -a -yi.

⁵¹ 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, sɔgbε -gbene 'la dunle -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε 'kpee yre 'la -o -yaa 'bhe sii «Yre 'wenj 'wenj» 'bhe□la, 'bhe 'peedia- ple 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tenle- 'traa. 'Bhε klele 'tε, 'ke 'trε bεenle-, 'bhεε- 'ke vle -saa mu 'ε -o -wile'.

⁵² Mεε bu mu 'ε 'liigwa-, 'bhεε- mεε -lɛdɔole mu 'la -gaa 'elwale gban -sɔ, 'mu -bebe -bwela gale ba.

⁵³ 'Bhεε- -o -pwela bu mu 'ε 'yi Zesu bwele 'ε bla' gale ba, 'ke -o nule- Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee. Mεε -bebe -o □ya.

⁵⁴ 'Bhε klele 'tε, -srwase' -kunlii 'ε 'pegee -srwase' -vin mu 'la 'yaa- Zesu gooba 'ke -yoo -yrigbεele 'ε ta, -o 'trε bεenyre 'la □ya, 'bhe 'pegee -za mu 'la 'kpen □kla -o -yre ma, 'bhεla- -zayi' -gbla' -gbene □klaa -o -yi. 'Bhεε- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe kpataakpa 'gbu 'ε 'bhεε- 'le!»

⁵⁵ Le 'srε mu 'la 'yaa- zi Galile 'trε 'ε ta 'ke 'mu bhɔ a ba, 'bhεε- 'ke 'mu

□nwa -a zi Zeruzalemu, 'mu 'yaa- -a gbaa 'ε taglin- 'zi bhlo gbɔɔn ma.

⁵⁶ 'Woo- le mu 'ε 'ke mu -la 'tɔ -le -ge: Mari 'la da Magidala -wa 'ε ta, Zaki 'pegee Zozefu nεε Mari, 'bhεε- Zebede gbe ple 'ε Zaki 'pegee Zaan nεε.

Zesu binyre

(*Maki 15.42-47; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42*)

⁵⁷ Yromazi bhole, 'ke pεzan do dale- Arimate -wa 'ε ta, -o -yaa 'bhe sii Zozefu, 'bhεε- 'bhe 'yaa- Zesu a -klanlanε mu 'ε do 'le.

⁵⁸ 'Bhε 'yi, 'kee- gele- 'tε Zesu gbaa 'ε 'yrewole -janmatii Pilati ma. -Ayile, 'ke Pilati dɔle- gbaa 'ε 'nale- la -a ni.

⁵⁹ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'kee- gbaa 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- sɔ drεε 'pu 'penpen do 'kpale 'bhe ma.

⁶⁰ 'Bhε bla' -a binle bu -gluu drεε do 'yi. 'Yee- Zozefu 'gbu -le mεε mu □sia 'kaa 'mu 'bhe bu -gluu 'ε 'kwlee- -a ni vle -saa do 'yi. -E yanle 'kee- vle -kpun -gbene do -bhlile', 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'liitanle 'bhe 'le. 'Bhε bla' -a, 'kee- jilale.

⁶¹ 'Bhε 'waati 'ε ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'too- Mari do 'ε, 'mu 'yaale -yaa bu 'ε 'lεma-.

Zesu bu 'ε gooba yaaza

⁶² 'Bhε ta tooklin- 'ε 'yi 'le, -yitrε' yi 'ε ma pε mu 'ε magaanle bla' -a, 'ke 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o gele- 'eke- zi Pilati ba.

⁶³ 'Bhεε- 'ke -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'O zan, 'yee- bhlanii- 'la bhe, -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, -ya □pia dɔɔ -e nu bwelε gale ba, -a gale bla' -yrekpa' yaga mi ma. 'Bhε -jan 'ε 'bhe -o -li 'o 'kpee.

⁶⁴ -Ayile, -a pe -srwase' mu ni dɔɔ -o bo -a bu 'ε gooba -yrekpa' yaga ta, 'kooko- -yaa' -klanlanε mu 'ε waa nu nule -a gbaa 'ε 'faanle-, 'bhεε- -wa pe -kɔɔa' mεε mu 'ε ni dɔɔ: «-E -bwela gale ba.» 'Ke 'bhe □kla, 'bhe bhla 'ε gbla' -yi nu yalε -e bhla -lwa mi 'la □pia 'bhe ni.»

⁶⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Srwase' 'ke mu -le -ge, -ka mu 'si -a gooba yaaza 'yi. -Ka ge 'bhεε- -kaa pe mεε mu ni 'mu bo a bu 'ε gooba 'bhii- -e sɔ 'ka ni gɔnε- 'la gbεεn-»

⁶⁶ 'Bhεε- 'ke -o gele- yaale 'tε -a bu 'ε gooba. -O Romε mu a -bh- lenḡbe -gbεnε 'ε, 'bhε gbε blaḡn yɔɔn -kpalaa' bu -gluu 'ε 'liitan vlε -kpuḡ 'ε ta, 'bhεε- -o piibhε kpele- -gbεnε do -yrela 'bhε ta. 'Bhε blaḡn, 'ke -srwase' mu 'ε 'yaale bu 'ε gooba.

28

Zesu bweyre gale ba
(*Maki 16.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-2*)

¹ -Yitrε' yi 'ε ta tooklin- yi 'ε 'le, 'kanḡpλε 'ε ma, zrwān 'tutu 'ε 'zi, 'ke Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhε 'pegee 'bhε 'too- Mari, gele- bu -gluu 'ε taglinε.

² 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'trε bεenle- fanḡan- ma, 'bhεε- 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mlεkε' do zinale 'kee- da lafle' ma. 'Bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'liitan vlε -kpuḡ -gbεnε 'ε 'bhilile- bu -gluu 'ε -gɔma', 'bhεε- 'kee- yaale' 'bhε vlε -kpuḡ 'ε ta.

³ 'Yee- -mlεkε' 'ε wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi -yrayra 'bhii- mlεklenne do -bhigbeya 'ε gbεεn-, 'bhεε- -a ta dune- 'ε 'yaa- flee 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- -buu' 'fleegbeya gbεεn-.

⁴ -Ayile, -gblaan 'kla gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ bu 'ε gooba mu 'ε 'yi, 'ke -o bεenle 'sanle -kpakpa, 'bhεε- 'ke -o 'srinle 'bhii- -o -gaa.

⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke -mlεkε' 'ε -ya pele- le mu 'la ḡnwa bu 'ε taglinyre 'ε nɔɔ- 'mu ni dɔɔ: «'Ka mu laa -gblaanle'! 'An 'yaango- -o Zesu 'la -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta, 'ka -o 'bhεε- -glinḡ 'zi.

⁶ Yaa -o -li -ge. -E -bwela gale ba 'bhii- -ya -pia 'ka ni gɔnε- 'la gbεεn-. -Ka nu -a gbaa 'kpayre- 'ε -glin -ge doo.

⁷ 'Bhεε- -ka ge blaale- -a pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ -e -bwela gale

ba, 'bhεε- -e 'kan zii' 'ka 'lεε -sɔ Galile 'kleen 'ε 'yi. 'Ka nu -a yeλε 'bhεε- ḡnɔɔ ye. 'ḡ ḡnwa -jan 'la 'wolε- 'ka ni 'bhε -le bhe.»

⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gole- blaale- bu 'ε -din, 'ke -o blasanle, 'bhεε- 'ke -o gele- 'yee- -Jan 'Nrale- 'ε 'pele- Zesu a -klanlanε mu 'ε ni. -Gblaḡn 'pegee yilabla -gbεnε do -yaa -o zru ba.

⁹ -O nu bhla 'ε zi, Zesu bewza 'ε 'woyre- nɔɔ-, 'ke Zesu 'klale -o ba blaale-, 'bhεε- 'ke 'bhε -o 'pubole dɔɔ: «'Ka 'ḡ -kena!» 'Bhε klele 'tε, 'ke 'woo- le mu 'ε -woo mabεenle Zesu -din, 'bhεε- 'ke -wa gbale- -o 'kpɔ zenlele -a -lεε, 'bhεε- 'ke -woo gbε mu kpa -a gaan ma.

¹⁰ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gblaanle'! -Ka ge a pe 'ḡ nεenε- mu 'ε ni 'kaa -o ge Galile 'kleen 'yi: -O nu 'ḡ 'yele- 'bhεε- ḡnɔɔ ye.»

Zesu gooba mu 'ε 'wojan-

¹¹ Le mu 'ε 'yaa- ge 'zi 'waati 'la ba Zesu a -klanlanε mu 'ε ta, 'ke -srwase' mu 'la -o ḡbwa Zesu bu 'ε gooba, 'mu 'ke mu gele- -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- -za mu 'la 'kpen ḡkla -o -yre ma, -o 'mu 'kpen 'yigɔɔnna 'sraka 'lena -kunḡlii mu 'ε ni.

¹² -Ayile, 'ke 'woo- *'sraka 'lena -kunḡlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gblaan mu 'ε -woo -lεkpale 'eke- ta. 'Bhεε- -o 'kpale do ma, 'ke -o -goli' kpu -gbεnε do wlale- -srwase' mu 'ε gbε ḡla.

¹³ 'Bhεε- 'ke -o 'mu 'lεmazɔnle dɔɔ: «-Ka ge -a pe dɔɔ 'o 'yaa- yi pla 'waati 'la ba -bi 'ε zi, -yaa' -klanlanε mu 'ε ḡnwa -a gbaa 'ε faanle-.

¹⁴ 'Ali- 'ke -janmatii Pilati 'trɔnbwa- 'yee- -za 'ε 'yi, 'o mɔɔ 'gbu nu -janwole a ni, 'bhεε- 'o 'ka ḡgblo go -za 'yi.»

¹⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -o -goli' 'ε 'sile, 'bhεε- *'sraka 'lena -kunḡlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gblaan mu 'ε -wa -pia -o ni -o -za yeke- 'la 'bhε kle -o 'bhεε- ḡkla. -Ayile, 'kee- san 'bhε yi 'ε ma, 'kee- nu 'tεnle- -zɔn ma, 'bhε -jan 'ε ḡzian Zuufu mu 'ε 'kpen 'trɔn 'yi.

Zesu 'pweyrɛ- -yaa' -klanlanɛ mu
'ɛ ba

(Maki 16.14-18; Luki 24.36-49;
Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

¹⁶ Zesu a -klanlanɛ -vin vu ta do
'ɛ (-amasrɔyi Zudasi 'la 'yaa- -o vu
ta ple mi 'ɛ le, bhɛ 'bhɛ 'gbu □dia)
-ja Galile 'kleɛn 'yi vlɛ goon do 'la -e
'bhɛ -zronna -o ni 'bhɛɛ- 'wiinɛ-.

¹⁷ -O Zesu 'yele-, 'ke -woo 'kpɔ
zenle- -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbale- -o
'seriwolele. 'Duɲ- -o 'ke mu laa 'mu
'kpale- -a -yi 'bhii- 'yele- 'kele-.

¹⁸ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'mabɛɛnle
-o -din, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:
«-Waanbhaa' -glɔɔya' 'kpen □naa 'ɲ
ni laflɛ' 'pegee 'trɛ ta.

¹⁹ -Ka ge 'kleɛn 'kpen 'yi mu 'ɛ ta,
'bhɛɛ- -ka -o kle 'an -klanlanɛ mu
'le. -Ka -o wiinɛ' -yi ba -kɔɔ' De
-Waanbhaa' 'pegee -a Gbe, 'bhɛɛ- Lii
'Wenɛ 'ɛ 'tɔ 'yi.

²⁰ 'Bhɛɛ- 'mi 'ka mu -daanna -jan
'oo -jan mu 'la 'le, -ka -o daan 'mu
'kpen ta 'taawolele. -Kaa 'yaango-
dɔɔ 'ɲ 'yoo- 'ka ba yikpɛnsee ta, 'ke
'bhɛ ge 'tenle- 'drunyan 'yan yi ma.»

**MAKI -JAN 'NRALE-
'LA YƆƆNDIA- ZESU
KRISI BA ZAYI'
Maki a -Jan 'Nrale-
'sɛwɛ 'ɛ ŋgblo**

-Dele -yaa Maki 'le ɛɛ? -E -yaa Zesu Krisi a winbɔwo mu 'ɛ 'mu a 'bhɔŋba- mu 'ɛ do 'le. Maki -le -Jan 'Nrale- 'Sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia-. -A masii' 'tɔ 'ɛ ɔyaa Zaan, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -a nɛɛ Mari -yaa da Zeruzalɛmu (Klɛza 12.12), 'bhɛɛ- 'waa -za 'kɛdo- 'kpɔ do -a dɛ 'ɛ ba zayi'. 'Yee- Maki ɔnia -le -yaa 'ke Banabasi 'le (Kolɔsi 4.10). -E -ja -a ɔnia Banabasi 'pegee Pɔlu 'madɔlɛ 'mu a -Jan 'Nrale- wole 'taa ɔlwa mi 'ɛ ta Antiosi -wa 'ɛ ta (Klɛza 12.25). Antiosi Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'seriwoa Pɔlu 'pegee Banabasi ma, 'bhɛɛ- -o -plooda -o ma dɔɔ -o ge -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo 'klɛɛn 'bhɛɛke mu 'yi (Klɛza 13.1-3). 'Bhɛ -Jan 'Nrale- 'taa ɔlwa mi 'ɛ ta, 'yee- Maki -ja Pɔlu 'pegee Banabasi zi, 'bhɛɛ- boolazi, -e -gwa 'mu zi 'kee- niinale Zeruzalɛmu (Klɛza 13.5,13). Yi -bhɛɛke' ta, Banabasi 'yee- Maki ɔsia, 'bhɛɛ- -o -ja -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolɛ- Sipru (Klɛza 15.37-39). Boolazi, Pɔlu 'pegee Pieri 'a ɔpia 'mu a 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'yi dɔɔ 'yee- Maki ɔbhwa 'mu ba Rɔmu -wa 'ɛ ta (Filemɔ 24; 2 Timote 4.11; 1 Pieri 5.13).

-E -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- ɔdia Rome Zesu 'yi mu -la 'kaama-, -e Zesu -zrɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' Gbe bhɛ do 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ -le 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'la ɔnwa yewole -Wangwlenbhaa -Waanbhaa' ni 'bhii- 'bhɛ a yewone 'le. -Waanbhaa' 'a winbwa-, 'kooko- -e nu bhaaplɛŋ mu go -za 'yi (Maki 10.45). Maki a -Jan 'Nrale- 'Sɛwɛ 'ɛ yaa -o 'egbenele 'bhii- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ -vin yaga mu 'ɛ gbɛɛn-. -Yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisanɔrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, -e Zesu wiɛfɛyɛ -yi ba Mɛɛ Wiɛfɛ' Mi Zaan 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee Zesu 'yidanyɛ -Setran' 'kɔɔ 'mu -zrɔnna -kɔɔ' ni

(1.1-13).

-E -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yiciɛnna -le -gbɛɛnɛ plɛ: -A -le ɔlwa mi 'ɛ 'yi (1.14-8.26) Zesu Krisi yewole zisaan- Mɛɛzan -Waanbhaa' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- mɔkpen' 'yrɛ ma Galile 'trɛ ta, -e 'bhɛ 'yipia- -kɔɔ' ni. 'Bhɛɛ- Zesu yaa -klanlanɛ mu 'ɛ makwan gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛ ɔnɔɔ ye, 'bhɛ 'pegee -e 'sɔle- maza mu 'la ɔkla; 'bhɛɛ- -e gadɛ mu -bebe 'bheela-, 'bhɛ 'pegee -e lii -yɔɔ' mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e mɛɛ mu -daanna -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le -glɔɔya' 'le, -e 'mu 'kpen 'yipia- 'ezin- -kɔɔ' ni.

-A -le plɛ mi 'ɛ 'yi (8.27-16.20), Maki 'a -zrɔnna -kɔɔ' ni 'bhii- Zesu -Waanbhaa' -weli' -klɔsikwan 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'bhɛ dɛle ma -yriɛgbɛɛle 'ɛ ta Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta. Maki -yaa zi 'bhii- -kɔɔ' 'kpen -kɔɔ' 'kpa 'a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le kpataakpa 'bhii- Romɛ -srwase' -kunlii 'ɛ 'bhɛ 'ɛ ɔkpaa -a -yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. Maki -jan sanɛ- -la ɔwoa -kɔɔ' ni Zesu bweza 'ɛ gale ba 'bhɛ ba zayi' (16.1-8). 'Bhɛla- -zayile, mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu 'a baan 'yipia- -kɔɔ' ni dɔɔ Zesu 'a 'gbu -zrɔnna -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e -ja laflɛ' 'yi (16.9-20).

**ZESU -O ZAN
-WAANBHA A YE 'ɛ
ZISANLE GALILE 'TRɛ
TA**

Mɛɛ Wiɛfɛ' Mi Zaan -o Zesu 'nuza- 'lɛɛjanwo 'zi

(Matie 3.1-12; Luki 3.1-18)

1 -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi ma -Jan -Nrale' 'ɛ zisaan- gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

2 -A yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:
«'E 'trɔnbado doo, 'mi -Waanbhaa' nu 'an -toorodo mi 'ɛ 'winbɔlɛ 'ɛ 'lɛɛ zi magaan zayi'.

3 -Yoo 'ke mɛɛ 'la zan -o -gbekan zii' 'eglɔɔle -kpe 'ɛ ta 'ke -ya pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ.

-Ka Mɛɛzan a zi 'ɛ magaan,

-ka -yaa' zibhɛ mu 'ɛ 'lɛdɔɔ-!»

4 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, Mee Wiinfe' Mi Zaan nwa, -e -yaa -kpe 'e ta, 'bhe- -e -yaa mee mu 'e wiinfe' zii' -yi ba. 'Ke -yoo wiinfele bhla 'la ba, -e -yaa pe -o ni doo: «-Ka 'ka 'taawogbeya mu 'e maniina 'ke 'ka 'ploo -za 'yoo- klele ma; 'bhe- 'n 'ka 'wiinfe- 'te -yi 'e ba; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu 'e 'sroma- yan!»

5 Zude 'kleen 'e 'yi mee mu 'e 'kpen 'pegee Zeruzalemu mu 'e 'kpen 'yaa- ge 'zi 'yee- Zaan ba. 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yoo- mu 'e 'pelele mokpen' 'yre ma, 'bhe- -e -yaa -o wiinfe 'te Zruden yue 'e ba.

6 'Yee- Zaan ta dune- 'e 'tanle- -yaa 'ke 'yoonma 'cie- 'le, 'bhe- 'fle 'sentru do dole -yaa -a 'saanla. -E -yaa -a 'gbu 'lebo- 'ke 'siesie- -gama 'pegee -bon 'yi -zro 'yron mu 'le.

7 -E -yaa -jan 'lee- 'bhe- 'wo zii' mee mu 'e ni doo: «Mee 'la zan nu nule 'mi blaana, 'bhe 'sole- -yiya' 'mi ni, 'ali- -a wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'n makulaa 'bhe- 'an gaan ma -sawla bhle mu 'e ploo, 'bhii- lu mu 'a kle gone- 'la gbene- bhe.

8 'Mi -o 'ka 'wiinfe zii' -yi ba, 'dun- 'yee- nu 'ka 'pale 'ke Lii 'Wen 'e 'le.»

Zesu Krisi wiinfeyre Mee Wiinfe' Mi Zaan 'koo
(Matie 3.13-17; 4.1-11; Luki 3.21-22; 4.1-14)

9 'Bhe 'waati 'e ba, Zesu -daa Galile 'tre ta -wa do ta, -o -yaa 'bhe sii Nazareti, 'bhe- -e nwa Mee Wiinfe' Mi Zaan ba -a wiinfe' zayi' Zruden yue 'e ba.

10 'E -yaa pwe zii' -yi 'e ba bhla 'la ba, 'kee- lafle' 'liiploole yele-, 'bhe- 'ke Lii 'Wen 'e zinale -a ta 'bhii- -bhoolado maanne- do gbene-.

11 'Bhe yre do 'e nwa bhe, 'ke -weli' do dale- laanima 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «'Bhi -le 'ke 'n gbe 'la -za so 'n ni 'egbenele 'bhe 'le, 'bhe- 'bhi -le 'n zrukpala kpaataakpa.»

Zesu 'yidanyre -Setran' 'koo

12 'Bhe blaana yre do 'kpo 'e nwa bhe, 'ke Lii 'Wen 'e gele- Zesu 'le -kpe 'e ta.

13 'Bhe- -e -yrekpaa' mia ple 'ke -bi mia ple -la -gaa 'bhe nwa ye, 'bhe- -Setran' 'a 'yidaan- 'bhe 'waati 'e ba. -E -yaa -bon 'yi wi mu 'e 'plen-, 'bhe- -Waanbhaa' 'a -mleke' mu 'e nwa -a ba.

ZESU -O -WAANBHAAN YE 'E 'WO ZII' GALILE 'TRE TA

Zesu -o -Jan 'Nrake- 'e 'wo zii' Galile 'tre ta

(Matie 4.12-22; Luki 4.14-15; 5.1-11)

14 -O Mee Wiinfe' Mi Zaan 'kunle-, 'bhe- -o yanle -a bolele -kaso 'yi, 'ke Zesu gele- -Waanbhaa' 'a -Jan 'Nrake- 'e 'wole- Galile 'tre 'e ta.

15 -E -yaa -jan 'lee- 'bhe- 'wo zii' mee mu 'e ni doo: «'Waati 'e 'leswa, -Waanbhaa' 'a -bhengbeya 'e nwa 'ka -din, -ka 'ka zru niina- 'ke 'ka 'ploo- -za 'yoo- klele ma, 'bhe- -ka 'ka 'kpa -Jan 'Nrake- 'e 'yi.»

Zesu -o -yaa' -kalanle nwa mu 'e 'sii zii'

16 'Bhe blaanta, -e -yaa 'kan zii' bhla 'la ba Galile -draa 'e 'lezi-, 'kee- Simo 'pegee 'bhe 'nwagwlen- Andre 'yele yro bo yre nwa -draa 'e ba; -amasroyi -o -yaa 'ke kaade mu 'le.

17 Zesu pe -o ni doo: «-Ka nu do 'n zi, 'bhe- 'n nu 'ka klele 'ke mee mu 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa mu kun gone- 'la gbene-.»

18 'Bhe yre do 'e nwa bhe, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yro mu 'e ma, 'ke -o gele- dole -a zi.

19 -O 'bhole- 'ezin- sa -o 'lee-, 'ke Zesu Zebede gbe ple 'e 'yele-, Zaki 'pegee 'bhe 'nwagwlen- Zaan. -O -yaa' -yitakon do 'yi 'ke -o waa kaade yro mu 'e magaan.

20 'Bhe yre do 'e nwa bhe 'te, 'kee- 'mu 'siile. 'Ke 'bhe mu 'mu de Zebede 'pegee 'bhe 'a yewone mu 'e 'tole -yitakon 'e 'yi, 'ke 'mu gele- dole -a zi.

Zesu lii -yoo' -gbian mee do zi
(Luki 4.31-37)

21 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'pegee -yaa' *-kalanlanɛ mu 'e -o gele- Kapenomu -wa 'e ta. 'Bheɛ- -yitrɛ' yi 'e 'bhole-, 'kee- gele wlale Zuufu mu a daanfe' 'e ɔla. 'Bheɛ- 'kee- mɛɛ mu 'e daanle 'sanle.

22 Mɛɛ 'la zan -yaa 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpeelenia 'mu ma -yaa' mɛɛ daangbɛya 'e 'le. -Amasroyi yaa -yaa -o daan 'zi 'bhii- *'Toŋ Daan mu 'e -waa' mɛɛ daangbɛya 'e gbɛɛn-, 'duŋ- -e -yaa -o daan 'zi 'bhii- 'seŋ -o mɛɛ 'la zan 'koo.

23 'Bhe yre do 'e ɔnɔɔ bhe, 'ke lii -yoo' zan do 'pwele -a -yi -o plɛŋ- Zuufu mu a daanfe' 'e ɔla, 'bheɛ- 'ke 'bhe -gbekanle 'sanle 'kree 'ke 'bhe 'a pe doo:

24 «-Mɛle 'o mɔɔ 'pegee 'bhi 'plɛŋ- Nazareti mi Zesu? 'E ɔnwa 'o 'niyre- -la nɔɔ- ɛɛ? Mi 'e do kpataakpa, 'bhi -le 'ke Mɛɛ 'Weŋ 'la -daa -Waanbhaa' ba 'bhe 'le!»

25 Zesu 'pɛɛnna- 'yee- lii -yoo' 'e ta doo: «'E taga, 'bheɛ- 'e go mɛɛ 'lɛɛ- zi 'saanibhe!»

26 'Bhe klele 'tɛ, lii -yoo' 'e go bhla 'e zi, 'kee- mɛɛ 'e bɛɛnle- -kpakpa 'kee- -gbekanle 'egloole.

27 Mɛɛ mu 'e -o 'kpen 'liibhaala -o ma, 'foke -woo 'eke- -lrokpale -saan doo: «-Mɛ pɛ -za -le -gee' ɛɛ? -Mɛ pɛ mɛɛ daangbɛya drɛɛ 'e -dele -gee' 'seŋ 'le! 'Ali- -a drɔɔn' -janwo' lii -yoo' mu ni fangan- ma, 'bheɛ 'mu 'a 'weli- ma!»

28 'Bhe yre do 'e ɔnɔɔ bhe, 'ke Zesu 'tohbɔleya 'e zenle- Galile 'klɛɛn 'e 'kpen 'yi.

Pieri boole -bheeyrɛ'
(Matie 8.14-17; Luki 4.38-41)

29 -O 'pwele- *Zuufu mu a daanfe' 'e ɔla, 'ke 'yee- 'pegee Zaki 'bheɛ- Zaan -o gele- Simo 'pegee Andre mu ba 'fɛ 'lɛ ma.

30 Simo boole yilale -yaa, 'bhe 'fle 'yi 'yaa- -la 'zi. 'Bhe yre do 'e ɔnɔɔ bhe 'tɛ, 'ke -o 'bhe a gaza 'e pele Zesu ni.

31 Zesu 'e 'mabɛɛnle -a -din, 'ke -ya 'kunle -a gbɛ ma, 'bheɛ- 'ke -ya 'lawlenle. 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba,

'ke -yaa' 'fle 'yila ga 'e gole- -a ma, 'bheɛ- 'ke -yoo -lɛwɛɛ' kpo klele-.

Zesu gadɛ mu -bebe -bheela

32 'Bhe yroma 'e zi, -yretɛbhe baale' blaani, 'ke -waa' -wa 'e ta mu 'e 'nule -waa' gadɛ mu 'e 'kpen 'pegee 'zina mu 'yaa- mɛɛ mu 'la zan zi 'mu 'le Zesu ni.

33 -Wa 'e ta mu 'e 'kpen -o -lɛkpaɛ 'fɛ 'e 'lɛ ma.

34 -Ga -gloɔn 'oo ga -gloɔn 'la 'yaa- mɛɛ mu 'e ma, Zesu 'mu 'kpen 'bheela-. 'Bheɛ- 'ezin-, -e 'zina -bebe ɔgbian mɛɛ mu zi, yaa -yaa do 'zi 'a -la 'ke 'zina mu 'e -janwo' yre -srɔɔwo' -a 'koo, -amasroyi -e -yaa 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'le 'mu 'yaa- 'bhe do.

Zesu -o -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' Galile 'trɛ ta
(Luki 4.42-44)

35 Zrwan 'tutu 'e zi, 'sani- yre ma 'kanle- plɛŋ-, Zesu 'e 'wlenle-, 'kee- 'pwele 'fɛ 'e ɔla, 'bheɛ- 'kee- gele- -a 'seriwolɛ -bɔn 'yi yre do ɔnɔɔ.

36 'Bhe blaani sa, 'ke Simo 'pegee mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yee- Zesu zi, 'mu gele- -a ziglinle 'tɛ.

37 'Bheɛ- 'mu 'tenle- -a ma 'tɛ, 'ke -wa pele- -a ni doo: «Mokpen' -o 'e -glin 'zi.»

38 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Koo' ge yre -bhɛɛke' ɔnɔɔ, kpɛma -wa mu 'e ta, 'kooko- 'ŋ -Waanbhaa -a -jan 'e 'ke 'wo 'ezin- 'mu ɔnɔɔ ye. -Amasroyi 'ŋ ɔnwa 'bheɛ- 'kaama- 'trɛ 'lɛɛ- ta.»

39 'Bhe 'yi bhe, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'e 'wolɛ- Zuufu mu a daanfe' mu 'e ɔla Galile 'klɛɛn 'yi yre kpen- ɔnɔɔ, 'bheɛ- 'kee- 'zina mu gbin mɛɛ mu zi.

Zesu -kpaandɛ' mi do -bheela
(Matie 8.1-4; Luki 5.12-16)

40 -Kpaandɛ' mi do 'e 'mabɛɛnna Zesu -din, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu -lɛɛ, 'bheɛ- 'kee- -sromabole 'bhe ni doo: «'Kee- ɔswa 'e ni, 'e so 'ŋ 'bheele.»

41 -A -yren 'kpen ɔklaa Zesu ma, 'ke 'bhe 'e gbɛ 'trole -a ba, 'ke 'bhe 'e gbɛ 'kpale -a ma, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'a

pele- -a ni 'kaa: «'Nj -yoo -a zi 'bhii-
'e 'bhee-»

⁴² 'Bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ bhe, 'ke
-a ma -kpaan 'e gole-, 'ke -a 'fle klele-
'weŋ.

⁴³ 'Bheε- Zesu 'yaa- 'ploo zii' 'a ma
bhla 'la ba 'ke -ya -lemazɔnle dɔɔ:

⁴⁴ «'E 'gbu 'klosikun 'de, 'yaa 'bhe
-jan 'e 'wole- mεε 'kedo- 'kpo ni.
'Duŋ- ge 'sraka 'lena mi 'e ba, 'bheε-
'yee- maglin- doo, 'bheε- *Moizi
'sraka 'la goza □pia -kpaandε' mu
-bheeza' 'e 'yi, 'bhe 'sraka 'e go,
'kooko- 'ya zɔn mɔkpen' ni 'bhii-
'yaa- -kpaan 'e -gwa.»

⁴⁵ 'Duŋ- 'yee- mεε 'e gele, 'ke -ya
-bheeza' 'e 'wonwonzenle, -asiikɔɔ
Zesu 'laa -yaa sɔ wlale -li -wa 'kedo-
'kpee mεε mu 'e yre ma. -Ayile -e
□bwa -bɔn 'e 'yi, 'bheε- mεε mu 'e
'yaa- da 'zi yrekpen- □nɔɔ 'ke -o ge
'tenle- a ma 'bhe □nɔɔ ye.

2

Zesu -flugba do -bheela (*Matie 9.1-8; Luki 5.17-26*)

¹ -Yrekpaa' dama 'kanle- blaan, 'ke
Zesu 'nule 'ezin- Kapenomu. Mεε
mu 'e -wa male 'kaa -yoo 'fe 'le ma,

² 'ke mεε 'srε 'ledo- nule- -o
'lekpaε 'eke- ta 'fe 'e □la -a
zi, -asiikɔɔ 'kanyre- laa -yaa sɔ
-srɔɔwole 'fe 'e 'lii. 'Bheε- Zesu 'yaa-
-Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' -o ni.

³ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke mεε yizie nule-
-flugba do 'le -a ba yro do 'yi.

⁴ 'Bhe mεε mu 'e waa 'sɔle- gele-
'tenle- Zesu ma -trεε, 'ke -wa zɔn
'bhe ni -zamaa' 'e 'kɔɔ. 'Bhela- -yile,
'ke -woo wlayre do klele- 'yee- Zesu
'yaa- 'fe 'la □la 'bhe 'wiŋ-. 'Bheε-
'ke -o -flugba' 'e 'pegee -a 'yila- yro
'e zinale 'bhe yre 'e □nɔɔ bhle ma.

⁵ Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpaan -a
'yi, 'bhii- -e sɔ -flugba 'e 'bheele, 'ke
-ya 'pele 'yee- -flugba 'e ni 'kaa: «'Nj
'nε, 'ŋ 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'e -sroma
-yaan.»

⁶ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'Tonŋ daan mu 'la
'yaale- -yaa 'fe 'e □la -zamaa' 'e 'plenŋ-
'ke 'mu 'a pele- 'mu 'kpee 'te dɔɔ:

⁷ «-Mele -kla 'bheε- 'gwlaan- 'leε-
-yoo -janwo' zii' -gee' εε? -E
-Waanbhaa' 'tɔsɛ ma jan -la wo 'zi
bhe. Bhaaplɛŋ 'e -de 'gbu -le sɔ mεε
mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yanle 'ke
ya 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba
εε?»

⁸ 'Bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, 'ke Zesu
-o 'kpeejan- 'e dɔle-. 'Bheε- 'ke -ya
pele- -o ni 'kaa: «-Mele -kla 'ka -o
'bhe -jan -gloɔn 'e dan 'zi 'ka 'kpee
εε?»

⁹ 'Woo- -za ple 'gbu 'leε- -o -dele
'edile εε, -a pele -flugba 'e ni dɔɔ 'ŋ
-yaa' -za 'yɔɔ mu 'e -sroma -yaan taa-
-a pele -a ni dɔɔ -ya -wlen εε, 'bheε-
-e 'taawo- εε?

¹⁰ 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- -a zi 'kaa- 'yaango-
'bhii- -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yan 'senŋ
-o 'mi Bhaaplɛŋ Gbe 'e ni 'trε 'e ta
-gε.» 'Bhe 'yi 'ke -ya pele- -flugba' 'e
ni dɔɔ:

¹¹ «'Mi 'gbu pe ni dɔɔ: 'E 'wlen-,
'e 'yila- yro 'e 'si, 'bheε- ge 'e ba -le
ma!»

¹² 'Bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, 'ke
-flugba 'e -ya -wlenle', 'ke -ya yila-
yro 'e binale, 'bheε- 'kee- 'pwele
mɔkpen' yre ma. -O 'kpen 'liib-
haa gbe -yɔɔ 'e 'kɔɔ -o ma 'ke -o
-Waanbhaa' 'tɔbhole, 'ke -wa pe dɔɔ:
«'Waa 'bhe -za 'leε 'bhe 'yansi kleyre
yele -lido'.»

Zesu Levi 'sii zii' dɔɔ -e nu dɔ -a zi (*Matie 9.9-13; Luki 5.27-32*)

¹³ 'Bhe blaan, 'ke Zesu gele- 'ezin-
Galile -draa 'e 'le ma. 'Bheε- 'ke eyee-
-zamaa' 'srε -gbenε do 'e 'kpen gele-
-a zi 'bhe □nɔɔ ye; 'bheε- -e □bwa
'bhe mεε mu 'e daanle ma.

¹⁴ -A 'kan bhla 'e zi, 'ke -a -yrekpale
Alife gbe Levi 'yaale- ma 'nisra
gbawo 'fe 'e □la. -E pe 'bhe ni 'kaa:
«Nu dɔ 'ŋ zi!» 'Bheε- 'ke Levi 'e
'wlenle-, 'kee- gele- dɔle Zesu zi.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe 'te, 'ke Zesu gele-
pebhlele 'yee- Levi a 'fe 'e □la. 'Nis-
rakun mu -bebe 'pegee mεε 'joo
'yɔɔ- 'ke mu 'pegee 'yee-, 'bheε- -yaa'
-klanlanε mu 'e 'yaa- pebhle 'zi 'eke-
zi, -amasrɔyi -o 'srε 'e dɔle -yaa zi.

¹⁶ 'Duŋ- 'Tonŋ daan mu 'la 'yaa-
Farizi mu -ledo' 'e ba, 'mu 'yrekpale

Zesu ma peleyre 'e □nɔɔ 'ke 'nisrakun mu 'e 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'e 'le, 'ke -wa pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni 'kaa: «-Mɛle □kla 'bhɛɛ- 'ka daan mi 'e 'pegee 'nisrakun mu 'e, 'bhɛɛ- mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'e -woo pebhle 'zi 'eke- ta ɛɛ?»

¹⁷ Zesu -o wojan 'e 'male, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'klenyawole mu maza laa -o -laanɛkpa mi ma, 'fo gade mu. 'Naa 'nule- mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu ye 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'mu 'siyire- □nɔɔ, 'duŋ- 'mi □nwa mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- -za 'yɔɔ- kle mu 'mu -la 'siyire- nɔɔ-.»

Mɛɛ mu 'e -o Zesu -lrɔkpa' zii' 'sunwɔlaza 'e ba zayi'

(Matie 9.14-17; Luki 5.33-39)

¹⁸ Yi do ta, Mɛɛ Wiinjfe' Mi Zaan a -klanlanɛ mu 'e 'pegee Farizi mu 'e 'yaa- 'sun 'yi. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu □nwa Zesu -lrɔkpale dɔɔ: «-Mɛle □kla 'bhɛɛ- Zaan a pe -klanlanɛ mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -waa' -klanlanɛ mu 'e -woo 'sun 'yi, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'yaa- pe -klanlanɛ mu 'e waa -o 'sun 'yi ɛɛ?»

¹⁹ Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «Le drɛɛ -nɔɔ 'e 'bhɛgwɛn- mu 'e sɔ 'sunwɔlale 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'e 'bhɛ -o -o -din 'waati 'la ba ɛɛ? Waa sɔ 'bhɛ klele-, 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'e 'bhɛ -o -o -din 'waati 'la ba, waa sɔ 'sunwɔlale.»

²⁰ 'Duŋ- 'bhɛ 'waati -o zan bhɔle, 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'e gole -yaan -o -din. 'Bhɛ 'waati 'e ba, -o nu 'sunwɔlale 'tɛ.»

²¹ «Mɛɛ do 'kpɔ 'laa sɔ dunɛ- gwe -yisrale 'ke sɔpee' drɛɛ 'le. 'Kee- 'bhɛ □kla, sɔpee' drɛɛ 'e 'wlayre- nɔɔ- 'eke- ta, -e nu dunɛ- gwe 'e 'bhɛ sɔ 'e -glaanle' 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'peede-. 'Bhɛɛ- dunɛ- gwe 'e nu 'peedele 'ezin-, 'ke 'bhɛ kan -a 'peedeɣre -lwa 'e ta.»

²² 'Ezin-, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -wɛɛn drɛɛ 'klale wi 'fle 'floko gwe mu 'yi, 'bhɛɛ- -e 'mu 'liitan-. 'Kee- 'bhɛ □kla, -wɛɛn drɛɛ 'e 'pɛliyre- nɔɔ-, -e nu 'floko gwe mu 'e 'peedele, 'bhɛɛ- 'yee- -wɛɛn 'e klalaa' 'tre ma. 'Duŋ- -o -wɛɛn drɛɛ 'e 'kla wi 'fle 'floko drɛɛ mu -la -yi.»

Zesu -jan -glɔɔn la □woa -yitrɛ' yi 'e ba zayi'

(Matie 12.1-8; Luki 6.1-5)

²³ -Yitrɛ' yi do ma, Zesu 'pegee mɛɛ 'ke mu -yaa 'kan zii' ble gba mu 'yi. 'Bhɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e -o dɔle- ble -vlo mu 'la 'yaa- zibhɛ 'e 'tron ta 'mu bhɛ mu 'e 'srɔnle- ma, 'ke -o 'mu -glɔɔ -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -o 'mu bhɛ mu 'e bhle.

²⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Farizi mu 'e -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa, -mɛle □kla 'bhɛɛ- 'yaa- -klanlanɛ mu 'e -woo ble bhɛ mu 'e 'srɔn zii' 'ke -woo bhle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -kɔɔa' 'ton 'e ta, waa 'bhɛ -za -glɔɔn 'e kle -yitrɛ' yi ma.»

²⁵ 'Bhɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-Bhɛngbe Davidi -za 'la □kla 'elwale -sɔ, 'ka mu laa 'bhɛ -za 'e tapele -lido' ɛɛ? 'Nj bhɛ, -yrekpaa' do, gbɔn 'yee Davidi 'gbu 'pegee -a zi mɛɛ mu 'e □dia, 'bhɛɛ- pele 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ.»

²⁶ 'Bhɛ 'waati 'e ba, Abiataa -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gbɛlaan 'e 'le. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke sraka 'le -Waanbhaa' ni, -kɔɔa' 'ton 'e ta, mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ 'mu bhlele' 'ke -yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplɛn ba. 'Duŋ- 'yee- Davidi □wɔlala -Waanbhaa' gba 'fɛ 'e □la, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'bluu mu 'e □bhla, 'bhɛɛ- -ya 'ke □naa -a zi mu 'e ni.»

²⁷ 'Bhɛ blaɛn, Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' -yitrɛ' yi 'e □kla bhaapɛn -la -nrayiza 'yi, 'duŋ- yaa bhaapɛn klele -yitrɛ' yi -zayi'.

²⁸ 'Bhɛla- -yile, Bhaapɛn Gbe 'e 'bhɛ -le 'ke -yitrɛ' yi 'e zan 'le.»

3

Mɛɛ gbɛ 'kwɛlanle- do -bheeyre' Zesu 'kɔɔ -yitrɛ' yi do ma

(Matie 12.9-14; Luki 6.6-11)

¹ Zesu wɔla gbɛ drɛɛwoa- *Zuufu mu daanfe' 'e □la. Mɛɛ gbɛ 'kwɛlanle- do -yaa 'bhɛ yre 'e □nɔɔ ye.

² Farizi mu 'e 'yaa- Zesu klɔsikun zii', 'kooko- 'kee- 'bhɛ mɛɛ gbɛ 'kwɛlanle- 'e 'bheela- -yitrɛ' yi 'e ma,

'bhεε- -o la -a ta dɔɔ yaa -yitrε' yi 'ton
'ε 'klosikunle.

³ Zesu pe mεε gbε 'kwlanle- 'ε ni:
«'E 'wlen-, 'bhεε- nu dula- mɔkpen'
'plen- -gε!»

⁴ 'Bhε blaana, 'ke Zesu -o -lɔkpale
dɔɔ: «-Yitrε' yi 'ε ma, -a 'sen -o mεε
ni 'kee- -za 'wlan klε mεε ni taa- 'kee-
-za 'yɔɔ- klε mεε ni εε, 'bhεε- -a 'sen
-o -a ni 'kee- mεε go -za 'yi taa- 'ke -ya
to 'bhεε- -e ga εε?» -O -kpen tagale
□bwa.

⁵ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -ya -yrε 'mlingole
-o ta -a zrupliile 'le. 'Bhεε- 'ke -ya
wleyisriwole -o zru -yɔɔya' 'ε ma.
'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya 'pele- mεε gbε
'kwlanle- 'ε ni: «'E gbε 'ε 'yisrɔn!»
'Ke -ya 'yisrɔnle, 'bhεε- 'kee- -bheele'.

⁶ Farizi mu 'ε 'pwεle- Zuufu mu a
daanfε' 'ε □la, 'bhε yrε do 'ε □nɔɔ
bhe, 'ke -o 'pegee -bhleŋgbe Erɔdi
Antipasi a mεε -lεdo' 'ε -woo -lεkpale
'eke- ta, 'bhεε- -woo 'eke- □ya Zesu
dεza 'ε 'yi.

-Zamaa' 'srε do -o zan Zesu ba

⁷ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa'
-klanlanε mu 'ε -o gele- Galile -draa
'ε ba -yrε ta. 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -zamaa'
'srε -gbεnε do gele- -o zi 'bhε □nɔɔ
ye. Mεε 'ke mu -daa Galile 'klεn 'ε
'yi, -a 'ke mu -daa Zude,

⁸ -a 'ke mu -daa Zeruzalem, -a
'ke mu -daa Idume, -a 'ke mu -daa
Zrudεn yue ba -yrεta' -wa mu 'ε ta,
-a 'ke mu -daa 'fɔ Tiri 'pegee Sidon
'trε mu 'ε -din -wa mu 'ε ta. 'Bhε
-zamaa' 'srε -gbεnε do 'lεε- □nwa
Zesu -glinle', -amasrɔyi, -e -za mu 'la
'kpen □kla, -o 'mu □maa.

⁹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni
'kaa -o -yitakon 'nε do mabεen -a
-din -zamaa' 'ε -zayi', 'kooko- mεε
mu 'ε waa nu 'palε- 'η ta.

¹⁰ Wlan 'ε ni, Zesu 'yaa- mεε -bebe
'la 'bheε zii' bhe, -asiikɔɔ ga -yaa
mεε 'la za mu 'kpen ma, 'mu 'yaa-
'pa zii' -a ta 'mu gbε yan zayi' -a ma.

¹¹ Lii -yɔɔ' mu -yaa mεε 'la zan mu
zi, 'ke 'mu 'yaa- -a ye, 'mu -yaa nu
'mu 'kpɔ zenle -a -lεε, 'bhεε- 'bhε mu
-yaa -gbekan' 'ke -wa pe dɔɔ: «'Bhi
-le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»

¹² 'Dun- Zesu 'yaa- -yran 'zi -o zi
'egloole dɔɔ: «'Ka 'laa 'η ta 'pwεle-
dɔɔ 'mi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε
'le.»

*Zesu -yaa' winɔwo mu vu ta plε
'ε makun' zii'*
(Matie 10.1-4; Luki 6.12-16)

¹³ 'Bhε blaanta, 'ke Zesu gele-
'sanle- vlε gɔɔn do wiin-, 'bhεε- -e
-yaa mεε 'la zan mu zi, -e 'mu 'siila-;
'bhεε- 'mu □nwa -a ba.

¹⁴ -E mεε vu ta plε -la makwan- -o
ba, 'kooko- 'mu bɔ a -din.

¹⁵ 'Bhεε- 'kee- sɔ 'bhε mu 'winbɔle
-Waanbhaa' a -jan 'woyre- nɔɔ-,
'bhεε- -e 'sen □naa 'mu ni 'ke 'mu
'zina mu -gbin mεε mu zi.

¹⁶ -E mεε vu ta plε 'la makwan-
'mu 'tɔ -le -gε: Simɔ, -e 'bhε 'tɔkpaa-
Pieri,

¹⁷ 'bhεε- Zebede gbe plε Zaki
'pegee 'bhε □nwagwlen Zaan, -e
'mu 'tɔkpaa- 'ezin- Boanεεgezi, 'bhε
'yile-: -gblan' gbe mu.

¹⁸ 'Bhεε- Andre 'pegee Filipu, Ba-
tremi 'pegee Matie, Toma 'pegee Al-
ife gbe Zaki, Tade 'pegee Simɔ ('bhε
'la 'bhε 'yaa- 'bhε a 'klεn -vavade
bhe),

¹⁹ 'bhεε- Zuda Isikarioti, 'yee- 'la
'yaa nu Zesu 'lεnale 'bhε 'sɔonnii mu
'ε ni.

*Zesu ba 'fa □la mu 'ε -nwa -a
'kunle-*

²⁰ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa'
-klanlanε mu 'ε -o nule- 'fε 'lε ma, 'ke
-zamaa' do nule- -o zi 'ezin-, -asiikɔɔ
-waa -yaa pebhleyrε -srɔɔwo' -o 'kɔɔ.

²¹ 'Bhε klεle 'tε, -yaa' 'fa -la mu
'ε 'mu 'bhε 'male-, 'ke 'mu gele- -a
'kunyre- nɔɔ-, -amasrɔyi -o -yaa pe
'zi 'kaa -a ηgblo -wlenna.

*Zesu pe dɔɔ -yaa pe fangan- 'ε
'bhε 'laa da -Setran' ba*
(Matie 12.22-32; Luki 11.14-23;
12.10)

²² 'Ton daana mu 'la -daa
Zeruzalem, 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ:
«Bεεzebuli, ('bhε 'yi -le 'zina mu
-kunlii' gblaana), 'bhε -le 'yee- Zesu
zi. 'Bhεε- 'bhε -le 'zina mu -gbin 'sen
na zii' -a ni.»

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o 'siile-, 'bhe- 'kee- -janwole 'o ni -goon mu 'yi gone- 'le- 'bhe- gbene- doo: «-Setran' so -a 'gbu -gbinle' 'nale- -a ma ee?»

24 'Ke -bhleŋbe do a 'kleen 'yi mee mu 'e gwledan 'eke- ba, 'bhe -bhleŋbe 'kleen 'e yaa so -mole'.

25 'Bhe- 'ke 'fe do -la mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'fe 'e wi.

26 'Bhe kleŋbeya do 'e 'yi, 'ke -Setran' 'wlenna- -a 'gbu ma, 'bhe- 'kee- gwledan -a 'gbu ba; 'yee- -Setran' 'gbu -a -glooya' 'e yaa so -mole', 'bhe- -e yan.»

27 «'Ke mee do -o -a zi 'bhii- -e ge wla fanŋan- mee do ba 'fa □la, 'bhe- -e 'bhe 'koope- mu faan, 'η bhe, -e 'bhe mee 'e gbe 'pegee 'bhe gaan mu 'e yre 'pe. 'Bhe- 'kee- -yaan 'bhe yrelele 'pe, 'bhe- -a gbese 'bhe fanŋan- mee 'e 'bhe a 'fa -la pe mu 'e 'faanle ta.

28 Wlan 'e ni, 'mi pe 'ka ni doo: -Waanbhaa' nu bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle-, 'ke 'bhe ge 'kpale- -wa 'tose ma jan 'mu 'la 'kpen □woa 'mu ta.

29 'Dun- 'ke 'bhi 'la □jan 'yoo- □woa Lii 'Wen 'e ma, -Waanbhaa' laa nu 'bhe -za 'yoo- 'e 'sroma- 'yanle -titi, -amasroyi 'bhe -za 'yoo- 'kwe 'e nu bole 'e wiin- 'yikpensee ta.»

30 Zesu -janwoa 'Ton daan mu 'e ni 'bhe gbene- bhe, -amasroyi 'mu 'yaa- pe 'zi doo lii -yoo' -o -a zi.

Mee 'la zan mu -o 'ke Zesu a 'fa -la mu -zeze 'gbu 'e 'le

(Matie 12.46-50; Luki 8.19-21)

31 Zesu 'yaa- bhla 'la ba 'bhe yre 'e □noo, 'ke -a nee 'pegee -a □nwagwlen' mu 'e 'nule. -O -dulaa' 'peeli-, 'bhe- 'ke -o mee winbole -a 'siyre- noo-.

32 -Zamaa' 'mliŋgole yaale -yaa 'yee- Zesu zi, 'bhe- -wa □pia -a ni doo: «Dula- doo, 'e nee 'pegee 'e □nwagwlen' mu 'e, 'bhe- 'e 'nwale- mu 'e -woo 'peeli-. 'Bhe- -o maza 'e ma.»

33 Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «-Dele 'ke 'η nee 'pegee 'η neene- mu 'e 'le ee?»

34 'Ezin- 'ke -ya -yre 'mliŋgole -a zi mee mu 'e ta, 'bhe- 'ke -ya pele- 'kaa: «'N nee 'pegee 'η neene- mu 'e 'wole- -ge.

35 Wlan 'e ni, 'ke mee 'oo mee 'la -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhe zan -le 'ke 'η nee 'pegee 'η neene-, 'bhe- 'η nee -ne le 'e 'le.»

4

Pebhe bo mi ma -goon

(Matie 13.1-9; Luki 8.4-8)

1 'Ezin-, Zesu -dwa mee mu 'e daanle ma Galile -draa 'e goona. 'Bhe- -zamaa' 'sre -gbene do □nwa 'mliŋgole a zi, -asiikoo -e -ja yaale -yitakon do 'yi, 'bhe -yaa -yi 'e ta, 'bhe- -zamaa' 'e 'yaale- -yaa -yi 'e goona.

2 -E -yaa -o daan 'zi -za -bebe 'le -goon mu -la -yi, 'bhe- -e -yaa -o daan 'zi bhla 'la ba -ya □pia -o ni doo:

3 «-Ka 'ka 'tronkpa 'η ni doo: Pebhe bo mi do -ja pebhe boyre noo-.

4 -E -yaa pebhe mu 'e bo 'zi bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'e ta, 'ke pebhe mu 'e 'ledo- 'klaale zibhe 'e 'lezi-, maanne- mu 'e -daa 'ke 'bhe mu 'mu 'bhlele.

5 -A -le -bheke' do -klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bhe- 'tre kplankplan laa -yaa -o -la. Pebhe mu 'e -o □bhwa -gun blaale-, 'dun- -o 'sene 'laa gele 'tre 'yi 'egboonle.

6 -Yrete' 'peenle- -saan bhla 'la ba, 'ke -yoo diin -ne mu 'e dele-, 'ke -o gale-; -amasroyi -o 'sene mu 'e waa geyre -srowole 'tre 'yi 'egboonle vle mu 'e 'koo.

7 Pebhe mu 'e 'ledo- -klalaa' lere mu 'e yi. -O 'pegee lere mu 'e □bhwa 'eke- zi, 'ke lere 'mu 'e 'kpale -o ta, 'bhe- 'ke 'mu -o -dewole. 'Bhe- waa 'sole- -o bhaa klele-.

8 Pebhe 'e 'ledo- -ja -klalaa' 'tre ti 'yi. 'Bhe- -o □bhwa 'elrele, 'ke -o gbaandele, 'bhe- 'ke -woo -bhaale'. -O diin do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla, -o diin -bheke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhe- -o diin -le -vindo' 'e 'bhe bhaa -keme do □kla.»

⁹ Zesu 'pe -o ni dɔɔ: «'Ke -a -yima' 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ŋgblo ma, -ya -yima'!»

-Mɛle ɔkla 'bhɛɛ- Zesu -o -gɔɔn mu bɔ 'zi ɛɛ?

(Matie 13.10-17; Luki 8.9-10)

¹⁰ Zesu 'e 'plɛngwa- -zamaa' 'ɛ ma bhla 'la ba, mɛɛ 'la zan mu 'mlɛngole -yaa -a zi 'mu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'mu 'a -lɔkpaɔ dɔɔ: «-Gɔɔn mu 'ɛ 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

¹¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'trɔnkpa zii' 'ŋ ni, -Waanbhaa' -yaa' -bhɛngbeyaa gaanyiza mu 'ɛ dɔleya 'ɛ ɔnaa 'ka mu -la ni. 'Duŋ- mɛɛ -vin mu 'ɛ, 'ŋ -za mu 'ɛ kpɛn wo 'mu ni -gɔɔn mu -la -yi,

¹² 'kooko-,
<'ke -woo -yɛkpaɔ -o ta 'elrele, waa sɔ -o yelee-, 'bhɛɛ- 'ke -woo ɔmaa -o 'trɔn 'le, waa sɔ -o -yimale;

'kebhlaale waa nu -o zru niinale -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -sroma yan.»

Zesu -o pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Luki 8.11-15)

¹³ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ 'yimale ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ka nu -gɔɔn -vin mu 'ɛ 'yimale 'nale- -a ma ɛɛ?»

¹⁴ Pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ 'bhɛ -o 'bhii- mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ bɔ.

¹⁵ Pɛbhɛ mu 'la -klalaa' zibhɛ 'ɛ 'lɛzi- 'bhɛ 'yi -le dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔmaa, 'bhɛɛ- 'ke -Setran' 'nule 'bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe blaale-, -o 'bhɛ -jan 'la ɔkpaɔ -o 'kpee 'bhɛ gɔlɛ.

¹⁶ 'Bhɛ kɛgbeya 'ɛ 'yi, pɛbhɛ -bhɛɛke' mu 'la -klalaa' vlɛ gloglo mu 'ɛ 'yi, 'bhɛ mu -o 'bhii- mɛɛ 'la zan mu 'ke -o -Waanbhaa' a -jan ɔmaa, -o dɔ -a ɔla 'bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe blaale- 'ke -o zrukpaale 'le.

¹⁷ 'Duŋ- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'bhɛ 'laa 'bhɛ 'sɛnɛ gbaan -o zru 'ɛ 'yi. -Woo kpa 'bhɛ 'yi 'waati sa ba, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'trɛbhole -saan, 'bhɛ 'pegee

'ke -o -yɛnkpaale -saan -o ta bhla 'la ba -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -zayi', 'bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe -o ploɔ a ma.

¹⁸ Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- lɛɛ mu 'la pɛbhɛ mu 'ɛ -klalaa' 'mu 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔmaa -o dɔ -a ɔla.

¹⁹ 'Bhɛɛ- -o blina- yien bo yikpɛn- ta 'drunyan 'lɛɛ- 'yi pɛ mu 'ɛ -zayi'. -O bhla ma -naflo mu -glin, 'bhɛ 'pegee -o zru bhɔle klɛ pɛ -gloɔn 'ɛ 'kpɛn ma, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ yaa boyrɛ -srɔɔwo' -o zru 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwo- -o ma.

²⁰ Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- 'trɛ ti -lrele' 'la 'ke pɛbhɛ mu 'ɛ -klalaa' 'bhɛ ta. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔmaa, -o dɔ a ɔla, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ 'yizaklɛ: Mɛɛ 'ke mu 'bhɛ 'yi za -lrele' klɛ -gloɔn mia do 'bhɛ vu, mɛɛ -bhɛɛke' mu 'bhɛ 'yizaklɛ -gloɔn mia yaga, 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' mu 'bhɛ 'yizaklɛ -gloɔn -kɛmɛ do.

-Lanbha ma -gɔɔn (Luki 8.16-18)

²¹ 'Bhɛ blaɔn, 'ke Zesu -o -lɔkpaale 'kaa: «-Lanbha 'bhile- 'ɛ -wa dulaa' 'gbɔngbo -la -la taa- mɛɛ yilapɛ -la ɔla ɛɛ? 'Ŋ bhe 'tɛ -wa duŋ -lanbha duŋyɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ɔnɔɔ laanima.

²² -Amasɔyi, pɛ 'oo pɛ 'la gaanle -o, 'bhɛ nu 'pwele- 'tebhile ba -yɛkpaɔ' do, 'bhɛɛ- gaanyiza 'tole- gaanyiza, 'bhɛ ta nu 'pwele- 'pɛɛlii- mɔkpɛn' yɛ ma.

²³ 'Ke -a -yima' 'trɔn mɛɛ 'la zan ŋgblo ma, -ya -yima'.»

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka -o 'kɛla 'ma zii' 'ŋ 'lii, -ka 'bhɛɛ- -za 'kun 'elrele. 'Ka pɛ yeke- 'la na mɛɛ ni, -o nu 'bhɛɛ- yeke- 'nale 'ka ni, 'bhɛɛ- -wa baankpa a ta 'ka ni.

²⁵ 'Bhɛ kɛgbeya 'ɛ 'yi, 'ke pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu pɛ baan' 'nale- 'bhɛ zan ni. 'Duŋ- 'ke pɛ 'ke 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛ zan laa nu -za 'kɛdo- -srɔɔwole; 'ali- pɛ sanɛ- 'la 'bhɛ -o -a 'kɔɔ, -o nu 'bhɛ 'kunlɛ-.»

Pɛbhɛ 'la bhɔ -a 'gbu ma 'bhɛ ma -gɔɔn

26 Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' a -bhlenḡbeya 'e 'yoo-gee' a ma: Mɛɛ do pɛbhɛ ɔ̄bwa -yaa' gbabhɛ 'e ta.

27 'Kee- yidia- oo, 'kee- ɔ̄bwa -a -yɾɛ ma oo, -bi zi 'pegee -yɾɛkpa', pɛbhɛ 'e bhɔ, 'bhɛɛ- -e gbaandɛ ɔ̄nɛ- 'la gbɛɛn- yaa 'bhe do 'kpɔ 'yaango-.

28 'Trɛ 'e -ya ya 'ke pɛdiin 'e 'le 'pe, 'bhɛɛ- pɛdiin 'e gbaandɛ, 'bhɛɛ- -ya -vlo mu klɛ 'bhe blaɛn, 'bhɛɛ- -a -leyan' 'ke -a bhe mu 'e 'solele -a -vlo mu 'e ma boolazi.

29 'Ke -o -tranna bhla 'la ba, mɛɛ mu -ɔ̄nɔ si 'bhɛɛ- -woo kan, -amasɔyi -o 'kan 'waati 'e ɔ̄bhwa.»

Mutaadi bhe ma -gɔɔn

(Matie 13.31-32,34; Luki 13.18-19)

30 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-O -sɔ -Waanbhaa' -bhlenḡbeya 'e danle-mɛla ma 'ezin- ɛɛ? Taa- -o sɔ -a zɔnle- -gɔɔn -gloɔn 'e -dela ma 'ezin- ɛɛ?»

31 -Waanbhaa' -bhlenḡbeya -yoo 'tɛ 'bhii- mutaadi bhe do gbɛɛn-, 'ke -wa ɔ̄bwa 'trɛ 'e 'yi, 'yela- 'fiɛntrɔnnɛ 'yiya- 'trɛ 'e ta pɛbhɛ mu 'e 'kpen ni.

32 'Ke -o -yaan -a bolele bhla 'la ba, 'kee- ɔ̄bhwa -e tro 'bhɛɛ- -a diin 'e kan -zienbhe' gba 'e 'yi pɛdiin mu 'e 'kpen ta, -a gbɛ mu 'e -woo -yidɛ', -asiikɔɔ gba la maanne- mu sɔ 'mu 'fɛ 'kpale- -a -laa mu 'e 'yi.

33 Zesu 'yaa- -Waanbhaa' a jan 'e 'wo zii' -o ni -gɔɔn -bebe 'yi 'bhii- 'kɛla bhe 'bhe gbɛɛn-. -O -yaa sɔ -Waanbhaa' a -jan yɛkɛ- 'la 'yimale, -e -yaa 'bhɛɛ- wlata -gɔɔn bɔ 'zi -o ni.

34 Yaa -yaa -jan sanɛ- -wo -o ni, 'ke yaa -gɔɔn bɔ 'bhe zi. 'Duɲ- 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'gbansaan 'te -yaa klɛ 'waati 'la ba, -e -yaa 'bhe -gɔɔn mu 'e 'kpen -yipe' 'mu ni.

Zesu -ploɔ -gbɛnɛ 'e makpalaa

(Matie 8.23-27; Luki 8.22-25)

35 'Bhe -yɾɛkpa' do 'e 'le yroma 'e zi, Zesu pe -yaa' *-klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'kan -draa 'yɾɛ gbɛ do 'e ta.»

36 -O ɔ̄gwa -zamaa' 'e -din bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'yaale- -yaa gban -yitakon 'la yi, -yaa' -klanlanɛ mu 'e -ja 'kɛle- 'bhɛɛ- -yitakon do 'kpɔ 'e 'bhɛɛ- 'yi. -Yitakon 'bhɛɛke mu -yaa ge 'zi -o zi 'ezin-.

37 -O -yaa 'bhe 'yi bhe 'tɛ, 'ke -ploɔ -gbɛnɛ do 'kanle- 'sanle, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- -yipɔɔ' mu 'e 'kla zii' -yitakon 'e 'yi, -asiikɔɔ 'bhe 'yaa- zan 'pale- 'ke -yi 'e' le.

38 'Bhe bhla 'e ba, Zesu 'yaa- yidɛ 'zi -yitakon 'e 'yi -o -zanta', ɲgblo 'kpa -piti 'e ta. -Wa bwele 'tɛ, 'ke -wa pele- -a ni 'kaa: «'O daan mi, 'woo- zan galawolɛ -yi 'e ba, 'yaa 'bhe yienkan ɛɛ?»

39 Zesu bwele 'tɛ, 'kee- -yranle' -ploɔ 'e zi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -draa 'yi 'e ni dɔɔ: «'Bhe 'swa- 'bhe 'yi -gee', 'kpala!» 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -ploɔ 'kanle- 'e dulale, 'bhɛɛ- 'ke pɛ 'e 'kpen 'kpaale siin.

40 'Bheɛ- Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «-Mele ɔ̄kla 'bhɛɛ- 'ka -o -gblaan 'zi -gee' ɛɛ? -E ɔ̄kla 'nale- 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi ɛɛ?»

41 'Bhe ɔ̄nɔɔ bhe, 'ke -gblaan -gbɛnɛ do 'klale -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «'E! Mɛɛ -gloɔn 'e -dele mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? 'Ali- -ploɔ 'pegee 'yi 'mu 'kpen 'a 'weli- ma.»

5

Zesu lii -yɔɔ' ɔ̄gbian mɛɛ do zi Gadara 'klɛn 'e 'yi

(Matie 8.28-34; Luki 8.26-39)

1 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e -o 'bhɔle- Galile -draa 'e 'yɾɛ gbɛ do 'e ta, Gadara mu 'e -waa' 'klɛn 'e 'yi.

2 Zesu zinale -yitakon 'e 'yi, 'bhe yɾɛ do 'e ɔ̄nɔɔ bhe, 'ke mɛɛ do 'pwele -a -yi 'kee- da mɛɛ bu mu 'e ta, 'bhɛɛ- -e ɔ̄nwa 'yee- Zesu -lɛpale. Zina 'yaa- -a zi.

3 -E -yaa yi mɛɛ bu mu 'e ta, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ fanḡan- 'laa -yaa sɔ 'a -yɾɛle' ta -li, 'ali- 'kee- -yaa klɛ piibhe kpɛle- mu 'le.

⁴ -Amasroyi -so, -o piibhe 'gblun mu □bwa a gaan mu 'ε ma, 'bheε- -wa gbε ta -yrela' 'ke piibhe kpεε- mu 'le. 'Dun- -e 'bhe piibhe 'gblun mu 'ε -gwa -a gaan mu 'ε ma, 'bheε- -ya gbε ma piibhe kpεε- mu 'ε -kplɔɔkplɔɔdwa, 'bheε- -e 'mu takaa-; 'bhe 'pegee -ya gaan ma piibhe 'gblun mu 'ε 'kpen 'cienna. Mεε 'kedo- 'kpɔ gbε laa -yaa so -li -a 'kunle- ta.

⁵ 'Waati 'ε 'kpen ba, -bi zi oo, -yrekpa' oo, -e -yaa kanaa' bu mu 'ε ta, 'bhe 'pegee vlε gɔɔn mu 'ε 'wiinj-, 'kee- ge gbekanlele, 'bheε- 'kee- ge a 'gbu madiηwole 'le -so vlε mu 'ε ma.

⁶ -A -yrekpale Zesu ma 'egboonle 'te, 'kee- gele- blasanlele 'bhe ba -yre ta ye, 'bheε- 'kee- 'bhe gbale- -a 'kpɔ zenlele 'bhe 'lεε.

⁷ 'Bheε- 'kee- -gbekanle 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «-Mεle 'o 'pegee 'bhi 'plen- εε laanima *-Waanbhaa' Gbe Zesu, 'η mazato -Waanbhaa' 'to 'ε -zayi', 'bheε- 'yaa -yrenkpale 'η ta.»

⁸ -E -janwoa 'bhe gbεen- bhe, -amasroyi Zesu 'a □pia lii -yɔɔ' 'ε ni 'elwale 'pe dɔɔ -e go 'yee- mεε 'ε zi.

⁹ 'Bheε- Zesu 'yee- mεε 'ε 'lrɔkpa dɔɔ: «-Wo 'e sii 'nale εε?» 'Ke -ya pele- dɔɔ: «-Wo 'η sii <-zamaa' 'srε, -amasroyi 'woo- 'ebebele.»»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tε, 'kee- -sromabole Zesu ni 'ebebele dɔɔ: «'E 'zoole-, 'yaa 'o -gbinle' 'klεen 'lεε- 'yi.»

¹¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, □swa 'lε -gbεnε do -yaa pεbhle 'zi gɔɔn 'ε 'wiinj-.

¹² Lii -yɔɔ' mu 'ε -sromabwa Zesu ni dɔɔ: «'Ke 'yoo -gbian mεε 'lεε- zi -a 'to 'o ge wla □swa mu 'la bhe -o 'yi.»

¹³ Zesu -dwa 'bhe □la -o ni. 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o gole- mεε 'ε zi, 'bheε- 'ke -o gele- wlalε □swa mu 'ε 'yi. 'Bhe 'yi 'tε, 'woo- □swa 'lεdo- 'ε -o -daa blasanlele vlε gɔɔn 'ε 'wiinj-, 'ke -o nule- baalε -draa 'ε ba, 'bheε- 'ke -o 'kpen gale-. -O -yaa bhɔ □swa 'waa plε -din.

¹⁴ 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o gooba mu 'ε 'kanle 'eke- ma, 'bheε- 'ke -o gele- 'bhe -za 'ε 'wonwonzenle 'bhe □nɔɔ

-wa 'ε 'pegee gba la -wa 'nε mu 'ε ta. Mεε mu 'ε □nwa 'tε 'bhe -za 'ε yreḡlinle.

¹⁵ -O bhole Zesu -din, 'ke -o lii -yɔɔ' 'srε 'yaa- mεε 'la zan zi 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa, 'bheε- dunε- 'klale- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee 'bhe -yrebakpaale -yaa. -O -yrekpawoa 'bhe 'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

¹⁶ Mεε 'la zan mu 'a □ya Zesu zi, 'bheε- 'ke 'mu 'yee- -za 'ε 'kpen klεyre □ya, -za 'la □kla 'yee- lii -yɔɔ' zan 'ε ni, 'bhe 'pegee -za 'la □kla □swa mu 'ε ni 'ezin-, 'mu 'bhe -za 'ε 'kpen 'yigɔɔnna 'woo- yre ma □nɔɔ -glin mu 'ε ni.

¹⁷ 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o -sromabole Zesu ni dɔɔ 'bhe go -waa' 'trε 'ε ta.

¹⁸ Zesu 'san bhla 'ε zi -yitakon 'ε 'yi, 'ke lii -yɔɔ' 'ε 'yaa- mεε 'la zan zi, -e -sromabole 'sanle Zesu ni dɔɔ -e bole- 'bhe zi.

¹⁹ Zesu 'laa dɔle 'bhe □la -a ni, -ya □pia -a ni dɔɔn' dɔɔ: «Ge 'e ba 'fε 'lε ma 'yaa- mεε mu 'ε ba, 'bheε- Mεεzan -Waanbhaa' -za 'wlan 'la □kla 'e ni, 'bhe 'pegee 'e 'yrenklaa- -a ma gɔnε- 'la gbεen- bhe, 'bhe 'kpen 'yipe- -o ni.»

²⁰ 'Yee- mεε 'ε gele 'tε, 'kee- Zesu -za 'la □kla -a ni 'bhe 'wonwonzenle 'yee- 'klεen do 'ε 'yi -wa vu 'ε 'kpen ta. Mεε 'la zan mu 'kpen Zesu klεza 'ε □maa, -o 'kpeelenia -o ma.

Zesu le do -bheela 'bhe 'pegee -e Zailusi 'lunε do -bwela gale ba (Matie 9.18-26; Luki 8.40-56)

²¹ 'Bhe -blaan, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o -draa 'ε takaa- -yitakon 'ε 'yi, 'bheε- -o nu gbε drεεwoa- -draa 'ε 'yre gbε do 'ε ta. -O bhole -draa 'ε bhonla, 'ke -zamaa' 'srε do 'klale -o zi.

²² 'Bhe klεle 'tε, 'ke Zuufu mu daanfε' 'ε □la -kunlii' mu 'ε do nule-, -o -yaa 'bhe sii Zailusi. 'Bhe Zesu 'yele-, 'kee- baale' 'bhe gaan ma.

²³ 'Bheε- 'ke 'bhe -sromabole 'yee- Zesu ni dɔɔ: «'Nj 'lunε 'ε 'lε -o zan 'kpaale-, nu ge 'η ba, 'bheε- 'yee- gbε 'kpa -a ma, 'kooko- -e bheε.»

24 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o 'pegee Zesu gele- 'eke- zi -a ba -le ma. -O -yaa ge 'zi bhla 'la ba -a ba -le ma, -zamaa' 'sre do 'la dɔle -yaa -a zi 'mu 'yaa- 'klin zii' 'eke- ta gbɛ 'ɛ 'kpen zi -a ma.

25 Le do -yaa -zamaa' 'ɛ 'plen-, -a lɛɛ vu ta plɛ 'ke yaa -yito' 'ɛ 'lɛ 'laa kan.

26 -E ɲmwa -a -laanɛkpale ma, 'bhɛɛ- 'bhe ɲkla 'trɛbhɔle. -A 'kɔɔ -gɔli' 'ɛ 'kpen 'yaan- 'ke yaa 'klenyawo. Droon' yaa ga 'ɛ baan' -le -yaa 'kla zii' -a ba.

27-28 -E Zesu a -za 'ɛ 'male-, 'ke -ya pele- -a 'kpee dɔɔ: «'Ke 'ɲ ɲswa 'ɲ gbɛ yanle- sa -a ta dune- 'ɛ ma, 'ɲ nu -bheele'» 'Bhe 'yi 'te, 'kee- nule- wlale -zamaa' 'ɛ 'plen- Zesu -zanta', 'bhɛɛ- 'ke -ya gbɛ yanle- 'bhe ta dune- 'ɛ ma.

29 'Bhe yre do 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke yaa -yito' 'ɛ 'lɛkanle 'te; 'bhɛɛ- 'kee- bheele' yaa ga 'ɛ 'yi.

30 'Bhe yre do 'kpɔ 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'yaangole -a 'flɛ 'yi 'bhii- 'soleya fanjan- do -pwela -a -yi. -Ya -lɛklale -zamaa' 'ɛ ta, 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «-De -le -yaan 'ɲ ta dune- ma ɛɛ?»

31 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɛkwan a ni dɔɔ: «'E 'yre 'laa -o -zamaa' 'ɛ 'klinle- ma 'e zi, 'bhɛɛ- 'yoo 'o 'lɔɔkpa zii' dɔɔ -dele -yaan 'e ma ɛɛ?»

32 'Dun- Zesu 'a 'yre 'mlinwoa- -a zi mu 'ɛ ta, 'kooko- mɛɛ 'la zan -yaan -a ma -e 'bhe zan ye.

33 'Yee- le 'ɛ 'yaa- bɛɛn 'zi gbalaan 'ɛ 'kɔɔ -kpakpa. -E -nwa -a 'kpɔ zenle Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -e -za 'la ɲkla -e 'bhe 'kpen wlanɲpia Zesu ni.

34 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N 'lunɛ, 'yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e -gwa -za 'yi, ge 'e ba yilabla ta! Bhaa 'yaa- ga 'ɛ yaa niinalɛ 'e ma 'ezin.»

35 Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mɛɛ 'ke mu dale- Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ -kunlii' Zailusi ba -le ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E 'lunɛ 'ɛ ɲkla 'ke siele', 'yaa -kɔɔ' daan mi 'ɛ 'trɛbhɔle 'ezin.»

36 'Dun- Zesu 'laa 'bhe -jan 'ɛ bɔle -klɔsi 'yi, 'ke -ya pele- Zuufu mu

daanfɛ' -kunlii 'ɛ ni dɔɔ: «'Yaa -gbalaanle', 'e 'kpa 'mi 'yi drɔɲ.»

37 -O ge bhla 'ɛ zi 'yee- Zuufu mu daanfɛ' -kunlii 'ɛ ba, Zesu 'laa dɔle -a -la 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ge -o zi, 'ke ya 'e go Pieri, 'bhɛɛ- Zaki 'pegee 'bhe 'nwagwlen- Zaan ba.

38 -O bhɔle Zuufu mu daanfɛ' -kunlii 'ɛ ba, 'ke Zesu -zamaa' do yele- 'ke -woo -we 'zi 'zoozoo-, 'bhe 'pegee mɛɛ 'ke mu -yaa wisi' zii' 'ke -o -gbekan' 'egloole.

39 -E wlale 'fɛ 'ɛ ɲla, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o -we 'zi -gee' 'zoozoo- ɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka -o wisi' zii' ɛɛ? -Nɛ 'ɛ yaa gale, -yoo yi pla.»

40 'Bhe klɛle 'te, 'ke 'bhe mɛɛ mu 'ɛ 'sonsile Zesu ma. -Ayile, 'ke -yoo 'kpen 'pwele 'pɛɛlii-. 'Kee- -nɛ de 'pegee -nɛ 'ɛ nɛɛ, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu ɲnwa -a zi 'mu 'te -la 'tole 'a zi. 'Bhe- 'ke -o gele- -nɛ gbaa 'ɛ 'yilayre 'ɛ ɲnɔɔ.

41 -E -nɛ 'ɛ ɲkwan 'bhe gbɛ ma 'ke -ya 'siile 'kaa: «*Talita kumi!* » 'Bhe 'yile-: «-Gblanɛ, 'mi pe 'e ni dɔɔ 'e 'wlen-!»

42 'Bhe yre do 'kpɔ 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke -gblanɛ 'ɛ bwele- gale ba, 'ke -ya -wlenle', 'bhɛɛ- 'kee- 'taawole 'sanle. -A lɛɛ -yaa vu ta plɛ. Mɛɛ mu 'ɛ -o -gblanɛ 'ɛ bwele yele gale ba, 'ke -o liibhaale -o ma 'kee- kan a -dan' ta.

43 'Bhe bla, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle- dɔɔ waa 'bhe -za 'ɛ 'pele- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni. 'Bhe- -e pe -o ni -o pele na -gblanɛ 'ɛ ni.

6

Nazareti mu 'ɛ waa dɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi

(Matie 13.53-58; Luki 4.16-30)

1 Zesu gole 'bhe yre 'ɛ 'nɔɔ-, 'kee- gele- -a 'tro -wa 'ɛ ta.

2 *-Yitre' yi 'ɛ 'bhɔle-, 'kee- mɛɛ mu 'ɛ daanle 'sanle *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɲla. Mɛɛ 'sre 'la 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpen 'kpeɛɛnia, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Ee! -E 'bhe -za mu 'lɛɛ- 'kpen -daanna -dela ba ɛɛ? -Zadɔleya 'la -ya 'kɔɔ, 'bhe

'pegee -e 'sole- maza mu 'la kle 'zi, -dele 'bhe 'sole- maza mu 'e kle 'sen 'na zii' -a ni ee?

³ Mari gbe 'fe 'wiinkpa mi 'e yaa 'kele- ee? Zaki 'pegee Zose, 'bheε-Zude 'pegee Simo 'naagwlen- 'e -yaa 'kele- ee? 'Bheε- -a neεne- le mu 'e waa -o 'koo ba -ge ee?» -O 'kpeejan- mu 'e ma, waa 'sole- -o 'kpale -a -yi.

⁴ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-O -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e -ledo' a ma yrekpen- □nɔɔ, 'foke ya 'e go -a 'gbu da -wa 'la ta 'mu □nɔɔ mu 'e ba, 'bhe 'pegee -a de mu, 'bheε- -yaa' 'fa -la mu 'e ba.»

⁵ Waa -o 'kpalawole Zesu 'yi -a 'gbu da -wa 'e ta, yaa 'sole- 'sole- maza -bebe klele 'bhe □nɔɔ; 'ke yaa 'e go -ya gbe -kpa gade mu 'dama 'la ta 'mu ba, 'bheε- 'mu 'bheela-.

⁶ Waa -o 'kpalawole -a -yi bhe, 'bhe 'a 'kpeelenia -a ma. Zesu -ja 'kaanle- Nazareti kpe ma -wa mu 'e ta 'kee- ge mεε mu 'e daanlele -Waanbhaa' a -jan 'e 'le.

Zesu -yaa' -klanlane vu ta ple 'e 'winbo- 'zi -Jan 'NrAle- 'e 'woyre- nɔɔ- (Matie 10.5-15; Luki 9.1-6)

⁷ Zesu -yaa' *klanlane vu ta ple 'e 'siila- -a -din, 'bheε- 'ke -yoo winbole 'sanle ple ple 'kaa -o ge -Jan 'NrAle- 'e 'woyre- 'e nɔɔ; 'bheε- 'kee- 'sen 'nale -o ni 'ke -o lli -yoo' mu -gbin mεε mu zi.

⁸⁻⁹ 'Bheε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o gelawo zii' gben 'e ta bhe, 'ka 'laa pele 'pegee gben ta ge 'pepe 'sile-, 'bheε- 'ka 'laa -goli' do 'kpo bole 'ka 'wiinj-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa dunε- ple 'klale- 'ka ta. 'Dun- -ka 'ka 'taawo 'beni mu 'si, 'bheε- -ka -sawla 'wla 'ka gaan ma.»

¹⁰ -E pe -o ni 'ezin-: «'Ke 'ka □bhwa -wa 'la ta, 'bheε- 'ke -o 'ka 'cieya- □kla 'fe 'la □la, -ka bo 'bheε- □la, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka jilale ma.

¹¹ 'Bheε- 'ke waa 'ka 'kunle- 'elrele, 'bhe 'pegee 'ke waa -o 'tronkpale 'ka 'wojan- mu 'e □la yre 'la □nɔɔ, 'ke 'ka -o go 'zi bhla 'la ba 'bhe yre 'e 'nɔɔ-, -ka 'ka gaan mazon 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'ke 'ka 'ka gaan ma bwegblen- mu

'e 'kpen go. 'Bhe nu klele 'bhe yre 'e □nɔɔ mu 'e -waa' -za 'yoo- 'e ma 'toomasie 'le.»

¹² -Yaa' -klanlane vu ta ple 'e -o -ja 'bheε- 'yi 'te, 'bheε- -o -yaa pe 'zi mεε mu 'e ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'taawogbeya 'e 'niina- 'ke 'ka 'ploo- -za 'yoo- klele ma!»

¹³ -O 'zina -bebe □gbian mεε mu zi. -O gade mu -bebe 'srola- 'ke -yrɔn 'le, 'bheε- -o 'mu 'bheela-.

Mεε Wiinjε' Mi Zaan deyre (Matie 14.1-2; Luki 9.7-9)

¹⁴ 'Bhe 'waati 'e ba, -Bhlangbe Erodi Antipasi Zesu 'to 'e □maa, -amasroyi -o -yaa 'bhe 'tobho zii' yrekpen- □nɔɔ. Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mεε Wiinjε' Mi Zaan -le -bwela gale ba, 'bhela- -yile 'sole- maza mu kle -glooya' -o -a 'koo.»

¹⁵ Mεε 'ke mu -yaa 'pe zi dɔɔ: «Eli -le». -A 'ke mu -yaa 'pe 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' -lela' janwo mi do -le 'bhii- 'elwaleta -Waanbhaa' -lela' -janwo' mu 'e gbεen-.»

¹⁶ 'Yee- -bhlangbe Erodi Antipasi 'bhe -jan mu 'e 'male-, 'ke -ya pele- 'kaa: «'An □pia mεε mu 'e ni dɔɔ -o Zaan 'la ngblo 'kan, 'bhe -le 'kele-».

(Matie 14.3-12; Luki 3.19-20)

¹⁷⁻¹⁸ -Za 'la □kla 'bheε- *Erodi 'a □pia mεε mu 'e ni dɔɔ -o Zaan ngblo 'e kan' 'bhe -le -ge: 'Yee- Erodi Antipasi -a 'gbu neεne- Filipu 'na Erodiadi □sia 'ke -a na 'le. 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zaan 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ke 'yee 'gbu neεne- na □kla 'kee 'na 'le, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'lirele- 'le.» 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Erodi mεε mu winbole Zaan 'kunyre- nɔɔ-, 'bheε- 'ke -wa bole- -kaso 'yi.

¹⁹ Erodiadi zrupliile -yaa Zaan ma 'bhe -zayi', 'bheε- -e -yaa 'bhe deyre -la -glin 'zi, 'dun- -a gbe laa 'sole- -lido' 'bhe dele ta.

²⁰ -Amasroyi Erodi -yaa -gasikpa Zaan 'leε 'egbenele. 'Bheε- -a 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zaan -o 'ke mεε -ledɔɔle 'le, 'bhe 'pegee mεε 'wenj do 'le, 'bheε- -e -yaa 'bhe tagbin. 'Kee- -yaa Zaan 'wojan- 'e ma, -a zru ba 'te

'yaa- dɔ. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'bhɛ 'yaa- sɔ -a ni 'ke -ya 'tronkpa- Zaan ni.

21 'Dun- -yrekpa' do, 'ke Erodiadi -a pɛ -za -zigo' yi 'ɛ 'bhole. 'Bhɛ yi 'ɛ 'yaa- 'ke -bhleŋgbe Erodi 'ya lɛɛ -zabla' yi 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. Erodi pɛ -koo -gbɛnɛ do ɔkla. -E -yaa' mɛɛ gbalaan mu oo, -srwase' -kunlii mu oo, 'bhɛ 'pegee Galile 'klɛn 'ɛ 'yi mɛɛ gbalaan mu 'ɛ 'kpen 'siila- 'bhɛ ma.

22 Erodiadi 'gbu 'lu -gblanɛ 'ɛ 'wlale- 'fɛti klɛ 'fɛ 'ɛ ɔla, 'kee- 'srotanle 'sanle. -E ɔswa 'gbu Erodi 'pegee -yaa' 'cie mu 'ɛ ni. 'Yee- -bhleŋgbe Erodi pe 'bhɛ 'yi 'tɛ gblanɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'Kee pɛ 'la 'yɛwoa- 'ɛ ma, 'ɛ nu 'bhɛɛ- 'nale- 'e ni.»

23 -Ya 'sienwoa- 'gbu -gblanɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'Kee pɛ 'oo pɛ 'la 'yɛwoa- 'ɛ ma, 'ɛ nu 'bhɛ 'nale- 'e ni, 'ali- 'kee- ɔkla 'an -bhleŋgbe 'klɛn 'ɛ gbɛ do 'le oo, 'ɛ nu dɔlɛ 'bhɛ 'nale- ɔla 'e ni.»

24 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ 'pwele 'pɛɛlii-, 'kee- gele- -a nɛɛ -lɔkpale dɔɔ: «'N -mɛ pɛ -za 'gbu -la 'yɛwo -a ma ɛɛ?» -A nɛɛ pe a ni dɔɔ: «-A pe 'ɛ 'yoo- Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan ɛgblo 'ɛ 'bhɛɛ- zi.»

25 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ 'niinale blaale- 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- -bhleŋgbe 'ɛ ni: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'e Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan ɛgblo 'ɛ 'bhɛɛ- 'kan, 'bhɛɛ- 'ya na 'ɛ ni pele -koo do ta 'saanibhe.»

26 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ 'yee- -bhleŋgbe 'ɛ ta ɔkla sun 'egbɛnɛle. 'Dun- -ya 'sienlawoa gban -jan 'la 'bhɛ ta -gblanɛ 'ɛ ni, yaa 'cie mu 'ɛ 'yɛ ma, yaa -yaa sɔ a -gbɛdɔle 'bhɛ klɛle ma.

27 'Bhɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya gooba -srwase' mu 'ɛ do winbɔle 'kaa 'bhɛ ge Zaan ɛgblo 'ɛ 'kan, 'bhɛɛ- 'bhɛ nu 'kele- -a ni.

28 -Srɛwase' mi 'ɛ -ja Zaan ɛgblo 'ɛ 'kanɛ- -kaso 'fɛ 'ɛ ɔla, 'kee- nule- 'bhɛ 'le pele -koo do ta. 'Kee- 'bhɛ 'nale -gblanɛ 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- 'ke -gblanɛ 'ɛ 'bhɛ 'kpale 'bhɛ nɛɛ 'kɔɔ.

29 Zaan -a -klanlanɛ mu 'ɛ 'bhɛ 'male-, 'ke -o nule- -a gbaa 'ɛ 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- -a binɛ.

Zesu -o -yaa' winbɔwo mu 'ɛ dayɛ

pe 'zi

30 Zesu a winbɔwo mu 'ɛ dale blaana -waa' 'taa 'ɛ ta, 'ke -woo -lɛkpale 'eke- ta 'yee- Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -o -za mu 'la 'kpen ɔkla 'bhɛ 'pegee -o mɛɛ mu -daanna -za mu 'la 'kpen 'le, 'mu 'yigɔɔnle -a ni.

31 Zesu pe -o ni 'kaa: «-Kɔɔ' go -gɛ, 'bhɛɛ- -kɔɔ' ge 'edanma -kɔɔ' 'yitɛɛ sa -kpe ta yɛ do ɔnɔɔ.» Zesu -janwoa 'bhɛ gbɛn- bhe, -amasɔyi mɛɛ -bebe 'yaa- nu 'zi -o ba 'ke -o ge 'waati 'ɛ 'kpen ba, -asiikɔɔ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa -yaa pɛbhleyɛ -srɔɔwo -o 'kɔɔ.

Zesu pɛbhle ɔnaa mɛɛ 'waa 'soo ni (5.000)

(Matie 14.13-21; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-14)

32 'Bhɛ 'yi, -O -saan -yitakon do 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -yi 'ɛ takanle, 'bhɛɛ- 'ke -o 'gbansaan 'te gele- -kpe 'ɛ ta yɛ do ɔnɔɔ.

33 'Dun- mɛɛ -bebe -o ɔya, -o ge bhla 'ɛ zi -yitakon 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -woo madwa-. 'Bhela- -yile, 'bhɛ mu -daa -wa mu 'ɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- 'mu blasaan-, 'ke 'mu gele- zenɛ blaale- 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'lɛɛ -o -yaa ge 'zi yɛ 'la ɔnɔɔ 'bhɛ ɔnɔɔ.

34 Zesu zinale -yitakon 'ɛ 'yi, 'kee- -zamaa' -gbɛnɛ 'ɛ yeɛ-. 'Bhɛɛ- -o -yrenklaa -a ma. -Amasɔyi -o -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -yoo -o daanle 'sanle -za -bebe 'le.

35 -E ɔbwa mɛɛ mu 'ɛ daanle ma, 'bhɛɛ- 'waati 'ɛ ɔbhwa 'egbɔɔnle. -Ayile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'ke -wa pele- -a ni: «'E 'yrekpa, -kɔɔ' -o -bɔn dɛyɛ' -a ma 'dɛ! 'Bhɛɛ- 'waati 'ɛ ɔbhwa gban 'egbɔɔnle;

36 -a pe mɛɛ mu 'lɛɛ- ni 'kaa -o ge pele mu -loyɛ' -glin -bɔn 'yi -wa mu 'pegee -kɔɔ' -din -wa mu 'ɛ ta.»

37 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» 'Bhɛɛ- -o pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Ali- 'ke 'o denie -goli' 'tanbha -kɛmɛ ple pɛ 'bluu ɔlwa, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'bhɛ ɔnaa

'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ- ni, 'bhɛ sɔ -o mabhɔle ɛɛ?»

³⁸ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -o -lrɔkpale 'kaa: «'bluu 'wɛɛ- -le 'ka 'kɔɔ ɛɛ? -Ka ge -a -glin doo.» -O gele 'eke- -lrɔkpale 'ke -o nule- -a pele- -a ni: «'bluu 'soo 'pegee kaa plɛ.»

³⁹ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Kaa pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o yala- -bɔn -dɔɔ 'ɛ ta -lɛ ma -lɛ ma!»

⁴⁰ 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ -yalaa' -lɛ ma -kɛmɛ do do 'pegee mia plɛ bhɛ vu.

⁴¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ɛ 'pegee kaa plɛ -o 'kunle -a 'kɔɔ, 'ke -ya -yrɛ 'kpale laanima, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle pele 'ɛ ma. 'Bhɛ blaanta, 'kee- 'bluu mu 'ɛ takanle kplokplo, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kɔɔ 'kaa -woo -yicien' -zamaa' 'ɛ ma. 'Bhɛ kɛgbɛya do 'ɛ yi, 'kee- kaa plɛ 'ɛ 'yicienle -o 'kpen ma.

⁴² Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen pɛbhla-, 'bhɛɛ- -o kpɛdwa-.

⁴³ -O yanle pɛ 'ɛ 'bhlelele, 'bluu 'lɛkpu- mu 'pegee kaa mu 'la ɔbwa -o blaana, 'mu ciɛ -nɛ ɔyan vu ta plɛ -paa.

⁴⁴ Mɛɛ mu 'la 'kpen 'yee- pɛ 'ɛ ɔbhla, 'mu 'yaa 'gwlaan- 'waa 'soo (5.000); le mu 'pegee -nɛ mu laa -yaa 'bhɛ mɛɛ -lii 'ɛ ba.

*Zesu 'taawo zii' -draa 'ɛ ta
(Matie 14.22-33; Zaan 6.15-21)*

⁴⁵ 'Bhɛ -za mu 'ɛ 'kanle- -gun bhe, Zesu 'a ɔpia -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o ge 'san -yitakon 'ɛ 'yi kpanma. -E -yaa zi 'bhii- -o 'kan 'a -lɛɛ -sɔ -draa 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta, Betisaida -wa 'ɛ ba -yrɛ 'ɛ ta. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'yee- 'gbu nu 'ploole- -zamaa' 'ɛ ma 'kaa -o ge -o ba -lɛ ma.

⁴⁶ Zesu 'yanle- 'ploolele -zamaa' 'ɛ ma, 'kee- gele- -a 'seriwolɛ gɔɔn do wiinj-.

⁴⁷ -Bi ɔpwa 'waati 'la ba, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- -yitakon 'ɛ 'yi, -yi 'ɛ drɛyi', 'bhɛɛ- 'yee- Zesu do -kplɛn -yaa 'trɛ ma.

⁴⁸ Zesu 'a ɔya 'bhii -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ gbɛzikaan -yitakon 'ɛ 'bhɔle-

ma, -amasrɔyi -plooo 'ɛ 'yaa- 'kan zii' 'kee- nu -o ba -yrɛ ta. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, zrwanzii maa gwɛn -we bhla ɔlwa 'ɛ ba, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ɛ ta 'kee- nu -o ba -yrɛ ta, -e -yaa zan drɔɔn' 'kanle- -o ta.

⁴⁹ -Wa yele 'taawoyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ -yi 'ɛ ta, -e ɔkla -o ni 'bhii- jielii do -le -yaa 'kele-, -ayile 'ke -o -gbekanle 'sanle.

⁵⁰ -Amasrɔyi, -o 'kpen 'a ɔya, 'bhɛɛ- -gblaan ɔklaa -o -yi. 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka 'ka zrudo 'eglɔle, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanle'.»

⁵¹ 'Bhɛ blaana, 'kee- 'sanle -o zi -yi- takon 'ɛ 'yi, 'ke -plooo 'kanle- 'ɛ dulale. -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta.

⁵² -Amasrɔyi, -e 'sole- maza 'la ɔkla -o -yrɛ ma 'bluu 'yicienyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, -waa 'bhɛ -yi 'malɛ- -li bi, -woo 'trɔn 'yi -dwa 'eglɔle 'bhɛ 'yimale ma.

*Zesu gadɛ mu -bheela Zenezareti
'klɛn 'ɛ 'yi
(Matie 14.34-36)*

⁵³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yanle -draa 'ɛ takanlele bhla 'la ba, 'ke -o zinale -draa -yrɛ gbɛ do 'ɛ ta Zenezareti 'trɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -yitakon 'ɛ 'yrela- -yi 'ɛ 'lɛzi-.

⁵⁴ -O zinale -gun -yitakon 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu madɔle 'bhɛ yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe.

⁵⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'ɛ gele- Zesu 'nuza- 'ɛ wonwonzenle 'klɛn 'ɛ 'yi yrekpen- ɔnɔɔ. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- zan gadɛ mu 'ɛ 'le -a ni 'mu 'yila -saa mu 'ɛ ta. 'Ke -o -yaa ma 'kaa -yoo yrɛ 'oo yrɛ 'la ɔnɔɔ, -o -yaa ge -a zi 'bhɛɛ- ɔnɔɔ ye.

⁵⁶ 'Kee- -yaa bhɔ yrɛ 'oo yrɛ 'la ɔnɔɔ, -wa gblaan mu ta oo, -wa 'fientronne mu ta oo, -bɔn 'yi -wanɛ' mu ta oo, mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- nu -waa' gadɛ mu 'ɛ 'lɛkpale -kpan mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -yaa -sromabɔ Zesu ni dɔɔ: «-A 'to 'ke 'waa- gadɛ mu 'ɛ -woo gbɛ yan sa -yaa' dune- tralape 'ɛ ma.» Gadɛ mu 'la 'kpen 'mu gbɛ -yaan 'bhɛ ma, 'mu 'kpen 'bheela-.

7

Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o -gbɔɔ mu a 'sinii ta za -klosikunle (Matie 15.1-20)

¹ Farizi mu 'ε 'pegee *'Tonj daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu. 'Bhεε- -o 'pegee Farizi mu 'ε -ja -o -lɛkpale Zesu zi.

² -O -yaa' *-klanlane mu 'ε 'klosikwan, 'bhεε- -wa □ya 'bhii- 'ke 'mu -o pɛbhlele, 'mu 'laa -yaa 'mu gbe mafe 'bhii- -wa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu a 'sinii ta za 'ε ma.

³ Wlan 'ε ni, Farizi mu 'ε 'pegee Zuufu -vin mu 'ε 'kpen waa -yaa sɔ pɛbhlele, 'ke -waa -o gbe mafele 'elwale 'pe, 'bhii- -o -yaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o -gbɔɔ mu a 'sinii ta za 'ε ma.

⁴ 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -o -daa 'plɛɛ 'yi, waa sɔ pɛbhlele, 'ke waa -o gbe mafele 'elwale pe. -O -gbɔɔ mu -o 'sinii ta za -bhεεke' -bebe □twa -o ni, 'bhεε- -o 'mu 'klosikun: 'bhε 'ke mu -le 'bhii- -waa' -yi 'mipe- mu -yifɛgbeya 'pegee -waa' 'tregbo-, 'bhεε- -waa' piibhɛgbɔ mu -yifɛgbeya.

⁵ 'Bhɛla -zayi' -le, Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj Daan mu 'ε -o Zesu 'lɔkpaa- dɔɔ: «-Mɛle □kla 'bhεε- -yaa' pɛ -klanlane mu 'ε waa -o 'taawo zii' -kɔɔ' -gbɔɔ mu a 'sinii ta za mu 'ε ta εɛ? -Mɛle □kla 'bhεε- waa -o gbe mafe 'bhii- -wa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -kɔɔa' 'sinii ta za 'ε ma εɛ?»

⁶ Zesu 'a zikpaa- -o ni 'tɛ dɔɔ: «Mɛɛ -yɛkɔɔza kle mu, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'ka ba zayi' 'elwale -sɔ, 'bhε □kla 'ke wlan 'le. -A yɔɔndɛle -o -a 'kɔɔ 'kaa -Waanbhaa' pɛ dɔɔ:

«Mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo 'η 'lɛdɔ- -a ma -o -liijan' mu 'te -la -le;

'duj- -o zru mu 'ε 'plɛngole -o 'η ma.

⁷ -Woo 'η gba bhaama, -amasɔyi -o mɛɛ mu daan 'ke bhaaplɛj mu a 'sinii ta za mu -la -le.»

⁸ Zesu pɛ -o ni dɔɔ: «'Ka -Waanbhaa' a pɛ 'tonj mu 'ε to -a nɔɔ-, 'bhεε- 'ka bhaaplɛj mu a 'si ta za mu -la -klosikun.»

⁹ -E pɛ -o ni 'ezin- 'kaa: «'Ka 'ka -banjo' -Waanbhaa' pɛ 'tonj 'gbu 'ε 'yi kpataakpa, 'bhεε- 'ka 'kaa- 'sinii ta za mu -la 'klosikun.

¹⁰ Wlan 'ε ni, Moizi pɛ dɔɔ: «'E dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -o ma 'el-rele». 'Bhεε- -ya □pia 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -a dɛ 'pegee -a nɛɛ 'danganwoa, 'bhε zan -o 'ke dɛpɛ 'le».

¹¹ 'Bhεε- 'ka mu 'bhε -jan 'ε maninaa 'ke 'kaa pɛ dɔɔ 'ke mɛɛ do 'a □pia -a dɛ 'pegee -a nɛɛ ni 'kaa «'N 'yaa- nu bhɔle 'ka ba 'η 'kɔɔpɛ- 'la 'le, 'bhε □kla 'ke 'kɔɔban 'le ('bhε 'yi -le -o pɛ 'la □naa -Waanbhaa' ni)».

¹² 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'bhε zan 'ε ngblo 'ε siɛ, 'bhεε- yaa sɔ -a 'gbu 'srɔɔwole 'ke -ya 'kɔɔpɛ- na -a dɛ 'pegee -a nɛɛ ni -li -titi.

¹³ 'Bhε klegbeya -gloɔn 'ε gbɛɛn-bhε, 'kaa- 'sinii ta za mu 'ε ma, -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yiga- mɛɛ mu 'ε -yɛɛ 'yi. 'Ka 'bhεε- 'yansi za -gloɔn -bebe kle!»

Pɛ mu 'la sɔ bhaaplɛj 'kpee 'trɛɔɔle

(Matie 15.10-20)

¹⁴ Zesu -zamaa' 'ε 'sii gbe drɛɛwoa- 'ezin-, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'kpen, -ka 'ka 'trɔnbado dɔɔ, 'bhεε- -ka -jan 'lɛɛ- 'yima!

¹⁵ Pele 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ wlale- mɛɛ 'kpee, 'bhεε- 'bhε 'a 'kpee 'trɛɔɔ-. 'Duɔ- pɛ 'la da bhaaplɛj 'gbu 'kpee, 'bhε -le -a 'gbu 'kpee 'trɛɔɔ- -Waanbhaa' -yɛɛ 'yi.

¹⁶ ['Ke -jan 'lɛɛ- -yima' 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ngblo ma, -ya -yima'.]»

¹⁷ Zesu -gwa -zamaa' 'ε -din, 'bhεε- -e -ja wlale 'fɛ 'ε □la 'waati 'la ba, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε -o 'yee- -gɔɔn 'ε 'yilɔkpale 'a ma.

¹⁸ 'Bhε klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu laa 'bhε 'yima- εɛ? 'Ka mu 'laa 'yaango- 'bhii- 'pɛlii- pɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ wlale- mɛɛ 'kpee 'bhεε- -ya 'kpee 'trɛɔɔ- εɛ?»

¹⁹ -Amasɔyi, pele laa wla mɛɛ zru 'ε 'yi, -e ge mɛɛ vi 'ε 'bhεε- 'yi; 'bhεε- -e kle 'ke blinpe 'le boolazi.» (Zesu 'bhε -jan 'lɛɛ- 'woa- win 'la ma 'bhε

'yi -le dɔɔ: Mɛɛ sɔ pele 'tɔle- pe 'bhe 'bhlele.)

²⁰ -E pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Pe 'la mɛɛ 'kpee 'trinɔɔ- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe da 'e 'gbu zru 'e 'bheɛ- 'yi.

²¹ -Amasɔyi, 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'e 'kpen da bhaaplen 'gbu zru 'e 'bheɛ- 'yi 'bhii- 'ke mu 'lɛɛ gbɛɛn-: 'joo 'yɔɔ- oo, -faan zru oo, mɛɛ de zru oo,

²² -yanbhɔɔya zru oo, -naflo zru oo, yienya oo, -dawliya oo, 'taa- wogbɛya -yɔɔ' oo, zranwole oo, mɛɛ 'tɔsiele oo, 'e 'gbu magbaandele oo, 'bhe 'pegee -zadokleya.

²³ 'Bhe -za 'yɔɔ- mu 'la bhe, 'mu -la 'kpen da mɛɛ zru 'e 'yi, 'bheɛ- 'mu -le mɛɛ 'kpee 'trinɔɔ-»

*'Cie le do 'e □kpa Zesu 'yi
(Matie 15.21-28)*

²⁴ Zesu gole 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'kee- gele Tiri 'klɛɛn 'e 'yi. -E bhɔle 'bhe □nɔɔ, 'kee- gele- wlale 'fɛ do -la; 'bheɛ- yaa -yaa zi 'bhii- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'a 'yaango- 'bhii- -yoo 'bhe 'fɛ 'e □la; 'duɲ- -a tagaanle laa bole.

²⁵ -Amasɔyi, lii 'yɔɔ- -yaa le do -lunɛ' do zi. 'Bhe yre do 'e □nɔɔ bhe, le 'e -ya 'male- 'kaa Zesu □nwa, 'kee- gele- baale Zesu gaan ma.

²⁶ 'Bhe le 'e 'bhe 'laa -yaa 'ke Zuufu le 'le, 'bhe -yaa da Sirofenisi 'klɛɛn 'e 'yi. -E -sromabwa Zesu ni dɔɔ 'bhe lii 'yɔɔ- 'e -gbin -a -lunɛ' 'e zi.

²⁷ 'Bheɛ- 'duɲ-, Zesu pe -a ni dɔɔ: «-A 'to -nɛ mu 'e pɛbhle 'pe 'bheɛ- -o kpɛdɔ. -Amasɔyi, 'kee -nɛ mu a pɛbhle □sia -o -la, 'bheɛ- 'ya -blinna -gbaan' mu 'e ni, 'bhe 'laa lele.»

²⁸ 'Yee- le 'e pe Zesu ni dɔɔ: «'Bhe -o 'ke wlan 'le Mɛɛzan, 'bheɛ- 'duɲ-, 'ke -nɛ mu -o pɛbhle 'zi, -gbaan' mu 'e -o pɛ piinɛ- mu 'la balaa' -nɛ mu 'e 'kɔɔ pɛbhle -tabali 'e □la 'tre ma, 'mu 'bhe mu -la bhle.»

²⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le -nɛ, 'e -jan 'la □woa bhe, 'bhe -zayi', ge 'e ba -lɛ ma; lii -yɔɔ' 'e -gwa 'e 'lunɛ 'e zi.»

³⁰ 'Yee- le 'e 'nule- -a ba -lɛ ma 'tɛ, 'kee- bhɔle- -a -lunɛ' 'e 'yila- le ta -saa

'e ta. 'Bhe bhla 'e ba 'ke lii 'yɔɔ- 'e -gwa gban 'bhe zi.

*Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- do
-bheela*

³¹ Zesu gole Tiri 'klɛɛn 'e 'yi, 'kee- 'kanle Sidɔn -wa 'e ta, 'bheɛ- -e -yaa zan bhla 'la ba Galile -draa 'e ba -yre ta, 'kee 'kanle -wa vu -o 'klɛɛn 'la 'yi 'bhe 'yi.

³² Mɛɛ 'ke mu -nwa 'ke 'bhobho 'trɔn 'wile do 'le -a ba. 'Bheɛ- 'ke -o -sromabɔle -a ni dɔɔ -ya gbɛ 'kpa 'bhe 'bhobho 'trɔn 'wile- mi 'e ma, 'bheɛ- 'bhe bhee.

³³ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- 'e plɛngole -zamaa' 'e ma, 'kee- gele- 'kele- 'edanma. 'Bheɛ- 'ke -ya gbɛ -nɛbhɛ' plɛ wlale- 'bhe 'trɔn mu 'e 'yi. 'Bheɛ, 'ke -ya -liile' bɔle- -a gbɛ -nɛbhɛ' do ma, 'bheɛ- 'kee- 'bhe -zwanle' 'yee- 'bhobho 'e nre 'e ma.

³⁴ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'e 'yɛkpale laanima, 'ke -ya 'trele 'egbɔle, 'bheɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «*Efata!*» 'Bhe 'yile 'kaa: «-Ka 'ka 'liiploo-!»

³⁵ 'Bhe yre do 'kpɔ 'e □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mɛɛ 'e 'trɔn mu 'e 'liiploole, 'ke -a nre 'e tagbingole, 'bheɛ- 'kee- jan 'wole 'sanle 'elrele.

³⁶ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'nule mɛɛ mu 'e ta, 'bheɛ- 'kee- 'yee- 'bhobho 'e 'mado- mu 'e 'kpen 'lɛmazɔnle 'kaa waa 'bhe -za 'e 'yigɔɔnle mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni. Drɔɔn' -yoo -lɛmalazwan bhe, 'woo- mɛɛ mu 'e -ja -waa' mɛɛ 'e 'bheɛza- 'e wonɔwonɔ baan' zenle yɛkpen- □nɔɔ.

³⁷ Mɛɛ mu 'e -o 'kpen 'liibhaala -o ma 'kee kan a -dan' ta. 'Bheɛ- -o -yaa pe 'zi 'tɛ 'kaa: «Mɛɛ 'lɛɛ- kleza mu 'e 'kpen -o 'elrele. 'Bheɛ- -e sɔ -a klele- drɔɔn' 'bheɛ- 'trɔn 'wile- mu -jan ma, 'bhe 'pegee 'bhobho mu -janwo'.»

8

*Zesu mɛɛ 'waa yizie -lɛbwa
(4.000)*

(Matie 15.32-39)

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, -zamaa' 'sre -gbɛnɛ do -nwa -o -lɛkpale -a zi 'ezin-. 'Bheɛ- pele laa -yaa -o 'kɔɔ. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ

mu 'ε 'siile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

² «Mεε mu 'lεε- -yrenkla' zii' 'η ma, -amasroyi -o -yrekpaa' yaga -le -ge 'ke -woo -koo' zi, 'bhεε- pele laa -o 'koo -li.

³ 'Ke 'η 'ploola- -o ma -o gbondεle 'ε 'le, -o -gblōzi' nu gale -o ma -o ge bhla 'ε zi -o ba -wa la zi 'ε 'lii gbōn 'ε 'koo. -Amasroyi -o -bebe -daa yre gbōon nōo-»

⁴ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni 'kaa: «'O nu pele -srōowole yre 'ε -dela nōo- -ge, 'bhεε- 'o pele na -o ni, 'bhεε- -o kpεdō -bōn 'yi yre 'lεε- □nōo εε?»

⁵ Zesu -o -lrōkpale 'kaa: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'koo εε?» 'Ke -wa -lekunle a ni dōo: «'Srwaple-»

⁶ 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- -zamaa' 'ε ni -o yala- 'trε ma. 'Bhεε- -e 'bluu 'srwaple- 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma, 'ke -yoo takanle 'bhεε- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'koo dōo -woo -yicien' -zamaa' 'ε ma. 'Bhεε- 'ke 'mu 'bhe klele-.

⁷ Kaanε- 'ke mu -yaa -o 'koo 'ezin-. Zesu -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe kaanε- mu 'ε ma, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -woo -yicien' mεε mu 'ε ma 'ezin-.

⁸ -O 'kpen pε 'ε □bhla, 'bhεε- -o kpεdwa-. Zesu a -klanlanε mu 'ε -o ciε -nε □yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu mu 'la □bwa -o blaana 'mu 'le.

⁹ -O -yaa bhō 'gwlaan- 'waa yizie -din (4.000). -O yanle pεbhlelele, 'ke Zesu 'ploole mεε mu 'ε ma 'tε.

¹⁰ 'Bhe yre do 'ε □nōo bhe, 'ke 'yee- 'pegee -yaa -klanlanε mu 'ε 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o gele- Dalimanuta 'trε 'ε ta.

Farizi mu 'ε laanima -tōomasie do -yre 'wo zii' Zesu ma (Matie 16.1-4)

¹¹ -O bhōle 'bhe 'kleen 'ε 'yi 'tε, 'ke Farizi mu 'ε 'nule- zaabole Zesu 'lε ma. -O -yaa -a zi 'bhii- -o -jan bhee 'kpala -a -lεε, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dōo: «-Tōomasie do kle 'ke 'bhe 'a zron 'o ni 'bhii- 'e da -Waanbhaa' ba.»

¹² Zesu 'e 'trεle -a nii- 'yi 'egloole, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dōo: «-Mele □kla 'bhεε- 'saanige mu 'ε -woo 'sole- maza do -yre wo zii' εε? 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma 'kaa 'naa nu 'sole- maza do 'kpo klele 'woo- 'saanige mu 'lεε- -yre ma!»

¹³ 'Bhe blaana, 'kee- gole- Farizi mu 'ε -din, 'bhεε- 'kee- 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'kee- gele- 'ezin- -draa -yre gbε do 'ε ta.

Farizi mu a 'bluu -pεε 'wlen 'seke 'pegee Erōdi a -za (Matie 16.5-12)

¹⁴ 'Bluu 'sile- □nia Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpee, 'fō 'bluu do 'kpo -le -yaa -o 'koo -yitakon 'ε 'yi.

¹⁵ Zesu -jan 'lεε- 'bhe 'kpankpa- nyaan -o ma dōo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, Farizi mu 'ε 'pegee *Erōdi a 'bluu -pεε 'wlen 'seke 'ε ma.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -zaabole 'sanle 'eke- -lε ma 'ke -wa pele- 'eke- ni dōo: «'Waa 'bluu 'la 'sile- 'ebebele bhe, 'bhela- -yile -yoo -jan -gloōn 'lεε- 'bhe 'wo zii' εε?»

¹⁷ Zesu 'bhe yaangole, 'ke -yoo -lrōkpale dōo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka -o zaabo 'zi 'ke 'kaa pe -mela ma 'bluu 'laa -o 'o 'koo εε? 'Ali- 'kee- 'ten -zon, 'ka 'laa 'mi kleza mu 'ε 'yimale -li εε? 'Ka 'trōn 'yi 'egloole 'dε?»

¹⁸ 'Ka 'yrebhe- mu -o, 'bhεε- 'ka 'laa -yre ma ye εε? 'Ka 'trōn mu -o, 'bhεε- 'ka 'laa -jan ma εε? 'Bhe 'laa -o -li 'ka 'kpee εε?»

¹⁹ 'N 'bluu 'soo 'la takaa- mεε 'waa 'soo (5.000) 'ε ma, -o kpu mu 'la □bwa, 'ka ciε -nε □yan 'wεε- -la -paa 'ke -o -le εε?» -O pe dōo: «'Vu ta plε.»

²⁰ «'Bhεε- 'η 'bluu 'srwaple- 'la takaa- mεε 'waa yizie 'ε ma, 'ka ciε -nε □yan 'wεε- -la -paa 'ke -o kpu mu 'la □bwa 'mu 'le εε?» -O pe dōo: «'Srwaple-»

²¹ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'Ka 'laa -a 'yimale -li εε?»

Zesu -yre 'wi mi do -bheela Betisaida -wa 'ε ta

²² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε □nwa Betisaida -wa 'ε ta. 'Bhεε-

'ke mɛɛ mu 'ɛ 'nule -yrɛ 'wi mi do 'le Zesu ba, 'ke -o -sromabole -a ni 'kaa -ya gbɛ 'kpa 'bhɛ ma, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ bhee.

²³ 'Bhɛ klɛ le 'tɛ, 'ke Zesu -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'kunle- 'bhɛ gbɛ ma, 'kee- gele- 'kɛle- -wa 'ɛ -zanta'. 'Bhɛɛ- 'ke -ya -liile- 'glɔɔle 'bhɛ 'yɛbhɛ- mu 'ɛ ta, 'ke -ya gbɛ 'kpale 'mu ta, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ -lrɔkpale dɔɔ: «'E yrɛ ma ya ɛɛ?»

²⁴ -Yrɛ 'wi mi 'ɛ -ya -yrɛ 'liiploola 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N' yrɛ -o mɛɛ mu ma, -woo 'bhii- -yri diinj mu gbɛɛn-, -woo 'taawo zii'»

²⁵ Zesu 'e gbɛ 'kpa gbɛ drɛɛwoa- 'ezin- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yɛbhɛ- mu 'ɛ ta. 'Ke -ya -yrɛkpale -a -lɛɛ siinj, 'bhɛɛ- -e -bheela, kee- yrɛ ma 'yele 'wɛɲ.

²⁶ 'Bhɛ blaanta 'tɛ, 'ke Zesu 'ploole -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma, 'duj- 'yaa 'kanlɛ- -wa 'ɛ 'kpee.»

ZESU 'PEGEE -YAA' -KLANLANɛ MU

Pieri pe 'kaa Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'ɛ 'le

(Matie 16.13-20; Luki 9.18-21)

²⁷ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ mu 'ɛ -o -ja Sezare Filipu -din -wa mu 'ɛ ba -yrɛ ta. -O -yaa zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba, 'ke -yoo -lrɔkpale 'tɛ 'kaa: «Mɛɛ mu 'ɛ -woo 'mi 'kun zii' mɛɛ -glɔɔn 'ɛ -dela -le ɛɛ?»

²⁸ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe 'yoo- Eli 'le. 'Bhɛɛ- -a 'ke mu pe 'ezin- 'kaa 'yoo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ do 'le.»

²⁹ Zesu -o -lrɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'ka mu 'lɛɛ-, 'ka mu 'kpee ma 'mi -o 'ke -dela -le ɛɛ?» Pieri pe -a ni dɔɔ: «'Bhi -le Krisi 'le, -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'la □kpa 'bhɛ 'le.»

³⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle 'egloole dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhɛ 'pele- mɛɛ 'kedo- ni.»

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'pegee -a bweza 'ɛ ba 'lɛɛjanwo 'zi

(Matie 16.21-28; Luki 9.22-27)

³¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ daanle 'sanle gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ: «-A -lɛdulale -o dɔɔ Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu -yrɛnbhlele 'ebebele, Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ, 'pegee'sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ, 'bhɛ 'pegee 'Ton daan mu 'ɛ nu -o -banɔgɔle -a -yi. -O nu a klɛle 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'duj- -a gale blaɛn -yrɛkpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

³² Zesu 'yaa- 'bhɛ -za mu 'ɛ 'wo zii' -o ni kpataakpa. -Ayile, 'ke Pieri -a 'siile mɛɛ mu 'ɛ 'yrɛ -gɔma', 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -janwole 'bhɛ gbɛɛn- -gee'!»

³³ 'Duj- Zesu 'niinale 'ke -ya -yrɛkpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'kee- -lale' Pieri ta, 'ke ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'E 'plɛɲɔ 'ɲ ma, -Setran' mɛɛ! -Amasɔyi 'e 'kpeejan- mu 'ɛ waa -o 'ke -Waanbhaa' 'kpeejan- mu 'le, 'fɔ bhaaplɛɲ mu 'kpeejan- 'te.»

Mɛɛ sɔ klɛle- Zesu zi mi 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

(Matie 16.24-28; Luki 9.23-27)

³⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -zamaa' 'ɛ 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ɲ zi mi 'le, -ya -banɔgo' -a 'gbu 'yi, -e yaa -yrigbɛɛle 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- -e nu do 'ɲ zi.

³⁵ -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ɛ go -za 'yi, 'bhɛ zan nu bloole 'bhɛ 'si 'ɛ 'yi. 'Duj- 'ke mɛɛ la zan 'e zru -gwa 'bhɛ 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi 'pegee -Jan 'Nrɛle- 'ɛ -zayi', 'bhɛ zan -si 'ɛ nu gɔle -za 'yi.

³⁶ 'Ke mɛɛ do 'trɛ ta pɛ mu 'ɛ 'kpɛn 'srɔɔwoa-, 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yrɛ -si 'ɛ 'srɔɔwole, 'bhɛ -trɔn -o ma -mɛla -le ɛɛ?

³⁷ Bhaaplɛɲ sɔ -a 'gbu 'si 'ɛ tagba- wole 'ke -mɛla -le ɛɛ?

³⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -yralakpa' 'mi 'pegee 'an -jan mu 'ɛ 'lɛɛ -zɔn mɛɛ mu 'ɛ 'plɛɲ-, 'woo- 'la -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- -woo 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mu 'le bhe. 'Bhɛ 'yi Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu yralakpale 'bhɛ zan 'ɛ -lɛɛ, 'ke 'yee- 'pegee -mlɛkɛ'

'wenj mu 'ε □nwa yi 'la 'le -a Dε a 'tobholeya 'ε 'yi.»

9

¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma, 'ka mu 'la 'ka -o -gε -zɔn, 'ka 'ke gale plɛn-, 'mu nu -Waanbhaa' a -Bhɛngbeya 'ε 'nule yelε -yaa' -gɔɔya' 'le.»

*Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔla
(Matie 17.1-13; Luki 9.28-36)*

² -Yrekpa'a 'srwado- 'kanle- bla'an, 'ke Zesu Piere 'bhεε- Zaki 'pegee Zaan 'sile, 'ke -o gele- 'edanma vɛ gɔɔn 'trole- do wiin-, 'bhεε- 'ke -ya dɔgbeya 'ε mabɔɔle 'mu 'yre ma.

³ -A ta dunε- mu 'ε 'fleela- 'epu 'penpenle. -O □kla 'epule gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε mεε laa -srɔɔwo' 'trε 'lεε- ta -gε 'ke 'bhε sɔ sɔ 'fεle 'bhεε- -ya flee 'bhii- -a ta dunε- mu 'ε 'fleegbeya 'ε gbεen-.

⁴ 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, -yaa' *-kɛlanlɛnε yaga 'ε 'mu 'elwaleta -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plε □ya, Eli 'pegee *Moizi 'ke -woo -balɔ klε 'zi Zesu 'le.

⁵ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Piere 'a 'pele Zesu ni: «'O Daan mi, 'o klɛlawoa -gε 'bhε 'lrela- 'dε. 'O nu 'kpaanε yaga dɔlε, 'bhi a pε do, Moizi a pε do, 'bhεε- Eli -a pε do.»

⁶ Wlan 'ε ni, -e -yaa -jan yεkε- 'gbu 'la wo, yaa -yaa 'bhε dɔ, -amasrɔyi -gbɛlaan -yaa 'yee- 'pegee -kɛlanlɛnε -vin plε 'ε -o -yi.

⁷ Lafɛ' -gblɛn do -nwa -o trala, 'bhεε- 'bhε lii 'ε □kpa'a -o ta. 'Ke -weli' do dale- 'bhε lafɛ' -gblɛn 'ε 'yi 'ke 'bhε 'a pele- dɔɔ: «'Nj Gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbɛnle 'yele- -gε, -ka 'ka 'trɔnbado -a ni 'elrele!»

⁸ 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -kɛlanlɛnε mu 'ε -woo -yre 'mlingole -o 'zi, 'bhεε- waa mεε 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'ezin-, 'ke yaa 'e go Zesu do -kplɛn ba.

⁹ Zesu 'pegee -yaa' -kɛlanlɛnε mu 'ε zina- bhla 'ε zi vɛ gɔɔn 'ε 'wiin-, Zesu -o -lɛmazwan dɔɔ -o -za 'la □ya waa 'bhε 'yigɔɔnle mεε 'kedo- 'kpɔ

ni 'sani- 'yee- Bhaaplɛn Gbe 'ε bwele plɛn- gale ba.

¹⁰ 'Bhε -jan 'ε □bwa -yaa' -kɛlanlɛnε mu 'ε 'kpee, 'dun- -o -yaa 'eke- -lrɔkpa dɔɔ: «-Ya pelawoa 'kaa <'Kee- bwe gale>. 'Bhε 'yi -o 'nale- εε?»

¹¹ 'Bhε bla'an, 'ke Zesu a -kɛlanlɛnε mu 'ε -wa 'lrɔkpale dɔɔ: «-Mele -kla 'bhεε- *'Tonj daan mu 'ε -o pe dɔɔ Eli -le nu nule 'elwale 'pe εε?»

¹² Zesu 'bhε -jan 'ε zikpa'a -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhε 'le, Eli nu nule 'elwale 'pe pε 'kpen 'kpale- 'bhε 'kpayrε- nɔɔ-, 'bhεε- 'dun- -mele □kla 'bhεε- -a yɔɔndele -o 'ezin- dɔɔ *Bhaaplɛn Gbe 'ε nu -yrenbhlele 'ebebele, 'bhεε- -o nu -a mafinyan- wolε εε?»

¹³ 'Bhεε- 'dun-, 'mi pe 'ka ni dɔɔ Eli □nwa gban, 'bhεε- mεε 'ke mu -yaa sɔ -yren yεkε- 'la 'kpale -a ta 'mu 'bhεε- □kla, 'bhii- -a yɔɔndele -o gɔnε- 'la gbεen- -a ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi bhe.»

*Zesu lii -yɔɔ do □gbian -nε do zi
(Matie 17.14-21; Luki 9.37-42)*

¹⁴ -O bhɔle -kɛlanlɛnε -vin mu 'ε -din, 'ke -o -zamaa' 'srε -gbɛnε do ye- 'mu zi, 'bhε 'pegee 'Tonj daan mu 'ke mu -yaa zaabo 'zi 'woo- -kɛlanlɛnε mu 'ε 'le.

¹⁵ Zesu □klaa -zamaa' 'ε ba, 'bhεε- -wa ye- 'ke -o nule- -a -lɛpale blasanlele, 'bhεε- -wa 'pubwa-.

¹⁶ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu yaa -kɛlanlɛnε mu 'ε -lrɔkpale 'kaa: «'Ka -o zaabo 'zi -mɛla ta -o -le εε?»

¹⁷ -Zamaa' 'ε 'plɛn mεε do 'a 'lɛkwɛn- ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'η □nwa 'ke 'η gbe 'ε 'le 'e ni, -amasrɔyi lii 'bhobho -o -a zi.

¹⁸ 'Ke lii -yɔɔ' 'ε □pwa 'a ta yre 'oo yre 'la □nɔɔ, -ya balaa' 'trε ma, 'bhεε- 'η gbe 'ε -ya -liile' pwe -a -lɛ ma, 'bhεε- -ya 'sɔnbhε- mu 'ε kan 'eke- ta, 'bhεε- -e dɔ zazraza. 'Nj 'sromabwa 'yaa- -kɛlanlɛnε mu 'ε ni 'kaa -o 'yee- lii -yɔɔ' 'ε -gbin -a zi, 'bhεε- waa 'sɔlε- 'bhε klεle-.»

¹⁹ Zesu pe -yaa' -kɛlanlɛnε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ee! 'Ka mu, 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi! -A -vinbwa 'waati

'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ŋ bo 'ka -din ɛɛ? -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ŋ bo 'ka 'kwe 'sile- 'ɛ ma ɛɛ? -Ka nu -nɛ 'ɛ 'le 'ŋ ta -gɛ!» 'Bhɛɛ- -o ɲnwa 'bhɛ 'le -a ni.

²⁰ Lii -yɔɔ' 'ɛ Zesu 'yele-, 'bhɛ yɛɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'kee- -nɛ 'ɛ bɛɛnle- -kpakpa, 'ke 'bhɛ baale' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -bhlile' 'sanle 'ke 'bhɛ 'liile- -dɔn 'ɛ pwe -sɔ 'bhɛ 'lɛ ma.

²¹ Zesu -nɛ dɛ 'ɛ -lɔkpaa 'kaa: «Lii -yɔɔ' 'lɛɛ- -yoo 'e gbe 'ɛ zi 'bhɛ ɲnɔɔ ɲmwa gban ɛɛ?» -Nɛ dɛ 'ɛ -ya -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «-Ya zi -e 'san 'a matruŋɛ 'le.

²² 'Bhɛɛ- 'waati 'ɛ 'ke ba, 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ -ya ɲbwa 'tɛ 'yi 'bhɛ 'pegee -yi ba, 'kooko- -ya dɛ. 'Duŋ-, 'o 'yɛnklɛ 'e ma, 'kee sɔ -za do 'ke klɛle-, 'e 'zoole-, bhɔ 'o ba!»

²³ Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «-Mɛle ɲkla 'e pe 'kee sɔ -za do klɛle- ɛɛ? -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan 'e ɲkpaa -Waanbhaa' 'yi, -za 'kpen klɛ 'senj -o 'bhɛ zan 'ɛ ni.»

²⁴ 'Bhɛ yɛɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke -nɛ dɛ 'ɛ -gbekanle, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Nj 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'duŋ- nu bhɔ 'ŋ ba 'ke 'ye 'ŋ 'kpaleya 'ɛ 'ke kla a ba!»

²⁵ Zesu 'a 'yele- 'bhii- -zamaa' 'ɛ 'yaa- zan blasanlele -o ba -yɛ ta, 'kee- 'pɛɛnle lii -yɔɔ' ta 'ke -ya pele- dɔɔ: «Lii 'bhobho, 'mi pe 'e ni go -nɛ 'lɛɛ- zi, 'bhɛɛ- 'yaa bɔle 'ezin- -a zi 'sekeseke.»

²⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ -gbekanle 'kree, 'bhɛɛ- 'kee- -nɛ 'ɛ bɛɛnle- 'egloole, 'bhɛɛ- 'kee- gole- -a zi. -Nɛ 'ɛ 'srinna- zazraza 'bhii gbaa, -asiikɔɔ mɛɛ -bebe -yaa pe 'zi dɔɔ -e -gaa.

²⁷ 'Duŋ- Zesu -nɛ 'ɛ 'kunle -a gbɛ ma, 'kee- bhɔle- -a ba -a -wɛnlele, 'bhɛɛ- 'kee- dulale -a gaan ta.

²⁸ Zesu 'bhɔle- blaana -a ba -lɛ ma, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɔkpale 'edanma dɔɔ: «-Mɛle ɲkla 'o mɔɔ 'fuu 'laa 'solɛ- 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ -gbinle' ta ɛɛ?»

²⁹ 'Bhɛɛ- Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Ke yaa 'e go 'seriwole do -kplɛn ba, 'ka 'fuu 'laa sɔ 'bhɛ lii -yɔɔ' -gloɔn 'lɛɛ- -gbinle' ta.»

Zesu -o 'a dɛza 'pegee -a bweza gale ba 'ɛ ba janwo gbɛ drɛɛwo 'zi (Matie 17.22-23; Luki 9.43-45)

³⁰ -O gole 'bhɛ 'yɛɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'ke -o 'kanle Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi. Zesu 'laa -yaa -a zi 'bhii- mɛɛ mu 'ɛ -wa geyɛ dɔɔ.

³¹ -Amasɔyi, -e -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ daan -za -gloɔn 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le: «-O nu Bhaapɛŋ Gbe 'ɛ 'lɛnɛle mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu 'a dɛ, 'bhɛɛ- -a gale blaana -yɛkpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

³² 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa 'bhɛ -jan 'ɛ 'yimɛɛ, -o -yaa -gblaana 'zi -a -lɔkpale ma.

Mɛɛ 'la zan -o 'egblaana -Waanbhaa' ba (Matie 18.1-5; Luki 9.46-48)

³³ Zesu 'pegee -yaa' * klanlanɛ mu 'ɛ ɲwɛlaa Kapɛnɔmu. -O bhɔle 'fɛ 'ɛ ɲla bhla 'la ba, 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -lɔkpale 'tɛ 'kaa: «'Ka -yaa zaabɔ 'zi -mɛla ta zi 'ɛ 'lii ɛɛ?»

³⁴ 'Duŋ- waa -wɛɛ'. -Amasɔyi, -o -yaa zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba -o zaabwa- 'eke- -lɛ ma dɔɔ -o -de 'gbu -le 'egblaana -o ba ɛɛ.

³⁵ 'Bhɛ klɛ le 'tɛ 'ke, Zesu 'yaale, 'kee- -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ mɔkpen' 'lɛɛ mi 'le, 'bhɛ zan klɛ 'pe -o 'kpen -zanta' mi -la -le, 'bhɛɛ- -e klɛ mɔkpen' a yewonɛ 'le.»

³⁶ 'Bhɛɛ- -e -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ do ɲkwan, 'kee- 'bhɛ dulale -o plɛŋ-, 'bhɛɛ- 'ke -ya bɔle- -a gbɛ 'yi, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

³⁷ «'Ke mɛɛ -o mɛɛ 'la zan -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ 'lɛɛ- 'yansi do ɲkwan 'elrele 'mi 'tɔ 'ɛ -zayi', 'bhɛ zan 'mi 'gbu -la ɲkwan 'elrele bhe. 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'mi ɲkwan 'elrele, 'bhɛ zan laa 'mi do -kplɛn 'kunle- 'elrele, 'duŋ- mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- -e 'bhɛɛ- ɲkwan 'elrele 'ezin- bhe.»

Mɛɛ 'la zan laa -o -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'le, 'bhɛ -o -kɔɔ' 'yiɛnii 'le (Luki 9.49-50)

³⁸ Zesu a -klanlanɛ 'la 'tɔ 'yaa Zaan, 'bhɛ pe Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o

moo mee do [ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mee 'ke mu zi 'e 'to 'e 'yi. 'O 'bhe mazapia -a ni, -amasroyi yaa -o -kooa' mee 'e do 'le.»

³⁹ 'Dun-, Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Ka 'laa 'bhe mazapele -a ni, mee 'kedo- 'kpo 'laa so 'sole- maza klele- 'mi 'to 'e 'yi, 'bhee- 'bhe blaen yre do 'e [noo bhe, -e ge -jan 'yoo- wole 'mi ma.

⁴⁰ -Amasroyi, 'ke mee 'la zan laa -o -koo' 'soonnii 'le, 'bhe zan -o -koo' 'yienii -la -le.

⁴¹ 'Ke mee 'oo mee 'la zan -yi 'paayan [do [naa 'ka ni, -amasroyi 'ka -o Mee -Bhee -Kpoo Kriisi a pe mee mu 'le bhe, 'mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'bhe zan nu 'bhe ma -tron 'sroowole.»

Zesu -o mee mu 'e 'kpeelekan zii' -o baaza ma -za 'yoo- 'yi

(Matie 18.6-9; Luki 17.1-2)

⁴² Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «-Ne 'fientronne mu 'la -woo [kpa'a 'mi 'yi, 'ke mee 'la zan 'a [wlaa -o zi 'bhee- -o -balaa' -za 'yoo 'yi, 'ke -o -yaa vle -kpun- gbene do yre 'bhe zan 'e bhlo ma, 'bhee- -wa blin weyi- 'e ba, 'bhe mabhaa yaa nu bhole bhe zan 'e ma.

⁴³ 'Kee gbe 'e do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhee- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a takan', 'bhee- 'ya go 'e ma. 'Kee ge 'e gbe do 'le bole -yre ma -si 'e 'yi, 'bhe mabhaabh'o 'e ma 'ke 'bhe kan 'kee ge 'e gbe ple 'le -jranama 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi 'bhe ta.

⁴⁴ [-A noo- -wlenne' mu 'la gbaa mu 'e bhle, waa ga -titi, 'bhee- -a [noo 'te 'e yaa lii -titi.

⁴⁵ 'Kee gaan do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhee- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a takan' 'bhee- 'ya go 'e ma. 'Kee ge 'e gaan do 'le bole -yre -si 'e 'yi, 'bhe mabhaabh'o 'e ma 'ke 'bhe kan 'kee ge 'e gaan ple 'le -jranama 'te 'e 'yi 'bhe ta.

⁴⁶ -A noo- -wlenne' mu 'la gbaa mu 'e bhle, waa ga -titi, 'bhee- -a [noo 'te 'e yaa lii -titi.»]

⁴⁷ «'Bhee- 'kee 'yrebhe- do -le 'a wla zii' 'e zi 'bhee- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a yro. 'Kee- ge 'e 'yre gbe do 'le -Waanbhaa' a -Bhlengebeya -wa 'e ta,

'bhe mabhaabh'o 'e ma 'ke 'bhe kan 'ke -woo 'e blin -jranama 'te 'e 'yi 'e 'yrebhe ple 'le 'bhe ta.

⁴⁸ [-A noo- -wlenne' mu 'la -o gbaa mu 'e mu 'e bhle, waa ga -titi, 'bhee- -a [noo 'te 'e yaa lii -titi.]

⁴⁹ Wlan 'e ni, 'ka 'kpen do do nu 'kanle- 'te -yren 'e 'bhee- 'yi, 'bhee- 'ka nu gole -za -yi, 'bhee- 'ka bo 'ka -yre ma yikpensee ta 'bhii- 'ke -o we [kpa'a wi ma gone- 'la gbene-, 'bhee- yaa bon -titi.»

⁵⁰ «We 'e -yoo 'ke pe -lrele' do 'le, 'dun- 'ke -a -nraley'a 'e -gwa -a -yi, 'ka so -a -nrale' -me pe -la -le 'ezin- ee? 'Ka 'gbu 'yinra- 'bhii- we gbene-, 'bhee- -ka bo 'eke- 'yi yilabla 'yi.»

ZESU -O -WAANBHA'A YEW'O 'ZI ZUDE 'PEGEE ZERUZALEMU

10

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.1-12; Luki 16.18)

¹ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlane mu 'e -gwa 'bhe yre 'e [noo, 'bhee- -o -ja Zude 'kleen 'e 'yi. 'Bhe blaen, -o -ja Zruden yue -yre gbe do 'e ta. 'Ezin- 'ke -zamaa' 'sre do 'e 'lekpale -a zi, 'bhee- 'ke -yoo daanle 'sanle 'bhii- -ya kle 'tanji gone- 'la gbene-.

² Farizi mu 'ke mu 'mu 'mabenna -a -din, 'bhee- 'mu -yaa zi 'bhii- 'mu -jan bhee bo -a -lee, -ayile 'ke 'mu 'a 'lrokpale 'te doo: «-Kooa' 'ton 'e ta, mee do so 'ploole 'bhe na ma ee?»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni -o -lrokpalele 'ezin- doo: «*Moizi 'ton -gloon 'e -dela yoon dia- 'ka ni ee?»

⁴ -Wa zikpaa- Zesu ni doo: «Moizi pe 'o ni 'kaa 'ke mee do -a zi 'bhii- -e 'ploo- -a na ma, -e gwlenna yaa- 'kan 'sewede, 'bhee- -e 'bhe kpa -a na 'koo; 'ke 'bhe [kla, 'bhee- -e so 'ploole -a na ma 'te.»

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «Moizi 'bhe 'ton -gloon 'e 'seweyoon dia 'ka ni, 'ka 'tron 'yi -glooya' 'e 'bhee- ma.

6 'Kebhlaale, 'elwale -Waanbhaa' -yaa 'drunyan kle 'zi bhla 'la ba, -e 'gwlaan- 'pegee le -la □kla.

7 'Bhela -zεεle, 'gwlaan- nu gole -a de 'pegee -a nεε ba 'fa -la, 'bhεε- 'yee- 'pegee -a na nu bole 'eke- 'yi.

8 -O mεε ple nu 'kpale- 'eke- ma, 'bhεε- -o kle mεε do, 'bhe klegbeya 'ε 'yi, waa nu klele -li mεε ple 'fo mεε do 'kpo.

9 -Waanbhaa' pe ple 'la □kpa 'eke- ma, 'bhεε- -yoo □kla do, mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o gole 'eke- ma.»

10 'Bhe blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- bhla 'la ba 'fε 'ε □la, 'ke -wa -lrōkpale 'ezin- -e -jan 'la □woa 'bhe ma.

11 Zesu 'a zikpa- -o ni dō: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -ploola -a na ma, 'bhεε- -e le -bhεeke' -yalaa', -e -yanbhōya -la □kla -a 'na -lwa mi 'ε ba 'bhe gbεen- bhe.

12 'Bhεε- 'ke le do -gwa -a -nō 'kō, 'kee- 'yalaa- 'gwlaan- -bhεeke' 'kō, -e -yanbhōya -la □kla bhe 'le bhe.»

Zesu -o -nε 'fiētrōnne mu 'dumawo zii'
(Matie 19.13-15; Luki 18.15-17)

13 Mεε 'ke mu □nwa -nε 'fiētrōnne 'ke mu 'le Zesu ba, 'koko- -ya gbε 'kpa 'mu ma, 'bhεε- -e 'mu 'dumawo. 'Duη- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'bhe mazapia 'bhe zan mu 'ε ni.

14 Zesu -o yele 'bhe -za -glōn 'ε kleyrε 'ε nō, 'ke -ya zrupliile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dō: «-Kaa 'to 'ke -nε 'fiētrōnne mu 'ε nu 'η ba, 'ka 'laa 'bhe 'yigale -o 'kō. -Amasrōyi mεε 'la zan mu -o 'bhii- 'woo- -nε 'fiētrōnne mu 'lεε- dōgbeya 'ε gbεen-, -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ε -yoo 'bhe zan mu -la pe 'le.

15 'Mi 'a pe 'ka ni wlan 'ε ni dō 'ke mεε 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ε -za 'kunle- 'bhii- -nε 'fiētrōnne do gbεen-, 'bhe zan laa nu 'solε- gele- -a □nō.»

16 'Bhe blaen, 'ke Zesu -nε 'fiētrōnne mu 'ε 'kunle -a gbε -yi,

'ke -ya gbε 'kpale -o 'kpen ta do do 'bhεε- 'ke -yoo 'dumawole.

Pezan do a -za
(Matie 19.16-30; Luki 18.18-30)

17 'Bhe blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- zan dōle 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'ke mεε do nule- blasanlele, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu gaan ma 'bhe 'lεε, 'bhεε- 'kee- 'bhe -lrōkpale 'kaa: «Daan mi Wlan, 'η -mε pe za 'gbu -la kle, 'bhεε- -Waanbhaa' ba bole -si 'la -dan' 'laa -o -a ma, 'η 'bhe 'srōwo- εε?»

18 Zesu 'a 'lekwan- -a ni dō: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ya 'pe zii' 'mi ma dō «Daan mi Wlan εε?» Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o 'ewlanle, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplen ba.»

19 «'E -Waanbhaa' a 'ton mu 'lεε- dō εε? 'Kaa: <'Yaa mεε dεle, 'yaa -yanbhōya klele, 'yaa -faanwole, 'yaa bhla 'kpale- 'e -vindo' mi ma, 'yaa mεε mu 'kōpe- 'sile- -dawli' ma, 'e de 'pegee 'e nεε -lεdō' a ma.»

20 'Yee- mεε 'ε -ya -lekwan Zesu ni 'tε dō: «'O Daan mi, 'η 'bhe 'ton mu 'la bhe 'mu 'kpen -klosikunle -saan 'η matrunya bhla zi ma.»

21 Zesu 'e 'yrekpale -a ta, 'ke -a ba -za 'solε 'bhe ni 'egbenεle. 'Bhεε- 'bhe 'pe -a ni 'tε dō: «'Yaa -za do 'kpo -la klele -li, 'bhe -le 'e 'kōpe- mu 'ε gōnlele; ge -o 'kpen gōn, 'bhεε- 'yoo- ma -gōli' 'ε 'na 'kōflenzan mu ni. 'Kee 'bhe □kla, -naflo -bebe nu klele 'e 'kō lafle' 'yi. 'Bhe blaen, 'bhεε- 'e nu dōle 'mi zi 'tε!»

22 'Yee- mεε 'ε -e 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -a zrubatedōle -a ma, 'bhεε- 'kee- gele- -a wleyisriwolele, -amasrōyi -naflo -bebe 'yaa- -a 'kō.

23 Zesu 'e 'yre 'mlingole -a zi mu 'ε ta, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dō: «-Naflo mu -o mεε 'la zan mu 'kō, -o gele la -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yre 'ε □nō 'dε!»

24 'Bhe -jan 'ε 'bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kpeenia -o ma. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- 'kaa: «'N' 'bhεgwlen- mu, -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yre 'ε □nō gele la 'dε!»

25 'Yoonma do 'kanle- -o 'edile -mlɛsiɛnnɛ do -gluu zi 'kee- kan pɛzan do gele ta -Waanbhaa' a -bh- lɛngbeya yrɛ 'ɛ ɲɔɔ 'dɛ.»

26 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpeelɛni gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ -o ma 'ezin-, 'ke -woo 'eke- -lɔkpale dɔɔ: «-Dele sɔ gole- za 'yi ɛɛ?»

27 Zesu 'ɛ 'yrɛkpa- -o ta frii 'ke -ya pele- dɔɔ: «Bhaaplɛɲ mu -yrɛ 'yi, 'bhɛ 'laa sɔ klɛle-, 'duɲ- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, 'bhɛ 'laa -o -za 'ke 'le. -Amasɔyi, -za 'kpen klɛ 'sɛɲ -o -Waanbhaa' ni.»

28 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Piɛri 'a pele -a ni 'kaa: «'E 'trɔnbado doo, 'o mɔɔ 'o 'niigwa- -za 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- 'o ɲnwa dɔlɛ 'e zi.»

29 Zesu 'a zikpa- -a ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni 'kaa: 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa' 'fɛ oo, -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu oo, -a nɛɛnɛ- le mu oo, -a dɛ oo, -a nɛɛ oo, -a -nɛ mu 'pegee -yaa' gba mu 'ɛ 'kpen ɲtwa -a nɔɔ-, 'mi 'pegee -Jan 'Nrɛle- 'ɛ -zayi',

30 'bhɛ zan nu 'bhɛ pɛ mu 'ɛ 'kpen do do dulayrɛ -kɛmɛ do do -srɔɔwɔlɛ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Kee- ɲkla 'fɛ mu 'le oo, -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'le oo, -a nɛɛnɛ- le mu 'le oo, -a nɛɛ mu 'le oo, -a -nɛ mu 'le oo, 'bhɛ 'pegee gba mu; 'duɲ- -o nu -yrɛnkpalɛ 'bhɛ zan 'ɛ ta 'pɛ. 'Bhɛɛ- -e nu -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwɔlɛ 'drunyan 'la 'bhɛ -o zan bhe 'bhɛ 'yi 'tɛ.

31 'Duɲ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zilɛɛ- mu 'le, 'mu -bebe nu klɛlɛ zizan- mu 'le boolazi, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zizan- mu 'le, 'mu -bebe nu klɛlɛ zilɛɛ- mu 'le.»

Zesu -o -a dɛza 'pegee -a bweza gale ba 'ɛ ba janwo gbɛ yaga mi wo 'zi

(Matie 20.17-19; Luki 18.31-34)

32 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- zi 'ɛ 'lii Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'gbu dɔle -yaa -o -lɛɛ. Yaa -klanlanɛ mu 'ɛ blina- yien -yaa, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa -o zi -gblaan -yaa 'mu 'yi. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu

'ɛ 'sii gbɛ drɛɛwɔle 'edanma, 'bhɛɛ- za 'la 'yaa- nu 'tɛnlɛ- -a ma, -yoo 'kpeelɛkanle -saan 'bhɛ 'le.

33 'E pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalɛmu bhe -o nu *Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'lɛnalɛ 'sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ 'pegee 'Toɲ daan mu 'ɛ ni. 'Mu nu 'kiti baalɛ -a ta 'kaa -wa dɛ, 'bhɛɛ- 'mu nu -a -lɛnalɛ Zuufu kle mu ni.

34 'Bhɛ mu nu -a malɔgolɛ, 'mu nu 'mu -liile' 'klalɛ -a ta, 'mu nu a tafɛlɛ 'ke gbanbhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'mu nu -a dɛlɛ. 'Duɲ-, -a gale bla- -yrekpa- yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

Zebede gbɛ plɛ 'ɛ -woo -za do -yrɛwo' zii' Zesu ma (Matie 20.20-28)

35 Zebede gbɛ Zaki 'pegee Zaan, -woo mabɛɛnna Zesu -din 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo -a zi 'bhii- 'e pɛ do na 'o ni, dɔ 'bhɛ ɲla 'o ni.»

36 Zesu -o -lɔkpaa 'kaa: «'Kaa- zi 'bhii- 'ɲ -mɛ pɛ -la na 'ka ni ɛɛ?»

37 'Bhɛɛ- -wa zikpa- Zesu ni dɔɔ: «'Kee ɲja bhla 'la ba 'yaa- -bh- lɛngbeya 'tɔbhɔ ma yaayrɛ 'ɛ ɲɔɔ, 'e 'zoolɛ-, dɔ a -la 'ke -o mɛɛ plɛ 'ɛ do yalaa' 'e gbɛ -yiɛ' ta, 'bhɛɛ- -a do yalaa' 'e gbɛ -koo 'ɛ ta.»

38 Zesu 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'Ka pɛ 'la 'yrɛwo zii' 'ka 'laa 'bhɛ 'gbu dɔ. -O nu -yrɛn gbɔ -glɔɔn 'la dɔle 'ɲ 'wiin-, 'ka nu dɔlɛ a -la 'ke 'ka 'bhɛ 'ke si ɛɛ? Taa- 'ka nu 'solɛ- dɔle- -a -la 'ke 'ka ga 'bhii- 'mi gagbɛya 'ɛ gbɛɛn- ɛɛ?»

39 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -wa pele- 'kaa: «-Aani', 'o mɔɔ fanɲan- nu 'solɛ- 'bhɛ ta.» 'Bhɛ klɛle 'tɛ 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- dɔɔ: «Wlan -le 'bhɛ 'le, 'ka nu 'ɲ ta -yrɛn gbɔ 'ɛ 'ke 'bhlelɛ-, 'bhɛɛ- 'ɲ ta -yrɛn 'kpagbɛya 'ɛ, 'bhɛ 'ke nu klɛlɛ 'ka ta.

40 'Duɲ- 'ɲ gbɛ -koo 'pegee 'ɲ gbɛ -yiɛ' 'yi yaayrɛ mu 'ɛ, 'mi 'laa -o 'ke 'mu 'na mi 'le. -Waanbhaa' 'bhɛ yaayrɛ mu 'ɛ 'lɛmagaanna mɛɛ 'la zan mu ni, -e nu -o nalɛ 'bhɛɛ- zan mu 'ɛ ni.»

41 Zesu a -Klanlanɛ mu -vin vu 'ɛ 'trɔnbɔle 'bhɛ -jan 'ɛ 'yi, 'ke -woo zrupliile Zaki 'pegee Zaan ma.

42 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile-, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo! 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -o mɛɛ 'la zan mu kun 'bhii- mɛɛ mu ta -kunlii' mu 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛ zan mu 'mu a -kunliiya 'ɛ klɛ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- mɛɛ gbalaan mu 'ɛ, 'bhɛ mu 'mu a gbalaanya 'ɛ gbinkpa mɛɛ -bhɛɛke' mu -la ta.

43 'Dun- 'ka mu, 'ka laa klɛle 'ka plɛn- 'bhɛ gbɛɛn- -gee'. Drɔɔn', 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ mɛɛ gbalaan 'le 'ka ba, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'ka 'kpen -a yewonɛ 'le.

44 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- 'bhɛ klɛ 'ka 'lɛɛ mi 'le 'ka ba -gɛ, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'ka 'kpen -a lu 'le.

45 'Bhɛ klɛgbɛya do 'yi bhe, Bhaaplɛn Gbe 'ɛ yaa nule mɛɛ mu klɛle -yaa' yewonɛ mu 'le, 'dun- -e ɲnwa -a 'gbu klɛle mɔkpen' a yewonɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ɛ klɛ 'ke mɛɛ -bebe tagbawopɛ 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu Zeriko -yrɛ 'wi mi do -bheela (Matie 20.29-34; Luki 18.35-43)

46 Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ ɲbhwa -wa do ta, -o -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ sii Zeriko. 'Yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -zamaa' 'srɛ do -yaa zan golɛ Zeriko -wa 'ɛ 'kpee bhla 'la ba, -yrɛ 'wi mi do yaale -yaa zibhɛ 'ɛ 'trɔn ta, 'ke 'bhɛ 'e -yrɛwo' mɛɛ mu ma. -O -yaa 'bhɛ sii Batime, 'bhɛɛ- 'bhɛ dɛ 'tɔ -le -yaa Time.

47 -Ya male 'tɛ 'kaa Nazareti mi Zesu -le -yaa 'kan zii', 'kee- -gbekanle 'sanle 'ke -ya pe dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zesu, 'ɲ 'yrenkla 'e ma!»

48 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, mɛɛ -bebe -yaa -a tagayrɛ -glin 'zi. Drɔɔn' -e -yaa gbe 'ɛ baan' -la 'kan zii' 'egloole 'kaa: «Davidi 'nranɛ-, 'ɲ 'yrenkla 'e ma!»

49 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu dulale, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ -wa 'sii 'bhɛɛ- -o nu 'kele- -a ni. -O 'yee- -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'siile-, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E

zrudo 'egloole, 'e 'wlen-, -yoo 'e 'sii zii'.»

50 'Bhɛ klɛ le 'tɛ, -yrɛ 'wi mi 'ɛ -ya ta dunɛ- tralape 'ɛ blinle- 'trɛ ma, 'kee- pinale 'sanle -a gaan ta, 'bhɛɛ- 'kee- gele- Zesu ba.

51 -E bhɔle Zesu -din, 'ke 'bhɛ 'a -lrɔkpale 'kaa: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'ɲ -mɛ pɛ za -la klɛ 'e ni ɛɛ?» -Yrɛ 'wi mi 'ɛ pe -a ni: «'O Daan mi, -a klɛ 'bhɛɛ- 'ɲ yrɛ ma ye gbɛ drɛɛwo.»

52 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Ge! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e 'bheela-!» 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'kee- yrɛ ma yele-, 'bhɛɛ- 'kee- dɔle- Zesu zi zi 'ɛ 'lii.

11

Zesu ɲwlaa Zeruzalɛmu 'bhii- -bh- lɛngbe do gbɛɛn-

(Matie 21.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

1 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɲbhwa Betifaze 'pegee Betani -wa mu 'ɛ -din. 'Bhɛ -wa mu 'ɛ 'plɛngole laa -yaa Zeruzalɛmu ma 'egbɔɔnle. -O -yaa 'waati 'la ba vlɛ gɔɔn 'la -wa sii <Olivi diiɲ vlɛ gɔɔn> 'bhɛ 'tenla-, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ple winbole- -o -lɛɛ.

2 -Ya ɲpia -o ni dɔɔ: «-Ka ge 'ka 'lɛɛ -wa 'la bhe -a ta, 'ka 'bhole- -gun -a nɔɔ-, 'ka nu -soofalinɛ do 'yrelɛ- yeɛ 'fɛ do -lɛ ma. Mɛɛ 'kedo- laa 'sanle -lido' -a ta, -kaa 'plo- 'bhɛɛ- 'ka nu 'kele- -gɛ.

3 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'ke 'ka 'lrɔkpaa dɔɔ: <-Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o -a 'plo- zii' ɛɛ?> 'Kaa- pe 'bhɛ zan 'ɛ ni dɔɔ: <Mɛɛzan -la maza -dwa -a ma. 'Ke 'bhɛ ɲkla 'tɛ, -e nu dɔle -a -la 'ke 'ka nu 'kele- -gɛ.»

4 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ gele 'bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -o -soofalinɛ do -yrelɛ' yeɛ- 'pɛɛlii -gbleba 'ɛ 'lɛzi- 'fɛ do -lɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'ploole.

5 Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'mu 'ke mu -o -lrɔkpaa 'kaa: «'E! 'Ka -o -mɛla klɛ 'zi bhe ɛɛ? -Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o -soofalinɛ 'la bhe -a 'plo- zii' ɛɛ?»

6 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɛkwan 'bhɛ zan mu 'ɛ ni 'bhii- Zesu 'a ɲpia

-o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛ klɛ 'le 'tɛ, 'ke 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ -soofaline 'ɛ 'tole -o 'kɔɔ, 'ke -o nule- 'kele-.

⁷ -O -nwa 'ke -soofaline 'ɛ 'le Zesu ni, 'ke -o -waa' dunɛ- tralape mu 'ɛ gole-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofaline 'ɛ kpoo ta, 'bhɛɛ- 'ke Zesu 'sanle 'bhɛ -soofaline 'ɛ ta.

⁸ Mɛɛ -bebe 'mu ta dunɛ- tralape mu 'ɛ 'kpalaa- zibhɛ 'ɛ 'lii Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -ja -bɔn 'yi -yri -dɔɔ 'laa mu 'kanle- 'ke -o 'mu 'kpaale zibhɛ 'ɛ 'lii.

⁹ Mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa Zesu 'lɛɛ, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa zi, 'mu 'yaa- -gbekan' zii' 'bhɛɛ- 'ke -wa pe dɔɔ:

«Ozana! *

Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhɛ zan 'ɛ -dɔɔbo'!

¹⁰ Bhaa -Waanbhaa' -kɔɔ' -gbɔɔ Davidi a -bhleɲgbeya 'la -yoo zan 'ezin- bhe, 'bhɛ -dɔɔbo'!

Ozana lafle' 'ɛ 'yi yɛkpen- ɲɔɔ!»

¹¹ Zesu bhɔle Zeruzalɛmu, 'kee- gele- wlalɛ *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla. -E -yaan -a -yɛɛ 'mlingolele pe mu 'ɛ 'kpen ta bhla 'la ba, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ -o gele- Betani, -amasɔyi -fitrii' 'kpale- -saan gban bi.

*Zesu figi diiɲ do 'danganwoa
(Matie 21.18-19)*

¹² 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, -o go bhla 'ɛ zi Betani, 'ke gbɔn Zesu dɛle-.

¹³ -E figi diiɲ do ɲya 'egbɔɔnle, 'bhɛ 'laa mu -yaa 'bhɛ ta. 'Bhɛ 'yi, 'kee- gele -a -yɛkpalɛ 'bhɛ figi diiɲ 'ɛ 'yi 'bhɛ bhaa -glin -zayi'. 'Dun-, -e bhɔle 'tɛ 'bhɛ ɲla, yaa 'bhɛ bhaa 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'bhɛ 'yi. -Amasɔyi figi diiɲ bhaa klɛ 'waati 'laa -yaa 'bhɛ 'le.

¹⁴ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -ya 'pele figi diiɲ 'ɛ ni: «Bhaa 'yaa- 'e bhaa klɛle 'ezin- -titi!» -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'trɔnbwa- 'bhɛ -jan 'ɛ 'yi.

*Zesu -o pɛgɔn mu 'ɛ -gbin 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla
(Matie 21.12-17; Luki 19.45-48; Zaan 2.13-22)*

¹⁵ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'bhɔle- Zeruzalɛmu, 'kee- gele- wlalɛ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ ɲɔɔ pɛgɔn mu 'ɛ 'pegee pelɔ- mu 'ɛ -gbinle' 'sanle, 'kee- -goli' tabɔɔ mu 'ɛ waa -tabali mu 'ɛ 'lebhulale, 'bhɛɛ- 'kee- maannɛ- kpro gɔn mu 'ɛ 'mu 'yaakpe- mu 'ɛ 'lebhulale.

¹⁶ Yaa 'tole- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ kan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla 'ke pe 'kedo- 'kpɔ 'le 'bhɛ 'kɔɔ.

¹⁷ 'Bhɛɛ- -yoo -daanna -jan 'lɛɛ- 'le dɔɔ: «-A yɔɔndɛle laa -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi 'kaa: -Waanbhaa' pe dɔɔ: «-O nu 'an pe 'fɛ 'ɛ 'siile- 'si mu 'ɛ 'kpen a 'seriwo 'fɛ.» 'Bhɛɛ- Zesu 'a ɲkpa -a ta 'ezin- dɔɔ: «'Dun- 'ka mu 'a ɲkla 'ke -faannii' mu magaan yɛ 'le.»

¹⁸ 'Sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ 'pegee 'Tonɲ daan mu 'ɛ -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -o Zesu dɛyɛɛ -glinle' 'sanle. 'Bhɛɛ- 'dun-, -o -yaa -gblaan 'ezin- -a -lɛɛ, -amasɔyi -yaa' mɛɛ daangbeya 'ɛ 'yaa- -zamaa' 'ɛ zru 'ɛ 'kun zii'.

¹⁹ Yromazi bhɔle 'tɛ, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ gole- -wa 'ɛ 'kpee.

*'Kpaleya 'pegee 'seriwoza
(Matie 21.20-22)*

²⁰ Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le zɛwan 'tutu 'ɛ zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kan bhla 'ɛ zi, 'ke -o -yɛkpalɛ figi diiɲ 'ɛ gale ma. 'Kee- san laan- ima, 'kee- -zinaa' 'traa.

²¹ Zesu -jan 'la ɲwoa -yri diiɲ 'ɛ ni, 'bhɛ dɔle Pieri 'kpee, 'ke -ya pele Zesu ni 'kaa: «'O Daan mi, 'e 'yɛkpa, 'e figi diiɲ 'la 'danganwoa -e -gaa 'fenfen.»

²² 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'kpa drɔɲ -Waanbhaa' -yi!

²³ 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'ɲ 'sowɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan laa zru klɛle plɛ,

* **11:9 11:9** 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandɛ!».

'bhεε- 'dun-, 'ke -ya □kpa-a -yi 'bhii-
-e -jan 'la □woa 'bhε 'yiza- sɔ klele-
'ali- 'ke 'bhε zan 'a □pia vɛ gɔɔn 'lεε-
ni 'kaa: <Go 'e dulayrε 'ε □nɔɔ, 'bhεε-
ge bɔ weyi- 'ε ba>. 'Bhε -za 'ε 'bhε -le
nu klele 'bhε zan 'ε 'weli- ta.

²⁴ 'Bhεla- -zεεle, 'mi pe 'ka ni
dɔɔ 'ke 'ka pε 'oo pε 'la 'yɛwoa-
-Waanbhaa' ma 'seri 'yi, -ka 'ka 'kpa
'a -yi 'bhii- 'ka 'bhε pε 'ε 'srɔɔwoa-
gban, 'bhεε- -e nu 'bhε 'nalε- 'ka ni
'tε.

²⁵ 'Bhεε- 'ke 'ka 'wlenna- 'ka
'seriwo zayi' -Waanbhaa' ni, 'bhεε-
'kee- -dwa 'ka 'kpee 'bhii- mεε 'ke -za
'yɔɔ- 'ke □kla gban 'ka ni, -ka 'bhε
zan a -sroma 'yan.

²⁶ ['Dun-, 'ke 'ka 'laa 'eke- a -sroma
'yanlε-, 'ka Dε -Waanbhaa' 'la -yoo
laanima, 'bhε 'laa nu 'ka mu a
-sroma 'yanlε-.]»

*Zesu a -glɔɔya' 'ε da 'naa- -a ma
εε?*

(Matie 21.23-27; Luki 20.1-8)

²⁷ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε
mu 'ε -o ge gbε drεwoa- 'ezin-
Zeruzalεmu. Zesu 'yaa- 'kaan zii'
bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fε
-Gbεnε 'ε □la, 'ke 'sraka 'lεna -kunlii'
mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε, 'bhεε-
Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε
'ke mu nule- 'tεnlε- -a ma.

²⁸ 'Bhεε- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ:
«-Dele 'bhε -za mu 'lεε- kle 'senj □naa
'e ni εε? 'Bhεε- -dele -o kle -glɔɔya'
□naa 'e ni εε?»

²⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'lekunle
-o ni 'kaa: «'Mi nu -jangɔ' do 'kpɔ -la
-yilrɔkpale 'ka ma, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhε
'lekwan- 'η ni, mεε 'la zan -za mu
'lεε- kle 'senj □naa 'η ni, 'η nu 'bhε
'tɔkanlε 'ka ni.

³⁰ 'Bhε -jangɔ' do 'ε bhε -le -gε:
-Dele Zaan 'winbwa- mεε mu 'ε
wiinjɛyɛ nɔɔ- -yi ba, -Waanbhaa'
taa- bhaaplεj mu 'ε εε? -Ka 'bhε
'lekun 'η ni doo!»

³¹ 'Dun- -o zaabole □saan 'eke- -lε
ma 'kaa: «'Ke 'wa 'lekwan- -a ni 'kaa
-Waanbhaa' -le Zaan 'winbwa-, -e nu
'o 'lrɔkpale dɔɔ: <-Mela ma 'ka 'laa
'ka 'kpale- -a -yi εε?»

³² 'Bhεε- 'o sɔ -a -lekunle -a ni dɔɔ:
<Bhaaplεj mu -le 'a 'winbwa- εε?»
-O -yaa -gbalaan 'zi -waa' mεε mu 'ε
'lεε, -amasrɔyi 'bhε mu 'kpen 'kpale-
-yaa -a -yi 'bhii- Mεε Wiinjɛ' Mi Zaan
-yaa 'ke -Waanbhaa' -lεla' janwo mi
kpataakpa do -la -le.»

³³ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -wa -lekunle Zesu
ni dɔɔ: «'O mɔɔ laa 'bhε dɔɔ.» 'Bhεε-
Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi 'dun-,
mεε 'la zan -za mu 'lεε- kle 'senj □naa
'mi ni, 'mi laa nu 'bhε zan 'ε 'tɔkanle
'ka ni.»

12

*-Drɔɔ gba la yewonε 'yɔɔ- mu ma
-gɔɔn*

(Matie 21.33-46; Luki 20.9-19)

¹ 'Bhε blaanta, 'ke Zesu -janwole
'sanle -o ni -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o
ni 'kaa: «Mεε do -drɔɔ gba do -kpa-a,
-e 'jasa □bwa 'bhε gba 'ε zi, 'bhεε-
-e -drɔɔ bhaa 'yigo- -gluu do -kaan,
'bhεε- -e 'kpaanε do -dwa 'kpata- do
wiinj- laanima gba 'ε gooba mi 'ε
-yaa' pε 'le. 'Bhε blaana, 'kee- gba 'ε
gbεkpale yetanε mu 'ε 'kɔɔ 'kaa 'bhε
mu 'e 'yɛkpα 'a ba. 'Bhε blaana 'kee-
gele- 'taa dɔ ta.

² -Drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε 'bhɔle-
'ke 'yee- gbazan 'ε -e -yaa' 'fa -la
yewonε mu 'ε do 'winbɔle -yaa'
yetanε mu 'ε ta, -yaa' pε -drɔɔ bhaa
'si zayi' 'woo- yetanε mu 'ε 'kɔɔ.

³ 'Bhε 'bhɔle- yetanε mu 'ε ta gba 'ε
ta, 'ke -o 'bhε 'kunle, 'ke -o bhε tafεle,
'bhεε- 'ke -o 'ploole 'bhε 'kɔɔflεj- 'ε
ma jafata.

⁴ Gbazan 'ε -e -yaa' 'fa -la yewonε
mu 'ε -bhεεke' do 'winbwa- 'ezin- 'o
ta. 'Bhε 'bhɔle- gba 'ε ta ye, 'ke -o
'bhε 'saale 'bhε 'wiinj-, 'bhεε- 'ke -o
'bhε -zwanwole.

⁵ 'Bhε blaana, 'ke gbazan 'ε -e -yaa'
'fa -la yewonε mu 'ε 'bhεεke do
winbɔle -o ta ye. 'Bhεε- 'ke -o
'bhε dεle-. -Woo -bhεεke' -bebe mu
□kwan 'bhεε- 'kungbeya 'ε 'yi: -wa
'ke mu tafia□, 'bhεε- -wa 'ke mu □dia.

⁶ Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa bɔlε gbazan
'ε 'kɔɔ, 'ke yaa 'e ge -a gbe bhε do 'la
-za -yaa sɔ -a ni 'egbεnεle 'bhε ba. -E
'bhε 'winbwa- 'woo- yetanε mu 'ε ta

'tε. -E -yaa pe 'zi -a 'kpee dɔɔ: <-O nu -gasikpale 'η gbe 'ε 'bhe 'lεε->

⁷ 'Dun- -yetane mu 'ε -o gbazan 'ε gbe 'ε 'yele- 'ke 'bhe -o zan, 'ke -wa pele 'eke- ni dɔɔ: <Gbazan 'ε 'cien 'ε nu bole mεε 'la ni boolazi, 'yele- -ge, -kɔɔ 'a dε, 'bhεε- gba 'ε bo -kɔɔ' ni.>

⁸ -O 'bhe 'kunle- 'tε, 'ke -o 'bhe dεle-, 'bhεε- 'ke -wa gbaa 'ε blinle-drɔɔ gba 'ε -zanta'.>

⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka 'kpee ma, 'ke -drɔɔ gbazan 'ε □nwa, -e nu -mela klele 'woo-yetane mu 'ε ni εε? 'Nj bhe, 'kee- □nwa, -e nu -o dεε, 'bhεε- -e -drɔɔ gba 'ε gbekpa -yetane mu -bhεεke' mu 'kɔɔ.

¹⁰ 'Ka 'laa -jan 'lεε- 'bhe tapele -lido' -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi yre do nɔɔ- εε? 'Kaa:

<Vle 'la 'fεdɔ- mu 'ε -wa -blinna, 'bhe -le □kla 'ke 'fεgwle- 'ε gaan □la vle -kpun 'lrele- 'gbu 'ε 'le.

¹¹ 'Bhe -daa Mεεzan -Waanbhaa' -la ba. 'Bhεε- 'bhe □kla -kɔɔ' mu -yre 'yi, -liibhaa' maza 'le.>>

¹² Zesu 'bhe -jan 'ε 'wolawoa bhe, Zuufu mu -kunlii mu 'ε 'yaa- -a 'kunyre- -glin 'zi. -Amasroyi -wa 'yaangwa- 'bhii- Zesu 'bhe -gɔɔn -gloɔn 'la bhe 'bhe □bwa 'wo -la ma. 'Bhεε- 'dun-, -o -yaa -gblaanelawo zi 'ezin- -zamaa' 'ε 'lεε bhe, -o Zesu □twa -a nɔɔ- ye, 'bhεε- -o -jilaa.

Zuufu mu 'ε Zesu 'lrɔkpaa- 'nisra gbawoza 'ε 'yi

(Matie 22.15-22; Luki 20.20-26)

¹³ -O Farizi mu 'ε 'ke mu 'pegee -bhlengbe Erɔdi Antipasi a mεε -ledo' 'ε 'ke mu 'winbwa- Zesu ba -jan bhee 'kpaa zayi' -a -lεε, 'bhεε- -wa kun -a 'gbu 'liijan- ma.

¹⁴ 'Bhe mεε mu 'ε 'nule- 'tε, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan 'te -la pe, 'bhεε- 'yaa gblaanelawo 'kedo- 'kpɔ 'lεε, -amasroyi 'yaa bhaaplen mu kun waa gblaanya ma, 'dun- 'taawogbeyaya 'la sɔ -Waanbhaa' ni, 'yoo- daan 'bhεε- 'le wlan 'ε ma. 'Woo- 'e 'lrɔkpale -za do -yi, -a pe 'o ni, -kɔɔa' 'ton 'ε ta, 'o sɔ -o Rome mu

'ε waa -Bhlengbe 'la sii Sezaa, 'bhe a 'nisra 'ε gbawole εε? 'Wa gbawo taa- 'waa gbawole εε?>

¹⁵ 'Dun- Zesu 'yaa- -o dolawo 'bhii- -woo 'ke mεε -yrekoɔza kle mu 'la 'le bhe, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ka -o -jan bhee bo zii' 'η 'lεε εε? -Ka nu denie -goli' 'tanbha do 'le 'η ni 'bhεε- 'an taglin- doo!>

¹⁶ -O nule 'bhe 'le -a ni 'tε, 'ke -yoo -lrɔkpale 'kaa: «-Dela ngblo lii, 'bhe 'pegee -dela 'to yɔɔndele -le 'tanbha 'lεε ta -ge εε?> -Wa zikpaa- -a ni dɔɔ: «Sezaa -le 'kele-!>

¹⁷ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Sezaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni, 'bhεε- -Waanbhaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni!> 'Bhe -jan 'lekungbeyaya 'ε 'bhe -o 'kpeelenia -o ma.

Saduse mu 'ε Zesu 'lrɔkpaa- gbaa mu bweza 'ε gale ba 'bhe 'yi ba
(Matie 22.23-33; Luki 20.27-40)

¹⁸ -O -yaa Zuufu mu -ledo' sii Saduse mu. Waa -yaa -o kpa -a -yi 'bhii- mεε gbaa mu sɔ bwele- gale ba. 'Woo- Saduse mu 'ε 'ke mu □nwa Zesu ba, 'bhεε- -wa -lrɔkpaa dɔɔ:

¹⁹ «'O Daan mi, Moizi 'ton 'lεε- 'bhεε- yɔɔndia- 'o ni 'kaa: 'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bhεε- 'ke -ya na glaanel 'ε □twa -a -zanta' 'ke yaa -ne yale -li 'bhe ta. -A 'nwagwlen- nu 'bhe glaanel 'ε 'sile- 'bhe 'na 'le, 'kooko- 'bhe nu -ne mu 'la 'yale- -a na 'ε ta, -wa 'tɔkpa- 'mu ma.

²⁰ 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama, neene- ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'tε. -O 'naagwlen- le do -yalaa', 'bhe 'laa -ne 'yale- 'bhe 'le 'ε ta 'ke 'bhe 'gbu gale-.

²¹ 'Bhe gaanzido 'ε, 'bhe 'yee- glaanel 'ε 'yalaa- 'ezin-. 'Bhεε- 'bhe 'laa -ne -srɔɔwole 'yee- le 'ε ta 'ke 'bhe gale- 'ezin-. -A gaanzido 'gwlaan- yaga mi 'ε 'yee- -za do 'kpɔ 'ε 'bhe -le □tian 'bhe ma 'ezin-.

²² 'Woo- neene- 'gwlaan- 'srwaple- 'ε -o 'kpen 'a □sia do do, 'bhεε- -o -gaa, 'ke -waa -ne ya 'yee- le 'ε ta. -O 'kpen gale blaanel, 'ke le mi 'ε 'gbu gale- 'ezin-.

23 Gbaa mu bwe yi 'e 'le gale ba, le mi 'e nu bole -o -de 'gbu -la ni ee, -amasroyi -e □kla -o 'kpen 'na 'le do do ee?»

24 Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka -o 'ka 'yini- zii' 'egbenele, 'bhe- 'ka 'yi -o ni 'zi -za 'la ma 'ka 'bhe dɔ ee? -Jan mu 'la yɔɔnde- -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi, 'ka 'laa 'mu 'yima-, 'bhe- 'ka 'laa -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'e dɔ.

25 Wlan 'e ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'sil- -li, 'bhe- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'kɔɔ, 'duɔ- -o nu bole 'bhii- -mlɛke' mu a pe bogbeya 'e gbɛɛn- lafle' 'yi.

26 'Bhe- gbaa mu bweza 'e gale ba, 'ka 'laa 'bhe -za 'lɛ- tapele -lido' Moizi -a 'sewe 'e 'yi, -yri lɛ- -za 'e yɔɔnde- -o yre 'la □nɔɔ bhe ee? -Waanbhaa' -jan 'lɛ- 'bhe- □woa Moizi ni 'kaa: «'Mi -le 'ke Abraamu a -Waanbhaa' 'le, 'bhe- 'η 'yoo- 'ke Izaki a -Waanbhaa' 'le, 'bhe 'pegee Zakɔbu a -Waanbhaa'.»

27 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhe -jan 'e 'bhe 'a zɔn -kɔɔ' ni 'bhii- -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'la bhe -woo -o -yre ma. 'Bhe- mɛɛ -yremale mu -le -Waanbhaa' gba, mɛɛ gbaa mu laa 'bhe kle. 'Ke 'ka 'kpee ma, gbaa mu laa bwe gale ba, 'bhe bhla 'e ba, 'ka 'yinile -o 'egbenele 'dɛ.»

'Tonj 'la -za 'gbu -o 'eglɔɔle -Waanbhaa' -yre 'yi

(Matie 22.34-40; Luki 10.25-28)

28 'Tonj daan mi do Zesu 'pegee 'woo- mɛɛ mu 'e -waa' zaabo wli 'e □maa. 'Bhe 'a □ya 'bhii- Zesu -jan 'e 'lekwan- 'elrele Saduse mu 'e ni. 'Bhe- 'ke 'bhe 'e 'mabɛɛnle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'lɔɔkpale 'te dɔɔ: «'Tonj 'e -dela -za 'gbu -o 'eglɔɔle -o 'kpen ba ee?»

29 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Tonj 'la 'bhe -za 'gbu -o 'eglɔɔle 'bhe -le -ge: «Izraeli mɛɛ mu, -ka 'ka 'trɔnbado doo, Mɛɛzan -kɔɔa' -Waanbhaa' 'e, 'bhe -le 'ke Mɛɛzan do -kplen 'le.

30 'Yaa- Mɛɛzan -Waanbhaa 'e, -za 'so 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e

'kpeejan- oo, 'bhe 'pegee 'e fangan- 'e 'kpen 'le.»

31 'Tonj 'la 'bhe ten 'bhe zi 'bhe -le -ge: «'E -vindo' mi -za 'so 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za so 'e 'gbu ni gɔne- 'la gbɛɛn- bhe.» 'Tonj 'bheke -za 'laa -o 'eglɔɔle 'ke 'bhe kan 'bhe 'tonj ple 'la bhe 'mu ta.»

32 'Bhe 'Tonj daan mi 'e pe Zesu ni 'te dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhe -o 'elrele, 'e wlan -la -pia 'bhe 'le bhe dɔɔ -Waanbhaa' -bheke' 'laa -o -Waanbhaa' bla, 'ke yaa 'e go -a do -kplen ba.

33 'Bhe- 'ke -Waanbhaa' -za so mɛɛ ni -a zru oo, -a 'kpeejan- oo, 'bhe- -a fangan- 'e 'kpen 'le, 'bhe 'pegee 'ke -a -vindo' mi -za so -a 'gbu ni 'bhii- -a 'gbu gbɛɛn-, 'bhe mabhaabho wi 'kpaciele 'sraka mu 'pegee 'sraka 'e -glɔɔn mu 'e 'kpen ta -Waanbhaa' -yre 'yi.»

34 Zesu 'a 'yele- 'te 'bhii- 'yee 'Tonj daan mi 'e -e -jan 'e 'lekwan- yikan' 'le, 'ke -ya pele -a ni 'kaa: «-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya 'e yaa -o -li 'e ma 'egbɔɔnle.» 'Bhe bla, yaa dɔle mɛɛ -bheke' 'kpee 'ke 'bhe Zesu 'liila- -a -lɔɔkpalele 'ezin-.

Mɛɛ -Bhee Mi -kɔɔso Kriisi 'e yaa -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'te 'le
(Matie 22.41-46; Luki 20.41-44)

35 Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'e daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e □la, 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «-E □kla 'nale- 'bhe- 'Tonj daan mu 'e -wa pe dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kɔɔso 'e -yoo 'ke Davidi 'nranɛ- -la 'le ee?»

36 -Amasroyi Lii 'Wen 'e -jan □kpaa -Bhleɔgbɛ *Davidi 'gbu 'lii dɔɔ: «Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a □pia 'an pe Mɛɛzan 'e ni dɔɔ: Yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e □nɔɔ, 'sani- 'η yan 'e 'soɔnnii mu 'e klelele 'e gaanlape 'le.»

37 'Ke Davidi 'gbu Mɛɛ -Bhee Mi -Kɔɔso Kriisi sii «Mɛɛzan». 'Bhe- -e so klele 'ezin- -a -nranɛ 'le 'nale- -a ma ee?» -Zamaa' 'sre do 'la 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' Zesu ni, bhe -jan mu 'e 'yaa- 'so zii' 'mu ni.

Zesu -o mɛɛ mu 'ɛ 'kpeelɛkan zii'
 'Tonj daan mu 'ɛ ba zayi'
 (Matie 23.1-36; Luki 20.45-47)

³⁸ Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -ya ɲpia -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'Tonj daan mu 'ɛ ma. 'Kaanle- sɔ -o ni dune- gbɔɔn mu 'le -o ta, 'bhɛɛ- -e sɔ -o ni 'ke -woo 'pubɔ- 'elrele 'plɛɛ 'kpaan- mu 'ɛ ta.

³⁹ 'Wole- zilɛɛ- yaayɛ -lrele' mu 'ɛ makun Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ ɲla, 'bhɛ 'pegee peleyɛ gbilaan mu 'ɛ ɲnɔɔ.

⁴⁰ -O glaanle mu 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen yan -dawli' ma. 'Bhɛɛ- -o mɔ -o 'seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'gbu zɔn zayi' mɛɛ mu -yɛ ta. 'Bhela- zayi', -o nu -o 'kitikanle 'eyɔɔle 'ke 'bhɛ kan mɛɛ mu 'ɛ 'kpen ta -Waanbhaa' ba.»

Glaanle do 'kɔɔpɛ- naza
 -Waanbhaa' ni
 (Luki 21.1-4)

⁴¹ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, Zesu 'yaale- -leklaale -yaa 'sraka go -gɔli' bɔ -koonɛ 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ mu 'ɛ gbɛ zi -glin 'zi -waa' -gɔli' bɔgbɛya 'ɛ ma -koonɛ 'ɛ 'yi. Pɛzan -bebe 'yaa- -gɔli' -bebe bɔ 'zi 'yee- -koonɛ 'ɛ 'yi.

⁴² 'Bhɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke -yɛn ma glaanle do nule-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -gɔli' piine- plɛ bɔle- -koonɛ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ mu laa -yaa 'tanbha plɛ bhɔ.

⁴³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ glaanle 'kɔɔflɛɲ- 'lɛɛ- -e -gɔli' yɛkɛ- 'la ɲbwa -koonɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'yiya- mɛɛ -vin mu 'ɛ 'kpen -gɔli' yɛkɛ- 'la ɲbwa 'bhɛ ni.

⁴⁴ -Amasɔyi mɛɛ -vin mu 'ɛ -o waa -naflo 'ɛ sa -la ɲsia, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ ɲbwa 'ke 'sraka 'le. 'Dun- 'yee- glaanle 'lɛɛ-, -ya 'tota- -gɔli' 'ɛ 'bhɛɛ- 'kpen ɲnaa 'ke 'sraka 'le. -Zake' 'laa bɔle -a 'kɔɔ 'ezin-, 'ali- 'ke 'bhɛ klɛ -yaa' pɛbhle ma pɛ 'le.»

13

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ
 -Gbɛnɛ 'ɛ 'wiza- 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi
 (Matie 24.1-4; Luki 21.5-6)

¹ Zesu 'pwe bhla 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, vlɛ -kpuɲ 'lrele- mu 'lɛɛ- 'pegee 'fɛgwɛ- -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- dɔgbɛya 'ɛ -glin doo!»

² Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'E 'yɛ -o 'bhɛ 'fɛ dɔgbɛya -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- ma ɛɛ? 'Yi do ta, -o nu 'fɛ mu 'lɛɛ- 'kpen 'wile-, 'bhɛɛ- -o nu vlɛ -kpuɲ mu 'ɛ 'kpen 'klaale-, 'bhɛɛ- 'woo- vlɛ -kpuɲ mu 'la -gɛ, -o do 'kpɔ 'laa nu bolɛ 'eke- ta -gɛ 'ke 'bhɛ 'laa balaa'.»

'Drunyan 'lɛyan bhla zi -tɔɔmasie
 mu
 (Matie 24.3-14; Luki 21.5-19)

³ 'Bhɛ blaɛn, Zesu -ja yaale Olivi diiɲ vlɛ gɔɔn 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya -leklaa -Waanbhaa' Gba 'fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ba -yɛ ta. Piri 'pegee Zaki, 'bhɛɛ- Zaan 'pegee Andre, 'bhɛ mu do -kplɛn -le 'yaa- -din, 'bhɛɛ- 'mu 'a -lrɔkpa 'kaa:

⁴ «'E -jan mu 'la ɲwoa bhe, 'ke 'bhɛ -za mu 'ɛ klɛ bhla 'ɛ ɲbhwa 'o nu 'bhɛ dɔle -tɔɔmasie 'ɛ -dela ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- -o bhɔ 'waati 'ɛ 'bhɛ 'pe 'o ni.»

⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -jan 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'pele- 'sanle -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini-.

⁶ -Amasɔyi, mɛɛ -bebe nu nule, 'mi 'tɔ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o nu -a pele dɔɔ 'wole- -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la 'kpa -janwoa, 'bhɛ 'le! 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -o nu mɛɛ -bebe 'yinile.

⁷ 'Ke 'ka 'ka -din gwledan wli -maa, 'bhɛ 'pegee 'ke 'ka yɛ gbɔɔn ɲnɔɔ gwledan wli mu -maa bhla 'la ba, 'ka 'laa -gbilaanle'. -Amasɔyi -a -ledulale -o dɔɔ 'bhɛ -za mu 'ɛ 'mu -le nu klɛle 'elwale 'pe. 'Dun- 'bhɛ 'laa nu klɛle 'ke 'drunyan 'lɛyan bhla 'ɛ 'le.

⁸ 'Si do nu -wɛnle' 'si 'bhɛɛke do 'kaama-, 'bhɛɛ- -bhɛnɲgbe do a 'klɛn 'yi mu nu -wɛnle' -bhɛnɲgbe

'bhεεke do a 'kleεn 'yi mu 'kaama-
'Trε nu bεεnle, 'bhε 'pegee -gu mu
nu dεle yrε -bebe □nɔɔ. 'Bhε -za
mu 'ε nu klele -yren mu 'ε zisanyrε
'le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e
-yrenbhle' gɔnε- 'la gbεεn- bhe.

⁹ 'Duη-, 'ka mu, -ka 'ka 'gbu 'kun
'elrele! -Amasrɔyi, mεε mu nu gele
'ka 'le -klu ta; -o nu 'ka tafεle 'ke
gbanbhle mu 'le Zuufu mu daanfε'
mu 'ε □la. -O nu gele 'ka 'le -janmatii
mu 'pegee -bhlenjgbe mu 'ε ba 'mi 'tɔ
'ε -zayi'. 'Ke 'bhε □kla 'tε, 'ka nu klele
'η 'srε mu 'le 'bhε -yrε mu 'ε 'kpen
□nɔɔ.

¹⁰ 'Sani- 'drunyan 'yan bhla 'ε 'bhɔ,
-yoo 'ke -za 'le 'ke 'an -Jan 'NrAle- 'ε
-wa wo 'trε ta 'si mu 'ε 'kpen ni 'pe.»

¹¹ «'Ke -o 'ka □kwan, 'bhεε- 'ke
-o ge 'zi 'ka 'le -klu ta 'ka 'kitikan
zayi' bhla 'la ba, 'ka nu -jan yεke- 'la
'wole-, 'ka 'laa 'bhε yienkanle 'elwale
'pe. 'Duη- 'ke 'ka □bhwa ye, -jan
'la -Waanbhaa' 'bhε dεle- 'ka 'kpee
'ka 'kitikan bhla do 'kpɔ 'ε zi bhe,
-ka 'bhεε- 'wo. -Amasrɔyi 'bhε -jan
'ε 'bhε 'laa nu dale 'ka mu 'gbu ba,
'duη- 'bhε nu dale Lii 'Wεη 'ε 'bhε a
-glɔɔya' 'ε 'bhεε- ba.»

¹² «Mεε do nu -a nεεnε- do -lenale
mεε mu ni 'bhεε- 'mu 'bhε dε, 'bhεε-
-nε dε nu 'bhεε- 'yansi za 'ε klele 'bhε
'nε 'ε ni. -Nε mu nu -wlenle' -o yape
mu 'ε 'kaama- 'bhεε- -o 'mu dε.

¹³ 'Ka ven nu 'sile- mɔkpen' yin 'lii
'mi 'tɔ 'ε -zayi'. 'Duη- 'ke mεε 'la zan
'bhε -yren 'mu 'ε 'kpen 'yikwan□ 'ke
'bhε ge 'tenle- -o -leyanle ma, 'bhε
zan nu gole -za 'yi.»

*-Za 'yɔɔ- 'kanle- -a -dan' ta
(Matie 24.15-28; Luki 21.20-24)*

¹⁴ «Pε 'la vensi -Waanbhaa' yin 'lii,
'ka nu 'bhε 'yaale- yele *-Waanbhaa'
Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la 'ke -ya 'trinɔɔ-
'Ke mεε 'la zan -o -jan 'lεε tape 'zi,
'bhε zan dɔ klen 'ke -ya -yima' 'elrele.
'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke mεε 'la zan mu
□kla Zude 'kleεn 'ε 'yi, 'mu blasan-
'mu -lεε vlε gɔon mu 'ε 'yi ye.

¹⁵ 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke mεε 'la zan
-o 'bhε a 'fε 'ε 'wiη-, 'bhε zan laa pele
dɔɔ 'bhε -o zinale, 'bhεε- -e wlale-

-yaa' 'fε 'ε □la, -a maza -o pε 'la ma
'bhε 'si zayi'.

¹⁶ 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan□kla 'bhε
ba gba la 'bhε 'waati 'ε ba, 'bhε zan
laa pele dɔɔ -e niinale -a ba 'fε 'le ma,
-a ta dune- tralape 'si 'si zayi'.

¹⁷ 'Bhε yi mu 'ε 'le, 'ke le mu 'la
kpele □kla 'bhε 'waati 'ε ba, 'bhε
'pegee 'ke le mu 'la 'nε mu □kla -yɔn
ma, 'mu 'nise- -yren ma!

¹⁸ -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni,
'kooko- 'bhε 'waati 'ε yaa kle -niinii'
'kpa bhla zi.

¹⁹ -Amasrɔyi, 'bhε yi mu 'ε nu
klele 'eyɔɔle gɔnε- 'la gbεεn-, -a
'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke
'bhε nu 'tenle- -zɔn ma, 'bhε 'yansi
-yrenbhle' gbeya 'laa baale -lido'
bhaaplenj mu ta 'bhε gbεεn-. 'Bhεε-
'kee- ge 'tenle- 'drunyan 'leyanle ma,
'bhε 'yansi -yren 'laa nu baale -o ta.

²⁰ 'Ke Mεεzan -Waanbhaa' laa 'bhε
-yren 'kpa yi mu 'ε 'ke 'kanle- -o lii,
mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa nu 'sɔle-
gole- -za 'yi. 'Duη- -e mεε 'la zan
mu makwan- gban -yaa pε mu 'le,
-e 'yee- -yren 'kpa yi mu 'ε 'ke 'kaan
-o -lii, 'mu -la -zayi'.

²¹ 'Ke mεε 'ke 'a □pia 'ka ni bhla 'la
ba 'kaa: <-Ka 'ka 'yrekpa, Mεε -Bhee
Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε -yoo -ge>. 'Bhεε-
<-Ka 'ka 'yrekpa, -yoo laale!> 'Ka 'laa
'ka 'kpale- -a -yi.

²² -Amasrɔyi bhla ma mεε mu
nu -wlenle', 'bhεε- -o nu a pele
dɔɔ 'wole- 'ke mεε -bhee mu
-kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- bhla ma
-Waanbhaa' -lεla' janwo mu nu
nule 'ezin-. -O nu 'sɔle- maza mu
'pegee 'kpeeleni maza mu klele,
'kooko- 'ke 'bhε sɔ klele-, 'bhεε- -o
gbεsɔ -Waanbhaa' mεε 'la zan mu
makwan- gban 'mu -yinile ta.

²³ 'Ka mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu
ba 'elrele! 'Nj 'ka 'kpeelεlakaan -ge
bhe 'bhε -za mu 'ε 'kpen 'le.»

*Bhaaplenj Gbe 'ε 'nuza-
(Matie 24.29-31; Luki 21.25-28)*

²⁴ «'Bhε yi mu 'ε 'le, 'bhε -yren 'kpa
yi mu 'ε 'kanle- blaen, -yretebhe laa
nu -bhile' -li, -e nu klele 'ke -gblo 'le,
'bhεε- mle laa nu 'sɔle- -bhile' 'ezin-.

²⁵ 'Bhɛɛ- mlɛklɛnnɛ mu 'ɛ nu baalɛ. -Glooɔya' mu 'la laflɛ' 'yi pɛ mu kun 'bhɛɛ- waa sɔ baalɛ', 'mu nu bɛɛnlɛ.

²⁶ 'Bhɛ bhla 'ɛ ba 'tɛ, 'ka 'yrɛ nu 'kpalɛ- *Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nule- ma laflɛ' -gblɛn mu 'ɛ 'yi, -yaa' -glooɔya' -gbɛnɛ 'ɛ 'le, 'bhɛ pegeɛ -a -lregbɛya -yrayra 'ɛ 'le.

²⁷ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, -e nu -yaa' -mlɛkɛ mu 'ɛ winbɔlɛ -e mɛɛ 'la zan mu makwan-, 'mu -lɛkpayrɛ ɲnɔɔ 'ekɛ-ta, 'ke 'mu da -yretɛbhɛ -wlenyrɛ' 'pegeɛ -a baayrɛ ɲnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ ge 'kpalɛ- laflɛ' 'pegeɛ 'trɛ -danɲma' mu tã.»

Figi diiɲ 'ɛ 'bhɛ -kɔɔ' daan -za 'ɛ -dela -le ɛɛ?

(Matie 24.32-35; Luki 21.29-33)

²⁸ «-Ka figi diiɲ 'ɛ 'klosikun doo, 'bhɛɛ- -ka -za daan -a ma: 'ke -a -yi 'ɛ 'paa- -a gbɛ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -a -laa mu 'ɛ 'tɔɔnlɛ- -saan -a ta bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- la ban bhla 'ɛ ɲbhwa 'e -din.

²⁹ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ka mu 'ezin-, 'ɲ -za mu 'la ɲpia 'ka ni bhɛ, 'ke 'ka 'mu klɛlɛ -ya bhla 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nu bhla 'ɛ ɲbhwa 'ka -din gban.

³⁰ 'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: mɛɛ 'la zan mu -o -yrɛ ma -zɔn, -o 'kpen gale plɛɲ-, 'ke -za mu 'lɛɛ- 'kpen ɲbhwa gban.

³¹ Laflɛ' 'pegeɛ 'trɛ nu 'kanlɛ- 'duɲ- 'an pɛ -jan mu 'ɛ waa nu 'kanlɛ- 'titi.»

-Waanbhaa' do -kplɛn -le 'drunyan 'lɛyan yi 'ɛ dɔ

(Matie 24.36-44)

³² Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Za mu 'lɛɛ- klɛ yi oo, -o klɛ 'waati oo, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'mu dɔ. 'Kee- kpa laflɛ' 'yi -mlɛkɛ' 'pegeɛ -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ɛ ta oo, -o 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'mu dɔ, 'ke yaa 'e go 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

³³ -Ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'el- rele, 'ka 'yri 'laa golɛ 'ka 'gbu -za 'le, -amasrɔyi 'ka 'laa 'bhɛ 'waati 'bhɔ bhla 'ɛ dɔ.

³⁴ -E nu klɛlɛ 'bhii- mɛɛ do geza gbɛn ta: -a ge bhla 'ɛ zi, -e -yaa' 'fɛ

'ɛ gbɛkpa -yaa' 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. -E ye 'ɛ 'yiciɛnna -o 'kpen ma do do, 'bhɛɛ- -ya ɲpia 'fɛ gooba mi 'ɛ ni dɔɔ 'bhɛ bo 'fɛ 'ɛ -klosikunle ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yri 'laa golɛ 'bhɛ 'gbu -za 'le.

³⁵ 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'ka mu 'gbu 'yri 'laa golɛ 'ka 'gbu -za 'le 'dɛ, -amasrɔyi 'ka 'laa 'fɛzan- 'ɛ 'niina- bhla 'ɛ dɔ, -e nu klɛlɛ yroma -la zi oo, blandrɛyi oo, maagwɛn -we bhla 'ɛ ba oo, 'bhɛ 'pegeɛ zrwanzi, 'ka 'laa 'bhɛ dɔ.

³⁶ 'Kee- ɲnwa 'ka 'yibɛɛnnazi, bhaa yaa bhɔlɛ 'ka ta yi pla.

³⁷ 'Mi 'kɛla 'wo zii' 'ka ni -gɛ, 'mi 'bhɛɛ- do 'kpɔ 'ɛ wo mɔkpen' ni dɔɔ: <'Ka 'yri 'laa golɛ 'ka 'gbu -za 'le.»>

ZESU DɛYRɛ 'PEGEɛ -A BWEYRɛ GALE BA ZERUZALEMU

14

Zuufu -kunlii' mu 'ɛ -woo 'dukpa zii' Zesu ma 'bhɛɛ- -wa dɛ

(Matie 26.1-5; Luki 22.1-2; Zaan 11.45-53)

¹ -Yrɛkpa' plɛ -yaa Paki 'fɛti yi 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛ 'pegeɛ 'bluu mu 'la waa -yaa 'mu -pɛɛ 'ɛ wɛn 'ke 'sɛkɛ 'le 'mu 'bhɛ 'fɛti 'ɛ. 'Sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ 'pegeɛ 'Tonɲ daan mu 'ɛ -o -yaa Zesu 'kunyrɛ- -glin 'zi -dawli' ma, 'bhɛɛ- -wa dɛ.

² 'Duɲ-, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni 'kaa: «-Kɔɔ' 'laa 'bhɛ klɛlɛ 'fɛti 'waati 'ɛ ba, 'kebhlaale -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ nu -wɛnlɛ' 'eke- ma.»

Le do -lasiklɔɔ ɲklaa Zesu 'wiɲɲ- (Matie 26.6-13; Zaan 12.1-8)

³ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Zesu 'pegeɛ -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- Betani -wa 'ɛ ta 'gwlaan- do a 'fɛ 'ɛ ɲla; 'bhɛ 'tɔ -le -yaa Simɔ, 'bhɛɛ- -kpaan -yaa 'bhɛ ma -sɔ. -O -yaa pɛbhɛ 'zi 'waati 'la ba, 'ke le do nule- wlalɛ -o ta. Buteli bhɔ gbɔɔn -lrele' do -yaa 'bhɛ le 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛ buteli 'ɛ klɛlɛ -yaa 'ke 'verɛ -gloɔn 'la -o -yaa 'bhɛ sii alibatri 'bhɛɛ- 'le. -Lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- 'plɛɛle- do -le -yaa 'bhɛ buteli 'ɛ 'yi. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- le 'ɛ -e

'bhe buteli 'e 'wile, 'bheε- 'ke -ya -yi -lasiklɔɔ 'e 'klaale Zesu 'wiinj-.

⁴ Mεε 'la zan mu -yaa 'bhe 'yre 'ε □nɔɔ ye, -o 'ke mu -o zrupliila, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Le 'lεε -yoo -lasiklɔɔ -gblen 'nrاله- 'lεε 'sie zii' win 'ε -dela ma εε? -E 'bhe 'sie zii' bhaama -mela ma εε?»

⁵ -O -yaa sɔ a gɔnle- denie -gɔli' 'tanbha -kεmε yaga (300) 'e tralape 'le; 'bheε- -o 'bhe -gɔli' 'ε na 'kɔɔflenzan mu ni!» -O 'bhe le 'ε 'topia- 'eyɔɔle.

⁶ 'Dun- Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «Kaa 'to 'srɔ! -Mele □kla 'bheε- 'ka -o -a zrubatɛdɔ zii' εε? -E -za 'wlan -la □kla 'η ni bhe.

⁷ -Amasrɔyi, 'kɔɔflenzan mu -o 'ka 'plen- yikpen ta, 'bheε- 'ke 'waati 'oo 'waati 'la □swa 'ka ni, 'ka sɔ -za 'wlan klele- 'mu ni, 'dun- 'mi 'laa nu bole 'ka -din 'waati 'ε 'kpen ba.

⁸ Le 'lεε gbεswa- 'kela klele ta, -e 'bheε- □kla. Dɔɔn', -e -yaan gban -lasiklɔɔ 'klalele 'η gbaa 'ε ta -a binle -lεε.

⁹ 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma 'kaa 'ke -Jan 'Nrاله- 'ε 'wole- □zian yre 'oo yre 'la □nɔɔ, 'drunyan 'ε 'kpen 'yi, -o nu le 'lεε kleza 'ε 'yigɔɔnle 'bhe □nɔɔ, 'kooko- 'yee- le 'ε -za dɔ mεε mu 'ε 'kpee.»

Zudasi -o -a zi 'bhii- -e Zesu 'lena- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε ni

(Matie 26.14-16; Luki 22.3-6)

¹⁰ Zesu a -klanlanε vu ta ple mi 'la -o -yaa 'bhe sii Zuda Isikarioti -ja 'tenle- 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε ma, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ -ya zi 'bhii- -e Zesu 'lena -o ni.

¹¹ 'Bhe -jan 'ε □swa 'mu ni 'egbenεle, -ayile 'ke 'mu 'a 'pele a ni dɔɔ 'mu nu -gɔli' 'nale- -a ni. -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zudasi gbε -yaa nu 'solε- Zesu 'kunle- ta gɔnε- 'la gbεen-, -e -yaa 'bheε- kle bhla -lrele' 'ε -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo Paki 'ε ta pe 'ε 'bhle zii'

(Matie 26.17-25; Luki 22.7-14; 22.21-23; Zaan 13.21-30)

¹² 'Bluu 'la waa -yaa 'bhe -pεε 'ε wlen 'ke 'seke 'le, 'bhe 'bhle 'feti yi -lwa 'ε 'le, Zuufu mu 'ε 'yaa- -bhlaa gwlen bhlonε- mu -la dε, 'bheε- -woo kle 'ke 'sraka 'le -o gole 'ε luya 'yi 'bhe -zayi'. 'Bhe 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε mu 'ε -wa -lrɔkpa dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- -kɔɔ' ge -kɔɔa' Paki 'feti 'ε ta kpo 'ε kle 'naa ma εε?»

¹³ 'Bheε- Zesu -yaa' -klanlanε ple winbwa-, 'ke -ya pele- 'mu ni: «Ka ge -wa 'la bhe -a ta, 'ka 'lε nu 'palε- 'ke mεε do 'le, -yi gbɔ do -o -a wiinj-, -ka dɔ -a zi.

¹⁴ 'Kee- -ja wlale 'fε 'la □la, -ka wla -a zi 'bhe □nɔɔ, 'bheε- -ka 'bhe 'fεzan- 'ε lrɔkpa' dɔɔ: «O Daan mi 'ε pe 'o nu 'e 'lrɔkpa dɔɔ 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε nu -waa' Paki 'feti 'ε ta pe 'ε 'bhlele- 'fεkpee 'la □la 'bhe -o naa -a ma εε?»

¹⁵ 'Ke 'bhe □kla, 'fεzan- 'ε nu -yaa' 'sangaso 'kpee gbalaan 'ε do zɔnle 'ka ni. 'Bhe magaanle -o 'elrele gban, 'bhe 'pegee mεε mazadɔ pe yεke- 'la ma 'bhe -o 'bhe □la. 'Ka nu -kɔɔa' pe Paki 'feti 'ε ta kpo 'ε klele -kɔɔ' ni 'bheε- □nɔɔ.

¹⁶ -Yaa' -klanlanε ple 'ε -o gele 'tε, 'ke -o wlale- -wa 'ε ta. -O □bhwa pe mu 'ε 'kpen 'lεsolε ta 'bhii- Zesu 'a □pia -o ni gɔnε- 'la gbεen-. 'Bheε- -o -waa pe 'feti ta kpo 'ε □kla 'bheε- □nɔɔ.»

¹⁷ 'Bhe blaana, Zesu a -klanlanε ple 'ε 'niinaa -o -zanta'. Yromazi bhɔle 'tε, 'ke 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε -o 'nule wlale -wa 'ε 'kpee.

¹⁸ -O -yaa pele 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- 'gbu 'ε ma dɔɔ 'ka mu 'la 'ka 'pegee 'mi -o pebhle 'zi 'eke- zi -gε bhe, 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta, 'bheε- -yoo 'η 'lena mεε mu ni.»

¹⁹ -Yaa' -klanlanε mu 'ε -woo wleyisriwoa, 'bheε- 'ke -wa -lrɔkpaale 'sanle do do 'kaa: «'Mi -le 'kele- εε?»

²⁰ Zesu pe -o ni 'tε dɔɔ: «'Ka mεε vu ta ple 'ε ba, 'ke mεε 'la zan 'bhe gbε □wlaa 'η gbε ta pele -koo do 'kpo 'ε 'yi, 'bhe kle 'bhe zan 'bhe -le 'kele-.

21 Wlan 'ε ni, Bhaaplen Gbe 'ε -yoo zan gale 'bhii- -a yɔɔnde -o -a ba zayi' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ε 'yi. 'Dun- mɛɛ 'la zan nu -a -lenale mɛɛ mu 'ε ni, 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'bhɛ zan ta -yɛn! 'Ali- 'ke waa -yaa 'bhɛ zan 'ε ya -titi, 'bhɛ mabhaa -yaa bhɔ 'bhɛ zan 'ε ma.»

*-Waanbhaa' a pɛbhle 'Wɛj
(Matie 26.26-30; Luki 22.14-20; 1
Korenti 11.23-25)*

22 -O -yaa pɛ 'ε 'bhle zii' bhla 'la ba, Zesu 'bluu 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya takanle kplokplo. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya nale- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Kaa 'kun, 'η 'flɛ 'ε 'yele- gɛ.»

23 'Bhɛ blaɛn, 'kee- -drɔɔ pɛyan- do 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhɛ ma, 'kee- 'bhɛ 'kpale -o 'kɔɔ 'kaa -o 'kpen 'a 'ke 'mi do do.

24 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N yien 'ε 'yele- -gɛ, -bhoolaya drɛɛ 'la -yoo -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu plen-, yien 'lɛɛ- 'bhɛ -le 'bhɛ -toomasie 'ε 'le, -e -klalaa', 'kooko- -e mɛɛ -bebe 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

25 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'naa nu -drɔɔ 'bhɛɛke 'mile- 'ezin- 'sani- 'η nu -drɔɔ drɛɛ 'la 'mile- -Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε ta 'bhɛ 'waati 'ε 'bhɔle- plen-.»

26 'O yanle -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'ε 'kpalele, 'ke -o 'pwele 'fɛ 'ε □la, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Olivi diinj vlɛ gɔɔn 'ε 'wiinj-.

*Zesu pe Pieri ni dɔɔ 'bhɛ nu 'bhɛ
-lɛmadɔle 'egɔɔle -a ma*

*(Matie 26.31-35; Luki 22.31-34;
Zaan 13.36-38)*

27 Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «'Ka 'kpen nu 'η 'tolɛ- a □nɔɔ, -amasɔyi -a yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ε 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa mu gooba mi 'ε dɛɛ, 'bhɛɛ- -bhlaa mu 'ε nu 'kanlɛ- 'eke- ma jafata.»

28 Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «'Dun- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'η nu 'kanlɛ- 'ka 'lɛɛ -sɔ Galile.»

29 'Bhɛ □nɔɔ bhe, 'ke Pieri 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke mɛɛ -vin mu 'ε 'kpen blasaan-, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'e □twa -a nɔɔ-, 'mi 'naa nu 'e 'tolɛ- a □nɔɔ -titi.»

30 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni wlan 'ε ni dɔɔ: -zɔn -bi 'gbu 'lɛɛ zi, 'sani maagwlen -wegbe' plɛ mi 'ε 'plen-, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'egɔɔle 'mi ma -gɔɔn yaga 'kaa 'yaa mi dɔ.»

31 'Bhɛɛ- 'dun-, Pieri 'bhɛ zikpaa- -a ni fangan- ma 'ezin- dɔɔ: «'Ali- 'kee- □kla 'o 'pegee 'bhi dɛle 'le 'eke- 'yi, 'naa nu 'η -bangolɛ 'e 'yi -titi.» -Klanlanɛ -vin mu 'ε 'kpen -dwa 'bhɛɛ- -jan yɛkɛ- do 'kpɔ 'ε ta.

*Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε
-ja Zetisemane -yri gba 'ε □la
(Matie 26.36-46; Luki 22.39-46)*

32 'Bhɛ blaɛn, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -o -ja yɛ do nɔɔ-, -o -yaa 'bhɛ yɛ 'ε sii Zetisemane. -O bhɔle 'bhɛ □nɔɔ bhe 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni 'kaa: «-Ka yala- -gɛ, 'η gele- 'η 'seriwole laale.»

33 -A ge bhla 'ε zi, -e Pieri 'pegee Zaki 'bhɛɛ- Zaan 'siila-, 'bhɛɛ- 'mu -dwa -a zi. -Gblaɛn 'klale -saan -a -yi, 'bhɛɛ- -a blina- yien -yaa.

34 -E pe -o ni dɔɔ: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ- 'η gale ma. -Ka bo 'ka 'yɛ ma yɛnɛ- 'lɛɛ- □nɔɔ -gɛ!»

35 -Ya plɛngole sa -o ma, 'kee- 'klaale -a 'kpɔ ta 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni 'kaa: «'Kee sɔ a klele-, -yɛnɛbhle' 'waati 'yɔɔ- 'lɛɛ 'kan 'η ma 'egbɔɔnle.»

36 -E -yaa pe 'zi dɔɔ: «'N Dɛ, 'η Dɛ, -za 'kpen klɛ 'senj -o 'e ni. -Yɛn pɛyan- do 'la bhe -a plɛngo 'η ma. 'Dun- 'yaa 'mi zru maza klele, 'e 'gbu -la zru maza klɛ.»

37 'Bhɛ blaɛn, 'kee- nule- 'pwɛlɛ- -yaa' -klanlanɛ yaga 'ε ta, 'bhɛɛ- 'kee- bhɔle- 'mu ta yi pla. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'kee- Pieri bwele-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «Simɔ, 'e yide zii' ɛɛ? 'Yaa 'solɛ- bole- 'e 'yɛ ma 'ali- 'waati sanɛ- ba ɛɛ?»

38 -Ka bo 'ka 'yɾɛ ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo Waanbhaa' ni, 'kooko-Setran' laa 'ka 'yidan-, 'bhɛɛ- -e 'ka bɔ -za 'yoo- 'yi. Bhaaplenɔ zru -o -a zi 'bhii- -e -za 'wlan klɛ, 'duɲ- 'bhɛ yɛkɛ- fangan- 'laa -o 'ɛ ta.»

39 -Ya plɛnɔ gɛ drɛɛwoa- -o ma 'ezin-, 'bhɛɛ- 'kee- bɔle- 'yee- -jan do 'kpɔ 'ɛ 'pele- ta -Waanbhaa' ni.

40 -E niina- gɛ drɛɛwole 'ezin- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'kee- bhole- 'mu yidele ta; -amasɔyi, yi 'ɛ gbinkpa' gɛ -yoo' 'ɛ 'koo -o -yɾɛ ta, -jan 'la -o 'bhɛ pe Zesu ni, waa -yaa 'bhɛ do. 'Bhɛɛ- -e -ja 'ezin- -a -zanta'.

41 -A nu gɛ yaga mi 'ɛ ma -o ta, 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Ka -o yide 'zi ɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'yitrɛ zii' -li ɛɛ? 'Bhɛ [swa 'bhɛ 'yi, 'waati 'ɛ [bhwa. -Ka 'ka 'yɾɛkpa! -O nu -dawli' 'kpale- Bhaaplenɔ Gbe 'ɛ gɛ ta, 'bhɛɛ- -wa 'lɛna -za 'yoo- klɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ 'waati 'ɛ [bhwa.

42 -Ka 'ka 'wlen-, -koo' ge! -Ka 'ka 'yɾɛkpa doo, mɛɛ 'la zan nu -dawli' 'kpale- 'ɛ gɛ ta, 'bhɛɛ- -yoo 'ɛ 'lɛna- mɛɛ mu ni, yaa -o -li -koo' ma 'egboonle.»

Zesu 'kunyɾɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'koo

(Matie 26.47-56; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12)

43 Zesu 'yaa- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke Zuda 'pwɛle -a -yi. Zesu a klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ do -le -yaa 'kele-. -Zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do -yaa -a zi, -gɔkunɔ 'pegee 'beni mu 'le 'mu 'koo. 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Toɲ daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'mu -le -o winbwa- Zesu 'kunyɾɛ- [nɔɔ.

44 'Yee- Zuda 'la [kla Zesu 'lɛna mi 'le mɛɛ mu 'ɛ ni, -e Zesu 'kungbɛya -toomasie do -zɾonna Zesu 'kun mu 'ɛ ni doo: «'Ke 'ɛ mɛɛ 'la zan -tuubwa 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun 'bhɛɛ- 'ka ge 'kele-, 'duɲ- -ka 'ka 'yɾɛkpa 'a ba 'elɾele!»

45 Zuda nule 'tɛ, 'ke -ya mabɛɛnle -gun Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni doo: «'O Daan mi!» 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- Zesu -tuubɔle.

46 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu 'kunle.

47 'Duɲ- -yaa' -klanlanɛ do 'bhɛ a -gɔkunɔ 'ɛ 'pwɛle- 'bhɛ 'bhoo- 'ɛ 'yi, 'kee- 'sraka 'lɛna -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhɛ a 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ do 'trɔnlaa do takanle.

48 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Ka [nwa 'ɛ 'kunyɾɛ- [nɔɔ -gɔkunɔ 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'koo, 'ɛ 'yoo- 'ke mɛɛ dɛ mi do -la -le ɛɛ?»

49 Yi 'oo yi, -koo 'yaa 'eke- 'yi, 'bhɛɛ- 'ɛ 'yaa- mɛɛ mu daan *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ [la, -mele [kla 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ɛ 'kunle- 'bhɛ yɾɛ 'ɛ [nɔɔ ɛɛ? 'Duɲ- -za 'lɛɛ- 'kpɛn [kla, 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o -jan mu 'la [woa 'mi ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'mu 'lɛsɔ-.»

50 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpɛn 'kanle 'eke- ma 'gbasaa gbasaa, 'ke -o Zesu do -kplɛn 'tole 'a [nɔɔ.

51 -Zwannɛ do dole -yaa Zesu zi. So drɔɲ -la 'kanle- -yaa -a gɛ ta. Mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhɛ [kwan 'ezin-.

52 'Duɲ- 'bhɛ 'ploole 'bhɛ ta sɔ 'ɛ ma -o 'koo-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ blasanle 'bhɛ tafleɲ- 'ɛ 'le.

-O -ja Zesu 'le Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ ba

(Matie 26.57-68; Luki 22.54-55; 22.63-71; Zaan 18.13-14; 18.19-24)

53 -O -ja 'ke Zesu 'le '*Sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'ɛ ba 'fɛ 'lɛ ma. 'Sraka 'lɛna mu -kunlii' mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- '*Toɲ Daan mu 'ɛ, -o 'kpɛn -ja -o 'lɛkpale 'eke- ta 'bhɛ [nɔɔ ye.

54 Mɛɛ mu 'ɛ -yaa ge 'zi Zesu 'le bhla 'la ba 'sraka 'lɛna mu a -kunlii -gbalaan' 'ɛ ba, Pieri -yaa zan -o -zanta' 'egboonle. 'Bhɛɛ- 'kee- nule- wlalɛ 'yee- 'sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'bhɛ -a 'fɛ -gbenɔ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ [nɔɔ bhɛ, 'kee- gele- yaalɛ 'fɛ gooba mu 'ɛ -din -a magayɾɛ nɔɔ- 'tɛ 'ɛ -din.

55 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ -o 'kpɛn 'yaa- -jan 'bhɛɛke- do -glin 'zi Zesu 'kaama-, 'kooko- 'bhɛ klɛ -a dɛ win 'le. 'Duɲ- waa -jan

'lɛdɔɔle 'kɛdo- 'male mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ
'lii Zesu ma.

⁵⁶ -Amasrɔyi mɛɛ -bebe -yaa bhla
'kpa zii' Zesu ma, 'duŋ- -o 'kpen
'liijan- mu 'ɛ waa -yaa do.

⁵⁷ 'Bhɛ klɛle- 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ
'plen- mɛɛ 'ke mu -o -wlenle', 'bhɛɛ-
'ke -o bhla 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'kpale Zesu ma
'kaa:

⁵⁸ «'O mɔɔ 'gbu 'a □maa -a -lii dɔɔ
bhaaplen mu 'gbu -Waanbhaa' Gba
'Fɛ -Gbɛnɛ 'la -dwa 'mu gbɛ 'le, 'yee-
'gbu nu 'bhɛ 'wilɛ-, 'bhɛɛ- -ya dɔ gbɛ
drɛɛwo -yɛkpa' yaga -la; 'bhɛ 'laa
nu klɛɛ bhaaplen woye 'le.»

⁵⁹ 'Ali- 'bhɛ -jan 'la bhe, 'bhɛ gole
-yaa -jan -vin mu 'ɛ ma.

⁶⁰ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba 'tɛ, 'ke *'sraka
'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ -ya
-wlenle', 'kee- dulale -zamaa' 'ɛ
'plen-, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu -lrɔkpale 'tɛ
dɔɔ: «Mɛɛ mu 'ɛ -jan mu 'la 'kpen
'wo zii' 'e ma, 'bhi pe 'mu 'yi 'nale-
ɛɛ?»

⁶¹ 'Duŋ- Zesu tagale □bwa. 'Ezin-
'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ
-ya -lrɔkpa' gbɛ drɛɛwole dɔɔ: «'Bhi
-le 'ke Mɛɛ -Bhee mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ
'le ɛɛ, 'bhɛ 'pegee 'o -Waanbhaa' 'la
'tɔbhɔ 'bhi -le 'bhɛ Gbe 'le ɛɛ?»

⁶² 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale
-a ni dɔɔ: «-Aani', 'mi 'gbu -le 'bhɛ
'le. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka 'kpen 'yɛ nu
'kpale- Bhaaplen Gbe 'ɛ 'yaale- ma
'Senkpenzan -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ
ma yaayɛ 'ɛ □nɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ka nu -a
yɛɛ 'ezin- 'ke -yoo zan lafle' -gblɛn
mu 'ɛ 'yi.»

⁶³ 'Bhɛ -jan 'ɛ 'la gbɛ -yɔɔ' 'kɔɔ
'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ
ma, 'ke -ya 'gbu ta dɛnɛ- mu 'ɛ
'peedɛle, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'kaa:
«-Kɔɔ' maza -o -li mɛɛ -bhɛɛke' a
'srɛya- klɛle ma ɛɛ?»

⁶⁴ -E -Waanbhaa' 'tɔsɛ ma jan 'la
□woa bhe, 'ka 'bhɛ □maa ɛɛ, 'ka
mu pe 'bhɛ 'yi 'nale- ɛɛ?» -O 'kpen
-benɔwa do ma 'ke -wa pele- 'kaa:
«-Yoo 'ke dɛpɛ 'le.»

⁶⁵ 'Bhɛ yɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, 'ke mɛɛ
'ke mu -o -liile' 'klale- 'sanle Zesu
ta, 'bhɛɛ- 'ke -o sɔgbɛ do -yɛɛle' -a
wleyi, 'ke -wa zɔn -sɔ -o gbɛkpuŋ-

mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lrɔkpa' dɔɔ:
«Mɛɛ 'la zan 'e □zwan, 'bhɛ zan 'ɛ
'tɔkan 'o ni doo!» 'Bhɛɛ- 'fɛ gooba
mu 'ɛ 'mu 'yaa- -a 'trɔnzɔn- 'zi 'ezin-.

*Pieri -o -a -lɛmadɔ 'zi 'egloole Zesu
ma*

(Matie 26.69-75; Luki 22.56-62;
Zaan 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁶ Pieri -yaa bhla 'la ba *'sraka
'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ -yaa' 'fɛ
-gbenɛ 'ɛ 'yi 'trɛ ma, 'ke 'bhɛ a 'fɛ 'ɛ
□la yewo le 'ɛ do nule-.

⁶⁷ 'Bhɛ yewo le 'ɛ 'yee- Pieri 'yele-,
'ke -ya maga 'zi 'tɛ 'ɛ ma, 'ke 'bhɛ 'e
'yɛkpaale -a ta frii, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a
'pele -a ni: «'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'yaa-
'yee- Nazareti mi Zesu 'ɛ zi.»

⁶⁸ 'Duŋ- Pieri 'e 'lɛmadwa 'egloole
'ke -ya pele- dɔɔ: «Le -nɛ, 'e drɔɔn'
-o -jan 'la 'wo zii' bhe, 'naa 'bhɛ dɔ,
'bhɛɛ- 'naa -o -a -yima' zii'.» 'Bhɛ
balaan, 'kee- 'pwele, 'bhɛɛ- 'kee- gele-
-gbenɛ 'ɛ 'lɛ ma. ['Bhɛɛ- 'ke maagwlen
-wele' 'tɛ.]

⁶⁹ 'Yee- yewo le -nɛ do 'ɛ -e Pieri
'yele- 'ezin-, 'ke -ya pele- 'bhɛ □nɔɔ
mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ ma dɔɔ: «'Gwalaan-
'lɛɛ- -yoo 'woo- mɛɛ mu 'ɛ do 'le!»

⁷⁰ 'Duŋ-, 'ke Pieri 'e 'lɛmadɔle
'egloole 'bhɛ -jan 'ɛ ma 'ezin-. 'Bhɛ
balaan boolazi sa bhɔle, 'ke -gbenɛ 'ɛ
'lɛ ma mu 'ɛ -wa pele- Pieri ni 'kaa:
«Wlan 'ɛ ni, 'bhi 'gbu 'lɛɛ- 'yoo- 'ke
'woo- mɛɛ mu 'ɛ do 'le, -amasrɔyi
'yoo- 'ezin- 'ke Galile 'mi 'le!»

⁷¹ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Pieri -a 'pele dɔɔ:
«Bhaa 'ŋ ga 'ke 'ŋ 'yoo- bhla pe 'zi!
'Mi 'pegee 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ta, 'ka -o -we
'zi mɛɛ 'la 'le, 'naa 'a do -titi!»

⁷² 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba 'te, 'ke
maagwlen 'a 'we gbɛ plɛ mi klɛle-,
'bhɛɛ- Zesu 'yee- Pieri 'kpeelɛkaan
-jan 'la 'le 'elwale, 'ke 'bhɛ dɔle- -a
'kpee. Zesu 'a □pia -a ni 'elwale dɔɔ:
«'Sani- maagwlen nu -wele' plɛ -zɔn,
'e nu 'e 'lɛmadɔle 'egloole mi ma
gaan yaga.» 'Bhɛɛ- 'yee- Pieri wisile
-saan.

-O -ja Zesu 'le Rome mu a -janmatii Pilati ba

(Matie 27.1-2; 27.11-14; Luki 23.1-5; Zaan 18.28-38)

¹ Zrwan 'tutu 'ε zi, Zuufu mu a 'kitikan mεε gbilaan -lεdo' 'ε -o 'kpεn □klaa 'eke- ba: -o 'ke mu -yaa 'sraka 'lena -kunlii mu 'le, 'bhεε- -a 'ke mu -yaa' Zuufu mu a 'gwlaan-gbilaan mu 'le, 'bhεε- -a 'ke mu -yaa 'Toη daan mu 'le. -Woo 'eke- □ya 'yee- Zesu ba zayi'. -O yanle Zesu gbεtabolele, 'ke -o gele- -a -lenale Rome mu a -janmatii Pilati ni.

² -O bhεle Pilati ba, 'ke 'bhε Zesu 'lrokpale 'kaa: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ε waa -bhleṅṅbe 'ε 'le εε?» Zesu 'a 'lekwan- -a ni 'kaa: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

³ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε bhla -bebe □kpaa Zesu ma 'bhε yre 'ε □nɔɔ ye.

⁴ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pilati 'a 'lrokpale 'ezin- 'kaa: «-Woo -jan -bebe 'la 'kpεn 'wo zii' 'e ma bhe, 'e 'trɔn 'laa -o 'mu 'yi εε? 'Bhεε- 'bhi 'laa -o -jan 'ke 'wole 'mu 'yi εε?»

⁵ 'Bhεε- 'dun-, Zesu 'laa -jan 'kedo- 'kpɔ 'lekunle. 'Bhε tagagbeyaa -gloɔn 'ε 'bhε 'yee- Pilati 'kpeelenia -a ma.

-O Zesu dε -kpan -balaa' 'a ta
(Matie 27.15-26; Luki 23.13-25; Zaan 18.3-19.16)

⁶ Lεε 'oo lεε, Zuufu mu a Paki 'feti 'ε ta, Pilati -yaa ploɔ -kaso 'yi mi do ma. 'Ke -zamaa' 'yaa- -kaso 'yi mi 'la 'yεwo- -a ma, -e -yaa ploɔ 'bhεε- ma -o ni.

⁷ 'Bhε kleḡbeyaa do 'ε 'yi, -o -yaa -kaso 'yi mi do sii Barabasi. -O 'bhε 'pegee 'bhε -vin -kala' mεε 'ke mu □bwa -kaso 'yi, -amasroyi -o -wlenna Rome mu 'ε ma, 'bhεε- -o mεε do □dia.

⁸ -Zamaa' 'ε -ja Pilati ba -lε ma, 'ke -o -sromabole 'sanle -a ni dɔɔ -e 'ploɔ- -kaso 'yi mi do ma -o ni 'bhii- -e -yaa dɔ -a klele -la -o ni gɔnε- 'la gbεen- lεε 'oo lεε.

⁹ 'Bhε 'yi 'tε, Pilati -o -lrokpaa dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η 'ploɔ- Zuufu mu a -bhleṅṅbe 'ε ma 'ka ni εε?»

¹⁰ 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -o Zesu 'lenaa- -a ni, -amasroyi -o -yaa zranwo 'zi -a ba.

¹¹ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa □wlaa -zamaa' 'ε zi dɔɔ -o -sromabɔ Pilati ni 'kaa 'bhε 'ploɔ- Barabasi -la ma -o ni, 'bhεε- 'bhε 'laa 'ploole- Zesu ma.

¹² Pilati -zamaa' 'ε 'lrokpaa gbε dreewoa- 'ezin- dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η -mε za -la kle 'ka mεε 'la zan sii <Zuufu mu a -bhleṅṅbe> 'bhε ni εε?»

¹³ -O -pεenna 'eke- zi dɔɔ: «-A gbaan -yriḡbεεle do ta, 'bhεε- -e ga!»

¹⁴ Pilati pe -o ni 'kaa: «-E -za 'yɔɔ- -gloɔn 'ε -dela □kla εε?» 'Dun- -o -pεenna 'egloole 'ezin- dɔɔ: «-A gbaan -yriḡbεεle do ta, 'bhεε- -e ga!»

¹⁵ 'Bhε □nɔɔ bhe 'tε, Pilati -yaa zi 'bhii- -e -zamaa' 'ε zru maza kle, -ayile, 'kee- 'ploole Barabasi ma -o ni 'tε. 'Bhεε- -ya □kla 'bhεε- -o Zesu zita □zwan 'ke gbanbhle 'le, 'bhεε- -e 'bhε □kpaa -srwase' mu 'kɔɔ 'kaa -o ge -a gbaan -yriḡbεεle do ta.

-Srwase' mu 'ε -o Zesu malroḡo 'zi
(Matie 27.27-31; Zaan 19.2-3)

¹⁶ 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε gele Zesu 'le -janmatii 'ε -yaa -gben- gbene 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -woo -vin -srwase' mu 'ε 'kpεn 'siile.

¹⁷ 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke -o dunε- gbɔɔn 'ten -kleen' -kleen' do 'klale -a ta, 'bhεε- 'ke -o lere zungbhle do 'tanle, 'bhεε- 'ke -o 'bhε 'kpale -a wiin- 'bhii- -bhleṅṅbe ḡgblo ma 'faa do.

¹⁸ 'Bhε blaana, 'ke -wa 'pubole 'sanle 'kaa: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhleṅṅbe!»

¹⁹ 'Bhεε- -o -yaa zɔn 'zi -a wiin- togɔ do 'le, 'ke -woo -liile' kla a ta, 'bhεε- 'ke -woo 'kpɔ zen -a -lεε 'bhii- -o -gasikpa zii' -a ma.

²⁰ -O -yaana -a malroḡolele bhla 'la ba, 'ke -o dunε- gbɔɔn 'ten -kleen' -kleen' 'ε gole -a ta, 'bhεε- 'ke -wa 'gbu a dunε- mu 'ε 'klale -a ta. 'Bhε blaana, 'ke -o gele- 'kele- 'pεelii- -a gbaan zayi' -yriḡbεεle do ta.

Zesu gbaanyre -yrigbæele 'ε ta
(*Matie 27.32-44; Luki 23.26-43;*
Zaan 19.17-27)

21 -O -yaa ge 'zi Zesu gbaanle -yrigbæele 'ε ta bhla 'la ba, 'ke -o -lepale 'gwlaan- do 'le 'ke 'bhe -o da 'zi gba la. Sireni mi do -le -yaa 'bhe 'le, 'bheε- -o -yaa 'bhe sii Simo. Alzandri 'pegee Rufusi de -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe 'kanle- -benlawoa -o 'kan zi 'ε 'lii, 'ke -srwase' mu 'ε -wa pele- 'bhe ni doo 'bhe Zesu gbaan -yrigbæele 'kwe 'ε 'si kpanma.

22 'Bheε- 'ke -o gele- Zesu 'le yre do □nɔɔ, -o -yaa 'bhe yre 'ε sii Gɔligota, 'bhe 'yile- doo <mεε ngblo bhele' yre.>

23 -O bhole 'bhe yre 'ε □nɔɔ 'te, -o -yaa -laane' 'la sii miri, -o 'bhe 'yizaala -droo 'tonle- ba, 'bheε- -o 'bhe 'nale- -yidaan Zesu ni, 'bheε- -ya -bangwa 'bhe 'mile- ma.

24 -O Zesu -gbaanna -yrigbæele 'ε ta. 'Bheε- 'ke -o 'tete dole- -yaa' dune- mu 'ε ta, 'kooko- -o 'kpen do do do -o 'kela 'le -o 'bhe do.

25 -O -yaan -a gbaanlele zrwanzu -yretεbhe gwlen -wlen 'waati 'ε ba (neveε 'waati 'ε ba).

26 -O Zesu □dia win 'la ma -yrigbæele 'ε ta, -o 'bhe yɔndia- -yripeene do ta, 'bheε- -o 'bhe -gbaanna -a ngblo 'ε trala -yri 'ε ta; 'bheε- 'bhe 'sewevole -yaa 'te -gee' 'kaa:

«Zuufu mu a Bhlengebe».

27 -O mεε de mi ple -gbaanna -yrigbæele -bheεke' ta -a gbε ple 'ε ta: -A do -yaa -a gbε -yie' 'yi, 'bheε- 'bhe -vindo' mi 'ε 'yaa- -a gbε -koo ta.

28 ['Bhe klegbeya 'ε 'yi, -jan 'la yɔndele -yaa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, 'bhe -jan 'ε 'leswa□, 'bhe -jan 'ε 'yaa- doo: «-O 'yee- -kpa -za yɔo- kle mu ba.»]

29 'Bhe blaane, mεε 'la zan mu 'yaa- 'kan zii' 'bhe yre 'ε □nɔɔ, 'bhe mu -yaa Zesu -zwanwo' zii' 'ke -woo ngblo 'ε bo -so 'kaa: «-ɔɔn 'ɔɔn-! 'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e so -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε 'wile, 'bheε- 'ya do gbε dreεwo -yrekpa -yaga -la εε?

30 'E 'gbu 'si 'ε go 'ε -za 'yi, 'ke 'yee 'gbu go -yrigbæele 'ε ta doo!»

31 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε 'yaa- Zesu malrogo 'zi 'ke -wa pe 'eke- ni -so 'kaa: «-E mεε -bheεke' mu -gwa -za 'yi, 'duŋ- yaa so -a 'gbu gole- -za yi!

32 Mεε -Bhee Mi -kpɔsoo Kriisi, Izraeli mu a -bhlengebe, zina- -zon -yrigbæele 'ε ta! 'Ke 'o 'bhe □ya, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi 'te.» 'Bheε- 'ezin-, mεε ple 'la gbaanle -yaa' -a gbε -yre ple 'ε ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii'.

Zesu gayre
(*Matie 27.45-56; Luki 23.44-49;*
Zaan 19.28-30)

33 'Kee- san -yrekpa' ma, 'kee- ge 'tenle- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε 'le (trwazεε 'waati 'ε ba), -gblo □kpa 'tre 'ε 'kpen ta.

34 'Bheε- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε 'bhole- 'te, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole 'ke -ya pe doo: «*Eloi, Eloi, lama sabatani!*» 'Bhe 'yile- 'kaa: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mele □kla 'ye 'η do -kplenne' □twa □nɔɔ εε?»

35 Mεε 'la zan mu dulale -yaa 'bhe yre 'ε □nɔɔ 'bhe 'waati 'ε ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ε 'male-, 'ke 'mu 'a 'pele doo: «-Ka 'ka 'tronbado doo, -yoo Eli 'sii zii' 'kaa 'bhe 'nu 'bho 'a ba!»

36 'Bhe klele 'te, 'ke -o do blasanle, 'kee- -gblanluu' -folu' -folu' do 'sile, 'bhe 'yaa- 'bhii- -ne 'yientenne mu 'fe -gblanluu' do gbene-. -E 'bhe □wlaa -droo 'tonle- do ba, 'kee- 'bhe 'yrelle togoo do yin 'lii, 'bheε- 'kee- 'bhe dole- Zesu ta 'kaa 'bhe 'bhe mi, 'ke -ya pele- 'kaa: «'Koo- dula- doo, -doke' -koo' nu Eli 'yele- 'ke 'bhe -o -a zina- 'zi -yrigbæele 'ε ta oo!»

37 'Duŋ- Zesu -gbekaan 'egloole, 'bheε- 'ke -a nii- 'ε gole- -a -yi.

38 'Bhe 'waati do 'ε ba, soḡbe -gbene 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'kpee 'ε 'yicien- ple, 'ke 'bhe 'pedele ple 'kee- san laanima 'bheε- 'kee- nu 'tenle- 'traa.

39 Rome mu a -srwase' mu -kunlii 'la 'leklale -yaa Zesu ba -yre ta, 'bhe

'a gagbeyaya 'ε 'yele-, 'ke 'bhe 'a 'pele 'kaa: «Wlan 'gbu 'ε ni, 'yee- mεε 'lεε- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ε 'le kpataakpa!»

⁴⁰ Le mu 'ke mu dulale -yaa 'ezin- 'egboonle, 'ke -o Zesu taglin-. Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee Mari 'la 'yaa- Zaki 'fientronne mi 'pegee Zose nεε 'le, 'bheε- Salome, 'mu -yaa 'woo- le mu 'ε ba.

⁴¹ 'Woo- le mu 'la bhe, 'wola- dōle -yaa Zesu zi, -e -yaa 'waati 'la ba Galile 'klεen 'ε 'yi 'ke -o bho -a ba. 'Ezin- le 'srε 'bheεke mu -yaa 'yee- 'yrε 'ε □nōō ye, 'mu 'yaa- mεε 'la zan mu 'la □nwa -a zi Zeruzalemu -wa 'ε ta, 'mu 'ke 'le.

Zesu binyrε

(Matie 27.57-61; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)

⁴² Yromazi □bhwa gban. 'Bhe yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a -yitrε' yi 'ε 'lεmagaan yi 'le.

⁴³ -Ayile, yromazi -fitrii' 'kpa bhla 'ε ba, 'ke Arimate mi Zozefu 'nule. Mōkpen' 'yaa- -gasikpa 'yee- Zozefu 'ε 'lεε, 'bheε- -e -yaa 'ezin- Zuufu mu a 'kitikan mεε gbalaan mu -lεdo' 'ε ba. 'Yee- 'gbu 'yri 'yaa- Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ε 'bhe bhla 'ε ta. 'Bhela- -yile, -ya zru dōle- 'egloole, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ε 'yrεwole Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhe binle.

⁴⁴ Zesu galawoa -gun blaale-, 'bhe 'yee- Pilati 'kpeelenia -a ma. 'Bhe 'yi 'tε, 'kee- mεε winbōle -srwase' mu -kunlii 'ε 'siiyre- □nōō. 'Bhe 'nule-, 'kee- 'bhe -lrōkpale dōō: «Zesu gale 'ε □nōō □mwa gban εε?»

⁴⁵ 'Bhe klεle 'tε, 'ke -srwase' -kunlii 'ε -ya -lεkunle 'a ni dōō -a gale 'ε □nōō □mwa gban. 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -ya pele- Arimate mi Zozefu ni 'kaa 'bhe ge Zesu gbaa 'ε 'si.

⁴⁶ 'Yee- Zozefu 'gbu sō 'pu do □lwa. -E yanle Zesu gbaa 'ε golele -yrigbεεle 'ε ta, 'kee- 'bhe sō 'ε 'kpale Zesu gbaa 'ε ma. 'Bheε- -e bu -gluu 'la 'kwleela- 'elwale gban -sō vlε 'ε 'yi, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ε 'kpaale- 'bhe 'yi. -E yanle -a 'kpaalele 'bhe

'yi, 'kee- vlε -kpuṅ -gbεε do -bhlile', 'bheε- 'kee- bu 'ε 'liitanle 'bhe 'le.

⁴⁷ 'Bhe bhla 'ε ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa la, 'bhe 'pegee Zose nεε Mari, 'mu 'yaa- Zesu gbaa 'kpayrε- 'ε -glin 'zi.

16

Zesu bweyrε gale ba

(Matie 28.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-10)

¹ -Yitrε' yi 'ε 'kanle- blaan, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee Zaki 'pegee Salome nεε Mari, -o gbaa ma 'sro -yrōn -gblen 'nrale- 'ke mu □lwa, 'koko- -o ge Zesu gbaa 'ε masrole 'mu 'le.

² 'Kangōple 'ε ma zrwan 'tutu 'ε zi, -yretεbhe -wlen bhla 'ε ba, 'ke -o gele- bu 'ε taglinyrε□nōō.

³ -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dōō: «-Dele nu vlε -kpuṅ 'ε 'bhlile- kōō' ni, 'bheε- -ya go bu -gluu 'ε 'lii εε?»

⁴ -O bhōle Zesu bu 'ε -din, -wa taglinle, 'ke -o vlε -kpuṅ -gbεε 'ε 'bhlile- yele- -a 'lii 'ε -gōma'.

⁵ 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o gele- wlale bu -gluu 'ε zi, 'ke -o -zwanne do yaale yele- -o gbε -yie' ta, dune- 'pu 'penpen gbōōn do -yaa 'bhe ta, 'bheε- 'ke -o 'klale -o 'gbu ta -gbalaan -gbεε 'ε 'kōō.

⁶ 'Duṅ- 'bhe pe -o ni dōō: «'Ka 'laa -gbalaanle, -o Nazareti mi Zesu 'la -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta, 'ka -o 'bheε- -glin zii' εε? -E -bwela gale ba, yaa -o -li -gε, -ka 'ka 'yrekpa -a gbaa 'kpaayrε- 'ε □nōō -gε doo.

⁷ 'Duṅ-, 'ka mu ge a pe -yaa' -klanlanε mu 'ε 'pegee Pieri ni 'kaa -e 'kan zii' 'ka 'lεε -sō Galile. 'Ka nu a yeke 'bheε- □nōō 'bhii- -a 'gbu 'a □pia 'ka ni gōne- 'la -gbεen bhe.»

⁸ 'Woo- le mu 'ε 'pwele- 'tε bu -gluu 'ε zi, 'ke -o blasanle, -amasrōyi -gbalaan -gbεε 'ε 'kōō srēn □wlaa -o -yi, 'bheε- -o -yaa bēen 'zi. 'Duṅ- waa 'bhe 'pele mεε 'kedo- 'kpō ni -gbalaan 'ε 'kōō.

*Zesu 'pwela- Mari 'la 'yaa- da
Magidala -wa 'ε ta 'bhe ba*

(Matie 28.9-10; Zaan 20.11-18)

⁹ [Zesu bwele blaana gale ba, 'kanɔɔple 'ε ma zrwana 'tutu 'ε zi, -e -pwela 'elwale 'pe Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta 'bhe- ba. 'Yee- Zesu lii 'yoo- 'srwaple- -gwa 'bhe- zi 'elwale -so.

¹⁰ 'Bhe le 'ε -ja 'bhe -jan 'ε 'yigooɔnle mεε 'la zan mu -yaa Zesu zi 'mu ni; -e ɔbhwa 'mu ta 'ke mu ta -o sun, 'bhe- 'mu 'yaa- wisi' zii'.

¹¹ 'Dun- -wa malawoa 'kaa Zesu -bwela gale, 'bhe- -ya -yre ma, 'bhe 'pegee 'yee- Mari 'gbu 'a ɔya kpataakpa, waa -o 'kpale- -a -yi.

*Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane ple
ba*

(Luki 24.13-35)

¹² 'Bhe blaanta, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane ple ba 'pwegbeyaya -gloɔn 'bheke do 'yi 'mu ge bhla 'ε zi -bon 'yi -wa do ta.

¹³ 'Bhe mεε ple 'ε ɔnwa 'bhe -jan 'ε 'yigooɔnle 'ezin- -klanlane -vin mu 'ε ni, 'dun- waa -o 'kpale- 'mu 'wojan- 'ε 'yi 'ezin- -titi.

*Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane -vin
vu ta do 'ε ba*

*(Matie 28.16-20; Luki 24.36-49;
Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)*

¹⁴ 'Bhe blaana 'te, 'ke Zesu 'pwele- -yaa' -klanlane vu ta do 'ε ba, -waa' pebhle bhla 'ε zi. 'Bhe- 'kee- -lale' -o ta -waa' 'kpalekleya 'ε 'pegee -o zru doɔbeyaya -gloɔ 'ε ma. -Amasroyi, mεε 'la zan mu 'a 'yremale 'ε ɔya -a bwele blaana gale ba, waa -o 'kpale- -mu 'wojan- 'ε 'yi.

¹⁵ 'Bhe 'kpen blaana 'te, 'ke -ya pele- -o ni doɔ: «-Ka ge 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- ɔnɔɔ, 'ke 'ka ge -Jan 'Nrале- 'ε 'wolele mεε mu 'ε 'kpen ni.

¹⁶ 'Ke mεε 'la zan 'e ɔkpa -a -yi, 'bhe- 'ke 'bhe zan -dwa -a -la 'ke -wa wiinfe -yi ba, 'bhe zan nu gole -za 'yi. 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'laa 'e 'kpale- -a -yi, -Waanbhaa' a -kpan 'ε nu baale 'bhe zan ta.

¹⁷ 'Mi nu 'sole- maza mu 'la klele mεε 'la zan mu nu -o 'kpale- -Jan

'Nrале- 'ε 'yi 'mu gbe zi 'mu -le -ge: 'Mi 'gbu 'to 'ε 'yi, -o nu 'zina mu -gbinle' mεε mu zi, 'bhe- -o nu wli dree mu 'pele.

¹⁸ 'Ke -o mle mu ɔkwan -o 'koo, 'bhe- 'ke -o mεε de -yi 'ke ɔmia, -za 'yoo- 'kedo- 'kpo 'laa nu klele -o ni. -O nu -o gbe mu 'kpaale- gade mu ta 'bhe- 'mu nu -bhele'.»

*Zesu geyre -a De -Waanbhaa' ba
(Luki 24.50-53; Kleza 1.9-11)*

¹⁹ Mεεzan Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ε 'wolele -o ni, 'ke -Waanbhaa' -a fangan- 'ε 'bhe 'a 'sile laanima, 'kee- gele- lafle' 'ε 'yi, 'bhe- -e -ja yaale -Waanbhaa' -din 'toɔbhɔ ma yaayre 'ε ɔnɔɔ.

²⁰ -Yaa' -klanlane mu 'ε -ja 'te -Jan 'Nrале- 'ε 'wole- yrekpen- ɔnɔɔ. Mεεzan Zesu 'yaa- bhɔ 'zi 'mu ba, 'kee- 'sole- maza mu kle -so -o gbe zi. 'Bhe kleɔbeyaya 'ε gbeen- bhe, -e -yaa zron 'bhii- -yaa' -klanlane mu 'ε 'wojan- mu 'ε -woo 'ke wlan 'le.]

**LUKI -JAN 'NRALE-
'LA YƆƆNDIA- ZESU
KRISI BA ZAYI'
Luki a -Jan 'Nrale-
'sɛwɛ 'ɛ ngblo**

-Dele -yaa 'ke Luki 'le ɛɛ? -E -yaa 'ke -drɔɔdrɔɔ' mi 'le (Kolosi 4.14). -E Ɔbhwa Zesu 'winbowo mi Pɔlu ba (2 Timote 4.11; Filemɔ 24). 'Yele- -ja Pɔlu madɔle Rɔmu -wa 'ɛ ta. Luki -le -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'pegee Zesu 'winbowo mu 'ɛ Kleza 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔndia-. -E 'woo- 'sɛwɛ ple 'lɛɛ- yɔɔndia-, 'bhɛɛ- -yoo Ɔkpaagronama a mɛɛ gbalaan do ni. -O -yaa 'bhe mɛɛ 'ɛ sii Teofili, 'bhe 'yi -le dɔɔ <-Waanbhaa' bhɛgwɛn>. 'Yee- Luki 'gbu 'laa Zesu 'yɛɛ- -lido' -a -yrɛbhe' ple 'ɛ 'le, 'duŋ- -e -za 'yilrɔkpaamɛɛ -bebe ma Zesu ba zayi', 'bhɛɛ- -e yaa -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- Ɔdia.

-Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Luki -o Zesu zɔɔn 'zi -kɔɔ' ni 'bhii- 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'Bhee Mi. -E Zesu -zɔɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhe 'yaa 'ke Bhaapɛn Gbe 'le, 'kooko- -e Zesu a bhaapɛn dɔgbɛya -zeze 'gbu 'ɛ pwe -a -yi, 'bhe 'pegee 'kee- 'bhe klele 'ɛ -Waanbhaa' 'le 'bhe -za 'ɛ pwe a -yi 'ezin-. 'Bhɛla- -zayile, -e -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisaan- Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan 'yale 'ɛ ma, 'bhe 'pegee Zesu dayrɛ 'ɛ ma: 'ke -ya san -kɔɔ' bhaapɛn mu 'kpen -gbɔɔ Adamu ma, 'ke 'bhe nu 'tɛnɛ- Zesu yape ple 'ɛ ma: Mari 'pegee Zozɛfu. Luki a 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -ya -zɔɔnna -kɔɔ' ni 'ezin- 'bhii- mɛɛ -yrɛnkla' Zesu ma, 'bhɛɛ- -ya 'ngamiwo bhaapɛn mu ma. -Ya Ɔpia Zesu ma Mɛɛzan, 'kooko- bhaapɛn -yrɛnkla' -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -e 'bhe 'pwe -a -yi. Gade mu oo, -yrɛn ma mɛɛ mu oo, -kwani' mu oo, 'kɔɔflɛnzɛn mu oo, pɛzan mu oo, 'bhe 'pegee mɛɛ 'ɛ 'kpen -gɔɔn, 'mu 'kpen 'yrɛn 'yaa- kla Zesu ma. 'Yee- Luki -gɔɔn -bebe 'la Ɔbwa 'bhe win -le bhe. -E -gɔɔn -bebe Ɔbwa 'ke 'bhe kan -Jan 'Nrale-

'sɛwɛ -vin yaga 'ɛ 'mu wo mu 'ɛ ta. Luki -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yigɔɔnle 'ɛ zisaan- Zeruzalɛmu (Luki 1-2), 'bhɛɛ- -ya -lɛyaan 'yee- Zeruzalɛmu do 'kpo 'ɛ Ɔnɔɔ 'ezin- (Luki 24).

1. -O sɔ 'yee- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yiciɛnle -lɛ 'soo: 1. -A zisanɛɛ (Luki 1-2): Luki Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan 'pegee Zesu 'yaza- 'ɛ 'yigɔɔnna.

2. Zesu Krisi wiɛnfɛyrɛ Zaan 'kɔɔ -yi ba, 'bhɛɛ- -a dayrɛ, 'bhe 'pegee -a -yidanɛɛ -Setran' 'kɔɔ (Luki 3.1-4.13).

3. Zesu -Waanbhaa' a ye 'ɛ Ɔwoa Galile 'trɛ ta (Luki 4.14-9.50). Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi, Zesu -Jan 'Nrale- 'ɛ Ɔwoa -Waanbhaa' a -Bhɛngbɛya 'ɛ ba zayi', 'bhɛɛ- -e gade mu -bebe 'bheela-. -E mɛɛ vu ta do makwan- 'kaa 'mu Ɔbhɔ zayi' -a ba -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolele. 'Bhe blaɛn, Luki Zesu 'nuza- 'ɛ Zeruzalɛmu 'bhe 'yigɔɔnna -kɔɔ' ni (Luki 9.51-19.28). Zesu mɛɛ mia yaga bhe vu ta ple (72) makwan- 'kaa 'mu ge ple ple -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo, -o -lɛɛ -wa mu 'ɛ' ta. Zesu -gɔɔn -bebe Ɔbwa, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -daanna -za -bebe 'le -Waanbhaa' ba zayi'. Luki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'lɛyanɛɛ 'ɛ Ɔnɔɔ, -e Zesu 'bhɔza- 'ɛ Zeruzalɛmu 'bhe Ɔwoa -kɔɔ' ni.

4. Zesu 'bhole- Zeruzalɛmu, 'ke Zuufu mu a 'gwalaan- gbalaan mu 'ɛ -woo -bangole 'yee- Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'kpale Romɛ mu a -janmatii Pilati 'ɛ 'kɔɔ 'kaa -wa de -yrigbɛɛle do ta (Luki 19.28-23.56).

5. Krisi bweza gale ba 'ɛ 'pegee 'bhe ye drɛɛ 'la gbekpaamɛɛ 'bhe winbowo mu vu ta do 'ɛ 'kɔɔ; 'bhe 'pegee -a geyrɛ lafle' 'yi 'ɛ Luki 'mu 'kpen Ɔwoa (Luki 24.1-53).

-JAN 'ɛ ZISANYRɛ

Luki -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔndia- win 'la ma -e 'bhe 'yipe zii' Teofili ni (Kleza 1.1-3)

¹ 'N' 'bhɛgwɛn- gbalaan Teofili, mɛɛ -bebe 'sɛwɛdele 'la -saan -za mu 'la Ɔkla -kɔɔ' ba -ge bhe, 'mu ta,

² -o 'bhe -za mu 'ɛ 'yigɔɔn 'zi 'ke -wa san 'yee- Zesu a -za mu 'ɛ zisaan- mɛɛ 'la zan mu 'yrɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o

□kla -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wo mu 'le bhe 'mu 'wojan- mu 'ε ma.

³ 'Bhεε- 'duŋ-, 'mi 'gbu 'woo- -za mu 'ε kplankplan -yilrōkpalawoa mεε mu ma; -e □swa 'mi ni 'ezin- 'ke 'mi 'woo- -za mu 'ε -yigōōn' 'e ni 'sewε ta, 'bhεε- 'yoo- kpataakpa dō, 'bhi 'ŋ 'bhεgwlen- gbilaan Teofili, 'ke 'an san -o zisanyre 'ε ma, 'bhεε- 'ke -o dō 'eke- zi do do.

⁴ 'N 'bhe □kla, 'kooko- -woo 'e -daanna -za mu 'la 'le Zesu ba zayi', 'e sō -o 'kpen wlan yre dōle-.

ZESU 'YAYRE- 'PEGEE -A MATRUN BHILA ZI

*-Mlεke' do -o Mεε Wiinjε' Mi Zaan
'yaza- 'ε 'wo zii'*

⁵ Erōdi -yaa -bhlenjbe 'le Zude 'kleen 'ε yi bhila 'la ba, -o -yaa 'sraka 'lena mi do sii Zakari; -o -yaa 'sraka 'lena mu -lεdo' 'la sii Abia -e 'yaa- 'mu -la do 'le. -O -yaa -a na sii Elizabeti, 'bhεε- 'bhe 'yaa- 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan Aaron 'sre mu 'ε do 'le.

⁶ Zakari pegee' -a na Elizabeti, -o mεε ple -lεdōole -yaa -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhεε- -o -yaa Mεezan a 'ton mu 'ε 'kpen 'pegee -yaa' mεε winbō jan mu 'ε 'kpen 'klosikun 'ke waa -za 'yōō- ye -o zi.

⁷ 'Duŋ- -nε do 'kpō 'laa -yaa -o 'kōō, -amasrōyi Elizabeti 'laa -yaa sō -nε 'yale, 'bhεε- -o mεε ple -krōyawoa gban.

⁸ -Yrekpaa' do, 'sraka 'lena ye 'ε □bhwa 'yee- Zakari a pε mεε -lεdo' 'ε ta. 'Bhela- -yile, -e -yaa -yaa' 'sraka 'lena ye 'ε 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

⁹ 'Bhεε- 'sraka 'lena mu 'ε -waa' 'sinii ta za mu 'ε ma, -o 'yee- Zakari -la makwan- 'kaa- -e ge -lasiklōō pii 'ε 'kpacie 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni Mεezan Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

¹⁰ 'Bhe -lasiklōō pii 'kpacie bhila 'ε ba, -zamaa' 'ε 'kpen -dulale -yaa 'pεēlii- 'ke -woo 'seriwo.

¹¹ 'Bhe 'waati do 'kpō 'ε ba, 'ke Mεezan -Waanbhaa' a -mlεke' 'ε do 'pwele 'yee- Zakari ba. 'Ke 'bhe

-dulale ansansi 'kpacieyre 'ε gbε -yie' ta.

¹² Zakari 'a 'yele, 'ke 'bhe zru- batεdōle, 'bhεε- 'ke yienkanle 'bhe 'kpee.

¹³ 'Duŋ-, -mlεke' 'ε -ya -pia -a ni dōō: «'Yaa -gbilaanle' Zakari, -amasrōyi -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'ε 'lεkwan-, -ayile 'e 'na Elizabeti nu -a yale 'ke -nε 'gwilaan- do 'le 'e ni; 'bhεε- 'e nu 'bhe 'tōkpale Zaan.

¹⁴ 'Bhe -nε 'ε nu klεle 'e zrukpaape -gbεnε 'le, 'bhεε- -a yaza 'ε nu mεε -bebe zrukpaale.

¹⁵ Wlan 'ε ni, -e nu klεle mεε gbilaan do 'le Mεezan -Waanbhaa' -yre 'yi. Yaa nu -drōō 'pegee -wεen -glōō 'kedo- 'kpō 'milε-. -A nii- 'ε 'pale nu klεle 'ke *Lii 'Wen 'ε 'le 'ke 'bhe san -a ya bhila 'ε ma.

¹⁶ -E nu Izraeli mεε -bebe zru niinale Mεezan waa -Waanbhaa' 'ε ba.

¹⁷ -E nu 'taawolε -Waanbhaa' -lεε Lii 'Wen -glōōya' yεke- 'la 'yaa- -Waanbhaa' *-lεla' janwo mi *Eli ta 'bhεε- 'le. -E nu -nε dε mu 'pegee -o -nε mu zru klεle do, 'bhεε- -e nu mεε 'la zan mu -Waanbhaa' 'kafawo 'mu zru mu 'ε maniinalε, 'bhεε 'mu nu klεle -zadō' mu 'le 'bhii- - mεε -lεdōole mu gbεen-. 'Bhe klεgbeya 'ε gbεen- bhe, 'e nu 'si do magaanle Mεezan -Waanbhaa' ni.»

¹⁸ 'Bhe klεle 'tε 'ke Zakari 'a 'pele -mlεke' 'ε ni dōō: «'N nu -a 'yaangole -mε pε -la ma 'bhii- 'e 'wojan- 'ε 'yiza- nu klεle εε? -Amasrōyi 'mi 'pegee 'ŋ 'na 'ε 'o -krōyawoa gban.»

¹⁹ -Mlεke' pε Zakari ni dōō: «'Mi le 'ke Gabrieli 'le, 'ŋ dulaa' -Waanbhaa' -lεε 'bhεε- 'an gba, 'yele- 'ŋ 'winbwa- 'kaa 'ŋ nu -jan 'nrāle- 'lεε- 'wo 'e ni.

²⁰ 'Duŋ- 'ŋ 'wojan- mu 'lεε- -o -yi za nu klεle kpataakpa 'ke 'bhe 'waati 'ε □bhwa, 'bhεε- 'yaa 'e 'kpalawolε 'yee- 'ŋ 'wojan- mu 'ε 'yi bhe, 'e nu klεle 'bhobho 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- -o -yizaklele 'ε ma.»

²¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, -zamaa' 'ε -yaa Zakari 'magben- 'zi 'pεēlii-, -o 'kpeelenilele, 'bhεε- -o -yaa

'eke- -lrɔkpa' zii' -a -mɔza' 'ε 'yi -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

²² -E 'pwεle- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, yaa 'solε- -janwole -o ni. 'Bhεla- -yile, 'ke -wa 'yaangole dɔɔ -e pε do □ya -yre zi yele 'yi 'fε 'ε □la. -E -yaa -janwo zii' -o ni 'ke -a gbεnεbhe mu -la -le; 'bhεε- -e □bwa 'bhobho 'le.

²³ Zakari a yewo yi mu 'ε 'yanle- *-Waanbhaa' a Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'kee- gele- -a ba -lε ma.

²⁴ 'Bhe blaana 'waati sa 'kanle-, 'ke -a na Elizabeti kpe 'sile -a ma. 'Ke 'bhe 'bhe magaanle -yrala' 'ε 'kɔɔ -waa 'fε 'ε □la mle 'soo ta. 'Bhe 'yaa-pe 'zi dɔɔ:

²⁵ «Mεεzan -Waanbhaa', 'an -nε 'yaza- 'seri 'ε 'lekwan- 'tε. 'Bhεε- -e -nε 'ya kle -yrala' 'ε -gwa 'η ma mεε mu plεn-.»

-Mlεkε' do -o Zesu 'yaza- 'ε 'lεεjanwo 'zi

(Matie 1.18-23)

²⁶ Elizabeti kpe 'ε mle 'srwado-mi ma, 'ke -Waanbhaa' -yaa -mlεkε' Gabrieli 'winbole Galile 'klεen 'yi -wa 'nε do ta. -O -yaa 'bhe -wa 'ε sii Nazaretu.

²⁷ 'Bhe -wa 'ε ta -gblanε do 'tɔ 'yaa- Mari. 'Bhe 'laa -yaa 'gwlaan- -a -za 'yaango-, 'duη- 'gwlaan- do -dwa gban 'bhe zi. -O -yaa 'bhe 'gwlaan- 'ε sii Zozefu. 'Bhe -yaa 'ke -Bhλεngbe *Davidi 'srε mu 'ε do 'le.

²⁸ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -mlεkε' 'ε 'wlale- 'yee- Mari ta 'fε 'ε □la, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'yia- εε Mari, -Waanbhaa' -lia 'e ma! Mεεzan - -o 'e zi.»

²⁹ 'Bhe klεle 'tε, 'ke Mari zru-batεdɔle 'papa, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a 'kpee dɔɔ: «'Bhe 'pubɔ- 'lεε- 'bhe 'yi -o 'nale- εε?»

³⁰ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -mlεkε' -ya pele- -a ni 'kaa: «'Yaa -gblaana' Mari, -amasrɔyi -Waanbhaa' -yaa -lileya 'ε -zrɔnna 'e ni.

³¹ 'E 'trɔnbado doo: 'E nu kpe 'sile-, 'bhεε- 'e nu 'e 'yale- 'ke -nε 'gwlaan- do 'le. 'E taa' 'a 'tɔkpa- Zesu.

³² -E nu klεle mεε gblaana do 'le, 'bhεε- -o nu -a 'siile- laanima

-Waanbhaa' Gbe. 'Bhεε- Mεεzan -Waanbhaa' nu -a -taa -bhλεngbe Davidi 'yaakpe- 'ε 'nale- -a ni.

³³ -E nu klεle -bhλεngbe 'le Izraeli mεε mu 'ε 'wiη- yikpensee ta, 'bhεε- -dan' 'laa nu klεle -yaa' -bhλεngbeya 'ε ma.»

³⁴ 'Bhe klεle 'tε, 'ke Mari 'a 'pele 'yee- -mlεkε' 'ε ni dɔɔ: «'Naa 'gwlaan- -za 'yaango-, 'bhεε- bhe so klεle 'nale -a ma εε?»

³⁵ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -mlεkε' -ya pele- -a ni dɔɔ: «Lii 'Wεη 'ε nu zinale 'e ta, 'bhεε- laanima -Waanbhaa' a -glooya' 'ε nu 'kpale- 'e ta 'bhii- pε do lii gbεen-. -Ayile 'e nu -nε 'la 'yale- bhe, -e nu klεle 'wεη, 'bhεε- -o nu -a 'siile- *-Waanbhaa' Gbe.

³⁶ 'E 'trɔnbado doo: 'e -zru Elizabeti, 'bhe a le gblaanya 'ε 'yi, 'bhe 'ezin-, 'bhe kpee -o 'ke -nε 'gwlaan- do 'le. -O -yaa 'bhe 'la sii -nε 'ya kle, 'bhe kpe 'ε mle 'srwado- -le -gε.

³⁷ -Amasrɔyi -za 'kedo- 'kpɔ 'laa -Waanbhaa' -baliwo.»

³⁸ 'Bhe klεle 'tε, 'ke Mari 'a 'pele dɔɔ: «'N 'yoo- 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a yewo le 'le, bhaa 'e 'wojan- 'ε kle 'ke wlan 'le.» 'Bhe blaana, 'ke -mlεkε' 'ε gole- -a -din.

Mari -ja Elizabeti ba

³⁹ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke Mari gele- blaale- -wa do ta. 'Bhe -wa 'ε 'yaa- Zude 'klεen 'yi vlε goon mu 'ε ba -yre ta.

⁴⁰ -E bhɔle 'bhe -wa 'ε ta, 'kee- gele- wlale Zakari ba 'fε 'ε □la; 'bhεε- 'kee- Elizabeti 'pubɔle.

⁴¹ Elizabeti Mari a 'pubɔwli 'ε 'male- 'ke -a -nε 'ε 'klale 'bhe 'gbu ta -a 'kpee. 'Bhεε- 'ke 'yee- Elizabeti zru 'ε 'pale 'ke Lii 'Wεη 'ε 'le.

⁴² 'Bhεε- 'ke -ya pele- 'εglɔɔle dɔɔ: «'E 'dumawole -o -Waanbhaa 'kɔɔ le mu ba, 'bhεε- -yaa' 'duma 'ε nu bole 'e nu -nε 'la 'yale- 'bhe ta.

⁴³ 'Mi 'laa -o 'ke pε 'kedo- 'kpɔ 'le, 'bhεε- -e -kla 'nale- 'bhεε- 'η Zan -Waanbhaa' nεε 'ε □nwa 'mi ba εε?

⁴⁴ 'E 'trɔnbado doo, 'mi 'yaa- 'pubɔwli 'ε 'male-, 'ke 'η 'kpee -nε 'ε -e 'klale -a 'gbu ta -a zrukpa' 'ε 'kɔɔ.

⁴⁵ 'Yaa- pɛ -le 'ke zrukpa' 'le, 'bhi 'la 'bhi 'e ɔkpa -a -yi 'bhii- Mɛɛzan -Waanbhaa' -jan 'la ɔwoa 'e ni -e nu 'bhe 'yizaklɛɛ.»

Mari -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro do ɔkpa

⁴⁶ Mari pe dɔɔ: «'N - Mɛɛzan Waanbhaa' 'tɔbhɔ- 'ɲ zru 'ɛ 'kpen 'le.

⁴⁷ 'N zrukpaale -o 'egbenɛle, 'ɲ 'Bhee mi -Waanbhaa' -srɔyi'.

⁴⁸ -Amasrɔyi, -e -dwa -a -la 'ke -ya -yrekpa' -a -la, 'bhɛɛ- -e 'mi taglin, yaa yewo le -nɛ 'ɛ, 'mi a 'fientrɔnnɛya 'ɛ 'yi.

'Bhɛla- -zayile 'kee- san -zɔn ma, 'ke 'bhe ge 'tenɛ- 'drunyan 'yanle- ma, mɛɛ mu nu -a peɛ 'mi ma dɔɔ 'bhi a pɛ -le 'ke zrukpa' 'le.

⁴⁹ -Amasrɔyi -Waanbhaa' -Gɔɔ, -e -za 'wlan -gbɛnɛ mu ɔkla 'mi ni.

-A 'tɔ 'ɛ -yoo 'wɛɲ.

⁵⁰ Mɛɛ 'la zan mu -gasikpa -a -ɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'mu gbɛlan -a -ɛɛ, 'bhe zan mu 'ɛ -yren nu 'klalɛ- -a ma 'waati 'ɛ 'kpen ba.

⁵¹ -E 'sɔle- maza -gbɛnɛ mu ɔkla yaa -gɔɔya' 'ɛ 'le.

Mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu magbaandɛ -o 'kpee, -e 'bhe zan mu -piɛlaa' 'eke- ma.

⁵² -E bhɛngbe mu -gwa -waa -bh- lɛngbɛya 'ɛ 'yi.

'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e 'bhe zan mu 'ɛ -lawlɛna.

⁵³ -E gbɔndɛ mu 'kɔɔ 'paa- 'ke pɛ 'srɛ 'le,

'bhɛɛ- -e pɛzan mu -gbian -o 'kɔɔ 'fɛɲ- mu 'le.

⁵⁴ -E -nwa bhɔɛ -yaa' yewonɛ mu Izraɛli mu 'ɛ ba,

-ya -liiwli' 'la -naa dɔɔ -e nu -o -yrenklalɛ 'bhe 'la goɛ -li -a 'kpee.

⁵⁵ -Ya -liiwli' -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni 'bhɛɛ- gbɛnɛ-, dɔɔ -kɔɔ' -gbɔɔ *Abraamu 'pegee 'bhe 'srɛ mu -yren nu 'klalɛ -a ma -zɔn 'pegee yikpɛnsɛ ta.»

⁵⁶ Mari -yaan -yaa' 'sro 'ɛ 'kpalele, 'kee- bole- Elizabeti -din mlɛ yaga ta. 'Bhe blaɛn, 'kee- nule- -a ba.

Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan 'yaza-

⁵⁷ Elizabeti 'ya bhla 'ɛ 'bhɔle-, 'ke -ya yale- 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le.

⁵⁸ Elizabeti yaayɔɔn' mu 'ɛ 'pegee -a dɛ -nɛ mu 'ɛ -wa malawoa dɔɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' -yaa mɛɛ -yrenklagbɛya 'ɛ -zrɔnna -a ni; 'bhɛla- -zayile -o 'kpen 'pegee 'yee- Elizabeti zrukpaale -yaa.

⁵⁹ -Nɛ 'yientɛnnɛ 'ɛ 'yale- blaɛn -yrekpa' 'srwaa- mi ma, -a dɛ mu -nwa -a wlalɛ 'klɛn 'yi 'tɛ. 'Bhɛɛ- -o -yaa zi 'bhii- -wa 'tookpa -a dɛ Zakari ma.

⁶⁰ 'Duɲ- -nɛ 'ɛ nɛɛ pe dɔɔ: «'Yooye-, -kɔɔ' 'a 'tɔkpa Zaan.»

⁶¹ Mɛɛ mu 'ɛ pe Elizabeti ni dɔɔ: «'Waa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ sii 'bhe 'tɔ 'la bhe 'bhe ma 'yaa- 'fa -la mu 'ɛ ba.»

⁶² 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -wa dɛ Zakari -lrɔkpale' -tɔmasie mu 'le dɔɔ 'bhe -a zi 'bhii- -wa 'sii- 'tɔ 'ɛ -dɛla ma 'tɛ; -amasrɔyi 'bhe ɔkla 'ke 'bhobho 'le.

⁶³ 'Bhɛla- -yile, 'ke a dɛ Zakari 'a 'pele mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'sɛwɛ yɔɔndɛ -yripee' do na a ni. 'Bhɛɛ- 'ke -ya yɔɔndɛle 'bhe ta dɔɔ: «-A 'tɔ -le Zaan.»

⁶⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -o 'kpen 'kpeɛɛnɛle -o ma. 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'bhobho 'ɛ goɛ- 'yee- Zakari 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- -janwɔle 'sanle 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

⁶⁵ -Ayile, 'ke -gbɛlan 'klalɛ -a yaayɔɔn' mu 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhe -za 'ɛ 'bhe -le ɔkla 'ke Zude vlɛ gɔɔn -yi mu 'ɛ 'kpen 'liijan- 'le.

⁶⁶ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yee- -za 'ɛ 'maa-, 'mu 'yaa- 'mu 'kpeɛɛdan 'zi 'ke -woo 'eke- -lrɔkpa' dɔɔ: «-Nɛ 'lɛɛ- nu klɛle 'ke mɛɛ -gɔɔn 'ɛ -dɛ 'gbu -la -le ɛɛ?» -Amasrɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' -gɔɔya' 'ɛ 'yaa- -a ta.

Zakari -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'srokpa zii'

⁶⁷ -Nɛ 'ɛ dɛ Zakari 'pale- 'la 'yaa- 'ke Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'le, 'kee- -Waanbhaa' -lɛlajanwɔle 'sanle 'sro do 'yi dɔɔ:

- 68 «-Koo' Meezan -Waanbhaa' 'tobho, Izraeli mee mu 'e -waa' -Waanbhaa'.
-Amasroyi -e -nwa bhole -yaa' mee mu 'e ba 'bhee- -yoo tagba-woa.
- 69 -Waanbhaa' -koo 'Bhee mi -gloo do -kpa -koo' ni.
'Bhe da -yaa' yewone -bhlengbe Davidi 'sre mu 'e 'mu -la ba.
- 70 -Waanbhaa -lala' janwo mu 'wen mu 'e 'mu -yaa' -janwoa 'el-wale gban -so.
- 71 -Ya -liiwli' -kpa -o -lii doo -e nu -koo' 'Bhee mi do 'kpale-,
'bhe nu -koo' gole -koo' 'soonnii mu 'pegee -koo' vensi mee 'la zan mu yin 'lii 'mu 'koo.
- 72 -Koo' -gboo mu -yren nu 'klale- -a ma, 'bhee- *-bhoolaya 'wenj la -yoo 'yee- -Waanbhaa 'pegee 'mu 'plen-,
'bhe -za 'laa nu gole -a 'kpee.
- 73 <-Amasroyi -Waanbhaa' 'gbu 'e 'sienwoa- -a -liiwli' 'e ta -koo' -gboo Abraamu ni kpataakpa,>
- 74 doo -e nu -koo' gole -koo' 'soonnii mu 'e 'koo;
'bhee- -e nu a klele 'bhee- 'ke -kooa' gba 'ke -gblaan 'le -koo' 'yi.
- 75 'Bhee- -koo' kle 'wenj, 'bhe 'pegee 'ke -koo' 'ledoole kle -a -yren 'yi -kooa' 'taawogbeya 'e 'yi yi 'oo yi.
- 76 'Bhe blaana 'ke Zakari -janwole -ne 'yientenne 'e ni doo: 'Bhi 'n 'ne, -o nu 'e 'siile- laanima -Waanbhaa' a -lala' janwo mi.
-Amasroyi 'e nu 'taawole Meezan -Waanbhaa' -lee 'bhe a zibhe 'e 'lemagaan zayi'.
- 77 'Bhee- 'e nu a zronle -yaa' mee mu 'e ni doo 'yee- Meezan -Waanbhaa' -le -o go -za yi 'kee- waa -za 'yoo- mu 'e 'sroma- yan.
- 78 -Amasroyi -kooa' -Waanbhaa' 'e -e mee -yrenkla', 'bhee- -yoo 'ewlanle. -E nu -koo' takanle 'wenj 'bhii- -yrete' 'bhigbeya -a -wlen bhla zi.
- 79 -E nu -bhile' mee 'la zan mu -o -gblo 'pegee ga lii 'e zi 'mu

ta, <'bhee- -e nu -koo' 'ledoole yilabla ma zi 'e ta.>»

- 80 -Ne 'e 'bhe 'yaa- gbaande 'zi, 'bhee- -a nii- 'e 'yaa- ge zi dolele -a ta 'egloole. -E 'bwa -kpe mu 'e ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- -a 'pwe yi ma Izraeli mu 'e 'kpen 'yren ma kpataakpa.

2

Zesu 'yayre- (Matie 1.18-25)

1 'Waati do bhole, 'ke *Rome mu a -Bhlengbe -gbene Sezaa Giten 'a 'pele doo Rome mu a -bhlengbe 'kleen 'e zen yren 'oo yren 'la 'nnoo, -o 'bhe 'nnoo mu 'e 'kpen 'to 'sewede 'bhee- -o 'mu noo.

2 'Bhe -le 'kla Rome mu 'e -waa' -bhlengbe 'kleen 'e 'yi mee mu 'to dele 'pegee -o -noole' 'lwa mi 'e 'le. -E -kla 'ke Kirinusi -o 'ke -janmatii 'le Siri 'kleen 'e ta.

3 'Bhe ya 'e 'yi, mokpen' 'yaa- ge 'zi 'mu 'to 'sewedele do do 'mu 'gbu 'ya -wa la.

4 -Ayile, 'ke Zozefu dale- Nazareti -wa 'e ta Galile 'kleen 'e 'yi. 'Bhee- 'kee- nule- -a -taa -bhlengbe Davidi 'ya -wa 'e ta. -O -yaa 'bhe -wa 'e sii Betelemu, 'bhee- 'bhe 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi.

5 'Yee- 'pegee -a bhele Mari, -o 'nwa -o 'to 'sewedele 'bhee- -wa 'e ta. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Mari kpee -o.

6 -O -yaa Betelemu 'waati 'la ba, 'ke -a zina- bhla 'e 'bhole.

7 'Bhee- 'ke -ya yale- 'ke -ne 'gwlaan- do 'le, 'bhe -le -yaa 'ke -a -ne 'lwa mi 'e 'le. 'Yee- Mari so mu 'kpa -a -ne 'e ma, 'bhee- -ya -yilaa' dri mu a pebble -koono do 'yi. -Amasroyi waa yilayre -sroowole 'cie mu yi 'fe 'e 'la.

-Mleke' do -pwela -bhlaa gooba mu 'ke mu ba.

8 -Bhlaa gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- 'kleen do 'kpo 'e 'yi Betelemu -wa 'e -din; 'bhe mu -yaa yi gba mu 'e ta 'ke -woo -yrekpa' -waa' -bhlaa mu 'e ba.

9 'Bhe yi do 'kpo 'e -bi 'e zi, 'ke Meezan -Waanbhaa' a -mleke' mu 'e

do 'pwele -o ba. 'Bhɛɛ- 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'tobhɔleya 'ɛ 'bhile 'ɛ zenle- -o zi. 'Bhɛɛ- 'ke -gbiaan -gbɛnɛ do 'klale -o -yi.

10 'Dun-, -mlɛkɛ' 'ɛ pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gbiaanlɛ', 'ŋ 'yoo- zan -jan 'nrɛle- do -la wolɛ 'ka ni, 'bhɛ nu Izraɛli mu 'ɛ 'kpen zrukpaalɛ.

11 'Ka 'Bhee Mi 'ɛ ɔyaa 'ka ni -zɔn -bi 'lɛɛ- zi, -bhleŋgbe Davidi a -wa 'ɛ ta. 'Yele- 'ke *Krisi 'le, 'bhɛɛ- 'yele- 'ke Mɛɛzan 'ɛ 'le.

12 'Ka nu 'sɔlɛ- -a dɔle- -tɔomasie 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma: 'Ka nu -nɛ 'yientɛnnɛ do yeɛ sɔ mu 'le 'a ma dri mu a pebhle -koonɛ' do 'yi.»

13 'Bhɛ yɛ do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhɛ, 'ke -mlɛkɛ' 'saa do dale- laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o nule- 'kpale- -a -lwa mi 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhɔle 'sanle 'ke -wa pe dɔɔ:

14 «-Ka laanima -Waanbhaa' 'ɛ 'tobhɔ, bhaa 'trɛ ta mu 'la -za sɔ a ni, -e yilabla 'na 'mu ni!»

-Bhlaa gooba mu 'ɛ -o ge 'zi Betelemu

15 -Mlɛkɛ' mu 'ɛ -o gole blaana 'woo- -bhlaa gooba mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -o gele blaana laflɛ' 'yi, 'ke 'woo- -bhlaa gooba mu 'ɛ -wa pele- 'eke- 'ni dɔɔ: «-Kɔɔ' ge Betelemu, -za 'la ɔkla -a ɔnɔɔ -kɔɔ' ge 'bhɛ ɔnɔɔ -glin doo, 'bhɛɛ- Mɛɛzan -za 'la 'zɔnna- -kɔɔ' ni -kɔɔ' ge 'bhɛ -glin.»

16 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o gele- blaale- Betelemu, 'bhɛɛ- 'ke -o Mari 'pegee Zozɛfu 'yele, 'bhɛ 'pegee -nɛ 'yientɛnnɛ 'ɛ 'yilale yeɛ- dri mu a pebhle -koonɛ do 'yi.

17 -O -nɛ 'ɛ 'yele-, -mlɛkɛ' mu 'ɛ -jan 'la ɔwoa -o ni 'yee- -nɛ 'ɛ ba zayi', 'ke -o 'bhɛ 'kpen 'yigɔɔnle.

18 Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -bhlaa gooba mu 'ɛ 'wojan- 'ɛ ɔmaa, 'mu 'kpen 'kpeɛlɛnia 'mu ma.

19 'Bhɛɛ- 'dun- Mari -yaa 'bhɛ -za mu 'ɛ 'kpen 'kpa zii' -a 'kpee 'ke -ya 'kpeɛlɛdan 'mu ma.

20 'Bhɛ blaana, 'ke -bhlaa gooba mu 'ɛ -o gele- -o ba -wa la. -O ge bhla 'ɛ zi, -o -yaa -Waanbhaa' 'tobhɔ ma

'sro mu 'kpa zii' -o pe 'la ma jan -maa, 'bhɛ 'pegee -o pe la ɔya 'mu 'kpen -zayi'. -Amasɔyi -mlɛkɛ' 'ɛ -jan yeke- 'la ɔwoa -o ni, -o 'bhɛɛ- wlata za ɔya.

Zesu 'nɛ 'yientɛnnɛ 'ɛ 'tɔkpa yɛ

21 -Nɛ 'ɛ 'yaale- blaana -yɛkpa' 'sr- waa- mi ma, 'ke -wa wlale- 'klɛɛn 'yi; 'ke -wa 'tɔkpale *Zesu. -Amasɔyi -mlɛkɛ' do 'ɛ 'bhɛɛ- 'tɔ 'ɛ ɔkpa -a ma -a kpe 'sile- -lɛɛ.

-O -ja Zesu zɔnle -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla

22 Mari klɛ gbɛ dɛɛ 'wen -Waanbhaa' gba zayi' 'bhɛ 'bhɔle, 'ke Zozɛfu 'pegee 'yee- Mari gele- -nɛ 'ɛ 'le Zeruzalɛmu -Waanbhaa Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'kooko- -wa gbɛkpa Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kɔɔ.

23 -O 'bhɛ ɔkla 'bhii- -a pele -o Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'ton 'sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «-Nɛ 'gwlaana- ɔlwa 'tɔle- 'gwlaana- ɔlwa, -a 'kpa 'edana Mɛɛzan -Waanbhaa' pe 'le, 'bhɛɛ- -e klɛ 'wen.»

24 'Bhɛɛ- 'ezin-, Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'ton 'ɛ -e 'sraka 'la goza ɔwoa -ka 'bhɛ go -Waanbhaa' ni. «'Bhɛ 'sraka sɔ klɛle- 'ke kpro gwɛn do 'pegee -a da do 'le, 'ke yaa klɛle 'bhɛ 'le, -e klɛ -bhooladɔ maanna- -bhlonɛ- plɛ 'le.»

25 'Bhɛ 'yi 'tɛ, mɛɛ do -yaa Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhɛ sii Simeon. -E -yaa 'ke mɛɛ wlan 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa gblaana -Waanbhaa' -lɛɛ. -Waanbhaa' a 'liiwli- -naa mɛɛ -Bhee mi 'la 'naza- ta Izraɛli mu 'ɛ ni, 'yee- Simeon yri -yaa 'bhɛ 'nuza- 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- *Lii 'Wen 'yaa- -a ta.

26 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yee- Simeon 'kpeɛlɛkaan 'elwale gban -sɔ dɔɔ 'sani- -yaa' 'trɛ ta yanle plɛn-, -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa mɛɛ -Bhee mi 'la 'naza- ta, -e nu 'bhɛ 'yeɛ-.

27 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wen 'bhɛ 'yee- Simeon 'lɛdɔla -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla. 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba 'ezin-, Zesu 'yape- mu 'ɛ -nwa Moizi a 'Ton 'ɛ -ya -pia -o -za 'la klɛ 'bhɛɛ- klɛle

-ne 'yientenne 'e 'le 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la.

28 'Bhe 'yi bhe, 'ke Simeon -ne 'e 'kunle -a -koo 'bhe- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole doo:

29 «Meezan -Waanbhaa', -a 'to 'ke 'yaa- yewone 'e -yaa' pe 'tre ta yan yi 'e bho -a ma 'edole; -amasroyi 'yee- 'liiwli- 'la □naa 'o ni 'bhe 'kla- wlan 'le -zon.

30 -Amasroyi 'mi 'yaa- Mee -Bhee Mi 'e □ya 'η 'yrebhe- 'le -zon kpataakpa.

31 'E Mee -Bhee Mi 'la 'leβengwa 'drunyan 'yi 'si mu 'e 'kpen 'yre ma.

32 'Yele- 'tebhile 'e 'le, 'bhe- 'yele- nu 'tre ta mu 'e 'kpen 'yre bakanle, 'bhe- -woo' 'e do. 'Bhe- -e nu 'tobholeya nale 'yaa- Izraeli mu 'e ni 'ezin-»

Simeon -o -Waanbhaa' -lajjanwo 'zi

33 Simeon 'yaa- -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' Zesu ba zayi' 'bhe 'yee- Zesu de 'pegee -a nee 'kpeelania.

34 'Bhe blaen 'ke Simeon -o mee ple 'dumawole, 'bhe- 'ke -ya pele- Zesu nee Mari ni doo: «'E 'yrekpa doo! -Ne 'lee- nu klele mee -bebe baape 'le, 'bhe- -e nu klele mee -bebe 'lawlenpe 'le Izraeli 'kleen 'lee- 'yi -ge. -E nu klele -Waanbhaa' a mee 'kpeelakan pe 'le. 'Dun- mee -bebe nu -janwole -a ma.

35 -E nu mee -bebe 'kpeejan- mu tapwele. 'Bhe- 'bhi Mari, 'e zru 'e nu -lale' 'papa 'dimi do 'koo 'bhii- -wa □pwan 'ke -dibhe' do 'le.»

Ani -o -Waanbhaa' -lajjanwo 'zi

36 -O -yaa -Waanbhaa' *-lela' janwo le do sii Ani, 'bhe- -a de 'to -le -yaa Fanueli, Azee 'sre mu 'e do. Loone' gwegwe -le -yaa 'kele-. -E -yaa -a -gbaakoo' 'le, -amasroyi -a yaale blaen gwlenne lee 'srwaple- ta, 'bhe- -a -noo □kla siele'.

37 -A 'san 'bhe gale ma, yaa gwlen -bheke' 'sile- 'ezin-. -A lee -yaa lee mia yizie bhe yizie. Yaa -yaa -a go *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'bhe- -e -yaa -Waanbhaa' gba

-yrekpaa' 'pegee -bi zi; 'sunwale 'pegee 'seriwolele.

38 'Yee- Ani □nwa bhole Zozefu 'pegee Mari 'bhe Zesu 'ne 'yientenne ta, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la 'waati do 'kpo 'la ba, 'ke- -Waanbhaa' 'pubole. 'Bhe- -e Zesu -ne 'yientenne 'e 'bhe a -janwoa mee 'la zan mu 'kpen 'yri 'yaa- -a ta 'bhii- -Waanbhaa' nu Zeruzalemu-wa 'e ta mu 'e tagbawole 'mu ni.

Zesu 'yape- mu 'e 'niinayre Nazareti

39 Zozefu 'pegee Mari 'yanle- Meezan -Waanbhaa' a 'ton mu 'e ta za mu 'e 'kpen klelele 'waati 'la ba, 'ke -o niinale -o -zanta' Zesu -ne 'yientenne 'e 'le -o ba -wa la Nazareti Galile 'kleen 'e 'yi.

40 -Ne 'e 'yaa- gbaande 'zi, 'bhe- fangan- -yaa -a ta. -E -yaa kle 'zi -zadoo' mi 'le, 'bhe- -Waanbhaa' -yaa 'bhe a wlanya 'e zron 'zi -a ni.

Zesu -ja wale -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la -a lee vu ta ple mi ma

41 Lee 'o lee, Zesu 'yape- mu 'e -yaa ge Zeruzalemu Paki 'feti 'e ta.

42 Zesu lee vu ta ple mi 'e ma, 'ke -a de 'pegee -a nee gele- 'yee- Paki 'feti 'e ta 'bhii- -o -yaa kle gone- 'la gbeen- -o 'sinii ta za 'e ma.

43 'Feti 'e 'yanle-, 'ke 'yee- Zesu de 'pegee -a nee nule- dole -o ba -wa la Nazareti 'taa 'e ta. 'Dun- Zesu bolawoa -o blaen' Zeruzalemu, -o za 'laa dole 'bhe 'yi.

44 'Woo- mu 'kpee ma, Zesu □bwa -o 'pegee mee 'la zan mu -nwa 'eke- zi Zeruzalemu 'taa 'e ta 'mu -la zi. -O yanle -yrekpaa' do ta 'taawolele bhla 'la ba, waa yelawole, 'ke -o dole- -a ziginle ma -o -bhoo mu 'pegee -o do mu 'e ba.

45 'Dun- waa -a yelawole yre 'kedo- 'kpo □noo bhe, 'ke -o niinale -o -zanta Zeruzalemu -a ziginlyre noo-.

46 -Wa ziginna -yrekpaa' yaga ta, 'bhe- -a -yrekpaa' yaga mi 'e ma, 'ke -o gele- -a yaale yele *'Ton daan mu 'e 'plen- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la. -E -yaa -a 'tronkpa zii' 'mu

'wojan- mu 'ε □la, 'bhεε -e -yaa -za 'yilrōkpa zii' 'mu ba zayi'.

47 Mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'trōnkpa zii' -a ni 'bhε yre 'ε □nōō, -e 'mu 'kpen 'kpeelēnia 'mu ma, yaa -jan zikpagbeya 'ε ma yikan' 'le.

48 -A dε 'pegee -a nεε 'a 'yele-, 'ke -o -liibhaale -o ma. 'Bhεε- 'ke -a nεε 'a 'pele -a ni dōō: «'N' nε, 'e -mε pε za -la □kla -o ni -gee' bhe εε? 'E 'trōnbado doo, 'e dε 'pegee 'mi -o 'e ziglin- 'zi 'o blina- yien 'le 'o ma.»

49 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya pele- -o ni dōō: «-Mele □kla 'ka -o 'η ziglin- 'zi εε? 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -a -lεdulale -o dōō 'η kle 'η Dε -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la εε?»

50 'Dun- -a yape mu 'ε 'mu 'laa -a wojan 'ε 'yimale.

51 'Bhε blaen, Zesu 'wlenle- 'ke -o 'pegee -a yape mu 'ε niinale 'eke- zi -o ba Nazareti. -E -yaa 'mu wli ma. -A nεε Mari -yaa 'bhε -za mu 'ε 'kpen kpa 'bhε 'kpee.

52 Zesu 'yaa- gbaandε 'zi, bhεε- a baan' 'yaa kle zi -zadō' mi 'le. 'Bhεε- -a -za yaa sō -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu ni 'ezin-.

**ZESU -O ZAN
-WAANBHA A YE 'E
ZISANLE**

3

Mεε Wiinjε' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -janwo' zii'

(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Zaan 1.19-28)

1 -Bhlengbe -gbεnε Tiberi -yaa' 'bhε a -bhlengbeya lεε vu ta 'soo mi 'ε 'yi 'waati 'la ba, Pōnsi Pilati -yaa -janmatii 'le Zude 'kleen 'ε ta. *Erōdi -yaa -janmatii 'le Galile 'kleen 'ε ta, 'bhεε- -a nεεnε- Filipu -yaa -janmatii 'le Iture 'pegee Trakoniti 'kleen mu 'ε ta. 'Bhεε- Lizaniasi -yaa -janmatii 'le Abileni 'kleen 'ε ta.

2 Anasi 'pegee Kaifu -yaa 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan mu 'le 'bhε bhla 'ε ba. 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke -Waanbhaa' -jan do wole- Zakari gbe Zaan ni -kpe 'ε ta.

3 -Ayile, 'ke Zaan 'wlenle, 'kee-gele- Zruden yue 'ε 'le zi 'kleen mu 'ε 'kpen 'yi. -E -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dōō: «-Ka ploō -za 'yōō- klele ma, 'bhε 'pegee -ka 'ka zru niina- -Waanbhaa ba, 'bhεε- -o -ka 'ka 'wiinjε -yi ba. 'Ke 'ka 'bhε □kla, -Waanbhaa' nu 'kaa- -za 'yōō- mu 'ε -sroma 'yanle.»

4 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' *-lela' janwo mi Ezai Mεε Wiinjε' Mi Zaan ma jan 'la □woa 'bhε 'leswa□. Ezai 'a □pia- 'elwale -sō dōō:

«Mεε do -o -gbekan' zii' -kpe 'ε ta, 'ke -ya pe dōō:

-Ka Mεεzan -Waanbhaa' a zibhε 'ε 'lemagaan,

-ka -yaa' zibhε mu 'ε 'ledōō-.

5 -O nu -gbanglo mu 'kpen 'liitanle.

'Bhεε- -o nu gōōn 'tōle- gōōn 'mu 'kpen takpaale.

-O nu zi 'klule- mu 'ε 'kpen 'ledōōle;

'bhεε -o nu zibhε -yōō' mu 'ε 'kpen 'liimagaanle.

6 'Ke 'bhε □kla, bhaaplen 'kpen nu -Waanbhaa' a mεε go gbeya -za 'yi 'bhε 'yele.»

7 Mεε 'la zan mu -yaa zan 'esrele -a ba 'mu 'wiinjε -zayi' -a 'kōō -yi 'ε ba, 'yee- Zaan -yaa pe 'zi 'mu ni dōō: «-Bhlu 'plalu bhaaplen mu, 'bhεε- -dawli' ma mεε mu, -dele 'ka 'kpeelēkaan dōō 'ka 'blasan- -Waanbhaa' a 'kiti 'la □bhwa -kōō' -din bhe 'bhε 'lεε εε?

8 -Kaa zrōn 'ka kleza mu 'ε ma 'bhii- 'ka 'ploola- -za 'yōō- klele ma. 'Ka 'laa bole -a 'pele- 'te ma 'ka 'gbu 'kpee dōō: <'O mōō -o 'ke Abraamu 'srε mu 'le.> 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dōō -Waanbhaa' sō kpoti mu 'lεε- maniinale 'ke Abraamu 'srε mu 'le!

9 -O -yri 'pō poo 'ε 'lekpa□ gban, 'bhεε- -woo zan -yri diinj mu 'ε takanle 'kee- san -o 'sεnε mu 'ε ma. 'Bhela- -yile 'ke -yri diinj 'la 'bhε 'laa 'bhε bhaa -lrele' kle, -o nu 'bhε takanle 'bhεε- -wa blin 'tε 'yi.»

10 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke mεε mu 'ε Zaan -lrōkpale dōō: «'O 'taawo- gōnε- 'ε -dela gbεen- 'ke 'bhε 'a zrōn 'bhii- 'o 'ploola- -za 'yōō- klele ma εε?»

11 'Bhɛɛ- 'ke Zaan 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke dunɛ- plɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe do na -dunɛ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhe ni. 'Bhɛɛ- 'ke pele -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhe zan 'bhe 'ke 'na pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'bhe ni.»

12 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke 'nisrakun mu 'ke mu nule- -o wiɲfɛ- 'zayi' -yi ba Zaan 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -o Zaan 'lɔkpale dɔɔ: «'O mɔɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛ ɛɛ?»

13 'Bhɛɛ-, Zaan 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'nisra 'plɛɛ 'ɛ baan' 'klalɛ- -a ba. -A 'plɛɛ -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -kaa 'to 'bhɛɛ- ta.»

14 'Bhe blaɲ, 'ke 'srwase 'ke mu Zaan 'lɔkpale 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'o mɔɔ 'lɛɛ-, 'o sɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛle- ɛɛ?» 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zaan 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gɔli' 'kunlɛ- mɛɛ mu 'kɔɔ kpanɲa, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'lalɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ta bhla ma. -O -sra yɛkɛ- 'la na 'ka ni -ka 'ka zrukpaala 'bhɛɛ- ma.»

15 Izraɛli mu 'ɛ 'kpen 'yri 'yaa- Mɛɛ -Bheɛ Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'nuza- 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o 'kpen 'yaa- -a pɛ zi -o 'kpee dɔɔ -dɔkɛ' Zaan -le 'kɛle- -o.

16 -Ayile, 'ke Zaan 'a 'pele -o 'kpen ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka 'wiɲfɛ zii' -yi ba, 'dunɲ- mɛɛ do nu nule 'mi blaɲ, 'bhe -glɔɔ 'yiya- 'mi ni. Yaa sɔ dɔle- 'mi 'gbu 'kpee 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla bhle mu 'ɛ 'ploole- -yidan'. 'Bhe zan 'ɛ 'bhe -le nu 'ka 'wiɲfɛle *Lii 'Wenɲ 'pegee 'tɛ 'le.

17 -Mlɔ ɲpian -sien do -o -a 'kɔɔ, -yoo zan mɛɛ wlan mu plɛngole mɛɛ -yɔɔ' mu ma, 'bhii- -o -mlɔ bhe mu 'ɛ 'pegee -mlɔ -gboo mu 'ɛ bapian gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -E nu mɛɛ wlan mu 'ɛ 'kpale- yrɛ -lrele' do nɔɔ- 'bhii- -o -mlɔ bhe mu 'kla beɲ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -e nu mɛɛ -yɔɔ' mu 'ɛ 'krowole 'bhii- -o -mlɔ -gboo mu 'ɛ blin 'tɛ 'la 'ke 'bhe 'laa lii -titi 'bhe 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

18 Zaan -janwoa 'ebebele mɛɛ mu 'ɛ ni gɔnɛ- 'la bhe 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ke-zruwla -o 'kpee -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ -bebe 'wolele.

19 'Dunɲ- boolazi, Zaan 'a ɲpia -jan-matii Erɔdi ni dɔɔ 'bhe -Waanbhaa' a 'tonɲ 'ɛ 'yisiɛla 'bhe 'bhe nɛɛnɛ- 'na Erodiadi klɛlawoa 'bhe 'na 'le bhe 'bhe -zayi'; 'bhe 'pegee 'bhe klɛza -yɔɔ -bebe 'bhɛɛke mu 'ɛ -zayi'.

20 'Bhɛɛ- 'yee- Erɔdi Zaan 'kun-lawoa, 'bhɛɛ- -e 'bhe ɲbwa -kaso 'yi bhe, 'bhe 'a klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ baankpaaɲ.

Zesu 'wiɲfɛyrɛ -yi ba

(Matie 3.13-17; Maki 1.9-11)

21 -Yrekpaa' do, mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yaa- nu 'zi -o wiɲfɛyrɛ nɔɔ- -yi ba Zaan 'kɔɔ. Zesu ɲnwa 'bhɛɛ- 'yi 'tɛ -a wiɲfɛyrɛ ɲnɔɔ -yi ba Zaan 'kɔɔ 'ezin-. 'Bhe bhla 'ɛ ba 'ke waa 'yee- Zaan bɔle -li -kaso 'yi. Zesu 'yaa- -a 'seriwo zii' -a 'wiɲfɛ bhla 'ɛ ba, 'ke laflɛ' 'liigole.

22 'Bhɛɛ-, 'ke *Lii 'Wenɲ 'ɛ zinale -a ta 'bhii- -bhoolado maannɛ- do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'ke -weli' do dale-lafle' 'yi 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'ɲ Gbe 'la -za sɔ 'ɲ ni 'egbenɛle 'bhe 'le, 'bhɛɛ- 'bhi -le 'ɲ zrukpalaa 'egbenɛle.»

Zesu -gboo mu

(Matie 1.1-17)

23 Zesu -yaa' ye 'ɛ 'wole- zisaan- 'waati 'la ba 'ke -a lɛɛ -o lɛɛ mia do bhe vu. Mɔkpen' 'yaa- kun 'bhii- Zozɛfu gbe.

'Bhɛɛ- Eli gbe -le -yaa 'ke Zozɛfu 'le.

24 Mataati gbe -le -yaa 'ke Eli 'le,

'bhɛɛ- Levi gbe -le -yaa 'ke Mataati 'le.

Mɛliki gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;

'bhɛɛ- Zanai gbe -le -yaa 'ke Mɛliki 'le,

Zozɛfu 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Zanai 'le.

25 Matatiasi gbe -le -yaa 'ke 'bhe Zozɛfu 'ɛ 'le;

'bhɛɛ- Amɔsi gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le.

Naumu gbe -le -yaa 'ke Amɔsi 'le;

'bhɛɛ- Esili gbe -le -yaa 'ke Naumu 'le. Nagayi gbe -le -yaa 'ke -Esili 'le.

26 Maati gbe -le -yaa 'ke Nagayi 'le;

'bhεε- Matatiasi gbe -le -yaa 'ke Maati 'le.
 Semeini gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le;
 'bhεε- Yozesi gbe -le -yaa 'ke Semeini 'le.
 Zoda gbe-le -yaa 'ke Yozesi 'le.
²⁷ Zoana gbe -le -yaa 'ke Zoda 'le;
 'bhεε- Reza gbe -le -yaa 'ke Zoana 'le.
 Zorobabeli gbe -le -yaa 'ke Reza 'le;
 'bhεε- Salatieli gbe -le -yaa 'ke Zorobabeli 'le.
 Neri gbe -le -yaa 'ke Salatieli 'le.
²⁸ Meliki gbe -le -yaa 'ke Neri 'le;
 'bhεε- Adi gbe -le -yaa 'ke Meliki 'le.
 Kosamu gbe -le -yaa 'ke Adi 'le;
 'bhεε- Elimadamu gbe -le -yaa 'ke Kosamu 'le.
 Eri gbe -le -yaa 'ke Elimadamu 'le.
²⁹ Zesu 'bhεεke do gbe -le -yaa 'ke Eliezeε 'le;
 'bhεε- Eliezeε gbe -le -yaa 'ke 'bhε Zesu 'bhεεke do 'ε 'le.
 Zorimu gbe -le -yaa 'ke Eliezeε 'le;
 'bhεε- Mataati 'bhεεke do gbe -le -yaa 'ke Zorimu le.
 Levi gbe -le -yaa 'ke 'bhε Mataati 'ε 'le.
³⁰ Simeon gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;
 'bhεε- Zuda gbe -le -yaa 'ke Simeon 'le.
 Zozefu yaga mi 'ε gbe -le -yaa 'ke Zuda 'le;
 'bhεε- Zonamu gbe -le -yaa 'ke 'bhε Zozefu yaga mi 'ε 'le.
 Eliakimu gbe -le -yaa 'ke Zonamu 'le.
³¹ Melea gbe -le -yaa 'ke Eliakimu 'le;
 'bhεε- Mena gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Matata gbe -le -yaa 'ke Mena 'le;
 'bhεε- Natan gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Davidi gbe -le -yaa 'ke Natan 'le.
³² Yese gbe -le -yaa 'ke Davidi 'le;
 'bhεε- Zobedi gbe -le -yaa 'ke Yese 'le.
 Boazi gbe -le -yaa 'ke Zobedi 'le;
 'bhεε- Salomō gbe -le -yaa 'ke Boazi 'le.
 Naason gbe -le -yaa 'ke Salomō 'le.
³³ Aminadabu gbe -le -yaa 'ke Naason 'le;
 'bhεε- Adime gbe -le -yaa 'ke Aminadabu 'le.
 Arini gbe -le -yaa 'ke Adime 'le;
 'bhεε- Esron gbe -le -yaa 'ke Arini 'le.

Faresi gbe -le -yaa 'ke Siromu 'le;
 'bhεε- Zuda 'bhεεke do gbe -le -yaa 'ke Faresi 'le.
³⁴ Zakobu gbe -le -yaa 'ke 'bhε Zuda 'bhεεke do 'ε 'le;
 'bhεε- Izaki gbe -le -yaa 'ke Zakobu 'le.
 Abraamu gbe -le -yaa 'ke Izaki 'le;
 'bhεε- Tera gbe -le -yaa 'ke Abraamu 'le.
 Nakōō gbe -le -yaa 'ke Tera 'le.
³⁵ Seruki gbe -le -yaa 'ke Nakōō 'le;
 'bhεε- Ragawu gbe -le -yaa 'ke Seruki 'le.
 Falēki gbe -le -yaa 'ke Ragawu 'le;
 'bhεε- Eberi gbe -le -yaa 'ke Falēki 'le.
 Sala gbe -le -yaa 'ke Eberi 'le.
³⁶ Kainamu gbe -le -yaa 'ke Sala 'le;
 'bhεε- Arifasadi gbe -le -yaa 'ke Kainamu 'le.
 Semu gbe -le -yaa 'ke Arifasadi 'le;
 'bhεε- Noe gbe -le -yaa 'ke Semu 'le.
 Lamēki gbe -le -yaa 'ke Noe 'le.
³⁷ Metusala gbe -le -yaa 'ke Lamēki 'le;
 'bhεε- Enōki gbe -le -yaa 'ke Metusala 'le.
 Zaredi gbe -le -yaa 'ke Enōki 'le;
 'bhεε- Malelieli gbe -le -yaa 'ke Zaredi 'le.
 Kainamu gbe -le -yaa 'ke Malelieli 'le.
³⁸ Enōsi gbe -le -yaa 'ke Kainamu 'le;
 'bhεε- Sēti gbe -le -yaa 'ke Enōsi 'le.
 Adamu gbe -le -yaa 'ke Sēti 'le;
 'bhεε- -Waanbhaa' Adamu □kla.

4

Zesu 'yidanyre -Setran' 'kōō (Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)

¹ Zesu 'pale- -yaa 'ke *Lii 'Wen 'ε 'le -a da bhla 'ε zi Zruden yue 'ε ta.
 'Bhεε- Lii 'Wen 'ε -e 'yee- Zesu 'sile 'kee- gele- 'kele- -kpe 'ε ta.

² -Setran' 'ε 'a 'yidaan- 'bhε -kpe 'ε ta -yrekpaa' mia plε ta. Yaa pεbhleε 'bhε -yrekpaa' mia plε 'ε 'kpen ta.
 'Bhε yi mu 'ε 'kanle- blaen, 'ke gbōn Zesu dεle-.

³ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -Setran' 'a 'pele 'a ni dōō: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ε 'le -a pe kpoti 'la bhe -a ni dōō -ya mabōō 'bhεε- -e klε 'ke pεbhle 'le doo.»

4 Zesu 'a zikpaa□ -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ *Bhaaplen* a 'trε ta bole 'ε -daj' 'laa 'ke pεbhlele do -kplεn 'le.»

5 'Bhε blaان, 'ke -Setran' gele- 'ke Zesu 'le laanima, 'bhεε- 'kee- 'trε ta -bhlengbe 'klεεn mu 'ε 'kpen zrɔnle- -a ni 'waati sa ba.

6 'Bhεε- -e pe Zesu ni dɔɔ: «'N nu -glooya' 'lεε- 'kpen 'pegee -bhlengbe 'klεεn mu 'lεε- -o -yi -naflo mu 'ε 'nale- 'e ni. -Woo 'kpen gbεkpaa- 'η 'kɔɔ, 'ke -o nale □swa 'η ni mεε 'la zan ni 'an na 'bhεε- zan ni.

7 -Ayile 'ke 'yee 'kpɔ□zian 'η □la, 'bhεε- 'kee 'mi□gbaa, 'η nu -o 'kpen 'nale- 'e ni.»

8 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewε 'ε 'yi 'ezin- dɔɔ: <'E 'kpɔ 'ε zen Mεεzan -Waanbhaa' do -kplεn -la -lεε 'bhεε- 'ya gba>.»

9 'Bhε blaان, 'ke -Setran' gele- Zesu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'wiinj- Zeruzalemu, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- wlan 'gbu 'ε ni *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'plo- 'e 'gbu ma 'bhεε- 'e balaa' 'trε ma. -Amasroyi -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ:

10 <-Waanbhaa' nu -a pele -yaa' -mlεkε' mu 'ε ni 'kaa -woo -yrekpa' 'e ba.>

11 'Bhεε- -a yɔɔndele 'ezin- dɔɔ: <-O nu 'e binale -o 'kɔɔ, 'kooko- 'e gaan ma 'dij 'laa wo vlε ma.>»

12 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-A pele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: <'Yaa Mεεzan 'yaa- -Waanbhaa' 'ε -yidanlε.>»

13 -Setran' 'yanle- Zesu 'yidanlele gbe 'ε 'kpen ma, 'ke -ya 'plεngole -a ma, 'sani- 'ke -a -yidan' bhla -lrele' -bhεεke' do bhɔ -a -kɔɔ 'ezin-.

ZESU -O -WAANBHA A YEW O 'ZI GALILE 'KLEEN 'E 'YI

Zesu -yaa' ye 'ε 'wole- zisaan- Galile 'klεεn 'ε 'yi

(Matie 4.12-17; Maki 1.14-15)

14 'Bhε blaان, 'ke Zesu 'niinale Galile 'klεεn 'ε 'yi. -A 'pale- -yaa 'ke

*Lii 'Wen 'ε -glooya' 'le. 'Bhεε- mεε mu 'ε -wa 'tɔbhɔleya 'ε □zian Galile 'klεεn 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ.

15 Zesu 'yaa- mεε mu 'ε daan *Zu-ufu mu daanfε' mu 'ε □la. -Ayile mɔkpen' 'yaa- -a 'tɔ wlan 'ε zen 'zi yrekpen- □nɔɔ.

Nazarēti mu 'ε -woo -bangwa Zesu 'yi

(Matie 13.53-58; Maki 6.1-6)

16 'Bhε blaان, 'ke Zesu gele- Nazarēti, -a 'tro -wa 'ε ta. 'Bhεε- *-yitrε' 'yi 'ε ma, 'kee- gele- wlalε *Zu-ufu mu daanfε' 'ε □la, 'bhii- -e -yaa kle 'egwele gɔnε- 'la gbεεn-. 'Bhε 'yi bhe, 'ke -ya -wlenle' -Waanbhaa' a 'Sewε tape zayi'.

17 'Bhε klele 'tε, 'ke -o -Waanbhaa' *-lεla' janwo mi Ezai a 'sewε kpo 'ε 'kpale -a -kɔɔ. -E 'bhe 'sewε kpo 'ε 'yiploole 'kee- -jan 'lεε- 'bhe tapele dɔɔ:

18 «Mεεzan -Waanbhaa' lii 'ε -yoo 'η ta,

-yoo 'η makwan- 'kaa 'η nu -yaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo -yren ma mεε mu 'ε ni,

-yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'nu -kaso 'yi mu 'ploza- pe 'mu ni,

'bhεε- 'η 'nu -yre 'wi mu -yre 'liiploo-; 'bhe 'pegee -o -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu ta 'η 'mu go -yren 'yi.

19 'Bhεε- Mεεzan -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'kaa 'η nu mεε mu 'kpelekan -yaa' -za wlanya klele 'ε ma.»

20 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε tapelele, 'kee- 'sewε kpo 'ε 'liitanle, 'bhεε- 'kee- 'bhe 'kpale -o daanfε' 'ε □la yewonε 'ε 'kɔɔ; 'bhεε- 'kee- gele- yaalε. Zuufu mu a daanfε' 'ε □la mεε mu 'ε 'kpen 'yrekpale -yaa -a ta.

21 -Ayile, 'ke -ya pele 'sanle -o ni 'kaa: «'Ka 'ka 'trɔnkpa- -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi -jan 'la □la bhe, 'bhe 'lεswa□ -zɔn.»

22 'Bhεε- mɔkpen' 'yaa- Zesu a -jan 'wlan 'pe zii', 'bhεε- -e -yaa mεε mu -liibhaa' zii' -o ma -a -liijan' -gbεnε -gbεnε mu 'ε 'le. 'Bhεε- -o yaa 'eke- -lrɔkpa' zii' dɔɔ: «Zozefu gbe 'ε yaa 'kele- εε?»

23 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Doke' 'ka nu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bɔle 'mi ma dɔɔ: <Mɛɛ -laanɛkpa mi, 'e 'gbu ma ga 'e go 'pe.> 'Ka nu -a pele 'η ni 'ezin- dɔɔ: <'E -za mu 'la 'kpen ɔkla Kapenɔmu, -o -yansi' za mu kle 'e 'gbu 'ya -wa 'e ta -gɛ doo.>»

24 'Bhe klele 'tɛ, -e pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ waa -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi do 'kpɔ 'lɛdɔ- -a ma -a 'gbu ba -wa -la.

25 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Eli a pe 'waati 'e ba, la laa banle lɛɛ yaga 'ke mɛ 'srwado- ta, 'bhe 'pegee -gu -gbɛnɛ 'la 'bhe -dwa, glaanle -bebe -yaa Izraeli 'klɛn 'yi 'bhe 'waati 'e ba.

26 'Dun- -Waanbhaa' laa Eli 'winbɔle 'woo- glaanle mu 'e -o 'kɛdo- 'kpɔ ba, 'ke yaa 'e go Sidɔn 'klɛn 'e 'yi glaanle do 'la 'yaa- Sarepita -wa 'e ta 'bheɛ- ba.

27 'Bheɛ- 'ezin- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Elize a pe 'waati 'e ba, -kpaandɛ' mu -bebe -yaa Izraeli 'klɛn 'yi, 'dun- -o 'kɛdo- 'kpɔ ma -kpaan 'laa golɛ 'ke yaa 'e go Siri mi Naama do -kplɛn ba.»

28 Mɛɛ 'la zan mu -yaa *Zuufu mu daanfɛ' 'e ɔla, 'mu 'kpen 'bhe -jan mu 'e 'male, 'ke -woo zrupliile Zesu ma.

29 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -woo -wlɛnle'. 'Bheɛ- -o Zesu 'kunle- 'ke -o gele- 'kɛle- Nazareti -wa 'e -gɔma', 'yee- Nazareti -wa 'e dɔle -yaa gɔɔn 'la 'bhe ta 'bhe 'wiin- . -O -yaa zi 'bhii- -wa blin 'bhe gɔɔn 'e 'wiin-, 'bheɛ- -e balaa' 'bhe kpɛla- -gluu 'e 'yi.

30 'Dun- Zesu ɔkaan -o plɛn- swɛn 'kee- jilale.

*Zesu lii -yɔɔ' ɔgbian mɛɛ do zi
(Maki 1.21-28)*

31 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu gele- Galile 'klɛn 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Kapenɔmu 'bhe ta. -Yitre' yi 'e ma, 'kee- mɛɛ mu daanle- -Waanbhaa' a -jan 'e 'le.

32 -Yaa' mɛɛ daangbɛya 'e -Waanbhaa' a -jan 'e 'le, 'bhe 'woo- mɛɛ mu 'e -o 'kpen 'kpeɛlenia -o ma. -Amasɔyi -e -yaa -jan 'e 'wo

zii' 'bhii- 'senj -o mɛɛ 'la zan ni 'bhe a -janwogbɛya gbɛɛn-.

33 'Bhe 'waati 'e ba, lii -yɔɔ' 'yaa- 'yee- -o daanfɛ' 'e ɔla mu 'e do zi. 'Bhe mɛɛ 'e 'pɛɛnle- -saan 'egloole 'ke -ya pe dɔɔ:

34 «Nazareti mi Zesu, -mɛ za -le -kɔɔ' 'plɛn- ɛɛ? 'E ɔnwa 'o 'siɛyɛ- -la nɔɔ- ɛɛ? 'Mi 'e dɔ! 'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn 'e 'le.»

35 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'pɛɛnle lii -yɔɔ' 'e ta 'ke -ya pe dɔɔ: «'E taga, go mɛɛ 'lɛɛ- zi!» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke lii -yɔɔ' 'e mɛɛ 'e baale' 'trɛ ma mɔkpen' 'yɛ ma. 'Dun- yaa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klele -a ni, 'bheɛ- -e -gwa -a zi.

36 'Bhe klele 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'e 'kpen 'kpeɛlenile -o ma. 'Bheɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Jan -gloɔn 'e -dele 'bhe 'le -gee' ɛɛ? 'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- -e -janwo' lii -yɔɔ' mu ni fanjan- ma, 'bheɛ- 'mu go mɛɛ mu 'e zi.»

37 -Ayile, 'ke Zesu kleza 'e zenle- 'klɛn 'e 'yi yɛkpen- ɔnɔɔ.

*Zesu gadɛ mu -bebe -bheela
(Mati 8.14-17; Maki 1.29-34)*

38 'Bhe blaɛn, Zesu 'pwele- Zuufu mu 'e waa daanfɛ' 'e ɔla, 'kee- gele- Simɔ ba. 'Flɛ 'yi 'la ga -gloɔ do -yaa Simɔ boole ma. -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni 'kaadɔɔ- 'bhe 'a 'bheɛ-.

39 'Bhe yɛ do 'e ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya makulale Simɔ boole 'e trala, 'bheɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'flɛ 'yi 'la ga 'e ta. 'Bhɛla- -yile, 'ke ga 'e gole- Simɔ boole ma. 'Kee- -wlɛnle', 'bheɛ- 'kee- Zesu 'lɛwɛɛ kpo klele-.

40 'Bhe 'yi, -yɛɛbhe baale blaɛn, 'ke -wa 'e ta mu 'e -o nule- -waa gadɛ mu -gloɔn 'e 'kpen 'le Zesu ni. -Ya gbɛkpa- -o 'kpen ma do do 'ke -o -bheɛle'.

41 'Bhe ɔnɔɔ bhe, -e 'zina ɔgbian mɛɛ -bebe zi. 'Bheɛ- 'zina mu 'e go bhla 'e zi 'bhe mɛɛ mu 'e zi, -o -yaa -gbɛkan' 'egloole 'kaa: «'Bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'e 'le!» 'Dun- Zesu 'yaa- 'pɛɛn zii' -o ta, 'bheɛ- yaa -yaa to 'ke -o -janwoyɛ -srɔɔwo' -a 'kɔɔ, -amasɔyi -o -yaa 'yaango 'bhii- -e -yaa Mɛɛ -Bheɛ Mi *Krisi 'e 'yela- -le.

Zesu -o -Jan 'NrAle- 'ε 'wo zii' Zude 'klɛn 'ε 'yi

(Maki 1.35-39)

⁴² Too -klinle', 'ke Zesu gole- -wa 'ε 'kpee, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn gele- -bɔn 'ε drɛyi' yrɛ do nɔɔ-. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -zamaa' -gbɛnɛ do 'a ziglinle 'sanle. -O 'tɛnlɛ- -a ma, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ waa nu 'ploole -a ma 'kee go -o -din.

⁴³ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N̄ gele- *-Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma -Jan 'NrAle- 'ε 'wolɛ- -wa 'bhɛɛke mu 'ε ta. -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'bhɛɛ- 'kaama-»

⁴⁴ 'Bhɛla- -yile, Zesu -Jan 'NrAle- 'ε □woa Zuufu mu daanfɛ' mu 'la 'yaa- Zude 'klɛn 'ε 'yi 'mu 'kpen □la.

5

Zesu -o -yaa' -klanlanɛ □lwa mu 'ε 'sii zii'

(Matie 4.18-22; Maki 1.16-20)

¹ -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- Zenezareti -draa 'ε 'lɛ ma, 'bhɛɛ- -zamaa' mu 'ε -o -yaa 'eke- -yrɔn 'zi -a zi, 'kooko- -woo 'trɔnkpa -Waanbhaa' a -jan 'ε □la.

² -Yitakonɔ plɛ dulale -yaa -yi 'ε 'lɛzi-, 'bhɛɛ- kaadɛ mu 'la zinaa' -o -yi 'mu 'yaa- 'mu a kaadɛ yrɔ mu 'ε 'yigo- 'zi.

³ Simɔ a pɛ -yaa 'woo- -yitakonɔ mu 'ε do 'le, Zesu -ja yaalɛ 'bhɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -e pɛ Simɔ ni dɔɔ 'bhɛ -yitakonɔ 'ε 'plɛŋgo sa -yi 'ε 'lɛ ma. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- mɛɛ mu 'ε daanle 'sanle -Jan 'NrAle- 'ε 'le.

⁴ 'Bhɛ blaɛn 'ke -ya pele- Simɔ ni dɔɔ: «-Yitakonɔ 'ε 'mabɛɛn- -yi 'ε drɛyi', 'bhɛɛ- 'bhi 'pegee 'yaa- kaadɛyɔɔn mu 'ε, -ka 'kaa- kaadɛ yrɔ mu 'ε bɔ -yi 'ε ba.»

⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Simɔ 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Zan, 'o □bwa yrɔ bɔle ma -bi 'lɛɛ- 'kpen zi, 'bhɛɛ- 'waa kaa do 'kpɔ 'kunlɛ-. 'Duŋ- 'bhi 'a 'pelawoa 'mi ni 'kaa 'mi 'an yrɔ 'ε bɔ, 'η nu a klɛlɛ 'e 'liiwli- ta.»

⁶ -O yrɔ mu 'ε bɔle, 'kee- 'mu kaa 'kunle 'ebebele 'kee- kan -a -dan' ta,

-asiikɔɔ kaa mu 'ε 'yaa- zan yrɔ mu 'ε 'peedɛɛ.

⁷ -Ayile, 'ke Simɔ 'pegee -yaa' kaadɛyɔɔn mu 'ε -o kaadɛ mu -bhɛɛke' mu 'la 'yaa- -yitakonɔ -vindo' 'ε 'yi 'mu 'siile, 'kaa 'mu 'nu 'bhɔ -o ba. 'Bhɛ mu nule 'tɛ 'ke -o 'konɔ plɛ 'ε 'pale 'ke kaa 'le -asiikɔɔ -yitakonɔ plɛ 'ε 'yaa- zan wlalɛ -yi 'ε □la kaa gbɛn 'ε 'kɔɔ.

⁸ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, Simɔ Piɛri 'yrɛkpale 'bhɛ ma, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ε 'plɛŋgo 'η ma, -amasrɔyi 'η 'yoo- 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi 'le.»

⁹ Wlan 'gbu 'ε ni, -gblaan □klaa 'yee- Simɔ 'pegee -a zi mu 'ε 'kpen 'yi, -o kaa -bebe 'la □kwan 'bhɛ -zayi'.

¹⁰ 'Bhɛɛ- 'kee- kpa -yaa' kaadɛyɔɔn mu Zebede gbe plɛ 'ε 'mu ta, Zaki 'pegee Zaan, -gblaan □klaa 'mu 'yi 'ezin-. -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele Simɔ ni dɔɔ: «'Yaa -gblaanlɛ', 'kee- san -zɔn ma, 'e nu mɛɛ -bebe 'srɔɔwolɛ -Waanbhaa' ni 'bhii- 'e kaa mu kun 'ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

¹¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o -waa' -yitakonɔ mu 'ε 'pwele -yi 'ε ba, 'bhɛɛ- 'ke -woo dulale 'trɛ ma. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -woo 'kpen 'tole -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- dɔlɛ Zesu zi.

Zesu -kpaandɛ' mi do -bheela

(Matie 8.1-4; Maki 1.40-45)

¹² Zesu 'bhɔle- -wa do ta, 'ke -kpaandɛ' mi do nule- -a ba. -Kpaandɛ' mi 'ε 'yrɛkpale Zesu ma, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kee- -sromabɔle 'bhɛ ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'kee- □swa 'e ni, 'η ma -kpaan 'ε go.»

¹³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbe 'trole -a ba, 'ke 'ya gbɛkpale -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N̄ 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhee-, 'e ma -kpaan 'ε -gwa!» 'Bhɛ yrɛ do 'ε □nɔɔ bhɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ε ma -kpaan 'ε gole-.

¹⁴ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yaa 'e 'bheez- 'ε 'pele- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni. 'Duŋ- ge 'e 'gbu mazrɔn 'sraka 'lɛna mi 'ε ni. 'Bhɛɛ- *Moizi -kpaandɛ' mu -bheez- 'sraka 'la -dwa 'bhɛ 'sraka 'ε go, 'kooko-

mokpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e ma -kpaan 'ε -gwa.»

15 'Bhe □nɔɔ bhe, Zesu 'tɔbhɔleya 'ε baan' □klaa ba yrekpen- □nɔɔ, -asiikɔɔ mεε -bebe 'yaa- zan -o 'trɔnkpale -a ni. 'Bhεε- mεε 'ke mu -yaa zan 'mu ma ga mu 'ε goza 'yi.

16 'Bhεε- 'duɲ-, 'yee- Zesu 'yaa- 'plenjo- -zamaa' 'ε ma 'waati 'ke ba. 'Bhεε- -a do -kplɛn 'yaa- ge -bɔn 'ε dreyi' -a 'seriwolε.

Zesu -flugba do -bheela
(*Matie 9.1-8; Maki 2.1-12*)

17 -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- mεε 'ε mu daan 'zi. Farizi mu 'pegee 'Tonj daan mu 'ε 'yaa- -yaa -a -din. -O -daa Galile 'pegee Zude 'klɛn mu 'ε -yi -wa mu 'ε 'kpen ta, 'bhe 'pegee Zeruzalemu. Mεεzan -Waanbhaa' a -gloɔya' 'la 'yaa- Zesu ta, 'bhɛla- -yile -e -yaa gade mu 'ε -bhee 'zi.

18 'Bhe 'yi 'tε, 'ke mεε 'ke mu nule- -flugba do 'le 'bhe 'yilape 'ε ta. -O -yaa wlayre -glin 'zi -zamaa' mu 'ε 'plen-, 'kooko- -o sɔ gele- 'yee- -flugba 'ε 'kpaale- Zesu □la.

19 'Duɲ- waa wlayre -srɔɔwole mεε mu 'ε 'kɔɔ. -Ayile, 'ke -o 'sanle 'kele- 'fε 'la Zesu 'yaa- 'bhe □la 'bhe 'wiin-. 'Bhεε- 'ke -woo wlayre do klele- 'bhe 'wiin-. 'Bhe blaen 'ke -o -flugba 'ε 'kanle 'bhe yre 'ε □nɔɔ bhle do ma, 'bhεε- 'ke -wa zinale -o 'pegee -a yilape 'ε 'le 'fε 'ε 'kpee Zesu □la.

20 Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpaan 'bhe 'yi, 'ke -ya pele- -flugba 'ε ni dɔɔ: «'N 'bhεgwlen-, 'η 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'sroma- -yaan.»

21 'Bhe klele 'tε, 'ke 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu mu 'ε -wa pele 'sanle -o 'kpee dɔɔ: «-Dele mεε 'lεε- 'le, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tɔsiε zii' -gee' εε? -De 'gbu -le sɔ mεε mu a -za mu 'ε -sroma 'yanle 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba εε?»

22 Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mele -kla 'bhεε- 'ka 'kpeejan- mu -o 'bhe gbεen- -gee' εε?»

23 'Bhεε- 'woo- -za ple 'lεε- -o -de 'gbu -la pele -o 'edile εε? 'Ke 'an □pia -flugba ni dɔɔ: «'N 'yaa- -za 'yɔɔ- mu

'ε 'sroma- □yaan, taa- 'ke 'an □pia -a ni -ya wlen 'bhεε- -e 'taawo εε?

24 'Duɲ- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -a 'senj -o Bhaaplenj Gbe 'ε ni 'tre ta -ge 'kee- mεε mu a -za 'yɔɔ- mu ma -sroma yan.» 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- -flugba 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni dɔɔ 'e 'wlen-, 'e 'yilape 'ε 'si, 'bhεε- ge 'e ba -lε ma.»

25 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -flugba 'ε -ya -wlenle' mεε mu 'ε 'kpen 'yre ma, 'bhεε- 'ke -ya yilape 'ε 'sile, 'kee- gele- -a ba -lε ma -Waanbhaa' 'tɔbhɔlele.

26 'Bhe 'yi 'tε, 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'kpeelenile -o ma. -Ayile, 'ke -gblaan 'klale -o -yi, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa 'bhe 'yansi 'sole- maza mu kleyre yele -lido'.»

Zesu -o Levi 'sii zii'
(*Matie 9.9-13; Maki 2.13-17*)

27 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'nisrakun mi do yaale ye- 'bhe a yewo 'fε 'ε □la. -O -yaa 'bhe sii Levi. 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Nu dɔ 'η zi!»

28 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Levi 'e 'wlenle, 'kee- 'ploole -yaa' ye 'ε ma; 'bhεε- 'kee- gele- dɔle Zesu zi.

29 'Bhe blaen, 'ke Levi Zesu 'lεwεε pe -koo -gbεnε do klele- -a ba -lε ma. 'Bhεε- 'kee- 'nisrakun mu -bebe 'pegee mεε -bhεεke' mu 'siile 'yee- pele 'ε ma.

30 -Ayile, 'ke *Farizi mu 'ε 'pegee *'Tonj daan mu 'ε -o -janwole -o -lela' Zesu ma, 'bhεε- 'ke -o yaa -klanlanε mu 'ε 'lrɔkpale dɔɔ: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka mu 'pegee 'nisrakun mu, 'bhεε- mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε 'ka -o pele 'zi 'eke- zi εε?»

31 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Mεε 'klenyawole mu maza laa do -laanekpa mi ma 'ke yaa 'e go gade mu ba.

32 'Naa 'nule- mεε -lɛdɔɔle mu 'siiyre- □nɔɔ 'kaa -o nu -Waanbhaa' ba, 'duɲ- 'mi □nwa -za 'yɔɔ- kle mu -la 'siile-, 'kooko- 'ke -zadɔwεε □dwa -o ma waa -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi, -o ploowaa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma.»

Zesu 'pegee 'sunwla
(*Matie 9.14-17; Maki 2.18-22*)

³³ Mɛɛ 'ke mu pe Zesu ni 'ezin-
doo: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a pɛ
-klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ
'mu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'mu 'sunwla-
'bhɛɛ- 'mu 'e 'seriwo 'ebebele, 'bhɛɛ-
'duɲ- 'bhi a pɛ -klanlanɛ mu 'ɛ 'mu
bole -o pɛbhlele 'pegee -yi 'bhile- 'te
-la ma.»

³⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele
-o ni doo: «'Ke -o mɛɛ mu -siila le
do doyrɛ □noo, 'ka 'kpee ma -o so
'sunwla le 'ke -woo -o bhɛgwɛn le
-noo 'ɛ -din 'waati 'la ba ɛɛ?»

³⁵ 'Duɲ- 'ke le drɛɛ -noo 'ɛ -gwa
-o -din 'waati 'la ba, -o nu 'solɛ-
'sunwla le 'tɛ.»

³⁶ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -gɔɔn do
bole- -o ni 'ezin- doo: «Mɛɛ do 'kpɔ
laa so sopee' 'nɛ do 'kanle -yaa' dunɛ-
drɛɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -e yaa -dunɛ gwe 'ɛ
'yisra- 'bhɛ 'le. 'Kee- 'bhɛ □kla, -e nu
dunɛ- drɛɛ 'ɛ 'peedeɛ, 'bhɛɛ- sopee'
drɛɛ 'ɛ yaa gaa dunɛ- gwe 'ɛ ta.

³⁷ 'Bhɛɛ- 'ezin-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa
-wɛɛn drɛɛ kla wi 'flɛ 'foko gwe mu
'yi. 'Kee- 'bhɛ □kla, -wɛɛn drɛɛ 'ɛ 'plii
bhla 'ɛ zi, -e nu wi 'flɛ 'foko gwe
mu 'ɛ 'peedeɛ, 'bhɛɛ- -e klalaa' 'trɛ
ma, 'bhɛɛ- 'woo- 'foko mu 'ɛ -o 'gbu
klɛ 'siɛ pɛ 'le 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn-
bhe.

³⁸ 'Duɲ- -o so -wɛɛn drɛɛ 'klale
'foko drɛɛ mu -la -yi.

³⁹ 'Ezin-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa do
-wɛɛn drɛɛ mile -la 'kee- -yaan
-wɛɛn gwe mile 'le gban. -Amasroyi
mɔkpen' 'a pe doo: «-Wɛɛn gwe
-lrele' -yiyi' -wɛɛn drɛɛ ni.»

6

Zesu 'pegee -yitrɛ' yi ba za
(*Matie 12.1-8; Maki 2.23-28*)

¹ -Yitrɛ' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa'
*-klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- 'kan zii' ble
gba do 'yi. 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke -yaa'
-klanlanɛ mu 'ɛ dole- ble (ble 'ɛ
-yoo 'bhii- -mlɔ gbɛɛn) pɛbhɛ mu 'ɛ
'srɔnle- ma -o -vlo mu 'ɛ ma. -O -yaa
'bhɛ pɛbhɛ mu 'ɛ -glɔo 'zi -o 'kɔo, 'ke

-woo kloo mu 'ɛ go -a bhɛ mu 'ɛ ma,
'bhɛɛ- -woo bhle.

² 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ke mu
'a 'lrɔkpale doo: «-Mɛla ma waa -za
'la 'bhɛ kle -yitrɛ' yi ma, 'ka mu -o
'bhɛɛ- kle 'zi ɛɛ?»

³ Zesu pe Farizi mu 'ɛ ni doo:
«Gbɔn -bhɛngbe *Davidi 'gbu
'pegee -a zi mu 'ɛ □dia -yrekpa' do,
'bhɛɛ- -o -za 'la 'bhɛ □kla 'ka 'laa 'bhɛ
tapele -lido' ɛɛ?»

⁴ 'Nj bhe, -e -wlaa -Waanbhaa' Gba
'Fɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- -o 'sraka -gwa
-Waanbhaa' ni 'bluu mu 'la 'le, -e 'mu
□sia. 'Bhɛɛ- -yoo □bhla, 'bhɛɛ- -yoo
'ke □naa -a zi mu 'ɛ ni. 'Duɲ- -kɔo'
'ton 'ɛ ta, yaa do mɛɛ -bhɛɛke' do
kpɔ 'kpee 'ke 'bhɛ 'bhɛ 'bluu mu 'ɛ
bhle, 'ke yaa 'e go *'sraka 'lena mu
do -kplɛn -la ba.»

⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- doo:
«*Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'ke -ya □pia -o
-za 'oo -za 'la kle -yitrɛ' yi 'ɛ ma, -o
'bhɛɛ- -klosikun.»

Mɛɛ gbɛ 'kwlanle- do -bheeyrɛ'
Zesu 'kɔo
(*Matie 12.9-14; Maki 3.1-6*)

⁶ -Yitrɛ' yi -bhɛɛke' do ma, 'ke Zesu
gele- wlale *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ □la.
'Bhɛɛ- 'kee- mɛɛ mu daanle 'sanle
-Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'le. 'Duɲ- mɛɛ gbɛ -yie'
'kwlanle- do -yaa mɛɛ mu 'ɛ 'plɛɲ-
'bhɛ 'fɛ 'ɛ □la.

⁷ 'Ton daan mu 'ɛ 'pegee Farizi mu
'ɛ -o -yaa zi 'bhii- -o -la yrɛ -srɔowo'
Zesu ta, 'ke 'bhɛ 'yee- mɛɛ 'ɛ 'bheela-
-yitrɛ' yi 'ɛ ma. 'Bhɛla- -zɛɛle, -o -yaa
-a 'klosikun zii' -a klɛza mu 'ɛ ma.

⁸ 'Duɲ- Zesu -o 'kpeejan- mu 'ɛ
dɔle, 'ke -ya pele- mɛɛ gbɛ 'kwlanle-
'ɛ ni doo: «'E 'wɛn-, 'bhɛɛ- nu dula-
mɔkpen' 'yrɛ □la -gɛ doo!» 'Bhɛ klele
'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya -wɛnle' 'bhɛɛ-
'kee- nule- dulale -o 'kpen 'yrɛ □la.

⁹ 'Bhɛɛ- 'ke Zesu -o -lrɔkpale doo:
«-Kɔo' 'ton 'ɛ ta, mɛɛ so -za 'wlan
klele- taa- -e so -za 'yoo- klele- -yitrɛ'
yi 'ɛ ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- mɛɛ so mɛɛ
-bheele' -yitrɛ' yi 'ɛ ma, taa- mɛɛ so
mɛɛ dele- 'yee- yi 'ɛ ma ɛɛ?»

¹⁰ Zesu 'e 'yrekpa' -o ta frii, 'bhɛɛ-
'ke -ya pele- mɛɛ gbɛ 'kwlanle- 'ɛ ni

doo: «'E gbe 'ε 'yisrɔn!» -Ya gbe 'ε 'yrɔnle- 'ke 'bhe 'ledoolle.

11 'Bhe klele 'te, 'ke 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -woo zrupliile. 'Bheε- -o -yaa nu 'solε- -za -gloɔn 'la klele- -a ni, -woo 'eke- -lɔkpale -saan 'bhe 'yi.

Zesu -yaa' -klanlanε vu ta plε 'ε makun' zii'

(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)

12 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu gele- -a 'seriwoyɛ nɔɔ- goɔn do 'wiinj-. 'Bheε- -e ɔbwa -a 'seriwole ma -Waanbhaa' ni -bi 'ε 'kpen zi.

13 Too -klinle', 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siile, 'ke -ya vu ta plε makunle -o ba, 'bheε- 'kee- 'mu klele- -yaa' *winbɔwo mu 'le.

14 'Woo- mεε vu ta plε 'ε 'wo -le -gε: Simɔ 'la -e 'bhe 'tokpaa- Pieri, 'bhe 'pegee 'bhe nεεnε- Andre, Zaki 'pegee Zaan, 'bheε- Filipu 'pegee Batremiti.

15 Matie 'pegee Toma, 'bheε- Alife gbe Zaki 'pegee Simɔ 'la -o -yaa 'bhe sii Zeloti, 'bhe 'yi -le doo mεε 'la zan -yaa 'bhe a 'kleen 'ε -vavade 'egbenele.

16 'Bheε- Zaki gbe Zudi, 'bhe 'pegee Zuda Isikarioti, mεε 'la zan -dawli' ɔkpa Zesu gbe ta, 'bheε- -ya -lenaa -a -sɔɔnnii' mu 'ε ni.

Zesu -o mεε mu daan 'zi -Jan Nrale- 'ε 'le 'kee- gadε mu bhee

(Matie 4.23-25)

17 Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanε mu -o -gwa goɔn 'ε 'wiinj-, 'bheε- -o -nwa dulale goɔn 'ε kpela-. -Yaa' -klanlanε -vin 'srε mu 'ε 'pegee -zamaa' 'saa do -yaa -o zi 'bhe yrε 'ε 'nɔɔ-. 'Woo- mεε 'srε mu -o dayrε 'ε ɔyaa 'ebebele: -o 'ke mu -daa Zude 'kleen 'yi, -a 'ke -daa Zeruzalemu, 'bheε- -a 'ke mu -daa weyi- 'le ma -wa mu 'ε ta, Tiri 'pegee Sidon.

18 -O 'kpen ɔnwa -o 'trɔnkpale Zesu 'wojan- mu 'ε ɔla, 'bhe 'pegee -o 'ke mu ɔnwa 'mu ma ga mu go zayi'. 'Bheε- 'zina mu 'yaa- mεε 'la zan mu zi, -e 'zina mu 'ε ɔgbian 'bhe zan mu 'ε zi.

19 'Soleya ma fangan- do -yaa da 'zi Zesu 'fle 'ε 'yi, 'bheε- 'ke gadε mi 'oo gadε mi 'la ɔyaa yan -a ma, 'bhe ɔyaa bhee. 'Bhela- -yile, -zamaa' 'ε 'kpen ɔyaa zi 'bhii- -o yan -a ma -o -bhee zayi'.

-Za 'wlan 'pegee -klɔlɔɔ'

(Matie 5.1-12)

20 Zesu 'ε 'yrɔkpale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta, 'ke -ya pele- -o ni doo:

«'Ka mu 'la 'ka -o 'ke 'kɔɔflenzan mu 'le, 'kaa- pε -yinra'!

-Amasrɔyi 'kaa pε -le 'ke *-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ε 'le.

21 Gbɔn -o 'ka mu 'la dε 'zi -zɔn, 'kaa- pε -yinra'!

-Amasrɔyi 'ka nu pεle -bebe 'srɔɔwolε 'kee- pa 'ka ta.

'Bheε- 'ka mu 'la 'ka -o wisi' zii' -zɔn, 'kaa- pε -yinra'! -Amasrɔyi 'ka nu 'sɔnsilε.»

22 «Mεε mu -o 'ka mu 'la mafinyanwo zii', 'bheε- -woo -banjo' zii' 'ka 'yi, 'ke -o 'ka -zwanwo', 'bheε- -o 'ka 'tɔsile zii' 'mi Bhaaplen Gbe 'ε 'tɔ 'ε -zayi', 'kaa- pε -yinra'!

23 'Ke -o 'bhe ɔkla 'ka ni bhla 'la ba, -ka 'ka zrukpaala 'egbenele 'kee- kan -a -dan' ta. -Amasrɔyi, -trɔn -gbene do -o 'ka 'magben- 'zi lafle' yi. -O -taa mu -yrenkpaa -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε ta 'elwale -sɔ 'bheε- gbεen-.

24 'Dunj- 'ka mu -naflo zan mu, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi 'ka mu 'kaa- pε -za 'wlan 'ε 'srɔɔwoa- gban -gε.

25 'Ka mu 'la kpɛdole -o -zɔn, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi gbɔn nu 'ka dεle! 'Ka mu 'la 'ka -o 'sɔnsi zii' -zɔn, 'ka ta -yren!

-Amasrɔyi ga nu 'kpale- 'ka ta, 'bheε- 'ka wisi.

26 «'Ka ta -yren! 'Ke mɔkpen' 'ka ma jan -lrele' ɔwoa. -Amasrɔyi -o -taa mu -yaa kle 'bheε- gbεen- 'elwaleta bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε ni.»

Zesu pe dɔɔ -kɔɔ 'sɔɔnnii mu -za
'sɔ -kɔɔ' ni
(Matie 5.38-48; 7.12)

27 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'la
'ka 'kpɛn -o 'ka 'trɔnkpa zii' 'mi ni -gɛ
bhe, 'mi pe 'ka mu ni dɔɔ 'ka 'sɔɔnnii
mu -za 'sɔ 'ka ni. -Ka -za 'wlan kle 'ka
vensi mɛɛ 'la zan mu yin 'lii 'mu ni.

28 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'ka
'danganwoa -ka 'dumawo 'bhe zan
mu 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o
'yrenkpa' zii' 'ka ta, -ka 'ka 'seriwo
'mu a -za ma.

29 'Ke mɛɛ do 'e 'trɔn do -dwa, 'e
'trɔn gbɛ do 'ɛ 'bhe dɔ -a ni 'bhɛɛ- ya
zɔn. 'Ke mɛɛ do 'yaa- dunɛ- tralape
'ɛ ɔsia, -a 'to 'bhɛɛ- -e 'yaa- dunɛ- 'ɛ
'gbu 'si 'ezin-.

30 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan pɛ do
'yɛwoa 'e ma, 'yaa 'e -gbɛdɔlɛ 'bhe
'nale- ma -a ni. 'Bhɛɛ- 'ke -o pɛ do
ɔsia 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bhe pɛ 'ɛ -zapele
'bhe zan ma.

31 'Kaa- zi 'bhii- mɛɛ mu -za yɛkɛ-
'la kle 'ka mu ni 'ka mu 'bhɛɛ- yɛkɛ-
za kle 'bhe zan mu 'ɛ ni.

32 'Ke 'ka -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni,
'ke 'bhe zan mu 'te -la -za sɔ 'ka ni,
'bhe -trɔn -o 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Ali-
*-za 'yɔɔ- kle mu 'ɛ -za sɔ mɛɛ 'la zan
mu ni, 'mu -la -za sɔ -o ni

33 'Bhɛɛ- 'ke 'ka -za 'wlan kle mɛɛ
'la zan mu do -kplɛn -za 'wlan kle 'ka
ni 'te, 'bhe 'trɔn -o 'ka ma -mɛla -le
ɛɛ? 'Ali- -za 'yɔɔ- kle mu 'a kle 'bhɛɛ-
gbɛɛn-.

34 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke 'kaa 'yaango-
'bhii- mɛɛ 'la zan mu nu 'sɔlɛ- 'kaa-
ca 'ɛ gbawole 'ka ca kpa 'bhe zan
mu -la ma, 'bhe ma -trɔn -o 'ka ma
-mɛla -le ɛɛ? 'Ali- -za 'yɔɔ- kle mu
ca kpa mɛɛ 'la zan mu sɔ -waa' ca 'ɛ
gbawole 'mu -la ma.

35 'Dun- 'ka mu, 'ka 'sɔɔnnii mu -za
'sɔ 'ka ni. 'Bhɛɛ- -ka -za 'wlan kle -o
ni. -Ka ca 'kpa mɛɛ mu ma, 'bhɛɛ-
'ka zru laa bolɛ a ni. 'Ka nu -trɔn
-gbɛnɛ do -srɔɔwɔlɛ, 'bhɛɛ- 'ka nu
klelɛ laanima -Waanbhaa' -nɛ mu 'le.
-Amasrɔyi -yoo 'ewlanle mɛɛ klo
'pegee mɛɛ yienle mu ma.

36 Mɛɛ -yrenkla' 'ka ma, 'bhii-
mɛɛ -yrenkla' 'ka Dɛ -Waanbhaa' ma
gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

'Eke- 'tɔ 'yɔɔ- 'pɛlɛ- laa lele
(Matie 7.1-5)

37 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa
'eke- 'tɔpɛlɛ, 'kooko- waa 'ka mu
'tɔpɛ 'ezin-. 'Ka 'laa 'lalɛ- 'eke-
ta, 'kooko- waa nu -lale' 'ka mu ta
'ezin-. -Ka 'eke- a -sroma 'yan, 'bhɛɛ-
-Waanbhaa' nu 'kaa -sroma 'yanlɛ-.

38 -Ka 'ka -vin mu gba pɛ ba, 'bhɛɛ-
-Waanbhaa' nu 'ka mu gbale pɛ ba
'ezin-. 'Ka pɛ yɛkɛ- 'la ɔnaa mɛɛ
mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhɛɛ- yɛkɛ-
pɛ 'ɛ 'nale- 'ka ni. -Yoo 'bhii- 'kee-
mɛɛ gba pɛ ba 'ebebele, 'e 'bhe pɛ 'ɛ
kla pɛdanpɛ do 'yi, 'bhɛɛ- 'e 'bhe pa.
'Bhɛɛ- 'ya tagbaan 'fɔ 'kee- ge 'tenlɛ-
'yee- pɛdanpɛ 'ɛ 'pale- ma, 'bhɛɛ-
'yee- pɛ 'ɛ 'ke klalaa'. 'Bhe klegbɛya
do 'ɛ 'yi bhe, 'kaa- pɛ nagbɛya 'ɛ mɛɛ
mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhɛɛ- wlata
pɛ nale 'ka mu ni 'ezin-»

39 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do
bolɛ- -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Yɛ wi mi
do laa sɔ -a -vindo' mi -yɛ wi mi
do -lɛdɔɔlɛ, 'kebhlaale -o mɛɛ plɛ nu
baalɛ -gluu do 'yi.

40 -Laklu 'nɛ do -yi 'laa ya -a daan
mi 'ɛ ni. 'Dun- 'ke -laklu 'nɛ 'la 'bhe
'sɛwɛ -daanna 'elrele, -e nu klelɛ
'bhii- -a daan mi 'ɛ gbɛɛn-.

41 -Mele ɔkla -gaa 'klenɛ do 'la -yoo
'e nɛɛnɛ- 'ɛ -yɛ ba, 'e 'bhɛɛ- ye,
'bhɛɛ- 'dun- 'yaa- sɔ 'e 'gbu 'yɛ ba
'yrikpu' 'ɛ 'yele ɛɛ?

42 'E sɔ a pele- 'nale- 'e nɛɛnɛ- 'ɛ
ni dɔɔ: <'N nɛɛnɛ-, dula- doo, 'mi 'e
'yɛ ba -gaa 'klelɛnɛ go.> 'Dun- 'bhe
'waati 'ɛ ba 'ke -yrikpu' do -o 'bhi
'gbu -yɛ 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'yaa 'bhe ye ɛɛ?
Mɛɛ -yɛkɔɔza kle mi, 'e 'gbu 'yɛ ba
'yrikpu' 'ɛ go 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- 'kee-
yɛ ma ɔya 'waati 'la ba, 'e nu 'sɔlɛ- 'e
nɛɛnɛ- 'ɛ 'yɛ ba -gaa 'klenɛ 'ɛ gole-»

-Yri diinj 'pegee -a bhaa
(Matie 7.16-20; 12.33-35)

43 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Yri diinj
'-lrele' laa bhaa -yɔɔ kle, 'bhɛɛ- -yri
diinj -yɔɔ' laa bhaa -lrele' kle.

44 -O -yri diinj mu 'kpɛn dɔ -o bhaa
mu -la ma. Waa figi bhaa kan -zulɛrɛ
diinj 'yi. 'Bhɛɛ- waa -drɔɔ bhaa kan
daanlɛrɛ diinj 'yi.

⁴⁵ Mɛɛ zru -lrele' -za 'wlan -la kle 'bhii- -za 'wlan yɛkɛ- 'la -yoo -a zru 'ɛ 'yi; 'duŋ- mɛɛ zru -yoo' -za 'yoo- -la kle 'bhii- -za 'yoo- yɛkɛ- 'la -yoo -a zru 'ɛ 'yi. -Amasroyi -za yɛkɛ- 'la -yoo bhaaplɛŋ 'kpee, -e 'bhɛɛ- wlata -janwo'.»

*'Fɛ plɛ ma -gɔɔn
(Matie 7.24-27)*

⁴⁶ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'ka 'mi sii dɔɔ: Mɛɛzan, Mɛɛzan, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'mi zru maza kle ɛɛ?»

⁴⁷ 'Ke mɛɛ 'la zan -nwa 'mi ba, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'trɔŋkpaa- 'mi 'wojan- mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawoa ɔ -o ta, -o sɔ 'bhɛ zan 'ɛ 'kpale pɛ 'la ma, 'ŋ 'yoo- zan 'bhɛ zɔnle 'ka ni.

⁴⁸ 'Bhɛ zan -o 'bhii- mɛɛ do 'la -e 'fɛ do dɔle- -saan. -E 'fɛ gaan bɔ -gluu 'ɛ ɔkaan 'egbɔɔnle, 'bhɛɛ- -e 'fɛ gaan 'ɛ ɔbwa vlɛ -saa do ta. La banle blaŋ 'ke tɔ 'ɛ 'pale, 'bhɛɛ- -yi 'pɔɔ 'ɛ ɔnwa 'pale- 'fɛgwɛ- ma, 'duŋ- yaa 'sɔle- -a bɛɛnle-. -Amasroyi 'fɛ 'ɛ dɔle- -yaa 'elrele.

⁴⁹ 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔŋkpaa- 'mi a -jan mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'taawole -o ta, 'bhɛ zan 'ɛ 'pwele -o 'ke mɛɛ do 'la 'kee- -yaa' 'fɛ 'ɛ -dwa 'trɛ kpataakpa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- yaa gaan bɔ -gluu 'kanle- -a -la. La do banle blaŋ, 'ke tɔ 'ɛ 'pale, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'pɔɔ 'ɛ 'nule 'pale- 'yee- 'fɛgwɛ- 'ɛ ma. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- 'klaale 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'kpen ɔwia 'fenfen.»

7

*Zesu Romɛ mu a -srwase' -kunlii do a yewonɛ do -bheela
(Matie 8.5-13; Zaan 4.46-54)*

¹ Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wolele mɛɛ mu 'ɛ ni, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta.

² Romɛ mu a -srwase' -kunlii do -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- ga -gbɛnɛ do -yaa 'bhɛ a 'fɛ 'ɛ ɔla yewonɛ mu 'ɛ do ma. -A -za -yaa sɔ -a zan ni 'eglɔɔle. 'Bhɛ -e 'yaa- zan gale,

³ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'yee -srwase' -kunlii 'ɛ -ya 'malawoa 'kaa Zesu ɔnwa, 'kee- Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'ke 'winbɔle Zesu 'siyre- nɔɔ- 'kaa 'bhɛ 'nu -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bheɛ-.

⁴ 'Bhɛ 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ gele 'tɛnle- Zesu ma, 'ke -o 'bhɛ -sromabole dɔɔ: «'E 'zoole-, 'yaa 'e -banɔle bhole ma mɛɛ 'lɛɛ- ba.

⁵ -Amasroyi, -kɔɔa' 'kleɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ -za sɔ a ni 'egbɛnle. 'Bhɛɛ- 'yele- 'o daanfɛ' 'ɛ -dwa.»

⁶⁻⁷ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu dɔle- gele -la 'yee- -srwase' mi 'ɛ ba -lɛ ma. -E bhole -yaa' 'fɛ 'ɛ -din 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'yee- -srwase' -kunlii 'ɛ -ya bhɛgwɛn mu 'ke mu winbwa- Zesu ta 'kaa -wa pe 'bhɛ ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'yaa 'e 'gbu 'trɛbhɔle. 'Naa -o 'ke mɛɛ wlan 'le, -ayile 'mi 'gbu 'laa gele 'e ta ye; 'bhɛla- -yile 'yaa sɔ nule- 'mi ba -lɛ ma. 'Duŋ- -jangɔ' do 'kpɔ 'wo, 'bhɛɛ- 'an yewonɛ 'ɛ nu -bheele'.

⁸ 'Mi 'gbu -kunlii -o, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu -o 'ke -srwase' 'ke mu -kunlii 'le 'ezin-. 'Mi sɔ -a do winbɔle, 'bhɛɛ- 'bhɛ ge; 'bhɛɛ- 'mi sɔ -a -bhɛɛke' do 'siile, 'bhɛɛ- 'bhɛ nu. 'Ezin- 'ke 'mi 'a ɔpia 'an pɛ yewonɛ 'ɛ -za 'la 'bhɛ kle, 'bhɛ 'bhɛɛ- kle.»

⁹ Zesu 'yee- -srwase' mu a -kunlii 'ɛ 'liijan- 'ɛ 'male-, 'ke -a zrukpaale 'gbu 'egbɛnle. -Ayile 'ke -ya -lɛklale -a zi -zamaa' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-A 'san 'ke 'ŋ -Jan 'nrɛle- 'ɛ 'wole- zisan, 'naa 'bhɛ 'yansi mɛɛ -glɔɔn yeɛ -lido' 'ke 'bhɛ 'bhɛ kpa 'mi 'yi 'egbɛnle 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn- Izraeli 'kleɛn 'ɛ 'yi -ge.»

¹⁰ 'Bhɛ blaŋ, 'ke 'yee- -srwase' -kunlii 'ɛ yaa winbɔwo mu 'ɛ 'niinale -a ta -yaa' 'fɛ 'ɛ 'lɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o bhole -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bheele- ta.

Zesu glaanle do gbe 'ɛ -bwela gale ba

¹¹ 'Bhɛ blaŋ, 'ke Zesu gele- -wa do ta, -o -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ sii Naini. -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee -zamaa' 'saa do -ja -a zi 'bhɛ -wa 'ɛ ta.

¹² -E ɔbhwa bhla 'la ba 'bhɛ -wa 'ɛ -din, 'ke -o -lepale gbaa bin mu 'ke mu 'le, 'mu 'yaa- ge 'zi glaanle do

-la -nɛ 'gwlaan- bhɛdo 'kpɔ 'ɛ binlɛ. -Ayile, -wa 'ɛ ta mɛɛ 'srɛ do ɔnwa 'yee- le -nɛ 'ɛ zi -a gbe 'ɛ binyrɛ nɔɔ.

¹³ Mɛɛzan Zesu 'a yelee, 'ke -a -yrɛnklaale 'bhɛ ma, -ayile 'ke 'yee- Zesu 'a pele- -a ni dɔɔ: «'Yaa wisilɛ!»

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'ke -ya mabɛɛnle gbaa 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'kee- 'kunle -a 'kpa 'kesu 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke gbaa bina- mu 'ɛ -o dulale. 'Bhɛɛ- 'ke Zesu 'a 'pele gbaa 'ɛ 'a ni dɔɔ: «-Zwannɛ, 'ɛ wɛn-!»

¹⁵ 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'yee- -nɛ -zwannɛ 'la -gaa bi bhe, -e -bwela, 'bhɛɛ- -e -wɛnle, 'kee- -janwole 'sanle. 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu 'a 'nale -a nɛɛ ni.

¹⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, mɛɛ mu 'la 'yaa- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ ye, -gblaana ɔklaa 'mu 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mi -gbɛnɛ do -nwa -kɔɔ' 'plen-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -nwa -yaa' mɛɛ mu 'ɛ taglinlɛ!»

¹⁷ -Ayile 'ke Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ kpen 'pegee -a -din mu 'ɛ -o 'kpen Zesu klɛza 'ɛ 'male.

Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -yaa' -kɔnlanɛ plɛ winbwa- Zesu ba (Matie 11.2-19)

¹⁸ Zesu -za mu 'la ɔkla, 'yee- Zaan a -kɔnlanɛ mu 'ɛ 'mu 'bhɛ mu 'kpen 'yigɔɔnna -a ni.

¹⁹ Zaan 'bhɛ 'male-, 'kee- -yaa' -kɔnlanɛ plɛ 'siile, 'ke -yoo winbɔle Mɛɛzan Zesu ba. -E pe -o ni -o ge Zesu 'lɔkpa dɔɔ: «-O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia, 'bhi -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le, taa- 'woo 'yrikpa mɛɛ -bhɛɛke' 'nule- ta ɛɛ?»

²⁰ -O bhɔle Zesu -din, 'ke -wa pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'o 'winbwa- 'ɛ 'lɔkpa yrɛ nɔɔ- dɔɔ: -O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia 'bhi -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le taa- mɛɛ -bhɛɛke' -o zan 'bhi blaana ɛɛ?»

²¹ 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke Zesu mɛɛ -bebe ma ga mu gole-, -e 'zina mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e -yrɛ 'wi mu -yrɛ 'liiploola.

²² 'Bhɛ blaana, 'ke -ya pele- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a winbɔwo mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka -za mu 'la klɛyrɛ -ya

'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ka -jan mu 'la ɔmaa, -ka ge 'mu 'kpen 'yigɔɔn- Zaan ni. -Kaa pe -a ni dɔɔ: -yrɛ 'wi mu -o yrɛ ma ye 'zi, -flugba mu -o 'taawo zii', -kpaandɛ' mu ma -kpaana -o go 'zi, 'trɔn 'wi mu -o -jan 'ma zii', 'bhɛɛ- gbaa mu -o bwe 'zi gale ba. 'Ezin- kaa pe -a ni dɔɔ 'kaa 'ɛ 'yoo- -Jan 'Nrale 'ɛ 'wo zii' -yrɛnbhɔ' dɛ mu ni.

²³ 'Ke mɛɛ 'la zan laa 'ploole- 'mi a pɛ zi 'ɛ ma, 'bhɛ zan a pɛ -yinra.»

Zesu -o Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ba janwo 'zi

²⁴ Zaan a *winbɔwo mu 'ɛ gele blaana, 'ke Zesu -zamaa' 'ɛ 'lɔkpaale 'sanle 'yee- Zaan ba zayi' dɔɔ: «'Ka -ja -mɛla -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta. -Ploo -yaa togo 'la bɛɛn 'zi 'bhɛ -le 'kele- ɛɛ?»

²⁵ 'Bhɛɛ- 'ka -ja mɛɛ 'la -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta, 'ka duna- 'lrele- ɔya -a ta ɛɛ? Mɛɛ 'la zan mu duna- 'lrele- mu kla 'mu ta, 'bhɛɛ- 'ke pɛ -lrele' -bebe -o 'mu -kɔɔ, 'bhɛ zan mu 'ɛ -woo -bhɛngbe mu -la 'fɛ mu ɔla.

²⁶ 'Ka -ja 'duɔ- -dela -glinlɛ' -kpe 'ɛ ta ɛɛ? 'Ka -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi do -la ɔya ɛɛ? Wana 'gbu 'ɛ ni, -yoo 'ke 'bhɛ do 'le, 'bhɛɛ- 'duɔ- -a gblaana -yiya' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do ni.

²⁷ -Amasɔyi Zaan -le 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan a -janwoa -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'E 'yrekpa -gɛ doo, 'mi 'ɛ 'lɛɛ -toorodo mi do winbwa-. 'Bhɛ nu 'ɛ 'lɛɛ zibhɛ 'ɛ magaanlɛ.»»

²⁸ 'Bhɛɛ- Zesu pe -o 'ezin- dɔɔ: «-A 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyaan klɛ, 'bhɛ 'yansi mɛɛ laa yalɛ -lido', 'ke 'bhɛ gblaana -yiya' Zaan ni. 'Duɔ- *-Waanbhaa' a -bhɛngbeyaa -wa 'ɛ ta mɛɛ 'fiɛntrɔnɛ 'ɛ bhɛ gblaana 'yiya- 'yee- Zaan 'gbu ni.

²⁹ Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'nirakun mu 'ɛ -o -yaa -o 'trɔn 'kpa zii' Zaan ni. -O 'kpen 'a 'yaangwa- 'bhii- -Waanbhaa' -lɛdɔle -o, 'bhɛla- -yile -o -dwa -a -la 'ke Zaan -o wiinjɛ -yi ba ba.

³⁰ 'Duɔ- Farizi mu 'ɛ 'pegee 'Ton daana mu waa dɔle -a -la 'ke Zaan

-o wiinfe -yi ba, 'bhe ya 'e 'yi, waa -Waanbhaa' -ledole -a ma.»

³¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N sɔ 'saanige mu -o danle- -mela ma ee? 'Bhe- -o 'pwele- -o 'ke -de 'gbu -la -le ee?»

³² 'Saanige mu 'e -woo 'bhii- -ne mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan do ta, 'bhe- -o 'ke mu -o -a 'pe 'zi -o -vin mu 'e ni dɔɔ: «'O 'srokpa -gofen' mu pɔpian 'ka ni, 'bhe- 'ka 'laa 'srotanle. 'O wisi' 'sro mu -kpa 'ka ni, 'bhe- 'ka 'laa wisile!»

³³ 'Bhe ya 'e 'yi, Mee Wiinfe' Mi Zaan pɔnwa, yaa -yaa pele, 'bhe- yaa -yaa -drɔɔ mi, 'bhe- 'ka pe dɔɔ 'zina mu -o -a zi.

³⁴ 'Bhe- Bhaaplen Gbe 'e pɔnwa, 'bhe pebhle, 'bhe- 'bhe -ween mi. 'Bhe- 'ka pe 'bhe ma dɔɔ: -ka 'ka 'yrekpa 'a ta, mee 'lee- -a bole -o pebhlele 'pegee -ween -la mile ma. 'Bhe- -a bhegwlen mu -o 'ke 'nisrakun mu 'pegee mee 'joo 'yoo- -bheke' mu -la -le!

³⁵ 'Dun- mee 'la zan mu 'kpen -o -kpa -Waanbhaa' a -zadoleya 'e 'yi, 'bhe- -wa pɔya 'bhii- -a -ledole -o, 'bhe zan mu 'kpen -dwa -a -la.»

Zesu -o Farizi mi Simɔ ba 'fe 'e pɔla

³⁶ Farizi mi do pebhle pɔkla, 'bhe- -e Zesu 'siila- 'bhe pebhle 'e ma -a ba -le ma. Zesu 'bhole- 'bhe pɔnɔɔ, 'kee-gele- yaale pebhle tabali 'e zi.

³⁷ 'Bhe -wa 'e ta le do 'joo 'yaa- 'eyole. -Ya 'malawoa 'kaa Zesu -o pele 'zi Farizi mi 'e -yaa' 'fe 'e pɔla, 'kee- nule- 'ke alibatri buteli 'plele- do 'le, 'bhe 'pale- -yaa 'ke -lasiklɔ -gblen 'nrade- do 'le.

³⁸ 'Yee- le 'e pɔnwa dulale Zesu -zan, 'bhe- 'kee- 'yaale 'bhe gaan ma. 'Kee- wisile 'ke -ya -yreyi' 'klale Zesu gaan ma. 'Bhe blaen 'ke -ya -yreyi' mu 'e gole- Zesu gaan ma -a winle mu 'e 'le, 'bhe- 'ke -ya gbɛ kan Zesu gaan mu 'e ma yretete.

³⁹ 'Bhe klele 'te, Farizi mi 'la Zesu 'siila- pele 'e ma, 'bhe 'yrekpale -a ma, 'ke 'bhe 'a pele- 'bhe 'kpee dɔɔ: «'Ke mee 'lee- -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi kpataakpa 'gbu 'le

bhe, le -gloɔn 'la 'kun zii' -a ma bhe, -e -yaa nu 'bhe 'yaangole. -E -yaa nu -a dɔle 'bhii- le 'joo 'yoo- do -le 'kele-.»

⁴⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- Farizi mi Simɔ ni dɔɔ: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'n -jan do wo 'e ni.» Simɔ pe -a ni dɔɔ: «'N Zan, -a wo!»

⁴¹ Zesu pe -a ni dɔɔ: «Mee do -a ca -yaa mee ple ma. Denie -goli' 'tanbha -keme 'soo ca -yaa -a do ma, 'bhe- denie -goli' 'tanbha mia ple bhe vu ca -yaa -a -bheke' do 'e ma.

⁴² -O mee ple 'e 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa sɔ -yaa ca mu 'e gbawole. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'kaa -ya niigwa- -waa' ca mu 'e 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, 'woo- mee ple 'e ba -a -za nu 'sole- -o -de 'gbu -la ni 'egbenele ee?»

⁴³ Simɔ pe -a ni dɔɔ: «-Yaa' ca -gbene -yaa mee 'la zan ma -a -za nu 'sole- 'bhe- ni 'egbenele.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E -jan 'e pɔwoa 'elrele.»

⁴⁴ 'Bhe blaen 'ke, Zesu 'e 'yrekpale 'yee- le 'e ta, 'bhe- 'ke -ya pele- Simɔ ni dɔɔ: «Le 'lee- -glin 'pe doo. 'N pɔnwa 'e ba 'fe 'e pɔla, 'bhe- 'yaa -yi 'nale- 'mi ni 'n gaan mu mafe' pe 'le. 'Dun- le 'lee- 'bhe -o mafia- 'ke -a -yreyi' mu 'e 'le, 'bhe- -yoo magwa- 'ke -a winle mu 'e 'le.

⁴⁵ 'N pɔnwa 'e ba, 'bhe- 'yaa 'n -tuubole. 'Dun- -a 'san 'ke 'n wla 'yaa- 'fe 'e pɔla, le 'lee- -a bole -o -a gbɛ 'kanle- ma 'n gaan 'e ma.

⁴⁶ 'Yaa 'n 'wiin- 'srole- 'ke -yrɔn 'le, 'dun- 'yee- 'n gaan masrola 'ke -lasiklɔ 'le.

⁴⁷ 'Bhela- -yile, 'mi pe 'e ni dɔɔ 'mi -za 'la pɔswa -a ni 'egbenele, -ayile -Waanbhaa' -yaa -za 'yoo- mu 'e 'sroma- -yaan. 'Dun- -Waanbhaa' mee 'la a -sroma yan -za 'yoo- 'fientronne 'yi, -a -za nu 'sole- 'bhe zan ni 'bhe- yee- gbene-.»

⁴⁸ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a 'pele le 'e ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa- -za 'yoo- mu 'e -sroma -yaan.»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, mee 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pele 'zi 'eke- zi 'mu pe 'mu 'kpee dɔɔ: «Mee -gloɔn 'e

-dele mɛɛ 'lɛɛ- 'le, 'bhɛɛ- -e sɔ mɛɛ mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yanle ɛɛ?»

⁵⁰ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu 'pe le 'ɛ ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma 'e yilablawolele, -amasrɔyi 'yee 'kpalawoa 'mi 'yi 'e -gwa -za 'yi.»

8

Le mu 'la 'yaa- Zesu 'madɔ- -yaa' 'taa mu 'ɛ ta

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'kaanle- 'sanle -wa -gbɛnɛ mu 'pegee -wa 'fiɛtrɔnnɛ mu 'ɛ ta. 'E -yaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma -jan 'nrɛle- 'ɛ 'wo zii' 'bhɛ -wa mu 'ɛ ta. -Yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'yaa- zi 'bhɛ yrɛ mu 'ɛ □nɔɔ.

² Zesu 'zina mu □gbian le mu 'la zi, 'bhɛ 'pegee -e le mu 'la 'bheela-, 'mu -le -yaa zi. 'Woo- le mu 'ɛ 'wo -la 'tɔ -le -gɛ: Mari 'la -o -yaa 'bhɛ sii Magidala Mari, Zesu 'zina 'srwaplɛ- gbian 'bhɛ -la zi.

³ 'Bhɛ 'pegee Suza 'na Zaani: 'yee- Suza -yaa 'ke -bhleŋgbɛ Erɔdi a 'fɛ 'ɛ □la yewonɛ mu -lɛɛ mi 'le; 'bhɛɛ- Suzani 'pegee le -bhɛɛke' -bebe. 'Woo- le mu 'ɛ -o -yaa bhɔ Zesu 'pegee 'bhɛ a -klanlanɛ mu 'ɛ ba -o 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le.

Pɛbhɛ bɔ mi ma -gɔɔn (Matie 13.1-9; Maki 4.1-9)

⁴ -Wa mu 'ɛ 'kpen ta mɛɛ mu 'yaa- zan Zesu ba. 'Bhɛla- -yile 'ke -zamaa' 'srɛ do 'klale 'eke- ba -a zi. 'Bhɛɛ- kee- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ bole- -o ni dɔɔ:

⁵ «-Yrɛkpa'a' do, mɛɛ do -ja pɛbhɛ bɔyrɛ nɔɔ-. -E -yaa pɛbhɛ mu 'ɛ 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhɛ 'ɛ ta, pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- 'klalaa- zibhɛ 'ɛ 'lɛzi-, 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'taawoa' mu ta, 'bhɛɛ- maannɛ- mu 'mu -bhla.

⁶ Pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' vlɛ gloglo mu 'ɛ 'yi. -O bhɔle -gun blaale- 'ke -o gale-, -amasrɔyi -o 'sɛnɛ mu 'ɛ waa 'sɔlɛ- 'tɛnle 'trɛ -dɔɔ ma.

⁷ 'Bhɛɛ- pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' lɛrɛ mu 'yi. 'Bhɛɛ- -o 'pegee lɛrɛ mu 'ɛ 'bhɔlawoa 'eke- zi, 'bhɛ mu -o -dewoa.

⁸ 'Bhɛɛ- 'ezin-, pɛbhɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -klalaa' 'trɛ ti 'yi. -O bhɔlawoa 'ke

-woo -bhaale' 'elrele. -Ayile 'ke -o 'kpen -o bhaa klɛle- -kɛmɛ do do.»

'Bhɛɛ- Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'trɔn -o mɛɛ 'la zan ŋgblo ma 'bhɛ -jan 'lɛɛ- 'yima!»

Zesu -o -gɔɔn mu bɔ 'zi win 'ɛ -dela ma ɛɛ?

(Matie 13.10-23; Maki 4.10-12)

⁹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -wa pele- -a ni 'kaa -e 'bhɛ -gɔɔn 'ɛ 'yipe -o ni.

¹⁰ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka mu -swa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya gaanyiza mu 'ɛ dɔle-. 'Duŋ- -o mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu a pɛ 'ɛ klɛ -gɔɔn mu -la bolele; 'kooko- 'ke -woo -yrɛkpa'a -o ta waa sɔ -o yele-, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'trɔnkpa'a- -o -la, waa sɔ -o -yimale.»

Zesu -o pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Maki 4.13-20)

¹¹ Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «Pɛbhɛ bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yi -le -gɛ: -Waanbhaa' -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'ke pɛbhɛ mu 'ɛ 'le.

¹² Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa zibhɛ 'ɛ 'lɛzi-. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, -Setran' nu blaale- 'bhɛ -jan 'ɛ golɛ -o 'kpee, 'kooko- waa sɔ -o 'kpale -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o go -za 'yi.

¹³ Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa vlɛ gloglo mu 'ɛ 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa -wa -za klɛ -o zrukpaale ta. 'Duŋ- waa to 'ke 'yee- -jan 'ɛ -ya 'sɛnɛ gbaanyrɛ -srɔwo -o 'kpee 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -woo kpa a -yi 'waati sa ba. -Amasrɔyi 'ke -o -yrɛnbhɛlele -saan bhla 'la ba -o plo -o 'kpale- ma -a -yi.

¹⁴ Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa lɛrɛ mu 'ɛ 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' -jan 'ɛ □maa, -wa -dewo' 'ke -o zru ba 'ŋgami mu 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee -naflo maza mu -lrɔ mu 'pegee 'trɛ ta pɛ mu -lrɔ mu 'ɛ 'le. 'Bhɛ -za mu 'ɛ 'kɔɔ, -o -yrɛ ba laa sɔ 'kanle -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ ta.

¹⁵ Mɛɛ 'ke mu -o 'bhii- pɛbhɛ mu 'la 'klalaa 'trɛ ti -yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ □maa, -wa kpa 'elrele -o 'kpee,

'bhεε- -o blɔɔle bo -a ma. -Ayile -o 'bhe 'wlata- za -lrele' mu klε.»

*-Lanbha ma -gɔɔn
(Maki 4.21-25)*

16 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka -lanbha do □bhia 'ka sɔ 'gbongbo do bhulale -a ta taa- 'ka sɔ -a dulale yilape do -la □la εε? 'N bhe, 'kaa dun -lanbha dunyre 'ε 'bhe □nɔɔ 'fεgwle- 'ε ma, 'kooko- 'ke mεε 'la zan mu -o wlale- 'fε 'ε □la -e sɔ 'mu 'lεε 'kanle, 'bhεε- 'mu sɔ yre ma yele-.

17 'Bhela- -yile, pe 'oo pe 'la magaanle -o, 'bhe ta nu 'pwele- kpataakpa, 'bhεε- -dawli' maza mu 'ε 'kpen ta nu 'pwele- mɔkpen' yre ma, 'bhεε- -woo dɔ kpataakpa.

18 'Bhela -yile, 'ka 'ka 'trɔnkpa 'η 'wojan- mu 'ε □la gɔnε- 'la gbεen- bhe, -ka 'ka 'yreka 'elrele 'ka 'gbu 'trɔnkpagbeya 'ε ba. -Amasroyi 'ke pe -o mεε 'la zan 'kɔɔ -o nu -a 'kɔɔpe- 'ε baan' 'kpale-. 'Dun- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mεε 'la zan 'kɔɔ, -a yri -o pe sanε- 'la ta -a 'kɔɔ, -o nu 'bhεε- 'kunle- 'a 'kɔɔ.»

-De mu 'gbu -le Zesu nεε 'pegee -a nεnε- 'gwlaan- -zeze mu 'gbu 'ε 'le εε?

(Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)

19 Zesu nεε 'pegee -a nεnε- 'gwlaan- mu 'ε □nwa -a ba, 'dun- zamaa' 'srε 'ε 'kɔɔ, waa -yaa sɔ gele- 'tenle- -a ma.

20 'Bhe 'yi, 'ke mεε mu 'ε -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E nεε 'pegee 'e nεnε- 'gwlaan- mu 'ε -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni, 'bhεε- -o dulale -o 'pεelii-.»

21 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «Mεε mu 'la zan mu -o 'trɔnkpa- -Waanbhaa' wojan 'ε □la, 'bhεε- 'ke -wa -yizakle, 'bhe zan mu -le 'η nεε 'pegee 'η nεnε- 'gwlaan- mu 'le.»

*Zesu -ploo -gbεnε do makpalaa
(Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)*

22 -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanε mu 'ε -saan -yitakonj do 'yi, 'bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-Kɔɔ' -draa 'ε takan', 'bhεε- -kɔɔ' ge -a 'yre gbε do 'ε ta laale.»

23 -O -yaa -yi 'ε takan' zii' bhla 'la ba 'ke yi 'kpale- Zesu 'yre ta, 'bhεε- 'kee- yidεle. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -ploo -gbεnε do 'kanle 'sanle -draa 'ε ta. 'Bhεε- 'ke -yi 'pɔɔ 'ε 'klale- 'sanle -o zi -yitakonj 'ε 'yi, 'bhεε- -za 'yɔɔ- -yaa zan 'tenle- -o ma.

24 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεenle -a -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Zan, 'o Zan, 'woo- zan galε.»

-Ayile, 'ke Zesu bwele-, 'bhεε- 'kee- 'pεenle -ploo 'ε 'pegee -yi 'pɔɔ mu 'ε ta, 'ke -o makpaale, 'bhεε- 'ke -yi 'ε 'yre ta dɔle- 'sese.

25 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a pele -o ni 'kaa: «-Mela ma 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi εε?» -Gbalaen □klaa -o -yi, 'bhe 'pegee -o 'kpeelenia -o ma. 'Bhela- -yile, 'ke -woo 'eke- -lrɔkpale dɔɔ: «Mεε -glɔɔn 'ε -dele mεε 'lεε- 'le εε? -E sɔ -janwole -ploo 'pegee -yi mu ni, 'Bhεε- 'mu 'a 'weli- ma!»

*Zesu 'zina □gbian mεε do zi
(Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)*

26 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o 'kanle -draa 'yre gbε do 'ε ta -yitakonj 'ε 'yi, Gadara mu a 'klεen 'ε 'yi. 'Bhe 'klεen 'ε 'pegee Galile 'klεen 'ε 'leklale -yaa 'eke- ta.

27 Zesu zinale -yitakonj 'ε 'yi, 'bhεε- -e nule 'tre ma 'ke 'bhe -wa 'ε ta mεε do nule- -a 'lepale. 'Zina 'yaa- 'bhe mεε 'ε zi, 'bhεε- 'bhe □nɔɔ □mwa gban 'ke -a tafleη- baale -o. 'Bhεε- yaa -yaa yi 'fa □la, 'fɔ mεε bu mu 'ε ta.

28 -E Zesu 'yele-, 'kee- -gbekanle 'eglɔɔle, 'kee- baale' 'bhe gaan ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'eglɔɔle dɔɔ: «Laanima -Waanbhaa' Gbe Zesu, □ya zi 'bhii- 'e -mela kle 'η ni εε? 'E 'zoole- 'yaa -yrenkpale 'η ta.»

29 -E -sromabwa Zesu ni 'bhεε- gbεen-, -amasroyi Zesu 'yaa- pe 'zi 'zina 'la 'yaa- -a zi 'bhe ni dɔɔ 'bhe go -a zi. 'Bhe bɔyre □mwa gban bi -a zi. -O -yaa -a gaan mu 'ε 'pegee -a gbε mu tabɔ kpele- mu 'le. 'Dun- 'waati 'oo 'waati, -e -yaa 'bhe kpele- mu 'ε takan, 'bhεε- 'zina mu 'ε -wa winblin -bɔn ta.

³⁰ Zesu 'yee- mɛɛ 'ɛ 'lɔkpa-a- dɔɔ: «-Woo' 'ɛ sii 'nale- -a ma ɛɛ?» -E pe 'bhe ni dɔɔ: «'N 'tɔ -le: -Zamaa' 'srɛ.» -Ya □pia -a 'gbu ma 'bhe 'pegbɛya 'ɛ 'yi bhe, -amasrɔyi 'zina 'saa do -le -yaa -a zi.

³¹ 'Bhɛla- -yile, 'zina mu 'ɛ -o -yaa -sromabɔ 'zi Zesu ni 'kaa 'bhe 'laa gele -o -le -gluu 'trole- -gbɛɛ 'ɛ 'yi.

³² □Swa 'lɛ -gbɛɛ do -yaa pɛbhle zii' -o -din gɔɔnɛ -'ɛ 'wiinj- 'bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba. 'Bhɛla- -yile 'ke 'zina mu 'ɛ -o -sromabɔle Zesu ni 'kaa 'bhe dɔ -a -la 'ke -o sɔ gele- wlalɛ 'bhe □swa mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- Zesu -dwa 'bhe □la -o ni.

³³ 'Bhe klele 'tɛ, -o gole- mɛɛ 'ɛ zi, 'ke -o gele- wlalɛ □swa mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'woo- □swa 'lɛdo- -o 'ploole -o 'gbu ma gɔɔn 'ɛ 'wiinj-, 'ke -o nule- baalɛ -draa 'ɛ ba, 'bheɛ- 'ke -o 'kpen gale-.

³⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'woo- □swa mu 'ɛ gooba mu 'ɛ -o -yrɛkpale 'bhe ma, 'ke -o blasanle, 'bheɛ- 'ke -o gele- 'bhe -jan 'ɛ 'yigɔɔnlɛ -wa 'ɛ 'pegee gba la 'kpa-a mu 'ɛ ta.

³⁵ -Ayile, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'pwele, 'ke -o nule- -za 'la 'bhe □kla 'bhe □nɔɔ -glinyɛ' nɔɔ-. -O bhɔle Zesu -din, 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan zi, 'ke -o 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa Zesu gaan ma, 'bheɛ- dunɛ- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee -a -yrɛ ba 'kpaale- -yaa. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

³⁶ Mɛɛ 'la zan mu 'woo- -za mu 'ɛ 'kpen kleyrɛ □ya, 'bhe mu -o 'yigɔɔnna -o ni. Zesu 'yee- mɛɛ 'ɛ zi 'zina mu 'ɛ -gbian gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheɛ- -e -bheela, 'mu 'bhe 'kpen 'yigɔɔnna -o ni.

³⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- Zerazeni 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ 'kpen -sromabɔle Zesu ni 'kaa 'bhe 'e go -waa' 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -Amasrɔyi -gblaan 'yɔɔ- -yaa -o -yi. -Ayile 'ke Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'sanle -yitakonj 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'ke -o jilale.

³⁸ 'Dunj- 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan zi, 'bhe -sromabwa Zesu ni 'kaa -e gele- -o zi. 'Bheɛ- 'dunj- Zesu 'laa dɔle

'bhe □la -a ni, 'bheɛ- 'bhe pe -a ni dɔɔ:

³⁹ «Ge 'e ba -lɛ ma, 'bheɛ- -Waanbhaa' -za 'la □kla 'e ni bhe, ge 'bhe 'yigɔɔn 'e ba 'fa □la mu 'ɛ ni.»

'Bhe klele 'tɛ, 'yee- mɛɛ 'ɛ gele, Zesu -za wlan 'la □kla -a ni, 'kee- 'bhe 'kpen 'yigɔɔnle -yaa -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ni.

Zailusi 'lunɛ 'ɛ 'pegee le 'la -yito' ga -yaa 'bhe ma 'mu 'bheeyɛ- (Matie 9.18-26; Maki 5.21-43)

⁴⁰ Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule -draa 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta, 'ke -zamaa' 'srɛ do -o -lɛpale, -amasrɔyi -o 'kpen 'yaa- -a magben 'zi 'bheɛ- yrɛ 'ɛ □nɔɔ.

⁴¹ 'Bhe yrɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, -o -yaa *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ □la -kunlii 'la sii Zailusi 'bhe □nwa 'bhe 'kpɔ zenle 'yee- Zesu □la, 'ke 'bhe 'sromabɔle -a ni dɔɔ -e ge 'bhe ba.

⁴² 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama: -A -lunɛ' bhe do 'kpɔ 'la lɛɛ -yaa lɛɛ vu ta plɛ, 'bhe 'yaa- zan gale. 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu dɔle- 'tɛ 'yee- Zailusi ba -lɛ ma zi 'ɛ ta. 'Dunj-, -a ge bhla 'ɛ 'zi 'yee- Zailusi ba -lɛ ma 'ɛ □nɔɔ, mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- 'eke- -yrɔn 'zi -a zi.

⁴³ Le do -yaa 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'plenj-, 'bhe lɛɛ vu ta plɛ 'ke 'bhe a -yito' 'ɛ 'lɛ 'laa kan, -ayile -e -yrɛn -bebe □bhla gban. -Ya 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen □naa -a -laanɛkpa mu 'ɛ ni, 'dunj- 'mu do 'kpɔ 'laa klele -a -bheɛ pɛ 'le.

⁴⁴ 'Bheɛ- -e -nwa yrɛtɛtɛ Zesu -zanta' 'ke -ya gbɛ -nɛbhɛ' do -zwanle' Zesu ta dunɛ- 'ɛ ma. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke yaa -yito' 'ɛ 'lɛkanle 'bhe yrɛ do 'kpɔ ɛ □nɔɔ bhe.

⁴⁵ -Ayile, 'ke Zesu mɛɛ mu 'ɛ 'lɔkpaale dɔɔ: «-Dele 'e gbɛ -yaan 'n ma ɛɛ?» -O 'kpen -o -lɛ ma -dwa 'egloole 'bhe ta. -Ayile 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'N zan, 'e 'yrɛkpa -zamaa' 'ɛ ta -gɛ 'eke- -yrɔn yrɛ □nɔɔ 'e zi.»

⁴⁶ 'Dunj- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Mɛɛ do -yaan 'n ma, -amasrɔyi fanngan- do -pwela 'n 'yi.»

47 'Bhe klele 'te, 'yee- le 'e -ya 'yaangole 'bhii- -wa tapwela, 'ke-nule- -a 'kpo zenle Zesu 'leε. -E -yaa been 'zi -gblaan 'e 'koo. 'Bheε- -ya gbε -nebhe' -yaan Zesu ma -za 'la ma, 'bhe 'pegee -e -bheela gɔnε- 'la gbεεn- blaale- 'kee- 'bhe 'kpen 'yigɔonle mɔkpen' 'yre ma.

48 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'N 'lunε, 'yee 'e 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e bheela-. Ge 'e ba -le ma zrukpa' ta.»

Zesu Zailusi 'lunε gbaa 'e 'wlenna-gale ba

(Matie 9.23-26; Maki 5.35-43)

49 Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mεε do dale- Zuufu mu daanfε' 'e -kunlii 'e ba -le ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'a pele- 'yee- -kunlii 'e ni dɔɔ: «'E 'nε 'e 'kla siele-, 'yaa -koo' Zan 'trεbhɔle.»

50 'Dun- Zesu 'trɔn bɔle 'bhe wojan 'e 'yi, 'ke -ya pele- Zailusi ni dɔɔ: «'Yaa -gblaanle', 'ke 'yee 'kpa drɔn 'mi 'yi 'e 'nε nu -bheele'.»

51 -O bhɔle 'yee- Zailusi ba -le ma, 'ke Zesu 'a pele- dɔɔ mεε 'kedo- 'kpo 'laa wlale -a zi 'fε 'e 'la, 'ke yaa 'e go 'yee- Zesu 'gbu 'pegee Pieri, 'bheε Zaan 'pegee Zaki, 'bheε- -nε 'e 'yape- mu 'e ba.

52 'Bhe 'waati 'e ba, mεε mu 'e 'kpen 'yaa- -yren ma wisi' zii' -nε 'e ta. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa wisile, -nε 'e yaa gale, -yoo yide 'zi.»

53 -Ayile, 'ke -o 'sonsile Zesu ma, -amasroyi -o 'kpen 'yaa- -a 'yaango- 'bhii- 'yee- -gblanε 'e -gaa.

54 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'kunle -nε 'e gbε ma, 'bheε- 'kee- -gbekanle 'egloole dɔɔ: «-Gblanε, 'e 'wlen-!»

55 'Bhe yre do 'e 'nɔɔ bhe, 'ke -a nii- 'e bɔle- -a -yi, 'bheε- 'ke -ya -wlenle'. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ -o pele na 'yee- -gblanε 'e ni.

56 -A de 'pegee -a nεε mu -liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta. 'Bheε- Zesu -o -lemazwan 'kaa -za 'la 'bhe 'kla -o lunε' 'e ni waa 'bhe 'yigɔonle mεε 'kedo- 'kpo ni.

9

Zesu -o -yaa' -klanlanε vu ta ple 'e winbɔ- 'zi

(Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)

1 Zesu -yaa' -klanlanε vu ta ple 'e 'siila-, 'bheε- -e 'zina -gbin 'sen 'pegee gadε mu -bhee 'sen 'naa -o ni.

2 'Bhe blaas, 'ke -yoo winbɔle 'kaa -o ge -Waanbhaa' a -bhlengebeya ma jan -nrare' 'e wo 'bhe 'pegee -o ge gadε mu -bhee'.

3 'Bheε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o ge 'zi 'taa 'la ta bhe, 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpo 'sile-: 'ka 'taawo 'beni oo, gbɛn ta ge 'pepe oo, pele oo, -goli' oo, 'bheε- 'ka 'laa dunε- ple 'sile-.

4 'Ke 'ka -ja 'fε 'oo 'fε 'la 'nɔɔ, 'ke -o 'ka 'cie 'sia 'elrele 'bhe 'nɔɔ, -ka bo 'bhe 'fε 'e 'la 'fɔke 'bhe ge 'tenle- 'ka ge yi 'e ma.

5 'Dun- 'ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bheε- 'ke waa 'kaa- 'cie 'sile- 'elrele 'bhe 'nɔɔ, -ka go 'bhe -wa 'e ta. 'Bheε- 'ka go bhla 'e zi -kaa 'nɔɔ bwegblen- 'e 'wlen 'ka gaan mu 'e 'le: 'bhe bwegblen- 'wlenle- 'e nu klele -waa yiɛnya 'e ma -toomasie 'le.»

6 'Bhe klele 'te, Zesu a -klanlanε mu 'e -o -ja -wa mu 'e 'kpen ta. -O -yaa -Jan 'Nrare- 'e 'wo zii', 'bhe 'pegee 'ke -o gadε mu -bebe bhee -o 'kanyre- mu 'e 'kpen 'nɔɔ.

-Bhlengebe Erɔdi blina- yiendɔza

(Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

7 Mεε Wiinjε' Mi Zaan dele blaas, 'ke Galile 'kleen 'e ta -bhlengebe Erɔdi Zesu kleza mu 'e 'kpen 'male, 'bheε- 'ke -a zrubatedole. -Amasroyi mεε 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «Mεε Wiinjε' Mi Zaan -bwela gale ba.»

8 Mεε 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «*Eli -le nu gbε drεewoa- 'ezin-» 'Bheε- mεε -bhεeke' mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «-Waanbhaa' -lela' janwo mu gwe gwe 'e do -le -bwela gale ba.»

9 'Yee- Erɔdi 'gbu pe dɔɔ: «'An 'pia mεε mu ni 'kaa -o Zaan ngblo 'kan, 'bheε- -o 'bhe 'kla. 'N 'yoo- mεε 'e -de 'gbu -la kleza mu -lrele' ma 'zi -gee' εε?» -Ayile -e -yaa zi 'bhii- -e Zesu 'ye.

Zesu pele \square naa mεε 'waa 'soo ni (5.000)

(Matie 14.13-21; Maki 6.32-44; Zaan 6.1-14)

¹⁰ Zesu -yaa' -klanlanε vu ta ple 'la 'winbwa-, 'mu dale 'taa 'ε ta, 'ke -woo kleza mu 'ε 'kpen 'yigooonle 'a ni. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu gele- -o -le mεε mu 'ε 'yre -goma' Betisaida -wa 'ε ba -yre ta.

¹¹ 'Dun- -zamaa' mu 'ε -woo geza 'ε Betisaida 'bhe 'male-, 'kee- -o gele -o zi 'bhe \square nao. -Ayile 'ke Zesu -o 'kunle 'elrele. 'Bheε- 'kee- -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya ma -jan 'ε 'wole -o ni, 'bhe 'pegee ga -yaa mεε 'la zan mu ma -e 'mu 'kpen 'bheela-.

¹² Yromazi bhole -saan bhla 'la ba, 'ke -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε -woo mabeenle 'a -din, 'bheε- 'ke -wa pele- -a ni dōo: «-Koo' -o -bon dreyi' -ge bhe, -a pe mεε mu 'ε ni dōo -o ge -o yilayre mu 'pegee -o le pele mu -glin -koo' -din -wa mu 'ε 'pegee gba la 'kpa mu 'ε ta.»

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» -Ayile 'ke -wa pele -a ni dōo: «Pe 'kedo- 'kpo 'laa -o 'koo 'ke yaa 'e go 'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa ple ba. 'Foke 'o -ja mεε mu 'leε- 'kpen 'lebo-pe -lale'.»

¹⁴ Wlan 'ε ni, 'gwlaan- 'waa 'soo -le -yaa -o zi 'bhe 'waati 'ε ba. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dōo: «-Ka -o yala- mεε mia ple bhe vu -le ma -le ma.»

¹⁵ -Ayile, Zesu 'a \square pia -o ni 'kaa -o mεε mu 'ε 'yala- yaa- gbeya 'la 'yi, -yaa' -klanlanε mu 'ε 'mu 'bheε- \square kla.

¹⁶ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'bluu 'yri 'soo 'ε 'pegee kaa ple 'ε 'sile, 'ke -ya -yrekpale laanima, 'bheε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma. 'Bhe blaen, 'kee- 'bluu mu 'ε takanle kplokplo, 'bheε- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dōo -woo -yicien' -zamaa' 'ε ma.

¹⁷ Mōkpen' pebhla-, 'bheε- mōkpen' kpedwa-, 'bheε- pele 'ε 'ke \square bwa. -O le pele -vin 'la \square bwa, 'bheε- cie -ne vu ta ple -paa.

Pieri pe 'kaa Zesu -o 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpoooo Krisi 'le

(Matie 16.13-19; Maki 8.27-29)

¹⁸ -Yrekpaa' do, Zesu do -kplen -ja -a 'seriwole yre do \square nao, 'bheε- -yaa' -klanlanε mu 'ε -ja 'tenle- -a ma 'bhe yre 'ε \square nao ye. 'Bheε- -yoo -lrokpaa dōo: «Mεε mu 'ε 'kpee ma, 'mi -o mεε -glooo 'ε -dela -le εε?»

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- dōo: «Mεε 'ke mu pe dōo 'yoo- 'ke Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe dōo 'yoo- 'ke *Eli 'le. -A -ledo' pe 'ezin- dōo -Waanbhaa' *-lela' janwo mu gwe gwe 'ε do -le -bwela gale ba, 'bheε- 'bhe -le 'bhi 'le.»

²⁰ -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'gbu 'lrokpale 'kaadōo: «'Ka mu 'kpee ma -dele 'mi 'gbu 'le εε?» Pieri pe dōo: «'Bhi -le *Krisi 'le, -Waanbhaa' Mεε -Bhee Mi -Kpoooo 'gbu 'la \square kpa 'bhe -le 'bhi 'le.»

Zesu -o -a deza 'ε 'pegee -a \square bweza gale ba 'ε 'leεjanwo 'zi

(Matie 16.20-28; Maki 8.27-31)

²¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, Zesu -o -lemazwan dōo waa 'bhe za 'ε 'pele- mεε 'kedo- 'kpo ni.

²² Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'ezin- dōo: «-A -ledulale -o dōo Bhaaplen Gbe 'ε nu -yren -bebe bhlele mεε mu 'koo: Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'pegee *'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε, 'bheε- *'Tonj daan mu 'ε -o nu -o -bangole -a -yi. 'Bheε- -o nu a pele 'kaa -wa de. 'Dun- -e nu bwele gale ba -a dele blaen -yrekpaa' yaga mi ma.»

Klele Zesu zi mi 'le 'bhe ma \square tron -o -mela -le εε?

(Matie 16.24-28; Maki 8.34-9.1)

²³ 'Bhe blaen, 'ke -ya pele- 'ezin- dōo: «'Ke mεε 'la zan 'a \square pia 'kaa -yoo zan 'η zi, 'bheε- 'ke 'niigo- -a 'gbu 'yi, 'bheε- -e do -yrenbhlele -la yi 'oo yi, 'ali- 'ke 'bheε- ge 'tenle- -a gale ma; 'bheε- 'bheε- 'bheε- 'bheε- 'η zi 'te.

²⁴ -Amasroyi 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu a 'tre ta -si 'ε go -za -yi, 'bheε- 'bheε- 'bheε- 'bheε- 'si 'ε 'yi. 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'e zru -gwa -a

'gbu 'si 'ε ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu gole -za 'yi.

25 'Ke bhaaplen do 'tre ta pe mu 'ε 'kpen 'srɔwoa-, 'bheε- 'ke yaa bole -yre ma -si 'ε 'srɔwole, 'bheε- 'ke -a -leyaan -jranama 'te 'ε 'yi; 'bhe 'trɔn-a ma -mela -le εε?

26 'Ke mεε 'la zan -yralakpaa 'mi 'pegee 'mi 'wojan- mu 'ε 'lεε, Bhaaplen Gbe 'ε nu -yralakpale 'bhe zan 'ε 'lεε, 'kee- ɲnwa yi 'la 'le -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'yi 'yee- 'pegee -a Dε -Waanbhaa' 'bheε- -mlεke' 'wen mu 'ε 'le.

27 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- 'ε ma dɔɔ: Mεε 'la zan mu 'kpen -o -gε -zɔn, -a 'ke mu gale plen-, -o -yre nu 'kpale- -Waanbhaa' a -bhlengebeya yi 'ε ma.»

Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔla
(Matie 17.1-8; Maki 9.2-8)

28 -Gbεεyi' do 'kanle blaen, 'ke 'yee- Zesu Piere 'pegee Zaan 'bheε- Zaki 'siile, 'ke -o gele 'sanle- vle gɔɔn do wiin-. -O -ja -o 'seriwole 'bhe ɲnɔɔ ye.

29 Zesu 'yaa- 'seriwo zii' bhla 'la ba 'ke -a dɔgbeya 'ε niinale, 'bheε- 'ke -a ta dune- 'ε klele- 'epu 'penpenle.

30 'Bhe yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke mεε ple 'pwele -a ba, 'bheε- 'kee- -balo klele 'sanle 'mu 'le: *Moizi 'pegee *Eli -le -yaa 'bhe mεε ple 'ε 'le.

31 -O mεε ple -pwela -Waanbhaa' a -lreleya 'ε 'yi, Zesu nu gelawole Zeruzalemu 'taa 'la ta bhe, 'bheε- -e -yaa nu -Waanbhaa' zru maza 'la klele, -o 'bhe -za mu 'ε 'kpen ta -balo ɲkla.

32 'Bhe 'waati 'ε ba, Piere 'pegee a mado mi ple 'ε, -yaa yide 'zi. 'Bheε- 'duɲ-, -o -bwele', 'ke -o Zesu 'lreleya -yrayra 'ε 'bhile- 'pegee mεε ple 'ε 'yele- -a -din.

33 'Woo- mεε ple 'ε 'yaa- go 'zi Zesu -din bhla 'la ba, Piere pe Zesu ni dɔɔ: «'O Zan, 'o klelawoa -gε 'waati 'ε 'lεε- ba 'bhe ɲkla 'elrele, -ayile 'woozan 'kpaane yaga dɔle: 'Bhi a pe do, Moizi a pe do 'bheε- Eli a pe do.» 'Yee- Piere -yaa -jan 'la 'bhe 'wo zii', -a 'gbu 'laa -yaa 'bhe 'yaango- 'zi.

34 -E -yaa 'bhe -jan 'ε 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke lafle' -gblen do nule-, 'bheε- 'ke 'bhe lii 'ε 'kpale -o ta. -Ayile 'ke -gblaen -gbene do 'klale -o -yi.

35 'Bheε- 'ke -weli do dale- 'yee- lafle' -gblen 'ε 'yi dɔɔ: «'Mi 'η Gbe 'la makwan- 'yele- -gε, -ka 'ka 'trɔnkpa 'a ni 'elrele!»

36 'Bhe -weli' 'ε 'male- blaen, -o Zesu do -kplenne' -la ɲya. 'Duɲ- 'woo- Zesu a -klanlanε mu 'ε waa 'bhe -za 'ε sanε- 'wole- mεε 'kedo- 'kpɔ ni 'bhe 'waati 'ε ba.

Zesu -nε do -bheela
(Matie 17.14-18; Maki 9.14-27)

37 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, 'ke Zesu gole- gɔɔn 'ε 'wiin-, 'bheε- 'kee- nule- -a kpe -la. 'Ezin- 'ke -zamaa' do nule -a -lepale.

38 'Bhe 'yi 'te, 'ke mεε do -gbekanle 'sanle -zamaa' 'ε 'plen- dɔɔ: «'N Zan, 'yrekpa 'η gbe -nebhe' do 'kpɔ 'ε ta -gε!»

39 'Zina 'la -ya zi, 'kee ɲpwa -a ta 'waati 'la ba, -e -gbekan' 'egloole, 'bheε- -e bεen -kpakpa 'egloole, 'bheε- -ya -liile' 'plii 'ε pwe -a -le ma. -E -yren 'ε 'kpen -gloɔn kpa a ta, 'bheε- yaa go -a ta ven-.

40 -Ayile, 'η ɲnwa 'tenle- 'yaa- klanlanε mu 'ε ma, 'bheε- 'η -sromabwa -o ni dɔɔ -o 'yee- 'zina 'ε -gbin -a zi 'bheε- waa 'sɔle- 'bhe klele.»

41 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'lale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta dɔɔ: «Mεε 'kpee 'yɔɔ- mu, 'bheε- 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi! -A -vinbwa 'waati 'wεε- 'ke 'η bo 'ka 'kwe 'sile- ma εε? Nu 'e gbe 'ε 'le 'η ni -gε.»

42 -O -yaa zan -nε 'ε 'le Zesu ni 'waati 'la ba, 'ke 'zina 'ε 'pɔle -a ta, 'ke -ya blinle- 'tre ma, 'bheε- 'kee- bεenle- -kpakpa. 'Bhe 'yi bhe 'te, 'ke Zesu 'pεenle 'yee- 'zina 'ε ta 'egloole, 'bheε- 'ke -nε 'ε 'bheele. 'Bhe blaen 'ke Zesu 'a 'nale -a dε ni.

43 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -Waanbhaa' a -gloɔya' 'ε -e mɔkpen' 'kpeelenia.

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'wo gbɛ drɛɛwo 'zi

(Matie 17.22-23; Maki 9.30-32)

Zesu klɛza mu 'ɛ ɔyaa mɔkpen' 'kpeelɛni zii', -ayile -e pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ:

44 «'N' 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni -gɛ bhe, -kaa 'kpa 'elrele 'ka 'kpee: -Woo zan -dawli' 'kpale- Bhaaplenj Gbe 'ɛ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -wa -lɛna' mɛɛ mu ni.»

45 'Dun- waa 'bhe -jan 'ɛ 'yimalɛ, -amasroyi -gblo -yaa -o yikan' 'yɛ ta, 'bhɛɛ- waa -yaa sɔ -a -yimalɛ kplankplan. 'Bhɛɛ- waa 'sɔlɛ- Zesu 'lɔkpalɛ -a -yi 'ɛ ma, -amasroyi -o -yaa -gblaani 'zi 'bhe 'lɛɛ.

-De 'gbu -le 'egblaane Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen ba ɛɛ?

(Matie 18.1-5; Maki 9.33-37)

46 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o zaabole -saan -za do ta dɔɔ -o -de 'gbu -la gblaani -yiya' -o 'kpen ba.

47 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa zaabo 'zi 'bhɛɛ- -za 'ɛ ta, 'kee -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ do 'kunle 'bhe gbɛ ma, 'kee- 'bhe dulale -a -din.

48 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -nɛ 'lɛɛ- -za ɔkwan 'elrele 'mi -zayi', 'bhe zan 'ɛ 'bhe 'mi -la -za -kwan 'elrele bhe. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'mi -za -kwan 'elrele, 'bhe zan 'ɛ 'bhe 'n' winbo- mi 'ɛ 'bhɛɛ- -za -kwan 'elrele 'ezin- bhe. -Ayile 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu mavɛɛla 'ka ba 'bhe zan 'ɛ 'bhɛla- gblaani 'yiya- 'ka 'kpen ni.»

Mɛɛ 'la zan laa -o -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'le, 'bhe -o 'ke -kɔɔ' 'yiɛnii 'le

(Maki 9.38-40)

49 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'ke Zaan 'a pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mɛɛ do -ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mɛɛ mu zi 'e 'tɔ 'ɛ 'yi. 'O mɔɔ pe -a ni 'kaa -e 'plo- 'bhe ma, -amasroyi -yaa -o 'ke 'yaa- -klanlanɛ 'ɛ do 'le.»

50 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhe 'saawolɛ 'bhe zan 'ɛ 'kɔɔ, -amasroyi, mɛɛ la zan laa -o 'ka 'sɔɔnnii 'le, 'bhe zan -o 'ka 'yiɛnii -la -le.»

**ZESU -O GE 'ZI
ZERUZALEMU**

Samari 'klɛn 'ɛ 'yi -wa do ta mu -o -bangwa Zesu 'yi

51 Zesu a laflɛ' 'yi ge bhla 'la ɔbhwa -wa -din, 'ke -ya pele- dɔɔ -e gele- cian Zeruzalemu.

52 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -e mɛɛ 'ke mu winbwa- -a -lɛɛ magaan zayi'. 'Bhe zan mu 'ɛ -o -ja, 'bhɛɛ- -o ɔbhwa Samari 'klɛn 'ɛ 'yi -wa do ta.

53 'Dun- 'bhe -wa 'ɛ ta mu 'ɛ waa -o gbɛdɔlɛ Zesu ɔla, -amasroyi -e -yaa ge 'zi Zeruzalemu.

54 'Bhe klɛle 'tɛ, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ, Zaki 'pegee Zaan 'bhe 'yele- 'ke -woo zrupliile, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ya zi 'bhii 'wa 'pe laflɛ' 'yi 'tɛ 'ɛ ni 'kaa -e zina- -o ta, 'bhɛɛ- -yoo 'kpen kpacie ɛɛ?»

55 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'lale -o ta 'kaa -o wojan 'ɛ -yoo 'eyɔɔle.

56 'Bhe blaani, 'ke -o gele- -wa 'bhɛɛke do ta.

-O klɛ Zesu Krisi a -klanlanɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?

(Matie 8.18-22)

57 -O -yaa Zeruzalemu 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Kee -ja yɛ 'oo yɛ 'la ɔnɔɔ, 'n' nu gele 'e zi 'bhɛɛ- ɔnɔɔ.»

58 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-Gbɛngbeni mu yi -gluu mu -o, 'bhɛɛ- laanima maannɛ- mu yi 'fɛ mu -o, 'dun- yilayɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o Bhaaplenj Gbe 'ɛ 'kɔɔ 'bhɛɛ- -ya -yitrɛ' 'bhe ɔnɔɔ.»

59 'Bhe ɔnɔɔ bhe, Zesu pe mɛɛ -bhɛɛke' do ni dɔɔ: «Nu dɔ 'n' zi!» 'Bhe zan 'ɛ pe -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -a 'to 'ke 'n' ɔyaan 'n' dɛ binlele 'waati 'la ba 'bhɛɛ- 'n' nu dɔlɛ 'e zi.»

60 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan 'ɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ gbaa mu a gbaa mu 'ɛ 'to -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -woo bin. 'Bhi 'dun-, ge *-Waanbhaa' a -bhleɛgbeya ma 'ɛ -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo mɛɛ mu ni.»

61 'Bhe blaani, 'ke mɛɛ do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'n' 'yoo- -a zi 'bhii- 'n' dɔ 'e zi, 'dun- -a 'to 'ke 'n' ge 'n' 'srawo 'an 'fa ɔla mu 'ɛ ma 'elwale 'pe.»

62 -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'e gbɛ ɔkpaa dri mu a yewo -kpoo 'yri 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'yɛkpaa- -a -zanta', 'bhɛ zan 'ɛ yaa mɛɛ maza -yanwo' -Waanbhaa' a -bhleɔgbeya zi 'ɛ ta.»

10

Zesu -o -klanlanɛ mia yaga bhɛ vu 'winbo- 'zi (Matie 10.5-14)

1 'Bhɛ -za mu 'ɛ blaɔn, Mɛɛzan Zesu -klanlanɛ mia yaga bhɛ vu makwan-, 'bhɛɛ- -yoo winbwa- -a -lɛɛ. 'Yee- 'gbu 'yaa- nu 'kanlɛ- -wa mu 'la 'kpen 'pegee yɛ mu 'la 'kpen ɔnɔɔ -e pe -o ni 'kaa -o 'kan -sɔ -a -lɛɛ 'mu 'kpen ɔnɔɔ.

2 -E pe -o ni dɔɔ: «-Mlɔ gba 'ɛ -yoo 'egbenele, 'bhɛɛ- -e -tranna gban, 'duɔ- -a 'kan mu laa -o 'ebebele. -Ayile -ka -sromabɔ gbazan 'ɛ ni dɔɔ 'bhɛ -mlɔ 'ɛ 'kan mu 'ɛ baankpa' -o ba, 'bhɛɛ- -wa kan, 'bhɛ 'pegee -wa zɛɔɔ.

3 -Ka ge, 'ɲ 'yoo- 'ka 'winbo- 'zi mɛɛ mu 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'ka -o 'bhii- -bhlaa gwlen bhlonɛ- mu klɛ sɔpɛ mu plɛɔ- gonɛ- 'la gbɛɛn-.

4 'Ka ge bhla 'ɛ zi, 'ka 'laa -goli' bɔlɛ 'ka 'wiɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'taa ta ge 'pepe 'silɛ-, 'bhɛ 'pegee 'ka 'laa -sawla 'wlalɛ- 'ka gaan ma. 'Ka 'laa dulalɛ zi 'lii, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ 'pubɔ-.

5 'Ke 'ka ɔwlaa 'fɛ 'oo 'fɛ 'la ɔla, -kaa pe 'bhɛ ɔla mu 'ɛ ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka bɔ 'edɔɔle!»

6 'Ke yilabla sɔ 'bhɛ 'fɛ 'ɛ ɔla mi 'ɛ do ni, 'bhɛ zan 'ɛ nu 'kaa- 'duma 'ɛ 'sɔɔwɔlɛ. 'Duɔ- 'ke yilabla 'laa sɔ 'bhɛ 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ ni, 'ka 'laa 'bhɛ ɔla mu 'ɛ 'dumawɔlɛ.

7 'Ke 'ka ɔwlaa 'fɛ ɔlwa 'la ɔla, -ka bo 'bhɛɛ- ɔla, 'ke -o 'ka -gbaa pele 'pegee -yi 'la ba, -kaa bhle 'bhɛ 'pegee -kaa mi. -Amasɔyi, yewonɛ 'ɛ 'sra- -o 'kɛla 'le -o 'bhɛɛ- na -a ni. 'Ka 'laa bolɛ 'kaanle- ma 'fɛ mu ɔla do do

8 'Ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ka 'cieya- ɔkla 'elrele 'bhɛ ɔnɔɔ, 'bhɛ 'pegee 'ke -o pɛ 'oo pɛ 'la ɔnaa 'ka ni, -ka 'bhɛ 'bhle.

9 -Ka 'bhɛ -wa 'ɛ ta gadɛ mu 'ɛ 'bhee-, 'bhɛɛ- -kaa pe -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya yi 'ɛ ɔbhwa 'ka -din.»

10 'Duɔ- 'ke 'ka -ja -wa 'la ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ ɔnɔɔ mu 'ɛ waa 'ka 'cieya- klɛlɛ, -ka go 'bhɛ -wa 'ɛ ta.

11 'Ka go bhla zi 'bhɛ -wa 'ɛ ta, -kaa pe dɔɔ: «'O 'kaa- -wa 'kpee bwegblɛn- 'ɛ 'wlen zii' 'ka 'gbu 'kaama- 'o gaan mu 'ɛ 'le. 'Duɔ- -kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -Waanbhaa' a -bhleɔgbeya yi 'ɛ ɔbhwa 'ka -din.»

12 -Ayile 'mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbɛnɛ 'ɛ 'le, waa nu 'sɔlɛ- 'yee- -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -o ta -yɛn 'ɛ 'kpale Sɔɔmu a pɛ ta -yɛn 'ɛ 'bhɛ ma.»

-Wa 'kɛta mu laa dɔlɛ -a -la 'kɛ -woo kpa Zesu 'yi (Matie 11.20-24)

13 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu Korazen mu! 'Ka ta -yɛn! 'Ka mu Bɛtisaida mu! 'N 'sɔlɛ- maza mu 'la ɔkla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'ɲ 'bhɛ yɛkɛ- 'sɔlɛ- maza mu klɛ Tiri 'pegee Sidɔn -wa mu 'ɛ ta, -zɔn 'laa 'bhɛ 'le 'ke -zadɔwɛɛ ɔbwa gban -o ma -waa' -za 'yoo- mu 'ɛ -zayi', 'bhɛɛ- 'ke -o -pɔlɔla gban 'bhɛ mu klɛle ma. -O -yaa nu 'bhɛ zɔnle -bɔɔ kplɛ 'pegee -yie 'klalɛle -o ta.

14 'Bhɛla- -yile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbɛnɛ 'ɛ 'le, Tiri -wa 'ɛ 'pegee Sidɔn -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -o ta -yɛn 'ɛ yaa nu -lalɛ' 'bhii- 'ka mu a pɛ 'ɛ gbɛɛn-.

15 'Bhɛɛ- 'ka mu Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu -wlenlɛ', 'bhɛɛ- 'ka tɛn lafle' ma ɛɛ? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhɛɛ- -e ge 'ka 'le -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi.»

16 'Bhɛ blaɔn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'ka 'wojan- -la, 'bhɛ zan -o 'bhɛ 'trɔnkpa zii' 'mi -la wojan 'ɛ 'la bhɛ 'ezin-. 'Ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ -bangwa 'ka 'yi, 'bhɛ zan 'bhɛ -bangwa 'mi -la -yi bhɛ. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ -bangwa 'mi 'yi, 'bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ -bangwa mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhɛɛ- 'yi 'ezin-.»

-Klanlanε mia yaga bhe vu 'ε -o dale blaand -waa' 'taa' 'ε ta

¹⁷ Zesu a -klanlanε mia yaga bhe vu 'ε -o -ja, 'bhεε- -o □nwa. -O zrukpaal' gbε -yoo' 'ε 'koo 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'O Daan mi, -glooya' 'la -yoo 'e 'to 'ε 'yi 'bhe -zayi', 'o 'kpaale- -o 'zina mu 'ε 'wiin-; 'bhεε- 'ke 'wa □pia -o ni -o 'kela 'bhe kle -o 'bhεε- kle.»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'N 'yre 'yaa -Setran' baale ma 'kee- da lafle' 'yi blaale- 'bhii- la -yrebogbeya 'ε gbεen-.

¹⁹ -Ka 'ka 'tronkpa doo: 'η 'bhe 'sen □naa 'ka ni 'ke 'ka so 'taawole mle mu 'pegee -zaanweele mu ta, 'bhεε- 'ke 'ka so 'kpaale -koo' 'soonnii 'ε yaa -glooya' 'ε 'wiin-. Pe 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sole- -za 'yoo- do 'kpo klele- 'ka ni.

²⁰ 'Dun-, 'ka 'laa 'ka zrukpaale 'ka 'kpaale- 'la -yoo 'zina mu wiin- 'bhe -zayi'. 'Dun- 'ka zrukpaale kle -Waanbhaa' 'ka 'to mu 'ε yoon 'la □dia gban laanima 'bhεε- -zayi'.»

Zesu zrukpaale -o -yaa' -klanlanε mu 'ε ba zayi'

(Matie 11.25-27; 13.16-17)

²¹ 'Bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke *Lii 'Wen 'ε zrukpaal' -gbεnε do zinale Zesu ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- doo: «'N De 'tre 'pegee lafle' Zan, 'mi 'e 'pubo, -amasroyi 'e -za 'la -gaanna -zad' mu 'pegee 'sewedo mu -lεε, 'e 'bhεε- -zronna -nε mu 'ε ni. -E -swa 'e ni 'ke 'ya kle 'bhe gbεen-, -ayile 'mi 'e 'tobho- 'egbenele.

²² «'N De -za 'kpen gbekpaal- 'mi 'koo. Mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'mi do 'ke yaa 'e go 'yee- do -kplen ba. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'mi De 'ε do 'ke yaa 'e go 'mi -a Gbe do -kplen, 'pegee mεε 'la zan -a Gbe -a zi 'bhii- 'bhe zan 'a do 'bhe ba.»

²³ 'Bhe blaand, 'ke -ya l-εklale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'mu ni doo: «'Ka mu 'la 'ka 'yre -o -za 'lεε- ma -gε -zon bhe, 'kaa- pe -yinra'.

²⁴ -Amasroyi, -za 'la 'kpen -o kle 'zi 'ka yre ma -gε -zon bhe, 'elwaleta

-Waanbhaa' *-lεla' janwo mu -bebe 'pegee -bhleingbe -bebe 'ke mu -yaa zi 'bhii- 'yee- -za 'lεε- kle -o -yre ma, 'bhεε- yaa klele -o -yre ma. -O -yaa zi 'bhii- -wa ma, 'bhεε- waa male.»

Samari mεε wlan do ma -goon

²⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'Tonj daan mu 'ε do nule- Zesu 'lrokpaale, -e -yaa zi 'bhii- -ya -yidan'. 'Bhela- -yile 'bhe 'Tonj daan mi 'ε pe -a ni doo: «'An kle 'gbu 'nale- -a ma 'bhεε- 'η so -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srōowole εε?»

²⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «-O -mε pe za -la yoon dia- -Moizi a 'tonj 'sewe 'ε 'yi εε? 'Bhεε- 'ya 'yima- 'nale- εε?»

²⁷ 'Yee- mεε 'ε -e pe Zesu ni doo: «'Tonj 'ε ta, -a yoondele -o doo Mεezan -Waanbhaa' 'so 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e fangan- oo 'bhe 'pegee 'e 'kpeejan- 'ε 'kpen 'le. 'Bhεε- 'e -vindo' mi 'so 'e ni 'bhii- 'e -za so 'e 'gbu ni gonε- 'la gbεen-.»

²⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'Ye 'an -jan 'ε 'lekwan- 'elrele, 'bhi ge 'bhe 'yansi za kle, 'bhεε- 'e nu bole -yre -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srōowole.»

²⁹ 'Dun- 'yee- 'Tonj daan mi 'ε 'yaa- zi 'bhii- -e 'zoo 'na -a 'gbu ni, -ayile 'kee- Zesu 'lrokpaale doo: «-De 'gbu -le 'η -vindo' mi 'le εε?»

³⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -goon do bole- doo: «-Yrekpaal' do, mεε do -daa Zeruzalemu, 'bhεε- -e -yaa ge 'zi Zeriko. -E bhole yre do □noo 'ke -faannii' mu baale' -a ta, 'bhεε- 'ke -wa 'koope- mu 'ε 'kpen 'sile, 'bhεε- 'ke -wa tafεle; 'bhe 'pegee 'ke -wa madinwole, 'bhεε- 'ke -wa -zrole' baale 'tole zi 'ε 'lii, 'bhεε- 'ke -o jilale.

³¹ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'sraka 'lena mi do 'kanle- -benjgwa 'yee- zi do 'kpo 'ε 'lii 'bhe 'waati 'ε ba. -E bhole 'yee- mεε 'ε baale ta, 'ke -ya taglinle frii, 'bhεε- 'kee- 'kanle 'a -goma, 'bhεε- 'kee- jilale.

³² 'Bhe blaand, 'ke Levi 'srε mu 'ε do 'kanle- -benjgole 'yee- zi do 'kpo 'ε 'lii. 'Bhe 'bhole- 'yee- mεε 'ε ta, 'ke

-ya taglinle 'ezin- frii, 'bhεε- 'ke 'bhe 'kanle 'ezin- -a -goma'.

³³ 'Bhεε- boolazi, Samari mεε do -yaa ge 'zi 'taa ta 'yee- zi do 'kpo 'ε zi 'ezin-. -E bhole 'yee- mεε 'ε -din, 'bhεε- -a -yrekpale a ma, 'ke -a -yren -gbene 'klale -a ma.

³⁴ -Ayile, 'ke -ya mabeenle 'a -din, 'bhεε- 'ke -ya ma bhe mu 'ε 'tekpale -yron 'pegee -laane' 'yi 'le, 'bhεε- 'kee- sogbe -yrelle' 'mu bhe mu 'ε ta. 'Bhe blaane, 'kee- 'yee- mεε 'ε 'sanle -yaa' -soofali 'ε ta, 'kee- gele- 'kele- 'cie mu yi 'fe do -la. -E bhole 'bhe □nɔɔ ye, 'kee- 'yee- mεε 'ε 'laanekpale 'elrele, 'bhεε- 'ke -ya -yrekpale 'bhe ba.

³⁵ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -e denie -goli' 'tanbha ple □sia -a ba 'yi, 'bhεε- -yoo -naa 'cie mu yi 'fezan- 'ε ni, 'bhεε- -e pe 'bhe ni dɔɔ: <'E 'yrekpa mεε 'lεε- ba 'elrele, 'ke 'η -daa 'an 'taa 'ε ta yi 'la 'le, 'e -goli' yεke- 'la 'siela- 'ke 'bhe kan 'keleε- ta, 'η nu 'bhe 'kpen gbawole 'e ni.>>

³⁶ 'Bhe blaane, 'ke Zesu 'yee- 'Ton daan mi 'ε 'lrokpale dɔɔ: <'Bhi 'kpee ma, 'woo- mεε yaga 'la bhe, -o -de 'gbu -le □kla -faannii' mu -balaa' mεε 'la zan ta 'bhe -vindo' mi 'le εε?>

³⁷ 'Yee- 'Ton daan mi 'ε pe dɔɔ: <-A -yrenklaa mεε 'la zan ma, 'bhe -le □kla -a -bhoo 'ε 'le.> 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a pele -a ni dɔɔ: <'Bhi ge 'bhe 'yansi za kle.>

Zesu -ja Maati 'pegee Mari ba

³⁸ Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'yaa- ge 'zi Zeruzalemu 'taa 'ε ta 'waati 'la ba, 'ke -o bhole- -wa do ta, 'bhεε- 'ke -o gele- -o zenle -o -yaa le 'la 'bhe sii Maati 'bhe ba.

³⁹ Maati 'nwale- do -yaa, -o -yaa 'bhe sii Mari. Mεεzan Zesu 'yaa- -Jan 'Nrane- 'ε 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke 'yee- Mari gele- yaale 'bhe gaan ma, 'bhεε- 'ke -ya 'tronkpa- 'bhe 'wojan- 'ε □la.

⁴⁰ 'Bhe 'waati 'ε ba, -a -doole' Maati yre ba 'te 'yaa- kpo klele ma, 'bhe 'pegee 'fe 'ε □la ye -gloon 'ε 'kpen 'wole- ma. -Ayile 'kee- nule- -a pele Zesu ni dɔɔ: <'N Zan, 'η 'nwale- 'ε

-yoo 'η do -kplen 'tolawoa ye 'ε 'wole- ma, 'bhe 'laa la 'ε ma εε? -A pe -a ni 'kaa -e nu bhɔ 'η ba kpo klele 'ε 'le.>

⁴¹ Zesu pe -a ni dɔɔ: <'E Maati, 'E Maati! 'E 'yrebatedole -o, 'bhεε- 'e wlayre 'ε 'pale- -o -za -bebe -zayi'.

⁴² -Nafan -o -za do 'kpo -la ma, 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta, Mari 'bhεε- makwan-, 'bhεε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sole 'bhe 'kunle -a 'kɔɔ.>

11

Zesu -o -yaa' -klanlane mu 'ε daan 'zi 'seriwole 'le (Matie 6.9-13; 7.7-11)

¹ -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- 'seriwo zii' yre do □nɔɔ. -E yanle -a 'seriwolele, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε do 'a 'pele -a ni dɔɔ: <'Mεεzan, 'o daan 'o 'seriwolele, 'bhii- Mεε Wiinfe' Mi Zaan bhe a -klanlane mu 'ε -daanna 'mu 'seriwolele gone- 'la gbεen-.>

² -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: <'Ke 'ka -o 'ka 'seriwole -kaa pe dɔɔ: <'O De -Waanbhaa', bhaa mɔkpen' 'a do 'bhii- 'yoo- 'wen!>

Bhaa 'yaa- -bhleighbeya yaa- yi 'ε 'bhɔ.

³ 'O gba yi oo yi, 'o maza -o pebhle 'la ma 'bhe ba!

⁴ 'Waa- -za 'yoo mu 'ε -sroma 'yan, 'bhii- mεε 'la zan mu -za 'yoo mu □kla 'o ni 'o 'bhe zan mu a -sroma yan gone- 'la gbεen-.

'Yaa 'tolε- 'ke -Setran' 'o 'lekan-, 'bhεε- -yoo' balaa' -za 'yoo- 'yi.>>

⁵ Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ε ni 'ezin- dɔɔ: <'Ke 'ka do 'bhe 'wlenna- blandreyi, 'bhεε- -e -ja 'tenle- -a bhεgwlen do ma, 'bhεε- -e kɔkodia 'bhe ta, 'ke -ya pe 'bhe ni dɔɔ: <'N 'bhεgwlen-, 'e 'wlen-, 'bhεε- 'ye 'η gba 'bluu 'yri yaga ba.

⁶ -Amasroyi 'η 'bhεgwlen- do -daa 'taa ta -bi 'lεε- zi, 'bhεε- -e □nwa 'η ba. Pele kplankplan laa -o 'η 'kɔɔ 'ke 'an 'lewεε kpo kle.>

⁷ 'Bhεε- 'bhe 'yi bhe 'te, -a bhεgwlen 'la 'yilale -o 'fe 'ε □la, 'bhe 'a 'lekun -a ni dɔɔ: <'N 'to 'sro! 'Mi 'pegee 'η 'ne mu 'ε 'o 'yilaa- gban,

-ayile 'o 'fe 'liikon bhe 'e □bwa gban. 'Naa so -li 'η 'wlenle, 'bheε- 'η ge 'bluu 'nale- 'e ni.»

⁸ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma doo: 'Ali- 'ke yaa -wlenle', 'bheε- -e 'bluu 'e na -a bhegwlen 'e ni -waa' bhegwlenya 'e ma; 'ke 'bhe □bwa -a matεdo yre noo-, -e nu -a -wlenle', 'bheε- -e 'bluu 'e na 'bhe ni.

⁹ 'Bhele- -yile 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhe pe 'e 'nale- 'ka ni. 'Ke 'ka pe 'oo pe 'la 'bhe -glinna -Waanbhaa' ba, 'ka nu 'bheε- 'srɔowole. -Ka kɔkɔde 'fe 'liikon 'e ta, 'bheε- -Waanbhaa' nu -a -liigole 'ka ni.

¹⁰ -Amasroyi, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan maza -o pe 'la ma, 'kee- 'bhe 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, 'bhe zan nu 'bhe pe 'e 'srɔowole. 'Bheε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan maza -o pe 'la ma 'kee- 'bhe pe 'e ziglinna -Waanbhaa' ba, 'bhe zan nu 'bhe pe 'e 'srɔowole; 'ke mεε 'oo mεε 'la zan kɔkɔdia, -o nu 'fe 'e 'liigole 'bhe zan ni.

¹¹ 'Ka -de 'gbu -le so mle 'kpale 'bhe 'ne 'e 'koo, 'ke 'bhe kaa -yrewoa -a ma εε?

¹² -Taa 'ka -de 'gbu -le so -zaanweele do 'kpale 'bhe 'ne 'e 'koo 'ke 'bhe maa yren -yrewoa -a εε?

¹³ 'Ka mu bhaaplen 'kpee 'yoo- mu, 'ke 'ka mu so pe -lirele' mu nale- 'ka 'ne mu ni, -mela ma 'bheε- 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'laa nu 'solε- Lii 'Wen 'e 'nale 'ke mεε 'la zan mu 'bhe 'yrewoa- -a ma 'mu ni εε?»

*Zesu 'bhobhone do -bheela
(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)*

¹⁴ Yi do ta, Zesu 'yaa- 'zina -gbin 'zi mεε do zi. 'Bhobho 'zina -le -yaa 'bhe mεε 'e zi. Zesu 'yanle- 'yee- 'zina 'e -gbinlele, 'ke 'yee- mεε 'e -janwole 'sanle. 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe yre 'e □noo mu 'e 'kpen 'liibhaale 'mu 'gbu ma.

¹⁵ 'Dun- -zamaa' 'e 'plen- mεε 'ke mu -yaa pe 'zi doo -o -yaa 'zina mu a -kunlii 'la sii Bεεzebuli 'bhe -le -yaa 'zina mu -gbin 'sen 'na zii' 'yee- Zesu ni.

Zesu pe doo yaa -glɔoya' 'e 'bhe 'laa da -Setran' ba

¹⁶ -O 'ke mu -yaa boyre -glin 'zi -a -la 'ke mu 'a 'pele -a ni doo 'kee- da -Waanbhaa' ba, -e 'bhe ma -toomasie do kle -o -yre ma doo.

¹⁷ 'Dun- Zesu 'yaa- -o 'kpeejan- mu 'la do bhe, 'ke 'bhe 'a 'pele -o ni doo: «'Ke -bhlengebe do a 'kleen -yi mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'kleen 'e 'leyanyre -le 'ke -a 'siele- -la -le, 'bheε- -a noo- -wa mu 'e ta 'fe mu 'e -o -klalaa'.

¹⁸ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -Setran' gwledan 'zi -a 'gbu ba, -yaa' 'kleen nu -mole' 'nale- -a ma εε? 'Ka mu -a pe 'zi doo 'mi -o 'zina mu 'e -gbin 'zi *Bεεzebuli -la 'sen ta.

¹⁹ 'Dun- 'ke 'bhe -o 'ke wlan 'le, -dele 'zina mu -gbin 'sen 'na zii' 'ka a pe mεε mu 'e ni εε? 'Ka 'gbu a pe mεε mu 'e 'mu -le so 'yee- -jan 'leε- ngblo 'kanle.

²⁰ 'Dun- 'η 'sowεε- 'gbu 'e ma, 'ke 'η 'yoo- 'woo- 'zina mu 'e -gbin 'zi -Waanbhaa' a pe 'sen -la ta, 'mi so a pele- doo -Waanbhaa' a -bhlengebeya yi 'e □bhwa 'ka -din gban.»

²¹ «'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke gwledanpe -lirele' -o -fangan ma mεε do 'koo, -za 'yoo- laa so 'tenle -yaa' 'fe 'pegee -a 'koope- mu 'e ma, -amasroyi -ya -yrekpa' -o ba 'elrele.

²² 'Dun- 'ke mεε -bheεke' do □nwa 'bheε- 'ke 'bhe fangan- 'yiya- 'yee- fangan- ma mεε -lwa mi 'e ni; 'bheε- 'bhe -balaa' -a ta. -A 'kpale- -yaa -a 'koo gwledanpe mu 'la 'yi, 'kee- 'mu 'kpen □sia 'a 'koo. 'Bhe blaen, -ya 'koope- mu 'e 'kpen 'la □sia -e 'mu 'yicien- mεε -bheεke' mu ma.»

²³ Zesu pe -yaa' -jan 'e 'leyanyre 'e □noo doo: «'Ke mεε 'la zan laa -o 'η zi, 'bhe zan -o 'η ma. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan laa -o bho 'zi 'η ba mεε mu -lekpalele 'eke- ta, 'bhe zan -o piila- mi -la -le 'eke- ma.»

*'Zina 'e 'nu gbe drεwo mεε do zi
gɔne- 'la gbεen-
(Matie 12.43-45)*

²⁴ Zesu pe 'ezin- doo: «'Ke 'zina 'e -gwa mεε do zi, -e ge 'kaanle- -bon

'yi yre mu 'e □nɔɔ 'ke -ya -yitre' yre glin. 'Ke yaa -yitre' yre yele, -ya pe dɔɔ: <'N gele- 'η -zanta' 'η boyre gwe 'e □nɔɔ>. 'Zina 'e 'niinaa, 'bhεε- -e dɔ gbε drεεwo 'yee- mεε 'e zi.

²⁵ 'Ke 'yee- 'zina 'e □nwa, -ya -si 'e -lagole ye 'elrele, 'bhε 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen 'lekpaale ye 'eke- ta 'elrele.

²⁶ -Ya yelawoa 'bhε gbεen- bhe, -e ge 'zina 'srwaple- -bhεeke' 'siile- 'ke 'mu -yɔɔ' -yiya' 'yee 'gbu ni. 'Ke 'bhε □kla, 'bhεε- -o nu dɔle 'yee- mεε 'e zi. 'Bhεla- -yile 'yee- mεε -a -si 'e 'siε gbε -yɔɔ' wo 'ke 'bhε 'yiya- -a -lwa 'e ta.»

-Za 'brεεya-

²⁷ Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'waati 'la ba -zamaa' 'e 'plen-, 'ke le do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le 'la 'bhε 'e kpe 'e □sia, 'bhεε- 'ke 'bhε 'e □yaa, 'bhε 'pegee 'ke 'bhε -yon -naa 'e ni, 'bhε a pe -yinra'!»

²⁸ 'Dun- Zesu pe 'bhε le 'e ni dɔɔ: «-A pe dɔɔ mεε 'la zan mu -o 'trɔnkpa- -Waanbhaa' a -jan 'e □la, 'bhεε- 'ke -wa -klosikun, 'bhεε- zan mu a pe -yinra'.»

-Waanbhaa' a -lela' janwo mi Zonasi ma -tɔɔmasie (Matie 12.38-42)

²⁹ Mεε mu 'e 'pale- □saan Zesu ta, -ayile 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Saanige mu 'e -woo 'eyɔɔle. -Wa zi 'bhii- 'η 'sole- maza do kle -o -yre ma. 'Dun- 'naa nu 'sole- maza -bhεeke' do 'kpɔ klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pe 'e ba.

³⁰ -Amasroyi Zonasi -kla Ninivu -wa 'e ta mu 'e ma -tɔɔmasie 'le gɔnε- 'la gbεen-, Bhaaplen Gbe 'e nu klele 'saanige mu 'e ma -tɔɔmasie 'le 'bhεε- gbεen-.

³¹ 'Bhε ya 'e 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, -bhlenjbe le Seba nu dulale 'saanige mεε mu 'lεε- -o -le ma, 'bhεε- -e -kpan kpala' -o -lii. -Amasroyi -yaa' pe 'waati 'e ba -e -daa 'drunyan 'e 'yi 'kleen gbɔɔn do -yi, 'bhεε- -e □nwa -a 'trɔnkpaale -bhlenjbe Salomɔ a -zadɔleya ma jan mu 'e □la. -E nu -kpan 'kpaale-

'ka 'lii, -amasroyi mεε 'la zan -o -ge 'bhε gbalaan 'yiya- -bhlenjbe Salomɔ ni, 'bhεε- 'ka 'laa -o dɔle- -a -la 'ke 'ka 'trɔnkpa 'bhε ni.

³² 'Bhε klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, Ninivu -wa 'e ta mu 'e -o nu dulale mεε mu 'lεε- -o 'le ma, 'bhεε- 'mu nu -kpan 'kpaale- -o -lii. -Amasroyi Zonasi -Waanbhaa' a -jan 'la □woa Ninivu -wa 'e ta mu 'e ni, 'mu 'ploola- 'mu kleza -yɔɔ' mu 'e ma, 'bhεε- -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni. -O nu -kpan 'kpaale 'ka 'lii, -amasroyi mεε 'la zan -o -ge, 'bhε zan gbalaan 'yiya- Zonasi ni.»

-Kɔɔ' yrebhε- mu -le -kɔɔ' fle 'e ta 'tebhile 'le

(Matie 5.15; 6.22-23)

³³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -lanjba do bhi, 'bhεε- -e 'gbonjbo do bhulaa' 'bhε -lanjba 'bhile- 'e ta. Drɔɔn' 'ke -o -lanjba 'e □bhia, -wa dun -a dunyre 'e 'bhεε- □nɔɔ laanima, 'kooko- mεε 'la zan mu -o wla 'zi 'fε 'e □la, 'mu sɔ -a -bhile' 'e 'yele.

³⁴ 'E 'yrebhε- mu 'e -woo 'bhii- 'e 'fle 'e ta -lanjba 'bhile- do gbεen-. 'Bhεε- 'kee 'yrebhε- mu 'e waa yrema ye, 'e 'fle 'e 'kpen -o -gblo 'yi. 'Bhεε- 'kee 'yrebhε- mu 'e lele, 'e 'fle 'e 'kpen takanle -o 'wenj.

³⁵ 'Bhεla- -yile, 'e 'yrekpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'yaa- pe 'tebhile 'e yaa niinaa' 'ke -gblo 'le.

³⁶ -Ayile, 'kee 'fle 'e 'kpen □kla 'tebhile ba, 'bhεε- 'kee dɔpe do 'kpɔ 'laa -o -gblo 'yi, 'e 'fle 'kpen nu klele 'tebhile ba. -E nu klele 'bhii- -lanjba 'bhile- mεε takan 'wenj -a -bhile' 'e 'le gɔnε- 'la gbεen-.»

Zesu -o -kpan 'kpa zii' Farizi mu 'e 'pegee 'Ton Daan mu 'e 'lii (Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

³⁷ Zesu 'yanle- -janwolele 'ke Farizi mi do 'a 'siile pe bhle yre nɔɔ- 'bhε ba. 'Bhεε- Zesu -ja 'bhε Farizi mi 'e ba, 'bhεε- -e -ja yaale pebhle tabali 'e zi.

³⁸ 'Dun- Zuufu mu -o gbε mafe -waa' 'sinii ta gbε ma 'fεgbeya 'e 'yi

gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke -woo pɛbhlele, Zesu 'laa 'bhe gbɛ ma 'fɛlɛ- 'bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'bhe 'yee- -Farizi mi 'ɛ 'kpeelɛnile.

³⁹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Mɛɛzan Zesu -gɔɔn do bɔle- -a ni dɔɔ: «'Ka mu Farizi mu, 'ka 'kaa- -yi 'mi pɛ 'ɛ 'pegee 'kaa- pɛbhle 'tasa 'ɛ mafɛ 'elrele, 'duŋ- -faan zru 'pegee yiɛnya 'te -le 'ka 'kpee.

⁴⁰ Mɛɛ kloo mu! Mɛɛ 'la zan pɛ 'ɛ 'flɛ ma ɔkla, 'bhe zan do 'kpɔ 'ɛ 'bhe -le 'laa -a 'kpee 'ɛ klɛlɛ 'ezin- ɛɛ?

⁴¹ -Ayile, -ka yiɛnya go 'ka zru ba, 'bhɛɛ- -ka 'kɔɔflɛnzɛn mu gba 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ ba. 'Ke 'ka 'bhe ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ka nu klɛlɛ zi 'wɛŋ 'ɛ ta.»

⁴² «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yɛn! 'Ka 'kaa- -zien ba -laanɛ' mu 'ɛ, 'pegee 'kaa- -zienbhe' mu 'ɛ 'kpen do do -lɛdulayɛ vu mi 'ɛ 'bhɛɛ- na Waanbhaa' ni; 'bhe -zien ba -laanɛ' mu 'ɛ 'ke mu -le 'ke *mati 'pegee lu mu 'le. 'Duŋ- -lɛdɔɔ' ma 'taa 'ɛ -Waanbhaa' -yɛ ɔla, 'bhe 'pegee -a ba 'soniya 'ɛ, 'ka 'mu -za balaa'. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'kɛla 'bhe -o 'ke klɛ pɛ 'le 'pɛ, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -za 'sɔ 'ka ni, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'lɛdɔɔle klɛ -a -yɛ 'yi.» *

⁴³ «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yɛn! 'Ke 'ka -o daanfɛ' mu 'ɛ ɔla, 'ka yaayɛ -lrele' mu 'ɛ 'mu -la makun. 'Bhɛɛ- 'ke 'ka -o -wa 'kpee -kpan mu 'ɛ ta, 'kaa- zi 'bhii- mɔkpen' 'ka 'lɛdɔ- -a ma, 'bhɛɛ- -o 'ka 'pubɔ-.

⁴⁴ 'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yɛn! 'Ka -o 'bhii- mɛɛ bu mu 'la tagaanle -o; 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'taawo- -o ta 'ke waa 'yaango-.»

⁴⁵ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke *'Tonj daan mi 'ɛ do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'yaa- -janwogbɛya 'la bhe, -yoo 'bhii- 'yoo- wla 'zi 'o mɔɔ 'kpen -la -yi 'ezin-.»

⁴⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- 'Tonj daan mi 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka mu 'Tonj daan mu, 'ka ta -yɛn! 'Ka 'kwe gbinle mu dɔ mɛɛ mu wiinj-, 'bhɛɛ-

'ka 'laa bhɔ 'mu ba sanɛ- 'bhe 'kwe mu 'ɛ 'ke 'silele.

⁴⁷ 'Ka ta -yɛn 'ezin-! -Amasɔyi 'ka 'taa- mu -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'la ɔdia, 'ka bu -lrele' mu dɔ 'bhe mu ni.

⁴⁸ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'kaa- zɔn 'zi mɛɛ mu ni 'bhii- 'ka dɔle -o 'ka 'taa- mu 'ɛ zita -o klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma. -Amasɔyi -o -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'la ɔdia, 'ka bu -lrele' mu dɔ mu ni.

⁴⁹ -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ɛ ma -ya ɔpia dɔɔ: <'N nu 'ɛ 'lɛla janwo mu 'pegee 'an *winɔwo mu 'kpale- -o ni. 'Duŋ- -o nu -o 'ke mu dɛlɛ, 'bhɛɛ- -o nu -yɛnkpale -o 'ke mu ta.>

⁵⁰ 'Bhɛla- -yile, 'kee- san 'drunyan klɛle ma, 'kee- nu 'tenlɛ- -zɔn mu 'ɛ ma, -Waanbhaa' nu -o -lɔkpalɛ -wa -lɛla' janwo mu 'la 'kpen ɔdia do do 'bhe za 'ɛ 'yi.

⁵¹ 'Kee- san Abɛli dɛle 'ɛ ma, 'kee- nu 'tenlɛ- Zakari a pɛ dɛle 'ɛ ma: -o 'yee- Zakari ɔdia 'srakagoyɛ 'pegee -Waanbhaa' gbayɛ 'ɛ 'plen-. 'Mi pɛ 'ka ni 'ɛ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ -Waanbhaa' nu -zɔn mu 'ɛ 'lɔkpalɛ 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'kpen dɛza 'ɛ ma.»

⁵² «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Tonj daan mu. -Amasɔyi mɛɛ sɔ 'kanle zi 'la 'bhe zi 'bhɛɛ- 'bhe -Waanbhaa' dɔ, 'ka 'bhe 'gborobhe 'ɛ ɔsia. 'Ka mu 'gbu 'laa kan 'bhe 'fɛlii 'ɛ ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla 'bhe 'fɛlii 'ɛ ɔnɔɔ, 'ka 'laa 'to 'ke 'bhe zan mu wla.»

⁵³ 'Bhe -jan mu 'ɛ 'kpen blaɛn, Zesu 'yaa- zan golɛ 'bhe yɛ 'ɛ ɔnɔɔ bhla 'la ba, 'ke 'Tonj daan mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -wa -lɛma' -lale' 'sanle -jan mu 'le 'ke -wa -lɔkpa'. 'Bhɛɛ- -wa -liiglinna gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -e sɔ -janwɔle -o ni 'ezin-.

⁵⁴ -O -yaa bɔ 'zi -a -la, 'kooko- -o sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma.

12

Zesu -o mɛɛ mu 'kpeelɛkan zii' Farizi mu 'ɛ -waa' mɛɛ -yɛkɔɔza klɛle 'ɛ ba zayi'

(Matie 10.26-27)

* 11:42 11.42 -Zienbhe' -glɔɔn 'ke mu -le 'mu 'le.

1 'Bhe 'waati 'ε ba, mεε mu 'ε -o 'pa gbe -yoo 'ε 'koo Zesu ta, -o -yaa 'tan zii' 'eke- gaan ta. -Ayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kpeelekanle 'sanle 'elwale 'pe doo: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'ε waa mεε -yrekooza klele 'ε ma. -Amasroyi, mεε -yrekooza klele 'ε -yoo 'bhii- 'bluu -pee 'wlen 'seke.

2 Pe 'tole- pe 'ke 'bhe tagaanle -o, -o nu 'bhe tapwele -yrekpaa' do; 'bheε- gaanyiza 'tole- gaanyiza 'ε, mōkpen' nu 'bhe dōle.

3 'Bhela- -yile, 'ke 'ka -jan mu 'la 'kpen □woa -bi zi -gblo 'yi, mōkpen' nu 'mu male -yrekpaa' kpataakpa. 'Bheε- 'ke 'ka swen swen 'yi janwoa- mεε 'tron 'yi 'fe -liitanle -la, -o nu 'peenle- 'bhe 'wolele 'fe mu wiinj-; 'bheε- mōkpen' 'bhe 'yima-.

-Koo' -gblaani ma mi -le -dela -le εε?

(Matie 10.28-31)

4 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'a 'pele 'ezin- dōo: «'N 'bhegwlen- mu, mεε 'la zan mu 'ke -o mεε □dia, 'bheε- waa so -za 'bheεke do klele- 'bhe blaani 'ka 'laa -gblaani' 'bhe zan mu 'ε 'lεε.

5 -Ka 'ka 'tronkpa doo, 'ka so -gblaani' mεε 'la zan 'lεε-, 'bhe zan -le -ge: -Waanbhaa' 'la so mεε 'niigole -a -yi, 'bheε- 'bhe blaani, -e 'ka blin -jranama 'te 'yi. Wlan 'gbu 'ε ni, -ka -gblaani 'bheε- 'lεε.»

6 «Waa so 'vone 'soo gonle- -goli' 'tanbha ple ma εε? 'Dun- -o do 'kpo -za 'laa ni -Waanbhaa' 'kpee.

7 'Dun- 'ka mabhaabhō 'ke 'bhe kan 'vone 'srε ta. Ali-, -e 'ka 'wiinj- winbhe mu 'ε 'kpen 'liido-. -Ayile 'ka 'laa -gblaani' -titi.»

Dole Zesu a -za 'ε □la, 'bhe 'pegee 'e -bangole -a -yi

(Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Zesu pe 'ezin- dōo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε ma dōo: 'ke mεε 'la zan 'a □pia mōkpen' 'yre ma kpataakpa 'kaa 'bhe -o 'an pe mεε 'le, Bhaaplen Gbe 'ε nu a pele -Waanbhaa' a -mlεke' mu 'ε 'yre ma 'kaa -yaa pe -le 'bhe zan 'ε 'le 'ezin-.

9 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'a □pia mōkpen' 'yre ma kpataakpa 'kaa yaa 'mi dō, Bhaaplen Gbe 'ε nu a pele -Waanbhaa' a -mlεke' mu 'ε 'yre ma dōo yaa 'bhe zan 'ε dō 'ezin-.

10 'Ke mεε 'la zan Bhaaplen Gbe 'ε ma jan -yoo □woa, -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-. 'Dun- 'ke mεε 'la zan *Lii 'Wen 'ε ma jan -yoo' □woa, -Waanbhaa' 'laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle- -titi.»

11 «'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε mu -ja 'ka 'le Zuufu mu daanfε' mu □la oo, 'kitikan mu 'ε ba oo, 'bhe 'pegee -koo' ta mεε gbalaani mu 'ε ba. 'Bheε- 'ke -o -kpan -kpalaa' 'ka 'lii, 'ka nu 'ka 'gbu ta gwledan -jan yeke- 'la 'wole- 'ka 'laa 'bhe yienkanle.

12 -Amasroyi, 'ka nu -jan yeke- 'la 'wole-, Lii 'Wen 'ε nu 'bhe dōle 'ka 'kpee 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba.»

-Naflo zan -za 'yaango- kle do ma -gōon

13 'Bhe blaani bhe 'te, 'ke -zamaa' 'ε 'plen- mεε do 'a 'pele Zesu ni dōo: «'O Daani mi, -a pe 'η nεεne- 'ε ni dōo 'o 'cien 'la 'ke 'o dε 'bhe □twa 'o ni, -e 'bhe -yicien' 'o ma.»

14 Zesu pe -a ni dōo: «'N 'bhegwlen-, -dele 'mi □kla 'ka ta 'kitikan mi 'le, 'bheε- -dele 'mi □kla 'kaa- pe mu -yicien' mi 'le εε?»

15 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -o 'kpen ni dōo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele -naflo maza mu -lro 'ε ma. -Amasroyi bhaaplen do -si 'ε -dan' 'laa 'ke -a 'koope- do -kplen mu 'le, 'ali- 'kee- □kla 'ke pezan -gbene do 'le.»

16 'Bhela- -yile, 'kee- -gōon 'lεε- 'bhe bole- -o ni dōo: «-Naflo zan do a gba mu 'ε 'lrela-.

17 'Bhe ya 'ε 'yi, -e -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee dōo: «'N nu -a klele 'nale- -a ma εε, -amasroyi 'an gba la pe mu 'ε -o 'klayre- laa -o 'η 'koo.»

18 'Bheε- -za do -dwa -a 'kpee 'ke -ya pele- dōo: «'N nu -za 'lεε- 'bheε- klele. 'N nu 'an pebhe 'kla 'fe mu 'ε 'wile-, 'bheε- 'η -wo dō gbε dree wo 'ke mu gbalaani 'yiya- -a -lwa mu 'ε ni.

'Nj nu 'an pɛbhɛ 'pegee 'η 'ciɛn mu 'ɛ 'kɛn 'klalɛ- 'woo- 'fɛ mu 'ɛ ɲla.

¹⁹ 'Bhɛ blaɛn, 'η nu -a peɛ 'η 'gbu 'kpee dɔɔ: 'Mi 'e 'ciɛn -bebe mu ɲklaa 'fɛ mu 'ɛ ɲla, -o nu 'solɛ- 'e 'lɛbɔle lɛɛ -bebe ta. 'Bhɛla- -yile, 'e 'yitrɛ-, 'bhɛɛ- bɔ pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile ma, 'bhɛɛ- 'e -zablɛ'.

²⁰ 'Dun- -e 'bhɛ 'pelawoa bhe, 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛ kloɔ, -zɔn -bi 'lɛɛ- zi, 'η nu 'e 'nii- 'ɛ goɛ 'e 'yi. 'Bhɛɛ- 'yee 'ciɛn mu 'la 'kɛn magaanna -o nu bolɛ -de 'gbu -la ni ɛɛ?»

²¹ 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan bole -o -naflo mu -lɛkpale ma 'eke- ta -a 'gbu ni, 'bhɛɛ- 'ke yaa -o pɛzan 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, -za 'yansi 'la bhe 'bhɛ -le ten 'bhɛ zan 'ɛ ma.»

*'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi
(Matie 6.25-34)*

²² 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -kɛnlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka nu pɛ 'la 'bhleɛ-, 'bhɛ 'pegee 'ka nu dunɛ- 'la klalɛ 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpɔ -za yienkanɛ.

²³ -Amasɔyi bhaaplɛn -si 'ɛ 'bhɛ mabhaabhɔ bhle pele ta, 'bhɛ 'pegee -a 'flɛ 'bhɛ mabhaabhɔ dunɛ- ta.

²⁴ -Ka laanima maannɛ- mu 'ɛ -glin doo! Waa pɛbhɛ bɔ, 'bhɛɛ- waa pɛ bhaa kan. 'Bhɛ 'pegee pɛbhɛ zɛ dɔle laa -o 'kɔɔ, 'dun- -Waanbhaa' -o -lɛbɔ' yi 'oo yi. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka mu mabhaabhɔ maannɛ- mu ta.

²⁵ 'Ka -de 'gbu -le sɔ -a 'gbu -si 'ɛ sa baan 'klale -a ba -a ma 'ηgami mu 'ɛ 'kɔɔ ɛɛ?

²⁶ 'Ke 'ka ma 'ηgami 'laa sɔ 'ka 'gbu 'si 'ɛ sa baan' 'klale -a ba, -mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka blina- yiɛndɔ 'zi -za 'bhɛɛke -vin mu 'ɛ 'yi ɛɛ?

²⁷ -Ka 'ka 'yrɛkpa doo, gba la -bɔn mu 'ɛ 'bhɔgbɛya 'ɛ ta. Waa yewo, 'bhɛ 'pegee waa dunɛ- sra. 'Ali- -bhɛngbe Salomɔ a -nafloya 'ɛ ta, -a -baale' -lreleya -yi 'laa 'yalɛ- -o do 'kpɔ -baagbɛya 'ɛ ni.

²⁸ 'Ee! 'Ka 'kpale- la -Waanbhaa' 'yi 'dɛ! 'Ke -Waanbhaa' -bɔn mu baa,

-bɔn mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bhɛɛ- too -o nu klɛɛ 'kpaciɛpɛ 'le. -Mɛla ma 'bhɛɛ- yaa nu 'solɛ- 'ka mu -baale' ɛɛ?

²⁹ 'Bhɛla- -yile, 'ka 'laa 'ka 'bhle pele 'pegee 'ka 'mi pɛ -za yienkanɛ.

³⁰ -Amasɔyi, 'drunyan 'yi mɛɛ mu 'la waa -Waanbhaa' dɔ, 'mu -le 'bhɛ -za 'yansi mu 'ɛ -glin. 'Dun- 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma, 'ka Dɛ 'bhɛ 'kɛn dɔ.

³¹ Drɔɔn' -ka -Waanbhaa' a pɛ -bh- lɛngbɛya zi 'ɛ 'bhɛɛ- ziglin- 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- -e nu -za -vin mu 'ɛ 'kɛn 'nalɛ- 'ka ni boolazi.»

*Lafɛ 'yi -naflo mu laa sɔ yanle-
(Matie 6.19-21)*

³² 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -kɛnlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'An -bhlaa 'lɛ 'fientɔnnɛ do, 'ka 'laa -gbɛlanɛ! -Amasɔyi, -e -swa 'ka Dɛ -Waanbhaa' ni 'kee- yaa -bh- lɛngbɛya -wa 'ɛ na 'ka ni.

³³ -Ka 'ka 'ciɛn mu 'ɛ 'kɛn gɔn, 'bhɛɛ- -ka -o ma pɛ 'ɛ na 'kɔɔflɛnzɛn mu ni. -Gɔli' 'kpa -bɔtɔ mu 'la 'ke waa sɔ 'siɛle, -ka 'bhɛ mu klɛ 'ka 'gbu ni, 'bhɛ 'pegee -ka 'kaa -naflo mu 'ɛ zɛdɔ lafɛ' 'yi, 'kooko- waa nu yanle 'bhɛ ɲɔɔ ye. -Amasɔyi -faannii' mu laa nu -o yeɛ, 'bhɛɛ- -woo faan 'bhɛ ɲɔɔ ye, 'bhɛ 'pegee -wlɛnnɛ' mu laa nu 'solɛ- -o 'siɛle.

³⁴ -Amasɔyi 'yaa- -naflo 'ɛ 'kpale- -o yrɛ 'la ɲɔɔ, 'e zru 'pegee 'e 'yrɛkpale -o 'bhɛɛ- yrɛ 'ɛ ta.»

Yewonɛ mu 'la 'yri 'laa go 'mu 'gbu -za 'le

³⁵ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Yi 'oo yi, 'ka 'yri 'wlale- bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- -lanbha mu 'ɛ 'bhile- klɛ.

³⁶ 'Bhɛɛ- -ka klɛ 'bhii- 'fɛ do -la yewonɛ mu 'ɛ gbɛɛn-. -O yri -o -waa' 'fɛzan- 'ɛ nule ta 'ke 'bhɛ da le dɔyre ɲɔɔ 'fɛti 'ɛ ta. 'Kooko- 'ke 'bhɛ ɲnwa 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ kɔkɔdia -o ta, -o sɔ 'fɛ 'ɛ 'liigole 'bhɛ ni.

³⁷ 'Ke -waa' 'fɛzan- 'ɛ ɲnwa, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ ɲbhwa -o ta 'ke -woo -o -yrɛ ma, -waa pɛ -yi nu -nrɛɛ'. 'Mi pe 'ka

ni 'η 'sowεε- 'ε ma dɔɔ 'yee- 'fεzan- 'ε -e nu 'sentru do dɔle -a 'saanla□, 'bhεε- -e nu -yaa' yewone mu 'ε 'siile- pele ma, 'bhεε- 'yee- 'gbu nu 'mu a pele 'ε dulale 'mu □la.

38 'Kee- □nwa blandreyi 'oo, 'kee- □nwa blandreyi -zanta' oo, 'bhεε- 'kee- □bhwa -o ta 'ke -woo -yre ma, -waa pe -yi nu -nrale'.»

39 «-Ka 'ka 'tronkpa 'elrele -jan 'lεε- □la: 'Ke 'fεzan- do -yaa -faannii' 'ε nu 'bhla 'ε dɔ -yaa' 'fε 'ε □la, yaa -yaa nu yidεle, 'bhεε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fε 'ε □la.

40 -Ayile, 'ka mu, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za le. -Amasroyi 'ke 'ka 'yri 'laa -o Bhaaplεη Gbe 'ε ta 'waati 'la ba, -e nu nule 'bhεε- 'waati 'ε ba.»

Yewone wlan do 'pegee yewone 'yoo- do ma -gɔɔn
(Matie 24.45-51)

41 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «Mεεzan, 'yoo- 'bhe -gɔɔn 'lεε- 'bhe bɔ 'zi 'o mɔɔ do -kplεn -la ma taa- 'ya bɔ 'zi mɔkpen' -la ma εε?»

42 Mεεzan Zesu 'a 'lεkwan- 'yee- Pieri ni dɔɔ: «'Ke yewone 'la 'lεdɔɔle -o, 'bhεε- -a zru -o do, -a zan nu 'a 'kpale- -yaa' 'fε 'ε □la mu 'ε 'kpen 'wiin-; 'kooko- -e sɔ pele nale- 'mu ni pele 'waati 'ε ba.

43 Yewone 'la 'ke -a zan 'ε □bhwa -a ta 'ke -yoo yewo 'zi 'elrele, 'bhe yewone 'ε 'bhe a pe -yinra'.

44 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ 'fεzan- 'ε nu -a 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen gbekpale -a 'kɔɔ.

45 'Dun- 'ke 'bhe yewone 'ε -e -yaa' ye 'ε □twa -a nɔɔ-, 'bhεε- -ya □pia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: «'N zan -o -mɔ 'zi -yaa' 'taa 'ε ta, yaa nu nule 'saanibhe.» 'Bhela -yile 'kee- 'fε 'ε □la yewone 'gwlaan- -vin mu 'ε 'pegee yewo le mu 'ε zɔnle -saan, 'bhεε- 'kee- □bwa pebhlele 'pegee -wεεn 'mile- ma, 'bhεε- 'kee- -wεεn dε.

46 'Kee- □bwa 'bhεε- klele ma, -a zan nu yi 'ε 'pegee 'bhe 'nu 'waati 'ε nu 'klale- -a ba. 'Bhela- -yile, 'bhe nu -a 'krowole 'eyɔɔle -e -za 'yɔɔ- oo -za 'yɔɔ- mu 'la 'kpen □kla 'mu -zayi'.

'Bhεε- mεε 'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -lεε -a dɔ nu klele 'mu ta -yren 'ε 'ke ba.»

47 «'Ke yewone 'la -ya zan zru maza dɔ, 'bhεε- 'ke yaa 'bhe klele, -o nu 'bhe yewone 'ε zɔnle 'ebebele.

48 'Dun- 'ke yewone 'la 'bhe 'laa 'bhe zan zru maza dɔ, 'bhεε- 'ke -a kleza -yɔɔ' 'ε ma -yoo 'ke zɔnpe 'le; -o nu 'bhe yewone 'ε zɔnle sanε-. 'Bhela- -yile, -o -za -bebe -naa mεε 'la zan ni, -o nu -za -bebe 'yrewole 'bhεε- zan ma. 'Bhεε- -o -za -bebe gbekpaa- mεε 'la zan 'kɔɔ, -o nu -za -bebe 'yrewole 'bhεε- zan ma 'ezin-.»

Zesu pe dɔɔ mεε mu -yicienle nu klele -a 'tɔ 'ε -zayi'
(Matie 10.34-36)

49 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N □nwa 'te -la bɔle 'tre ta, 'bhεε- 'η 'yaa- zi bi 'bhii- -wa □bhia gban.

50 -Yren -gbεε do -o zan baale 'mi ta, 'bhe nu klele 'bhii- 'η 'wiinfele -yi ba. 'Dun- 'sani- 'bhe yi 'ε 'bhɔle- plεn-, 'η blina- yiεn -o.

51 'Ka mu 'kpee ma 'η □nwa yilabla 'nale- 'tre ta mu ni εε? Dɔɔn' 'η □nwa -o -yicienyre -la nɔɔ-.

52 'Kee- san -zɔn ma, 'fε do -la mεε 'soo 'yicienle nu klele. -Ayile, mεε yaga nu -o zibɔle mεε ple ma, 'bhεε- mεε ple nu -o zibɔle mεε yaga ma.

53 'Fε do -la mu ba, -nε dε nu 'bhe 'wlenle- 'bhe 'nε 'ε ma, 'bhεε- -nε nu 'bhe 'wlenle 'bhe dε ma. 'Bhe klegbeyā do 'ε 'yi, -nε nεε 'ε 'bhe nu 'bhe 'wlenle- 'bhe 'lu ma 'bhεε- gbεεn-. 'Bhεε- -nε le do nu 'bhεε- 'yansi za klele 'bhe nεε ni. 'Ezin- le -naale' do nu -wlenle' 'bhe a le dree ma, 'bhεε- le dree nu 'bhεε- 'yansi za klele 'bhe 'naale- ni 'ezin-.»

Zesu pe mεε mu 'ε ni dɔɔ -o 'waati 'ε ma -tɔmasie mu 'ε 'yima
(Matie 16.2-3)

54 Zesu pe mεε mu 'ε ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka la tilale □ya 'kee- da -yretεbhe baayre nɔɔ-, 'kaa pe 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe dɔɔ la -o zan banle. 'Bhεε- -e ban.

55 'Bhɛɛ- 'ke -ploo 'kanle- -saan 'kee- da wɛyi- ba -yrɛ ta, 'kaa pe dɔɔ -yretɛ' nu -bhilɛ'. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le klɛ.

56 Mɛɛ -yrekɔɔza klɛ mu, 'ka sɔ 'trɛ ta pɛ -tɔɔmasie mu 'pegee laflɛ' 'yi pɛ -tɔɔmasie mu 'ɛ -yimale, 'bhɛɛ- -mɛla ma 'ka 'laa sɔ -za 'la 'bhɛ -o klɛ 'zi -zɔn -gɛ 'bhɛ 'yimale ɛɛ?»

Mɛɛ do 'pegee -a -sɔɔnnii' do sɔ -bɛngole gɔnɛ- 'la gbɛɛn- (Matie 5.25-26)

57 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- pɛ 'la 'bhɛ 'lɛdɔɔle -o 'ka 'laa sɔ 'bhɛ dɔle- 'ka 'gbu 'kɔɔ ɛɛ?»

58 'Ke -za do -o 'ka 'pegee mɛɛ do plɛɲ-, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya zi 'bhii- -e ge 'e 'le -klu ta, dɔ klɛn 'kee 'bhɛ -za 'ɛ 'yɛɛbago 'bhɛ mɛɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ka kpa do ma 'ka ge bhla zi zi 'ɛ 'lii. 'Kebhlaale, 'kee- -ja 'e 'le -klu ta, 'kitikan mu 'ɛ ba, 'mu nu 'e 'kpale- -kasofɛ gooba mu 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'mu 'e bɔ -kaso 'yi.

59 'Mi pe 'e ni dɔɔ 'sani- 'e 'pwele- plɛɲ- 'bhɛ -kaso 'ɛ 'yi, -e -gɔli' yɛkɛ- 'la -kpan -balaa' 'e ta, 'e nu 'bhɛ 'kpen gbawolɛ 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'e 'kɔɔ -gɔli' bhɛ do 'ɛ ma.»

13

Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'ploo- -o 'taawogbɛya -yɔɔ' 'ɛ ma

1 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -janmatii Pilati mɛɛ 'ke mu winbwa- 'kaa 'mu ge Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ 'ke dɛ. 'Bhɛɛ- 'yee- Pilati 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ yien 'ɛ 'pegee -waa' 'sraka go wi yien mu 'ɛ 'yizaala 'eke- ba, 'bhɛɛ- -yoo □kla 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Duɲ- Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'ke mu 'bhɛ -za 'ɛ 'yilɔkpale -a ma.

2 -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-O 'woo- Galile 'klɛɛn 'yi mu 'la □dia, 'ka mu 'kpee ma -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -woo 'ebebele 'ke 'bhɛ kan Galile 'klɛɛn 'yi mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu a pɛ 'ɛ ta ɛɛ?»

3 'Yooye-! 'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'ka nu klɛɛ siele 'bhii- 'woo- Galile mɛɛ mu 'ɛ gbɛɛn- 'ezin-.

4 'Bhɛɛ- 'ezin-, Siloe 'fɛgwɛ- 'ɛ 'klalaa- mɛɛ vu ta 'srwaa- 'la ta Zeruzalɛmu, 'ka 'mu 'kpee ma 'woo- mɛɛ vu ta 'srwaa- 'ɛ -o klɛza mu 'ɛ 'yɔɔ- -yiya' 'ke 'bhɛ kan Zeruzalɛmu mɛɛ -vin mu 'ɛ 'kpen ta ɛɛ?»

5 'Yooye-! 'Mi pe 'ka ni dɔɔ, 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'ka nu klɛɛ siele 'bhii- Zeruzalɛmu mu 'ɛ gbɛɛn-.»

-Yri diiɲ 'la yaa bhaa klɛ

6 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle- -o ni dɔɔ: «Mɛɛ do -yri diiɲ do □swa -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ 'yi. -Yri bhaa 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ 'nule 'yee- -yri bhaa 'ɛ 'kanyɛ- □nɔɔ. 'Duɲ- yaa 'bhɛ bhaa do 'kpɔ 'yelɛ- 'bhɛ 'yi.

7 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- -drɔɔ gba la yetanɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-A 'san lɛɛ yaga ma 'ke 'ɲ nu -yri 'lɛɛ bhaa -glinlɛ' -a -yi, 'bhɛɛ- 'naa -a bhaa do 'kpɔ 'yelɛ- -lido'. Lɛɛ -bhɛɛke' ta, 'ke yaa -a bhaa klɛɛ, -a takan', -mɛla ma 'bhɛɛ- -a 'solɛ- -o bhaa ma yrɛ 'lɛɛ- □nɔɔ ɛɛ?»

8 'Duɲ- -drɔɔ gba la yetanɛ 'ɛ 'bhɛ pe 'yee- mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'N zan, -a 'to 'ke lɛɛla- 'ɛ 'bhɛ 'kan 'a ta doo. 'N nu -gluu do 'kanlɛ- -a zi, 'bhɛɛ- 'ɲ grɛni kla -a zi 'kooko- -a nii- zinaa' -a ta 'elrele.

9 'Ke 'bhɛ □kla, -dɔke' -e nu 'solɛ- -a bhaa klɛɛ- lɛɛtoo. 'Ke yaa -bhaalɛ' 'e nu 'solɛ- -a takanle.»

Zesu gadɛ le do -bheela -yitrɛ' yi 'ɛ ma

10 *-Yitrɛ' yi do ma, Zesu 'yaa- mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' do -la.

11 Koo -la ga -yaa le do ma 'bhɛ daanfɛ' 'ɛ □la. Lii -yɔɔ -le 'bhɛ ga 'ɛ □bwa 'yee- le 'ɛ ma. -A lɛɛ vu ta 'srwaa- -le -yaa bhɛ, 'ke koo -la ga -a ma, 'bhɛɛ- yaa -yaa sɔ -a -lɛdɔɔle.

12 Zesu 'a 'yelawoa 'ke 'bhɛ 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le -nɛ, 'e koo -la ga 'ɛ -gwa -zɔn.»

13 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale -a ma, 'bhɛɛ 'bhɛ yrɛ do 'kpɔ 'ɛ □nɔɔ bhɛ, 'ke -ya -lɛdɔɔle,

'kee- dulale -a gaan ta. 'Bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tobhole.

¹⁴ 'Dun- 'bhɛ Zuufu daanfɛ' 'ɛ ɔla -kunlii 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ zrupliila dɔɔ -mɛla ma 'bhɛɛ- Zesu 'yee- le 'ɛ 'bheela- -yitrɛ' yi 'ɛ ma ɛɛ. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Gbɛɛyi' do 'ɛ ɔla, yewo yi -o -yrekpa' 'srwado-, 'ka 'sɔ nule- 'ka 'bheeyrɛ- ɔnɔɔ 'bhɛ yi mu 'ɛ 'le. 'Dun- -yitrɛ' yi 'ɛ 'bhɛ 'laa -o 'ke -bhee yi 'le.»

¹⁵ -Ayile, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛ -yrekɔɔza kle mu! -Yitrɛ' yi 'ɛ ma 'ka 'kpen do do laa 'kaa- dri mu pwe -waa' wɛle- mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'plo- 'kaa- -soofaline mu 'ɛ ma, 'kooko- -o ge -yi 'mile- tɔ 'ɛ 'le ma ɛɛ?»

¹⁶ 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'taa- Abraamu 'nranɛ- 'lɛɛ-, 'ke -Setran' 'a 'yrela- lɛɛ vu ta 'srwaa- ta, 'ali- 'kee- ɔkla -yitrɛ' yi 'le oo, 'naa sɔ a 'ploole bi ɛɛ?»

¹⁷ Zesu a -jan 'lɛkungbeya 'ɛ 'bhɛ -yraladwa -o 'kpen ma. 'Dun- -e -yaa 'sole- maza -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'la kle 'zi, mɛɛ mu 'ɛ zrukpaale -yaa 'bhɛ 'yi.

-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya 'ɛ zisan -za 'fiɛntrɔnɛ -la klele ma (Matie 13.31-33; Maki 4.30-32)

¹⁸ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ɛ 'kpale -mɛ pɛ -la ma ɛɛ?»

¹⁹ -Yoo 'bhii- -yri diiɔ 'la -wa sii mutaadi 'bhɛ bhɛɛ- do gbɛɛn-. Mɛɛ do 'bhɛ mutaadi bhɛ ɔbwa -yaa' gba 'ɛ 'yi. -E ɔbhwa, 'bhɛɛ- -e gbaandia-, 'bhɛɛ- -e ɔkla 'ke -yri diiɔ -gbɛɛ do 'le. 'Bhɛɛ- maannɛ- mu 'mu 'fɛ ɔkpa' -a gbɛ mu 'ɛ 'yi.»

'Bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛke ma -gɔɔn (Matie 13.33)

²⁰ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ɛ 'kpale -mɛ pɛ -la ma ɛɛ?»

²¹ -Yoo 'bhii- 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛke do. 'Ke le do 'a 'yizaala 'kilo mia do 'bhɛ 'soo 'bluu -pɛɛ ba, -e 'bhɛ 'bluu -pɛɛ 'ɛ wɛn.»

Krisi a zi 'ɛ -yoo 'bhii- 'fɛlii kpreɛ- do gbɛɛn-

(Matie 7.13-14; 7.21-23)

²² Zesu ge bhla zi Zeruzalemu, -e -yaa 'kan zii' -wa -gbɛɛ mu 'pegee -wa 'nɛ mu ta.

²³ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke mɛɛ do 'a 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, mɛɛ sanɛ- le nu gɔle -za -yi ɛɛ?» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ:

²⁴ «-Ka dɔ 'egloole, 'bhɛɛ- 'ka wla 'fɛlii kpreɛ- 'ɛ 'lii. -Amasrɔyi 'mi pe 'ka ni 'ɔ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ mɛɛ -bebe mu nu -a pele 'kaa -o wlayrɛ -glinle', 'bhɛɛ- 'dun- waa nu 'sɔle- wlale-.»

²⁵ «'Ke 'fɛzan- 'ɛ -ya -wɛnna bhla 'la ba, 'bhɛɛ- 'kee- 'fɛlii 'gborobhe 'ɛ ɔbwa 'ke 'ka -o 'bhɛ bhla 'ɛ ba 'pɛlii-. 'Ke 'bhɛ ɔkla, 'ka nu kɔkɔdele 'sanle- -a ta 'ke 'kaa pe dɔɔ: <Mɛɛzan, 'o mɔɔ -le, 'fɛ 'ɛ 'liigo- 'o ni>. 'Bhɛɛ- -e nu a -lɛkunle 'ka ni 'fɛ 'ɛ 'kpee dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ.>

²⁶ 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, 'ka nu -a pele -a ni dɔɔ: <-Kɔɔ' pɛbhla- 'eke- zi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -yi ɔmia 'eke- zi, 'bhɛɛ- 'e mɛɛ mu -daanna 'waa- -wa 'ɛ 'kpee -gbleba mu 'ɛ ta.>

²⁷ 'Bhɛɛ- Mɛɛzan nu -a pele 'ka ni 'ezin- dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ, -ka 'ka 'plɛngo- 'ɔ ma, 'ka mu -za 'yɔɔ- kle mu.>

²⁸ 'Bhɛ yi 'ɛ 'le, 'ke 'ka Abraamu 'pegee Izaki, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a *-lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpen ɔya bhla 'la ba *-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ɛ ta, 'ka nu 'ka gbɛɛbhe mu 'ɛ 'sɔnkpale 'bhɛɛ- 'ka wisi; 'bhɛɛ- -o nu 'ka blinle 'pɛlii-.

²⁹ -Amasrɔyi mɛɛ mu nu dale 'drunyan -danma' yrɛ 'ɛ 'kpen ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -o nu pɛbhlele -Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ɛ ta.

³⁰ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'ke mu -o zi zilɛɛ- mu 'le -zɔn, 'dun- 'mu nu klele -zanta' mu 'le too. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -o -zanta' mu 'le -zɔn, 'dun- 'mu nu klele zilɛɛ- mu 'le too.»

Zesu -janwoa Zeruzalemu ba zayi' (Matie 23.37-39)

³¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Farizi mu 'ɛ 'ke mu ɔnwa Zesu -din 'bhɛɛ- -o pe a ni dɔɔ: «'E Go -gɛ, 'bhɛɛ- 'e

ge yre -bhæeke' do □nɔɔ, -amasrɔyi -bhleŋgbe Erɔdi -a zi 'bhii- -yee' dɛ.»

³² 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka ge a pe 'yee- -gbɛŋgbɛni 'plalu mɛɛ 'la bhɛ -a ni 'kaa: 'Mi -o 'zina mu -gbin 'zi mɛɛ mu zi; 'bhɛ 'pegee 'ŋ 'yoo- gadɛ mu -bhee 'zi -zɔn 'pegee too. 'Bhɛɛ- 'ŋ nu yanlɛ 'ŋ 'woye- 'ɛ 'le -yrekpa'a yaga mi 'ɛ ma.

³³ 'Bhɛla- -yile, 'ŋ nu 'ŋ 'yɛgbaanlɛ Zeruzalɛmu 'taa ta gele 'ɛ zi, -zɔn 'pegee too, 'bhɛɛ- tootama. -Amasrɔyi -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mi 'ɛ yaa sɔ gale- yre -bhæeke' □nɔɔ 'ke yaa 'e go Zeruzalɛmu do -kplɛn ba.

³⁴ «'Ee! Zeruzalɛmu -wa la mu, 'Ee! Zeruzalɛmu -wa la mu! 'Ka mu -le -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- 'kee- mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- 'ka ta, 'ka kpoti pa 'mu ma, 'bhɛɛ- 'ka 'mu dɛ. Yaa 'sanlɛ- -zɔn ma 'ke 'an pe dɔɔ 'ŋ 'yoo- 'ka 'lɛkpale 'eke- ta 'bhii- maa da do 'bhɛ 'nɛ mu 'ɛ 'lɛkpa 'eke- ta -a gbɛŋrɔŋ- mu 'ɛ □la gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Duŋ- 'ka 'laa dɔlɛ -a -la do -titi.

³⁵ -Ka 'ka 'trɔnbado doo, -Waanbhaa' nu 'ka do -kplɛn 'tolɛ- -a nɔɔ-. 'Bhɛɛ- 'mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele- -li 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'ka nu -a pele yi 'la 'le dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan -Waanbhaa' 'tɔ 'ɛ 'yi, bhaa 'e -dɔɔbo!>»

14

Zesu -mlaan gade mi do -bheela -yitrɛ' yi do ma

¹ *-Yitrɛ' yi do ma, Zesu -ja pebhlele Farizi mu 'ɛ -o -kunlii 'ɛ do ba. -O 'pegee Farizi mu 'la 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, 'mu -yaa -a klɛza mu 'ɛ 'klɔsikun zii'.

² 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke mɛɛ do nule- dulalɛ Zesu 'lɛ ma: -mlaan ga -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ ma.

³ -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'Tonɔn daan mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'lɔkpale dɔɔ: «-Kɔɔa' 'tonɔn 'ɛ ta, -o sɔ mɛɛ -bheele' taa- waa sɔ -a -bheele' -yitrɛ' yi 'ɛ ma ɛɛ?»

⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o tagale □bwa. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale gade mi 'ɛ ma, 'ke 'bhɛ 'bheele, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ 'bhɛ ge 'bhɛ ba -lɛ ma.

⁵ 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu -o -lɔkpale dɔɔ: «'Ka -de 'gbu -le 'kee- -kla -a -nɛ 'le oo, 'kee- -kla -yaa' dri do 'le oo, 'ke 'bhɛ -balaa' -klɔŋ do -yi -yitrɛ' yi do ma, yaa nu 'bhɛ gole 'yee- -klɔŋ 'ɛ yi 'yee- -yitrɛ' yi 'gbu 'ɛ ma ɛɛ?»

⁶ 'Bhɛɛ- waa 'solɛ- 'bhɛ 'lɛkunle -a ni.

Zi -lɛɛ yaayrɛ a -za

⁷ Zesu 'a 'yelowoa 'bhii- -o mɛɛ mu 'la 'kpen 'siila- peleyrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'mu 'kpen 'yaa- zilɛɛ- yaayrɛ -lɛle' mu 'ɛ 'mu -la makun' zii', 'kee- -gɔɔn do bole- dɔɔ:

⁸ «'Ke mɛɛ do 'e 'siila- le dɔyrɛ nɔɔ- -zabla' do ta, 'yaa gele yaale zilɛɛ- yaayrɛ 'ɛ 'bhɛ □nɔɔ. -Amasrɔyi 'ke -o mɛɛ -bhæeke' do -siila 'yee- le dɔyrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ gbilaan -yiya' 'bhi ni 'ezin-,

⁹ 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'kpen zeti- mi 'ɛ □nwa 'waati 'la ba, 'ke -ya □pia 'bhi ni dɔɔ: <'E 'wlen-, 'bhɛɛ- 'e 'yaayrɛ- 'ɛ 'na mɛɛ 'lɛɛ- ni.> 'Ke 'bhɛ □kla, -yrala' nu dɔlɛ 'e ma, 'bhɛɛ- 'e nu gele yaale mɔkpen' -zanta' zizan-.

¹⁰ Drɔɔn' 'ke -woo 'e 'siila- yre do □nɔɔ, ge yala- mɔkpen' -zanta' yaayrɛ 'ɛ 'bhɛɛ- □nɔɔ; 'kooko- 'e zeti- mi 'la 'bhɛ 'e 'siila-, 'ke 'bhɛ 'a □ya 'bhii- zizan- 'yaayrɛ- 'ɛ -gaale' laa -o 'e ba, 'bhɛ sɔ -a pele- 'e ni dɔɔ: <'Ŋ 'bhɛgwlen- nu yala- zilɛɛ- -gɛ!> 'Ke 'bhɛ □kla, 'e ŋgblo ma sɔ 'ŋgole -o mɛɛ mu 'la 'kpen 'siila- 'mu 'yre ma.

¹¹ -Ayile, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'gbu magbaandɛ mɛɛ ma, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ mavɛɛlɛ, 'duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'gbu mavɛɛ, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ magbaandɛlɛ.»

¹² 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan Zesu 'siila- pebhleyrɛ 'ɛ nɔɔ-, Zesu pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'Ke 'ya zi 'bhii- 'e mɛɛ mu 'sii- pebhle ma 'e ba -yrekpa'a' oo, yromazi oo, yaa klɛlɛ 'e 'bhɛgwlen- mu oo, 'e nɛɛnɛ- mu oo, 'e 'yienii mu

oo, 'e -din -naflo zan mu 'ε -o 'kedo- 'kpo 'le; 'kooko- 'bhe mu laa nu 'e 'siile- 'ezin- pebhle ma 'mu ba, 'bheε- -o 'yaa- -za 'wlan 'ε -zigo' 'ε ma.

13 'Dun- 'kee 'yoo- mεε mu -lewεε' 'feti ta pele do klele-, 'kee- □kla 'kooflenzan mu 'le oo, -flugba mu 'le oo, gaan 'siele- mu 'le oo, 'bhe 'pegee -yre 'wi mu, 'mu -la 'sii- 'yaa- pebhle 'ε ma.

14 'Kee 'bhe □kla, 'yaa- pe -yi nu -nrāl', -amasroyi waa nu 'solε- -a -zigole 'e ma 'ke -woo 'e sii pebhle ma -o ba boolazi. -Waanbhaa' nu 'bhe -zigole 'e ma mεε -ledoole mu bwe yi 'ε 'le gale ba.»

Mεε -lewεε' pekoo- -gbene do ma -gōōn
(Matie 22.1-10)

15 Mεε 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, -o do 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'male-, 'ke 'bhe 'a 'pele Zesu ni dō: «-O nu mεε 'la zan 'siile- pele ma *-Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε ta, 'bhe zan a pe -yi nu -nrāl'.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dō: «-Yrekpaa' do mεε do mεε mu -lewεε' pebhle -koo -gbene do -kla, 'bheε- -e mεε -bebe -siila 'bhe ma.

17 Pebhle 'waati 'ε 'bhōle-, 'kee- yaa 'fe 'ε □la yewone 'ε do winbōle 'kaa 'bhe ge a pe mεε mu 'ε ni dō -o nu, pe 'ε 'kpen 'lebengole -o.

18 'Dun-, -o 'kpen do do a 'pele- -saan 'bhe yewone 'ε ni dō waa sō nule- -yaa' peleyre 'ε □nō. Mεε -lwa mi 'ε 'bhe pe 'yee- yewone 'ε ni 'kaa -ya pe -a zan 'ε ni dō: -A 'zoolε-, dō yaa nu 'solε- gele- pebhleyre 'ε □nō, -amasroyi -e gba do -lwa -e gele- 'pwεε- 'bhe ta.

19 -A ple mi 'ε 'bhe pe -a ni dō, 'bhe 'laa nu 'solε- gele- pebhleyre 'ε □nō, -amasroyi 'bhe dri vu -lwa, 'bheε 'bhe gele- 'mu -yidanle 'bhe a gbabhe 'ε ta.

20 -A yaga mi 'ε 'bhe pe a ni 'ezin- dō 'bhe 'laa sō gele- pebhleyre 'ε □nō, -amasroyi 'bhe le do □sia 'edreεle.

21 'Bhe klele 'te, 'ke yewone 'ε 'niinale -a zan ba, 'bheε- 'kee- 'woomεε mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'yiklale 'bhe 'kō. -Ayile 'ke 'fezan- 'ε -ya zrupliile', 'bheε- 'ke -ya pele- -yaa' yewone 'ε ni dō: <Ge blaale- -wa 'ε 'kpee -gbleba mu 'ε 'pegee -kpan mu 'ε ta, 'bheε 'kooflenzan mu oo, -flugba mu oo, -yre 'wi mu oo, 'bhe 'pegee mεε gaan 'siele- mu, -o 'kpen 'sii 'kaa -o nu -ge.>

22 'Bhe blaani 'waati sa, 'ke yewone 'ε 'nule -a pele -a zan ni dō: <'N Zan, 'e pe 'η mεε 'la zan mu 'sii- 'η 'bhe □kla, 'dun- yaayre 'ε 'ke □bwa, 'bheε- mεε laa -o 'mu ta.>

23 'Bhe klele 'te, 'ke -a zan 'a pele- 'a ni dō: <Ge gba la zi mu 'ε 'lii, 'bhe 'pegee 'fe -gbenj mu 'ε zi, 'bheε- -a pe mεε nu 'ε ni 'kaa -o nu kpanma 'η ba, 'kooko- 'an 'fe sō 'pale.>>

24 'Bheε- -e pe dō: «'N mεε -lwa mu 'la 'siila- pele 'ε ma, -o 'kedo- 'kpo laa nu 'an pe 'ε 'ke 'bhleε.»

Mεε kle Zesu a -klanlane 'le gōne- 'la gbēen-
(Matie 10.37-38)

25 -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -za- maa' 'srε do -yaa 'taawo zii' 'eke- zi. 'Bheε- 'ke -ya -le 'niinale 'mu ta, 'bheε- 'ke -ya pele- 'mu ni dō:

26 «'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe kle 'an pe -klanlane 'le, 'ke 'η -za 'laa 'solε- 'bhe zan 'ε ni 'ke 'bhe kan 'bhe de oo, 'bhe neε oo, 'bhe neεne- 'gwlaan- 'pegee 'bhe neεne- le mu ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'gbu ta; 'bhe zan laa nu 'solε- klele- 'mi 'an pe -klanlane 'le.

27 'Ke mεε 'la zan laa dōle -yren 'ε 'kpen -glōn 'bhlele- -la 'fōke 'bhe ge 'tenle- -a gale ma, 'bheε 'kee- do 'η zi, 'bhe zan laa sō klele- 'mi a pe -klanlane 'le.

28 'Ka -de 'gbu -le 'ke -ya zi 'bhii- -e 'sangaso do dō, yaa yalaa' 'elwale 'pe, 'bheε- -e nu -gōli' yεke- 'la 'wlale- 'yee- 'sangaso dōle 'ε 'yi, -e 'bhe nō. 'Bheε- 'kee- -a gbε nu 'solε- 'yee- 'sangaso 'ε dōle- ta -e 'bhe 'yaango-.

29 'Ke yaa 'bhe klele 'elwale 'pe, 'kee- 'yee- 'sangaso 'ε dōle- -saan,

'bhεε- 'ke yaa -a -leyanle, -e nu klele mɔkpen' a pe 'sonsipε 'le.

³⁰ 'Bhεε- mεε mu nu -a pele dɔɔ: <Mεε 'lεε- -e -yaa' 'sangaso 'ε dɔle -saan, 'bhεε- yaa 'sɔle- -a -leyanle.>

³¹ 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-, -bhlenḡbe 'ε -dele sɔ -wlenle' -bhlenḡbe 'bhεεke do 'kaama- 'kaa -e gwledanle 'bhε ba, 'ke yaa -yaa' gwledan mu 'ε 'nɔɔle- 'elwale 'pe εε? 'Kee- -yalaa' 'pe, 'bhεε- -ya kle ḡɔnε- 'la ḡbεεn- 'bhεε- 'yee- 'pegee -yaa' gwledan mu 'waa vu 'ε -o sɔ gwledanle -bhlenḡbe 'bhεεke do 'ε 'pegee 'bhε a gwledan mu 'waa mia do 'ε ba, -ya 'kpeeledan 'bhεε- ma 'elwale 'pe.

³² 'Dun- 'ke -ya □ya 'bhii- waa sɔ gele- gwledanle 'mu ba, -e mεε do winbɔ 'bhε -bhlenḡbe 'bhεεke do 'ε ba, 'ke 'bhε 'laa 'bhɔle- -li -o -din 'waati 'la ba, 'kaa -o 'ploɔ- ḡwle 'ε ma, 'bhεε -o -bhoolaya dɔ -o plen-.

³³ 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka do 'kpɔ 'laa sɔ klele- 'mi a -klanlanε 'le 'ke 'bhε zan laa 'bhε 'niigole 'bhε 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen 'yi 'elwale 'pe.>

*Wε -za
(Matie 5.13; Maki 9.50)*

³⁴ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɔkpen' a 'yaango- 'bhii- wε -o 'ke pe -lrele' do 'le. 'Dun- 'ke -a -nraleyā 'ε -ḡwa -a -yi, -o sɔ -a -nrāle' -mε pe -la -le εε?

³⁵ Yaa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- -li 'trε 'pegee 'trε ti ma. 'Bhεε- -e kle 'ke blin pe 'le. 'Ke -za 'lεε- 'yima 'trɔn -o 'ka ḡḡblo ma, -kaa -yima'!»

15

*-Bhlaa do ma -ḡɔɔn
(Matie 18.12-14)*

¹ 'Nisrakun mu 'ε 'kpen 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε -woo mabεenna Zesu -din, 'bhεε- -woo 'trɔnkpale -saan -a wojan mu 'ε □la.

² -Ayile, 'ke Farizi mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε -woo zrupliile', 'bhεε- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kaa -glin doo, mεε 'lεε- -e dɔ -a -la 'ke mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε nu yaale -a -din a ma, 'bhεε- -o 'pegee 'mu pebhle 'eke- zi.»

³ Zesu 'trɔnbɔle 'bhε -jan 'ε 'yi, 'kee- -ḡɔɔn 'lεε- 'bhε bɔle- -o ni dɔɔ:

⁴ «'Ke -bhlaa -kεmε do -o 'ka do 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke -a do □nia -o ba, yaa nu -o -vin mia yizie bhε vu ta 'srwayizie 'ε 'tolε- -a -zanta' -bɔn 'yi -bɔn 'bhlele- ma, 'bhεε- -e ge -a do 'la 'bhε □nia 'bhε ziglinyε nɔɔ- 'sani- ya ye εε?

⁵ 'Ke -ya □ya, -a zrukpaā' ḡbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, -ya kpa -a bhlo ta.

⁶ 'Bhεε- 'kee- □nwa 'kele- 'fε 'le ma, -ya bhεḡwlen mu 'ε sii 'bhε -ya pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'bhεε- -kɔɔ' 'ḡ zrukpaā' maza 'ε 'yicien- 'eke- zi! -Amasrɔyi 'an -bhlaa 'lεε- □nia bi 'bhεε- 'an 'ye ḡbε drεεwoa.>»

⁷ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -za 'yɔɔ- kle mi do 'kpɔ 'ploola- -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- 'ke -ya 'ḡbu □naa -Waanbhaa' ni, zrukpaā' -ḡbεnε nu klele lafle' 'yi -Waanbhaa' ba 'bhε -zayi'; 'yee- do -kplen a zrukpaā' 'ε 'bhε -ḡbεnε 'yi nu yale 'ke 'bhε kan mεε -lɛdɔɔle mia yizie bhε vu ta 'srwayizie 'la 'ke 'mu laa 'ploole- 'mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- waa -o 'ḡbu 'nalε- -Waanbhaa' ni 'mu ta.»

-ḡɔli' 'tanbha 'pu do 'la □nia 'bhε ma -ḡɔɔn

⁸ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhεε- 'ke -ḡoli' 'tanbha vu -o le do 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke -a do 'kpɔ □nia -a 'kɔɔ 'fε 'ε □la, yaa -za 'lεε- 'bhεε- kle εε? 'Nḡ bhε -e -yaa' -lanbha 'ε bhi, 'bhεε- -e 'fε 'ε □la ḡo -maa 'le 'elrele, 'sani- -ya ye.

⁹ 'Ke -ya □ya bhla 'la ba, -ya bhele mu 'ε 'pegee -a -din mu 'ε 'kpen sii, 'bhεε- -ya pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'bhεε- -kɔɔ' 'ḡ zrukpaā' maza 'ε 'yicien- 'eke- zi! -Amasrɔyi 'an 'tanbha do 'lεε- -e □nia bi, 'bhεε- 'an ye ḡbε drεεwoa- 'ezin-!>

¹⁰ 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ε zrukpaale nu klele 'egbenele, 'ke -za 'yɔɔ kle mi do 'kpɔ 'ploola- -za 'yɔɔ klele ma, 'bhεε- 'ke -ya 'ḡbu □naa -Waanbhaa' ni.»

'Ḡwlaan- ḡblaan do ḡbε ple ma -ḡɔɔn

11 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ do gbe -yaa plɛ.

12 -Yrekpaa' do, -nwagwɛn' mi 'ɛ pe -a dɛ 'ɛ ni dɔɔ: <'N dɛ, 'yaa- -naflo 'ɛ -yicien' 'o ma, 'bhɛɛ- 'ye 'an pɛ 'cien 'na.> 'Bhɛla- -yile 'ke -o dɛ 'bhɛ a -naflo 'ɛ 'yicienle -o mɛɛ plɛ -kpen ma.

13 'Waati sa 'kanle- blaɛn, 'ke 'yee- -nwagwɛn' mi 'ɛ -e -yaa' pɛ 'cien 'ɛ 'kpen gɔnle-. 'Bhɛɛ- -e 'bhɛ ma -gɔli' 'ɛ ɲsia, 'kee- gele- 'klɛɛn gbɔɔn do -yi. -E -yaa' -gɔli' 'ɛ 'kpen 'siɛla- le mu ta 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

14 -E -yaan -a 'cien 'ɛ 'kpen 'sielele bhla 'la ba, 'ke -gu -gbɛnɛ do dole- 'bhɛ 'klɛɛn 'yi mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -a -yɛbatɛdɔle -saan.

15 'Bhɛla- -yile, -e -ja -kɔntran' 'kanle- 'yee 'klɛɛn 'ɛ 'yi mɛɛ do ba. 'Bhɛ mɛɛ 'ɛ 'bhɛ pe a ni 'kaa -ya -yɛkpa' 'bhɛ a ɲswa mu 'ɛ ba.

16 -E -yaa zi 'bhii- -wa gba ɲswa mu 'ɛ 'le pɛbhle 'ɛ 'ke ba, 'duɲ- waa -a gbalɛ 'bhɛ 'kɛdo- 'kpɔ ba.

17 'Bhɛla- -yile, 'ke -ya 'kpeɛɛdanle 'sanle -a 'gbu 'si 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N dɛ a yewonɛ mu 'ɛ -o le pɛbhle mu 'ɛ waa -o sa, 'bhɛɛ- 'mi -o ga 'zi -gɛ gbɔn 'kɔɔ!

18 'Kee- ɲkla, 'ɲ nu gele 'ɲ -zanta' 'ɲ dɛ ba, 'bhɛɛ- 'ɲ nu -a pɛɛ -a ni dɔɔ: 'N dɛ, 'ɲ -za 'yɔɔ- ɲkla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni.

19 'Bhɛ -gaale' laa -o 'ɲ ba 'ke 'ye 'ɲ kun 'ezin- 'bhii- 'e gbe do. 'N 'kun 'bhii- 'yaa- yewonɛ mu 'ɛ do gbɛɛn- >

20 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- nule- -a dɛ ba. -A dɛ -yɛkpaɛ -a ma 'egbɔɔnle, 'ke -a -yɛnklale 'bhɛ ma 'eyɔɔle. 'Bhɛla- -zayile, 'ke 'bhɛ gele- -a -lɛpale blaale-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a -tuubɔle.

21 'Bhɛɛ- -e pe -a dɛ ni dɔɔ: <'N dɛ, 'ɲ -za 'yɔɔ- ɲkla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni, 'bhɛla- -yile, 'yaa 'ɲ 'kunle- 'ezin- 'bhii- 'e gbe.>

22 'Duɲ- -a dɛ pe 'bhɛ a yewonɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: <-Ka nu blaale- dunɛ- gbɔɔn 'la 'bhɛ 'lrele- -yiya' dunɛ- mu 'ɛ 'kpen ni 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- -ka 'bhɛ 'kla 'a ta. -Ka gbe ma piibhɛnɛ do bɔ -a

gbe -nɛbhɛ' 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -ka -sawla 'wla -a gaan ma.

23 -Ka ge dri -nɛ blaale 'ɛ 'kun, 'bhɛɛ- 'kaa dɛ; 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'a bhle. 'Bhɛ blaɛn, -kɔɔ' -zabla' -kɔɔ' zruk- paa' ta.

24 -Amasɔyi, 'ɲ 'nɛ 'la 'yele- -gɛ bhɛ, -e -gaa bi, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba -zɔn; -e ɲnia bi, 'bhɛɛ- 'wa 'ye gbe drɛɛwoa- -zɔn.> 'Bhɛla- -yile -woo zrukpaɛ' ma -zablale -saan.>

25 «'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'yee- mɛɛ 'ɛ gbe -lwa mi 'ɛ 'yaa- gba la. 'Bhɛ da bhla 'ɛ zi gba 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ bhɔlawoa -waa' 'fɛ 'ɛ -din, 'ke 'bhɛ 'srokpaɛli mu 'pegee 'srotanwli mu male-.

26 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'bhɛ yewonɛ mu 'ɛ do 'siile, 'bhɛɛ- 'kee- 'fɛ 'le maza -yilɔkpale 'bhɛ ma.

27 'Bhɛ yewonɛ 'ɛ pe -a ni dɔɔ: <'E 'nwagwɛn- 'la -ja 'drunyan zi, -e ɲnwa -zɔn. -Ayile 'e dɛ pe dɔɔ -o dri -nɛ blaale 'ɛ dɛ -a ni. -Amasɔyi -a gbe 'ɛ ɲnwa -a ba 'edɔɔle.>

28 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -ya zrupliile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ yaa -o gele- -o ba -lɛ ma. 'Bhɛla- -yile 'ke a dɛ 'pwele, 'ke 'bhɛ gele- -sromabɔle -a ni.

29 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a dɛ ni dɔɔ: <'E 'trɔnkpa 'ɲ ni doo, -zɔn 'laa 'ɲ 'sanle- 'ke 'ɲ yewo 'e ni yi 'oo yi, 'bhɛ 'pegee 'mi 'taawoa ɲ 'tanji 'e 'wojan- mu 'ɛ 'kpen ta. 'Bhɛɛ- 'duɲ- 'yaa bhoonɛ- do 'kpɔ 'nale- -lido' 'mi ni 'ke 'mi 'pegee 'ɲ 'bhɛgwɛn- mu 'ɛ 'o sɔ -zablale 'o zrukpaɛ' ta 'eke- zi.

30 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'e gbe mɛɛ kloo 'lɛɛ-, 'bhɛ -ja 'yaa- -naflo 'ɛ 'kpen 'siɛle- gwɛn -wɛɛ le mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e nulawoa -zɔn, 'e dri -nɛ blaale -gbɛnɛ 'ɛ ɲdia -a ni.>

31 'Bhɛla- -yile, 'ke -a dɛ 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'N 'nɛ, 'bhi -o 'ɲ -din yikpenseɛ ta, 'ɲ 'kɔɔpɛ- 'tolɛ- 'kɔɔpɛ- 'yaa- pɛ -le 'mu 'kpen 'le.

32 'Duɲ-, -kɔɔ' -kɔɔ' 'yinra-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -zabla' zrukpaɛ' ta; -amasɔyi 'e 'nwagwɛn- 'lɛɛ- 'yaa- 'bhii- -e -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba. -E ɲnia bi 'bhɛɛ- 'wa 'ye gbe drɛɛwoa- >>

16

-Goli' magaan mi 'la bakanle laa

-o

¹ Zesu pe 'ezin- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «Pεzan do -yaa, 'bhεε- -goli' magaan mi do -yaa -a 'kɔɔ. Yi do ta, -o □nwa -yaa' -goli' magaan mi 'ε □lwa 'wlalε- -a 'kɔɔ dɔɔ 'bhε -yaa' -goli' 'ε 'sie zii'.

² -Ayile, 'kee- yaa -goli' magaan mi 'ε 'siile, 'bhεε- 'kee- 'bhε -lrɔkpale dɔɔ: <'Mi 'e ma jan do -maa. 'Mi 'a □maa dɔɔ 'yaa 'an -goli' 'ε 'siela-; 'bhεla- -zεεle 'ye 'an -goli' 'ε □kla 'ke pe 'oo pe 'la 'le, nu 'bhε 'yipe 'η ni, 'bhεε- 'e jila. -Amasrɔyi 'yaa nu klεle -li 'an -goli' 'ε magaan mi 'le.>

³ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'Nj zan -o zan 'η -gbinlawolε 'an ye 'ε ta bhe, 'η sɔ -a klεle- 'nale- -a ma εε? Gba la yewo fanjan- 'laa -o 'η ta, 'bhεε- 'naa sɔ 'η 'yɛwole mεε mu ma, -yrala' 'ε 'kɔɔ.>

⁴ 'Bhε 'yi, 'ke -za do dɔle- -a 'kpee, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: <'Nj nu -za do klεle 'kooko- 'ke 'η zan 'η -gbian 'an ye 'ε ta, mεε 'ke mu sɔ 'η 'sile 'mu ba.>

⁵ 'Bhεla- -yile, -a zan a ca mu -yaa mεε 'la zan mu ma, 'kee- 'mu 'kpen 'siile do do -a ba. 'Bhεε- 'ke -ya -lwa mi 'ε 'bhε 'lrɔkpale dɔɔ: <'Nj zan a ca -wεε' -le 'e ma εε?>

⁶ 'Bhε pe -a ni dɔɔ: <-Yrɔn 'gbonḡbo 'yan -kεmε do.> 'Bhε klεle 'tε, 'ke -goli' magaan mi 'ε -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: <'Yala- -gε blaale- doo, 'yaa- 'sεwε 'ε 'si, 'bhεε- -a yɔɔnde -yrɔn 'gbonḡbo mia plε bhε vu.>

⁷ 'Bhε blaḡn, 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ε -e mεε -bhεεke' -lrɔkpale 'ezin- dɔɔ: <'Bhεε- 'bhi 'lεε-, 'η zan a ca -wεε' -le 'bhi ma εε?> 'Bhε pe -a ni dɔɔ: <'An pe ca 'ε -yoo pεbhε -bɔtɔ -kεmε do.> 'Bhε klεle 'tε 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ε -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: <'Yala- -gε blaale-, 'yaa- 'sεwε 'ε 'si, 'bhεε- -a yɔɔnde mia yizie.>

⁸ 'Bhε blaḡn, 'yee- -goli' magaan mi 'la bakanle laa -yaa, -a zan 'ε 'bhε 'a 'tɔ 'wlan □pia -yaa' -dawliya 'ε ma.> 'Bhε blaḡn, 'ke Zesu 'a 'pele

dɔɔ: «'Drunyan ta mεε mu 'lεε- -woo 'eke- 'kungbeya do -waa' -za mu 'ε 'yi, 'ke 'bhε kan -Waanbhaa' a pε mεε mu 'la 'taawo zii' 'tεbhile ba 'mu ta.>

⁹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka 'drunyan ta -dawli' ma -naflo mu 'ε □sia, 'bhεε- 'ka □bhwa mεε mu ba 'kele-, 'bhεε- 'ke 'ka bhεḡwlenya -glinna 'kele-, 'ke 'kaa pε 'trε ta 'ε □yaan yi 'la ta, 'ka sɔ -bhεele' -o ma -Waanbhaa' a -wa 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε □nɔɔ.

¹⁰ 'Ke mεε 'la zan zru -o do -za 'fiεntrɔnne mu 'yi, 'bhε zan zru nu klεle do -za -gbεnε klεle- 'yi 'ezin-. 'Duḡ- 'ke mεε 'la zan -lεdɔɔle laa -o -za 'fiεntrɔnne mu 'yi, 'bhε zan 'ε -lεdɔɔle laa -o -za -gbεnε mu 'yi 'ezin-.

¹¹ 'Duḡ- 'ke 'ka 'lεdɔɔle laa klεle 'drunyan 'lεε- ta -dawli' ma -naflo ma mu 'kungbeya 'ε ma, -dele nu 'sɔle- 'bhε 'kpale 'ka 'yi, 'bhεε- -e -naflo -zeze mu gbεkpa 'ka 'kɔɔ εε?

¹² 'Bhεε- 'ke 'ka zru laa -o do 'ka -vindo' mi a -za ma, 'ka 'gbu a pε -o 'kela 'le, -dele nu 'sɔle- 'bhε gbεkpale 'ka 'kɔɔ εε?>

¹³ «Mεε do laa sɔ yewole -kunlii plε ni 'eke- ma. 'Kee- 'bhε □kla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bhεε- -a -bhεεke' do 'ε -za sɔ a ni. 'Ke -a lii biile □bwa -a do 'yi, -e nu -a -bhεεke' do 'ε mavεεle. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka 'laa sɔ klεle- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhεε- 'ka klε -goli' a lu 'le 'ezin-.>

Zesu wlan ma jan -glɔɔn -bebe 'wo zii'

(Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)

¹⁴ Farizi mu 'la 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'wojan- mu 'ε □la, -o -yaa Zesu malrɔgo 'zi, -waa' -goli' 'flɛnya- 'ε ma.

¹⁵ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: <'Ka mu, 'ka 'ka 'gbu klε mεε -lεdɔɔle mu 'le mεε mu -yrε ta. 'Duḡ- -Waanbhaa' 'ka zru mu 'ε dɔ. 'Bhεε- -za 'la 'bhε -o mεε mu -yrε 'yi -za -gbεnε 'le, 'bhε -la vensi -Waanbhaa' yin 'lii.>

*'Tonj 'pegee -Waanbhaa' a -bh-
lengbeya 'ε -za*

16 «Moizi a 'tonj 'ε 'pegee -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mu 'ε -waa 'sɛwɛ mu 'ε 'senj -danj' -le Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a pɛ 'waati 'bhɛɛ- 'le. -A 'san Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'nu yi 'ε ma, -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale 'ε 'wo zii', 'bhɛɛ- mɔkpen' -o dɔ 'zi 'egloole 'ke -o wla -yaa' -bhlengbeya -wa 'ε ta.

17 'Dun- laflɛ' 'pegee 'trɛ nu 'kanɛ-, 'dun- -Waanbhaa' 'a 'tonj 'ε gɔ 'fientronne do 'kpɔ 'laa nu 'solɛ- gole- -a ba -titi.»

18 «'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -ploola 'bhɛ 'na 'ε ma, 'bhɛɛ- 'kee- le -bhɛɛke' 'yalaa-, -e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhɛ 'le bhe. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan le 'la 'ke 'bhɛ □nɔɔ -ploola 'bhɛ ma 'bhɛ 'yalaa-, 'bhɛ zan 'ε 'bhɛ -yanbhɔɔya -la □kla 'bhɛ 'le bhe 'ezin-.»

*-Naflo mɛɛ do 'pegee Lazaa ma
-gɔɔn*

19 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Elwale -sɔ, -naflo zan do -yaa; -e -yaa dunɛ- 'plɛɛle- -lrele' mu -la kla -a ta. Yi 'oo yi, -tron maza -le -yaa sɔ -a ni, 'bhɛ 'pegee pɛbhle -lrele' -yaa sɔ -a ni.

20 'Bhɛɛ- -o -yaa 'kɔɔflenjan do sii Lazaa. Bhɛ mu -yaa -a 'flɛ 'ε ma, 'bhɛɛ- -a yilale -yaa -naflo zan 'ε -yaa 'fɛ 'ε 'lɛ ma.

21 'Ke pele piinɛ- mu 'la 'yaa- balaa' -naflo zan 'ε -yaa -tabali 'ε □la, 'yee- Lazaa -yaa 'mu -la bhle. 'Bhɛɛ- -gbaan' mu -yaa -yaa' bhɛ mu 'ε 'liiplaa-.

22 'Bhɛ ya 'ε 'yi 'tɛ, 'ke Lazaa klele- 'ke siele', 'bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' mu 'ε gele- -a lii 'ε 'le Abraamu -din laflɛ' 'yi. 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'yee- -naflo zan 'ε klele- 'ke siele' 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ke -wa binle-.

23 'Dun- 'yee- -naflo zan 'ε binle blaɛn, -e -yaa -yrenbhle' zii' 'ebebele gbaa mu a -wa 'ε ta. -Ya ngblo -lawlenle 'ke -a -yɛkpale Abraamu ma 'egboonle laanima. Lazaa -yaa 'bhɛ -din.

24 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- -gbekanle 'egloole, 'ke -ya pele- dɔɔ: <'Nj -gbɔɔ Abraamu, 'η 'yrenkla 'e ma, -a pe Lazaa ni dɔɔ -ya gbɛ -nɛbhɛ' do □zwan -yi ba, 'bhɛɛ- -e nu 'η blina- 'ε 'twale- 'ke 'bhɛ 'le, -amasɔyi 'η 'yoo- yren 'yɔɔ- bhle 'zi 'tɛ 'lɛɛ- 'yi -gɛ.>

25 'Dun- Abraamu pe -a ni dɔɔ: <'Nj 'nɛ, 'bhɛ -za 'ε 'bhɛ 'laa -o -li 'e 'kpee ɛɛ, 'e 'yaa- 'e 'yɛ ma 'waati 'la ba, 'e pɛ -bebe 'srɔɔwoa-, 'bhɛɛ- Lazaa -yrenbhla 'ebebele 'bhɛ 'waati 'ε ba. -E □nwa -a zrukpa' yɛ -la nɔɔ- -zɔn -gɛ, 'bhɛɛ- 'bhi -o -yrenbhle' zii'.

26 'Bhɛɛ- 'dun-, -gluu 'trole- -gbɛnɛ do -o 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu plɛn-; -asiikɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia- dɔɔ 'bhɛ -o gole- 'o ba, 'bhɛɛ 'bhɛ ge 'ka ba laale, 'bhɛ zan laa sɔ 'bhɛ klele-. 'Bhɛɛ- 'bhɛ klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia dɔɔ 'bhɛ -o gole- 'ka ba ye, 'bhɛɛ- 'bhɛ nu 'o ba -gɛ, 'bhɛ zan laa sɔ.>

27 'Bhɛɛ- 'yee- -naflo zan 'ε pe dɔɔ: <'Ke -yoo 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'e 'zoole- 'η -gbɔɔ Abraamu, Lazaa 'winbɔ- 'drunyan ta 'η dɛ a 'fɛ 'ε □la.

28 'Nj nɛɛnɛ- 'soo -o 'bhɛ □nɔɔ ye, -e ge -o 'kpeelɛkan, 'bhɛɛ- -ya pe -o ni dɔɔ waa nule 'η 'yoo- -yrenbhle' zii' yɛ 'la □nɔɔ -gɛ 'bhɛ □nɔɔ.>

29 Abraamu pe -a ni dɔɔ: <*'Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -woo -o -din ye. 'Bhɛ mu sɔ -o 'kpeelɛkanle, -woo 'tronkpa 'mu 'wojan- mu 'ε □la.>

30 'Dun- 'yee -naflo zan 'ε pe Abraamu ni dɔɔ: <'Nj -gbɔɔ Abraamu, 'bhɛ 'laa 'a 'yibhɔ-. 'Dun- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -ja -o ta ye, -o 'kpeelɛkan zayi', -o nu 'ploole- -waa' 'taawogbeya 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhɛɛ- -o 'taawo- -Waanbhaa' a zru maza 'ε ta 'tɛ.>

31 Abraamu pe -a ni dɔɔ: <'Ke waa dɔ -a -la 'ke -woo 'tronkpa Moizi a 'tonj mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ε 'mu 'wojan- mu 'ε -la, 'ali- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'waa nu dɔɔɛ -a □la 'sekeseke 'ke -woo kpa 'bhɛ zan 'ε 'wojan- 'ε 'yi.>>

17

-Za 'yoo- 'pegee -za 'yoo- -sroma
'yanza-

(Matie 18.6-7; 18.21-22; Maki
9.42)

¹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni
doo: «'Waati 'ε 'kpen ba, bhaaplen
mu bala- pe mu -o -za 'yoo- 'yi. 'Dun-
'ke mεε 'la zan □kla bhaaplen mu
bala- pe 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe zan ta
-yren!

² 'Ali- 'ke -o vle -kpuη -gbεε do
-yrela bi 'bhe zan blina-, 'bheε- 'ke
-wa -blinna weyi- 'ε ba, 'bhe mabhaa
-yaa nu bhole 'bhe zan 'ε ma, 'sani-
'kee- -nε 'fiētrōnne mu 'la bhe 'mu
do 'kpo balaa' -za 'yoo- 'yi.

³ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele!
'Kee nεεε- do -za 'yoo- □kla, -a pe -a
ni doo -e -za 'yoo- -kla. 'Kee- -ploola
'bhe -za 'yoo- 'ε ma, -yaa' -sroma
'yan.

⁴ 'Kee- -za 'yoo- -kla 'e ni -gloōn 'sr-
waple- -yrekpa' do □la, 'bheε- 'kee-
□nwa -a pele 'e ni -gloōn 'srwaple-
doo 'e -yaa' -sroma 'yan, -yaa' -sroma
'yan.»

'Kpaleya Zesu 'yi 'ε -glōoya'

⁵ Zesu a 'winbōwo mu 'ε -wa □pia
-a ni doo: «Mεεzan, 'waa- 'kpaleya 'ε
-a baankla' -a ba!»

⁶ 'Bhe klele 'tε, 'ke Mεεzan Zesu 'a
'pele -o ni doo: «'Ali- 'ke 'ka 'kpa-
leya 'ε -yoo bi 'efiētrōnnele 'bhii-
mutaadi bhe do gbεεn-, 'ka 'yaa- nu
'solε- a pele- -yri diin 'la bhe 'bhe ni
doo 'bhe yro 'bhe gbaanyre 'ε □nōō,
'bheε 'bhe ge gbaan weyi- 'ε ba. 'Bhe
-yaa nu 'bhe klele 'ka 'liiwli- ta.»

Yewonε woye -o 'kela 'le

⁷ Zesu 'pe 'ezin- doo: «'Ka -de 'gbu
-le 'ke 'bhe a yewonε do yalaa' -bhlaa
mu gooba, 'bheε- 'ke 'bhe -daa gba
la, 'kee- 'bhe □ya, -e sō -a pele- 'bhe
ni doo: «-A kle blaale- 'bheε- 'e nu
pebhlele εε?»

⁸ 'Yooye-, 'η bhe □ya pe 'bhe ni doo:
'«Yaa- gba la ge pe mu 'ε go 'e ta,
'bheε- 'ye 'η 'le pele 'ε dōcie-, 'bheε- 'η
'bhe bhle 'pe. 'Kee- 'mi □yaan bhla 'la

ba; 'bheε- 'e sō 'yaa- pe pe 'ε 'bhlele,
'bheε- 'e -yi mi 'bhe ta.»

⁹ 'Ke 'yaa- yewonε 'bhe 'bhe 'woye-
'ε □woa, 'e sō 'bhe 'pubole 'bhe ma
εε?»

¹⁰ Zesu pe -yaa' pe -klanlanε mu
'ε ni doo: «'Ka mu a pe -za 'ε -yoo
'bhe -la gbεεn- 'ezin-. -O pe 'ka ye 'la
'wo 'ke 'ka □yaan 'bhe 'kpen 'wolele
'waati 'la ba, 'ka nu -a pele doo: «'O
mōō -o 'ke yewonε droη -la -le; 'woo
'woye- 'ε 'bhela- □woa bhe.»»

Zesu -kpaandε' mi vu -bheela

¹¹ Zesu ge bhla zi Zeruzalemu 'taa
'ε ta, -e -kaan Samari 'pegee Galile
'kleen ple 'ε 'plen-.

¹² -E -yaa zan wlale bhla 'la ba -wa
do ta, 'ke -kpaandε' mi vu nule- -a
-lepale. -O □bwa -a ma 'egbōōnle,
'bheε- -wa 'siile -saan 'egloole doo:

¹³ «'O Daan mi Zesu, 'o 'yrenkla 'e
ma!»

¹⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o
ni doo: «-Ka ge 'ka 'gbu 'fle mazrōn
'sraka 'lena mu 'ε ni.» -O -yaa ge
'zi bhla 'la ba 'bhe mu ba, 'ke -o ma
-kpaan 'ε gole-, 'bheε- 'ke -o -bheele'.

¹⁵ -O do 'a 'yelawoa 'bhii- 'bhe
ma -kpaan 'ε golawoa, 'ke 'bhe ni-
inale 'bhe gaan -gluu do 'ε 'yi 'kee-
-Waanbhaa' 'tōbhole 'egloole.

¹⁶ -E bhole Zesu -din, 'ke -ya 'kpo
zenle- 'bhe 'lεε, 'bheε 'kee- 'bhe
'pubole. -E -yaa 'ke Samari 'kleen 'ε
'yi mi 'le.

¹⁷ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu mεε mu 'ε
'lrokpale doo: «'Woo- -kpaandε' mi
vu 'ε, -o 'kpen 'laa 'bheε- εε? -A
-vin 'srwayizie 'mu -o 'naa εε?»

¹⁸ Yaa dōle -o 'kedo- 'kpo 'kpee 'ke
'bhe nu -Waanbhaa' 'pubole 'ke yaa
'e go 'yee- 'cie mi do 'kpo 'lεε- ba εε?»

¹⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a
ni doo: «'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe
'e 'bheela-, ge 'e ba -le ma.»

*Zesu -o -Waanbhaa' a -bh-
lengbeya 'yaaza- 'ε 'wo zii'*

(Matie 24.23-28; 24.37-41)

²⁰ Farizi mu 'ε 'ke mu Zesu
'lrokpaa- *-Waanbhaa' a -bh-
lengbeya 'yaa- yi 'ε ma. -Ayile, 'ke
-ya pele- -o ni doo: «-Waanbhaa'

-bhleṅgbeya 'nuza- 'e yaa nu klele 'bhii- yepɛ 'le mɛɛ mu 'koo.

21 Waa nu a pele 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yɛkpa, 'yele- -ge! 'Ye- 'laale-> -Kaa 'yaango- doo 'bhii- -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'e -yoo gban 'ka 'pleṅ->

22 'Bhe blaṅ, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni doo: «'Bhe 'waati -o zan bhɔle, -e nu 'solɛ- 'ka ni 'bhii- 'ka Bhaapleṅ Gbe 'e -yaa' yi 'e do ye. 'Duṅ- 'ka 'laa nu 'solɛ- 'bhe 'yele.

23 -O nu -a pele 'ka ni doo: <-Ka 'ka 'yɛkpa laale, -ka 'ka 'yɛkpa -ge>. 'Ka 'laa gele 'bhe yɛ 'e 'kedo- 'kpɔ ɔnoo, 'bhe- 'ka 'laa blasanle 'ke 'ka ge 'bhe yɛ 'e ɔnoo.

24 La -yɛbole 'e -e bhi 'bhe- -e kan blaale- lafle' 'yi, 'kee- da -a -dan' do ma, 'bhe- -e ge 'tenle- -a -dan' 'bheke do ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, *Bhaapleṅ Gbe 'e nu yi 'e nu klele 'bhe -la gbɛɛn- blaale-.

25 'Duṅ- 'sani- 'bhe yi 'e 'bhɔle- pleṅ-, -e nu -yɛn -bebe 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bhe- -zɔn mu 'e nu -o -bangole -a -yi.

26 -Za mu 'la ɔkla *Noe a pe 'waati 'e ba, 'bhe- 'yansi za mu klele Bhaapleṅ Gbe 'e 'nu 'waati 'e ba.

27 Noe a pe 'waati 'e ba, bhaapleṅ mu bole -yaa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile -la ma. 'Bhe- -o -yaa le si 'bhe 'pegee -o -yaa -o -nɛ mu na gwɛn ni. -O ɔbwa 'bhe- 'yansi za mu 'e klele ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Noe 'wlale- ma -yitakon -gbɛɛ 'e 'yi. 'Bhe blaṅ, 'ke la gbɔ -gbɛɛ 'e banle- 'ke 'bhe 'yi 'e 'kpale -o 'kpen ta, 'ke -o gale.

28 'Bhe- Bhaapleṅ Gbe 'e 'nu 'waati 'e nu klele 'ezin- 'bhii- Loti a pe 'waati 'e gbɛɛn-. 'Yee- Loti a pe 'waati 'e ba, bhaapleṅ mu 'e bole -yaa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- -la ma. -O -yaa pe mu lo, 'bhe- -o -yaa pe mu gɔn. -O -yaa gba mu kpa, 'bhe- -o -yaa 'fe mu do.

29 'Duṅ- Loti -gwa Sodomu -wa 'e 'kpee yi 'la ta, 'te 'pegee 'seke 'te -daa laanima 'bhii- la gbɛɛn-, 'bhe- 'bhe -balaa' -o ta, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele.»

30 'Bhe- 'yansi za nu klele Bhaapleṅ Gbe 'e 'nu yi 'le.

31 «'Bhe yi 'e 'le, 'ke mɛɛ 'la zan ɔkla 'bhe 'gbu a 'fe 'e 'wiin-, 'bhe 'ke -yaa' pe mu -o yaa 'fe 'e ɔla, yaa pele 'kaa -e zinale, 'bhe- -e ge 'bhe pe mu 'sile- 'fe 'e ɔla. 'Bhe kleṅgbeya do 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe ba gba la, 'bhe 'laa pele 'kaa 'bhe niinale 'bhe -zanta' 'bhe ba 'fe 'le ma.

32 -Za 'la 'bhe ɔtian Loti na 'e ma, 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee.

33 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe 'bhe 'gbu a 'tre ta 'si 'e go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'si 'e 'yi. 'Duṅ- 'ke mɛɛ 'e 'niigwa- -a 'gbu 'si 'e ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu gole -za 'yi.

34 'Mi pe 'ka ni 'ṅ 'sowɛɛ- 'e ma doo: Bhaapleṅ Gbe 'e 'nu yi 'le, mɛɛ ple nu klele yilape do ta, -o nu -a do 'sile- 'bhe- -a do 'e 'bhe bo -a noo-.

35 Le ple nu klele pe zɔn yɛ noo- -wee do 'yi, -o nu -a do 'sile-, 'bhe- -a do 'e 'bhe bo -a noo-.

36 ['Gwlaan- ple nu klele gba do ta, -o nu -a do 'sile-, 'bhe- -o nu -a ple mi 'tolɛ- -a noo ye.»]

37 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu a -Klanlanɛ mu 'e -wa -Irokpale doo: «Mɛɛzan, 'e nu yi 'e nu klele 'naa- -a ma ɛɛ?» 'Bhe- Zesu 'a zikpaa- -o ni -gɔn do 'le doo: «Mɛɛ gbaa 'e -yoo yɛ 'la ɔnoo, gbotakwe mu 'e -woo -lekpa' 'eke- ta 'bhe- ɔnoo.»

18

Glaanle do 'pegee 'kitikan mi -yoo' do ma -gɔn

1 'Bhe blaṅ, 'ke Zesu -gɔn do bole 'sanle -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni, 'kooko- -ya zɔn 'mu ni 'bhii- 'mu bo 'mu 'seriwole ma 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe- 'mu 'tre 'laa 'bhɔle- 'mu 'seriwole ma -titi.

2 -E pe 'mu ni doo: «'Kitikan mi do -yaa -wa do ta, yaa -yaa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhe- yaa -yaa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'klosikun.

3 'Yee- -wa do 'kpɔ 'e ta, -a noo- glaanle le do -yaa nu yi 'oo yi 'yee- 'kitikan 'mi 'e -a matɛdɔle. 'Bhe 'yaa-

nu 'tenle- -a ma, 'bhεε- 'bhe 'a pe -a ni dɔɔ: <'Zoo 'na 'mi ni 'η 'sɔɔnnii 'ε ta!>

⁴ 'Bhe glaanle 'ε □mwa 'yee- 'kitikan mi 'ε matedɔle ma 'bhεε- gbεen-, 'bhεε- yaa -yaa dɔle- -a -la 'kee- 'zoo na 'bhe ni. 'Dun- -yrekpaa' do, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <Wlan 'ε ni, 'naa gbalaan -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- 'naa mεε 'kedo- 'kpɔ 'klɔsikun.

⁵ 'Bhεε- 'dun-, 'yee- le 'lεε- -yoo 'η matedɔ 'zi gɔnε- 'la gbεen-, -e nu bole 'η matedɔle ma 'bhεε- gbεen-, 'fɔke 'bhe ge 'tenle- 'η zrupliile ma. 'Kee- □kla 'bhe gbεen- bhe, 'η 'zoo 'nale -a ni.»

⁶ 'Bhe blaana, 'ke Mεεzan Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ka 'yee- 'kitikan mi -yɔɔ 'ε -yaa' -jan 'ε □maa εε?»

⁷ -Waanbhaa' 'la mεε mu □sia -a ba 'ke -yaa' pε 'le, 'bhεε- 'ke 'bhe mu bole -o wisile ma -a ni 'ke -wa -sromabɔ -bi zi 'pegee -yrekpaa', 'ka mu 'kpee ma 'yee- -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu a 'seri 'ε 'lεkunle, 'bhεε- -yoo go -yren 'yi εε? 'Ka mu 'kpee ma, -e nu -mɔle' 'ke yaa zibo -o zi εε?»

⁸ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' laa nu -mɔle' -o gole ma -yren 'yi. 'Dun- Bhaaplen 'Gbe 'ε 'nu yi 'ε 'le, -e nu bhɔle mεε -wεε' -la ta 'ke 'mu 'kpale- -o -a -yi εε?»

Farizi mi do 'pegee 'nisrakun mi do ma -gɔɔn

⁹ Zesu -gɔɔn do □bwa 'ezin-. Mεε -lɛdo' 'la -o 'kpee ma -o -lɛdɔle -o -Waanbhaa' -yren 'yi, 'bhεε- 'ke -woo 'gbu magbaandε mεε -bhεεke' mu ma, Zesu -gɔɔn 'lεε- 'bhe □bwa 'mu -la 'kaama-.

¹⁰ -E pe dɔɔ: «Mεε ple -ja -o 'seriwo yre nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, -a do -yaa 'ke Farizi mi 'le, 'bhεε- -a -bhεεke' do 'ε 'bhe 'yaa- 'ke 'nisrakun mi 'le.

¹¹ Farizi mi 'ε -ja dulale 'edanma -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- -ya 'seriwole -saan dɔɔ: <'E, -Waanbhaa'! 'Mi 'e 'pubɔ-, -amasroyi 'naa -o 'ke -faannii' 'pegee mεε -yɔɔ'

'le, 'bhεε- 'naa mεε -bhεεke' 'na -glin 'bhii- mεε -vin mu 'ε gbεen-. 'Mi 'e 'pubɔ- 'ezin-, -amasroyi 'naa -o 'eyɔɔle 'bhii- 'nisrakun mi 'la bhe 'bhe gbεen-»

¹² 'N 'sunwla- gaan ple -gbεeyi' 'ε □la, 'bhεε- 'ke 'η pε 'oo pε 'la 'srɔɔwoa □ 'η 'bhe 'yicien- -lε vu, 'bhεε- -a -lε vu mi 'ε 'η 'bhe na 'bhi -Waanbhaa' ni.

¹³ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'nisrakun mi 'ε 'bhe 'plenɔle -yaa 'yee- Farizi mi 'ε ma, 'bhεε- 'bhe 'laa -yaa so 'bhe -yrekpale laanima. 'Bhe 'bhe gbε ple 'ε □kpaa 'bhe 'wiiη-, 'bhεε- 'bhe pe dɔɔ: <'Ee, -Waanbhaa'! 'N 'yrenkla 'e ma, 'η 'yoo- 'ke -za 'yɔɔ- kle mi 'le.»

¹⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka 'ni dɔɔ -Waanbhaa' 'nisrakun mi 'ε -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma -yaan, 'bhεε- 'bhe -ja 'bhe ba 'fε 'le ma. 'Dun- Farizi mi 'ε 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'srɔɔwole -Waanbhaa' 'kɔɔ. -Amasroyi, 'ke mεε 'oo mεε 'la 'bhe 'gbu magbaandia mεε ma, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mavεεle. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu mavεεla, -Waanbhaa' nu 'bhe zan magbaandεle.»

Zesu -o -nε 'fientronne mu 'dumawo zii'

(Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

¹⁵ -Yrekpaa' do, mεε 'ke mu □nwa -nε 'fientronne 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -e 'mu 'dumawo. -Yaa' -klanlanε mu 'ε 'yrekpale 'bhe mεε mu 'ε ma 'ke -o -yranle' 'mu zi.

¹⁶ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ -o nu 'woo- -nε mu 'ε 'le -a ni, 'bhεε- -e pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa -nε 'fientronne mu 'ε -gbinle' 'η ma, -kaa 'to 'ke -o nu 'η ba. -Amasroyi mεε 'la zan mu klegbeya -o 'bhii- 'woo- -nε mu 'lεε- gbεen-, 'bhe zan mu -la pe -le 'ke -Waanbhaa' -bhlenɔgbeya -wa 'ε 'le.

¹⁷ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -za 'ε 'kunle- 'bhii- -nε 'fientronne do 'a kun gɔnε- 'la gbεen-, 'bhe zan laa nu 'solε- gele- -yaa' -bhlenɔgbeya -wa 'ε ta -titi.»

*-Naflo zan do ma -gɔɔn
(Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)*

¹⁸ Zuufu mu a -kunlii do Zesu 'lrɔkpa-a dɔɔ: «'O Daan mi wlan, 'an kle 'nale- -a ma 'bhɛɛ- 'ɲ -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwo- ɛɛ?»

¹⁹ Zesu pe -a ni dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'yoo- 'ɲ 'sii zii' 'e Daan mi wlan ɛɛ? Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'elrele 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

²⁰ 'E -Waanbhaa' a 'tonj mu 'lɛɛ- dɔ ɛɛ, 'wole- dɔɔ: <'Yaa -yanbhɔɔya klele, 'yaa mɛɛ delɛ, 'yaa -faanwole, 'yaa bhla 'kpale- mɛɛ ma, 'e dɛ 'pegee 'e nɛɛ -ledɔ' -a ma.»

²¹ 'Yee- -naflo zan 'e pe Zesu ni dɔɔ: «'Nj 'woo- 'tonj mu 'la 'bhe 'mu 'kpen 'klosikwan 'kee- 'san 'ɲ matrunja 'waati 'e ba.»

²² -E 'bhe 'pele- 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Yaa -za do 'kpɔ -la klele -li, 'bhe -le dɔɔ: 'e 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen gɔn, 'bhɛɛ- -o ma -gɔli' 'e 'yiciɛn- 'kɔɔflenjan mu ma. 'Kee 'bhe □kla, 'e nu -naflo mu 'srɔɔwole lafle' 'yi. 'Bhe blaɛn, nu 'bhɛɛ- 'e kle 'ɲ zi mi 'le.»

²³ 'Yee- mɛɛ 'e -e Zesu 'wojan- mu 'e 'kpen 'male-, 'ke -ya wleyisriwole, -amasrɔyi -e -yaa 'ke -naflo zan -gbɛnɛ do 'le.

²⁴ 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'E, -naflo zan mu gele la -Waanbhaa' a -bhleɲgbeya -wa 'e ta 'dɛ!

²⁵ 'Ali- 'yɔɔnma do 'kanle- laa la -mlɛsiɛnɛ do -gluu zi 'bhii- -naflo zan do gele la -Waanbhaa' a -bhleɲgbeya -wa 'e ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

²⁶ 'Bhe klele 'tɛ, mɛɛ 'la zan mu -yaa -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'ni, 'bhe mu 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «'Bhɛɛ- -dele sɔ gole -za 'yi ɛɛ?»

²⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhe bhaapleɲ mu -baliwo, 'bhe 'laa -Waanbhaa' -baliwo -titi.»

²⁸ Pieri pe -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ -ploola 'o 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen ma, 'bhɛɛ- 'o □nwa dɔle 'e zi.»

²⁹ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ ma dɔɔ: 'ke

-Waanbhaa' a -bhleɲgbeya 'e -zayi', 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -yaa 'fɛ oo, -a na oo, -a nɛɛnɛ- mu oo, -a dɛ 'pegee -a nɛɛ oo, 'bhe 'pegee -a -nɛ mu 'e □twa -a nɔɔ-.

³⁰ 'Bhe zan nu 'bhe pɛ mu 'e yɛkɛ- 'srɔɔwole 'ke bhe kan -a 'ciɛn -lwa mu 'e ta 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole.»

*Zesu -o -a dɛza 'pegee -a bweza gale ba -jan 'e 'wo gbɛ -gloɔn yaga mi wo 'zi 'ezin-
(Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)*

³¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -yaa' * -klanlanɛ vu ta ple 'e 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnkpa 'ɲ ni 'elrele, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalemɛ -gɛ bhe, -Waanbhaa' * -lela' janwo mu 'e -o -za mu 'la 'kpen yɔɔndia- Bhaapleɲ Gbe 'e ba za 'yi 'mu 'kpen 'yi za nu klele.

³² -O nu Bhaapleɲ Gbe 'e 'kpale- 'si 'bhɛɛke mu 'kɔɔ, 'bhe mu 'nu -a malrɔgole, 'bhɛɛ- 'mu 'sɔnsi- -a ma; 'mu nu a -zwanwole, 'bhɛɛ- 'mu nu 'mu 'liile- 'klale- -a ta.

³³ 'Bhe blaɛn, -o nu -a tafɛle 'ke gbanbhle 'le, 'bhɛɛ- -wa dɛ. 'Ke -wa □dia, 'duɲ- -e nu bwele gale ba -a gale blaɛn -yrekpa' yaga mi 'e ma.»

³⁴ 'Bhɛɛ- 'duɲ- -yaa' -klanlanɛ mu 'e waa 'bhe -jan mu 'e -o do 'kpɔ 'yimale. -E -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa' -o yikan' 'e 'yrɛ ta, 'bhɛɛ- waa -yaa sɔ -o -yimale.

*Zesu -yrɛ 'wi mi do -yrɛ 'liiploola
(Matie 20.29-34; Maki 10.46-52)*

³⁵ Zesu 'pegee -a zi mu 'e 'bhɔlawoa Zeriko -wa 'e -din 'waati 'la ba, -yrɛ 'wi mi do yaale -yaa zi 'e 'trɔn ta 'ke -ya -yrɛwo' mɛɛ mu ma.

³⁶ -Ayile, -ya male 'kaa -zamaa' 'srɛ do -o 'kan zii', 'kee- mɛɛ 'ke mu -lrɔkpale dɔɔ: «-Mela ma 'bhɛɛ- mɛɛ -weli' -o 'esrele -gee' ɛɛ?»

³⁷ -O pe -a ni dɔɔ Zesu 'la da Nazareti -wa 'e ta, 'bhe -le 'kan zii'.

³⁸ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele 'sanle 'eglɔɔle dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zesu, 'ɲ 'yrenkla 'e ma!»

39 Mɛɛ 'la zan mu dɔle- -yaa mɛɛ -vin mu 'ɛ 'lɛɛ, 'mu 'yaa- -yran 'zi -a zi 'kaa -ya taga. 'Dun- -e -yaa pe 'zi 'egloole 'ezin- dɔɔ: «Davidi 'nranɛ-Zesu, 'ŋ 'yɛnkla 'e ma!»

40 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu dulale, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'kaa -o nu 'yee- -yɛ 'wi mi 'ɛ 'lɛ -a ni. -Ya mabɛɛnle Zesu -din, 'ke 'bhɛ 'a 'lɔkpale dɔɔ:

41 «'Yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ -mɛ za -la klɛ 'e ni ɛɛ?» -E pe Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ya klɛ 'ke 'ŋ sɔ yɛ ma ye- 'ezin-.»

42 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E 'yɛ 'liiploo-! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe 'e 'bheela-.»

43 'Bhɛ yɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -a -yɛ mu 'ɛ 'liiploole, 'bhɛɛ- 'kee- yɛ ma ye- . -Ayile 'kee- dɔle- Zesu zi, 'bhɛɛ- 'kee- ge -Waanbhaa' 'tɔbhɔlele. -Zamaa' 'ɛ 'yɛkpale 'yee- -yɛ 'wi mi 'ɛ ma, 'ke -o 'kɛn -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'sanle.

19

Zesu 'pegee Zase a -za

1 Zesu 'bhɔle- Zeriko -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e -kaan -a 'kpee.

2 'Bhɛ ɲɔɔ 'nisrakun mu -kunlii do -yaa, -o 'yaa- 'bhɛ sii Zase. 'Bhɛ 'yaa- -naflo zan -gbɛɛ do -la -le.

3 -E -yaa -a zi 'bhii- -e Zesu 'ye 'ke 'bhɛ -o mɛɛ -gloɔn 'la 'le; 'dun- yaa -yaa 'sole 'bhɛ 'yele. -Amasɔyi -e -yaa kpeteekpɛɛ, 'bhɛɛ- -zamaa' 'ɛ ɲyaa 'ebebele.

4 -Ayile, 'kee- 'kanle mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ blaale-, 'bhɛɛ- 'kee- gele- 'sanle- -yri diiŋ do 'yi. -O -yaa 'bhɛ -yri diiŋ 'ɛ sii sikomɔɔ. -E -saan 'bhɛ 'yi, 'kooko- Zesu 'kan bhla 'ɛ zi, -e sɔ 'bhɛ 'yele.

5 Zesu 'bhɔle- 'bhɛ -yri diiŋ 'ɛ ɲla, 'ke -ya -yɛkpale laanima, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Zase, zina- blaale-, 'mi nu 'ŋ zenle 'bhi -la ba -zɔn.»

6 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zase zinale blaale-, 'bhɛɛ- 'kee- gele- Zesu 'le -a ba -le ma, -a zrukpa- 'gbɛɛ 'ɛ ta.

7 'Dun- mɛɛ mu 'la 'kɛn 'a ɲya -a ge bhla 'ɛ zi Zase ba, 'mu 'mu zrupliila, 'bhɛɛ- 'mu pe dɔɔ: «'Yee-

mɛɛ 'lɛɛ- -ja -a zenle -za 'yɔɔ klɛ mi do -la ba.»

8 -Woo 'bhɛ 'yi bhe oo, 'ke Zase 'e 'wlenle -o plɛŋ-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Mɛɛzan, 'E 'yɛkpa -ge doo, 'mi nu 'ŋ 'koope- mu 'ɛ 'yicienle -le plɛ, 'bhɛɛ- 'an 'traa do na 'kooflenzan mu ni. 'Ke 'ŋ -goli' ɲkwan mɛɛ -bhɛɛke' 'koo -dawli' ma, 'ŋ nu 'bhɛ -goli' yɛkɛ- 'ɛ 'niinale 'bhɛ zan ma -gloɔn yizie.»

9 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Zɔn, -Waanbhaa' 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa ɲla mu 'ɛ -gwa -za 'yi; -amasɔyi 'bhi 'ezin-, 'yoo- 'ke Abraamu 'nranɛ- 'ɛ do 'le.

10 *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ ɲnwa mɛɛ mu 'la zan mu ɲnia 'mu ziglinle 'bhɛɛ- -yoo go -za 'yi.»

Yewone vu ma -gɔɔn (Matie 25.14-30)

11 Mɛɛ mu 'ɛ ɲbwa -o 'trɔnkpaale ma Zesu ni, 'bhɛɛ- -o bhɔlawoa Zeruzalemu -wa 'ɛ -din, -o 'kpee ma, -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaa- bhla 'ɛ 'lɛɛ 'laa -yaa -li 'egboɔnle. 'Bhɛla- -yile 'ke Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ bɔle- 'sanle -o ni.

12 -E pe -o ni dɔɔ: «'Elwaleta -sɔ, ɲfwa mu ba 'fa 'la mi do -yaa zan gele 'klɛɛn gboɔn do -yi, 'kooko- 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ 'mu 'a klɛ 'mu ta -bhleŋgbe 'le. 'Ke 'mu ɲyaan -a klɛlele -bhleŋgbe 'le 'waati 'la ba, -e -yaa nu 'niinale -a 'gbu 'ya 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ -e klɛ -a 'gbu a mɛɛ mu 'ɛ ta -bhleŋgbe 'le.

13 'Sani- -a gele plɛŋ- 'bhɛ 'taa 'ɛ ta, -e -yaa' yewone vu 'ɛ 'siila-, 'bhɛɛ- -e -can 'tanbha do do ɲnaa -o 'kɛn ni do do. 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka yewo 'yee- -goli' 'ɛ 'le, 'kooko- -trɔnkpa' -a ma 'sani- 'ŋ 'nule- plɛŋ-.»

14 'Dun- -a -za 'laa -yaa sɔ -yaa 'klɛɛn 'yi mu 'ɛ ni, -ayile 'ke 'bhɛ mu mɛɛ mu winbɔle -a zi 'kaa 'mu 'a pe 'a ni dɔɔ: «'Waa- zi 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- klɛ 'o ta -bhleŋgbe 'le.»

15 -E -ja 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -wa ɲkla 'ke -bhleŋgbe do 'le. 'Bhɛ bla- 'kee- niinale -a ba 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -e -can -goli' 'tanbha mu 'ɛ ɲnaa -yaa

yewone mu 'la ni, -e 'mu 'kpen -siila, 'bhεε- -o -za yεε- mu 'la □kla 'yee- -goli' mu 'ε 'le, -o 'mu 'yipia- -a ni.

16 -A lwa mi 'ε 'bhε 'nule-, 'ke 'bhε 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la □naa 'mi ni, 'mi -goli' 'tanbha 'bhεεke vu -srɔɔwoa 'bhε ma -trɔn 'le.>

17 'Yee- -bhleŋgbe 'ε pe 'bhε yewone 'ε ni dɔɔ: <'N 'cie oo 'η 'cie-! Yewone 'lrele-. 'Yee- zru -kla do -za 'fientronne mu 'yi, 'bhela- -yile, 'mi nu 'e klele -wa vu ta -janmatii 'le.>

18 -A ple mi 'ε 'bhε 'nule-, 'ke 'bhε 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la □naa 'mi ni, 'mi -goli' 'tanbha 'bhεεke 'soo 'srɔɔwoa- 'bhε ma -trɔn 'le.>

19 -Bhleŋgbe 'ε pe 'bhε ni dɔɔ: <'N 'cie oo 'η 'cie-! 'N nu 'bhi klele -wa 'soo ta -janmatii 'le.>

20 -A yaga mi 'ε 'nule, 'ke 'bhε 'a 'pele dɔɔ: <'N Zan, 'e -can -goli' 'tanbha do 'la □naa 'mi ni, 'yele- -ge, 'an magaanna sɔ 'peene do 'yi.

21 'N -gblaanna 'e 'lεε, -amasroyi 'yaa- -za 'yi -o 'egbole. 'Yaa- pe laa -o pe 'la 'le, 'e 'bhεε- si. 'Yaa gba 'la 'kpale-, 'e 'bhεε- 'yi pebhaa kan.>

22 'Bhε klele 'tε, 'ke -bhleŋgbe 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: <Yewone 'yɔɔ-, 'η nu 'e 'kunle- 'e 'gbu 'liijan- ma. 'Ya 'yaango- bi 'bhii- 'an -za 'yi -o 'egbole, 'bhεε- 'an pe laa -o pe 'la 'le 'η 'bhεε- si. 'Bhεε- 'naa gba 'la 'kpale-, 'η 'bhεε- 'yi pebhaa kan.

23 -Mele □kla 'bhεε- 'yaa 'an -goli' 'ε 'kpale- -goli' magaan 'fε 'ε □la εε, 'kooko- 'ke 'η -daa 'an 'taa 'ε ta 'waati 'la ba, 'η 'yaa- sɔ -a ma -trɔn 'yele εε?>

24 'Bhεε- -bhleŋgbe 'ε pe mεε 'la zan mu dulale -yaa -a -din 'mu ni dɔɔ: <-Kaa 'kɔɔ -can -goli' 'tanbha do 'ε 'kun, 'bhεε- -ka 'bhε 'na 'tanbha vu zan 'ε ni.>

25 'Bhε mεε mu 'ε pe -a ni dɔɔ: <'O Zan, 'tanbha vu -o 'bhε 'kɔɔ gban.>

26 -Bhleŋgbe 'ε pe -o ni dɔɔ: <'Mi 'bhε 'yaango-, 'bhεε- 'mi pe 'ka ni dɔɔ pe -o mεε 'la zan 'kɔɔ, -o nu -a 'kɔɔpe- 'ε baankpale, 'bhεε- pe 'kedo-

'kɔɔ 'laa -o mεε 'la zan 'kɔɔ, 'ali- -o nu -a 'kɔɔpe- sanε- 'ε 'bhε 'kunle-.

27 Mεε 'la zan mu -o 'η 'sɔnnii mu 'le 'bhεε- waa -a zi 'bhii- 'η kle -o ta -bhleŋgbe 'le, -ka nu 'mu -le, 'bhεε- 'ka -o 'kpen dε 'η 'yre ma -ge.>>

ZESU A YE 'E 'LEYANYRE ZERUZALEMU

*Zesu -yaa' -klanlanε ple winbwa-
'soofaline do 'kunyre- nɔɔ-*

*(Matie 21.1-11; Maki 11.1-11;
Zaan 12.12-19)*

28 Zesu 'yanle- 'bhε -jan mu 'ε 'wolele, 'kee dɔle- -zamaa' 'ε -lεε Zeruzalemu 'taa 'ε ta.

29 -O bhole Betifaze 'pegee Betani -wa mu 'ε -din, -o -yaa vle gɔɔn 'la sii Olivi diiη vle gɔɔnε- 'bhε -din bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlanε ple winbole -o -lεε.

30 -E pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka ge -kɔɔ' 'lεε -wa 'nε 'la bhe -a ta. 'Ke 'ka □bhwa -a nɔɔ-, 'ka nu -soofaline do -yrele' yele -yri diiη do ma, mεε -bhεεke' do 'kɔɔ 'laa 'sanle- -lido' -a ta. 'Kaa- 'ploo- -yri 'ε ma, 'bhεε- -ka nu 'kele-.

31 'Ke mεε 'la 'ka 'lrokpaa- dɔɔ 'kaa- 'ploo zii' -mela ma, -kaa pe 'bhε zan ni dɔɔ: <Mεεzan maza -o -a ma.>>

32 -Yaa' *winbowo mu 'ε -o gele, 'ke -o -za mu 'ε 'kpen 'lεsole yele- 'bhii- Zesu -o 'kpeelekaan gɔnε- 'la gbεen-.

33 -O -yaa -soofaline 'ε 'ploo zii' bhla 'la ba, 'ke bhε zan mu -o -lrokpale dɔɔ: <-Mele □kla 'bhεε 'ka -o 'yee- -soofaline 'lεε- 'ploo zii' εε?>

34 -O pe 'mu ni dɔɔ: <Mεεzan maza -o -a ma.>

*Zesu □saan 'soofaline 'ε ta -a ge
bhla 'ε zi Zeruzalemu -wa 'ε ta*

35 'Bhε klele 'tε, 'ke -o nule- -soofaline 'ε 'le Zesu ni. -O -waa' dunε- mu 'ε 'ke □klaa 'bhε kpoo ta, 'bhεε- 'ke -o Zesu 'sanle 'bhε ta.

36 -Soofaline 'ε 'yaa- ge 'zi Zesu 'le, 'bhεε- mεε mu 'ε □yaa waa dunε- -gbenε mu 'ε 'piila- 'zi -a -lεε zi 'ε 'lii.

37 -O bhole Zeruzalemu -din bhla 'la ba, 'ke -o kan zi 'la 'bhε 'yaa- kan

Olivi diinj vɛ ɡɔɔn 'ɛ -din, 'ke zruk-paa' -gbɛɛ do zinale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'la 'kpen ɔkla -o -yrɛ ma, 'ke -o 'bhɛ 'pubɔle 'mu 'kpen ma.

³⁸ -O -yaa pe 'zi dɔɔ:

«-Bhɛngbe 'la -yoo zan Mɛɛzan -Waanbhaa' 'tɔ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'a -dɔɔbɔ!»

«Bhaa yilabla klɛ lafle' 'yi, 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya bo laanima -Waanbhaa' ni.»

³⁹ Farizi mu 'kɛ mu 'la 'yaa- -za-maa' 'ɛ 'plen-, 'mu pe Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, -a pe 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -woo taga.»

⁴⁰ 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke -woo tagaa-, kpoti mu nu -wele' 'egɔɔle.»

Zesu -o wisi' zii' Zeruzalemu -wa 'ɛ ta

⁴¹ Zesu 'bhɔle- Zeruzalemu -wa 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -a -yrɛkpale -a ma, 'kee-wisile -a ta.

⁴² -E pe dɔɔ: «'Ee, Zeruzalemu! -Za 'la 'bhɛ sɔ yilabla 'nale 'e ni, 'kee ɔyaa sɔ 'bhɛ dɔle- -zɔn bi. 'Dun- -a gaanle -o 'e 'lɛɛ, 'yaa sɔ -a yele-.

⁴³ 'Bhɛ yi -o zan bhɔle, 'e 'sɔɔnnii mu nu 'fɛgwɛ- mu dɔle 'e zi, 'bhɛɛ- 'mu nu 'yaa- -wa 'ɛ 'kunle-. -O nu 'mɛngole 'e zi, 'bhɛɛ- -o nu 'e ta mu 'ɛ 'yrɛbatɛdɔle yrɛkpen- ɔnɔɔ.

⁴⁴ -O nu 'yaa- 'fɛ mu 'ɛ 'kpen 'wile- 'fenfen, 'bhɛɛ- -wa -dwa vɛ mu 'la 'le 'mu do 'kpɔ 'kpaale- laa nu bolɛ- 'eke- ta. 'Bhɛɛ- -o nu 'yaa- -wa 'ɛ ta mɛɛ mu 'ɛ 'kpen dɛle, -amasrɔyi -Waanbhaa' ɔnwa bhɔle 'e ba 'waati 'la ba, 'yaa 'bhɛ 'waati 'ɛ 'yidɔle!»

Zesu -ja 'plɛɛɡɔn- mu 'ɛ -gbinle' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla

(Matie 21.12-17; Maki 11.15-19; Zaan 2.13-22)

⁴⁵ Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla, 'kee 'plɛɛɡɔn- mu 'ɛ -gbinle' 'sanle.

⁴⁶ -E pe -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'a ɔpia -yaa' 'Sɛwe 'ɛ 'yi dɔɔ: «'An 'fɛ 'ɛ nu klɛle 'seriwo 'fɛ -la -le, 'dun- 'ka mu 'a ɔkla 'ke -faannii' mu gaan 'fɛ 'le!»»

⁴⁷ Yi 'oo yi, Zesu 'yaa- mɛɛ mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegeɛ 'Tonj daan mu 'ɛ 'bhɛɛ- Zuufu mu -lɛɛ mu -gbɛɛ mu 'ɛ 'mu 'yaa- Zesu dɛyre -la -glin 'zi.

⁴⁸ 'Dun- -wa klɛ ɡɔɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -wa kun, waa -yaa 'bhɛ dɔ; -amasrɔyi Zesu 'wojan- mu 'ɛ 'bhɛ mu mɛɛ mu 'ɛ 'kpen zru 'ɛ ɔkwan, 'bhɛɛ- -o 'kpen 'yaa- -o 'tronkpa zii' -a ni.

20

Zesu a -glɔɔya' 'ɛ da 'naa- -a ma ɛɛ?

(Matie 21.23-27; Maki 11.27-33)

¹ -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi 'bhɛɛ- -e -yaa -Waanbhaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla 'waati 'la ba, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'pegeɛ *'Tonj daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Zuufu mu a 'gwlaan gbɛɛn mu 'ɛ 'nule 'tenle- -a ma.

² 'Bhɛɛ- -wa -lrɔkpaa dɔɔ: «'E -za mu 'la klɛ 'zi, -dele pe 'e ni dɔɔ 'yoo-klɛ ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele -o klɛ 'sen ɔnaa 'e ni ɛɛ?»

³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi -o zan 'ka mu -lrɔkpale 'ezin- dɔɔ:

⁴ -Ka 'bhɛ zikpa' 'ɛ ni, -dele Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'winbwa- mɛɛ mu 'wiinjɛyre nɔɔ- -yi ba, -Waanbhaa' taa- bhaapɛn mu ɛɛ?»

⁵ 'Bhɛ 'yi, 'ke -o zaabɔle 'sanle 'eke- plen- dɔɔ: «'Ke 'wa ɔpia -a ni 'kaa <-Waanbhaa' -le 'a 'winbwa->, -e nu 'o 'lrɔkpale dɔɔ -mɛla ma 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

⁶ 'Bhɛɛ- 'ke 'wa ɔpia dɔɔ mɛɛ mu -le 'a 'winbwa-, -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ nu -kɔɔ' dɛyre -glinle' kpoti 'le. -Amasrɔyi -o 'kpen 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zaan -o 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.»

⁷ 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'a 'winbwa- 'o mɔɔ laa 'bhɛ zan 'ɛ dɔɔ.»

⁸ 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Dun- 'kee- ɔkla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'mi 'ezin-, mɛɛ 'la zan -za mu

'lɛɛ- klɛ 'sɛŋ ɲnaa 'mi ni, 'naa nu 'bɛɛ zan 'ɛ 'tokanlɛ 'ka ni.»

-Drɔɔ gba la yewonɛ 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn
(*Matie 21.33-46; Maki 12.1-12*)

9 'Bɛɛ blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bɛɛ bɔle 'sanle mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «Mɛɛ do -drɔɔ gba do -kpaɛ, 'bɛɛ- -ya gbɛkpaɛ- yetanɛ mu 'kɔɔ-. 'Bɛɛ blaɛn, 'kee- gele- 'taa do ta, 'bɛɛ- -e ɲmwa 'bɛɛ ɲnɔɔ ye.

10 -Woo 'bɛɛ 'yi bɛɛ, -drɔɔ bɛɛ 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle-, 'kee- -yaa' fɛ ɲla yewonɛ mu 'ɛ do winbɔle -yaa' gba 'ɛ ta yetanɛ mu 'ɛ zi, -yaa' pɛ -drɔɔ bɛɛ 'si zayi'. 'Dun- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yaa' yewonɛ 'ɛ ɲkwan, 'bɛɛ- -wa tafiaɲ; 'bɛɛ- -o -ploola -a ma -a 'kɔɔflɛŋ- 'le.

11 'Bɛɛ blaɛn, 'ke -drɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bɛɛke do winbɔle yetanɛ mu 'ɛ zi ezin-. 'Dun- 'bɛɛ 'bhɔle- -o ta, 'ke -o 'bɛɛ tafɛle 'ezin-, -o 'bɛɛ -zwanwoa, 'bɛɛ- 'ke -o 'ploole 'bɛɛ 'kɔɔflɛŋ- 'ɛ ma.

12 'Bɛɛ blaɛn, 'ke 'yee- -drɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewonɛ mu 'ɛ yaga mi winbɔle -o ta 'ezin-. -O 'bɛɛ madingwa, 'ke -o gele- 'bɛɛ blinlɛ gba 'ɛ bhlemazi.

13 'Bɛɛ blaɛn, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- dɔɔ: «An klɛ 'nale- -a ma ɛɛ? 'Nɲ nu 'ɲ gbe bɛɛ do 'la -za sɔ 'ɲ ni 'egbɛnɛle 'bɛɛ winbɔle -o ta, -dɔke' -o nu -gasikpale 'bɛɛ 'lɛɛ oo.»

14 'Dun- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yɛkpale 'bɛɛ ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'bɛɛ -le nu klɛlɛ gbazan 'ɛ 'le boolazi -a dɛ gale blaɛn. -Ayile -kɔɔ' 'a dɛ, 'bɛɛ- -drɔɔ gba 'ɛ bo -kɔɔ ni.»

15 'Bɛɛla- -yile, 'ke -wa 'kunle, 'bɛɛ 'ke -o gele- 'kele- gba 'ɛ -zanta', 'bɛɛ- 'ke -wa dɛle-.» Zesu -zamaa' 'ɛ 'lɔkpaa- dɔɔ: «'Ka mu 'kpee ma, gbazan 'ɛ nu -mɛ za -la klɛlɛ 'woo- yetanɛ mu 'ɛ ni ɛɛ?»

16 'Nɲ bɛɛ, -e nu 'woo- yetanɛ mu 'ɛ 'kpen dɛlɛ, 'bɛɛ- -e -drɔɔ gba 'ɛ gbɛkpa yetanɛ mu -bɛɛke' mu 'kɔɔ.» Mɛɛ mu 'ɛ -o 'bɛɛ -jan 'ɛ 'male-

'ke -wa pele- dɔɔ: «'Ee, bɛɛ 'bɛɛ 'yansi za 'ɛ 'kan 'o ma 'egbɔɔnle.»

17 Zesu 'e 'yɛkpale -o ta frii, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «-Waanbɛɛ' a -jan 'lɛɛ-, 'bɛɛ 'yi -o 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bɛɛ -jan 'ɛ 'yele- -gɛ: «'Fɛdɔ- mu 'ɛ -woo -bangwa vlɛ 'la 'yi 'bɛɛ- -wa -blinna, 'bɛɛ -le ɲkla 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan -la vlɛ -kpuŋ -gbɛnɛ 'gbu 'ɛ.»

18 «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -balaa' 'yee- vlɛ 'lɛɛ- ta, 'bɛɛ zan ma diinj nu golɛ. 'Bɛɛ- 'kee- -balaa' mɛɛ 'la zan ta, -e nu 'bɛɛ zan 'wiile-.»

'Nisra gbawoza

(*Matie 22.15-22; Maki 12.13-17*)

19 'Bɛɛ 'waati do 'kpo 'ɛ ba, 'Ton daan mu 'ɛ 'pegee 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'kun. -Amasɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii-, Zesu -gɔɔn 'ɛ ɲbwa 'wo -la ma. 'Dun- -o -yaa -gblaan 'zi -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ.

20 -A 'san 'bɛɛ 'yi 'ɛ ma, -o -yaa Zesu 'klosikun zii' 'bɛɛ klɛza mu 'ɛ ma. -Ayile 'ke -o mɛɛ mu winbɔle -a zi. 'Bɛɛ mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- 'mu 'gbu klɛ 'zi mɛɛ -lɛle' mu 'le -dawli' ma. 'Bɛɛ mu -ja bɔle -a -la, 'kooko- 'mu sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Bɛɛ- 'ke 'mu 'a ɲkwan 'mu sɔ gele- 'kele- 'kitikan mu 'ɛ 'pegee -waa' -janmatii 'ɛ ba.

21 -Ayile 'ke -o nule- Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- dɔɔ 'e 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bɛɛ 'pegee 'yoo- mɛɛ daan mu 'zi 'ke -za 'la 'le, wlan -le 'mu 'kpen 'le. 'Yaa mɛɛ bago, 'bɛɛ- 'e -Waanbɛɛ' a zi 'ɛ 'bɛɛ- daan wlan 'gbu ma kpataakpa.

22 'Woo -za do -yilɔkpale 'e ma doo: -Kɔɔa' 'ton- 'ɛ ta, -kɔɔ' sɔ taa- -kɔɔ' 'laa sɔ *Rome mu 'ɛ -waa' -bhɛngbe -gbɛnɛ Sezaa a 'nisra 'ɛ gbawole ɛɛ?»

23 'Dun- Zesu waa -dawli' maza 'ɛ dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka nu -goli' 'tanbɛɛ do 'le 'ɲ ni doo.»

24 -O nule 'bɛɛ 'tanbɛɛ 'ɛ 'le -a ni, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «-Dela ngblo lii 'pegee -a 'to yɔɔndɛle -gɛ ɛɛ?» -O 'kpen pe dɔɔ: «Rome mu a -bhɛngbe -gbɛnɛ 'bɛɛ -le 'kele-.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn-bhe, 'kela 'bhe -o Sezaa a pɛ -o 'le, -ka 'bhe- gbawo 'bhe ni, 'bhe- -Waanbhaa' a pɛ -o 'kela 'le -ka 'bhe 'na 'bhe ni.»

26 'Ali- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ waa 'solɛ- Zesu 'kunle 'bhe 'gbu 'liiwli- 'ɛ ma. Drɔɔn' -a wɔjan mu 'ɛ -yoo -liibhaala -o ma. -Ayile waa 'solɛ- -jan 'kedo- 'kpɔ 'wole, 'bhe- -o tagale □bwa.

Mɛɛ bweza gale ba

(Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 -O -yaa mɛɛ 'ke mu sii *Saduse mu, -o 'si ta waa -yaa -o kpa mɛɛ bweza gale ba 'ɛ 'yi. -O -yaa pe dɔɔ 'ke mɛɛ -gaa 'ke -za 'kpen □yaan. -Yrekpaa' do, -o 'ke mu -o mabɛɛnna Zesu -din, 'ke -o 'bhe 'lɔkpale dɔɔ:

28 «'O Daan, Moizi 'a yɔɔndia- -yaa' 'toŋ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: 'Ke mɛɛ do □kla 'ke 'siele-, 'bhe- 'ke -ya na -twa -a blaana, 'bhe- 'ke yaa -nɛ 'yale- 'bhe ta. -A gaanzidɔ dɔ 'ɛ 'gwlaan- 'ɛ 'bhe 'a na yalaa'. 'Ke 'bhe □kla bhe, 'ke 'bhe -nɛ mu 'la □yaa -a na ta, 'mu nu klele 'bhii- -a 'gbu 'kpee 'yi mu.

29 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama, nɛɛnɛ- ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa. -O -lɛɛ mi 'ɛ 'bhe le 'la □sia 'bhe 'laa -nɛ 'srɔɔwole 'bhe ta, 'bhe- 'bhe □kla 'ke 'siele.

30 'Bhe gaanzidɔ dɔ 'ɛ, 'bhe glaanle 'ɛ □sia, 'bhe 'laa -nɛ 'srɔɔwole -a ta, 'bhe- 'ke 'bhe gale-. -A gaanzidɔ dɔ yaga mi 'ɛ, 'bhe □kla 'yee- klegbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yela- gbɛɛn-.

31 'Woo- nɛɛnɛ- 'gwlaan 'srwaple- -o 'kpen 'yee- le 'ɛ 'yalaa do do, 'bhe- -o 'kpen □kla 'ke 'siele- do do 'ke waa -nɛ 'srɔɔwo- -a ta.

32 -O 'kpen gale blaana, 'ke 'yee- le 'ɛ 'gbu klele- 'ke 'siele 'ezin-.

33 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'woo nɛɛnɛ- ma 'gwlaan- 'srwaple- 'ɛ -o -de 'gbu -la na nu klele 'yee- le 'ɛ 'le ɛɛ?»

34 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Gwlenna yaale -o 'gwlaan- mu 'pegee le mu plen- 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe- -yi.

35 'Dun- 'ke -Waanbhaa' 'a 'lɛdulaa dɔɔ mɛɛ 'la zan mu bwe gale ba, 'bhe- 'drunyan 'la 'bhe -o zan -o bo 'bhe 'yi, waa nu le mu nale gwlen ni, 'bhe- 'gwlaan- mu laa nu le 'sile-.

36 Waa nu 'solɛ- gale- -li, 'bhe- -o nu klele 'bhii- -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' mu 'ɛ gbɛɛn-. -O nu klele -Waanbhaa' -nɛ mu 'le, waa nu gale -li -titi, -amasɔyi -o -bwela gale ba.

37 *Moizi 'a □pia kpataakpa dɔɔ gbaa mu nu bwele gale ba. -Yaa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yi yre 'la -yri lunɛ- 'ɛ ba janwo, Moizi Mɛɛzan -Waanbhaa' -siila dɔɔ: *Abraamu a -Waanbhaa'*, *'bhe 'pegee Izaki a -Waanbhaa'*, *'bhe- Zakɔbu a -Waanbhaa'*.

38 -Amasɔyi, -Waanbhaa' -o 'ke mɛɛ -yre male mu a -Waanbhaa' -la -le, 'bhe- yaa -o 'ke gbaa mu a -Waanbhaa' 'le. 'Bhe- mɔkpen' -o 'mu 'yre ma -Waanbhaa' -yre 'yi.»

39 'Bhe klele 'te, 'ke 'Toŋ daan mu 'ɛ 'ke mu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'e 'swa- -jan 'ɛ zikpale -o ni 'elrele.»

40 -A 'san 'bhe ma, yaa dɔle -o do 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe -za 'kedo- 'kpɔ 'yilɔkpa -a ma 'ezin-.

Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Kriɔi 'ɛ yaa -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'te 'le

(Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)

41 Zesu pe 'woo- 'Toŋ daan mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Mɛla ma 'bhe- mɛɛ mu 'ɛ -wa pe 'zi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kriɔi -o 'ke Davidi 'nranɛ- -la -le 'te ɛɛ?»

42 'Bhe- 'dun-, Davidi 'gbu 'a □pia- -yaa' 'Srokpa 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a □pia 'an Mɛɛzan ni dɔɔ:
Nu yala- 'ɲ -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ɛ □nɔɔ.

43 'Sani- 'mi yan 'e -sɔɔnnii' mu 'ɛ *kpaalele 'e gaan □la.*»

44 «'Ke Davidi 'gbu Mɛɛ -Bhee mi Kriɔi 'siila- dɔɔ -yaa' Mɛɛzan. 'Bhe- -e sɔ klele- -a -nranɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?»

Zesu mɛɛ mu 'ɛ 'kpeelekan zii' Toŋ daan mu 'ɛ ma

(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

⁴⁵ -Zamaa' 'e 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'ni 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ:

⁴⁶ «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'Toŋ daan mu 'e ma. 'Kaanle- so -o ni dunɛ- gbɔɔn mu 'le -o ta -wa 'kpee -kpan mu 'e ta, 'bhɛɛ- -wa zi 'bhii- mɛɛ mu -o -lɛdɔ' -a ma, 'bhɛɛ- 'mu -o 'pubɔ-. 'Ke -o -wlaa *Zuufu mu daanfɛ' mu 'e □la, 'bhɛ 'pegee 'feti klɛyɛ -gbɛnɛ mu 'e □nɔɔ, zilɛɛ- yaakpe mu 'e 'mu -la 'sile- so -o ni.

⁴⁷ -O glaanle mu 'e 'kɔɔpɛ- mu 'e 'kpen yan -dawli' ma. 'Bhɛɛ- -o mɔ -waa' 'seriwole 'e zi, 'kooko- -woo 'gbu zɔn mɛɛ mu -yɛ ta 'bhii- mɛɛ wlan mu. 'Bhɛla- -zɛɛle, -o ta 'kiti 'e 'bhɛ 'yɔɔ- nu -yiyalɛ mɛɛ -vin mu 'e 'mu a pɛ 'kiti 'e ni -Waanbhaa' ba.»

21

Glaanle do a -goli' 'naza- -Waanbhaa' ni
(Maki 12.41-44)

¹ Zesu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la 'waati 'la ba, -naflo zan mu 'e -yaa -goli' bɔ 'zi -goli' bɔ -koonɛ 'e 'yi; 'bhɛɛ- -ya ŋgblo -lawlɛnle 'ke -yoo yele-.

² 'Bhɛɛ- 'kee- glaanle 'kɔɔflɛnzan do yele-, 'ke 'bhɛ -o zan -goli' 'tanbha piinɛ- plɛ bɔlɛ 'yee- -koonɛ 'e 'yi.

³ -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ glaanle 'lɛɛ- -goli' yɛkɛ- 'la □bwa -goli' bɔ -koonɛ 'e 'yi, 'bhɛ 'yiya- mɛɛ -vin mu 'e 'mu -goli' yɛkɛ- 'la □bwa 'bhɛ ni.

⁴ -Amasɔyi 'woo- mɛɛ mu 'e -o maza laa -yaa -li -goli' 'la ma, -o 'bhɛɛ- □bwa -koonɛ 'e 'yi. 'Dun- 'yee- glaanle 'lɛɛ- -yaa' 'kɔɔflɛnya 'e 'yi, -ya 'tota- -goli' -vin sanɛ- 'e 'bhɛɛ- □bwa -koonɛ 'e 'yi.»

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e 'wiza- -lɛɛjanwo 'zi
(Matie 24.1-8; Maki 13.1-8)

⁵ Zesu a -klanlanɛ mu 'e 'ke mu 'e 'yaa- -balo klɛ 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e 'bhɛ dɔgbɛya 'e ta. -O -yaa -o -lɛkpa' zii' -a -lɛgbɛya 'e ma, 'bhɛ 'pegee -wa -dwa vlɛ -lɛle' mu 'la 'le,

'bhɛɛ- -a -la 'srakagopɛ -lɛle' mu 'e. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ:

⁶ «'Ka 'yɛ -o 'fɛ -gbɛnɛ 'la ma -gɛ bhe, -o nu -a 'kpen 'wile- -yɛkpa' do. 'Ali- -wa -dwa vlɛ -kpuŋ mu 'la 'le, 'mu do 'kpɔ 'kpaale laa nu bole 'eke- ta. -O nu 'mu 'kpen 'klaalɛ-.»

-Klɔlɔɔ' mu 'la nu klɛɛ 'drunyan yan yi 'e 'lɛɛ

(Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

⁷ Zesu a *-klanlanɛ mu 'e -wa -lɔkpa dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhɛ -za 'e nu bhɔlɛ 'waati 'e -dela ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'bhɛ -za mu 'e 'ke -o klɛ bhla □bhwa 'waati 'la ba, 'o nu 'bhɛ 'yaangolɛ -tɔmasie 'e -dela ma ɛɛ?»

⁸ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elɛle, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini- -Amasɔyi mɛɛ -bebe nu 'mi 'tɔ 'e 'kpale- -o 'gbu ma 'bhɛɛ- -wa pe dɔɔ: <'Mi -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'e 'le, 'mi 'an pɛ 'waati 'e □bhwa!> 'Ka 'laa dɔlɛ -o zi.

⁹ 'Ke 'ka gwledanwli mu -maa 'waati 'la ba, 'bhɛ 'pegee 'ke mɛɛ mu wɛnle -saan -o -lɛɛ mu ma 'klɛɛn -bebe 'yi, 'ka 'laa -gblaanlɛ'; 'bhɛ -za -gloɔn mu 'e 'mu -le nu 'solɛ- bhɔle- 'elwale 'pe. 'Dun- 'bhɛ 'laa nu klɛɛ 'drunyan 'yan 'waati 'e 'le.»

¹⁰ 'Bhɛɛ- Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Si do nu gwledanlɛ 'si 'bhɛɛke do ba; 'bhɛɛ- -bhɛngbe do a 'klɛɛn 'yi mu nu gwledanlɛ -bhɛngbe 'bhɛɛke do a 'klɛɛn 'yi mu ba.

¹¹ 'Trɛ nu bɛɛnlɛ yɛ 'ke mu nɔɔ-, 'bhɛ 'pegee -gu -gbɛnɛ mu, 'bhɛɛ- ga -yɔɔ' -gloɔn mu 'la -woo -yivlin' mɛɛ 'srɛ ma, 'mu 'kpen nu baale bhaaplɛŋ mu ta. Mɛɛ -gblaan ma pɛ mu 'pegee -tɔmasie -gbɛnɛ mu nu 'pwɛɛ- laflɛ' 'yi.»

¹² «'Dun- 'sani- 'bhɛ -za mu 'e klɛɛ plen-, -o nu 'ka 'kunlɛ- 'bhɛɛ- -o -yɛnkpa' 'ka ta. -O nu 'ka 'kitikanlɛ Zuufu mu daanfɛ' mu 'e □la, 'bhɛɛ- -o nu 'ka bɔlɛ -kaso 'yi. 'Mi 'tɔ 'e -zayi', -o nu gelɛ 'ka 'le -bhɛngbe mu 'pegee mɛɛ gbalaan mu ba.

13 'Ke 'bhe yi 'e □bhwa, 'ka nu 'sole-
'mi 'an -Jan 'Nrale- 'e 'wole 'bhe mεε
mu 'e ni.

14 'Ka nu 'ka 'gbu ta jan 'e
'wole- gōnε- 'la gbεεn-, 'ka 'laa 'bhe
yienkanle 'elwale 'pe.

15 -Amasroyi 'mi 'gbu nu yikan' ma
-jan 'kpale- 'ka 'lii, 'bheε- 'ka 'sōōnnii
'kedo- a -jan 'laa nu 'sole- 'ka 'kunle,
'bheε- -e zaabo 'ka 'le ma.

16 'Ali- 'ka 'yape- mu oo, 'ka nεεnε-
mu oo, 'ka 'yienii mu oo, 'bheε- 'ka
'bhegwlen- mu 'gbu nu 'ka 'nale- mεε
mu ni, 'bheε- 'mu 'ka -bebe dε.

17 'Ka ven nu 'sile- mōkpen' yin -lii,
'mi 'tō 'e -zayi'.

18 'Dun- 'ka 'winbhe- do 'kpō 'laa
nu gole a ba.

19 -Ka 'woo- -yren mu 'e 'yikun:
-amasroyi 'ke 'bhe □kla, 'ka nu 'sole-
'ka 'gbu 'si 'e gole- -za 'yi 'bheε-
gbεεn-»

*Zesu -o Zeruzalemu -wa 'e 'wiza-
'e -lεεjanwo 'zi 'ezin-*

(Matie 24.15-21; Maki 13.14-19)

20 Zesu pe -o ni 'ezin- dōō: «'Ke 'ka
gwledan mu zenle □ya Zeruzalemu
-wa 'e zi 'waati 'la ba, -kaa 'yaango-
'bhii- -a -wi 'waati 'e □bhwa -wa -din.

21 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mεε 'la zan mu
□kla Zude 'kleen 'e 'yi 'bhe bhla 'e
ba, 'bhe zan mu blasan-, 'bheε- 'mu
ge 'mu gaan 'mu 'lεε vle gōōn mu
'e 'yi ye. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan mu
-o Zeruzalemu -wa 'e 'kpee, 'bhe zan
mu ge 'mu gaan. 'Bheε- 'ke mεε 'la
zan mu □kla 'bhe mu ba gba la, 'mu
'laa 'pele- dōō 'mu 'nule -wa la.

22 -Amasroyi, -Waanbhaa' nu 'bhe
yi mu 'e klele -yrenkpa' yi -gbene
mu 'le bhaaplen mu ta; 'kooko-
-Waanbhaa' -lala' janwo mu 'e -jan
mu 'la □woa 'elwale gban -sō 'mu
'lεsō-.

23 'Ee! Le mu 'la kpele nu klele,
'bhe 'pegee le mu 'la 'ne mu nu
klele -yōn ma 'bhe 'waati 'e ba, 'mu
'nise- -yren ma! -Amasroyi 'trebho
-gbene nu klele 'kleen 'e 'yi, 'bheε-
-Waanbhaa' a zruplii- 'e nu baale
Izraeli 'si mu 'lεε- ta.

24 -O nu -o 'ke mu dεle 'ke -gōkun'
mu 'le, 'bheε- -o nu gele -a 'ke mu
'le -kaso 'yi 'si mu 'la 'kpen 'laa
-Waanbhaa' dō 'mu ba. 'Mu 'sen nu
wole 'ke Zeruzalemu mu 'e 'le, 'bheε-
-woo kle 'ke -o gaan -la pe mu 'le,
'sani -o 'waati yεke- 'la -dwa -o ni
'bhe 'yanle- plen-»

Bhaaplen Gbe 'e 'nuza-

(Matie 24.29-35; Maki 13.24-31)

25 Zesu pe -o ni 'ezin- dōō: «'Ka nu
-tōōmasie mu yele -yretεbhe 'pegee
mle 'bheε- mleklenne mu 'e 'yi.
'Bheε- 'tre ta -ge, -gbalaan nu 'klale-
mεε mu 'e 'kpen 'yi, weyi- 'pegee 'bhe
'pōō mu 'e 'wegbeyā -gbene -gbene
mu 'e -zayi', 'bheε- -o 'kpen blina-
yien nu dōle.

26 'Tre ta mu 'e -o -gbalaan gbe
-yōō' 'e 'kōō, -o 'ke mu nu gale 'ke
-woo 'kpeelēdaan -klōlōō' -glōōn 'la
nu 'tenle- -o ma 'tre 'lεε- 'kpen ta -ge
'mu ma. -Amasroyi lafle' 'yi pe -glōō
-glōō mu 'e -o nu bεenle.

27 'Ke 'bhe □kla 'te, mōkpen' 'yre
nu 'kpale- Bhaaplen Gbe 'e 'nule-
ma lafle' -gblen do ta, -yaa' -glōōya'
'pegee -a 'tōbhōleya 'e 'le.

28 'Ke 'bhe -za mu 'e klele -saan
'ka 'yre ma 'waati 'la ba, -ka 'ka
ngblo -lawlen', 'bheε- -ka 'ka zru dō
'egloole, -amasroyi 'ka 'bheε bhla 'e
□bhwa 'ka -din.»

*Mεε sō -za 'la daanle- figi diinj 'e
ma*

(Matie 24.32-35; Maki 13.28-31)

29 'Bhe blaen, 'ke Zesu -gōōn do
'lεε- 'bhe bōle- -o ni 'ezin- dōō: «-Ka
figi diinj 'pegee -yri diinj -vin mu 'e
'klōsikun dōō.

30 'Ke -o -laa 'tōōnle- -saan bhla 'la
ba -o ta, 'kaa 'yaango- 'bhii- -o bhaa
kle 'waati □bhwa 'e -din gban.

31 'Bhe klegbeyā do 'e 'yi bhe, 'ke
'ka 'bhe -za mu 'la bhe 'mu kleyre
□ya 'waati 'la ba, -kaa 'yaango-
'bhii- *-Waanbhaa' a -bhleighbeyā 'e
□bhwa -wa -din.

32 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dōō mεε
'la zan mu -o 'mu 'yre ma -zōn -ge,
'sani- 'mu 'kpen gale plen-, -za mu
'lεε- nu klele -o 'ke mu -yre ma.

³³ Lafle' 'pegee 'tre mu nu kanle, 'dun- 'an pe -jan mu 'e waa nu 'kanle-titi.»

MEE 'kpeelkanza mu

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tole- 'ke pɛbhle -gbene mu 'pegee -ween de maza, 'bhe- 'drunyan ta 'ngami mu 'e 'kɔɔ, 'ka 'yri go 'ka 'gbu -za 'le, 'bhe- 'bhe yi 'e kla 'ka ba.

³⁵ Bhaaplen Gbe 'e 'nu yi 'e nu 'klale- 'drunyan ta mee mu 'kpen ba blaale-, 'bhii- kaade yro kla kaa mu ba gɔne- 'la gbene- -yi ba, 'bhe- -yoo 'kpen kun.

³⁶ 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bhe- -ka 'ka 'seriwo 'waati oo 'waati 'e 'kpen ba. 'Kooko- fangando 'ka ta, 'bhe- -klɔɔ' mu 'la -woo zan bhe, 'mu kan 'ka ma 'egbɔnle, 'bhe- 'ka ge dulale Bhaaplen Gbe 'e 'yre ɔla.»

³⁷ 'Ke -yrekpa' -yaa bhɔ, Zesu 'yaa- ge mee mu daanle -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla, 'bhe- yromazi, -e -yaa ge yile Olivi diin vle gɔɔn 'e 'wiin-.

³⁸ 'Bhe- mee mu 'e 'kpen 'yaa- nu zrwanzi 'tutu -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɔla 'mu 'tronkpale -a wojan mu 'e ɔla.

**ZESU DEYRE 'PEGEE -A
BWEYRE GALE BA
ZERUZALEMU**

22

Zuufu -kunlii mu 'e -woo 'dukpa zii' Zesu ma

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Zaan 11.45-53)

¹ Zuufu mu 'e 'yaa- 'bluu -pee 'wlen kle bhle 'feti 'la kle lee 'oo lee, 'bhe 'yaa- zan bhɔle. 'Bhe 'feti 'e 'yaa- 'ezin- Paki 'feti 'e 'le.

² 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu 'e -o -yaa Zesu deyre -glin 'zi, 'bhe- 'dun- -o -yaa -gblaan 'zi waa mee mu 'e 'lee. 'Dun-, waa -yaa zi 'bhii- -wa kle 'ke mokpen' -za dɔ -a 'yi, 'bhe- mee mu wlen -o ma, -amasroyi -o -yaa -gblaan 'zi -waa' 'si mu 'e 'lee.

Zuda Isikarioti -o zan -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta

(Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)

³ -Setran' -za 'yoo- ɔwlaa Zuda 'la -wa sii Isikarioti 'bhe zru ba: -e -yaa 'dun- Zesu -a -klanlane vu ta ple 'e do 'le.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'yee- Zuda -ja 'tenle- 'sraka 'lena mu -lee mu 'e 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e gooba mu -kunlii mu 'e ma. 'Bhe- -e -yaa nu 'solle- Zesu 'lenale -o ni gɔne- 'la gbene-, -o -benywa do 'bhe ma.

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o zrukpaale Zuda 'a 'pelawoa dɔɔ 'bhe nu bhɔle -o ba, 'bhe- 'bhe Zesu 'lena- -o ni 'bhe 'yi. 'Bhela- -yile 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -o nu -goli' 'nale- -a ni 'bhe -za 'e 'yi.

⁶ 'Yee- Zuda -dwa 'bhe ɔla. -A 'san 'bhe yi 'e ma, -a gbe so Zesu ta gɔne- 'la gbene- 'bhe- -e 'bhe 'lena- Zuufu mu a -kunlii mu 'e ni, -e yaa- 'bhe- klegbeya 'e -glin 'zi gaanyi', 'kooko- zamaa' 'e -za 'laa dɔ 'bhe 'yi.

Paki 'feti 'e ta pɛbhle

(Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Zaan 13.21-30)

⁷ 'Bluu -pee 'wlen- kle bhle 'feti 'la 'ke -wa sii Paki 'feti 'e, 'bhe yi 'e ɔbhwa, 'bhe- -o -yaa nu -bhlaa gwlen bhlon- mu klele 'sraka 'le, 'bhe- -woo bhle 'yee- 'feti 'e ta pɛbhle 'e ba.

⁸ -Ayile, 'ke Zesu Pieri 'pegee Zaan winbɔle -o -lee, 'bhe- -e pe 'mu ni dɔɔ: «-Ka ge -kɔɔ mu a pe 'feti 'e ta kpo 'e kle.»

⁹ Pieri 'pegee Zaan pe -a ni dɔɔ: «ɔYa zi 'bhii- 'o ge 'yee- kpo 'e kle 'naa- ma ee?»

¹⁰ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'bhɔle- 'te -wa 'e ta, 'ka 'le nu 'pale- mee do 'le, -yi gbɔ do -o -a wiin-. -Ka gbaan -a zi, 'bhe- -ka ge wla -a wla 'fe 'e ɔla.

¹¹ 'Bhe- 'ke 'ka ɔwlaa 'bhe ɔla 'waati 'la ba, -kaa pe 'fezan- 'e ni dɔɔ: <'O Daan mi 'pe 'wo 'e 'lrokpa dɔɔ 'yee- 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e -o nu -waa' Paki 'feti ta pele 'e 'bhlele- 'fekpee 'e -dela ɔla ee?»

12 'Ke 'bhe □kla, -e nu 'fekpee -gbene do zronle 'ka ni, 'bhe -o 'sangaso 'kpee do 'le laanima. Yilape 'pegee yaape, 'bhe- kpo klepe mu 'kpen -o 'bhe -la gban, 'ka nu -kooa' kpo 'e klele 'bhe- □noo.»

13 Piere 'pegee Zaan gele, 'ke -o -za mu 'e 'kpen 'lesole ye- 'bhii- Zesu 'a □pia -o ni gone- 'la gbene-. 'Bhe- -o -waa' 'feti ta kpo 'e □kla 'bhe- □noo.

Zesu 'pegee -yaa' -Klanlana mu 'e -waa' -danma' Paki ta pe 'e 'bhle zii' 'eke- zi

(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Korinti 11.23-25)

14 Piere 'pegee Zaan 'yanle- -za mu 'e 'kpen 'lemagaanle 'le 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'pegee -yaa' winbowo mu -vin mu 'e 'nule, 'ke -o 'kpen 'yaale pebhle -tabali 'e zi, 'bhe- -o pe 'e □bhla 'eke- zi.

15 -O -yaa pe 'e 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'N 'yaa- -a zi 'eglole 'bhii- 'mi 'pegee 'ka mu 'yee- 'feti 'le- ta pe 'e 'bhle 'eke- zi, 'sani- 'η -yrenbhlele zisan; 'bhe yi 'e 'bhe -le □bhwa -zon -ge.

16 'Dun- 'mi pe 'ka ni 'η 'sowee- ma doo: 'Naa nu -a -bheke' 'bh- lele- 'ezin- -li, 'sani- -a -toomasie 'e 'lesole plen- -Waanbhaa' a -bh- lengbeya -wa 'e ta.»

17 'Bhe klele 'te, 'kee- -droo peyan- do 'sile, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Kaa 'kun -ge 'bhe- 'ka 'kpen 'a 'ke 'mi do do.

18 -Amasroyi 'naa nu -droo 'bheke 'mile- -li 'ezin- 'sani- -Waanbhaa' -bhleighbeya yaa- yi 'e bhole plen-.»

19 'Bhe blaana, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhe- -e yanle -Waanbhaa' 'pubolele 'bhe ma, 'ke -ya takanle kpokplo. 'Bhe- 'kee- 'bhe 'kpale -o 'koo, 'bhe- -e pe doo: «'Mi 'gbu 'fle 'e 'yele- -ge, 'η 'yela- na 'zi 'ka ni -ge. -Kaa bhle 'bhe- 'η -za bo 'ka 'kpee.»

20 -O yanle 'bluu 'e 'bhlelele, 'kee- -droo peyan- do 'e 'sile, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- doo: «-Waanbhaa' *-bhoolaya dree 'la -dwa bhaaplen mu 'pegee 'yee- plen-, 'bhe ma

-toomasie -le 'ke 'η yien 'la 'klalaa- 'ka mu ma 'bhe 'le.»

21 «'Dun- -ka 'ka 'yrekpa -ge, mee 'la zan -o 'η 'na zii' 'η 'soonnii mu 'e ni 'bhe zan -o -koo' 'plen- -tabali 'le- zi -ge.

22 Wlan 'e ni, *Bhaaplen Gbe 'e nu klele 'ke siele' 'bhii- -Waanbhaa' a 'ledulaa gone- 'la gbene-. 'Bhe- 'dun-, mee 'la zan -a 'lena zii' -dawli' ma -a -soonnii' mu ni, -klolo- -o 'bhe zan ma!»

23 'Bhe klele 'te, 'ke -woo 'eke- -lrokpale 'sanle -o ba mee 'la 'yaa- nu 'bhe -za -gloona 'e klele 'bhe ma.

Zesu a -klanlana mu 'e pe doo -de 'gbu -le -o 'kpen ba mee gbalaan 'le ee?

24 Zesu a -klanlana mu 'e -o zaabole -saan 'eke- plen- doo -o -de 'gbu -le -o ba mee gbalaan 'le ee.

25 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Tre 'le- ta -ge, -bhleighbey mu 'e 'kpaale- -o waa 'kleen 'yi mu 'e 'wiin- fangan- -la ma. 'Bhe- fangan- -o mee 'la zan mu 'koo, 'bhe mu -o -a zi 'bhii- -o 'mu 'sii- <Za 'wlan kle mu»

26 'Dun- 'ka mu laa klele 'bhe gbene-. Droon' 'ke mee 'la zan -o 'ka ba mee gbalaan 'le, 'bhe 'bhe 'gbu 'kun 'bhii- matruhe. 'Bhe- 'ke mee 'la zan -o 'ka 'le mi 'le, 'bhe zan kle 'kaa- yewone 'le.

27 'Bhe- 'woo- mee ple 'le-, -o de 'gbu -la gbalaan -yiya': mee 'la zan -o pebhle 'zi taa- mee 'la zan -o pele 'e 'na zii' -a -vindo' mi ni ee? Mee 'la zan -o pe 'e 'bhle zii' 'bhe -le laa -le ee? 'Bhe- 'mi 'dun- -o 'ka 'plen- -ge 'bhii- 'kaa- yewone!

28 'Bhe- 'mi 'pegee 'ka mu -le -yren mu 'e □bhla 'eke- zi -ge yi 'oo yi.

29 'Bhe kleighbeya do 'e 'yi, 'η De -yaa' -bhleighbeya -wa 'e □kla 'mi a pe 'le gone- 'la gbene-, 'mi 'a kle 'ka mu a pe 'le 'bhe- gbene- 'ezin-.

30 'Ka mu nu pebhlele, 'bhe- 'ka nu -yi 'mile- 'mi 'an pe pebhle tabali 'e zi 'an -Bhleighbeya -wa 'e ta. 'Bhe- 'ka nu yaale -bhleighbey mu 'yaakpe- mu 'e ta, 'bhe- 'ka nu Izraeli -gbaa vu ta ple 'e 'kitikanle.»

Zesu pe dɔɔ Piere ni 'bhe -lemadɔle 'egloole -a ma

(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Zaan 13.36-38)

³¹ Mɛɛzan Zesu pe Piere ni dɔɔ: «Simɔ, Simɔ, 'e 'trɔnkpa doo, -Se-tran' 'e -zapia 'η ba dɔɔ -ya zi 'bhii-yoo 'e 'yidan-, 'bhɛɛ- -yoo 'e zru 'ε ye, 'bhii- le do -mlɔ bhe 'pegee -a -gboo 'ε bapian gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

³² 'Dun- 'mi 'η 'seriwoa 'yaa- -za ma, 'kooko- 'yaa ploo 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke 'yee zru 'niinaa 'mi ba 'waati 'la ba, 'fuudɔ- 'e -vin mu 'ε ta.»

³³ Piere pe Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'kee- -kla -kaso 'yi gele 'le oo, 'kee- -kla gale 'le oo, 'η magaanle -o 'bhe 'kpen klelele 'mi 'pegee 'bhi 'le.»

³⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Piere 'mi pe 'e ni 'η 'sowɛɛ- 'ε ma dɔɔ 'sani- maagwɛn -weli' plen- -zɔn, 'bhi nu a pele 'mi ma gaan yaga dɔɔ 'yaa 'mi dɔ.»

Zesu -o -yaa' -klanlanɛ mu 'ε 'kpeɛkan zii' dɔɔ -o yri bo -o 'gbu -za 'le

³⁵ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «'N 'ka 'winlabwa -Jan 'Nrɛle- 'ε 'woyɛ- nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'an 'pelawoa 'ka ni dɔɔ 'ka 'laa -gɔli' bɔle 'ka 'wiin-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa gbɛn ta ge 'pepe 'silɛ-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -sawla mu 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'ka gelawoa 'yee- 'taa 'ε ta, pɛ 'ke 'kanaa 'ka ma ɛɛ?» -O pe «'Yooye-!»

³⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Dun- -zɔn, 'ke -gɔli' -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ oo, 'ke gbɛn ta ge 'pepe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'oo, 'bhe zan 'mu 'si -zɔn. 'Bhɛɛ- 'ke -gɔkun' 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe ta dunɛ- 'ε gɔn, 'bhɛɛ- -ya ma -gɔli' 'ε si, 'bhɛɛ- -e -gɔkun' do -lɔ 'kele-.

³⁷ -Amasɔyi 'mi pe 'ka ni dɔɔ -a -lɛdulale -o dɔɔ -o -jan mu 'la □woa 'mi ba zayi' 'elwale gban -sɔ -Waanbhaa' a 'sɛwɛ 'ε 'yi, 'bhe 'yizakɛ yi 'ε 'bhe -le □bhwa -zɔn -gɛ, 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-Wa □kwan 'bhii- -za 'yɔɔ- kle mi do». -Ayile -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -o -jan

mu 'la 'kpen □woa 'mi ma, -o 'kpen 'lɛsɔ yi □bhwa -zɔn.»

³⁸ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -gɔkun' ple -le -gɛ.» 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ploo- 'bhe -jan 'ε ma 'pe!»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -ja Olivi diin vle gɔɔn 'ε 'wiin-

(Matie 26.36-46; Maki 14.32-42)

³⁹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε 'pwele 'bhe 'fɛ 'ε □la. 'Bhɛɛ- 'ke -o gele- *Olivi diin vle gɔɔn 'ε 'wiin-, 'bhii- -e -yaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'egwele.

⁴⁰ -O bhɔle 'bhe vle gɔɔn 'ε ta, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan' maza mu 'ε 'yi.»

⁴¹ 'Bhɛɛ- -ya plɛngole -o ma sa, 'ke -ya 'kpɔ zenle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'seriwole dɔɔ:

⁴² «'N Dɛ, 'kee sɔ -yɛn 'lɛɛ- 'plɛngole 'η ma. 'Dun- 'yaa 'mi a pɛ zru maza 'ε klele, 'fɔ 'yaa- pɛ 'ε 'bhɛɛ- kle.»

⁴³ ['Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do 'pwele -a ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'fuudɔle -a ta.

⁴⁴ Zesu blina- yiɛndɔ gbɛ -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, 'ke -ya 'seriwole 'egloole 'ezin-. -Ayile 'ke -a ta 'fuu 'ε klele- 'bhii- yiɛn 'kpla mu gbɛɛn- 'kee- tɔ 'trɛ ma.]

⁴⁵ -E yanle -a 'seriwolele, 'kee- nule- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ta, 'bhɛɛ- 'kee- bhɔle- 'mu ta 'ke 'mu -o yidɛ 'zi 'mu wleyisriwo gbɛya -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ.

⁴⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'ka -o yidɛ 'zi ɛɛ? -Ka 'ka 'wɛn-, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan maza mu 'ε yi.»

Zesu 'kunyɛ- mɛɛ mu 'ε 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Zaan 18.3-11)

⁴⁷ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'ε 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke -zamaa' 'srɛ do 'pwele -a -yi. -Yaa' -klanlanɛ vu ta ple mi 'la -o -yaa 'bhe sii Zuda 'bhe dɔle -yaa 'bhe -zamaa' 'ε 'lɛɛ.

-Ya mabɛɛnle Zesu -din, 'kee- 'bhe -tuubole.

48 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «Zuda, 'e *Bhaaplen Gbe 'e 'lena zii' mɛɛ mu -a -tuubole -la -le ɛɛ?»

49 'Bhe 'yi 'te, -yaa' -klanlanɛ -vin mu 'ɛ 'mu 'a 'yaangole 'bhii- -o ɲnwa -a 'kunyɛ- -la nɔɔ-, 'ke 'mu 'a -lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o 'waa-gɔkun' mu 'ɛ 'si -o 'kaama- ɛɛ?»

50 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do 'bhe a -gɔkun' 'ɛ 'sile, 'bheɛ- 'kee- *'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhe a yewonɛ mu 'ɛ do gbe -yiɛ' ta 'trɔn 'ɛ takanle -leyan' do.

51 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Ka 'laa gwledanɛ.» 'Bhe yɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe 'kee- 'trɔn kpu 'ɛ 'sile, 'kee- 'bhe blɔɔle- 'bhe 'kpayɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'bheele.

52 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba -kunlii mu 'ɛ, 'bheɛ- 'gwlaan- gbalaan mu 'la ɲnwa -a 'kaama- 'mu ni dɔɔ: «'Ka ɲnwa 'ɲ 'kunyɛ- nɔɔ- -gɔkun' 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ, 'bhii- 'ka ɲnwa mɛɛ dɛ mi do -la 'kunyɛ- nɔɔ.»

53 «-Mɛle -kla 'ɲ 'yaa- yikpen- ta -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'bheɛ- 'ka 'laa 'ɲ 'kunle- ɛɛ? 'Dun- 'ka mu 'pegee -Setran' a pɛ -glɔɔya' kle 'waati 'ɛ 'bhe -le ɲbhwa -zɔn -gɛ.»

Pieri -o -a -lemadɔ 'zi 'egloole Zesu ma

(*Matie 26.57-58; 26.69-75; Maki 14.53-54; 14.66-72; Zaan 18.12-18; 18.25-27*)

54 'Bhe klele 'te, 'ke -o Zesu 'kunle, 'bheɛ- 'ke -o gele- 'kele- 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan 'ɛ ba 'fa ɲla. 'Bheɛ- 'dun- Pieri ɲbwa -o -zanta' 'egboonle, 'kee- nu sasa, 'bheɛ- -e ɲwlaa 'bhe -gbenj 'ɛ 'yi.

55 Mɛɛ mu 'ɛ -o 'te do -leswan 'yee- 'sraka 'lena mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' -gbenj 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -o -yaa -o maga 'zi 'bhe ma. -Ayile 'ke 'yee- Pieri 'nule yaale -o plɛj- 'ezin-.

56 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- 'sraka 'lena mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' 'fɛ 'ɛ

ɲla yewo le -nɛ mu 'ɛ do 'yee- Pieri 'yele- 'te 'ɛ -din, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'ɛ 'yɛkpale -a ta frii, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'Yee- Zesu 'ɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do -le -gɛ!»

57 'Bhe ɲnɔɔ bhe, 'ke Pieri 'ɛ 'lemadɔle 'egloole, 'bheɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Bhi le 'la bhe, 'naa 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- dɔ 'dɛ!»

58 'Bhe blaana 'waati sa 'kanle-, mɛɛ -bheɛke' do 'a 'yele- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'bhi -o 'yee Zesu 'ɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le -kpɔ!» 'Dun- Pieri pe 'ezin- 'bhe mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'Yooye-, 'naa -o 'ke 'a do 'le!»

59 'Bhe blaana 'waati sa 'kanle boolazi, 'ke mɛɛ -bheɛke' do 'a 'pele kpataakpa dɔɔ: «'Mi 'gbu 'kpale -o -a -yi 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le, -amasɔyi -e da Galile 'trɛ ta.»

60 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ: «'E go 'ɲ 'yɛ ɲla doo, 'yoo- -we 'zi mɛɛ 'la zan 'le 'naa 'bhe zan 'ɛ dɔ.» Yaa yanle -li 'bhe -jan 'ɛ 'wolele bhla 'la ba, 'ke maagwlen do -wele'.

61 'Bhe klele 'te, 'ke Mɛɛzan Zesu 'ɛ 'yɛkpale 'bhe -zanta', 'bheɛ- 'ke -o -yɛ bole- 'eke- wleyi'. 'Bhɛla- -yile, Zesu -jan 'la 'bhe ɲwoa 'yee- Pieri ni, 'bhe -dwa -a 'kpee dɔɔ: «'Sani- maagwlen -weli' plɛj- -zɔn, 'e nu 'e 'lemadɔle 'mi ma 'egloole gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

62 -Ayile, 'yee- Pieri 'pwele- 'te -gbenj 'ɛ 'yi, 'kee- wisile 'ebebele.

Mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu -zwanwoa 'bheɛ- -wa zita ɲzwan

(*Matie 26.67-68; Maki 14.65*)

63 -Srwase' mu 'la 'yaa- Zesu gooba, 'mu 'yaa- -a malɔgo 'zi, 'bheɛ- 'mu 'yaa- zɔn 'zi 'ezin-.

64 -O sɔ -bhulaa' 'a wleyi', 'bheɛ- 'ke -wa -lɔkpa' dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'ɛ ɲzwan bhe, 'bhe zan 'ɛ 'tokan 'o ni doo!»

65 'Bheɛ- 'ezin-, -wa -zwanwoa gɔn 'ɛ 'kpen gbɛn-.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'kitikan 'gwlaan- gbalaan -lɛdo' 'ɛ ba

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Zaan 18.19-24)

⁶⁶ Too -klinle', 'ke Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'pegee 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'Ton daan mu 'ɛ -woo -lɛkpale 'eke- ta. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ -o nu Zesu 'le -o ta.

⁶⁷ Zesu 'nule-, 'ke -o 'bhɛ 'lɔrɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kɛsi 'le ɛɛ?» Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'an ɔpia 'ka ni dɔɔ 'mi -le 'kɛle-, 'ka 'laa nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

⁶⁸ 'Bhɛɛ- 'ke 'ɲ -za do -yilrɔkpaa 'ka ma, 'ka 'laa nu 'bhɛ zikpale 'ɲ ni.

⁶⁹ 'Dun- 'kee- san -zɔn ma, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'yaale- nu klɛlɛ -Waanbhaa' -gloo -a -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'ɛ 'nɔɔ-»

⁷⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o 'kpen 'a 'lɔrɔkpale dɔɔ: «'Bhɛ 'yi bhe, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le ɛɛ?» Zesu 'a 'lɛkwan ɔ -o ni dɔɔ: «'Ka -o 'yela- pe 'zi bhe.»

⁷¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Kɔɔ' maza -o 'srɛya- -bhɛɛke' klɛle ma -li ɛɛ? 'Yele- -daa -a 'gbu 'lii bhe.»

23

Zuufu mu 'ɛ -o -ja Zesu 'le -Jan- matii Pilati ba

(Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Zaan 18.28-38)

¹ 'Bhɛ blaana, 'ke 'woo- 'kitikan mɛɛ -lɛdo' 'ɛ -o 'kpen -o -wlenle', 'ke -o gele- Zesu 'le -Janmatii Pilati ba.

² -O bhɔle 'bhɛ ba, 'ke -o bhla -gloɔn 'ɛ 'kpen 'kpale- 'sanle Zesu ma. -O pe dɔɔ: «'O ɔbhwa mɛɛ 'lɛɛ- ta 'ke -yoo -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'trɔn 'yido- 'zi 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -ya pe 'mu ni 'ezin- dɔɔ 'mu 'laa -bhlenjbe -gbene Sezaa a 'nisra 'ɛ gbawole. 'Bhɛɛ- -ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kɛsi 'pegee -bhlenjbe 'le.»

³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'lɔrɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu a -bh- lenjbe 'ɛ 'le ɛɛ?» 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- ɔpia bhe.»

⁴ 'Bhɛ blaana, 'ke Pilati 'a 'pele 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee -za- maa' 'ɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- yaa -za 'yoo do 'kpɔ klɛlɛ, 'bhɛla- -yile 'naa sɔ -kpan baale' 'a ta.»

⁵ 'Dun- -o pe 'ezin- 'egloole dɔɔ: «-E -kaan yɛ mu 'la 'kpen ɔnɔɔ: 'Kee- san Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, 'kee- -e kan Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'pwɛle- Zeruzalemu -gɛ, -e mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi dɔɔ 'mu 'wlen -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ma.»

Pilati pe -o ge Zesu 'le Erɔdi ba

⁶ *Pilati 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'ke -yoo -lɔrɔkpale dɔɔ: «Galile 'trɛ ta mi -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ?»

⁷ -O pe a ni 'kaa -e da Galile 'trɛ ta -a ma. -E 'bhɛ 'male-, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge Zesu 'le Erɔdi ta, -amasɔyi Erɔdi -yaa -janmatii 'le 'yee- Galile 'trɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -za mu 'lɛɛ- klɛ bhla 'ɛ ba 'ke -yoo Zeruzalemu -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o -ja 'kɛle- Erɔdi ba 'tɛ.

⁸ 'Bhɛ 'yi, Erɔdi Zesu 'yele-, 'ke -a zrukpaale 'egbenele. -Amasɔyi -e -jan -bebe ɔmaa Zesu ba zayi', 'bhɛɛ- 'bhɛ 'ye -lɔ -yaa -a ma 'egwele. -A yri -yaa -a ta dɔɔ 'bhɛ nu 'sole- maza do klɛle -a -yɛ ma.

⁹ -Ayile, 'kee- -za -bebe 'yilrɔkpale 'bhɛ ma, 'dun- 'bhɛ 'laa 'bhɛ do 'kpɔ zikpale a ni.

¹⁰ 'Dun-, 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Ton daan mu 'ɛ 'mu 'yaa- bhla -gloɔn 'ɛ 'kpen 'kpa zii' Zesu ma.

¹¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Erɔdi 'pegee -yaa' -srwase' mu 'ɛ -o Zesu malrɔgwa, 'bhɛɛ- 'ke -wa mavɛle 'eyoole. 'Bhɛ blaana, 'ke -o dunɛ- 'lɛle- -yɛyɛ do 'klale 'bhɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kɛle- Pilati ba 'ezin-.

¹² -Soonaya -yaa Erɔdi 'pegee Pilati 'plen- 'elwale -sɔ, 'dun- 'bhɛ -yɛk- paa' do 'ɛ le -o bhɛgwlenya -dwa.

-O Zesu dɛ -kpan -balaa' 'a ta

(Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Zaan 18.39-19.16)

¹³ *Pilati 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Zuufu 'si mu 'kpen 'lɛkpaa- 'eke- ta.

¹⁴ 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka ɔnwa mɛɛ 'lɛɛ- 'le 'ɲ ni, 'bhɛɛ- 'ka pe dɔɔ

-e -yaa mɛɛ mu 'ɛ 'wlɛn zii' -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ma. 'An 'lɔkpa- 'ka 'kɔn 'yɛ ma -gɛ. 'Bhɛɛ- 'ka 'yaa- -la 'zi 'a ta -za mu 'la 'kɔn 'yi, 'naa 'a 'yɛɛ- 'bhɛ -za mu 'ɛ do 'kɔɔ klɛ mi 'le.

15 *Erɔdi 'duŋ-, 'laa -za 'yɔɔ- do 'kɔɔ 'yɛɛ- -a zi 'ezin-, -ayile 'bhɛ ɔnwa 'kɛɛ- -kɔɔ' mu ta 'ezin- -gɛ. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- yaa -za 'yɔɔ- do 'kɔɔ klɛɛ 'ke 'bhɛ sɔ klɛɛ- a dɛ win 'le.

16 'Nj nu a pelɛ 'kaa -wa zita zɔn 'ke gbanbhɛ 'le, 'bhɛ blaɛn 'ŋ nu 'ploole- -a ma.»

17 [Lɛɛ 'oo lɛɛ, 'bhɛɛ- *Paki 'fɛti oo Paki 'fɛti ta, Pilati -yaa ploɔ -kaso 'yi mi do ma -o ni.]

18 'Duŋ- Pilati 'yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wolele -o ni, 'ke -o 'kɔn -o -weli' 'ɛ 'wlɛnle 'eke- zi 'egloole dɔɔ: «-A pe -o mɛɛ 'lɛɛ- dɛ, 'bhɛɛ- -o 'ploɔ Barabasi ma 'o ni!»

19 'Duŋ- Barabasi 'laa bɔle -kaso 'yi bhaama. -Wa ɔbwa -kaso 'yi, -amasɔyi -e -yaa mɛɛ mu -wlɛn 'zi -o -lɛɛ mu 'ɛ ma Zeruzalem, 'bhɛɛ- -e mɛɛ do -dia -sɔ.

20 Pilati -yaa -a zi 'bhii- -e 'ploɔ Zesu ma, 'bhɛla- -yile -e -zamaa' 'ɛ 'lɔkpa gbɛ drɛwoa- 'ezin-.

21 'Duŋ- -woo -weli' 'ɛ 'wlɛnna- 'eke- zi 'egloole dɔɔ: «-Kaa gbaan -yriɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e ga; -kaa gbaan -yriɛɛle 'ɛ ta 'bhɛɛ- -e ga!»

22 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Pilati -o -lɔkpa' gbɛ -gloɔn yaga mi -wole dɔɔ: «-E -mɛ pɛ -za 'yɔɔ- 'gbu -la -kla ɛɛ? 'Naa -za 'yɔɔ- do 'kɔɔ 'yɛɛ- -a zi 'ke 'bhɛ klɛ -a dɛ win 'le. 'Duŋ- 'ŋ nu a pelɛ 'kaa -wa zita zɔn, 'bhɛ blaɛn 'ŋ nu 'ploole- -a ma.»

23 'Duŋ- -woo -weli' mu 'ɛ 'wlɛnna- 'eke- zi 'egloole dɔɔ -o Zesu gbaan -yriɛɛle 'ɛ ta. -O -bolawoa 'pɛɛnle- ma 'ke Pilati dɔle- -a ɔla -o ni.

24 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhɛ, Pilati -dwa -a -la 'ke -yoo -o zru maza 'ɛ klɛ.

25 -Ayile, 'kee- 'ploole mɛɛ 'la zan -o 'bhɛ ɔbwa -kaso 'yi mɛɛ mu -wlɛnle' ma -o -lɛɛ mu 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee mɛɛ dɛle ma. 'Bhɛɛ- -e Zesu ɔkpa- -o 'kɔɔ 'kaa 'ke -za yɛkɛ- 'la klɛɛ- -swa -o ni

-a ni -o 'bhɛɛ- klɛ.

Zesu gbaanyɛ -yriɛɛle 'ɛ ta (Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Zaan 19.17-27)

26 -Zamaa' 'ɛ 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba Zesu dɛyɛ 'ɛ ɔnɔɔ, 'ke -o -lepale Sireni -wa 'ɛ ta mɛɛ do 'le, -o -yaa 'bhɛ sii Simɔ, 'bhɛ -yaa da 'zi gba la. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -wa pele- 'bhɛ ni dɔɔ 'bhɛ Zesu gbaan -yriɛɛle 'ɛ 'si 'bhɛɛ- -e do Zesu zi.

27 -Zamaa' 'sɛ do -yaa Zesu zi, 'bhɛɛ- le 'ke mu -yaa -yɛn ma wisi' zii' -a zi.

28 'Bhɛla- -yile, 'ke -ya -lɛklɛle 'mu ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «Zeruzalem le mu, 'ka 'laa wisile 'mi zi, 'duŋ- -ka wisi' 'ka 'gbu 'pegee 'ka 'nɛ mu -la -za ma.

29 -Amasɔyi 'bhɛ yi -o zan bhɔle, 'bhɛɛ- -o nu -a pelɛ dɔɔ: «Le mu 'la waa -nɛ 'sɔɔwole -lido', 'bhɛ 'pegee le mu 'la waa -nɛ 'yale- -lido', 'bhɛɛ- le mu 'la waa -yɔn 'nale- -lido' -nɛ 'yientenne mu ni, 'mu a pɛ -yinra!»

30 -Amasɔyi 'bhɛ yi 'ɛ 'le, bhaapɛn mu nu -a pelɛ vlɛ gɔɔn mu ni 'kaa: «-Ka bala- 'o ta 'bhɛɛ- 'ka 'o dɛ!» 'Bhɛɛ- -o nu -a pelɛ 'trɛ gɔɔn mu ni dɔɔ: «-Ka bhula- 'o ta!»

31 -Amasɔyi 'ke -o 'bhɛ -za 'yɔɔ- -gloɔn 'lɛɛ- ɔkla -yri -dɔɔ 'ɛ ni; waa nu za 'yɔɔ- -gloɔn 'ɛ -dela -la klɛɛ -yri -kpa- 'ɛ ni ɛɛ?»

32 'Bhɛ ɔnɔɔ bhɛ 'ezin-, 'yee- -za- maa' do 'ɛ 'yaa- ge 'zi mɛɛ dɛ mi plɛ dɛɛ -o 'pegee Zesu 'le.

33 -O bhɔle -o yɛ 'la -o 'bhɛ sii: «Bhaapɛn ŋgblo bhɛɛ' yɛ», 'ke -o Zesu gbaanle- -yriɛɛle 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke -o 'yee- mɛɛ dɛ mi plɛ 'ɛ gbaanle- Zesu -din: -A do -yaa -a gbɛ -yie' ta, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ 'yaa- -a gbɛ -koo ta.

34 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'seri- wole dɔɔ: «'Nj Dɛ, waa -sroma 'yan, -amasɔyi -o -za 'la klɛ 'zi waa 'bhɛ 'yaango-» 'Bhɛ blaɛn, 'ke -o 'tete dɔle- -a tapɛ mu 'ɛ ta, 'kooko- -o 'kɔn do do do -o 'kɛla 'le -o 'bhɛ dɔ.

35 Izraeli 'si mu 'ɛ 'kɔn 'yaa- Zesu -glin 'zi. 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, 'ke Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ -wa malɔgo 'ke -wa

pe dɔɔ: «-E mɛɛ -vin mu 'ɛ -gwa -za -yi, 'ke -yoo 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'la 'ke -Waanbhaa' 'bhe makwan- 'bhe 'le, -ya 'gbu 'bhee-zɔn dɔɔ, 'bheɛ- 'o 'bhe ye!»

³⁶ 'Bhe ɲnɔɔ bhe 'ezin-, -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -a malrɔgo 'zi. 'Bhe mu 'mu 'mabɛɛna -a -din, 'bheɛ- 'ke 'mu -wɛɛn 'tɔnle- do zɔnle- -a ni,

³⁷ 'bheɛ- 'mu pe -a ni dɔɔ: «'Kee 'yoo- 'ke Zuufu mu a -bhlenjbe 'le kpataakpa, 'e 'gbu 'bhee-, 'bheɛ- 'o 'bhe ye!»

³⁸ Mɛɛ mu 'ɛ -o 'sɛwɛ -gloɔn 'lɛɛ- 'bhe yɔɔndia- -yri 'peɛɛ do ta, 'bheɛ- -o 'bhe -gbaanna Zesu ɲgblo 'ɛ trala dɔɔ:

«Zuufu mu a Bschlenjbe -le -ge!»

³⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, -o mɛɛ dɛ mi plɛ 'la -gbaanna -a gbɛ -yie' 'pegee -a gbɛ -koo 'ɛ ta, 'mu do 'a -zwanwole -saan dɔɔ: «'Bhi -le 'laa -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'ɛ 'le ɛɛ? 'E 'gbu 'bhee- 'pe, 'bheɛ- 'yoo mɔɔ bhee 'bhe blaani!»

⁴⁰ 'Dun- -a -vindo' mi 'ɛ 'bhe -yaa' -janwo' gbɛya 'ɛ mazapia -a ni dɔɔ: «'Yaa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ ɛɛ? -O 'yee- -yɛn do 'kpɔ 'ɛ 'kpa zii' 'bhi 'la 'bhi ta 'ezin- bhe.

⁴¹ 'Mi 'pegee 'bhi a pɛ dɛza 'ɛ, 'bhe -o 'ke wlan ma 'kitikanle 'le. -Amasɔyi 'o -za 'yɔɔ- mu 'la ɲkla, 'bhe mu -la -zanta' za -le 'tɛn zii' 'o ma. 'Dun- 'yee- 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ -titi.»

⁴² 'Bhe 'yanle- 'bhe -jan 'ɛ 'wolele, 'ke 'bhe 'a pele- Zesu ni dɔɔ: «Zesu, 'ɲ -za bo 'e 'kpee 'kee ɲnwa yi 'la ta yaa -bhlenjbeya yaayɛ 'ɛ ɲnɔɔ.»

⁴³ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele 'a ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ, 'mi 'pegee 'bhi 'o nu gele -Waanbhaa' ba -zɔn.»

Zesu 'nii- 'ɛ -gwa -a -yi
(*Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Zaan 19.25-30*)

⁴⁴ -Yrekpaa' bhɔ 'waati 'ɛ ba sasa, 'ke -yɛtɛ' 'liile-, 'bheɛ- 'ke -gblo 'kpale Izraeli 'klɛɛn 'ɛ 'kpen ta, 'ke 'bhe ge 'tɛnle- yromazi -yɛtɛbhe yanyan 'ɛ 'waati 'ɛ ma.

⁴⁵ 'Bheɛ- sɔgbɛ -gbɛɛ 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɲla, 'bhe 'peedia- plɛ 'bhe dɛyi'.

⁴⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'pɛɛnle 'egloole dɔɔ: «'N Dɛ 'mi 'ɲ 'nii- 'ɛ gbɛkpaa- 'e 'kɔɔ.» 'Bhe blaani, 'ke -a nii- 'ɛ gole- -a -yi.

⁴⁷ Rome mu a -srwase' -kunlii 'la dulale -yaa 'yee- gɔn 'ɛ ɲnɔɔ, 'bhe 'bhe -za 'ɛ 'yele, 'ke 'bhe -Waanbhaa' 'tɔbhɔle dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ɛ ni, mɛɛ 'lɛɛ- 'yaa- 'ke mɛɛ -lɛdɔole 'gbu -la -le.»

⁴⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen ɲnwa 'yee- -za 'ɛ klɛyɛ -glinle', 'mu 'niina- bhla zi 'mu ba, wisi' -gbɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, 'mu 'yaa- 'mu gbɛ 'kpa zii' 'mu zru -lii.

⁴⁹ Zesu dɔɔ mu 'ɛ 'kpen, 'bhe 'pegee le mu 'la -daa -a zi Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhe mu 'kpen dulale -yaa 'egbɔnle 'ke 'mu 'a taglin.

Zesu binyɛ
(*Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Zaan 19.38-42*)

⁵⁰ -O -yaa mɛɛ do sii Zozɛfu. 'Bhe 'yaa- Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan mu 'ɛ do 'le, 'bheɛ- 'bhe -yaa da Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi Zuufu mu a -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Arimate 'bheɛ- ta.

⁵¹ Mɛɛ wlan do -le -yaa 'kele-, 'bheɛ- -a -lɛdɔole -yaa -Waanbhaa' -yɛ 'yi. 'Bheɛ- -a yri -yaa -Waanbhaa' a -bhlenjbeya yi 'ɛ 'bhɔle- ta. 'Bhela- -yile, -a -vin mu 'ɛ -za 'la ɲkla Zesu ni, -yaa dɔle 'mu zita.

⁵² 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'yee- Zozɛfu -ja Zesu gbaa 'ɛ 'yɛwɔle Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhe binle.

⁵³ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- Zesu gbaa 'ɛ gole- -yɛgbɛɛle 'ɛ ta. 'Bheɛ- 'kee- sɔ 'pu 'penpen do 'kpale 'bhe ma. 'Bhe blaani, 'kee- gele- 'bhe binle bu -gluu dɛɛ dɛɛ do 'yi. -O 'bhe bu -gluu 'ɛ 'kwleela- vlɛ -saa do -la -yi, 'bheɛ- waa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ binle -lido' 'bhe bu 'ɛ 'yi.

⁵⁴ -E -kla -klaago ma yromazi 'ɛ zi, Zuufu mu a -yitɛ' yi 'ɛ 'bhe 'lɛɛ magaan yi 'ɛ 'le.

⁵⁵ Le mu 'la -daa Zesu zi Galile 'trɛ ta, 'bhe mu -yaa Zozɛfu -din Zesu bin

bhla 'ε zi. 'Bhεε- 'mu -yrekpaa -a gbaa 'ε 'kpaagbeyā 'ε ma bu -gluu 'ε 'yi.

⁵⁶ -O yanle Zesu binlele, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gele- -o ba; 'bhεε- 'ke -wa gbaa ma 'sro -yrɔn mu 'pegee -lasiklɔɔ mu klele-.

'Bhε blaana, 'ke -woo -yitrele -yitre' yi 'ε ma, 'bhii- -wa kle gɔnε- 'la gbεen- Zuufu mu a 'ton 'ε ta.

24

Zesu bweza 'ε gale ba

(Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Zaan 20.1-10)

¹ 'Kanjɔplε ma zrwan 'tutu 'ε zi, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gele- Zesu bu 'ε ta. -O gbaa ma 'sro -yrɔn mu 'pegee -lasiklɔɔ -gblen 'nrāle- mu 'la □kla, 'mu -ja -o 'kɔɔ.

² -O bhɔle bu -gluu 'ε ta, -wa -liitaan vlε -kpuŋ 'la 'le, 'ke -o 'bhε 'bhlile- ye- -a -lii 'ε -gɔma' 'egbɔnle.

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o wlale- bu -gluu 'ε zi, 'bhεε- waa Mεεzan Zesu gbaa 'ε 'yele- 'bhε 'kpaayrε- 'ε □nɔɔ.

⁴ -O -yaa -o 'kpeeledan 'zi bhla 'la ba 'bhε ma, 'ke mεε plε 'pwεle -o ba. 'Bhε mu ta dunε- mu 'ε 'yaa- flee 'e 'pu 'penpenle.

⁵ -Gblaana -gbεnε 'ε 'kɔɔ, -woo 'kpɔ □zian, 'bhεε- -woo ŋgblo -kulaa' 'trε ma. 'Bhεε- 'ke 'mu 'a pele- -o ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bhεε mεε 'la zan -o -a -yrε ma, 'ka -o 'bhε ziglin- 'zi mεε gbaa mu 'ε plen- εε?»

⁶ Yaa -o -gε titi, -e -bwela gale ba. -E -yaa 'waati 'la ba Galile 'trε ta, -e -jan 'la □woa 'ka ni, 'bhε 'laa -o 'ka 'kpee εε! -Ya □pia 'ka ni dɔɔ:

⁷ «-A -ledulale -o dɔɔ -o nu *Bhaaplεŋ Gbe 'ε 'kpale- -za 'yɔɔ- kle mu 'kɔɔ, 'bhεε- 'mu 'a gbaan -yrigbεεle 'ε ta. 'Dun- -e nu bwele gale ba a gale blaana -yrekpaa' yaga mi ma.»

⁸ 'Bhεε- 'bhε -jan mu 'ε -dwa -o 'kpee 'tε.

⁹ -Ayile, 'ke -o gole- bu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -o gele- 'bhε -za 'ε 'yigɔnle Zesu

a -klanlanε -vin vu ta do 'ε 'pegee mεε -vin mu 'ε ni.

¹⁰ Le mu 'la -ja Zesu bu 'ε ta, 'mu 'to -le -gε: Magidala Mari 'pegee Zaani, 'bhεε- Zaki nεε Mari. Le -vin mu 'la 'yaa- ye, 'mu 'yee- -jan do 'kpɔ 'ε 'yela- -yigɔnna Zesu a *winbowo mu 'ε ni.

¹¹ 'Dun- Zesu a 'winbowo mu 'ε waa -o 'kpale- 'woo- le mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'yi; 'bhε mu -yaa -o -yrε 'yi 'bhii- gbij deza.

¹² 'Bhεε- 'dun-, Pieri 'e 'wlεnle-, 'kee- gele- blaale- Zesu bu 'ε ta. -E bhɔle 'bhε ta, 'ke -ya makulale, 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'yiglinle. Yaa pε 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'bhε 'yi, 'ke yaa 'e go gbaa ma sɔ 'pu 'ε ba. -Ayile, -a -liibhaa' gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -a ma, 'kee- niinale -a -zanta'.

Zesu 'pwεla- -yaa' -klanlanε plε ba Emausi zi 'ε 'lii

(Maki 16.12-13)

¹³ 'Bhε yi do 'kpɔ 'ε 'le, Zesu a -klanlanε plε -yaa ge 'zi -wa do ta, -o -yaa 'bhε -wa 'ε sii Emausi. 'Bhε -wa 'ε 'plεngole -yaa Zeruzalemu ma kilo vu ta do.

¹⁴ -Za mu 'la 'kpen □kla Zeruzalemu -wa 'ε ta, -o mεε plε -yaa -balo kle 'zi 'mu -la ta.

¹⁵ -O -yaa 'bhε -balo 'ε ta 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'gbu 'e 'mabεenle -o -din, 'bhεε- 'ke -o gele- 'eke- zi 'taa 'ε ta.

¹⁶ -O -yrε -yaa -a ma, 'dun- -e -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa -o -yrε ta, 'bhεε- waa -yaa sɔ -a madɔle.

¹⁷ Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka -yaa -mε -balo -la kle 'zi 'ka 'nu bhla 'ε zi εε?» 'Bhε klele 'tε, 'ke -o dulale -o wlεyisriwole 'ε 'le.

¹⁸ 'Bhεε- -o -yaa -o do 'la sii Kleopasi, 'bhε Zesu 'lrɔkpaa- dɔɔ: «'Bhi do -kplεn 'kpɔ -le 'yee- Zeruzalemu -wa 'lεε- ta 'kee- -zadɔle laa -o -za mu 'la □kla -yrekpaa' plε 'lεε- ta 'mu 'yi εε?»

¹⁹ Zesu pe dɔɔ: «-Za mu 'ε -de εε?» 'Bhε klele 'tε, 'ke -o mεε plε 'a 'pele- 'sanle Zesu ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhε □kla Nazareti mi Zesu 'ε ni bhe! -E -yaa 'dun- -Waanbhaa' -lela' janwo mi -glɔɔ do 'le. -E -yaa 'eglɔɔle -a

kleza mu 'pegee -a wojan mu 'ε ma -Waanbhaa' 'pegee Izraeli 'si mu 'ε 'kpen 'yre ma.

²⁰ -Kooa' 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee -koo' 'lεε mu 'ε -wa -kpaā *Romε mu a mεε gbalaan mu 'ε 'koo, 'kaa 'mu 'a dε. -Ayile 'mu 'a -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta.

²¹ 'O moo 'kpee ma, 'yele- -yaa nu klele Izraeli 'kleen 'yi mu 'ε -o -Bhee mi 'le. 'Dun- -e -gaa 'bhe -yrekpaā' yaga mi -le -zon.

²² 'Bhεε- 'waa- le mu 'ε 'ke mu 'o 'kpeelenia. -O -wlenna -zon zrwanzī 'tutu 'ε zi, 'bhεε- -o -ja Zesu bu 'ε ta.

²³ 'Dun- waa -a gbaa 'ε 'yele- -a bu 'ε 'yi. 'Bhεε- -wa □pia 'o ni doo -mlεke' 'ke mu -pwela -o ba, 'bhεε- 'mu pe -o ni doo -e -bwela gale ba, 'bhεε- -ya -yre ma.

²⁴ 'Bhe blaana, 'waa- 'gwlaan- mu 'ε 'ke mu -ja -a bu 'ε ta. 'Bhεε- le mu 'ε 'mu -za mu 'la 'yigooanna -o ni, 'woo- 'gwlaan- mu 'ε -o 'bhεε- -za mu do 'kpo 'ε □ya, 'dun- waa 'yee- Zesu 'gbu 'yele-»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ee! Mεε 'kpeelεkle mu, 'ka nu 'ka 'kpale- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu -jan mu 'la □woa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'mu 'yi 'waati 'ε -de -la ba εε?»

²⁶ -A -ledulale laa -yaa doo Mεε -Bhee Mi -kpoooo Krisi yaa -yaa nu 'bhεε- -yren 'ε 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bhεε- -e so gele- 'te -Waanbhaa' a 'tobholeya 'ε 'yi εε?»

²⁷ 'Bhe blaana, 'ke -ya san Moizi 'sewe mu 'la yooondia- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'mu ma, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'ε 'kpen -jan mu 'la yooondia- 'mu a 'sewe mu 'ε 'yi 'mu ma, 'bhεε- 'woomεε mu 'la bhe -o 'kpen -jan mu 'la □woa 'yee- 'gbu ba zayi', -e 'mu 'kpen 'yipia□ -o ni.

²⁸ -O bhole Emausi -wa 'ε -din, Zesu 'a □kla 'bhii- -e 'kanle 'bhe -wa 'ε ta.

²⁹ 'Dun- -yaa' -klanlane ple 'ε 'mu 'a 'yikwlaanna gele ma, 'bhεε 'mu pe -a ni doo: «Bo 'o -din -ge, yromazi

□bhwa gban, 'bhεε- -fitrii' 'kpale- -saan gban 'ezin-» 'Bhe klele 'te, 'kee- gele- -o zi -wa 'ε 'kpee.

³⁰ Pεbhle 'waati 'ε ba, 'ke -o yaale' -tabali 'ε zi. 'Bhεε- Zesu 'bluu 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma. 'Bhe blaana, 'ke -ya takanle, 'bhεε- 'kee- -waa pe nale-.

³¹ 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo gole- -o -yre ta, 'bhεε- 'ke -o Zesu madole. 'Bhe yre do 'kpo 'ε □noo bhe, 'kee- 'trunwole -o -yre ba.

³² -Ayile, 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «-Koo' 'yaa- -balo kle 'zi 'a -le zi 'ε 'lii, 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'yipe zii' 'o ni 'waati 'la ba, 'o zrukpaale -yaa 'egbenele 'de!»

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke -woo -wlenle' blaale-, 'bhεε- 'ke -o niinale -o -zanta' Zeruzalemu. 'Bhεε- 'ke -o gele- 'tenle- Zesu a -klanlane -vin vu ta do 'ε 'pegee 'bhe mu 'madowo mu 'ε ma.

³⁴ 'Bhe mu -yaa pe 'zi doo: «Mεεzan -bwela gale ba kpataakpa, 'bhεε- Simo 'gbu 'a □ya!»

³⁵ -Ayile, 'woo Zesu a -klanlane ple 'la -daa Emausi -wa 'ε ta, -o -waa pe -za 'ε 'yigooanna. Zesu 'pwela- -o ba gone- 'la gbεen- -o ge bhla 'ε zi Emausi, 'bhεε- -wa madwa- gone- 'la gbεen- 'yee- Zesu 'yaa- 'bluu takan' zii' -o -le bhla 'la ba, -o 'bhe 'kpen 'yigooanna 'bhe mu ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane mu 'ε ba

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

³⁶ -O □bwa 'bhe -za 'ε 'yigooonle ma bhe, 'ke Zesu 'pwele -o 'kpen 'plen-, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni doo: «Bhaa -Waanbhaa' a yilabla kle 'ka ba!»

³⁷ 'Dun- -e -kla bi -o ni 'bhii- jielii do -le -pwela -o ba, -ayile -gbalaan -gbene do □klaa -o 'kpen 'yi.

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Zesu 'gbu 'a 'pele -o ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka zru ba 'te -o εε? 'Bhεε- -mela ma 'bhεε- 'ka -o 'ka zru mu 'ε kle 'zi ple εε?»

³⁹ -Ka 'η 'koolaalii mu 'ε 'pegee 'η gaan mu 'ε -glin doo, 'mi 'gbu -le -ge kpataakpa. -Ka 'kun 'η ma, 'bhεε-

-ka 'η -glin doo. So 'pegee bhεle' 'laa -o mεε jielii ma, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma 'mi ma gɔnε- 'la gbεen- -gε.»

40 -E 'bhe 'pelawoa 'bhe gbεen-bhe, 'pɔnli blaana mu 'la 'yaa- -a 'kɔɔlaalii, 'bhe 'pegee -a gaan -laa mu 'ε ma, -e 'mu -zɔnna -o ni.

41 -O zrukpa' gbε 'pegee -o -liib-haa' gbeya -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, waa -yaa 'sɔle -o 'kpale -a -yi. 'Bhela- -zεεle 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «Pele sa -o 'ka 'kɔɔ -gε εε?»

42 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o kaa -yaale' -lekpu' do nale- -a ni.

43 -E 'bhe 'sile-, 'kee- 'bhe 'bhlele -o 'kpen 'yre ma.

44 'Bhe blaana, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -jan mu 'la 'wɔa 'ka ni 'η 'yaa- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhe mu laa -o -li 'ka 'kpee εε? 'An 'pia 'ka ni dɔɔ: -A -ledulale -o -za mu 'la 'kpen yɔɔndeεle -o 'mi ba zayi' Moizi a 'toη 'sewe 'ε 'yi 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu -jan mu 'la yɔɔndia- -waa' 'sewe mu 'ε 'yi 'mi ba zayi', 'bhεε- -o 'ke mu 'la yɔɔndia- 'Srokpa 'sewe 'ε 'yi, 'bhe -jan mu 'ε 'kpen 'yizakla wlan 'le kpataakpa.»

45 'Bhe 'yi 'tε, 'kee- yikan' 'nale -o ni, 'kooko- -o sɔ -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'yimale kplankplan.

46 'Bhe blaana, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Wa yɔɔndia- 'elwale gban -sɔ -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi dɔɔ: <-A -ledulale -o dɔɔ Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriisi nu -yrenbhlele 'elwale 'pe, 'bhεε- 'bhe blaana -e nu bwele gale ba -a gale blaana -yrekpa' yaga mi ma.»

47 'Bhεε- 'ezin-, 'kee- san Zeruzalemu ma, 'bhεε- -e ge 'tenle- 'drunyan 'ε 'yi mεε mu 'ε 'kpen ma, -o nu -Jan 'Nrāle- 'ε 'wolε- -o 'kpen ni -a 'tɔ 'ε 'yi; 'kooko- -o ploɔ waa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- -Waanbhaa' -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan.

48 'Ka mu 'gbu -le 'mi 'srε 'le -za mu 'ε 'kpen 'yi.

49 'N De 'bhe 'liiwli- -naa -a *Lii 'Wen 'la 'naza- ta 'ka ni, 'mi 'gbu nu 'bhe 'kpale- 'ka ni. 'Duη- -ka bo -sɔ Zeruzalemu 'sani- 'ke 'bhe -glɔɔya' 'ε

zinaa' 'ka ta 'kee- da laanima.»

Zesu 'wlenna- 'bhεε- -e -ja lafle' 'yi (Maki 16.19-20; Kleza 1.9-11)

50 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o gole- Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- 'ke -o gele- Betani -wa 'ε ba -yre ta. -O bhɔlawoa 'bhe 'nɔɔ bhe, 'ke -ya gbε mu 'ε 'wlenle, 'bhεε- 'ke -yoo 'dumawole.

51 -E -yaa -o 'dumawo zii' 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'sile 'ke 'bhe gele- 'kele- lafle' 'yi.

52 'Bhe blaana, -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yanle- -a gbalele, 'ke 'mu niinale 'mu -zanta' Zeruzalemu, 'mu zrukpa' -gbenε 'ε ta.

53 Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'la, 'bhεε- -o -yaa -Waanbhaa' gba.

**ZAAN -JAN 'NRALE-
'LA YƆƆNDIA- ZESU
KRISI BA ZAYI'
Zaan a -Jan 'Nrale-
'sɛwɛ 'ɛ nɔɓlo**

Mɛɛ 'la zan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ-
yɔɔndia-, -o -yaa' bɛɛ sii Zaan, 'bɛɛ-
-o -yaa' bɛɛ dɛ sii Zebede. -Dele -yaa
Zaan 'le ɛɛ? Zaan 'pegee -a nɛɛnɛ-
Zaki -yaa Zesu a winɔwo mu vu ta
plɛ 'ɛ ba. -O 'pegee -o dɛ Zebede -yaa
kaadɛ mu -la -le Galile weyi- 'ɛ ba.
Zesu 'yee- Zaan 'pegee Zaki 'siile-,
'ke -o 'ploole -waa' kaadɛ yrɔ mu
'ɛ ma, 'ke -o nule- gbaanlɛ Zesu zi,
'bɛɛ- 'ke -o klɛle -Zesu 'bɛɛgwlɛn-
gbaan mu 'le. -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'la
Zaan 'bɛɛ yɔɔndia-, yaa 'gbu 'tɔkanlɛ
'bɛɛ 'yi, -e -yaa pe -a 'gbu ma dɔɔ:
<Mɛɛ 'la zan -za -yaa sɔ Zesu ni>
(Zaan 13.23; 19.26; 20.2,7; 21.20). -E
'bɛɛ ɔkla 'bɛɛ gbɛɛn- bɛɛ -a 'gbu
mazina zayi' mɛɛ mu -yrɛ 'yi. -O
Zesu gbaanlɛ -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'ke -ya
pele- Zaan ni dɔɔ 'bɛɛ 'bɛɛ 'yrɛkpa
-a nɛɛ Mari ba (Zaan 19.25-27).

Zaan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- ɔdia
Zesu 'yi mu 'la ɔyaa Siri 'pegee Azi
'klɛɛn mu 'la ɔkla - zɔn 'klɛɛn do,
'bɛɛ- 'ke -wa sii Tuuki 'mu -la ni.

'Yee- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi,
Zaan -o Zesu Krisi zɔn 'zi -kɔɔ' ni
'bhii- -Waanbhaa' Gbe bɛɛ do 'kpɔ
'ɛ, 'bɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' -le 'ke -a
Dɛ 'ɛ 'le. -Waanbhaa' a Gbe Zesu
ɔkpaa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'kooko- -e
nu gale -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma,
'bɛɛ- 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan
'e ɔkpaa -a 'yi, 'bɛɛ zan -Waanbhaa'
ba bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o
'bɛɛ ma 'bɛɛ 'srɔwo- (Zaan 3.16).

Zesu 'yaa- 'yee- Zaan, 'pegee Zaki
'bɛɛ- Piri kpa -a -din 'waati 'ke
ba, 'bɛɛ- -e -yaa -za -glɔɔ 'ke mu
zɔn 'mu ni. 'Yee- Zaan 'laa Zesu
'yayrɛ- 'ɛ, 'bɛɛ 'pegee -e -yaa' ye 'ɛ
'wole- zisaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'mu
'yigɔɔnɛ. 'Dun- -e pe dɔɔ Zesu -o
'ke <-Waanbhaa' -Liijan> 'le (Zaan
1.1), 'bɛɛ 'pegee <-Waanbhaa' Gbe 'ɛ>

'le (Zaan 1.34,49); 'bɛɛ- 'yee- 'pegee
-Waanbhaa -o 'eke- zi 'tanji (Zaan
1.1-18). Zesu 'yaa- 'trɛ ta 'waati 'la
ba, -ya -zɔnna 'bhii- 'yee- 'pegee -a
Dɛ -Waanbhaa' plɛnza -yaa 'egloole,
'bɛɛ- -o -yaa do. 'Yee- -yaa zi dɔɔle
'la ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bɛɛ 'le.

Zaan pe -kɔɔ' ni dɔɔ Zesu 'yaa- we
<-yaa' 'lɛɛ> 'le (Zaan 2.4; 7.30; 8.20;
12.23,27; 13.1; 16.32; 17.1). <'lɛɛ>
'la Zesu 'yaa- -we 'zi 'bɛɛ 'le, 'bɛɛ -le
-yaa -a gaza 'pegee -e -yaa nu -yaa'
'lafle 'yi 'tɔbhɔleya 'ɛ 'srɔɔwɔle 'mu
'le. 'Bɛɛla- -yile, -o sɔ Zaan a -Jan
'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'yiciɛnle -le -gbɛnɛ
plɛ:

-A -le ɔlwa mi 'ɛ 'yi, Zesu -za
mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛ> 'ɛ 'bɛɛ-
-lɛɛ (Zaan 1-12) Zaan 'mu 'yigɔɔnna.
Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan Zesu 'srɛya-
ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, Zesu 'bɛɛ a
-klanlanɛ ɔlwa mu 'ɛ 'siila- gɔnɛ- 'la
gbɛɛn- oo, Zesu 'taa -bebe 'la ɔwoa
Zeruzalemu Zuufu mu a 'feti mu 'ɛ ta
oo, -yaa' mɛɛ mu daanle oo, -e 'sɔle-
maza -bebe mu 'la ɔkla oo, Zaan 'mu
'kɛn 'yigɔɔnna. Zaan Zesu -zɔnna
'bhii- 'bɛɛ -le 'ke -Waanbhaa' Gbe
bɛɛ do kpataakpa 'ɛ 'le.

-A -le plɛ mi 'ɛ 'yi, Zaan Zesu -za
mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛ> 'ɛ 'bɛɛ bhla 'ɛ
ba (Zaan 13-21). Zesu gale 'ɛ 'lɛɛ -bi
'ɛ zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ vu
ta plɛ 'ɛ (12) pɛbhla- 'eke- zi, 'bɛɛ-
-e zruwlaa- 'mu 'kpee. 'Bɛɛ blaɛn,
Zaan Zesu -gaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bɛɛ
'pegee -a bweza 'ɛ gale ba, 'bɛɛ- -a
'pweza- 'ɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ba
-a bwele blaɛn gale ba 'mu 'kɛn
'yigɔɔnna.

'Yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'lɛyanyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ,
Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ
-woo 'eke- ye gbɛ drɛwoa- Galile
weyi- 'ɛ bhɔnla, 'bɛɛ- Zesu -jan sa
ɔwoa Zaan ba zayi' -yaa' -klanlanɛ
mu 'ɛ 'yrɛ ma, Zaan 'bɛɛ -za mu 'ɛ
'kɛn 'yigɔɔnna -kɔɔ' ni.

-JAN 'ɛ ZISANYRɛ

*-Jan 'la -yoo 'ke 'tɛbhile 'pegee bole
-yrɛ ma -si 'le*

1 'Elwale -sɔ, 'sani- 'drunyan klele plɛŋ -Waanbhaa' kɔɔ, -liijan' -yaa' gban; 'bhɛɛ- -liijan' 'pegee -Waanbhaa' -yaa 'eke- zi, 'bhɛɛ- -liijan' 'ɛ 'yaa- 'ke -Waanbhaa' 'le.

2 'Sani- 'drunyan klele plɛŋ -Waanbhaa' kɔɔ, 'yee- 'pegee -Waanbhaa' -yaa 'eke- zi.

3 -Waanbhaa' pɛ 'kpɛn ɔkla 'yela- -le. 'Bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' laa 'trɛ ta pɛ 'tɔle- 'trɛ ta pɛ 'bhɛ klele 'yee- bla.

4 Bole -yrɛ ma -si 'ɛ ɔdaa 'yela- -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -si 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplɛŋ mu ta 'tɛbhile 'le.

5 'Bhɛ 'tɛbhile 'ɛ ɔbhia -gblo 'ɛ 'yi, 'duŋ- 'bhɛɛ- -gblo 'ɛ yaa 'sɔle- 'kpale -a ta.

6 'Waati do ba, -Waanbhaa' mɛɛ do winbwa-, -o -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ sii Zaan.

7 'Bhɛ ɔnwa klele 'yee- 'tɛbhile 'ɛ 'srɛ 'le. 'Bhɛ ɔnwa -janwolɛ 'yee- 'tɛbhile 'ɛ ba zayi', 'kooko- mɔkpɛn' 'e kpa -a -yi.

8 'Yee- Zaan 'gbu 'laa -yaa 'bhɛ 'tɛbhile 'ɛ 'le. 'Duŋ- yaa pɛ nu win 'ɛ ɔkla 'ke -a 'srɛya- klele -la -le, -ayile -e -janwoa -a ba zayi'.

9 'Yee- 'tɛbhile 'ɛ 'yele- -yaa 'ke 'tɛbhile kplankplan 'gbu 'ɛ 'le, -e ɔnwa 'drunyan 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e mɔkpɛn' takan 'weŋ.

10 Wlan 'ɛ ni, 'yee- -liijan' 'ɛ 'yaa- 'drunyan 'yi 'elwale gban -sɔ. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'drunyan 'ɛ ɔkla 'yela- 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'drunyan ta bhaaplɛŋ mu 'ɛ waa -a dɔle.

11 -E -nwa -a 'gbu ba 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -yaa' 'klɛn 'yi mu 'ɛ waa -a 'kunle- 'elrele.

12 'Duŋ- mɛɛ 'la zan mu -dwa -a -la, 'bhɛɛ- -woo -kpaa -a -yi, -e 'bhɛ 'seŋ 'naa- 'bhɛ zan mu 'ɛ ni 'ke -o kle 'ke -Waanbhaa' -nɛ mu 'le.

13 Waa klele -Waanbhaa' -nɛ 'mu 'le, 'bhii- bhaaplɛŋ mu a pɛ yagbeyaa 'ɛ gbɛɛn-. 'Duŋ- -Waanbhaa' 'gbu -le -dwa -a -la 'ke -o kle 'bhɛ 'nɛ mu 'le.

-Liijan' 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplɛŋ do 'le

14 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yee- -liijan' 'ɛ ɔkla 'ke bhaaplɛŋ do 'le, 'bhɛɛ- -e ɔnwa -kɔɔ' plɛŋ- -gɛ. 'O -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ ɔya. -A 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yaa- 'bhii- -Nɛ

bhɛ do 'kpɔ 'la 'ke 'bhɛ 'tɔbhɔleya -srɔwoa 'bhɛ Dɛ 'kɔɔ 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -A zru 'ɛ 'pale- -yaa 'ke 'sɔniya -zeze 'pegee wlan 'le.

15 Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'yela- 'srɛya- ɔkla, 'bhɛɛ- -ya -pia mɛɛ mu 'ɛ ni 'egloole dɔɔ: «'N 'yaa- -janwo' zii' 'yela- ba zayi' 'ke 'an pe dɔɔ: <-Yoo zan nule 'ŋ -zanta', 'duŋ- -a gbilaan -yiya' 'mi ni, -amasrɔyi -e -yaa 'mi 'lɛɛ 'elwale -sɔ.>»

16 -E -lia 'kɔɔ ma 'kee- kan -a -dan' ta, 'bhɛɛ- -e ge -lilele -kɔɔ' ma 'tanii.

17 -Amasrɔyi, -Waanbhaa' -kaan *Moizi -la ba, 'bhɛɛ- -e -yaa' 'tonj mu 'ɛ ɔnaa -kɔɔ' ni. 'Duŋ- -e -lia -kɔɔ' ma, 'bhɛ 'pegee -ya 'gbu ma wlan 'ɛ 'bhɛ -zrɔnna -kɔɔ' ni Zesu Krisi -la 'srɔyi.

18 Mɛɛ 'kedo- do 'kpɔ 'laa -Waanbhaa' yelɛ -lido; 'ke yaa 'e go -a Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ ba. 'Bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'pegee 'bhɛ Dɛ -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -le -Waanbhaa' -zrɔnna mɛɛ mu ni.

ZESU -ZA MU 'LA TAPWELA

Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a 'srɛya- kleyrɛ

(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Luki 3.1-18)

19 Zeruzalemu Zuufu mu 'ɛ -o 'sraka 'lena mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ la yewonɛ mu 'ke mu winbwa- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ba. 'Bhɛɛ- 'mu -ja Zaan ta 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ 'ɛ -dele 'bhi 'le ɛɛ?»

20 Zaan 'laa -bangole 'bhɛ -jan 'ɛ zikpale ma -o ni, 'duŋ- -ya ɔpia -o ni kpataakpa dɔɔ: «'Mi 'laa -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'le.»

21 'Bhɛɛ- -wa -lrɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛɛ- mɛɛ 'ɛ -de 'gbu -le 'bhi 'le ɛɛ? 'Bhi -le 'ke *Eli 'le ɛɛ?» Zaan 'bhɛ zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ōn ōn, 'mi 'laa -o 'ke Eli 'le.» 'Bhɛɛ- -wa -lrɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi 'ɛ 'le ɛɛ?» 'Bhɛɛ- Zaan pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Yooye-»

22 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa -lrɔkpale 'tɛ dɔɔ: «'Bhɛɛ- -de 'gbu -le 'bhi 'le ɛɛ?»

'Yoo- 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'le 'bhe 'pe 'o ni, 'bheɛ- 'o sɔ 'bhe 'pele 'o 'winbɔ- mu 'ɛ ni. 'Bhi 'gbu 'a pe 'e 'gbu ma 'nale- ɛɛ?»

²³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zaan 'bhe zik- pale -o ni -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi *Ezai a -jan do 'le. 'Bhe 'a ɔpia dɔɔ: «Mɛɛ do -o -toorodɔ 'zi -kpe 'ɛ ta 'ke -ya pe dɔɔ: <-Ka zibhe 'ɛ 'lemagaan, 'bheɛ- -kaa 'lɛdɔɔ- Mɛɛzan ni>. Zaan pe -o ni dɔɔ: <'Mi -le 'bhe -toorodɔ mi 'ɛ 'le.>»

²⁴ -O mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- Zaan ta, 'mu 'ke mu -yaa Farizi mu 'le.

²⁵ 'Bheɛ- 'bhe mu 'yee- Zaan 'lɔɔkpaa- 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'yaa- -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'yaa -o 'ke Eli 'le, 'bheɛ- 'ke 'yaa -o 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'le, -mele -kla 'yoo- mɛɛ mu wiɪnfɛ' zii' -yi ba ɛɛ?»

²⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zaan 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka wiɪnfɛ' zii' 'ke -yi 'le, 'duɲ- mɛɛ do -o 'ka 'plɛɲ-, 'bheɛ- 'ka 'laa 'bhe zan 'ɛ dɔle -li.

²⁷ 'Bhe zan 'ɛ, 'bhe -le nu nule 'mi -zanta', 'ali- 'bhe wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'gbu -a gaan ma -sawla bhle mu ploo 'bhii- lu mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

²⁸ 'Bhe -za mu 'ɛ 'kpen ɔkla Betani -wa 'ɛ ta. 'Bhe -wa 'ɛ 'yaa- Zrudɛn yue 'yɛ gbɛ do 'ɛ ta. Zaan 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ wiɪnfɛ' zii' 'bheɛ- ɔnɔɔ.

Mɛɛ Wiɪnfɛ' Mi Zaan pe 'kaa Zesu -le 'ke -Waanbhaa' a -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ 'le

²⁹ 'Bhe -za mu 'ɛ klele ta took- lin- yi 'ɛ 'le, 'ke Zaan Zesu 'yele 'ke 'bhe -o zan -a ta. -Ayile, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'la nu klele 'sraka 'le, 'bheɛ- -e bhaaplɛɲ mu 'ɛ -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe go -o wiɪɲ-, 'yele- -gɛ!

³⁰ 'N 'yela- ma -janwoa dɔɔ: <Mɛɛ do -o zan mi blaɛn, -a gbɛɛn -yiya' 'mi ni; -amasɔyi 'sani- -o 'mi ya, 'ke 'yee- -o.>

³¹ -E -yaa nu klele mɛɛ 'la 'le, 'naa -yaa 'bhe dɔ. 'Duɲ- 'mi ɔnwa -sɔ mɛɛ mu wiɪnfɛyɛ nɔɔ- -yi 'le, 'kooko- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ -wa dɔ.»

³² Zaan 'a 'srɛya- ɔkla 'ezin- mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ ma dɔɔ: «'N *Lii 'Wɛɲ 'ɛ zinale ɔya -a ta 'kee- da 'zi lafle' 'ɛ ma 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbɛɛn-, 'bheɛ- -a yaale ɔbwa -a ta.

³³ -E -yaa 'ke mɛɛ 'la 'le, 'mi 'gbu 'laa -yaa -a dɔ. 'Duɲ- -Waanbhaa' 'la 'ɲ 'winbwa- mɛɛ mu wiɪnfɛyɛ nɔɔ- -yi 'le, 'bhe -la ɔpia 'ɲ ni dɔɔ: <'Ke Lii 'Wɛɲ 'ɛ zinale ɔya mɛɛ 'la zan ta, 'bheɛ- 'ke -a yaale ɔbwa 'bhe zan 'ɛ ta, -a 'yaango- dɔɔ 'bhii- 'bhe zan 'ɛ 'bhe -le nu mɛɛ mu wiɪnfɛle 'ke Lii- 'Wɛɲ 'ɛ 'le.>

³⁴ 'Mi 'bhe -za 'ɛ klelyɛ 'ɛ 'yelawoa, 'mi sɔ -a pele- kpataakpa dɔɔ 'yele- 'ke -Waanbhaa' Gbe -Kpɔsɔɔ 'gbu 'ɛ 'le.»

Zesu a -klanlanɛ ɔlwa mu

³⁵ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, Mɛɛ Wiɪnfɛ' Mi Zaan 'pegee 'bhe a -klanlanɛ ple -yaa 'yee- yɛ 'ɛ ɔnɔɔ- 'ezin-.

³⁶ -E Zesu 'yele- 'ke 'bhe -o 'kan zii', 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ 'yele- -gɛ!»

³⁷ Zaan a -klanlanɛ ple 'trɔnɔle 'bhe -jan 'ɛ 'yi, 'ke -o gele- Zesu zi.

³⁸ 'Bhe klele 'tɛ, Zesu 'e 'yɛkpale -a -zanta', 'bheɛ- -ya yeke 'bhii- 'woo- Zaan a -klanlanɛ ple 'ɛ 'yaa- zan -a zi, 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «'Ka -o -mɛla -glin 'zi ɛɛ?» -O pe Zesu ni dɔɔ: «Rabi ('bhe 'yi -le dɔɔ: <'O Daan mi>), 'e ba -o 'naa ɛɛ?»

³⁹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya -lɛkunle -o ni dɔɔ: «-Ka nu 'bheɛ- 'kaa ye doo.» 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -o gele- Zesu zi, 'ke -wa -yi yɛ 'ɛ 'yele; 'bheɛ- 'ke -o bole- -a -din 'bhe -yɛkpaa' do 'ɛ 'le. 'Bhe ɔkla yromazi 'waati 'ɛ ba.

⁴⁰ Mɛɛ ple 'la -o Zaan 'wojan- 'ɛ ɔmaa, 'bheɛ- 'ke -o -ja dɔle Zesu zi, -o -yaa -o do sii Andre, 'bhe 'yaa- Simo Pieri 'nɛwagwɛn- 'le.

⁴¹ 'Bhe 'yi 'tɛ, Andre -ja 'bhe 'naagwɛn- Simo ta, 'bheɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'O *Mesi 'ɛ ɔya!» 'Bhe 'yi -le dɔɔ: <Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi>.

⁴² 'Bheɛ- 'ke Andre gele- Simo 'le Zesu ba. -O bhɔle Zesu -din, 'bheɛ-

'bhe 'yrekpale 'yee- Simo ta frii, 'ke -ya pele- -a ni doo: «'Bhi Zaan gbe Simo, -o nu 'bhi 'siile- boolazi -ge Kefasi, 'bhe 'yi -le doo: <Vle>»

Zesu -o Filipu 'pegee Natanaeli 'sii zii' doo -o nu do -a zi

43 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, Zesu 'yaa- zi 'bhii- -e ge Galile 'kleen 'e 'yi. 'Bhe 'yi 'te, -a ge bhla 'e zi, 'ke -a -lepale Filipu 'le, 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «Nu do 'η zi!»

44 Filipu -yaa da Pieri 'pegee Andre mu da -wa 'e 'bhe- ta, 'bhe- -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Betisaida.

45 'Bhe blaen, Filipu 'lepale Natanaeli 'le, 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «*Moizi mee 'la zan a -janwoa -Waanbhaa' a *'Ton 'sewe 'e 'yi, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' *-lela' janwo mu 'e -o 'yee- mee 'la zan a -janwoa 'ezin- bhe, 'wa 'ya. -Wa sii Zesu, 'bhe- -wa de sii Zozefu, -e da Nazareti -wa 'e ta.»

46 'Bhe-, 'ke Natanaeli 'a 'pele Filipu ni doo: «-Za 'lrele- do so dale- Nazareti -wa 'e ta ee?» 'Bhe klele 'te, 'ke Filipu 'a 'lekunle -a ni doo: «Nu 'bhe- 'ya ye doo.»

47 -Ayile, Zesu 'a 'yele- 'bhii- Natanaeli -yaa zan -a zi, 'ke -ya pele- -a ma doo: «Izraeli mi -kposoo do -le -ge, mee gbetakpa mi laa 'kele-»

48 'Bhe klele 'te, 'ke Natanaeli Zesu 'lrokpale doo: «Ye 'η do 'nale- -a ma ee?» Zesu pe -a ni doo: «'Sani- Filipu nu 'e 'siile- 'waati 'la ba, 'ke 'mi 'e 'ya gban figi diin 'e 'la.»

49 'Bhe klele 'te, 'ke Natanaeli 'a 'pele -a ni doo: «'O Daan mi, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bhe 'pegee 'bhi -le Izraeli mu 'e 'yri -o -Bhengbe 'la 'nule- ta 'bhe 'le!»

50 Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'An 'pelawoa 'e ni doo 'mi 'e 'ya figi diin 'e 'la, 'bhela- -yile 'yee 'kpa zii' 'mi 'yi ee? 'Dun- 'e nu -za 'ke mu yele 'ke 'mu gblaen -yiya' 'ke 'le- ni.»

51 Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowee- ma 'kaa 'ka 'yre nu lafle' 'liigole yele, 'bhe- 'ka nu -Waanbhaa' a -mleke' 'mu 'e 'sanle-

'pegee -o -zinale yele Bhaaplen Gbe 'e ma!»

2

Le do doyre noo- 'feti Kana -wa 'e ta

1 'Bhe -yrekpaa' yaga mi 'e ma, 'ke le do do yi bhole- Kana, Galile 'kleen 'e 'yi -wa 'ne do ta. Zesu nee -yaa 'bhe le doyre noo- 'feti 'e ta.

2 'Bhe- -o Zesu 'pegee -yaa' -klanlans mu 'e 'siila- 'bhe le doyre 'e 'noo 'ezin-.

3 -O -yaa 'bhe 'noo bhla 'la ba, 'ke -droo 'e 'kaanle mee mu 'e ma. 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu nee 'a 'pele 'yee- Zesu ni doo: «-O 'koo -droo 'e 'yaan.»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «'N nee, 'bhi -le 'mi kleza 'e pe 'mi ni ee? 'An pe 'waati 'e yaa bhole -li.»

5 'Bhe 'yi, 'ke -a nee 'a 'pele yewone mu 'e ni doo: «'Ke -ya 'pia 'ka ni doo 'ka -za 'oo -za 'la kle, -ka 'bhe- kle.»

6 -Yi 'kla vle gbo 'srwado- dulale -yaa -o -din 'bhe bhla 'e ba. Zuufu mu 'a 'seri 'e ta za 'e ma, -o -yaa -yi 'kla 'bhe gbo mu 'e 'yi, 'bhe- -woo 'fe 'bhe -yi 'e 'le, 'bhe- -o kle 'wen. -O -yaa so -yi 'litri mia yizie 'pegee -yi 'litri -keme do 'ke 'litri mia do 'klale 'woo- gbo mu 'e 'kpen do do 'yi.

7 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'feti 'e ta yewone mu 'e ni doo: «-Ka gbo mu 'le- pa 'ke -yi 'le.» 'Bhe klele 'te, 'ke -woo 'pale 'ke -yi 'le 'kee- ten -o -le ma.

8 -O bhe klele, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ka -yi 'la 'klaa 'yee- gbo mu 'e 'yi, -ka 'yee- -yi 'e sa 'si, 'bhe- 'ka ge 'kele- 'yee- le doyre noo- 'feti 'e -kunlii 'e ni.» 'Bhe klele 'te, 'ke -o gele- 'bhe -yi 'e sa 'le 'feti 'e -kunlii 'e ni.

9 'Yee- -yi 'la 'niinaa- 'ke -droo 'le, 'feti zan 'e 'bhe sa -daan -a nre ma. Yaa -yaa 'bhe -droo 'e dayre do. 'Dun- yewone mu 'la -yi 'e 'twa gbo 'e 'yi, 'mu 'yaa- 'bhe do. 'Bhela- -yile, 'kee- le dre- noo 'e 'siile.

10 'Bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «'Mokpen' -droo 'lrele- 'e 'bhe- na 'cie mu 'e ni 'elwale 'pe, 'bhe-

'ke -o 'bhe 'mia- 'ebebele 'waati 'la ba, 'bhe- -o so 'kela 'bhe 'laa lele kplankplan 'bhe 'nale -o ni. 'Dun-, 'bhi -drɔɔ 'lrele- 'e 'bhe- □twa boolazi, 'ke 'bhe nu 'tenle- 'waati 'lɛɛ-ma!»

11 'Bhe -yi 'niinaza 'e -drɔɔ 'le, 'bhe -le □kla 'ke Zesu a 'sole- maza -lwa mi 'e 'le Kana, Galile 'kleen 'yi -wa 'ne 'e ta. Zesu -yaa' 'glooya- 'e -zɔɔna -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni 'bhe- klegbeya 'e gbɛɛn-. 'Bhe- -yaa' -klanlanɛ mu 'e -woo -kpa-a -yi.

12 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -a nɛɛ, 'bhe- -a nɛɛnɛ- mu 'e 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e gele- Kapɛnɔmu -wa 'e ta. -O -yrekpa-a' 'dama -la -kla 'bhe □nɔɔ ye.

Zesu -o pɛgɔn mu 'e -gbin 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la (Matie 21.12-13; Maki 11.15-17; Luki 19.45-46)

13 Zuufu mu a Paki 'feti □bhwa gban bi -wa -din, 'bhɛla- -yile, Zesu -ja Zeruzalemu 'te.

14 'Bhe- 'kee- gele- bhɔle dri 'pegee -bhlaa, 'bhe- -dwati' gɔn mu ta -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la. 'Bhe- 'ezin-, -goli' tabɔɔ mu yaale -yaa 'mu a -goli' tabɔɔ -tabali mu 'e zi 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la.

15 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu gbanbhle do klele- 'ke bhle mu 'le, 'bhe- 'ke -yoo 'kpen -gbinle' 'fɛ 'e □la, -o 'pegee -waa dri mu 'pegee -waa' -bhlaa mu 'e 'le. -E -goli' tabɔɔ mu 'e waa -goli' 'e 'wianna- 'tre ma, 'bhe- 'kee- waa -tabali mu 'e 'lebhulale.

16 'Bhe- 'ke -ya pele- -dwati' gɔn mu 'e ni dɔɔ: «-Ka pɛ mu 'lɛɛ- 'si, 'bhe- 'ka -o 'kpen go -gɛ! 'Ka 'laa 'η Dɛ a 'fɛ 'e klele 'ke yawowofɛ 'le!»

17 'Bhe klele 'te, 'ke -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi -jan 'lɛɛ- dɔle- -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'kpee dɔɔ: «'E! -Waanbhaa', 'yaa- 'fɛ 'e 'lɔ- 'e -yoo 'η dɛ 'zi 'papa 'bhii- 'tebhile la pɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

18 -Ayile, 'ke Zuufu mu 'e -waa' -kunlii mu 'e Zesu 'lɔkpaale dɔɔ: «'E sɔ -mɛ pɛ 'sole- maza 'gbu 'e -dela

klele, 'bhe- 'ke 'bhe 'a zɔɔn 'o ni 'bhii- -za mu 'la bhe -o 'senj -o 'e ni ɛɛ?»

19 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-Ka -Waanbhaa' Gba -Gbɛnɛ 'Fɛ 'lɛɛ- 'wi, 'bhe- 'mi nu -a dɔ gbɛ drɛɛwolɛ -yrekpa-a' yaga □la.»

20 Zuufu mu 'e pɛ Zesu ni 'te dɔɔ: «'O mɔɔ 'yee- 'fɛ 'lɛɛ- -dwa lɛɛ mia ple bhe 'srwado- -la, 'bhe- 'bhi nu 'sole- -a dɔle- -yrekpa-a' yaga □la ɛɛ?»

21 'Dun- Zesu 'yaa- -we 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la 'le, 'bhe -le -yaa -a 'gbu 'fle 'e 'le.

22 -Ayile, Zesu bwele blaana gale ba, -e 'bhe -jan 'la □woa 'elwale bhe, 'bhe -jan 'e -dwa -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'kpee. 'Bhɛla- -yile, 'ke -woo 'kpale -Waanbhaa' a -jan mu 'la -yoo -yaa' 'Sɛwɛ 'e 'yi 'mu 'yi. 'Bhe- Zesu -jan mu 'la □woa -o ni, -woo □kpa-a' mu 'yi 'ezin-.

Zesu bhaaplɛɲ 'kpeejan- 'kpen dɔ

23 Zesu 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'e ta bhla 'la ba Zeruzalemu, mɛɛ -bebe 'e □kpa-a -yi -e -yaa 'sole- maza mu 'la kle 'zi 'mu 'yre ma 'mu -zayi'.

24 'Dun- Zesu 'laa -yaa 'e 'kpa zii' -o -yi, -amasɔyi -e -yaa -o 'kpen zru 'e dɔ.

25 -A maza laa -yaa 'ke mɛɛ 'ke nu mɛɛ -bhɛɛke' do a -za 'yaanpele -a ni. -Amasɔyi, -za 'la -yoo bhaaplɛɲ 'kpee, -a 'gbu 'bhe dɔ.

3

Zesu 'pegee Nikodɛmu

1 -O -yaa mɛɛ do sii Nikodɛmu. *Farizi mi do -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe- -e -yaa Zuufu mu a -kunlii 'e do 'le.

2 Yroma do zi -bi 'e zi, -e -ja Zesu ba, 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -le 'e 'winbwa- 'o daanyɛ nɔɔ- -yaa' -jan 'e 'le. -Amasɔyi mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ 'e 'sole- maza mu 'la kle 'zi bhe 'mu klele-, 'ke -Waanbhaa' laa -o 'bhe zan 'e ba.»

3 Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Mi pɛ 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ mɛɛ

'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ *-Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε 'yele 'ke waa 'bhe zan 'ε ya gbε drɛwole.»

4 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Nikodemu 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Ke mɛɛ do -kla gban 'gwlaan- gbalaan 'le, -o sɔ -a ya gbε drɛwole 'nale- -a ma εε? Yaa sɔ niinale -a nɛɛ 'kpee, 'bheε- 'bhe 'a 'ya gbε drɛwo 'ezin-.»

5 'Dun- Zesu pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ke waa mɛɛ 'la zan yalɛ 'ke -yi 'pegee Lii 'Wen 'ε -glɔɔya' 'le, 'bhe zan laa nu 'solɛ- -Waanbhaa' 'a -bhlengebeya -wa 'ε 'yele.

6 -O mɛɛ 'la zan -yaa bhaaplen ma, bhaaplen zru -le 'bhe zan 'ε 'yi, 'bheε- 'dun-, -o mɛɛ 'la zan -yaa -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε ba, 'bhe zan zru -o 'bhii- -Waanbhaa' zru gbɛɛn-.

7 'Mi 'a 'pelawoa 'e ni dɔɔ: «-Yoo 'ke -za 'le 'kee 'ya gbε drɛwo». 'Bhe -jan 'ε 'bhe 'laa 'e 'kpeelenile 'e ma.

8 'E 'gbu 'bhe 'yaango-, -ploo 'ε, 'ke -ya zi 'bhii- -e 'kan yrɛ 'la ɲɔɔ, -e kan 'bheε- ɲɔɔ. 'E 'trɔnkpa- -a 'kanwli- 'ε ma, 'dun- 'yaa dayrɛ 'pegee -a geyrɛ dɔ. -Yoo 'bheε- gbɛɛn-, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa Lii 'Wen 'a -glɔɔya' 'ε ba.»

9 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Nikodemu 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Bhe sɔ klele- 'nale- 'tɛ -a ma εε?»

10 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mu 'ε daan mi -gbɛnɛ 'le Izraeli -gɛ, 'yaa 'bhe -za mu 'ε dɔ εε?»

11 'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'o mɔɔ -za 'la dɔ, 'o 'bheε- 'sreya- kle, 'bheε- 'ke 'o pɛ 'la ɲya, 'o 'bheε- 'sreya- kle 'ezin-, 'dun- 'ka mu laa -o -a zi 'ke 'ka dɔ 'o 'wojan- 'ε ɲla.

12 -Za mu 'la kle 'zi 'trɛ ta -gɛ, 'ke 'η 'bhe mu ma -janwoa, 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi, 'bheε- 'ka nu 'ka 'kpale- 'η 'yi 'nale- -a ma, 'ke 'η laflɛ' 'yi pɛ mu ba -janwoa 'ka ni bhla 'la ba εε?»

13 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'sanlɛ- -lido' laanima 'bheε- -e ge laflɛ' yi, 'ke yaa 'e go Bhaaplen Gbe 'ε do -kplɛn 'kpɔ ba, 'bhe -le -daa laflɛ' 'yi, 'bheε- 'bhe -le nu niinale a nɔɔ- 'ezin- bhe.»

14 «'Elwaleta -sɔ, Moizi piibhe 'tɛn ɲsia, 'bheε- -e mlɛ ɲkla 'bhe piibhe -yi 'ε 'le. 'Bhe blaana 'kee- 'bhe piibhe mlɛ 'ε 'kpale -yri do ta -kpe 'ε ta. 'Bhe klegebeya do 'ε gbɛɛn-, -o nu Bhaaplen Gbe 'ε 'kpale- -yri ta, 'bheε- -wa wlen,

15 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɲkpa -a -yi, 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe 'srɔwole.

16 -Amasrɔyi 'drunyan ta mɛɛ mu 'ε 'sɔ gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -Waanbhaa' ni, 'ke -ya *Gbe bhe do 'kpɔ 'ε 'nale 'ke 'sraka 'le, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɲkpa -a -yi, 'bhe zan laa ni, 'bheε- 'bhe 'plɛngole kle -Waanbhaa' ma, 'dun- 'bhe zan 'ε -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- 'srɔwo-.

17 'Dun-, -Waanbhaa' laa -a Gbe 'ε 'kpale- 'drunyan 'yi -kpan baa- zayi' 'drunyan 'yi mu 'ε ta. 'Dun- -ya gbε 'ε ɲkpa, 'kooko- 'ke -o go -za 'yi -a 'srɔyi.

18 'Ke mɛɛ 'la zan 'e ɲkpa -Waanbhaa' Gbe 'ε 'yi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baale 'bhe zan ta, 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'laa 'e 'kpale- -a -yi, -kpan -balaa' gban 'bhe zan 'ε ta, -amasrɔyi yaa 'kpale- -Waanbhaa' Gbe bhe do 'kpɔ 'ε 'yi.

19 -Waanbhaa' a -kpan baaza 'ε win -le -gɛ: -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε ɲnwa 'drunyan 'yi, 'bheε- -gblo ɲswa 'drunyan 'yi mu 'ε ni 'ke 'bhe kan 'tebhile 'ε ta, -amasrɔyi -o kleza mu 'ε 'yaa- 'eyɔle.

20 -Amasrɔyi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yɔɔ kle, -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε vɛnsi 'bhe zan yin 'lii, 'bheε- yaa nu 'tebhile 'ε ba. -Amasrɔyi -e gbalaan, 'kooko- 'puya 'laa nu 'kanlɛ- -a kleza -yɔɔ' mu 'ε ta kpataakpa.

21 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -o wlan a pɛ zi 'ε ta, 'bhe zan nu 'tebhile 'ε ba; 'kooko- mɔkpen' 'a kleza mu 'ε ye kpataakpa, 'bheε- -wa ye 'bhii- -yoo 'taawo zii' -Waanbhaa' a pɛ zi 'ε 'bheε- ta.»

Zesu 'pegee Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan

a -za

²² 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'ke -o bole- 'bhe ɲɔɔ 'waati sa, 'ke -o mɛɛ mu 'ɛ 'wiɲfɛ- -sɔ -yi ba 'bhe 'kleɛn 'ɛ 'yi.

²³ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Zaan -yaa mɛɛ mu wiɲfɛ' zii' 'ezin- yrɛ do nɔɔ-, -o -yaa 'bhe yrɛ 'ɛ sii Enɔ, 'bheɛ- 'bhe 'yaa- Salimu -wa 'ɛ -din. -Amasroyi -yi -bebe -yaa 'bhe yrɛ 'ɛ ɲɔɔ. Mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- nu 'zi -a ba, 'bheɛ- -e -yaa 'mu wiɲfɛ -yi ba 'bhe yrɛ 'ɛ ɲɔɔ.

²⁴ 'Bhe 'waati 'ɛ ba 'ezin-, 'ke waa Zaan bole -li -kaso 'yi.

²⁵ 'Bhe 'yi 'tɛ, Zaan a -klanlanɛ mu 'ke mu zaabole -saan Zuufu mi do 'le -woo fɛ -waa' 'seri 'ɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheɛ- -o 'fleele- kle -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'bhe -zayi'.

²⁶ 'Bheɛ-, 'ke 'yee- Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ gele- 'tenlɛ- a ma, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, mɛɛ 'la zan -yaa 'e -din Zrudɛn yue yrɛ gbɛ do 'ɛ ta laale, 'bheɛ- 'e -janwoa 'o ni -a ba zayi' bhe; 'e 'yrekpa -gɛ doo, -yoo mɛɛ mu wiɲfɛ' zii' 'ezin-. 'Bheɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kpen -o ge 'zi -a ba ye.»

²⁷ Zaan 'a zikpa- -o ni dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' laa pɛ 'la 'nalɛ- mɛɛ ni, -e sɔ 'bhe 'srɔɔwole ɛɛ?

²⁸ 'Ka mu 'gbu -o 'ɲ 'srɛ 'le 'kaa 'an ɲpia dɔɔ: «'Mi 'naa -o 'ke Mɛɛ -Bheɛ Mi -Kpɔsɔɔ Kriɛ 'ɛ 'le, 'duɲ- -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- -a -lɛɛ.»

²⁹ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ mɛɛ 'la zan a pɛ -le 'ke le drɛɛ 'ɛ 'le, 'bhe zan -le 'yee- le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'le. 'Duɲ- le drɛɛ -nɔɔ 'bhegwɛn- 'ɛ 'bhe dulale 'la -yoo le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ -din, 'bheɛ- 'ke -ya 'trɔnbado 'bhe 'weli- 'ɛ ɲla, 'bhe 'a zrukpalaa 'egbenele. 'Bhe zrukpa', 'bhe -le 'mi a pɛ 'ɛ 'le, 'bheɛ- -a -lɛpa- -zɔn.

³⁰ -Yoo 'ke -za 'le 'ke -o 'yee- mag- baandɛ, 'bheɛ- -o 'mi mavɛɛ.»

Mɛɛ wiɲfɛ' Mi Zaan a -jan 'ɛyanyrɛ

³¹ Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhe zan 'ɛ 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiɲ-. 'Duɲ- 'ke mɛɛ zan -daa

'trɛ ta, 'bhe zan 'ɛ 'bhe -o 'ke 'yee- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mi 'le, 'bheɛ- -e -janwo' 'bhii- 'trɛ ta mɛɛ do gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhe zan 'ɛ 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiɲ-.

³² -E -za 'la ɲya, 'bheɛ- -e 'kɛla ɲmaa, -e mu -la 'srɛya- kle. 'Bheɛ- 'duɲ-, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa do 'bhe 'srɛya- ma jan 'ɛ ɲla.

³³ 'Ke mɛɛ 'la zan -dwa -a wo- jan 'ɛ ɲla, 'bhe zan 'a zɔn 'bhe gbɛɛn- bhe 'bhii- -Waanbhaa' wlan pe kpataakpa.

³⁴ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan winbwa-, 'bhe zan 'ɛ -Waanbhaa' a -jan mu -la wo, -amasroyi -Waanbhaa' 'a *Lii 'Wɛɲ 'ɛ na 'bhe zan ni 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma.

³⁵ -Nɛ 'ɛ -za sɔ -a Dɛ -Waanbhaa' ni, 'bhɛla- -zayile -a Dɛ -za 'kpen gbɛkpa- -a 'kɔɔ.

³⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'e ɲkpa- a Gbe 'ɛ 'yi, -dan' 'laa -o bole -yrɛ ma -si 'la ma 'bhe -o 'bhe zan 'kɔɔ. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan laa dɔlɛ -a -la 'ke -ya kpa -a Gbe 'ɛ 'yi, 'bhe zan laa nu 'bhe bole -yrɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwole, 'bhe zan nu bole -Waanbhaa' a 'kiti -yrɛn 'ɛ 'yi yikpensee ta.»

4*Zesu 'pegee Samari le do ba jan*

¹ Farizi mu 'ɛ -wa -maa mɛɛ mu ta dɔɔ Zesu 'yaa- -klanlanɛ -bebe 'srɔɔwo zii' 'kee- 'mu 'wiɲfɛ- 'ke 'bhe kan Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan ta.

² 'Bheɛ- 'duɲ-, 'yee- Zesu 'gbu 'laa -yaa mɛɛ mu wiɲfɛ' zii', -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'mu -le -yaa 'bhe kle 'zi.

³ 'Bhɛla- -yile, 'ke 'yee- Zesu gole- Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'kee- niinale -a -zanta' Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi.

⁴ -A ge bhla zi Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi, yaa -yaa sɔ 'kanle -yrɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ ɲɔɔ 'ke yaa 'e go Samari 'kleɛn 'ɛ ba.

⁵ -E -ja bhɔlɛ Samari 'kleɛn 'ɛ 'yi -wa 'nɛ do 'la -o -yaa 'bhe sii Sikaa 'bheɛ- ta. 'Bhe Sikaa -wa 'ɛ 'yaa- Zakɔbu gba 'la 'naa- -a gbe Zozɛfu ni 'bheɛ- -din.

⁶ Zakɔbu -klɔŋ 'la 'kaan-, 'bhe 'yaa- 'bhe yre 'e □nɔɔ. 'Bhe 'yi bhe, Zesu 'trɛlabhwa 'taa 'e 'kɔɔ, 'kee- gele- yaale 'bhe -klɔŋ 'e bhɔŋla. 'Bhe □kla -yrekpa' bhɔ 'waati 'e -din.

⁷ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Samari le do nule- 'yi 'tɔyɛ- nɔɔ- 'bhe -klɔŋ 'e 'yi. 'Bhe- 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'N gba mi yi sa ba.»

⁸ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'e -ja gban -waa' pɛbhle -loyɛ' nɔɔ- -wa 'e 'kpee.

⁹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Samari le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Aa! 'Bhi Zuufu mi, 'e mi yi -yɛwɔ' zii' 'mi -la ma ɛɛ, 'mi 'la 'mi -o 'ke Samari le 'le bhe ɛɛ?» 'Yee- -le 'e 'bhe -jan -gloɔn 'e □woa, -amasɔyi Zuufu mu 'e 'pegee Samari mu 'e waa -za 'laa -yaa 'eke- ta.

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' bhaaplɛŋ mu -gbaa pɛ 'la ba 'e 'bhe dɔ bi, 'bhe- mɛɛ 'la zan -o mi yi -yɛwɔ' zii' 'e ma, 'kee 'yaa- 'bhe zan 'e dɔ bi, 'bhi 'gbu -le -yaa nu mi yi -yɛwɔle 'bhe zan 'e ma. 'Bhe- -yi 'la 'bhe bole -yre ma -si na mɛɛ ni, -e -yaa nu 'bhe- 'nale- 'e ni.»

¹¹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -yi 'tɔ 'gbɔŋgbo 'laa -o 'e 'kɔɔ, 'bhe- -klɔŋ 'e tro. 'E nu 'solɛ- 'yee- -yi 'la 'kee- bole -yre ma -si 'e na mɛɛ ni 'bhe 'srɔɔwɔle 'naa ma ɛɛ?»

¹² 'O -gbɔɔ Zakɔbu -le -klɔŋ 'lɛɛ- 'kaan-, 'bhe- -ya -naa 'o ni. 'Yee- 'gbu 'pegee -a gbe mu 'e, 'bhe- -yaa' tropɛ mu 'e -o 'yee- -klɔŋ 'lɛɛ- 'yi yi 'e □mia. 'Bhi 'kpee ma 'e gbalaan -yiya' 'o -gbɔɔ Zakɔbu ni ɛɛ?»

¹³ Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -klɔŋ 'lɛɛ- 'yi yi 'e -mia, -yi 'mi -lɔɔ nu 'bhe zan dɛ gbe drɛɛwɔle 'ezin-;

¹⁴ 'duŋ- 'ke 'mi 'ŋ 'kɔɔ -yi 'e □naa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe- -ya -mia, -yi 'mi -lɔɔ 'laa nu 'bhe zan 'e dɛle -li -titi. -Amasɔyi, 'ŋ nu -yi 'la 'bhe 'nale- 'bhe zan 'e ni, 'bhe nu klɛle 'bhii- tɔ ŋgblo do 'bhe zan 'e 'yi, 'bhe- yaa nu -bhele' -titi. 'Bhe- 'bhe tɔ ŋgblo

'e nu -si 'la 'ke -dan' 'laa 'bhe ma 'bhe 'nale- 'bhe zan ni.»

¹⁵ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'ŋ gba 'bhe -yi 'e 'ke ba, 'kooko- -yi 'mi -lɔɔ 'laa 'ŋ dɛ -li, 'bhe- 'naa nu -yi 'tɔle- -li -gɛ -titi.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'tɛ, Zesu pe -a ni dɔɔ: «Ge 'e □nɔɔ 'sii-, 'bhe- 'ka nu -gɛ doo.»

¹⁷ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- le 'e -ya -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'N □nɔɔ 'laa -o.» Zesu pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Zoo -o 'e zi 'ke 'ya pe dɔɔ 'e □nɔɔ 'laa -o;

¹⁸ -amasɔyi, 'e 'yalaa gwlen na -gloɔn 'soo, 'bhe- 'yoo- mɛɛ 'la zan 'kɔɔ -zɔn, 'e □nɔɔ 'laa 'bhe zan 'e 'le. 'E -jan 'la □woa bhe wlan -le 'bhe 'le.»

¹⁹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- le 'e -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Ee! Mɛɛzan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- wlan ma -Waanbhaa' * -lela' janwo mi do 'le.

²⁰ 'O mɔɔ Samari mu, 'o -gbɔɔ mu -Waanbhaa' -gbaa vlɛ gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe- 'wiŋ- -gɛ, 'bhe- 'duŋ-, 'ka mu Zuufu mu, 'ka pe dɔɔ -o -Waanbhaa' gba yre 'la □nɔɔ, 'bhe -o Zeruzalɛmu do -kplɛn 'la □nɔɔ.»

²¹ Zesu 'bhe zikpaa- -a ni dɔɔ: «Le -nɛ, 'ŋ 'yoo zan -jan 'la 'wɔle- 'e ni 'e 'kpa 'bhe 'yi, 'waati do -o zan bhɔle', 'bhe- 'ka 'laa nu 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' gbale -li vlɛ gɔɔn 'lɛɛ- 'wiŋ-, 'bhe 'pegee Zeruzalɛmu.

²² 'Ka mu Samari mu, 'ka pɛ 'la 'bhe gba 'ka 'laa 'bhe dɔ; 'o mɔɔ pɛ 'la 'bhe gba 'o 'bhe dɔ, -amasɔyi -Waanbhaa' bhaaplɛŋ mu go -za 'yi gɔnɛ- 'la gbɛn-, Zuufu mu -le sɔ 'bhe 'pele 'ka ni.

²³ 'Duŋ- 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'bhe- 'bhe □bhwa gban, 'bhe 'waati 'e ba, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' gba mu kplankplan mu 'e -o nu -a gbale Lii 'Wɛŋ 'e 'yi 'bhe 'pegee wlan ma. -Amasɔyi 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -o 'bhe- mɛɛ -gloɔn 'e -glin 'zi 'bhe- -wa gba.

²⁴ -Waanbhaa' 'gbu -o 'ke Lii 'le, -yoo 'ke -za 'le 'ke mɛɛ 'la zan mu 'a gba, 'bhe zan mu 'a gba -a Lii 'Wɛŋ 'e 'sɛŋ ta 'bhe 'pegee wlan ma.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'e -ya pele- Zesu ni doo: «'An 'yaango- doo *Mesi 'e ('bhe 'yi -le <Mee -Bhee Mi -Kpoo>) -o 'bhe -la sii Krisi, 'bhe nu nule. 'Ke 'bhe [nwa 'bhe nu -za 'kpen 'yipele 'o ni.»

26 Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Mi 'la 'mi -o -janwo' zii' 'e ni -ge bhe, 'mi -le 'kele-.»

27 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu -a -klanlanε mu 'e 'nule 'te; -wa yelawoa 'ke -yoo -balo kle 'zi 'ke le do 'le bhe, 'bhe -o 'kpeelenia -o ma. 'Dun- yaa dole -o 'kedo- 'kpo 'kpee 'ke 'bhe 'a 'lrokpa- doo: «-Yoo -me za -la -yilrokpa zii' 'e ma ee? 'Bhe 'pegee 'ka 'pegee 'yee- -o -me pe jan -la wo zii' ee?» 'Bhe 'pegee doo: «-Mela ma 'yoo- -balo kle 'zi 'kele- ee?»

28 'Bhe klele 'te, 'ke le 'e -e yaa -yi gbo 'e 'tole -a noo-, 'kee- gele- -wa [la, 'bheε- 'ke -ya pele- mee mu 'e ni doo:

29 «-Ka nu mee 'lee- -glin doo, 'mi -za 'oo -za mu 'la [kla 'elwale gban, -e 'mu 'kpen [pia 'η ni. -Doke' Mee -Bhee Mi -Kpoo Krisi 'e 'yele- 'kele-oo.»

30 'Bhe klele 'te, 'ke -wa 'e ta mu 'e 'pwele, 'bheε- 'ke -o nule- Zesu -glinyre' noo-.

31 'Bhe 'waati 'e ba, Zesu a -klanlanε mu 'e 'yaa- matedo 'zi doo: «'O Daan mi, 'e 'zoole-, pe sa bhle!»

32 'Dun-, -ya -lekwan 'mu ni doo: «Pe 'la -yoo 'η 'koo 'ke 'bhe -o 'ke 'η 'bhle pe 'le, 'ka 'laa 'bhe do.»

33 'Bhe 'yi, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'e -woo 'eke- -lrokpale doo: «Taa- mee 'ke mu -nwa pele nale -a ni ee?»

34 Zesu pe -o ni doo: «'N 'bhle pele 'e 'bhe -le 'ke 'η 'winbo- mi 'e 'bhe zru maza klele 'le, 'bheε- -e ye 'la gbekpaa- 'η 'koo 'ke 'η 'bhe 'leyan-.

35 -Wa pe doo: «-A -vinbwa mle yizie 'bheε- pεbhaa 'kan bhla 'e bhoo.» 'Dun- 'mi pe 'ka ni doo -ka 'ka 'yrekpa gba mu 'e ta laale doo, pεbhaa mu 'e 'tranna-, 'bheε- -o 'kan 'waati [bhwa gban!

36 Pεbhaa 'kan mi 'e, -e -yaa pεbhaa 'kanle- ma -sra 'sroowo-,

'bheε- -yoo pεbhaa mu 'e 'lekpa- zii' 'eke- ta 'ke -yoo to bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe -zayi'. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, pεbhe bo mi 'pegee pεbhaa 'kan mi 'e -o mee ple zrukpaa' 'sroowo- 'eke- zi.

37 -Amasroyi, -o -goon 'la bo doo: «Mee do pεbhe bo, 'bheε- mee -bheεke' do pεbhaa kan.» Wlan -le 'bhe -goon 'e 'le.

38 'Bhe ya 'e 'yi, 'mi 'ka 'winbwa- pεbhaa 'kanyre- noo- gba 'la 'ka 'laa -yrenbhlele 'bhe 'kpale ma 'bhe 'yi; mee -bheεke' mu -le -yrenbhla 'bhe gba 'e 'kpale- ma, 'bheε- 'ka mu -o -tron 'sroowo zii' -o woye 'e ma.»

39 Samari mu -bebe -o [kpa Zesu 'yi 'bhe -wa 'e ta, le 'e -jan 'la [woa -o ni 'bhe -zayi' doo: «'Mi -za 'oo -za mu 'la 'kpen [kla 'elwale gban, -e 'mu 'yipia [η ni.»

40 'Woo- Samari mu 'e 'bhole- Zesu -din, 'ke -o -sromabole -a ni doo -e bo -o ba ye 'waati sa. -Ayile, 'kee- bole- -o ba -yrekpaa' ple ta 'ezin-.

41 'Bhe klele 'te, 'ke mee -bheεke' -bebe 'e 'kpale Zesu 'yi 'ezin- -a 'gbu 'wojan- mu 'e ma.

42 'Woo- mee mu 'e pe le 'e ni doo: «'Waa 'o 'kpale- -a -yi 'bhi 'wojan- dron 'e 'bhe ma, 'dun- 'woo [kpa -a -yi, -amasroyi 'o moo 'gbu 'a wojan mu 'e [maa, 'wa 'yaangwa- 'bhii- 'yele- 'ke 'drunyan 'yi mu 'e 'Bhee Mi kpataakpa 'e 'le.»

Zesu yeta mi -gbens do gbe -ne 'e 'bheela-

43 Zesu 'yanle -yrekpaa' ple klelele 'bhe yre 'e [noo, 'kee- gele- Galile 'tre ta.

44 -Amasroyi 'yee- 'gbu 'a [pia- doo: «Waa -Waanbhaa' *-lela' janwo mi -ledo' a ma -a 'gbu a 'kleen 'yi.»

45 -E bhole 'dun- Galile 'kleen 'e 'yi, 'ke bhe [noo mee mu 'e -wa 'kunle 'elrele. -Amasroyi Zesu -za mu 'la 'kpen [kla Paki 'feti 'e ta Zeruzalemu 'mu 'bhe mu [ya. -Amasroyi 'bhe mu 'gbu 'yaa- 'bhe 'feti 'e ta 'ezin-.

46 Zesu [nwa 'ezin- 'te Kana -wa 'e ta, Galile 'kleen 'e 'yi; -e -yi 'niinaa- 'ke -droo 'le 'elwale 'bheε- -wa 'e ta.

Yeta mi -gbene do -yaa ye, 'bhe- ga -yaa 'bhe gbe -ne 'e ma Kapenomu.

47 'Bhe-, 'yee- yeta mi -gbene 'e -ya male 'kaa Zesu -gwa Zude 'kleen 'e 'yi, 'bhe- -e nwa Galile 'kleen 'e 'yi, 'kee- gele- 'tenle- Zesu ma. 'Bhe- 'kee- -sromabole Zesu ni doo 'bhe ge -a gbe 'e 'bhe- Kapenomu. -Amasroyi -a gbe 'e 'yaa- zan klele 'ke 'siele.

48 Zesu pe -a ni 'te doo: «'Ka nu bole 'bhe- klele ma 'tanii ee? 'Ka 'laa so 'ka 'kpale 'n 'yi, 'ke 'naa 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klele 'ka 'yre ma ee?»

49 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'yee- yeta mi 'e -ya zikpale Zesu ni doo: «Meezan, 'e 'zoole-, nu blaale- 'sani 'n gbe -ne 'e yaa nu gale.»

50 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «Ge 'e ba -le ma, 'e 'ne -ya -yre ma.» 'Bhe nnoo bhe, 'ke 'yee- mee -ya 'kpale Zesu 'wojan- 'e 'yi, 'bhe- 'kee- gele- -a ba -le ma.

51 -E -yaa -a ba -le ma zi 'e 'lii bhla 'la ba, 'ke -yaa' 'fe 'e nla yewone mu 'e 'nule -a -lepale, 'bhe- 'ke -wa pele- -a ni doo: «'E 'ne -ya -yre ma!»

52 'Bhe nnoo bhe, 'ke -yoo -lrokpale doo -a 'fle 'yi 'ponna- 'waati 'e -dela ba. 'Bhe- -wa n pia -a ni doo 'bhe -kla -yretbhe bhlo bii 'waati 'e ba. 'Bhe- 'waati 'e ba, -a 'fle 'yi 'la ga 'e -gwa -a ma.

53 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- -ne de 'e -ya 'yaangole doo Zesu 'a n pia -a ni 'bhe- 'waati 'e ba 'kaa: «'E 'ne -ya -yre ma.» -Ayile 'yee- -ne de 'e 'pegee -yaa' 'fa nla mu 'e -o 'kpen -o -kpa Zesu 'yi.

54 'Bhe -ne 'e 'bheza- 'e, 'bhe -le n kla Zesu 'a 'sole- maza -toomasie -gloon ple mi klele 'le; -a 'san 'ke- go Zude 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'kee- nu Galile 'kleen 'e 'yi.

'KPALEYA 'PEGEE 'KPALEKLEYA

5

Zesu -flugba do -bheela

1 'Bhe blaen 'waati sa 'kanle-, Zuufu mu a 'seri 'feti do -yaa, 'bhe- Zesu -ja Zeruzalemu 'bhe 'feti 'e ta.

2 -Draa 'ne do -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa 'e 'kpee, 'bhe- -o -yaa 'bhe sii Zuufu wli 'e 'yi Betizata. 'Bhe -draa 'ne 'e yaa- 'fegwle- 'la 'mlingole -yaa Zeruzalemu zi 'bhe 'wlayre- 'la -din -o -yaa 'bhe sii <-Bhlaa mu wlayre>. 'Bhe- 'kpaane 'soo dole -yaa 'yee- -draa 'e -din.

3 Gade mu -bebe 'yilale -yaa 'bhe 'kpaane mu 'e nla: 'e pe -yre 'wi mu oo, -flugba mu oo, 'bhe 'pegee mee gaan 'siele- 'mu 'kpen. [-O 'kpen yaa- -yi 'e 'bhe- beenle 'e magben 'zi.

4 -Amasroyi -Waanbhaa' a -mlake' do -yaa zinaa' 'yee- -draa 'e ba 'waati 'ke ba, 'bhe- -e -yaa been. 'Kee- -yaa -yi 'e been 'waati 'la ba, 'bhe- 'ke gade mi 'oo gade mi 'la 'yaa- bo 'a ba 'elwale gade mu -vin mu 'e 'lee, 'bhe gade mi 'e 'yaa- bhee.]

5 'Bhe- 'dun-, gade mi do -yaa ye, 'bhe lee mia do bhe vu ta 'srwaa- 'ke ga -o 'bhe ma.

6 'Bhe 'yi, Zesu 'yee- gade mi 'e yilale yele, 'bhe- -ya 'yaangole 'bhii- -yaa' ga 'e n mwa gban -a ma, 'ke -ya -lrokpale doo: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhe ee?»

7 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- gade mi 'e -ya zikpale Zesu ni doo: «Meezan, mee 'kedo- 'kpo 'laa -o 'n 'koo, 'ke 'bhe 'n bo -yi 'e ba 'ke -wa beenle -saan 'waati 'la ba. 'Bhe- 'ke 'n 'yoo- ge 'zi bole -a ba 'waati 'la ba, mee -bheeke' do ge bole a ba 'mi 'lee.»

8 'Bhe- Zesu pe -a ni 'te doo: «'E 'wlen-, 'bhe- 'e 'yila- -saa 'e 'si, 'bhe- 'taawo.»

9 'Bhe yre do 'e nnoo bhe, 'ke 'yee- mee 'e 'bheele, 'ke -ya yila- -saa 'e 'sile, 'bhe- 'kee- 'taawole. 'Dun- 'bhe n kla Zuufu mu a *-yitre' yi 'e 'bhe- ma.

10 'Bhe- 'ke Zuufu -kunlii mu 'e -wa pele- 'yee- mee 'e ni doo: «-Yitre' yi -le -zon 'de! 'Bhe- -kooa' 'ton 'e ta, 'bhe 'sej 'laa -o 'e ni 'kee 'taawo- 'e 'yila- -saa 'e 'le 'e 'koo.»

11 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya lekunle -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'ŋ 'bheela- 'bhɛla- 'a ɔpia 'ŋ ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo>».

12 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lɔkpale 'kaadɔɔ: «Mɛɛ 'ɛ -de 'gbu -le 'a ɔpia 'e ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo- ɛɛ?»»

13 'Dun- 'yee- mɛɛ 'la 'bheela-, yaa -yaa -a -bhee mi 'ɛ dɔ. -Amasɔyi Zesu 'trunwoa ɔ -zamaa' 'la 'yaa- 'bhe yre 'ɛ ɔnɔɔ 'mu 'ɛ 'plen-.

14 'Bhe blaana boola 'ɛ zi, 'ke Zesu 'lɛpale 'kele- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo, 'e 'bheelawoa -zɔn bhe, 'yaa -za 'yoo- klele 'ezin-, 'kooko- -za 'bhɛɛke do laa nu 'tenle- 'e ma 'ke 'bhe 'yoo- -yiya' 'keleɛ- ni.»

15 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -e gele- -a pele Zuufu -kunlii mu 'ɛ ni dɔɔ mɛɛ 'la zan 'a 'bheela- -o 'bhe sii Zesu.

16 'Bhɛla- -yile, -a 'san 'bhe yi 'ɛ ma, Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o Zesu 'yɛbatɛdɔle -saan, -amasɔyi -e 'bhe mɛɛ 'ɛ 'bheela- -waa' -yitrɛ' yi do -la ma.

17 'Dun- Zesu pe -o ni dɔɔ: «'N De -Waanbhaa' -o yewo 'zi 'tanji 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'bhɛla- -yile 'mi -o yewo 'zi 'ezin-.»

18 'Bhe -jan 'ɛ -zayi', Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- dɛyre baan' -glin 'zi, -amasɔyi -e -yitrɛ' yi 'ɛ 'yisiɛla, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'sii zii' -a De kpataakpa 'le. 'Bhɛɛ- 'ezin-, -ya 'gbu 'kpa zii' -Waanbhaa' ma, 'ke -ya kle 'bhii- -o 'pegee -Waanbhaa' gblaanya 'ɛ sɔ 'eke- ni.

-Waanbhaa' Gbe 'ɛ gblaanya

19 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -jan 'ɛ 'sile-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: -Nɛ 'ɛ yaa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- -a 'gbu 'kɔɔ. 'Ke -ya De ɔya -za 'la kleyre nɔɔ-, -e 'bhɛɛ- kle. -A De -za 'oo -za 'la kle, -e 'bhɛɛ- kle 'ezin-.

20 -Amasɔyi, -Nɛ 'ɛ -za sɔ -a De ni, 'bhɛla- -zayile, -a De -o -za 'oo -za 'la kle 'zi, 'bhe 'gbu 'bhe zɔn -a ni. 'Bhɛɛ- 'dun-, -e nu -za 'bhɛɛke

mu zɔnle -a ni 'ke 'mu gbilaan -yiya' 'ke mu 'lɛɛ- ni, 'bhɛɛ- 'mu nu 'ka 'kpeelenile 'ka ma.

21 -Amasɔyi, -a De gbaa mu bwe gale ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -e bole -yre ma -si 'na gbɛ dɛɛwo -o ni, 'bhe klegbeya do 'ɛ gbɛɛn-, 'ke bole -yre -si 'nale- -swa -Nɛ 'ɛ ni mɛɛ 'la zan ni, -e 'bhɛɛ- na 'ezin-.

22 -Nɛ De 'ɛ yaa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'kitikan, 'dun- -e bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle 'sen 'naa- -a Gbe 'ɛ ni,

23 'kooko- mɔkpen' -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma 'bhii- -wa De 'ɛ -lɛdɔ' a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan laa -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma, 'bhe zan laa -a De 'la 'bhe 'a winbwa- 'bhe 'lɛdɔ- a ma 'ezin-.

24 «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'gbu 'ɛ ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -ya -kpaa mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhe 'yi, bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -o 'bhe zan 'kɔɔ. Waa nu 'bhe zan 'kitikanle, 'dun- 'bhe zan -gwa ga a pe zi 'ɛ ta, -e ɔwlaa -dan' 'laa -o bole -yre ma -si 'la ma 'bhe 'yi gban.

25 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: Gbaa mu nu *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'weli- male 'waati 'la ba 'bhe 'waati 'ɛ 'bhe -o zan bhɔle, 'bhɛɛ- 'dun- 'bhe bhla 'ɛ ɔbhwa gban -zɔn. 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'a -weli' 'ɛ ɔmaa, 'bhɛɛ- -e -jan 'kɛla ɔwoa 'ke -o ɔdwa 'bhe ɔla, 'mu nu bole -yre ma -si 'ɛ 'srɔɔwɔle.

26 -Amasɔyi, 'bhe 'sen -o -nɛ De 'ɛ ni 'kee- bole -yre ma -si na mɛɛ mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛɛ- yɛkɛ- 'sen 'naa- -a Gbe 'ɛ ni 'ke 'bhe bole -yre ma -si na bhaaplen mu ni 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

27 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ŋ De bhaaplen mu 'kitikan 'sen 'naa- 'mi ni, -amasɔyi 'mi -le 'ke Bhaaplen Gbe 'ɛ 'le.

28 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wɔle- 'ka ni -gɛ bhe 'bhe 'laa klele 'ka ma 'kpeeleni maza 'le, -amasɔyi 'waati do -o zan bhɔle, mɛɛ 'la zan mu 'kpen -gaa gban, 'mu nu Bhaaplen Gbe 'ɛ 'weli- male.

29 'Ke 'bhe ɔkla, 'woo- gbaa mu 'ɛ -o nu 'pwɛle- bu mu 'ɛ 'yi. 'Bhe

'yi 'te, -o 'ke mu 'la -za 'wlan □kla 'elwale -so, 'mu nu -bwele gale ba, 'bheε- 'mu nu bo gbε drεεwole 'mu yre ma -Waanbhaa' ba. 'Dun- -o 'ke mu 'la -za 'yoo- mu □kla 'elwale -so, 'mu nu bwele gale ba, 'bheε- -o 'mu 'kitikan.»

³⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Naa so -za 'kedo- 'kpo klele- 'η 'gbu ma. -Waanbhaa' 'kela □woa 'η ni, 'η mεε mu 'kitikan 'bheε- ta. 'An 'yaango- 'bhii- 'η mεε mu 'kitikan wlan ma, -amasroyi, 'naa -o 'η 'gbu zru maza kle yre -glin 'zi, 'dun- mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bheε- zan zru maza kle 'zi.»

-O -jan mu 'la □woa Zesu ba zayi'

³¹ «'Ke 'η 'gbu -o 'η 'gbu 'sreya- kle 'zi, 'η 'gbu a pe 'sreya- 'ε 'bhe 'laa -o 'ke wlan 'le.

³² 'Dun- mεε -bheεke' do -le 'mi 'sreya- -kla, 'bheε- 'an 'yaango- doo -e 'mi 'sreya- 'la □kla, 'bhe -o 'ke wlan 'le.

³³ 'Ka mεε mu winbwa- Mεε Wiinfe' Mi Zaan ba, 'bheε- -e 'mi 'sreya- 'la □kla, wlan -le 'bhe 'le.

³⁴ 'Mi maza laa -o bhaaplen do ma 'ke 'bhe zan 'mi 'sreya- kle; 'dun- 'η 'bhe 'pe zii' 'bhe 'pe gbeya 'ε 'yi bhe, 'kooko- 'ka so gole- -za 'yi.

³⁵ Zaan -yaa 'bhii- -lanbha do 'la -wa □bhia, 'bheε- -yoo mεε mu 'ε takan' zii'. 'Bheε- 'ka -dwa -a -la 'ke 'ka 'ka zrukpala 'waati sa ba -yaa' 'tebhile 'ε ba.

³⁶ 'Dun- pe 'la 'bhe -o 'mi 'sreya- kle 'zi, 'bhe gbalaan -yiya' 'ke 'bhe 'kan Zaan 'mi 'sreya- 'la □kla 'bhe ta. -Amasroyi, 'η De -Waanbhaa' ye mu 'la gbekpaa- 'mi 'koo, 'bheε- 'ke 'mi -o 'mu 'wo zii' bhe, 'bhe kleza mu 'ε 'mu -le 'a zron 'ka ni 'bhii- 'η De -Waanbhaa' -le 'mi 'winbwa-.

³⁷ 'Bheε- 'η De -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhe 'gbu -le 'mi 'sre 'le. 'Bheε- 'dun- 'ka mu 'laa -a -weli' male -lido', 'bhe 'pegee 'ka 'laa 'a wleyi' 'yele- -lido'.

³⁸ 'Ka 'laa -yaa' -jan mu 'ε 'kpa 'ka 'kpee, -amasroyi 'ka 'laa 'ka kpa -e mεε 'la zan winbwa- 'bhe zan 'ε 'yi.

³⁹ 'Ka -Waanbhaa' a 'Sewe mu 'ε 'yi jan mu 'ε daan 'elrele 'gbu, -amasroyi 'ka 'kpee ma, 'ka nu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sroowole 'wola- ma: 'bheε- 'dun-, 'woo- 'sewe mu 'ε 'yi jan mu do 'kpo 'ε 'wole- 'mi 'sreya- kle.

⁴⁰ 'Bheε- 'ka 'laa -a zi 'ka nu 'mi ba, 'kooko- 'bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'ka 'bhe 'sroowo-.»

⁴¹ «'Naa -o 'η 'gbu 'tobholeya -glin 'zi bhaaplen mu 'koo.

⁴² 'Bheε- 'dun-, 'mi 'gbu 'a 'yaando- 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'ε yaa -o 'ka zru 'ε 'yi.

⁴³ 'Mi □nwa 'η De 'to 'ε 'bheε- 'yi, 'bheε- 'ka laa -o do 'zi -a -la 'ke 'ka 'mi kun 'elrele. 'Dun-, 'ke mεε -bheεke' do □nwa 'bhe 'gbu 'to 'yi, 'ka 'bhe zan 'ε kun 'elrele!

⁴⁴ 'Bheε- 'ka so 'ka 'kpale 'η 'yi 'nale- -a ma εε? -Amasroyi 'ke 'ka 'eke- 'tobho-, 'bhe -le so 'ka ni, 'bheε- 'tobholeya 'la da -Waanbhaa' do -kplen ba, 'ka mu laa 'bhe ziglin.

⁴⁵ Yaa klele 'ka ni 'bhii- 'mi -le nu -lale' 'ka ta 'η De -Waanbhaa' -yre □la. 'Ka 'ka 'yrikpaa- *Moizi 'la ta, 'bhe -le nu -lale' 'ka ta.

⁴⁶ 'Ke 'ka 'ka 'kpa bi Moizi 'yi kpataakpa, 'ka 'yaa- nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi 'ezin-, -amasroyi 'yee- Moizi 'gbu 'mi a -janwoa -yaa' 'sewe 'ε 'yi.

⁴⁷ 'Dun- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -e -za mu 'la yoon dia- 'mu 'yi, 'ka so 'ka 'kpale 'mi 'wojan- mu 'ε 'yi 'nale- -a ma εε?»

6

Zesu pele □naa mεε 'waa 'soo (5.000) ni

(Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Luki 9.10-17)

¹ 'Bhe blaas, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -kalanlanε mu 'ε -o 'kanle Galile -draa 'yre gbε do 'ε ta. -O -yaa 'bhe -draa 'ε sii 'ezin- Tiberiadi -draa.

² 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -zamaa' -gbene do dole- -a zi 'bhe yre 'ε □noo 'ezin-; -amasroyi -o -yaa Zesu 'ye zii' 'sole- maza mu kleyre noo- 'kee- gade mu 'ε bhee.

3 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɔsaan ɡoon do wiinj-, 'bhɛɛ- 'ke -o yaale' 'bhɛ ɔnoo ye.

4 'Dun- Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ ɔbhwa gban 'e -din.

5 Zesu a ngblo -lawlenle, 'ke -a -yɛkpale -zamaa' 'srɛ do ma 'ke 'bhɛ mu -o zan -a ba -yɛ ta; -ayile 'kee-Filipu 'lɔkpale dɔɔ: «-Koo' nu 'solɛ-pele -lɔpɛ' -srɔɔwole 'naa -a ma ɛɛ, 'bhɛɛ- -koo 'a na mɛɛ mu 'lɛɛ- ni ɛɛ?»

6 -E Filipu 'lɔkpa- 'bhɛ gbɛɛn-bhe, -amasɔyi, -e -yaa zi 'bhii- -e 'bhɛ 'liijan- ma; 'kebhlaale, -e -yaa zan -za 'la klɛɛ, -a 'gbu 'yaa- 'bhɛ dɔ.

7 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Filipu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'kee yetanɛ a mlɛ 'srwaplɛ- ta -sra 'ɛ 'kpen ɔwlaa pɛbhle 'yi, 'bhɛɛ- 'kooko- -o 'kpen do do 'yɛpɛbhle 'ɛ sanɛ- sanɛ- bhle, 'bhɛ 'laa nu -o mabhɔɛ.»

8 'Bhɛ ɔnoo bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ 'la -o -yaa 'bhɛ sii Andre, 'bhɛɛ 'ke 'bhɛ 'yaa- Simo Pieri 'nwagwlen- 'le bhe, 'bhɛ pe -a ni dɔɔ:

9 «'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ -o -nɛ -zwanɛ do 'koo -gɛ. 'Bhɛɛ- 'bhɛ mu ɔ -mɛla -yanwole -zamaa' 'srɛ 'lɛɛ- ma ɛɛ?»

10 Zesu pe -o ni tɛ dɔɔ: «-Kaa pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o yala-». -Bon -dɔɔ -bebe 'yaa- 'bhɛ yɛɛ 'ɛ ɔnoo. 'Bhɛɛ- -o -yalaa' 'tɛ; 'bhɛɛ- -o ba 'gwlaan- mu 'ɛ 'yaa- bhɔ 'gwlaan- 'waa 'soo -din (5.000).

11 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ɛ 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ -woo -yiciɛn' mɛɛ mu 'la 'yaale- -yaa 'trɛ ma 'mu ma. 'Bhɛɛ- -e kaa mu 'ɛ 'sile-, 'ke -yoo nale- -o ni 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-. -O maza -yaa pele yɛkɛ- 'la ma, -o 'kpen 'bhɛɛ- 'srɔɔwoa-.

12 -O kpɛdɔle -yaan 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'mu 'wloo-, 'kooko- waa siɛ.»

13 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, mɛɛ mu 'ɛ 'yanle-pɛbhlelele, 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'woo- 'bluu 'yri 'soo 'ɛ blaɛn'; -o 'mu 'wloola-, 'bhɛɛ- 'mu ɔkla ciɛ -nɛ 'yan vu ta plɛ.

14 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, mɛɛ mu 'ɛ -wa yele 'bhii- Zesu 'bhɛ 'solɛ- maza 'ɛ ɔkla, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- 'ke -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi 'la 'yaa- nu nule 'drunyan 'yi 'bhɛ 'le kpataakpa.»

15 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa nu -a 'kunlɛ- kpanma, 'bhɛɛ- -wa klɛ 'ke -bhɛngbe do 'le, 'kee- gole- -o plɛn- swɛn, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn ge gbɛ drɛɛwole vlɛ ɡoon 'ɛ 'wiinj-.

*Zesu 'taawo zii' -draa 'ɛ ta
(Matie 14.22-27; Maki 6.45-52)*

16 'Bhɛ yroma do 'ɛ zi, 'ke yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- -draa 'ɛ 'le ma.

17 'Bhɛɛ- 'ke -o 'sanle -yitakonɔ do 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -draa 'ɛ takanle 'sanle 'ke -o ge Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ba yɛ ta. -Fitrii' ɔkpa gban, 'ke Zesu 'laa 'tɛn -o ma.

18 'Dun- -draa 'yi 'ɛ 'poo mu 'ɛ 'yaa-bɛɛn 'zi, -amasɔyi -ploo -gbɛnɛ do -yaa 'kan zii'.

19 -Woo plɛngole -draa 'ɛ 'lɛ ma kilo 'srwado- yɛkɛ- 'yi 'waati 'la ba, 'ke -o -yɛkpale Zesu ma 'ke 'bhɛ -o 'taawo zii' -yi 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ mabɛɛn- 'zi -yitakonɔ 'ɛ -din; -ayile 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

20 'Dun- Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanlɛ!»

21 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, -o -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'san -o zi -waa' -yitakonɔ 'ɛ 'yi. 'Dun- 'bhɛ yɛɛ do 'ɛ ɔnoo bhe, 'ke -yitakonɔ 'ɛ 'bhɔle- -o -yaa ge 'zi yɛ 'la ɔnoo 'bhɛ ɔnoo.

-Zamaa' 'ɛ -woo Zesu ziglin- 'zi

22 'Bhɛ yi 'ɛ ta tooklin- yi 'le, -zamaa' 'lɛdo- 'la ɔbwa -draa 'yɛ gbɛ do 'ɛ ta, -wa 'yaangwa- dɔɔ -yitakonɔ do 'kpɔ-le -yaa ye, 'bhɛɛ- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa gele 'eke-zi 'bhɛ -yitakonɔ 'ɛ 'yi; 'dun- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do -kplɛn -le -saan 'bhɛ 'yi 'bhɛɛ- -o -ja.

23 'Bhɛɛ- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -wa yele 'bhii- -yitakonɔ 'bhɛɛke mu -daa Tiberiadi -wa 'ɛ ta, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pubwa- 'bluu mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo ɔbhla yɛɛ 'la ɔnoo, 'bhɛ -yitakonɔ mu 'ɛ ɔnwa 'bhɛ 'yɛɛ 'ɛ -din.

24 'Bhɛɛ- -zamaa' 'yɾɛ 'laa 'kpala-wolɛ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ma, 'ke -o bole- 'bhɛ -yitakonɿ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Zesu ziglinyɾɛ nɔɔ- Kapɛnɔmu.

Zesu -le 'ke pɛbhle 'la -si na mɛɛ ni 'bhɛ 'le

25 -O tɛnlɛ- -a ma -draa 'ɛ 'yɾɛ gbɛ do 'ɛ ta, 'ke -wa -lɾɔkpale dɔɔ: «'O Daan mi, 'e ɲnwa 'waati 'ɛ -dela ba -gɛ ɛɛ?»

26 Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɿ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ka 'laa -o 'ɿ ziglin- 'zi 'ka 'sɔle- maza mu 'la ɲya 'mu -zayi', 'duɲ- 'ka -o 'ɿ ziglin- 'zi win 'la ma 'bhɛ -le dɔɔ 'ka 'bluu ɲbhla, 'bhɛɛ- 'ka kpɛdwa-.

27 'Ka 'laa yewolɛ pele 'la 'bhɛ -o 'ke 'siɛpɛ- 'le 'bhɛ 'kaama-, 'duɲ- -ka yewo pele 'la 'ke 'bhɛ mɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ bole -yɾɛ ma -si na mɛɛ ni 'bhɛɛ 'kaama-. 'Bhɛ pele -gloɔn 'ɛ Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu 'bhɛɛ- 'nale- 'ka ni. -Amasɾɔyi -a Dɛ -Waanbhaa' 'bhɛ a -gloɔya' yɔɔn -kpalaa' 'yela- ta.»

28 'Bhɛ 'yi bhe 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lɾɔkpale dɔɔ: «'O -mɛ pɛ za -la klɛ, 'bhɛɛ- 'o -Waanbhaa' zru ma ye mu 'ɛ wo ɛɛ?»

29 Zesu 'bhɛ 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a zru ma yewole 'ɛ 'bhɛ -le 'ke 'ka 'ka 'kpa -e mɛɛ 'la zan winbwa- 'bhɛ zan 'ɛ 'yi.»

30 -O Zesu 'lɾɔkpaa- 'ezin- dɔɔ: «'E sɔ 'sɔle- maza 'gbu 'ɛ -de 'gbu -la klɛle-, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'bhɛ ɲya, 'woo kpa 'e 'yi ɛɛ? 'E sɔ -mɛ za 'gbu -la klɛle- ɛɛ?»

31 'O -gbɔɔ mu pɛbhle 'la -wa sii mani 'bhɛɲbhla -kpe 'ɛ ta 'bhii- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ -ya -pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «-Yoo -gbaa 'bluu 'la -daa lafle' 'yi 'bhɛɛ- ba 'kaa -wa bhle.»

32 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɿ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'bluu 'la -daa lafle' 'yi *Moizi 'laa 'bhɛ 'nale- 'ka ni. 'Duɲ- 'ɿ Dɛ -le 'bluu -zeze 'gbu 'la da lafle' 'yi 'bhɛɛ- na 'ka ni.

33 -Amasɾɔyi -Waanbhaa' 'bluu 'la na bhaaplɛɲ mu ni, 'bhɛ -le 'ke mɛɛ 'la zan da lafle' 'yi, 'bhɛɛ- -e -si na 'drunyan 'yi mu 'ɛ ni 'bhɛ zan 'ɛ 'le.»

34 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o gba yikpɛn- ta 'bhɛ 'bluu 'ɛ ba.»

35 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -si na mɛɛ ni 'bhɛ 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan -nwa 'mi ba, gbɔn laa nu 'bhɛ zan 'ɛ dɛle -titi. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'ɛ ɲkpa 'mi 'yi, -yi 'mi -lɾɔ 'laa nu 'bhɛ zan 'ɛ dɛle -titi.

36 'Mi 'a ɲpia 'ka ni dɔɔ 'ka 'ɿ ɲya, 'bhɛɛ- 'duɲ- 'ka 'laa 'ka kpa 'ɿ 'yi.

37 'Ke 'ɿ Dɛ mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -naa 'ɿ ni, 'bhɛ zan nu nule 'mi ba. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -nwa 'ɿ ba, 'naa nu 'ɿ -bangole 'bhɛ zan 'ɛ 'yi.

38 -Amasɾɔyi 'naa dale lafle' 'yi 'ɿ 'gbu zru maza klɛ zayi', 'duɲ- 'ɿ -daa lafle' 'yi 'ɿ 'winbɔ- mi -la zru maza klɛ zayi'.

39 'Duɲ- mɛɛ 'la zan 'ɿ 'winbwa-, 'bhɛ zru maza 'ɛ 'bhɛ -le -gɛ: -Ya zi 'bhii- -e mɛɛ mu 'la 'kpɛn 'naa- 'ɿ ni, 'naa -o do 'kpɔ 'nilɛ-, 'bhɛɛ- 'duɲ- 'ke -o 'kpɛn bwe gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

40 'N Dɛ -Waanbhaa' zru maza 'ɛ 'yele- -gɛ: -Ya zi 'bhii- 'ke mɛɛ mu 'la 'kpɛn -a Gbe 'ɛ ɲya, 'bhɛɛ- -woo -kpa -a -yi, 'bhɛ zan mu 'ɛ -o bole -yɾɛ ma -si 'ɛ 'sɾɔwo-; 'bhɛɛ- 'mi 'gbu nu -o bwele gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.»

41 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o Zesu 'tɔpele 'sanle -o -lɛla', -amasɾɔyi -ya -pia dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -daa lafle' 'yi 'bhɛ 'le.»

42 -O -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «-ɛɛ! Zozɛfu gbe Zesu 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ? 'Wa dɛ 'pegee -a nɛɛ dɔ, -e ɲkla 'nale- 'bhɛɛ- -ya pe 'zi dɔɔ -e -daa lafle' 'yi ɛɛ?»

43 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «-Ka 'laa 'ɿ 'tɔpele 'ka 'lɛla 'eke- plɛɲ-.

44 Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba, 'ke 'ɿ Dɛ -Waanbhaa' 'la 'bhɛ 'ɿ 'winbwa- 'bhɛ 'laa 'nule- 'bhɛ zan 'ɛ 'le 'mi ba, 'bhɛɛ- 'mi 'a bwe gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

45 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'ke mu -jan 'lɛɛ- 'bhɛ ɲwoa dɔɔ: «-Waanbhaa' nu -o 'kpɛn daanle.» 'Ke

mεε 'oo mεε 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'η Δε wojan 'ε □la, 'bhεε- 'kee- -dwa -a -la, 'bhε zan 'ε nu 'mi ba.

⁴⁶ Yaa klεε 'bhii- mεε 'ke 'η Δε -Waanbhaa' □ya, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan do -kplεn -daa -Waanbhaa' ba 'bhε zan -le 'a □ya.»

⁴⁷ «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke mεε 'la zan 'e □kpa 'mi 'yi, 'bhε zan bole -yρε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'srɔwo-.

⁴⁸ 'Mi 'gbu -le 'ke pεbhle 'la -si na mεε ni 'bhε 'le.

⁴⁹ 'Elwaleta -sɔ, 'ka -gbɔɔ mu 'ε -o -yaa pεbhle 'la sii mani 'bhε bhle -kpe 'ε ta, 'bhεε- 'duj- -o -gaa.

⁵⁰ 'Duj- pεbhle 'la -daa lafle' 'yi 'ke mεε 'la zan 'bhε □bhla, 'bhε zan laa nu gale.

⁵¹ 'Mi 'gbu -le 'ke pεbhle 'yρε male 'la -daa lafle' 'yi 'bhε 'le. 'Ke mεε 'la zan 'bhε pε 'ε □bhla, 'bhε zan nu bole 'bhε 'yρε ma yikpensee ta 'ke -dan' 'laa kle 'bhε ma. 'Bhεε- 'η nu pεbhle 'la 'nale 'bhε zan ni, 'bhε -le 'ke 'η 'fle 'ε 'le. 'Mi -o 'η 'fle 'ε 'na zii', 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε bole -yρε ma -si 'srɔwo- 'bhε ma.»

⁵² 'Bhε klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -o -zaabole 'sanle 'egloole 'eke- plεn-, 'ke -wa pe dɔɔ: «'Bhε sɔ klele- 'nale- 'bhεε- mεε 'lεε- sɔ -a 'fle 'ε 'nale 'o ni 'kaa 'wa 'bhle εε?»

⁵³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke 'ka 'laa Bhaaplεn Gbe 'ε 'fle 'ε 'bhlele-, 'bhεε- 'ke 'ka 'laa -a yien 'mile-, 'ka 'laa nu bole -yρε ma -si 'srɔwole 'ka 'gbu 'yi.

⁵⁴ 'Ke mεε 'la zan 'η 'fle 'ε □bhla, 'bhεε- 'ke -yoo 'η yien 'ε 'mia-, bole -yρε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε -o 'bhε zan 'kɔɔ; 'bhεε- 'mi nu 'bhε zan 'ε bwele gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

⁵⁵ -Amasrɔyi, 'η 'fle -yoo 'ke pεbhle -zeze 'gbu 'le, 'bhεε- 'η yien 'ε 'bhε -o 'ke mipe -zeze 'gbu 'le 'ezin-.

⁵⁶ 'Ke mεε 'la zan 'η 'fle 'ε □bhla, 'bhεε- 'ke -yoo 'η yien 'ε 'mia-, 'bhε zan bo 'mi 'yi, 'bhεε- 'mi bo 'bhε zan 'ε -yi 'ezin-.

⁵⁷ 'Nj Δε 'la -yoo 'η 'winbwa- -ya -yρε ma, 'bhεε- 'η 'yoo- 'η 'yρε ma

'yela- 'srɔyi. 'Duj- 'ke mεε 'la zan 'η 'fle 'ε □bhla, 'bhε zan nu bole 'bhε 'yρε ma 'mi 'srɔyi.

⁵⁸ Pεbhle 'la -daa lafle 'yi 'yele- -gε. Yaa -o 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu 'kela □bhla, 'bhεε- waa bole -yρε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'srɔwole, 'bhεε- -o -gaa. 'Ke mεε 'la zan 'yee- pεbhle 'la -daa lafle' 'yi 'bhε □bhla, 'bhε zan nu bole 'bhε 'yρε ma yikpensee ta.»

⁵⁹ Zesu 'bhε -jan mu 'la bhe 'mu □woa 'ke -yoo Kapεnɔmu Zuufu mu 'ε daanfε' 'ε □la.

Zesu a -jan mu 'ε -o bole -yρε ma -si na mεε ni

⁶⁰ Zesu 'yanle- 'bhε -jan 'ε 'wolele 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -bebe 'a 'pele dɔɔ: «-Jan 'lεε- 'bhε -o 'egloole 'de, -dele sɔ dɔle- 'bhε □la εε?»

⁶¹ 'Bhε 'yi, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- -a ma janwo 'zi -o -lela'. 'Bhεla- -yile, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhε -jan 'ε □sia 'ka 'yi εε?»

⁶² 'Bhεε- 'ka nu -a pele 'nale- -a ma, 'ke 'ka *Bhaaplεn Gbe 'ε 'sanle □ya 'waati 'la ba, 'ke -yoo ge 'zi -e -yaa yρε □lwa 'la □nɔɔ 'elwale 'bhε □nɔɔ εε?»

⁶³ -Waanbhaa' Lii 'Wεn 'ε 'bhε -le bole -yρε ma -si 'na mεε ni, 'bhεε- bhaaplεn laa sɔ -si 'nale bhaaplεn ni. 'Nj -jan mu 'la □woa 'ka ni bhe, 'ka *-Waanbhaa' Lii 'Wεn 'pegee bole -yρε ma -si 'srɔwo- 'mu -la ma.

⁶⁴ 'Duj- 'ka 'ke mu laa -o 'mu 'kpa zii' 'mu 'yi.» -Amasrɔyi 'kee- san -yaa' ye 'ε zisan' bhla zi 'ε ma, mεε 'la zan mu laa -yaa nu 'mu 'kpale- -a -yi -e -yaa 'bhε zan mu 'ε dɔ; 'bhεε- mεε 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bhεε- -ya -lena' mεε mu ni; -e -yaa 'bhε zan 'ε dɔ 'ezin-.

⁶⁵ Zesu pe 'bhε trala 'ezin- dɔɔ: «'Bhεla- -zayile 'mi 'a □pia 'ka ni dɔɔ mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba, 'ke 'η Δε laa 'bhε 'sej 'nale- 'bhε zan 'ε ni.»

⁶⁶ -A 'san 'bhε yi 'ε ma, Zesu -a -klanlanε mu 'ε -bebe -o plεngwa- -a ma, 'bhεε- waa -yaa ge a zi -li.

67 'Bhela- -zayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε -o -lrōkpale dōo: «'Ka mu 'lεε, 'ka mu laa -a zi 'bhii- 'ka go 'η zi 'ezin- εε?»

68 'Bhε klele 'tε, 'ke Simō Pieri 'a 'lεkunle 'a ni dōo: «Mεεzan, 'o nu gele -de 'gbu ba εε? -Jan mu 'la bole -yrε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε na bhaaplen ni 'mu -o 'bhi 'la 'kōo.

69 'Bhεε- 'woo □kpa a 'mu 'yi, 'bhεε- 'wa 'yaango- dōo 'bhii- 'bhi -le 'ke -Waanbhaa' Mεε 'Wen 'la □kpa a bhaaplen mu ni 'bhε 'le.»

70 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dōo: «'Mi -le 'laa 'ka mεε vu ta ple 'ε makunle εε? 'Bhεε- 'dun-, 'ka do -o 'ke -Setran' 'le!»

71 -E -yaa 'bhε -jan 'ε 'wo zii' Zuda -la ma, Simō Isikarioti gbe, -amasrōyi 'ali- -e -yaa Zesu a -klanlanε vu ta ple do -la 'le bhe, 'yele- -yaa nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhεε- -ya -lεna' mεε mu ni.

7

Zesu nεεnε- mu 'ε waa -o kpa -a -yi

1 'Bhε bla an, 'ke Zesu 'kaanle Galile 'klεen 'ε 'yi yrεkpen- □nōo. Yaa -yaa -a zi 'bhii- -e ge Zude 'klεen 'ε 'yi, -amasrōyi Zuufu -kunlii mu 'ε 'yaa- dεyrε -glin 'zi.

2 'Bhε 'waati 'ε ba, Zuufu mu a 'feti 'la -o -yaa 'bhε sii Tabεenaki ('bhε 'yi -le dōo 'kpa a □la 'yaaza- 'feti) 'bhε □bhwa gban bi 'e -din,

3 'Bhεε- Zesu nεεnε- mu 'ε -o pe -a ni dōo: «Go -gε, 'bhεε- ge Zude 'trε ta, 'koko- 'yaa- -klanlanε mu 'la -woo 'bhε yrε 'ε □nōo ye, 'mu 'e kleza mu 'ε ye 'ezin-.

4 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- mεε mu 'a dō, 'bhε zan laa -za mu kle gaanyi'. 'E 'sōle- maza mu 'la kle 'zi bhe, 'e 'gbu zrōn mεε mu ni, 'koko- mōkpen' 'e ye.»

5 Zesu nεεnε- mu 'ε 'yaa- 'bhε -jan -gloōn 'ε 'wo zii' -a ni, amasrōyi 'mu 'laa -yaa 'e kpa a -yi.

6 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a -lεkunle -o ni dōo: «-Waanbhaa' 'waati 'la -dwa

'mi ni, 'bhε 'laa bhōle -li; 'bhεε- 'dun- 'waati 'ε 'kpen -o 'elrele 'ka mu ma.

7 'Drunyan ta mεε mu 'ε waa so 'ka mu mafinyanwole, 'dun- -o 'mi mafinyanwo, -amasrōyi 'mi -o -a pe 'zi dōo -o kleza mu 'ε -woo 'eyōole.

8 'Ka mu, -ka ge 'yee- 'feti 'la bhe -a ta. 'Mi 'laa nu gele -a ta, -amasrōyi 'an pe 'waati 'ε yaa bhōle -li.»

9 -E yanle 'bhε -jan mu 'ε 'wolele -o ni, 'kee- bole- Galile 'klεen 'ε 'yi.

Zesu -ja Tabεenaki 'feti 'ε ta Zeruzalemu

10 Zesu nεεnε- mu 'ε gele bla an Zeruzalemu Tabεenaki 'feti 'ε ta, 'ke 'yee- Zesu 'gbu gele 'yee- 'feti 'ε ta 'ezin-. 'Dun- yaa 'gbu mazrōnle mεε 'kedo- 'kpō ni, 'bhεε- -a gaanle □bwa.

11 Zuufu -kunlii mu 'ε 'yaa- -a ziglin- 'zi 'bhε 'feti 'ε ta, 'bhεε- 'ke -wa pe dōo: «-Yoo 'naa- ma εε?»

12 -Zamaa 'ε 'plen- mεε mu 'ε 'yaa- zaabo 'zi -a ba zayi'. Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dōo: «Mεε wlan -le 'kele-.» 'Bhεε- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dōo: «Wlan laa 'ke 'bhε 'le, -e mεε mu 'ε 'ni zii'.»

13 'Dun- mεε 'kedo- 'kpō 'laa -yaa -janwo' zii' -a ma 'egloōle, -amasrōyi -o 'kpen 'yaa- -gbla an 'zi Zuufu -kunlii mu 'ε 'lεε.

14 'Feti 'ε □bhwa -a dreyi' bhla 'la ba, 'ke Zesu gele- wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- mεε mu daanle 'sanle.

15 'Bhε ya 'ε 'yi, Zuufu -kunlii mu 'ε 'kpeelenia -o ma, 'bhεε- -woo 'eke- -lrōkpale -saan dōo: «-E □kla 'nale- 'bhεε- 'yee- 'gwla an- 'lεε- -e -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε dō 'bhε gbεen- gee' εε, -amasrōyi yaa 'sεwε daanle -laklu 'yi?»

16 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dōo: «'An pe mεε daangbeya 'ε 'bhε 'laa da 'mi ba, 'dun- 'bhε da -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhεε- ba.

17 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhε -Waanbhaa' zru maza kle, 'ke 'an pe mεε daangbeya 'ε da -Waanbhaa' ba oo, 'kee- da 'η 'gbu a -gloōya' -la ba oo, 'bhε zan nu 'bhε dōle.

18 'Ke mɛɛ 'la zan -o -janwo' zii' -a 'gbu a -glooɣa' ma, -ya 'gbu 'tɔbhɔyɛ -la glin. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -o mɛɛ 'la zan 'a 'winbwa- 'bhe 'tɔbhɔyɛ -glin 'zi, 'bhe zan wlan pe, 'bheɛ- bhla maza do 'kpɔ 'laa -o -a -yi.

19 *Moizi -le 'laa 'Ton 'ɛ 'nale- 'ka ni ɛɛ? 'Bheɛ-, 'dun- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa 'yee- 'Ton 'ɛ 'klosikun. -Mele -kla 'bheɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi dɛ ɛɛ?»

20 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ -ya -lɛkunle dɔɔ: «Lii -yɔɔ' -o 'e zi! -Dele 'e dɛyɛ -glin 'zi ɛɛ?»

21 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'sole- maza do 'kpɔ 'la -kla, 'bheɛ- 'bhe -le 'ka 'kpen 'kpeelenia 'ka ma!

22 Moizi 'kaa -nɛ 'gwlaan- mu wlaza 'kleen 'yi 'ton 'ɛ -dwa 'ka ni bhe, 'bheɛ- 'dun- 'bhe 'kleen 'yi 'wlaza- 'ton 'ɛ 'bhe 'laa 'sanle- 'yee- Moizi ma, 'bhe zisaan- -kɔɔ' -gbɔɔ mu -la ma. 'Ali- -yitrɛ' 'yi ma, 'ka dɔ -a -la 'ke 'kaa -nɛ 'gwlaanɛ- mu wla 'kleen 'yi.

23 'Ke 'ka sɔ -nɛ 'gwlaan- do wlale- 'kleen 'yi -yitrɛ' 'yi 'ɛ ma, 'ke 'bhe 'laa Moizi a 'Ton 'ɛ 'yisiɛ-, -mele -kla 'bheɛ- 'ka -o 'ka zruplii- 'zi 'mi ma, -amasɔyi 'mi mɛɛ do -bheela -yitrɛ' 'yi 'ɛ ma ɛɛ?

24 'Ka 'laa mɛɛ mu 'kitikanle -o dɔgbeya ma, -ka mɛɛ mu 'kitikan -lɛdɔɔleya -la ma.»

Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ɛ 'le ɛɛ?

25 Zeruzalemu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Waa -yaa 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'yela- dɛyɛ glin 'zi ɛɛ?

26 -Ka 'ka 'yɛkpa dɔɔ, -yoo -janwo' zii' mɔkpen' 'yɛ ma kpataakpa, 'bheɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -jan 'kanle -a -lɛ ma! Taa- 'o -kunlii mu 'ɛ -wa 'ya wlan ma 'bhii- 'yele- 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɛ 'ɛ 'le ɛɛ?

27 Mɛɛ 'lɛɛ-, 'o mɔɔ 'a dayɛ dɔ; 'bheɛ- 'dun-, 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɛ 'ɛ 'nwa, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'bhe dayɛ 'ɛ dɔle.»

28 'Bhe 'nɔɔ bhe 'tɛ, Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'la, 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «'Ka 'mi dɔ ɛɛ? 'Bheɛ-

'ka 'mi dayɛ 'ɛ dɔ ɛɛ? 'Dun- 'naa 'nule- 'n 'gbu ma, 'bheɛ- mɛɛ 'la zan 'n 'winbwa- 'bhe zan -o 'ke wlan pe mi 'le. 'Ka 'laa 'bhe dɔ.

29 'Mi 'dun- 'a dɔ, -amasɔyi 'n da 'zi 'a -din, 'bheɛ- 'yele- 'mi 'winbwa-.»

30 Zesu 'bhe 'pele- bhe, -o -yaa -a zi 'bhii- -wa 'kun. 'Dun- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'a 'kunle-, -amasɔyi -yaa pe 'waati 'ɛ 'bhe 'laa bhɔle -li bi.

31 'Dun- -zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ -bebe 'e -kpa -a -yi, 'bheɛ- -o -yaa pe 'zi dɔɔ: «'Ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɛ 'ɛ 'nwa, -e nu 'sole- maza -bebe klele 'ke 'bhe kan mɛɛ 'lɛɛ- ta ɛɛ?»

Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ 'ke mu winbwa- Zesu 'kunyɛ- nɔɔ-

32 -Zamaa' 'ɛ 'yaa -jan 'la 'wo zii' -o -lɛla' Zesu ba zayi', Farizi mu 'ɛ 'bhe 'nmaa. -Ayile 'ke 'sraka 'lena -kunlii' mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ 'ke mu winbɔle Zesu 'kunyɛ- nɔɔ.

33 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'N 'yoo- 'ka -din -sɔ 'waati sa, 'bheɛ- 'n nu gele mɛɛ 'la zan 'n 'winbwa- 'bhe ba.

34 'Ka nu 'n ziglinle, 'bheɛ- 'dun- 'ka 'laa nu 'n 'yele-; -amasɔyi 'n nu klele yɛ 'la 'nɔɔ 'ka 'laa sɔ gele- 'bhe 'nɔɔ.»

35 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-E nu gele yɛ 'ɛ -dela nɔɔ- 'bheɛ- 'waa sɔ -a yele- ɛɛ? -E nu gele Zuufu mu 'la 'kaan- 'eke- ma, 'bheɛ- -o -ja Gɛki mu 'ɛ 'plen- 'mu -la ba, 'bheɛ- -e Gɛki mu 'ɛ daan ɛɛ?

36 -E -jan 'la 'wo zii' dɔɔ: <'Ka nu 'n ziglinle, 'bheɛ- 'ka 'laa nu 'n 'yele-; -amasɔyi 'n nu klele yɛ -nɛ 'la 'nɔɔ 'ka 'laa nu 'sɔle- gele- 'bhe 'nɔɔ.> 'Bhe 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

Zesu -o Lii 'Wen 'ɛ 'naza- pe 'zi

37 'Fɛti 'ɛ 'yan yi 'ɛ 'bhe -le -yaa yi -gbɛnɛ 'gbu 'ɛ 'le. 'Bhe -yi 'ɛ 'le, Zesu dulale 'la 'yaa -zamaa' do -lɛɛ 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «'Ke -yi 'mi -lɔ -o mɛɛ 'la zan dɛ 'zi, 'bhe zan nu 'mi ba 'bheɛ- -e -yi mi.

38 <'Ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa 'mi 'yi, yue mu 'la 'ke -o -yi 'e bole -yre ma -si na mɛɛ ni, 'mu nu -yrole' 'bhe zan 'e 'kpee>. 'Bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e gɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

39 Zesu 'yaa- -we 'zi *Lii 'Wen 'la 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -kpaa 'yee- Zesu 'gbu 'yi 'mu 'yaa- nu 'bhe 'srɔɔwɔle 'bhɛɛ- 'le. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -Waanbhaa' laa Lii 'Wen 'e 'nale- -li bhaaplen mu ni; -amasrɔyi 'bhe kle 'ke yaa Zesu 'silɛ- -li 'kee- ge 'bhe 'le 'tɔbhɔleya yre 'e ɔnɔɔ lafle' 'yi.

-Zamaa' 'e -yicienna Zesu -zayi'

40 -Zamaa' 'e Zesu 'wojan- 'e 'male-, 'ke mɛɛ 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- kpataakpa -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'la 'nuza- ɔwoa 'bhe 'le!»

41 -A -lɛdo' -yaa pe 'zi 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'e 'yele- 'kele-!» 'Bheɛ- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'e sɔ dale Galile 'trɛ -la ta ɛɛ?»

42 -A pele laa -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriisi 'e 'nu klele 'ke -bh- lenjbe Davidi 'nranɛ- -la -le, 'bheɛ- -e nu dale Betelemu -wa 'la 'bhe -o 'yee- Davidi 'gbu ɔya -wa 'le bhe 'bheɛ- ta.»

43 'Bhe ya 'e 'yi bhe, -zamaa' 'e -yicienna Zesu -zayi'.

44 -Zamaa' 'e 'plenj- mɛɛ 'ke mu -yaa zi 'bhii- -wa 'kun, 'dun- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kunle-.

Zuufu -kunlii mu 'e 'kpalekleya Zesu 'yi

45 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke 'woo- *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'e gooba mu 'e -o niinale 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e ta. 'Bheɛ- 'ke 'mu -o -lɔkpale dɔɔ: «Mele -kla 'ka 'laa 'nule- 'kele- ɛɛ?»

46 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'woo -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'e gooba mu 'e -wa -lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Waa 'bhe 'yansi mɛɛ a -janwogbeya yele- -lido' 'bhii- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn-!»

47 -Ayile 'ke Farizi mu 'e -wa pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'a ɔtwa 'bheɛ- -e 'ka mu -yinia 'ezin- ɛɛ?»

48 'Kaa ɔmaa dɔɔ 'waa -kunlii mu 'e do 'kpɔ 'e ɔkpaa -a -yi, taa- Farizi mu 'e do 'kpɔ 'e ɔkpaa -a -yi ɛɛ?»

49 'Bheɛ- -zamaa' 'la -woo 'kpa zii' -a -yi, waa Moizi a 'Tonj mu 'e dɔ, -o 'kpen -o 'ke 'dangan ma mɛɛ mu 'le!»

50 'Bheɛ- 'dun-, 'woo- Farizi mu 'la 'yaa- ye -o -yaa -o do 'sii Nikodemu; 'bhe -le -ja 'elwale gban -sɔ Zesu ba. 'Bhe pe -o ni dɔɔ:

51 «-Kɔɔa' 'tonj 'e ta, -kɔɔ' sɔ -kpan baale mɛɛ do ta, 'ke -kɔɔ' 'laa -a -liijan' male 'elwale 'pe ɛɛ? 'Bheɛ- 'kee- -za 'la ɔkla, 'ke -kɔɔ' 'laa 'bhe dɔle 'pe ɛɛ?»

52 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -wa pele- 'bhe ni dɔɔ: «'Bhi da 'ezin- Galile 'klɛɛn 'yi -a ma ɛɛ? Ge -Waanbhaa' a 'Sewe 'yiglin- 'elrele doo, 'e nu -a yele 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'kedo- 'kpɔ 'laa dale -lido' Galile 'klɛɛn 'yi.»

53 [Bhe blaɛn, -o yanle -janwolele, -o 'kpen -o -wlɛnna, 'bheɛ- 'ke -o jilale -o ba -le ma do do.

8

Gwlen -wɛɛ le do a -za

1 'Dun- Zesu -ja -o -yaa vle gɔɔn 'la sii <Olivi diinj vle gɔɔn> 'e 'bhe 'wiinj-.

2 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le zrwan 'tutu 'e zi, 'kee- niinale-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'e ɔla Zeruzalemu -wa 'e ta. 'Bheɛ- 'ke mɛɛ mu 'e 'kpen 'nule -a -din. -Ayile, 'kee- yaale' 'bheɛ- 'ke -yoo daanle 'sanle.

3 Zesu 'yaa- 'bhe kle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'Tonj Daan mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o nule- gwlen -wɛɛ le do 'le 'a ta. -O pe dɔɔ -o 'yee- le 'e ɔkwan 'gwlaan- -la. -O nule 'bhe le 'e 'le, 'ke -wa dulale -o 'kpen 'plenj-.

4 'Bheɛ- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o le 'lɛɛ- ɔkwan 'gwlaan- -la.

5 Moizi a 'Tonj 'e ta, -ya ɔpia 'o ni dɔɔ 'o kpoti 'pa 'bhe le -gloɔn mu 'lɛɛ- ma 'bheɛ- 'woo- dɛ, 'bheɛ- 'bhi pe 'bhe 'yi 'nale- ɛɛ?»

6 -O 'bhe 'pia- 'bhe gbēen- bhe, 'kooko- -o -jan bhee kpalaa' -a 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -o sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Dun- Zesu 'e ngblo kulale, 'kee- 'sɛwɛdɛle 'sanle 'trɛ ma -a gbɛ -nɛbhɛ' do 'le.

7 -O -yaa -a matɛdɔ 'zi -a -lrɔkpale 'le bhe, 'ke -ya ngblo -lawlɛnle, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Ke 'ka 'plɛŋ- mɛɛ 'la zan 'gbu laa -za 'yɔɔ- klɛɛ -lido', 'bhe zan kpoti 'ɛ 'pa -a ma 'elwale 'pe.»

8 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'e ngblo kulale, 'bhɛɛ- 'kee- 'sɛwɛdɛle 'sanle 'trɛ ma 'ezin-.

9 -O 'bhe -jan 'ɛ 'male-, ('bhe 'lala- woa -o nii- 'ɛ ma) 'ke -o 'kpen jilale do do 'ke 'bhe san -o ba 'gwlaan- gbalaɛn mu 'ɛ ma, 'ke 'bhe ge 'tɛnlɛ- -waa' -zwanɛ mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- Zesu do -kplɛn 'kpɔ 'pegee 'yee- le 'ɛ 'wole- ɔbwa -a nɔɔ- ye.

10 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'e ngblo -lawlɛnle, 'bhɛɛ- 'kee- 'yee- le 'ɛ 'lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -yaa -la 'zi 'e ta, -woo 'naa ɛɛ? Mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa bolɛ 'ke 'bhe -kpan baalɛ 'e ta ɛɛ?»

11 'Yee- le 'ɛ pe Zesu ni dɔɔ: «'Ōn ōn, Mɛɛzan, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa bolɛ 'ke 'bhe -kpan balaa' 'ŋ ta.» 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Mi 'dun- 'naa nu -kpan baalɛ 'e ta 'ezin-, 'e sɔ gele- 'e ba -lɛ ma; 'dun- 'yaa -za 'yɔɔ- -bhɛɛke' do 'kpɔ klɛɛ 'ezin-.»]

Zesu -o 'ke -Waanbhaa' a 'tɛbhile 'le 'drunyan 'ɛ ta

12 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu -janwole 'ezin- mɛɛ mu 'ɛ 'ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'drunyan 'ɛ ta 'tɛbhile 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan -dwa 'ŋ zi, 'tɛbhile 'la bole -yrɛ ma -si na mɛɛ ni 'bhe zan nu 'bhe 'srɔɔwɔlɛ, 'bhɛɛ- yaa nu 'taawɔlɛ -gblo 'yi -titi.»

13 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele- -a ni 'kaa: «'E do -kplɛn kpɔ -le 'srɛya- klɛ 'zi 'e 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- 'e -jan 'la 'wo zii' 'e 'gbu ma, 'bhe 'laa -o 'ke wlan 'le.»

14 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ali- 'ke 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'gbu 'srɛya- klɛ 'zi 'ŋ 'gbu ba zayi', 'bhe -o 'ke wlan 'le. -Amasrɔyi 'mi 'ŋ

dayrɛ 'pegee 'ŋ geyrɛ dɔ. 'Dun- 'ka mu laa 'mi dayrɛ 'pegee 'ŋ geyrɛ dɔ.

15 'Ka mu, 'ka mɛɛ mu 'kitikan bhaaplɛŋ 'kungbɛya -la ma; 'dun- 'mi 'laa mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'kitikan.

16 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke 'ŋ mɛɛ mu 'kitikaan, 'an 'kiti 'ɛ -yoo wlan ma 'kiti -la -le. -Amasrɔyi 'ŋ do -kplɛn 'laa -o mɛɛ mu 'kitikan zii'; 'dun- 'ŋ Dɛ 'la 'bhe 'ŋ 'winbwa- 'bhe -o 'ŋ ba 'ezin-.

17 -A yɔɔndɛle -o 'kaa- 'ton 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ 'ke mɛɛ plɛ ɔkla -za do 'srɛ 'le, -wa pe dɔɔ 'bhe -za 'ɛ 'bhe -o 'ke wlan 'le.

18 'Mi -o 'srɛya- klɛ 'zi 'ŋ 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- 'ŋ Dɛ 'la 'bhe 'ŋ 'winbwa- 'bhe -o 'ŋ 'srɛya- klɛ 'zi 'ezin-.»

19 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'E Dɛ -o 'naa -a ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni 'kaa: «'Ka 'laa 'mi dɔ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ŋ Dɛ dɔ 'ezin-. 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'ŋ Dɛ dɔlɛ 'ezin-.»

20 Zesu 'bhe -jan mu 'ɛ ɔwoa 'ke -yoo mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla. -A dulale -yaa -koonɛ mu 'la -o -Waanbhaa' gbapɛ mu 'ɛ bɔ 'mu 'yi 'mu -din. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -a 'kunlɛ-, -amasrɔyi -yaa' pɛ 'waati 'ɛ 'bhe 'laa bhɔlɛ -li bi.

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

21 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N' 'yoo- zan gele, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ŋ ziglinlɛ. 'Dun- 'ka mu nu gale 'kaa- -za 'yɔɔ- 'ɛ 'yi. 'Ka 'laa sɔ gele- 'ŋ ge 'zi yrɛ 'la ɔnɔɔ 'bhe ɔnɔɔ.»

22 -E 'bhe 'pelawoa bhe, 'ke Zuufu mu 'ɛ -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «'Taa- -e gele- -a 'gbu dɛɛ ɛɛ? -Amasrɔyi -ya pe 'zi dɔɔ: «'N' gele- yrɛ 'la ɔnɔɔ, 'ka 'laa sɔ gele- 'bhe ɔnɔɔ.»»

23 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka mu da 'trɛ ta -gɛ, 'dun- 'mi da laanima. 'Ka mu -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe a pɛ 'le, 'dun- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe a pɛ 'le.

24 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka nu gale 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi. -Amasrɔyi 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi 'bhii- 'an ɔpia dɔɔ: «'N' 'yoo-

'ke mɛɛ 'la zan 'N 'yoo 'ke 'bɛɛ 'le kpataakpa.› 'Ka nu gale 'kaa -za 'yoo- mu 'ɛ 'yi.»

²⁵ 'Bɛɛ klele 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'Bɛɛ bhla 'ɛ ba, -dele 'bhi 'le ɛɛ?» Zesu 'a 'lɛkwan -o ni dɔɔ: «-A 'san -a zisan' bhla zi 'ɛ ma, 'n 'yoo- 'ke mɛɛ -gɔɔn 'la 'le, 'n 'bɛɛ 'pia- 'ka ni.

²⁶ 'N sɔ -jan -bebe 'wole 'ka ba zayi, 'bɛɛ- 'n sɔ 'ka 'kitikanle -za -bebe ma. 'Dun- mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bɛɛ wlan -la pe, 'bɛɛ- 'n -za 'la -daanna -a ba, 'n 'bɛɛ- 'wo zii' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ mu 'ɛ ni.»

²⁷ Zuufu mu 'ɛ waa 'bɛɛ -jan 'ɛ 'yimale 'kaa -e -yaa -we 'zi -a Dɛ -Waanbhaa' -la -le.

²⁸ -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'lawlɛnna 'waati 'la ba, 'ka nu -a 'yaangolɛ 'bhii- 'mi -le 'ke <'N 'yoo- kpataakpa mɛɛ 'la zan 'N 'yoo 'ke 'bɛɛ- 'le». 'Ka nu 'a 'yaangolɛ 'ezin- 'bhii- 'naa -za 'kedo- 'kpɔ kle 'n 'gbu 'kɔɔ: 'n Dɛ -Waanbhaa' 'n -daanna -za 'la 'le, 'n 'yoo- 'bɛɛ- 'wo zii' 'ka ni 'te.

²⁹ Mɛɛ 'la zan 'n 'winbwa- 'bɛɛ -o 'n ba; 'bɛɛ 'laa 'n do -kplɛnɛ' 'tolɛ -a nɔɔ- 'le, -amasɔyi -za 'la sɔ -a ni 'n 'bɛɛ- kle 'tanjii.»

³⁰ Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'bɛɛ gbɛɛn- bɛɛ, 'ke mɛɛ -bebe -o 'kpale 'a -yi.

-Za 'la mɛɛ bo -a 'gbu ma

³¹ Zesu pe Zuufu mu 'la -woo -kpa -a -yi 'mu ni dɔɔ: «'Ke 'ka blɔɔle ɔbwa 'n 'wojan- mu 'ɛ ma, 'ka nu klele 'an -klanlanɛ mu -zeze mu 'gbu -la -le.

³² 'Bɛɛ klele 'tɛ, 'ka nu wlan dɔɔle -Waanbhaa' ba zayi, 'bɛɛ- 'ke 'ka 'bɛɛ wlan 'ɛ -dwa 'bɛɛ nu 'ka bolɛ 'ka 'gbu ma.»

³³ 'Bɛɛ klele 'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ke *Abraamu 'srɛ mu 'le, 'waa klele -lido' mɛɛ 'kedo- 'kpɔ a lu mu 'le. -E -kla 'nale- 'bɛɛ- 'ya 'pe zii' 'o ni dɔɔ: <'Ka nu bolɛ 'ka 'gbu ma ɛɛ?»

³⁴ -Ayile 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'n 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ

'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yoo- kle, 'bɛɛ zan -o 'ke -za 'yoo a lu 'le.

³⁵ 'Bɛɛ- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa lu do kpa 'tanjii -yoo 'fɛ 'la ɔla 'bɛɛ 'fa -la mu 'ɛ ba. 'Dun- 'fɛzan- 'ɛ gbe 'ɛ, 'bɛɛ -o 'yee- 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ baan' 'le 'tanjii.

³⁶ 'Ke *Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'ka ɔtwa 'ka 'gbu ma, 'ka nu klele ɔkɔ mu -zeze 'gbu 'le.

³⁷ 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka -o 'ke Abraamu 'srɛ mu 'le. 'Dun- 'ka mu -a zi' 'bhii- 'ka 'mi dɛ, -amasɔyi 'ka 'laa -o dɔ 'zi 'n 'wojan- mu 'ɛ ɔla.

³⁸ 'N -za 'la ɔya 'n Dɛ 'kɔɔ, 'n 'yoo- 'bɛɛ- -janwo' zii' 'ka ni. 'Bɛɛ- 'dun- 'ka mu, 'ka -jan 'la ɔmaa 'ka dɛ ta, 'ka -o 'bɛɛ- kle 'zi.»

³⁹ 'Bɛɛ klele 'tɛ, 'ke -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «Abraamu -le 'o mɔɔ -gɔɔ 'le.» 'Bɛɛ- Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka 'yaa- kle bi Abraamu 'srɛ mu 'le kpataakpa, 'ka 'yaa- nu Abraamu kleza mu 'ɛ klele.

⁴⁰ 'Ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'mi dɛ -zɔn, 'mi 'la 'n wlan 'la -daanna -Waanbhaa' ba 'bɛɛ- 'ke 'n 'bɛɛ ɔpia 'ka ni bɛɛ. Abraamu 'dun- laa 'bɛɛ 'yansi za klele!

⁴¹ 'Ka -o 'ka dɛ kleza mu -la kle 'zi.»

'Bɛɛ 'yi, 'ke -wa zikpale Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ laa -o 'ke -naazine mu 'le, 'o Dɛ -o do 'kpɔ, 'bɛɛ -le 'ke -Waanbhaa' 'le.»

⁴² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' -o 'ka Dɛ 'gbu 'le bɛɛ, 'n -za -yaa nu 'sɔɔɛ- 'ka ni. -Amasɔyi 'n ɔdaa 'yela- ba, 'bɛɛ- 'n 'yoo- -gɛ 'yela- 'srɔyi. 'Naa 'nule- 'n 'gbu ma, 'dun- 'yele- 'mi 'winbwa-.

⁴³ -Mɛɛ -kla 'bɛɛ- 'ka 'laa -o 'n 'wojan- mu 'ɛ 'yima zii' ɛɛ? -Amasɔyi 'ka 'laa -o -a zi 'ke 'ka dɔ 'n 'wojan- mu 'ɛ ɔla.

⁴⁴ 'Ka dɛ -le 'ke -Setran' 'le, 'bɛɛ- 'ka -o -a zi 'ke 'kaa zru maza -la kle. -Yoo 'tanjii mɛɛ dɛ mi 'le. Yaa dulale -lido' wlan ta, -amasɔyi wlan do 'kpɔ laa -o -a 'kpee -titi. 'Ke -yoo bhla pe 'zi, -e -janwo' -a 'gbu dɔgbɛɛ 'ɛ 'bɛɛ- zi; -amasɔyi -yoo 'ke bhla pe mi 'le, 'bɛɛ- 'yele- 'ke bhla 'ɛ dɛ 'le.

⁴⁵ 'Mi 'dun-, 'mi -o wlan -la 'pe zii' 'ka ni, 'bhela- -yile 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'mi 'yi.

⁴⁶ 'Ka ba, 'ka -dele so a zronle- dɔɔ 'η -za 'yɔɔ [k]la εε? 'Bhεε- 'ke 'η 'yoo-wlan pe 'zi, -mela ma 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'η 'yi εε?

⁴⁷ 'Ke mεε 'la zan da -Waanbhaa' ba, 'bhe zan 'e 'tronkpa- -yaa' -jan mu 'ε [l]a 'elrele. 'Dun- 'ka mu laa da -Waanbhaa' ba, 'bhela- -yile 'ka 'laa -o dɔ 'zi -a -la 'ke 'ka 'ka 'tronkpa 'η ni 'elrele.»

Zesu gblaan -yiya' Abraamu ni

⁴⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa -lekunle Zesu ni dɔɔ: «'Zoo 'laa -o 'o zi 'ke 'wa pe 'kaa 'yoo- 'ke Samari mi 'le, 'bhe 'pegee lii -yɔɔ do -o 'e zi εε?»

⁴⁹ Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «Lii -yɔɔ laa -o 'η zi. 'Dun- 'η 'yoo- 'η De -ledɔ' 'zi -a ma, 'bhεε- 'ka mu laa -o dɔle -a -la 'ke 'ka 'mi 'ledɔ- -a ma.

⁵⁰ 'Mi, 'mi 'laa -o 'η 'gbu 'tɔbhɔyɛ -glin 'zi. Mεε do 'kpɔ -le 'tɔbhɔleya -glin 'zi 'mi ni, 'bhεε- 'bhe -le 'mi ta janwo.

⁵¹ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikwan 'bhe zan laa nu gale -titi.»

⁵² 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O 'kpale -o -a -yi -zɔn 'te 'bhii- lii -yɔɔ' do -o 'e zi! *Abraamu -gaa, 'bhεε- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -gaa, 'bhεε- 'mi pe dɔɔ: <'Ke mεε 'la zan 'e 'wojan- mu 'ε 'klosikwan, 'bhe zan laa nu gale -titi.>

⁵³ 'O -gbɔɔ Abraamu -gaa, 'bhi 'kpee ma 'e gbalaan -yiya' 'bhe ni εε? 'Bhεε- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -gaa bhe 'ezin-, 'yoo- 'e 'gbu kle 'zi mεε -glɔɔn 'ε -dela -le εε?»

⁵⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'η 'yoo- 'η 'gbu 'tɔbhɔ zii' bi, 'an 'tɔbhɔleya 'ε -yoo bhaama. 'Dun- mεε 'la zan -o 'η 'tɔbhɔ zii', 'bhe -le 'ke 'η De 'le, 'bhεε- 'kaa pe 'bhεε- ma dɔɔ: 'O De!

⁵⁵ 'Bhεε- 'dun-, 'ka 'laa -a dɔ. 'Mi 'dun- 'a dɔ. 'Ke 'an 'pe bi 'kaa 'naa -a dɔ, 'η 'yaa- nu klele 'ke bhlanii- 'le 'bhii- 'ka mu gbεεn-. 'Dun- 'mi 'a dɔ

kpataakpa, 'bhεε- 'mi -yaa -jan mu 'ε 'klosikun.

⁵⁶ 'Ka -gbɔɔ Abraamu zrukpalaa 'egbenele -e -yaa nu 'η 'nu yi 'ε 'yelawole bhe 'bhe -zayi'; -e 'bhe yi 'ε [y]a 'bhεε- -a zrukpalaa.»

⁵⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E lεε -lii 'laa lεε mia ple bhe vu bhɔle -li, 'bhεε- 'e pe dɔɔ 'e Abraamu [y]a εε?»

⁵⁸ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ 'sani- Abraamu 'yale- plen-, 'mi 'yaa- gban 'η 'yɛ ma 'bhe 'lεε.»

⁵⁹ 'Bhela- -yile 'te, 'ke -o kpoti mu 'sile, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ -o 'mu 'pale 'a ma. 'Dun- Zesu 'nile- -o plen-, 'kee- 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεεn 'ε [l]a, 'bhεε- 'kee- jilale.

9

Zesu -yɛ 'wi mi do -bheela (Maki 8.22-25; Zaan 8.12)

¹ Zesu 'kan bhla 'ε zi, 'kee- mεε do yeke-: 'kee- 'san -o 'bhe ya, 'bhe 'yɛ 'wile- -yaa.

² Zesu a -klanlance mu 'ε -wa -lɔkpaa dɔɔ: «'O Daan mi, -mele -kla 'bhεε- -o mεε 'lεε- 'yaa- -a -yɛ 'wile- 'le εε? 'Bhe -daa -a 'gbu -za 'yɔɔ- mu 'la [k]la 'mu -la ba taa-, 'bhe -daa -a yape mu 'ε 'mu -za 'yɔɔ- 'la [k]la 'bhe -la ba εε?»

³ Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Wa -yaa -a -yɛ 'wile- 'le, 'bhe 'laa dale -a 'gbu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ba, 'bhe 'pegee 'bhe 'laa dale 'ezin- -a de 'pegee -a nεε a -za 'yɔɔ- mu 'ε ba; 'dun- -wa -yaa 'bhe gbεεn- bhe, 'kooko- -o so -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ε 'yele kpataakpa.

⁴ 'Waati 'la ba 'ke -yɛkpaa' 'tebhile -o -a nɔɔ- -li, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'η mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bhe a ye mu 'ε 'wo. 'Kebhlaale, 'ke -bi [p]wa 'waati 'la ba mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- yewole.

⁵ 'N 'yoo- 'waati 'la ba 'drunyan 'lεε- 'yi, 'η 'yoo- 'drunyan 'yi mu 'ε waa 'tebhile -la -le.»

⁶ Zesu 'yanle 'bhe -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya -liile' 'klaale 'tre ma,

'kee- -pɛɛ sanɛ- klɛle- 'bhɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ -pɛɛ 'ɛ -glɔɔle' 'yee- -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'yrɛ ta.

⁷ 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e wleyi' 'fɛ mɛɛ 'fɛ Siloe -draa 'nɛ 'ɛ ba ('Siloe 'bhɛ 'yi -le dɔɔ: <-O mɛɛ 'la zan winbwa->).»

'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- -yrɛ 'wi mi 'ɛ -e gele- -a wleyi' 'fɛle- 'bhɛ -yi 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -a nu bhla 'ɛ zi, 'kee- yrɛ ma yele-.

⁸ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'yee- mɛɛ 'ɛ yaayɔɔn' mu 'ɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu 'a ꞑya 'elwale -sɔ pɛ -yrɛwo' yrɛ nɔɔ- mɛɛ mu ma, 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'yela- yaale laa -yaa -gɛ 'kee- pɛ mu -yrɛwo' mɛɛ mu ma ɛɛ?»

⁹ Mɛɛ 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'Ye- 'kele-!» 'Bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'ɔn ɔn, 'yee- laa 'kele-, -o 'pwele- -o 'eke- 'le.» 'Dun- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'gbu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «'Mi -le 'kele-.»

¹⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -wa 'gbu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Ya -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'e 'yrɛbhɛ- mu 'ɛ 'liiploola ɛɛ?»

¹¹ -E pe -o ni 'tɛ dɔɔ: «-O mɛɛ 'la zan sii Zesu, -e -pɛɛ sa -kla 'bhɛɛ- -e 'bhɛ -pɛɛ 'ɛ -glɔɔla 'ɛ 'yrɛbhɛ- mu 'ɛ ta, 'bhɛ blaɛn, 'ke -ya pele- 'ɛ ni dɔɔ: <Ge 'e wleyi' 'fɛ Siloe mɛɛ 'fɛ -draa 'nɛ 'ɛ ba>. 'N -ja 'bhɛɛ- ꞑnɔɔ 'tɛ, 'ke 'mi 'ɛ wleyi' 'fɛle, 'bhɛɛ- 'ɛ yrɛ ma ꞑya 'bhɛ blaɛn.»

¹² 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa -lɔɔkpale dɔɔ: «'Bhɛɛ- -a 'gbu -o 'naa- ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- 'ke -ya zikaple -o ni dɔɔ: «'Naa 'a geyrɛ dɔ.»

Farizi mu 'ɛ -woo mɛɛ -yrɛ 'wi mi 'la 'bheela- 'bhɛ 'lɔɔkpa zii'

¹³ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o gele- 'yee- mɛɛ 'la zan -yrɛ 'wile- -yaa 'elwale -sɔ -a -le Farizi mu 'ɛ ba.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'dun-, Zesu -pɛɛ 'ɛ ꞑkla, 'bhɛɛ- -e 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yrɛ 'liiploola Zuufu mu a -yitrɛ' yi do -la ma.

¹⁵ 'Bhɛla- -zayile, 'ke 'woo- Farizi mu 'ɛ -o 'yee- mɛɛ 'ɛ 'lɔɔkpale 'ezin- dɔɔ -e ꞑkla 'nale- 'bhɛɛ- -e -swa yrɛma ye- -zɔn. 'Bhɛ klɛle 'tɛ 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-E -pɛɛ sa -glɔɔla

'ɛ 'yrɛbhɛ- mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ɛ -ja 'ɛ wleyi' 'fɛle-; 'bhɛ blaɛn, 'bhɛɛ- 'ɛ 'swa- yrɛma yele-.»

¹⁶ -O 'bhɛ 'male- 'tɛ, 'ke *Farizi mu 'ɛ 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- yaa da -Waanbhaa' ba, -amasrɔyi yaa -kɔɔ -yitrɛ' yi 'ɛ 'klosikun.» 'Dun- -o 'ke mu 'a ꞑpia dɔɔ: «-Za 'yɔɔ- klɛ mi do sɔ 'bhɛ 'sɔle- maza -glɔɔn mu 'ɛ klɛle- 'nale- -a ma ɛɛ?» -Ayile -o -yicienna -le plɛ 'bhɛ -za 'ɛ 'yi.

¹⁷ 'Bhɛ blaɛn sa 'ezin-, 'ke 'woo- Farizi mu 'ɛ -o 'yee- mɛɛ 'ɛ 'lɔɔkpa gbɛ drɛɛwɔle dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'e 'yrɛ 'liiploola 'bhi pe -a ma 'nale- ɛɛ?» 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -ya -lɛkunle -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɛla' -janwo' mi do -le.»

¹⁸ 'Dun- Zuufu -kunlii mu 'ɛ waa -yaa -a zi 'bhii- -woo 'kpa 'a -yi 'bhii- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yrɛ 'wile- -yaa 'elwale -sɔ, 'bhɛɛ- -a -yrɛ 'liiploola -zɔn. 'Bhɛla- -yile 'ke -wa dɛ 'pegee -a nɛɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'nule.

¹⁹ 'Bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Ka gbɛ 'ɛ 'yele- -gɛ ɛɛ? 'Ka pe dɔɔ 'ka 'yela- -yaa -a -yrɛ 'wile- 'le ɛɛ? -E -kla 'nale 'bhɛɛ- -e yrɛma ye 'zi -zɔn ɛɛ?»

²⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -a yapɛ mu 'ɛ -wa -lɛkunle -o ni dɔɔ: «'O mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- 'o gbɛ 'ɛ 'yele- -gɛ, 'bhɛɛ- 'wa 'yaango- 'bhii- 'wa 'yaa- 'ke -a -yrɛ 'wile- 'le.

²¹ 'Dun- -za 'la ꞑkla 'bhɛɛ- -e yrɛma ye 'zi -zɔn 'waa 'bhɛ dɔ. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -a -yrɛ 'liiploola, 'waa 'bhɛ zan 'ɛ dɔ 'ezin-. -Kaa 'gbu 'lɔɔkpa doo, matruɔ 'laa 'kele- -li, -a 'gbu nu 'sɔle- 'bhɛ -za 'ɛ 'yipele 'ka ni!»

²² -A yapɛ mu 'ɛ 'yaa- -gblaɛn 'zi Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛla- -yile -o -janwoa 'bhɛ gbɛɛn- bhe. -Amasrɔyi 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa -kpaɛ gban bi do ma 'ke mɛɛ 'la zan 'a ꞑpia dɔɔ Zesu 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'le, -o nu 'bhɛ zan 'ɛ -gbinle' -waa' daanfɛ' 'ɛ ꞑla.

²³ 'Bhɛla- -zayile, 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yapɛ- mu 'ɛ pe dɔɔ: «Matruɔ 'laa 'kele-, -kaa 'gbu 'lɔɔkpa doo, -e nu 'sɔle- 'bhɛ -za 'ɛ 'yipele 'ka ni!»

24 Farizi mu 'ε -o 'yee- mεε 'la 'yρε 'wile- -yaa 'elwale -sɔ, 'bhε 'sii gbε plε mi □woa, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Tɔbhɔleya na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- wlan pe -a -yρε ma -gε. 'O mɔɔ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'yee- mεε 'lεε- -yoo 'ke -za 'yɔɔ- klε mi do 'le.»

25 'Yee- mεε 'ε -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke -yoo 'ke -za 'yɔɔ- klε mi 'le oo, 'ke yaa -o 'ke -za 'yɔɔ- klε mi 'le oo, 'naa 'bhε dɔ. 'Dun- 'mi -za do 'kpɔ 'la 'bhε dɔ, 'bhε -le dɔɔ 'η 'yρε 'wile- -yaa, 'bhεε- 'η yρεma ye 'zi -zɔn.»

26 -Wa -lrɔkpa 'ezin- dɔɔ: «-E -mε pε za -la -kla 'e ni εε? -Yee' 'yρε 'liiploola 'nale- εε?»

27 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya -lεkunle -o ni dɔɔ: «'N 'bhε □pia gban 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'laa dɔle -a □la 'ke 'ka 'ka 'trɔnkpa 'η ni. -Mεle -kla 'kaa- zi 'bhii- 'η 'bhε 'pe gbε drεεwo 'ka ni 'ezin- εε? Taa- 'kaa- zi 'bhii- 'ka klε -yaa' -klanlanε mu 'ke mu 'le 'ezin- εε?»

28 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -wa -zwanwole, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'yee- mεε 'ε -yaa -klanlanε 'le! 'Bhεε- 'dun-, 'o mɔɔ -o 'ke *Moizi a -klanlanε mu -la -le.

29 'Wa 'yaango- dɔɔ -Waanbhaa' -janwoa Moizi ni; 'dun- 'yee- mεε 'la bhe 'waa -a dayρε dɔ!»

30 'Bhε klεle 'tε, 'ke 'yee- mεε -ya -lεkunle -o ni dɔɔ: «'Kpeeleni maza -le -gε 'dε! 'Ka pe dɔɔ 'ka 'laa -a dayρε dɔ, 'bhεε- 'dun-, -e 'mi 'yρε 'liiploola.

31 -Kɔɔ' 'kpεn 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' laa 'e 'trɔnkpa- -za 'yɔɔ- klε mu ni, 'dun- 'ke mεε 'la zan -gasikpa -a -lεε, 'bhεε- 'bhε 'a zru maza klε, -ya 'trɔnkpa- 'bhεε- zan 'a 'seri 'ε □la.

32 -A 'san 'drunyan zisan' bhla zi ma, 'kee- nu 'tεnlε- -zɔn ma, -kɔɔ' 'laa 'male- -lido' 'kaa mεε do -yaa -a -yρε 'wile- 'le, 'bhεε- mεε -bhεεke' do 'a 'yρε 'liiploola.

33 'Ke 'yee- mεε 'lεε- yaa -yaa da -Waanbhaa' ba bi, yaa -yaa nu 'solε- -za 'kedo- 'kpɔ klεle-.»

34 'Bhε klεle 'tε, 'ke 'woo- Farizi mu 'ε -wa pele- 'yee- mεε 'ε ni dɔɔ: «-A 'san 'e 'ya yi ma, 'e 'gbutru 'ε 'kpεn -o -za 'yɔɔ- 'yi; 'bhεε- 'ya zi 'bhii- 'yoo daan -zɔn εε? -Ayile 'tε, 'ke -wa -gbinle' -o daanfε' 'ε □la.»

-Yρε 'wi mu -zeze mu 'ε -woo -de mu 'gbu -la -le εε?

35 Zesu 'a 'malawoa 'kaa Farizi mu 'ε -o 'yee- mεε 'ε -gbian -o plεn-, 'kee- gele- -a ziglinlε, 'bhεε- -ya yeke, 'ke -ya -lrɔkpale dɔɔ: «'Yee kpa Bhaaplεn Gbe 'ε 'yi εε?»

36 'Ke 'yee- mεε 'ε Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'kele- εε Mεεzan, 'bhεε- 'η sɔ 'η 'kpale -a -yi εε?»

37 'Bhεε- Zesu 'a □pia -a ni dɔɔ: «'E 'yρε -o 'yela- ma -gε, 'yele- -janwo' zii' 'e ni -gε.»

38 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'mi 'η □kpa 'e 'yi.» 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lεε-, 'bhεε- 'kee- 'bhε gbale-.

39 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi 'kiti do -la 'kanyρε- nɔɔ-; 'kooko- -yρε 'wi mu yρε ma ye, 'bhεε- mεε 'la zan mu -yρε 'wile- laa -o, 'mu zan mu klε -yρε 'wi mu 'le.»

40 Farizi 'ke mu 'la dulale 'yaa- -a -din 'bhε 'waati 'ε ba, 'mu 'trɔnbɔle 'bhε -jan 'ε 'yi, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ezin- -yρε 'wi mu 'le εε?»

41 Zesu 'bhε 'lεkwan- -o ni dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi 'ka -o 'ke -yρε 'wi mu 'le, -za 'yɔɔ- -kpan 'laa -yaa nu baale 'ka ta, 'kaa -za 'yɔɔ- klεle -zayi'. 'Dun- 'kaa 'pelawo zii' dɔɔ: «'O yρε ma ye». 'Bhεla- -zayile 'kiti -o 'ka ma 'kaa- -za 'yɔɔ mu 'ε -zayi'.»

10

-Bhlaa gooba mi do 'pegee -yaa' -bhlaa mu 'ε ma -gɔɔn

1 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'sɔwεε- ma dɔɔ 'ke mεε 'la zan laa wlale -bhlaa mu a wεle- 'ε 'lii, 'bhεε- 'kee- -saan wεle- 'ε ma yρε -bhεεke' □nɔɔ, 'bhεε- -e -zinaa' wεle- 'ε 'kpee, 'bhε zan 'ε 'bhε -o 'ke -faannii' do 'pegee mεε dε mi do -la -le.

² 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -kaan wɛɛ- 'ɛ 'lii, 'bɛɛ zan 'ɛ 'bɛɛ -le 'ke -bhlaa mu 'ɛ gooba mi 'gbu 'ɛ 'le.

³ -Bhlaa mu a wɛɛ- tagbin- mi 'ɛ, 'bɛɛ wɛɛ- 'ɛ 'liigo- 'yee- -bhlaa gooba mi 'ɛ ni. 'Bɛɛ- -bhlaa mu 'ɛ -wa -weli' 'ɛ ma; 'bɛɛ- -e -yaa' -bhlaa mu 'ɛ 'kpen sii do do -o 'tɔ ma, 'bɛɛ -e pwe -o -le 'pɛɛlii-.

⁴ 'Kee- -yaan -yaa' pɛ -bhlaa mu 'ɛ 'kpen 'pwelele bhla 'la ba, 'bɛɛ- -e dɔ 'mu -lɛɛ, 'bɛɛ 'mu dɔ -a zi -amasɔyi 'mu 'a 'weli- 'ɛ dɔ.

⁵ 'Dun- waa mɛɛ 'la zan dɔ, waa nu dɔɛ 'bɛɛ zan 'ɛ zi, -amasɔyi waa a -weli' 'ɛ dɔ; 'bhɛla- -yile -o nu blasanɛ 'bɛɛ zan 'ɛ ma 'egboonle.»

⁶ Zesu 'bɛɛ -gɔɔn 'la □woa -o ni bɛɛ, 'dun- waa 'bɛɛ 'yimalɛ.

Zesu -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le

⁷ Zesu pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pɛ 'ka ni 'η 'sowɛɛ- ma dɔɔ 'mi -le 'ke -bhlaa mu a wɛɛ- 'ɛ 'lii 'le.

⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen □nwa 'mi 'lɛɛ, 'mu -o 'ke -faannii' mu 'pegee mɛɛ dɛ mu 'le; 'dun- -bhlaa mu 'ɛ waa -o 'trɔnkpalɛ -o ni.

⁹ 'Mi -le 'bhii- 'fɛlii 'ɛ 'le, 'ke mɛɛ 'la zan -wlaa 'bɛɛ 'fɛlii 'ɛ □nɔɔ, 'bɛɛ zan nu golɛ -za 'yi. 'Bɛɛ zan nu 'solɛ -wlalɛ, 'bɛɛ- -e pwe, 'bɛɛ- -e nu -a le pɛ -srɔɔwolɛ.

¹⁰ -Faannii' 'ɛ yaa nu bhaama, 'ke yaa 'e go -faanwole 'pegee mɛɛ dɛɛ -la ba, 'bɛɛ- pɛ 'siezɛ- 'kaama-. 'Dun- 'mi □nwa, 'kooko- bhaaplɛn mu 'ɛ -o bole -yɛɛ ma -si 'srɔɔwo-, 'bɛɛ- 'yee- -si 'ɛ pa -o -yi 'kee- kan a -dan' ta.

¹¹ 'Mi -le 'ke -bhlaa mu gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bɛɛ- -bhlaa mu gooba mi wlan 'ɛ -dwa a -la 'ke -ya niigo -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi -yaa' -bhlaa mu 'ɛ ni.

¹² 'Dun- mɛɛ 'la zan yewo -goli' ma, 'bɛɛ zan 'laa -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bɛɛ- -yaa' pɛ 'laa 'ke -bhlaa mu 'ɛ 'le, 'bhɛla- -yile 'ke -a -yɛɛkpaa srɔɛ do ma 'ke 'bɛɛ -o zan -a ta, -e blasan, 'bɛɛ- -e -bhlaa mu 'ɛ to srɔɛ 'ɛ 'kɔɔ. 'Bɛɛ- srɔɛ

'ɛ nu banɛ 'yee- -bhlaa mu 'ɛ 'ke ta, 'bɛɛ- -a -vin mu 'ɛ kan 'eke- ma.

¹³ 'Yee- -goli' ma yewo mi 'ɛ blasan srɔɛ 'ɛ 'lɛɛ, -amasɔyi -e yewo -goli' do -kplɛnnɛ' -la ma, 'bɛɛ- yaa a 'ηgamiwo -bhlaa mu 'ɛ ma.

¹⁴ 'Mi -le 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Mi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ dɔ, 'bɛɛ- 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ -woo 'mi dɔ.

¹⁵ 'Bhii- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'η Dɛ -Waanbhaa' 'mi dɔ, 'bɛɛ- 'mi 'yee- 'η Dɛ -Waanbhaa' dɔ 'ezin-. 'Mi 'η 'niigo- 'η 'gbu 'si 'ɛ 'yi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ ni.

¹⁶ -Bhlaa 'bɛɛɛke mu -o 'η 'kɔɔ 'ezin-, 'bɛɛ mu laa -o -bhlaa mu yi wɛɛ- 'lɛɛ- 'yi. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'η dɔ 'mu 'lɛɛ 'bɛɛ- 'η ge 'mu 'le. 'Bɛɛ mu nu 'η 'weli- 'ɛ malɛ, 'bɛɛ- -o 'pegee 'ke mu 'lɛɛ- -o nu 'klalɛ- 'eke- ba, 'bɛɛ- -o klɛ -bhlaa 'lɛdo-, 'bɛɛ- -bhlaa gooba mi do 'kpɔ -la dɔɛ nu klɛɛ -o -lɛɛ.»

¹⁷ «'Nj -za sɔ 'η Dɛ -Waanbhaa' ni, -amasɔyi 'mi 'η 'niigo- 'η 'gbu 'si 'ɛ 'yi, 'kooko- 'an 'srɔɔwo gbɛ drɛɛwo 'ezin-.

¹⁸ Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ 'η -si 'ɛ 'sile, 'dun- 'η 'gbu -le 'η si 'ɛ 'na zii' ga ni 'η 'gbu zru ma. 'Bɛɛ ya 'ɛ 'yi, -a 'sɛn -o 'η ni 'ke 'an na ga ni, 'bɛɛ- -a 'sɛn -o 'η ni 'ke 'η sɔ a 'kunle ga 'kɔɔ 'ezin-. 'Nj Dɛ -Waanbhaa' a □pia 'η ni 'kaa 'an klɛ 'bɛɛ- gbɛɛn-.»

¹⁹ Zesu a -jan mu 'ɛ Zuufu mu 'ɛ 'yiciɛnna 'ezin-.

²⁰ -O -bebe -yaa pɛ 'zi dɔɔ: «Lii -yɔɔ' -o -a zi! -A ηgblo -wlɛnna! -Mɛɛ ma 'ka -o 'ka 'trɔnkpa zii' -a ni ɛɛ?»

²¹ 'Dun- -o 'ke mu -yaa pɛ 'zi dɔɔ: «'On on! Lii -yɔɔ' -o mɛɛ 'la zan zi 'bɛɛ 'laa -janwo' 'bɛɛ gbɛɛn-. 'Bɛɛ- llii -yɔɔ' sɔ -yɛɛ 'wi mu -yɛɛ -liiploolɛ ɛɛ?»

Zuufu mu 'ɛ -woo -bango' zii' Zesu 'yi

²² -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gbɛkpaa yi 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bɛɛ 'fɛti 'ɛ 'yaa- klɛ Zeruzalɛmu lɛɛ 'oo lɛɛ. 'Bɛɛ 'fɛti yi 'ɛ □bhwa, 'bɛɛ- 'bɛɛ 'yaa- -niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ zi.

23 'Bhe 'feti yi 'e 'le, Zesu 'yaa- ge 'zi 'kee- nu 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la yre 'la -o -yaa 'bhe sii: <-Bhlegbe Salomo a 'wlanla>.

24 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'e -woo -lekpale 'eke- ta -a zi, 'bhe- 'ke -wa -lrōkpale dō: «'E nu 'o 'nii- 'e gole bhe ta 'waati 'e -dela ba ee? 'Ke 'bhi -le 'ke Mee -Bhee Mi -Kpōsōo Kriisi 'e 'le, 'bhe 'pe 'o ni kpataakpa.»

25 Zesu 'a 'lekwan- -o ni dō: «'An 'pia- gban 'ka ni, 'duŋ- 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'ŋ 'yi. 'Ŋ 'yoo- -za mu 'la kle 'zi 'ŋ De -Waanbhaa' a -glooya' 'le, 'mi -o mee -gloon 'la 'le 'mu 'bhe zron kpataakpa.

26 'Duŋ- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi, -amasroyi 'ka 'laa -o 'an pe -bhlaa mu 'e 'ke mu 'le.

27 'An pe -bhlaa mu 'e -woo 'tronkpa- 'ŋ 'weli- 'e □la. 'Mi -o dō 'bhe- -o dō 'mi zi.

28 'Mi bole -yre ma -si 'la -dan' laa -o 'bhe ma 'bhe na -o ni. Waa nu gale -titi, 'bhe- mee 'kedo- 'kpō 'laa nu 'sole- -o 'kunle 'ŋ 'kō.

29 'Ŋ De -Waanbhaa' 'la 'bhe -o -naa 'ŋ ni 'bhe gbalaan 'yiya- pe 'kpen ni; 'bhe- mee 'kedo- 'kpō 'laa sō -o 'kunle 'ŋ De -Waanbhaa' 'kō.

30 'Mi 'pegee 'ŋ De -Waanbhaa' 'woo- do 'kpō.»

31 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'e -o kpoti mu 'sile 'ezin- 'mu 'pa zayi' Zesu ma.

32 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dō: «'Ŋ -za 'lrele- -bebe 'la 'sroowa- 'ŋ De -Waanbhaa' 'kō, 'ŋ 'mu -kla 'ka 'yre ma. 'Ka -a zi 'bhii- 'ka kpoti pa 'ŋ ma 'woo- -za 'lrele- mu 'la bhe -o -de 'gbu -la -zayi' ee?»

33 Zuufu mu 'e -o 'bhe zikpaa- Zesu ni dō: «'Waa -o kpoti 'payre- -glin 'zi 'e ma -za 'lrele- kle -zayi'. 'E -Waanbhaa' 'tōsie zii' bhe, 'bhela- -zayile, 'wa zi 'bhii- 'o kpoti 'pa 'e ma. -Amasroyi 'bhi 'la 'bhi -o 'ke bhaaplen bhaamale 'le 'yoo- 'e 'gbu kle 'zi 'ke -Waanbhaa' 'le.»

34 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dō: «-A yōndele laa -o 'kaa 'ton 'sewe 'e 'yi dō -Waanbhaa' 'a 'pia- dō: <'Ka -o -waanbhaa' mu 'le ee?»

35 -Kō 'a 'yaango- dō -za 'la -yōndele -o -Waanbhaa' 'a 'sewe 'e 'yi, waa sō 'bhe 'yigale -titi. 'Bhe- -Waanbhaa' -yaa' -jan 'e 'lanaa- mee 'la zan mu ni, 'kee- 'mu 'siila- <-waanbhaa' mu.>

36 'Bhe bhla 'e ba, 'ŋ De -Waanbhaa' 'mi -la makwan- 'bhe- -e 'mi 'winbwa- 'drunyan 'lee- 'yi. -E -kla 'nale- 'bhe- 'kaa- pe 'zi dō: <'E -Waanbhaa' 'tōsie zii' ee?» -Amasroyi 'an □pia dō 'ŋ 'yoo- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le bhe.

37 'Ke 'naa -o 'ŋ De -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi bi, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

38 'Duŋ- 'ke 'ŋ 'yoo 'ŋ De -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi, 'ali- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi, -ka 'ka 'kpa -o -yi, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'mi 'pegee 'ŋ De -Waanbhaa -o do: 'Ŋ -De -Waanbhaa' -o 'mi 'yi, 'bhe- 'mi -o 'yee- 'ŋ De -Waanbhaa' 'yi 'ezin-.»

39 -O 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke -wa pele- dō -wa 'kunle 'ezin-. 'Duŋ- e □bhia -o 'kō.

40 'Bhe blaana, 'ke Zesu gele- 'ezin- Zruden yue 'e -yre gbe do 'e ta, Mee Wiinfe' Mi Zaan -yaa mee mu 'e 'wiinfe zii' yre 'la □nō 'elwale bhe 'bhe □nō. 'Bhe- 'kee- bole- 'bhe yre 'e □nō ye.

41 Mee -bebe -ja 'tenle- -a ma 'bhe □nō. 'Bhe- 'mu 'yaa- pe 'zi dō: «Zaan 'laa 'sole- maza do 'kpō klele, 'duŋ- -e -jan 'oo -jan 'la □woa 'yee- mee 'lee- ba zayi', 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le.»

42 'Bhe- mee -bebe -o -kpa Zesu 'yi 'bhe yre 'e □nō ye.

11

Lazaa gaza

1 -O -yaa 'gwlaan- do sii Lazaa, 'bhe- ga -yaa 'bhe ma. 'Bhe 'yaa- da -wa 'la ta -o -yaa 'bhe sii Betani. -A neene- -le -yaa ple: Mari 'pegee Maati. 'Bhe mu -yaa 'yee- -wa do 'kpō 'e 'yela- ta 'ezin-.

2 Mari -le -yaa le 'la -lasiklō -gblen 'nrāle- do □klaa Meezan Zesu gaan ma, 'bhe- yoo magwa- -a winle mu

'ε 'le. Ga -yaa 'yela- nεεnε- 'gwlaan- Lazaa ma.

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'woo- nεεnε- le ple 'ε -o mεε winbōle Zesu ta 'kaa -ya pe -a ni dōo: «Mεεzan, 'e 'bhεgwlen- 'la -za sō 'e ni, pe -o -a ma.»

⁴ Zesu 'bhε -jan 'ε 'male-, 'ke -ya pele- dōo: «Lazaa ma ga 'ε yaa nu klele -a dεpe 'le. 'Dun- 'yee- ga 'ε -e nu klele 'ke -Waanbhaa' 'tobhōpe 'le; 'bhεε- -e nu klele -Waanbhaa' Gbe 'ε 'tobhōpe 'le 'ezin-.»

⁵ 'Bhεε- 'dun-, Maati 'pegee Mari, 'bhεε- Lazaa -za -yaa sō Zesu ni 'egbenεle.

⁶ 'Dun- -ya malawoa 'kaa ga -o Lazaa ma, -e □bwa 'ezin- -yrekpaa' ple ta -e -yaa yre 'la □nōo 'bhε □nōo.

⁷ 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- -yaa -klanlanε mu 'ε ni dōo: «-Kōo' 'niina- -kōo' -zanta' Zude 'kleen 'ε 'yi.»

⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa zikpale -a ni dōo: «'O Daan mi, 'bhε □nōo laa -mōle' -li, 'bhεε- Zude Zuufu mu 'ε -yaa zi 'bhii- -o kpoti 'pa 'e ma, 'bhεε- -woo 'e dε, 'bhεε- 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'niinale 'ezin- 'bhεε- yre 'ε □nōo εε?»

⁹ Zesu 'bhε zikpaa- -o ni dōo: «'Lεre vu ta ple laa -o -yrekpaa' do 'yi εε? 'Ke mεε 'la zan -o 'taawo zii' -yrekpaa', 'bhε zan gaan laa san pe 'kedo- 'kpō ma, -amasrōyi -yretε' -o -bhi 'zi.

¹⁰ 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'taawo zii' -bi zi, -a gaan san pe ma; -amasrōyi 'tεbhile laa -o -a -lεε.»

¹¹ Zesu 'yanle- 'bhε -jan 'ε 'wolele, 'ke -ya 'kpale 'a ta 'ezin- dōo: «-Kōo' 'bhεgwlen- Lazaa -o yidε zi, 'dun- 'η nu gele -a bwelε.»

¹² -Ayile 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa zikpale -a ni dōo: «'Eε! Mεεzan, 'ke -yoo yidε 'zi, -e nu -bheelε'.»

¹³ Zesu 'yaa- -we 'zi 'ke Lazaa gaza 'ε 'bhεε- 'le, 'dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kpee ma, -e -yaa -we 'zi yidεza 'te -la -le.

¹⁴ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni kpataakpa dōo: «Lazaa -gaa.

¹⁵ 'Dun- yaa klelawolε 'η 'yre ma bhe, 'bhε □swa 'mi ni 'ka mu -zayi',

'kooko- 'ka 'ka kpa 'mi 'yi. 'Dun- -ka 'ka 'wlen-, 'bhεε- -kōo' ge -a -din.»

¹⁶ 'Bhε klele 'tε, Toma 'la -o 'bhε 'tōkpaa- Didimu ('bhε 'yi -le <-Nε Yonε->), 'bhε 'a 'pia- Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε ni dōo: «-Kōo' mu ge -a zi 'ezin-, 'bhεε- -kōo' 'kpen 'pegee 'yee- -kōo' Daan mi 'ε -kōo' ga 'eke- zi!»

Zesu -le bole -yre ma -si na mεε ni

¹⁷ Zesu 'bhōle- Betani, 'ke -ya yele- 'bhii- -o 'yee- Lazaa □bian gban 'bhε -yrekpaa' yizie -le -gε.

¹⁸ Betani -wa 'ε 'plengole -yaa Zeruzalemu ma kilo yaga.

¹⁹ 'Bhela- -yile, Zuufu -bebe mu -nwa Maati 'pegee Mari ba -o tagalε, -o nεεnε- Lazaa gaza 'ε 'yi.

²⁰ Maati 'a 'male- 'kaa Zesu -o zan, 'kee- gele- -a -lεpa' yre nōo; 'dun- Mari □bwa 'fε 'lε ma.

²¹ Maati gele 'tenle- Zesu ma, 'ke -ya pele- dōo: «Mεεzan, 'kee- 'kpa bi -gε, 'η nεεnε- 'ε yaa -yaa nu galε.

²² 'Dun- 'an 'yaango- 'bhii- 'kee- pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhε 'nale- 'e ni 'saanibhe.»

²³ Zesu pe -a ni dōo: «'E nεεnε- 'ε nu bwelε gale ba.»

²⁴ Maati 'bhε zikpaa- Zesu ni dōo: «'An 'yaango- 'bhii- -e nu bwelε gale ba gbaa mu -bwe yi 'ε gale ba 'drunyan 'lεyan yi 'ε 'le.»

²⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dōo: «'Mi -le mεε mu bwe gale ba, 'bhεε- 'mi -le bole -yre ma -si na mεε ni. 'Ke mεε 'la zan 'e □kpaa 'mi 'yi, 'ali- 'kee- -gaa, 'η nu -a bwelε gale ba, 'bhεε- -e bo -a -yre ma.

²⁶ 'Bhεε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -o -a -yre ma, 'bhεε- 'ke -ya -kpaa 'mi 'yi, 'bhε zan laa nu galε -titi. 'Yee kpa 'bhε -jan 'ε 'yi εε?»

²⁷ 'Bhε □nōo bhe, 'ke Maati 'a 'lεkunle Zesu ni dōo: «-Aani' Mεεzan, 'an 'yaango- dōo 'bhi -le Mεε -Bhee Mi -Kpōsōo Kriisi 'ε 'le, 'bhε 'pegee 'bhi -le *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le; -a -lεdulale -yaa dōo 'bhi -le -yaa nu nulε 'drunyan 'yi.»

Zesu -o wisi zii'

28 Maati 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'kee- gele- -a neene- le Mari 'siile-; 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni gaanyi' dɔɔ: «-Kɔɔ' Daan mi 'e ɲnwa, -yoo 'e 'sii zii'.»

29 Mari 'bhe 'male-, 'ke -ya -wlenle' blaale-, 'bhe- 'kee- gele- Zesu 'lepale.

30 'Dun- Zesu 'laa wlale -li 'bhe bhla 'e ba Betani -wa 'e 'kpee. Maati 'lepaa- 'kele- yre 'la ɲnɔɔ, -e -yaa -li 'bhe- ɲnɔɔ.

31 Zuufu mu 'la 'yaa- Mari -din 'fe 'e ɲla -a taga zayi', 'mu 'a 'yele- 'bhii- Mari 'e 'wlenle-, 'bhe- -e -pwela 'pɛlii- blaale-; 'ke -o dɔle- -a zi. -O 'kpee ma -e -yaa ge 'zi wisile Lazaa bu 'e ta.

32 Zesu 'yaa- yre 'la ɲnɔɔ, Mari 'bhɔle- 'bhe yre 'e ɲnɔɔ, 'bhe- -a -yrekpale Zesu ma, 'kee- baale' -a 'kpɔ ta 'bhe gaan ma, 'bhe- 'ke -ya pele- 'kaa: «Mɛzan 'kee- 'kpa bi -ge, 'ɲ neene- 'e yaa -yaa nu gale.»

33 Zesu Mari 'yele- wisiyre nɔɔ-, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'yaa- 'yee- Mari zi, -e 'mu 'yele- wisi' yre nɔɔ- 'ezin-, 'bhe wisi' -gbɔɔ -dwa -a -yre ta 'egbenele, 'bhe- -a zrubatedwa.

34 'Bhe- 'ke Zesu -o -lɔkpale dɔɔ: «'Kaa ɲbian 'naa- ma eɛ?» -O pe -a ni dɔɔ: «Mɛzan, nu a -glin dɔɔ.»

35 'Bhe- Zesu 'gbu wisiaɲ.

36 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'e -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kaa -glin dɔɔ! 'Gwlaan- 'le- -za -yaa sɔ -a ni de!»

37 'Dun- -o 'ke pe dɔɔ: «'Yee- 'la mɛ -yre 'wi mi 'e 'yre 'liiploola, yaa -yaa sɔ -a klele- 'bhe- Lazaa 'laa ga eɛ?»

Lazaa bweyre gale ba Zesu 'kɔɔ

38 Wisi' -gbɔɔ dɔ gbe dɛɛwoa- 'egbenele Zesu 'yre ta, 'bhe- -e -ja Lazaa bu 'e ta. -A bu 'e 'yaa- 'ke vle -gluu do -la -le, 'bhe- -wa -liitaan 'ke vle -kpun -gbene do -la -le.

39 Zesu pe mɛ mu 'e ni dɔɔ: «-Ka vle -kpun 'e go bu -gluu 'e 'lii dɔɔ!»

'Bhe klele 'te, Maati, 'yee- Lazaa neene- le 'e, 'ke -ya 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛzan, -a vendwa- gban 'eyɔɔle,

-amasɔyi -a binle blaana -yrekpaa' yizie -le -ge.»

40 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele Maati ni dɔɔ: «'Naa 'pele 'e ni dɔɔ 'kaa 'ke 'yee ɲkpaa 'mi 'yi, 'e nu -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'e 'yele eɛ?»

41 'Bhe klele 'te, 'ke -o vle -kpun 'e gole- bu -gluu 'e 'lii. 'Bhe- Zesu 'e 'yrekpale laanima, 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N De -Waanbhaa', 'mi 'e 'pubɔ- -amasɔyi 'ye 'an 'seri 'e 'lekwan- gban.

42 'Mi 'an 'yaango- 'bhii- 'ye 'an 'seri mu 'e 'lekun- 'tanii, 'dun- 'ɲ 'yoo- 'seri 'le- kle 'zi 'e ni, 'ɲ zi mɛ mu 'le- 'wola- -zayi'; 'kooko- -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.»

43 -E yanle- 'bhe -jan 'e 'wole- 'le, 'kee- 'pɛnele 'egloole dɔɔ: «Lazaa 'pwe -ge!»

44 'Bhe klele 'te, 'ke Lazaa gbaa 'e bwele-, 'bhe- -e -pwela. -A gbe 'pegee -a gaan mu 'e 'yrele- -yaa 'ke sɔgbe mu 'le, 'bhe- sɔgbe 'pu do 'kpale- -yaa -a wleyi'. Zesu pe -o ni 'te dɔɔ: «-Kaa 'ploɔ-, 'bhe- -e ge a 'gbu ma!»

Mɛ mu 'e -woo 'dukpa zii' Zesu ma -a de zayi'

(*Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Luki 22.1-2*)

45 Zuufu mu 'la ɲnwa Mari ba, 'bhe- Zesu -za 'la ɲkla, -o 'bhe 'yele-, 'ke -o -bebe -o 'kpale 'a -yi.

46 'Dun- -o 'ke -ja Farizi mu 'e ba, 'ke -o Zesu kleza 'e 'kpen 'yigɔɔnle 'mu ni.

47 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o -waa 'kitikan mɛ gbalaan -ledo' 'e 'lekpa- 'eke- ta, 'bhe- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Kɔɔ' nu -mɛ za 'gbu -la klele eɛ? -Amasɔyi -yoo 'sɔle- maza -bebe mu kle 'zi.

48 'Ke -kɔɔ' 'a 'twa- 'kee ɲbwa kleza -gloɔn mu 'le- klele ma, -kɔɔa' mɛ mu 'e 'kpen nu -o 'kpale -a -yi. 'Ke 'bhe ɲkla, *Romɛ -kunlii mu 'e -o nu nule -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'pegee -kɔɔa' 'kleen 'e 'wile- 'de!»

49 'Bhe klele 'te, -o ba mɛɛ do 'la -o -yaa 'bhe sii Kaifu, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'yaa- -waa' 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'le 'bhe lɛɛ 'ɛ ta bhe, 'bhe pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'yima-!

50 'Kaa 'laa 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ do 'kpɔ -gaa 'klɛn 'yi mu 'ɛ 'kpen a -za ma, 'bhe mabhaabhɔ -kɔɔ' 'gbu ma 'ke 'bhe kan -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen dɛle ta ɛɛ?»

51 'Dun- Kaifu -jan 'la 'woa- bhe, 'bhe 'laa dale -a 'gbu ba; -e -yaa 'ke 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'le 'bhe lɛɛ 'ɛ 'le, 'bhela- -zayile -e -yaa -Waanbhaa' -lela' janwo 'zi dɔɔ Zesu 'yaa- nu gale Zuufu mu 'ɛ ni.

52 'Dun- Zesu 'laa -yaa nu gale Zuufu mu 'ɛ do -kpen ni. -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'la 'kpen 'piilale -o 'drunyan 'yi yrekpen- □nɔɔ, -e 'yaa- nu gale 'mu -la ni 'ezin-; 'kooko- -yoo 'kpen 'lekpa- 'eke- ta, 'bheɛ- -yoo kle mɛɛ 'si do 'le.

53 -A 'san 'bhe yi 'ɛ ma, Zuufu mu a -kunlii mu 'ɛ -waa -kpaa do ma dɔɔ -o nu Zesu dɛle.

54 'Bhela- -zayile, Zesu 'laa -yaa 'kaan zii' -li Zuufu mu 'ɛ 'plen- mɔkpen' 'yre ma kpataakpa. -E -gwa 'bhe yre 'ɛ □nɔɔ, 'bheɛ- 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja 'klɛn do 'yi -wa do ta -kpe 'ɛ ba -yre ta. -O -yaa' 'bhe -wa 'ɛ sii Efraimu. Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ □bwa 'bheɛ- -wa 'ɛ ta ye.

55 Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ □bhwa gban bi -wa -din. 'Bhela- -yile, mɛɛ -bebe -ja Zeruzalemu 'yee- 'feti 'ɛ 'lɛɛ, 'kooko- -o -yaa -za 'la kle -waa' 'tonj 'ɛ ta, 'bheɛ- -o kle 'wenj -Waanbhaa' -yre 'yi, -o 'bhe kle -sɔ.

56 -O 'yaa- Zesu ziglin- 'zi 'te. 'Bheɛ- -o -yaa bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛnɛ 'ɛ □la, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «-E □kla 'nale- ɛɛ? -E nu nule 'feti 'ɛ ta taa- yaa nu nule ɛɛ?»

57 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -wa -pia gban mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa Zesu geyre 'ɛ dɔ, 'bhe zan nu 'bhe 'pe -o ni, 'kooko- -o ge

-a 'kunle-.

12

Lasiklɔɔ 'klaza- Zesu gaan ma Mari 'kɔɔ Betani
(Matie 26.6-13; Maki 14.3-9)

1 -Yrekpaa' 'srwado- -yaa Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ 'lɛɛ, 'bheɛ- Zesu ge gbɛ drɛɛwoa- Betani -wa 'ɛ ta. -E Lazaa 'la -bwela gale ba, 'bhe a -wa -le -yaa Betani 'le.

2 -O 'yee Zesu 'lɛwɛɛ pe □kla 'bheɛ- □nɔɔ. Maati -yaa pɛbhle 'ɛ 'yicien zii'. 'Bheɛ- Lazaa 'pegee Zesu 'bheɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaale- -yaa pɛbhle -tabali 'ɛ zi.

3 'Bhe bhla 'ɛ ba, 'ke Mari -lasiklɔɔ -kpɔsɔɔ 'plɛɛle- buteli do 'sile, 'bheɛ- 'kee- Zesu gaan ma 'srole 'kɛle-. 'Bhe bla, 'kee- 'bhe gaan mu 'ɛ magole 'ke -a winle mu 'ɛ 'le. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -lasiklɔɔ 'ɛ -gblɛn 'ɛ zenle- 'fɛ 'ɛ 'kpen □la.

4 -O -yaa Zesu a -klanlanɛ 'kela sii Zuda Isikarioti, 'yee- 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta, 'bheɛ- -ya -lena' mɛɛ mu ni, 'bhe pe 'te dɔɔ:

5 «-Mele -kla waa -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- 'lɛɛ- gɔnlɛ -goli' 'tanbha -kɛmɛ yaga ma, 'bheɛ- -o 'bhe -goli' 'ɛ na 'kɔɔflenjan mu ni ɛɛ?»

6 'Dun- Zuda 'bhe -jan 'ɛ □woa 'bhe gbɛn- bhe, yaa klele 'bhii- -e -yaa 'kɔɔflenjan mu -si yienkan' zii'. 'Dun- -e 'bhe 'pia- bhe gbɛn-, -amasɔyi -e -yaa 'ke -faannii' 'le: 'Ye- -yaa -waa' -goli' bɔpɛ 'ɛ magaan mi 'le, 'bheɛ- 'ke -o -yaa -goli' 'la bɔ 'bhe 'yi, -e -yaa 'bhe 'si.

7 'Dun- Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'srɔ! -E 'bhe □kla, 'ɲ binza 'ɛ 'lɛɛmagaanza 'yi -sɔ.

8 'Kɔɔflenjan mu -o 'ka -din 'tanjii, 'dun- 'mi 'laa nu klele 'ka -din 'tanjii.»

Zuufu mu 'ɛ -woo Lazaa dɛyre -glin 'zi

9 Zuufu mu -zamaa' -gbɛnɛ do 'a □maa dɔɔ Zesu -o Betani. -Ayile 'ke -o gele- 'bhe □nɔɔ. 'Dun- waa gele Zesu do -kpen -glin zayi', -o -ja

Lazaa 'la 'ke Zesu 'bhe -bwela gale ba 'bheε- -zayi' 'ezin-.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa 'kpale dɔɔ -o Lazaa dεle- 'ezin-.

¹¹ -Amasroyi 'yee- Lazaa -zayi', Zufu mu -bebe -yaa go 'zi 'woo- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'zi, 'bheε- -o -yaa -o 'kpa zii' Zesu 'yi.

Zesu 'wlayre- Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee

(Matie 21.1-11; Maki 1.1-11; Luki 9.28-40)

¹² 'Bhe yi 'ε ta tooklin- yi 'le, -zamaa' -gbene 'la 'nwa- Paki 'feti 'ε ta, -wa □maa dɔɔ Zesu -o zan Zeruzalemu -wa 'ε ta.

¹³ 'Bhela- -yile, 'ke -o yɔ -laa mu 'kanle, 'ke -o 'pwele- -wa 'ε 'kpee, 'bheε- 'ke -o 'kpen gele- -a -lepa' yre nɔɔ-. -O -yaa 'pe 'zi 'eke- 'zi 'egloole dɔɔ:

«Ozana!*

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'ε 'to 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhe -dɔɔbo'!

Bhaa -Waanbhaa' Izraeli mu a -bh- lengbe 'ε 'dumawo!»

¹⁴ Zesu -soofali 'ne do □ya, 'bheε- -a 'sanle- -yaa 'bheε- ta, 'bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'yi gɔne- 'la gbene- dɔɔ:

¹⁵ «*Sion -wa -la mu, 'ka 'laa -gblaanle' (Zeruzalemu 'to 'ε do -le -yaa 'bhe 'le 'ezin-).*

-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'kaa- -bh lengbe 'ε -yoo zan,

-a yaale -o -soofali 'ne do ta.»

¹⁶ 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlance mu 'ε waa 'bhe -za mu 'ε 'yimale 'elwale 'pe. 'Dun- Zesu bwelawoa gale ba, 'bheε- -e -ja -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'bheε- -wa 'yaangwa- dɔɔ -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -za mu 'la yɔɔndia- Zesu ba zayi' mεε mu 'ε -o 'bheε- wlata za □kla -a ni.

¹⁷ Mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- Zesu zi -e Lazaa 'siila- bu -gluu 'ε 'yi bhla 'la ba, 'bheε- 'bhe -bwela gale ba;

'bhe mεε mu 'ε 'yaa- -za mu 'la □kla 'mu -yre ma, 'mu 'kpen 'yigoon- 'zi.

¹⁸ 'Bhela- -zayile, 'ke -zamaa' 'sre do gele- -a -lepayre nɔɔ-. -Amasroyi -wa -maa 'kaa -e 'bhe 'sɔle- maza 'ε □kla.

¹⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Farizi mu 'ε -wa pele- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -o ta doo, 'ka 'laa nu 'sɔle- -za 'kedo- 'kpo klele- -a ni, -amasroyi mɔkpen' -o ge 'zi -a zi.»

Grēki mu 'ke mu -o Zesu ziglin- 'zi

²⁰ Mεε 'la zan mu -nwa -Waanbhaa' gbale Zeruzalemu 'feti 'ε ta, Grēki mu 'ke mu -yaa 'mu plen-.

²¹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -woo mabeenle Filipu -din, 'bhe 'yaa- da Galile 'kleen 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Betisaida 'bheε- ta. 'Bheε- -o pe Filipu ni dɔɔ: «'O Zan, □wa zi 'bhii- 'o Zesu 'ye, 'bheε- 'o -balo sa kle 'kele-.»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke Filipu gele- 'bhe 'pele- Andre ni, 'bheε- -o mεε ple -ja 'bhe 'pele- Zesu ni.

²³ -Ayile, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ: «Bhaaplen Gbe 'ε nu 'tɔbhɔleya 'sɔɔwɔle -Waanbhaa' 'kɔɔ 'waati 'la ba, 'bhe 'waati 'ε □bhwa.

²⁴ 'Mi pe 'ka 'ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: 'Ke waa pebhe do bɔle 'tre 'yi, 'bheε- -e bɔn, -e bo -a do -kplennεya 'ε 'yi. 'Dun- 'ke -wa □bwa 'tre 'yi, 'bheε- 'kee- □bwan, -e bhɔ 'bheε- -ya bhaa kle 'ebebele.

²⁵ 'Ke mεε 'la zan lii biile -o 'bhe a 'tre ta -ge -si 'ε 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'yi. 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'bhe 'niigwa- 'bhe a 'tre ta -ge -si 'ε 'yi, 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sɔɔwɔle.

²⁶ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -e yewo 'mi ni, 'bhe zan dɔ 'η zi. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke 'η 'yoo- yre 'la □nɔɔ, 'an yewone 'ε nu klele 'η zi 'bheε- yre 'ε □nɔɔ. 'Ke mεε 'la zan yewo 'η ni 'η Dε -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ε -ledɔle -a ma.»

Zesu -o a dεza 'ε 'wo zii'

²⁷ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'N zru ba 'te -o -zɔn. 'Bheε- 'η sɔ a pele- 'nale-

* **12:13 12.13** 'Bhe 'yi -le dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaande!».

-a ma εε? Taa- 'an 'pe dɔɔ: 'N Dε -Waanbhaa, 'η go -yrenbhle' 'waati 'lεε- 'yi εε? 'Bhεε- 'duŋ-, 'η 'nwa- 'bhεε- -yrenbhle' 'waati 'lεε- 'bhεε- -zayi'.

28 'N Dε -Waanbhaa', 'e 'tɔ 'ε mag- baandε!» 'Bhε klεle 'tε, 'ke -weli' do dale- laanima dɔɔ: «'Mi 'η 'tɔ 'ε magbaandia gban, 'bhεε- 'η nu -a magbaandε gbε drεεwolε 'ezin-»

29 -Zamaa' 'la 'yaa- Zesu -din, 'bhε mu 'yee -weli' 'ε 'male-, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Gblan- le 'pεε zii' bhe». 'Duŋ- -o 'ke mu pe dɔɔ: «-Waanbhaa' a -mlεkε' do -le -janwoa -a ni!»

30 'Duŋ- Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka -weli' 'la □maa bhe, 'bhε 'laa -wεlε' 'mi 'kaama-, 'duŋ- -e □wia 'ka mu -la 'kaama-.

31 'Drunyan 'lεε- ta 'kitikan yi 'ε □bhwa -zɔn. -Setran' 'la 'kpaale- -o 'drunyan 'lεε- 'wiin- 'bhii- -a -kunlii, -Waanbhaa' nu -a -gbinle' -yaa' -kunliiya 'ε 'yi.

32 'Bhεε- 'ke -woo 'η 'wlenna- laanima 'waati 'la ba 'trε 'lεε- ta -gε, 'η nu mεε mu 'ε 'kpεn -glaanle' 'η ba.»

33 Zesu 'yaa- nu gale gɔnε- 'la gbεen- bhe, -e 'bhεε- -zɔnna -o ni -janwo' gbεya 'la bhe 'bhε 'yi.

34 'Bhε klεle 'tε, 'ke -zamaa' 'ε -wa -lεkunle Zesu ni dɔɔ: «'Wa -daanna 'waa- 'tonj 'sεwε mu 'ε 'yi dɔɔ Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε nu bole -a -yɾε ma -yikpensee ta. -E -kla 'nale- 'bhεε- 'bhi -o -a pe 'zi 'o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplenj Gbe 'ε 'wlenle- laanima εε?» -Dele 'bhε Bhaaplenj Gbe 'ε 'le εε?»

35 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Tεbhile 'ε nu -bhile' 'ka 'plen- 'waati sa. 'Tεbhile 'ε -yoo 'ka 'plen- 'waati 'la ba -li, -ka 'taawo -a -bhile' 'ε ba, 'kooko- -gblo mu laa nu 'klalε- 'ka ba. -Amasɔyi 'ke mεε 'la zan -o 'taawo zii' -gblo mu 'yi, 'bhε zan 'laa 'bhε 'gbu geyrε dɔ.

36 'Tεbhile 'ε -yoo 'ka 'plen- 'waati 'la ba, -ka 'ka 'kpa -a -yi, 'kooko- 'ka klε 'tεbhile ba -nε mu 'le.» Zesu 'yanle- 'bhε -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya plenjole -o ma, 'bhεε- 'kee gele- -a magaanle -o ma 'egbɔɔnle.

Zuufu mu 'ε waa -o 'kpale- Zesu 'yi

37 'Ali- Zesu 'solε- maza -bebe mu 'la □kla -o -yɾε ma, Zuufu -kunlii mu 'ε waa -o 'kpale- -a -yi.

38 'Bhε klegbεya 'ε gbεen- bhe, -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale -sɔ, 'bhε 'leswa□; -ya -pia dɔɔ: «Mεεzan, -dele 'e □kpa 'o 'wojan- 'ε 'yi εε? 'Bhεε- Mεεzan -yaa' -glɔɔya' 'ε -zɔnna -de -la ni εε?»

39 'Bhεε- waa -yaa 'solε -o 'kpale Zesu 'yi 'bhii- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε -ya □pia gɔnε- 'la gbεen- 'ezin- dɔɔ:

40 «-Waanbhaa' -o -yɾεbhε' mu 'ε □wia, 'bhεε- -yoo zru -dwa 'eglɔle -yaa' -jan 'ε ma, 'kooko- waa sɔ yɾε ma yele- -o -yɾεbhε' mu 'ε 'le, 'bhεε- 'kooko- waa sɔ -za 'yimale -o zru mu 'ε 'le, 'bhεε- waa nu niinale 'mi -Waanbhaa' ba, 'bhεε- -o bhee.»

41 Ezai -janwoa 'bhε gbεen- bhe Zesu ba zayi', -amasɔyi -e Zesu 'tɔbhɔleya 'ε □ya 'elwale -sɔ.

42 'Duŋ-, 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ε ba, -o -bebe -o -kpa Zesu 'yi. 'Duŋ- -o -yaa -gblaanlawo zii' Farizi mu 'ε 'yɾε 'lεε bhe, 'bhεla- -zayile, waa -yaa sɔ -a pele- 'pεlii- kpataakpa, 'kooko- waa nu -o -gbinle' -waa' daanfε' 'ε □la.

43 -Amasɔyi, 'tɔbhɔleya 'la 'yaa- da bhaaplenj mu ba, 'bhε 'yaa- sɔ -o ni 'ke 'bhε kan 'kεla 'yaa- da -Waanbhaa' ba 'bhε ta.

Zesu 'a -jan mu 'ε nu mεε mu 'kitikanle

44 Zesu pe mεε mu 'ε ni 'eglɔle dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'e □kpa 'mi 'yi, 'bhε zan laa 'bhε 'kpale- 'mi 'yi, 'duŋ- -ya □kpa mεε 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhεε- 'yi bhe.

45 'Ke mεε 'la zan 'mi □ya, 'bhε zan mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'bhεε- □ya bhe.

46 'Mi □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhii- 'tεbhile, 'kooko- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e □kpa 'mi 'yi, 'bhε zan laa bo -gblo 'yi.

⁴⁷ 'Ke mɛɛ 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε □maa, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'mu 'yizaklɛɛ, 'mi 'laa nu 'bhɛ zan 'ε 'kitikanlɛ. -Amasrɔyi 'η □nwa mɛɛ mu go yrɛ -la nɔɔ- -za 'yi, 'mi 'laa 'nule- 'kitikan yrɛ nɔɔ-.

⁴⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan laa dɔɛ 'η 'wojan- mu 'ε □la, 'bhɛ zan 'ε 'bhɛ 'bhɛ 'gbu 'kitikan mi □ya gban. 'N -jan mu 'la □woa 'ka ni bhe, 'mu -le nu 'bhɛ zan 'ε 'kitikanlɛ 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

⁴⁹ -Amasrɔyi 'η 'wojan- mu 'ε waa dale 'mi 'gbu ba. 'Dun- 'η Dɛ -Waanbhaa' 'la 'bhɛ 'η 'winbwa- 'bhɛ -jan 'la □kpaa 'η 'lii 'mi 'bhɛɛ- □woa.

⁵⁰ 'Bhɛɛ- 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'η Dɛ -Waanbhaa' pe 'η ni 'η 'kela klɛ, 'bhɛ -le bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o -a ma 'bhɛ nalele mɛɛ mu ni. 'Bhɛɛ- ya 'ε 'yi, 'η Dɛ -Waanbhaa' -jan yrɛkɛ- do 'kpɔ 'la □kpaa 'η 'lii 'η 'bhɛɛ- 'wo zii'»

ZESU -O -A -DANMA' -JANWO' ZII' YAA -KLANLANɛ MU 'ε NI

13

Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ε gaan mafɛ' zii'

¹ 'Bhɛ □kla Zuufu mu a Paki 'fɛti yi 'ε 'lɛɛ. 'Bhɛɛ- Zesu 'gbu 'a 'yaangwa- 'bhii- -a go bhla 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ -e ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhɛ □bhwa. Mɛɛ 'la zan mu -yaa yaa pɛ 'le, 'mu -za -swa -a ni 'tanjii, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- -a -leyanle ma.

² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -yaa yromazi pɛ 'ε 'bhle zii'. -Setran' 'a □kpaa Simɔ gbe Zuda Isikarioti 'kpee gban 'elwale -sɔ dɔɔ -e -dawli' 'kpa Zesu gbɛ ta, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'lɛna- mɛɛ mu ni.

³ Zesu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'senj 'kpen -gloɔn gbekpaa- -a 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -e -daa 'bhɛ -la ba, 'bhɛɛ- -e -yaa zan gele 'bhɛ -la ba 'ezin-.

⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, -o -yaa pɛbhle 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'e 'wlenle-, 'kee-

-yaa dune- tralape 'ε gole-, 'bhɛɛ- 'kee- sɔ do -yrele' -a 'saanla□.

⁵ 'Bhɛ blaɛn, 'kee- -yi 'klale 'tasa do 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε gaan mafɛle 'sanle, 'bhɛɛ- 'kee- 'mu mago -sɔ -e sɔ 'la -dwa -a 'saanla□ 'bhɛ 'le.

⁶ -E bhɔle Simɔ Pieri ta, 'ke 'bhɛ 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'bhi -le zan 'mi gaan mafɛle bhe ɛɛ?»

⁷ Zesu 'bhɛ zikpaa -a ni dɔɔ: «'N 'yoo- -za 'la klɛ 'zi -gɛ, 'yaa sɔ -a -yi- male, 'dun- 'e nu -a -yimale boolazi.»

⁸ Pieri pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa nu 'mi gaan 'mafɛle -titi!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'e gaan mafɛle, 'mi 'pegee 'bhi a -za 'kedo- 'kpɔ 'laa nu klɛɛ -li 'eke- ta.»

⁹ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Simɔ Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yaa 'η gaan do -kplen mafɛle, 'dun- 'η ngblo 'pegee 'η gbɛ mu 'ε mafɛ' 'ezin-!»

¹⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ke -o mɛɛ 'la zan □fia -yi ba, 'bhɛ maza laa -o -li 'bhɛ 'gbu 'fɛle- ma 'ezin-, 'ke yaa 'e go -a gaan mu 'ε 'mu -la mafɛle ba. -Amasrɔyi -a 'gbutru 'ε 'kpen 'flele- -o. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka □kla gban 'wenj, 'dun- 'naa -o -we 'zi 'ka 'kpen 'le.»

¹¹ -Amasrɔyi Zesu 'yaa- mɛɛ 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a 'lɛna- mɛɛ mu ni 'bhɛ zan 'ε dɔ; 'bhɛla- -yile -ya -pia dɔɔ: «'Ka 'kpen 'laa -o 'wenj.»

¹² Zesu 'yanle- -o gaan mafɛlele, 'kee- -yaa dune- tralape 'ε 'klale -a ta, 'kee- yaa gbɛ drɛɛwole pɛbhle -tabali 'ε zi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -za 'la □kla 'ka ni bhe, 'kaa 'yimaa- ɛɛ?»

¹³ 'Ka 'mi sii dɔɔ: <'O Daan mi,> 'bhɛ 'pegee<Mɛɛzan.> 'Zoo -o 'ka zi, -amasrɔyi 'mi 'gbu -le 'ka Daan mi 'pegee Mɛɛzan 'ε 'le.

¹⁴ 'Ke 'mi 'la 'mi -o 'ke Mɛɛzan 'pegee 'ka Daan mi 'le, 'mi 'ka gaan mafia-, 'ka mu 'ezin-, -ka 'eke- gaan mafɛ' do do.

¹⁵ 'Mi -za 'la □kla, 'bhɛɛ- 'an klɛ gbɛya 'ε -zronna 'ka ni, 'kooko- 'ka

mu 'bhe 'yansi za kle, -ka 'bheε- kle 'eke- ni.

¹⁶ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ yewone do gbalaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'ε ni, 'bheε- winbɔwo mi 'ε 'bhe 'yi 'laa ya 'bhe 'winbɔ- mi 'ε ni.

¹⁷ 'Ke 'ka 'bhe -za mu 'ε -dwa, 'kaa pε -yi nu -nrals' 'ke 'ka □swa -o -yizaklele.

¹⁸ 'Naa -o -we 'zi 'ka 'kpen 'le. 'Mi mεε 'la zan mu makwan-, 'η 'mu dɔ. 'Dun- -za 'la yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, -yoo 'ke -za -le 'ke 'bhe 'lesɔ-. -A yɔɔndele -o dɔɔ: <'O 'pegee mεε 'la zan -o pεle 'zi 'eke- ta, 'bhe zan 'ε 'wlenna- 'mi 'kaama->

¹⁹ 'Mi -o 'ka 'kpelekan zii' -zɔn 'sani- 'yee- -za 'ε kle bhla 'ε plen-. 'Kooko- 'kee- □bhwa 'waati 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- <'N' 'yoo- 'ke kpataakpa mεε 'la zan 'η 'yoo 'ke 'bhe 'le.>

²⁰ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: Mεε 'la zan 'η 'winbwa-, 'ke 'bhi 'la 'bhe zan 'ε -kwan 'elrele, 'e 'mi -la 'kun zii' 'elrele bhe. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan 'mi -kwan 'elrele, 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'η 'winbɔ- mi 'ε 'bheε- 'kun zii' 'elrele 'ezin- bhe.»

Zesu pe dɔɔ Zuda nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta

(Matie 26.20-25; Maki 14.17-21; Luki 22.21-23)

²¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele 'ke -a zrubatedole-, 'bheε- 'ke -ya pele- kpataakpa dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta.>

²² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε -woo -yrekpale 'eke- ta, 'bheε- -e -yaa -we 'zi mεε 'la zan 'le, waa -yaa 'bhe zan 'ε dɔ.

²³ 'Yee- Zesu a -klanlane 'la 'bhe -za -yaa sɔ -a ni 'egbenele, 'bhe 'yaale- yaa -a -din 'bhe bhla 'ε ba.

²⁴ -Ayile, 'ke Simɔ Pieri 'e 'yre -kwlanbɔle 'bhe ni dɔɔ 'bhe 'yee- Zesu 'lrɔkpa, 'bheε- -e 'bhe zan 'ε zrɔn -a ni.

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -klanlane 'ε -ya makulale Zesu ba -yre ta, 'bheε- 'kee- Zesu -lrɔkpale dɔɔ: «Mεεzan, -dele 'bhe zan 'ε 'le εε?»

²⁶ 'Bhe 'yi 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: <'N' nu 'bluu kpu 'lεε- -zwanle' -zien 'ε ba, 'ke 'an □naa mεε 'la zan ni, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta.>

'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bluu kpu do 'sile, 'ke -ya -zwanle' -zien 'ε ba, 'bheε- 'ke -ya nale- Simɔ Isikarioti gbe Zuda ni.

²⁷ Zuda 'bluu kpu 'ε 'kunle-, 'ke -Setran' 'wlale -a zru 'ε 'yi; 'bheε- 'ke Zesu 'a 'pele a ni dɔɔ: <'Yoo- zan -za 'la klele, -a kle -gun blaale-!>

²⁸ Mεε 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pεbhle 'zi 'eke- zi, -e 'bhe -jan 'ε □woa -a ni win 'la ma 'mu do 'kpɔ 'laa 'bhe dɔle.

²⁹ Zuda -yaa waa -goli' magaan mi 'la 'le bhe, -o 'ke mu 'kpee ma Zesu 'a □pia -a ni dɔɔ, 'ke yaa gele waa pε 'feti ta pε 'ε 'mu 'lɔyre- nɔɔ-, -e ge -goli' 'na 'kɔɔflenzan mu ni.

³⁰ Zuda 'yanle- 'bluu kpu 'ε 'bhe- lelele, 'kee- 'pwele blaale-. 'Bhe □kla bi 'ε zi.

Zesu 'ton dreε dɔ 'zi mεε mu ni

³¹ Zuda 'pwele- blaane, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: <'Bhaaplen Gbe 'ε 'tɔbhɔleya 'ε tapwe' bhla □bhwa 'te, 'bheε- -e nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'ε tapwele mεε mu ni.

³² 'Bheε- 'ke 'yee- 'a □kla 'bheε- mεε mu -Waanbhaa' 'tɔbhɔ- 'yee- 'gbu 'yi, -Waanbhaa' nu -a klele 'bheε- mεε mu 'a Gbe 'ε 'tɔbhɔleya 'ε ye 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yi 'ezin-, -a -vinbwa 'waati sa 'bheε- -e 'bhe kle.

³³ 'N' 'bhegwlen- mu, 'naa nu -mɔle' 'ka -din -li. 'Ka nu 'η ziglinle, 'dun- 'η -jan yeke- 'la □woa Zuufu -kunlii mu 'ε ni, 'η 'bheε- 'wole 'ka mu ni 'ezin- dɔɔ: 'η nu gele yre 'la □nɔɔ, 'ka 'laa nu 'sɔle- gele- 'bhe □nɔɔ.

³⁴ 'Bhela- -yile, 'mi -o zan 'ton dreε do dɔle 'ka ni, 'bhe -le dɔɔ: 'ka -za 'sɔ 'eke- ni. 'Ka -za -swa 'mi ni gɔne- 'la gbεen-, 'ka mu -za 'sɔ 'eke- 'bheε- gbεen- 'ezin-.

³⁵ 'Ke 'ka -za -swa 'eke- ni mɔkpen' nu 'a 'yaangole 'te 'bhii- 'ka -o 'ke 'mi a -klanlane mu 'le.»

Zesu pe dɔɔ Piere nu 'e 'lemadɔle -a ma 'egloole 'kaa -yaa dɔ

(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Luki 22.31-34)

³⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Simɔ Piere Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛzan, 'e ge 'zi 'naa ma ɛɛ?» Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'N gele- yre 'la □nɔɔ- -zɔn 'yaa sɔ gele- 'η zi 'bhe □nɔɔ, 'duŋ- 'e nu gele 'η zi boolazi.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Piere 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛzan, -mela ma 'naa sɔ gele- 'e zi -zɔn ɛɛ? 'N 'yrisriwole -o 'ke 'mi 'η 'niigo- 'η □si 'ɛ yi 'yaa- -za ma.»

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lɔkpale dɔɔ: «'E 'yrisriwole -o dɔɔ 'yee 'niigwa- 'e 'gbu □si 'ɛ 'yi 'mi a -za ma ɛɛ? 'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'sani- maagwɛn -weli' plɛŋ- -zɔn, 'e nu 'e 'lemadɔle 'mi ma 'egloole -gloɔn yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

14

Zesu -le zi 'la ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhe 'le

¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka zrubatɛdɔle. -Ka 'ka 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- -ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ezin-.

² Yaayre -bebe -o 'η Dɛ -Waanbhaa' ba 'fɛ 'ɛ □la. 'Ke 'bhe 'laa -o bi 'ke wlan 'le, 'naa -yaa nu -a pele 'ka ni dɔɔ 'mi ge 'zi 'ka 'yaayre- magaanle 'ka 'lɛɛ -sɔ.

³ 'Ke 'η 'yaan- 'ka 'yaayre- 'ɛ magaanlele bhla 'la ba, 'η nu nule 'ka 'kunle-, 'kooko- 'η 'yoo- yre 'la □nɔɔ 'ka kle 'bhe □nɔɔ 'ezin-.

⁴ 'Mi -o ge 'zi yre 'la □nɔɔ, 'ka 'bhe □nɔɔ zi 'ɛ dɔ.»

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Toma 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛzan, 'e gele- yre 'la □nɔɔ 'waa 'bhe dɔ. 'O sɔ 'bhe □nɔɔ zi 'ɛ dɔle- 'nale- -a ma ɛɛ?»

⁶ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke Zi 'ɛ 'le, 'bheɛ- 'mi -le 'ke wlan 'le, 'bhe 'pegee 'mi -le bole -yre ma -si 'ɛ 'na mɛɛ ni. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- 'η Dɛ -Waanbhaa ba 'ke 'bhe zan laa 'kanle- 'mi ba.

⁷ 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'η Dɛ -Waanbhaa' dɔle 'ezin-. 'Bheɛ- droon' 'kaa -dwa -zɔn, 'bheɛ- 'kaa □ya.»

⁸ Filipu pe Zesu ni 'te dɔɔ: «Mɛzan, 'e Dɛ -Waanbhaa' zɔn 'o ni, 'bheɛ- 'bhe 'waa- pe 'ɛ 'yibhɔ.»

⁹ Zesu 'bhe zikpaa- -a ni 'bhe 'yi 'te dɔɔ: «-A nɔɔ- □mwa gban 'ke -kɔɔ' -o 'eke- zi, 'bheɛ- 'bhi Filipu 'laa 'η dɔle -lii ɛɛ? 'Ke mɛɛ 'la zan 'η □ya 'bhe zan 'η Dɛ -Waanbhaa' -la □ya. -Mele -kla 'yoo- -a 'pe 'zi dɔɔ: <'E Dɛ -Waanbhaa zɔn 'o ni ɛɛ?»

¹⁰ 'E 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'mi -o 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi ɛɛ? 'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'ka ni, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu 'kpee. 'N Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo 'η 'yi, 'bhe -le 'bhe 'gbu a ye mu wo 'zi 'mi 'yi.

¹¹ -Ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ke 'an 'pia- 'ka ni dɔɔ: 'η 'yoo- 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bheɛ- 'yee- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi. 'Bheɛ- 'duŋ-, 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'η -jan 'la □woa 'mu 'yi, -ka 'ka 'kpa 'η -za mu 'la kle 'zi 'mu 'yi.

¹² 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpaa 'η 'yi, 'η 'yoo- ye mu 'la 'wo zii', 'bhe zan nu 'bhe 'yansi ye mu 'wole-. 'Bheɛ- 'duŋ-, 'bhe zan nu ye mu 'ke mu wole 'ke 'mu gbalaan -yiya' 'mi a pe mu 'ɛ ni, -amasɔyi 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dɛ -Waanbhaa' ba.

¹³ 'Bheɛ- 'ke 'ka pe 'la 'yɛwoa- -Waanbhaa' ma 'η 'tɔ 'yi 'kaa 'η 'bhe kle, 'η nu 'bheɛ- klele, 'kooko- -Nɛ 'ɛ -ya Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ zɔn mɛɛ mu ni kpataakpa.

¹⁴ 'Ke 'ka pe 'ke 'la -yɛwoa 'η ma 'η 'tɔ 'yi 'kaa 'η 'bhe kle, 'η nu 'bheɛ- klele.»

Zesu -o Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'naza- 'pe 'zi -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni

¹⁵ «'Ke 'η -za sɔ 'ka ni, 'ka nu 'η 'wojan- mu 'ɛ 'klɔsikunle.

¹⁶ 'Mi nu -a -yɛwole 'η Dɛ -Waanbhaa' ma dɔɔ -e bhɔŋba mi -bheɛke' do na 'ka ni, 'kooko- 'bhe bo 'ka -din 'tanji.

17 'Bhe 'bhɔŋba- mi 'ε 'bhe -le wlan ma *Lii 'Wen 'ε 'le. 'Drunyan 'yi mu 'ε waa sɔ -a -srɔwɔle, -amasrɔyi waa sɔ -a yeɛ-, 'bhe 'pegee waa sɔ a dɔle-. 'Bheε- 'duŋ-, 'ka mu 'a dɔ, -amasrɔyi -yoo 'ka mu -din, 'bheε- -yoo zan boɛ 'ka 'yi.

18 'Naa nu 'ka 'toɛ- 'ka do -kplɛn 'le 'bhii- twɛnɛ- mu; 'ŋ nu nu gbɛ drɛwɔle 'ka ba.

19 -A -vinbwa 'waati sa, 'bheε- 'drunyan ta mɛɛ mu 'ε waa nu 'ŋ 'yeɛ- -li 'ezin-. 'Duŋ- 'ka mu nu 'ŋ 'yeɛ-, -amasrɔyi 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'yrɛ ma, 'bheε- 'ka mu nu boɛ 'ka 'yrɛ ma 'ezin-.

20 'Ke 'bhe yi 'ε □bhwa, 'ka nu -a 'yaangolɛ 'bhe 'yi, 'bhii- 'mi 'pegee 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'woo do, 'bheε- 'ka mu 'pegee 'mi -o do, 'bheε- 'mi 'pegee 'ka mu -o do.»

21 «'Ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'ε 'lɛdɔ- -a ma, 'bheε- -yoo 'kɔsikun, 'ŋ -za sɔ 'bheε- zan ni. 'Bheε- 'ke 'ŋ -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -za nu 'sɔɛ- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ni. 'Bhe zan -za nu 'sɔɛ- 'ŋ ni, 'bheε- 'mi 'gbu nu 'ŋ 'gbu zrɔnɛ 'bhe zan 'ε ni.»

22 'Bhe ya 'ε 'yi, -o -yaa Zesu a -klanlanɛ 'la sii Zudi, waa peɛ Zuda Isikarioti, 'ke 'bhe Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, -mele -kla 'bheε- 'e nu 'e 'gbu zrɔnɛ 'o mɔɔ ni, 'bheε- 'yaa nu -e 'gbu zrɔnɛ 'drunyan ta mu 'ε ni ɛɛ?»

23 Zesu 'bhe 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'Ke 'ŋ -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan 'ŋ 'wojan- mu 'ε 'kɔsikun. 'Bheε- -a -za nu 'sɔɛ- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ni. 'Bhɛla- -yile 'mi 'pegee 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'o nu nule 'bhe zan 'ε ba, 'bheε- -o nu boɛ -a -yi.

24 'Duŋ- 'ke 'ŋ -za 'laa sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan laa 'ŋ 'wojan- mu 'ε 'kɔsikun. 'Ka -o -jan mu 'la 'ma zii' 'ŋ 'lii -gɛ bhe, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu ba; 'duŋ- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhe -le -o 'kpa zii' 'ŋ 'lii.

25 'Ŋ 'bhe -jan mu 'ε □woa 'ka ni 'bhe 'waati 'ε ba 'ke 'ŋ 'yoo- 'ka -din.

26 'Duŋ- 'ka 'bhɔŋba- mi 'ε, Lii 'Wen 'la 'ŋ Dɛ nu 'bhe 'kpale- 'ka ni

'ŋ 'tɔ 'yi, 'bhe nu 'ka daanɛ -za mu 'ε 'kpen 'le, 'bheε- 'ŋ -jan mu 'la 'kpen □woa 'ka ni, 'bhe nu 'mu 'kpen dɔle 'ka 'kpee.»

27 «'Mi -o yilabla 'ε 'tɔ zii' 'ka ni, 'mi -o 'an yilabla 'ε 'bheε- 'na zii' 'ka ni. 'Duŋ- 'mi 'laa -o -a na 'zi 'ka ni 'bhii- 'drunyan 'yi mu 'a na gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ka 'laa 'ka zrubatɛdɔle, 'bheε- 'ka 'laa -gblaanɛ'.

28 'Kaa □maa 'ŋ ta dɔɔ: <'Ŋ 'yoo- ge 'zi, 'bheε- 'duŋ- 'ŋ nu nu gbɛ drɛwɔle 'ka ba.> 'Ke 'ŋ -za sɔ bi 'ka ni, 'ŋ gelawo zii' 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la gbalaan -yiya' 'mi ni 'bhe ba bhe, 'bhe -za 'ε 'yaa- nu 'ka zrukpaale.

29 'Mi -za mu 'la □pia 'ka ni -gɛ bhe, 'ke waa bhɔɛ -li; 'ke 'ka -o bhɔɛ □ya 'waati 'la ba, 'ka nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

30 'Mi 'pegee 'ka mu laa nu -weɛ' -li 'ebebeɛ. -Amasrɔyi 'drunyan 'lɛɛ- -a ta -kunlii 'ε □bhwa gban -wa -din. -Yaa' 'seŋ do 'kpɔ 'laa -o -li 'mi ta.

31 'Duŋ-, 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε -wa 'yaango- 'bhii- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -za sɔ 'ŋ ni, 'bheε- -ya □pia 'ŋ 'kɛla klɛ, 'ŋ 'bheε- klɛ. -Ka 'ka 'wɛn- 'bheε- -kɔɔ' ge!»

15

Zesu pe dɔɔ 'yeɛ- 'ke -drɔɔ diiŋ kplankplan 'ε 'le

1 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi -le 'ke -drɔɔ diiŋ -zeze 'gbu 'ε 'le, 'bheε- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -le 'ke -a gbakpa' mi 'ε 'le.

2 -Drɔɔ diiŋ 'ε gbɛ 'oo gbɛ 'la yaa -a bhaa klɛ, -e 'bhe takan, 'bheε- -a gbɛ 'oo gbɛ 'la 'bhe 'bhe bhaa klɛ, -e 'bhe yin 'ε kan, 'kooko- -ya bhaa 'ε baan' klɛ 'ebebeɛ 'ezin-.

3 'Bhe kɛgbɛya do 'ε 'yi, 'ŋ 'ka -daanna -jan 'la 'le bhe, 'bhe 'kaa- 'drunyan ta zru maza mu 'ε -gwa 'ka ma, 'bheε- 'bhe 'ka □kla 'wen gban.

4 'Ka blɔɔle bo 'mi ma 'bhii- 'mi blɔɔle boɛ -o 'ka mu ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Yri gbɛ do laa sɔ -a bhaa klele- 'ke -a blɔɔle laa boɛ -yri diiŋ 'ε ma. 'Bhe kɛgbɛya do 'ε 'yi, 'ke 'ka blɔɔle 'laa boɛ 'mi ma, 'ka

'laa nu 'solε- -za 'kedo- 'kpɔ klele-
-Waanbhaa ni.

⁵ 'Mi -o 'bhii- -drɔɔ diinj 'ε gbεεn-,
'bhεε- 'ka mu -o 'bhii- -a gbε mu 'ε
gbεεn-. 'Ke mεε 'la zan blɔɔle □bwa
'mi ma, 'bhεε- 'ke 'mi blɔɔle □bwa
'bhεε zan 'ε ma, 'bhεε zan sɔ -za 'lrele-
-bebe klele-. -Amasrɔyi 'ka 'laa sɔ -za
'kedo- 'kpɔ klele- 'mi blaen.

⁶ 'Ke mεε 'la zan blɔɔle laa bole 'mi
ma, -o 'bhεε zan blin 'pεεlii- 'bhii- -yri
gbε do, 'bhεε- -e ga. -E kle 'bhii- -yri
gbε mu 'la 'ke -woo takaan-, 'bhεε-
-woo -gwa -yri diinj 'ε ma, -o -gaa;
-woo -wloo', 'bhεε- -woo blin 'tε 'yi,
'bhεε- 'tε -o bhle.

⁷ 'Bhεε ya 'ε 'yi, 'ke 'ka blɔɔle □bwa
'mi ma, 'bhεε- 'ke 'an -jan mu 'ε
□bwa 'ka 'kpee, 'ke 'ka maza -dwa pε
'oo pε 'la ma, -ka 'bhεε 'yεwo- 'η ma,
'bhεε- 'η nu 'bhεε 'nale- 'ka ni.

⁸ -Yri gbε mu 'ε -woo bhaa kle
'ebebele gɔnε- 'la gbεεn-, 'ke 'ka -za
'lrele- -bebe mu kle 'bhεε gbεεn-, 'ka
'η Dε -Waanbhaa' 'tɔbhɔ, 'bhεε- 'bhεε
ya 'ε 'yi, 'kaa zrɔn 'bhεε ma 'bhii- 'ka
-o 'an -klanlanε mu 'le.

⁹ 'Nj -za sɔ 'η Dε -Waanbhaa' ni
gɔnε- 'la gbεεn-, 'ka mu -za sɔ 'mi ni
'bhεε- gbεεn-. -Ka bo 'mi a pε 'soniya
'ε 'yi.

¹⁰ 'Ke 'ka 'mi 'wojan- mu 'ε
'klosikwan, 'ka nu bole 'mi a pε
'soniya 'ε 'yi, 'bhii- 'mi 'η Dε
-Waanbhaa' wojan mu 'ε 'klosikwan
gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- 'η □bwa -yaa'
'soniya 'ε 'yi.»

¹¹ «'Nj 'bhεε -jan 'ε □woa 'ka ni 'bhεε
gbεεn- bhe, 'kooko- 'mi zrukpaale -o
gɔnε- 'la gbεεn-, 'ka mu zrukpaale
kle 'bhεε gbεεn-, 'bhεε- 'kaa- pε zruk-
paa' 'ε 'lepale kle.

¹² 'Nj 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'tonj
'lεε- 'bhεε- ta, 'bhεε -le dɔɔ: 'Ka -za
'sɔ 'eke- ni, 'bhii- 'ka -za □swa 'mi ni
gɔnε- 'la gbεεn-.

¹³ 'Ke 'yee 'niigo- 'e 'gbu □si 'ε 'yi,
'bhεε- 'e ga 'e 'bhεεgwlen- mu 'ε -zayi',
'soniya 'bhεεke -gbεεnε 'kanle- -laa -o
'bhεε ta.

¹⁴ 'Ke 'an 'pia- 'ka ni 'ka 'taawo 'tonj
'la ta, 'ke 'ka 'bhεε □kla, 'kaa- zrɔn

'bhεε ma 'bhii- 'ka -o 'η 'bhεεgwlen-
mu 'le.

¹⁵ 'Naa 'ka sii -li 'an yewone mu,
-amasrɔyi yewone 'ε yaa -a -kunlii
kleza mu 'ε dɔ. 'Dunj- 'mi -o 'ka 'sii zii'
'η 'bhεεgwlen- mu, -amasrɔyi 'η -za
'oo -za 'la -daanna 'η Dε -Waanbhaa'
'kɔɔ, 'mi 'bhεε 'kpen -zrɔnna 'ka ni.

¹⁶ Yaa klele 'bhii- 'ka mu -le 'mi
makwan-, 'dunj- 'mi -le 'ka mu mak-
wan-. 'Mi 'ka mu makwan-, 'bhεε-
'η 'ka □kla 'an *winbɔwo mu 'le.
'Kooko- 'ka ge -za 'lrele- mu kle;
'bhεε- 'ke 'bhεε -za 'lrele- mu 'ε mɔ.
'Ke 'bhεε □kla, 'ke 'ka pε 'oo pε 'la
'yεwoa- 'η Dε -Waanbhaa' ma 'mi 'to
'yi, -e nu 'bhεε 'nale- 'ka ni.

¹⁷ 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'tonj
'la ta, 'bhεε -le dɔɔ 'ke 'ka -za sɔ 'eke-
ni.»

'Drunyan 'yi mu 'ε -o Zesu 'pegee Zesu 'yi mu 'ε mafinyanwo

¹⁸ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni
'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka vensi 'drunyan
'yi mu 'ε yin 'lii, -kaa 'yaango- 'bhii-
'mi vensia- -o yin 'lii 'ezin- 'ka mu
-lεε.

¹⁹ 'Kee- 'kpa bi 'ka 'pegee 'drunyan
'lεε- 'yi mu 'ε 'ka -o do, 'ka -za -yaa
nu 'solε- -o ni. 'Dunj- 'ka 'laa -o
'drunyan 'lεε- -yaa pε 'le, 'bhεε- 'mi
'ka malakwan 'yee- 'drunyan 'lεε- 'yi
mu 'ε ba, 'bhεε -zayile 'ka ven -o 'si
zii' -o yin 'lii.

²⁰ 'Nj -jan 'la □woa 'ka ni bhe, 'bhεε
dɔ 'ka 'kpee, 'bhεε -jan 'ε 'bhεε -le
dɔɔ: <Yewone 'ε gbilaan -yi 'laa ya
-a -kunlii 'ε ni>. 'Bhεε ya 'ε 'yi, 'ke
mεε mu 'ε -yrenkpaa 'mi ta, -o nu
-yrenkpale 'ka mu ta 'ezin-; 'ke -woo
'η 'wojan- mu 'ε 'klosikwan, -o nu 'ka
mu wojan mu 'ε 'klosikunle 'ezin-.

²¹ -O nu 'bhεε -za mu 'ε 'kpen klele
'ka ni 'mi 'to 'ε -zayi'; -amasrɔyi mεε
'la zan 'η 'winbwa- waa 'bhεε zan dɔ.

²² 'Ke 'naa 'nule- bi 'drunyan 'lεε-
'yi, 'bhεε- 'ke 'naa -Jan 'Nrāle- 'ε
'wolε- -o ni, -kpan 'laa -yaa nu baale
-o ta -waa' -za -yɔɔ' mu 'ε -zayi'.
'Dunj- -zɔn 'zoo 'kedo- 'kpɔ 'laa -o zi
'ke -wa pe dɔɔ waa 'yaango- 'bhii- -o

kleza mu 'ε 'mu -o 'ke -za 'yoo- mu 'le.

²³ 'Ke mεε 'la zan 'η mafinyanwo, 'bhe zan 'η Δε -Waanbhaa' mafinyanwo 'ezin-.

²⁴ Mεε -bhεeke' do 'kpɔ 'laa 'sole-maza -gloɔn mu 'la klele -lido', 'ke 'naa 'bhe 'sole- maza -gloɔn mu 'ε klele bi -o 'plen-, -kpan 'laa -yaa nu baale -o ta 'mu -zayi', 'bhεε- 'sole-maza mu 'ε -zayi' -woo 'mi 'pegee 'η Δε -Waanbhaa' mafinyanwo.

²⁵ 'Dun- 'bhe 'kpen □kla, 'kooko- jan 'la yɔɔndeke -o -waa' 'Ton mu 'ε 'yi, 'bhe -jan 'ε 'leso-; 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: <-Woo 'η mafinyanwoa bhaama.>>

²⁶ «'Mi nu 'ka 'Bhɔɔba- mi 'la 'kpale- 'ka ni 'kee- da 'η Δε -Waanbhaa' ba, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke wlan ma Lii Wen 'ε 'le bhe. 'Ke 'bhe □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'srɛya- klele 'mi ba zayi'.

²⁷ 'Bhεε- 'ka mu, 'ka nu 'srɛya- klele 'mi ba zayi', -amasroyi 'mi 'pegee 'ka mu □bwa 'eke- zi 'kee- 'san 'an ye 'ε zisan' bhla zi ma.»

16

¹ «'N 'bhe -jan mu 'ε □woa 'ka ni, 'kooko- 'ka 'laa ploɔ 'ka 'kpale- ma 'mi 'yi.

² -O nu 'ka -gbinle' Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la. Drɔɔn', 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'ke 'bhe □bhwa, 'ke mεε mu 'ka □dia, -e nu klele -o ni 'bhii- -woo -Waanbhaa' -la gba 'zi 'bhεε- gbeen- bhe.

³ -O nu 'bhe -za mu 'ε klele 'ka ni 'bhe gbeen- bhe, -amasroyi waa 'η Δε -Waanbhaa' dɔle, 'bhεε- waa 'mi dɔle 'ezin-.

⁴ 'Dun-, 'η 'bhe -za mu 'ε □woa 'ka ni -zɔn, 'kooko- 'ke -o 'bhe -za -gloɔn mu 'ε □kla 'ka ni 'waati 'la ba, -e dɔ 'ka 'kpee 'bhii- 'η 'bhe -jan 'ε □woa gban 'ka ni. 'Naa 'bhe -za mu 'ε 'pele- 'ka ni 'an ye 'ε zisan' bhla zi, -amasroyi 'η 'yaa- 'ka -din.»

Lii 'Wen 'ε 'woye-

⁵ «'N 'yoo- zan gele 'η 'winbo- mi 'ε ba, 'bhεε- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'η 'lɔɔkpale dɔɔ: <'E ge 'zi 'naa- εε?>

⁶ 'Dun- 'η 'bhe -jan mu 'ε 'wola- woa 'ka ni, 'bhela- -yile 'ka 'ka wleyisriwoa.

⁷ 'Bhεε- 'dun-, 'η 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni dɔɔ: 'ke 'η -ja, 'bhe 'trɔn- -o 'ka mu 'gbu ma. -Amasroyi 'ke 'naa gele, 'Bhɔɔba- mi 'ε yaa nu nule 'ka ba. 'Dun- 'ke 'η -ja, 'η nu -a 'kpale- 'ka ni.

⁸ 'Bhεε- 'ke 'bhe 'Bhɔɔba- mi 'ε □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu a zɔnle 'drunyan 'yi mu 'ε ni 'bhii- -o -yinile -o -za 'yoo- ba zayi', 'bhe 'pegee -ledɔɔleya -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'kiti 'ε ba zayi'.

⁹ -O -yinile -o -za 'yoo ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le waa -o 'kpa 'mi 'yi.

¹⁰ 'Bhεε- -o -yinile -o -ledɔɔleya ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'η 'yoo- ge 'zi 'η Δε -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li.

¹¹ 'Bhεε- -o -yinile -o -Waanbhaa' a 'kitikanza 'ε ba zayi', -amasroyi -Waanbhaa' -kpan balaa' gban 'drunyan 'lεε- 'yi -kunlii 'ε ta.

¹² «-Jan -bebe -o -li 'η zi 'ke 'mu pe 'ka ni, 'dun- 'bhe fangan- 'laa -o 'ka ta 'ke 'ka sɔ -o -yimale -zɔn.

¹³ 'Ke wlan ma Lii 'Wen 'ε □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'ka 'ledɔɔle wlan a pe zi 'ε 'kpen 'lii. -Amasroyi, Yaa nu -a 'gbu a janwole, 'dun- -e -za mu 'la 'kpen □maa -e nu 'mu -la wole 'ka ni; 'bhεε- -za mu 'la -woo zan klele, -e nu 'mu -la -lεεjanwole 'ka ni.

¹⁴ -E nu 'η 'tɔbhɔle, -amasroyi -jan 'la 'bhe -o 'mi 'kɔɔ, -e nu 'bhεε- 'silε-, 'bhεε- -e 'bhe wo 'ka ni.

¹⁵ Pe 'oo pe 'la -yoo 'η Δε -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mi a pe -le 'mu 'kpen 'le 'ezin-. 'Bhela- -zayile 'an □pia dɔɔ Lii 'Wen 'ε nu 'mi a -jan 'ε 'silε- 'bhεε- -e 'bhe wo 'ka ni.»

Zesu a -klanlane mu 'ε wleyisriwole 'ε nu niinale 'ke zruk- paa' 'le

¹⁶ Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε-

'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'yele- 'ezin-»

17 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε 'ke mu 'a 'pele 'eke- ni dɔɔ: «-Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'yele- 'ezin->. 'Bhε 'pegee: <-Amasrɔyi 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dε -Waanbhaa' ba.> 'Bhε -jan mu 'la bhe 'mu 'yi -o 'nale- -a ma εε?

18 -Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa>. 'Bhε 'yi -o 'nale- -a ma εε? -Yoo -jan 'la 'wo 'zi bhe, 'waa -o 'bhε 'yima zii'»

19 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo zan -a -lrɔkpale, 'ke -ya pele- -o ni 'tε dɔɔ: «'An 'pelawoa 'ka ni dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'ye 'ezin->. 'Ka -o 'eke- -lrɔkpa' zii' 'bhεε- ma εε?

20 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ka nu wisile, 'bhεε- 'ka nu 'ka 'la ma wisile, 'duŋ- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -o zrukpaale nu klele 'bhe -zayi'. 'Bhεε- 'ka nu 'ka wleyisriwole, 'duŋ- 'kaa- wleyisriwole 'ε nu niinalε 'ke 'ka zrukpa' 'le.

21 'Ke le do -bla □zian -a ta, -ya wleyisriwo, -amasrɔyi yaa -yrenbhlε' bhla 'ε □bhwa. 'Duŋ- 'kee- -yaan -nε 'ε 'yalele bhla 'la ba, -e -yren 'la □bhla bhe, 'bhε □nia -a 'kpee, -amasrɔyi -ya -yaa 'ke bhaaplεŋ do 'la 'le 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhε 'a zrukpalaa.

22 'Bhεε- 'ka mu -o 'bhεε- gbεεn- 'ezin-: 'ka -o 'ka wleyisriwo zii' -zɔn. 'Duŋ- 'η nu 'ka 'yele- 'ezin-, 'bhεε- 'ka zrukpaale nu klele. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- 'kaa- zrukpa' 'ε gole- 'ka zru ba.»

23 «'Ke 'bhε yi 'ε □bhwa, 'ka 'laa nu 'η 'lrɔkpale -za 'kedo- 'kpɔ 'yi -li. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yεwoa- 'η Dε -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'ε 'yi, -e nu 'bhε pe 'ε 'nale- 'ka ni.

24 'Ali- 'kee- nu 'tɛnle- -zɔn ma, 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpɔ 'yεwole -li 'η Dε -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'yi. -Ka pe -yεwo' -a ma, 'bhεε- 'ka nu pe 'srɔɔwole -a 'kɔɔ. 'Ke 'bhε □kla, 'bhεε- 'kaa- zrukpa' 'ε 'lε nu 'pale-»

Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ -Waanbhaa' nu -waa' pe -yεwoza 'seri 'ε 'lεkunle -o ni

25 Zesu -ja -janwole 'ε zi -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'bhε -za mu 'ε 'kpen □woa 'ka ni -gɔɔn mu -la -yi. 'Duŋ- 'bhε 'waati -o zan bhɔle, 'bhεε- 'naa nu -janwole -li 'ka ni -gɔɔn mu 'yi, 'duŋ- 'η nu 'η Dε -Waanbhaa' ba jan mu 'ε 'wole- 'ka ni kpataakpa.

26 'Ke 'bhε yi 'ε □bhwa, 'ka nu pe -yεwole 'η Dε -Waanbhaa' ma 'η 'tɔ 'yi; 'bhεε- 'naa- -o -a pe 'zi 'ka ni dɔɔ 'η nu -sromabɔle 'η Dε -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e 'kaa pe -yεwole 'ε 'lεkun- 'ka ni.

27 -Amasrɔyi 'ka mu -za sɔ 'η Dε -Waanbhaa' 'gbu ni. 'Ka -za sɔ -a ni -amasrɔyi 'mi -za -swa 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'η -daa 'yee- -Waanbhaa' -la ba.

28 Wlan 'ε ni, 'η -daa 'yee- 'η Dε -Waanbhaa' -la ba, 'bhεε- 'η □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi. 'Mi -o go 'zi 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bhεε- 'η 'yoo- 'niina- 'zi 'yee- 'η Dε -Waanbhaa' ba ye.»

Zesu 'sengwa- 'ke 'drunyan 'le

29 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Nŋ'! 'Yaa -o -janwo' zii' -li 'o ni -gɔɔn mu 'yi, 'bhεε- 'duŋ- 'e -janwole -saan 'o ni kpataakpa 'tε.

30 'Wa 'yaango- -zɔn 'bhii- 'e -za 'kpen dɔ. 'Bhεε- 'sani- -o nu 'ε 'lrɔkpale -za 'la 'yi, 'e 'bhε -dwa gban. 'Bhela- -yile 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'e -daa -Waanbhaa' ba.»

31 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'bhε zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka pe dɔɔ 'ka 'kpale- -o 'mi 'yi -zɔn εε?

32 -Ka 'ka 'trɔnkpa doo! 'Bhε 'waati -o zan bhɔle, 'bhεε- 'bhε □bhwa gban 'duŋ-, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke- ma, 'bhεε- 'ka 'kpen do do nu gele 'ka ba

-le ma, 'bhεε- 'ka nu 'η do -kplenne' 'tolε- -a nɔɔ-. 'Duη- 'naa nu bole -o 'η do -kplenne' 'le 'dε, -amasrɔyi, 'η Dε -Waanbhaa' -o 'η zi.

³³ 'N 'bhe -za mu 'ε ɔpia 'ka ni bhe, 'kooko- 'mi 'pegee 'ka mu 'kpale- 'la -yoo do ma, 'ka yilabla 'srɔɔwo-. 'Ka nu -yren -bebe 'bhlele- 'drunyan 'lεε- 'yi. 'Duη- 'ka 'ka zrudɔ 'eglɔle! -Amasrɔyi 'η 'senywa- gban 'drunyan 'le.»

17

Zesu -o -a 'seriwo zii' -a 'gbu a -za ma

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'ke -ya -yrekpale laanima, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ:

«'N Dε -Waanbhaa' 'waati 'ε ɔbhwa -zon 'tε. 'E Gbe 'ε 'tɔbhɔ mεε mu 'ε -yre ma, 'kooko- 'e Gbe 'bhe 'e 'tɔbhɔ 'ezin- -o -yre ma.

² -Amasrɔyi 'e -glɔɔya' -naa -a ni bhaaplen mu 'kpen ta, 'kooko- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -e 'bhe na 'e mεε 'la zan mu gbekpaa- -a 'kɔɔ 'mu ni.

³ Bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -le dɔɔ 'ke -woo 'e dɔ 'bhii- 'bhi -le 'ke wlan ma -Waanbhaa' do 'kpɔ 'ε 'le, 'bhεε- 'ke -wa dɔ 'ezin- 'bhii- 'bhi -le Zesu Krisi 'winbwa-.

⁴ 'Bhεε- 'η 'yaa- 'tɔbhɔleya 'ε -zronna 'tre ta -gε, 'bhεε- 'e ye 'la gbekpaa- 'η 'kɔɔ 'kaa 'an 'wo, 'η 'yaan- 'bhe 'wolele.

⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'η Dε -Waanbhaa', 'η 'tɔbhɔle -yaa 'e -din gɔnε- 'la gbεen- 'ke 'drunyan 'laa klele -li 'waati 'la ba, 'bhe 'tɔbhɔleya -glɔɔn 'ε 'na 'η ni -zon.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' -yaa' -klanlanε mu 'ε -waa -za ma

⁶ «'E mεε la zan mu ɔsia 'drunyan 'ε 'yi mu 'ε ba, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni, 'an ɔkla 'bhεε- -woo 'e -dwa. 'Yaa- pε -le -yaa 'ke -o -le, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni; 'bhεε- -o 'yaa- -jan 'ε 'klɔsikwan.

⁷ -Wa 'yaangwa- -zon 'bhii- 'e pε 'la 'kpen ɔnaa 'η ni, 'bhe da 'bhi 'gbu -la ba.

⁸ -Amasrɔyi 'e -jan mu 'la ɔwoa 'mi ni, 'mi 'bhe mu -la ɔwoa -o ni 'ezin-; 'bhεε- -o -dwa -o -la. -Wa 'yaangwa- 'ezin- 'bhii- 'η -daa 'bhi 'gbu -la ba wlan 'ε ni, 'bhεε- -woo -kpaa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

⁹ «'N 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'wola- -za ma, 'naa -o 'η 'seriwo zii' 'drunyan 'yi mu a -za ma; 'duη- 'η 'yoo- 'seriwo zii' 'e mεε 'la zan mu gbekpaa- 'η 'kɔɔ 'mu -la -za ma, -amasrɔyi 'yaa pε -le 'ke -o -le.

¹⁰ Pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'mi 'kɔɔ, 'yaa- pε -le 'bhe 'le; 'bhεε- pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'bhi 'kɔɔ, 'mi a pε -le 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε mu 'an pε 'tɔbhɔleya 'ε ye 'mi a pε -klanlanε mu 'ε 'mu -la -yi.

¹¹ 'Mi -o zan gɔle 'drunyan 'lεε- 'yi, duη- 'woo- mu nu bole -a -yi. 'Mi -o ge 'zi 'bhi -la ba ye. 'N Dε -Waanbhaa' 'wen, 'e 'yrekpa -o ba 'yaa- -glɔɔya' 'ε 'le, 'e -glɔɔya' 'la ɔnaa 'η ni. 'Kooko- -o kle do, 'bhii- 'bhi 'pegee 'mi -o do gɔnε- 'la gbεen- bhe.

¹² 'Mi 'pegee 'woo- mu -yaa 'eke- zi 'waati 'la ba, 'mi 'yaa- 'η 'yrekpa- -o ba 'yaa- 'ε -glɔɔya' 'le, 'e -glɔɔya' 'la ɔnaa 'mi ni bhe. 'Mi -o tagbian- 'bhεε- -o do 'kpɔ 'laa 'nilε- -o ba, 'ke yaa 'e go -o do 'la 'yaa- nu nilε -o ba 'bhe ba, 'kooko- 'bhi -Waanbhaa' 'yaa- 'Sewe 'yi jan 'ε 'lesɔ-.

¹³ 'Duη- -zon, 'η 'yoo- ge 'zi 'e ba ye. 'N 'yoo- 'bhe -jan mu 'lεε- 'kpen 'pe zii' 'bhe gbεen- bhe, 'η 'yoo- -li 'drunyan 'yi bhla 'la ba, 'kooko- zrukpa' 'la 'bhe -o 'mi 'yi, 'bhe -glɔɔn 'ε kle -o -yi, 'bhεε- 'bhe 'lepale kle.

¹⁴ 'N -wo -daanna 'yaa- -jan 'ε 'le, 'bhela- -zayile 'drunyan 'yi mu -o mafinyanwoa. -Amasrɔyi waa -o 'ke 'drunyan a pε 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lεε- -yaa' pε 'le gɔnε- 'la gbεen-.

¹⁵ 'Naa -o -sromabɔ 'zi 'e ni dɔɔ 'yoo- 'kun 'bhεε- 'yoo- go 'drunyan 'lεε- 'yi, 'duη- 'η 'yoo- -sromabɔ 'zi 'e

ni dɔɔ 'yee 'yɛkpa- -o ba, 'bhɛɛ- 'e -Setran' 'kan -o ma 'egboɔnle.

¹⁶ Waa -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- -yaa' pɛ 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke -yaa' pɛ 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁷ -O 'kɛn 'kpa 'edanma, 'bhɛɛ 'yoo- klɛ 'yaa mɛɛ 'wɛn mu 'le 'yaa-wlan 'ɛ 'le. -Amasɔyi 'yaa- -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'ke wlan 'le.

¹⁸ 'E 'mi 'winbwa- 'drunyan 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi -o winbɔ 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'drunyan 'ɛ 'yi.

¹⁹ 'Mi 'η 'gbu 'kpa zii' 'edanma 'bhi do -kplɛn -a pɛ 'le 'woo- mu -zayi', 'kooko- 'woo- 'gbu kpa 'ezin- 'edanma, 'bhɛɛ- -o klɛ 'wɛn 'yaa- pɛ wlan 'ɛ 'le.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' mɛɛ 'la zan mu nu -o 'kpale- -a -yi boolazi 'mu -a -za ma

²⁰ «'Naa -o 'η 'seriwo zii' 'te 'woo- do 'kɛn ma; 'duŋ- 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'ezin- mɛɛ 'la zan mu nu 'mu 'kpale- 'η 'yi -o wojan mu 'ɛ ma boolazi.

²¹ 'N 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'e ni, 'kooko- -o 'kɛn 'kpale- klɛ do ma, 'bhii- 'bhi 'η Dɛ -Waanbhaa' 'pegee 'mi 'kpale- -o do ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'woo- mu 'pegee 'o mɔɔ 'kpale- klɛ do ma, 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ɛ -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²² 'Mi 'duŋ-, 'e 'tɔbhɔleya 'la □naa 'mi ni, 'η 'bhɛɛ- -gloɔn □naa -o ni, 'kooko- -o 'kpale- klɛ do ma, 'bhii- 'mi 'pegee 'bhi -o do gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

²³ 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: 'mi -o 'woo- mu 'yi, 'bhɛɛ- 'bhi -o 'mi 'yi; 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -o nu klɛlɛ do, 'ke -a -leyan' a ma. 'Ke 'bhɛ □kla, 'drunyan 'yi mu 'ɛ nu -a 'yaangolɛ 'bhii- 'bhi -le 'mi winbwa-, 'bhɛ 'pegee -o -za sɔ 'e ni 'bhii- 'mi -za sɔ 'e ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ezin- bhe.

²⁴ 'N Dɛ -Waanbhaa', 'bhi -le -o -naa 'mi ni. 'Bhɛɛ- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -yoo yɛ 'la □nɔɔ 'woo- 'pegee 'mi klɛ 'eke- 'yi 'bhɛɛ- □nɔɔ 'ezin-. 'Ke 'bhɛ □kla -o nu 'η 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yɛlɛ-, 'e 'tɔbhɔleya 'la □naa 'η ni bhe. -Amasɔyi 'η -za

-swa 'e ni 'ke 'yaa 'drunyan klɛlɛ -li 'elwale ta -sɔ.

²⁵ 'N Dɛ -Waanbhaa' -lɛdɔɔle, 'drunyan 'yi mu laa 'e dɔlɛ; 'mi 'duŋ- 'e -dwa; 'bhɛɛ- 'an -klanlanɛ mu 'lɛɛ- 'mu 'a 'yaandwa- 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²⁶ 'Mi 'a □kla 'bhɛɛ- -woo 'e -dwa, 'bhɛɛ- 'η nu a klɛlɛ 'ezin- 'bhɛɛ- -woo 'e baan' dɔ, 'kooko- 'mi -za □swa 'e ni 'sɔniya -gloɔn 'la 'yi, 'bhɛ 'sɔniya -gloɔn 'ɛ klɛ -o -yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu klɛ 'woo- mu 'gbu 'yi.»

ZESU DɛYRɛ 'PEGEE -A BWEYRɛ GALE BA ZERUZALEMU

18

Zesu 'kunyɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Luki 22.47-53)

¹ Zesu 'yanle- -a 'seriwolele, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Sedrɔn tɔ -yɛ gbɛ do 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke -o wlale- 'bhɛ □nɔɔ -yriɣba' do 'yi.

² Zuda 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta, 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ -yriɣba' 'ɛ dɔ 'ezin-. -Amasɔyi Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- □kla 'eke- ba 'bhɛ yɛ 'ɛ □nɔɔ 'waati 'ke ba.

³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ -yriɣba' 'ɛ 'yi bhla 'la ba, 'ke Zuda 'nule. 'Srɛwase 'lɛdo- 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- Zuda zi. 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'mu -le 'woo- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ □kpa -a zi. -Lanbha mu 'pegee -yani mu, 'bhɛɛ- gwledanpɛ mu -yaa -o 'kɔɔ.

⁴ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -za 'oo -za 'la 'yaa- nu 'tenlɛ- Zesu ma, -a 'gbu 'yaa- 'bhɛ dɔ. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya mabɛɛnle 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔkɔpale dɔɔ: «'Ka -o -dela -glin 'zi ɛɛ?»

⁵ -O pe a ni dɔɔ: «'Woo- Zesu 'la da Nazareti -wa 'ɛ ta 'bhɛ -la -glin 'zi.» Zesu pe 'ezin- -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'kele-» 'Bhɛɛ- Zuda 'la 'yaa- -dawli'

'kpa zii' Zesu gbε ta 'bhe 'yaa- 'woomεε mu 'ε 'plen-.

⁶ Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: «'Mi 'le 'kele-». 'Ke -o gele- -o -zanta', 'bheε- 'ke -o baale' 'trε ma.

⁷ 'Bheε- 'ke Zesu -o -lɔkpa' gbε drεwole dɔɔ: «'Ka -o -dela -glin 'zi εε?» -O pe dɔɔ: «Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta.»

⁸ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Naa 'pele- gban 'ka ni dɔɔ 'mi -le 'kele- εε? 'Ke 'ka -o 'mi -la -glin 'zi, -kaa 'to 'ke 'η zi mu 'lεε- -o ge -o ba -lε ma.»

⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -e -jan 'la □woa 'elwale gban -sɔ 'bhe 'lεswa□: -ya pia- dɔɔ: «'N De -Waanbhaa', 'e mεε 'la zan mu □naa 'η ni -o do 'kpɔ 'laa 'nile- -o ba 'η 'kɔɔ.»

¹⁰ 'Bhe klele 'tε, -gɔkun' do 'la 'yaa- Simɔ Pieri 'kɔɔ, 'kee- 'bhe 'yrole 'bhe 'bhoo- 'ε 'yi, 'bheε- 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ε 'bhe a yewone 'ε gbε -yiε' ta 'trɔn kpukanle 'bhe -gɔkun' 'ε 'le. -O -yaa 'bhe yewone 'ε sii Malikusi.

¹¹ 'Bheε- 'dun-, Zesu pe Simɔ Pieri ni dɔɔ: «'Yaa- -gɔkun' 'ε 'wla -a -bhoo 'ε 'yi. 'Bhi 'kpee ma, 'η De -Waanbhaa' -yren pɛyan- do 'la □twa 'η ni 'naa -a zi 'bhii- 'η 'bhe 'mi εε?»

-O -ja Zesu 'le 'sraka 'lena -kunlii gbilaan Anasi 'ε ba

¹² 'Woo- -srwase' 'lɛdo- 'ε 'pegee -o -lεε mεε gbilaan 'ε, 'bheε- 'fε gooba mu 'la Zuufu mu 'ε -woo -kpaa 'yee- Zuda zi -srwase' mu 'ε ba, 'mu Zesu □kwan, 'bheε- 'ke -wa gbεtabole 'ke bhle mu 'le.

¹³ 'Bhe blaas, 'ke -o gele- 'kele- Anasi ba 'pe. 'Yee- Anasi-yaa 'ke Kaifu boogwlen 'le. Kaifu -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gbilaan 'ε 'le 'bhe lεε 'ε 'le.

¹⁴ 'Bheε- 'yee- Kaifu -le Zuufu -kunlii mu 'ε 'liala- dɔɔ: «'Ke mεε do 'kpɔ -gaa -kɔɔa' mεε mu 'ε ni, 'bhe mabhaa laa bhɔ -kɔɔa' mεε mu 'ε 'kpen gale ta εε?»

Simɔ Pieri 'ε 'lεmado 'zi 'eglole dɔɔ yaa Zesu dɔ

(Matie 26.69-70; Maki 14.66-68; Luki 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'ε 'bheεke do -yaa zan -o -zanta'. 'Sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gbilaan 'ε 'yaa- Zesu a -klanlanε 'bheεke do 'ε dɔ. 'Bhela- -yile, Zesu 'wla bhla 'ε zi 'yee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ε -yaa' -gben 'ε 'yi, 'ke 'yee- -klanlanε 'ε wlale- 'bhe zi.

¹⁶ 'Dun- 'yee- Simɔ Pieri 'laa wlale- 'yee- -gben 'ε 'yi, 'bheε- -e □bwa 'pɛlii- -gben 'lii 'ε -din. 'Bhe klele 'tε, 'sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gbilaan 'ε 'yaa- Zesu a -klanlanε 'bheεke do 'la dɔ, 'ke 'bhe 'pwele, 'bheε- 'ke 'bhe -janwole -gben 'ε 'liigooba le 'ε ni, 'bheε- 'ke 'bhe 'yee- Pieri 'wlale -gben 'ε 'kpee 'tε.

¹⁷ 'Bheε- Pieri 'wla bhla 'ε zi, 'ke -gben 'ε 'lii gooba le 'ε 'bhe 'a 'lɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mεε 'la bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'le εε?» Pieri pe -a ni dɔɔ: «'On on, 'mi 'laa -o 'ke 'bhe 'le 'dε!»

¹⁸ 'Bhe 'yi 'tε, -niinii' 'la 'yaa- kle zi bhe, 'ke 'fε 'ε □la yewone mu 'ε 'pegee 'fε 'ε gooba mu 'ε -o 'tε do -lekunle -o magaza 'yi 'bhe ma. 'Bheε- 'yee- Pieri □nwa -a magale 'bhe 'tε 'ε ma 'ezin-.

'Sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε -yoo Zesu 'lɔkpa zii'

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Luki 22.66-71)

¹⁹ 'Sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε -e Zesu 'lɔkpa- 'bhe a -klanlanε mu 'ε 'pegee 'bhe a mεε daangbeya 'ε ma.

²⁰ 'Bheε- Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «'Mi -janwoa mεε mu 'ε 'kpen 'yre ma kpataakpa. 'N 'yaa- mεε mu 'ε daan 'tanji Zuufu mu 'ε -waa' daanfε' mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, Zuufu mu 'ε 'kpen 'yaa- -o -lɛkpa' eke- ta 'bhe mu -la nɔɔ-; 'naa -jan 'kɛdo- 'kpɔ wole gaanyi'.

²¹ -Mele -kla 'bheε- 'yoo- 'η 'lɔkpa zii' εε? Mεε 'la zan mu 'η 'wojan- mu

'ε □maa, 'mu -lɔkpa' doo. 'Mi -jan mu 'la □woa, -o 'gbu 'mu do.»

22 Zesu 'bhe -jan 'ε 'wole- 'te, -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε gooba mu 'ε do 'la dulale -yaa 'yee- Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'trɔn 'wiile, 'bhe- 'ke 'bhe 'pele- 'a ni doo: «-Jan 'lekungbeya 'ε -gloɔn 'ε -dele -gee' sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε ni εε?»

23 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni doo: «'Ke 'η -jan 'yoo- -woa 'kela 'le 'bhe zɔn 'η ni doo; 'duɲ- 'η -jan 'la □woa 'saanibhe, 'ke 'bhe 'laa -o 'ke -jan 'yoo- 'le, -mela ma 'bhe- 'yoo- 'η zɔn 'zi εε?»

24 'Bhe 'yi 'te, 'ke Anasi Zesu gbatabole 'tole, 'bhe- 'kee- gele- Zesu 'le 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan Kaifu ba.

Simɔ Pieri -o 'e -lemado 'zi 'egloole Zesu ma gaan ple mi 'yi

(Matie 26.71-75; Maki 14.69-72; Luki 22.58-62)

25 'Bhe 'waati 'ε ba, Simɔ Pieri -yaa -a maga 'zi -li 'te 'ε ma. 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lɔkpa doo: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mεε 'la bhe -yaa' -kɔnlanε mu 'ε do 'le εε?» 'Duɲ- Pieri pe -o ni doo: «'Ŋn ɔn, 'naa -o 'ke 'bhe 'le.»

26 'Yee- Pieri 'gwalaan- 'la 'trɔn kpukaan, 'bhe dε -nε do -yaa 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan 'ε 'bhe a yewone mu 'ε do 'le. 'Bhe yewone 'ε Pieri 'lɔkpa doo: «'Mi 'laa 'ka 'pegee 'yee- mεε 'lεε- 'yele- 'eke- 'zi -yriɣba' 'ε 'yi εε?»

27 'Duɲ- Pieri 'a 'lemado gbe dɔεwoa- 'egloole doo yaa Zesu do. 'Bhe klele 'te, 'ke maagwɔn -wele' 'bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba.

Mεε mu 'ε -ja Zesu 'le Pilati ba (Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Luki 23.1-5)

28 'Bhe blaana, 'ke -o Zesu gole- Kaifu ba, 'bhe- 'ke -o gele- 'kele- *Rome mu a -janmatii Pilati ba zɔn 'tutu 'ε zi. 'Duɲ- Zuufu -kunlii mu 'ε waa wlale Pilati a 'fe -gbene 'ε □la; 'kooko- -o bo 'wen, 'bhe- -o so 'woo- Zuufu mu 'ε -waa' Paki 'feti 'ε ta pε 'ε 'bhlele.

29 'Bhela- -zayile, -janmatii Pilati 'gbu 'pwela- -a ba 'fe 'ε □la, 'bhe- -e □nwa -o -lepale 'pεlii-. 'Bhe- 'ke -yoo -lɔkpa doo: «'Ka -o -la 'zi 'yee- mεε 'lεε- ta win 'ε -dela ma εε?»

30 'Bhe klele 'te, 'ke -wa zikpale Pilati ni doo: «'Ke mεε 'lεε- yaa klele bi -za 'yoo- kle mi 'le, 'waa -yaa nu nule -a -lenale 'e ni.»

31 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni doo: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhe- 'ka ge -a 'kitikanle 'bhii- 'kaa kle gɔnε- 'la gbene- 'kaa- 'toɲ mu 'ε ta.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zuufu mu 'ε -wa zikpale Pilati ni ezin- doo: «Rome mu a 'toɲ mu 'ε ta, 'bhe 'seɲ 'laa -o 'o ni 'ke -o mεε dε.»

32 'Bhe- kleɣbeya 'ε 'yi, Zesu 'yaa- nu gale gɔnε- 'la gbene- -e 'bhe 'lεεjanlawoa 'elwale -so, 'bhe 'leswa □ 'bhe- gbene- bhe. (-Amasɔyi Zuufu mu 'sinii ta za 'ε ma waa -yaa mεε dε -yriɣbele do ta, 'duɲ- Rome mu 'ε 'mu -le -yaa -za 'yoo- kle mu dε 'bhe gbene-.)

33 Pilati □wlaa 'ezin- -yaa' 'fe -gbene 'ε □la, 'kee- Zesu 'siile, 'bhe- 'kee- 'bhe 'lɔkpa doo: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu a -bhɔngbe 'le εε?»

34 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni doo: «'E 'gbu -le 'bhe -jan 'ε -dwa 'e 'kpee taa- mεε -bhεeke' mu -le 'bhe □kpa 'e 'lii 'mi ba zayi' εε?»

35 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pilati 'bhe zikpale Zesu ni doo: «'Mi -o 'ke Zuufu mi 'le εε? 'Yaa- mεε mu 'ε 'pegee 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -woo 'e 'lenaa- 'η ni, 'e -mε pε za 'gbu -la -kla εε?»

36 Zesu 'bhe 'lekwan- -a ni doo: «'An pε -bhɔngbeya 'ε -yaa -o 'drunyan 'lεε- 'bhe 'yi. 'Kee- 'kpa bi 'mi a pε -bhɔngbeya 'ε -yoo 'drunyan 'lεε- 'bhe 'yi, 'mi a pε mεε mu 'ε 'yaa- nu 'η ta gwɔdanle, 'kooko- waa so 'η 'lenale Zuufu mu 'ε ni. 'Duɲ- 'an pε -bhɔngbeya 'ε yaa -o 'trε 'lεε- 'bhe ta -gε.»

37 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -a ni doo: «'Bhe bhla 'ε ba, 'yoo- 'ke -bhɔngbe 'le εε?» Zesu 'bhe zikpa- -a ni doo: «'E 'gbu 'yela- pe 'zi bhe doo: <'η 'yoo- 'ke -bhɔngbe

'le». -Woo' 'η □yaa 'bhεε- ma, 'bhεε- 'η □nwa 'drunyan 'lεε- 'yi 'bhεε- ma, 'kooko- 'η 'srεya- klε wlan 'ε ba zayi'. 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -o 'ke wlan a pε 'le, 'bhε zan 'e 'trɔnkpa 'η 'yoo- jan 'la 'wo zii' 'bhε □la.»

³⁸ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Pilati 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «-Mεle ke wlan 'le εε?»

Zuufu mu 'ε pe 'kaa -o Zesu dε (Matie 27.15-31; Maki 15.6-20; Luki 23.13-25)

-E yanle- 'bhε -jan 'ε 'wolele, 'kee- 'pwele -yaa' 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- gele- Zuufu mu 'ε ba -yrε ta. 'Bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- mεε 'lεε- zi 'ke 'bhε klε -a dε win 'le.»

³⁹ 'Dun- 'kaa- 'sinii ta za 'ε ma, lεε 'oo lεε, 'kaa- Paki 'feti 'ε ta, 'mi ploomawo -kaso 'yi mi do ma 'ka ni, 'ka -o -a zi 'bhii- 'η 'ploo- Zuufu mu 'ε -waa' -bhlenḡbe 'ε ma εε?»

⁴⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o 'pεen gbε drεεwole 'ezin- 'ke -wa pe dɔɔ: «'On on, 'yaa 'ploole- -a ma! 'Ploo- Barabasi -la ma!» 'Bhεε- 'dun- Barabasi -yaa 'ke mεε dε mi do -la -le.

19

-O Zesu dεza -kpan -balaa' 'a ta

¹ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Pilati 'a 'pele dɔɔ -o Zesu 'kun 'bhεε- -wa zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

² -Srwase' mu 'ε -o zungble do □taan 'ke lεre mu 'le, 'bhεε- -o 'bhε -dwa Zesu 'wiinj- 'bhii- -bhlenḡbe ḡblo ma 'faa do gbεen-. 'Bhεε- 'ke -o dune- 'ten gbɔɔn do 'klale -a ta.

³ 'Bhε blaen, 'ke -woo -mabεenle 'a -din, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Zuufu mu a -bhlenḡbe, bhaa 'e bo 'e 'yrε ma! Zuufu mu a -Bhlenḡbe, bhaa 'e bo 'e 'yrε ma!» 'Bhεε- -o -yaa -a 'trɔnwii zii'.

⁴ 'Bhε blaen, Pilati 'pwe gbε drεεwoa- 'ezin- 'pεelii-, 'ke -ya pele- zamaa' 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrεkpa -gε doo, 'η nu nule 'kele- 'ka ni 'pεelii- -gε, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'naa -za 'yɔɔ 'kedo- 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke 'bhε klε -a dε win 'le.»

⁵ Zesu 'pwela- 'tε 'pεelii-; lεle zungble do -yaa -a ḡblo ma, 'bhε 'pegee -bhlenḡbe ta dune- 'ten gbɔɔn do -yaa -a ta. 'Bhεε- 'ke Pilati 'a 'pele mεε mu 'ε ni 'tε dɔɔ: «'Kaa- mεε 'ε 'yele- -gε!»

⁶ 'Dun- 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' gba 'Fε -Gbene 'ε gooba mu 'ε -o Zesu 'yele-, 'ke -o 'pεenle 'ke -wa pe dɔɔ: «-A gbaan -yrigbεεle do ta, 'bhεε- -e ga! -A gbaan -yrigbεεle do ta, 'bhεε- -e ga!» 'Bhεε- Pilati pe -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhεε- 'ka ge a gbaanle -yrigbεεle do ta, -amasrɔyi, wlan 'ε ni, 'mi 'naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke klε -a dε win 'le.»

⁷ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ε -wa zikpale Pilati ni 'ezin- dɔɔ: «'Tonj do -o 'o 'kɔɔ, 'bhε 'tonj 'ε ta, -yoo 'ke dε pε 'le, -amasrɔyi -ya -pia -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le.»

⁸ Pilati 'bhε -jan 'ε 'male-, 'ke -gblaen baan' 'klale -a -yi.

⁹ -E wla gbε drεεwole -yaa' 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- Zesu 'lrɔkpale 'ezin- dɔɔ: «'Bhi da 'naa- -a ma εε?» 'Dun- Zesu 'laa 'bhε -jan 'ε 'lεkunle -a ni.

¹⁰ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Pilati 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -o -wele' 'mi ni εε? 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'bhε 'senj -o 'η ni 'ke 'η plool 'e ma, 'bhεε- 'bhε 'senj -o 'η ni 'ezin- 'ke 'an klε 'bhεε- -woo 'e gbaan -yrigbεεle 'ε ta εε?»

¹¹ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'bhε zikpale -a ni dɔɔ: «'Bhε 'senj do 'kpɔ 'laa -yaa nu 'solε- klεle- 'e ni, 'ke yaa 'e go 'kela laanima -Waanbhaa' 'bhε □naa 'e ni 'bhε ba. 'Bhela- -zayile mεε 'la zan 'η □kwan, 'bhεε- 'ke 'bhε □nwa 'η 'lenale 'e ni, 'bhε zan a -za 'yɔɔ- 'ε gblaen 'yiya- 'ke 'bhε kan 'yaa- pε 'ε ta.»

¹² Pilati 'bhε -jan 'ε 'male 'tε, -e -yaa 'plooyrε- -glin 'zi Zesu ma. 'Dun- Zuufu mu 'ε dɔle 'pεenle- ma 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Kee 'ploola- mεε 'lεε- ma, 'yaa -o 'ke -bhlenḡbe -gbene Sezaa 'bhεḡwlen- 'le. -Amasrɔyi 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a 'gbu klε 'zi 'ke -bhlenḡbe 'le 'bhε zan 'ε klε

-bhleŋgbe -gbene Sezaa -soonnii' -la -le.»

13 Pilati 'bhe -jan 'e 'male- 'te, 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'e ni 'kaa -o ge Zesu 'le 'pɛɛlii-; 'bheɛ- 'ke 'yee- Pilati 'gbu gele- yaale yre 'la -o -yaa 'bhe sii Ebre wli 'e 'yi dɔɔ: <Gabata>. 'Bhe 'yi -le 'kitikan mi 'e 'yaakpe-.

14 'Bhe □kla Zuufu mu a Paki 'feti 'e 'lekpa yi 'e ma, -yrekpa' 'waati 'e ba. Pilati pe Zuufu mu 'e ni dɔɔ: «'Kaa- -bhleŋgbe 'e 'yele- -ge!»

15 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'pɛɛnle dɔɔ: «-Yoo 'ke de pe 'le! -Yoo 'ke de pe 'le! -A gbaan -yriɣbɛɛle 'e ta!» Pilati pe -o ni dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ 'kaa- -bhleŋgbe 'e gbaan -yriɣbɛɛle ta ɛɛ?» 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e -wa zikpa- -a ni dɔɔ: «'Waa- -bhleŋgbe 'bheɛke 'laa -o -bhleŋgbe -gbene Sezaa bla.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati Zesu 'kpale -o 'kɔɔ, 'kooko- -srwase' mu 'e ge -a gbaan -yriɣbɛɛle 'e ta. 'Bheɛ- -o Zesu □kwan, 'bheɛ- -o -ja -a gbaan yre nɔɔ- -yriɣbɛɛle 'e ta.

Zesu gbaanyre -yriɣbɛɛle do ta

(*Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Luki 23.26-43*)

17 -O -yaa nu Zesu 'gbu gbaanle -yriɣbɛɛle 'la ta, -o 'bhe 'kwe 'e -dwa -a 'gbu 'wiŋ-. 'Bheɛ- -e -gwa Zeruzalemu -wa 'e 'kpee 'bhe 'le, 'kee- gele- yre 'la -o -yaa 'bhe sii: «Mɛɛ ŋgblo bhele' yre» 'bhe □nɔɔ, -o 'bhe sii 'ezin- Ebre wli 'e 'yi dɔɔ: «Goligota»

18 -O bhole 'bhe yre 'e □nɔɔ, 'ke -srwase' mu 'e -o Zesu gbaanle -yriɣbɛɛle 'e ta. 'Bheɛ- -o mɛɛ -bheɛke' ple -gbaanna -yriɣbɛɛle ple ta -a -din 'ezin-: -a do -yaa -a gbe -yie' ta, 'bheɛ- -a -vindo' 'e 'yaa- -a gbe -koo ta, 'bheɛ- 'yee- Zesu 'gbu 'yaa- -o plen-.

19 Pilati pe -o 'sewe do yɔɔnde -yriɣbɛɛle do ta, 'bheɛ- -o 'bhe gbaan Zesu trala -yriɣbɛɛle 'e ta. -O -za 'la 'bhe yɔɔndia- 'bhe -le -ge:

«Nazarɛti Mi Zesu, Zuufu mu a Bhleŋgbe.»

20 Zuufu mu -bebe 'bhe -yriɣbɛɛle 'e ta 'sewe 'e tapia-, -amasroyi -o Zesu -gbaanna -yriɣbɛɛle 'e ta yre 'la □nɔɔ, 'bhe 'yaa- Zeruzalemu -wa 'e -din. -O 'yee- 'sewe 'e yɔɔndia- wli yaga -la -yi: Ebre wli, 'bheɛ- Latɛn wli, 'bhe 'pegee Greki wli.

21 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zuufu mu a *'sraka 'lena -kunlii mu 'e -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'Yaa yɔɔnde 'tole- 'te dɔɔ: <Zuufu mu a -bhleŋgbe>. -A yɔɔnde dɔɔ: <Mɛɛ 'leɛ- -ya -pia dɔɔ: 'Mi -le 'ke Zuufu mu a -bhleŋgbe 'e 'le.»

22 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ŋ 'kɛla 'bhe yɔɔndia- gban 'bhe -le nu bole.»

23 -Srwise' mu 'e -o yanle Zesu gbaanlele -yriɣbɛɛle 'e ta, 'ke -wa tapɛ mu 'e 'sile, 'bheɛ- 'ke -woo -yiciɛnle 'eke- ma -le yizie: -srwise' mu 'e 'kpen do -yaa -le do do. -Wa ta dune- gbɔɔn 'e □sia 'ezin-; 'Bhe dune- 'e 'srale- -yaa 'ke so -laa do -la -le 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tenle- 'traa.

24 'Woo- -srwise' mu 'e -o pe 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'laa 'yee- dune- gbɔɔn 'leɛ- 'peedeɛ, 'duŋ- -kɔɔ' 'tete do -a ta, 'bheɛ- 'ke mɛɛ la zan 'a □sia -e bo 'bheɛ- zan ni.» 'Bhe kleɣbɛya 'e gbɛɛn- bhe, -jan 'la yɔɔnde -yaa -Waanbhaa' 'sewe 'e 'yi, 'bhe 'la -leswa□, 'bhe -jan 'e 'yaa- dɔɔ:

«-Woo 'ŋ tapɛ mu 'e 'yiciɛnna 'eke- ma.

'Bheɛ- -o 'tete -dwa 'ŋ ta dune- gbɔɔn 'e ta.»

-Srwise' mu 'e -o -za 'la □kla 'bhe -le bhe.

25 Le mu 'la dulale -yaa -o Zesu -gbaanna -yriɣbɛɛle 'la ta 'bhe -din, 'mu -yaa -a nɛɛ Mari 'pegee 'bhe nɛɛnɛ- le, 'bheɛ- Klopasi 'na Mari, 'bhe 'pegee Magidala -wa la Mari.

26 Zesu 'a nɛɛ □ya, 'bheɛ- -yaa' * -klanlanɛ 'la -za -yaa so -a ni, -e 'bhe dulale □ya -a nɛɛ -din. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya pele- -a nɛɛ ni dɔɔ: «'Ŋ nɛɛ, 'e gbe -le -ge.»

27 'Bhe bla, 'ke -ya pele- yaa -klanlanɛ 'e ni dɔɔ: «'E nɛɛ -le -ge.» -A 'san 'bhe yi 'e ma, 'bhe -klanlanɛ

'ε Zesu nεε -kwan 'elrele, 'bhεε- -ya
□kpaα -yaa' 'fa -la mu 'ε ba.

Zesu gagbeyα

(*Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Luki 23.44-49*)

²⁸ 'Bhε blaαn, Zesu 'gbu 'a 'yaan-
gole 'bhii- -za 'ε 'kpen 'lesole -yaan
gban, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Yi 'mi -lro
-o 'η dε 'zi». -E 'bhε □pia win 'la ma
'kooko- -Waanbhaα' 'Sεwε 'ε 'yi jan 'ε
'lesɔ-.

²⁹ 'Bhε klele 'tε, gbɔ do dulale -yaa
'bhε yrε 'ε □nɔɔ. 'Bhε 'pale- -yaa 'ke
-drɔɔ 'tɔnle- do 'le. -Srwase' mu 'ε -o
-gblanluu' -fɔlu' 'fɔlu do □wlaα 'bhε
-drɔɔ yue 'tɔnle 'ε ba. 'Ke -o 'bhε
-gblanluu' 'ε 'yrele togɔ do yin 'lii,
'bhεε- 'ke -o 'bhε 'kpale Zesu 'lii 'ε
-din.

³⁰ Zesu 'bhε -drɔɔ yue 'tɔnle- 'ε
danle -a nre ma, 'ke -ya pele- dɔɔ:
«-Za 'kpen 'leswa□!» 'Bhε klele 'tε,
-ya ηgblo zinale, 'ke -a nii- 'ε gole-
-a -yi.

*-Srwase' mi do Zesu gbaα 'ε
□pwan -a 'sien 'yi 'ke -di 'le*

³¹ 'Bhε yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a Paki
'feti 'ε 'lekpa yi 'ε 'le. 'Bhεε- Zuufu
-kunlii mu 'ε waa -yaa zi 'bhii- mεε
mu 'la gbaanle -o -yrigbεεle mu 'ε ta,
-yitrε' yi 'ε 'bhɔ 'mu ma -yrigbεεle
mu 'ε ta. -Amasrɔyi, 'bhε 'taaleɣyi
-yitrε' yi 'ε 'yaa- -yitrε' yi -gbεnε
'le. 'Bhεla -zayile -yrekpaα' do 'la
'yaa- -a -lεε bhe, Zuufu mu a *'sraka
'lena -kunlii mu 'ε -ja 'tɛnle- Pilati
ma, 'bhεε- -o -sromabwa 'bhε ni dɔɔ
'bhε 'a 'to 'bhεε- -o ge mεε 'la zan
mu gbaanle -yaa -yrigbεεle mu 'ε ta
'mu gaan mu 'ε 'cien, 'kooko- 'mu ga
blaale, 'bhεε- -o 'mu -gbaα mu 'ε go
-yrigbεεle mu 'ε ta.

³² 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε
-o nule-, 'bhεε- -o mεε ple 'la 'pegee
Zesu -gbaanna 'eke- zi -yrigbεεle mu
'ε ta, -o 'bhε do gaan mu 'ε 'cienna-,
'bhεε- -wa ple mi 'ε 'bhε gaan mu 'ε
'cienna- 'ezin-.

³³ -O bhɔle Zesu ta, 'ke -wa yele-
'bhii- -e -gaa gban; 'bhεla- -zayile
waa gaan mu 'ε 'cienle-.

³⁴ 'Duη- -srwase' mu 'ε do Zesu
gbaα 'ε □pwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhε'
do 'le. 'Bhεε- 'ke -yi 'pegee yien
'pwele 'bhε yrε 'ε □nɔɔ blaale-.

³⁵ Mεε 'la zan -o -za mu 'lεε-
klegbeyα 'ε 'yikla zii' 'ka 'kɔɔ, -yoo
kleyrε □ya kpataakpa. 'Bhεε- -yoo
-jan 'la 'wo zii' bhe 'bhε -o 'ke
wlan 'le. -A 'gbu 'a 'yaango- 'bhii-
-yaa' 'srεya- klele 'ε 'bhε -o 'ke wlan
kpataakpa 'le. -E 'bhε -za mu 'ε
klegbeyα 'ε □pia, 'kooko- 'ka mu 'ka
kpa -yaa' 'srεya- klele 'ε 'yi 'ezin-.

³⁶ Wlan 'ε ni, bhε -za mu 'lεε- □kla,
'kooko- -Waanbhaα' a 'Sεwε 'ε 'yi
-jango' do 'lεε- 'bhε 'lesɔ-; 'bhε -jan
'ε 'yaa- dɔɔ: «*Waa nu -a bhεle' mu 'ε
do 'kpɔ 'cienle-.*

³⁷ 'Bhεε- -a pele -o -Waanbhaα' a
'Sεwε 'ε gɔn do zi 'ezin- dɔɔ: «-O
mεε 'la zan -pwan -a 'sien 'yi, -o nu
-o -yrekpaλε 'bhε zan ta.»

Zesu gbaα binyrε

(*Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Luki 23.50-56*)

³⁸ 'Bhε blaαn, Zozefu 'la 'yaa-
da Arimate -wa 'ε ta, 'bhε □nwa
-sromabɔle Pilati ni dɔɔ 'bhε 'a 'to
'bhεε- -e Zesu gbaα 'ε go -yrigbεεle
'ε ta. 'Yee- Zozefu 'duη- -yaa 'ke
Zesu a -klanlane mu 'ε do 'le gaanyi',
-amasrɔyi -e -yaa -gblaαn Zuufu
-kunlii mu 'ε 'yrε 'lεε. Pilati -dwa
'bhε □la. -Ayile 'ke 'yee- Zozefu 'nule
Zesu gbaα 'ε 'silε-, 'bhεε- 'kee- gele-
'kele-.

³⁹ 'Bhεε- Nikodemu 'la □nwa Zesu
ba 'elwale -sɔ -bi do zi, 'bhε □nwa
'ezin- 'kpale- Zozefu ba. 'Bhε □nwa
'ke 'kilo mia do bhε vu -lasiklɔɔ
-gblen 'nrale- ple -yizaale 'le 'eke- ba:
miri 'pegee aloesi.

⁴⁰ -O mεε ple Zesu gbaα 'ε □sia,
'bhεε- -o sɔgbε 'pu 'penpen mu
-yrela -a gbaα 'ε ma, 'bhε 'pegee -o
-yrɔn -gblen 'nrale- □klaα 'a ta, 'bhii-
Zuufu mu gbaα bin gɔnε- 'la gbeεn-
bhe.

⁴¹ -O Zesu -gbaanna -yrigbεεle 'ε
ta yrε 'la □nɔɔ, -yri gba do -yaa 'bhε
yrε 'ε □nɔɔ. 'Bhεε- mεε bu -gluu
drεε do -yaa 'bhε -yri gba 'ε □la,

'bhεε- -waa mεε gbaa -bhεεke' do 'kpo binle -lido' 'bhε 'yi.

⁴² 'Bhε yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lekpa yi 'la 'le bhe, 'bhεε- -o mεε bu -gluu 'la □ya, 'bhε 'yaa- Zesu gbaanle -yaa -yrigbεεle 'la ta yre 'la □nɔɔ 'bhε -din. 'Bhεε- 'yee- Zozefu 'pegee Nikodemu Zesu gbaa 'ε □bian 'bhε bu -gluu 'ε 'yi blaale-.

20

Zesu Krisi -bwela gale ba

(Matie 28.1-8; Maki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ 'Kangɔple 'ε ma zrwān 'tutu 'ε zi, yrema -yaa 'bunbun 'waati 'la ba -li, 'ke Magidala -wa la Mari 'e 'wlenle-, 'bhεε- 'kee- gele- Zesu bu 'ε ta. -O bu -gluu 'ε 'liitaan- vle -kpuŋ 'la 'le, -e 'bhε gole □ya bu -gluu 'ε 'lii.

² 'Bhε klele 'tε, 'kee- blasanle, 'kee- gele- 'tenle- Simo Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa so 'yee- Zesu 'gbu ni 'bhε mu ma, 'bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-O Mεεzan gbaa 'ε -gwa -a bu -gluu 'ε 'yi, 'bhεε- -wa -kpaayre 'la □nɔɔ 'waa 'bhε yre 'ε dɔ.»

³ 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, Simo Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'bhεεke do 'ε -o 'bhε -jan 'ε 'male-, 'ke -o 'pwele, 'bhεε- 'ke -o gele- bu -gluu 'ε ta.

⁴ -O mεε ple -yaa blasan- 'zi 'eke-zi; 'duŋ- Zesu a -klanlanε -bhεεke' do 'ε 'bhε blasaan- blaale- 'ke 'bhε kan Pieri ta. 'Bhela -zayile 'bhε □wlaa bu 'ε ta Pieri 'lεε.

⁵ -E -kulaa', 'ke -ya -yrekpale bu -gluu 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- Zesu gbaa 'ε ma sɔgbε 'pu 'penpen mu 'ε 'kpaale- 'yele- 'tre ma. 'Duŋ- 'yee- 'gbu 'laa wlale bu -gluu 'ε zi.

⁶ 'Bhε blaān 'waati sa 'kanle-, 'ke Simo Pieri 'nule; 'ke 'bhε 'wlale bu -gluu 'ε zi. 'Bhεε- 'ke 'bhε sɔgbε 'pu 'penpen mu 'ε klaale yele- 'tre ma.

⁷ 'Bhεε- -o so 'la 'yrela- Zesu ngblo ma Pieri 'bhε □ya 'ezin-; 'bhε so 'ε 'bhε 'laa -yaa sɔgbε -vin 'ε ba, 'duŋ- 'bhε gbekpale -yaa 'eke- 'yi 'edanma.

⁸ 'Bhε 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε 'la □bhwa 'elwale bu 'ε ta, 'ke 'bhε

'wlale bu -gluu 'ε zi 'tε. 'Bhε Zesu ma sɔgbε mu 'ε 'klaale- 'la □ya 'bhε □nɔɔ, 'ke 'bhε 'e 'kpale -a -yi 'bhii- -e -bwela kpataakpa gale ba.

⁹ -Amasɔyi, -jan 'la yɔɔndεle -yaa -Waanbhaa' a 'Sewe 'yi dɔɔ -a -ledulale -yaa dɔɔ Zesu nu bwele gale ba, -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'bhε -jan 'ε 'yimale -li -bi.

¹⁰ 'Bhε blaān, 'ke 'yee- Zesu a -klanlanε ple 'ε -o nule- -o -zanta' -o ba -le ma.

Zesu 'pwela- Magidala Mari ba *(Matie 28.9-10; Maki 16.9-11)*

¹¹ 'Bhεε- 'duŋ-, 'bhε 'waati 'ε ba, Mari dulale -yaa 'pεεlii- Zesu bu 'ε -din, 'bhεε- 'kee- wisi. -E -yaa wisi zii' bhla 'la ba, 'ke -ya makulale, 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'yiglinle.

¹² 'Bhε □nɔɔ bhe, 'kee- -mlεke' ple yaale yele- Zesu gbaa 'ε 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhε □nɔɔ. Dunε- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bhεε- -a do yaale -yaa Zesu ngblo 'ε 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhε □nɔɔ. 'Bhεε- -a -vindo' 'ε 'yaa- Zesu gaan mu 'ε 'kpaayre- 'ε □nɔɔ.

¹³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -mlεke' mu 'ε -o 'yee- Mari 'lrɔkpale dɔɔ: «'Ee le! -Mele -kla 'bhεε- 'yoo- wisi' zii' εε?» Mari 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «-Woo 'ŋ Zaan gbaa 'ε □sia, 'bhεε- -wa -kpaayre 'la □nɔɔ 'naa 'bhε dɔ.»

¹⁴ -E yanle 'bhε -jan 'ε 'wolele, -ya -yrekpale -a -zanta', 'kee- Zesu dulale yele-, 'duŋ- yaa 'yaangole 'bhii- Zesu -le -yaa 'kele-.

¹⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ee Le, -mele -kla 'bhεε- 'yoo- wisi' zii' εε? 'Yoo- -dela -glin 'zi εε?» 'Yee- Mari 'kpee ma -yri gbazan 'ε 'bhε -le -yaa 'kele-, 'bhela- -zayile -ya □pia -a ni dɔɔ: «'Ŋ 'yoo- Zesu gbaa 'ε 'bhεε- -glin 'zi. 'Ke 'bhi -le 'a □sia, -a pe 'ŋ ni, 'bhεε- 'ya □kpaayre 'la □nɔɔ, 'bhεε- 'ŋ ge -a 'silε-.»

¹⁶ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mari!» Mari 'e 'yrekpale -a -zanta', 'ke -ya pele- Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: «Rabuni!» ('Bhε 'yi -le dɔɔ: «'O Daan mi.»)

17 Zesu pe a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa 'yanle- 'η ma, -amasɔyi 'naa gele -li laanima 'η Dε -Waanbhaa' ba. 'Bhi 'dun- ge -a pe 'η nεεε- mu 'ε ni dɔɔ 'η ge 'zi laanima 'η Dε -Waanbhaa' 'la -yoo 'ka Dε 'le 'ezin- bhe 'bhe ba; 'bhe 'pegee 'mi 'a -Waanbhaa' 'la -yoo 'kaa- -Waanbhaa' 'le 'ezin- bhe 'bhe ba.»

18 'Bhe klele 'te, 'ke Magidala -wa la Mari gele- -a pele Zesu a -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «'Ee! 'Nj Mεεzan [ya!]' 'Bheε- Zesu -jan 'la [woa -a ni, -e 'bhe 'yigɔɔna -o ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane mu 'ε ba

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Luki 24.36-49)

19 'Bhe 'kanɔple do 'ε ma yroma 'ε zi, Zesu a -klanlane mu 'ε -woo -lekpa 'eke- ta 'fe do -la, 'bheε- -o 'bhe 'fe 'ε bhe [bwa -o ta; -amasɔyi -o -yaa -gblaan 'zi Zuufu -kunlii mu 'ε 'leε. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'nule, 'kee- dulale -o plen-, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni!»

20 -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele -o ni, 'ke -ya 'koolaalii mu 'ε 'pegee -a 'sien 'yi 'ε zɔnle- -o ni. -Ayile, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε zrukpaale 'egbenele -o Mεεzan 'yelowo bhe 'bhe -zayi'.

21 Zesu 'a 'pe gbε drεwoa- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni! 'Nj Dε 'mi 'winbwa- gɔnε- 'la gbεen- 'mi -o 'ka mu winbɔ 'zi 'ezin- 'bhe -la gbεen-»

22 -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'ke -ya -lii -ploo 'pεenle -o ta, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka Lii 'Wen 'ε 'sɔɔwo!

23 'Ke 'ka mεε 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma -yaan, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma 'yanle-; 'dun- 'ke 'ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'ka mεε 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma yan, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu 'ε -waa' -za 'yɔɔ- -sroma 'yanle- 'ezin-»

Zesu 'pegee Toma

24 'Dun-, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane mu 'ε ba 'waati 'la ba, -yaa'

-klanlane vu ta ple 'ε, -o ba mεε do 'la 'ke -o -yaa 'bhe sii Toma, 'bheε- 'ke -o 'bhe 'tokpaa- <Yonε->, 'bhe 'laa -yaa -o ba 'bhe 'waati 'ε ba.

25 'Bhela- -zayile, -klanlane -vin mu 'ε -wa [pia -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ Mεεzan 'ε [ya.» 'Dun- Toma 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'pɔnli mu 'ε blaen bhekɔɔ mu 'ε 'yele- -a 'koolaalii mu 'ε [nɔɔ, 'bheε- 'ke 'naa 'η gbεnεbhe do wlale 'bhe 'pɔnli mu 'ε blaen bhekɔɔ mu 'ε 'lii 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'naa 'η gbε 'kpale- -a 'sien 'yi -dibhe' blaen kɔɔ 'ε 'lii 'pe, 'naa nu 'η 'kpale- 'ka 'wojan- 'ε 'yi.»

26 -Gbεyi' do 'kanle- blaen, Zesu a -klanlane mu 'ε 'klale- -yaa 'eke- ba 'ezin- 'fe 'ε [la, 'bheε- 'gborobhe 'ε bole -yaa -o ta. 'Bheε- Toma -yaa -o ba 'taaleyi. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Zesu 'pwεle -a -yi, 'kee- dulale -o plen-, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'ε 'na 'ka ni!»

27 'Bhe blaen, 'ke -ya pele- Toma ni dɔɔ: «Nu 'e gbε -nεbhe' 'ε [zwan 'η 'koolaalii mu 'ε [nɔɔ -ge, 'bheε- -o -glin doo; 'bheε- 'e gbε 'kpa 'η 'sien 'yi yre 'leε- [nɔɔ ge doo. 'Yaa 'e 'kpee klele ple 'mi ma, 'dun- 'e 'kpa 'mi 'yi!»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Toma 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «'Ee! 'Mi -le 'η Zan 'pegee 'an -Waanbhaa' 'le!»

29 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'E 'mi 'yelowo, 'bhela- -yile 'yee [kpa 'mi 'yi εε? 'Dun- mεε 'la zan mu laa 'η 'yele-, 'bheε- -woo kpa 'η 'yi bhe, 'bhe zan mu a pe -yinra'!»

Zaan 'yee- -Jan 'Nrale- 'sεwε 'leε- yɔɔndia- win 'la ma

30 Zesu 'sole- maza -bebe 'bheεke mu [kla 'ezin- -yaa' -klanlane mu 'ε 'yre ma, 'dun- 'waa 'mu 'kpen 'yigɔɔnle 'yee- 'sεwε 'leε- 'yi.

31 'Dun- -o -za mu 'leε- yɔɔndia-, 'kooko- 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Krisi 'ε 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- 'yele- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le. 'Bheε- 'kooko- 'ke 'ka 'ka [kpa -a 'yi, bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa

-o 'bhe ma, 'ka 'bhe 'srɔɔwo- -a 'tɔ 'ε 'srɔyi'.

21

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanε 'sr-waple- ba

¹ 'Bhe blaani 'waati sa, 'ke Zesu 'pwele 'ezin- -yaa' -klanlanε mu 'ε ba Tiberiadi -draa 'ε bhonla. -E -pwela -o ba gɔnε- 'lεε- 'bhεε- gbεen-:

² Simɔ Piere 'pegee Toma (-o -yaa 'bhe sii -Nε Yonε-), 'bhεε- Natanaeli ('bhe 'yaa- da Kana -wa 'ε ta, Galile 'kleen 'ε 'yi) 'bhεε- Zebede gbe ple 'ε 'bhe 'pegee Zesu a -klanlanε 'bhεεke ple, -o 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba.

³ Simɔ Piere pe -o ni dɔɔ: «'N gele- kaa dεyε- nɔɔ-» 'Bhεε- Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε pe a ni dɔɔ: «'O mɔɔ nu gele 'ezin- 'ε zi.» -O -ja 'bhεε- 'yi 'tε, 'ke -o 'sanle -yitakon 'ε 'yi. 'Dun- waa kaa do 'kpɔ dεle 'bhe -bi 'ε zi.

⁴ Yrema 'kanle- -saan bhla 'la ba, 'ke Zesu 'pwele -a -yi, 'bhεε- 'keedulale -draa 'ε bhonla. 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'yaangole 'bhii- 'yele- -yaa 'kele-.

⁵ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Nε -zwanne mu, 'ka kaa [kwani εε?]» -O 'bhe zikpaa -a ni dɔɔ: «'On on, 'waa pe 'kedo- 'kpɔ 'kunle-»

⁶ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka yɔ 'ε bɔ -yitakon 'ε gbe -yie' 'yi, 'bhεε- 'ka nu kaa mu 'kunle- 'bhe [nɔɔ].» -O 'bhe bɔle 'bhe yre 'ε [nɔɔ 'tε, 'ke 'bhe kaa -bebe 'kunle, -asiikɔɔ -a gbin 'ε 'kɔɔ, waa -yaa 'sole -a -glaanle' -yi 'ε ba.

⁷ 'Bhe 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa sɔ 'yee- Zesu 'gbu ni, 'bhe pe Piere ni dɔɔ: «Mεεzan -le 'kele-!» Piere 'a 'male- 'kaa Mεεzan -le 'kele-, 'kee- yaa dune mu 'ε 'klale -a ta, -amasroyi -e -yaa kaa dε zii' bhla 'la ba, -a tafleɲ- -le -yaa. 'Bhεε- 'keebɔle- -yi 'ε ba, 'kee- gele- Zesu ba -yre ta.

⁸ Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε -nwa -yi 'ε bhonla -yitakon 'ε 'yi. 'Bhεε- -o yɔ 'ε -glaanna, -a 'pale- -yaa 'ke kaa mu 'ε 'le. -Amasroyi -o plengole

laa -yaa -draa 'ε bhonla 'ε ma metre -keme do yeke- 'yi.

⁹ -O bhɔle 'tre ma, 'ke -o 'tε do -lekunle yeke-, 'bhεε- kaa 'pegee 'bluu 'yaa- 'bhe 'tε 'ε ta.

¹⁰ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka kaa mu 'la [kwani bhe, -ka nu 'a 'ke 'le -ge.»

¹¹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Simɔ Piere 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- yɔ 'ε -glaanle' 'tre ma, -a 'pale- -yaa 'ke kaa -gbenε -gbenε mu 'le: -o -yaa kaa bhe -keme do 'ke 'kaa bhe mia ple bhe vu ta yaga (153). 'Ali- 'woo- kaa mu 'ε -o -bebeya 'ε ma, kaade yɔ 'ε yaa 'peedele.

¹² Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka nu pebhle.» 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ -a -lɔkpale dɔɔ: «-Dele 'ε 'le εε?» -Amasroyi -o 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Mεεzan -le 'kele-.

¹³ -Ayile, 'ke Zesu 'ε 'mabεenle -o -din, 'kee- 'bluu 'ε 'sile, 'kee- 'bhe 'yicienle -o ma. 'Bhεε- 'kee- 'kaa -yicienle 'ezin- -o ma.

¹⁴ -A 'san Zesu bwe gale ba, -a 'pwe gbe -gloɔn yaga mi -le -yaa 'bhe 'le bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε ba.

Zesu -o Piere 'lɔkpa zii'

¹⁵ -O yanle pebhlelele, 'ke Zesu Simɔ Piere 'lɔkpale dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni 'ke 'bhe kan 'η -za sɔ mεε mu 'lεε- ni gɔnε- 'la gbεen- 'bhe ta εε?» 'Yee- Simɔ 'bhe zikpaa Zesu ni dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'ε 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ε -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'An -bhlaa gwlen bhlonε- mu 'ε 'lebo-»

¹⁶ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'a 'lɔkpa gbe ple mi wole- 'ezin- dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni εε?» Piere -a 'lekwan -a ni 'ezin- dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'ε 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ε -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Kle 'an -bhlaa mu 'ε tagbin mi 'le.»

¹⁷ 'Bhe blaani 'ezin-, 'kee- Piere 'lɔkpa gbe yaga mi wole- dɔɔ: «Zaan gbe Simɔ, 'η -za sɔ 'ε ni εε?»

'Bhe klele 'tε, 'ke Piere 'a wleyisriwole, -amasroyi Zesu 'a 'lɔkpaa gaan yaga dɔɔ: «'N -za sɔ 'ε

ni εε?» -Ayile 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'e -za 'kpensee dɔ, 'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e -za sɔ 'η ni!» 'Bhεε- Zesu pe -a ni 'bhεε- 'yi 'tε dɔɔ: «'An -bhlaa mu 'ε -o 'lεbɔ-.

¹⁸ 'Mi pe 'e ni 'η 'sowεε ma dɔɔ 'e 'yaa- 'waati 'la ba -zwanne 'le, 'e 'yaa- dunε- kla 'e 'gbu ta, 'bhεε- 'e 'sentru dɔ 'e 'gbu 'saanla, 'bhεε- 'ke gele -yaa sɔ 'e ni yrε 'la □nɔɔ, 'e 'yaa- ge 'bhεε- □nɔɔ. 'Duη- 'kee 'krɔyawoa 'waati 'la ba, 'e nu 'e gbε 'trole- mεε -bhεεke' -la ba, 'bhε nu dunε- 'klale- 'e ta, 'bhεε- 'bhε nu 'sentru dɔle 'e 'saanla□. 'Yaa- zi 'bhii- -e ge yrε 'la □nɔɔ 'bhε nu gele 'e 'le 'bhεε- □nɔɔ.»

¹⁹ Pieri -yaa nu gale gagbeyaa 'la 'yi, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-, Zesu 'bhεε- -zɔnna -a ni -gɔɔn 'yi jan 'la bhe 'bhεε- wolele. 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'a pele Pieri ni dɔɔ: «Dɔ 'η zi!»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlane 'la -za -yaa sɔ -a ni

²⁰ Pieri 'e 'yrεkpale -a -zanta', 'kee Zesu a -klanlane 'la -za -yaa sɔ Zesu 'gbu ni 'bhε 'yele 'ke 'bhε -o zan -o zi. 'Bhε -klanlane 'ε 'bhε -le 'bhε makulaa Zesu ba -yrε ta pεbhle 'waati 'ε ba -bi do zi, 'bhεε- 'bhε -le Zesu 'lrɔkpa- dɔɔ: «Mεεzan, -de 'gbu -le nu -dawli' 'kpale- 'e gbε ta εε?»

²¹ Pieri 'bhε -klanlane 'ε 'yele- 'kee- Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhεε- mεε 'lεε- 'lεε, Mεεzan, -mε pε za -le nu klεle 'bhε ni εε?»

²² 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'bhε zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yrε ma, 'sani- 'ke 'bhε ge 'tenle- 'η 'nu 'yi 'ε ma, 'yaa- -mε pε za -le 'bhε 'yi εε? 'Bhi, 'bhi dɔ 'η zi dɔɔ!»

²³ -O 'bhεε- -jan 'ε 'wole- 'ε □zian -o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'plen- dɔɔ 'bhε -klanlane 'ε 'bhε 'laa -yaa nu gale. 'Bhεε- 'duη-, Zesu 'laa 'pele- Pieri ni dɔɔ: «Yaa nu gale». -Ya □pia -a ni dɔɔ: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yrε ma, 'sani- 'ke 'bhε ge 'tenle- 'η nu 'yi 'ε ma, 'yaa- -mε pε za -le 'bhε 'yi εε?»

²⁴ 'Bhε -klanlane do 'kpɔ 'ε 'bhε -le 'sreya- kle 'zi -za mu 'lεε- ba zayi'.

'Yele- -za mu 'lεε- yɔɔndia- 'ezin- 'Bhεε- 'o mɔɔ 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yaa' 'sreya- klεle 'ε -yoo 'ke wlan 'le.

-Jan 'leyanyrε

²⁵ Zesu -za 'bhεεke -bebe □kla. 'Kee 'kpa bi -woo 'kpen yɔɔndε do do, 'mi 'kpee ma, 'bhε 'sεwε mu 'ε -waa -yaa nu 'sɔle- 'drunyan 'lεε- 'yi.

ZESU 'WINBOWO MU 'E KLEZA 'SEWE Zesu 'Winbowo mu 'e kleza 'sewe 'e ngblo

Luki 'sewe ple mi 'la yoon dia- 'bhe -le -ge. Luki -yaa 'ke -droodroo' mi 'le, 'bhe -e -yaa ge Polu madole 'bhe a -Waanbhaa' a -Jan 'Nrable- wole 'taa mu 'e 'ke mu ta (Kleza mu 16.10). -O 'yee- 'sewe 'lee- 'siila- 'ezin- doo «Lii 'Wen 'e Kleza mu a 'sewe», -amasroyi Luki -janwoa 'yee- Lii 'Wen 'e ba zayi' 'sewe 'lee- 'yi 'ke 'bhe kan -gloon mia ple bhe vu ta. Zesu a winbowo mu 'e kleza mu 'la 'yigoonle -o 'yee- 'sewe 'lee- 'yi, -o kle 'waati 'e kan lee mia do bhe vu ta: 'kee- san 'yee- Meezan Kriisi gele ma lafle' 'yi, 'kee- nu 'tenle- Polu 'wlale- ma Romu -wa 'e ta 'bhii- kaso 'yi mi do. Zesu -yaa' winbowo mu 'e 'winbwa- -yaa' -Jan 'Nrable- 'e 'woyre- noo- 'drunyan 'yi yrekpen- □noo, 'ke -wa san Zeruzalemu. 'yee- 'sewe 'lee- -a -za -o 'egloole Zesu a winbowo mu 'e -waa' 'sewe mu 'e ba, -amasroyi, -e mee daan -za -bebe 'le: mee so klele- -Waanbhaa' a yewo mi 'le gone- 'la gbeen- oo, 'kpaleya 'e ta gwledanle oo, Lii 'Wen 'pegee -yaa' yewogbeya oo, 'bhe - Kriisi a -Jan 'Nrable- 'e 'wogbeya. -O -Waanbhaa' a -Jan 'e 'wole- zisaan- gone- 'la gbeen-, 'kee- kpa Zuufu kle mu 'e ta oo, 'kee- kpa Zuufu mu -kpooso mu ta oo, 'bhe 'pegee Zesu 'yi mu □lwa mu 'e bogbeya 'e 'eke- 'yi, Luki 'mu 'kpen 'yigoonna 'sewe 'lee- 'yi.

Luki 'yee- 'sewe 'lee- 'yicienna -le -gbene yaga: -A -le □lwa mi 'e 'yi (Kleza 1-7), Luki pe doo Zesu gele blaani lafle' 'yi, Lii 'Wen 'e -zinaa' -yaa' winbowo mu 'e ta, 'bhe -e -glooya' □naa -o ni 'ke -o -Waanbhaa' -a -Jan 'Nrable- 'e wo, 'bhe - 'ke -o 'sole- maza mu kle. 'Bhe klele 'te, 'ke Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e baan' 'klale -o ba, 'bhe - 'ke Zuufu mu -lee mu 'e -yrenkpale 'sanle 'mu ta.

-A -le ple mi 'e 'yi (Kleza 8-12), Zesu zi mu 'e □kaan 'eke- ma gone- 'la gbeen-, 'bhe - -o 'ke mu -ja Samari 'pegee Zude 'kleen mu 'e 'yi, Luki 'mu 'kpen 'yigoonna -koo' ni. Zuufu mu 'e do 'la 'yaa- -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'e ta, 'bhe 'gbu □kla Zesu a winbowo mi do 'le 'ezin-: -O -yaa 'bhe sii Solu. Zesu 'pwela- -a ba -yre zi ye- do 'yi, 'bhe - 'bhe 'pe -a ni doo -e kle 'bhe a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba.

-A 'le yaga mi 'e 'yi (Kleza 13-28), -o Solu 'tokpaa- Polu. 'yee- Polu -Waanbhaa' a -janwole 'taa -gbene yaga □kla. Zesu 'yi mu -bebe -ja -a madole 'bhe 'taa mu 'e ta: Banabasi oo, Silasi oo, Timote oo, Titi oo, Apolosi oo, Maki oo, 'bhe - Luki. 'Bhe -a -zayile, Luki -yaa kle Polu zi 'waati 'la ba, -e -yaa pe 'yee- 'sewe 'lee- 'yi doo: <O moo> (Kleza 27.1). Luki Zesu a winbowo mu 'e -waa' Zeruzalemu 'klankeba -gbene 'e (Kleza 15.1-35) 'bhe a -jan 'e □woa 'ezin-. Polu Zesu 'yi mu -ledulayre -bebe □kla -wa -gbene -gbene mu -bebe ta, 'bhe 'ke mu -le Korenti oo, Efesi oo, 'bhe - Romu -wa mu 'e 'le. -E yewoa- 'egloole -Waanbhaa' ni, 'bhe - -o -yrenkpa -a ta 'ebebele Zesu -zayi'.

'sewe 'lee- 'leyanyre 'e □noo, Luki pe doo -o Polu □kwan, 'bhe - -o -ja 'kele- 'bhii- -kaso 'yi do gbeen- Rome mu a -Bhengbe gblaani 'e ta Romu -wa 'e ta (Kleza 21.15-28.31).

-Jan 'e zisanyre

¹ 'Mi Luki, 'mi -le 'sewe 'lee- de 'zi 'bhi 'η neene- Teofili ni. Zesu -za mu 'la □kla, 'bhe 'pegee -e mee mu -daanna -za mu 'la 'le, 'η 'mu 'kpen 'yigoonna 'e ni 'an 'sewe □lwa mi 'e 'yi, 'ke 'an san -e -yaa' ye 'e zisaan- 'waati 'la ba 'bhe ma,

² 'bhe - 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' 'a □sia lafle' 'e 'yi yi 'la 'le 'bhe ma. 'Dun- 'sani- -a gele plen- lafle' 'e 'yi, -e mee 'la zan mu makwan- 'bhii- -yaa' pe winbowo mu, -e -yaa zi 'bhii- 'mu -za mu 'la do, -e 'mu -daanna 'mu 'le.

³ -A gale 'pegee -a bwele gale ba 'e blaani, -ya 'gbu -zronna 'mu ni

zɔn gbɛya -bebe 'yi 'bhii- -ya -yɛ ma kpataakpa. -Amasɔyi -e -pwɛla 'mu ba -yɛkpa' mia plɛ ɔla, 'kee- -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ma -jan 'ɛ wo 'mu ni.

ZESU A -KLANLANE MU 'E -WOO LII 'WENJ 'E 'NULE- 'E MAGBEN 'ZI

Zesu 'a 'liiwli- ɔnaa Lii 'Wenj 'e 'naza- ta

⁴ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'yɛɛ- Zesu 'pegeɛ -yaa' -kɔlanɛ mu 'ɛ 'yaa- pɛbhɛ 'zi 'ekezɪ -yɛkpa' do, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka 'plɛngɔɛ Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ma; pɛ 'la 'ke 'ɲ Dɛ 'a 'liiwli- ɔnaa 'bhɛ 'na zayi' 'ka ni bhe, 'bhɛɛ- 'ke 'mi 'bhɛɛ- baan' ɔpia 'ezin- 'ka ni; -ka 'bhɛ pɛ 'ɛ magbɛn a ɔnɔɔ ye.

⁵ -Amasɔyi Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan mɛɛ mu 'wiinjia ɔ 'ke -yi 'le, 'duɲ- -a -vinbwa -yɛkpa' 'dama 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'palɛ- 'ke Lii 'Wenj 'ɛ 'le.»

Zesu geyɛ -a Dɛ -Waanbhaa' ba laflɛ' yi

⁶ Zesu a 'winbɔwo mu 'ɛ 'klalɛ- -yaa 'eke- ba 'ezin-, 'ke -wa -lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e nu -bhɛngbe do 'kpa gbɛ drɛɛwɔɛ Izraɛli mu 'ɛ 'wiinj- 'bhɛɛ- 'waati 'ɛ ba ɛɛ?» (-O Zesu 'lɔkpaa 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi *Rɔmɛ mu -le -yaa Izraɛli mu 'ɛ 'wiinj- 'bhɛ 'waati 'ɛ ba.)

⁷ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Nj Dɛ 'woozɔ mu 'lɛɛ- klɛ 'waati mu 'la 'lɛdulaa, 'ka mu maza laa -o 'mu dɔɛ ma.

⁸ 'Duɲ- -Waanbhaa' nu 'ka 'palɛ- 'ke Lii 'Wenj 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ka mu nu -yaa' -glɔɔya' 'ɛ 'srɔɔwɔɛ. 'Ke 'bhɛ ɔkla, 'ka nu klɛɛ 'ɲ 'srɛ 'le 'ke 'ka 'mi ba janwo Zeruzalɛmu -wa 'ɛ 'pegeɛ Zude, 'bhɛɛ- Samari 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'drunyan -danj' mu 'ɛ 'kpɛn ma.»

⁹ Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wɔɛɛ, 'kee- -wɛnlɛ' laanima -yaa' -kɔlanɛ mu 'ɛ trala, 'kee- ge laflɛ' ba -yɛ ta; 'bhɛɛ- 'mu 'yɛɛ ɔyaa -a zi -a ge bhla 'ɛ zi; 'ke laflɛ' -gblɛn 'pu do 'kpale -a ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'nile 'mu -yɛ ba.

¹⁰ -O -yɛɛ -yaa -a zi -li 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ plɛ 'pwɛɛ -o ba 'bhɛ yɛ do 'ɛɔnɔɔ bhe: dɛnɛ- 'pu mu -yaa 'mu ta.

¹¹ 'Bhɛ mɛɛ plɛ 'ɛ pe -o ni 'tɛ dɔɔ: «Galile mu, -mɛɛ ɔkla 'bhɛɛ- 'ka dulalɛ -o 'ke 'ka 'ka 'yɛkpa laanima ɛɛ? 'Ka 'yɛɛ- Zesu do 'kpɔ 'la ɔya 'ka plɛɲ- -gɛ, 'bhɛɛ- -e -ja laflɛ' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe, -e nu nu gbɛ drɛɛwɔɛ 'yɛɛ- gɔnɛ- do 'kpɔ 'ɛ 'yɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.»

Zesu gele blaanta laflɛ' yi

¹² 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -yaa' winbɔwo mu 'ɛ gɔɛ- OLiwi diɲ vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiinj-, 'bhɛɛ- 'ke -o nule- Zeruzalɛmu ba -yɛ ta. 'Bhɛ gɔɔn 'ɛ 'yaa- Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ma kilo do.

¹³ -O bhɔɛ Zeruzalɛmu, 'ke -o gele- 'sangaso 'kpee 'la -o -yaa kla 'eke- ba 'tanji 'bhɛ ɔla 'bhɛɛ- ɔla. Mɛɛ 'la zan mu 'klalɛ- -yaa 'eke- ba 'mu 'tɔ -le -gɛ: Pɛri 'pegeɛ Zaan 'bhɛɛ- Zaki, Andre pegeɛ Filipu 'bhɛɛ- Toma, Batremi 'pegeɛ Matie, 'bhɛɛ- Alife gbe Zaki 'pegeɛ Simɔ 'la 'yaa- 'bhɛ a 'klɛɛn 'ɛ -vavade, 'bhɛɛ- Zaki gbe Zudi.

¹⁴ -O 'kpɛn 'kpale- -yaa do ma, 'bhɛɛ- -o bole -yaa -o seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'pegeɛ le 'ke mu 'le. Zesu nɛɛ Mari 'pegeɛ -a nɛɛnɛ- mu 'ɛ 'yaa- -o ba.

¹⁵ 'Yɛɛ- yi mu 'ɛ do 'le, -o ɔklaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -o -yaa bhɔ mɛɛ -kɛmɛ do 'ke mɛɛ mia do -din. 'Bhɛɛ- Pɛri 'e 'wɛnlɛ- -o plɛɲ- 'ke -ya peɛ- -o ni dɔɔ:

¹⁶ «-A -lɛdulalɛ -yaa 'ke *Lii 'Wenj 'ɛ -jan 'la ɔkpaa *Davidi 'lii -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ 'lɛsɔ-. -Ayile, Zuda 'yaa- nu dɔɛ Zesu 'kun mu 'ɛ 'lɛɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'yɛɛ- Davidi 'bhɛ 'lɛɛjanwoa 'elwale -sɔ.

¹⁷ Zuda -yaa -kɔɔ' mɛɛ -lɛdo 'lɛɛ- ba mɛɛ 'ɛ do 'le, 'bhɛɛ- -a dɔ -yaa -kɔɔ' 'kpɛn 'woyɛ- do 'kpɔ 'ɛ ba.

¹⁸ 'Bhɛɛ- -o yaa mɛɛ dɛ ma -gɔli' 'la gbawoa- -a ni, -e -ja gba do lɔɛ 'bhɛ -gɔli' 'ɛ 'le. 'Bhɛ blaɛn 'kee- gele- -a 'gbu duɲɛ 'bhɛ gba 'ɛ 'yi -yri diɲ 'ɛ do 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- baale' 'trɛ ma

-a bhlo ta. 'Ke -a vi 'e 'ponle, 'bhεε-
-a gbɔŋbhle mu 'e 'pwela- -a kpe ta,
'kee- gale-.

¹⁹ Zeruzalemu -wa 'e ta mu 'e 'kpen
'bhe -za 'e do. 'Bhela- -zayile -o 'yee-
gba 'e 'tokpaa- -waa' wli 'e 'yi doo:
<Akelidama>. 'Bhe 'yi -le doo: <mεε
yiεn ma gba>.

²⁰ 'Dun- -jan 'lεε- 'bhεε- yɔɔndele
-yaa -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Srokpa
'sewe 'e 'yi doo: <Bhaa yaa 'fe 'e 'la
'flenbo, 'bhεε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa
bole 'bhe 'la 'ezin- -titi.> 'Bhεε- -wa
yɔɔndia- 'ezin- 'yee- 'sewe 'e 'yi yre
do 'nɔɔ doo: <Bhaa mεε -bhεεke' do
zen -a blaanta.>

²¹⁻²² -Koo' mεε do makun', 'bhεε-
'koo 'bhe kpa -koo' ba, 'kooko- -koo'
kle Mεεzan Zesu bweza 'e gale ba
'bhe 'srε 'le. 'Dun- 'bhe zan 'e kle mεε
mu 'la -koo' 'pegee 'mu 'yaa- kanaa'
'eke- zi 'kleen 'e 'yi 'waati 'e 'kpen ba,
'bhεε do 'le; 'kee- san Mεε Wiinjfe'
Mi Zaan Mεεzan Zesu 'pegee mεε
'ke mu 'wiinjfi -yi ba 'waati 'la ba,
'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' a
'sia -koo' 'plen -ge yi 'la ma, 'bhεε-
-e -ja 'kele- lafle' 'yi 'bhe ma.»

²³ 'Bhe blaen, 'ke -o mεε ple
makunle -o ba: Zozefu 'pegee Ma-
tiasi. Zozefu -zwana' 'to 'yaa-
Baasabasi; 'bhεε- -o -yaa -a sii 'ezin-
mεε -ledoole.

²⁴ 'Bhe blaen, 'ke -o 'kpen -o
'seriwole 'eke- zi, 'ke -wa pele-
-Waanbhaa' ni doo: «Mεεzan
-Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi bhaaplen
'kpen 'kpejan- do, 'e 'woo- mεε ple
'lεε- -o 'kela 'bhe makwan- 'yaa- pe
'le, 'bhe zan 'e zrɔn 'o ni,

²⁵ 'kooko- 'bhe zan zen Zudasi
blaen yre 'e 'nɔɔ, 'bhεε- -e kle 'yaa-
'winbowo mu 'e do 'le. -Amasroyi
'yee- Zudasi -gwa -a dulayre 'e 'nɔɔ,
'bhεε- -e -ja yre 'la -gaale' -o -a ba
'bhe 'nɔɔ.»

²⁶ 'Bhe blaen, 'ke -o 'tete dole-
'bhεε- 'ke 'bhe baale' 'woo- mεε ple 'e
do ta. 'Bhe mεε 'e -yaa 'ke Matiasi -la
-le. 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'bhe 'kpale Zesu a
'winbowo mu vu ta do 'e ba, 'bhεε-
-o 'kla mεε vu ta ple 'te 'ezin-.

ZESU 'SRε □LWA MU ZERUZALEMU

2

*Lii 'Wen 'e zina- bhla 'e zi Zesu 'yi
mu 'e ta*

¹ -O -yaa Zuufu mu 'e -waa' 'feti 'la
sii Pantekoti, 'bhe yi 'e 'bhwa, 'bhεε-
Zesu a -klanlanε mu 'e 'kpen 'klale-
-yaa 'eke- ba yre do 'kpo 'nɔɔ.

² 'Bhe yre do 'e 'nɔɔ bhe, 'ke pe
-weli' do dale- blaale- lafle' 'yi, 'bhe
pe -weli' 'e 'yaa- 'bhii- fanjan- ma
-ploo -gbenε do 'kangbeyā gbεen-
'bhεε- Zesu a -klanlanε mu 'e -yaale'
-yaa 'fe 'kpee 'la 'la, 'ke 'yee- pe
-weli' -gbenε 'e 'wlale 'bhe 'nɔɔ-
'bhεε- 'kee- 'bhe 'kpen 'pale.

³ 'Bhe klele 'te, 'bhe 'waati do 'kpo
'e ba, 'ke -o -yrekpale pe nre 'ke mu
ma 'bhii- 'te nre mu gbεen-. 'Bhεε-
'ke 'mu gole- 'eke- ma, 'ke -o gele-
dulale Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'wiinj- do
do.

⁴ 'Bhe 'yi, 'ke -o 'kpen 'pale 'ke Lii
'Wen 'e 'le, 'bhεε- 'ke -o wli -bhεεke'
mu pele 'sanle; -o 'kpen do do -yaa
Lii 'Wen 'e 'sen 'wlata- wli -bhεεke'
mu 'pe 'zi.

⁵ 'Bhεε- 'dun-, Zuufu mu 'la 'yaa-
gblaen -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- 'ke
-o zenle -yaa 'kleen 'bhεεke mu 'e
'yi, 'mu 'kpen 'yaa Zeruzalemu 'bhe
'waati 'e ba.

⁶ -O 'bhe pe -weli' do 'e 'male-
'ke -o 'kpen blasanle 'bhεε- 'ke -o
gele- 'bhe yre 'e 'nɔɔ -glinle'. 'Bhe
'yi 'te, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma,
-amasroyi -o 'kpen do do -yaa Zesu
'yi mu 'e 'yaa- wli mu 'la 'pe zii' 'mu
-yima' zii' -o 'gbu 'ya wli mu 'e 'yi.

⁷ -O -liibhaa' gbε -yoo 'e 'koo- -o ma
'ke -wa pele- doo: «'E! 'Woo- mεε mu
'la bhe waa -o 'ke Galile mu 'le εε?

⁸ 'Bhεε- -e 'kla 'nale- 'bhεε- -koo'
'kpen do do -o pe wli mu 'e 'ma zii'
-koo' 'gbu 'ya wli mu 'e 'yi do do εε?

⁹ 'E pe Paritesi mu oo, Medi mu oo,
Elami mu oo, Mezopotami mu oo,
Zude mu oo, Kapadosi mu oo, Pon
mu oo, 'bhεε- Azi mu oo,

10 Frizi mu oo, Panfili mu oo, Ezipu mu 'pegee Libi gbe 'la -yoo Sireni -din 'bhe □nɔɔ mu, 'bhɛɛ- Rɔmu mu; 'mu 'ke mu -o Zuufu -kɔsɔɔ mu 'le, 'bhɛɛ- 'mu 'ke mu -wlaa Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi.

11 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -o 'ke Kreti mu 'le, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -o 'ke Arabu mu 'le. 'Dun- -e □kla 'nale-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'kpen -o -Waanbhaa' kleza -gbɛɛ mu 'ɛ 'ma zii' -kɔɔ' 'kpen do do ya wli mu 'ɛ 'yi ɛɛ?»

12 -O 'kpen 'liibhaa gbe -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -o ma, waa -yaa 'sole -jan 'bhɛɛke do 'kpɔ 'wole, 'ke yaa 'e go 'ke -wa pe 'eke- ni dɔɔ: «-Za 'lɛɛ- 'bhe 'yi -o 'nale- -a ma ɛɛ?»

13 'Dun- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'sɔnsi zii' Zesu 'yi mu 'ɛ ma 'ke -wa pe dɔɔ: «-wɛɛn -le -o dɛ 'zi!»

Simɔ Pieri -o -za 'la □kla 'bhe 'yipe zii'

14 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pieri 'pegee Zesu a *winbɔwo mu -vin vu ta do 'ɛ -woo -wɛnle', 'bhɛɛ- 'ke 'yee- Pieri 'a 'weli- 'ɛ 'lawɛnle, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- zamaa' 'ɛ ni dɔɔ: «'Ka mu Zuufu mu, 'bhɛɛ- 'ka mu 'la 'kpen -o -zɔn Zeruzalɛmu -gɛ, -ka 'ka 'trɔnbado 'ɛ ni 'elrele doo, 'bhɛɛ- -ka 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'yima.

15 'Ka mu 'kpee ma -wɛɛn -le mɛɛ mu 'lɛɛ- dɛ 'zi ɛɛ? 'Dun- -wɛɛn do 'kpɔ 'laa -o dɛ 'zi, -amasɔyi -wɛɛn dɛ bhla laa 'ke zrwanzi 'waati 'lɛɛ- ba 'ɛ 'le.

16 'Dun- -Waanbhaa' -jan 'la □kpa -a -lɛla' janwo mi Zoeli 'lii 'elwaleta -sɔ 'bhe -la -lɛsɔ' zii' -zɔn -gɛ, -ya □pia dɔɔ:

17 <-Ka 'ka 'yɛkpa, 'ke 'drunyan 'lɛyan yi mu 'ɛ □bhwa 'e -din 'waati 'la ba, 'ɛ nu -za mu 'lɛɛ- 'mu -la klele: 'ɛ nu 'ɛ Lii 'Wen 'ɛ zinalɛ bhaapɛn mu 'ɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- 'ka gbe mu 'pegee 'ka 'lu mu 'ɛ nu 'ɛ 'lɛla□ janwolɛ, 'bhɛɛ- 'kaa- -zwannɛ mu 'pegee 'kaa- -gblanɛ mu nu -za mu yeɛ -yɛ zi yeɛ 'yi; 'bhɛɛ- gbinj mu nu 'klalɛ- 'kaa- 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'yɛ ba.

18 Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ɛ nu 'ɛ Lii 'Wen 'ɛ zinalɛ 'an yewonɛ 'gwlaan- mu 'pegee 'an yewo le mu 'ɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- -o nu 'ɛ 'lɛla□ janwolɛ.

19 'Nj nu 'kpeeleni maza mu zɔnle laanima lafle' 'yi, 'bhɛɛ- 'ɛ nu 'sole- maza mu zɔnle 'trɛ ta -gɛ:

yien 'bhɛɛ- 'tɛ 'pegee 'tɛgblɛn- nu klele.

20 -Gbɔ nu 'kpale- -yɛtɛbhe 'ɛ 'yɛ ta, 'bhɛɛ- laanima mɛɛ 'ɛ nu 'tranle- 'bhii yien gbɛɛn-. 'Bhe 'kpen bla, 'bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' a yi 'ɛ nu bhɔle 'tɛ, 'bhe yi 'ɛ nu klele 'ke yi -gbɛɛ do 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya yi 'le.

21 'Bhe 'yi 'ɛ 'tɛ, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ -si- ɛla, 'bhe zan nu gɔle -za 'yi. -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zoeli -jan 'la □woa 'bhe -le bhe.»

22 Pieri -ja -yaa' -jan 'ɛ 'wole- zi 'ke -ya pele 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado 'ɛ ni doo, 'ɛ nɛɛnɛ- Izraeli mu: Zesu 'la 'yaa- da Nazareti -wa 'ɛ ta, -Waanbhaa' 'gbu 'a -zɔnna 'ka ni 'bhii- 'yee- 'gbu -le 'a 'winbwa-; -amasɔyi 'yee- -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu, 'bhɛɛ- -tɔomasie mu □kla -a gbe zi -e -yaa -kɔɔ' 'plɛn- -gɛ 'waati 'la ba; 'bhii- 'ka 'gbu 'bhe -za mu 'ɛ 'yaango- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

23 'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'lɛnle 'ɛ 'ka ni 'ɛ 'bhe -daa -Waanbhaa' -la ba, 'bhii- -ya 'lɛdulaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'elwale -sɔ. 'Ka mu -le 'a □kla 'bhɛɛ- mɛɛ -yɔɔ' mu 'a □dia 'ke -wa gbaan -yɛgbɛɛle ta.

24 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -ya -gwa ga a -yɛn mu 'yi. -Amasɔyi yaa -yaa sɔ dɔle- ga 'kpee 'ke 'bhe 'bhe gbɛblɔɔ -a ta.

25 Wlan 'ɛ ni, -bhɛngbe Davidi 'gbu 'yee- Zesu 'gbu ba -janwoa 'el- waleta -sɔ dɔɔ:

<'Nj Mɛɛzan ye 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ɛ 'lɛɛ. -Yoo 'ɛ -din 'tɔbhɔ- ma

- yaayre 'e □nɔɔ, 'kooko- 'naa -gbiaan'.
- 26 'Bhɛla- -yile, 'η zrukpaale -o, 'bhɛɛ- 'η -janwo' zii' 'η zrukpaale -gbɛnɛ 'le. 'Nj gale blaana, 'η 'yri nu bole -a ta 'bhii- 'η 'fle 'e nu bole yilabla 'yi.
- 27 -Amasɔyi 'bhi Mɛɛzan -Waanbhaa' laa nu 'η lii 'e 'tolɛ- gbaa mu a -wa 'e ta 'sekeseke, 'bhe 'pegee 'yaa nu -a 'tolɛ- 'bhɛɛ- 'yaa- pɛ mɛɛ 'wen 'e gbaa 'e bɔn.
- 28 Bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'e 'bhe a zi -zɔnna 'η ni, 'bhɛɛ- 'e bolela -yoo 'η -din 'bhe nu 'η zrukpaale 'egbɛnɛle.»
- 29 Pieri pe 'ezin- dɔɔ: «'Nj nɛnɛ- mu, 'kaa- 'to 'ke 'η -jan sa wo 'ka ni kpataakpa -kɔɔ' -gbɔɔ Davidi ba za 'yi dɔɔ: -e □kla 'ke siele', -wa □bian, 'bhɛɛ- -a bu 'e -yoo -kɔɔ' ba -gɛ -zɔn -li.
- 30 -E -yaa -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'la 'le bhe, 'bhɛɛ- -ya 'yaango- lawoa 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'sienwoa□ -a ni kpataakpa dɔɔ 'bhe nu 'yee- Davidi 'gbu 'srɛ mu 'e do klele 'ke -bhɛngbe 'le -a blaana.
- 31 -Za 'la 'yaa- nu bhɔle, 'yee- Davidi 'gbu 'bhe □ya 'elwale gban -sɔ, -ayile -e Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi bweza 'e gale ba 'bhe ba janwoa- dɔɔ: <Waa -a 'tolɛ- gbaa mu a -wa 'e ta, 'bhɛɛ- -a gbaa 'e yaa nu bɔnle.>
- 32 -Waanbhaa' 'bhe Zesu 'la -bwela gale ba, 'η 'yoo- 'bhe -laa' -janwo' zii' 'ka ni, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu -o -a 'srɛ 'le.
- 33 -E -ja laanima, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'ledwa- -a ma 'egbɛnɛle 'ke 'bhe 'a kle -bhɛngbe 'le 'bhe -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e □nɔɔ. 'Bhɛɛ- -e Lii 'Wen 'e 'srɔɔwoa- -a Dɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhii- 'bhe 'bhe 'liiwli- □naa -a naza ta gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- bhe. 'Bhɛɛ- 'yee- Zesu 'gbu 'bhe Lii 'Wen -zinaa' 'e 'o mɔɔ ta, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- -gɛ bhe, 'bhɛɛ- 'kaa- ma 'zi gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- 'ezin- -zɔn.
- 34 -Amasɔyi, Davidi 'gbu 'laa 'wlenle- 'bhɛɛ- -e ge lafle' 'yi 'bhii- Zesu gbɛnɛ-, 'bhɛɛ- 'duɔ-, 'yee- 'gbu Zesu ba janwoa- dɔɔ: <Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a □pia 'mi a pɛ Mɛɛzan 'e ni dɔɔ: Yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e □nɔɔ, 35 'sani- 'ke 'η yan 'e 'sɔɔnnii mu 'e klelele 'e gaan □la pɛ mu 'le.> 36 «'Bhɛla- -yile, 'ka mu 'kpen 'η nɛnɛ- Izraeli mu, -kaa 'yaango- kpataakpa 'bhii- 'ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbɛɛle 'e ta, -Waanbhaa' 'yela- □kla 'ke Mɛɛzan 'pegee Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'le bhe!» 37 Mɛɛ mu 'e 'bhe -jan mu 'e 'male-, 'ke -o zrubatɛdɔle (-amasɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii- -o -za 'yɔɔ- □kla -Waanbhaa' ni); 'bhɛla- -yile, 'ke -o Pieri 'pegee Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'e 'lrɔkpale dɔɔ: «'O nɛnɛ- mu, 'o sɔ -mɛ pɛ za 'gbu -la klele- ɛɛ?» 38 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'ploo- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'e ma, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- -kaa kle 'ke -o 'ka 'kpen do do wiɔfɛ -yi ba Zesu 'tɔ 'e 'yi; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'e 'sroma- yan. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaa' nu Lii 'Wen 'e 'nale- 'ka ni 'tɛ. 39 -Amasɔyi 'kee- kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa 'ka 'nɛ mu 'pegee yre gbɔɔn nɔɔ- 'kleɛn 'yi mu 'e 'kpen ta oo, 'bhe 'pegee- Mɛɛzan -Waanbhaa' nu mɛɛ 'la zan mu 'siile- 'mu ta, 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa Lii 'Wen 'e 'naza- ta 'ka 'kpen ni.» 40 Pieri -jan 'bhɛɛke -bebe □woa -o ni 'ezin- 'ke -ya 'kpankpanyan -o ma, 'bhe 'pegee 'kee- zruwla -o 'kpee dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke Mɛɛzan Zesu 'ka go -za 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'ka 'plɛngɔ- 'woo- -zɔn mɛɛ -yɔɔ' mu 'lɛɛ- ma!» 41 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o -bebe dɔle- Pieri 'wojan- mu 'e □la, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'wiɔfɛle -yi ba Zesu 'tɔ 'yi. 'Bhe -yrekpa' do 'e 'le, mɛɛ 'waa yaga □kpaa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ba.

Zesu 'yi mu □lwa mu 'e 'taa- wogbeya

42 'Kee- san 'bhe yi 'e ma, 'woo-
mεε mu 'e bole -yaa Zesu a winbowo
mu 'e 'yaa- -o daan 'zi -za mu 'la 'le
'mu 'klosikunle ma, 'bheε- -o 'kpale-
-yaa do ma 'bhii- nεεnε- ma do mu.
'Ezin- -o -yaa bo Mεεzan -Waanbhaa'
a pe 'e 'bhlele- ma 'eke- zi, 'ke -woo
'seriwo 'eke- zi.

43 -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'e
'yaa- -o 'kpen 'yi, -amasrɔyi 'yee-
-Waanbhaa' -yaa 'kpeeleni maza
-bebe 'pegee 'sole- maza mu kle 'zi
Zesu a 'winbowo mu 'e gbe zi.

44 Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'kpale- -yaa
do ma, 'bheε- -o -yaa -o 'koope- mu
'e 'kpen kpa 'eke- ta.

45 -O -yaa -waa' gba mu 'pegee -o
'koope- mu 'e gon, 'bheε- -o -yaa 'mu
ma -goli' mu 'e 'yicien- 'eke- ma. -O
'kpen do do maza -yaa -goli' yeke- 'la
ma, -o -yaa 'bhe 'yicien- -o ma 'bheε-
wlata zi 'lii.

46 Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba
-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'e □la,
'bheε- -o -yaa pe 'e bhle 'eke- zi -waa'
'fe mu 'e □la. 'Bheε- -o -yaa pebhle
'eke- ba -o zrukpa' ta, 'bhe 'pegee
-o 'kpee 'lrele- 'le.

47 -O -yaa -Waanbhaa' 'tobho-,
'bheε- -o -za -yaa so -waa' 'si mu 'e
'kpen ni. 'Bhe ya 'e 'yi, yi 'oo yi,
Mεεzan -Waanbhaa' -yaa mεε 'la zan
mu go -za 'yi, 'mu 'yaa- 'kpa zii' Zesu
'yi mu -lεdo' 'e ba -o baan' 'le.

3

Pieri -flugba do -bheela

1 -Yrekpaa' do, -yretεbhe bhlo bii
'waati 'e 'la 'yaa- 'seriwo 'waati 'e
'le, Pieri 'pegee Zaan 'yaa- ge 'zi -o
'seriwo yre nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fe
-Gbεnε 'e □la.

2 Mεε do yaale -yaa -Waanbhaa'
Gba 'Fe -Gbεnε 'e 'lii 'la -o -yaa 'bhe
sii: «'Fe 'lii 'lrele-» 'bhe -din. 'Yee-
mεε 'e 'yaa- 'ke -flugba 'le -a 'san -a
ya yi 'e ma. Yi 'oo yi, -o -yaa nu
'kele- 'bheε- -wa yalaa' 'bhe 'fe 'lii 'e
-din, 'kooko- -e -goli' 'yrewo- mεε 'la
zan mu 'yaa- nu -Waanbhaa' Gba 'Fe
-Gbεnε 'e □la 'mu ma.

3 'Bhe 'yi 'te, -a -yrekpale Pieri
'pegee Zaan ma 'ke 'mu -o zan wlale
'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'e
□la, 'kee- pe -yrewole 'mu ma.

4 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'pegee
Zaan 'mu 'e -yrekpale -a ta frii, 'bheε-
'ke Pieri 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O -glin
doo!»

5 -Ayile, 'ke -ya -yrekpale 'mu ta
frii, -a 'kpee ma 'mu 'yaa- nu pe do
-la nale -a ni.

6 'Dun- Pieri pe -a ni dɔɔ: «-Goli'
do 'kpo 'laa -o 'η 'kɔɔ, 'bheε- 'dun-,
pe 'la 'bhe -o 'η 'kɔɔ, 'η 'bheε- 'nale-
'e ni, 'bhela- -yile 'mi pe 'e ni Zesu
Krisi la da Nazareti 'bhe 'to 'e 'yi dɔɔ
'e 'wlen- 'bheε- 'taawo!»

7 'Bheε- 'ke Pieri 'a 'kunle -a
gbe -yie' 'e ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'a
'lawlenle. 'Bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ
bhe, 'ke -a gaanlaa- mu 'e 'pegee -a
gaanbhlo mu 'e dɔle- 'egloole;

8 'bheε- 'ke -ya -wlenle' □kwan,
'kee- 'taawole 'sanle. -Ayile, 'kee-
gele- Zesu a 'winbowo mu ple 'e
zi -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'e
□la, 'kee- ge 'taawolele, 'bhe 'pegee
'kee- pinaa', 'bheε- 'kee- -Waanbhaa'
'tobho.

9 Mεε mu 'e 'kpen 'a □ya 'ke -yoo
'taawo zii', 'bheε- 'kee- -Waanbhaa'
'tobho-.

10 'Dun- -wa yele 'bhii- 'yela- yaale
-yaa -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεnε 'lii
'la -o -yaa 'bhe sii: <'Fe 'lii 'lrele->
'bhe -din, 'ke -ya -yrewo' mεε mu ma,
'bheε- -za yeke- 'la □kla -a ni 'bhe -o
'kpen 'liibhaala, 'bheε- waa -yaa so
'bhe 'yipele.

Pieri -o -flugba 'e 'bheza- 'e 'yipe zii'

11 'Yee- -flugba 'e -bheele' blaana,
yaa -yaa go Pieri 'pegee Zaan zi;
'bhela- -yile, 'ke mεε mu 'e 'kpen
'kpeelenile. 'Bheε- 'ke -o 'kpen
blasanle 'ke -o gele- 'klale- Pieri
'pegee Zaan zi -Waanbhaa' Gba 'Fe
-Gbεnε 'e -gben 'e 'yi yre 'la -o
-yaa 'bhe sii: «-Bhlengbe Salomo a
'wlanla» 'bhe □nɔɔ.

12 Pieri -zamaa' 'e 'yele-, 'ke -ya
pele- -o ni dɔɔ: «'N nεεnε- Izraeli
mu, -mele □kla 'bheε- 'yee- -flugba

'lɛɛ- 'bheez- 'ɛ -yoo 'ka 'kpeeleni zii' ɛɛ? -Mela ma -le 'bhɛɛ- 'ka -o 'o -glin 'zi 'bhii- 'o mɔɔ 'gbu -le 'a 'bheela- 'waa- -gloɔya' 'ɛ 'le? 'Bhɛɛ- 'ka 'kpee ma 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'taawoa □ 'waa- -Waanbhaa' a -lɛɛgblaanya 'bhɛɛ- ma -lɛɛ?

13 *Abraamu, Izaki 'bhɛɛ- Zakɔbu a -Waanbhaa', 'yee- -kɔɔ' -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ, 'bhɛ -le 'tɔbhɔleya -naa 'bhɛ a yewonɛ Zesu ni. 'Ka mu 'gbu 'bhɛ □ naa -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -wa dɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'ka -banɔgwa -a -yi 'bhii- 'kaa- -bhlenɔgbe 'le Pilati 'yɛ □ la. 'Bhɛ 'gbu 'yaa- zi 'bhii- 'bhɛ 'ploɔ -a ma, -amasɔyi 'bhɛ 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yɛɛ- -a zi.

14 'Ka 'ka -banɔgwa 'yee- mɛɛ 'wen 'pegee 'yee- mɛɛ -lɛdɔɔle 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -sromabwa Pilati ni dɔɔ 'bhɛ 'li mɛɛ dɛ mi do ma, 'bhɛɛ- -e 'ploɔ- 'bhɛ ma 'ka ni.

15 'Bhɛ klegbeyaya 'ɛ 'yi, 'kaa □ kla 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan bole -yɛ ma -si na bhaaplen mu ni -o 'bhɛɛ- □ dia. 'Duɔ- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu -o 'ke -a 'srɛ 'le.

16 'Woo 'kpalawoa 'yee- Zesu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -gloɔya' 'la -yoo -a 'tɔ 'ɛ 'yi, 'bhɛ -la 'srɔyi 'bhɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- □ swa -a -wlenle', 'bhɛɛ- -e -dulaa' -a gaan ta. 'Ka 'kpen 'yɛ -o 'yela- ma -gɛ, 'bhɛɛ- 'kaa dɔ. 'Kpaleya -la ma Zesu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'bheela- 'bhii- 'ka 'yɛ -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -gɛ.»

17 «'Bhɛɛ- 'ɲ nɛɛnɛ- mu, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -zadɔkleya -la ma 'bhɛɛ- 'ka mu 'pegee 'kaa- -kunlii mu 'ɛ 'ka 'bhɛ -za 'yɔɔ- 'ɛ □ kla 'yee- Zesu 'ɛ ni.

18 -Waanbhaa' 'duɔ- -jan 'la □ kpa- -a -lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpen 'lii 'elwale -sɔ 'bhɛ 'lɛswa □. -Ya □ pia dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi nu -yɛnɔhɛle mɛɛ mu 'kɔɔ-.

19 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -ka 'ka dɔgbeyaya 'ɛ maniina, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e 'kaa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma yan, 'bhɛɛ- -yoo talii.

20 'Ke 'ka 'bhɛ □ kla, Mɛɛzan nu 'ka 'yitrɛ 'waati 'nale- 'ka ni, 'bhɛɛ-

-e Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'la makwan- 'elwale -sɔ, -e nu 'bhɛ 'winbɔɛ 'ka ta: 'bhɛ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'tɔ 'ɛ 'bhɛ -le Zesu.

21 'Duɔ- 'sani- 'bhɛ yi 'ɛ 'bhɔle- plen-, Zesu nu bolɛ lafle' 'yi -sɔ 'ke pɛ mu 'ɛ 'kpen mabɔɔ 'bhɛɛ- -o kle 'edɛɛle; 'bhii- -ya □ kpa- -ya -lɛla' janwo mu 'la makwan- 'elwaleta 'egbɔɔn gbɔɔnle' -sɔ 'mu 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

22 'Bhɛɛ- 'bhii- -kɔɔ' -gbɔɔ Moizi 'a □ pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: <-Kɔɔa' Mɛɛzan -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu -a -lɛla' janwo mi -bhɛɛke' do winbɔɛ 'ka ta 'bhɛ klegbeyaya do 'ɛ gbɛɛn-; 'bhɛ nu kleɛ 'ka 'gbu 'srɛ mu 'ɛ do -la -le. -Ka 'ka 'trɔnkpa -a wojan mu 'ɛ 'kpen □ la.

23 'Duɔ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan laa 'yee- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'wojan- mu 'ɛ 'klosikunle, -o nu 'bhɛ zan 'ɛ dɛɛ, 'bhɛɛ- -wa go 'an 'si mu 'ɛ ba.>

24 'Kee- san -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Samieli ma, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ a pɛ ziten' mu 'ɛ ma, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpen do do -Waanbhaa' -lɛlajanwoa -zɔn -za mu 'ɛ ba za 'yi.

25 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □ naa -za mu 'la 'kpen 'naza- ta -a -lɛla' janwo mu 'ɛ ni, 'ka mu -le □ kla bhɛ -za mu 'ɛ 'srɔwo mu 'le. 'Bhɛɛ- -e *bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka -gbɔɔ mu 'ɛ 'plen, 'kaa- pɛ -le 'bhɛ -bhoolaya 'ɛ 'le 'ezin-; -ya □ pia Abraamu ni dɔɔ: <'N nu 'trɛ ta 'si mu 'ɛ 'kpen 'dumawolɛ 'bhi a pɛ 'srɛ mu -la -srɔyi'.>

26 'Bhɛ klegbeyaya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -yaa' yewonɛ Zesu 'la makwan-, -e 'bhɛ 'winbwa- 'ka mu -la ba 'elwale 'pɛ, 'ka 'dumawo -zayi'; 'bhɛɛ- 'kee- 'ka 'kpen do do go -za 'yi, 'bhɛɛ- -e 'ka go 'kaa- zi -yɔɔ' mu 'ɛ ta.»

4

-O -ja Pieri 'pegee Zaan 'le Zuufu mu a -klu ta

1 Pieri 'pegee Zaan -yaa -janwo' zii' -li mɛɛ mu 'ɛ ni bhla 'la ba, 'ke 'sraka 'lɛna mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa'

Gba 'Fε -Gbεnε 'ε gooba -srwase' mu 'ε -kunlii 'ε, 'bhεε- Saduse mu 'ε -o nule- wlale -o ta 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

² -Wa yelawoa 'bhii- Pieri 'pegee Zaan -yaa mεε mu 'ε daan 'zi 'ke -wa pe 'mu ni dɔɔ Zesu -bwela gale ba gɔnε- 'la gbεεn-, bhaaplenj mu 'kpen nu bwelε gale ba 'bhεε- gbεεn- 'ezin-; 'bhε -za 'ε 'bhε -o zrupliila 'egbεnele.

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'kunle 'bhεε- 'ke -woo bole- -kaso 'yi, 'ke 'bhε ge 'tenle- 'fo took- linle ma; -amasrɔyi -woo -kwan yroma -la zi.

⁴ 'Bhεε- 'duj-, mεε 'la zan mu 'yee- Pieri 'pegee Zaan 'wojan- mu 'ε □maa, 'mu 'e -kpaa Zesu 'yi, 'bhεε- Zesu 'yi mu 'ε -o baan' □kla -o ba, 'bhεε- -o -lii 'ε □bhwa mεε 'waa 'soo -din.

⁵ Too -klinle', Zuufu mu -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ε, 'bhεε- 'Tonj daan mu 'ε -o □klaa 'eke- ba Zeruzalemu -wa 'ε ta.

⁶ 'Woo- mεε mu 'la □klaa 'eke- ba, -o 'ke -le -gε: 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan Anasi, 'bhεε- Kaifu 'pegee Zaan 'bhεεke do; 'bhεε- Alεzandri 'pegee 'yee- 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε -yaa' 'fa -la mu 'ε 'kpen.

⁷ -O -ja Pieri 'pegee Zaan 'siile- -kaso 'ε 'yi, 'bhεε- -o -nwa 'mu dulale -o -yrε □la; 'bhεε- -o 'mu 'lɔkpaadɔɔ: «-De 'gbu -le 'bhε 'senj 'ε □naa 'ka ni, 'bhε 'pegee -de 'gbu -la 'tɔ 'yi 'bhεε- 'ka 'yee- -flugba 'lεε- 'bheela- εε?»

⁸ 'Bhε klele 'tε, Pieri 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wenj 'ε 'le 'bhε 'waati 'ε ba, 'ke 'bhε 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Waa- -kunlii mu 'pegee Izraēli mu a 'gwlaan- gbilaan mu!

⁹ 'O -za 'wlan 'la □kla -flugba 'gwlaan- 'lεε- ni, 'bhεε- -e -bheela gɔnε- 'la gbεεn-; -woo' 'lɔkpa zii' -zɔn 'bhεε- ma, 'duj- 'mi -o zan 'bhε 'yipelε 'ka ni.

¹⁰ 'Ka 'kpen 'pegee Izraēli mu 'ε 'kpen, -ka dɔ klen 'ke 'kaa 'yaango

'bhii- -glɔɔya' 'la -yoo Nazareti mi Zesu Krisi 'tɔ 'ε 'yi, 'bhela- 'srɔyi 'bhεε- 'ka 'yrε -o -zɔn 'yee- mεε 'lεε- 'klenyawole dulale ma -gε. 'Ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna *-yrigbεele 'ε ta, 'bhεε- 'kaa □dia; 'bhεε- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba 'bhε -le 'yee- mεε 'lεε- 'bheela-.

¹¹ -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'bhε 'yee- Zesu ba janwoa- dɔɔ:

<'Ka mu 'fεgwle- dɔ mu 'ε, 'ka vlε 'la -blinna;

'bhε -le □kla 'ke 'fεgwle- 'ε gaan -la vlε -kpunj -gbεnε 'gbu 'ε 'le.»

¹² 'Bhεε- Pieri pe 'ezin- dɔɔ: «Bhaaplenj laa sɔ gole- -za -yi 'tɔ 'bhεεke do 'kpɔ 'srɔyi, 'ke yaa 'e go Zesu 'tɔ do 'kpɔ 'ε 'bhεε- ba. -Amasrɔyi -Waanbhaa' laa 'tɔ 'bhεεke do 'kpale- bhaaplenj 'kedo- 'kpɔ ma 'trε ta -gε, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' □kpaa 'bhε 'yi, 'bhεε- -kɔɔ' sɔ gole- -za 'yi.»

¹³ 'Woo- Zuufu mu a -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ε -wa yele 'bhii- -gbilaan 'laa -yaa Pieri 'pegee Zaan 'yi, 'mu a -janwo' bhla 'ε zi, 'ke -o -liibhaale -o ma. -Amasrɔyi -o -yaa -a 'yaandɔ- 'bhii- Pieri 'pegee Zaan yaa 'ke bhaama mεε mu -la -le, 'bhεε- 'mu 'laa -yaa 'sεwεdɔ mu 'le. -O -yaa 'mu dɔ Zesu zi mu 'te -la -le.

¹⁴ 'Duj- -o -yrε 'la 'yaa- mεε 'la zan 'bheela- 'bhε dulale ma Pieri 'pegee Zaan -din, waa -yaa sɔ -jan 'kedo- 'kpɔ 'wole 'ezin- -li.

¹⁵ -Ayile 'ke -wa pele- Pieri 'pegee Zaan ni dɔɔ- 'mu 'e go -o plenj- 'bhεε- 'mu ge 'pεlii- sa. 'Bhε mu 'pwele- blaen, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- plenj-.

¹⁶ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' nu -mε pε za -la klele 'woo- mεε plε 'lεε- ni εε? -Amasrɔyi Zeruzalemu -wa 'kpee mu 'ε 'kpen 'a 'yaango- 'bhii- 'sɔle- maza -gbεnε 'lεε- □kla 'wola- gbε zi; 'bhεε- 'duj- -kɔɔ' 'laa sɔ a pele- dɔɔ 'woo- mu kleza laa 'bhε 'le.

¹⁷ 'Duj-, 'kooko- 'ke -kɔɔ' 'laa tɔ 'ke 'yee- -flugba 'lεε- 'bheza- 'ε zen yrεkpen- □nɔɔ -kɔɔa' mεε mu 'ε

'plen, -koo' -o -lɛmazɔn, 'bhɛɛ- -koo' -gblaanaan 'kla -o -yi 'kaa waa Zesu 'to 'ɛ 'kanlɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni 'ezin- 'sekeseke.»

18 'Bhɛ blaanaan, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'mu ni doo 'mu 'laa Zesu 'to 'ɛ 'kanlɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni 'ezin- 'sekeseke, 'bhɛ 'pegee 'mu 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ daanaale 'yee- Zesu 'to 'ɛ 'yi 'ezin- -titi.

19 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'a zikpale -o ni doo: «'Ka 'gbu 'bhɛ -glin doo, -za 'lrele- -le 'bhɛ 'le -Waanbhaa' -yɛyɛi' 'ke 'o 'ka mu 'gbu zru maza klɛ, 'bhɛɛ- 'woo -banɔo' 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a pɛ zru maza klele 'yi ɛɛ?»

20 Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'o mɔɔ -za 'la □ya Zesu 'koo, 'bhɛ 'pegee 'o -jan 'la □maa -a -lii, 'waa so 'o tagale 'mu ta.»

21 'Bhɛ klele 'tɛ 'ke 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaanaan mu 'ɛ -gblaanaan 'klale Pieri 'pegee Zaan 'yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ploole 'mu ma. -Amasɔyɛi -o -yaa nu -o 'krowole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, waa -yaa 'bhɛ do. 'Bhɛɛ- -o -yaa -gblaanaan 'zi -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ, -amasɔyɛi mɔkpɛn' 'yaa -Waanbhaa' 'toɔhɔ zii' -e 'sole- maza 'la 'bhɛ □kla 'bhɛ -zayi'.

22 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -bheela Zesu a 'soleya 'ɛ ma, 'bhɛ lɛɛ -lii -yaa kan lɛɛ mia plɛ ta.

Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni

23 -O 'ploole Pieri 'pegee Zaan ma 'tɛ, 'ke 'mu gele- 'tenlɛ- Zesu a -klanlanɛ -vin mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'gwlaan- gblaanaan mu 'ɛ -jan mu 'la □woa -o ni, 'ke -o 'mu 'kpɛn 'yigooɔnle 'mu ni.

24 'Bhɛ klele 'tɛ, 'woo- Zesu 'yi mu 'ɛ 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kpɛn -o 'seriwole 'sanle -Waanbhaa' ni -o zru do 'le 'ke -wa pe doo: «Mɛɛzan -Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi lafle' 'pegee 'trɛ, 'bhɛɛ- wɛyɛi- 'pegee 'bhɛ ba pɛ mu 'kpɛn □kla,

25 'Bhi -le □kaan Lii 'Wɛn 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'e -jan □kpaa 'o -gboɔ Davidi, 'yaa- yewonɛ 'ɛ 'lii doo:

«-Mele □kla 'bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ -woo gbu magbaandɛ ma jan mu wo zii' ɛɛ?»

'Bhɛɛ- -mele □kla 'bhɛɛ- -o 'kpeejan- mu 'ɛ -woo 'eyoole -gee' ɛɛ?»

26 'Trɛ ta -bhɛngbe mu 'ɛ 'kpɛn 'wlɛnna-,

'bhɛɛ- 'trɛ ta -kunlii mu 'ɛ 'kpɛn -o zibwa- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pegee -e 'yee- 'la makwan- 'ke 'bhɛ -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'le bhe 'bhɛ ma ɛɛ?»

27 'Bhɛɛ- -wa □pia 'ezin- doo: «-Amasɔyɛi wlan 'gbu 'ɛ ni, -bhɛngbe Erɔdi 'pegee -janmatii Pɔnsi Pilati, 'bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ, 'bhɛ 'pegee Izraɛli mu 'ɛ -o 'kpɛn 'a □kpaa do ma -wa 'lɛɛ- ta -gɛ; 'bhɛɛ- -woo zibwa- Zesu ma, 'yaa- yewonɛ 'wɛn Zesu 'la 'ya makwan- 'bhii Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'le bhe.

28 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yaa- -glooya' 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'e 'gbu -za yɛkɛ- 'la 'lɛdulaa gban 'e 'gbu zru ma 'elwale -so, -o 'bhɛɛ- -za 'ɛ □kla.

29 'Bhɛɛ- -zɔn, Mɛɛzan -Waanbhaa', -woo' -gblaanaan 'la 'kla zii' 'o 'yi bhe, 'bhɛ -glin doo; 'bhɛla- -yile -a kle 'bhɛɛ- 'yaa- yewonɛ mu 'ɛ -o 'yaa- -jan 'ɛ 'wo 'ke -gblaanaan 'laa kle -o -yi.

30 'Yaa- -glooya' 'ɛ tazɔn, 'kooko- mɛɛ mu so -bheele', 'bhɛɛ- 'ke 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu 'ɛ 'kpɛn -gloɔn so klele- 'yaa- yewonɛ 'wɛn Zesu 'to 'ɛ 'yi.»

31 Zesu 'yi mu 'ɛ 'yanle- 'bhɛ 'seri 'ɛ klelele, -o □klaa 'eke- ba yɛ 'la □noo, 'ke 'bhɛ yɛ 'ɛ 'trɛ 'ɛ bɛɛnle-. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Lii 'Wɛn 'ɛ zinale -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpɛn 'pale 'ke 'bhɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- -saan -o zru ba -doo 'le.

Zesu 'yi mu 'ɛ -woo -o 'koope- mu 'ɛ 'yiciɛn zii' 'eke- ma

32 Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpɛn -bɛngole -yaa -za do ma, 'bhɛɛ- -o zru -yaa do, 'bhɛ 'pegee- -o 'kpeejan- -yaa do. -O do 'kpɔ 'laa -yaa 'bhɛ 'koope- mu 'ɛ kun 'bhii- 'bhɛ do -kplɛn -a pɛ 'le. 'Duɔn- -o -yaa -o 'koope- mu 'ɛ 'yiciɛn- 'eke- ma do do.

33 Zesu a *winboɔwo mu 'ɛ -yaa Mɛɛzan Zesu bweza gale ba 'ɛ 'bhɛ

-jan 'ε 'wo zii' -gloo'ya' -gbene 'le -o -yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' a 'duma -gbene □yaa -o 'kpen ta.

³⁴ -O do 'kpɔ gbε laa -yaa kanaa' -o maza -yaa dɔ pε yεke- 'la ma 'bhe ba. -Amasɔyi, gba 'pegee 'fε mu -yaa -o 'ke mu 'la 'kɔɔ, 'bhe mu -yaa 'mu gɔn 'bhεε- -o -yaa nu 'mu ma -goli' 'ε 'le.

³⁵ 'Bhεε- -o -yaa 'bhe -goli' 'ε kpa Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ. 'Bhεε- 'mu □yaa 'bhe -goli' 'ε 'yicien- o 'kpen ma do do, 'ke 'bhe -bεngɔ' -o maza -yaa -goli' yεke- 'la ma, 'bhe 'le.

³⁶ 'Bhe 'yi, -o -yaa -o plen- mεε do sii Zozεfu, 'bhe 'yaa- 'ke Levi 'srε mu 'ε do 'le; 'bhεε- 'bhe 'yaa- da Sipru. Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -o 'bhe mεε 'ε 'tɔkpaa- Banabasi, ('bhe 'yi -le dɔɔ: mεε 'la zan zruwla mεε 'kpee).

³⁷ Banabasi 'bhe a gba 'ε gɔnle-, 'kee- gele- 'bhe ma -goli' 'ε 'kpale- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ.

5

Ananiası 'pegee -a na Safira kleza

¹ -O -yaa mεε do sii Ananiası, 'bhεε- -o -yaa -a na sii Safira. -O -waa pε gba do -gwan.

² 'Duŋ- 'yee- 'pegee -a na Safira -bεngwa do ma, 'bhεε- -o -waa' gba 'ε ma -goli' 'ε 'leɔ- magaanna. 'Bhe blaana, 'ke 'yee- Ananiası gele- 'bhe -goli' 'ε 'le -vindo' 'ε 'nale- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ni.

³ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'lɔkpale dɔɔ: «Ananiası, -mεle □kla 'bhεε- 'ya □twa 'ke -Setran' 'ε zru 'ε pa 'ke 'kpeejan- -yɔɔ' 'te 'le, 'bhεε- 'e 'yaa- gba 'ε ma -goli' 'ε 'leɔ- -gaanna, 'bhεε- 'e □nwa bhla pele Lii 'Wen 'ε ni 'bhe gbεen- -gee' bhe εε?

⁴ 'Yaa 'yaa- gba 'ε gɔnle -li 'waati 'la ba, 'yaa- pε -le -yaa 'kele-, 'bhεε- 'ya gɔnlawoa 'yaa- pε -le -yaa 'ke -a ma goli' 'ε 'le 'ezin-. -Mεle -kla 'bhεε- 'e 'bhe -za 'yɔɔ- -gloɔn 'lεε- □kpaa 'e 'kpee εε? 'Duŋ- -a 'yaango- 'bhii- 'yaa bhla pele bhaaplen mu ni, 'duŋ- 'ya □pia -Waanbhaa' -la ni.»

⁵ Ananiası 'bhe -jan mu 'ε 'male- 'tε, 'kee- baale', 'bhεε- 'kee- klele- 'ke 'siele. 'Bhe klele 'tε, mεε 'la zan mu

'kpen 'a gaza 'ε □maa, 'ke -gblaan -gbene do 'klale 'mu 'kpen 'yi.

⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -zwanne mu 'ke mu -wlenle', 'bhεε- 'ke 'mu sɔ 'kpale 'yee- Ananiası gbaa 'ε ma, 'bhεε- 'ke 'mu gele- -a binle.

⁷ 'Bhe blaana 'lεε yaga 'kanle-, 'ke -a na Safira 'nule- wlale Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ta 'bhe 'fε 'ε □la; 'duŋ- -za 'la 'bhe □kla -a -nɔɔ ni yaa -yaa 'bhe dɔ.

⁸ -Ayile, 'ke Pieri 'a 'lɔkpale dɔɔ: «Safira, wlan 'gbu 'ε a ni, 'ka 'kaa- gba 'ε -gwan -goli' 'lii yεke- 'lεε- 'bhεε- 'le εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- Pieri ni dɔɔ: «-Aani', 'wa -gwan 'bhe -goli' 'lii yεke- 'la bhe 'bhεε- 'le.»

⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ka mεε ple 'a □kpaa do ma dɔɔ 'ka -o Mεεzan Lii 'Wen 'ε 'yidanle εε? 'E 'yrekpa laale dɔɔ, mεε 'la zan mu -ja 'ε □nɔɔ 'ε binle 'wo -la dulale -o 'fε 'ε 'lii bhe. -O nu gele 'bhi 'le 'ezin-.»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tε, 'kee- baale' 'bhe 'yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe Pieri gaan ma, 'bhεε- 'kee- klele- 'ke siele'. 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -zwanne mu 'ε -o wlale- 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -wa gbaa 'ε 'yele; 'bhεε- 'ke -o gele- -a binle -a -nɔɔ -din.

¹¹ Zesu 'yi mu -leɔo' 'ε 'kpen 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen 'bhe -za mu 'ε kleza -maa, -gblaan -gbene □klaa 'mu 'kpen 'yi.

Zesu a winbɔwo mu 'ε -woo 'sole- maza -bebe kle 'zi

¹² Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -yaa 'sole maza -bebe 'pegee 'kpeeleni maza mu kle 'zi -waa' 'si mu 'ε 'plen. Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la yre 'la -o -yaa 'bhe sii: <-Bhlenge Salomɔ a 'wlanla' 'ε 'bhεε- □la.

¹³ Yaa -yaa dɔ mεε -bhεεke' 'kpee 'ke 'bhe kpa -o ba, 'duŋ- mεε mu 'ε 'kpen 'yaa- -o 'tɔ wlan pe 'zi 'ke -o -gasikpa -o -lεε.

¹⁴ Yi 'oo yi, 'gwlaan- -bebe 'pegee le -bebe mu 'la 'yaa- -o 'kpa Mεεzan 'yi, 'mu 'yaa- kle 'zi Zesu 'yi mu 'ε baan' 'le.

15 -Asiikoo mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- nu 'zi -waa' gade mu 'ɛ 'le -gbleba mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -yaa 'mu kpa -saa mu 'pegee yilape mu 'ɛ ta. 'Kooko- 'ke Pieri 'kan bhla zi, 'ali- 'kee- -yaa so -a gbɛ 'kpale 'bhɛ gade mu 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'ke -a lii 'ɛ 'yaa- so 'klale 'mu 'ke ta, 'mu 'yaa so -bheele'.

16 -Zamaa' 'saa 'yaa- da 'zi 'ezin- Zeruzalemu kpe ma -wa -vin mu 'ɛ ta, 'Bhɛɛ- -o -yaa nu 'zi -waa' gade mu 'pegee lii -yoo mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu 'kpen 'le Zeruzalemu Zesu a 'winbowo mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'mu 'kpen 'yaa- -bhee 'zi.

Zuufu -kunlii mu 'ɛ -woo -yrenkpa' zii' Zesu 'winbowo mu 'ɛ ta

17 'Bhɛɛ- 'dun-, *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ɛ 'pegee -a zi mu 'la 'kpen 'yaa- 'ke *Saduse mɛɛ mu 'le, -o zranwoa- Zesu a 'winbowo mu 'ɛ ba 'mu kleza mu 'ɛ -zayi'.

18 'Bhela- -yile, 'ke -o 'mu 'kunle, 'bhɛɛ- -o 'mu 'bwa -waa' -kaso 'fɛ -gbɛɛ 'ɛ 'la.

19 'Dun- -bi 'ɛ zi, Mɛɛzan -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'ɛ do -ja -kaso 'fɛ 'ɛ 'liigole, 'bhɛɛ- 'bhɛ Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'pwela-. 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'mu ni doo:

20 «-Ka ge -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'la, 'bhɛɛ- bole -yre ma -si dɛɛ 'ɛ ba jan -o 'kela 'le, -ka 'bhɛ 'kpen 'wo mɛɛ mu 'ɛ ni.»

21 'Bhɛ 'yi 'ɛ zrwana 'tutu 'ɛ zi, -mlɛkɛ' 'ɛ -jan 'la 'bwa 'yee- Zesu a 'winbowo mu 'ɛ ni, 'ke -o 'bhɛ klele-. -Ayile 'ke -o gele- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'la, 'bhɛɛ- 'ke -o mɛɛ mu 'ɛ daanle 'sanle. 'Sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ɛ 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'ɛ 'nwa -waa' 'klankeba yre 'ɛ 'nnoo; 'bhɛɛ- -o Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ɛ 'pegee -waa' 'kitikan mu 'ɛ 'kpen 'lɛkpa- 'eke- ta. 'Bhɛɛ- 'ke -o mɛɛ mu winbole Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'siyre- noo- -kaso 'fɛ 'ɛ 'la.

22 'Dun- 'bhɛ mu bhole -kaso 'fɛ 'ɛ 'la, 'mu 'laa Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'yee- 'bhɛ 'nnoo. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke

'mu nule- 'bhɛ 'pele- 'woo- 'kitikan mɛɛ -lɛdo' 'ɛ ni.

23 -O pe doo: «'O gelawoa, 'o -kaso 'fɛ 'lii 'ɛ 'tanle- 'ya 'elrele, 'bhɛɛ- -a gooba -srwase' mu 'ɛ dulale -yaa 'mu dulayre mu 'ɛ 'nnoo -kaso 'fɛ 'ɛ 'lii mu 'ɛ 'nnoo. 'Dun- 'o -kaso 'fɛ 'ɛ 'liigole, 'waa mɛɛ 'kedo- 'kpo yele -a 'la.»

24 'Bhɛ klele 'tɛ, -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ gooba -srwase' mu 'ɛ -kunlii 'ɛ 'pegee 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ɛ, -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -o zrubatɛdole -o ma Zesu a 'winbowo mu 'ɛ -zayi'; 'bhɛɛ- 'ke -woo 'eke- -lɛkpale doo: «'O nu 'bhɛ -za 'lɛ- 'kpale- 'nale- -a ma ɛɛ?»

25 'Bhɛ 'waati do 'kpo 'ɛ ba, 'ke mɛɛ do nule- -a pele- -o ni doo: «-Ka dula- doo! 'Ka mɛɛ 'la zan mu 'bwa -kaso 'yi, -woo mɛɛ mu daan 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'la.»

26 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ gooba -srwase' -kunlii 'ɛ 'pegee -srwase' 'ɛ 'ke mu gele- Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'kunyre- noo-. 'Dun- waa -o 'kunle- fanjan- ma, -amasroyi -o -yaa -gbilaan 'zi -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ 'kaa 'mu 'laa nu -wlenle' -o ma 'bhɛɛ- 'mu kpoti pa -o ma.

27 -O nule 'ke -o -le -waa' Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -lɛdo' 'ɛ ta, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ɛ 'bhɛ -o -lɛkpale 'sanle doo:

28 «'Waa mazapele 'ka ni kpataakpa 'elwale doo 'ka 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpo daanle 'ezin- 'sekeseke 'yee- Zesu 'to 'ɛ 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka 'yaan- Zeruzalemu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen ngblo 'sielele gban 'kaa- mɛɛ daangbeyi 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'yee- Zesu dɛza 'ɛ 'tokpa- 'o mɛɛ -la ma.»

29 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pieri 'pegee Zesu a 'winbowo mu -vin mu 'ɛ -wa pele- -o ni doo: «'O -Waanbhaa' -la zru maza kle taa- bhaaplen mu ɛɛ?

30 'Ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbeele 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'kaa 'dia, 'o -gbɛɛ mu a -Waanbhaa' 'ɛ 'yela- -bwela gale ba.

31 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a -glooya' 'ɛ ma, -e Zesu 'lɛdwa- -a ma 'egbenele.

'Bhɛɛ- -ya -lawlenna laanima, 'ke -ya klele- 'ke pɛ 'kpen 'wiinj- mi -gbɛɛ 'le, 'bhe 'pegee Mɛɛ -Bhee Mi 'le, 'kooko- Izraeli mu 'ɛ ploo waa -za 'yoo- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni; 'bhɛɛ- 'bhe -waa' -za 'yoo- mu 'ɛ -sroma yan.

32 'Bhe -za mu 'ɛ ɔkla 'o mɔɔ 'gbu -la 'yre ma, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu 'pegee -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ɛ 'o mɔɔ -le 'bhe -za mu 'ɛ 'srɛ 'le; -Waanbhaa' 'bhe Lii 'Wen 'ɛ ɔnaa mɛɛ 'la zan mu -yaa' jan mu 'ɛ 'klosikun 'mu -la ni.»

33 'Woo- Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -ledo' 'ɛ -o 'bhe -jan 'ɛ 'male, -o zruplii- gbɛ -yoo' 'ɛ 'koo, 'ke -wa pele- dɔɔ -o Zesu a *winbowo mu 'ɛ dɛle-.

34 'Dun- Farizi mi do -yaa -o ba, -o -yaa 'bhe sii Gamalieli. 'Bhe 'yaa- 'ke 'Tonj daan mi -gbɛɛ do -la -le, 'bhɛɛ- mɔkpen' 'yaa- -gasikpa 'bhe 'lɛɛ. 'Yee- Gamalieli 'e 'wlenle- 'tɛ -o plɛj- 'ke -ya pele- dɔɔ -o Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'pwɛ 'pɛɛlii- 'waati sa 'pe.

35 -O yanle -o 'pwelele, 'ke 'yee- Gamalieli 'a 'pele -waa' Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -ledo' 'ɛ ni dɔɔ: «'N nɛɛɛ- Izraeli mu, 'ka -o zan -za 'la klele 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ- ni, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele.

36 'Bhe ɔnɔɔ 'laa -mɔɛ' -li, 'bhɛɛ- mɛɛ do -pwɛla -a -yi, -o -yaa 'bhe sii Tedasi, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- 'bhe 'gbu kle 'zi 'ke mɛɛ gbalaan do -la -le. Mɛɛ -kɛmɛ yizie yɛkɛ- dɔɛ -yaa zi. 'Dun-, 'bhe ɔnɔɔ 'laa -mɔɛ' 'ke -wa dɛle-. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- zi, 'mu 'kpen 'kaan- 'eke- ma; 'bhɛɛ- 'bhe -za 'ɛ ɔkla 'ke bhaama -za 'le.

37 Tedasi blaana, -o -yaa -koo' 'nɔɔ zii' 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do 'pwele -a -yi: -o -yaa 'bhe sii Zudasi, 'bhe -yaa da Galile 'trɛ ta. 'Bhe mɛɛ -bebe ɔklaa 'bhe zi yakla- ma; 'bhe 'dun- -gaa 'ezin-. -A gale blaana, -a zi mu 'ɛ 'kpen 'kaan- 'eke- ma.

38 'Mi pe 'ka ni -zɔn dɔɔ -ka 'woo- mɛɛ mu 'la bhe -o 'to 'srɔ, 'bhɛɛ- -ka 'ploo -o ma. -Amasroyi 'ke -waa' mɛɛ daangbeya 'ɛ 'pegee -o kleza mu 'ɛ da bhaapɛj mu ba, waa nu -mɔɛ' 'mu zi.

39 'Dun- 'ke 'mu da 'zi -Waanbhaa' -la ba, 'ka 'laa nu 'solɛ- 'mu 'siɛle. -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa klele gwledan mu 'le -Waanbhaa' ba!»

40 'Woo Zuufu mu a 'kitikan mu mɛɛ -ledo' 'ɛ, -o -dwa Gamalieli 'wojan- 'ɛ ɔla. 'Bhe blaana, 'ke -o Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'siɛle 'fɛ 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- -woo zita ɔzwan, 'ke -woo -lɛmazɔnle- dɔɔ waa male 'ezin- 'sekeseke dɔɔ -woo Zesu 'to 'ɛ 'kan zii' mɛɛ mu ni; 'bhɛɛ- -o -ploola -o ma 'tɛ.

41 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'woo- Zesu a 'winbowo mu 'ɛ -o go bhla 'ɛ zi 'woo- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ɛ -din, -o 'kpen zrukpaale -yaa. -Amasroyi 'bhe -gaale' -yaa -o ba 'ke mɛɛ mu -o -zwanwo' Zesu 'to 'ɛ -zayi'.

42 'Bhɛɛ- yi 'oo yi, -o -yaa mɛɛ mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɔla, 'bhe 'pegee yi 'fɛ mu 'ɛ ɔla. -O -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'le.

6

Zesu 'winbowo mu 'ɛ -woo mɛɛ 'srwapɛ- makun' zii' -o ba

1 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Zesu a -klanlana mu 'ɛ baana 'yaa- 'kla zii' -o ba. 'Bhɛla- -yile, Zuufu mu 'la 'yaa- Greki wli pe, 'bhɛɛ- 'ke waa 'mu yale Izraeli 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'mu 'yaa- 'mu 'la ma janwo 'zi Zuufu mu 'la 'yaa- Ebre wli pe 'mu ni. -O -yaa -o -la ma janwo 'zi -amasroyi pele -yiciɛn' bhla 'ɛ ba yi 'oo yi, -wa ɔya 'bhii- -o -yaa pele yɛkɛ- 'la na Zuufu Ebre glaana mu 'ɛ ni, waa -yaa 'bhe yɛkɛ- na -waa' pɛ glaana mu 'ɛ ni.

2 'Bhɛla- 'yi 'tɛ, 'ke Zesu a 'winbowo mu vu ta plɛ 'ɛ, -o Zesu a -klanlana -vin mu 'ɛ 'kpen 'siɛle, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «'Ke -koo' 'ploola- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- ma, 'bhɛɛ- 'ke -koo' ɔbwa pele -yiciɛnle -janwole ma, 'bhe 'laa lele.

3 -Ayile, -ka mɛɛ 'srwapɛ- makun' 'ka ba, 'ke 'mu 'taawogbeya 'ɛ lele, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'pale- -o 'ke Lii 'Wen 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -zadɔ' kplankplan. 'Ke 'bhe ɔkla, 'o nu 'a

pele 'bhe mɛɛ 'srwaplɛ- 'ɛ -o ni dɔɔ -waa' pɛ ye klɛ 'ke pele -yicienlele.

⁴ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' mɔɔ nu 'solɛ- -kɔɔ' 'yregbaanle 'seriwole 'pegee -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- ba.»

⁵ 'Bhe -jan 'ɛ □swa -zamaa' 'ɛ 'kpen ni. -Ayile, 'ke -o mɛɛ 'srwaplɛ- makunle -o ba: Etieni, 'bhe a pɛ 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'yaa- 'egbenɛle, 'bhɛɛ- 'bhe 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wen 'ɛ 'le; 'bhɛɛ- Filipu 'pegee Prokɔri, 'bhɛɛ- Nikanɔri 'pegee Timɔ, 'bhɛɛ- Parimenasi 'pegee Nikola 'la 'yaa- da Antiosi -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi 'elwale -sɔ bhe.

⁶ -O yanle -o makunlele, 'ke -woo zrɔnle- Zesu a 'winbɔwo mu 'ɛ ni. 'Bhe mu 'mu gbɛ -kpaa -o ta, 'bhɛɛ- 'mu 'e 'seriwoa -o ma.

⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -yaa zen 'zi yrekpen- □nɔɔ blaale- 'Bheɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ baan' 'yaa- 'kla zii' -o ba 'ebebele Zeruzalem, 'bhɛɛ- 'sraka 'lena mu 'ɛ -bebe 'yaa- 'mu 'kpa zii' Zesu 'yi.

Etieni 'kunyrɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

⁸ -Waanbhaa' a 'duma -gbɛnɛ 'ɛ zinale -yaa Etieni ta, 'bhɛɛ- -a pale -yaa 'ke -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ɛ 'le. -Ayile, -e -yaa 'kpeeleni maza 'pegee 'sole- maza -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu klɛ 'zi mɛɛ mu 'ɛ 'plen.

⁹ 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ □la mɛɛ -lɛdo' 'ɛ zaabɔle 'sanle Etieni 'lɛ ma. -O -yaa 'bhe Zuufu mu 'ɛ sii: «Lu mu 'la -gwa luya 'yi». -O 'ke mu -yaa da Sireni 'pegee Alɛzandri -wa mu 'ɛ ta. 'Bheɛ- -o 'ke mu -yaa da 'ezin- Silisi 'pegee Azi 'klɛn mu 'ɛ 'yi.

¹⁰ 'Dun- waa -yaa 'sole -o -bangole Etieni 'wojan- 'ɛ 'yi, -amasrɔyi Lii 'Wen 'ɛ 'yaa- 'sen 'na zii' -a ni 'kee- -zadɔ' ma -janwo' -o ni 'elrele.

¹¹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -o -gɔli' 'wlale mɛɛ 'ke mu gbɛ □la, 'kooko- 'mu sɔ Etieni 'tɔ 'yɔɔ- pele-; 'bhɛla- -yile, 'ke 'mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «'Wa □ya 'ke -yoo -jan 'yɔɔ- mu wo 'zi *Moizi 'pegee -Waanbhaa' ma.»

¹² 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -o -zamaa' 'ɛ 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'Ton daan mu 'ɛ 'wlɛnle- Etieni ma. 'Bhe mu Etieni □kwan fangan- ma, 'ke -o gele- 'kɛle- Zuufu mu a 'kitikan mu mɛɛ -lɛdo' 'ɛ ba.

¹³ -O □nwa 'ezin- mɛɛ 'ke mu 'le 'ke mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «'Yi 'oo yi, mɛɛ 'lɛɛ- -a bole -o -jan 'yɔɔ- mu 'te -la wole ma -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'lɛɛ- 'pegee Moizi a 'ton 'ɛ ma!

¹⁴ 'Wa □maa -a -lii kpataakpa dɔɔ 'yee- Zesu 'la 'yaa- da Nazareti 'bhe nu -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'lɛɛ- 'wile-, 'bhɛɛ- Moizi -kɔɔ' 'si ta za mu 'la □naa -kɔɔ' ni 'yee- Zesu 'ɛ nu 'mu 'kpen tabɔɔlɛ.»

¹⁵ -Waa' 'kitikan mɛɛ -lɛdo' mu 'ɛ 'kpen -o -yrekpaa Etieni ta siin. 'Bheɛ- -a wleyi' 'ɛ □kla -o -yɛ 'yi 'bhii- -mleke' do wleyi' gbɛnɛn-.

7

Etieni a -jan 'yigɔɔnyɛ

¹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhe Etieni 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛ mu 'ɛ -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' bhe, wlan -le 'mu -le ɛɛ?»

² 'Bheɛ- Etieni 'a 'lɛkwan□ -a ni dɔɔ: «'N nɛnɛnɛ- mu 'pegee 'ɛ de mu, -ka 'ka 'trɔnkpa 'ɛ ni 'elrele doo. -Kɔɔ' -gbɔɔ *Abraamu ge -lɛɛ 'ɛ 'le Aran, -Waanbhaa' 'la 'tɔbhɔle -o 'bhe 'pwɛla- -a ba, 'ke -yoo 'bhe 'waati 'ɛ ba Mezopotami 'klɛn 'ɛ 'yi.

³ 'Bheɛ- -ya □pia Abraamu ni dɔɔ: «Go 'e □ya 'klɛn 'yi 'bhe 'pegee go 'yaa- 'fa □la mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- ge yala- 'ɛ nu 'klɛn 'la zrɔnle 'e ni 'bhe 'yi.»

⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Abraamu gole- Kalide mu a 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- gele- yaale Aran. 'Bhe bla, 'ke Abraamu de gale-. -Ayile 'ke -Waanbhaa' a 'pele -a ni dɔɔ -e go Aran. 'Bheɛ- -kɔɔ' -o 'klɛn 'la 'yi -zɔn -ge, -e □nwa yaale 'bhe 'yi 'tɛ.

⁵ 'Dun- -Waanbhaa' laa yɛ 'kedo- 'kpɔ 'nale- -a ni -a 'cien 'le 'bhe 'klɛn 'lɛɛ- 'yi, 'ali- 'ke 'bhe klɛ 'tre 'fientrɔnnɛ 'le 'bhii- mɛɛ gaan -gluu gbɛnɛn-. 'Dun- -ya -liiwli' □naa -a ni

doo -e nu 'bhe 'kleen 'e 'nale- -a ni -a 'cien 'le, 'bhe- -e nu 'bhe klele 'ezin- -a 'srɛ mu a pɛ 'le 'yee- bla. 'Bhe- 'duŋ-, 'bhe 'waati 'ɛ ba 'ke Abraamu 'nɛ 'laa klele -li.

6 -Waanbhaa' -janwoa -a ni gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhe- gbɛn- doo: <'E 'srɛ mu nu gele yaale 'kleen 'bheke do 'yi, 'bhe- 'bhe 'yi mu 'ɛ nu -o klele 'mu a lu mu 'le 'bhe nɔɔ ye; 'bhe- 'mu nu -yrenkpale -o ta lɛɛ -kɛmɛ yizie ta.

7 'Duŋ- -o nu klele lu mu 'le 'kleen 'la 'yi, 'mi nu -kpan 'kpaale- 'bhe 'kleen 'ɛ 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'lii. 'Bhe bla, -o nu gole 'bhe 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhe- -o nu nule 'mi -Waanbhaa' gbale 'kleen 'lɛɛ- 'bhe 'yi -gɛ.>

8 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' *-bhoolaya do -dwa 'yee- 'gbu 'pegee Abraamu 'plen. 'Bhe -bhoolaya 'ɛ 'toomasie -le 'ke 'gwlaan- mu wlalele 'kleen 'yi 'le. 'Bhe-la- -yile Abraamu 'a gbe Izaki nɔɔlaa 'kleen 'yi 'bhe 'yale-blaan -gbɛyi do; 'bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, Izaki 'bhe gbe Zakobu nɔɔlaa 'kleen 'yi, 'bhe- Zakobu -koo' -gbɔɔ vu ta ple 'ɛ nɔɔlaa 'kleen 'yi.»

9 «-O -yaa 'bhe 'yi bhe 'tɛ, 'ke 'yee- Zakobu gbe mu 'ɛ zranwole -o nɛnɛ- Zozefu ba, 'bhe- 'ke -wa gɔnle- Ezipu 'taa ta ge mu 'ke mu 'koo. 'Bhe- -e -ja klele lu 'le Ezipu 'kleen 'ɛ 'yi.

10 'Duŋ- -Waanbhaa' -yaa 'yee- Zozefu zi 'bhe 'kleen 'ɛ 'yi. -Ya -gwa 'bhe -yren mu 'ɛ 'kpen 'yi, 'ke- -zadoleya nale- -a ni, 'bhe- -ya nɔɔlaa 'bhe- 'yee- Zozefu nɔɔlaa 'bhe Ezipu 'kleen 'ɛ 'yi -bhleŋgbe Faraon 'ɛ ni. 'Bhe- 'bhe 'a nɔɔlaa Ezipu 'kleen 'ɛ 'kpen ta -janmatii 'le, 'bhe 'pegee 'bhe a -bhleŋgbe 'fa nɔɔlaa mu 'ɛ 'kpen ta -kunlii 'le 'ezin-.

11 'Bhe 'waati 'ɛ ba, 'ke -gu do dole- Ezipu 'kleen 'ɛ 'kpen 'pegee Kanaa 'kleen 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhe -gu 'ɛ 'bhe 'trebho -gbɛnɛ 'yoo- do nɔɔlaa -koo' -gbɔɔ mu 'ɛ ta, 'bhe- pele 'kedo- 'kpoo 'laa -yaa -o 'koo-.

12 -O -yaa 'bhe 'yi bhe oo, 'ke Zakobu 'a 'male- doo -o so pele

-srɔwole Ezipu 'kleen 'ɛ 'yi. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke- -koo' -gbɔɔ mu 'ɛ 'winbɔwo gbɛ -lwa wole- 'bhe nɔɔ pele -lo zayi'. 'Bhe mu -ja pele -lole', 'bhe- 'mu nɔɔlaa 'bhe 'le.

13 'Bhe mu ge gbɛ ple mi 'ɛ yi Ezipu, 'ke Zozefu 'a 'gbu tapwele -a nɛnɛ- mu 'ɛ ni, -amasɔyi 'mu 'laa -a madole. 'Bhe- 'ke Faraon Zozefu 'si mu 'ɛ dole- 'tɛ.

14 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zozefu mɛɛ mu winbole 'kaa 'mu ge -a de 'pegee 'bhe a 'fa nɔɔlaa mu 'ɛ 'kpen 'sii-. -O -yaa mɛɛ mia yaga bhe vu ta 'soo (75).

15 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, 'ke Zakobu gele- yaale Ezipu 'kleen 'ɛ 'yi, 'bhe- 'ke 'yee- 'pegee -koo' -gbɔɔ mu 'ɛ -waa' 'tre ta yanle- 'bhe nɔɔlaa ye.

16 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o nule- -o 'kpen gbaa mu 'ɛ 'le Sikemu, 'bhe- bu -gluu 'la Abraamu 'bhe nɔɔlaa -goli' ma Amori gbe mu 'ɛ 'koo Sikemu, -o nɔɔlaa -o binle 'bhe bu -gluu 'ɛ 'yi.»

17 «'Duŋ- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- nɔɔlaa *Abraamu ni pɛ 'la 'naza- ta 'elwale -so -a 'srɛ mu 'ɛ go zayi' luya 'yi Ezipu, 'bhe -jan 'ɛ 'leso 'waati 'ɛ 'bholela nɔɔlaa -wa -din; 'ke -koo' 'si mu 'ɛ -o baan' 'klale -o ba 'ke -o klele- ebebele Ezipu 'kleen 'ɛ 'yi.

18 'Bhe- -bhleŋgbe drɛɛ 'la 'bhe 'laa Zozefu dole, 'bhe 'yalaa- Ezipu 'kleen 'ɛ ta 'tɛ.

19 'Bhe -bhleŋgbe drɛɛ 'ɛ 'bhe -koo' 'si mu 'ɛ 'yinia-, 'bhe- -e -yrenkpa -koo' -gbɔɔ mu 'ɛ ta 'ebe- bele. 'Bhe- -ya nɔɔlaa -o ni doo -woo -nɛ 'yientenne mu 'ɛ blin yue 'ɛ ba kpanma 'bhe- 'mu ga, 'kooko- -o klu laa bo.

20 'Bhe 'waati 'ɛ ba, 'ke -o Moizi 'yale 'tɛ: 'bhe 'yaa- lele, 'bhe- 'bhe -za -yaa so -Waanbhaa' ni. -A de 'pegee -a nɛɛ 'a -gaanna -waa' 'fɛ 'ɛ nɔɔlaa mɛ yaga -la 'ke -wa -lebo'.

21 'Bhe- -wa yele 'bhii- waa -yaa so -a gaanle- -li 'waati 'la ba, 'ke -o 'ploole -a ma 'pɛlii- yre do nɔɔ-. 'Duŋ- 'ke Faraon 'lu 'ɛ 'bhe 'a 'sile, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'trole, 'ke 'bhe 'a klele- 'bhii- 'bhe 'gbu 'nɛ -kpoo 'le.

22 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, -o Moizi -daanna Ezipu mu a -zayaangoleya

'ε 'kpen 'le. 'Bhεε- -e □kla mεε -gloo do 'le, -a kleza 'pegee -a -liiwli' mu 'ε ma.

²³ Moizi lεε -yaa lεε mia ple 'waati 'la ba, 'ke -ya 'kpale doo -e gele- 'pwελε- -a nεεnε- Izraeli mu 'ε ta.

²⁴ 'Bhε 'yi 'tε, 'kee- Ezipu mεε do ye- 'ke 'bhε -o -yrenkpa' zii' -a nεεnε- mu 'ε do ta; -ayile 'kee- gele- 'bhε tagwledanle 'bhεε- 'kee- Ezipu mi 'ε dεle-.

²⁵ Moizi 'kpee ma -bi -a nεεnε- Izraeli mu 'ε 'yaa- nu -a -yimale 'bhii- -Waanbhaa' -yaa zan -o gole -yren 'yi 'yee- Moizi -la 'srɔyi, 'ke -yoo go Ezipu 'klεen 'ε yi. 'Dun- 'mu laa -a 'yimale 'bhε gbεen-.

²⁶ 'Bhε ta tooklin- yi 'le, 'ke Moizi 'bhεle Izraeli mεε ple ta 'ke 'mu -o gwledan 'zi, 'bhεε- -e -yaa zi 'bhii- -e 'mu 'yikwan□ 'ke -ya pele- 'mu ni doo: <'N' yienii mu, 'ka -o nεεnε- ma do mu 'le, -mεle □kla 'bhεε- 'ka -o gwledan 'zi εε?>

²⁷ 'Bhε klεle 'tε, mεε 'la zan -yaa 'bhε -vindo' mi 'ε zɔn 'zi, 'bhε Moizi -yrɔnna, 'ke 'bhε 'a pele- Moizi ni doo: <-Dele 'e □kla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo mi 'le εε?>

²⁸ 'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'mi dε 'bhii- 'e Ezipu mi 'ε □dia 'eyaanoɔ gɔnε- 'la gbεen- -bhe εε?>

²⁹ Moizi 'bhε -jan 'ε 'male- 'tε, 'kee- blasanle, 'bhεε- 'kee- gele- bole Madian a 'klεen 'ε 'yi. -E □bwa 'bhε 'klεen 'ε 'yi, 'bhεε- -e -nε 'gwlaan- ple -srɔɔwoa 'bhε □noɔ.»

³⁰ «Lεε mia ple 'kanle- blaen-, Moizi -yaa -kpe 'la -yoo Sinai vle gɔon 'ε -din 'bhε 'wiin- 'waati 'la ba, 'ke -mleke' do 'pwεle -a ba -yri lunε- do 'yi: 'tebhile 'yaa- 'bhε -yri lunε- 'ε 'yi, 'bhεε- -mleke' 'ε 'yaa- 'bhε 'tebhile 'ε 'yi.

³¹ Moizi 'bhε 'yele-, 'ke -a 'kpeelenile -a ma. -Ya mabεenle -saan 'bhε -din 'waati 'la ba, 'kooko- -ya -glin kplankplan, 'kee- Mεεzan -weli' 'ε male- doo:

³² <'Mi -le 'e -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'le, 'mi -le 'ke Abraamu 'pegee Izaki 'bhεε- Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> 'Bhε klεle 'tε, 'ke Moizi bεenle 'sanle

-gblaan 'ε 'kɔɔ; 'bhεε- yaa dole -a 'kpee 'ke -ya -yrenkpa' 'yee- -yri lunε- 'ε ta.

³³ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' 'a 'pele 'a ni doo: <'E gaan ma -sawla mu 'ε go, -amasrɔyi 'e dulale -o 'trε 'la ta bhe, -Waanbhaa' 'a 'trε 'wen- -le 'kele-.>

³⁴ 'Bhεε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ni 'ezin- doo: <'Mi 'an mεε mu 'ε ta -yren 'ε □ya, 'bhε 'pegee 'η -waa' wisiwli mu 'ε □maa Ezipu 'klεen 'ε 'yi. -Ayile 'mi -zinaa' 'trε ma -gε -o go zayi' luya 'yi. Nu -zɔn, 'bhεε- 'mi 'e 'winbɔ- Ezipu 'klεen 'ε 'yi.>»

³⁵ «Izraeli mu 'ε -woo -bangwa 'yee- Moizi 'la 'yi, 'bhεε- -wa □pia -a ni doo: <-Dele 'e □kla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo' mi 'le εε,> -Waanbhaa' 'yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yela- winbwa- -o ta 'bhii- -o -kunlii 'pegee -o -bhe mi 'le 'ke -yoo go luya 'yi Ezipu 'klεen 'ε 'yi, -mleke' 'la 'pwεla- -a ba -yri lunε- 'ε yi, 'bhε a fangan- 'ε 'le.

³⁶ 'Yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yele- -o -gwa luya 'yi Ezipu 'klεen 'ε 'yi, 'kee- 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu kle Ezipu 'klεen 'ε 'yi, 'ke -yoo kan weyi- 'ten 'ε ba, 'bhε 'pegee -kpe 'ε ta lεε mia ple ta.

³⁷ 'Bhεε- 'yee- Moizi do 'kpɔ 'ε 'yele- 'a □pia -o ni 'ezin- doo: <-Waanbhaa' 'mi winbwa- 'ka 'ta gɔnε- 'la gbεen- 'bhii- -a -lela' janwo mi do, -e nu -a -lela' -janwo' mi do winbɔle 'ka ta 'bhεε- gbεen-; 'bhe nu klele 'ka 'gbu 'srε mu 'ε do -la -le.>

³⁸ 'Yee- Moizi -le -yaa Izraeli mu 'ε lεε mi 'le -o 'klale- -yaa 'eke- ba -kpe 'ε ta 'waati 'la ba Sinai vle gɔon 'ε 'wiin-. -Mleke' 'la -daa -Waanbhaa' ba, 'bhε -jan □kpa 'yee- Moizi 'lii, 'bhεε- -e 'mu 'lenaa□ -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni. 'Bhε 'yi, -e -jan mu 'la 'srɔɔwoa□ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mu sɔ -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'nale -kɔɔ' ni.»

³⁹ «'Dun- -kɔɔ' -gbɔɔ mu laa dole -a wojan mu 'ε □la, 'bhεε- -woo -bangwa -a -yi, 'bhεε- -woo zru -ni -inaa' Ezipu 'klεen 'ε 'yi pε mu 'ε ta.

40 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- Moizi sokpaa' 'ɛ 'le -waa' 'kleɛn drɛɛ 'ɛ 'naagwlen-Aaron ni dɔɔ: <-Waanbhaa' 'yi. -Waanbhaa' 'bhe 'kleɛn 'yi mu 'ke mu kle 'o ni 'ke 'o 'mu 'ye 'o 'yre 'ɛ -gbian -o -lɛɛ 'mu a 'kleɛn 'ɛ 'yi, mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'pegee 'mu 'taawo- 'bheɛ- -e 'mu a 'kleɛn 'ɛ ɲnaa Izraeli 'eke- zi; -amasɔyi Moizi 'la 'bhe 'o mu 'ɛ ni 'bhe 'yi. 'Yee- sokpaa' 'ɛ 'pwela- Ezipu 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'o 'yre 'laa ɲbwa -o 'kɔɔ 'fɔke 'bhe nu 'tenle- 'bhe ma, 'bhɛɛ- -e ɲkla pɛ 'la 'le 'waa -bhleɛgbe Davidi a pɛ 'waati 'ɛ ma. 'bhe dɔ.>

41 'Bhe 'yi 'tɛ, Moizi 'laa -yaa -o -din ma, 'fɔ -e -sromabwa -Waanbhaa' ni yi mu 'la 'le, 'ke -wa wlale- Aaron dɔɔ 'bhe 'a 'to 'ke 'yee- Davidi 'gbu -a zi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe drine- -yrine' do -gbɔɔ Zakɔbu a -Waanbhaa Gba 'Fe 'do klele- -o ni, 'ke 'bhe klele- -waa yo -Gbɛɛ do dɔ. 'le, 'bhɛɛ- 'ke -o 'sraka do gole- 'bhe 'fɛ 'ɛ dɔle, 'fɔ -a gbe -bhleɛgbe ni. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -o pɛ 'la ɲkla -o 'gbu Salomɔ -le 'bhe -dwa 'yee- Davidi 'kɔɔ, 'bhe -le ɲkla -o zrukpa' pɛ 'le, bla'n boolazi. 'bhɛɛ -o -zablaala 'bhe ni.

42 'Dun- 'bhe 'la gbe -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -Waanbhaa' ma, 'ke 'bhe 'bhe -zanta' 'ima -Waanbhaa' 'ɛ yaa yi bhaapɛɲ dɔle- -o ni, 'ke 'bhe -o 'tole 'ke -o mu 'fɛ 'la -dwa 'mu 'gbu 'kɔɔ 'bhe laanima mlɛ 'pegee -yretɛbhe, 'bhɛɛ- ɲla. 'O 'bhe 'yaango- 'kela ma, 'bhe -le 'yee- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' 'ɛ -jan 'la ɲwoa 'bhɛɛ- ma dɔɔ: 'lɛla' janwo mu 'ɛ -waa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔɛɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

<'Ka mu Izraeli 'si mu,

'ka wi 'sraka mu 'pegee 'sraka 'bhɛɛke mu 'la -gwa lɛɛ mia plɛ 'ɛ ta -kpe 'ɛ ta,

'ka 'mu -gwa 'mi -la ni ɛɛ?

43 'Yooye-, 'ka 'laa 'bhe 'sraka mu 'ɛ 'gole 'mi ni -titi, 'dun- 'kaa- yo 'la 'tɔ -o Molɔki,

'ka 'bhɛɛ- gba 'kpaane 'ɛ 'kwe ɲsia; 'bhɛɛ- 'ka mlɛklɛnne 'la gba 'kaa yo 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe 'tɔkpaa- Refan, 'ka 'bhe -la -yrine' 'yaanna-

'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'ka 'gbu yo mu 'la ɲkla 'ka 'gbu 'kɔɔ, 'ka 'mu -la ɲgbaa. 'Bhɛla- -yile, 'ɲ nu gele 'ka 'le 'fɔBabilɔni-zanta' 'egbɔɔnle.>>

44 Etieni pe 'ezin- dɔɔ: «-Kɔɔ' -gbɔɔ mu -yaa -kpe 'ɛ ta 'waati 'la ba, sokpaa' do -le -yaa -o 'kɔɔ; 'bhe sokpaa' 'ɛ 'yaa- zɔɔn 'bhii- -Waanbhaa' -o zi. Moizi 'bhe sokpaa' 'ɛ -dwa sokpaa' -glɔɔn 'la -Waanbhaa' 'bhe -zɔɔnna -a ni, 'bhɛɛ- zi.

45 Moizi bla'n, -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'yee- sokpaa' 'ɛ ɲnaa -o -nɛ mu ni. Zozue -dwa -o -lɛɛ, 'bhɛɛ- -o -ja 'yee-

'ɛ 'le -waa' 'kleɛn drɛɛ 'ɛ 'naagwlen-Aaron ni dɔɔ: <-Waanbhaa' 'yi. -Waanbhaa' 'bhe 'kleɛn 'yi mu 'ke mu kle 'o ni 'ke 'o 'mu 'ye 'o 'yre 'ɛ -gbian -o -lɛɛ 'mu a 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -e 'mu a 'kleɛn 'ɛ ɲnaa Izraeli mu 'ɛ ni 'bhe 'yi. 'Yee- sokpaa' 'ɛ ɲbwa -o 'kɔɔ 'fɔke 'bhe nu 'tenle- -bhleɛgbe Davidi a pɛ 'waati 'ɛ ma.

46 -Waanbhaa' zrubhwa- *Davidi ma, 'fɔ -e -sromabwa -Waanbhaa' ni dɔɔ 'bhe 'a 'to 'ke 'yee- Davidi 'gbu -a -gbɔɔ Zakɔbu a -Waanbhaa Gba 'Fe -Gbɛɛ do dɔ.

47 'Bheɛ- 'dun-, Davidi 'gbu 'laa 'bhe 'fɛ 'ɛ dɔle, 'fɔ -a gbe -bhleɛgbe Salomɔ -le 'bhe -dwa 'yee- Davidi bla'n boolazi.

48 'Dun- -kɔɔa' 'yaango- 'bhii- laanima -Waanbhaa' 'ɛ yaa yi bhaapɛɲ mu 'fɛ 'la -dwa 'mu 'gbu 'kɔɔ 'bhe ɲla. 'O 'bhe 'yaango- 'kela ma, 'bhe -le 'yee- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ -jan 'la ɲwoa 'bhɛɛ- ma dɔɔ:

49 Mɛɛzan -Waanbhaa' pe dɔɔ: <Lafɛ' -le 'ke 'an -bhleɛgbe 'yaakpe- 'ɛ 'le,

'bhɛɛ- 'trɛ -le 'ke 'ɲ gaan dulape 'le.

'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ka sɔ 'fɛ -glɔɔn 'ɛ -dela dɔle- 'ɲ ni ɛɛ?

'Bheɛ- 'ɲ nu 'sɔle- 'ɲ 'yitrele yre 'ɛ -dela nɔɔ- ɛɛ?

50 'Mi -le 'laa 'bhe pɛ mu 'ɛ 'kpɛn klele 'mi 'gbu a -glɔɔya' 'ɛ 'le ɛɛ?>>

51 'Bheɛ- Etieni pe 'ezin- dɔɔ: «'E! Mɛɛ -kala' mu! 'Ka 'ka 'trɔn 'pegee 'ka zru mu 'ɛ 'liitaan- -yaa' 'siiwli- mu 'ɛ 'lɛɛ. 'Ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'ka Lii 'Wɛɲ 'ɛ zru maza kle 'waati 'ɛ 'kpɛn ba 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu -yaa kle gɔɛɛ- 'la gbɛɛn-.

52 'Ka -gbɔɔ mu laa -yrenkpale -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ -de 'gbu -la ta ɛɛ? Mɛɛ 'la zan mu Zesu Krisi 'la do -kplɛn -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe 'nuza- 'ɛ -lɛɛjanwoa, 'ka -gbɔɔ mu 'bhe zan mu 'ɛ 'gbu ɲdia. 'Bheɛ- -zɔɔn, 'ka -dawli' ɲkpa' 'yee- mɛɛ -lɛdɔɔle 'ɛ 'yela- gbe ta, 'bhɛɛ- 'kaa ɲdia.

53 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' a 'ton 'ɛ 'srɔɔwoa- -mlɛke' mu -weli' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'bhe 'ton 'ɛ -klosikunle -titi!>>

Etieni dɛyɾɛ Zuufu mu 'ɛ 'kɔɔ kpoti 'le

⁵⁴ Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ -lɛdo' 'ɛ -o 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'mu 'la gbɛ -yɔɔ' 'kɔɔ -o ma, 'ke yran -gbɛnɛ do wlale- -o zru 'yi, 'bhɛɛ- 'ke - woo -lɛflɛ' 'sɔnkpale yran 'ɛ 'kɔɔ Etieni 'kaama-

⁵⁵ 'Dun- Etieni 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wen 'ɛ 'le, 'bhɛ 'e 'yrɛkpale laanima, 'kee- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya -bhile' 'ɛ 'yele, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu dulale yele- -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɾɛ 'ɛ ɲɔɔ.

⁵⁶ 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnkpa 'ɲ ni dɔɔ, 'ɲ 'yrɛ -o laflɛ' 'ɛ 'liigole ma, 'bhɛɛ- Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ dulale -o -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɾɛ 'ɛ ɲɔɔ.»

⁵⁷ Etieni 'bhɛ 'pele- 'tɛ, 'ke 'woo- Zuufu mu 'ɛ -o -gbekanle 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'trɔn mu 'ɛ 'liitanle (-amasɔyi -o 'kpee ma Etieni -yaa -Waanbhaa' 'tɔ 'sɛ zii'). -Ayile 'ke -o 'kpen 'klale Etieni ta.

⁵⁸ 'Ke -wa 'kunle, 'bhɛɛ- 'ke -wa -glaanle', 'ke -o gele- 'kele- Zeruzalɛmu -wa 'ɛ -zanta'; 'ke -o kpoti mu 'pale 'sanle -a ma, 'kooko- -wa dɛ. -A dɛ mu 'ɛ 'bhɛ mu 'mu 'gbu ta dunɛ- mu 'ɛ -gwa, 'bhɛɛ- -o 'mu gbɛkpa- -nɛ -zwanɛ do 'kɔɔ: -o -yaa 'bhɛ sii Sɔlu.

⁵⁹ -O -yaa kpoti 'pa zii' Etieni ma bhla 'la ba, -e -yaa 'seriwo zii' 'ke -ya pe dɔɔ: «Mɛɛzan Zesu, 'mi 'ɲ 'nii- 'ɛ gbɛkpa- -e 'kɔɔ!»

⁶⁰ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya 'kpɔ zɛnle- 'trɛ ma; 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «Mɛɛzan, 'yaa -kpan baale -o ta 'ɲ dɛza 'lɛɛ- -zayi!» -E yanle 'bhɛ -jan 'ɛ 'wolele, 'kee- gale-.

ZESU 'SRɛ MU -O ZUDE 'PEGEE SAMARI 'KLɛɛN MU 'ɛ 'YI

8

Sɔlu -o -yɾɛnkpa' zii' Zesu 'yi mu 'ɛ ta

¹ Etieni dɛza 'ɛ ɲswa Sɔlu 'gbu ni. 'Bhɛ -yɾɛnkpa' do 'kpɔ 'ɛ 'le, mɛɛ mu 'ɛ -yɾɛnkpa Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ta 'ebebele. -O ta -yɾɛn 'ɛ

'yɔɔya- 'ɛ 'kɔɔ 'ke Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen 'kanle 'eke- ma 'ke yaa 'e go Zesu a *winbɔwo mu 'ɛ do -kplɛn ba. -O 'ke mu -ja Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o 'ke mu -ja Samari 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

² Mɛɛ 'kɛ mu 'la 'mu ɲyaa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'mu Etieni gbaa 'ɛ ɲsia, 'bhɛɛ- 'mu wisia ɲ -a ta 'ebebele, 'bhɛɛ- -o -ja -a binlɛ.

³ 'Dun- 'bhɛ 'waati 'ɛ ba, Sɔlu 'yaa- dɔ 'zi 'egloole, 'kooko- -e Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ sɛ 'fɛnfɛn. -E -yaa wla 'zi 'fɛ 'tɔle- 'fɛ 'bhɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'kee- -yaa Zesu 'yi mu 'la ye, 'kee- -yaa klɛ 'gwalaan- 'le oo, 'kee- -yaa klɛ le 'le oo, -e -yaa -o 'kpen kun fanɲan- ma, 'bhɛɛ- -yoo bɔ -kaso 'yi.

Filipu -o -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo zii' Samari 'klɛɛn 'yi

⁴ Zesu 'yi mu 'la ɲkaan 'eke- ma, 'mu -yaa ge 'zi -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolele yɾɛkpen- ɲɔɔ.

⁵ 'Bhɛ 'yi, -o -yaa -o do sii Filipu, 'bhɛ gele Samari 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa do ta, 'ke 'bhɛ Mɛɛ -Bhee Mi Kriɛ a -jan 'ɛ 'wole 'bhɛ -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ni.

⁶ -Zamaa' 'srɛ 'kpen 'yaa- 'e 'trɔnkpa zii' Filipu 'wojan- mu 'ɛ ɲla 'elrele, -o -yaa -a klɛ 'sole- maza mu 'la 'ma zii', 'bhɛ 'pegee 'ke -o 'mu 'ye 'ezin- bhe 'mu -zayi'.

⁷ Wlan 'ɛ ni, lii -yɔɔ' mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, Filipu -yaa 'bhɛ lii -yɔɔ' mu 'ɛ -gbin 'zi 'bhɛ zan mu 'ɛ zi. -O go bhla zi 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ zi, -o -yaa -gbekan' 'egloole 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -o go 'tɛ. 'Bhɛɛ- 'ezin- -flugba -bebe 'pegee mɛɛ gaan 'siele- mu -bheela.

⁸ 'Bhɛ ɲkla zrukpaaza -gbɛnɛ 'le 'bhɛ Samari -wa 'ɛ ta.

⁹ -O -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ ta mɛɛ do sii Simɔ. 'Bhɛ 'nule- ɲmwa 'yee- -wa do 'kpɔ 'ɛ ta Filipu 'lɛɛ. 'Bhɛ 'yaa- 'srɔn maza mu klɛ 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- Samari mu 'ɛ 'kpeeleni zii' -o ma. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ 'gbu klɛ 'zi mɛɛ gbalaan do 'le.

¹⁰ 'Bhɛla- -yile, 'kee- kpa -nɛ ma- trunɲɛ mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ gbalaan mu ta oo, -o 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa -a ni 'elrele. -O 'kpen 'yaa- pe -a ma dɔɔ: «Mɛɛ -gloɔn 'lɛɛ-

-yoo 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'gbu 'ε 'bhεε- 'le, -o -glooya' 'la sii: <-Glooya' -gbεε>»

11 -O 'kpen blōole -yaa -a ma, 'bhεε- -o -yaa -o 'trōnkpa- -a ni 'elrele. -Amasroyi -e □mwa gban -o ba 'bhεε- -e -yaa -o 'kpeelēni zii' -yaa' 'srōn maza mu 'ε 'le.

12 'Dun- Filipu -Waanbhaa' a -bh- lēngbeya -Jan 'Nrāle- 'ε 'pegee Zesu Krisi a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- -o ni, 'ke -woo 'kpale 'bhε -jan 'ε 'yi. 'Bhεε- Fil- ipu -waa' 'gwlaan- mu 'pegee -waa' 'le mu 'ε wiifia□ -yi ba.

13 'Ali- 'yee- Simō 'gbu 'e □kpaā Filipu 'wojan- 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε 'a 'wiifia□ -yi ba 'ezin-; -e -yaa Filipu zi, 'bhε 'yaa- 'sole- maza -gbεε mu 'la 'pegee 'kpeelēni maza mu 'la klē 'zi -a -yre ma, 'mu 'yaa- -a -liibhaa' zii'.

Zesu 'winbōwo mu 'ε -woo 'seriwo zii' Samari 'klēn 'yi Zesu 'yi mu 'ε ma

14 Zesu a 'winbōwo mu 'la 'yaa- Zeruzalēmu, 'mu 'a 'male- dōō Samari 'klēn 'ε 'yi mu 'ε 'ke mu -o □kpaā -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'winbōle 'mu ta ye.

15 Pieri 'pegee Zaan 'bhōle- Samari, 'ke -woo 'seriwole 'bhε □nōō Zesu 'yi mu 'ε ma, 'kooko- 'mu *Lii 'Wen 'ε 'srōōwo.

16 -Amasroyi -a 'san -woo kpa Zesu 'yi, -woo wiif- drōn -la □fia -yi ba Mēēzan Zesu 'tō 'yi, 'dun- Lii 'Wen 'ε 'bhε 'laa zinale -li -o do 'kpō ta.

17 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'mu gbēkpale -o ta, 'bhεε- 'ke -o Lii 'Wen 'ε 'srōōwole.

18 Simō 'a 'yelawoa 'bhii- Zesu a winbōwo mu 'ε -woo gbēkpalawoa Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- 'mu Lii 'Wen 'ε 'srōōwoa-; 'ke -ya pele- dōō -e -gōli' 'nale- 'mu ni.

19 'Bhεε- -ya □pia 'mu ni dōō: «-Ka 'bhε 'sej yēke- 'ε 'na 'mi ni, 'kooko- 'ke 'mi 'η gbēkpaā- mēē 'la zan ta 'bhε zan sō Lii 'Wen 'ε 'srōōwole.»

20 'Dun- Pieri 'a zikpaā- -a ni dōō: «Bhaa 'bhi 'pegee 'yaa- -gōli' 'ε 'ka 'kpen 'sie 'eke- zi; -amasroyi, Waanbhaa' pē 'la na mēē ni bhaama,

-a Lii 'wen 'ε, 'bhi 'kpee ma, 'kee- -gōli' gbawoa- 'o ni, 'bhεε- 'yee -Waanbhaa' nu 'bhε 'na 'sej 'ε 'nale- 'e ni.

21 'Woo- -za 'la 'bhε klē 'zi -gē bhe, 'bhi dō 'pegee 'e 'ciēn do 'kpō 'laa -o 'bhε ba; -amasroyi 'e zru 'ε 'lēdōole laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi.

22 'Ploo- 'e -za 'yōō- 'la -dwa 'e 'kpee 'bhε ma, 'bhεε- -sromabō Mēēzan -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ke 'bhε sō klēle-, -yoo 'e 'kpeejan- -yōō' 'ε -sroma yan.

23 -Amasroyi 'an □ya 'bhii- zran 'pegee yiēnya 'te -le 'e zru ba, 'bhεε- -za 'yōō- gbēblōole -o 'e ta.»

24 'Bhε klēle 'tε, 'ke 'yee- Simō 'a zikpale Pieri 'pegee Zaan ni dōō: «'Ka mu 'gbu, -ka -sromabō Mēēzan ni 'η ni, 'kooko- 'ka 'dangan 'la □woa bhe, 'bhε 'laa 'η kun.»

25 'Bhε blaān, Pieri 'pegee Zaan □bwa Zesu Krisi 'srēya- klēle ma 'ke -o Mēēzan a -Jan 'Nrāle- 'ε wo mēē mu 'ε ni. 'Bhεε- -o niina- bhla zi Zeruzalēmu, -o -yaa -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zii' Samari -wa 'fiēntrōnne mu 'ε -bebe ta.

Filipu 'pegee Etiopi yeta mi -gbεε do a -za

26 Mēēzan a -mlēkē' do 'a □pia Filipu ni dōō: «'E 'wlēn- dōō, 'bhεε- 'e ge weyi- ba -yre ta. Zi 'la da Zeruzalēmu, 'bhεε- -e kan Gaza, 'bhε zi 'ε 'si, mēē laa kan 'bhε zi 'ε zi.»

27 Filipu 'e 'wlēnle-, 'kee- gele- 'bhε □nōō 'tε blaale-, 'bhεε- 'kee- Etiopi mi do yele-, 'gwlaan- -trō -le -yaa 'bhε 'le. 'Bhε 'yaa- Etiopi 'klēn 'ε ta -bhlēngbe le 'ε 'bhε a yeta mi -gbεε do 'le. -O -yaa 'bhε -bhlēngbe le 'ε sii Kandasi. 'Bhε a -naflo 'ε 'kpen gbēkpale -yaa 'yee- mēē 'ε 'yela- 'kōō. -E -yaa da 'zi Zeruzalēmu -Waanbhaa' gbayre nōō-.

28 'Bhεε- -a niina- bhla 'ε zi -yaa' 'klēn 'ε 'yi, -a yaale -yaa -gōn 'la 'ke wi -soo' mu 'bhε glaān 'bhεε- 'yi, 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' -lēla' janwo mi Ezai 'a 'sēwe 'ε tape 'zi 'ēglōole.

29 'Bhε klεle 'tε, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- Filipu ni dɔɔ: «'E 'mabεen- wi -soo' -gon 'la bhe -a -din!»

30 Filipu 'e 'mabεenle blaale- 'bhε -din, 'kee- Etiopi mi 'ε 'weli- male-; 'bhε 'yaa- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai a 'sεwε 'ε yre do -la tape 'zi. -Ayile 'ke Filipu 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Yoo- 'sεwε 'la tape 'zi bhe 'ya 'yima zii' εε?»

31 Etiopi mi 'ε pe Filipu ni dɔɔ: «'N sɔ -a -yimale 'nale- -a ma 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yipelε 'η ni εε?» 'Bhε 'yi 'tε, 'kee- Filipu 'siile 'kaa 'bhε 'nu 'san -a zi wi -soo' -gon 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε yalaa' -a -din.

32 Filipu -yalaa' -a -din 'tε. -E -yaa Ezai 'a 'sεwε yre 'la tape 'zi 'bhε -le -gε:

«-E -yaa 'bhii- -bhlaa 'la -wa □kwan, 'bhεε- -woo ge 'zi 'kele- -a dεyre nɔɔ-,

'bhεε- -e -yaa 'bhii- -bhlaanε' do 'la 'ke -wa ciε takan' zii' -e bo -a 'bhobho 'le.

33 -Wa -vεεla, 'bhεε- waa 'zoo 'nalε- -a ni.

-Dele nu 'solε- -yaa' pε klu -janwole εε?

-Amasroyi -o -dan' 'kpalaa- -yaa' pε 'trε ta 'ε ma.»

34 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Etiopi mi 'ε -e Filipu 'lrɔkpale dɔɔ: «'E 'zoole- -a pe 'η ni doo, -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε -yoo -we 'zi de 'gbu -la -le -gee' bhe εε? -Yoo -we 'zi -a 'gbu -la -le taa- -yoo -we 'zi mεε -bhεεke' -la -le εε?»

35 'Bhε klεle 'tε, 'ke Filipu Zesu a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole -a ni; 'ke -ya san -e -yaa -Waanbhaa' 'Sεwε yre 'la tape 'zi 'bhε ma.

36 -O -yaa ge 'zi -balo klεlele, 'ke -o gele- 'tenle- tobhle do ma. 'Bhεε- Etiopi mi 'ε pe Filipu ni dɔɔ: «-Yi -le -gε! -Mele 'a to 'bhεε- 'yaa sɔ 'η 'wiinjfele -yi 'lεε- ba Zesu 'to 'yi εε?»

37 ['Bhε 'yi 'tε, 'ke Filipu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ke 'yee □kpa -a -yi kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'bhεε- 'η nu 'solε- 'e 'wiinjfele -yi 'lεε- ba.» 'Bhεε- 'yee- Etiopi mi 'ε -ya -lekwan dɔɔ: «-Aani', 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii-

Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»]

38 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya pele- 'kaa -o yaa wi -soo' -gon 'ε dula-, 'bhεε- 'ke Filipu 'pegee 'yee- Etiopi mi 'ε gele- -yi 'ε ba, 'bhεε- 'ke Filipu 'a 'wiinjfele -yi 'ε ba 'tε.

39 -O 'pwele- blaani -yi 'ε ba, 'ke Mεεzan Lii 'ε Filipu 'sile 'a -din, 'ke 'bhε gele- Filipu 'le. Etiopi mi 'ε 'yre 'laa 'kpale- -a ma 'ezin- -titi, 'bhεε- 'duj- -e -ja -yaa' 'taa 'ε ta -a zrukpaale 'le.

40 Filipu -ja -a 'gbu 'yele- Azoti -wa 'ε ta. 'Bhεε- -e -yaa Zesu a -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' mεε mu 'ε ni -wa 'tole- -wa 'bhε ta: 'ke -ya san Azoti, 'bhεε- 'kee- ge 'tenle- Sezare -wa 'ε ma.

9

Solu 'a 'gbu □naa Zesu ni gɔnε- 'la gbεen-

1 'Bhε 'waati 'ε ba, Solu -yaa -gblaan □kla zii' Mεεzan Zesu a -klanlanε mu 'ε 'yi 'ezin- dɔɔ 'ke -yoo □kwan -e nu -o dεle. 'Bhεla- -yile 'kee- gele- 'tenle- 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'ε ma.

2 'Bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ 'bhε 'sεwε mu 'kpa 'a 'kɔɔ; -e -yaa zi 'bhii- -e ge 'bhε 'sεwε 'ε 'na Zuufu mu daanfε' -kunlii mu 'ε ni Damasi -wa 'ε ta. 'Ke 'bhε □kla 'kee- mεε 'oo mεε 'la zan □ya 'bhε daanfε' mu 'ε □la, 'ke 'mu -o Mεεzan Zesu a zi drεε 'ε ta, 'kee- □kla 'gwlaan- 'le oo, 'kee- □kla le 'le oo, -e sɔ 'mu 'kunle, 'bhεε- -e 'mu yre; 'bhεε- -e nu 'mu 'le Zeruzalemu.

3 'Bhε ya 'ε 'yi, 'yee- Solu ge bhla zi Damasi 'taa 'ε ta, -e bhɔlawoa 'bhε -wa 'ε -din, 'ke 'tebhile -yrayra do dale- laanima blaale-, 'bhεε- 'ke 'bhε 'bhile- 'ε zenle- -a zi.

4 'Bhε klεle 'tε, 'kee- baale' 'trε ma, 'bhεε- 'kee- -weli' do male- dɔɔ: «Solu, Solu, -mele -kla, 'bhεε- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta εε?»

5 'Bhεε- 'ke 'yee- Solu -za 'yilrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'e 'le εε, Mεεzan?» 'Bhεε- 'bhε -weli' 'ε pe 'yee- Solu ni dɔɔ: «'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

6 'Dun- 'e 'wlen-, 'bhεε- ge 'e 'lεε Damasi -wa 'ε ta. 'E nu -za 'la klele -o nu 'bhe 'yaanpele 'e ni 'bhe □nɔɔ.»

7 'Dun- mεε 'la zan mu 'pegee 'yee- Solu -yaa ge 'zi 'eke- zi 'yee- Damasi 'taa 'ε ta, 'mu 'srinna- -gbiaan 'ε 'kɔɔ, 'bhεε- 'mu tagale □bwa. -O 'trɔn 'yaa- mεε -weli' 'ε ma; 'dun- -o -yre 'laa -yaa mεε 'kedo- 'kpɔ ma.

8 'Bhe klele 'tε, 'yee- Solu 'e 'wlenle-, 'ke -ya -yre 'liiploole; 'dun- yaa -yaa yre ma ye. -Ayile 'ke -wa 'kunle -a gbε ma, 'bhεε- 'ke -o gele- 'kεle- Damasi -wa 'ε ta.

9 -A -yre 'liitanle □bwa -yrekpa' yaga ta, yaa pe bhlele, 'bhεε- yaa -yi 'mile-.

-Waanbhaa' Ananiasi 'winbwa- Solu ba

10 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlanε do -yaa Damasi, -o -yaa 'bhe sii Ananiasi. 'Bhe Mεezan Zesu □ya -yre zi ye do 'yi, 'bhεε- 'bhe 'a 'siila- dɔɔ: «Ananiasi!» 'Bhεε- -e 'bhe 'siiwli- 'ε 'lekwan- dɔɔ: «Oo, 'η 'gbu -le -ge, Mεezan!»

11 'Bhεε- Mεezan pe -a ni dɔɔ: «'E 'wlen-, 'bhεε- ge blaale- -gbleba 'la -wa sii: <-gbleba 'lεdɔɔle> 'bhe ta. Ge wla Zudasi ba 'fε 'ε □la. 'Kee- □wlaa -a □nɔɔ, 'gwlaan- do malrɔkpa, -wa sii Solu, 'kee- da Taasi -wa 'ε ta. 'E nu bhɔle -a ta 'ke -ya 'seriwo zii',

12 'bhεε- -o mεε 'la zan sii Ananiasi, -e 'bhe □ya -yre zi ye do 'yi. 'Bhεε- 'bhe □nwa wlale -a ta, 'ke 'bhe 'e gbεkpale -a -yrebhe' mu 'ε ta 'kooko- -e 'sɔ yre ma ye- 'ezin-.»

13 'Bhe klele 'tε, 'ke Ananiasi 'a 'pele dɔɔ: «'E! Mεezan, 'an □maa mεε -bebe ta dɔɔ 'yee- mεε 'la bhe -e -za 'yɔɔ- -bebe □kla 'yaa- pe mεε 'weη mu 'ε ni Zeruzalemu.

14 'Bhεε- Zeruzalemu *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'bhe 'seη □naa -a ni dɔɔ -e nu Damasi -ge, 'kooko- 'kee- mεε 'oo mεε 'la zan mu □ya 'ke 'mu 'e kpa 'e 'tɔ 'ε 'yi, -e 'bhe zan mu 'kun, 'bhεε- -yoo yre.»

15 'Dun- Mεezan Zesu pe a ni dɔɔ: «Ge a ba, -amasrɔyi 'mi -le 'a makwan-, 'kooko- -e yewo 'mi ni; -e nu 'mi 'tɔ 'ε zɔnle 'si 'bhεεke mu

ni, 'bhe 'pegee 'mu ta -bhleṅṅbe mu 'ε ni; 'bhεε- -e nu 'mi 'tɔ 'ε zɔnle Israeli mεε mu 'ε ni 'ezin-.

16 -E nu -yren mu 'la 'bhlele- 'mi -zayi', 'mi 'gbu nu 'mu 'kpen zɔnle -a ni.»

17 'Bhe klele 'tε, 'ke Ananiasi gele-, 'bhεε- 'kee- wlale- Zudasi 'a 'fε 'ε □la. 'Bhεε- 'ke -ya gbε 'kpale Solu ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N nεεnε- Solu, Mεezan Zesu 'la 'pwela- 'e ba zi 'ε 'lii, 'bhe -le 'η 'winbwa- 'e ta, 'kooko- 'e sɔ yre ma ye gbε drεεwole 'ezin-, 'bhεε- 'e sɔ 'pale 'ke Lii 'Wen 'ε 'le.»

18 'Bhe yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke pe 'ke mu gole- Solu 'yre ba, 'bhεε- 'ke 'mu baale' 'bhii- kaa kloo mu gbεen-, 'bhεε- 'kee- yre ma ye- 'ezin-. 'Bhεε- -ya -wlenle', 'ke -wa wiinfele -yi ba Zesu Krisi 'tɔ 'yi.

19 'Bhe blaen, 'kee- pe bhlele-, 'bhεε- 'ke fangan- dɔle- -a ta. Solu □bwa Damasi, 'bhεε- -e -yrekpa' 'dama □kla Zesu a -klanlanε mu 'ε -din.

Solu -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' Damasi

20 'Bhe 'waati do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Solu -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'sanle Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la, dɔɔ Zesu -le -yaa 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.

21 Mεε 'la zan mu -yaa -a wojan mu 'ε 'ma zii', -e 'mu 'kpeelenia, 'bhεε- 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yele- 'laa -yaa -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu -yaa Zesu 'tɔ 'ε wo 'zi Zeruzalemu -wa 'ε ta 'mu ta εε? 'Bhεε- yaa nule -ge 'yee- Zesu 'yi mu 'ε 'wola- 'kaama- εε? 'Bhεε- -yaa nule 'wola- 'kun zayi', 'ke -yoo yre, 'bhεε- -e ge -o -le 'sraka 'le na -kunlii mu 'ε ta Zeruzalemu -wa 'ε ta ye εε?»

22 'Dun- yi 'oo yi, fangan- baan' 'yaa- dɔ 'zi Solu ta; 'bhεε- -e -yaa' -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' fangan- ma. 'Bhεε- 'kee- -yaa pe Zuufu mu 'la 'yaa- Damasi 'mu ni dɔɔ Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi 'ε 'le, 'mu 'liibhaale -yaa bo 'mu ma.

23 'Bhεε- 'duŋ- -yrekpaa' 'dama 'kanle-, 'ke Damasi Zuufu mu 'ε -wa 'kpale do ma dɔɔ -o Solu dεle-.

24 'Duŋ- -o 'du 'la □kpa Solu ma, mεε 'ke mu 'a 'kpeelekaan 'bhe ma. Mεε mu 'ε 'yaa- -o -yrekpa' zii' -waa' -wa 'kpee 'wlayre- mu 'ε ba -yrekpaa' 'pegee -bi zi, 'kooko- 'ke -o Solu □ya -wa dε.

25 'Bhe klele 'tε -bi do zi, 'ke Solu zi mu 'ε -wa bɔle ciε do 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'sanle 'kele- 'fεgwle- 'ε ta; 'bhεε- 'ke -wa zinale 'fε gwle 'ε -zanta'.

Solu -o Zeruzalemu

26 'Bhe blaen, Solu -ja Zeruzalemu. -E bhɔle 'bhe □nɔɔ 'tε, 'ke -ya pele- dɔɔ -e gele Zesu a -klanlanε mu 'ε ba; 'duŋ- 'mu 'kpen 'yaa- -gblaen 'zi -a -lεε. -Amasroyi 'bhe mu 'kpale- laa -yaa -yi 'bhii- -e -kla 'ke Zesu a -klanlanε kplankplan do 'le.

27 'Bhe klele 'tε, 'ke Banabasi gele- 'yee- Solu 'le -a zi Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ba. 'Bhεε- -e Mεezan □ya gɔnε- 'la gbεen- Damasi zi 'ε 'lii, 'bhεε- 'bhe -janwoa -a ni gɔnε- 'la gbεen-, Banabasi 'bhe -za mu 'ε 'yigɔonna -o ni. 'Bhεε- 'ezin- Solu Mεezan a -Jan 'Nrале- 'ε □woa mɔkpen' 'yre ma gɔnε- 'la gbεen- Damasi -wa 'ε ta 'ke yaa gblaen, Banabasi 'bhe -za 'ε 'kpen 'yigɔonna -o ni.

28 -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Solu □bwa Zesu a winbɔwo mu 'ε zi. 'Bhεε- -o 'pegee 'mu □yaa 'eke- zi 'ke -o ge Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee yrekpen- □nɔɔ, -Jan 'Nrале- 'ε 'wolele mεε mu 'ε ni -o zru ba -dɔɔ 'le Mεezan 'tɔ 'ε 'yi.

29 'Bhe 'yi bhe, Zuufu mu 'la □yaa Grεki wli pe, 'yee- 'pegee 'mu 'yaa- zaabɔ -Waanbhaa' a -jan 'ε ta; 'bhela- -za 'yile- 'mu □yaa -a dε yre -glin 'zi.

30 'Bhe klele 'tε, -a nεenε- Zesu 'yi mu 'ε 'mu 'bhe 'male, 'ke 'mu gele- 'kele- Sezare -wa 'ε ta, 'bhe blaen 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -e ge Taasi.

31 'Kee- san 'bhe 'waati 'ε ma, Zude 'kleen 'ε 'pegee Galile 'kleen 'ε, 'bhεε- Samari 'kleen 'ε 'yi Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'yaa- yilabla 'yi. Fangan- -yaa

-o ta, 'bhεε- -o -yaa gblaen Mεezan -Waanbhaa' -lεε. -Waanbhaa' Lii 'Wen 'la 'yaa- bhɔ 'zi -o ba, -o baan' 'yaa- □kla zii' -o ba.

Pieri Ene 'bheela- Zesu 'tɔ 'yi

32 Pieri -yaa 'kaan zii' 'kee- Zesu 'yi mu 'ε taglin yrekpen- □nɔɔ. -Yrek- paa' do, -e -ja Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu taglinε -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'ε sii Lida.

33 -E □bhwa 'bhe □nɔɔ mεε do ta. 'Bhe lεε 'srwaa- -le -yaa bhe 'ke 'bhe yilale -o ga 'ε 'kɔɔ 'bhe 'yila- -saa 'ε ta. -O -yaa 'bhe mεε 'ε sii Ene. -E -yaa 'ke -flugba 'le.

34 'Bhe 'yi, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Ene, Zesu Krisi 'e 'bheela-! 'E 'wlen- 'bhεε- 'e 'yila- -saa 'ε 'si.» 'Bhe yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -ya -wlenle'.

35 'Bhela- -yile, 'ke Lida -wa 'ε ta mu 'ε 'pegee Sarɔn -gbanɔlo 'yi mu 'ε 'kpen 'yee- mεε 'ε 'bheele- yele-, 'ke -woo 'kpale Mεezan Krisi 'yi 'bhεε- 'ke -woo 'gbu 'nale- 'bhe ni.

Dɔɔkasi bweza gale ba

36 Le do -yaa Zope -wa 'ε ta Zesu a -klanlanε mu 'ε ba, -o -yaa 'bhe sii Tabita; -o -yaa 'bhe 'tɔ 'ε pe 'ezin- Grεki wli 'ε 'yi dɔɔ Dɔɔkasi; 'bhe 'yi -le dɔɔ: «Zaan». 'Bhe le 'ε 'yaa- -za 'wlan -bebe kle mεε mu ni 'bhεε- -e -yaa bhɔ 'kɔɔflenzan mu 'ε ba.

37 Pieri -yaa 'waati 'la ba Lida -wa 'ε ta, 'ke ga 'yee- Dɔɔkasi 'kunle, 'bhεε- 'kee- gale-. -O yanle -a gbaa 'ε 'fεlele, 'ke -o sɔ 'kpale 'bhe ma, 'bhεε- 'ke -o gele- 'bhe 'kpaale- 'sangaso 'kpee 'ε do □la.

38 Zope 'pegee Lida -wa mu 'ε 'plengole 'la 'yaa- 'eke- ma 'egbɔnle bhe, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope -wa 'ε ta, 'mu 'a 'male- 'kaa Pieri □nwa Lida -wa 'ε ta, 'ke 'mu mεε plε winbɔle -a ta dɔɔ 'mu -sromabɔ -a ni, 'bhεε- -e nu blaale- 'saanibhe -o ta.

39 'Bhe klele 'tε, 'ke 'woo- mεε plε 'ε gele Pieri 'siile- 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- Pieri 'e 'wlenle- 'kee- nule- -o zi. -O bhɔle Zope, 'ke -o gele Pieri 'le Dɔɔkasi gbaa 'ε □yaa 'sangaso 'kpee 'la □la 'bhe

□nɔɔ. 'Bhɛɛ-, 'ke glaanle mu 'ɛ 'kpen -o mabɛɛnle 'yee- Pieri -din 'bhɛɛ- 'ke -o wisile. 'Yee- Dɔɔkasi dunɛ- mu 'pegee dunɛ- tralape mu 'la 'srala- -o ni -e -yaa -a -yɛ ma 'waati 'la ba, 'ke -o 'mu 'kpen zɔnle- Pieri ni.

⁴⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Pieri mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'pwele 'pɛɛlii-, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'kpɔ zenle- 'trɛ ma, 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya -leklale gbaa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Tabita, 'e 'wɛn-!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Tabita 'e 'yɛ 'liiploole, 'kee- Pieri 'yele, 'bhɛɛ- 'kee- yaale'.

⁴¹ -Ayile, 'ke Pieri 'a 'kunle -a gbe ma 'bhɛɛ- 'ke -ya -lawɛnle. 'Bhɛ blaɛn, 'ke Pieri Zesu 'yi mu 'ɛ 'pegee glaanle mu 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'kee- Dɔɔkasi 'yɛ male 'ɛ zɔnle- -o 'kpen ni.

⁴² Zope -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yee- Dɔɔkasi bweza 'ɛ gale ba 'ɛ 'bhɛ □maa; 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe 'e □kpaɛ Mɛɛzan Zesu 'yi.

⁴³ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Pieri bole- Zope 'waati sa. -E □bwa -zeri mi do ba, -o -yaa 'bhɛ sii Simɔ.

ZESU 'WINBOWO MU 'ɛ -WOO -YAA' -JAN 'NRALE- 'ɛ 'WO ZII' ZUUFU KLE MU 'ɛ BA

10

Pieri -ja Kɔɔnɛ ba

¹ Mɛɛ do -yaa Sezare, -o -yaa 'bhɛ sii Kɔɔnɛɛ. -E -yaa 'ke Romɛ mu a -srwase' -kunlii do 'le -srwase' 'ledo- ta, -o -yaa 'bhɛ -srwase' 'ledo- 'ɛ sii: «Itali -srwase' 'ledo-».

² -E -yaa gbɛɛn -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- -e -yaa -Waanbhaa' gba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'ɛ 'kpen. 'Bhɛɛ- -e -yaa bhɔ 'ebebele Zuufu mu 'ɛ -waa' 'kɔɔflɛnzɛn mu 'ɛ ba -a 'kɔɔpɛ- mu 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waati 'ɛ 'kpen ba.

³ Yi do 'le, 'ke -yɛkpaa' -naa gban 'kanle 'lɛɛ bhɛ yaga, 'bhɛ bhla 'ɛ ba, 'ke -yɛ zi ye do 'klale -a -yɛ ba. 'Bhɛ -yɛ zi ye 'ɛ 'yi, -a -yɛkpaa kpataakpa -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do

ma, 'ke 'bhɛ 'wlale -a ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a 'siila- dɔɔ: «Kɔɔnɛɛ!»

⁴ -Ya -yɛkpale -mlɛkɛ' 'ɛ ta siin -gbɛɛn 'ɛ 'kɔɔ, 'kee- 'bhɛ 'lɔɔkpale dɔɔ: «-Mɛle -kla ɛɛ Mɛɛzan?» -Mlɛkɛ' 'ɛ pe -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'ɛ 'lɛkwɛn-, 'bhɛ 'pegee 'e -za 'wɛn mu 'la kle 'kɔɔflɛnzɛn mu 'ɛ ni -e 'mu 'kpen □ya, 'bhɛɛ- 'e -za -dwa -a 'kpee 'yaa- -za 'wɛn mu 'ɛ ma.

⁵ -Ayile, mɛɛ mu winbɔ -zɔn Zope -wa 'ɛ ta, dɔɔ -o ge Pieri 'la -wa sii Simɔ 'bhɛ 'sii.

⁶ -A zenle -o -zeri mi 'la -wa sii Simɔ 'bhɛɛ- ba; 'bhɛ a 'fɛ 'ɛ 'bhɛ -o weyi- 'ɛ 'lɛ ma.»

⁷ -Mlɛkɛ' 'ɛ 'yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wɛlele 'a ni, 'bhɛɛ- 'bhɛ gele blaɛn, 'ke 'yee- Kɔɔnɛɛ -yaa' 'fɛ 'ɛ □la yewɔnɛ plɛ 'siile, 'bhɛ 'pegee -a 'gbu gooba -srwase' mi 'la -Waanbhaa' -lɛɛgbɛɛn -yaa 'bhɛ 'yi bhe.

⁸ 'Bhɛɛ- -e -za 'la □ya, -e 'bhɛ 'kpen 'yigɔɔnna -o ni, 'bhɛɛ- -yoo winbwa- Pieri ba Zope -wa 'ɛ ta, 'ke -o gele-.

-Waanbhaa' pɛ do -zɔnna Pieri ni -yɛ zi ye do 'yi

⁹ 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'yee- Kɔɔnɛɛ a 'winbɔwo mu 'ɛ 'yaa- gelawo zii' -waa' 'taa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o □bhwa Zope -wa 'ɛ -din 'waati 'la ba, -yɛkpaa' bhɔ bhla 'e -din, 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, Pieri -saan 'fɛ 'ɛ 'wiin-, -a 'seriwo -zayi'.

¹⁰ 'Bhɛɛ- 'dun-, gbɔn -yaa 'yee- Pieri dɛ 'zi, 'bhɛɛ- -o -yaa -a -lɛwɛɛ' kpo kle 'zi 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' pɛ do zɔnle- -a ni -yɛ zi ye do 'yi.

¹¹ 'Bhɛɛ- -e lafle' 'ɛ 'liigole 'pegee pɛ do □ya, 'bhɛ pɛ 'ɛ 'yaa- 'bhii- sɔgbɛ -gbɛnɛ do gbɛnɛ-: 'bhɛ sɔgbɛ 'ɛ 'yɛle- -yaa 'bhɛ zɛn yizɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- da 'zi laanima 'ke 'bhɛ nu zɛnɛ 'trɛ ma.

¹² Wi 'ɛ 'kpen -gɔɔn -yaa 'bhɛ sɔgbɛ 'ɛ 'yi: 'trɛ ta wi mu 'la 'kpen 'taawo- 'mu gaan yizɛ ta, 'bhɛ 'pegee 'trɛ ta wi mu 'la 'kpen glaɛn 'mu vi ta, 'bhɛɛ- 'si maanɛ- mu.

13 'Bhe klele 'te, 'ke mee -weli' do 'a 'pele Pieri ni doo: «'E 'wlen- 'bhe- wi mu 'la bhe -o de, 'bhe- 'yoo- bhle!»

14 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «'Yooye-! Meezan, 'o moo Zuufu mu a 'seri 'ton 'e ta, wi -gloon mu 'lee- 'mu 'trin- -o; -ayile 'naa -o 'kedo- 'kpo 'bhlele- -lido'.»

15 'Bhe 'yi bhe 'ezin-, mee -weli' 'e -ya pe gbe ple mi □woa Pieri ni doo: «'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pe 'la ma 'kaa 'bhe -o 'wen, 'bhi 'laa 'bhe 'yee- 'bhii- pe 'trinle-.»

16 -E 'yee- mee -weli' 'e □maa -gloon yaga, 'bhe- 'yee- sogbe -gbene 'e -ja lafle' 'yi -a -zanta'.

Koonε a winbowo mu 'e 'wla bhla zi Pieri ba

17 Pieri zrubatedole -yaa, 'bhe 'pegee -e -yaa -a 'kpeeledan 'zi -e -yre zi yele 'la □ya 'bhe 'yi 'e ma 'waati 'la ba, 'ke Koonε mee 'la zan mu winbwa- -a ta, 'mu wlale- Zope -wa 'e ta. 'Bhe mu -zeri mi Simo a 'fe 'e malokpaa, 'ke -o gele- dulale 'bhe 'fe 'e 'le ma.

18 'Ke -o mee mu -lrokpale doo: «-O Simo 'la sii Pieri -a zenle -o 'fe 'lee- 'bhe- □la -ge ee?»

19 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke 'yee- Pieri -o -a 'kpeeledan 'zi -li -e pe 'la □ya 'bhe 'yi -o 'kela 'le 'bhe ma. 'Bhe 'yi 'te, 'ke Lii 'Wen 'e -ya pele- -a ni doo: «'E 'yrekpa laale doo, mee yaga -o 'e ziglin- 'zi.

20 'E 'wlen-, zina- 'tre ma, 'bhe- 'bhi 'pegee 'woo- mee mu 'e 'ka ge 'eke- zi 'saanibhe; 'yaa 'e -gbedole gele ma -o zi. -Amasroyi 'mi -le -o winbwa- 'e ta.»

21 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri zinale, 'kee- gele- 'woo- mee mu 'e ta; 'bhe- -e pe -o ni doo: «'Ka -o mee 'la zan -glin 'zi 'mi -le 'kele-, 'bhe- 'ka □nwa win 'e -dela ma -ge ee?»

22 -Ayile, 'ke -wa zikpale Pieri ni doo: «-Srwase' mu -kunlii 'la -wa sii Koonε 'bhe -le 'o 'winbwa□ 'e ta. Mee wlan -le 'kele-, 'bhe- -e gbalaan -Waanbhaa' -lee, 'bhe- Zuufu mu 'e 'kpen 'a 'to wlan pe. 'Bhe- 'duj-, -Waanbhaa' a -mleke' do 'a □pia -a ni

doo -yoo 'e 'sii -a ba 'fe 'le ma, 'kooko- -e so 'e 'wojan- mu 'e 'ke 'male.»

23 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri -o wlale- 'fe 'e □la; 'ke -yoo 'cieya- klele- 'bhe -bi do 'kpo 'e zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke Pieri 'pegee 'woo- mee mu 'e -o dole- Sezare 'taa 'e ta. 'Duj- -a neene- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope 'mu 'ke mu -ja -o zi 'bhe 'taa 'e ta.

Pieri -wlaa Koonε ba -le ma

24 Pieri 'pegee -a zi mu 'e □wlaa Sezare -wa 'e ta -yrekpaa' ple mi 'e ma. Koonε 'pegee -a -bhoo mu 'e, 'bhe- -a bhegwlen mu 'e, -o 'kpen 'yaa- Pieri 'magben- 'zi 'yee- Koonε 'gbu ba -le ma.

25 Pieri 'yaa- zan wlale bhla 'la ba Koonε a 'fe 'e □la, 'ke 'yee- Koonε 'gbu Pieri 'pubole, 'kee- baale' -a 'kpo ta 'bhe gaan -la.

26 'Duj- Pieri 'a 'lawlenna, 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: «'Yooye-, 'e 'wlen-! 'Yaa- 'η 'kunle- 'bhii- -Waanbhaa', 'mi -o 'ke bhaaplen dron -la -le 'bhii- 'bhi gbeen-.»

27 'Bhe 'yi 'te, 'yee- Koonε 'pegee Pieri -ja wlale 'fe 'e □la -balo klelele; -e □bhwa mee -bebe ta 'bhe □nwo ye.

28 Pieri pe -o ni doo: «'Ka 'gbu 'a 'yaango- doo Zuufu mu a 'seri 'e ta, Zuufu mi -kposoo do 'pegee Zuufu kle do -o do laa -o 'eke- ta -za 'kedo- 'kpo 'yi, 'bhe- Zuufu mi laa so wlale- Zuufu kle do ba 'fa □la. 'Duj- -Waanbhaa' 'a -zronna 'mi ni doo 'naa bhaaplen 'kedo- 'kpo 'kunle- 'bhii- bhaaplen 'trinle- 'le, 'ke 'mi 'η 'plenjo- -a ma.

29 'Bhela- -zayile, 'ka 'η 'siilawoa 'naa 'η -gbedole nule ma 'ka ba, 'bhe- 'η □nwa blaale-. 'Duj- 'ka 'η 'siila- win 'la ma, -ka 'bhe pe 'η ni.»

30 'Bhe klele 'te, 'ke Koonε 'a 'pele 'a ni doo: «'Bhe -yrekpaa' yizie -le -ge -zon, 'η 'yaa- yromazi 'seri 'e kle 'zi 'waati 'la ba 'bhii- 'waati 'lee- ba. 'Bhe- 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'η bhe 'mi 'η 'yrekpa, 'ke mee do 'pwele 'η 'lee: -a ta dune- 'e 'yaa- 'epu -yrayrale. 'Bhe- -ya □pia 'η ni doo:

31 <Koonε, -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'e 'lekwan- 'bhe- -e -za 'wlan mu

'la kle 'kooflenzan mu 'e ni, 'e -za -dwa -a 'kpee 'bhe -za 'wlan mu 'e ma.

³² Mee mu winbo blaale- Zope, -o Simo 'la sii Pieri 'bhe 'sii zayi'. -A zenle -o -zeri mi Simo 'e ba, 'bhe- 'bhe a 'fe 'e -yoo weyi- 'e 'le ma.>

³³ 'Bhela- -zayile, 'n mee mu winbwa- 'e 'siyre- noo- blaale-. 'N 'cie-, 'e nule ma! 'O 'kpen -o -zon -Waanbhaa' -lee -ge; Meezan -jan 'la 'kpa' 'e 'lii 'kaa 'e 'bhe 'wo 'o ni, 'o 'nwa 'o 'tronkpa' 'bhe- 'kpen 'la.>

Pieri -o Zesu -a -janwo' zii' Koonε ba -le ma

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri -jan 'e 'wole- 'sanle doo: «'Mi 'gbu 'a 'yaango- wlan 'e ni -zon 'bhii- -Waanbhaa' laa bhaaplen mu bago.

³⁵ Dron', 'si 'tole- 'si, 'bhe 'pegee mee 'tole- mee, 'ke 'bhe gbalaan -Waanbhaa' -lee; 'ke 'bhe zan 'e 'ledole -o -a -yre 'yi, 'bhe zan -la -za so -a ni.

³⁶ -E -jan 'nrable- 'la 'woa Izraeli mu 'e ni 'bhe -le Zesu Krisi yilabla 'la 'kpa' -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu plen- 'bhe 'le. 'Bhe Zesu 'e 'bhe -le bhaaplen mu 'kpen Zan 'le.

³⁷ -Za mu 'la 'kla -ge Zude 'kleen 'e 'kpen 'yi, 'kee- san Galile 'kleen 'e ma, 'ka mu 'gbu 'bhe -za mu 'e do. 'Bhe -za mu 'e 'kla Mee Wiinfε' Mi Zaan 'yaa- mee mu 'e 'sii zii' -o wiinfε zayi' -yi 'e ba 'waati 'la ba, 'bhe- 'waati 'e bla.

³⁸ -Waanbhaa' Nazareti mi Zesu makwan- gone- 'la gbēn-, 'bhe- -e Lii 'Wen 'e -zinaa' -a ta, 'bhe 'pegee -e -glooya' -naa -a ni gone- 'la gbēn-, 'ka 'gbu 'bhe do. 'Yee- Zesu 'yaa- ge yrekpen- 'noo 'kee- ge -za 'wlan mu klelele mee mu ni, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- -Setran' a luya 'yi, -e -yaa 'mu 'kpen bhee, 'ke -yoo go 'bhe luya 'e 'yi; -amasroyi -Waanbhaa' -yaa -a zi.

³⁹ Zesu -za mu 'la 'kpen 'kla Zuufu mu 'e -waa' 'kleen 'kpen 'yi, 'bhe 'pegee Zeruzalemu -wa 'e 'kpee, 'o moo 'gbu -o 'ke 'bhe -za mu 'e 'sre 'le.

-Wa 'dia, 'ke -wa gbaan -yrigbele 'e ta.

⁴⁰ 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba -a gale bla' -yrekpa' yaga mi 'e ma, 'bhe- -ya 'kla 'ke -ya 'gbu 'yre male 'e zron mee mu ni.

⁴¹ -Waanbhaa' 'laa 'tole- 'ke Zuufu mu 'e 'kpen 'a ye, 'ke yaa 'e go -yoo 'o moo 'la makwan- 'elwale gban -so 'bhii- -a 'sre mu 'mu ba. 'O pebhla- 'eke- zi 'kele-, 'bhe 'pegee 'o -yi 'mia 'eke- zi 'kele- -a bwele bla' gale ba.

⁴² 'Yee- Zesu -le 'a 'pia 'o moo 'gbu ni doo 'o -yaa' -jan 'e 'wo mee mu 'e 'kpen ni; 'bhe- -ya 'pia 'o ni doo 'wa 'pe mee mu 'e ni 'kaa -Waanbhaa' 'yela- 'kla mee -yre male mu 'pegee mee 'la zan mu -gaa gban 'mu 'kitikan mi 'le.

⁴³ -Waanbhaa' -lela janwo mu 'e 'kpen 'yela- a -janwoa doo 'ke mee 'oo mee 'la zan 'e 'kpa' -a -yi -e 'bhe zan a -za 'yoo- mu 'e -sroma yan -a 'to -glooya' 'e 'sroyi.>

Lii 'Wen 'e 'naye- Zuufu kle mu 'e ni

⁴⁴ Pieri -yaa -janwo' zii' bhla 'la ba, 'ke Lii 'Wen 'e zinale mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'tronkpa zii' -a ni 'mu ta.

⁴⁵ 'Bhe klele 'te, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- 'ke Zuufu mu 'le, 'bhe- 'ke 'mu -daa Pieri zi Zope, 'mu 'kpeenia 'egbenele. -Amasroyi -Waanbhaa' Lii 'Wen 'la 'naa, -ya -zinaa' 'ezin- Zuufu kle mu 'e ta.

⁴⁶ -Amasroyi, 'woo- Zuufu Zesu 'yi mu 'e 'yaa- 'mu 'ye zii' 'ke 'mu wli -bheke' mu 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -Waanbhaa' a -gbenya 'e 'tobho.

⁴⁷ 'Bhela- -yile, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «Mee 'la zan mu Lii 'Wen 'e 'sroowa- 'bhii- -koo' mu gbēn-, 'o so 'o -bangole 'bhe zan mu 'e wiinfεle ma -yi ba εε?»

⁴⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- doo -o 'woo- Zuufu kle mu 'e 'wiinfε- -yi ba Zesu Krisi 'to 'e 'yi. 'Bhe bla, 'ke -o -sromabole Pieri ni doo 'bhe bo -o -din -yrekpa' sa -la.

11

Pieri -o -a dayre pe 'zi Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ni

1 Zesu a *winbowo mu 'e 'pegee Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu 'a □maa dɔɔ Zuufu kle 'ke mu -dwa -Waanbhaa' a -jan 'e □la 'ezin-.

2 Pieri 'nule- Zeruzalemu, 'ke Zesu 'yi Zuufu -kpɔsɔɔ mu 'e 'lale 'a ta,

3 'Bhɛɛ- 'mu pe -a ni dɔɔ: «-Mɛla ma 'e -ja Zuufu kle mu ba, 'bhɛɛ- 'ka 'pegee 'mu pɛbhla- 'eke- ta ɛɛ?»

4 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pieri dɔle- 'yee- -za 'e 'kpen 'yigɔɔnle zi -o ni do do.

5 -E pe dɔɔ: «'N 'yaa- Zope -wa 'e ta 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'n 'yaa- 'n 'seriwo zii', 'ke 'n -za do yele- -yre zi yele 'yi. 'Bhɛɛ- 'n 'yɛkpa- pɛ do zinale ma, 'bhɛ 'yaa- 'bhii- sɔgbɛ -gbɛnɛ do: -a -yrele' -yaa -a zen yizie 'e ta. -E -yaa da 'zi laanima 'bhɛɛ- 'kee- nu 'n ba -yre ta.

6 'Mi 'n 'yɛkpa- -a ta siin, 'ke 'an 'yiglin-; -ayile 'ke 'n wi 'e 'kpen -gloɔn 'yele -a -yi: wi mu 'la 'taawo- 'mu gaan yizie ta oo, srɔpɛ mu oo, wi mu 'la glaan 'mu vi ta oo, 'bhɛ 'pegee 'si maannɛ- mu.

7 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'n mɛɛ -weli' do male- dɔɔ: <Pieri 'e 'wlen-, wi mu 'la bhe -o dɛ, 'bhɛɛ- 'yoo- bhle!>

8 'Bhɛɛ- 'duɔɔ-, 'an 'lɛkwan- dɔɔ: <'Yooye- Mɛɛzan, Zuufu mu wi 'oo wi 'la ye 'bhii- 'o 'sɔɔn 'le 'waa- 'ton mu 'e ta, 'naa 'bhɛ wi 'e do 'kpɔ 'bhlele- -lido'>.

9 'Ezin- 'n 'yee- mɛɛ -weli' 'e □maa -a -we gbɛ plɛ mi 'e 'yi 'kee- da lafle' 'yi, 'bhɛɛ- -e pe 'n ni dɔɔ: <'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pɛ 'la ma dɔɔ pɛ 'wen, 'bhi 'laa 'pɛle- 'bhɛ ma dɔɔ 'bhɛ 'trin- -o'>.

10 'Bhɛ □kla -gloɔn yaga 'ke 'n 'yee- mɛɛ -weli' 'e ma, 'bhɛɛ- -a yaga mi 'e bla- 'bhɛɛ- 'yee- sɔgbɛ -gbɛnɛ 'e 'pegee -a -yi pɛ mu 'e 'kpen -ja lafle' 'yi.

11 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'n 'yaa- 'fɛ 'la 'bhɛ □la, 'ke mɛɛ yaga nule- dulalɛ 'bhɛ 'lɛ ma; -woo winbwa- 'mi ba, 'bhɛɛ- -o -yaa da Sezare -wa 'e ta.

12 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Lii 'Wen 'e -ya pele- 'n ni dɔɔ 'n ge -o zi blaale- -Ayile 'ke 'mi 'pegee 'woo- mɛɛ mu 'e 'o gele- 'eke- zi Sezare -wa 'e ta. -Kɔɔ' nɛɛnɛ- 'srwado- 'la 'wole- -gɛ, 'o 'pegee 'mu -le -ja 'eke- zi -a nɔɔ; 'bhɛɛ- 'o -ja wlalɛ Kɔɔnɛ ba 'fa □la.

13 'Yee- Kɔɔnɛ 'gbu -mlɛkɛ' do -ya gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- -yaa' 'fɛ 'e □la, -e 'bhɛ 'yigɔɔnna 'o ni. 'Bhɛɛ- -e pe dɔɔ -mlɛkɛ' 'e 'bhɛ 'a □pia -a ni dɔɔ: <Mɛɛ mu winbɔ Zope, -o Simɔ 'la sii Pieri 'bhɛ 'sii zayi'>.

14 -E nu -jan mu 'la 'wole- 'e ni, 'bhi 'pegee 'e ba 'fa □la mu 'e 'ka nu gole -za 'yi 'bhɛɛ- -jan mu 'e ma.>

15 'N -janwole 'sanle -o ni -gun, 'ke Lii 'Wen 'e zinale -o ta 'bhii- -a -lwa -zinaa' -kɔɔ' mu ta gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- -a zisan' bhla 'e zi.

16 'Bhɛ klele 'tɛ, Mɛɛzan -jan 'la □woa 'elwale -sɔ 'ke 'bhɛ dɔle- 'n 'kpee, 'bhɛ -jan 'e 'bhɛ -le dɔɔ: <Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan mɛɛ mu 'wiinjia□ -yi ba, 'duɔɔ- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'palɛ- 'ke Lii 'Wen 'e 'bhɛɛ- 'le'>.

17 'Bhɛɛ- 'duɔɔ-, -kɔɔ' -kɔɔ' 'kpala- woa Mɛɛzan Zesu Krisi 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -kɔɔ' mu -gbaa pɛ 'la ba; -yoo -gbaa 'bhɛɛ- pɛ yɛkɛ- do 'kpɔ 'e ba 'ezin-. 'Bhɛ bhla 'e ba, 'mi -o 'ke -mɛla -le 'bhɛɛ- 'mi 'n -bango' -Waanbhaa' zru maza klele 'yi ɛɛ?»

18 -O yanle Pieri 'wojan- mu 'e 'malele, 'bhɛɛ- 'ke -o tagale bole-; dɔɔn' -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle -saan 'ke -wa pe dɔɔ: «Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'ke Zuufu kle mu ploo -waa -za 'yɔɔ- mu 'e ma, 'bhɛɛ- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -o sɔ bole -yre ma -si 'e 'srɔɔwole.»

Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Antiosi -wa 'e ta

19 Etieni gale bla- 'bhɛɛ- -o -yaa -yren 'la 'kpa zii' Zesu 'yi mu 'e ta, 'ke -o piilale 'eke- ma. 'Bhɛla- -yile, 'ke -o 'ke mu gele- Fenisi 'kleen 'e 'yi, 'bhɛɛ- -o 'ke -ja Sipru 'kleen 'la 'ke weyi- 'mlingole -o 'bhɛ zi 'bhɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee Antiosi -wa 'e ta. 'Duɔɔ-

-o -yaa -Waanbhaa a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zii' Zuufu mu 'te -la ni.

²⁰ 'Bhεε- 'duŋ-, Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'la 'yaa- da Sipru 'pegee Sireni, 'mu -ja Antiosi Mεεzan Zesu a -Jan -Nrāle' 'ε 'wolε- Zuufu kle mu 'ε ni 'ezin-.

²¹ Mεεzan a -glooya' 'ε 'yaa- -o ta, 'bhεla- -yile mεε -bebe -o □kpaā Zesu 'yi, 'bhεε- -woo zru -niinaa' Mεεzan -Waanbhaa' ba.

²² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε 'bhε -jan 'ε 'male, 'ke -o Banabasi winbole Antiosi.

²³ Banabasi 'bhεle- Antiosi, 'bhεε- -Waanbhaa' 'bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε 'dumawoa gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε 'a zrukpalaa. 'Bhεε- -e zruwlaa- -o 'kpee dɔɔ -o 'kpen zru bo do Mεεzan ni, 'bhεε- -o bloole bo 'bhε ma 'egblole.

²⁴ 'Yee- Banabasi 'gbu 'yaa- 'ke mεε wlan do 'le, 'bhε 'pegee -a 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wen 'ε 'le; 'bhεε- -a 'kpale- -yaa Mεεzan 'yi 'egbenεle. Mεε -bebe 'mu 'gbu □naa Mεεzan ni.

²⁵ Banabasi -ja Solu ziglinε Taasi -wa 'ε ta.

²⁶ -E 'tenle- Solu ma 'bhε -wa 'ε ta, 'kee- nule- 'bhε 'le Antiosi. 'Bhεε- -o lεε do -gaa 'bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε 'le. -O mεε -bebe -daanna -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le 'bhε □nɔɔ. 'Yee- Antiosi -wa 'ε 'yela- ta, 'bhεε- -o Zesu a -klanlanε mu 'ε □lwa -siila <Krisi 'yi mu>.

²⁷ 'Bhε 'waati 'ε ba, -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bhεε- 'mu -ja Antiosi.

²⁸ -O -yaa -o do sii Agabusi, 'bhεε- 'bhε 'ε 'wlenle-, 'ke 'bhε 'a 'pele Lii 'Wen a 'sen 'le dɔɔ: «-Gu -gbenε do nu dɔle 'trε 'ε 'kpen ta.» 'Bhε -jan 'ε □kla 'ke wlan 'le. 'Yee- -gu -gbenε 'ε □bhwa 'ke Klodi -o 'ke Romε mu a -bhlenḡbe -gbenε 'le 'bhε 'waati 'ε ba.

²⁹ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'la 'yaa- Antiosi -wa 'ε ta, 'ke -wa 'kpale do ma 'kaa -o 'kpen do do 'sen sɔ -za yεke- 'la ta, -o nu -o gbε 'klale- 'eke- ta, 'bhεε- -o bhɔ -o nεenε- mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'ε 'yi 'mu ba.

³⁰ 'Bhεε- -o 'bhε □kla 'tε. -Ayile -woo gbεklaa- 'eke- ta, 'bhεε- -o Zude 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε glaan' mu -kpaā Banabasi 'pegee Solu 'kɔɔ, 'kaa 'mu ge 'bhε glaan' mu 'ε 'lεna 'woo- Zude □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε waa zilεε- mu 'ε ni.

12

-O Zaki □dia 'bhεε- -o Pieri □bwa -kaso 'yi

¹ 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke -bhlenḡbe Erɔdi -yrenkpale 'sanle Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε 'ke mu ta.

² -Ya □pia mεε mu 'ε ni dɔɔ 'mu Zaan nεenε- 'gwlaan- Zaki dε 'ke -gokun' 'le, 'bhεε- 'mu 'bhε □kla.

³ 'Yee- Erɔdi 'a 'yele 'bhii- 'bhε □swa Zuufu mu 'ε ni, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ -o Pieri 'kun. 'Bhε □kla Zuufu mu a 'bluu 'wlen- kle bhle 'feti 'ε 'bhεε- ta.

⁴ -O yanle Pieri 'kunlele, 'ke -wa bole- -kaso 'yi. 'Bhεε- 'ke -o -srwase' yizie dulayre yizie yaale' -a gooba. -E -yaa zi 'bhii- -o Pieri 'kitikan Zuufu mu 'ε 'kpen 'yre ma 'ke Paki 'feti yi 'ε □kaan, 'bhεε- -o -kpan balaa' -a ta -a dε zayi'.

⁵ 'Bhε 'yi, Pieri □bwa -sɔ -kaso 'ε 'yi; 'Bhεε- 'duŋ-, Zesu 'yi mu -lεdo' -bhεεke' mu 'la □yaa Zeruzalemu 'mu □yaa 'mu 'seriwo zii' 'mu nii- 'ε 'kpen 'le -Waanbhaa' ni 'yee- Pieri a -za ma 'waati 'ε 'kpen ba.

Pieri -pwela -kaso 'yi gɔnε- 'la gbεen-

⁶ *Erɔdi -yaa nu Pieri 'kitikanle yi 'la 'le, 'bhε -bi 'ε zi 'yee- Pieri 'gbu 'yaa- yide 'zi -srwase' mi ple plen-. -A -yirele' -yaa 'ke piibhε kpεle- mu 'le -srwase' mi ple 'ε plen-, 'bhεε- -a gooba -srwase' ple dulale -yaa -kaso 'fε 'ε 'lii.

⁷ 'Bhε klele 'tε, 'ke Mεεzan a -mlεke' do 'pwele -a -yi blaale- 'yee- Pieri ba -yaa' -kaso 'fεkpeenε 'ε □la, 'bhε 'pegee 'ke 'tεbhile do wlale- 'bhε -kaso 'fεkpeenε 'ε □la. 'Bhεε- 'ke -mlεke' 'ε -ya gbε yanle 'yee- Pieri 'sien na, 'kee- bwele-. 'Bhεε- 'ke 'bhε 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'wlen- blaale-!»

'Bhe klele 'te, piibhe kpelle- mu 'la
 □yaa 'yee- Pieri gbe ma 'mu 'kpen
 takaa-, 'bhe- 'mu -balaa'.

8 -Ayile 'ke -mleke' -ya pele- -a ni
 dɔɔ: «'Yaa- 'sentru 'e dɔ 'e 'saanla,
 'bhe- 'yaa- -sawla mu 'e 'wla 'e gaan
 ma.» Pieri 'yanle- 'bhe mu klelele,
 'ke -mleke' -ya pele- -a ni 'ezin- dɔɔ:
 «'Yaa- dune- tralape 'e □kla 'e ta,
 'bhe- nu dɔ 'η zi.»

9 'Bhe klele 'te, Pieri 'pwele -yaa'
 -kaso 'fekpeene 'e □la, 'kee- dɔle-
 -mleke' 'e zi. -E □kla bi -a ni 'bhii-
 -mleke' 'yaa- -za 'la kle 'zi 'bhe 'yaa-
 'bhe kle 'zi -yre zi yele -la -yi, 'bhe-
 'bhe 'laa -yaa 'bhe kle 'zi kpataakpa.

10 -O -kaan -a gooba -srwase' 'le
 □lwa mi 'e ta, 'bhe- -o -kaan -a -le
 ple mi 'e ta; 'bhe- 'ke -o 'tenle -kaso
 'fe 'e 'lii piibhe 'kon 'la 'leklale -yaa
 -wa 'e ba -yre ta 'bhe ma. 'Bhe-
 'ke 'bhe 'liigole 'bhe 'gbu ma -o -le.
 'Bhe- 'ke -o 'pwele, 'ke -o 'taawole
 'sanle -gbleba 'e ta. 'Bhe klele 'te,
 'bhe yre do 'kpɔ 'e □nɔɔ bhe, 'ke
 -mleke' 'e 'nile Pieri 'yre ba.

11 -Mleke' 'e gele blaani, 'ke Pieri
 nii- 'e zenle- -a ta, 'bhe- 'ke -ya pele-
 dɔɔ: «'An 'yaango -zon kpataakpa
 'bhii- Meezan -Waanbhaa' -yaa'
 -mleke' do □kpa 'mi go zayi' Erɔdi
 'kɔɔ, 'bhe- Zuufu mu 'e 'yaa- zan
 -za 'yɔɔ- 'la 'kpen klele 'mi ni, -e 'mi
 -gwa 'bhe 'yi.»

12 Pieri 'a 'yele- 'bhii- -e -pwela
 -kaso 'e 'yi kpataakpa, 'ke -ya
 -ledɔɔle Zaan 'la -o 'bhe 'tokpaa-
 Maki 'bhe nee Mari ba -le ma. Mee
 -bebe 'klale- -yaa 'eke- ba Mari a 'fe
 'e □la 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni
 'yee- Pieri a -za ma.

13 -E bhɔle Mari ba -le ma, 'kee-
 kɔkɔdele 'bhe a 'felii 'kon 'e ta. 'Yee-
 Mari a yewo le -ne 'la -o -yaa 'bhe sii
 Rɔdi, 'bhe □nwa 'fe 'liikon 'e -din -a
 -liigo' zayi'.

14 'Bhe 'yee- Pieri 'weli- 'e madɔle,
 'bhe- 'bhe -yilablawa gbe -yɔɔ 'e
 'kɔɔ, 'fe 'e 'lii goza □nia 'bhe 'kpee.
 'Ke 'bhe blasanle, 'kee- gele- -a pele
 'fe 'e □la mu 'e ni dɔɔ Pieri -o 'pɛlii-.

15 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- 'bhe
 yewo le -ne 'e ni dɔɔ: «-Kwa -le 'e
 'yi ee?» 'Dun- 'bhe pe 'bhe 'sɔwee-
 'e ma dɔɔ Pieri -le 'kele- kpataakpa.
 'Bhela- -yile 'ke -wa pele- dɔɔ: «-A
 tagbin -mleke' -le 'kele-.»

16 'Dun- 'bhe bhla 'e ba, 'ke Pieri
 bole -o kɔkɔdele 'e ma 'fe 'e 'lii. 'Bhe
 'yi 'te, 'ke -wa -liigole, 'bhe- 'ke -wa
 yele- -Ayile 'ke -o 'kpen 'kpeelenile
 'kee- kan -a -dan' ta.

17 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'e gbe
 -lawlenle 'kaa -woo taga; 'bhe- -e
 -za 'e 'kpen 'yigɔɔna -o ni. Meezan
 'a 'pwela- gɔne- 'la gbeen- -kaso 'fe
 'e □la, -e 'bhe 'yigɔɔna -o ni. 'Bhe-
 -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka ge 'η 'pweza- 'e
 -kaso 'e 'yi, 'bhe 'wo Zaki 'pegee -kɔɔ'
 neene- -vin mu 'e ni.» 'Bhe blaani,
 'kee- gele- yre -bheke' do nɔɔ-.

18 Tooklinle, 'ke -srwase' mu
 'e -o zrubatedɔle Pieri ba zayi'.
 -Amasɔyi -e -ja yre 'la □nɔɔ, waa
 -yaa 'bhe dɔ.

19 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Erɔdi mee mu
 winbole Pieri ziglin- yre nɔɔ-. 'Bhe-
 'dun-, waa -a yele. 'Bhe- 'ke -ya
 gooba -srwase' mu 'e 'siile 'kee- 'mu
 'lɔkpale. 'Bhe blaani, 'ke -ya pele-
 dɔɔ -woo 'kpen de. -O yanle 'bhe
 klele 'le, 'ke 'yee- Erɔdi 'gbu gole-
 Zude 'kleen 'e 'yi, 'kee- gele- Sezare
 -wa 'e ta; 'bhe- 'kee- bole- 'bhe □nɔɔ
 'waati sa ba.

*-Bhlegbe Erɔdi -gaa gɔne- 'la
 gbeen-*

20 'Dun- Erɔdi zrupliile -yaa Tiri
 'pegee Sidon mu 'e ma. -Ayile, -e
 -yaa 'waati 'la ba Sezare 'ke 'bhe -wa
 ple 'e ta mu 'e 'mu 'a 'kpale do ma,
 'bhe- 'ke 'mu mee mu winbole -a ta.
 -Srwas' mi 'la 'yaa- 'e 'yrekpa 'yee-
 Erɔdi 'yi 'fe 'e ba, -woo bhewlenya
 □kpa 'bhe ma. -O -yaa 'bhe sii
 Blasitusi. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -o gele- -a
 pele -bhlegbe Erɔdi ni dɔɔ -o 'ploog-
 gwle 'e ma. -Amasɔyi -o bhle pele
 mu 'e 'kpen □yaa da 'yee- -bhlegbe
 Erɔdi a 'kleen 'e 'bhe- 'yi.

21 -O yi 'la 'bhe -dwa 'eke- ye yi 'le,
 'bhe yi 'e 'bhɔle- 'te, 'ke 'yee- Erɔdi
 -yaa' -bhlegbe dune- 'e 'klale -a ta;

'bhεε- 'kee- yaale' -yaa' -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhεε- 'kee- -janwole -zamaa' 'ε ni.

²² -E yanle -janwolele 'te, 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'e gbεdele -a ni, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Bhaaplɛŋ -weli' laa 'kελεε- 'le, -waanbhaane do -la -weli' -le 'kεle-!»

²³ 'Duŋ- 'bhε yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'bhε 'pegee 'bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke Mεεzan a -mleke' do ga do 'kpale 'yee- Erɔdi ma. -Amasroyi -e -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε □kpa a -a 'gbu ma. -Wlɛnne' mu 'a □bhla, 'bhεε- -e -gaa.

²⁴ 'Duŋ- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ε 'wole 'ε 'yaa- zen 'zi yrekpɛn- □nɔɔ. 'Bhεε- Zesu a -kɛlanε mu 'ε baan' 'yaa- 'kla zii' -a ba.

²⁵ Banabasi 'pegee Solu 'yanle- Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε glaan' mu 'nalele -o ni, 'ke -o niinale -o -zanta'. -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki 'ke -o 'pegee 'mu gele- 'eke- zi.

ZESU 'SRE MU 'E -JA AZI 'KLEEN 'E 'PEGEE GREKI MU A 'KLEEN 'E 'YI

13

-Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε Banabasi 'pegee Solu makwan □ -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zayi'

¹ -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'pegee -Waanbhaa' a 'Sεwe 'ε daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu -leɔdo' 'la □yaa Antiosi -wa 'ε ta 'mu ba: -o -yaa -a do sii Banabasi, 'bhεε- -o -yaa -a do sii Simeɔn, -o 'bhε 'tɔkpa a- «Mεε ti». 'Bhεε- -o -yaa -a do sii Lusisi ('bhε 'yaa- da Sireni -wa 'ε ta), 'bhεε- -o -yaa -a do sii Manaeni (-o 'bhε 'pegee -bhleṅgbe Erɔdi 'trɔla- 'eke- zi), 'bhεε- Solu.

² -Yrekpaa' do, -o -yaa Mεεzan -Waanbhaa' gba 'zi 'ke -o 'sunwla, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka Banabasi 'pegee Solu 'kpa 'edanma 'η ni 'η -o -siila 'an ye 'la 'kaama- 'bhε 'wo -zayi'.»

³ Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhε 'male, 'ke -woo 'seriwole -Waanbhaa' ni

-waa' -za ma, 'bhεε- 'ke -o 'sunwla. 'Bhε bla an 'ke -woo gbεkpale 'yee- Banabasi 'pegee Solu ta, 'ke -o 'ploole -o ma dɔɔ -o ge Waanbhaa a ye 'ε 'wo.

Banabasi 'pegee Solu -ja Sipru 'kleen 'ε 'yi

⁴ 'Bhε 'yi, *Lii 'Wen Banabasi 'pegee Solu 'winbwa-, 'bhεla- -yile 'ke -o gele- Selesi -wa 'ε ta. 'Bhε bla an, 'ke -o gele- -batɔŋ' 'yi Sipru 'kleen 'ε 'yi: wɛyi- 'mɛngole -yaa 'bhε 'kleen 'ε zi.

⁵ -O bhɔle- Salamini -wa 'ε ta, 'ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- Zuufu mu 'ε daanfɛ' mu 'ε □la. Zaan Maki -yaa -o zi 'ke 'bhε bhɔ -o ba.

⁶ -O kanaa' Sipru 'kleen 'ε 'yi yrekpɛn- □nɔɔ, 'bhεε- -o -ja 'tenle- Pafosi -wa 'ε ma. 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke -o 'zina 'tan mi do yele-: -o -yaa 'bhε sii Baa Zesu. Zuufu 'mi do 'le -yaa 'ke 'bhε 'le, 'bhεε- 'bhε 'yaa- pe 'bhε 'gbu ma bhla ma dɔɔ 'bhε -o 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.

⁷ 'Yee- 'zina 'tan mi 'ε 'yaa- Sipru 'kleen 'ε ta -janmatii 'ε zi 'tanii. 'Bhε -janmatii 'ε 'tɔ -le -yaa dɔɔ Sεegusi Polusi, 'bhεε- -zadɔ' mi -gbɛne do -le -yaa 'bhε 'le. 'Bhε -janmatii 'ε Banabasi 'pegee Solu -siila, -amasroyi 'bhε 'yaa- zi 'bhii- 'bhε -Waanbhaa' a -jan 'ε 'ke 'ma 'mu 'lii.

⁸ -O -yaa 'yee- 'zina 'tan mi 'ε sii Greki wli 'ε 'yi dɔɔ Elimasi; 'bhεε- -e zaabwa- Banabasi 'pegee Solu 'le ma, 'bhεε- yaa -yaa zi 'bhii- Sipru -janmatii 'ε 'bhε 'e 'kpa -Waanbhaa' 'yi.

⁹ 'Bhε klele 'te Solu 'la, -o -yaa -a sii 'ezin- Polu, 'bhε 'pale- 'la □yaa 'ke Lii 'Wen 'ε 'le bhe, 'bhε 'e -yrekpale frii 'yee- 'zina 'tan mi 'ε ta 'ke 'bhε 'a 'pele 'a ni dɔɔ:

¹⁰ «-Setran' mεε, 'e 'pale 'la -yoo 'ke -dawli' maza 'ε -gloɔn 'ε 'kpen 'pegee -yɔɔya' 'ε 'kpen -gloɔn 'le bhe; -za 'wlan za laa sɔ 'e ni! 'E nu 'ploole- Mεεzan a zi -leɔɔle mu 'ε 'siele ma 'waati 'ε -dela ba εε?»

¹¹ 'E 'tronkpa -zɔn jan 'lεε- □la: Mεεzan 'a gbε 'ε 'wlenna- 'e 'kaama-,

-ayile 'e 'yre nu -wile', 'bhεε- 'yaa nu -yretεbhe -bhile' yele 'waati sa.» 'Bhe yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -gblo 'kpale 'yee- Elimasi 'yre ta, 'bhεε- yaa -yaa so yre ma yele- -li: 'bhεla- -yile -e □bwa -a gbε 'kaanle- ma -a 'gbu zi, 'kee- mεε glin dɔɔ 'bhe 'kun 'a gbε ma, 'bhεε- 'bhe -a geyre 'ε zrɔn -a ni.

12 'Yee- -janmatii 'ε 'bhe 'yele-, 'ke -ya 'kpale Zesu 'yi. -Amasrɔyi Pɔlu 'pegee Banabasi a mεε daangbeyaya 'ε Mεezan ba za 'yi, 'bhe 'a zru 'ε □kwan 'elrele 'gbu.

Banabasi 'pegee Pɔlu -ja -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wolε- Antiosi

13 'Bhe blaam, 'ke Pɔlu 'pegee -a 'taawoyɔɔn mu 'ε -o bole- -batonj' 'yi, 'bhεε- 'ke -o gele- Pafɔsi. 'Bhe blaam -o -ja Pεezi -wa 'ε ta Panfili 'kleen 'ε 'yi. Zaan Maki -gwa -o zi 'bhe yre 'ε 'bhεε- □nɔɔ, 'bhεε- 'bhe -niinaa' Zeruzalem.

14 'Bhe blaam, -o gole Pεezi, 'ke -o gele- Antiosi -wa 'ε ta Pisidi 'kleen 'ε 'yi. 'Bhεε- Zuufu mu -yitre' 'yi 'ε ma, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu daanfε' 'ε □la, 'bhεε- 'ke -o yaale' 'bhe □nɔɔ ye.

15 'Bhεε- -o yanle 'tonj 'sεwε 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -waa' 'sεwε mu 'ε tapelele, 'ke Zuufu mu daanfε' -kunlii mu 'ε mεε mu winbole Pɔlu 'pegee -a zi mu 'ε ta 'kaa -wa pe 'mu ni dɔɔ: «'O nεεnε- mu, 'ke 'kaa- zi 'bhii- 'ka -jan 'ke 'wo 'waa- mεε mu 'ε ni 'bhεε- 'ka zruwla -o 'kpee, -ka 'bhe 'wo.»

16 'Bhe klele 'tε, 'ke Pɔlu 'e 'wlenle-, 'bhεε- 'ke -ya gbε -lawlenle 'ke -ya pe mεε mu 'ε ni 'kaa -woo 'trɔnbado, 'bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Nj nεεnε- Izraeli mu, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la 'ka gbilaan -Waanbhaa' -leε, -ka 'ka 'trɔnkpa 'nj ni doo!

17 -Kɔɔa' Izraeli 'si mu 'leε- -waa' -Waanbhaa' 'ε, -e -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε makwan-, 'bhεε- -e -kɔɔ' 'si 'ε □kla 'ebebele, 'ke -woo Ezipu 'kleen 'ε 'yi. -O yanle 'leε 'srε klelele 'bhe □nɔɔ, 'ke -yoo 'pwele 'bhe 'kleen 'ε 'yi -yaa' -glɔɔya' 'ε 'le.

18 'Bhεε- -e □bwa -o -din, 'kee- bhɔ -o ba leε mia ple ta -kpe 'ε ta.

19 'Bhe blaam, -ya □kla 'bhεε- Izraeli mu 'sengwa□ 'si 'srwaple- 'la 'yaa- Kanaa 'tre 'ε ta 'mu 'le, 'bhεε- -e 'bhe 'si mu 'ε -waa' 'kleen mu 'ε □kla 'ke -yaa' Izraeli mu 'ε -waa' pe 'le, leε -keme yizie 'ke leε mia ple bhe vu ta (450).

20 'Bhe blaam, 'kee- 'kitikan mu 'kpale -o wiinj- 'kee- ge 'tenle- 'fo -Waanbhaa' -lela' janwo mi Samieli a pe 'waati 'ε ma.

21 'Bhe blaam 'ezin-, 'ke -o -bh- lengbe do -yrewole -Waanbhaa' ma; 'bhεε- 'ke 'yee- -Waanbhaa' Kisi gbe Saulu 'kpale -o wiinj- 'ke -bh- lengbe 'le leε mia ple ta. Kisi -yaa da Benzame a pe -gbaa 'ε 'bhεε- 'lii.

22 -Waanbhaa' Saulu -gbinle' -o ta, 'kee- Davidi 'yaale -o ta 'bhii- -waa' -bh- lengbe 'le. 'Bhεε- Davidi 'so gbe -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ -Waanbhaa' ni, 'ke -ya pele- 'bhe ma dɔɔ: <'Nj 'yoo- mεε -glɔɔn 'la zi, 'nj 'bhεε- 'srɔɔwoa□, 'bhe -le 'ke Izai gbe Davidi 'le. 'Nj zru ma mεε -le 'kele-, 'bhεε- 'yele- nu 'mi zru maza mu 'ε 'kpen klele.»

23 'Bhεε- -Waanbhaa' □nwa Mεε -Bhee Mi do nale Izraeli 'si mu 'ε ni, 'bhe -daa Davidi a pe 'srε mu 'ε 'mu -la ba, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a 'liiwli- □naa 'bhe 'kpa zayi' gɔnε- 'la gbεen-: 'bhe Mεε -Bhee Mi 'ε 'bhe -le 'ke Zesu 'le.

24 'Sani- Zesu 'nule- plenj-, Zaan -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa Izraeli 'si mu 'ε ni; 'bhεε- -ya □pia -o ni dɔɔ -o 'plo- waa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e so -o wiinjfele -yi ba.

25 'Bhεε- Zaan a pe 'tre ta bole -yaa zan yanle 'waati 'la ba, -e -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ: <'Ka 'kpee ma, -dele 'mi 'le εε? 'Ka 'yri -o mεε 'la zan nule ta, 'mi 'laa -o 'bhe zan 'ε 'le. 'Dunj- -ka 'ka 'trɔnbado doo, mεε do -o zan nule 'mi blaam; 'bhe gbilaan -yiya' 'mi ni, 'bhεε- 'bhe wleyi' 'laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'an gaan ma -sawla bhle mu 'ploole- -yidan' ('bhii- lu mu 'a kle gɔnε- 'la gbεen-).»

26 'Bhεε- Pɔlu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N nεεnε- mu, 'ka mu 'la 'ka -o *Abraamu 'srε mu 'le, 'bhε 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka gbalaan -Waanbhaa' -lεε. -Waanbhaa' 'yee-mεε -bhee jan mu 'lεε- □woa -kɔɔ' mu 'kpen -la ni.

27 Wlan 'gbu 'ε ni, Zuufu mu 'la -woo Zeruzalemu 'bhε 'pegee -waa' -kunlii mu 'ε, waa Zesu dɔle 'bhii-'yele- 'ke Mεε -Bhee Mi 'ε 'le; 'bhεε- -o -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε 'mu a -jan mu 'la tape -yitrε' yi oo -yitrε' ma, waa 'mu 'yimalε. 'Dun- -o kpan 'la -balaa' Zesu ta, 'bhε -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'leswa□.

28 'Ali- waa -za 'kedo- 'kpɔ 'yεε- -a zi 'ke 'bhε kle -a dε win 'le, 'bhεε- 'dun-, -wa □pia *Pilati ni dɔɔ 'bhε 'a dε.

29 'Bhεε- -o yanle -za mu 'la 'kpen yɔɔndeε -o -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε -waa 'sεwε 'ε mu 'ε 'yi Zesu ba za 'ε 'yi, 'mu 'kpen 'lεsɔlele, 'ke -wa gbaa 'ε gole- -yrigbεεle 'ε ta; 'bhεε- 'ke -wa binle- bu -gluu do 'yi.

30 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba.

31 Zesu bwele blaana gale ba, -e 'pwe gbε -glɔɔn -bebe □woa mεε 'la zan mu -yaa -a mado mu 'le 'mu ba: mεε 'la zan mu -yaa -a zi Galile 'trε 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'mu □nwa -a zi Zeruzalemu. 'Bhε zan mu -le -zɔn -a 'srε mu 'le 'ke 'mu -yaa' -jan 'ε wo Izraēli mεε mu 'ε ni.

32 'O mɔɔ 'gbu -o 'bhεε- -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' 'ka ni -zɔn: 'bhε -le -Waanbhaa' 'bhε 'liiwli- -naa 'o -gbɔɔ mu ni pε 'la 'naza- ta 'bhεε- 'le.

33 'Yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa pε 'la 'naza- ta 'o -gbɔɔ mu ni, -e 'bhεε- 'yizakla 'o mɔɔ -la ni, 'o mɔɔ 'la 'woo- 'ke 'mu 'kpee yi mu 'le bhe. -Waanbhaa' Zesu bwelawoa gale ba, 'bhii- -a yɔɔndeε -o gɔnε- 'la gbεen- 'Srokpa 'sεwε 'ε 'lε pε mi 'ε 'yi Zesu ba zayi' -ya □pia dɔɔ:

<'Mi -o -a zɔn 'zi -zɔn mɔkpen' ni 'bhii- 'yoo- 'η Gbe -kpɔsɔɔ 'le, 'bhεε- 'mi -o 'e Dε -kpɔsɔɔ 'le.>

34 «-Waanbhaa' 'gbu 'a □pia 'elwale -sɔ dɔɔ -e nu -a bwele gale ba, 'kooko- -a gbaa 'ε yaa bɔn. -E 'bhεε- ma janwoa- dɔɔ:

<Wlan 'ε ni, 'η nu 'ka mu 'dumawole 'an mεε mu 'bhii- 'mi 'η 'liiwli- -naa Davidi ni gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ 'η nu 'bhε klele.>

35 «'Bhεla- -yile, Davidi 'a □pia 'bhε a 'Srokpa 'sεwε 'ε 'yi yrε do nɔɔ- 'ezin- dɔɔ:

<'Yaa nu 'a 'tolε- 'ke 'yaa- pε mεε 'wen 'ε gbaa 'ε bɔn bu -gluu 'ε 'yi.>

36 «'Dun- Davidi 'la 'bhε -jan 'ε □woa, 'ke -ya -yrε ma -li 'waati 'la ba, 'bhε -Waanbhaa' zru maza □kla; 'bhεε- 'bhε -gaa, 'bhεε- -o 'bhε □bian 'bhε 'taa- mu 'ε -din, 'bhεε- -a gbaa 'ε □bwana.

37 'Dun- -Waanbhaa' Zesu 'la -bwela gale ba, 'bhε gbaa laa klele 'ke bɔn pε 'le -titi.

38 'Bhεla- -zayile, 'η nεεnε- mu, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan Zesu -la 'srɔyi; 'bhεε- 'woo- 'bhεε- -jan 'ε 'wo zii' 'ka ni.

39 'Dun- -Waanbhaa' laa -yaa sɔ 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen -sroma 'yanle 'kaa- Moizi a 'tonj mu 'ε 'klosikunle ma, 'bhεε- 'ka 'lɛdɔle kle 'yee- -Waanbhaa' -yrε 'yi; 'dun- 'ke 'ka ba mεε 'la zan 'e □kpaa Zesu 'yi, -Waanbhaa' 'bhε zan a -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan. 'Bhεε- 'bhε zan -lɛdɔle nu klele -a -yrε 'yi, Zesu 'srɔyi.

40 'Bhε 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa klele 'kooko- -Waanbhaa' a -lεla' janwo mu 'ε -jan 'la □woa, 'bhε 'yi -za 'ten 'ka mu ma, 'bhε -za 'ε 'bhε -le dɔɔ:

41 <-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a wlan 'ε malrɔgo 'zi,

'ka 'kpeelenile nu klele, 'bhεε- 'ka ga! -Amasrɔyi 'η 'yoo- zan -za do klele 'kaa- pε 'waati 'ε ba, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'ka 'kpale- -a 'yi; 'ali- 'ke -wa -yigɔɔnna 'ka ni.>>

42 Pɔlu 'pegee Banabasi 'pwe bhla 'ε zi Zuufu mu 'ε daanfε' 'ε □la, 'ke

-o -sromabole -o ni dɔɔ -o nu 'yee-jan yɛkɛ- do 'kpɔ 'ɛ 'wo -o ni -yitrɛ' yi -bhɛɛke' do ma.

⁴³ -Waa' 'klankeba 'ɛ 'yanle, 'ke Zuufu mu -bebe 'pegee Zuufu kle mu 'la ɔwlaa Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi, 'mu 'kpen dɔle- Pɔlu 'pegee Banabasi zi. 'Mu zruwlaa- -o 'kpee dɔɔ -o blɔɔle bo -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma.

⁴⁴ -Yitrɛ' yi -bhɛɛke' do 'ɛ 'bhɔle-, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'klale 'ekeba Mɛɛzan a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'ma zayi' Pɔlu 'pegee Banabasi mu ta.

⁴⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, Zuufu mu 'ɛ -yɛkpale 'bhɛ -zamaa' 'srɛ 'ɛ ma, 'ke -o zranwɔle Pɔlu 'pegee Banabasi ba 'egbenele, 'bhɛɛ- 'ke -o zaabole Pɔlu 'lɛ ma -a wojan mu 'ɛ ta 'ke -wa -zwanwo'.

⁴⁶ -Ayile, Pɔlu 'pegee Banabasi 'a ɔpia -o ni 'mu zrubakpaale 'le dɔɔ: «-Waanbhaa' 'a 'lɛdulaa dɔɔ -o -yaa -Jan 'ɛ 'wo 'ka mu -la ni 'elwale 'pe. 'Duŋ- 'ka -o 'ka -ban 'la 'wo zii' -a -yi bhe, 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'gbu 'ye zii' 'bhii- -a -gaale' laa -o 'ka ba 'ke 'ka bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhɛ 'srɔɔwo-. -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'o nu niinale Zuufu kle mu 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'o 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ wo 'mu ni.

⁴⁷ -Amasroyi Mɛɛzan -Waanbhaa' 'bhɛɛ- ɔpia 'o ni -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ yrɛ do nɔɔ- dɔɔ:

<'Mi 'e ɔkla 'si mu 'ɛ ta 'tebhile 'le.
'Mi pe 'e ni dɔɔ 'e ge mɛɛ -bhee ma
jan 'ɛ 'wo mɛɛ mu 'ɛ 'kpen
ni 'ke 'bhɛ ge 'tenle- 'drunyan
-dan' ma yrɛ gbɔɔn mu 'ɛ 'kpen
ɔnɔɔ.»

⁴⁸ Zuufu kle mu 'ɛ 'mu 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke zrukpaal' zinale 'mu ta, 'ke -o Mɛɛzan a -Jan 'ɛ 'tɔbhɔle. 'Bhɛɛ-mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'ke bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhɛ 'srɔɔwɔpɛ 'le -Waanbhaa' 'kɔɔ za ma, 'mu 'kpen 'e ɔkpaa Zesu 'yi.

⁴⁹ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ yi bhe, Mɛɛzan a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wɔle- ɔzian 'bhɛ 'klɛn 'ɛ 'kpen 'yi yrɛkpen- ɔnɔɔ.

⁵⁰ 'Duŋ- Zuufu mu 'ɛ -o -gɔli' zan le -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'la ɔwlaa Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee -o -wa

'ɛ ta mɛɛ gbɛlaan mu 'ɛ 'yiwlaa- Pɔlu 'pegee Banabasi ma. -O -yrenkpaa 'mu ta, 'bhɛɛ- -o 'mu -gbian -waa' 'trɛ 'ɛ ta.

⁵¹ 'Bhɛ 'yi, Pɔlu 'pegee Banabasi ge bhla 'ɛ zi, 'ke -woo gaan ma bwɛgbɛn- 'yizɔnle, 'kooko- -wa zɔn 'woo Zuufu mu 'ɛ ni 'bhii- -Waanbhaa' 'e -bangwa -o -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ nu -o 'krowɔlɛ. 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'yee Pɔlu 'pegee Banabasi gele- Ikonio mu -wa 'ɛ ta.

⁵² 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Zesu a -klanlanɛ mu 'la ɔyaa Antiosi -wa 'ɛ ta, zrukpaal' -gbɛnɛ -yaa 'mu zru ba, 'bhɛɛ- 'mu 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wɛn 'ɛ 'le.

14

Pɔlu 'pegee Banabasi -o Ikonio mu

¹ Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa 'waati 'la ba Ikonio mu -wa 'ɛ ta, 'ke -o gele- wlaɛ Zuufu mu 'ɛ daanfɛ' 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔwoa wɔgbɛya -gbɔɔn 'lrele- do 'yi, -asiikɔɔ Zuufu -bebe 'pegee Zuufu kle -bebe mu 'e 'kpaa- Zesu 'yi.

² 'Duŋ- Zuufu mu 'la waa -o 'kpale- Zesu 'yi, 'mu yran ɔwlaa Zuufu kle mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'mu 'wlɛnna- 'o nɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ ma.

³ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Pɔlu 'pegee Banabasi ɔbwa Ikonio mu -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o ɔmwa 'bhɛ ɔnɔɔ ye. -O -yaa Mɛɛzan Zesu a -jan 'ɛ 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni -o zru ba -dɔɔ 'le. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan 'yaa- 'sen 'na zii' -o ni 'ke -o 'sɔle- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klɛ, 'kooko- -ya zɔn mɛɛ mu 'ɛ ni 'bhii- 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa -Jan 'Nrɛle- 'la 'wo zii' 'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ mɛɛ ma 'bhɛ 'srɔyi, 'bhɛ -o 'ke wlan 'le.

⁴ -Ayile, -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -woo -yicienna -lɛ plɛ: mɛɛ mu 'ɛ 'lɛdo- -yaa Zuufu mu 'ɛ zita, 'bhɛɛ- -a 'le -vindo' 'ɛ 'yaa- Zesu a 'winbɔwo mu 'ɛ zita.

⁵ Zuufu mu 'ɛ 'pegee Zuufu kle mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -waa' -kunlii mu 'ɛ 'ke mu 'a ɔkpaa do ma dɔɔ -o -yrenkpale Pɔlu 'pegee Banabasi ta. 'Bhɛɛ- -o -yaa zi

'bhii- -o kpoti 'pa 'mu ma 'bhεε- -woo dε.

⁶ 'Dun- Pɔlu 'pegee Banabasi 'a 'male 'kaa -woo zan -o dεε, 'ke -o blasanle, 'ke -o gele- Likaoni 'klεεn 'ε 'yi -wa plε ta: Lisitri 'pegee Dεεbi, 'bhε 'pegee 'mu -din -wa mu 'ε ta.

⁷ 'Bhεε- -o -Jan 'Nrале- 'ε □woa 'bhε yrε mu 'ε □nɔɔ 'ezin-.

Pɔlu 'pegee Banabasi -o Lisitri

⁸ Lisitri -wa 'ε ta mεε do -yaa 'ke -flugba 'le. -A 'san -a ya yi 'ε ma yaa 'solε- 'taawole -lido', -amasrɔyi -a gaan mu 'ε 'siεle- -yaa.

⁹ 'Bhε -flugba 'ε 'yaa- -a 'trɔnkpa zii' Pɔlu 'wojan- 'ε □la; 'bhεε- Pɔlu 'e 'yrεkpa- -a ta siinj, 'ke 'bhε 'a 'yaangole 'bhii- 'kpaleyа yεkε- 'la 'yaa- -a -yi -e -yaa sɔ -bheele' 'bhε ma.

¹⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'yee- Pɔlu 'a 'pele 'a ni 'egloole dɔɔ: «'E 'wlεn-, 'bhεε- dula- 'e gaan ta!» 'Bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mεε 'ε 'pinale, 'bhεε- 'kee- 'taawole.

¹¹ 'Bhε 'yi 'tε, -zamaa' 'ε -o Pɔlu kleza 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'egloole -waa' Likaoni wli 'ε 'yi dɔɔ: «'E -za! 'O pε mu 'la gba 'bhii- 'waa- -waanbhaa' mu 'mu -le 'mu 'gbu mabɔɔla 'ke bhaapleɲ mu 'le, 'bhεε- -o -zinaa' 'trε ta -gε -kɔɔ' 'plen!»

¹² -Ayile, -o -waa' -waanbhaa' Zesi 'tɔkpa- Banabasi ma, 'bhεε- -o -waa' -waanbhaa' Rimesi 'tɔkpa- Pɔlu ma; -amasrɔyi Pɔlu -le -yaa 'ke Banabasi a -jan 'lεna mi 'ε 'le, 'bhii- Rimesi -yaa Zesi a jan 'lεna mi 'le gɔnε- 'la gbεεn-.

¹³ 'Yee- Zesi gba 'fε 'yaa- -wa 'ε 'kpee 'wlayrε- 'ε -din. 'Bhε 'yi 'tε, mεε 'la zan -yaa 'sraka mu -lεna' Zesi ni, 'bhε 'a 'male- dɔɔ Banabasi 'pegee Pɔlu -le 'bhε -za 'ε □kla, 'ke 'bhε 'nule dri gwlen -mlε 'trole- 'ke mu 'le mεε 'srε 'ε 'klale- -yaa 'eke- ba -wa 'ε 'kpee 'wlayrε- 'la 'lii 'bhε □nɔɔ. 'Bhε dri gwlen mu 'ε baale -yaa 'ke -yribi zunɲgbhlε mu 'le 'mu bhlo ma. -Amasrɔyi 'yee- Zesi a 'sraka 'lεna mi 'ε 'pegee -zamaa' 'ε -o -yaa zi 'bhii-

-o 'bhε dri mu 'ε go 'ke 'sraka 'le Banabasi 'pegee Pɔlu ma.

¹⁴ 'Dun- 'yee- Banabasi 'pegee Pɔlu 'bhε -za 'ε 'male, 'bhε 'la gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -o ma, 'ke -woo ta dunε- mu 'ε 'peedεle, 'bhεε- 'ke -o wlale- -zamaa' 'ε 'plen blasanlele, 'ke -wa pe 'egloole dɔɔ:

¹⁵ «'O 'yiεnii mu, 'ka -o -mε pε za -la kle 'zi -gee' εε? 'O mɔɔ -o 'ke bhaapleɲ bhaamale mu -la -le 'bhii- 'ka mu 'gbu gbεεn- 'ezin-, 'bhεε- 'waa -o 'ke -waanbhaa' mu 'le. 'Woo- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ε 'bhεε- 'wo zii' 'ka ni, 'ke 'o zruwla 'ka 'kpee, 'kooko 'ka 'plo- bhaama yo mu gbale ma; 'bhεε- 'ke 'ka 'ka zru 'niinaa -Waanbhaa' 'la -ya -yrε ma 'bhε ba. 'Yele- lafle' 'pegee 'trε 'bhεε- wεyi- 'pegee 'bhε ba pε mu 'ε 'kpen □kla.

¹⁶ 'Yee- -Waanbhaa' 'a □twa 'el- waleta -sɔ 'ke 'trε ta mu 'ε 'kpen 'taawo- 'mu 'gbu zru maza mu ta.

¹⁷ 'Dun- yi 'oo yi, -e -yaa' wlanya 'ε zrɔn 'ka ni -a kleza -lrele' 'srε mu 'ε ma: -e la na 'ka ni 'ke 'bhε da lafle' 'yi, 'bhεε- 'kaa- gba la pε mu 'ε -woo bhaa 'ebebele -o bhaa kle bhla 'ε zi, 'bhεε- -e pele pa 'ka ta, 'bhε 'pegee -e zrukpa' na 'ka ni.»

¹⁸ Pɔlu 'pegee Banabasi 'trεbhwa□ 'bhε -jan mu 'ε 'wole- ma 'kaa waa 'sraka golε 'mu ma; 'dun-, -a -lεbwa sa 'ke -o waa dri mu 'ε dε, 'bhεε- -o 'mu go 'ke 'sraka 'le 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi ma.

¹⁹ -Woo 'bhε 'yi bhe oo, 'ke Zuufu 'ke mu dale- Antiosi -wa 'ε 'pegee Ikoniɔmu -wa 'ε ta. -O -dawli' ma janwoa- -zamaa' 'ε ni, 'bhεε- -o 'mu 'srɔɔwoa-. -Ayile 'mu kpoti -paa Pɔlu ma, 'bhεε- 'bhε -zrɔla. -E □kla -o ni 'bhii- 'bhε -gaa 'ke -wa -glaanle', 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -wa 'ε -zanta'.

²⁰ 'Dun- Zesu 'yi mu 'ε 'mlinwoa- -a zi, 'ke -woo 'seriwole -a ma, 'bhεε- 'ke -ya -wlεnle', 'kee- nule- -wa 'ε 'kpee 'ezin-. 'Bhε ta tooklinle, 'ke 'yee- 'pegee Banabasi gele- Dεεbi.

Pɔlu 'pegee Banabasi 'nu gbe dρεεwoa- Antiosi

21 Pɔlu 'pegee Banabasi -Jan 'Nrɔle- 'e ɔwoa Dɛɛbi -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe 'e ɔkpaɔ Zesu 'yi, 'bhɛɛ- -o ɔkla Zesu a -klanlanɛ mu 'le. 'Bhɛ blaɔn, 'ke -o niinale -o -zanta' Lisitri 'pegee Ikonioɔmu 'bhɛɛ- Antioɔsi -wa mu 'ɛ ta.

22 -O -yaa 'fuudo 'zi Zesu 'yi mu 'ɛ ta, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee doo 'mu bo 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ɛ 'yi. -O -yaa pe 'zi 'mu ni 'ezin- doo: «-Koo' 'trɛ nu bhɔle- 'ebebele 'sani- -koo' gele plen- -Waanbhaa' a -bhleɔgbeya -wa 'ɛ ta.»

23 -Wa 'tole- -wa, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi -yaa bhɔ Zesu 'yi mu -ledo' 'la ta 'bhɛ ɔnoo, -o -yaa pe 'mu ni doo 'mu mɛɛ 'ke mu makun 'mu ba, 'bhɛɛ- -o 'mu kpa 'mu 'wiin- 'bhii- 'mu a zilee- mu. 'Bhɛɛ- 'ke -o -yaa yan 'sunwɔlale 'pegee -o 'seriwolele 'mu a -za ma; -o -yaa 'mu gbekpa Mɛɛzan Zesu 'la -woo ɔkpaɔ 'bhɛ 'yi, 'bhɛ 'koo 'kooko- 'bhɛ 'bhɔ 'mu ba.

24 'Bhɛ blaɔn, Pɔlu 'pegee Banabasi ɔkaan Pisidi 'kleɛn 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- -o ɔnwa 'pwele- Panfili 'kleɛn 'ɛ 'yi.

25 -O -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɔwoa Pɛɛzi -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -ja bhɔle -wa 'la -o 'bhɛ sii Atali 'bhɛ ma.

26 'Bhɛ blaɔn, 'ke -o bole- -baton' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Antioɔsi. -O 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi gbekpaɔ -Waanbhaa' 'koo 'bhɛɛ- ɔnoo 'elwale -so, -o -yaan ye 'la wolele 'bhɛɛ- -zayi'.

27 -O bhɔle- Antioɔsi, 'ke -o Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'kpen 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -o 'klale 'eke- ba. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -za 'oo -za mu 'la 'kpen ɔkla -o gbɛ zi -o 'mu -yigoonna 'mu ni. -Waanbhaa' a ɔkla gɔne- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- Zuufu kle mu ɔswa 'mu 'kpale Zesu 'yi, -o 'bhɛ 'kpen 'yipia ɔ 'mu ni 'ezin-.

28 'Yee- Pɔlu 'pegee Banabasi ɔbwa Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -o ɔmwa Antioɔsi -wa 'ɛ ta.

15

Zesu 'winbowo mu 'ɛ -waa' Zeruzalemu 'klankeba -gbɛɛ 'ɛ

1 Zuufu Zesu 'yi mu 'ke mu -daa Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o -nwa Antioɔsi -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o -dwa 'o nɛɛɛ- Antioɔsi Zesu 'yi mu 'ɛ daanle ma 'tɛ 'ke -wa pe 'mu ni doo: «'Ke waa 'ka 'wlale- 'kleɛn 'yi 'bhii- -a pele -o Moizi a 'ton' 'ɛ ta gɔne- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa so gole- -za 'yi.»

2 'Dun- Pɔlu 'pegee Banabasi 'laa dole 'bhɛ -jan 'ɛ ɔla; 'bhɛɛ- 'ke -o 'pegee 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ zaabole 'egloole. 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Antioɔsi Zesu 'yi mu 'ɛ -wa pele- doo Pɔlu 'pegee Banabasi, 'bhɛɛ- -waa' Antioɔsi Zesu 'yi mu 'ɛ 'ke mu ge 'yee- -za 'ɛ 'yrebago Zeruzalemu Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'pegee 'bhɛ ɔnoo Zesu 'yi mu 'ɛ 'lɛɛ mu 'ɛ ba.

3 'Bhɛ 'yi, Antioɔsi Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'mu -o winbwa- 'bhɛ 'taa 'ɛ ta. 'Mu 'yanle- -o madolele 'bhɛ 'taa 'ɛ ta zi 'lii, 'ke -o gele-. -O -kaan Fenisi 'pegee Samari 'kleɛn mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- Zuufu kle mu 'ɛ -woo zru -niinaa' -Waanbhaa' ba gɔne- 'la gbɛɛn- -o -yaa ge 'zi 'bhɛ -jan 'ɛ 'yigoonlele. -Ayile -o nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'la 'kpen 'bhɛ -jan 'ɛ ɔmaa 'mu zrukpaale -yaa 'egbɛɛle.

4 Pɔlu 'pegee Banabasi, 'bhɛɛ- -o mado mu 'ɛ -o 'bhɔle- Zeruzalemu, 'ke Zesu a winbowo mu 'ɛ 'pegee 'bhɛ ɔnoo Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ, 'bhɛɛ- 'mu a zilee- mu 'ɛ 'mu -o 'cieya- 'sile. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -za mu 'la 'kpen ɔkla -o gbɛ zi, -o 'mu 'kpen 'yigoonna 'mu ni.

5 'Dun- mɛɛ 'ke mu 'la 'yaa- Farizi mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke mu 'mu ɔkpaɔ Zesu 'yi bhe, 'mu 'e -wlenle' 'ke 'mu 'a 'pele doo: «Zuufu kle mu 'la -woo ɔkpaɔ Zesu 'yi, -ka -o 'wla 'kleɛn 'yi, 'bhɛɛ- -kaa pe -o ni doo -o Moizi a 'ton' mu 'ɛ 'klosikun.»

6 'Bhɛla- -zayile, 'ke Zesu a 'winbowo mu 'ɛ 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'mu 'lɛɛ mu 'ɛ -o 'klale 'eke- ba 'bhɛ -za 'ɛ 'yrebago zayi'.

7 -O ɔmwa zaabole ma 'eke- plen- 'bhɛ -za 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- Pierei 'e 'wlenle- 'ke -ya pele- -o ni doo: «'N' nɛɛɛ- mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- doo

-Waanbhaa' 'mi makwan- 'ka 'plen-
-ge 'bhe □nɔɔ □mwa gban, 'kooko-
'mi kle -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo mi 'le Zuufu
kle mu 'ε ni, 'bhεε- -o sɔ -Waanbhaa'
a -Jan 'ε 'male, 'bhεε- -woo kpa Zesu
'yi.

8 -Waanbhaa' 'la bhaaplen mu zru
dɔ, -ya -zrɔnna 'bhii- -ya gbɛdwa- -o
□la 'kee- Lii 'Wen 'ε 'nale -o ni 'ezin-
'bhii- -ya □naa -kɔɔ' mu ni gɔnε- 'la
gbεεn-.

9 'Bhε -za 'ε 'yi, 'yee- -Waanbhaa'
laa -kɔɔ' mu 'pegee 'woo- mu gole
'eke- ma. -Yoo zru mu 'ε 'fleela- -waa'
'kpaleya -la ma Zesu 'yi.

10 'Bhεε- -mele -kla -zɔn 'duŋ-
'bhεε- 'kaa- zi 'bhii- 'ka -Waanbhaa'
'yidan' εε? -Amasrɔyi -kɔɔ' mu
'pegee -kɔɔ' -gbɔɔ mu laa 'solε- 'kwe
yεkε- 'la 'sile, -mele □kla 'bhεε- 'kaa-
zi 'bhii- 'ka 'bhe 'kwe mu 'ε dɔ Zesu
'yi mu 'ε 'wiŋ- εε?

11 'Bhεε- 'duŋ-, 'o mɔɔ 'kpale- -o
-a -yi gɔnε- 'la gbεεn- 'bhii- Mεεzan
Zesu 'lilawoa 'o ma 'bhεε- -yoo' -gwa
-za 'yi, 'woo- mu -gwa -za 'yi 'bhe go
gbeya do 'kpɔ 'ε 'bhεε- gbεεn- 'ezin-»

12 'Bhe klele 'tε, 'ke -waa' 'klankeba
-zamaa' 'ε 'kpen tagale bole-, 'ke
-woo 'trɔnkpa Banabasi 'pegee Pɔlu
ni. -Waanbhaa' 'solε- maza mu
'pegee 'kpeeleni maza mu 'la □kla -o
gbε zi Zuufu kle mu 'ε 'plen, -o 'mu
'kpen 'yigɔɔnna -zamaa' 'ε ni.

13 Banabasi 'pegee Pɔlu 'yanle -jan-
wolele, 'ke Zaki -jan 'ε 'sile 'ezin- 'ke
'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N nεεnε- mu, -ka
'ka 'trɔnbado doo!

14 'Kee- 'san -a zisan' yi 'ε ma,
-Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -e mεε
'ke mu makun Zuufu kle mu 'ε ba,
'bhεε- 'ke -a 'tɔ 'ε bo 'mu ma Simɔ
Pieri 'bhεε- -za 'ε 'yipia□ 'ka ni.

15 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε
'mu 'wojan- mu 'ε 'pegee 'yee- -jan
'lεε -woo do. -Amasrɔyi -Waanbhaa'
a 'Sεwε 'ε -ya □pia dɔɔ:

16 «Mεεzan -Waanbhaa' pe dɔɔ 'bhe
-za mu 'ε blaen,

'η nu nu gbε drεεwolε, 'bhεε- Davidi
'a 'fε 'la 'klalaa bhe, 'η nu 'bhe
dɔ gbε drεεwolε.

'N nu -yaa' 'fε kloo 'ε 'trε mu 'ε
'lεkpale 'eke- ta,

'bhεε- 'η -yaa' 'fε dɔ gbε drεεwo.

17 'Ke 'bhe □kla, mεε -vin mu 'ε nu
Mεεzan -Waanbhaa' ziglinle,

'bhe 'yi, 'η 'tɔ 'ε -yoo Zuufu kle mu 'la
'kpen ma, 'mu nu klele 'an pe
mεε mu 'le.

18 Mεεzan -Waanbhaa' 'bhεε- -jan
'lεε- □woa bhe. -Waanbhaa'
'bhεε- -za mu 'la 'yaa- -a
'kpee 'elwaleta -sɔ, 'mu -la
tapwela.»

19 'Bhεε- Zaki pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi
'kpee ma, 'mi -a zi 'bhii- Zu-
ufu kle mu 'la 'mu 'mu zru -ni-
inaa' -Waanbhaa' ba, -kɔɔ' 'laa 'mu
'yrebatedɔle -za 'bhεεke do klelele
'ezin-.

20 'Duŋ- -kɔɔ' 'sεwε drɔŋ 'kpa -o ni,
'bhεε- -kɔɔ' 'a 'pe -o ni dɔɔ 'ke -o
'sraka -gwa wi mu 'la 'le yo mu
ni, waa 'mu 'bhlele-, -amasrɔyi 'mu
'trin- -o -Waanbhaa' -yre 'yi; 'bhεε-
waa -yanbhɔɔya klele, 'bhe 'pegee
'ke wi 'la -gaa 'bhe -dewolele, waa
'bhe 'bhlele-, 'bhεε- waa wi yien
bhlele 'ezin-.

21 -Amasrɔyi 'kee- san 'elwaleta
'egbɔɔn gbɔɔn 'ε ma, -wa mu 'ε 'kpen
ta, -o mεε mu daan Moizi a 'Ton 'ε 'le
Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la -yitrε' yi
'tɔle- -yitrε' 'bhe ma.»

*Zesu 'winɔwo mu 'ε -o 'sεwε 'kpa
zii' Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε ni*

22 Zaki 'yanle- -janwolele, 'ke Zesu
a 'winɔwo mu 'ε 'pegee Zesu 'yi mu
'ε -waa' zilεε- mu 'ε, 'bhεε- Zesu 'yi
mu -lɛdo' 'ε 'kpen 'a 'kpale do dɔɔ
-o mεε 'ke mu makun' -o ba, 'bhεε-
-o 'mu 'kpa Pɔlu 'pegee Banabasi ba,
'bhεε- 'kooko- -o 'mu 'winɔ- Antiosi
-wa 'ε ta. 'Bhela- -zayile, 'ke -o
mεε ple makunle -o ba: Zudi 'la -o
'bhe 'tokpaa- Baasabasi, 'bhεε- Silasi,
-amasrɔyi -o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε
'yaa- -gasi -gbεnε kpa 'mu mεε ple 'ε
'lεε.

23 -O 'sεwε 'lεε- 'bhεε- □kpa 'mu
'kɔɔ' mu ge bhla 'ε zi dɔɔ:

«'Ka mu 'o nεεnε- mu 'la -woo 'ke
Zuufu kle mu 'le Antiosi -wa 'ε ta,

'bhe 'pegee Siri 'pegee Silisi 'kleen 'yi mu,

'o mɔɔ Zesu a winbowo mu 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'leɛ mu 'e, 'o mɔɔ 'ka mu 'pubwa-!

24 «'Wa ꞑmaa dɔɔ mɛɛ 'ke mu -daa 'o ba -ge, 'bhɛɛ- 'mu -ja 'ka ta ye, 'mu 'ka zrubatedwa 'ke -jan 'ke mu 'le, 'bhe 'pegee -o 'ka blina- yiendwa-. 'Dun- -zɔn, -kaa 'yaango- 'bhii- 'o mɔɔ laa -o 'winbolɛ 'bhe 'taa 'e ta 'ka ba ye.

25 'Bhɛla- -zayile, 'woo 'eke- yelawoa 'o 'kpen 'a ꞑkpa do 'kaa 'o mɛɛ 'ke mu makun' 'o ba, 'bhɛɛ- 'o 'mu winbo 'ka ta ye. 'Bhe mɛɛ mu 'e nu 'kpale- 'o 'yienii Banabasi 'pegee Pɔlu ba, 'bhɛɛ- -o nu gelɛ 'eke- zi 'ka ba ye.

26 'Woo- 'o 'yienii ple 'e Banabasi 'pegee Pɔlu, -woo 'gbu ꞑnaa Mɛɛzan Zesu Krisi a ye 'e ni, -asiikɔɔ -o 'gbu win -yaa zan bolɛ -a -yi.

27 'Bhe ya 'e 'yi, 'o Zudi 'pegee Silasi 'kpa zii' -o ba, 'bhɛɛ- 'o -jan 'kɛla ꞑwoa -o ni, 'ka nu 'bhe 'malɛ- -o 'gbu 'lii kpataakpa.

28 -Amasroyi -e ꞑswa *Lii 'Wen 'e 'pegee 'o mɔɔ ni dɔɔ 'waa 'kwe 'bhɛɛke dɔɔ 'ka 'wiin- 'ezin-, 'ke -yaa 'e go 'o -za mu 'la ꞑya 'elrele dɔɔ 'ka 'mu kle mu ba, 'bhɛɛ- 'bhe mu -le -ge:

29 'Ke -o wi mu 'la -gwa 'ke 'sraka mu 'le yo mu ni, 'ka 'laa 'mu 'bhleɛ-; 'ka 'laa wi yien bhleɛ; 'bhɛɛ- 'ke -o wi mu 'la -dia 'e -dewolele, 'ka 'laa 'mu wi mu 'e bhleɛ, 'bhe 'pegee -ka 'ka 'gbu 'plenjo- -yanbhɔɔya ma. 'Ke 'ka 'bhe -jan mu 'e 'klosikwan, 'bhe -o -za 'lrele- 'le!

-Kɔɔ' -o bhe oo!»

30 'Bhe 'yi, 'ke -o zinale -waa' winbowo mu 'e ni 'kaa 'mu ge 'te; 'bhɛɛ- 'mu -ja 'taa 'e ta Antiosi. 'Bhe mu bhɔle 'bhe ꞑnɔɔ ye, 'ke 'mu 'bhe ꞑnɔɔ Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'kpen 'siile, 'bhɛɛ- 'sɛwɛ 'la -daa -o 'kɔɔ, 'ke -o 'bhe 'kpale 'mu 'kɔɔ.

31 -O nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e 'bhe 'sɛwɛ 'e tapele, 'kee- 'mu 'kpen zrukpaale, 'bhɛɛ- -e zruwlaa- 'mu 'kpee.

32 Zudi 'pegee Silasi -yaa 'ke

-Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la 'le bhe, -o zruwlaa- 'woo- 'o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e 'kpee, 'bhe 'pegee -o fangandwa 'mu ta -jan -bebe 'wolele.

33 -O ꞑbwa -o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e -din 'waati sa Antiosi, 'bhɛɛ- 'mu zi -naa -o ni 'edɔɔle, 'kooko- -o ge -o -zanta' Zeruzalemu mɛɛ 'la zan mu -o winbwa- 'mu ta.

34 ['Bhɛɛ- 'dun-, -e ꞑswa Silasi ni 'bhii- 'bhe bo -so Antiosi.]

35 'Bhɛɛ- Pɔlu 'pegee Banabasi ꞑbwa 'ezin- Antiosi. 'Bhɛɛ- -o 'pegee mɛɛ -bhɛɛke' -bebe mu -yaa mɛɛ mu daan, 'ke -o Mɛɛzan -Waanbhaa' a -jan 'e wo 'ezin- 'mu ni.

Pɔlu 'pegee Banabasi 'piilayre 'eke- ma

36 'O ꞑmwa 'waati sa Antiosi, 'ke Pɔlu 'a 'pele Banabasi ni dɔɔ: «'O ge 'kan 'o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e ta 'o -zanta' 'o 'kaan- Mɛɛzan Zesu a -jan 'e 'wolele -wa mu 'la 'kpen ta 'mu ꞑnɔɔ, 'kooko- -woo 'taawo zii' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu a zi 'e ta, 'o 'bhe ye.»

37 -O ge bhla 'e zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki, Banabasi -yaa zi 'bhii- 'bhe ge -o zi.

38 'Dun- Pɔlu 'laa dɔɔ 'bhe ꞑla, -amasroyi Zaan -gwa 'elwale -so -o zi -o -yaa 'waati 'la ba Panfili 'kleen 'e 'yi; 'bhɛɛ- yaa -o madɔɔle 'ezin- -li -waa' yewo yɛ 'e ꞑnɔɔ.

39 'Bhɛla- -yile, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi zaabole 'eke- -le ma 'ebebele, 'bhɛɛ- 'ke -o piilale 'eke- ma. Banabasi Maki ꞑsia 'bhe zi, 'bhɛɛ- -o mɛɛ ple ꞑbwa -baton' do 'yi, 'bhɛɛ- -o -ja Sipru -wa 'e ta.

40 'Dun- Pɔlu Silasi ꞑsia 'bhe zi. 'Bhɛɛ- -o nɛɛnɛ- mu 'e 'yanle- -o gbɛkpalele Mɛɛzan 'kɔɔ, 'kooko- 'bhe -o bo 'edɔɔle, 'ke -o jilale.

41 -O -kaan Siri pegee Silisi 'kleen mu 'e 'yi, 'ke -o ge Zesu 'yi mu 'e daanlele, 'bhɛɛ- 'ke -o fangando 'mu ta 'mu a 'kpaleya 'e 'yi.

16

Timote ꞑkpa Pɔlu 'pegee Silasi ba yewo zayi' 'eke- zi

1 'Bhe blaani, 'ke Polu 'pegee Silasi gele- Deebi 'pegee Lisitri -wa mu 'e ta. -O -yaa Lisitri -wa 'e ta Zesu a -klanlanε do sii Timote; -a nεε -yaa 'ke Zesu 'yi Zuufu le do 'le, 'bheε- -a de -yaa 'ke Greki mi 'le.

2 -A nεεnε- Zesu 'yi mu 'la 'yaa-Lisitri 'pegee Ikonio mu, 'mu 'kpen 'yaa- -a 'to wlan pe.

3 Polu -yaa zi 'bhii- 'yee- 'pegee Timote yewo 'eke- zi. 'Bheε- Zuufu mu 'la 'yaa- 'bhe 'kleen mu 'e 'yi 'mu -zayi', -e 'yee- Timote □wlaa 'kleen 'yi. -Amasroyi mokpen' □yaa -a 'yaango- 'bhii- -a de -yaa 'ke Greki mi 'le.

4 -O □kaan -wa mu 'la 'kpen ta, Zesu a 'winbowo mu 'e 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'lee mu 'e -jan mu 'la 'ledulaa, -o -yaa 'mu 'kpen 'wo zii' 'bhe -wa mu 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni. 'Bheε- 'ke -wa 'kpankpanyan 'mu ma doo 'mu 'bhe -jan mu 'e 'klosikon 'elrele.

5 'Bhe 'yi, yi 'oo yi, fangan- -yaa do 'zi 'bhe □noo Zesu 'yi mu -ledo' 'e -waa' 'kpaleya 'e ta, 'bheε- -o baan' □yaa 'kla zii' -a ba 'ezin-.

Polu -za do □ya -yre zi yele 'yi Troasi

6 Polu 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'e 'yaa- zi 'bhii- -o ge -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo Azi 'kleen 'e 'yi, 'bheε- 'dun-, Lii 'Wen 'e 'bhe 'saawoa- -o 'koo. -Ayile 'ke -o gele- 'kanle- Frizi 'pegee Galasi 'kleen mu 'e 'yi.

7 -O bhole Misiya 'kleen 'e -din, 'ke -wa 'kpale- doo -o ge Bitini, 'dun- Lii 'Wen 'e yaa dole 'bhe □la.

8 -Ayile, 'ke -o 'kanle Misiya 'kleen 'e 'yi, 'bheε- 'ke -o gele- -baton' mu -yaa dulaa' -wa do 'la ta 'bhe □noo, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Troasi.

9 'Bhe 'yi, -bi do zi, Polu 'yre zi yele do □ya, 'bheε- -e Masedwani 'kleen 'yi mεε do dulale □ya -a -lee 'ke 'bhe -o -sromabo 'zi -a ni doo: «'Kan Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'bheε- nu bho 'o ba!»

10 'Bhe -yre zi yele 'e blaani, 'ke 'wa 'pele doo 'o gele- blaale- Masedwani. -Amasroyi 'o 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii-

-Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- 'o ge -Jan 'Nrale- 'e 'wo 'yee- 'kleen 'e 'yi mu 'e ni.

Lidi 'e □kpa Mεεzan Zesu 'yi Filipu

11 'O -baton' do □sia Troasi, 'bheε- 'woo 'ledoola -treε Samotrasi 'kleen 'fientronne 'e ta: weyi- 'mingole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- 'yi 'e 'le, 'ke 'o gele- Neapolisi -wa 'e ta.

12 'Bhe blaani, 'ke -o gele- Filipu -wa 'e ta. Filipu -wa 'e □yaa Masedwani 'kleen 'e 'yi -wa □lwa 'le, 'bheε- Rome mu -la yaale -yaa -a □noo. 'O -yrekpa' -bebe □kla 'yee- -wa 'e ta.

13 *-Yitre' 'yi 'e ma, 'o 'pwela- -wa 'e 'kpee, 'bheε- 'o -ja to 'e 'le ma; 'o 'kpee ma 'o 'yaa- nu Zuufu mu 'seriwoyre do yele 'bhe yre 'e □noo. 'O 'yalaa 'bhe 'noo-, 'bheε- 'o -Waanbhaa' a -jan 'e □woa le mu 'la 'klale- -yaa -o zi 'mu ni.

14 -O -yaa 'woo- le mu 'e do sii Lidi. 'Bhe □yaa da Tiatiri -wa 'e ta, 'bheε- 'bhe -yaa so 'pleele- 'ten 'wlen wlen -la gon. 'Bhe -yaa gbalaan -Waanbhaa' -lee, 'bheε- 'bhe 'yaa- 'bhe 'tronkpa zii' 'o ni. -Ayile, Mεεzan 'a zru 'e 'liipoola, 'koko- -e so -a 'tronkpale 'elrele Polu 'wojan- 'e □la.

15 'Bheε- 'ke 'wa 'wiinfele -yi ba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'e 'kpen. 'Bhe blaani, 'ke -o -sromabole 'o ni doo: «'Ke 'kaa □ya 'bhii- 'η zru -o do Mεεzan -Waanbhaa' ni, -ka nu 'ka zen 'η ba.» -Yoo 'o matεdwa 'eyoole, 'ke 'o gele- 'o zenle -a ba.

-O Polu 'pegee Silasi □bwa -kaso 'yi Filipu

16 -Yrekpa' do, 'o 'yaa- ge 'zi 'seriwo yre 'e □noo bhla 'la ba, 'ke 'fa -la yewo le do nule- 'o 'lepale: gblij lii -yaa -a zi, 'bhela- -yile, -e -yaa so moodoole 'bhe lii 'e 'sen 'e ta. 'Bheε- -e -yaa -goli' -bebe 'sroowo zii' -a zan mu 'e ni.

17 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'yee- le 'e dole- 'o zi 'ke -ya pe 'egloole doo: «Mεε mu 'lee- -woo 'ke laanima -Waanbhaa' 'e 'bhela- a yewone mu 'le! -Woo 'ka

'bhee zi 'ε 'bhεε- ma janwo 'zi 'ka ni bhe!»

18 Yi 'oo yi, 'yee- le 'ε bole -yaa 'bhεε- -za 'ε klele ma. -Ayile, Pɔlu matɛdɔ gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ, 'ke 'bhe 'e 'lɛklale -a ta, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele gbliŋ lii 'la 'yaa- zii 'bhe ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ 'e go le 'lɛε- zi!» 'Bhe yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke lii -yɔɔ' 'ε gole- 'yee- le 'ε zi.

19 'Bhe klele 'tɛ, -a zan mu 'a 'yele- 'bhii- waa -yaa sɔ -o -yrikpale -li -gɔli' 'yele- ta -a 'kɔɔ, 'ke 'mu Pɔlu 'pegee Silasi 'kunle, 'ke -o 'mu -glaanle', 'bhεε- 'ke -o gele- 'mu 'le -wa 'ε 'kpee -kpan 'ε ta, Romε mu a 'kitikan mεε gbalaan mu 'ε ta.

20 -O bhɔle 'mu ta, 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «Zuufu mu 'lɛε-, -o 'waa- -wa 'ε ta mu 'ε 'pɔ zii' 'eke- ma.

21 'Bhεε- -woo mεε mu 'ε daan 'zi -o 'si ta za mu 'ε 'le. 'Dun- 'o mɔɔ Romε mu a 'tonj mu 'ε ta, 'waa sɔ dɔle- 'bhe 'si ta za mu 'ε □la, 'bhe 'pegee 'waa sɔ 'mu 'yizaklele.»

22 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ε 'wlenle- -o ma 'ezin-. 'Bhεε- 'ke Romε mu a 'kitikan 'mu 'ε -wa pele- dɔɔ -o 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi tafleŋ- bala-, 'bhεε- -woo zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

23 -O yanle -o zita zɔnlele 'ebebele, 'ke -woo bɔle- -kaso 'yi; 'bhεε- 'ke -wa pele- -kaso 'fε gooba mi 'ε ni dɔɔ 'bhe 'e 'yrekpa -o ba 'elrele.

24 -Kaso 'fε gooba mi 'ε 'bhe -jan 'ε 'male, 'bhεε- 'ke -yoo bɔle- 'fɛkpee 'fientronne do -la -kaso 'fε 'ε 'kpee ye. 'Kee- 'gbluŋ bɔle- Pɔlu 'pegee Silasi gaan mu 'ε ma.

25 Blandreyi 'bhɔ bhla 'ε 'e -din, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi -o 'seriwole 'sanle 'bhe 'pegee 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔ- ma 'sro mu kpa; 'bhe bhla 'ε ba, 'ke -kaso 'yi mu -vin mu 'ε 'ke 'mu 'e 'tronkpa- -o ni.

26 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'trε bεenle- 'egloole -lɛyan' do, 'bhεε- 'ke -kaso 'fε gaan 'ε bεenle- 'ezin-. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -kaso 'fε 'liikonj mu 'ε 'kpen 'liigole 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhεε- 'ke -kaso 'yi mu 'ε 'kpen ma piibhe kpεle- mu 'ε 'ploole.

27 'Yee- -kasofε gooba mi 'ε -e bwele, 'bhεε- -ya yele 'bhii- -kaso 'fε 'liikonj mu 'ε 'liigole -yaa; 'kee- -yaa' -gɔkunj' 'ε -glaanle' 'bhe 'bhoo- 'ε 'yi, 'bhεε- -e -yaa zan -a 'gbu dɛlɛ. -Amasroyi 'yee- 'kpee ma -kaso 'yi mu 'ε 'kpen blasaan- gban bi.

28 'Dun-, 'ke Pɔlu 'a 'siile 'egloole dɔɔ: «'Yaa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klele 'e 'gbu ni, -amasroyi 'o 'kpen -o -gɛ!»

29 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- -kaso 'fε gooba mi 'ε -ya pele- dɔɔ -wa gba 'tebhile ba. 'Bhεε- 'kee- gele- wlalɛ blaale- Pɔlu 'pegee Silasi -yaa -kaso 'fε 'kpeene 'la □la 'bhe □nɔɔ. 'Dun- -gbalaan 'ε 'kɔɔ, -e -yaa bεen 'zi, 'bhεε- 'kee- nule- baale Pɔlu 'pegee Silasi gaan ma.

30 'Bhεε- 'ke -yoo 'pwεle -waa' -kaso 'fε 'kpeene □la. 'Bhe blaas, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Nj zan mu, 'ŋ -mε pε za 'gbu -la kle 'bhεε- 'ŋ go -za 'yi εε?»

31 'Bhεε- Pɔlu 'pegee Silasi 'a 'lɛkwana- -a ni dɔɔ: «'E 'kpa Mεεzan Zesu 'yi, 'bhεε- 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa □la mu 'ε 'ka nu gole -za 'yi.»

32 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o Mεεzan a -jan 'ε 'wole 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'ε 'kpen ni.

33 'Bhe -bi do 'kpɔ 'ε zi 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'yee- -kaso 'fε 'ε gooba mi 'ε -ja 'ke -o -le, 'bhεε- -yoo ma bhe mu 'ε 'tɛkpa□. 'Bhεε- 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -o 'yee- 'pegee -a ba 'fa -la mu 'ε 'kpen 'wiinjfele -yi ba.

34 'Bhe blaas, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi 'madɔ- -a ba -lɛ ma. 'Bhεε- 'ke -yoo -lɛwεε' pε klele-. 'Yee- mεε 'ε 'pegee -a ba 'fa -la mu 'ε 'kpen zrukpaale -yaa, -amasroyi -woo -kpaa -Waanbhaa' 'yi.

Romε mu a 'kitikan mu gbalaan mu 'ε pe dɔɔ -o 'plool- Pɔlu 'pegee Silasi mā

35 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, 'ke Romε mu a 'kitikan mu 'ε -o 'faazan- 'ke mu winbbɔle 'yee- -kaso 'fε gooba mi 'ε ta 'kaa -wa pe -a ni dɔɔ -e 'plool Pɔlu 'pegee Banabasi ma.

³⁶ 'Bhε klele 'tε, 'ke -kaso 'fε gooba mi 'ε nule- 'bhε 'pele- Pɔlu 'pegee Silasi ni dɔɔ: «'Waa- Romε mu a kitikan mu 'ε 'faazan- mu 'ke mu winbwa□ 'η ta dɔɔ 'η 'ploo- 'ka ma. -Ka 'pwe blaale-! 'Bhεε- bhaa 'ka bo 'edɔɔle!»

³⁷ 'Dun- Pɔlu pe -o ni dɔɔ: «'Woo- Romε mu a 'kitikan mu 'ε -woo 'o mɔɔ -la zita □zwan mɔkpen' 'yre ma kpataakpa; 'dun- waa 'o 'kitikanle 'elwale pe, 'bhεε- -woo' □bwa -kaso 'yi, 'o mɔɔ 'la 'o mɔɔ -o 'ke Romε -kpɔɔɔ mu 'le bhe. 'Bhεε- -zɔn, -wa zi 'bhii- -woo' 'pwe -kaso 'ε 'yi gaanyi' εε? 'Yooye-, 'bhε 'laa sɔ klele-! -Ka ge -a pe -o ni dɔɔ -o 'gbu nu 'o 'pwe 'yee- -kaso 'ε 'yi -ge.»

³⁸ -Waa' 'faazan- mu 'ε -ja 'tε -a pele Romε mu a 'kitikan mu 'ε ni dɔɔ Pɔlu 'pegee Silasi mu -o 'ke *Romε -kpɔɔɔ mu 'le, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

³⁹ 'Bhεε- 'ke -o nule- -sromabɔle 'mu ni, 'ke -o 'ploole 'mu ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ 'mu go waa -wa 'ε ta.

⁴⁰ Pɔlu 'pegee Silasi 'pwele- blaas -kaso 'ε 'yi, 'ke -o gele- Lidi ba. -O yanle -o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'yelele 'bhε 'pegee -o yanle zruwlalele 'mu 'kpee, 'ke -o 'fuudɔ- 'mu ta Mεεzan Zesu a zi 'ε ta, 'ke -o jilale.

17

Pɔlu 'pegee Silasi -ja Tesaloniki

¹ Pɔlu 'pegee Silasi -kaan Anfipolisi 'pegee Apoloni -wa mu 'ε ta, 'bhεε- -o -nwa bhɔle Tesaloniki -wa 'ε ta. Zuufu mu daanfε' do -yaa Tesaloniki -wa 'ε ta.

² Pɔlu ta pε -le -yaa gelele *Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la -yitrε' yi oo -yitrε' yi ma, 'bhεla- -yile -e -ja Tesaloniki Zuufu mu 'ε daanfε' 'ε □la. 'Bhεε- -o 'pegee Zuufu mu daanfε' 'ε □la mu 'ε -o zaabwa- -Waanbhaa' a 'sewe 'ε ta -yitrε' yi yaga ta.

³ Pɔlu -Waanbhaa a 'Sewe 'ε 'yipia□ -o ni, 'ke -ya zɔn -o ni, 'bhε 'pegee 'ke -ya pe -o ni dɔɔ -a -ledulale -o 'yee- 'sewe 'ε 'yi 'kaa Mεε -Bhee mi Krisi 'ε □yaa nu -yrenbhlele, 'bhεε-

-wa dε; 'bhε blaas, 'bhεε- -e bwe gale ba. 'Bhε 'yi, Pɔlu pe -o ni dɔɔ: «'N 'yoo- Zesu 'la 'bhε a -jan 'wo zii' 'ka ni, 'yele- 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi 'ε 'le.»

⁴ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'woo- Zuufu mu 'ε 'ke mu 'bhε -jan 'ε 'yele- 'ke wlan 'le 'ke -woo 'kpale Zesu 'yi, 'bhεε- -o □nwa dɔle Pɔlu 'pegee Silasi zi. 'Bhε 'yi 'tε, Grεki mu 'srε 'ledo 'la 'yaa- gblaas -Waanbhaa' -lεε, 'bhε 'pegee -wa 'ε ta le -bebe mu 'la 'yaa- dulayre gblaas mu □nɔɔ, 'mu 'kpen -dwa -o zi 'ezin-.

⁵ 'Dun- Zuufu mu 'ε -o zranwoa- Pɔlu 'pegee Silasi ba. -O -ja mεε ngblo 'siεle 'ke mu 'siile- -gbleba mu 'ε ta, 'bhε mu bole -yaa 'mu 'gbu ma, 'bhεε- 'mu 'laa -yaa ye 'kedo- 'kpɔ wo. -O 'mu 'lεkpa- 'eke- ta, 'bhεε- -o yran □wlaa 'mu 'yi, 'kooko- 'mu wlan Pɔlu 'pegee 'bhε zi mu 'ε ma. 'Bhε 'yi bhe, -o -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'wlenna- 'zoozoo-. -Woo 'eke- □sia, 'bhεε- -o -ja wlale 'gwlaas -do a 'fε 'ε □la, -o -yaa 'bhε 'gwlaas -ε sii Jason. 'Bhεε- -o Pɔlu 'pegee Silasi ziglinna 'bhε 'fε 'ε □la, 'kooko- -o ge -o -le waa -zamaa' 'ε ta.

⁶ Waa Pɔlu 'pegee Silasi 'yelowole Jason ba bhe, 'ke -o 'yee- Jason 'gbu 'pegee 'o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'kunle, 'bhεε- 'ke -woo -glaasle', 'ke -o gele- -o 'le -waa' -wa 'ε ta 'kitikan mu 'ε ta. 'Bhεε- 'ke -wa pele- 'egloole dɔɔ: «Mεε mu 'lεε-, 'wole- 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ mu 'ε ngblo -siεla gban, 'bhεε- -o □nwa -kɔɔ' ba -ge -zɔn.

⁷ 'Bhεε- -woo □zias Jason -la ba. 'Woo- mεε mu 'lεε- -o kleza mu 'ε gole- -o Romε mu a -bhlehgbe -gbenε Sezaa a pε 'tonj mu 'ε ma; 'bhεε- -o pe dɔɔ -bhlehgbe 'bhεεke do -o Sezaa blaas, 'bhεε- -o 'bhε sii Zesu.»

⁸ 'Bhε -jan mu 'ε □wlaa -wa 'ε ta mu 'ε 'pegee -wa 'ε ta 'kitikan mu 'ε 'yi.

⁹ Jason 'pegee Zesu 'yi mu -vin mu 'ε goli' -la gbawoa- -o ni, 'bhεε- -o -ploola 'mu ma 'tε.

Pɔlu 'pegee Silasi -o Bere

10 -Bi 'pole- 'te, 'ke 'o nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ε gele- Pɔlu 'pegee Silasi 'le blaale- Bere -wa 'ε ta. -O bhole 'bhe -wa 'ε ta, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu daanfɛ' 'ε □la.

11 Bere -wa 'ε ta Zuufu mu 'ε 'yaa- 'ewlanle Pɔlu 'pegee Silasi ma 'ke 'bhe kan Tesaloniki Zuufu mu 'ε ta. 'Bhe mu -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kwan- 'mu zru 'ε 'kpen 'le. 'Bhela- -yile yi 'oo yi, -o -yaa Pɔlu 'wojan- 'ε baglin- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, 'kooko- 'ke wlan -le 'ke 'bhe 'le -o 'bhe dɔ.

12 'Woo- Zuufu mu 'ε -bebe 'e □kpa Zesu 'yi. 'Bhe- Grɛki mu 'ε ba, dulayɛ gbalaan □nɔɔ le -bebe 'pegee 'gwalaan- 'srɛ 'mu -o □kpa Zesu 'yi 'ezin-.

13 'Dun- Tesaloniki Zuufu mu 'ε -wa male 'te 'kaa Pɔlu 'pegee Silasi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' Bere -wa 'ε ta, 'ke -o gele- 'bhe □nɔɔ ye. 'Bhe- 'ke -o yran wlale- 'sanle 'bhe □nɔɔ mu 'ε 'yi, 'bhe- 'ke -o 'mu 'wlanle Pɔlu 'pegee Silasi ma.

14 'Bhe yɛ do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'o nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ε gele- Pɔlu 'le wɛyi- 'ε ba -yɛ ta; 'dun- Silasi 'pegee Timote □bwa -a -zanta' Bere.

15 Mɛɛ 'la zan mu -ja Pɔlu madɔle, 'mu -ja 'kele- 'fɔ Atɛni -wa 'ε ta. -O niina- bhla 'ε zi, Pɔlu kle □kpa -o ta dɔɔ -wa pe Silasi 'pegee Timote ni 'kaa 'mu ge 'ten -a ma blaale- Atɛni -wa 'ε ta.

Pɔlu -o Atɛni

16 Pɔlu -yaa Timote 'pegee Silasi 'magben- 'zi Atɛni -wa 'ε ta 'waati 'la ba, -e Atɛni -wa 'ε 'pale 'la □ya 'ke yo 'srɛ 'le bhe, 'bhe 'laa- -a ma 'egbenɛle.

17 'Bhe 'yi, -e -yaa bo gele ma Zuufu mu daanfɛ' 'ε □la, 'bhe- -e -yaa -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ε ta 'ke Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la 'yaa- gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu 'le. 'Bhe- yi 'oo yi, 'kee- -yaa bhɔ mɛɛ 'la zan mu ta -wa 'ε 'kpee -kpan 'ε ta, -o 'pegee 'mu 'yaa- -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ε ta 'ezin-.

18 -A -lepaa 'ezin- 'sewe dɔ mu -gbɛɛ 'ke mu 'le, 'mu □yaa -le -glɔɔn

ple: -o -yaa -a -ledo' sii Epikuri mu, 'bhe- -a -le -vindo' 'ε -o -yaa 'mu sii *Sitoisi mu. 'Bhe mu zaabole -saan Pɔlu 'lɛ ma 'ezin-. -A 'ke mu pe dɔɔ: «Mɛɛ -le ma -nranii' 'la bhe, -ya pe 'zi 'nale- -a ma ɛɛ?» 'Bhe- -a -bhɛɛke' mu pe 'ezin- dɔɔ: «-Yoo 'bhii- waa -waanbhaa' mu 'la dɔ, -yoo 'mu a -jan -la wo 'zi.» -O 'bhe □pia 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasɔyi Pɔlu -yaa Zesu a -Jan 'Nrɛle- 'pegee 'bhe bweza 'ε gale ba 'bhe- 'wo zii'.

19 'Bhe klele 'te, 'ke -o Pɔlu 'kunle 'bhe- 'ke -o gele- 'kele- -waa' -wa 'ε ta 'kitikanyɛ yɛ 'ε □nɔɔ, 'bhe- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'Yoo- daangbɛya drɛɛ 'la 'wo zii' mɛɛ mu 'ε ni bhe, 'e sɔ -a baan' 'yipele 'o mɔɔ ni ɛɛ?»

20 -Amasɔyi 'o -jan mu 'la 'ma zii 'e 'lii, 'bhe mu -o 'o 'yɛ 'yi -za drɛɛ mu 'le. 'Woo -a zi 'bhii- 'woo- -yima' 'kplankplan.»

21 -O 'yaa- 'bhe 'pe zii' 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasɔyi Atɛni mu 'ε 'kpen 'pegee -a nɔɔ- 'cie mu 'ε 'yaa- bo yi 'oo yi -za drɛɛ mu 'te -la ta janwole ma, 'bhe 'pegee 'ke -woo 'trɔnkpa- 'mu □la.

Pɔlu -o -janwo' zii' Atɛni mu a 'klankeba yɛ 'ε □nɔɔ

22 'Bhe klele 'te, 'ke Pɔlu 'e 'wlanle-, 'bhe- 'kee- dulale -waa' Atɛni 'kitikan mu 'ε 'plen-, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Atɛni mu, 'an 'klosikwan 'bhii- pɛ mu gbale sɔ 'ka ni gbɛ 'ε 'kpen ma.

23 -Amasɔyi 'η 'yaa- 'kaan zii' 'kaa- -wa 'ε 'kpee bhla 'la ba, 'mi 'kaa- seriwo yɛ mu 'ε 'kpen 'klosikwan, 'ke 'η 'kaa- 'srakagoyɛ do yele-, 'bhe- 'sewe 'lɛɛ- 'bhe yɔɔndɛle -o -a ta dɔɔ:

«Mɛɛ laa -waanbhaa' 'la dɔ 'bhe
gbayɛ -le -gɛ.»

'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka -Waanbhaa' 'la gba 'bhe- 'ka 'laa dɔ, 'mi □nwa 'bhe -le a -janwole 'ka ni -gɛ -zɔn.

24 -Waanbhaa' 'la 'drunyan 'pegee -a -yi pɛ mu 'ε 'kpen □kla, 'yele- 'ke lafle' 'pegee 'trɛ 'ε Zan 'le, 'bhe- bhaaplen mu 'a gba 'fɛ mu 'la -dwa yaa yi 'mu □la.

25 'Bhɛɛ- -a maza laa -o pɛ 'kɛdo- ma -kɔɔ' 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'yele- pɛ 'kɛn na bhaaplɛn mu ni: 'e pɛ -si oo, 'e pɛ 'trɛle- oo, 'yele- pɛ 'tolɛ- pɛ 'bhɛ na bhaaplɛn mu ni.

26 'Yele- bhaaplɛn ɔkla, 'bhɛɛ- 'trɛ ta bhaaplɛn mu 'ɛ 'kɛn -daa bhaaplɛn -lwa do 'kpɔ -la -yi. 'Bhɛɛ- -yoo ɔkpaa 'trɛ ta yɛkɛn- ɔnɔɔ. 'Yele- 'waati mu 'ɛ -dwa, 'bhɛɛ- -e -dan' 'kpalaa 'trɛ ta bhaaplɛn mu yaayɛ mu 'ɛ ma.

27 'Yee- -Waanbhaa' pɛ 'kɛn ɔkla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'kooko- bhaaplɛn mu 'kɛn 'yela- ziglin. 'Ke -o do klɛn 'ke -wa ziglin, 'bhii- -yɛ 'wi mi do 'e gbɛkpa pɛ mu ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke -yoo pɛ do -glin 'zi bhla 'la ba; 'bhɛɛ- 'duɲ- -Waanbhaa' plɛngole laa -o -kɔɔ' 'kɛdo- 'kpɔ ma.

28 <-Amasɔyi -kɔɔ' -si oo, -kɔɔ' bɛɛngbɛya oo, -kɔɔ' 'gbu bole -kɔɔ' 'yɛ ma oo, -kɔɔ' 'mu 'kɛn 'srɔɔwo- 'yela- -yi.> 'Kaa- 'srokpa mu 'ɛ 'ke mu 'bhɛɛ- ɔwoa dɔɔ: <-Kɔɔ' mu -o 'ezin- a 'kpee yi mu 'le.>

29 «-Kɔɔ' mu -o -a 'kpee yi mu 'la 'le bhe, 'bhɛla- -yile -kɔɔ' 'laa -Waanbhaa' 'kpalɛ- bhaaplɛn mu a -can yo 'pegee -gɔli' yo, 'bhɛɛ- vlɛ yo mu ma. Bhaaplɛn mu 'bhɛ pɛ mu 'ɛ 'yaanna- -o 'gbu 'kpeɛdan gbɛya -la zi.

30 'Duɲ- bhaaplɛn mu -za 'la ɔkla waa -zadɔkleya 'waati 'ɛ ba, -Waanbhaa' laa 'bhɛ -za mu 'ɛ bɔ -li -klɔsi 'yi; 'duɲ- -zɔn yi 'lɛɛ- ma, -ya pɛ 'zi bhaaplɛn mu 'kɛn ni yɛkɛn- ɔnɔɔ 'kaa -o 'ploo- -o klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma 'bhɛɛ- -woo 'gbu 'na 'yee -Waanbhaa' do -kplɛn ni, 'bhɛɛ- -wa gba.

31 -Amasɔyi -Waanbhaa' yi do -dwa gban, 'bhɛ yi 'ɛ 'le, -e nu 'drunyan 'yi bhaaplɛn mu 'ɛ 'kɛn 'kitikanlɛ -yaa' -lɛdɔleya 'ɛ ma. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu nu mɛɛ mu 'kitikanlɛ mɛɛ 'la zan 'le, -e 'bhɛ zan 'ɛ makwan- gban. -E 'bhɛ makun' -tɔomasie 'la ɔkpaa 'ke 'bhɛ 'a zɔn mɔkɛn' ni 'bhii- wlan -le 'kɛle- 'bhɛ -le ɔkla -e 'bhɛ zan 'ɛ bwelawoa gale

ba 'bhɛ 'le.»

32 'Woo mɛɛ mu 'ɛ -wa male Pɔlu 'lii dɔɔ mɛɛ do -gaa 'bhɛɛ- 'bhɛ -bwela gale ba, 'ke -o 'ke mu 'sɔnsile 'a ma, 'bhɛɛ- -o -vin mu 'ɛ pɛ dɔɔ: «Yi -bhɛɛke' ta, 'o nu 'bhɛ -jan 'ɛ -vin 'ɛ 'malɛ- 'e 'lii, 'bhɛ 'swa- -gee' -zɔn.»

33 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Pɔlu gole- -o plɛn-.

34 'Bhɛɛ- 'duɲ-, -o 'ke mu -dwa Pɔlu zi, 'bhɛɛ- 'mu 'e ɔkpaa Zesu 'yi: -o -yaa 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ do sii Denisi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- 'ke -waa' -wa 'ɛ ta 'kitikan mu 'ɛ do 'le; 'bhɛ 'pegee le do 'la -o -yaa 'bhɛ sii Damarisi, 'bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu 'ezin-.

18

Pɔlu -ja Korɛnti

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke Pɔlu gole- Atɛni, 'bhɛɛ- 'kee- gele- Korɛnti -wa 'ɛ ta.

2 -E bhɔle Korɛnti, 'kee- Zuufu 'gwlaan- do yele-, -o -yaa 'bhɛ sii Akilasi. -O 'bhɛ ɔyaa 'klɛn 'la 'yi, -o -yaa 'bhɛ sii Pɔn. 'Yee- Akilasi 'pegee -a na Prisili dale laa -mɔlɛ' bi Itali 'klɛn 'ɛ 'yi. -Amasɔyi Itali 'klɛn 'ɛ ta -bhɛngbe gbɛlaɛn 'ɛ, Klodi, 'bhɛ 'a ɔpia Zuufu mu 'ɛ 'kɛn ni dɔɔ -o go Rɔmu -wa 'ɛ ta. 'Bhɛla- -yile, Akilasi 'pegee -a na -gwa Itali 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o ɔnwa Korɛnti. 'Bhɛɛ- Pɔlu bhɛgwɛnya -dwa -o ma.

3 Pɔlu ɔbwa -o ba, 'bhɛɛ- -o -yaa yewo 'eke- zi, -amasɔyi 'yee- Akilasi 'pegee Pɔlu 'woye- -yaa do: -O mɛɛ plɛ -yaa 'ke sɔkpaa' mu do mu 'le.

4 -Yitrɛ' yi 'tolɛ- -yitrɛ' yi, Pɔlu -yaa ge Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- -e -yaa -janwo' Zuufu mu 'ɛ 'pegee Grɛki mu 'ɛ ni -janwo' gbɛya do 'yi, 'kooko- -yaa -jan 'ɛ do 'mu 'yi 'bhɛɛ- 'mu do Mɛɛzan 'sile- -la 'mu a pɛ 'le.

5 'Duɲ- Silasi 'pegee Timote dala- woa Masedwani, 'bhɛɛ- 'mu ɔnwa 'tɛnlɛ- 'yee- Pɔlu ma Korɛnti -wa 'ɛ ta, -a 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, 'yee- Pɔlu -yɛ gbaanle ɔbwa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhɛɛ- 'wole- ba, 'ke -ya pɛ Zuufu mu 'ɛ ni kpataakpa dɔɔ Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhɛ Mi Krisi 'ɛ 'le.

6 'Duɲ- Zuufu mu 'ɛ waa dɔle Pɔlu 'wojan- mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- -wa

-zwanwoa. Pɔlu 'bhe ta dune- 'e -gwa, 'bhe- -e 'bhe 'yizwan- 'ke 'bhe 'yi bwegblen- 'e 'wlenle-. 'Bhe- 'bhe ɔkla -o -banjoza 'e -Waanbhaa' a -jan 'e 'yi 'bhe ma -toomasie 'le. 'Bhe blaen, Pɔlu pe -o ni doo: «'Ke 'ka ɔnia -Waanbhaa' a pe zi 'e ta, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhe -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Kee- 'san -zon ma, 'η nu gele boolazi -ge Zuufu kle mu 'e ba, 'bhe- 'η -Waanbhaa' a -jan 'e wo 'mu ni.»

7 Pɔlu 'bhe -jan 'e 'wole-, -e 'pwele- Zuufu mu daanfe 'e ɔla, 'kee- gele- mee do ba: -o -yaa 'bhe mee 'e sii Titusi Zutusi. 'Bhe ɔyaa gbalaen -Waanbhaa' -lee, 'bhe- 'bhe a 'fe 'e 'yaa- Zuufu mu daanfe' 'e -din.

8 'Bhe- 'dun-, Zuufu mu daanfe' -kunlii Kripusi 'pegee 'bhe ba 'fa ɔla mu 'e 'kpen -woo ɔkpa Meezan 'yi. 'Bhe blaen, Korenti mu 'la ɔyaa 'mu 'tronkpa zii' Pɔlu 'wojan- mu 'e ɔla, 'mu -bebe 'e ɔkpa Meezan 'yi 'ezin- 'bhe- -o 'mu wiɔfia ɔ -yi ba Zesu 'to 'yi.

9 -Bi do zi, Meezan -Waanbhaa' 'a ɔpia Pɔlu ni -yre zi yele do 'yi doo: «'Yaa -gbalaenle' mee 'kedo- 'kpo 'lee, 'e 'yre gbaan 'an -jan 'e 'wole- ba, 'bhe- 'yaa 'e tagale -titi.

10 -Amasroyi 'mi 'gbu -o 'e zi. Yaa nu dole mee 'kedo- 'kpo 'kpee 'ke 'bhe 'e kun 'bhe- 'bhe -za 'yoo- kle 'e ni; -amasroyi 'an pe mee -bebe -o -wa 'lee- ta -ge.»

11 'Bhela- -yile, Pɔlu ɔbwa Korenti -wa 'e ta, 'kee- mee mu 'e daan -Waanbhaa a -jan 'e 'le, 'fope 'bhe ge 'tenle- lee do 'ke mle 'srwado- ma.

12 Galiyon -yaa 'ke Rome mu 'e -waa' -janmatii 'le Akayi 'kleen 'e ta 'waati 'la ba, Zuufu mu 'e -wa ɔkpa do 'bhe- -o -wlenna Pɔlu ma. 'Bhe- 'ke -o gele- 'kele- -klu ta.

13 -O bhole 'bhe ɔnoo, 'ke -wa pele- doo: «Mee 'lee- -ya zi 'bhii- -e mee mu 'e ngblo 'sie-, 'bhe- 'mu -Waanbhaa' gba gba gbeya 'la 'bhe gole -o 'ton 'e ma 'bhe- 'yi.»

14 Pɔlu -yaa zan -janwole 'sanle- 'ke Galiyon 'a 'pele 'woo- Zuufu mu 'e ni doo: «Zuufu mu, 'kee- 'kpa

bi 'bhii- 'yee- 'gwalaan- 'lee- -za 'yoo- -gloo 'ke -la ɔkla, 'bhe 'pegee -e 'kpee 'yoo- 'ke ɔkla, 'η 'yaa- nu dole 'ka 'wojan- 'e ɔla.

15 'Dun- 'kee- ɔkla zaa drɔn bolele -jan mu 'pegee bhaaplen mu 'to ta, 'bhe- 'ka 'gbu a 'ton mu 'e ta, 'ka 'gbu 'bhe -za 'e 'yrebago 'ka 'plen. 'Naa- zi 'bhii- 'η bo 'bhe -za 'e ba!»

16 Galiyon 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele bhe, 'ke -ya pele- -o ni doo -o go -klu 'e ta.

17 'Bhela- -yile, 'ke -o 'kpen zenle- -waa' daanfe' -kunlii Sositeni 'e 'bhe zi, 'bhe- 'ke -o 'bhe 'kunle. 'Ke -o 'bhe tafale 'sanle 'kitikanyre 'e 'le ma. 'Dun- Galiyon 'a ɔkla 'bhii- yaa 'bhe -za 'e 'kpen 'yele-.

Pɔlu ge gbe drɛwoa- Antiosi -wa 'e ta

18 'Bhe- Pɔlu ɔmwa 'ezin- Korenti -wa 'e ta. 'Bhe blaen, 'ke -ya -srawole -a neen- Zesu 'yi mu 'e ma. 'Bhe- 'yee- 'pegee Prisili, 'bhe- Akilasi -o ɔbwa -baton' do 'yi, 'bhe- -o -ja Siri 'kleen 'e 'yi. 'Dun- 'yee- Pɔlu -Waanbhaa' wli ɔkwan -so -a ngblo -gweza' 'yi, 'bhela- -yile 'ke -ya ngblo -gwele' Sankre -wa 'e ta, 'bhe- -o -ja 'te.

19 -O bhole Efɛzi -wa 'e ta, 'ke Pɔlu Akilasi 'pegee Prisili 'tole 'bhe ɔnoo, 'bhe- -e -ja Zuufu mu daanfe' 'e ɔla 'bhe- 'ke -o 'pegee Zuufu mu 'e -o -balo klele-.

20 'Bhe mu -sromabwa -a ni doo -e -mo 'waati sa 'mu -din, 'dun- yaa dole 'bhe ɔla.

21 -A go bhla 'e zi 'mu -din, 'ke -ya pele- 'mu ni doo: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la 'η nu nu gbe drɛwole 'ka taglinle.» -E yanle 'bhe 'pele- 'le, 'kee- gole- Efɛzi -wa 'e ta -baton' do 'yi.

22 -E bhole Sezare -wa 'e ta, 'ke- zinale -baton' 'e 'yi, 'bhe- 'kee- gele- Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'pubole; 'bhe blaen 'kee- gele- Antiosi.

23 -E -yrekpa' 'dama ɔkla 'bhe ɔnoo, 'kee- gele- Galasi 'pegee Frizi

'klɛn mu 'ɛ 'yi 'kee- ge 'fuudɔlele Zesu zi mu 'ɛ 'kpen ta.

Apolosi -o Efɛzi 'pegee Korɛnti

²⁴ -O -yaa Zuufu mi do sii Apolosi, 'bhe -daa 'bhe ɔya -wa 'ɛ ta Alɛzandri, 'bheɛ- 'bhe ɔnwa Efɛzi -wa 'ɛ ta. 'Bhe 'yaa- 'ke -janwo' mi -lrele' do 'gbu 'le, 'bheɛ- 'bhe ɔyaa -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ do 'kee- kan -a -dan' ta.

²⁵ -Wa -daanna Mɛɛzan Zesu a zi 'ɛ 'bheɛ- ta jan 'ɛ 'le, 'bheɛ- -e -yaa 'bhe -vavade 'ebebele. 'Bhɛla- -yile, -e -yaa Zesu a -za 'ɛ 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni 'kee- 'mu daan kplankplan. 'Dun- -yaa' pɛ Mɛɛzan dɔleya 'ɛ -dan' -le -yaa 'ke Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan a pɛ mɛɛ wiinfeza -yi 'te 'ɛ 'bheɛ- 'le.

²⁶ -Yrekpaa' do, 'yee- Apolosi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo zii' Zuufu mu daanfe' 'ɛ ɔla 'ke -gblaan 'laa kla -a -yi. Prisili 'pegee Akilasi -yaa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ 'yele-, 'ke 'mu 'a 'siile-, 'bheɛ- 'ke 'mu -Waanbhaa' a zi 'ɛ 'yipele 'a ni kplankplan.

²⁷ 'Bhe blaɛn, 'ke Apolosi 'a 'pele doo -e gele- Akayi 'klɛn 'ɛ 'yi. 'Bhe klele 'te, 'ke -a nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'mu 'a 'liale doo -e ge 'bhe ɔnɔɔ. -Ayile, 'ke 'mu -a do 'sewɛ do dele- Akayi 'klɛn 'ɛ 'yi Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ ni doo 'kee- ɔbhwa 'mu ba ye, 'mu 'a 'cieya- kle 'elrele. -E bhɔle Akayi, mɛɛ 'la zan mu 'mu ɔkpaa Zesu 'yi -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma, -e 'mu -daanna, 'bheɛ- -e 'mu 'kpaleya 'ɛ baan' ɔklaa 'bhe ba.

²⁸ -Amasroyi Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'ni 'zi -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'yi yre 'la ɔnɔɔ, -e -yaa 'bhe 'yrebakan zii' mɔkpen' 'yre ma kpataakpa; 'ke -ya zɔn mɛɛ mu 'ɛ ni 'bhii- -Waanbhaa mɛɛ 'la zan makwan- 'bhii- Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'le, 'bhe zan -le -yaa 'ke Zesu 'le kpataakpa.

19

Pɔlu -o Efɛzi

¹ Apolosi -yaa 'waati 'la ba Korɛnti -wa 'ɛ ta, Pɔlu ɔkaan Azi 'klɛn 'ɛ 'yi vlɛ goon mu 'ɛ 'yi -wa mu 'ɛ ta, 'bheɛ- -e ɔnwa bhɔle Efɛzi -wa 'ɛ ta 'te. -E

ɔbhwa 'bhe ɔnɔɔ Zesu a -klanlane mu 'ɛ 'ke ta.

² 'Bhe klele 'te, 'kee- 'mu 'lrɔkpale doo: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi, 'ka Lii 'Wen 'ɛ 'srɔɔwoa- ɛɛ?» 'Bheɛ- 'ke 'mu 'a zikpale -a ni doo: «'Yooye-, 'o mɔɔ laa a male -lido' doo Lii 'Wen -o.»

³ 'Bheɛ- 'ke Pɔlu -o -lrɔkpale 'ezin- doo: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi bhe, -o 'ka 'wiinfia ɔ wiinfeɔgbɛya -gloɔn 'ɛ -dela -yi ɛɛ?» 'Bheɛ- -o pe Pɔlu ni doo: «-Woo' 'wiinfia ɔ Zaan a pɛ mɛɛ wiinfeɔgbɛya 'bheɛ- 'yi -yi ba.»

⁴ 'Bheɛ- Pɔlu pe -o ni 'ezin- doo: «'Ke mɛɛ 'la zan mu -yaa do a -la 'ke -o ploɔ -o kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma, Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan -yaa 'bhe zan mu -la wiinfe -yi ba. 'Dun- -e -yaa pe 'zi Izraɛli mu 'ɛ ni 'ezin- doo -woo 'kpa mɛɛ 'la zan -yaa nu nule 'yee- blaɛn, 'bheɛ- 'yi; 'bhe mɛɛ 'ɛ 'bhe -le 'ke Zesu 'le.»

⁵ -O yanle 'bhe -jan mu 'ɛ 'malele, 'ke -o dɔle- -a -la doo -woo wiinfe' -yi ba Mɛɛzan Zesu 'to 'ɛ 'yi.

⁶ 'Bhe blaɛn, 'ke Pɔlu 'e gbɛ 'kpale -o ta, 'bheɛ- 'ke Lii 'Wen 'ɛ zinale -o ta. 'Ke -o wli -bheɛke' mu 'pele 'sanle, 'bheɛ- 'ke -o -Waanbhaa' -lela' janwo.

⁷ 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- bhɔ mɛɛ vu ta ple -din.

⁸ 'Bhe blaɛn, 'ke Pɔlu gele- Zuufu mu daanfe' 'ɛ ɔla. 'Bheɛ- mɛɛ yaga ta, -e -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛya yaaza 'ɛ -jan 'ɛ ɔwoa mɛɛ mu ni. Yaa -yaa gbalaɛn mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lɛɛ 'bhe -janwo' yre 'ɛ ɔnɔɔ. -E -yaa do 'zi klen, 'kooko- mɛɛ mu do Mɛɛzan a -jan 'ɛ ɔla.

⁹ 'Dun- Zuufu 'ke mu -yaa 'mu 'trɔn 'yi do 'zi 'egloole Pɔlu 'wojan- mu 'ɛ ma, 'bheɛ- waa -yaa dɔle- -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi. Drɔɔn', -o -yaa 'sɔnsi zii' Pɔlu 'wojan- mu 'ɛ ma 'ke -o -jan 'yɔɔ- wo Mɛɛzan a zi 'ɛ ma mɔkpen' 'yre ma kpataakpa. 'Bhɛla- -yile 'ke Pɔlu Zesu 'yi mu 'ɛ 'siile, 'ke -o 'pegee 'mu gole- -o plen-, 'bheɛ- 'ke -o gele- Tiranusi -a -laklu -wa 'ɛ ta. -E ɔbhwa -Waanbhaa' a -janwo' 'ɛ

'wole- ma 'bhe ɲnɔɔ yi 'oo yi.

¹⁰ Pɔlu ɲbwa 'bhɛɛ- klele ma lɛɛ ple ta, -asiikɔɔ Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la 'kpen 'yaa- 'bhe Azi 'klɛɛn gbɛ do 'ɛ 'yi, 'mu 'kpen Mɛɛzan a -jan 'ɛ ɲmaa.

Seva gbe mu a -za

¹¹ -Waanbhaa' -yaa mɛɛ 'kpeelɛni ma 'sɔle- maza mu klɛ 'zi Pɔlu gbɛ zi.

¹² 'Bhɛla- -yile, 'kee- -yaa klɛ sɔgbɛ mu 'le oo, 'kee- -yaa klɛ mɛɛ ɲgblo ma 'fuugo- sɔgbɛ mu 'le oo, 'ke -o -yaa 'mu yan Pɔlu 'flɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa 'mu kpa gadɛ mu 'pegee lii -yɔɔ mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu ma, 'bhe gadɛ mu 'ɛ ɲyaa bheɛ, 'bhɛɛ- lii -yɔɔ' mu 'ɛ ɲyaa go 'bhe zan mu 'ɛ zi.

¹³ 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'tɛ, Zuufu 'kɛ mu 'la 'yaa- 'kaan zii' yrɛkpen- ɲnɔɔ 'ke -o ge 'zina mu -gbinlele 'zina lii mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, 'mu ɲyaa zi 'tɛ 'bhii- 'mu 'zina mu 'ɛ -gbin mɛɛ mu 'ɛ zi Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'le. -O 'kpen do do -yaa -jan 'la wo 'zina mu 'ɛ ni, 'bhe -le -yaa dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ Zesu 'la 'ke Pɔlu -o 'bhe a -jan 'wo zii', -ka go 'bhɛɛ- 'tɔ 'ɛ 'yi!»

¹⁴ Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhe -za -gloɔn 'ɛ klɛ 'zi, 'mu 'yaa- mɛɛ 'sr-waple-, 'bhɛɛ- 'mu -yaa Zuufu mu a 'sraka 'lɛna- mi gbilaan do 'la -o -yaa 'bhe sii Seva 'bhɛɛ- gbe mu 'le.

¹⁵ -O 'bhe -jan 'ɛ 'wole- 'zina do ni, 'ke 'bhe 'a zikpale -o ni gadɛ mi 'ɛ 'lii dɔɔ: «'Nj Zesu dɔ, 'bhɛɛ- 'ɲ Pɔlu dɔ 'ezin-; 'duɲ- 'ka mu, -de mu 'gbu -le 'ka mu 'le ɛɛ?»

¹⁶ 'Zina ɲyaa mɛɛ 'la zan zi, 'bhe -balaa' -o ta, 'bhɛɛ- 'bhe a pɛ fanɲan- 'ɛ ɲkpa -o 'kpen a pɛ fanɲan- 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'bhe -yrɛnkpa' gbɛ -yɔɔ' ɲwoa -o ta, -asiikɔɔ -o -pwɛla 'fɛ 'ɛ ɲla -o tafleɲ- 'le 'ke -o blasaan-, 'bhɛɛ- -o madɲwole -yaa.

¹⁷ 'Bhe -za 'ɛ ɲzian Efezi -wa 'ɛ ta yrɛkpen- ɲnɔɔ. 'Kee- kpa Zuufu mu ta oo, 'kee- kpa Zuufu kle mu ta oo, 'o 'kpen 'bhe -za 'ɛ ɲmaa; -ayile -gbilaan ɲklaa -o 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -o

-yaa -gasikpa zii' Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'lɛɛ.

¹⁸ Mɛɛ 'la zan 'mu 'ɛ ɲkpa Zesu 'yi, 'mu -bebe -yaa zan 'mu klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ 'pele- mɔkpen' 'yrɛ ma kpataakpa.

¹⁹ Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'srɔn klɛ, 'mu -bebe ɲnwa 'mu 'a 'srɔn 'sɛwe mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhe mu 'mu 'kpen 'kpaciela mɔkpen' 'yrɛ ma. 'Bhe 'sɛwe mu 'ɛ 'plɛɛ 'yaa- -goli' 'taɲbha 'waa mia ple bhe vu (50.000) bhɔ.

²⁰ 'Bhe gbɛɛn- bhe, Mɛɛzan a -Jan 'ɛ 'yaa- zen 'zi 'yee- Mɛɛzan a -gloɔya' 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee fanɲan- ma.

Efezi mu 'ɛ -o -wlɛnna Zesu 'yi mu 'ɛ ma

²¹ 'Bhe -za mu 'ɛ klɛle blaɲn, 'ke Pɔlu 'a 'lɛdulale *Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'sɛɲ ta dɔɔ -e gele- 'kanle- Masedwani 'pegee Akayi 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e ge 'pwɛle- Zeruzalɛmu. -Ya ɲpia dɔɔ: «'Ke 'ɲ -ja 'bhe ɲnɔɔ ye, -yoo 'ke -za 'le 'ezin- 'ke 'ɲ ge Rɔmu -wa 'ɛ ta.»

²² 'Bhɛla- -zayile, -ya madɔ mi ple winbwa- Masedwani: Timote 'pegee Erasi. 'Bhɛɛ- 'yee- 'gbu ɲbwa -sɔ 'mu -zanta -yrɛkpa' sa ta Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

²³ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, Efezi -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yaanmiɲwole -yaa Mɛɛzan Zesu a zi 'ɛ -zayi'.

²⁴ Wlan 'ɛ ni, yo do -yaa Efezi -wa 'ɛ ta. -O -yaa 'bhe sii Aatemisi. 'Bhɛɛ- can klɛ mi do -yaa 'yee- -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhe sii Demetriusi. 'Bhe 'yaa- 'yee- yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu klɛ -goli' 'taɲbha 'pu 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'mu gɔn mɛɛ mu 'kɔɔ. 'Yee- Demetriusi 'pegee -yaa' yewone mu 'ɛ ɲyaa -goli' -bebe 'srɔwo 'bhe yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu 'ɛ gɔnle ma.

²⁵ -Yrɛkpa' do, -e -yaa' yewone mu 'ɛ 'pegee -can klɛ mu -vin mu 'ɛ ɲklaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -ya ɲpia 'mu ni dɔɔ: «'Nj 'yienii mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' -o -kɔɔa' -naflo mu 'ɛ 'srɔwo zii' -kɔɔa' ye 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma.

²⁶ 'Duɲ- -zɔn 'yee- Pɔlu 'ɛ -yoo -za mu 'la klɛ 'zi, 'ka 'yrɛ -o 'mu ma,

'bhe 'pegee 'ka 'trɔn -o 'mu 'yi. -Ya pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: Bhaaplen mu -o gba yo mu 'la yaan -o 'gbu 'kɔɔ, 'mu 'laa -o 'ke -waanbhaa' -zeze mu 'le. Mɛɛ -bebe 'e ɔkpa 'bhe -jan 'ɛ yi; 'bheɛ-, 'bhe mɛɛ 'srɛ ngblo -siɛla. 'Dun- 'bhe 'laa kleɛ Efezi -wa do -kplɛn ta -gɛ, 'bhe ɔkla 'ezin- Azi 'kleɛn 'kpen -la -yi.

27 -A -danj' 'laa nu goɛ -kɔɔa' yawo 'ɛ do -kplɛn baale ta. 'Kɛla 'bhe -o -a -yi 'eyɔɔle 'ezin-, 'bhe -le dɔɔ -e nu -kɔɔa' yo da -gbɛnɛ 'ɛ gba 'fɛ 'tɔ 'ɛ magalɛ. 'Bhe gbɛn- bhe, -kɔɔa' yo 'ɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ nu galɛ; 'bheɛ- 'dun- Azi 'kleɛn 'yi mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yela- gba!»

28 Mɛɛ 'la zan mu Demetriusi 'wojan- 'ɛ ɔmaa, yran -gbɛnɛ ɔwlaa 'mu zru 'yi. 'Bheɛ- 'ke -wa pele 'sanle 'egloole dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ɛ -yoo 'egbɛnɛle, 'bheɛ- 'e 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ɛ, 'yoo- 'egbɛnɛle, 'bheɛ- 'e 'kpa yo laa -o!»

29 'Bhe klele 'tɛ, 'bhe -jan 'ɛ -wa 'ɛ 'kpen 'yaanminwoa, 'bheɛ- 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'wɛnle. 'Bheɛ- 'yee- Pɔlu 'taawoyɔɔn plɛ 'ɛ, Gayusi 'pegee Arisitaki, -o 'mu ɔkwan. 'Mu ɔyaa 'ke Masedwani mu 'le. -Woo 'kunlawoa, 'ke -woo -glaanle', 'bheɛ- 'ke mɛɛ 'saa 'ɛ gele- 'ke -o -le -waa' -zabla' -kpan 'ɛ ta.

30 'Bhe 'yi, Pɔlu 'gbu 'yaa- zi 'bhii- -e ge dɔ -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ 'bheɛ- -ya 'gbu zɔn 'mu ni, 'dun- Zesu 'yi mu 'ɛ waa dɔɔle a -la 'kee- 'bhe kle.

31 'Yee- Azi 'kleɛn 'yi -kunlii gbalaan mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'yee- Pɔlu 'gbu 'bhegwɛn- mu 'le. 'Bhe mu kle ɔkpa -a ni dɔɔ yaa gele -zabla' -kpan 'ɛ ta.

32 'Bhe 'waati 'ɛ ba, -zamaa' 'saa 'ɛ 'yaa- -we 'zi 'zoozoo-: -a 'ke mu -yaa -janwo' zii' 'egloole, 'bheɛ- waa -yaa sɔ 'eke- -weli' -yi 'male. 'Bheɛ- dɔɔn', -woo -lɛkpa 'eke- ta win 'la ma, -o -bebe 'laa -yaa 'bhe dɔ.

33 -O -yaa Zuufu 'gwlaan- do sii Alɛzandri. -Zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ 'ke mu 'yee- -za 'ɛ 'yipia ɔ 'bhe ni. 'Bheɛ-

Zuufu -vin mu 'ɛ 'yee- Alɛzandri 'yɔnna-, 'bheɛ- -o -ja 'kele- -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ-. -Ya gbɛ -lawlɛnna, 'bheɛ- -e -yaa zan -janwoɛ -zamaa' 'ɛ ni.

34 'Dun- -wa yele 'bhii- -e -yaa 'ke Zuufu mi 'le, 'ke -woo -weli' 'ɛ 'wɛnle 'eke- zi 'egloole 'zoozoo- 'ke -wa pe dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo- 'egbɛnɛle, 'e 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo 'egbɛnɛle, 'e 'kpa ma yo laa -o!» -O ɔmwa 'bhe 'pele- zi 'fɔ 'bhe -bɛnna 'lɛɛ plɛ -din.

35 'Fɔ boolazi, 'bheɛ- -waa' -wa 'ɛ ta 'sɛwɛɛ mi 'ɛ 'bhe gbɛswa- -zamaa' 'ɛ tagale ta; 'bheɛ- 'bhe pe -o ni dɔɔ: «Efezi mu, mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- Efezi mu 'ɛ 'mu -le -kɔɔa' yo da -gbɛnɛ Aatemisi gba 'fɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrinɛ' 'ɛ gooba mu 'le, 'bhe 'pegee 'yee- yo 'ɛ bhɔɔma -yrinɛ' 'ɛ -daa lafle' ma, 'bheɛ- -e -balaa' 'trɛ ma.

36 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhe ma zaabɔle. 'Dun- 'ke -yoo 'bhe gbɛn- bhe, -ka 'ka zrukpa, 'bheɛ- 'ka 'laa 'kɔɔle- -za 'kedo- 'kpɔ kleɛ ma blaale-.

37 -Amasɔyi, 'ka ɔnwa mɛɛ plɛ 'la 'le -gɛ bhe, waa -kɔɔa' yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ ɔla pe 'kedo- 'kpɔ 'silɛ-, 'bheɛ- waa a 'tɔ 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'pele-.

38 'Bheɛ- 'dun-, 'ke Demetriusi 'pegee -yaa' yewonɛ mu 'ɛ -woo -la ma janwoa- dɔɔ mɛɛ 'ke -za 'ke ɔkla -o ni, 'kitikan yi mu dɔle -o, 'bheɛ- -kɔɔ' 'wiinj- mɛɛ gbalaan mu 'ɛ 'mu -o ye. -O sɔ gele- 'mu ta ye waa -za 'ɛ 'yɛbago zayi'.

39 'Ke 'kaa- zi 'bhii- 'o 'kaa- -za 'bheɛke 'yɛbago, -kɔɔ' nu 'bhe klele -kɔɔ' a 'klankeba yi 'ɛ 'le.

40 'Dun- -za 'la ɔkla -zɔn, Romɛ mu 'ɛ sɔ -lale' -kɔɔ' ta dɔɔ -kɔɔ' -o -wɛn 'zi -o ma. -Amasɔyi -kɔɔ' ɔklaa 'eke- ba, -za 'la ma, win laa -o 'bhe ma, 'bheɛ- -kɔɔ' 'laa nu 'sɔle- 'bhe 'yipɛle mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni.»

41 Waa -wa 'ɛ ta 'sɛwɛɛ mi 'ɛ 'yanle 'bhe -jan mu 'ɛ 'wɔlele, 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o piila-, 'bheɛ- -o ge -o ba -lɛ ma.

20

Pɔlu -ja Masedwani 'pegee Greki mu a 'klɛn 'ɛ 'yi

¹ Efɛzi mu 'ɛ -woo tagaa- 'waati 'la ba, 'ke Pɔlu Zesu 'yi mu 'ɛ 'lɛkpale 'eke- ta, 'bhɛɛ- 'kee- 'fuudɔle -o ta. 'Bhɛ blaana, 'kee- zi -yɛwɔle -o ma dɔɔ -e gele- Masedwani.

² Pɔlu 'kanaa 'bhɛ 'klɛn 'ɛ 'yi, 'kee- ge 'fuudɔlele Zesu 'yi mu 'ɛ ta -jan -bebe 'le. 'Bhɛ blaana, 'kee- gele- Greki mu a 'klɛn 'ɛ 'yi.

³ 'Bhɛɛ- 'kee- mlɛ yaga klɛle- 'bhɛ □nɔɔ. -E -yaa zan bɔle -baton' do -yi 'bhɛɛ- -e ge Siri 'klɛn 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, 'ke -ya male- dɔɔ Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'dukpa zii' -a dɛ zayi'. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -ya pele- dɔɔ -e niinale -a da zi 'ɛ zi 'kee- kan Masedwani.

⁴ 'Gwlaan- 'srwaplɛ- -le -ja 'yee- Pɔlu madɔle Azi 'klɛn 'ɛ 'yi 'taa 'ɛ ta: Pirusi 'la 'yaa- da Bere -wa 'ɛ ta 'bhɛ gbe Sopatɛɛ, 'bhɛɛ- Arisitaki 'pegee Sekondusi, 'mu 'yaa- da Tesaloniki -wa 'ɛ ta; 'bhɛɛ- Gayusi, 'bhɛ 'yaa- da Dɛɛbi -wa la, 'bhɛɛ- Timote, 'bhɛ 'yaa- da Lisitri, 'bhɛɛ- Tisiki 'pegee Trofimu: 'mu 'yaa- da Azi 'klɛn 'ɛ 'yi.

⁵ 'Bhɛ mɛɛ 'srwaplɛ- 'ɛ -ja 'tenlɛ- 'o ma Troasi -wa 'ɛ ta -yɛkpa'a' 'soo 'kanle- blaana.

⁶ 'O mɔɔ 'gbu, 'o -baton' do □sia Filipu -wa 'ɛ ta 'bluu 'wlɛn kle bhle 'fɛti 'ɛ blaana. 'O -yɛkpa'a' 'soo □kla zi 'ɛ 'lii 'bhɛɛ- 'bhɛ -yɛkpa'a' 'soo mi 'ɛ ma, 'o □wlaa Troasi -wa 'ɛ ta 'tɛ. 'Bhɛɛ- 'o -gbɛɛyi' do □kla 'bhɛ □nɔɔ.

Pɔlu -yɛkpa'a' 'srwaplɛ- □kla Troasi

⁷ Zuufu mu a -yitrɛ' yi 'ɛ ma yroma 'ɛ zi, 'o □klaa 'eke- ba Mɛɛzan a pɛbhle 'ɛ 'bhle zayi' 'eke- zi. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, Pɔlu -yaa zan gelawɔle 'taa do ta 'bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le bhe, 'bhɛla- -yile, -e -janwoa mɛɛ 'la zan mu □klaa 'eke- ba 'mu ni. 'Bhɛɛ- -e□mwa -janwole 'ɛ zi 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ- blandɛyi ma.

⁸ 'O 'klale- -yaa 'eke- ba 'sangaso 'kpee 'la □la, -lanbha -bebe 'bhile- -yaa 'bhɛ □la.

⁹ -O -yaa -zwanne do sii Eyutisi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaale- -yaa 'bhɛ 'fɛkpee 'ɛ fenɛti 'ɛ do -lii. Pɔlu -yaa -mɔ 'zi -janwole 'ɛ zi, 'bhɛla- -yile 'ke yi 'kpale 'yee- -zwanne 'ɛ 'yɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- yidɛle 'egbenɛle. -Yaa' yidɛ gbe -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, -a yri -gwa -a 'gbu -za 'le, 'bhɛɛ- 'kee- gole- laanima 'sangaso yaga mi 'ɛ 'wiin-, 'kee- nule- baale 'trɛ ma. -O □nwa -a -lawlɛnɛ, 'duɲ- -wa □ya 'bhii- -e -gaa gban.

¹⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɔlu zinale, 'kee- gele- kulalɛ 'yee- -zwanne 'ɛ ta, 'ke -ya binale -a gbe -yi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Ka 'laa yienkanlɛ, yaa gale -li!»

¹¹ 'Bhɛ blaana, 'ke Pɔlu 'sanle -a -zanta' 'sangaso 'kpee 'la 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'ɛ 'klale- -yaa 'eke- ba 'bhɛ □la 'bhɛ □nɔɔ. 'Bhɛɛ- 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'ɛ -o 'bluu 'ɛ takaan-, 'bhɛɛ- -wa □bhla 'eke- zi. 'Bhɛ blaana, 'ke Pɔlu -janwole -o ni 'ezin-, 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ tooklinle ma. -E yanle 'bhɛ 'le, 'kee- jilale.

¹² Eyutisi a mɛɛ mu 'ɛ □nwa -a 'silɛ-, -e -yaa -a -yɛ ma; 'bhɛɛ- 'mu -ja 'kele- 'mu ba 'fɛ 'lɛ ma. 'Bhɛ -za 'ɛ □kla mɔkpen' zrukpaaza 'le.

Pɔlu -daa Troasi -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e -ja Miletɛ

¹³ 'O mɔɔ -kaan Pɔlu 'lɛɛ -baton' 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'o -ja Asosi -wa 'ɛ ta. 'Yee- Pɔlu pe dɔɔ -e gele- Asosi -a gaan ma 'trɛ ma zi 'ɛ zi. -E -yaa zi 'bhii- 'o ge 'eke- magben 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e -yaa nu bɔle 'o zi -baton' 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- □nɔɔ.

¹⁴ -E bhɔle 'o ta Asosi -wa 'ɛ ta, 'wa □sia -baton' 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'o -ja Mitilɛni -wa 'ɛ ta.

¹⁵ 'Bhɛ ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o gole- Mitilɛni, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'bhɔle Kiosi -din. 'Bhɛ -yɛkpa'a' plɛ mi 'ɛ ma, 'ke 'o 'nule 'tenlɛ- Samosi ma. 'Bhɛɛ- 'bhɛ -yɛkpa'a' yaga mi 'ɛ ma 'o □wlaa Miletɛ -wa 'ɛ ta 'tɛ.

¹⁶ Pɔlu -yaa zi 'bhii- 'o Efɛzi -wa 'ɛ makpa', 'duɲ- yaa -yaa zi 'bhii- 'o dula- -a nɔɔ-; 'kooko- 'waa mɔ 'bhɛ Azi 'klɛn 'ɛ gbe do 'ɛ 'yi. -Amasroyi -a 'krɔtowole -yaa, 'kooko- 'kee- -yaa

so a klele- 'bhεε- Pantekoti yi 'ε bho 'o ma Zeruzalemu -wa 'ε ta.

Polu -o Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -λεε mu 'ε □lia zii'

¹⁷ Polu -yaa 'waati 'la ba Miletu -wa 'ε ta, 'kee- kle bole- Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -o 'λεε mu 'ε ni, 'kaa 'mu 'nu 'ten -a ma 'bhe □nɔɔ.

¹⁸ 'Bhe mu nule 'tenle- -a ma 'bhe □nɔɔ, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «'N nεεnε- mu, 'kee- san 'η 'nu yi -yrek-paa' □lwa mi 'ε ma Azi 'kleen 'ε 'yi, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'ka 'mi 'taawogbeya 'pegee 'η kleza mu 'ε 'kpen dɔ 'ka 'plen -ge.

¹⁹ 'N yewoa□ Mεεzan ni 'ke 'mi 'η 'gbu mazinaa 'waati 'ε 'kpen ba, 'ke 'η wisi, 'bhεε- 'ke 'η -yrenbhle' Zuufu mu 'ε 'kɔɔ -waa' 'dukpaza mu 'ε 'yi 'η ma.

²⁰ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin-dɔɔ 'naa 'ka 'gbu a -nafan maza 'kedo- 'kpɔ gaanle 'ka ma -titi. 'N -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kpen □woa 'ka ni 'ke 'η 'ka daan 'kele-, mɔkpen' 'yre ma 'bhe 'pegee 'kaa- 'fe mu 'ε□la.

²¹ 'An □pia Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni dɔɔ -o 'plo- -o kleza -yɔɔ' mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- 'ke -woo 'kpa Mεεzan Zesu 'yi.

²² 'Dun- -zɔn, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'η 'yoo- Zeruzalemu 'taa 'ε 'bhεε- ta -ge. Lii 'Wen 'ε 'bhe -le 'bhe 'taa 'ε 'wla zii' 'η zi, 'dun- -za 'la nu 'tenle- 'η ma 'bhe □nɔɔ, 'naa 'bhe dɔ.

²³ 'Bhεε- 'dun-, 'ke 'η □kaan -wa 'oo -wa 'la ta, Lii 'Wen 'ε -yoo 'η 'kpeelekani zii' dɔɔ -o nu 'η bole -kaso 'yi 'bhe pegee -o nu -yren mu 'kpale- 'η ta -a □nɔɔ ye.

²⁴ 'Dun- 'naa -o 'η 'gbu -si 'ε yienkan zii'. 'Kela 'bhe -o 'mi ma 'eglole 'bhe -le dɔɔ Mεεzan Zesu ye 'la gbekpaa- 'mi 'kɔɔ, 'η sɔ 'bhe 'wole, 'bhεε- 'an 'leyan- -a ma. 'Bhe ye 'ε 'bhe -le 'ke 'η -Waanbhaa' a -lileya ma -jan 'Nrale- 'ε 'bhεε- 'wo mɔkpen' ni.»

²⁵ «'N 'yaa- 'ka ba 'waati 'la 'kpen ba, 'η □bwa -Waanbhaa' a -bh-len gbeya -wa 'ε ma jan 'ε wole ma

'ka ni; 'dun- -zɔn 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka do 'kpɔ 'yre 'laa nu 'η 'yele-li -zɔn bla.

²⁶ 'Bhela- -zayile, 'mi -o -a pe 'zi 'ka ni -zɔn -ge kpataakpa dɔɔ: 'ke 'ka do 'kpɔ □nia, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhe 'laa dale 'mi ba.

²⁷ -Amasroyi 'η -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen -zɔnna 'ka ni 'ka 'bheza- 'ε 'yi, 'bhεε- 'naa a zru maza 'ε 'kedo- 'kpɔ gaanle 'ka ma.

²⁸ 'Bhela- -yile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'bhe 'pegee -ka 'ka 'yrekpa 'ezin- Lii 'Wen 'ε -e 'ka 'yalaa mεε 'la zan mu gooba 'mu ba, 'bhii- -o yalaa' -bhlaa mu gooba gɔnε- 'la gbεen-. -Waanbhaa' -yaa' mεε -ledo' 'la 'srɔwoa- -a 'gbu Gbe 'ε gale 'ε ma, -ka 'mu -gblakun' 'elrele.

²⁹ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η gele bla, mεε 'ke mu nu wla 'ka plen- 'bhii- -bɔn 'yi srɔpe mu wla gɔnε- 'la gbεen- -bhlaa 'ledo- plen-; 'bhεε- waa nu -a 'tole- 'ka mu -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε ma.

³⁰ 'Ali- 'ka mu 'gbu ba mεε 'ke mu nu -wlenle' bhla ma -jan mu wolele, 'bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, -o nu Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu -yinile; 'bhεε- 'mu nu dɔle -o zi.

³¹ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'te, 'bhεε- -e dɔ 'ka 'kpee 'bhii- le yaga ta 'η □bwa zruwale ma 'ka 'kpee -bi zi 'pegee -yrekpaa' 'fo 'bhe ge 'tenle- 'η 'yre 'yi 'klaale- ma 'ka ba -zayi'.

³² «'Bhe ya 'ε 'yi, 'η 'yoo- 'ka gbekpa' zii' -zɔn -Waanbhaa' 'pegee -yaa' -lileya ma -jan 'ε 'kɔɔ. 'Bhεε- 'bhe 'sen -o 'yela- ni 'kee- fangan- dɔ 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhεε- -e 'cien 'la 'twa- -yaa pe mεε 'gbewole mu 'ε 'kpen ni -e sɔ 'ka gbale- 'bhe ba.

³³ 'N 'yre 'laa 'bhɔle- -lido' 'ka do 'kpɔ 'kɔɔ -goli' oo, 'kaa- -can oo 'bhe 'pegee 'ka ta dunε- mu 'ε zi.

³⁴ 'Bhεε- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'η mado mu 'pegee 'mi 'gbu 'lebo- pe mu 'pegee 'o maza -yanwo' pe mu 'ε 'η 'mu 'srɔwoa□ 'η 'gbu a 'tefuu 'wianle- -la ma.

³⁵ 'Mi 'a -zɔnna 'ka ni gbε 'ε 'kpen ma dɔɔ -kɔɔ' yewo, 'bhεε- -kɔɔ'

so bhøle- 'ezin- 'kooflenjan mu ba. 'Bhe ya 'e 'yi, Mæzan Zesu -jan 'la □woa -koo' ni 'bhe bo -koo' 'kpee; -ya 'pia- doo: <'Duma 'la 'bhe -o pe nale mæ ni 'bhe 'yi, 'bhe gbalaan -yiya' pe -sroowole mæ 'koo 'bhe ni.>»

³⁶ Pølu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele -o ni, 'ke -o 'pegee Zesu 'yi mu 'e 'kpen -o 'kpo zenle- 'tre ma, 'bhæ- 'ke -woo 'seriwole.

³⁷ Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'yaa- wisi' zii' Pølu zi -a ge bhla 'e zi, 'bhæ- -o -yaa -a -tuubo' 'zi -a -srawo' bhla 'e zi -o ma.

³⁸ -O ta -yaa sun 'egbenele, -amasroyi -ya □pia -o ni doo waa -yaa nu 'eke- yele 'ezin- -li. 'Bhe blaana, 'ke -o gele- -a madole -yaa' -baton' 'e 'si yre noo-.

PØLU -JA ZESU 'SREYA- KLELE RØMU

21

Pølu 'pegee -a zi mu 'e -woo ge 'zi Zeruzalemu

¹ 'O 'yanle- 'o 'srawolele Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'e -lee mu 'e ma, 'ke 'o gele- bole -baton' do 'yi. 'O gele- -treæ 'ke 'o 'tenle -wa do ma, -o -yaa 'bhe sii Kosi, 'bhæ- weyi- 'mningole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o 'bhøle Rødi -wa 'e ta. 'O gole 'bhe □noo, 'ke 'o gele- Patara -wa 'e ta.

² 'O □bhwa -baton' do ta 'bhe □noo, 'bhe 'yaa- ge 'zi Fenisi 'kleen 'e 'yi; 'o bole 'bhe 'yi 'te, 'ke 'o jilale.

³ Weyi- 'mningole -yaa 'kleen 'la 'bhe zi 'bhæ- 'ke -o -yaa 'bhe sii Sipru, 'o □bhwa 'bhe -din: 'wa □ya bhlo gbøon ma 'ke 'woo- -baton' 'e 'yi. 'Bhæ- 'o 'yee- Sipru 'kleen 'e □twa weyi- ba -yre ta, 'bhæ- 'o -ja Siri ba -yre ta, 'bhæ- 'o -ja 'tenle- Tiri -wa 'e ma. 'O 'yaa- -baton' 'la 'yi, -o 'bhe 'yi 'kwe mu 'e -zinaa' 'yee- Tiri -wa 'e ta. 'Bhæ- 'o -zinaa' 'bhe □noo.

⁴ 'Bhæ- 'o Zesu 'yi mu 'ke mu □ya 'bhe -wa 'e ta, 'bhæ- 'o 'pegee 'mu -yrekpa' 'srawple- -gaa 'eke- 'yi. Lii 'Wen 'e 'yaa- 'woo- Zesu 'yi mu 'e 'kpeelækaan zii' doo 'yee- Pølu 'laa gele Zeruzalemu.

⁵ 'Dun-, 'o 'yanle- 'bhe -yrekpa' 'srawple- 'e klelele 'eke- 'yi, 'ke 'wa 'pele doo 'o gbaanle- 'waa- 'taa 'e zi. 'Bhæ- 'yee- Tiri -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e, -o 'pegee -o na mu 'e 'bhæ- -o -ne mu 'e, -o 'kpen -ja 'o 'madole -wa 'e -zanta' weyi- 'e 'le ma. 'Bhæ- 'o 'kpen 'o 'kpo □zian 'bhe □noo 'tre ma, 'ke 'woo 'seriwole.

⁶ 'Bhe blaana, 'ke 'woo 'srawole 'eke- ma 'bhæ- 'ke 'o moo gele- 'sanle- -baton' 'e 'yi; 'bhæ- 'woo- mu -niinaa' -o -zanta' -o ba -le ma.

⁷ 'O 'waa- weyi- ta 'taa 'e 'leyaan- Tolemasi -wa 'e 'bhæ- ta. 'O 'pwela- -baton' 'e 'yi, 'bhæ- 'o -ja -wa 'e 'kpee 'bhe □noo Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'pubole. 'Bhæ- 'o 'pegee 'mu -yrekpa' do -gaa 'eke- 'yi.

⁸ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'o -gwa Tolemasi, 'bhæ- 'o -ja Sezare -wa 'e ta. 'O 'bhøle- -a noo-, 'ke 'o gele- 'o zenle Filipu ba; -e -yaa -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo mi 'le. Zesu 'yi mu 'e -o 'gwalaan- 'srawple- 'la makwan- Zeruzalemu doo 'mu 'bho -o ba ye 'e 'le, 'yee- Filipu -yaa 'bhe 'gwalaan- 'srawple- 'e do 'le.

⁹ -A -lu -gbla -yaa yizie, 'bhæ- 'mu □yaa -Waanbhaa' -lela' janwo le mu 'le.

¹⁰ 'O -yrekpa' -bebe □kla gban bi 'yee- Filipu ba, 'bhæ- -Waanbhaa' -lela' janwo mi do -daa Zude 'kleen 'e 'yi: -o -yaa 'bhe sii Agabusi.

¹¹ 'Bhe mæ 'e 'nule- 'o ta, 'ke 'bhe Pølu a 'sentru 'e 'sile, 'bhæ- 'ke 'bhe 'bhe 'gbu gaan mu 'pegee 'bhe gbe mu -yrelle' 'bhe 'le, 'bhæ- 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «Lii 'Wen 'e pe doo: <Mæ 'la zan a pe -le 'ke 'sentru 'le- 'le, Zeruzalemu □noo Zuufu mu 'e nu -a -yrelle' gøne- 'le- 'bhæ- gbæen-. 'Bhæ- -o nu -a 'kpale- Zuufu kle mu 'e 'koo>>».

¹² 'O 'bhe -jan 'e 'male-, 'ke 'o moo 'gbu 'pegee Sezare Zesu 'yi mu 'e Pølu 'sromabole doo yaa gele Zeruzalemu.

¹³ 'Dun- Pølu pe 'o ni doo: «-Mele □kla 'bhæ- 'ka -o wisi' zii', 'bhæ- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'η -gblozi' ga æ? 'Mi 'gbu 'yrisriwole -o, waa pele -kaso 'yi

bɔza do -kplɛn ma, 'ŋ 'yrisriwole -o 'ezin- 'ŋ dɛza ma Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ -zayi' Zeruzalɛmu.»

¹⁴ 'Waa- -jan 'ɛ yaa 'sɔlɛ- Pɔlu zru gole Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'woo tagaa-. 'Bhɛɛ- 'o pe dɔɔ: «Bhaa 'ke 'kɛla 'bhɛ -o -Waanbhaa' zru maza 'ɛ 'le 'bhɛ -le klɛ!»

¹⁵ 'O 'yanle- 'bhɛ -yrekpa'a 'dama 'ɛ galele Sezare, 'ke 'o 'waa- pɛ mu 'ɛ magaanle; 'bhɛɛ- 'woo -dwa Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta.

¹⁶ Sezare -wa 'ɛ ta Zesu a -kɛɛɛɛ mu 'ɛ 'ke mu ɲnwa 'o 'madɔlɛ, 'o 'yaa- nu 'o zenlɛ mɛɛ 'la zan ba, -o -ja 'o 'le 'bhɛ mɛɛ 'ɛ ba -lɛ ma: -o -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ sii Minason, 'bhɛɛ- 'bhɛ ɲyaa da Sipru 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -A 'kpale- ɲmwa gban Zesu 'yi.

Pɔlu -ja Zaki taglinlɛ Zeruzalɛmu

¹⁷ 'O 'bhɔle- Zeruzalɛmu, 'ke 'o nɛɛɛ- mu 'ɛ -woo 'cieya- klɛle- zrukpa'a' ta.

¹⁸ 'Bhɛ ta tooklin- yi 'le, Pɔlu -ja 'o 'le Zaki ba. Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ 'mu 'lɛɛ mu 'ɛ 'kpen ɲklaa 'eke- ba 'yee- Zaki ba.

¹⁹ 'O 'yanle- -o 'pubɔlele, 'bhɛɛ- Pɔlu -jan 'ɛ ɲsia. -Waanbhaa' -za mu 'la 'kpen ɲkla a gbɛ zi Zuufu kle mu 'ɛ 'plen, -e 'mu 'kpen do do 'yigɔɔnna -o ni.

²⁰ -Wa wojan mu 'ɛ 'male-, 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'yee- Pɔlu ni dɔɔ: «'O nɛɛɛ-, 'yaa 'yele- ɛɛ, Zuufu 'waa -bebe 'ɛ ɲkpa'a Zesu 'yi; 'ali- 'duŋ- -zɔn, -o 'kpen blɔle -o -li Moizi a *'Tonj 'ɛ ma.

²¹ Mɛɛ 'ke mu ɲnwa -a pele -o ni 'kaa 'bhi 'a ɲpia Zuufu mu 'la 'mu -o Zuufu kle mu 'ɛ 'plen- 'mu ni dɔɔ 'mu 'plo- Moizi 'a 'tonj mu 'ɛ 'klɔsikunle ma, 'bhɛɛ- 'bhi 'a ɲpia 'ezin- dɔɔ waa -o -nɛ mu 'ɛ 'wlalɛ- 'klɛɛn 'yi; 'bhɛ 'pegee waa Zuufu mu 'si ta -za mu 'ɛ -klɔsikunle 'ezin-.

²² 'Bhɛɛ- 'o nu 'bhɛ klɛlɛ 'nale- -a ma 'tɛ ɛɛ? Wlan 'ɛ ni, -o nu a male dɔɔ 'ɛ ɲnwa.

²³ 'Bhɛla- -yile, 'woo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ɛ ni 'taawo 'bhɛɛ- ta: Mɛɛ yizilɛ -o 'o 'plen -gɛ, 'mu -Waanbhaa' wli ɲkwan -za do klɛle ma (-wa ɲpia

dɔɔ waa nu -wɛɛn 'milɛ-, 'bhɛ 'pegee waa nu -o ŋgblo -gwele' 'sani- -o yan -o 'gbɛwo 'sraka 'ɛ golele).

²⁴ Ge wla -o -le *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- mɛɛ 'gbɛwo 'sraka 'ɛ, -ka 'bhɛ go. 'Bhɛ blaɛn, 'bhi -o 'kpen 'gbɛwo 'sraka ma -gɔli' 'ɛ 'bhɛ gbawo, 'kooko- 'bhɛ blaɛn -o sɔ -o ŋgblo -gwele' 'tɛ. 'Kee 'bhɛ ɲkla 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, Zuufu mu 'ɛ 'kpen nu -a 'yaangolɛ 'bhii- -o -za 'oo -za mu 'la 'kpen ɲkpa'a 'ɛ ma, wlan laa -yaa 'mu do 'kpɔ 'le. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhɛ, mɔkpen' nu 'a 'yaangolɛ 'bhii- 'bhi 'gbu 'ezin-, 'ɛ Moizi 'a 'tonj mu 'ɛ 'klɔsikun.

²⁵ 'Kee- ɲbwa Zuufu kle mu 'ɛ 'mu a pɛ ta, -o 'kɛ mu 'la ɲwlaa Zesu 'yi, 'o -za mu 'la 'lɛdulaa 'mu ba za 'yi, 'o 'bhɛ -za mu 'ɛ 'sɛwɛ yɔɔndia- 'mu ni, 'bhɛɛ- -wa ɲpia 'mu ni 'bhɛ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: -o yɔ -gbaa 'ke wi mu 'la 'le waa 'mu 'bhlelɛ-, 'bhɛɛ- waa wi yien bhlelɛ 'bhɛ 'pegee wi mu 'la -gaa 'mu -dewolele waa 'mu wi mu 'ɛ bhlelɛ; 'bhɛɛ- waa -yanbhɔɔya klɛlɛ.»

²⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɔlu dɔle- -o wojan 'ɛ ɲla. 'Bhɛla- -yile, 'bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke 'yee- Pɔlu 'kpale 'woo- mɛɛ yizilɛ ba, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- -o 'gbɛwo 'sraka 'ɛ gole -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- -o 'kpen do do a 'sraka gole -yaa nu yanlɛ yi 'la 'le, 'yee- Pɔlu 'gbu 'bhɛ yi 'ɛ ɲpia -o ni mɔkpen' 'yɛ ma. 'Bhɛ yi 'ɛ 'yaa- nu bhɔle -yrekpa'a' 'srwaplɛ- 'kanle- blaɛn.

²⁷ 'Bhɛɛ- -yrekpa'a' 'srwaplɛ- 'ɛ 'yaa- zan 'yanlawolɛ, 'ke *'Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi Zuufu mu 'ɛ Pɔlu 'yele -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla. 'Bhɛla- -yile, 'ke Zuufu mu 'ɛ yran wlale -zamaa' do 'yi Pɔlu ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'kunle.

²⁸ 'Ke -o -gbekanle 'egloole dɔɔ: «'O 'yienii Izraeli mu, -ka nu bhɔ 'o ba! Mɛɛ 'la zan -o 'kaan zii' yrekpen- ɲnɔɔ 'kee- ge Izraeli mu 'ɛ ma jan -yɔɔ' wolele, 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yele- -gɛ. -E mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi dɔɔ -kɔɔa' 'tonj mu 'ɛ 'pegee -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ 'mu 'laa -o 'ke pɛ 'kedo- 'kpɔ 'le. 'Bhɛɛ- droɔn' -Waanbhaa'

Gba 'Fε -Gbεnε 'la 'bhe -o 'wenj, -e 'bhe 'trinɔwa-; -amasɔyi -e ɔnwa 'ke Zuufu kle 'ke mu 'le 'bhe ɔla!»

²⁹ -O -yaa -la 'zi -a ta 'bhe gbεen-bhe, -amasɔyi Trofimu 'la 'yaa- da Efezi -wa 'ε ta, -o 'bhe ɔya 'yee- Pɔlu zi -wa 'ε 'kpee. 'Bhεε- -o 'kpee ma, Pɔlu -wlaa 'bhe 'le -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε ɔla.

³⁰ 'Bhe klele 'tε, 'bhe -jan 'ε Zeruzalemu -wa 'ε -bɔdia; 'bhεε-mεε 'saa 'ε -daa blasanlele -wa 'ε 'kpee yrεkpen- ɔnɔɔ. 'Bhεε- 'ke -o Pɔlu 'kunle, 'ke -wa -glaanle', 'bhεε- 'ke -wa 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε ɔla. 'Ke -o 'bhe 'koj 'mu 'ε 'liitanle blaale- -o -zanta'.

³¹ -O -yaa zan 'yee- Pɔlu dεle bhla 'la ba, 'ke Romε mu a -srwase' -wa do 'la 'yaa- Zeruzalemu 'bhe ta -kunlii -gbεnε 'ε, 'bhe 'a 'male dɔɔ -wa 'ε 'kpen -bɔdia.

³² -Srwase' -kunlii -gbεnε 'ε 'bhe 'male-, 'bhe yrε do 'kpɔ 'ε ɔnɔɔ bhe, 'kee- -srwase' 'ke mu 'pegee -srwase' -kunlii 'ke mu 'siile, 'bhεε- 'ke 'mu gele- blaale- -zamaa' 'ε ba -yrε ta. -Ayile, 'woo- -zamaa' 'ε 'yrεkpale -srwase' -kunlii mu 'ε 'pegee -srwase' mu 'ε ma, 'ke -o 'ploole Pɔlu zɔnle ma.

³³ 'Bhe klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεnε 'ε -ya mabεenle Pɔlu -din, 'ke -ya pele- dɔɔ -wa 'kun, 'bhεε- -wa gbε ta mu bɔ 'ke piibhe kpεle- ple 'le. 'Bhe blaen, 'kee- mεε mu 'ε 'lɔkpale dɔɔ -dele 'yee- Pɔlu 'ε 'le, 'bhεε- -e -mε pε za -la ɔkla.

³⁴ 'Dun- mεε mu 'ε 'yaa- -gbekan' zii' 'zoozoo-; 'bhεε- -o -liijan' mu 'ε gole- -yaa 'eke- ma. 'Bhe ya 'ε 'yi, -srwase' mu -kunlii -gbεnε 'ε yaa -yaa 'sole -za 'kedo- 'kpɔ 'yaangole -zamaa' 'ε 'weli 'zoozoo- 'ε 'kɔɔ, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge 'yee- Pɔlu 'le -srwase' mu yi 'fε -gbaa -gbεnε 'ε ɔla.

³⁵ -O gele 'kele-, 'bhεε- o bhɔle 'fε bhonj 'ε ta 'waati 'la ba, -zamaa' 'ε 'yi yran 'ε 'kɔɔ, -srwase' mu 'ε -o Pɔlu -kpa -o bhɔ ma, 'bhεε- -o -kaan -o plenj-.

³⁶ -Amasɔyi -zamaa' 'saa do dɔle -yaa -o zi 'ke -wa pe 'eglɔle 'eke- zi

dɔɔ: «-Ka mεε 'lεε- dε, 'bhεε- 'kaa go 'o 'yrε ɔla! -Ka mεε 'lεε- dε, 'bhεε- 'kaa go 'o 'yrε ɔla!»

Pɔlu -o -a 'gbu zi janwo 'zi Zuufu mu 'ε 'lε ma

³⁷ -O -yaa zan Pɔlu 'wlalε- bhla 'la ba -srwase' mu yi 'fε -gbaa -gbεnε 'ε ɔla, 'ke -ya pele- -srwase' mu -kunlii -gbεnε 'ε ni dɔɔ: «'Nj sɔ -jan sa wole- 'e ni εε?» 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεnε 'ε 'bhe 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'E! Zaa- 'e sɔ Greki wli pele- εε?»

³⁸ Ezipu mi 'la mεε mu -wlenna 'o 'wiinj- Romε mu 'ε ma 'edreεle 'bhεε- -e -ja 'ke mεε dε mu 'waa yizie 'le -kpe 'ε ta, 'bhi -le 'laa 'bhe zan 'ε 'le εε?»

³⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pɔlu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'mi -o 'ke Zuufu mi -la -le, 'bhεε- 'η da Taasi -wa 'ε ta, Silisi 'kleen 'ε 'yi: 'η ɔya -wa 'ε -yoo 'ke -wa -gbεnε do 'le. 'E 'zoole-, -a 'to 'ke 'mi 'η zi jan sanε- wo 'waa- mεε mu 'ε ni doo.»

⁴⁰ 'Bhe klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεnε 'ε 'bhe -jan 'ε 'nale- 'yee- Pɔlu ni. 'Bhe 'yi, 'kee- dulale 'fε bhonj 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya gbε -wlenle' -zamaa' 'ε ni 'kaa -woo taga doo. -Woo tagale 'tε, 'kee- -janwole 'sanle -o ni Ebre wli 'ε 'yi.

22

¹ 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «'Nj nεenε- mu 'pegee 'η dε mu, 'η 'yoo- zan 'η zi jan mu 'la 'wole- 'ka ni -gε -zɔn bhe, -ka 'ka 'trɔnkpa 'η ni 'elrele.»

² -Wa yele 'bhii- -e -yaa -janwo' zii' -o ni Ebre wli 'yi, 'ke -woo tado baanwole 'ezin-. 'Bhεε- Pɔlu 'a 'pele -saan -o ni dɔɔ:

³ «'Nj 'yoo- 'ke Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'le, 'bhεε- -woo' 'η ɔyaa Silisi 'kleen 'ε 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Taasi 'bhεε- ta. 'Dun- -woo 'η 'trola- Zeruzalemu -gε. 'Nj daan mi -yaa -Gamalieli -la -le, 'bhεε 'η -kɔɔ' -gbɔɔ mu a 'toj mu 'ε -daanna 'yela- 'kɔɔ kplankplan. 'Nj ɔyaa -Waanbhaa' a -za 'ε -vavade 'bhii- 'ka mu -a kle 'zi -zɔn gɔnε- 'la gbεen- bhe.

⁴ 'Mi 'gbu 'yaa- -yrenkpa' mɛɛ 'la zan mu -yaa 'taawo zii' 'yee- Mɛɛzan a zi 'lɛɛ- ta 'mu ta, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- -o dɛle ma. 'N 'gwlaan- mu 'pegee le 'ke mu -kwan 'bhɛɛ- 'an ɔpia 'kaa -woo -yre, 'bhɛɛ- -woo bɔ -kaso 'yi.

⁵ 'Sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'ɛ 'pegee -kɔɔ' 'a 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'mu -o 'n 'srɛ 'le 'bhɛ -za 'ɛ ma. 'Wole- 'lɛtrɛ mu ɔkpa 'n 'kɔɔ 'kaa 'n ge 'mu 'na -kɔɔ' nɛɛnɛ- Zuufu mu 'la ɔyaa Damasi -wa 'ɛ ta 'mu ni. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'ke 'n ɔyaa bhɔ Zesu 'yi mu 'tɔle- Zesu 'yi mu 'la ta 'bhɛ ɔnɔɔ ye, 'n ɔyaa 'mu 'kun 'bhɛɛ- 'n -o yre, 'bhɛɛ- 'n nu 'ke -o -le Zeruzalɛmu, 'kooko- -woo 'krowo-»

Pɔlu -kla Zesu zi mi 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -e 'bhɛ 'yipe zii'
(Kleza 9.1-19; 26.12-18)

⁶ «'N 'yaa- ge 'zi 'bhɛ 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'bhɛɛ- 'n 'bhɔ ɔ bhla 'ɛ Damasi -din, 'ke -yrekpa' -o zan bhɔlɛ 'ezin-. 'Bhɛ bhla do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'tɛbhile -gbɛnɛ do dale- laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -a -bhile' 'ɛ zɛnlɛ- 'n zi.

⁷ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'n baale' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke 'n mɛɛ -weli' do male- 'ke 'bhɛ -a pe 'zi 'n ni dɔɔ: <Sɔlu, Sɔlu, -mɛle -kla 'bhɛɛ- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'n ta ɛɛ?>

⁸ 'N 'bhɛ mɛɛ -weli' 'ɛ 'lɔkpaadɔɔ: <-Dele 'bhi 'le ɛɛ Mɛɛzan?> 'Bhɛɛ- -e pe 'n ni dɔɔ: <'Mi Zesu 'la da Nazaretɪ -wa 'ɛ ta, mi -le 'kele-, 'yoo- -yrenkpa' zii' 'mi -la ta.>

⁹ 'N zi mu 'ɛ 'mu 'tɛbhile 'ɛ ɔya, 'duɲ- mɛɛ 'la zan -yaa -janwo' zii' 'n ni waa 'bhɛ zan -weli' 'ɛ 'male-.

¹⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'an 'lɔkpaale 'ezin- dɔɔ: <'N -mɛ pɛ za 'gbu -la kle ɛɛ Mɛɛzan?> 'Bhɛɛ- Mɛɛzan pe 'n ni dɔɔ: <'E 'wlen-, 'bhɛɛ- 'e ge Damasi -wa 'ɛ ta. -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'e -za 'la kle, -o nu gele 'bhɛ 'kpen 'pelɛ- 'e ni ye.>

¹¹ 'Tɛbhile -yrayra 'ɛ 'kɔɔ, 'n 'yre ɔwia. 'Bhɛla- -yile, 'n 'madɔ- mu 'ɛ -woo 'n ɔkwan 'n gbɛ ma, 'bhɛɛ- -o -ja 'n 'le Damasi.»

¹² «-O -yaa 'yee- Damasi -wa 'ɛ ta mɛɛ do sii Ananiasɪ, 'bhɛ ɔyaa

gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ; 'bhɛɛ- 'bhɛ ɔyaa Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'kpen 'klosikun 'elrele; -ayile Damasi Zuufu mu 'ɛ 'kpen ɔyaa -gasikpa -a -lɛɛ.

¹³ 'Bhɛ Ananiasɪ 'ɛ 'bhɛ -le ɔnwa 'tɛnlɛ- 'n ma, 'bhɛɛ- -ya mabɛɛnlɛ 'n -din, 'ke -ya pele- 'n ni dɔɔ: <'N nɛɛnɛ- Sɔlu, bhaa 'e 'yre 'liiploo-!> 'Bhɛ yre do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhɛ, 'ke 'n 'yre 'liiploole 'bhɛɛ- 'ke 'n yre ma yele-.

¹⁴ 'Bhɛɛ- -e pe 'n ni dɔɔ: <-Kɔɔ' -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ -yoo 'e makwan- 'elwale gban -sɔ, 'kooko- 'e sɔ -a zru maza dɔle-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan do -kplɛn 'lɛdɔɔle -o 'e sɔ 'bhɛ zan 'ɛ 'yele kpataakpa, 'bhɛɛ- 'ya 'liijan- ma kpataakpa 'ezin-.

¹⁵ -Amasrɔyi 'bhi -le nu klele -a 'srɛ 'le, 'bhɛɛ- 'e pɛ 'la ɔya, 'bhɛ 'pegee 'e -za 'la ɔmaa, 'e nu 'mu 'srɛya- klele mɛɛ mu 'kpen ni yrekpen- ɔnɔɔ.

¹⁶ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yaa 'etadɔlɛ, 'bhɛɛ- 'e -za 'bhɛɛke magben. 'E 'wlen- 'saanibhe, 'bhɛɛ- -woo 'e 'wiɲfɛ- -yi ba Zesu 'tɔ 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma yan Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'srɔyi.»

-Waanbhaa' Pɔlu 'winbwa- Zuufu kle mu 'ɛ ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛ 'yigɔɔn- 'zi 'ezin-

¹⁷ Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: <'Bhɛ blaɛn, 'n 'niinaa- 'n -zanta' Zeruzalɛmu. 'Bhɛɛ- -yrekpa' do, 'n 'yaa- 'n 'seriwo zii' bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'ke 'n 'yre zi do yele-.

¹⁸ 'Ke 'n Mɛɛzan yele-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'n ni dɔɔ: <-A kle blaale-, 'bhɛɛ- 'e go Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta, -amasrɔyi -a nɔɔ- mu 'ɛ waa nu dɔle 'yoo- 'an -jan mu 'la 'wo zii' 'mu ɔla.>

¹⁹ 'Bhɛɛ- 'ke 'an 'lekunle 'a ni dɔɔ: <Mɛɛzan, 'duɲ- -o 'gbu 'a 'yaango- 'n ɔyaa ge wlalɛ Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -kpa' 'e 'yi, 'n ɔyaa kle 'bhɛɛ- -o 'mu bɔ -kaso 'yi, 'bhɛ 'pegee -o 'mu zita zɔn gbanbhɛ 'le.

²⁰ 'Ali- mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yaa- -janwo' mi Etieni dɛ 'zi 'waati 'la ba, 'mi 'gbu 'yaa- 'ezin- -a dɛ mu 'ɛ -din.

'Mi 'gbu -dwa 'mu zita 'mu kleza 'e ma, 'bhεε- 'mi 'yalaa 'mu ta dunε-tralape mu 'ε gooba.»

21 'Bhε klele 'tε, 'ke Mεεzan 'a 'pele 'η ni dɔɔ: «Go blaale- -wa 'lεε-ta, -amasrɔyi 'η nu 'e 'winbɔle yre gbɔɔn do nɔɔ- Zuufu kle mu 'ε ba.»»

Pɔlu 'pegee Romε mu a -srwase' -kunlii -gbεε 'ε -waa' -za

22 'Bhε 'yi 'tε, -Zamaa' 'ε 'kpen -o tadwa- siin, 'ke -woo 'trɔnkpa- Pɔlu ni, 'fɔke 'bhε ge 'tεnle- -e -jan boolazi mi 'la □woa 'bhε ma. -O 'bhε 'male 'tε 'ke -woo -weli' mu 'ε 'wlenle 'eke-zi 'egloole, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Ka mεε 'lεε- go 'o 'yre □la, -yoo 'ke dεpe 'le!»

23 -O -yaa -gbekan' zii' 'egloole, 'ke -woo ta dunε- mu 'ε go, 'bhεε- -o 'mu blin laanima; 'bhε 'pegee 'ke -o bwe -gblen 'ε wlen laanima 'ezin-.

24 'Bhε klele 'tε, 'ke Romε mu a -srwase' -kunlii -gbεε 'ε -ya pele- mεε mu 'ε ni dɔɔ -o Pɔlu 'wla -srwase' mu yi 'fε -gbεε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -wa zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le; 'kooko- -e -janwo' kpanma. 'Ke 'bhε □kla, mεε mu 'ε -gbekan' zii' -a ta win 'la ma, -e sɔ 'bhε 'pele -o ni.

25 'Dun- -o Pɔlu 'yrelle, -a zita zɔn zayi, 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii 'la 'yaa- -din 'bhε ni dɔɔ: «'Ton 'ε ta, 'ke 'kiti 'laa baale Romε mi 'la ta, -o sɔ 'bhε zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le εε?»

26 -Srwasε' -kunlii 'ε 'bhε -jan 'ε 'male-, 'ke 'bhε -o -kunlii -gbεε 'ε 'kpeelεkanle dɔɔ: «'Yoo- zan -za -gloɔn 'ε -dela klele bhe εε? Romε mi -le mεε 'lεε- 'le 'dε!»

27 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε 'nule Pɔlu -din, 'bhεε- 'ke -ya -lrɔkpale dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke Romε mi 'le, 'bhε 'pe 'η ni.» 'Bhεε- Pɔlu 'a 'lεkwan- -a ni dɔɔ: «-Aani', 'η 'yoo 'kele-.»

28 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: «'N -gɔli' -bebe -la gbawoa- 'bhεε- 'η □swa 'an pε Romε 'siya- 'ε 'srɔɔwole.» 'Bhεε- Pɔlu pe -a ni dɔɔ: «'Mi -o Romε mi 'kpee yi -kposɔɔ 'gbu -la -le.»

29 'Bhε yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, mεε 'la zan mu -yaa zan -a zita zɔnle, 'kooko- -e -janwo' kpanma, 'mu 'e 'plenɔwa- -a ma; -gblaan □klaa 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbεε 'ε 'gbu 'yi, -amasrɔyi yaa 'yaangole 'bhii- Pɔlu -yaa 'ke *Romε mi 'le, 'bhela- -zεεle -ya □pia dɔɔ -wa yre 'ke piibhe kpele- 'le.

-O -ja Pɔlu 'le Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε ba

30 'Bhε ta tooklin- yi 'ε 'le, -srwase' mu a -kunlii -gbεε 'ε 'yaa- zi 'bhii- Zuufu mu 'ε 'yaa- -la 'zi Pɔlu ta win 'la ma -e 'bhε 'yido- kplankplan; 'bhela- -yile, 'ke -ya pele- dɔɔ -wa gbe ta piibhe kpele- mu 'ε 'ploo. 'Bhεε- -e pe 'sraka 'lena- mu -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε ni dɔɔ -woo 'eke- -lε 'ye. 'Bhε 'yi, 'kee- nule- Pɔlu 'le 'bhεε- 'ke 'bhε dulale -o 'kpen 'plen-.

23

1 Pɔlu 'e 'yrekpale Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ε ta siin, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N nεεε- mu, 'kee- nu 'tεnle- -zɔn ma, 'η 'taawoa □ -Waanbhaa' -yre 'yi 'η 'kpee 'fleele- 'le.»

2 Pɔlu 'a 'pelawoa 'bhε gbεεn- bhe, 'bhε 'laa 'sɔle- Ananiasi ni, -waa' 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'ε. -Ayile 'ke -ya pele mεε 'la zan mu dulale -yaa Pɔlu -din 'mu ni 'kaa 'mu Pɔlu zɔn 'bhε 'le ta.

3 Pɔlu 'bhε 'male- 'ke -ya pele- 'yee- Ananiasi ni dɔɔ: «-Waanbhaa' nu 'bhi 'gbu zɔnle, 'yoo- 'bhii- 'fεgwle- 'la -wa ma □kla 'epule! 'E 'yaale- -o -ge 'kee- 'mi 'kitikan Moizi 'a 'ton mu 'ε 'klosikun zayi'. 'Bhεε- 'dun-, 'bhi 'gbu -o -yisie' zii' 'ke 'ya pe mεε mu 'ε ni 'kaa -woo 'η zɔn.»

4 'Bhε klele 'tε, mεε 'la zan mu -yaa 'yee- Pɔlu -din, 'mu pe -a ni dɔɔ: «'E! 'Yoo- -Waanbhaa' a 'sraka 'lena mi -kunlii -gbεε 'ε 'bhεε- -zwanwo' zii' -gee' εε?»

5 'Bhεε- Pɔlu pe dɔɔ: «'N 'yienii mu, 'naa 'yaangole 'bhii- 'yele- 'kele-. -Amasrɔyi -a yɔɔndeεle -o

-Waanbhaa' a 'Sewe 'yi dɔɔ: <'Yaa -jan 'yɔɔ- wole 'yaa- 'si mu 'ε ta -kunlii 'ε ma.>>

6 Pɔlu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε -lɛdo' 'ε ba, -o 'ke mu -yaa 'ke Saduse mu 'le, 'bhɛɛ- -o 'ke mu -yaa 'ke Farizi mu 'le. 'Bhɛla- -yile -ya -weli' 'ε 'lawlenna 'ke -ya pele- -o plen- dɔɔ: «'Ŋ nɛɛɛ- mu, 'mi -o 'ke Farizi mi 'le, 'bhɛɛ- 'ŋ dɛ 'pegee 'ŋ nɛɛ mu -o 'ke Farizi mu 'le. 'Ŋ 'yri -o -a ta 'bhii- gbaa mu nu bwelɛ gale ba, 'bhɛla- -yile -woo 'ŋ 'kitikan zii' -zɔn -gɛ.»

7 -E yanle 'bhɛ 'pelele, 'ke sra bole- Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε 'plen-, 'bhɛɛ- 'ke -woo -yicienle -lɛ plɛ.

8 -Amasroyi Saduse mu 'ε 'mu 'a pe dɔɔ gbaa mu laa sɔ bwele- gale ba, 'bhɛɛ- -o 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- -mlɛkɛ' mu -o, 'bhɛ 'pegee lii -bhɛɛke' mu laa -o 'ezin-. 'Duŋ- Farizi mu 'ε 'mu 'e 'kpa 'bhɛ -za mu 'ε 'kpen 'yi.

9 -O -yaa -o -weli' mu 'ε baan' 'wlen zii', 'bhɛla- -yile 'ke 'Tonɔ daan mu 'ε 'ke mu 'la 'yaa- Farizi 'srɛ mu 'ε 'kele, 'mu 'wlenle- 'ke 'mu zaabole 'sanle 'eglɔɔle 'ke -wa pe dɔɔ: «'O mɔɔ laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- mɛɛ 'lɛɛ- zi; -dɔke' lii do 'pegee -mlɛkɛ' do -le -janwoa -a ni bhe oo!»

10 -Waa' sradole 'ε 'bhɛ □kla 'eyɔɔle, -asiikɔɔ -gblaan □klaa -srwase' -kunlii -gbɛɛɛ 'ε 'yi Pɔlu ba zayi': -a 'kpee ma -o -yaa nu Pɔlu -glaanlɛ' 'eke- plen- 'bhɛɛ- -wa dɛ. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya pele- -yaa' -srwase' mu 'ε 'ke mu ni dɔɔ 'mu ge Pɔlu go mɛɛ mu 'ε 'plen- fanɔan- ma, 'bhɛɛ- -o ge 'kele- -srwase' mu yi 'fɛ -gbaa -gbɛɛɛ 'ε □la 'ezin-.

11 'Bhɛ -yrekpa' do 'ε 'le -bi 'ε zi bhe, 'ke Mɛɛzan 'pwele Pɔlu ba, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E zru dɔ 'eglɔɔle! -Amasroyi 'e 'mi a janwoa- Zeruzalemu -gɛ bhe, 'e nu 'mi 'sɛya- klele 'ezin- Romu -wa 'ε ta.»

Mɛɛ mu 'ε -woo 'dukpa- Pɔlu ma -a dɛ zayi'

12 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ε 'le, Zuufu mu 'ε 'dukpa- Pɔlu ma -a dɛ zayi': -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dɔɔ waa nu -o gbɛ wlalɛ -o -lii, 'bhɛɛ- waa nu -yi 'mile-, 'ke waa Pɔlu dɛlɛ -li.

13 Mɛɛ 'la zan mu 'dukpa- Pɔlu ma 'mu □yaa kan mɛɛ mia plɛ ta (40).

14 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -o gele- 'tɛnlɛ- 'Sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ε ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «'O -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dɔɔ 'sani 'o gbɛ sɔ Pɔlu dɛlɛ ta, 'waa nu 'o gbɛ wlalɛ 'o 'lii.

15 'Ka mu 'gbu 'pegee -kɔɔa' Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ε, -ka ge Pɔlu 'yɛwo -srwase' mu a -kunlii -gbɛɛɛ 'ε ma -zɔn 'bhɛɛ- 'ka nu 'kele- -gɛ. -Kaa pe a ni dɔɔ 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'yee- Pɔlu -a -za 'ε baan' 'yɛbago kplankplan 'ka 'plen. 'O mɔɔ nu 'o gaanlɛ zi 'ε 'lii, 'sani- -a bhɔle plen- -gɛ, 'o nu -a dɛlɛ.»

16 'Duŋ- Pɔlu -drwanɛ do 'trɔnbwa- -o 'dukpa za 'ε 'yi Pɔlu ma. -Ayile, 'ke 'bhɛ gele- Pɔlu 'kpeelekanlɛ -srwase' mu a 'fɛ 'ε □la.

17 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pɔlu -srwase' -kunlii 'ε do 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «Ge -nɛ -zwanne 'lɛɛ- 'le -kɔɔa' -kunlii gbalaan 'ε ba, -amasroyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'bhɛ ni.»

18 'Bhɛ ya 'ε 'yi, 'ke 'bhɛ -srwase' -kunlii 'ε -nɛ -zwanne 'ε 'kunle, 'bhɛɛ- 'kee- gele- 'kele- -waa' -kunlii gbalaan 'ε ta; 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «-Kaso 'yi mi Pɔlu 'ŋ 'siila-, 'bhɛɛ- -e pe 'ŋ ni dɔɔ 'ŋ 'nu -nɛ -zwanne 'lɛɛ- 'le 'e ni, -amasroyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'e ni.»

19 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu 'ε -kunlii -gbɛɛɛ 'ε 'bhɛ 'yee- -nɛ -zwanne 'ε 'kunle -a gbɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'plɛngole mɛɛ mu 'ε ma; -o mɛɛ plɛ -le -yaa 'bhɛ yɛɛ 'ε □nɔɔ. 'Bhɛɛ- -e 'bhɛ -nɛ -zwanne 'ε 'lɔkpa- dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'e -mɛ pɛ jan -la wo 'ŋ ni ɛɛ?»

20 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -nɛ -zwanne 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: «Zuufu mu 'ε -wa □kpa dɔɔ -o nu nule -a pelɛ 'e ni 'kaa 'e ge Pɔlu 'le too -waa' 'kitikan mu -lɛdo' 'ε ta. -O nu -a klele 'bhii-

-wa zi -o -yaa -za 'ε baan' 'yrebago kplankplan -o 'plen-.

²¹ 'Dun- 'yaa 'e 'kpale- -o -yi! -Amasroyi 'bhe kan mee mia ple ta -o ba, 'bhe zan mu 'dukpa- gban -a ma, 'mu nu 'mu 'gbu magaanle zi 'ε 'lii, 'bhe- 'mu nu banle -a ta. 'Bhe ya 'ε 'yi, -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan -a dεza ma 'kaa 'sani- -o gbεso -a dεle ta, waa nu pεbhlele 'bhe 'pegee waa nu -yi 'mile-. -O -yrisriwole -o -zɔn, -woo 'bhi -la 'liijan- do 'kpɔ 'ε magben 'zi.»

²² -Nε -zwanne 'ε 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'ke -srwase' mu a -kunlii -gbene 'ε -ya -lεmazɔnle, 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'Yaa pele mee 'kedo- 'kpɔ ni 'kaa 'e 'mi 'kpelekaan gban 'bhe -za 'ε 'le.» 'Bhe bla- 'kee- ploole -a ma.

-O -ja Pɔlu 'le -janmatii Felisi ba Sezare

²³ 'Bhe bla- 'ke 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbene 'ε, -e -yaa' -srwase' -kunlii ple 'siile, 'bhe- -e pe 'mu ni dɔɔ: «-Srwas- -keme ple (200) 'pegee wi -soo' ta bɔ mu mee mia yaga bhe vu (70), 'bhe 'pegee -dibhe' zan -srwase' -keme ple (200), -ka 'mu 'lekpa 'eke- ta. 'Bhe- 'ka ge -zɔn -bi 'lεε- zi Sezare -wa 'ε ta.

²⁴ -Ka wi -soo' 'ke mu magaan 'ezin- Pɔlu ni, 'koko- 'ka ge 'kele- -janmatii Felisi ta, 'bhe- -e wla 'edɔɔle.»

²⁵ -E 'lεtre 'lεε- 'bhe- □kpa Felisi ni dɔɔ:

²⁶ «'Mi Klodi Liziasi -le 'lεtre 'lεε- de 'zi, 'bhe- 'an kpa 'bhi -janmatii gbala Felisi ni.

²⁷ «Zuufu mu 'ε -o mee 'lεε- □kwan, 'bhe- -o -yaa zan -a dεle. 'Dun- 'an 'malawoa 'kaa -yoo 'ke Rome mi do 'le, 'ke 'mi 'an -srwase' 'ke mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a 'kun -o 'kɔɔ.

²⁸ -O -yaa -la 'zi -a ta win 'la ma, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'η 'bhe -za 'ε 'yima 'elrele; 'bhela- -yile 'η -ja 'kele- Zuufu mu a 'kitikan mu -lεdo' 'ε ta.

²⁹ 'Bhe- 'an 'yimaa- dɔɔ -o -yaa -la 'zi -a ta 'woo- Zuufu mu 'gbu a

'tonj mu -la -kɔsikun zayi'. 'Bhe- 'dun-, waa -yaa -la 'zi -a ta -za 'yoo- -bhεeke' -zayi' 'ke 'bhe -so klele -a de win 'pegee -a bɔ win 'le -kaso 'yi.

³⁰ 'Bhe- boolazi, -woo 'η 'kpelekaan dɔɔ Zuufu mu 'ε -o 'dukpa- -a ma 'bhe- -o -yaa zan -a dεle, 'bhela- -yile 'η □nwa 'kele- 'e ta blaale-; 'bhe- 'an □pia mee 'la zan mu -o -la 'zi -a ta, 'mu ge 'bhe kle 'e ba ye. 'Nj zi jan -yaa 'kela 'le 'bhe -le bhe, -kɔɔ' -o bhe oo!»

³¹ 'Bhe klele 'tε, -o -za yεke- 'la □woa -srwase' mu 'ε ni, -o 'bhe- □kla; -ayile 'ke -o gele- Pɔlu 'le 'bhe -bi do 'kpɔ 'ε zi Antipatrissi -wa 'ε ta.

³² 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -srwase' mu 'la 'yaa- 'mu gaan ma, 'mu ni- inaa' 'mu -zanta' -waa' 'fε -gbene 'ε □la; 'bhe- -o 'ke mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'ε ta, 'mu 'pegee Pɔlu -ja 'taa 'ε ta.

³³ -O bhole Sezare, 'ke -o 'lεtre 'ε 'nale -janmatii Felisi ni, 'bhe- 'ke -o Pɔlu 'kpale 'bhe 'kɔɔ 'ezin-.

³⁴ -Janmatii 'ε 'yanle- 'lεtre 'ε tapelele, 'kee- Pɔlu 'lrokpaale dɔɔ: «'E da 'klεen 'ε -dela -yi εε?» Pɔlu 'a □pia -a ni dɔɔ 'bhe da Silisi.

³⁵ -E 'bhe 'male, 'ke -ya pele- Pɔlu ni dɔɔ: «Mee 'la zan mu -o -la 'zi 'e ta, 'ke -o □nwa bhla 'la ba, 'η nu 'e 'liijan- baanmale.» 'Dun- -ya □pia dɔɔ -o Pɔlu 'wla -bhleᅅᅅbe Erɔdi a -bhleᅅᅅbe 'fε 'ε □la, 'bhe- -woo -yrekpa' -a ba.

24

Zuufu mu 'ε 'la zii' Pɔlu ta -janmatii Felisi ba

¹ -Yrekpa' 'soo 'kanle- bla- 'sraka 'lena mu 'ε -waa' -kunlii gbala Ananiasi 'pegee Zuufu mu a 'gwala- gbala 'ke mu, 'bhe- waa mee ta -janwo' mi 'la -o -yaa 'bhe sii Tεtuli, -o □nwa Sezare. 'Bhe- -o □nwa -janmatii Felisi ba. -O -yaa -la 'zi Pɔlu ta -za 'la 'yi, -o 'bhe 'yipia □'yee- Felisi ni.

² 'Bhe klele 'tε, 'ke -o Pɔlu 'siile, 'bhe- 'ke Tεtuli 'lale- 'sanle -a ta dɔɔ:

«O ta mi -janmatii wlan, 'bhi -la 'srɔyi 'bhɛɛ- yilabla -gbɛɛ -o -zɔn 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'yaa- -zadɔleya -gbɛɛyɛa 'ɛ 'ma, 'bhɛɛ- -o ɲswa -za -bebe mabɔɔle 'klɛɛn 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- -a -lreleya 'ɛ baan' ɲklaa -a ba.

³ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, yi 'oo yi 'bhɛ 'pegee yɛkɛpɛn- ɲnɔɔ, 'wo 'e 'pubɔ- 'e klɛza mu 'ɛ 'kɛpɛn ma.

⁴ 'Naa- zi 'bhii- 'mi 'e magbaan 'ke 'ɲ mɔ -janwole zi, 'duɲ- 'mi 'e 'sromabɔ dɔɔ 'yee 'trɔnkpa 'o 'wo- jan- 'ɛ ɲla sa.

⁵ 'Wa ɲya dɔɔ mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'eyɔɔle 'bhii- ga -yɔɔ' do gbɛɛn- .-Amasɔyi -yoo Zuufu mu 'ɛ 'kɛpɛn 'pɔ zii' 'eke- ma 'drunyan 'ɛ 'yi yɛkɛpɛn- ɲnɔɔ. 'Bhɛɛ- -waa' Nazareti mu a 'seri 'ɛ, 'yele- 'mu -lɛɛ mi 'ɛ 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- drɔɔn' -e -yaa zan 'waa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ 'trɪɲdɔle -za 'yɔɔ- 'le, 'bhɛɛ- 'wa ɲkwan. 'O 'yaa- zi 'bhii- 'wa 'kitikan 'bhii- 'wa klɛ 'waa- 'tonɲ mu 'ɛ ta gɔɛ- 'la gbɛɛn-.

⁷ 'Duɲ- Lisiyasi, -srwase' mu -kunlii -gbɛɛɛ 'ɛ, 'bhɛ ɲnwa -a 'kunlɛ- 'o 'kɔɔ fanɲan- ma.

⁸ 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'la ɲyaa -la 'zi 'a ta 'mu ni dɔɔ 'mu nu 'e ta -gɛ. 'Woo- -la 'zi -a ta win 'la ma, 'ke 'ya 'lɔkɛpaa- 'saanibhe, 'e 'gbu nu 'bhɛ 'yaangolɛ -a 'gbu 'liijan- mu 'ɛ ma.»

⁹ 'Woo- Zuufu mu 'ɛ 'kɛpɛn -dwa 'bhɛ -jan do 'kɔɔ 'ɛ 'bhɛɛ- ta, 'kaa Tɛɛtuli 'wojan- 'ɛ 'yaa- 'ke wlan 'le kɛpataakpa.

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' Felisi 'lɛ ma

¹⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -janmatii Felisi -a gbɛ -lawlɛnle Pɔlu ni 'kaa 'bhɛ -janwo', 'bhɛɛ- 'ke Pɔlu -janwole 'sanle dɔɔ: «'An 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'waa- 'klɛɛn 'lɛɛ- 'yi 'kitikan mi 'le 'bhɛ 'laa 'sanlɛ- -zɔn. 'Bhɛla- -zayi', -gblaan 'kɛdo- 'kɔɔ 'laa -o 'ɲ zru ba, 'ɲ ɲyoo zan 'ɲ 'gbu zi jan 'la 'wolɛ- -gɛ bhɛ.

¹¹ 'Mi 'nule 'ɛ Zeruzalɛmu -Waanbhaa' gbale, 'bhɛ 'laa 'kanlɛ-

-li -yɛkɛpaa' vu ta plɛ ta. 'E sɔ 'bhɛ 'yilɔkɛpale mɛɛ mu ma.

¹² -A 'san 'ɲ 'nu yi 'ɛ ma, waa 'ɲ 'yele- -lido' zaabɔle ma mɛɛ mu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- waa 'ɲ 'yele- -lido' mɛɛ mu 'pɔ yɛ nɔɔ- 'eke- ma Zuufu mu 'ɛ daanfɛ' mu 'ɛ ɲla 'bhɛ 'pegee -wa 'kɛpɛe yɛ 'ke ɲnɔɔ.

¹³ 'Bhɛɛ- 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ-, -woo -la 'zi 'ɲ ta win 'la ma, waa sɔ -jan 'kɛdo- 'kɔɔ 'wole 'ke -wa zɔn dɔɔ 'zoo -o zi -zɔn -gɛ.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'mi sɔ dulale -jan 'la ta 'ke 'ɲ 'bhɛ kɛpataakpa wo 'e 'yɛ ma -gɛ -zɔn, 'bhɛ -le dɔɔ: 'ɲ 'yoo- 'o -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ gba 'zi zi drɛɛ 'la ta, 'woo- mu -o -a pe 'zi 'bhɛɛ- ma dɔɔ 'seri 'bhɛɛke. 'Duɲ- -za mu 'la 'kɛpɛn yɔɔndele -o 'waa- 'tonɲ 'sɛwɛ mu 'ɛ 'pegee 'waa- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu a 'sɛwɛ mu 'ɛ 'yi, 'mi 'kɛpale- -o 'mu -la 'kɛpɛn 'yi.

¹⁵ 'N 'yɛkɛpale -o -Waanbhaa' ta gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ 'yɛkɛpale do 'kɔɔ 'ɛ 'bhɛ -le 'woo- mu 'gbu 'yi dɔɔ 'kee- 'kɛpaa mɛɛ wlan mu ta oo, 'kee- kɛpaa mɛɛ -yɔɔ' mu ta oo, -o 'kɛpɛn nu bwele gale ba, 'bhɛ -yɛkɛpaleya 'ɛ 'bhɛ -le 'mi 'yi.

¹⁶ -Ayile yi 'oo yi, 'ɲ do 'egloole 'kooko- 'ɲ 'kɛpɛe 'fleele- klɛ -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛɲ mu -yɛ 'yi.»

¹⁷ «'N lɛɛ -bebe ɲkla 'ke 'naa bhɔ Zeruzalɛmu, 'bhɛla- -yile 'ɲ ɲnwa -a nɔɔ-, 'ke 'ɲ sɔ bhɔle- 'an mɛɛ mu 'ɛ ba -glaan' mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'ɲ sɔ 'sraka mu gole- -Waanbhaa' ni.

¹⁸ 'Bhɛɛ- bhla 'ɛ ba, *Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi Zuufu 'ke mu -le 'mi ɲya -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ ɲla 'ke 'ɲ 'yoo 'sraka 'la 'bhɛ 'ɲ klɛ 'wenɲ 'bhɛ go 'zi -a ɲnɔɔ 'waa- 'tonɲ 'ɛ ta za 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- waa -zamaa' 'ke 'yele- 'ɲ zi 'ke 'ɲ 'yoo- mɛɛ mu 'pɔ zii' 'eke- ma.

¹⁹ 'Kee- 'kɛpaa bi 'bhii- 'mi -za 'yɔɔ- 'ke -la ɲkla, 'bhɛ Zuufu mu 'ɛ 'mu -le -yaa nu 'solɛ- nule- -zɔn -gɛ, 'bhɛɛ- 'mu la 'mi ta 'e 'yɛ ma.

²⁰ 'Ke 'bhɛ 'laa 'kele-, mɛɛ 'la zan

mu dulale -o -ge, 'η -za 'yoo- 'la □kla 'bhεε- -o -yaa -la 'zi 'η ta Zuufu mu a 'kitikan mu -ledo' 'ε ba, -o 'mu 'pe.

21 'Ke 'yaa 'e go 'η -jan do 'kpo 'la □woa -o 'kpen 'yre ma 'egloole dɔɔ: <'N 'kpale- -o -a -yi 'bhii- gbaa mu bwe gale ba>. 'Bhela- -zayile, 'ka -o -kpan 'kpa zii' 'η 'lii -ge -zɔn!»

22 'Bhεε- 'duη-, Felisi 'gbu Mεεzan a zi 'ε ta 'taawogbeya 'la dɔ bhe, -ayile 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ -o 'yee-za 'ε dula- -gee', 'bhεε- -wa zisan' yi -bhεeke' ta; -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke Lisiasi, -srwase' mu a -kunlii -gbεε 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'η nu 'kaa- -za 'ε 'yrebagoλε kplankplan 'gbu, 'bhεε- 'an 'lewlayre ye.»

23 'Bhe blaana, 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii mi 'la □yaa Pɔlu gooba 'bhe ni 'kaa 'bhe 'a 'to -kaso 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhe 'e 'yrekpa 'a ba. 'Duη- -e pe 'bhe ni 'ezin- dɔɔ 'bhe 'a 'to 'ke -a bhεgwlen 'ke mu sɔ bhɔle- -a ba 'mu 'koope- mu 'le, 'bhεε- 'kee- bo -a 'gbu ma.

Felisi Pɔlu 'sii gbε drεwoa- -a ba

24 'Bhe blaana -yrekpa' sa 'kanle-, 'ke Felisi 'pegee -a na Drusili 'nule. 'Bhe □yaa 'ke Zuufu le 'le. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kee- mεε mu winbɔle Pɔlu 'sii yre nɔɔ-, 'bhεε- 'ke 'bhe 'nule. -Woo kpa Zesu Krisi 'yi gɔnε- 'la gbεεn-, Pɔlu 'bhe 'yipia□ -a ni.

25 'Duη- -bhaaplεη sɔ 'taawole 'el-rele -Waanbhaa' -yreyi' gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhe 'pegee -e sɔ -a 'gbu 'yikunle -za 'yoo- klele ma gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'kiti 'la 'bhe -o 'drunyan 'ε ma, Pɔlu 'bhεε- -jan mu 'ε 'wole- -saan. -Asiikoo yien □kaan Felisi 'kpee, 'bhεε- -e pe Pɔlu ni dɔɔ: «'Bhe □swa -gee' -zɔn, ge 'e geyre 'ε □nɔɔ, 'ke 'η mazadwa 'e ma 'waati 'la ba, 'η nu 'e 'sii gbε drεwole.»

26 -A yri -yaa -a ta 'ezin- dɔɔ Pɔlu nu -goli' 'ke 'wlale- -a gbε □la; 'bhela- -yile -e -yaa -yaa' mεε mu 'ε winbɔ 'bhe 'sii yre nɔɔ- 'waati 'ke ba, 'kooko- -o -balɔ kle 'eke- zi.

27 Lεε ple -kaan Pɔlu ta 'bhεε- gbεεn- -kaso 'ε 'yi. 'Bhεε- Pɔɔsusi

Fetusi -yalaa' Felisi blaana -janmatiiya 'ε 'yi. 'Yee- Felisi -yaa zi 'bhii- -a -za 'sɔ Zuufu mu 'ε ni, 'bhela- -zayile -e Pɔlu -twa -kaso 'yi -sɔ.

25

Pɔlu pe dɔɔ -o ge -yaa' 'kiti 'ε 'le -bhleṅṅbe -gbεε Sezaa ba Rɔmu

1 Fetusi yaale -yaa' -janmatiiya 'ε 'yi Zude 'kleεn 'ε 'wiin- 'bhe -yrek-paa' yaga mi ma, 'kee- gole- Sezare, 'bhεε- 'kee- nule- Zeruzalemu.

2 -E bhɔle Zeruzalemu, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu -lεε mεε gbilaana mu 'ε □yaa -la 'zi win 'la ma Pɔlu ta; -o □nwa 'bhe 'kpen 'yipele -a ni.

3 -O -sromabwa 'yee- Fetusi ni 'kaa -e -dwa -a -la -o ni 'kee- nu Pɔlu 'le Zeruzalemu; -amasroyi -o 'dukpaagban -a ma 'bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -wa dε Zeruzalemu zi 'ε 'lii -a nu bhla 'ε zi.

4 'Duη- Fetusi 'a zikpa- -o ni dɔɔ: «Pɔlu nu bole -sɔ -kaso 'ε 'yi Sezare, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'yee- Fetusi 'gbu niinaa' -a -zanta' ye Sezare.

5 'Ka ta mεε gbilaana mu 'ε -o ge 'η zi Sezare, 'ke 'yee- Pɔlu -za 'yoo- 'la □kla -ka ge -la -a ta 'bhe □nɔɔ ye.»

6 Fetusi -yrekpa' yεke- 'la □kla Zeruzalemu, 'ke -yaa klele -yrekpa' 'srwaa-, yaa -yaa kan -yrekpa' vu ta, 'bhεε- -e -niinaa' 'a -zanta' Sezare. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'kee- gele- yaale 'kitikan 'fε 'ε □la, 'bhεε- -e pe dɔɔ -o nu Pɔlu 'le 'a ni.

7 Pɔlu 'nule- 'te, Zuufu mu 'la -daa Zeruzalemu 'mu 'mlinwoa- -a zi, 'bhεε- 'mu 'yaa- -za 'yoo- 'ε 'kpen -gloɔn 'kpa zii' -a ma. 'Duη- waa -yaa sɔ a zɔnle- 'bhii- 'bhe -za 'yoo- mu 'ε do 'kpo -o 'ke wlan 'le kpataakpa.

8 'Bhe blaana, 'ke -o -jan 'ε 'nale Pɔlu ni, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Naa -za 'yoo- do 'kpo klele, 'η 'si mu 'ε -waa' 'ton mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε ma, 'bhεε- 'naa -jan 'yoo- wole -koo' ta -bhleṅṅbe -gbεε Sezaa ma.»

9 Fetusi -yaa zi 'bhii- -e Zuufu mu 'ε zru maza kle, 'bhela- -yile -e Pɔlu

'lrokpaa- dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'o ge 'e 'le Zeruzalemu, 'bhɛɛ- -o 'yaa- 'kiti 'e kan 'mi 'gbu 'yɛ ma 'bhɛ ɲɔɔ ye ɛɛ?»

10 'Bhɛɛ- 'duɲ-, Pɔlu 'a 'lɛkwana- -a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'η dulale -o -bhleɲgbe -gbɛɛ 'e 'bhɛ a 'kitikan 'fɛ 'e 'bhɛɛ- ɲla -gɛ; 'bhɛɛ- -o sɔ 'an pɛ -za 'e 'kitikanle -gɛ -a ma. 'Naa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klele Zuufu mu 'e ni; 'e 'gbu 'bhɛ 'yaango-.

11 'Kee- 'kpa bi 'zoo 'laa -o 'η zi, 'bhɛ 'pegee 'ke 'η -za 'ke -la ɲkla 'ke 'bhɛ sɔ klele- 'η dɛ win 'le, 'naa -yaa sɔ 'η -bangole 'η dɛle ma. 'Duɲ- -o -za mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'η ma wlan laa 'mu do 'kpɔ 'le, 'kee- ɲkla 'bhi 'le oo, 'kee- ɲkla mɛɛ -bhɛɛke' do 'le oo, yaa sɔ dɔle- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhɛ ploɔ 'mi ma -o ni. 'Bhɛɛ- dɔɔɔn' 'η 'yoo- -a zi 'bhii- -kɔɔ' ta -bhleɲgbe -gbɛɛ Sezaa 'e 'bhɛ -le 'mi a pɛ -za 'e 'kitikan.»

12 'Bhɛ klele 'tɛ, Fɛtusi 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'e -woo 'eke- ɲya 'waati sa, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- Pɔlu ni dɔɔ: «'Ya 'pelawoa 'kaa 'yoo- -a zi 'bhii- -kɔɔ' ta -bhleɲgbe -gbɛɛ Sezaa 'e 'bhɛ -le 'yaa -za 'e 'kitikan, 'bhɛla- -yile 'e nu geɛ 'bhɛ ta ye.»

Pɔlu -o -janwo' zii' -bhleɲgbe Agripa 'lɛ ma

13 'Bhɛ blaana -yrekpaa' 'dama 'kanle-, 'ke -bhleɲgbe Agripa 'pegee 'bhɛ 'na Berenisi 'nule Sezare, Fɛtusi 'pubɔ- yɛ nɔɔ-.

14 -O -yaa -yrekpaa' -bebe kle 'zi Fɛtusi ba, 'ke 'yee- Fɛtusi Pɔlu -a -za 'e 'lɛpwele 'yee- -bhleɲgbe Agripa ni. -E pe 'bhɛ ni dɔɔ: «Fɛlisi mɛɛ do ɲtwa -a -zanta' -gɛ -kaso 'yi.

15 'Ŋ gelawoa Zeruzalemu, Zuufu mu 'e -waa' 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'gwlaana- gbalaan mu 'e -o -za 'yɔɔ- mu 'tɔkpaa- -a ma, 'bhɛɛ- wa ɲpia 'η ni dɔɔ 'η -kpan bala- -a ta.

16 'An 'lɛkwana- -o ni dɔɔ: Romɛ mu a 'sinii ta za 'e ma, 'waa sɔ -kpan baale mɛɛ do ta, 'ke waa mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu 'liijan- male

'elwale 'pe -a -yɛ ma, 'bhɛɛ- -ya 'gbu ta janwo.

17 'Bhɛla- -yile, mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu ɲnwa 'η zi Sezare -gɛ, 'bhɛɛ- 'bhɛ ta tooklin- yi 'e 'le, 'naa 'tolɛ- 'ke 'yee- -za 'e mɔ. -Ayile 'η -ja yaale 'kitikan 'fɛ 'e ɲla 'bhɛɛ- 'an ɲpia mɛɛ mu ni dɔɔ -o nu 'yee- mɛɛ 'e 'le 'η ta.

18 Mɛɛ 'la zan mu -yaa -la 'zi -a ta 'mu 'nule- 'kitikan 'fɛ 'e ɲla, 'bhɛɛ- 'mu 'mu zi -janwoa; 'duɲ- 'mi 'yri ɲyaa -za 'yɔɔ- -gloɔn mu 'la 'kpen ta, waa 'mu do 'kpɔ 'kpale- -a ma.

19 -O -yaa dɔɔɔn' zaa -la bɔ 'zi -waa' Zuufu 'seri 'e 'pegee -waa' mɛɛ do -la ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ -gaa gban. -O -yaa 'bhɛ mɛɛ 'e sii Zesu. 'Duɲ- 'yee- Pɔlu pe dɔɔ 'bhɛ mɛɛ 'e 'yaa- 'bhɛ 'yɛ ma -li.

20 'Ŋ 'yaa- klin 'yi bi, 'bhɛɛ- -za 'la 'ke 'η 'bhɛ kle, 'naa -yaa 'bhɛ dɔ. 'Bhɛla- -yile 'η Pɔlu 'lrokpaa- dɔɔ 'ke -ya zi 'bhii- 'o ge 'kɛle- Zeruzalemu 'bhɛɛ- 'o -yaa -za 'e 'kitikan 'bhɛ ɲnɔɔ.

21 'Duɲ- -e pe 'η ni dɔɔ -o ge -yaa' -za 'e 'le -bhleɲgbe gbalaan 'e ba Romu -wa 'e ta: 'bhɛ ya 'e 'yi, -e pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'e 'yi 'sani- -bhleɲgbe gbalaan 'gbu 'e 'bhɛ yaa -za 'e 'kitikan. -Ayile 'mi pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'yi 'sani- 'η sɔ -a 'kpale -bhleɲgbe -gbɛɛ 'e ta Romu -wa 'e ta.»

22 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Agripa 'a 'pele Fɛtusi ni dɔɔ: «'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'η 'yee- mɛɛ 'e 'liijan- ma.» 'Bhɛɛ- Fɛtusi pe -a ni dɔɔ: «Too 'e nu -a -liijan' male.»

23 'Bhɛ ta tooklin- yi 'e 'le, Agripa 'a -baala -yaa' -bhleɲgbe tapɛ mu 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee Berenisi, 'bhɛɛ- -o zi mɛɛ 'srɛ mu 'e ɲnwa wlale 'kitikan 'fɛ 'e ɲla -waa' mɛɛ gbalaanya 'e 'yi. -Srwase' -kunlii mu 'e 'pegee Sezare -wa 'e ta mɛɛ gbalaan mu 'e 'kpen 'yaa- -o zi. 'Bhɛɛ- Fɛtusi mɛɛ mu winbwa- Pɔlu 'sii yɛ nɔɔ-, 'bhɛɛ- -e ɲnwa.

24 Pɔlu 'nule- 'tɛ, 'ke Fɛtusi 'a 'pele dɔɔ: «-Bhleɲgbe Agripa, 'bhɛ 'pegee

'ka mu 'la 'kpen -o -zon -ge, mee 'la zan dulale -o 'ka 'yre □la -ge, Zuufu -zamaa' mu 'ε 'kpen □nwa -lale' -a ta 'η ba Zeruzalemu -wa 'ε ta -ge; 'ke -o pεen dɔɔ -yoo 'ke dεpe 'le.

25 'Dun- 'mi 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpo 'yele- -a zi 'ke 'bhe sɔ klele- -a de win 'le. 'Dun- -a 'gbu 'a 'pelawoa dɔɔ -bhleŋgbe gbilaan 'la Rɔmu -wa 'ε ta 'bhe -yaa' -za 'ε 'kitikan. 'Bhela- -yile, 'mi 'an 'ledulaa dɔɔ 'η nu gele 'kele- 'bhe -wa 'ε ta ye.»

26 -Jan 'Irele- 'gbu 'la 'ke 'η sɔ 'bhe yɔɔnde- -yaa -za 'ε ba zayi' 'naa 'bhe dɔ; 'bhela- -yile, 'η □nwa 'kele- -ge 'bhi 'gbu -bhleŋgbe Agripa 'le ma; 'koko- 'ke 'wa 'lɔkpa- , 'bhe- 'kee- -jan 'la 'woa- , 'η sɔ -jan yeke- 'la yɔɔnde, 'η 'bhe- kle 'tε.

27 -Amasroyi klooya maza 'le 'bhe 'le, 'kee -kaso 'yi mi do kun, 'bhe- 'e ge 'bhe 'le -bhleŋgbe gbilaan 'ε ba, 'bhe- -o -za mu 'gbu 'la □kpa- -a ma 'ke 'yaa sɔ 'bhe yɔɔnde.

26

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' -bhleŋgbe Agripa 'le ma

1 Agripa pe Pɔlu ni dɔɔ: «'Kela 'bhe -o 'e zi 'bhe 'wo.» 'Bhe klele 'tε, 'ke Pɔlu 'a gbε 'ε 'lawlenle, 'bhe- -ya 'gbu ta janwole -saan dɔɔ:

2 «-Bhleŋgbe Agripa, 'η zrukpaale -o 'e 'yre □la -ge -zon, 'ke 'mi 'an pe wlan pe Zuufu mu 'ε -o -za mu 'la 'kpen □kpa- 'η ma 'mu 'kpen 'yi.

3 'E 'zoole- 'e 'trɔnkpa 'η ni 'elrele. -Amasroyi 'bhi 'gbu Zuufu mu 'ε -waa' 'sinii ta za mu 'ε 'kpen 'pegee -waa' zaabo maza mu 'ε dɔ 'elrele.»

4 «Zuufu mu 'ε 'kpen 'η 'taawo gbε -lwa 'ε dɔ, 'kee- san 'η 'yaa- 'η -zwanne 'le 'waati 'la ba, 'kee- nu 'tenle- -zon ma. 'N' 'taawoa □ gɔne- 'la gbεen- 'an 'si mu 'ε 'plen 'bhe 'pegee Zeruzalemu -ge, -o 'bhe dɔ.

5 -O 'gbu 'η dɔ, 'bhe 'laa sanle- -zon ma, 'ke -wa zi -o wlan pe. 'Bhe- -o 'gbu 'η dɔ 'bhii- 'η 'yaa- Farizi 'srε mu 'ε do 'le. -Kɔɔa' 'seri 'ε ta, 'bhe mu -laa' -za 'yi -o 'egloole.

6 'Bhe- -zon, -woo -kpan 'kpa zii' 'mi 'lii, -amasroyi -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni pe 'la 'naza- ta, 'mi 'yrikpale -o 'bhe- 'lesɔ- za 'ε ta.

7 'Dun- -kɔɔa' mee mu 'ε 'yaa- -gbaa vu ta ple, 'bhe- 'woo- -gbaa vu ta ple 'la bhe, -o 'kpen 'yri □yaa -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni pe 'la 'naza- ta 'mu ni 'bhe 'lesɔ yi 'ε ta. 'Bhela- -yile -o -yaa -Waanbhaa' gba -o zru 'ε 'kpen 'le yi 'oo yi. 'Dun- 'mi 'yrikpale -o 'bhe pe do 'kpo 'ε ta. 'E! -Bhleŋgbe Agripa, Zuufu mu 'ε -o -la 'zi 'mi 'ta 'bhela- -zayi' -zon -ge!

8 'Bhe- 'dun-, 'ka mu Zuufu mu 'la 'ka -o -ge, 'ka 'ka kpa -Waanbhaa' a gbaa mu bweza gale ba 'ε 'yi εε?

9 'Mi 'gbu 'yaa- 'bhe ye -za 'Irelele 'ke 'η gwledan Nazareti mi Zesu 'to 'ε ba.

10 'N' 'bhe- □kla Zeruzalemu. *'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε -o 'bhe 'sen □naa 'mi 'gbu ni, 'bhe- 'η Zesu 'yi mu -bebe □bwa -kaso 'yi. 'Bhe- 'ezin- 'ke -o -yaa -o de -kpan balaa' -o ta, 'η 'yaa- dɔ 'bhe □la.

11 'N' -o 'krowa- 'egloɔn- -bebele Zuufu mu daanfε' mu 'ε 'kpen □la; 'bhe- 'η 'yaa- -a kle 'ke -o 'plo- -o 'kpale- ma Zesu 'yi kpanma. 'N' zruplii- gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ -o ma, 'η 'yaa- ge -yrenkpalele -o ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'si 'bheke mu a -wa mu 'ε ta mu 'ε ma.»

Pɔlu -o -a kleza 'ε Zesu 'yi 'le 'bhe 'yigɔɔn- 'zi

(Kleza 9.1-19; 22.6-16)

12 Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhe- win do 'kpo 'ε ma, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -o 'sen □naa 'η ni, 'bhe- -woo 'η 'winbwa- Damasi -wa 'ε ta, 'letrε 'le 'η 'kɔɔ 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kaama.

13 'Waa -Bhleŋgbe Agripa, 'η 'yaa- Damasi zi 'ε 'lii 'waati 'la ba -yrekpaa' bhɔ bhla 'e -din. 'E! 'Ke 'η 'yrekpale 'tebhile do ma. -A -bhile' 'ε 'yaa- da 'zi lafle' ma, 'bhe- -a -bhi gbeya -yrayra 'ε 'yaa- kan -yretebhe -bhigbeya 'ε ta; 'bhe- -e -zian 'mi 'pegee 'η mado mu 'ε zi.

14 'Bhe klele 'te, 'ke 'o 'kpen baale' 'tre ma, 'bhe- 'ke 'η mεε -weli' do male- 'ke 'bhe -a pe 'zi 'η ni Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: <Solɔ, Solɔ, -mele ɔkla 'bhe- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta -gee' εε? 'Ke gbakpa' dri 'ε gwledanle -saan -a zan a 'beni 'ε ba, 'bhe 'laa nu -nrals' 'yee- dri 'ε 'gbu ma 'de!>

15 'Bhe klele 'te, 'ke 'an 'lɔkpale dɔɔ: <-Dele 'bhi 'le εε Mεεzan?> 'Bhe- Mεεzan pe 'η ni dɔɔ: <'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

16 'E 'wlen- 'saanibhe! -Amasɔyi 'η 'pwela- 'e ba, 'kooko- 'mi 'e kle 'mi 'an yewone 'le. 'E 'mi ɔya yegbeya 'la 'yi -zɔn -ge, 'e nu klele 'mi 'srε 'le 'bhe ma 'kee 'bhe pe mεε -bheke' mu ni; 'bhe 'pegee 'η nu -za 'bheke mu 'la zɔnle 'e ni boolazi, 'e nu 'η 'srεya- klele 'mu ma 'ezin-.

17 'Mi nu 'e 'winbɔle Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la ba, 'mu nu -yren mu 'la 'kpale- 'e ta, 'mi nu 'e gole 'bhe -yren mu 'ε 'yi,

18 'kooko- 'e sɔ -o -yɛ 'liiploole, 'bhe- -o yɛ ma ye kpataakpa, 'bhe- 'e sɔ -o gole- -gblo 'yi, 'bhe- 'e nu -o -le 'tebhile ba; 'bhe- 'kee sɔ -o gole- -Setran' 'kɔɔ 'bhe- 'yoo- kle 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'le. 'Bhe- 'kooko- 'ke -woo ɔkpa 'mi 'yi, 'η -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan, 'bhe- -o sɔ klele- -Waanbhaa' a mεε 'wej mu 'le.»

Pɔlu -o -a kleza mu 'ε 'yigɔɔn- 'zi

19 Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: «'Waa- -Bh- lengbe Agripa, 'mi -jan 'la ɔmaa 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -yɛ zi yele 'la ɔklaa 'mi 'yɛ ba, 'mi 'bhe- 'klosikwan.

20 'N -Waanbhaa' a -jan 'wole- 'ε -saan Damasi -wa 'ε ta mu 'ε ni 'elwale 'pe, 'bhe- 'η -ja -a wole Zeruzalemu mu ni. 'Bhe bla, 'ke 'η gele- -a wole Zude 'kleen 'yi mu 'ε 'pegee -a kpe ma -wa mu 'ε ta mu 'ε 'kpen ni, 'bhe 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni. 'N 'yaa- pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ -o 'ploo- waa -za -yɔɔ' mu 'ε ma, 'bhe- -woo 'gbu zru 'ε 'niina- -Waanbhaa' ba, 'bhe 'pegee 'ke -wa zɔn -o kleza mu 'ε ma 'bhii- -o -plooda -waa' -za

'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhe- -woo 'gbu ɔnaa -Waanbhaa' ni.

21 Zuufu mu 'ε -woo 'η ɔkwan win 'la ma, 'bhe -le bhe, 'η 'yaa- 'waati 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε ɔla, 'bhe- -o -yaa zan 'η dele.

22 'Dun- -Waanbhaa' ɔbhwa 'η ba, 'bhe- 'η ɔswa bole 'η 'yɛ ma 'keen- nu 'tenle- -zɔn ma. 'Bhela- -yile, 'η ɔswa -yaa' -jan 'ε 'wole mεε mu ni: 'kee- 'kpa mεε 'fiɛntrɔnnε mu ta oo, 'kee- 'kpa mεε gbala mu ta oo, 'an ɔwoa 'mu 'kpen ni. 'Naa- -o -jan 'bheke do wo 'zi, 'ke yaa 'e go Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -za mu 'la 'lesɔ janwoa- 'bhe- ba.

23 -Wa ɔpia dɔɔ: <Mεε -Bhe Mi Kri 'ε nu -yrenbhile 'bhe- -e ga. 'Bhe- gbaa mu 'ε 'kpen ba, 'yele- nu bwelε gale ba 'elwale 'pe; 'bhe- mεε -bhe zi 'la 'ke 'tebhile -o 'bhe ta, 'yele- nu 'bhe a janwole Zuufu 'si mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni.»

Pɔlu pe Agripa ni 'kaa 'bhe 'e 'kpa Zesu 'yi

24 Pɔlu -yaa 'bhe -jan 'ε 'wo zii' -li bhla 'la ba, 'ke Fetusi 'pεenle -a ta dɔɔ: «Pɔlu, -kwa -le 'e 'yi εε? 'Yaa- 'sεwε dɔ gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ, -kwa ɔbwa 'ε 'yi εε!»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Pɔlu 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «'Waa- -janmatii 'lrele- Fetusi, -kwa 'laa -o 'η 'yi. 'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' wlan -le -o 'kpen 'le, 'bhe- -o bakanle -o.

26 'Yee- -Bh- lengbe Agripa 'gbu 'bhe -za mu 'ε dɔ, 'bhela- -yile 'η sɔ -o wole- -a ni kpataakpa 'η zrubak- paale 'le. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -e 'bhe -za mu 'ε 'kpen dɔ, -amasɔyi waa klele gaanyi'; 'dun- -o ɔkla mɔkpen' 'yɛ ma kpataakpa.»

27 Pɔlu pe -bh- lengbe Agripa ni dɔɔ: «'Waa- -Bh- lengbe Agripa, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -jan mu 'la ɔwoa, 'yee kpa 'mu 'kpen 'yi εε? 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'kpale- -o -o -yi!»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Agripa 'a 'pele Pɔlu ni dɔɔ: «'Yoo- zan 'mi klele blaale- Zesu 'yi mi 'ε do 'le εε?»

29 'Bhɛɛ- Pɔlu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Kee- -kla -zɔn oo, 'kee- -kla boolazi oo, 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'kooko- 'kee- kpa 'bhi ta oo, 'kee kpa mɛɛ mu 'la 'kpen -o 'trɔnkpa zii' 'ŋ ni -gɛ, 'ka 'kpen klɛ Zesu 'yi mu 'le 'bhii- 'mi gbɛɛn-; 'ke yaa 'e go 'ŋ gbɛ ma piibhɛ kpɛɛ- mu 'lɛɛ ba.»

30 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -bhɛngbe Agripa 'pegee -janmatii Fɛtusi 'bhɛɛ- Berenisi, 'bhɛ 'pegee -o zi mu 'ɛ 'kpen -o -wɛnle', 'ke -o 'pwɛle.

31 'Bhɛɛ- -o 'pwɛ bhla 'ɛ zi -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- -yaa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ 'ke 'bhɛ klɛ -a dɛ win 'pegee -a bɔ win 'le -kaso 'yi.»

32 'Bhɛ 'yi, 'ke Agripa 'a 'pele Fɛtusi ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'lɛɛ- yaa pele dɔɔ -ya zi 'bhii- -bhɛngbe -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' -za 'ɛ 'kitikan, 'o 'yaa- nu 'ploole- -a ma 'saanibhe bi.»

27

Fɛtusi pe dɔɔ -o ge Pɔlu 'le Rɔmu

1 -Wa -lɛdulaa 'waati 'la ba dɔɔ 'o nu gele Itali 'klɛɛn 'ɛ 'yi -batɔŋ' yi, 'ke -o Pɔlu 'pegee -kaso 'yi 'mu 'ɛ 'ke mu gbɛkpale -srwase' mu -kunlii do 'kɔɔ: -o -yaa 'bhɛ sii Zulusi. 'Bhɛ -srwase' -kunlii 'ɛ 'kpale -yaa -srwase' 'lɛ -gbɛnɛ do 'la 'wiin- -o -yaa 'mu sii dɔɔ: «-Bhɛngbe -gbɛnɛ 'ɛ -yaa' -srwase' mu.»

2 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'o bɔle- -batɔŋ' do 'yi, 'bhɛ -batɔŋ' 'ɛ -daa Adramiti -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- ge 'zi Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi -batɔŋ' dula- -wa mu 'ɛ ba -yrɛ ta; 'bhɛɛ- 'o -jilaa 'tɛ. Arisitaki -yaa 'o zi, -e -yaa da Tesaloniki -wa la, Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

3 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke 'o 'bhɔle Sidɔn -wa la. 'Dun- Zulusi -yaa Pɔlu -gblakun' zii' 'elrele, 'bhɛɛ- -e -yaa to 'ke Pɔlu ge 'bhɛ 'bhɛgwɛn- 'ke mu 'pubɔɛ, 'kooko- -a maza -yaa pɛ yɛkɛ- mu 'la ma, -e sɔ 'mu -srɔɔwɔle 'mu 'kɔɔ.

4 'O gole Sidɔn -wa 'ɛ ta, 'ke 'o Sipru 'klɛɛn 'ɛ makpale, -amasrɔyi -ploo mu 'ɛ 'yaa- 'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yrɛ ta.

5 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'o weyi- 'ɛ takanle, 'bhɛɛ- 'ke 'o 'kanle- Silisi 'pegee Panfili 'klɛɛn mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'ke 'o gele- bhɔle weyi- 'lɛ ma -wa 'nɛ do ta: -o -yaa 'bhɛ sii Mira, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- Lisi 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

6 'O ta -srwase' -kunlii 'ɛ -e -batɔŋ' do □ya 'bhɛ -wa 'ɛ ta; 'bhɛ -daa Alɛzandri -wa la, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- ge 'zi Itali 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'o -kunlii 'ɛ -yoo' □bwa 'bhɛ -batɔŋ' 'ɛ 'yi.

7 'O -yrekpaa' -bebe -gaa weyi- 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -batɔŋ' 'ɛ 'yaa- ge 'zi yrɛtɛtɛ. 'O 'trɛbhwa- 'fruu, 'bhɛɛ- 'o 'naa nu bhɔle 'tɛ Kinidi -wa 'ɛ ba -yrɛ ta. -Ploo mu 'ɛ 'yaa- 'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yrɛ ta, 'bhɛla- -yile 'waa -yaa sɔ gele- -li 'o 'lɛɛ 'egbɔɔnle. -Ayile 'o □kaan Kreti 'klɛɛn 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'o -ja Salimone -wa 'ɛ ba -yrɛ ta.

8 'O gele weyi- 'ɛ ta 'ɛ 'yaa- -la 'zi 'o ta, 'bhɛla- -yile 'o -ja weyi- 'ɛ 'lɛ zi yrɛtɛtɛ, 'bhɛɛ- 'o -ja bhɔle yrɛ do nɔɔ: -o -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ sii: «-Batɔŋ' dulayrɛ -lrele' mu». -E -yaa -wa 'la 'bhɛ -din -o -yaa 'bhɛ sii Lase.

9 -Yrekpaa' -bebe -kaan 'o ta 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'waa- 'taa 'ɛ 'lɛ klɛle -saan 'egɔɔle. -Amasrɔyi Zuufu mu a 'sunwla bhla 'gbu 'ɛ 'kaan- gban bi, 'bhɛɛ- -niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛ 'yaa- zan bhɔle 'ezin-. 'Bhɛla- -yile, Pɔlu mɛɛ mu 'ɛ 'kpeɛɛkanle -saan dɔɔ:

10 «'N 'yiɛnii mu, 'ke -kɔɔ' -ja 'taa 'lɛɛ zi, -e nu klɛɛ -kɔɔ' 'gbu ma 'eyɔɔle: -amasrɔyi -batɔŋ' 'pegee -a -yi 'kwe mu 'ɛ nu 'siɛɛ-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' mu 'gbu 'win nu bɔle -a -yi.»

11 'Dun- 'o ta -srwase' -kunlii 'ɛ yaa Pɔlu 'wojan- 'ɛ 'klɔsikunlɛ. -Ya □kpa -batɔŋ' 'bhɔ mi 'ɛ 'pegee 'bhɛ zan 'ɛ 'mu -la wojan 'ɛ 'yi.

12 'Bhɛ -batɔŋ' dulayrɛ 'ɛ yaa -yaa lele -niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ zi; 'bhɛla- -yile mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yee- -batɔŋ' 'ɛ 'yi, -o -bebe 'a □pia dɔɔ 'o ge yrɛ -bhɛɛke' do nɔɔ-. -O 'yaa- zi 'bhii- -o ge 'tɛn -batɔŋ' dula- -wa 'la -o -yaa 'bhɛ sii Fenisi 'bhɛɛ- ma, 'kooko- -niinii' 'kpa 'waati 'ɛ kan 'o ta 'bhɛ □nɔɔ ye. 'Bhɛ -wa 'ɛ 'yaa-

'ke Kreti 'kleen 'e 'yi -batonj' dula-
-wa 'e do -la -le; 'bhe -wa 'e 'leklale
-yaa -yretebhe baa- yre noo-.

*-Ploo -gbene do 'kanle- -saan
weyi- 'e ta*

13 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -ploo -doo
'ne do 'kanle- 'sanle 'kee- da weyi-
ba -yre ta. -O 'kpee ma -o -yaa so
gele- -waa' 'taa 'e ta 'te. 'Bhe klele
'te, piibhe kpu -gbene 'la 'bhe -batonj'
'e dulaa' -yi 'e ba, 'ke -o 'bhe gole-
'bhe- 'ke -batonj' 'e 'yrole 'o 'le, 'kee-
ge Kreti 'kleen 'e 'yi weyi- 'e 'le zi.

14 'Dun- 'o 'yrole- 'bhe [noo 'laa
-mole', 'ke -ploo -gbene do 'kanle-
'sanle: 'bhe 'yaa- da 'zi Kreti vle goon
mu 'e 'yi, mee gbe -yie' ta 'kee- nu
'o ba -yre ta, -o -yaa 'bhe -ploo 'e sii
Erakilon.

15 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- -ploo
-gbene 'e gele- -batonj' 'e 'le. 'O gbe
laa -yaa 'sole -a dulale ta, -ayile 'wa
[twa 'ke -ploo 'e ge 'o 'le -batonj' 'e 'yi
-yi 'e ta.

16 'Bhe- boolazi, -e -ja 'kanle- 'o
'le weyi- 'milingole -yaa 'tre gbe -ne
do 'la zi 'bhe -zanta', -o -yaa 'bhe
'tre gbe -ne 'e sii Koda, 'bhe- 'bhe
dole 'la [yaa -ploo 'e 'lee, 'bhe [swa
-a -yikunle. 'Bhela- -yile, mee -bhe
-batonje 'la [yaa 'o 'koo, 'o -dwa
'egloole 'ke 'o gbeso 'bhe 'kunle ta,
'bhe- 'o 'bhe -gwa -yi 'e ba.

17 'O 'yanle- -a 'pwalele -yi 'e ba,
'ke 'o -batonj' -gbene 'e 'bhe 'yrole
'ke bhle mu 'le, 'kooko- yaa nu
'siele-. 'Bhe blaen, sogbe mu 'la 'yaa-
'yee- -batonj' -gbene 'e 'ledoo-, -a bho
mu 'e -o 'mu mazinaa -amasroyi -o
-yaa -gblaan 'zi doo -ploo 'e 'yaa nu
gele 'waa- -batonj' 'e zikli 'e gbaanle
-yrentre' 'yi Libi 'kleen 'e ba -yre ta.

18 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -ploo
-gbene 'e 'yaa- ge 'zi 'o beenlele
'egloole. 'Bhela- -yile 'ke 'waa- -ba-
tonj' 'e 'yi yewo mu 'e -wa -yi 'kwe
mu 'e 'ke mu blinle 'sanle -yi 'e ba,
'kooko- -a gbinj go.

19 'Bhe -yrekpaa' yaga mi 'e ma
weyi- 'e ta, 'ke 'woo- -batonj' 'yi yewo

mu 'e -o 'gbu 'yee- -batonj' 'e 'yi
yewope mu 'e 'ke blinle- -yi 'e ba.

20 'Bhe- 'o -yrekpaa' -bebe -gaa
'ke 'o 'yre 'laa kpa -yretebhe 'pegee
mleklenne mu ma -titi, 'bhe- 'dun-
-ploo -gbene 'e -a 'kanle- 'e baan'
'yaa- [kla zii' -a ba 'egloole 'ezin-
'Bhela- -yile, 'o 'yri 'laa -yaa -li 'o
'kedo- 'koo 'bhele- ta.

21 -A noo- [mwa, 'ke -batonj' 'yi mu
'e waa pe 'kedo- 'koo bhe. 'Bhe 'yi
'te, 'ke Polu dulale' -o 'kpen 'plen-
'bhe- 'ke -ya pele- doo: «'N' yienii
mu, 'ke 'ka 'ka 'tronkpa bi 'n' wojan-
'e [la, -koo' 'laa -yaa nu gole Kreti.
'Bhe- -koo' 'tre 'laa -yaa nu bhole,
'bhe 'pegee -kooa' pe mu 'e -bebe 'laa
-yaa nu 'siele- 'bhe gbeen- -gee'.

22 'Dun- 'mi 'ka 'lia zii' -zon doo -ka
'ka zru do 'egloole; -amasroyi 'ka do
'koo 'win 'laa nu bole -a -yi, 'ke yaa
'e go -kooa' -batonj' 'e 'bhe do -kpen
ba.

23 'N' yoo- -Waanbhaa' 'la -yaa' mee
'le, 'bhe- 'ke 'n' 'yoo- yewo 'zi 'a ni
bhe, -yaa' -mleke' do -pwela 'n' ba
-zon -bi 'lee- zi.

24 'Bhe- -ya [pia 'n' ni doo: <Polu,
'yaa -gblaanle! -Yoo 'ke -za 'le
'kee- ge -janwole -bhengbe -gbene
'e 'le ma Romu -wa 'e ta; 'bhela-
-yile, -Waanbhaa' a wlanya 'e ma,
'bhi 'sroyi, mee 'la zan mu 'kpen -o
-batonj' 'lee- 'yi, 'mu nu gole -a -yi
'ezin- >

25 'Bhela- -yile, 'n' 'yienii mu, -ka
'ka zru do 'egloole; -amasroyi 'mi
'gbu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'bhii-
-mleke' 'e -jan yeke- 'la [woa, -e nu
'bhe 'yi za klele.

26 'Dun- -batonj' 'e kli nu gele
gbaanle 'tre 'yi -koo' 'le 'kleen do 'la
'yi, weyi- 'milingole -o 'bhe 'kleen 'e
zi.»

27 'O -yrekpaa' vu ta yizie mi ma
weyi- 'e ta, blandreyi bhla 'e ba, 'ke
-ploo -gbene 'e -yoo gele ma 'o 'le
'tanjii weyi- 'e ta, -o -yaa' 'bhe weyi-
'e sii <Meditrane weyi- >. 'Bhe 'waati
'e ba, 'kee- klele- 'waa- -batonj' 'e 'bho
mu 'e ni 'bhii- 'o [bhwa gban weyi-
'e 'le zi.

28 'Bhe klele 'te, 'ke -o piibhe kpu do -yrelle' bhle ma, 'bhe- 'ke -o 'bhe bhle 'e blinle- -yi 'e ba, -yi 'e -gluu 'e dan zayi', 'bhe- 'ke 'bhe gele- 'tenle- 'tre ma; 'tre 'e 'yaa- weyi- 'e [la metre mia do bhe vu ta 'srwaple- -O bhole sa -o -lee, 'ke 'o 'yee- piibhe kpu 'e blinle- 'ezin-, 'bhe- 'ke 'tre 'e plengole bole- -o ma metre mia do bhe 'srwaa-.

29 -O -yaa -gblaan 'zi doo 'waa- -batonj' 'e yaa nu gele 'pale- vle -kpuj mu 'ke mu ma -yi 'e [la, 'bhela- -yile, 'ke -wa dula- piibhe kpu yizie bole- -yi 'e ba -a -zanta', 'bhe- 'o 'yre [mwa tooklinle -lee.

30 'Bhe klele 'te, 'ke 'waa- -batonj' 'e 'bhoo mu 'e -wa pele- doo -o blasanle 'bhe- -o go -batonj' 'e 'yi; 'bhe- 'ke 'woo- 'o 'bhe- -batonje 'e 'bhe bole- -yi 'e ba, 'bhe- -wa -kla 'bhii- -o gele- 'waa- -batonj' dula- piibhe kpu mu 'e bole -yi 'e ba -a -lee.

31 'Dun- Polu pe Rome mu a -srwase' -kunlii 'e 'pegee -srwase' -vin mu 'e ni doo: «'Ke -batonj' 'bhoo mu 'lee- waa bole -batonj' 'e 'yi -ge, 'ka 'laa nu gole -a -yi -titi.»

32 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu 'e -o bhle mu 'e takanle 'yee- mee -bhe- -batonje 'e ma, 'bhe- 'ke -yi 'e gele- 'kele-.

33 Tooklinle -lee sa, 'ke Polu 'a 'pele -o 'kpen ni doo -o pebhle, 'bhe- -e pe -o ni doo: «-Koo' 'yrekpa v u ta yizie -le -zon -ge 'ke 'ka do 'kpo 'nii- zinale laa -o 'ka ta, 'bhe- 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpo 'bhlele- -li.

34 -Ayile 'mi -sromabo 'ka ni doo -ka 'ka zru do 'egloole, 'bhe- 'ka pebhle; 'ke 'ka pe sa [bhla, 'bhe- 'ka nu 'sole- -bheele'. 'Dun- 'ka do 'kpo 'laa nu gale 'bhe- -e nu 'tenle- 'ka winbhe -ne do baale ma.»

35 Polu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhe- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma -o 'kpen 'yre ma; 'bhe blaas, 'ke -ya kpu do 'kanle 'bhe- 'kee- 'bhe 'bhlele- 'sanle.

36 'Bhe klele 'te, -o 'bhe 'yelawoa,

'ke -woo zru dole- 'egloole, 'bhe- 'ke -o 'kpen pebhlele 'ezin-.

37 'O moo 'la 'kpen 'yaa- -batonj' 'e 'yi 'o 'yaa- mee -keme ple 'ke mee mia yaga bhe vu ta 'srwado- (276).

38 -O yanle pe 'e 'bhlelele, 'ke -o ble bhe mu 'la 'yaa- -batonj' 'e 'yi 'mu blinle- weyi- 'e ba, 'kooko- -batonj' 'e gbinj go. *

-Batonj' 'e 'sieyre- -yi 'e 'koo

39 Tooklinle 'te, -batonj' 'bhoo mu 'e waa 'tre 'e madole. 'Dun- weyi- 'e 'tre 'e [bhla yre 'la [noo, -o 'bhe- [ya, 'bhe- -o -yaa zi 'bhii- -o -batonj' 'e dula- 'bhe yre 'e [noo.

40 'Bhela- -yile, 'ke -o -batonj' dula- piibhe kpu mu 'e ma bhle mu 'e 'ploole, 'bhe 'ke -o 'mu bole- -yi 'e ba. 'Ke -o -batonj' 'e 'bhope- 'e ma bhle mu 'e 'ploole 'ezin-. 'Bhe blaas, 'ke -o sogbe do -yrelle' -batonj' 'e 'lee; 'kooko- -ploo 'e kla 'bhe 'yi 'bhe- -e ge -batonj' 'e 'le weyi- 'e goona.

41 'Dun- -batonj' 'e -ja dulale -yrentre' kpo do ta tobhle ple plenj-. -Batonj' 'e yin 'e -zwanna -yrentre' 'e 'yi, 'bhe- yaa 'sole- gole. 'Bhe- weyi- 'poo mu 'e 'pa gbe -yoo' 'koo -batonj' 'e ma, 'ke -a -zanta' yre 'e 'bhe 'sile.

42 'Bhe klele 'te bhe, -srwase' mu 'e 'yaa- zi 'bhii- -o -kaso 'yi mu 'e de, 'kooko- -o do 'kpo 'laa blasan -yi 'kanlele.

43 'Dun- Rome mu a -srwase' mu -kunlii 'e 'bhe -yaa' zi 'bhii- 'bhe Polu -si 'e go -za 'yi. 'Bhela- -yile, -srwase' mu 'e 'yaa- zan -za 'la klele, -e 'bhe 'yigaa- 'mu 'koo, 'bhe- 'ke -ya pele- doo 'ke mee 'la zan mu so -yikanle, 'mu bo -yi 'e ba 'elwale 'pe, 'bhe- 'mu ge 'tre ma.

44 'Bhe- -e pe mee -vin mu 'e ni doo 'mu ge -o zi -batonj' kple 'e -yripee' mu 'e ta -yi 'e ta. -O 'kpen [swa bhole- -o ma 'pule 'tre ma 'bhe- gbenn- bhe, 'bhe- -za 'yoo- 'kedo- 'kpo 'laa 'tenle- mee 'kedo- ma.

* 27:38 27.38 Ble 'e 'pwele- -o 'ke -mlo 'le. -O 'bluu kle 'yela- pii 'e 'le.

28

Pɔlu -o Maliti 'klɛn 'ɛ 'yi

¹ 'O gole blaana -a -yi, 'ke 'o go wɛyi- 'ɛ ta, 'ke 'wa pele- 'o ni dɔɔ 'woo 'klɛn 'la 'yi, -o 'bhɛ sii Maliti; wɛyi- 'mɪngole -yaa -a zi.

² Maliti 'klɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ -woo' ɲkwan 'elrele gbɛ 'ɛ 'kpen ma. La banle -saan 'bhɛ 'pegee -niinii' 'kpale- -saan bhla 'la ba, 'ke -o 'tɛ -gbɛnɛ do -lɛkunle, 'bhɛ- 'ke -woo' 'kpen 'cieya- klɛle- 'bhɛ 'tɛ 'ɛ zi.

³ 'O 'yaa- 'bhɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke Pɔlu gele- -yɔɔ 'klɛnɛ 'lɛdo- 'wloolɛ-, 'bhɛ- 'ke -yoo 'klale 'tɛ 'ɛ 'yi. 'Bhɛ- 'duɲ-, mlɛ -yɔɔ' do 'pwɛle 'bhɛ -yɔɔ mu 'ɛ 'yi 'tɛ 'yranle- 'ɛ 'kɔɔ, 'kee- 'duɲle- 'yee- Pɔlu gbɛ 'ɛ ma, 'bhɛ- 'ke -ya 'sɔnkpale -vɪan.

⁴ Maliti mɛɛ mu 'ɛ -o mlɛ 'ɛ duɲle yele 'yee- Pɔlu gbɛ 'ɛ ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ɛ ni, mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke mɛɛ dɛ mi -la -le. -Amasɔyi, -e golawoa -a -yi wɛyi- 'ɛ ta, 'bhɛ ɲnɔɔ 'laa -mɔlɛ' -li, 'bhɛ-, -Waanbhaa' a -lɛdɔɔleya 'ɛ 'bhɛ 'laa 'tolɛ- 'kee- bo -a -yɛ ma.»

⁵ 'Duɲ-, Pɔlu 'bhɛ gbɛ -yizwan 'tɛ 'ɛ trala, 'ke mlɛ 'ɛ baale' 'tɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ- Pɔlu yɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'lalɛ- -a ma.

⁶ 'Woo- Maliti mu 'ɛ 'kpee ma, Pɔlu -yaa nu -mlaanlɛ', 'bhɛ- -e balaa', 'bhɛ- -e ga -gun 'bhɛ yɛ do 'kpɔ 'ɛ ɲnɔɔ bhe. 'Duɲ- -o ɲmwa oo, 'bhɛ- -wa yelawoa 'bhii- -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa 'tɛnle Pɔlu ma, 'ke -woo 'kpeejan- mu 'ɛ mabɔɔle, 'bhɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ Pɔlu -o 'ke -waanbhaa' do 'le.

⁷ 'O 'yaa- yɛ 'la ɲnɔɔ, 'bhɛ 'yaa- 'yee- Maliti 'klɛn 'ɛ 'yi -janmatii 'ɛ 'yaayɛ- 'ɛ -din, -o -yaa 'bhɛ -janmatii 'ɛ sii Publiusi. -Yoo' 'cieya- ɲkla -a ba 'elrele, 'bhɛ- 'o ɲbwa -a ba -yɛkpa'a' yaga ta.

⁸ 'Duɲ- Publiusi dɛ 'yilale -yaa, -amasɔyi yaa -yaa kplankplan: -a 'flɛ 'yi 'yaa- -la 'zi -a ma, 'bhɛ- -a 'kpee 'yaa- 'si zii' 'ezin-. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɔlu gele- 'pwɛlɛ- -a ta, 'kee- -Waanbhaa' 'seriwole a ma, 'ke -ya gbɛ kpa a ta. 'Bhɛ- 'kee- -bheele'.

⁹ 'Bhɛ blaana, 'ke Maliti 'klɛn 'ɛ 'yi gadɛ mu -vin mu 'ɛ 'kpen 'nule Pɔlu ba, 'bhɛ- 'ke -o -bheele' 'ezin-.

¹⁰ -Ayile, 'yee- Maliti mu 'ɛ -woo' 'o ɲkwan 'elrele 'kungbɛya -lrele' 'ɛ 'kpen 'yi. -Asiikɔɔ 'o ge yi -yaa yi 'la 'le, 'o 'yaa- wla 'zi -baton' 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, 'o maza -yaa pɛ 'la 'kpen ma, -woo' -gbaa 'bhɛ ba.

Pɔlu -gwa Maliti, 'bhɛ- -e -ja Rɔmu

¹¹ Mlɛ yaga 'kanle- blaana, 'ke 'o jilale 'tɛ -baton' do 'yi. 'Bhɛ -baton' 'ɛ 'yaa- da Alɛzandri -wa 'ɛ ta, 'bhɛ- 'bhɛ 'yaa- ge 'zi Rɔmu; -niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ ɲkaan 'yee- -baton' 'ɛ ta Maliti. 'Sɛwɛ 'la yɔɔndɛle -yaa 'bhɛ -baton' 'ɛ ma 'bhɛ 'yaa dɔɔ: «-waanbhaa' yonɛ- plɛ.»

¹² 'O gole Maliti 'ke 'o 'bhɔle Sir- akusi -wa 'ɛ ta, 'bhɛ- 'o -yɛkpa'a' yaga -gaa 'bhɛ ɲnɔɔ.

¹³ 'O gole 'bhɛ ɲnɔɔ bhe 'ezin-, 'ke 'o gbaanle- wɛyi- 'ɛ 'lɛ zi, 'bhɛ- 'ke 'o gele- 'tɛnɛ- Rezo -wa 'ɛ ma, 'o ɲyia 'bhɛ ɲnɔɔ. 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, -ploolɛ 'la da wɛyi- 'ɛ ba -yɛ ta, 'bhɛ 'kanle- -saan. -Asiikɔɔ 'o -ja 'tɛnɛ- Puzoli -wa 'ɛ ma blaale- -yɛkpa'a' plɛ 'kanle- blaana.

¹⁴ 'O ɲbhwa 'o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ke mu ta 'bhɛ -wa 'ɛ ta, 'bhɛ- 'mu pɛ 'o ni dɔɔ 'o -gbɛɛyi' do klɛ 'mu ba. 'Bhɛ blaana, 'ke 'o gele- Rɔmu.

¹⁵ 'O nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Rɔmu, 'mu 'o 'nuza- 'ɛ ɲmaa. 'Bhɛla- -yile, 'mu ɲnwa 'o 'lɛpa yɛ nɔɔ- Apisi 'plɛɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ- -o 'ke mu ɲnwa 'o 'lɛgbɛnɛ yɛ 'la -o -yaa 'bhɛ yɛ 'ɛ sii «'Cie mu yi 'fɛ yaga» 'bhɛ ɲnɔɔ. Pɔlu 'yɛkpaale -o ma, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhɛ- 'ke fanɲan- dɔle- -a ta.

¹⁶ 'O 'bhɔle- Rɔmu -wa 'ɛ ta 'tɛ, ('ke -srwase' -kunlii 'ɛ -e -kaso 'yi mu 'ɛ -lɛnɛle -srwase' -kunlii gbɛnɛ 'ɛ ni). 'Duɲ- -e -dwa -a -la 'ke Pɔlu ge yile yɛ -bhɛke' do nɔɔ- 'ɛdanɲa, 'bhɛ- 'ke -srwase' mi do bole- -a gooba.

Pɔlu -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo zii' Rɔmu -a zɛn 'fɛ 'ɛ ɲla

17 'O 'bhōle- blaana -yrekpa' yaga mi ma, 'ke Pōlu Rōmu Zuufu mu 'ε 'lεε mu 'ε 'siile -a ba. -O 'klale- -yaa 'eke- ba 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'N nεεnε- mu, 'ali- 'naa -za 'yōo- do 'kpō klele -kōōa' Zuufu 'si mu 'ε ni, 'bhε 'pegee 'naa -kōō' -gbōō mu a 'si ta za mu 'ε 'yisiεε, 'bhεε- 'duŋ-, -woo' 'η □kwan Zeruzalemu, 'bhεε- -woo' 'η □kpa' Romε mu a mεε gbilaan mu 'ε 'kōō.

18 'Bhε Romε mu 'ε 'mu 'yanle- 'η 'lrōkpalele, 'mu 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'ploō- 'η ma, -amasrōyi 'mu 'laa -za 'yōo- do 'kpō 'yele- 'η zi 'ke 'bhε sō klele- 'η dε win 'le.

19 'Duŋ- Zuufu mu 'ε waa dōle -a -la 'ke 'mu ploō 'η ma, 'bhela- -yile, 'η 'klin gbε -yōō' 'ε 'kōō, 'ke 'mi 'an pε -za 'ε 'tole -bhleŋgbε gbilaan 'ε 'kōō. 'Duŋ- 'bhε 'laa klele 'bhii- 'η 'yoo- -za 'yōo- 'ke 'tōkpa zii' -kōōa' Zuufu 'si mu 'ε ma.

20 'Bhela- -zεεle, 'η 'ka 'siila- -zōn -gε 'ke 'η -jan 'yipe- 'ka ni. -Amasrōyi -kōōa' Izraēli 'si mu 'ε -o -yri -o -kōōa' Mεε 'Bhee Mi 'la 'nule- ta, 'mi 'yrele- -o piibhε kpεle- mu 'lεε- 'le 'η gbε ma -gε 'bhela- -zayi'.

21 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -wa zikpale Pōlu ni dōo: «'Waa 'sεwε do 'kpō 'srōowole 'e ba zayi' 'ke 'bhε da Zude. 'Bhεε- 'o nεεnε- mu 'ε do 'kpō 'laa dale -a nōō-, 'ke 'bhε nu 'e 'tō -yōō' pele 'o ni.

22 'Duŋ- 'woo -a zi 'bhii- 'o -jan 'ε baan' 'ma 'bhi 'gbu 'lii, 'kooko- 'wo 'e 'kpeejan- 'ε dō. -Amasrōyi 'yoo- Zesu 'yi mu a 'seri drεε 'la 'yi bhe, 'wa □maa dōo mεε mu -wlenna -a ma yrekpen- □nōō.»

23 'Bhε klele 'tε, 'ke -woo 'klankeba yi dōle- Pōlu 'le. 'Bhε yi 'ε 'bhōle-, 'ke -o nule- 'ebebele 'tenle- Pōlu ma 'bhε zen 'fε 'ε □la. 'Kee- san zrwanzima, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- yromazi ma, Pōlu -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaaza 'ε 'yipia□ -o ni. -E -yaa Moizi a 'toŋ mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε -jan yεke- 'la □woa Zesu ba zayi' 'mu 'wo zii' -o ni, 'kooko- -o sō 'yee- Zesu 'ε dōle- kplankplan

'gbu.

24 -Ayile, -o -lεdo' 'e □kpa' -a wojan mu 'ε 'yi, 'duŋ- -o -vin mu 'ε 'mu 'laa dōle -a -la 'ke 'mu 'e kpa -a wojan mu 'ε 'yi.

25 'Bhε klele 'tε, 'woo- Zuufu mu 'ε waa 'kpale- do ma, 'bhεε- -o -yaa jila 'zi bhla 'la ba, 'ke Pōlu 'a 'pele -o ni drōŋ dōo: «'Zoo 'yaa- Lii 'Wen' 'ε zi -e -yaa -janwo' zii' 'ka -gbōō mu 'ε ni bhla 'la ba -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai 'lii!

26 -Ya □pia 'bhε 'lii dōo:

<Ge 'si mu 'la bhe -o ta, 'bhεε- -a pe -o ni dōo:

'Ka nu -jan mu male 'ka 'trōn mu 'le, 'duŋ- 'ka 'laa nu -za 'kedo- 'kpō 'yimale.

'Bhεε- 'ka nu yre ma -glinle' 'elrele, 'duŋ- 'ka 'laa nu pε 'kedo- 'yele-.

27 -Amasrōyi 'si mu 'lεε- -za 'laa -la -li -o zru mu 'ε ma;

-Woo 'trōn mu 'ε 'pegee -o -yre mu 'ε 'liitaan-;

'kooko- waa yre ma ye -o -yrebhε' mu 'ε 'le,

'bhε 'pegee 'ke waa -jan ma -o 'trōn mu 'ε 'le,

'bhεε- -o zru mu 'ε waa -jan 'yima-.

'Bhε gbεεn- bhe, waa niinaa' 'mi ba, 'bhεε- 'η -o bhee.>

28 «-Kaa 'yaango- 'tε 'bhii- -Waanbhaa' -yaa' -jan 'la mεε go -za 'yi 'bhε □kpa' Zuufu kle mu 'ε ni. 'Bhε mu nu 'mu 'trōnkpale -a -la!»

29 [Pōlu 'yanle- 'bhε -jan 'ε 'wolele, 'ke Zuufu mu 'ε -o jilale, 'ke -o ge zaabolele 'eke- pleŋ- -sō 'egloole.]

30 Pōlu lεε ple □kla -ya □zian 'fε 'la □la 'bhεε- □la, 'bhεε- -e -yaa 'bhε 'fε 'ε gbawo. Mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- nu -a taglinle, -o 'pegee 'mu 'yaa- yalaa' 'bhε 'fε 'ε □la, 'bhεε- -o -balokle.

31 'Bhε 'yi, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaaza 'ε 'bhε wo -o ni, 'kee- mεε mu daan Mεεzan Zesu Krisi a -za 'ε 'le. -E -yaa 'duŋ- 'bhε kle 'zi 'ke -gbilaan 'laa kla -a -yi, 'bhεε- waa -yaa 'bhε 'yiga- -a 'kōō.

**POLU 'LETRE 'LA
 □KPAA ROMU -WA 'E
 TA ZESU 'YI MU 'E NI
 Romε mu a 'letre 'ε
 ngblo**

-Dele Polu 'le εε? Polu -yaa Zuufu mi do -la -le. -Wa -yaa Silisi 'kleen 'yi -wa 'ne do 'la -o -yaa 'bhe sii Taasi 'bhεε- ta. 'Dun- -e gbaandia-Zeruzalemu -wa 'ε 'bhεε- ta, 'bhεε- -e yaa -laklu 'ε 'kpen □kla 'bhεε- □nɔɔ. -E -yaa Zuufu mu 'sinii ta za mu 'ε -vavalade -asiikɔɔ -e -yrenkpa'a 'ebebele Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bhεε- 'dun-, Zesu 'pwele- -a ba yi do 'le 'ke -yoo ge 'zi -yrenkpa'e Damasi Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya 'gbu 'nale 'bhe ni, 'bhεε- -e □kla Zesu 'yi mi 'le 'tε. -E □kla 'bhe a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba.

'Yee- Polu -le 'letre 'lεε- □kpa'a Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la 'yaa- Romu -wa 'ε ta 'mu ni: 'Mu -bebe -yaa Zuufu kle mu 'le, 'bhεε- 'mu 'ke mu -yaa Zuufu -kpɔsɔɔ mu 'le. Polu 'yee- 'letre 'lεε- □dia 'waati 'ε 'la ba 'ke -yoo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- wo 'taa yaga mi 'ε ta Korenti -wa 'ε ta, 'ke -yoo zan niinale -a -zanta' Zeruzalemu, 'bhεε- -e ge boolazi Romu -wa 'ε ta 'tε.

-Waanbhaa' mεε go -za 'yi gɔnε- 'la gbεen-, Polu -yaa -a zi 'bhii- -e 'bhe wlan 'ε pe kpataakpa Romu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε ni. 'Bhela- -zayile, 'sεwε 'lεε- 'yi -jan ngblo 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Jan 'Nrale-» 'Bhe -Jan 'Nrale- 'ε 'yi -le dɔɔ 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'ε □kpa'a Krisi 'yi, -e 'bhe zan kle mεε -lɛdɔɔle 'le -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe zan a 'kpaleya 'te ma -a -yi. (Romε 1.17). 'Bhe ya 'ε 'yi, Polu -yaa' 'sεwε 'ε 'yicienna -lε yaga:

-A -lε □lwa mi 'ε 'yi (Romε 1-8), Polu -o -we 'zi 'ton mu -klosikunza 'pegee 'kpaleya Krisi 'yi 'ε 'mu -za plε 'ε 'plenza- 'ε 'bhεε- 'le. Wlan 'ε ni, bhaaplen mu 'la waa -o Zesu 'yi

-za 'yɔɔ- 'ε gbεbloole -o 'mu 'kpen ta: Zuufu kle mu 'pegee Zuufu -kpɔsɔɔ mu. Bhaaplen mu 'kpen -o 'ke -za 'yɔɔ- kle mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' a yran -gbεnε 'wlenle- -o -o ma. 'Dun- bhaaplen laa sɔ gole- -za 'yi pe 'kedo- 'kpɔ ma, 'ke yaa 'e go -a 'kpaleya do -kplen 'kpɔ -la ba Krisi 'yi. Lii 'Wen 'ε 'bhe -le -kɔɔ' kle -Waanbhaa' -nε mu 'le, 'bhe -le bhɔ -kɔɔ' ba 'ezin-, 'bhεε- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole.

-A -lε plε mi 'ε 'yi (Romε 9-11), Polu -o -we 'zi 'ke Izraeli mu 'ε 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'plenza- 'ε 'bhεε- 'le -Waanbhaa' 'gbu zru maza 'ε ma. Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'kpaleya 'ε kli 'ε da Zuufu mu 'ε 'mu -la ba 'elwale 'pe. 'Dun- bhaaplen mu gole -za 'yi a pe zi 'ε ta, -Waanbhaa' 'woo- Zuufu mu 'ε □twa -a nɔɔ- ye -sɔ, 'bhεε- -e 'bhe zi 'ε 'liigwa- Zuufu kle mu 'ε ni 'pe. 'Bhεε- 'dun-, 'yee- -Waanbhaa' laa 'ε -bangolε 'woo- Zuufu mu 'ε 'yi; 'bhεε- -a 'gbu 'liiwli- 'ε ta, -o -za sɔ a ni, 'bhεε- -yoo 'sii zii' 'tanii. Yi do ta, -e -yaa' -lileya 'ε -zronna bhaaplen -vin mu 'ε ni gɔnε- 'la gbεen- Zesu 'srɔyi, 'woo- Zuufu mu 'ε nu 'bhe -lileya 'ε dɔle, 'bhεε- -e nu -o gole -za 'yi 'tε.

-A -lε yaga mi 'ε 'yi (Romε 12-13), Polu -o -we 'zi 'ke Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'ε 'eke- 'yi 'bhεε- 'le. -E pe -o ni dɔɔ -o -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhεε- -o bo 'bhe klele ma 'tanii.

-A -leyanyre 'ε □nɔɔ (Romε 14-16), Polu -o zan -za mu 'la klele, -e 'mu 'yipia□, 'bhεε- -e mεε -bebe 'pubwa, 'bhe 'pegee -e Romu Zesu 'yi mu 'ε -liala dɔɔ -o bo 'kpaledomaya 'ε 'yi 'eke- plen-.

Polu -o Romu Zesu 'yi mu 'ε 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Polu 'la 'mi -o Zesu Krisi a yewonε 'le bhe, 'mi 'gbu -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu 'la 'ka -o Romu. -Waanbhaa' 'η 'siila- 'kaa 'η kle Krisi a winbowo mi 'le, 'bhεε- -ye 'η □kpa'a

'edanma -yaa' -Jan 'NrAle- 'e 'wole-
'kaama- mεε mu ni.

² -Waanbhaa' 'yee- -Jan 'NrAle- 'lεε-
'naza- □kpaā 'elwaleta -sɔ -a *'lɛla-
janwo mu 'e 'lii -yaa' 'Sεwε 'wenj 'ε
'yi.

³ -A Gbe, -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi
'ε, 'bhe -la ba -Jan 'NrAle- -le 'kele-
Bhaaplɛnj a pε yale zi 'ε zi, 'bhe -o
'ke -bhɛngbe Davidi 'nranε- 'le.

⁴ 'Duŋ- Lii 'Wenj 'ε a pε zi 'ε zi,
'bhe bwelawoa gale ba, -Waanbhaa'
'a -zrɔnna mɔkpen' ni 'bhii- 'yele- 'ke
-a Gbe 'ε 'le, 'bheε- -gɔɔya' -o -a 'kɔɔ.

⁵ 'Yee- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi
'srɔyi- 'bheε- -Waanbhaa' □lia 'o ma,
'bheε- -yoo' □kla -yaa' winbɔwo mu
'le; 'kooko- 'wa kle 'bheε- 'trε ta 'si
mu 'ε 'kpen -o kpa 'yee- -Waanbhaa'
'yi, 'bheε- -o 'taawo- -a -liiwli' ta.

⁶ 'Ka mu -o 'ezin- 'bhe mεε mu 'ε
'ke mu 'le, 'ka mu 'la 'ka -o Rɔmu -wa
'ε ta, -Waanbhaa' 'ka 'siila- dɔɔ 'ka
kle Zesu Krisi a pε mεε mu 'le.

⁷ 'Ka mu 'la 'kpen -o Rɔmu, 'bheε-
'ka mu 'la -za sɔ -Waanbhaa' ni, 'bhe
'pegee -e 'ka mu 'la 'siila- dɔɔ 'ka
kle -yaa' pε mεε mu 'le 'edanma
'ke 'ka kle 'wenj. Bhaa 'yee- -kɔɔ'
Dε -Waanbhaa' 'pegee Mεεzan Zesu
Krisi -li 'ka ma 'bheε- -o yilabla na
'ka ni.

*Pɔlu -o -a zi 'bhii- -e ge Rɔmu Zesu
'yi mu 'ε taglin-*

⁸ 'Mi 'an -Waanbhaa' 'ε 'pubɔ- 'el-
wale 'pe, 'ka 'kpen a -za ma Zesu
Krisi 'tɔ 'yi; -amasrɔyi 'ka 'ka 'kpala-
woa Krisi 'yi mɔkpen' -o 'bhe -jan
'ε 'wo zii' 'drunyan 'ε 'yi yrekpen-
□nɔɔ.

⁹ 'Mi -Waanbhaa' 'la gba 'η 'nii-
'ε 'kpen 'le, 'ke 'an Gbe 'ε ma -Jan
'NrAle- 'ε wo mεε mu 'ε ni, 'bhe -o 'η
'srε 'le dɔɔ 'naa ploo 'η 'kpeelɛdanle
ma 'kaa- -za ma.

¹⁰ 'Ke 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'waati
'oo 'waati 'la ba, 'mi 'η 'seriwo 'kaa-
-za ma. 'Mi bo -sromabɔle ma 'yee-
-Waanbhaa' ni dɔɔ 'kee- -swa -a ni
-ya kle 'ke 'η sɔ gele- 'pwεle- 'ka ta
ye.

¹¹ -Amasrɔyi 'ka 'ye -lrɔ 'gbu -o
'η ma 'egɔɔle, 'bheε- 'kooko- 'ke

-kɔɔ' 'eke- □ya, Lii 'Wenj 'ε -za 'wlan
'la □kla 'η ni bhe, 'ka sɔ 'bhe 'ke
'srɔɔwole, 'bheε- fangando 'ka ta.

¹² 'Bhe 'yi -le dɔɔ 'ke -kɔɔ' 'eke- -ya,
'kpaleya do 'kpɔ 'la -yoo -kɔɔ' 'kpen
'yi, -kɔɔ' sɔ fangandɔle 'eke- ta 'bhe
'yi.

¹³ 'Ŋ nεεnε- mu, 'mi -o -a zi 'bhii-
'kaa 'yaango- 'bhii- 'η 'ka ba geza
'ε 'yidɔ- gbε -bebewoa gban; 'bheε-
'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'duŋ- -o
'bhe 'saawoa- 'η 'kɔɔ. 'Ŋ 'yoo- -a zi
'bhii- 'η ge 'ka ba ye, 'kooko- -trɔn
kpa 'η 'woye- 'ε ma 'ka ba ye 'bhii-
-trɔn □kpaā -a ma gɔnε- 'la gbεen-
'si 'bheεke mu 'ε ba.

¹⁴ -Amasrɔyi mɔkpen' a ca -o 'η ma
-Jan 'NrAle- 'ε 'wo zayi': -wa -gbɛaan
ta mu oo, -bɔn 'yi mu oo, 'sεwɛdɔ mu
'pegee 'sεwɛdɔ kle mu, -o 'kpen a ca
-o 'η ma.

¹⁵ 'Bhela- -zayile, 'ka mu 'la 'ka mu
-o Rɔmu, -a -lrɔ -o 'η ma 'bhii- 'η ge
-Jan 'NrAle- 'ε 'wo 'ka mu ni 'ezin-.

-Gɔɔya' 'la -yoo -Jan 'NrAle- 'ε 'yi

¹⁶ -Amasrɔyi, -Jan 'NrAle- 'ε 'wole-
'ε, 'bhe 'laa -yraladɔ 'mi ma. -Gɔɔya'
-le 'kele- -Waanbhaa' 'kɔɔ 'ke mεε 'oo
mεε 'la zan 'ε □kpaā -a -yi -e 'bhe
zan go -za 'yi. 'Bhe goza 'ε -za 'yi,
'bhe san Zuufu mu 'ε ma 'elwale 'pe,
'bheε- 'bhe ge 'tenle- 'si 'bheεke mu
'ε ma boolazi.

¹⁷ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa'
bhaaplɛnj -ledɔɔ' -a 'gbu 'yrε 'yi gɔnε-
'la gbεen-, 'yee- -Jan 'NrAle- 'ε 'yele-
'bhe zrɔn; 'kee- san -a zisanyrε 'ε ma,
'kee- nu 'tenle- -a -leyanyrε 'ε ma,
-e 'bhe kle 'kpaleya drɔnj 'ε 'bheε-
ma, 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa'
a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:
«Mεε 'la zan -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa'
-yrε 'yi, 'bhe zan nu bole -yrε ma
-si 'ε 'srɔɔwole 'bhe 'kpaleya -la ma
-Waanbhaa' -yi.»

**-ZA 'Yɔɔ- GBεBLɔɔLE
-O BHAAPLɛNJ MU
'KPEŊ TA**

*-Waanbhaa' a -kpan baale -o
'drunyan 'yi bhaaplɛnj mu 'ε 'kpen ta
waa -za 'yɔɔ- klele ma*

18 -Waanbhaa' nu bhaaplenj mu 'e 'kitikanle yran ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-waa -za 'yɔɔ- mu 'e 'kpen 'pegee -o kleza -yɔɔ' mu 'e 'kpen ma, -e 'bhe -zɔnna -o ni 'kee- da lafle' ma. Waa -ledɔɔkleya 'e ma, waa to 'ke bhaaplenj -bhɛɛke' mu -Waanbhaa' a wlan 'e dɔ.

19 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ sɔ -za yɛkɛ- 'la dɔle- -Waanbhaa' ba zayi', 'bhe gaanle laa -o ma; -Waanbhaa' 'gbu 'bhe -zɔnna -o ni kpataakpa.

20 Wlan 'e ni, -a 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyan kle, -yaa' -Waanbhaaya 'e, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ laa sɔ 'bhe 'yele -a -yɛɛbhe' 'le; 'duŋ- 'o 'bhe ye -a kleza mu 'e 'mu -la ma. -E 'drunyan ta pɛ mu 'kpen [kla -yaa' -gloɔya' 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhɛɛ- 'le, 'bhe 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'e ma. 'Bhɛɛ- -bhaaplenj -yaa' -gloɔya' 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'e dɔ 'bhe pɛ mu 'e 'mu -la ma. 'Bhɛla- -yile 'zoo 'laa -o -o zi.

Bhaaplenj -ledɔɔle kle -Waanbhaa' -yɛ 'yi 'kpaleya -la ma

21 -Amasɔyi -o -Waanbhaa' dɔ, 'duŋ- waa 'tɔbhɔle 'bhii- -Waanbhaa', 'bhe 'pegee -yaa' pɛ -o 'ke 'pubɔ- 'la 'le, waa 'bhe 'nale- -a ni. 'Bhɛɛ- drɔɔn', -o 'truu- ma jan mu 'te -la dan -o 'kpee, 'bhɛɛ- -o 'kpeejan- mu 'e 'ledɔɔle laa -o, 'bhɛɛ- -gblɔ 'kpale- -o zru mu 'e 'yɛ ta.

22 -Woo 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bhɛɛ- 'duŋ- -o ŋgblɔ laa -o ta.

23 -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'la 'bhe 'laa ga -titi, 'sani- -o nu 'bhe gbale, -o 'bhe [twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- bhaaplenj 'la 'bhe -o 'ke 'siɛpɛ- 'le, -o 'bhɛɛ- -yrine' mu -gbaa, 'bhe 'pegee maanne- -yrine' mu, 'bhɛɛ- wi mu 'la 'taawo- 'mu dɔpɛ yizie ta, 'bhe 'pegee wi mu 'la 'taawo- 'mu vi ta, -o 'mu -la ma -yrine' mu -gbaa; 'bhɛɛ- 'duŋ- 'nii- 'laa -o 'mu 'yi.

24 'Bhɛla- -zayile, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -o [twa -o 'gbu ma, -waa' 'trinɔɔ- maza mu 'la -o 'gbu zrubhɔ 'mu ma 'mu 'yi. -Asiikɔɔ -woo 'gbu 'fle mu 'e 'trinɔɔ- -yɛɛɔɔ ma -yanbhɔɔya klelele 'eke- ba.

25 'Woo- mu -o -Waanbhaa' a pɛ wlan 'e maniinaa 'ke bhla 'le. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' klepɛ mu 'e, -o 'mu -la gba, 'bhɛɛ- -o 'mu -klosikun. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o -Waanbhaa' 'la 'bhe pɛ 'kpen [kla, 'bhe [twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -o 'ke 'tɔbhɔpɛ 'le -yikpensee ta bhe! Amiina.

26 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' -o [twa -o 'gbu a -yɛɛɔɔ ma -yanbhɔɔya -za mu 'e 'yi. -Amasɔyi, -Waanbhaa' -za 'la -dulaa' bhaaplenj dɔgbɛya 'e ta, -o na mu 'e 'mu 'bhe mabɔɔla 'ke 'mu ge yilale 'mu 'tanyɔɔn le mu 'le 'bhii- 'gwlaan- mu 'e gbɛɛn-.

27 'Bhe klegbɛya dɔ 'kpɔ 'e 'yi 'ezin- bhe, -waa' 'gwlaan- mu 'e, 'mu 'gwlaan- mu 'pegee le mu yilale 'e 'eke- ba 'e [twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'woo- 'gwlaan- mu 'gbansaan -la zrubhɔ 'eke- ma 'bhii- le -lɔ dɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'gwlaan- ma. 'Woo- 'gwlaan- mu 'e -o -yɛɛɔɔ ma -za 'yɔɔ- mu kle 'eke- 'le. 'Bhe 'yi, -o nilawoa bhe, -o 'bhɛɛ- ma -sra 'srɔɔwo- -o 'krowolele -Waanbhaa' 'kɔɔ.

28 Waa dɔlawole -a -la 'ke -o -Waanbhaa' dɔ, 'bhɛla- -yile, -Waanbhaa' -o [twa -o 'gbu 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'e 'yi; 'kooko- -za 'la 'bhe -gaale' laa -o ba -o 'bhɛɛ- kle.

29 -O zru mu 'e 'pale- -o 'ke -za 'yɔɔ- 'e 'kpen -gloɔn 'le: -ledɔɔkleya plaza 'e 'kpen -gloɔn oo, -yɔɔya' oo, -yɛɛbhe' maza -bebe mu oo, yiɛnya oo, zran oo, mɛɛ dɛza oo, gwledan zru oo, -dawli' oo, 'kpeejan- -yɔɔ' mu oo, bhla 'kpale- mɛɛ ma oo;

30 -o mɛɛ 'tɔsiɛ-, bhɛɛ- -Waanbhaa' vensi -o yin 'lii, -yɛɛɔɔ laa dɔ -o ma -za 'yɔɔ- kle yɛ nɔɔ-; 'bhɛɛ- -woo baa -o 'gbu 'yi, 'bhe 'pegee -woo 'gbu magbaande; -o sɔ -za 'yɔɔ- 'e 'kpen -gloɔn klele-, 'bhɛɛ- -woo -kala' mu 'le -o yapɛ mu 'e ma.

31 -O yikanle 'laa -o, 'bhɛɛ- 'ke -woo -liiwli' -naa mɛɛ ni -za 'la kle zayi', waa 'bhe 'lɛsɔ-; -o zru -o 'egloole mɛɛ ma, 'bhɛɛ- waa mɛɛ -bhɛɛke' 'yɛɛnkla-.

32 -O 'gbu 'duŋ- -Waanbhaa' a 'kiti 'e dɔ: -o 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke

mεε 'oo mεε 'la zan 'bhe -za 'yoo-
-gloon mu 'ε □kla, 'bhe zan -o 'ke
dεpe -la -le. 'Bhεε- 'duη-, -o bole -o
'bhe -za 'yoo- -gloon mu 'ε klele ma.
'Bhe trala 'ezin-, mεε 'la zan mu 'bhe
'yansi za mu 'ε kle, -o dō 'bhe zan mu
-la zita.

2

-Waanbhaa' bhaaplenη mu 'kitikan -ledōoleya -la ma

¹ 'Bhi 'duη-, 'bhi 'la 'bhi -o mεε
-bhεeke' mu 'kitikan zii', 'kee- □kla
mεε -gloon 'oo mεε -gloon 'la 'le, waa
nu 'bhi mazatole -titi. 'Yoo- -kpan
baa- 'zi 'e 'gbu ta, -amasroyi 'bhi -o
mεε -bhεeke' 'kitikan zii' -za 'la 'yi,
'bhi 'gbu -o 'bhεε- 'yansi za kle 'zi
'ezin-.

² 'Wa 'yaango- 'bhii- mεε 'la
zan mu 'bhe 'yansi za mu 'ε kle,
-Waanbhaa' nu 'bhe zan mu 'ε 'ki-
tikanle -yaa' pe wlan 'ε 'bhεε- ta.

³ 'Bhi 'la 'bhi -o mεε -bhεeke' mu
'kitikan zii' -za 'yansi mu 'la 'bhi 'gbu
'mu kle 'mu 'yi, 'bhi 'kpee ma 'bhi nu
-bhile' -Waanbhaa' a 'kiti 'ε 'yi εε?

⁴ Taa- -Waanbhaa' a wlanya
-gbene 'ε 'pegee yaa mεε mazatoza
'ε, 'bhεε- -a zrubakpaaza 'ε, 'yoo- 'mu
maveε- 'zi εε? 'Yaa 'yaango- 'bhii-
-yaa' wlanya 'ε 'bhe -le 'a kle 'bhεε-
-zadowεε dō 'e ma, 'bhεε- 'e ploo -za
'yoo- klele ma, 'bhεε- 'yee 'gbu zru
niinaa' -Waanbhaa' ba εε?

⁵ 'Duη- 'e 'trōn 'yi -o 'egloole, 'bhe
'pegee -zadowεε 'laa dō 'e ma 'yaa-
-za 'yoo- mu 'ε -zayi', 'kee- ploo -o
ma, 'bhεε- 'yee 'gbu na -Waanbhaa'
ni. 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' nu 'e
'krowole yran ma gōne- 'la gbēen-
'e 'gbu -o 'bhεε- baan' kle 'zi 'eyōole.
'Bhe yi 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa' nu
-yaa' -yranwogbeya bhaaplenη mu a
-za 'yoo- 'ε ma 'ε, 'bhe 'pegee -yaa'
'kiti 'ledōole 'ε 'mu zronle.

⁶ 'Bhe yi 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa'
nu bhaaplenη mu 'kpen do do kleza
wlata -sra 'nale- -o ni.

⁷ Mεε 'la zan mu -o dō 'zi klen 'ke -o
-za 'wlan kle, 'bhεε- 'ke -o 'tōbhōleya
'pegee -o -ledole a ma -glin 'zi, 'bhεε-
bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe

ma, 'yee- -Waanbhaa' nu 'bhe bole
-yre ma -si 'ε 'nale- 'bhe zan mu 'ε
ni.

⁸ 'Duη- mεε 'la zan mu wlan -a
ma, 'bhεε- -woo -banjo' -yaa' wlan
'ε 'yi, 'bhεε- -o dō -ledōokleya maza
mu klele -la; -Waanbhaa' nu 'bhe zan
mu 'krowole yran -gbene 'le.

⁹ -Yren 'pegee -yrebatedole nu
baale mεε 'oo mεε 'la zan -za 'yoo-
kle 'bhe ta: 'kee- san Zuufu mu 'ε ma
'elwale 'pe, 'bhεε- 'kee- ge 'tenle- 'si
'bhεeke mu 'ε ma 'te.

¹⁰ 'Bhεε- 'duη-, mεε 'oo mεε 'la
zan -za 'wlan kle, -Waanbhaa' nu
'tōbhōleya 'pegee yilabla 'nale- 'bhe
zan 'ε ni, 'bhεε- -ya -ledō' -a ma:
'bhe san Zuufu mu 'ε ma 'elwale 'pe,
'bhεε- -e ge 'tenle- 'si 'bhεeke mu 'ε
ma.

¹¹ -Amasroyi -Waanbhaa' 'laa
bhaaplenη mu bago; -o 'kpen -o do
-a -yre 'yi.

¹² Wlan 'ε ni, mεε 'la zan mu 'kpen
-za 'yoo- kle, 'bhεε- 'ke waa Moizi
a 'Tonj 'ε dō; 'bhe zan mu nu nile
'ke waa -o 'krowo- 'bhe 'tonj 'ε ta.
'Bhεε- 'duη-, Zuufu mu 'la -o Moizi
a 'Tonj 'ε dō, 'ke -o -za 'yoo- □kla
'waati 'oo 'waati 'la ba, -Waanbhaa'
nu -o 'kitikanle -za 'la 'bhe yōnde
-o 'yee- 'Tonj 'ε 'yi 'bhεε- 'le.

¹³ -Amasroyi mεε 'la zan mu -o
'trōnkpa- -yaa' 'tonj mu 'ε □la, 'bhεε-
'ke waa -o -yizakle; -Waanbhaa' laa
'bhe zan mu kun 'bhii- mεε -ledōole
mu -a -yre 'yi. 'Duη- mεε 'la zan mu
'yee- 'tonj mu 'ε 'yizakle, 'bhe zan mu
-la -ledōole -o -a -yre 'yi.

¹⁴ 'Bhεε- 'si 'bhεeke mu 'la waa
-Waanbhaa' a 'tonj 'ε dō; 'waati 'ke
ba, -o 'gbu zru 'ε -ya pe -o ni dō -o
-za 'ke kle, 'bhεε- -o 'bhe kle, 'bhεε
'bhe -benjole kle 'ke 'tonj 'ε 'le. 'Ali-
'ke waa Moizi a 'Tonj 'ε dō, -wa zron
-o kleza 'ε ma 'bhii- -za 'la 'bhe -o 'ke
klepe 'le, -o sō 'bhe klele-.

¹⁵ -Wa zron -o kleza 'ε ma 'ezin-
'bhii- 'tonj mu 'ε yōnde -o -o zru 'ε
'yi. -O 'gbu 'nii- 'ε 'bhe 'bhe 'sreya-
kle -o ni, 'bhe 'pegee 'waati 'ke ba,
-o 'kpeejan- 'ε 'bhe 'a pe -o ni dō -o
-za 'yoo- □kla, 'bhεε- 'waati 'ke ba, -o

'kpeejan- 'ε 'bhε 'a pe -o ni 'ezin- dɔɔ -o -za 'wlan □kla.

¹⁶ 'Bhε -za 'ε 'kpen ta nu 'pwele- kpataakpa yi do 'le. 'Bhε yi 'ε 'le, -Waanbhaa' nu a pele Zesu Krisi ni dɔɔ mεε mu gaanyi' jan mu 'la □kpa -o 'kpee -e 'mu 'kitikan 'bhii- 'mi -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'bhε 'a □pia gɔne- 'la gbεen- bhe.

Zuufu mu 'ε 'pegee Moizi a 'tonj mu 'ε ba za

¹⁷ 'Bhεε- 'bhi 'la 'bhi 'a pe 'e 'gbu ma dɔɔ 'yoo- 'ke Zuufu mi 'le, 'bhεε- 'e 'yri -o *Moizi a 'Tonj 'ε 'bhεε- ta, 'bhε 'pegee 'yee- baa- -Waanbhaa' yi dɔɔ 'bhi -o 'ke -yaa mεε 'le bhe.

¹⁸ 'Bhi 'la 'bhi 'yee- -Waanbhaa' zru maza 'ε dɔ, 'bhεε- 'e -za 'wlan 'pegee -za 'yɔɔ- gole 'ke 'yi 'ε -daanna Moizi a 'Tonj 'ε ma.

¹⁹ 'Bhi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- mεε -vin mu 'ε 'mu -o 'ke mεε -yɾε 'wile- mu 'le, 'bhεε- 'bhi -le 'mu 'taawo zi 'ε zɾɔn 'mu ni; 'bhεε- 'bhi 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- mεε -vin mu 'ε 'mu -o -gblo 'yi, 'bhεε- 'bhi -le 'mu ta 'tɛbhile 'le.

²⁰ 'Bhi 'kpee ma mεε -vin mu 'ε 'mu -o 'ke -zadɔkle 'pegee -nε 'fiɛntrɔnnε mu 'le, 'bhεε- 'bhi -le 'mu daan mi 'le; -amasɾɔyi 'e 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'tonj 'ε 'yi -zayaangole -lɛsɔle 'pegee wlan 'ε 'kpen -o 'e 'kɔɔ.

²¹ 'Bhε 'yi 'tɛ, 'bhi 'la mεε -bhεεke' mu 'ε daan, -mela ma 'yaa 'e 'gbu daan εε? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ waa -faanwolε, -mela ma 'bhεε- 'bhi -faanwo'?

²² 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ waa -yanbhɔɔya klele, -mela ma 'bhεε- 'bhi -yanbhɔɔya kle zii' εε? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe dɔɔ yo gbale laa lele, -mela ma 'bhεε- 'e yogba 'fε mu 'ε □la pe mu 'ε faan?

²³ 'Ka mu 'la 'ka 'ka 'gbu 'wasowo dɔɔ 'ka mu -le Moizi a 'tonj 'ε dɔ; 'bhεε- 'dun- 'ka 'laa -o 'taawo zii' 'mu ta 'elrele. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'laa -o -Waanbhaa' -lɛdɔ' 'zi -a ma.

²⁴ Wlan 'ε ni, a yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ka mu Zuufu mu -la -zayi' 'bhεε- 'si

'bhεεke mu 'ε -woo -Waanbhaa' 'tɔ 'ε 'siε zii'.»

Mεε laa go -za 'yi 'kleen 'yi 'wlale- ma

²⁵ Wlan -le 'bhε 'le, 'kee 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'ε ta, 'kleen 'yi wlale 'ε -za 'yanwo- 'e ma. 'Dun- 'kee 'yee- Moizi a 'tonj mu 'ε 'yisiela, 'yaa- 'kleen 'yi 'wlale- 'ε yaa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- 'e ma.

²⁶ 'Ke mεε 'la zan laa wlale 'kleen 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhε zan 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'ε ta; -Waanbhaa' laa nu 'bhε zan 'kunle- 'bhii- mεε 'la zan □wlaa 'kleen 'yi εε?

²⁷ Waa mεε 'la zan wlale 'kleen 'yi 'bhε 'si ta, 'bhεε- 'dun- 'ke 'bhε -le Moizi a 'tonj mu 'ε 'kɔsikon; 'bhε zan 'ε 'bhε -le nu 'bhi 'kitikanle 'kitikan yi 'ε 'le, 'bhi 'la 'bhi 'laa 'taawo- 'yee- Moizi a 'tonj mu 'ε ta. 'Bhεε- 'dun-, -o 'woo- 'tonj mu 'la yɔɔndia- -woo 'e 'kɔɔ, 'bhεε- -o wla 'kleen 'yi 'e 'si ta.

²⁸ -Amasɾɔyi, klele Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'le, 'bhε -danj' 'laa -o 'ke 'kela -o 'bhε ye mεε 'fle ma dɾɔnj 'bhε 'le. 'Bhεε- wlale 'kleen 'yi -zeze 'gbu 'ε -danj' 'laa 'ke bhεkpɔɔ 'kpalele dɾɔnj mεε 'fle ma 'ke -o 'bhε ye 'bhε 'le.

²⁹ 'Bhεε- 'dun-, Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'bhε -le 'ke mεε 'la zan -o 'kele- 'bhε 'gbu 'kpee ye. -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhε -le 'a kle 'bhεε- mεε kle Zuufu mi dɾεε 'le -a 'kpee; 'bhε 'laa da 'Tonj 'la -o 'bhε yɔɔndia□ 'bhε 'yi jan mu 'ε ba. 'Bhε mεε 'la zan □kla Zuufu mi dɾεε 'le, -Waanbhaa' -le 'bhε zan 'ε 'tɔbhɔ-, 'bhε 'laa da bhaapleɲ ba.

3

Klele Zuufu mi 'le 'bhε ma -trɔn

¹ 'Ke -yoo 'bhε klegbeya 'ε 'yi, klele Zuufu mi 'le 'bhε ma -trɔn -o 'ke -mela -le εε? 'Bhεε- 'kleen 'yi wlale 'ε 'trɔn- -o 'ke -mela -le 'ezin- εε?

² Wlan 'gbu 'ε ni, -trɔn -gbene 'gbu -o -a ma gbε 'ε 'kpen ma. -Amasɾɔyi, -Waanbhaa' 'bhε 'wojan- mu 'ε gbεkpa- Zuufu mu 'ε 'mu -la -kɔɔ' 'elwale 'pe.

3 'Ali- 'ke -o 'ke mu laa bolε 'mu 'liiwli- 'ε ta, 'bhe so -a klele- 'bheε- -Waanbhaa' laa bo 'bhe -liiwli' 'ε ta εε?

4 'Yooye-, 'bhe 'laa so klele- 'dε! 'Ali- 'ke bhaaplenj 'ke mu 'kpen -o bh-lape mu 'le, -Waanbhaa' laa bh-lape -titi. 'Bhii- -a pele -o gone- 'la gbεen- 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi bhe dɔɔ:

«'Bhi -Waanbhaa', 'ke 'yoo- -janwo' zii', mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'ledɔɔle -o.

'Bheε- 'ke -woo 'e 'kitikaan, 'zoo nu klele 'e zi 'tanji.»

5 Mεε 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ: «'Waa- pe -ledɔɔkleya 'ε 'bhe -le 'a kle 'zi 'bheε- -Waanbhaa' -ledɔɔle -o gone- 'la gbεen- bhaaplenj mu so 'bhe 'yele.» 'Bheε- 'o so -mε -jan -la wole- 'ezin- εε? 'O so -a pele- dɔɔ -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -o, -amasroyi -yoo' 'krowo zii' εε? ('Mi -o -janwo' zii bhaaplenj a pe -janwo' gbeya 'ε 'bheε- 'yi).

6 'Sekeseke! 'Ke -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -yaa bi, -e -yaa nu 'solε- 'drunyan 'yi mu 'ε 'kitikanle 'nale- -a ma εε?

7 'Bheε- 'ke 'an pe bhla pele 'ε 'bhe -le 'a kle 'zi 'bheε- bhaaplenj mu -o -Waanbhaa' a wlan 'ε dɔ 'zi, 'bheε- -a 'tɔbhɔleya 'ε baan' 'kla zii' -a ba; -mela ma 'bheε- -woo 'mi 'kitikan zii' 'ezin- 'bhii- 'η 'yoo- -za 'yɔɔ- kle mi 'le εε?

8 'Bheε- 'ke -yoo 'bhe gbεen- 'te, -kɔɔ' laa so -a pele- dɔɔ: «-Mele -kla 'bheε- -kɔɔ' laa -za 'yɔɔ- kle, 'kooko- -za 'wlan so 'pwele -a -yi εε?» Mεε 'ke mu -o 'mi 'tɔsiε zii' dɔɔ 'mi -o mεε mu daan 'zi 'bheε- -jan -glɔɔn 'ε 'le. 'Dun- -Waanbhaa' a 'kiti 'ε yaa nu 'bhe zan mu 'tolε- ye -titi.

Mεε 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi

9 'Bheε- 'η so a pele- 'nale- 'te εε? -Kɔɔ' mu Zuufu mu mabhaabhɔ mεε -vin mu 'ε ta εε? 'Naa so 'bhe 'pele -titi! -Amasroyi 'wa -zɔɔnna gban dɔɔ Zuufu 'pegee 'si -vin mu 'ε -o 'kpen ηgblo 'kpaale- -o -za 'yɔɔ- fanjan- 'ε □la.

10 'Bhii- -a yɔɔndeεle -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gone- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi,

'ali- 'bhe mεε bhe do 'kpɔ 'laa -o.

11 Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -za 'wlan 'yima-,

mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o -Waanbhaa' ziglin- 'zi.

12 -O 'kpen -o -zanta' -dwa -Waanbhaa' ni, 'bheε- -o □kla bhaama mεε mu 'le.

Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -za 'wlan kle, 'ali- 'bhe mεε bhe do 'kpɔ 'laa -o.

13 -O mεε dε -o -liijan' mu 'ε 'le, -o nre mu 'ε 'mu -o 'ke mεε mu -yini' pe 'le,

'bheε- -o -liijan' mu 'ε -woo 'eyɔɔle 'bhii- mεε -baa'.

14 'Dangan ma jan 'yɔɔ- mu 'te -le da -o -lii.

15 -O gaan -la 'sile- -o mεε dε -zayi'.

16 'Ke -o -kaan yre 'oo yre 'la □nɔɔ, -o -klɔɔ' maza mu 'pegee 'siε maza mu 'te -la to -a -zanta'.

17 Waa yilabla ma zi 'ε dɔε.

18 -O 'taawogbeya 'ε ma, waa gbilaan -Waanbhaa' -lεε -titi.»

19 'Bheε- 'wa 'yaango- dɔɔ Moizi a 'Tonj 'ε -yoo -jan 'oo -jan 'la 'wo zii', -o 'bhe 'wo zii' mεε 'la zan mu ηgblo 'kpaale- 'yee- 'tonj 'ε □la 'mu -la ni. 'Bheε- 'dun-, waa 'solε- -o -klɔsikunle. 'Bhela- -zayile, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa so 'zoo 'nale 'bhe 'gbu ni, 'bheε- -Waanbhaa' a -kpan baale -o 'drunyan 'yi mu 'ε 'kpen ta.

20 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe a 'tonj mu -klɔsikunle ma. 'Dun- 'tonj mu 'ε 'mu -le 'a kle 'bheε- bhaaplenj mu 'a 'yaango- 'bhii- -o -za 'yɔɔ- □kla.

Bhaaplenj go -za 'yi 'kpaleya -la ma

21 'Dun- 'saanige, bhaaplenj -ledɔɔle kle -Waanbhaa' -yre 'yi gone- 'la gbεen-, -a 'gbu 'bhe -zɔɔnna -kɔɔ' ni. 'Bhe 'laa da 'taawole 'tonj a pe zi 'ε zi 'ε 'bhe ba. -O 'bhe -ledɔɔleya 'ε 'srɔɔwo- gone- 'la gbεen-, Moizi a 'tonj mu 'ε 'pegee

-Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'mu 'bhe -jan 'ɛ ɔwoa gban kpataakpa.

²² 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa Zesu Krisi 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan kun 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle; mɛɛ bagole laa -o 'bhe 'yi.

²³ Wlan 'ɛ ni, bhaaplen mu 'kpen -za 'yɔɔ- ɔkla; 'bhɛla- -yile, waa sɔ 'tenle -Waanbhaa' dɔgbeya 'tɔbhɔle -lɛsɔle 'ɛ ma.

²⁴ 'Dun- 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ yi, -yoo -lɛdɔɔ' bhaama -a 'gbu 'yre 'yi; -amasroyi Zesu Krisi -o tagba-woa, 'bhɛɛ- -yoo -gwa waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi.

²⁵ -Waanbhaa' 'yee- Krisi ɔnaa 'ke 'sraka 'le, 'kooko- -e ga *-yriɔbɛɛle 'ɛ ta -kɔɔ' mu ni, 'bhɛɛ- -e klɛ -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma 'yan pɛ 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan mu -o ɔkpaa *Krisi 'yi, 'bhe zan mu nu 'yee- -Waanbhaa' 'bhe zan mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma ɔyaan ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe dɔle. 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -yaa' -lɛdɔɔleya 'ɛ -zrɔnna bhaaplen mu ni. 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' a zrubakpaa 'waati 'ɛ ba bhaaplen mu zi, bhaaplen mu -za 'yɔɔ- mu 'la ɔkla, 'yee- -Waanbhaa' laa 'mu bɔle -kɔsi 'yi 'kee- 'mu wlata -za klɛ 'mu ni.

²⁶ 'Dun- 'saanige, -e mɛɛ mu -lɛdɔɔ' ɔɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhe -zrɔnna -gee': 'yee- -Waanbhaa' 'gbu bole -o -yaa' -lɛdɔɔleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa Zesu 'yi, -e 'bhe zan 'ɛ 'lɛdɔɔ- -a -yre 'yi.

²⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, bhaaplen mu sɔ -o 'gbu 'wasowole -mɛ za -la -yi ɛɛ? -O 'wasowo za 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o! -Mɛla ma ɛɛ? Taa- -o sɔ -o 'wasowole -waa' *Moizi a 'Toŋ 'ɛ 'kɔsikun -zayi' ɛɛ? 'Yooye- 'dɛ! 'Kɛla 'bhe -o -a -yi 'egɔɔle, 'bhe -le 'e 'kpalele Krisi 'yi dɔɔn.

²⁸ 'Bhe klegbeya 'yi, 'o mɔɔ 'kpee ma, bhaaplen -lɛdɔɔle klɛle -Waanbhaa' -yre 'yi 'ɛ, 'bhe 'laa da -e 'toŋ ta za mu 'la 'kɔsikun 'mu ba; 'dun- 'bhe da -a 'kpaleya 'te Krisi 'yi 'ɛ 'bhɛɛ- ba.

²⁹ Taa- -Waanbhaa' -o Zuufu mu do -kplen a -Waanbhaa' -la -le ɛɛ?

Yaa -o 'ezin- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ 'mu a -Waanbhaa' 'le ɛɛ? Wlan 'gbu 'ɛ ni, -yoo 'ezin- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ 'mu a -Waanbhaa' 'le.

³⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpɔ. 'Kee- ɔkla Zuufu mu 'le oo, 'kee- ɔkla 'si 'bhɛɛke mu 'le oo, 'yele- 'mu 'kpen 'lɛdɔɔ- 'mu a 'kpaleya ma Krisi 'yi.

³¹ 'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke 'yee ɔkpaa Krisi 'yi, Moizi a 'toŋ mu 'ɛ -kɔsikunle 'ɛ 'bhe 'laa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwo- -li ɛɛ? 'ɔn ɔn 'dɛ! 'Dɔɔn', 'o 'bhe 'toŋ mu 'ɛ baan' 'lɛdɔɔ- -a ma 'ke 'bhe kan -a -lɛdɔɔ' gbeya -lwa 'ɛ ta.

4

Abraamu 'kpagbeya -Waanbhaa' -yi

¹ 'Bhɛɛ- 'o nu 'sɔle- -mɛla pele- 'o -gbɔɔ Abraamu ba zayi' ɛɛ? -Yaa' pɛ bhaaplenya zi 'ɛ zi, -e -mɛ pɛ 'gbu -la -srɔɔwoa ɛɛ?

² 'Kee- klɛ bi mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -Waanbhaa' -yre 'yi -a klɛza -lɛrele' mu 'ɛ -zayi', -e -yaa nu 'sɔle- -a 'gbu -baale' 'mu 'yi; 'dun- yaa sɔ 'bhe klɛle- -Waanbhaa' -yre ɔla.

³ 'Bhɛɛ- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'ɛ 'yi 'nale- ɛɛ? 'Bhe pɛ dɔɔ: «*Abraamu 'e ɔkpaa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'a ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -yaa' 'kpaleya 'ɛ ma.*»

⁴ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke mɛɛ do yewoa, -wa -srakpa' 'bhe ma. 'Dun- -a -sra 'ɛ, yaa klɛle 'bhii- -o 'bhe 'na zii' -a ni bhaama; -e ye 'la ɔwoa, 'bhe -la ma -sra -le 'bhe 'le.

⁵ 'Dun- 'ke mɛɛ 'ke 'laa -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛle, 'bhɛɛ- 'ke -ya -kpaa dɔɔn -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'la -za 'yɔɔ- klɛ mi 'lɛdɔɔ-, -e nu 'bhe zan 'ɛ -lɛdɔɔle 'bhe a 'kpaleya -la ma -a -yi.

⁶ 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi 'ezin-, -Waanbhaa' 'a pɛ mɛɛ 'la zan ma mɛɛ -lɛdɔɔle 'ke 'bhe 'laa da 'bhe zan 'ɛ klɛza mu 'ɛ ba, -bhɛngbe Davidi 'bhe zan a -za 'wlan ba janwoa- -gee' dɔɔ:

⁷ «*Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma -sroma ɔyaan,*

'bhe 'pegee 'kee- -waa -za 'yoo- mu
'ε taliila, 'bhe zan mu a pe
-yinra'!

8 Meezan laa mee 'la zan a -za 'yoo-
'ε bo -klosi 'yi, 'bhe zan a pe
-yinra'!»

*Wlale 'kleen 'yi 'laa mee 'kedo-
'kpo 'ledoo- -Waanbhaa' -yre 'yi*

9 -O mee 'la zan mu -wlaa 'kleen
'yi, 'bhe zan mu 'te -le so 'bhe -za
'wlan 'ε 'srɔwole εε? Taa- waa
mee 'la zan mu wlale 'kleen 'yi 'mu
'laa so 'yee- -za 'wlan 'ε 'srɔwole
'ezin- εε? -Amasroyi 'o 'yaan 'yela-
pelele 'saanibhe dɔɔ: «-Waanbhaa'
Abraamu 'ya 'bhii- mee -ledoole -a
'kpaleya -la ma -Waanbhaa' 'yi.»

10 'Bhe 'kla 'waati 'ε -dela ba εε?
'Bhe 'kla 'ke -wa 'wlaa gban 'kleen
'yi taa- 'ke waa wlale -li 'kleen 'yi εε?
'Bhe 'kla 'ke waa wlale -li 'kleen 'yi.

11 'Bhe blaana, 'bhe- -o Abraamu
'wlaa boolazi 'kleen 'yi, 'bhe- 'bhe
'kla 'bhii- -toomasie 'le -a 'fle 'ε ma.
'Bhe 'toomasie 'ε 'bhe -le -yaa zron
'bhii- -Waanbhaa' 'a 'ya 'bhii- mee
-ledoole -yaa' 'kpaleya 'ε ma 'yee-
-Waanbhaa' 'yi, 'ke waa wlale -li
'kleen 'yi. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, waa
mee 'la zan mu wlale -li 'kleen 'yi,
'ke -woo -kpaa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe-
'ke 'yee- -Waanbhaa' -o 'ya 'bhii-
mee -ledoole mu 'le -waa' 'kpaleya
ma, 'yee- Abraamu 'le 'kla 'mu 'kpen
-gbɔɔ 'le.

12 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-
bhe, Abraamu -le -o mee 'la zan
mu 'kpen 'wlaa 'kleen 'yi 'mu -gbɔɔ
'le. 'Bhe mee mu 'la -woo 'taawo
zii' -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi 'bhii-
'yee- Abraamu 'gbu 'a 'kla gɔnɛ- 'la
gbɛn- -a wlale 'ε 'lɛɛ 'kleen 'yi.

*-Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa pe 'la
'naza- ta -o 'bhe 'srɔwo- 'kpaleya -la
ma*

13 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa
*Abraamu ni dɔɔ -e nu 'drunyan
'nale- 'yee- 'pegee -a 'srɛ mu 'ε
ni -o 'ciɛn 'le. 'Dun- yaa 'bhe
'nale- Abraamu ni 'bhe a *'Tonj 'ε
'klosikunle ma. 'Bhe- 'dun-, 'yee-
-Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -a ni

'drunyan 'na zayi' -a ni, amasroyi
'bhe 'a 'ya 'bhii- mee -ledoole -a
'kpaleya -la ma 'bhe 'yi.

14 Mee 'la zan mu -o Moizi a 'tonj
mu 'ε 'klosikun zii', 'kee- 'kpa bi 'bhii-
-Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa 'drunyan
ta 'mu do -kplen -la ni; 'bhe bhla 'ε
ba, mee 'la zan mu -o -kpaa Zesu 'yi,
'mu 'bhe 'kla bhaama, 'bhe- 'bhe
kle 'bhii- -Waanbhaa' a -liiwli' 'nale-
'ε 'saawoa- 'ezin-.

15 -Amasroyi Moizi a 'tonj mu 'ε 'mu
-o 'ke -Waanbhaa' a yran 'ε 'bhe-
'wlen pe 'le, -amasroyi bhaaplenj mu
'kpen 'tonj mu 'ε 'yisɛ-. 'Dun- 'tonj
'laa -o yre 'la 'nɔɔ, waa so 'tonj 'yisɛ
janwole 'bhe yre 'ε 'nɔɔ.

16 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' 'a
'liiwli- 'ε 'naa 'kpaleya -la -zayi',
'kooko- 'yee- -Waanbhaa' 'lia -kɔɔ'
ma, 'bhe- -ya -liiwli' 'naa pe 'la ta,
-e 'bhe na -kɔɔ' mu 'pegee Abraamu
'srɛ mu 'ε 'kpen ni bhaama. Yaa 'bhe
pe 'ε 'nale- mee 'la zan mu -o 'tonj
mu 'ε 'klosikun zii' 'mu do -kplen
ni. 'Dun- -ya 'naa 'ezin- mee 'la zan
mu -o 'kpaa -Waanbhaa' 'yi 'bhii-
Abraamu gbɛn- 'mu ni. -Amasroyi
Abraamu -o -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le
'kpaleya a pe zi 'ε zi.

17 'Bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa'
a 'Sewe 'ε 'yi gɔnɛ- 'la gbɛn- dɔɔ:
«'Mi 'e 'kla 'si -bebe mu -gbɔɔ
'le. 'Yele- -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le
-Waanbhaa' 'la -ya 'kpaa 'bhe 'yi 'bhe
'lɛɛ.» 'Yee- -Waanbhaa' -le gbaa mu
bwe gale ba, 'bhe- pe mu 'la 'mu 'laa
klele -li, 'yele- 'mu kle.

18 'Ali- Abraamu 'laa -yaa so -a
'yrikpale pe 'ke ta 'waati 'la ba,
-Waanbhaa' 'e 'liiwli- 'naa -a ni
pe 'la 'naza- ta, -a -yrikpale 'bwa
'bhe ta. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -e
'kla «'Si -bebe mu -gbɔɔ 'le». 'Bhii-
-Waanbhaa' 'gbu 'a 'pia -a ni gɔnɛ-
'la gbɛn- dɔɔ: «'E 'srɛ mu 'ε nu
klele 'ebebele 'bhe- gbɛn- 'bhii-
mleklennɛ mu.»

19 -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- 'naa
'yee- Abraamu ni 'waati 'la ba, 'ke
-a 'gbu 'krɔyawa gban; -e -yaa
bɛn lɛɛ -kɛmɛ do -din, 'bhe- 'ke -a

na Sara a -neya' 'waati 'ε ba bhla -kaan gban. 'Dun- -a 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi, 'bhe sanε- 'gbu 'laa gole 'bhe 'lii.

²⁰ Yaa -a zru klele ple -Waanbhaa' -jan 'la □woa -a ni 'bhe ma. Drōon' -a 'kpaleya 'ε baan' □klaa -a ba, 'bheε- -e -Waanbhaa' 'tōbhwa-.

²¹ Abraamu 'kpale- -yaa -a -yi 'egloole 'bhii- -Waanbhaa' 'bhe 'lii-wli- -naa pe 'la 'naza- ta -a ni, 'bhe 'yaa- nu 'bhe 'lesole.

²² 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' 'a □pia Abraamu ma dōo: «Mεε -ledōole» -a 'kpagbeyā 'ε -zayi' -Waanbhaa' 'yi.

²³ 'Dun- 'bhe -jan 'la yōndele -o dōo: «-Waanbhaa' 'a □kla mεε -ledōole 'le». Waa 'bhe yōndele 'yee- Abraamu do -kplen ma.

²⁴ 'Bhe -jan 'ε yōndele -o -kōo' mu -la -zayi' 'ezin-. -Kōo' mu 'la 'kpale- -o -Waanbhaa' 'la -kōo' Mεεzan Zesu -bwela gale ba 'bhe 'yi, 'bhe nu -kōo' mu klele mεε -ledōole mu 'le 'ezin-.

²⁵ -Waanbhaa' 'a □kla 'sraka 'le, 'bheε- -e -gaa -kōo' mu a -za 'yōo- mu 'ε ma; 'bheε- -e -bwela gale ba, 'koko- -kōo' mu klele mεε -ledōole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

5

-Waanbhaa' yilabla □wlaa 'yee- 'pegee bhaaplen mu plen-

¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -kōo' klelawoa mεε -ledōole mu 'le -kōo' 'kpaleya 'ε -zayi' -a -yi bhe, yilabla -o -zōn -kōo' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'plen- -kōo' Mεεzan Zesu Krisi 'srōyi.

² 'Yee- *Krisi -le zi 'ε 'liigwa- -kōo' ni, 'koko- -Waanbhaa' -li -kōo' ma -kōo' 'kpaleya 'ε -zayi'. -Kōo' kli gbaanle -o 'egloole 'bheε- -lileya 'ε ta -zōn. 'Bheε- pe 'la 'bhe -kōo' zrukpaā' zii' 'bhe -le dōo -kōo' 'yri -a ta 'bhii- -yrekpaā' do, -kōo' dō nu klele -Waanbhaa' 'a 'tōbhōleya 'ε ba.

³ 'Bhe trala 'ezin-, 'ali- 'ke -kōo' -o -yrenbhle' zii', -kōo' zrukpaale -o, -amasrōyi -kōo' 'a 'yaango- 'bhii-

-yrenbhle' -le zrubakpaale na -kōo' ni -kōo' 'kpaleya 'ε 'yi.

⁴ 'Bheε- zrubakpaale -le 'a kle 'bheε- -kōo' kle mεε -gloō mu 'le. 'Bheε- -kōo' -gloōya' 'ε 'kpaleya 'ε 'yi 'bhe 'a kle 'bheε- -kōo' -yrikpaleya -srōwo'.

⁵ 'Bheε- 'dun-, -yrikpaleya laa mεε -yini' -titi, -amasrōyi, -kōo' -za sō -Waanbhaa' ni 'egbenele; 'bheε- -e 'sōniya □wlaa -kōo' zru 'ε 'yi -a Lii 'Wen' 'ε 'le.

⁶ Wlan 'ε ni, fangan- 'laa -yaa -kōo' ta 'waati 'la ba, -Waanbhaa' 'waati yεke- 'la -dwa, 'bhe 'bhōle-, 'bheε- *Krisi -gaa -kōo' mu mεε -yōo' mu ni.

⁷ 'Bhe -o 'egloole 'ke mεε dō a -la dōo -wa de -a 'tanyōon mi do -zayi', 'ali- 'ke mεε -ledōole -le 'bhe 'le. 'Bheε- -dōke' mεε 'ke nu 'bhe zru dōle 'egloole, 'bheε- -e dō a -la 'kaa -wa de mεε wlan do -zayi' oo.

⁸ 'Dun- -kōo' -za □swa -Waanbhaa' ni gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe -zrōnna -kōo' ni -gee': -Kōo' 'yaa- 'waati 'la ba -li -za 'yōo- kle mu 'le, Krisi -gaa -kōo' ni.

⁹ Krisi klelawoa -kōo' ma 'ke 'sraka 'le, 'bhela -zayi' 'bheε- -Waanbhaa' -kōo' □ya mεε -ledōole mu 'le -zōn. 'Bhe trala 'ezin-, -kōo' 'a 'yaango- 'bhii- Krisi nu -kōo' gole -Waanbhaa' a yran 'ε 'yi.

¹⁰ -Kōo' 'yaa- 'elwale -so -Waanbhaa' -sōnnii' mu 'le; 'dun- -a *Gbe 'ε 'bhe galawoa, 'bhe -kōo' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' □kpaā do ma. 'Bheε- trala 'ezin-, -kōo' 'kpale- 'la -yōo do ma, -kōo' 'a 'yaango- 'bhii- -kōo' nu gole -za 'yi, -amasrōyi -a Gbe 'ε -yōo -a -yre ma kpataakpa.

¹¹ 'Bhe 'kpen trala 'ezin-, -kōo' zrukpaale -o -kōo' 'pegee -Waanbhaa' a 'kpaedomaya 'ε 'yi Mεεzan Zesu Krisi 'srōyi, -amasrōyi 'yele- -kōo' mu 'pegee -Waanbhaa' □kpaā do ma -zōn.

Krisi 'pegee Adamu a -za

¹² 'Bhela- -zayile, bhaaplen do 'kpo -la -zayi', 'bheε- -za 'yōo- -wlaa 'drun- yan 'yi, 'bhe bhaaplen 'ε 'bhe -le 'ke Adamu 'le. 'Bheε- -za 'yōo-

□kla ga wlaɛ 'le 'drunyan 'yi 'ezin- 'Bhe kleɣbɛya 'e 'yi, 'bhɛɛ- ga □tian bhaapɛɲ mu 'kɛn ma, -amasɔyi -o 'kɛn -za 'yɔɔ- □kla.

13 Wlan 'e ni, 'sani- -Waanbhaa' nu 'Ton 'e 'nale- Moizi ni, 'ke -za 'yɔɔ- -o gban 'drunyan 'e 'yi. 'Dun- 'Ton 'laa -yaa 'waati 'la ba, -za 'yɔɔ- laa -yaa bɔpɛ 'le -kɔsi 'yi.

14 'Bhɛɛ- 'dun-, 'kee- san Adamu a pɛ 'waati 'e ma, 'kee- nu 'tɛnɛ- Moizi a pɛ 'waati 'e ma, ga gbɛblɔɔle -yaa bhaapɛɲ mu 'e ta. 'Ali- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' a -jan 'e 'yisiɛɛ 'bhii- Adamu 'a 'yisiɛɛɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, ga gbɛblɔɔle -yaa 'mu ta. -A -lɛdulalɛ 'la 'yaa- dɔɔ mɛɛ 'la zan -yaa zan nulɛ, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'yee- Adamu -yaa 'bhe zan 'e bhɔɔma 'e 'bhɛɛ- 'le.

15 'Dun- -Waanbhaa' a -lileya 'e 'pegee Adamu -za 'yɔɔ- 'la □kla waa -o do. Wlan 'e ni, mɛɛ -bebe -gaa 'yee- mɛɛ do 'kɔɔ 'e yaa -za 'yɔɔ- 'e -zayi'. 'Dun- -Waanbhaa' a pɛ -lileya 'e pegee -lileya 'la da mɛɛ do 'kɔɔ ba, Zesu Krisi, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe □naa mɛɛ -bebe ni bhaama, -nafan 'la -yoo 'bhe -lileya 'e 'yi, 'bhe gbɛɛn -yiya' 'ke 'bhe kan pɛ 'kɛn ta.

16 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' pɛ 'la □naa bhaama 'bhe kleza 'e 'pegee mɛɛ do 'kɔɔ a -za 'yɔɔ- kleza 'e, waa sɔ -o danle- 'eke- ma. Mɛɛ do 'kɔɔ 'a -za 'yɔɔ- □nwa 'ke -Waanbhaa' a -kpan baaza 'le bhaapɛɲ mu ta. 'Bhɛɛ- 'dun-, -Waanbhaa' pɛ 'la □naa bhaama -za 'yɔɔ- 'srɛ klele blaɛn, 'bhe -za -gwa 'kɔɔ- 'wiɛɲ-.

17 Wlan 'e ni, mɛɛ do 'kɔɔ a -za 'yɔɔ- klele 'e ma, 'bhɛɛ- ga gbɛblɔɔla mɔkɛn' ta. 'Dun- -Waanbhaa' yaa -lileya -gbɛɛɛ 'e -zɔnna mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛɛ- 'ke -yoo □kla mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le bhaama; 'bhe zan mu nu bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhɛɛ- 'srɔɔwolɛ, 'bhɛɛ- 'mu nu bole 'mu 'yɛ ma -glɔɔya' 'le mɛɛ do 'kɔɔ -la 'srɔɔyi: Zesu Krisi.

18 Mɛɛ do 'kɔɔ 'la 'bhe a -za 'yɔɔ- -zayi' 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a -kpan balaa' bhaapɛɲ mu 'kɛn ta, 'bhe

mɛɛ 'e 'bhe -le *Adamu 'le. 'Bhe kleɣbɛya do 'e 'yi, bhaapɛɲ do 'kɔɔ -la kleza wlan 'e -zayi', 'bhɛɛ- mɔkɛn' go -Waanbhaa' a 'kiti 'e □la, 'bhɛɛ- -e bole -yɛ ma -si dɛɛ na -o ni.

19 'Bhe kleɣbɛya 'e 'yi bhe, mɛɛ do 'kɔɔ 'la yaa -Waanbhaa' a -jan 'e 'kɔsɛkɛnɛ, 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe □kla -za 'yɔɔ- kle mu 'le; 'bhe kleɣbɛya do 'kɔɔ 'e 'yi 'ezin- bhe, mɛɛ do 'kɔɔ 'la -Waanbhaa' -weli' 'e □maa, 'bhe -la -zayi', -Waanbhaa' mɛɛ 'srɛ 'lɛdɔɔla -a -yɛɛ 'yi.

20 -Waanbhaa' 'ton mu □naa Moizi ni, 'kooko- -ya zɔn -kɔɔ' ni 'bhii- -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e □paa. 'Dun- 'ke -za 'yɔɔ- mu 'e □paa yɛɛ 'la □nɔɔ, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e baan pa 'bhe yɛɛ 'e □nɔɔ 'kee kan -a -dan' ta

21 'Bhe kleɣbɛya 'e 'yi, -za 'yɔɔ- fangan- 'kpaale- -yaa bhaapɛɲ mu ta ga 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; -zɔn -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e zɔn -kɔɔ' ni -glɔɔya' 'le 'kee- -kɔɔ' kle mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -a -yɛɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e bole -yɛɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe na -kɔɔ' ni -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'srɔɔyi.

POLU -O -JAN 'KE MU ZIKPA' ZII'

6

Gole -za 'yɔɔ- a luya 'yi, 'bhɛɛ- klele Krisi a pɛ 'le

1 'Bhɛɛ- 'bhe 'yi -o 'nale- 'tɛ? -Kɔɔ' sɔ -a peɛ- dɔɔ -kɔɔ' bo -za 'yɔɔ- klele ma, 'kooko- -Waanbhaa' a -lileya 'e baan' pa ɛɛ?

2 'Bhe 'laa sɔ klele- -titi wlan 'e ni! 'Ke mɛɛ 'la zan -gaa, -ya gbɛ go 'drunyan ta pɛ mu 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -kɔɔ' mu -gaa -za 'yɔɔ- ba -yɛɛ ta 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Bhe 'yi 'tɛ -kɔɔ' mu sɔ bole- -za 'yɔɔ- klele ma 'ezin- 'nale- 'tɛ ɛɛ?

3 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -o -kɔɔ' mu 'la 'kɛn 'wiɛɲfia□ -yi ba Zesu Krisi 'to 'yi, -o -kɔɔ' 'wiɛɲfia□ -yi ba, 'kooko- -kɔɔ' 'pegee Krisi kpa do ma ɛɛ?

4 -O -koo' mu wiinḡelawoa -yi ba, -e □kla 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi, 'bhεε- -o -koo' mu 'pegee 'yee- □bian 'eke- yi; 'kooko- 'bhii- -koo' Dε -Waanbhaa' Krisi -bwela gale ba gōnε- 'la gbεεn- -yaa' -glōoya' 'tōbhōle 'ε 'le, -koo' mu 'ezin- -koo' 'taawogbeya drεε si.

5 Wlan 'ε ni, 'ke -koo' mu 'pegee 'yee- Krisi -gaa gagbeya do 'yi 'eke- yi, -koo' nu bwelε gale ba 'ezin- 'bhii- -yaa' pε bwegbeya 'ε gbεεn-.

6 -Koo' -za 'lεε- 'bhε dō 'elrele, 'bhε -le dōo: bhaaplεḡ dōgbeya gwe 'la 'yaa- -koo' 'yi 'elwale -sō, -e □kla 'bhii- -o 'bhε bhaaplεḡ dōgbeya 'ε 'pegee Krisi -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta; 'kooko- 'bhε dōgbeya gwe 'la 'yaa- -za 'yoo- klε, 'bhε a -glōoya' 'ε 'yiga-, 'bhεε- -koo' ḡgblo 'kpaale- laa klε -li -za 'yoo- fanḡan- 'ε □la.

7 -Amasrōyi 'ke mεε 'la zan -gaa, 'bhε zan -gwa -za 'yoo- fanḡan- 'ε □la.

8 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -koo' mu 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi, -koo' 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- nu bolε -koo' 'yre ma 'eke- 'yi 'ezin-.

9 'Bhεε- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- Krisi bwelawoa gale ba, yaa nu gale -li -titi. Ga 'fuu 'laa sō -li -a ta.

10 -E -gaa, 'duḡ- -e -gaa -za 'yoo- -zayi' -lεyan' do 'kpō. 'Duḡ- -e bwelawoa gale ba, -ya -yre ma -zōn -Waanbhaa' -la ni.

11 'Bhε klεgbeya do 'ε 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- 'ka -gaa, 'bhεε- 'ka -gwa -za 'yoo- a fanḡan- 'ε □la; 'bhεε- 'ka -o 'ka 'yre ma -zōn -Waanbhaa' ni 'ka 'pegee Zesu Krisi 'kpaledomaya 'ε 'yi.

12 'Ka 'gbu 'flε 'la -yoo 'ke gapε 'le, -za 'yoo- gbεbloole laa klεle 'ezin- -a ta 'ke 'ka bo -a zru maza mu klεle ma.

13 'Bhεε- 'ka 'laa 'ka dōpe mu 'ε 'nale- -za 'yoo- klεle ni 'bhii- -lεdōokleya ma yewo pε mu 'le. 'Bhεε- drōon', -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni 'bhii- mεε 'la zan mu gale -yaa, 'bhεε- -o -bwela gale ba, 'bhεε- -o □kla mεε drεε mu 'le 'ezin-. -Ka 'ka dōpe mu 'ε 'kpen 'na

-Waanbhaa' ni, 'bhεε- -yoo klε -lεdōo maza a yewo pε mu 'le.

14 'Bhε klεgbeya 'ε 'yi 'tε, -za 'yoo- fanḡan- gbεbloole laa nu klεle -li 'ka ta, 'bhεε- -e 'ka klε -yaa' lu mu 'le; -amasrōyi 'ka 'laa -o 'taawo zii' -li Moizi a 'toḡ mu 'ε ta, 'duḡ- 'ka -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zrōnna 'ka ni 'bhεε- zi.

Zesu 'yi mi 'ε □kla -Waanbhaa' a lu 'le

15 'Bhεε- 'bhε 'yi -o 'nale- 'tε? 'Wa 'pelawoa dōo -koo' 'laa -o 'taawo zii' -li 'toḡ mu 'ε zi, 'bhεε- -koo' -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zrōnna -koo' ni 'bhεε- □ta, taa- 'bhε 'yi -le dōo -koo' sō -za 'yoo- klεle- -koo' 'gbu 'yre ma εε? 'Sekeseke, -koo' 'laa sō 'bhε klεle- wlan 'ε ni 'dε!

16 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka yewo mεε do ni, 'ka 'ka ḡgblo kpalaa' 'bhε zan 'ε □la, 'bhεε- 'ka klε 'bhε zan 'ε 'bhε a lu 'le εε? 'Bhε klεgbeya do 'ε 'yi, 'ke 'ka □bwa -za 'yoo- 'ε -yaa' luya 'yi, 'bhε 'lεyanyre -le 'ke ga 'le. 'Ke 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka 'ka ḡgblo kpalaa' -a □la, 'bhε 'lεyan- 'ke -lεdōoleya -la -le -Waanbhaa' -yre 'yi.

17 'Duḡ- 'o -Waanbhaa' 'tōbhō-, -amasrōyi 'ka 'mu 'la 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'elwale -sō, -o 'ka -daanna daangbeya -glōon 'la 'le, 'ka -dwa 'bhε □la 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

18 'Bhεε- -zōn 'ka -gwa -za 'yoo- a luya 'ε 'yi, 'bhεε- 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka -lεdōoleya maza mu klε.

19 'Mi -o -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' bhaaplεḡ a -janwo' gbeya 'ε 'yi, 'kaa- -jan 'yimale -lale' 'ε 'bhεε- -zayi'. 'Elwale -sō 'ka 'ka 'flε 'ε dōpe mu 'ε 'kpen □wlaa 'trinḡo- maza mu 'pegee -yōoya' a luya 'yi -za 'yoo- klεle 'kaama- gōnε- 'la gbεεn- bhε; 'bhε klεgbeya do 'ε 'yi, -ka 'ka 'gbu 'flε 'ε dōpe mu 'ε 'kpen 'wla -Waanbhaa' a luya 'ε 'yi, 'ke 'ka 'lεdōole klε, 'bhεε- 'ka 'taawogbeya 'ε klε 'wenḡ.

20 'Ka 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'waati 'la ba, pε 'kedo- 'kpō 'laa

-yaa -a wla 'ka zi dɔɔ 'ka 'taawo -Waanbhaa' a -lɛdɔɔleya ma zi 'ɛ ta.

²¹ 'Bhɛɛ- 'ka -trɔn -glɔɔn 'ɛ -dela -srɔɔwoa □ 'ka klɛza mu 'ɛ ma ɛɛ? 'Bhɛ klɛza mu 'la 'mu -o -zɔn 'ka ma -yrala' le bhe. -O -lɛyanyrɛ -le 'ke ga le.

²² 'Duŋ- -zɔn 'ka -gwa -za 'yɔɔ- a luya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu 'le. 'Bhɛ ma -trɔn -le 'ke 'ka klɛle 'wɛŋ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'lɛyan 'ke bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwole 'le 'ka 'kɔɔ.

²³ -Amasrɔyi -za 'yɔɔ- ma -sra -le 'ke gale 'le; 'duŋ- -Waanbhaa' -kɔɔ' gba pɛ 'la ba bhaama, 'bhɛ -le 'ke bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma -kɔɔ' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi 'kpaledomaya 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- 'le.

7

Zesu 'yi mi goza 'Tonj a luya 'yi

¹ 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'ŋ 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni, 'ka 'bhɛ dɔ 'elrele, -amasrɔyi 'ka 'gbu 'tonj mu 'ɛ dɔ. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ do -o -a -yrɛ ma 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'tonj 'ɛ gbɛblɔɔle klɛ -a ta.

² -Yoo 'bhii- le do a gwlenna yaaza: 'Ke -a -nɔɔ -o -li 'bhɛ 'yrɛ ma 'waati 'la ba, 'tonj ta za 'ɛ ma, -a yaale klɛ 'bhɛ 'kɔɔ. 'Duŋ- 'ke -a -nɔɔ -gaa, gwlenna yaaza 'tonj 'la 'bhɛ 'yaa- -a blɔɔ 'bhɛ ma, 'bhɛ 'yiga-.

³ 'Duŋ- 'ke -a -nɔɔ -o -li 'bhɛ 'yrɛ ma, 'bhɛɛ- -e 'gwlaan- -bhɛɛke' □sia, -e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhɛ 'le bhe. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke -a -nɔɔ -gaa, gwlenna yaa- 'tonj 'la 'yaa- -a blɔɔ -a -nɔɔ 'ɛ ma -e go 'bhɛ 'yi. 'Bhɛ ya 'yi bhe, 'kee- 'gwlaan- -bhɛɛke' □sia, 'bhɛ 'laa klɛ -li gwlen -glinza' 'le.

⁴ 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'ka mu a pɛ 'ɛ -yoo 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-. -Yoo 'bhii- 'ka -gaa 'tonj 'ɛ ba -yrɛ ta 'ka 'pegee *Krisi galawoa 'eke- 'yi. 'Ka -gwa 'tonj -a luya 'yi; 'bhɛɛ- 'ka -kla Krisi a pɛ 'le. 'Kooko- -Waanbhaa' 'la 'yee- Krisi -bwela gale ba -kɔɔ' sɔ 'bhɛ zru maza klɛle-.

⁵ Wlan 'ɛ ni, -kɔɔ' 'yaa- 'taawo zii' -kɔɔ' 'gbu zru maza 'ɛ ta 'waati 'la ba, 'tonj 'ɛ 'yaa- mɛɛ zrubhɔ maza -yɔɔ' mu wla 'zi -kɔɔ' 'flɛ 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhɛ zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ɛ 'yaa- -kɔɔ' bɔ ga a pɛ zi 'ɛ ta.

⁶ 'Duŋ- -kɔɔ' -gwa -zɔn 'tonj a pɛ fangan- 'ɛ □la, -amasrɔyi -kɔɔ' -gaa pɛ 'la 'bhɛ -yaa' -kɔɔ' klɛ 'bhɛ a lu mu 'le 'bhɛ ba -yrɛ ta, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -gwa 'bhɛ a luya 'yi. 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -kɔɔ' sɔ yewole -Waanbhaa' ni yewogbɛya drɛɛ 'yi 'ezin- Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'bhɛ a pɛ -glɔɔya' 'ɛ 'le -kɔɔ' ta. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa yewo -li 'bhii- -kɔɔ' 'yaa- klɛ 'elwale gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o 'tonj 'la yɔɔndia- 'bhɛ a fangan- 'ɛ □la.

'Tonj 'ɛ -yoo 'ke -za 'yɔɔ- 'ɛ zrɔnpɛ -la -le -kɔɔ' ni

⁷ 'Bhɛɛ- 'yi -o 'nale- 'tɛ? -Kɔɔ' sɔ -a pele dɔɔ 'tonj 'ɛ 'bhɛ -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le ɛɛ? 'Sekeseke! 'Tonj 'laa -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le, 'duŋ- 'tonj 'ɛ 'bhɛ -le 'a □kla 'bhɛɛ- -za 'yɔɔ- -o pɛ 'la 'le 'ŋ 'bhɛ -dwa. 'Naa -yaa nu -a dɔɔle 'bhii- -yrɛbhɔle mɛɛ -bhɛɛke' 'kɔɔ pɛ zi 'ɛ, 'bhɛ -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le 'ke 'tonj 'laa 'bhɛ 'pele- 'mi ni dɔɔ: «'E yrɛ 'laa 'bhɔle- mɛɛ -bhɛɛke' 'kɔɔ pɛ zi.»

⁸ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi 'tɛ, -za 'yɔɔ- dɔyrɛ □ya, 'kee- -yrɛbhɔ' maza -glɔɔn 'ɛ 'kpen 'wlale 'mi zru 'ɛ 'yi 'tonj 'ɛ 'srɔyi. 'Ke 'tonj 'laa klɛlɛ, -za 'yɔɔ- -o pɛ 'la 'le -kɔɔ' 'laa -yaa nu 'bhɛ dɔɔle.

⁹ -Amasrɔyi 'naa -yaa 'tonj 'ɛ do 'elwale -sɔ 'waati 'la ba, 'ŋ 'yaa- 'ŋ 'yrɛ ma. 'Duŋ- 'tonj □nwa 'waati 'la ba, 'ke -za 'yɔɔ- klɛ gbɛ drɛɛwole -a -yrɛ ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -e □kla 'bhii- 'mi -gaa.

¹⁰ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'tonj 'la 'bhɛ klɛ 'mi bopɛ 'le 'ŋ 'yrɛ ma, 'bhɛ -le □kla ga -lɛnapɛ 'le 'mi ni.

¹¹ -Za 'yɔɔ- dɔyrɛ -srɔɔwoa 'tɛ 'tonj 'ɛ 'srɔyi, 'kee- 'mi 'yinile, 'bhɛɛ- 'kee- ga -lɛnale' 'mi ni 'yee- 'tonj do 'kpɔ 'ɛ 'srɔyi 'ezin-.

¹² 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'tonj 'ɛ 'gbu -o 'wɛŋ -amasrɔyi -e da -Waanbhaa' -la ba;

-a -yi jan 'e 'bhe -o 'wen, 'bhe -ledoole -o, 'bheε- 'bhe -o 'elrele.

13 'Ke -yoo 'bhe gbεen- 'te, 'ton 'la 'bhe -o 'ke pe -lrele' 'le, 'bhe -le -kla ga -lena' pe 'le 'mi ni εε? 'Sekeseke! 'Yee- -za 'yoo- -le 'ton 'la 'bhe -o 'ke pe -lrele' 'le 'bhe □sia, 'bheε- -e ga 'lena- 'mi ni. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ton 'e 'yi jan 'e -ya □kla 'bheε- -za 'yoo- -yooya' 'e tapwela, 'bheε- -ya -zronna 'bhii- -za 'yoo- -o 'ke pe -yoo' 'gbu 'le.

-Za pe -o gwledan 'zi bhaaplen zru 'e 'yi

14 Wlan 'e ni, -koo' 'a 'yaango- 'bhii- *'Ton 'e da -Waanbhaa' -la ba; 'duj- 'mi 'la 'mi -o 'ke -za 'yoo- kle mi 'le, 'η 'yoo- 'bhii- -o mεε 'la zan -gwan, 'bheε- -wa □kla 'ke *-za 'yoo- a lu 'le.

15 Wlan 'e ni, 'η 'yoo- za 'la 'bhe kle 'zi 'naa 'bhe 'yima-: -amasroyi 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -za 'la 'bhe kle, 'naa 'bhe kle; 'duj- -za 'la 'bhe vensi 'mi yin 'lii, 'η 'bheε- kle.

16 'Ke -za 'la 'naa -o 'bhe zi 'η 'bheε- □kla; 'bhe 'a zron 'bhe klegbeya 'e ma, 'bhii- 'Ton 'e 'kela □pia, 'bhe -le zi 'e 'le.

17 'Bheε- 'bhe 'yi bhe, 'mi -za 'yoo- 'la kle, 'bhe 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhe da -za 'yoo- 'la 'bhe -o 'mi zru 'e 'yi 'bheε- ba.

18 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -za 'wlan 'kedo- 'kpo 'laa -o 'mi 'gbu 'yi, 'η 'gbu a bhaaplen 'fle 'e 'yi. Wlan 'e ni, 'ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle, 'bhe kle fangan- 'laa -o 'η ta.

19 -Za 'wlan 'la 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'naa 'bhe kle; 'duj- -za 'yoo- 'la 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'η 'bheε- kle.

20 -Za 'la 'mi 'naa -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'ke 'η 'bheε- □kla; 'bhe 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhe da -za 'yoo- 'la 'bhe -o 'mi zru 'e 'yi 'bheε- ba.

21 'Bhe 'yi 'te, -za -gloon 'lεε- 'η 'bheε- ye 'η 'gbu zru 'e 'yi: 'Ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle -za 'yoo- kle -lro -le do 'mi ma.

22 'Mi 'gbu zru 'e 'yi, -Waanbhaa' 'a 'Ton 'e 'bhe -la -za so 'mi ni.

23 'Duj- 'mi 'ton 'bheεke do fangan- ye 'mi 'gbu 'fle 'e 'yi, 'bhe -le gwledan 'zi 'kela 'bhe so 'mi ni 'bhe ba 'η 'nii- 'e 'yi. 'Bhe 'ton 'e fangan- 'e 'bhe -le 'mi □kla -za 'yoo- a lu 'le.

24 'Ee! 'Mi -yren ma mεε! 'Bhe fangan- 'la -yoo 'mi ta, 'bheε- 'ke -yoo 'η 'fle 'e -glaan 'zi 'kee- ge 'kele- ga ba -yre ta, -de 'gbu -le nu 'mi gole 'bhe 'yi εε?

25 'Mi -Waanbhaa' 'pubo- -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'to 'yi, 'yela do -kplen so 'mi gole- -a -yi!

'N 'gbu 'nii- 'e 'yi, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η yewo -Waanbhaa' ni 'bheε- 'η do -yaa' 'Ton 'e □la. 'Duj- 'mi 'gbu zru maza 'e ta, -za 'yoo- kle 'ton 'la 'kpaale- -o 'mi 'wiin-, 'mi -o 'ke 'bhe a lu 'le.

LII 'WEN 'E MEE BO 'BHE 'GBU MA

8

Zesu 'yi mu a 'taawole Lii 'Wen 'e zru maza ta

1 -Zon, -Waanbhaa' a 'kiti 'kedo- 'kpo 'laa nu baale 'ezin- -li mεε 'la zan mu 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma 'mu ta.

2 -Amasroyi Lii 'Wen a 'ton 'la 'bhe bole -yre ma -si -kposoo 'gbu 'e na Zesu Krisi 'pegee mεε a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'bhe 'mi -gwa -za 'yoo- 'pegee ga fangan- 'e 'yi.

3 Moizi a 'ton mu 'e waa -yaa so 'bhe klele-, -kooa' bhaaplen 'fle 'e fangankleya 'e ma. 'Duj- 'woo- 'ton mu 'e waa 'sole- -za 'la klele-, -Waanbhaa 'bheε- □kla: -ya 'gbu Gbe -kposoo 'e 'winbwa-, 'bheε- 'bhe □kla bhaaplen do 'le 'bhii- -koo' mu -za 'yoo- kle mu gbεen-. 'Bheε- -koo' 'yaa- -za 'yoo- a fangan- 'la □la, -a Gbe 'e 'bhe 'bhe 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo mu 'e ma, 'bheε- -e 'bhe -za 'yoo- fangan- 'e -gwa -koo' ta.

4 -Waanbhaa' 'bhe -za 'e □kla, 'koko- -koo' so 'taawole 'bhii- 'ton 'e -ya zi 'bhii- -koo' 'taawo gone- 'la gbεen-. -Koo' mu laa 'taawo- -li -koo zru maza mu 'e zi, 'duj- -koo' 'taawo-

-Waanbhaa' a Lii 'Wenj 'ε 'bhεε- zru maza mu 'ε zi.

⁵ -Amasroyi mεε 'la zan mu 'taawo- -o 'gbu zru maza mu 'ε zi, -o 'nii- 'ε bo -o 'gbu zru maza mu -la klele ta. 'Bhεε- 'duj-, 'ke mεε 'la zan mu 'taawo- Lii 'Wenj 'ε zru maza mu zi, 'bhe zan mu nii- 'ε bo Lii 'Wenj 'ε zru maza mu klele -la ta.

⁶ 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'taawo -a 'gbu zru maza mu 'ε zi, 'bhe zan -leyanyre -le 'ke gale 'le. 'Duj- 'ke mεε 'la zan 'taawo- Lii 'Wenj 'ε zru maza mu 'ε zi, 'bhe zan a pe -le 'ke bole -yre ma -si 'pegee yilabla 'le.

⁷ -Amasroyi 'ke mεε 'la zan mu 'taawo- bhaaplenj zru maza mu zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' -sɔɔnnii' 'le; waa -o 'gbu ngblo kpalaa' -Waanbhaa' a 'tonj 'ε □la, waa sɔ 'bhe klele- -titi.

⁸ 'Duj- mεε 'la zan mu 'taawo- 'mu 'fle zru maza zi, 'mu 'laa sɔ 'sole -Waanbhaa' ni -titi.

⁹ 'Bhεε- 'duj- 'ka mu, 'ka mu 'laa 'taawo- -li 'ka 'gbu 'fle zru maza 'ε zi, 'duj- 'ka -o 'taawo zii' Lii 'Wenj 'ε 'bhεε- zi, -amasroyi -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhe -o 'ka 'yi. 'Ke *Krisi Lii 'ε yaa -o mεε 'la zan 'yi, 'bhe zan laa -o 'ke Krisi a pe 'le.

¹⁰ 'Ke Krisi -o 'ka zru 'ε 'yi, 'ali- 'ke 'ka 'fle mu 'ε -woo 'ke gapε 'le -za 'yɔɔ- 'ε -zayi', -Waanbhaa' Lii 'ε bo -a -yre ma 'ka 'yi; -amasroyi -Waanbhaa' 'ka □kla mεε -ledɔɔle mu 'le -a 'gbu 'yre 'yi.

¹¹ 'Bhεε- 'ke -Waanbhaa' Lii 'la Zesu -bwela gale ba 'bhe -o 'ka zru 'ε 'yi, 'yee- 'la Krisi -bwela gale ba bhe, -e nu 'ka 'fle mu 'la -woo 'ke gapε 'le 'mu bwele gale ba 'ezin-. -E nu 'bhe klele -a Lii 'la 'bhe -o 'ka zru 'ε 'yi 'bhεε- 'le.

¹² 'Bhela- -yile, 'η nεεnε- mu, -kɔɔ' 'laa 'taawole 'ezin- 'sekeseke -kɔɔ' 'gbu zru maza 'ε zi 'bhii- 'ke yaa ca -o -kɔɔ' ma.

¹³ -Amasroyi 'ke 'ka 'taawoa□ 'ka 'gbu zru maza 'ε zi, 'ka 'leyanyre -le 'ke gale 'le. 'Duj- 'ke Lii 'Wenj 'ε fanjan- 'ε 'sroyi, 'ka 'plooda- 'ka 'fle

kleza -yɔɔ' mu 'ε ma, 'ka nu bole 'ka 'yre ma.

¹⁴ -Amasroyi mεε 'la zan mu 'kpen 'taawo- Lii 'Wenj 'ε zru maza 'ε zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' a -nε mu 'le.

¹⁵ 'Bhεε- 'ka Lii 'Wenj 'la 'srɔɔwoa□, 'bhe 'laa 'ka kle lu mu 'le, 'bhεε- 'bhe 'laa -gblaan 'kla 'ka 'yi 'ezin-. 'Duj- 'ka Lii 'Wenj 'la 'srɔɔwoa- 'bhe 'ka kle -Waanbhaa' a -nε mu 'le, 'bhεε- 'bhe -glɔɔya' 'ε 'sroyi, -kɔɔ' sɔ 'yee- -Waanbhaa' 'siile dɔɔ: «-Kɔɔ' De!»

¹⁶ 'Yee- Lii 'Wenj 'ε -glɔɔya' 'ε ma, -kɔɔ' 'a 'yaango- -kɔɔ' zru 'ε 'yi kpataakpa dɔɔ -kɔɔ' -o 'ke -Waanbhaa' a -nε mu 'le.

¹⁷ 'Bhεε- 'ke -kɔɔ' mu -o -a -nε mu 'le bhe, -kɔɔ' dɔ nu klele -a 'cien 'ε ba. -Kɔɔ' mu 'pegee Krisi nu klele a 'cien 'ε 'srɔɔwo mu 'le 'eke- zi. -Amasroyi 'ke -kɔɔ' 'pegee 'yee- Krisi -yrenbhla 'eke- zi, -kɔɔ' dɔ nu klele 'ezin- 'yee- Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε ba.

-O Zesu 'yi mu 'ε 'letwa□ 'tɔbhɔleya 'la ba

¹⁸ 'Mi 'kpale -o -a -yi, 'bhii- -kɔɔ' -o -yren mu 'la 'bhle zii' 'saanige 'mu 'laa -o -zake' 'le, 'bhεε- -waa sɔ 'mu 'kpale -Waanbhaa' nu 'tɔbhɔleya 'la zɔɔnle -kɔɔ' ni 'bhe ma.

¹⁹ -Waanbhaa' nu -a -nε mu 'ε zɔɔnle kpataakpa yi 'la 'le, -a klepe mu 'ε 'kpen 'yre -o -mɔ 'zi 'bhe yi 'ε 'yele- -lεε.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' klepe mu 'ε 'kpen ngblo 'kpaale- -o bhaama pe mu fanjan- -la □la; 'duj- 'bhe 'laa dale -o 'gbu ba, -Waanbhaa' -le -o ngblo -kpalaa' 'bhe bhaama pe mu 'ε fanjan- 'ε □la 'bhe gbεen- bhe. 'Bhεε- 'duj-, mεε -yrikpaza -o -li 'drunyan 'lεε- 'yi.

²¹ 'Bhe -yrikpaza 'ε 'bhe -le dɔɔ -yrekpa' do, -glɔɔya' 'la 'bhe 'yaa- -Waanbhaa' klepe mu 'ε kle bɔnpe 'le, 'bhεε- 'ke -o 'kpen ngblo 'kpaale- -yaa 'bhe □la, -Waanbhaa' nu -o gole 'bhe -glɔɔya' 'ε 'yi. 'Bhεε- -o dɔ nu klele -Waanbhaa' a -nε mu 'ε -waa' mapɔɔnleya 'tɔbhɔle 'ε 'ke 'le.

²² 'Bhεε- wlan 'ε ni, 'wa 'yaango- 'bhii- 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma,

-Waanbhaa' 'woo- 'drunyan ta pe mu 'la □kla, -o 'kpen -o -we 'zi -o 'gbu ta -yren 'ε -koo' 'bhii- 'ke le kpele do -bla □zian -a ta, -e we -a 'gbu ta -yren 'ε 'koo gone- 'la gbēen-.

²³ 'Dun- 'woo- 'drunyan ta pe mu 'ε do -kplen 'laa 'kele-: -Waanbhaa' 'a Lii 'Wen 'ε □naa -koo' mu 'la ni, 'bhii- -e nu -koo' gbale 'senj mu 'la ba 'mu 'lεεpe- □lwa 'le; -koo' mu -o -we 'zi -koo' 'gbu ta 'ezin- -koo' 'kpee -yren 'ε 'koo. -Koo' -o -Waanbhaa' a -ne mu 'la 'le bhe, -e nu 'bhe tapwεε kpataakpa yi 'la 'le, 'bhe 'pegee -e nu -koo' gole -kooa' 'fle a luya 'ε 'yi 'fenfen yi 'la 'le, -koo' -o 'bheε- yi 'ε 'magben- 'zi.

²⁴ -Amasroyi -Waanbhaa' -koo' -gwa -za 'yi, 'dun- 'bhe gole -zayi' 'ε 'bhe -o 'pe -so 'yrikpaleya -la -yi. 'Bheε- 'kee- 'yrikpale -o pe 'la ta, 'kee 'bhe □ya, 'bhe 'laa kle -li -yrikpale 'le. 'E 'yre -o pe 'la ma, 'e so 'e 'yrikpale -li 'bhe ta εε?

²⁵ 'Dun- 'ke -koo' 'yrikpale -o pe 'la -koo' 'laa 'bhe ye 'bheε- ta, -koo' 'bhe magben -koo' zrubakpa ta.

²⁶ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Lii 'Wen bho -koo' ba, -kooa' fangankleya 'ε 'yi. -Amasroyi -koo' 'laa so pe -yrewole -a -yrewogbeya 'yi -Waanbhaa' ma -kooa' 'a 'seri mu 'ε 'yi. 'Dun- Lii 'Wen 'ε -ya 'seriwo -kooa' -za ma -Waanbhaa' ni 'kee- we -a 'gbu ta -yren 'ε 'koo bhaaplenj laa so wli 'la 'bhe 'yimale 'bhe 'yi.

²⁷ 'Dun- -Waanbhaa' 'la mεε 'kpee- jan- mu do, -e Lii 'Wen 'ε -yoo 'kela 'bhe zi 'bhe do 'ezin-. -Amasroyi Lii 'Wen 'ε -ya 'seriwo mεε 'la zan -Waanbhaa' 'mu □kpa 'edanma -yaa' pe 'le 'mu a -za ma, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o -a zi 'bhii- -ya kle gone- 'la gbēen-.

-Waanbhaa' a 'soniya -gbene

²⁸ 'Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -za so mεε 'la zan mu ni, 'bheε- 'ke -yoo -siila -e -za yεke- 'la 'ledulaa 'bhe ma, 'ke -za 'oo -za 'la □tian 'bhe zan mu 'ε ma, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a to 'bheε- 'bhe -za 'ε 'kpen kle -o ma -za 'lrele- 'le.

²⁹ -Amasroyi -Waanbhaa' mεε 'la zan mu bagwa-, 'bheε- -yoo □kla -yaa' pe mεε mu 'le 'edanma -za 'kpen 'lεε; -ya 'ledulaa doo 'bhe zan mu kle -a Gbe 'ε bhooma mu 'le, 'kooko- -a Gbe 'ε 'bhe kle 'bhe neene- -bebe 'lεε mi 'le.

³⁰ -E mεε 'la zan mu -a -za 'ledulaa 'bhe klegbeya 'ε gbēen- bhe, -e 'bhe zan mu 'ε -siila; -yoo 'silawoa, -yoo □kla 'ezin- mεε -ledoolle mu 'le -a -yre 'yi; -yoo klelawoa mεε -ledoolle mu 'le bhe, -e -yaa' 'tobholeya 'ε 'ke □naa 'mu ni 'ezin-.

³¹ 'Ke -yoo 'bhe gbēen- bhe, -koo' nu -mela pele 'ezin- εε? 'Ke -Waanbhaa' -o -koo' ba, -dela 'sengo- -koo' 'le?

³² Yaa 'tolε- -a Gbe bhe do 'kpo 'ε ma. -E 'bhe □naa 'ke 'sraka 'le -koo' 'kpen ma. -Mele nu -a -baliwole 'bheε- yaa nu 'solε- -koo' gbale- pe 'kpen ba -koo' 'pegee 'bhe 'le εε?

³³ -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan-, -de 'gbu -le nu -lale' 'mu ta εε? Mεε 'kedo- 'kpo! -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -o -ledoo' -a -yre 'yi.

³⁴ -Dele a -kpan nu -o dele εε? Mεε 'kedo- 'kpo! -Amasroyi Zesu Krisi -le -gaa, 'bheε 'bhe blaen, -e -bwela gale ba; 'bheε- -a yaale -o -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'ε □noo, 'ke -ya 'seriwo -kooa' -za ma.

³⁵ 'Bheε- -de 'gbu -le so -koo' 'plengole -koo' -za 'la so Krisi ni 'bhe ma εε? Pe 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe klele! 'Ali- 'kee- □kla -yren 'le oo, 'kee- □kla blina- yien 'le oo, 'kee- □kla 'trebho 'le oo, 'kee- □kla gbōn 'le oo, 'kee- □kla 'kooflenya 'le oo, 'kee- □kla ga -bwēnbōle 'le oo, 'kee- □kla ga 'le oo, pe 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe klele-!

³⁶ 'Bhii- -a yōondεle -o gone- 'la gbēen- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «-Waanbhaa', 'bhi 'la -zayi', 'bheε- -woo 'o deyre -glin 'zi 'waati 'ε 'kpen ba;

-woo' ye 'bhii- -bhlaa mu 'la -woo □kpa 'edanma -o de zayi'.»

³⁷ 'Dun- 'bhe -za mu 'ε 'kpen 'yi, 'o 'sengwa- 'fenfen pe 'kpen 'le 'o

-za -swa Krisi 'la ni 'bhe fangan- 'ε 'srɔyi.

³⁸ 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke -kɔɔ' -gaa oo, 'ke -kɔɔ' ɔbwa -kɔɔ' 'yre ma oo, pe 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- -kɔɔ' 'plɛngole -Waanbhaa' a 'soniya 'ε ma: 'ali- -mlɛkɛ' mu oo, lii -yɔɔ -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee -zɔn pe mu oo, -kɔɔ' 'lɛɛ pe mu oo; 'bhɛɛ- -glɔɔya' 'tɔle- -glɔɔya',

³⁹ lafle' 'yi -glɔɔya' mu oo, lafle' 'yi 'pegee 'trɛ ɔla pe mu oo, -Waanbhaa' klɛpe mu 'ε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- -kɔɔ' 'plɛngole -yaa' 'soniya 'ε ma -titi. -E 'bhe 'soniya 'ε -zɔnna -kɔɔ' ni -kɔɔa' Mɛezan Zesu Krisi -la 'srɔyi.

IZRAELI MU 'PEGEE GOLE -ZAYI' A -JAN

9

-Waanbhaa' Izraeli mu 'ε makwan- -yaa' pe 'le

¹ 'Mi -o zan 'kɛla 'pele- -gɛ wlan -le 'ke 'bhe 'le; bhla laa 'kɛle-, -amasrɔyi 'η 'yoo- Krisi a pe 'le. 'N' 'gbu 'nii- 'ε -ya pe 'zi 'η ni kpataakpa Lii 'Wɛn 'ε -glɔɔya' 'ε 'le dɔɔ wlan -le 'kɛle-.

² Wleyisriwoza -gbɛɛ do -o 'η ma, 'bhɛɛ- 'η zru 'ε 'pale -o 'ke 'dimi do 'le 'waati 'ε 'kpen ba 'η nɛɛɛ- Izraeli mu 'ε -zayi'.

³ 'N' 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' a 'dangan 'la -yoo -o ma 'bhe 'niina- 'mi ma, 'bhɛɛ- -wo 'η 'plɛngo- Krisi ma 'woo- 'η nɛɛɛ- mu 'ε ni, 'o 'pegee 'woo- 'la -woo 'si do bhe.

⁴ -O 'kpen -o 'ke Izraeli mu 'le. -Waanbhaa' -o ɔkla -yaa' pe -nɛ mu 'le, -e -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε -zɔnna -o ni. 'Bhɛɛ- -e *-bhoolaya mu -dwa 'yee- 'pegee 'wola- plɛn-, 'bhɛɛ- -e Moizi a 'ton mu 'ε ɔnaa 'wola- ni, 'bhe 'pegee -ya gba gbɛya 'ε -zɔnna 'wola- ni. 'Bhɛɛ- -ya -liiwli' ɔnaa 'wola- ni 'ezin-.

⁵ 'Bhɛɛ- -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε da 'wola- ba, 'bhɛɛ- bhaapɛn a pe zi 'ε zi, Krisi da -waa' 'si 'ε 'bhɛɛ- ba. 'Yee- Krisi 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-, 'bhɛɛ- -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le kpataakpa, 'bhe 'pegee -yoo 'ke 'tɔbhɔpe 'le

mɔkpen' 'kɔɔ 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -dan' 'laa klɛ a ma. Amiina!

⁶ 'Dun-, yaa klɛɛ 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- naza 'ε ɔkla bhaama za 'le. Wlan 'ε ni, Izraeli 'srɛ mu 'ε 'kpen 'laa -o 'ke Izraeli mɛɛ -kpɔɔɔ mu 'gbu 'le.

⁷ 'Bhɛɛ- *Abraamu 'srɛ mu 'ε, 'mu 'kpen 'laa -o 'ke Abraamu 'nɛ -kpɔɔɔ mu 'le; 'dun- -Waanbhaa' 'a ɔpia 'yee- Abraamu 'gbu ni dɔɔ: «*Izaki 'kpee yi mu 'ε, 'mu -le nu klɛɛ 'e 'srɛ -kpɔɔɔ mu 'le.*»

⁸ 'Bhe 'yi -le dɔɔ -o -nɛ mu 'la ɔyaa bhaapɛn 'fle a pe zi 'lii, waa 'mu kun 'bhii- -Waanbhaa' -nɛ mu. 'Fɔ -o 'ke mu 'la ɔyaa -Waanbhaa' -liiwli' 'ε ta, 'mu -le 'a 'srɛ -kpɔɔɔ mu 'gbu 'ε 'le.

⁹ -Amasrɔyi, -Waanbhaa' 'yaa- -a -liiwli' 'ε 'na zii' bhla 'la ba, -ya -pia dɔɔ: «*'Mi nu nu gbɛ drɛɛwɔlɛ lɛɛtoɔ 'waati do 'kpɔ 'lɛɛ- ba, 'bhɛɛ- Sara nu -nɛ 'gwlaan- do -srɔɔwɔlɛ.*»

¹⁰ 'Bhɛɛ- -a -dan' 'laa gole Sara a pe 'ε ta. Rebeka a pe 'ε ɔkla 'ezin- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Bhe yonɛ- plɛ 'srɔɔwoa ɔ -kɔɔ' -gbɔɔ Izaki do -kplɛn -la ma.

¹¹⁻¹² Yonɛ- plɛ 'ε 'yale- -lɛɛ 'waati 'ε ba, 'ke waa -za 'wlan klɛɛ -li, 'bhe 'pegee 'ke waa -za 'yɔɔ- klɛɛ -li, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a ɔpia Rebeka ni dɔɔ: 'E 'nɛ zilɛɛ- mi 'ε nɔblo 'kpaale- nu klɛɛ -a gaanzidɔ mi 'ε ɔla. 'Bhe ɔkla 'kooko- -Waanbhaa' mɛɛ mu makun -yaa' -za 'lɛdulale zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe 'lɛsɔ-. Yaa 'bhe klɛ bhaapɛn mu klɛza mu 'ε ma, 'dun- -e 'bhe klɛ 'ke 'bhe -bɛngole klɛ -a 'gbu a zru maza 'ε 'bhɛɛ- 'le.

¹³ 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'ε 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «*Zakɔbu -la -za ɔswa 'mi ni Ezau ta. 'Bhɛɛ- Ezau vensia- 'η yin 'lii.*»

-Waanbhaa' 'si 'bhɛɛke mu 'ε makwan- 'ezin-

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'o sɔ -mɛla pele- 'ezin- 'tɛ ɛɛ? 'O sɔ -a pele dɔɔ -Waanbhaa' -lɛdɔɔle laa -o ɛɛ? 'Waa sɔ 'bhe 'pele -titi.

¹⁵ -Amasrɔyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a ɔpia Moizi ni dɔɔ: «*'Ke mɛɛ*

'la zan -yrenklale □swa 'η ni, 'bhεε-zan -yrenkla' 'η ma. 'Bhεε- 'kee- □swa 'η ni 'η kle 'ewlanle mεε 'la zan ma, 'η kle 'ewlanle 'bhεε- zan ma.»

16 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, bhaaplen -yrenklale 'ε -Waanbhaa' ma, 'bhε 'laa da -a 'gbu zru maza 'pegee -a kleza mu ba, 'duη- 'bhε da -Waanbhaa' 'la mεε -yrenkla' a ma 'bhεε- do -kplēn -la ba.

17 'Yee- -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi, -ya □pia Ezipu mu a -bhlenjbe 'ε ni dɔɔ: «'Mi -Waanbhaa' -le 'e □kla -bhlenjbe 'le, 'kooko- 'bhi kle 'mi a pε -glɔɔya' 'ε zɔnpε 'le, 'bhεε- 'ye 'η 'tɔbhɔleya 'ε zen 'tre 'ε -dan' ma yɔkpen- □nɔɔ.»

18 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'kee- □swa -Waanbhaa' ni dɔɔ -e mεε 'la zan -yrenkla', -e 'bhεε- zan -yrenkla'. 'Bhεε- 'ke -ya zi 'bhii- -e mεε 'la zan 'trɔn 'yidɔ- 'egloole, -e 'bhεε- kle.

-Waanbhaa' a yran 'pegee -yaa' mεε -yrenklale

19 'Bhεε- mεε 'ke nu 'mi 'lɔkpalε 'te dɔɔ: «'Ke -yoo 'bhε gbεen- bhe, -mεle □kla 'bhεε- -Waanbhaa' -o -la 'zi mεε mu ta εε? 'Ke 'kela klele □swa -a zru ni, -de 'gbu -le sɔ -wlenle' 'bhε ma εε?»

20 'Ee! 'Bhi mεε bhaamale! 'Bhi 'la 'bhi -o 'bhε 'pe zii' 'bhε gbεen- bhe, 'bhi -o 'ke -mεla -le 'bhεε- 'yoo- zaabɔ 'zi -Waanbhaa' 'le ma εε? Taa- 'tre gbɔ sɔ -a pele- -a dɔ mi 'ε ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ye 'η □kla -gee' εε?»

21 'Tre gbɔ dɔ mi 'ε 'bhε -le 'laa -o 'ke -pεε 'ε zan 'le εε? 'Ke -za 'la klele □swa -a ni -pεε 'ε 'le, -e 'bhεε- kle. 'Yee- -pεε do 'kpɔ 'ε 'le, 'ke gbɔ -za -glɔɔ do dɔle □swa -a ni, -e 'bhεε- dɔ; 'duη- 'ke gbɔ bhaamale dɔle □swa -a ni, -e 'bhεε- dɔ.

22 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' yran 'ε zɔn, 'bhε 'pegee -e -yaa -a zi 'bhii- bhaaplen mu -yaa' -glɔɔya' 'ε dɔ. 'Bhεε- 'duη-, -yaa' yran 'ε 'wlenle- -yaa bhaaplen mu 'la 'kaama-, 'bhεε- 'kee- 'mu □kpaā 'edanma gban 'ke

nipe 'le bhe, -ya zrubakpalaa 'mu zi 'egbenele.

23 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'yrenklaa□ -a ma, 'kee- -yaa zi 'bhii- -ya kle 'bhεε- 'mu -yaa' 'tɔbhɔleya -gbεnε 'ε dɔ, -e 'mu □kpaā 'edanma 'bhεε- 'tɔbhɔleya 'ε 'kaama-.

24 'Bhε klegbeya 'ε 'yi 'ezin- bhe, -kɔɔ' mu -le 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'siila- 'mu 'le; 'duη- yaa -kɔɔ' mu 'siile- Zuufu do -kplēn ba, -e -kɔɔ' 'ke mu -siila 'si 'bhεεke mu 'ε 'mu -la ba 'ezin-.

25 'Bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia -a -lεla' janwo mi Oze a 'sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«'Si 'la yaa -yaa 'an pε 'le, 'η nu 'bhε 'siile- 'an 'si.

'Bhεε- 'si 'la -za 'laa -yaa sɔ 'mi ni 'elwale -sɔ,

'η nu -a pele 'bhε ma 'η 'yienii 'la -za sɔ 'η ni.»

26 'Bhεε- «-Wa □pia -o ni yre 'la □nɔɔ dɔɔ: <'Ka 'laa -o 'an pε 'si 'le.>

-O nu -a pele -o ma 'bhεε- yre 'ε □nɔɔ dɔɔ: <-Waanbhaa' -yre male a -nε mu.>»

27 'Ezin-, -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai -janwoa 'egloole Izraeli mu 'ε ba zayi' dɔɔ: «'Ali- 'ke Izraeli mu 'ε -o □kla 'ebebele 'bhii- weyi- 'le ma -yrentrebhe mu gbεen-, 'fɔ mεε -ledo' 'la □bwa -o blaān, 'bhε -le nu gɔle -za 'yi.

28 -Amasɔyi Mεεzan -Waanbhaa' -jan 'la □woa, -e nu 'bhεε- 'lesɔle 'ke -ya -leyan' -a ma blaale- 'tre 'ε ta -gε.»

29 'Yee- Ezai do 'kpɔ 'ε -ya □pia 'ezin- 'elwale gban -sɔ dɔɔ:

«'Ke 'o 'yren 'laa 'klale- Mεεzan -Waanbhaa' -Glɔɔ 'ε ma, 'o klu laa -yaa nu bole -a nɔɔ.

'O 'yaa- nu yanle 'fenfen 'bhii- *Sodɔmu -wa 'ε ta mu 'ε gbεen-.

'O 'yaa- nu klele 'bhii- *Gomɔɔ -wa mu 'ε ta mu 'ε gbεen-.»

Bhaaplen -ledɔɔle kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi

30 'Bhεε- 'o nu -mεla pele 'ezin- 'te εε? 'Si 'bhεεke mu 'la waa -yaa -o -ledɔɔleya -glin 'zi -Waanbhaa' -yre

'yi, -Waanbhaa' 'mu -la □kla mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le 'yee- -Waanbhaa' -yre 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi.

³¹ 'Bhɛɛ- Izraeli -nɛ mu 'ɛ 'yaa- -o 'gbu kleyrɛ -glin 'zi mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le *Moizi a 'Tonj 'ɛ -klosikunle ma, 'dun- waa 'solɛ- 'tenle -o -yaa 'bhɛ 'tonj 'ɛ 'klosikunle win 'la ma 'bhɛ ma.

³² -Mɛla ma? -Amasroyi Izraeli -nɛ mu 'ɛ waa -lɛdɔɔleya 'ɛ ziglinle 'kpaleya ma, -o 'kpee ma -o -yaa nu -a -srɔɔwolɛ -o klɛza -lrele' mu -la ma. 'Bhɛɛ- -e □kla 'bhii- -o gaan -saan kpoti do -la ma, 'bhɛɛ- -o -balaa'.

³³ 'Bhii- 'a yɔɔndɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu ba zayi' dɔɔ:

«-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'mi -o baa- kpoti do bo 'zi Sion -wa 'ɛ 'kpee.

-E nu klɛɛ mɛɛ 'ke mu baa- kpoti 'le.

'Bhɛɛ- -e nu klɛɛ 'ezin- mɛɛ 'ke mu baa- vlɛ -saa 'le.

'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa -a -yi, -Waanbhaa' 'laa nu -yraladɔɛ 'bhɛ zan 'ɛ ma -titi.»

10

¹ 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'mi -o pɛ 'la zi 'n zru 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛɛ- 'n 'yoo- 'n 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'woo- 'n 'siyɔɔn Zuufu mu 'ɛ waa -za 'la ma, 'bhɛ -le dɔɔ 'ke -yoo go -za 'yi.

² Wlan 'ɛ ni, 'mi 'gbu -o 'sreya- klɛ 'kɛla 'le 'bhɛ -le dɔɔ -o -Waanbhaa' a -za 'ɛ -vavade, 'dun- -waa -Waanbhaa' -vavadele 'ɛ kligbaanle laa -o 'yee -Waanbhaa' dɔɛ -kpɔɔɔ 'gbu 'ɛ ta.

³ -Amasroyi, -Waanbhaa' bhaaplenj mu -lɛdɔɔ' -a -yre 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, waa 'bhɛ 'yimale. 'Bhɛɛ- -o -yaa' zi 'bhii- -o -lɛdɔɔle klɛ 'yee -Waanbhaa' -yre 'yi -o 'gbu klɛza -lrele' mu 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' bhaaplenj mu -lɛdɔɔ' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a -yre 'yi, waa dɔɛ 'bhɛ □la.

⁴ -Amasroyi, Kriisi -le 'tonj 'ɛ 'leyanyrɛ 'le, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpa 'yee- Kriisi 'yi, -Waanbhaa' 'bhɛ zan -lɛdɔɔ'.

Mɛɛ go -za 'yi 'kpaleya -la ma Mɛɛzan Zesu 'yi

⁵ Bhaaplenj -lɛdɔɔle sɔ klɛle- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj a pɛ fangan- 'ɛ 'le, Moizi 'bhɛ yɔɔndia□, 'bhɛɛ- -ya □pia dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'tonj mu 'ɛ 'yizakla, 'tonj mu 'ɛ nu -a klɛɛ 'bhɛɛ- 'bhɛ zan bo 'bhɛ 'yre ma.»

⁶ 'Dun- bhaaplenj -lɛdɔɔle sɔ klɛle- -Waanbhaa' -yre 'yi 'kpaleya ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ zi 'ɛ 'bhɛ -le -gɛ dɔɔ: «'Yaa 'pele- 'e 'gbu 'kpee dɔɔ: -De 'gbu 'le nu 'sanle- lafle' 'yi ɛɛ?» ('Bhɛ 'yi -le dɔɔ 'kee ge lafle' 'yi, 'kooko- 'ya pɛ *Kriisi ni dɔɔ -e zina- 'trɛ ma).

⁷ 'Bhɛɛ- 'yaa 'pele- 'ezin- dɔɔ: «-De 'gbu -le nu zinalɛ 'trɛ 'ɛ □la gbaa mu a -wa 'ɛ ta ɛɛ?» ('Bhɛ 'yi -le dɔɔ -o Kriisi 'wlen- gale ba).

⁸ 'Dun- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ -mɛla pɛ -a ba zayi' ɛɛ? 'Bhɛ pɛ dɔɔ: «-Jan 'ɛ -yoo 'e -din, -yoo 'e 'lii, 'bhɛɛ- -yoo 'e zru 'ɛ 'yi 'ezin-.» 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'o -Jan 'Nrɛle- 'la 'wo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -woo 'kpa Zesu 'yi 'bhɛ 'le.

⁹ 'Kee- -daa 'e 'lii, 'bhɛɛ- 'ke 'ya □pia mɔkpen' 'yre ma kpataakpa dɔɔ Zesu -o 'ke Mɛɛzan 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'yee □kpa -a -yi 'e zru 'ɛ 'kpen 'le 'bhii- -Waanbhaa' 'yela- -bwela gale ba, 'e nu gɔɛ -za 'yi 'bhɛ ma.

¹⁰ -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa Zesu 'yi -a zru 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛ -le 'a klɛ 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ zan kun 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -a -yre 'yi; 'kee- -daa mɛɛ 'la zan -lii kpataakpa dɔɔ Zesu -o Mɛɛzan 'le, 'bhɛ zan go -za 'yi.

¹¹ 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔɛ 'bhɛ zan 'ɛ ma -titi.»

¹² 'Bhɛla- -yile, Zuufu mu oo, Zuufu klɛ mu oo, -o 'kɛdo- 'kpɔ gɔle laa -o 'eke- ma. Mɛɛzan do 'kpɔ 'ɛ 'bhɛ -le -o 'kpen a pɛ 'le; 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'a 'siila-, -e -za 'wlan mu klɛ 'mu ni 'ebebele.

¹³ -Amasroyi -a yɔɔndɛle -o

-Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan Mεεzan -siila, 'bhe zan nu gole -za 'yi.»

14 'Bhεε- 'duŋ-, -o so -a 'siile -a 'to 'e ma 'nale- -a ma 'ke waa -o 'kpale- -a -yi εε? 'Bhεε- -o so -o 'kpale -a -yi 'nale- -a ma 'ke waa -yaa' -jan 'e 'male- εε? 'Bhεε- -o so -yaa' -jan 'e 'male 'nale- -a ma 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'bhe -jan 'e 'wole- -o ni?

15 'Bhεε- -o so -yaa' -jan 'e 'wole 'nale- -a ma 'ke waa mεε 'kedo- 'kpo 'winbɔle 'bhe 'wole- 'kaama-? 'Bhii- -a pele- -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gɔne- 'la gbεen- doo: «Mεε 'la zan mu -o zan -Jan 'Nrāle- 'e 'le, -o nuyre noo- lele!»

16 'Duŋ- mɔkpen' 'laa dole -Jan 'Nrāle- 'e [la. Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -lela' janwo mi *Ezai 'a [pia elwale gban doo: «Mεεzan, 'o -Jan 'Nrāle- 'la [woa, -de 'gbu -le 'e [kpa 'bhe 'yi εε?»

17 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke mεε 'e 'trɔnkpa -Jan 'Nrāle- 'e [la, 'bhεε- mεε 'kpaleya -srɔwo' 'bhe ma. 'Bhe -Jan 'Nrāle- 'e 'bhe -le 'ke Krisi a -jan 'e 'le.

18 'Bhεε- 'duŋ-, 'mi -o -za do -yilrɔkpale doo: Taa- Izraēli mu 'e waa -Jan 'Nrāle- 'e 'male- εε? -Wa -maa 'gbu! -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo:

«-O -weli' 'e [zian 'trε 'e ta yrekpen- [noo.

'Bhεε- waa -jan mu 'e [bhwa 'drunyan 'e -dan' ma yrekpen- [noo.»

19 'Bhεε- 'mi -o -za 'bhεεke do 'yilrɔkpale 'ezin- doo: Taa- Izraēli mu 'e waa -a -yimale εε? -Wa -yimaa 'gbu! -Waanbhaa' -jan [kpa Moizi 'lii 'elwale 'pe doo:

«'Ka 'laa 'si 'la kun 'bhii- 'si kplankplan, 'mi nu -a klele 'bhεε- 'ka zranwo 'bhe ba.

'Bhεε- 'ka 'si la 'ye 'bhii- mεε yikan' kle, 'mi nu 'kaa- yran 'e 'wlenle- 'bhe ma.»

20 'Bhεε- -Waanbhaa' -jan [kpa -a -lela' janwo mi Ezai 'lii 'ke 'bhe 'a 'pele 'ezin- kpataakpa doo -Waanbhaa' pe doo:

«Mεε 'la zan mu laa -yaa 'mi ziglin- 'zi, 'mu 'mi [ya.

'Bhεε- mεε 'la zan mu laa -yaa -za 'kedo- -yrewo' zii' 'η ma, 'mi 'η 'gbu -zrɔnna 'mu ni.»

21 'Duŋ- -Waanbhaa' 'a [pia Izraēli mu 'e ba zayi' doo:

«'Mi 'η gbε 'tro zii' 'si do ba 'yi 'oo yi 'kaa -o nu 'mi ba; 'duŋ- waa nule.

-O 'mi 'kafawo, 'bhεε- -o -wlenle' -o 'mi ma.»

11

-Waanbhaa' laa -bangole Izraēli mu 'e 'yi

1 'Bhe ya 'e 'yi, 'mi -o -jan 'yilrɔkpale 'te doo -Waanbhaa' 'e -bangwa -yaa' Izraēli mu 'e 'yi εε? 'Sekeseke! -Amasroyi 'mi 'gbu -o 'ke Izraēli -ne 'le, 'bhεε- 'η 'yoo- 'ke Abraamu 'nranε- mu 'e do 'le, 'bhεε- 'η da Benzame a -gbaa 'e 'lii.

2 -Waanbhaa' -yaa' mεε mu 'la makwan-, 'bhεε- -yoo [kla -yaa' pe 'le 'drunyan klele -leε, yaa -a -bangole 'mu 'yi. -A -lela' janwo mi Eli 'bhe 'la ma janwoa- -Waanbhaa' ni Izraēli mu 'e ba zayi' 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi yre 'la [noo, 'ka 'laa 'bhe do εε?

3 -Ya [pia doo: «Mεεzan -Waanbhaa', -woo' 'e 'lela' janwo mu 'e [dia, 'bhεε- -o 'yaa- 'srakagoyre mu 'e 'siela-. 'Mi do -kplen 'kpo -le [bwa, 'bhεε- -woo 'η deyre -glin 'zi.»

4 'Duŋ- -Waanbhaa' 'a zikpa -a ni 'nale- εε? -Waanbhaa' 'a [pia -a ni doo: «'Bhi do -kplen 'kpo 'laa bole. 'Mi mεε 'waa 'srwaple- [kpa 'edanma 'η 'gbu ni. 'Mu do 'kpo 'laa 'mu 'kpo zenle waa yoBaali'ε 'leε 'bhεε- -wa gba.»

5 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin-, -koo' -o 'waati 'la 'yi -zɔn -ge bhe, Izraēli mεε -le sanε- [bwa ye, 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- -yaa' -lileya 'e ma 'mu -le 'bhe 'le.

6 -Waanbhaa' -o makwan- -yaa' -lileya -la ma; yaa 'bhe klele -o kleza -lirele' mu 'e ma. ['Kebhlaale

-Waanbhaa' a -lileya 'e 'bhe 'laa -yaa nu klele -li -lileya kplankplan 'le.]

7 'Bheε- 'bhe 'yi -o 'nale- εε? 'Bhe 'yi -le dɔɔ Izraeli mu 'e 'yaa- pε 'la ziglin- 'zi, waa 'bhe 'srɔɔwɔle, 'fɔ -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- 'mu do -kplɛn -le 'bhe pε 'e 'srɔɔwoa-. -E mεε -vin mu 'e 'trɔn 'yi -dwa 'egloole 'kooko- waa sɔ -jan 'yimale.

8 'Bhii- -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'e 'yi gɔnε- 'la gbεεn- dɔɔ: «-Waanbhaa' -gblo -kpa a -o nii- 'e ta, 'kooko- waa sɔ yre ma yele-. 'Bheε- 'kooko- waa sɔ -jan 'male -o 'trɔn mu 'e 'le. -E □kla 'bheε- gbεεn- 'ke 'bhe nu 'tɛnlε- -zɔn ma.»

9 -Bhɛngbe Davidi 'a □pia 'ezin- -Waanbhaa' a 'Sewε 'e 'yi dɔɔ:

«Bhaa -o pε mu 'la bhle 'eke- ba, 'mu kle 'bhii- -o 'gbu 'kun bhee 'le, 'bhe 'pegee -o 'gbu 'kun yrɔ 'le, 'bheε- 'bhe kle -o 'gbu baa- pε 'le; 'bhe 'pegee 'bhe kle -o kleza -yɔɔ' 'e ma -sra 'le.

10 Bhaa -gblo kpa -o -yre mu 'e ta, 'bheε- waa sɔ yre ma yele-. 'Bheε- bhaa -o -kwa 'klule- bo -o ta -yren 'e 'kɔɔ 'tanii.»

11 'Mi -o -jan 'yilrɔkpale 'tε dɔɔ: Izraeli mu 'e gaan 'sanlawoa pε ma, 'bheε- -o baalawoa -za 'yɔɔ- 'yi, waa sɔ -o -lawlenle 'ezin- -li εε? 'Yooye-! 'Dun- -o -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'kooko- 'bhe kle 'si 'bheεke mu goza 'le -za yi; 'bheε- 'kooko- 'ke 'bhe □kla, 'woo- Izraeli mu -o zranwo 'mu ba.

12 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Izraeli mu 'e baaza 'e -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe □kla -trɔn -gbenε 'le 'drunyan 'yi mεε mu 'e ma, 'bhe 'pegee 'ke -Waanbhaa' -o mazinalawoa 'bhe □kla 'si 'bheεke mu 'e ma -trɔn -gbenε 'le 'ezin-, 'bheε- 'ke -o 'kpen 'niinaa 'bheε- -o □nwa -Waanbhaa' ba 'le εε? 'Bhe 'laa nu klele -za 'wlan -gbenε 'le 'ke 'bhe kan -za -vin mu 'e 'kpen ta εε?

Zuufu kle mu goza -za 'yi

13 'Mi -o zan -janwɔle 'ka mu Zuufu kle mu 'e ni. -Waanbhaa' 'mi □kla Zesu a 'winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba; 'mi 'ŋ 'gbu baa 'bhe ye 'e 'yi.

14 'Kooko- 'bhe klegbeya 'e 'yi, 'ke 'bhe sɔ klele-, 'mi a pε winbɔza 'e Zuufu kle mu 'e ba 'bhe 'a kle 'bheε- 'an pε 'si mu 'e -o zranwo 'mu ba, 'bheε- -o 'ke mu go -za 'yi.

15 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'woo- Izraeli mu 'e 'tolawoa -a nɔɔ-, 'kee- 'yee- 'gbu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'e 'kpale do ma. 'Bheε- 'ke -Waanbhaa' 'e gbɛdɔ gbε drεεwoa- -woo Izraeli mu 'e □la 'waati 'la ba, 'bheε- 'ke -yoo -kpa a -o 'kpayrε- -lwa 'e □nɔɔ 'lεε εε? 'Bhe nu klele 'bhii- gbaa mu -bwele gale ba kpataakpa 'le, 'bheε -o bo -o -yre ma.

16 'Ke -o 'bluu kpu □lwa 'e 'bhe □naa -Waanbhaa' ni 'sraka 'le, 'bluu 'e 'kpen kle -Waanbhaa' a pε 'le, 'bheε- -ya kle 'wenj. 'Ke -o -yri do 'senε mu 'e □kpa a 'edanma -Waanbhaa' ni, -a gbε mu 'e 'mu kle 'ezin- 'wenj -Waanbhaa' a pε 'le.

17 Izraeli mu 'e -woo 'bhii- -wa 'kpee olivi diinj do gbεεn-, 'bheε- -Waanbhaa' 'bhe gbε mu 'e 'ke takaan-. 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bheε- 'yoo- 'bhii- -bɔn 'yi olivi diinj gbε do gbεεn-. -Waanbhaa' 'bhi -dwa -o 'yee- -wa 'kpee olivi -yri gbε mu 'e takaan- yre 'la □nɔɔ 'bhe 'lii. 'Bhe 'yi, -wa 'kpee olivi diinj 'e 'senε mu 'e -yi 'la 'mi zii', 'bhe -o 'bhi 'leɔɔ- 'zi 'ezin-.

18 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' olivi gbε □lwa mu 'la takaan-, 'bheε- -e 'bhi -dwa 'mu 'lii, 'yaa 'mu mavεεle. 'E sɔ 'e 'gbu 'wasowole 'nale- -a ma εε? 'Bheε- 'ke 'yee 'wasowoa, -a 'yaango- 'bhii- 'bhi 'laa -o -yri 'senε 'e 'kwe 'si zii', 'dun- 'bhe -le 'bhi 'kwe 'si zii'.

19 'E nu a pelε 'tε dɔɔ: «-Waanbhaa' 'woo- -yri gbε mu 'la bhe -o takaan-, 'kooko- -e 'mi dɔ -o -yaa yre 'la □nɔɔ- 'bhe □nɔɔ.»

20 Wlan -le 'bhe 'le! -Woo takaan- -waa' 'kpalekleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Bheε- 'bhi -o -o dɔyre 'e □nɔɔ, 'e 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Dun- 'yaa 'e 'gbu 'wasowole, 'bheε- -gblaan- -Waanbhaa' -lεε!

21 -Amasrɔyi -Waanbhaa' laa 'tolε- Zuufu mu 'e ma gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhe

mu 'la 'mu -o 'ke olivi gbε -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'ε 'le, 'e 'yɛkpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kebhlaale yaa nu -a 'tolε- 'bhi ma -titi.

22 -Waanbhaa' a wlanya 'pegee -yaa' mεε mu 'kitikan gbεya -gloo 'ε -glin doo: Mεε 'la zan mu -balaa' 'bhεε- 'mu -gwa -yaa' zi 'ε ta, -e 'mu 'kitikan 'eyɔɔtile. 'Dun- -yoo 'ewlanle 'bhi ma, 'kee 'gbu 'dun- □bwa -yaa' wlanya 'ε 'yi; 'kebhlaale, -e nu 'bhi takanle 'ezin- 'bhii- -o -yri gbε takan gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -yee' go 'e dɔyɛ 'ε □nɔɔ.

23 'Dun- 'ke Zuufu mu 'ε -gwa -waa' 'kpalekleya zi 'ε ta, -Waanbhaa' nu -o 'sɔ gbε drεεwole -o blɔole- -yaa olivi diinj 'ε ma yɛ 'la □nɔɔ 'elwale -sɔ 'bhε □nɔɔ. -Amasɔyi 'bhε 'sen -o -Waanbhaa' ni 'ke 'bhε -o blɔɔ gbε drεεwo 'ezin- olivi diinj 'ε ma.

24 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bhεε- 'ke 'yoo- 'bhii- -o -yri gbε 'la takaan- -bɔn 'yi olivi diinj do ma, 'bhεε- -o □nwa 'e blɔɔle -wa 'kpee olivi diinj -kpɔsɔɔ do 'gbu ma; 'bhεε- 'dun- 'ka 'laa -o -yri diinj -gloo do 'le. 'Bhεε- Zuufu mu 'ε, -woo -wa 'kpee olivi diinj gbε -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'ε 'bhεε- 'le, 'ke -wa □pia -woo blɔɔ gbε drεεwole -o -yaa -yri diinj 'la ma 'elwale 'bhε ma, 'bhε 'laa -o 'ke -za 'di 'le -Waanbhaa' 'kɔɔ εε?

Izraeli mu 'ε 'kpen goza -za 'yi

25 'N nεnε- mu, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka gaanyi' wlan do 'lεε- dɔ, 'kooko- 'ka 'laa 'ka 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mεε mu gbεen-. 'Bhε gaanyi' 'wlan 'ε 'bhε -le dɔɔ Izraeli mu 'ε 'ledo- laa nu 'solε- -o 'kpale Krisi 'yi, 'sani 'ke -Waanbhaa' Zuufu kle mu -lii yεkε- 'la makwan- 'mu 'kpen niinaa' -Waanbhaa' ba 'elwale 'pe, 'bhεε- -woo kpa a -yi.

26 'Bhε 'waati 'ε ba 'tε, 'bhεε- Izraeli mu 'ε 'kpen nu gole -za 'yi, 'bhii- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε -ya □pia gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε -Bhee Mi 'ε nu dale Sion -wa 'ε 'bhεε- ta,
-e nu Zakɔbu 'srε mu 'ε waa -ledɔɔkleya maza mu 'ε gole -o -yi.

27 *-Bhoolaya 'la 'mi nu 'bhε dɔle 'woo- 'pegee 'mi 'plen-, 'bhε -le bhe, 'ke 'η -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe mu 'ε -gwa -o wiinj- 'waati 'la ba.»

28 'Ke -wa □sia 'woo- Izraeli mu 'ε waa dɔlawolε -Jan 'Nrāle- 'ε □la 'bhε zi, -woo ye 'bhii- -Waanbhaa' -sɔnnii' mu; 'dun- 'bhε □kla 'trɔn- le 'ka mu Zuufu kle mu 'gbu 'ε ma. 'Bhεε- 'dun-, 'ke 'wa □sia -Waanbhaa' Zuufu mu 'ε makungbεya 'ε zi, 'wa 'ye 'bhii- 'woo- Zuufu mu 'ε 'wola- -za sɔ 'tanjii -Waanbhaa' ni -o -gbɔɔ mu 'ε -zayi'.

29 -Amasɔyi 'ke -Waanbhaa' mεε -gbaa pε 'la ba, yaa zru mabɔɔ, 'bhεε- -e 'bhε pε 'ε kun 'bhε mεε 'ε 'kɔɔ. 'Bhεε- -e mεε 'la zan mu -siila, yaa -a -liiwli' mabɔɔ 'mu ma -titi.

30 'Elwale -sɔ, 'ka mu -yaa -Waanbhaa' -weli' 'ε 'kafawo. 'Bhεε- 'woo- Izraeli mu 'ε -o -Waanbhaa' -weli' 'la 'kafawo, 'bhε -le 'a □kla 'bhεε- 'ka 'yrenklaa□ -Waanbhaa' ma -zɔn 'tε.

31 'Bhε klegbεya do 'ε 'yi, 'woo- mu -Waanbhaa' -weli' 'ε 'kafawo -zɔn, 'kooko- 'ka mu -yrenkla' 'ezin- -Waanbhaa' ma. 'Dun- 'ka mu -yrenklaa□ -Waanbhaa' ma gɔnε- 'la gbεen-, 'woo- mu -yren nu 'klalε- -a ma 'bhεε- gbεen- 'ezin-.

32 -Amasɔyi -Waanbhaa' bhaaplen mu 'kpen □kla -a 'kafawo mu 'le, 'kooko- -o 'kpen 'yrenkla- -a ma 'ezin-.

-Waanbhaa' a gblaanya -gbεnε

33 'Ee! Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' a pεzanya 'ε 'pegee -yaa' zadɔleya, 'bhεε- yaa -zayaangole 'ε -dan' 'laa -o 'mu ma! -Yaa' -za ledulagbεya 'ε 'bhε -o 'egbenele 'ke 'bhε kan bhaaplen a -zadɔleya 'ε ta. 'Bhεε- -yaa' zi mu 'ε 'yimale la bhaaplen ta.

34 'Bhii- -a yɔɔndeile -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«-De 'gbu -le Mεεzan -Waanbhaa' 'kpeejan- 'ε dɔ εε?
'Bhεε- -de 'gbu -le sɔ klele- -a -lia mi 'le εε?

35 -De 'gbu -le pe □naa 'yee-
-Waanbhaa' ni 'elwale 'pe ee,
'bhεε- 'ke 'bhε kle 'bhii- 'bhε zan a ca
'le -a ma ee?»

36 Mεε 'kedo- 'kpɔ! -Amasroyi pe
'kpen da 'yela- ba, 'bhεε- pe 'kpen
-o 'bhε 'yre ma 'yela- -sroyi', 'bhεε-
'yele- a pe -le pe 'kpen 'le. Bhaa
'tɔbhɔleya bo 'yee- -Waanbhaa' ni
yikpensee ta! Amiina.

ZESU 'YI MU 'E 'TAAWOGBEYA

12

'Taawogbeya drεε -Waanbhaa' zi

1 'Ŋ nεεnε- mu, -kɔɔ' 'yrenklalawoa
-Waanbhaa' ma 'egbenεle bhe, 'mi
-sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'ka 'gbu
'na -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka gope
-yremale mu, 'ke 'ka bo 'edanma -a
ni 'wenj, 'bhεε- 'ka sɔ -a ni. 'Ke 'ka
'bhε □kla, 'bhε -le nu klele -a gba
gbeya wlan 'ε 'le.

2 'Kaa- 'taawogbeya 'ε yaa klele
'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -waa'
pe 'ε gbεεn-. 'Dun- -kaa 'to 'ke
-Waanbhaa' 'ka mabɔɔ, 'bhεε- -e
'kpeeledangbeya drεε na 'ka ni. 'Ke
'bhε □kla, -Waanbhaa' zru maza 'ε,
'bhε 'pegee -za 'wlan 'ε, 'bhεε- -za 'la
'bhε sɔ -a ni, 'bhε 'pegee -za 'la 'bhε
'lepale -o, 'ka nu 'mu dɔle.

3 -Waanbhaa' 'senj 'la □naa 'mi ni
-yaa- 'lileya 'ε 'yi 'ŋ ma 'bhε 'sroyi,
'mi -o 'ka □lia zii' 'ke 'an pe 'ka 'kpen
do do ni dɔɔ 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yele-
mεε gbilaan 'le 'ke 'bhε kan -a -dan'
ta. Drɔɔn' mavεleya zru -le kle 'ka
'kpen do do 'yi. -Waanbhaa' 'senj
yεke- 'la □naa 'ka ni, 'kaa- 'kpaleya 'ε
'sroyi -a -yi, -ka 'bhεε- wlata za kle.

4 'Bhii- bhaaplenj 'fle 'ε -yoo do
gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -a dɔpe mu
'ε -woo 'ebebele; 'bhεε- 'mu 'kpen do
do woye 'ε gole -o 'eke- ma gɔnε- 'la
gbεεn-.

5 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, -kɔɔ' mu
Zesu 'yi mu 'ε, -kɔɔ' -o 'ebebele; 'dun-
-kɔɔ' 'kpale- 'la -yoo do ma *Krisi 'yi,
-kɔɔ' -o 'bhii- mεε do. -Kɔɔ' blɔɔle -o
'eke- ma do do 'bhii- mεε dɔpe mu 'ε
blɔɔle -o 'eke- ma gɔnε- 'la gbεεn-.

6 -Waanbhaa' □lia -kɔɔ' ma, 'bhεε-
-e 'senj mu □naa -kɔɔ' 'kpen do do ni,
'bhε 'senj mu 'ε gole -o 'eke- ma. -Ya
-lɔlajanwole 'senj □naa mεε 'la zan
ni, 'bhε zan 'ε 'kpale- -o -Waanbhaa'
'yi gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhε 'bhε 'senj 'ε
wlata za kle.

7 'Ke -Waanbhaa' 'senj □naa mεε 'la
zan ni 'ke 'bhε yewo 'bhε -vin mu 'ε
ni, 'bhε zan 'bhε ye 'ε 'wo. 'Kee- mεε
daan 'senj □naa 'kela ni, 'bhε zan mεε
mu daan.

8 'Kee- 'senj □naa mεε 'la zan ni 'kaa
'bhε zruwla mεε mu 'kpee, 'bhε zan
bo 'bhε klele ma. 'Kee- 'senj □naa
'kela ni 'kaa 'bhε bhɔ mεε mu ba 'bhε
'kɔɔpe- mu 'le, 'bhε zan 'ε gbε ta kle
taataa. 'Kee- 'senj □naa mεε 'la zan
ni 'kaa 'bhε kle mεε mu -lɔdɔɔ' mi
'le, 'bhε zan 'bhε ye 'ε 'wo 'bhε 'nii-
'ε 'kpen 'le. 'Kee- 'senj □naa 'kela ni
'kaa 'bhε 'bhɔ -yren ma mεε mu ba,
'bhε zan 'bhε kle 'bhε zrukpaalele.

*Zesu 'yi mu a 'taawoza 'sɔniya 'le
-o zru 'yi*

9 'Kaa 'eke- ba 'sɔniya 'ε, 'bhε 'laa
klele mεε -yrekɔɔza klele 'le. -Za
'la 'bhε 'laa lele 'bhε klele vensi 'ka
yin 'lii, 'bhεε- 'ka blɔɔle bo -za 'wlan
klele ma.

10 'Ka -za sɔ 'eke- ni 'bhii- nεεnε-
ma do mu. 'Bhεε- 'ka 'kpen do do
-gasikpa 'eke- -lεε 'eke- -vavadelele
'tanji.

11 'Ka 'laa lrwawole, 'dun- -ka
yewo 'eglɔɔle. -Ka yewo Mεεzan ni
'ka 'nii- 'ε 'kpen 'le.

12 'Ka zrukpaale kle 'ka 'yrikpale
'la -yoo -Waanbhaa' ta 'bhε -zayi'.
-Ka -yren 'yikun 'ka zrubakpaale 'le,
'bhεε- 'ka blɔɔle bo 'ka 'seriwole ma.

13 -Ka bhɔ 'ka nεεnε- Zesu 'yi mu
'ε ba. 'Bhεε- mεε 'la zan mu nu 'ka
ba, -ka 'mu 'cie 'si 'elrele.

14 Mεε 'la zan mu -o -yrenkpa' zii'
'ka ta, -ka 'dumawo 'bhε zan mu 'ε
ni. -Kaa pe -Waanbhaa' ni dɔɔ 'bhε
-o -dɔɔbo', 'dun- 'ka 'laa bhaa -yɔɔle'
-o ma.

15 'Ke mεε 'la zan mu zrukpaale -o,
'ka mu 'pegee 'bhε zan mu zrukpaale
kle 'eke- zi. 'Ke 'ke mu la 'mu -o wisi'
zii', 'ka 'pegee 'mu wisi' 'eke- zi.

16 -Ka bo 'eke- 'yi 'edoole. 'Ka 'laa 'ka 'gbu magbaandele 'eke- ma, 'duŋ- 'ka zru bho mee mazinaza -la zi. 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'kunle- -zadɔ' mu 'le.

17 'Ke mee -za 'yoo- □kla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigole 'bhe zan ma 'ke -za 'yoo- 'le. -Ka dɔ klen 'ke 'ka -za 'wlan -la kleyre glin mɔkpen' 'yre ma.

18 'Ke 'bhe sɔ klele-, 'ke -a -dango' 'ka mu -la ma, 'ka 'pegee mee mu 'e 'kpen bo yilabla 'yi 'eke- 'yi.

19 'Ŋ 'yienii mu, 'ke mee do -za 'yoo- □kla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigoyre -glinle' 'bhe zan 'e ma. -Ka 'kaa- -za -zigole 'e 'to -Waanbhaa' 'koo. -Amasroyi -a yɔondɛle -o -yaa' 'Sewe 'e 'yi dɔɔ: «'Mi Meezan -Waanbhaa' pe dɔɔ 'mi -le nu 'kaa- -za mu 'e -zigole, 'mi 'gbu -le nu -waa' -za 'yoo- mu 'e 'wlata- -sra 'nale- -o ni.»

20 'Bhe- -a yɔondɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'ezin- dɔɔ: «'Ke gbɔn -o 'e 'sɔnnii 'e de 'zi, pebble na -a ni. 'Ke -yi 'mi -lɔɔ -o -a ma, mi yi na -a ni. 'Kee- 'bhe □kla 'bhe gbɛn- bhe, -e nu klele 'bhii- 'yoo- -yrala' gbɔ -la dɔ 'zi -a wiin- 'bhe klegbeya 'e gbɛn- bhe.»

21 'Yaa klele 'ke -za 'yoo- 'senjo- 'kee 'le. 'Duŋ- dɔ klen 'kee- -za 'wlan kle 'bhe- 'e 'senjo- 'ke -za 'yoo- 'le.

13

Zesu 'yi mu ngblo 'kpaaza- -o ta mee gbalaan mu 'e □la

1 Mee 'oo mee, 'bhe 'bhe ngblo 'kpala 'bhe ta mee gbalaan mu 'e □la. -Amasroyi gbalaanya 'kpen da -Waanbhaa' -la ba. Mee gbalaan mu 'la 'kpaale- -o bhaaplen mu 'e 'wiin-, 'mu da -Waanbhaa' -la ba.

2 'Bhela- -zayile, 'ke mee 'oo mee 'la zan -wlenna -a ta mee gbalaan 'e ma, 'bhe zan -wlenna- -Waanbhaa' a mee 'kpagbeya 'e 'bhe- ma. 'Bhe- 'ke mee 'la zan mu -o -bango' -Waanbhaa' a mee 'kpagbeya 'e 'yi, 'bhe zan mu -Waanbhaa' a -kpan 'e baa- yre -la -glin 'zi -o 'gbu ta 'bhe gbɛn- bhe.

3 Wlan 'e ni, 'ke 'bhi 'la -za 'wlan kle, mee gbalaan mu laa -o 'ke -gbalaan

pe 'le 'bhi 'koo; 'duŋ- 'ke 'bhi 'la -za 'yoo- kle, 'bhi -le gbalaan mee gbalaan mu 'e -lee. 'Yoo- -a zi 'bhii- 'yaa -gbalaanle' 'e ta mee gbalaan 'e 'lee ee? 'Bhe 'yi, -za 'wlan kle, 'bhe- 'woo- mee gbalaan mu 'e -o nu 'e 'to wlan pele.

4 -Amasroyi mee gbalaan mu 'e -woo yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhi 'gbu -la -nrayiza 'yi. 'Duŋ- 'ke 'yoo- -za 'yoo- kle 'zi, gbalaan -o -lee. -Amasroyi 'sen 'la 'bhe -o 'koo, 'bhe 'laa -o -o 'koo bhaama; 'bhe -o 'koo mee 'krowo zayi' -za 'yoo- klele ma. -Woo yewo 'zi -Waanbhaa' -la ni; -o -yaa' yran 'e zron mee 'la zan -o -za 'yoo- kle 'zi 'bhe zan 'e ni -a 'krowolele.

5 'Bhela- -zayile, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le 'ke 'ka 'ka ngblo 'kpala mee gbalaan mu 'e □la. 'Ka 'laa 'bhe klele drɔŋ, 'kooko- -Waanbhaa a yran laa ten 'ka ma. 'Duŋ- -ka 'ka ngblo 'kpala -o □la, -amasroyi 'ka 'gbu 'a dɔ 'ka 'nii- 'yi 'bhii- -za 'lrele- -le 'kele-.

6 'Bhela- -zayile 'ezin-, 'ka 'nisra mu 'e gbawo. -Amasroyi mee gbalaan mu 'la -woo 'bhe ye 'e 'wo zii', -Waanbhaa' -le -o □bwa 'bhe ye 'e ta, 'kaa -wa wo 'elrele 'ke -wa -layan' -a ma.

7 'Kela 'bhe -o 'ka 'kpen do do gbawope, -ka 'bhe- kle: -Ka 'nisra -gloɔn 'e 'kpen gbawo 'ka sɔ -o gbawole mee 'la zan mu ni 'mu -la 'koo. -Ka -gbalaan mee 'la zan -o 'ke -gbalaanpe' 'le 'bhe 'lee; mee 'la zan -o 'ke -gasikpa pe 'le, -ka -gasikpa 'bhe zan 'e 'lee.

'Taawole 'soniya a pe zi 'e ta

8 'Ŋ neene- mu, 'ke yaa 'e go 'ka -za 'sole 'eke- ni 'e 'bhe ba, mee -bheke' do 'kpo a ca laa klele 'ka ma -titi. -Amasroyi 'ke mee -za sɔ mee 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'ton mu 'e 'klosikun 'ke -ya -layan' -a ma 'bhe gbɛn- bhe.

9 Wlan 'e ni, Moizi a 'Ton mu 'la -wa pe dɔɔ: «'Yaa -yanbhooya klele, 'yaa mee dele, 'yaa -faanwole, 'e 'yre 'laa 'bhole- mee 'koo pe zi.» 'Bhe

'pegee 'tonj -vin mu 'e 'kpen 'lewla -jango' do 'kpo 'e 'bhe -le -ge doo: «'E -vindo' mi -za so 'e ni 'bhii- 'e -za so 'e 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

¹⁰ 'Kee -vindo' mi -za so 'e ni, yaa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo kle -a ni. 'Ke mɛɛ mu -za so mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'tonj mu 'e 'klosikun 'ke -ya -leyan' -a ma.

-Koo' 'plooo- -gblo 'yi -za 'yoo- mu klele ma

¹¹ -Ka 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu 'kun 'elrele, -amasroyi 'waati 'la □bhwa -zon -ge, 'ka 'gbu 'bhe 'waati 'e do. 'Ka bwe 'waati 'e □bhwa 'kaa- yi 'e pla, -amasroyi -Waanbhaa' nu -koo' gole -za 'yi yi 'la 'le 'bhe yi 'e □bhwa gban -wa -din, yaa -o -li 'egboonle -koo' ma, 'bhii- -e -yaa -koo' ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -koo' 'kpale- 'e zisan' bhla 'e zi Krisi 'yi.

¹² -Bi 'e □bhwa gban 'egboonle, 'bhɛɛ- too -o zan 'klinle-. -O kleza mu 'la kle -gblo 'yi, -koo' 'plooo- 'mu ma; 'bhɛɛ- -koo' 'tebhile ba gwledanpe mu 'kla -koo' ta.

¹³ -Koo' 'taawogbeya 'e bakanle kle 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -o 'taawo zii' -yrekpa' -o 'taawogbeya 'e -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Koo' -koo' 'gbu 'klosikun 'elrele, -koo' 'laa -koo' 'taakpale pɛbhle -gbɛnɛ -gbɛnɛ bh-lele zi, 'bhe 'pegee -wɛɛn 'mile- zi. -Koo' -koo' 'gbu 'klosikun -yralado maza mu 'flen oo, -yanbhooya za mu oo, gwledanle 'pegee zranwole, 'mu 'kpen ma.

¹⁴ 'Ka -si drɛɛ 'la 'srɔɔwoa □ Mɛɛzan Zesu Krisi 'sroyi, -ka 'bhe 'kla 'ka ta 'bhii- 'ka -baape' 'le. 'Ka 'laa 'tole- 'ke 'ka bo 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza 'e ta, 'ke 'ka 'ka 'gbu zrubho maza mu kle.

14

-Ka 'ka gbɛdo 'eke- -la

¹ 'Nj nɛnɛ- mu, 'ka ba mɛɛ 'la zan 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'laa -o 'egloole, -ka 'bhe zan 'kun 'elrele. 'Ke -yaa' pɛ 'kpeejan- 'e gole -o 'kaape mu 'e ma, 'ka 'laa 'a 'tɔpele 'bhe -zayi'.

² Mɛɛ 'ke 'kpee ma, pɛbhle 'tole- pɛbhle, 'bhe -o 'ke bhlepɛ 'le. 'Dun- mɛɛ -bhɛɛke' 'la 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'laa -o 'egloole, 'bhe a pɛbhle -danj' -le 'ke -zienbhe' mu 'te -la -le.

³ 'Ke mɛɛ 'la zan pɛbhle 'tole- pɛbhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'kpen bhle 'bhe mavɛɛɛ; 'dun- mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'tole- pɛbhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mɛɛ 'la zan pɛbhle 'kpen bhle 'bhe 'kitikanle. -Amasroyi -Waanbhaa' 'e gbɛdwa- -a □la 'ezin-.

⁴ -Dele 'bhi 'le 'bhɛɛ- 'yoo- mɛɛ -bhɛɛke' a yewonɛ 'e 'kitikan zii' ɛɛ? 'Ke -a dulale □bwa 'egloole oo, 'kee- balaa' oo, 'bhi a -mɛ pɛ za -le 'bhe 'yi ɛɛ? -A zan a -za -le 'bhe 'le. 'Dun- -a dulale nu bole 'egloole, -amasroyi 'bhe 'sej -o Mɛɛzan ni 'ke 'bhe 'a do 'egloole.

⁵ Mɛɛ 'ke 'kpee ma, yi mu 'e 'ke mu gbalaan -yiya' -a 'ke mu ni, 'bhɛɛ- 'dun- mɛɛ -bhɛɛke' -yɛ 'yi, 'woo- yi mu 'e 'kpen -o do. 'Ka 'kpen do do 'kpale- kle -za yɛke- 'la -yoo 'a 'kpee 'bhɛɛ- 'yi.

⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan yi mu 'e ye 'bhii- -o gbalaanya 'e gole 'eke- ma, 'bhe zan Mɛɛzan -ledɔ' -a ma 'bhe klegbeya 'e gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan pɛbhle 'kpen bhle, 'bhe zan Mɛɛzan -ledɔ' -a ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-; -amasroyi -e -Waanbhaa' 'pubo- -yaa' pɛbhle 'e ma. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'kpen bhle, 'bhe zan Mɛɛzan -ledɔ' -a ma; -amasroyi -e -Waanbhaa' 'pubo- 'ezin- 'bhe ma.

⁷ Wlan 'e ni, -koo' 'kedo- 'kpo 'laa -o -koo' 'yɛ ma 'trɛ ta -ge -koo' 'gbu ni, 'bhɛɛ- koo' 'kedo- 'kpo 'laa ga 'bhe 'gbu ni.

⁸ 'Ke -koo' -o -koo' 'yɛ ma, -koo' -o -koo' 'yɛ ma Mɛɛzan -la ni; 'bhɛɛ- 'ke -koo' -gaa, -koo' -gaa Mɛɛzan -la ni 'ezin-. 'Bhe 'yi bhe, 'ke -koo' -o -koo' 'yɛ ma oo, 'ke -koo' -gaa oo, -koo -o Mɛɛzan -a pɛ 'le.

⁹ -Amasroyi Krisi -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, 'kooko- -e kle gbaa mu 'pegee mɛɛ -yɛ male mu a

Mεεζαν 'le.

¹⁰ -Μελε -kla 'bhεε- 'bhi -o 'e nεεnε- 'ε 'kitikan zii' εε? 'Bhεε- -μελε -kla 'bhεε- 'bhi 'e nεεnε- 'ε mavεε-? 'Yaa 'yaango- 'bhii- -koo' 'kpen do do nu gele -Waanbhaa' a -klu ta -koo' 'kpen 'kitikan zayi' εε?

¹¹ -Amasroyi -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo:

«Mi Μεεζαν pe doo: 'N' yoo- 'η 'yre ma,

bhaaplen mu 'kpen nu nule -o 'kpoz enle 'mi 'λεε,

'bhεε- -o 'kpen nu 'mi 'tobhale.»

¹² 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -koo' 'kpen do do nu gele -koo' 'kpen do do kleza 'ε 'yipele 'bhe 'gbu 'koo -Waanbhaa' ni.

-Koo' 'laa klele -koo' nεεnε- baa-pe 'le -za 'yoo- 'yi

¹³ -Koo' 'ploo- 'eke- 'kitikanle ma. 'Bhεε- 'duη- -ka do klen 'ke 'ka 'laa -za 'kedo- 'kpo kle 'ke 'bhe so klele- 'ka nεεnε- 'ε gaan 'sanpe- 'le, 'bhεε- 'kee- kle -a baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi.

¹⁴ 'Mi 'pegee Μεεζαν Zesu a 'kpale-domaya 'ε 'yi, 'mi 'a 'yaango- 'bhεε- 'mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- pe 'kpen -o 'wen 'bhe 'gbu 'yi. 'Ke mεε 'la zan 'kpee ma, pe 'ke 'laa -o 'wen, 'bhe pe 'ε yaa -o 'wen 'bhe zan 'ε 'bhεε- -yre 'yi.

¹⁵ 'Ke 'bhi 'e nεεnε- do zrubatedo pebhle do -zayi', 'yaa -o 'taawo zii' 'soniya a pe zi 'ε ta. Krixi -gaa 'yee- 'e nεεnε- 'la ni, 'yaa 'tole- 'bhεε- 'yaa- pebhle 'ε -zayi' -e kle ni pe 'le.

¹⁶ 'Ke pebhle 'ke lele 'ka mu -yre 'yi; 'duη- 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ke 'kaa [bhla, -o nu 'ka 'to 'yoo- pele 'bhe -zayi', 'bhe bhla 'ε ba, 'ka 'laa 'bhlele-.

¹⁷ -Amasroyi *-Waanbhaa' a -bhlenybeya 'ε -dan' 'laa 'ke pebhle 'pegee mipe do -kplen 'le. 'Duη- -Waanbhaa' a -bhlenybeya 'ε 'bhe -le 'ke -ledooleya 'pegee yilabla, 'bhεε- zrukpaal 'la *Lii 'Wen 'ε 'mu na mεε ni, 'mu -la -le.

¹⁸ 'Ke mεε 'la zan yewo Krixi ni 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'bhe zan -za so -Waanbhaa' ni, 'bhεε- bhaaplen mu 'a 'to wlan pe 'ezin-.

¹⁹ 'Bhe 'yi, 'η nεεnε- mu, 'kela 'bhe -o yilabla ma zi 'le, 'bhεε- 'ke -koo' so fangandole 'eke- ta 'bhe 'le -kooa' 'kpaleya 'ε 'yi, -koo' 'bhεε- ziglin-.

²⁰ -Waanbhaa' yelawoa 'e nεεnε- 'ε zru 'yi, 'bhi 'laa 'bhe ye -lrele' 'ε 'siele- pebhle dron do -la -zayi'. Wlan 'ε ni, pebhle 'kpen lele; 'duη- 'ke a bhleza 'ε [kla 'e nεεnε- baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe 'laa lele.

²¹ 'Kela 'bhe -o -za 'lrele- 'le, 'bhe -le doo 'yaa wi bhlele 'bhe 'pegee 'yaa bole -drōo 'mile- ma, 'bhεε- 'kee plooz -za 'oo -za 'la 'bhe -o 'ke 'e nεεnε- baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe ma.

²² 'E 'kpale- -o -za yεke- 'la 'yi 'e 'gbu 'kpee, -a 'to 'ke 'bhe bo 'bhi do -kplen 'kpee -Waanbhaa' -yre [la. 'Bhεε- 'ke mεε do laa -o -la 'zi -a 'gbu ta -a kleza do 'yi, 'bhe zan a pe -yinra'!

²³ 'Duη- 'ke mεε do -o pe do bhle 'zi, 'bhεε- 'ke -a zru -o ple 'bhe pebhle 'ε ma, 'bhe zan -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe. -Amasroyi -e -za 'la kle 'zi, -a 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'bhe so -Waanbhaa' ni. 'Ke 'yoo- -za 'oo -za la klele-, 'bhεε- 'kee 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'e kleza 'ε so -Waanbhaa' ni, -za 'yoo- -le 'bhe 'le.

15

-Koo' 'bhō 'eke- ba -kooa' 'kpaleya zi 'ε ta

¹ -Koo' mu 'la -koo' -o 'egloole -kooa' 'kpaleya 'ε 'yi *Krixi 'yi, -koo' do -a -la 'ke -koo' bhō mεε 'la zan mu laa -o 'egloole 'mu 'kpaleya 'ε 'yi Krixi 'yi 'mu ba. -Koo' 'laa bole -koo' 'gbu 'nrayiza klele ma.

² -Koo' 'kpen do do -za 'la 'bhe so -koo' -vindo' mi ni, -koo' 'bhεε- kle 'bhe ni, 'bhe 'gbu 'nrayiza 'yi; 'kooko- 'bhe a 'kpaleya 'ε baan' kla 'bhe ba.

³ -Amasroyi Krixi 'laa bole -a 'gbu 'nrayiza klele ma. 'Duη- 'bhii- -a yoondele -o gōnε- 'la gbεen- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «Mεε mu 'ε -o 'bhi -Waanbhaa' -la -zwanwoa, -o 'bhe -zwanwo' mu 'ε [woa 'mi -la ma bhe.»

4 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o -jan mu 'la 'kpen
 □woa -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'el-
 waleta -sɔ, -o 'mu 'kpen □woa -kɔɔ'
 mu -la daan zayi'. 'Bhɛ -jan mu
 zrubakpaa na -kɔɔ' ni, 'bhɛɛ- -o
 'fuudɔ- -kɔɔ' ta; 'kooko- -kɔɔ' 'yrik-
 pale bo -Waanbhaa' ta.

5 -Waanbhaa' 'la zrubakpaa na
 mɛɛ ni, 'bhɛɛ- -e 'fuudɔ- mɛɛ ta,
 bhaa 'bhɛ 'a klɛ 'bhɛɛ- 'ka 'pegee 'ka
 -vin mu 'ɛ 'kpale- klɛ do ma, 'bhii-
 Zesu Krisi 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

6 'Ke 'bhɛ □kla, 'ka 'kpen zru
 nu kleɛ do, 'bhɛɛ- 'ka nu -kɔɔ'
 Mɛɛzan Zesu Krisi Dɛ -Waanbhaa'
 magbaandɛɛ 'ka 'weli- do 'kpɔ 'le.

*Zesu Krisi □nwa 'si mu 'kpen -la
 -zayi'*

7 'Bhɛla- -zayile, -ka 'eke- 'kun
 'elrele 'bhii- *Krisi 'ka mu □kwan
 'elrele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'kooko- 'bhɛ
 klɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔyɛ 'le.

8 Wlan 'ɛ ni, 'mi pe 'ka ni dɔɔ Krisi
 □nwa kleɛ -Waanbhaa' a yewonɛ
 'le Zuufu mu 'ɛ ba; 'kooko- 'yee-
 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -za mu 'la
 kleza ta -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ni, -e 'mu
 'lɛsɔ-. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'bhɛ klegbɛya
 'ɛ 'yi, -ya zɔn -kɔɔ' ni 'bhii- 'yee-
 -Waanbhaa' zru -o do.

9 Krisi □nwa 'ezin-, 'kooko- Zuufu
 kle mu 'ɛ 'mu -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-,
 -amasɔyi -e mɛɛ -yɛnkla'; 'bhii- -a
 pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi
 gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Bhɛla- -zayile, 'mi nu 'e 'tɔbhɔɛ 'si
 'bhɛɛke mu 'ɛ 'plɛŋ-;

'bhɛɛ- 'mi nu 'e 'tɔbhɔ ma 'sro mu
 'kpale-.»

10 -A pele -o 'ezin- -Waanbhaa' a
 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«'Ka mu 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ,
 -Waanbhaa' 'si 'la makwan-,
 'ka mu 'pegee 'bhɛ 'si 'ɛ 'ka
 zrukpaale klɛ 'eke- 'yi!»

11 'Bhɛɛ- -a yɔɔndɛle -o 'ezin- 'yaa-
 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«'Ka mu 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ, -ka Mɛɛzan
 'tɔbhɔ;

'bhɛɛ- 'si mu 'ɛ 'kpen, -kaa 'tɔbhɔ ma
 'sro mu 'kpa!»

12 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai 'a
 □pia 'ezin- dɔɔ:

«*Yese 'srɛ mu 'ɛ do nu nule,
 'bhɛ nu yaale 'si mu 'ɛ 'kpen 'wiin-,
 'Bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ 'yri nu bole
 'bhɛla- ta.»

13 -Waanbhaa' 'la -yoo -kɔɔ' 'yrik-
 pale kli 'le, bhaa -e 'ka zru 'ɛ pa 'ke
 zrukpaale 'kpen 'pegee yilabla 'kpen
 'le 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhɛ
 'srɔyi; 'kooko- 'ka -o 'ka 'yri 'la 'kpa
 zii' -a ta bhe, 'ka 'yrikpaleya 'ɛ baan'
 kla a ba Lii 'Wen 'ɛ -glɔɔya' a 'le.

*Pɔlu -o -yaa' yewogbɛya 'ɛ 'yipe
 zii'*

14 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'mi 'gbu 'kpale- -o
 -a -yi 'bhii- wlanya -gbɛnɛ 'la -yoo 'ka
 'yi, 'bhɛɛ- -zadɔleya -glɔɔn 'la -yoo
 'ka 'yi bhe, 'ka sɔ 'eke- 'kpelekanle.

15 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi 'ŋ 'yɛ ma -dwa
 'egloole 'an -janwo' gbɛya 'ɛ ma 'ka
 ni 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi yɛ 'ke □nɔɔ,
 'kooko- 'ka -za □lwa mu 'la -daanna
 'mu dɔ 'ka 'kpee 'ezin-. 'Mi 'bhɛ
 □kla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -Waanbhaa'
 -lilawoa 'mi ma 'bhɛ -la -zayi';

16 'kooko- 'mi klɛ Zesu Krisi a
 yewonɛ 'le Zuufu kle mu 'ɛ ba.
 'Mi 'ŋ 'gbu □naa ye 'la ni, 'mi -o
 'bhɛɛ- 'wo zii' -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ
 'wolele. 'Kooko- Zuufu kle mu 'ɛ klɛ
 'bhii- 'sraka 'la sɔ -Waanbhaa' zru ni,
 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ klɛ 'wen Lii 'Wen a
 -glɔɔya' 'ɛ 'le.

17 'Bhɛla- -zayile, 'mi -o ye 'la 'wo
 zii' -Waanbhaa' ni, 'ŋ sɔ 'ŋ -baale'
 'bhɛ 'yi, 'mi 'pegee Zesu Krisi a
 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

18 -Amasɔyi, 'bhɛ 'laa sɔ dɔle- 'mi
 'kpee 'ke 'ŋ -jan 'kedo- 'kpɔ wo, 'ke
 yaa 'e go Krisi -za 'la □kla 'bhɛ ba.
 'Yele- yewoa□ 'mi gbɛ zi, 'bhɛɛ- -ya
 □kla 'ke Zuufu kle mu 'ɛ sɔ dɔle- -a
 -la 'ke -o 'taawo -Waanbhaa' -weli'
 'ɛ ta. -E 'bhɛ □kla 'mi 'wojan- mu
 'ɛ 'pegee 'mi kleza mu 'ɛ fanjan- 'ɛ
 'bhɛɛ- 'le,

19 'bhɛ 'pegee -glɔɔya ma
 -tɔomasie mu 'pegee 'sole- maza mu
 'le, 'bhɛɛ- Lii 'Wen 'ɛ -glɔɔya' a 'le.
 'Bhɛ klegbɛya 'ɛ 'yi, 'mi Krisi a -Jan
 'Nrɛle- 'ɛ □woa 'ke 'an 'lɛyan- 'a ma,

'ke 'an san Zeruzalemu, 'ke 'η ge -a kpeṃa -wa mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'η nu 'tεnε- Iliri 'klεen 'ε ma.

²⁰ 'Dun- 'η zru maza -bhεεke' 'laa -yaa 'bhε blaṃ, 'ke yaa 'e go 'ke 'η ge -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- mεε mu 'ε ni yre 'oo yre 'la waa Krisi 'tε 'ε 'male- lido' 'bhε □nɔɔ 'bhε ba; 'kooko- mεε -bhεεke' mu 'fε 'la gaṃ □bwa, 'mi 'laa 'an pε 'fεgwε- 'ε dɔ 'bhε ta.

²¹ 'Dun-, -e □kla 'bhii- -a yɔɔndεle -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«Waa -a 'tɔ 'ε 'kanε- mεε 'la zan mu ni, 'mu -le nu -a yeε;

'bhεε- mεε 'la zan mu laa -yaa' -jan 'ε 'male-, 'mu -le nu -a dɔε.»

Pɔlu -o Rɔmu -wa 'ε ta geza 'ε 'wo zii'

²² 'Bhε 'yi bhe, ye mu 'la bhe, 'mu -le 'ka ba geza 'ε 'saawoa- 'η 'kɔɔ gaṃ -bebe 'yi, 'bhεε- 'naa gεε 'ka ba ye.

²³ 'Dun- -zɔn 'mi □yaan 'an ye mu 'ε 'wolele 'klεen mu 'lεε- 'yi -gε. 'Bhε lεε -bebe -le -gε, 'ke 'mi bole -o 'ka ba geza 'ε yidɔle ma.

²⁴ 'Bhεε- 'η 'kpee ma, 'ke 'η 'yoo-gele- εsipayin 'klεen 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'kan 'ka ba ye. 'N 'kan bhla 'ε zi, 'η 'yri -o -a ta 'bhii- 'η nu 'ka 'yele-, 'bhεε- 'η 'ka 'lrɔ 'ε sanε- kan. 'Ke -kɔɔ' -yrekpa' sa -gaa 'eke- 'yi 'elrele, 'η nu zi -yrewole 'ka ma, 'bhεε- 'ka nu bhɔle 'η ba 'yee-klεen 'ε 'yi gelele.

²⁵ 'Dun- 'mi -o ge 'zi -zɔn Zeruzalemu 'taa 'ε ta bhɔnbape mu 'le 'η 'kɔɔ 'bhε □nɔɔ -Waanbhaa' a mεε 'weŋ mu 'ε ni.

²⁶ -Amasroyi Masedwani Zesu 'yi mu 'ε 'pegee Akayi Zesu 'yi mu 'ε, 'yaa- zi 'bhii- -woo gbekla' 'eke- ta, 'bhεε- -o bhɔ Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'kɔɔflezan mu 'ε ba.

²⁷ 'Bhε -za 'ε klele □swa -o 'gbu -la ni. 'Dun- wlan 'ε ni, 'bhε mu a ca -yaa -o ma. -Amasroyi Zeruzalemu Zuufu Zesu 'yi mu 'ε -za 'wlan mu 'la 'srɔɔwoa□ -Waanbhaa' 'kɔɔ Lii a pε zi 'ε zi, 'mu 'bhε mu -yicienna Zuufu kle mu 'ε ma; 'bhε klegbeya do 'ε 'yi

'ezin-, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'woo- Zuufu kle mu 'ε -o bhɔ Zuufu Zesu 'yi mu 'ε ba -o 'kɔɔpε- mu 'ε 'le 'ezin-.

²⁸ 'Ke 'η □yaan 'bhε -za 'ε 'yrebagoṃlele 'waati 'la ba, 'bhε 'pegee 'ke -woo gbeklaa- 'eke- ta pε mu 'la 'nalele, 'ke 'η □yaan 'mu 'lenalele 'waati 'la ba, 'η ge bhla 'ε zi εsipayin 'klεen 'ε 'yi, 'η nu 'kanε- 'ka ba ye.

²⁹ 'Mi gelawo zii' 'ka ba ye, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η nu nule Krisi -yaa' 'duma -gbεnε 'la zinaa' 'η ta 'bhε 'le.

³⁰ -Ayile, 'η nεenε- mu, 'mi -o -sromabɔ 'zi 'ka ni -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'tɔ 'ε -zayi', 'bhε 'pegee 'sɔniya 'la Lii 'Weŋ 'ε 'bhε na -kɔɔ' ni 'bhε -zayi' dɔɔ -ka bhɔ 'η ba 'an gwle 'ε danlele 'ke 'ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma -Waanbhaa' ni.

³¹ -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'mi sɔ -bhile Zude 'klεen 'ε 'yi mu 'la waa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu 'kɔɔ, 'bhεε- 'kooko- 'mi -o ge 'zi bhɔnbape mu 'la 'le Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni, 'mu dɔ 'mu 'kunle- -la.

³² 'Ke 'bhε □kla 'bhε gbεen- bhe, 'mi nu bhɔle 'ka ba ye, 'η zrukpa' ta, 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'bhεε- 'η nu 'η 'yitrele sa 'ka ba ye.

³³ Bhaa -Waanbhaa' 'la yilabla na mεε ni 'bhε kle 'ka 'kpen ba! Amiina!

16

Pɔlu 'gbu a pε 'pubɔwli mu

¹ 'Mi -o 'kɔɔ' nεenε- le Febe 'kwlan- wole 'ka ma dɔɔ le wlan -le 'kele-. -Yoo Sankre Zesu 'yi mu -lɔdo' 'ε -waa' 'bhɔnbape mu 'ε do -la -le.

² 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, -kaa 'cie si 'elrele Mεεzan 'tɔ 'ε -zayi', 'bhii- -wa kle gɔnε- 'la gbεen- -Waanbhaa' a mεε 'weŋ mu 'ε ni. 'Ke a mazadwa pε 'oo pε 'la ma, -ka bhɔ a ba 'bhε 'le. -Amasroyi -E □bhwa -kɔɔ' nεenε- -bebe ba, -e □bhwa 'mi 'gbu ba 'ezin-.

³ -Ka Prisili 'pegee 'bhε □nɔɔ Akilasi 'pubɔ-; 'an yewoyɔɔn ple 'ε Krisi a ye 'ε ta.

⁴ -O 'mi -gwa -za 'yi, 'bhεε- 'woo- win -yaa nu bole -a -yi. 'Mi do -kplen

'laa -o 'pubo- 'zi; Zesu 'yi mu 'le mu 'la 'mu 'laa -o 'ke Zuufu mu 'le, 'mu 'kpen -o 'pubwa- 'ezin- -o kleza -lrele' mu 'e ma.

⁵ Zesu 'yi mu -ledo' 'la kla 'eke- ba -waa 'fe 'e □la, 'ka 'mu 'pubo- 'ezin-. -Ka 'η 'yiēnii Epaneti 'pubo- 'ezin-. 'Ye- 'e □kpa Zesu 'yi 'elwale 'pe Azi 'kleen 'e 'yi.

⁶ 'Bhe- -ka Mari 'pubo- 'ezin-, 'bhe -le yewoa□ 'ebebele 'ka ni.

⁷ -Ka Andronikusi 'pegee Zuniasi 'pubo-, 'η δε -ne Izraeli mu -le -o -le, 'bhe- 'mi 'pegee 'woo- mu -yaa -kaso 'yi 'eke- zi. -O 'tobhole -o Zesu a 'winbowo mu 'e ba, 'bhe- -o □wlaa Zesu 'yi 'mi 'gbu 'le.

⁸ -Ka Anpliyatusi 'pubo-, 'η 'bhegwlen- gbalaan 'gbu -le 'bhe 'le Meezan Zesu 'yi.

⁹ -Ka Ruben 'pubo- 'ezin-, 'η yewoyoon -le 'bhe 'le Krisi a ye 'e ta. 'Bhe- -ka 'η 'yiēnii Sitakisi 'pubo-.

¹⁰ -Ka Apelesi 'pubo-; 'ali- -e -yren mu 'la 'kpen □bhla, -a 'kpale- □bwa Zesu 'yi. -Ka Arisitobule a 'fa □la mu 'e 'pubo-.

¹¹ -Ka 'η δε -ne Erōdion 'pubo-. 'Bhe- Naasisi a 'fa □la mu 'la -woo □kpa Meezan Krisi 'yi, -ka 'mu 'pubo-.

¹² -Ka Trifeni 'pegee Trifozi 'pubo-; 'woo- le ple 'la bhe -woo Meezan Zesu a ye 'e 'wo zii'. 'Bhe- -ka 'o neene- le Peesidi 'la -za so 'η ni 'egbenele 'bhe 'pubo- 'η ni; -e yewoa□ Meezan Zesu ni 'ebebele.

¹³ -Ka Rufusi 'pubo-; Meezan Zesu a mee kplankplan 'gbu -le 'kele-. 'Bhe- -kaa nee 'pubo- 'mi ni 'ezin-; 'bhe □kla 'mi 'gbu nee 'le 'ezin-.

¹⁴ -Ka Asenkriti 'pubo-, 'bhe 'pegee Flegon, 'bhe- Erimesi 'pegee Patrobasi, 'bhe- Erimasi 'pegee -koo' neene- -vin mu 'la -woo -o zi.

¹⁵ -Ka Filologi 'pegee Zuli 'pubo-; 'bhe- -ka Nere 'pegee 'bhe

neene- le 'e 'pubo-. -Ka Olenpasi 'pegee -Waanbhaa' a mee 'wenj mu 'la 'kpen -o zi ye 'mu 'pubo-.

¹⁶ -Ka 'eke- 'pubo- 'eke- -tuubolele 'bhii- - neene- ma do mu Zesu 'yi. Zesu 'yi mu -le mu 'e 'kpen 'ka 'pubwa-.

Polu a -danma' -liawli'

¹⁷ 'N neene- mu, mee 'la zan mu Zesu 'yi mu 'e 'yicien-, 'bhe- -woo kle nipe 'le, 'bhe 'pegee 'o daangbeya 'la □naa 'ka ni waa do 'bhe □la, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpee doo -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhe zan mu 'e ma. 'Bhe- -ka 'ka 'gbu 'plengo- 'bhe zan mu 'e ma.

¹⁸ -Amasroyi, 'bhe mee -gloon mu 'e, waa -o -kooa' Meezan Krisi a yewone mu 'le, 'duj- -o bole -o 'kpeeledanle ma -o so pe 'la 'bhlele, 'bhe 'pegee waa so pe 'la 'bhlele 'bhe- ma. Mee 'la zan mu laa so -za 'yoo- 'pegee -za 'wlan gole- 'eke- 'yi, -o 'bhe zan -yini' -o -le ma -nra ma jan mu 'e 'pegee waa -dawli' ma jan mu 'e 'le.

¹⁹ 'Duj- 'ka mu, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'e 'klosikun gone- 'la gbēen-, mokpen' 'bhe do. 'Bhela- -yile, 'mi zrukpaale -o 'egbenele 'ka ba zayi'. 'Duj- 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle -zadō' mu 'le -za 'wlan a pe kle zi 'e ta, 'bhe- 'ka zru 'fleele- kle -za 'yoo- ba -yre ta.

²⁰ -A -vinbwa sa, 'bhe- -Waanbhaa' 'la yilabla na mee ni 'bhe -Setran' a -glooya' 'e sie, 'bhe- -e 'yee- -Setran' kpalaa' 'ka gaan □la. Bhaa Meezan Zesu -li 'ka ma!

²¹ 'N yewoyoon Timote 'ka 'pubwa-; 'bhe 'pegee 'η δε -ne Izraeli mu Lusisi 'pegee Zason, 'bhe- Sosipate.

²² 'Bhe- Teetusi 'la 'letre 'lee- yoon dia- 'mi ni, 'bhe 'ka 'pubwa- Meezan Zesu 'to 'yi.

²³ 'N zeti- mi Gayusi 'ka 'pubwa-. 'Bhe- Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'kpen kla 'eke- ba 'yela- 'fe 'e □la. -Wa 'lee- ta -goli' magaan mi Erasi 'ka

'pubwa-. 'Bhεε- -koo' nεεnε- Kwaa-
tusi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁴ [Bhaa -kooa' Mεεzan Zesu Krisi
-li 'ka 'kpen ma! Amiina.]

-Waanbhaa' 'tobhoza

²⁵ -Koo' Waanbhaa' 'tobho! 'Mi -o
-Jan 'NrAle- 'la 'wo zii' Zesu Krisi ba
zayi' 'bhe 'yi, 'sej -o -Waanbhaa' ni
'kee- 'ka kε 'egloole 'kaa- 'kpaleya
'ε 'yi. -Waanbhaa' a gaanyiza 'la
tagaanle -yaa lεε -bebe ta, -e 'bhe
tapwela 'yee- -Jan 'NrAle- 'ε 'le.

²⁶ 'Dun- 'saanige, -Waanbhaa'
'yee- gaanyiza 'ε tapwela kpataakpa
'εbhile ba. 'Yee- -Waanbhaa' 'la yaa
ga -titi, -ya □kla 'bheε- 'si 'bheεke mu
'ε 'kpen 'yee- gaanyiza 'ε do -a -lela'
janwo mu 'ε -jan mu 'la yooondia- 'mu
'sroyi. -Ya -ledulaa 'bheε- kεgbeya 'ε
gbεen-, 'koko- 'si mu 'ε 'kpen -o kpa
Krisi 'yi, 'bheε- -o 'yee- -Waanbhaa'
-weli' ma.

²⁷ -Zadoleya -o -Waanbhaa' do
-kplen -la 'koo, bhaa 'tobholeya bo a
ni Zesu Krisi 'sroyi 'waati 'ε 'kpen ba!
-Amiina!

**POLU 'LETRE □LWA
MI 'LA □KPA
KORENTI -WA 'E TA
ZESU 'YI MU 'E NI
Polu 'letre □lwa 'la
□kpa Korēnti -wa 'e
ta Zesu 'yi mu 'e ni
'bhe ngblo**

Korēnti -wa 'e 'yaa- Akayi 'klēn 'e 'yi -wa -gbēnē do 'le. Akayi 'klēn 'e 'bhe -le -o 'klēn 'la sii -zōn Greki mu a 'klēn 'bhe 'le. Korēnti mu 'e 'yaa- 'ke yogba mu 'pegee -yanbhōya dē mu -gbēnē mu -la -le. Lēē mia plē bhe 'srwayizie mi 'e ma Zesu 'yale- 'e blaān, Polu -ja 'yee- Korēnti -wa 'e ta, 'bhēē- -e lēē do yēkē- -gaa 'bhe □nōō ye. Korēnti mu 'la □wlaa Zesu 'yi, -e 'mu □klaa 'eke- ba, 'bhēē- 'mu □kla Zesu 'yi mu 'lēdo- 'le (Klēza 18). Polu -yaa bhla 'la ba Efēzi -wa 'e ta, 'bhēē- -e 'yee- 'letre □lwa 'lēē- □kpa Korēnti Zesu 'yi mu 'e ni. 'Letre 'lēē- 'kpale- -lēē Korēnti Zesu 'yi mu 'e 'ke mu -za 'ke mu -yilrōkpa 'yee- Polu ma 'letre 'bhēēke- do 'yi. 'Bhela- -yile, -ya □pia -a nēēnē- Zesu 'yi mi do ni 'kaa 'bhe 'yee- 'letre 'lēē- dē -a ni (Korēnti □Lwa mi 1.1). -E 'yee- 'letre 'lēē- 'yiciēna -le plē.

-A -lē □lwa mi 'e 'yi (Korēnti □Lwa mi 1-6), Polu 'pegee Korēnti Zesu 'yi mu 'e -woo 'eke- ta jan □maa. 'Dun-, Polu -za yaga -glōō 'gbu -la -yipia 'yee 'letre 'e 'lē -lwa mi 'lēē- 'yi:

1. Korēnti Zesu 'yi mu 'e waa 'eke- -yima', 'bhēē- -o -yiciēnle -o. (Korēnti □Lwa mi 1.1-10; 4.21)

2. -O do 'bhe 'gbu dē na 'e do □kla 'bhe 'gbu na 'le (Korēnti □Lwa mi 5).

3. Korēnti Zesu 'yi mu 'e ge 'eke- 'le -klu ta -Waanbhaa' dō kle mu 'e ba (Korēnti □Lwa mi 6), Polu -o -liala dōō 'woo- Zesu 'yi mu 'e -woo plēn -yraladō maza mu 'yrebago 'eke- plēn-, 'bhēē- -o 'kpale- bo do ma.

-A -lē plē mi 'e 'yi (Korēnti □Lwa mi 7-16), Korēnti Zesu 'yi mu 'e -za

mu 'la 'yilrōkpa Polu ma, -e 'mu 'lēkwan- -o ni 'letre 'lēē- 'yi. -A -lē 'srwaplē- mi 'e 'yi, -e gwlēna yaaza -janwoa. -A -lē 'srwaa- mi 'e 'yi 'ke 'bhe ge 'tēnlē- -a vu ta do mi 'e ma, -ya □pia -o ni dōō -woo 'gbu 'klōsikun yō mu a -za ma. -E -we 'zi 'ke Mēēzan a pēbhle 'e 'bhēē- 'le (Korēnti □Lwa mi 1.2-34). 'Bhe blaān, -e pe -o ni dōō -o Lii 'Wen 'e 'bhe a 'sen mu 'e ziglin-, 'bhe 'pegee -o bo 'soniya 'yi (Korēnti □Lwa mi 12-14). -E gbaa mu bweza gale ba -janwoa (Korēnti □Lwa mi 15).

'Yee- 'letre 'lēē- 'lēwlayrē 'e nōō- jan 'e 'bhe -le -a -lē vu ta 'srwado- mi 'e 'le (Korēnti □Lwa mi 16). 'Yee- Polu -o -a geza 'e Korēnti -wa 'e ta 'bhe 'wo zii', -a nōō- Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'bhēē- -e nu -o -gōli' 'la □kpa 'eke- ta Zeruzalēmu Zesu 'yi mu 'lēdo' 'e ni 'bhe 'silē-. -E 'yee- 'letre 'lēē- -yaan -o -liale' 'pegee -o 'pubōlele mu -la -le.

Polu 'pegee Sōsitēni a 'pubōwli

¹ 'Mi Polu 'la -e -swa -Waanbhaa' ni 'ke -yoo 'n sii, 'bhēē- -ye 'n □kle 'ke Zesu Krisi a 'winbōwo mi 'le, 'mi 'pegee 'n nēēnē- Sōsitēni -le 'letre 'lēē- 'kpa zii' 'ka ni,

² 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a mēē -lēdo' 'le Korēnti -wa 'e ta, 'o 'ka 'pubwa-. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu 'ka □kla -yaa' pē 'le, 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. Mēē -vin mu 'la 'kpen -o 'drunyan 'e 'yi yrēkpen- □nōō, 'bhēē- 'ke -woo kpa Mēēzan Zesu Krisi 'tō 'e 'yi, -e 'ka mu 'pegee 'mu 'siila-, 'kooko- 'ka kle 'wen. Zesu Krisi -o -waa' Mēēzan 'le, 'bhēē- -yoo' 'o mōō a pē Mēēzan 'le 'ezin.

³ Bhaa -kōō' Dē -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhēē- -o yilabla 'na 'ka ni.

Polu -o -Waanbhaa' 'pubō- 'zi

⁴ -Waanbhaa' -lileya 'la 'naa- 'ka ni Zesu 'srōyi, 'bhēē- -zayile 'an 'pubō- 'waati 'e 'kpen ba 'kaa- -za ma.

⁵ -Amasrōyi 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, -Waanbhaa' 'ka -gbaa pē 'kpen ba, 'bhēē- -yoo -paa

'ka ta. -E -zadó' ma -jan -naa 'ka ni, 'bhεε- 'ka -za -bebe do 'yee- -Waanbhaa' ba zayi'.

6 'O Zesu Kriſi a -jan 'la Ɔwoa 'ka ni, 'kaa 'yimaa-, 'bhε 'pegee 'kaa Ɔkwan 'ka gbε plε 'le; 'bhεε- 'kaa Ɔtwa 'ka 'kpee 'elrele.

7 'Bhεla- -zayi', Lii 'Wen a 'sen maza 'ε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kaanle- 'ka ma; 'ka mu 'la 'ka -o Mεεzan Zesu Kriſi 'nu yi 'ε magben 'zi bhe.

8 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'ka dɔle 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi 'ke 'bhε ge 'tenle- Mεεzan Zesu Kriſi 'nu yi 'ε ma; 'kooko- 'kee- Ɔnwa, waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ ye 'ka zi.

9 -Amasroyi -Waanbhaa' -liiwli' -o do. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka 'siila- dɔɔ 'ka mu 'pegee -a Gbe Zesu Kriſi 'la -yoo -kɔɔa' Mεεzan 'le 'ka 'kpa do ma.

ZESU 'YI MU -LEDÓ' 'É 'YICIENZA

Korenti-wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'yicienle -o

10 'N nεεnε- mu, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni Mεεzan Zesu Kriſi 'to 'ε 'yi dɔɔ -ka 'kpa do ma. 'Ka 'laa 'tole- 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'ka 'yicien-; -ka 'kpa do ma -za 'ε 'kpen 'yi, 'ke 'ka 'kpeejan- 'pegee 'ka zru maza klε do 'kpɔ.

11 Wlan 'ε ni, 'an Ɔmaa Klowe a 'fa 'la mu 'ε ta dɔɔ 'ka 'yicienle -o.

12 -Za 'la 'bhε -o 'ka 'plen- 'bhε -le -gε: 'ka 'kpen do do -liiwli' gole -o 'eke- ma. 'Ka 'ke 'a pe dɔɔ 'bhε -o Pɔlu -la zi; 'bhεε- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dɔɔ 'bhε -o Apolosi -la zi; 'bhεε- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dɔɔ 'bhε -o Pieri -la zi; 'bhεε- 'ka 'ledo- 'a pe 'ezin- dɔɔ 'bhε -o Kriſi -la zi.

13 'Ka 'kpee ma Kriſi 'yicienle -o εε? 'Mi Pɔlu -le -gaa -yrigbεεle 'ε ta 'ka ni εε? 'Bhεε- taa- -o 'ka 'wiɲfia Ɔ -yi ba 'mi Pɔlu -la 'to 'yi εε?

14 'Mi -Waanbhaa' 'pubɔ-, -amasroyi 'naa 'ka 'kedo- 'kpɔ 'wiɲfεle -yi ba Zesu 'to 'yi; 'ke yaa 'ε go Kripusi 'pegee Gayusi ba.

15 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a pele- dɔɔ -o 'ka 'wiɲfia Ɔ -yi ba 'mi 'to 'yi.

16 'Bhεε- 'ezin-, 'mi Sitefanasi a 'fa Ɔla mu 'ε 'wiɲfia Ɔ -yi ba, wlan -le 'bhε 'le. 'Duɲ- 'ke 'bhε go -a -yi, 'naa mεε -bhεεke' do 'kpɔ 'wiɲfεle -yi ba.

17 -Amasroyi Kriſi 'laa 'mi 'winbole mεε mu wiɲfeyre nɔɔ- -yi ba; 'duɲ- yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'nu -Jan 'Nrале- 'ε 'bhεε- 'wo mεε mu ni. 'Bhεε- 'naa -o 'bhε 'wo zii' bhaaplen mu a -zadóleya ma -janwo' gbeya 'ε 'yi, 'kooko- 'bhε -Jan 'Nrале- 'ε 'wole- glooya' laa go 'bhε 'yi.

Zesu Kriſi -le 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'pegee -yaa' -zadóleya 'ε 'le.

18 Wlan 'ε ni, -Jan 'Nrале- 'ε 'wole- 'ε 'ke 'wa pe dɔɔ Kriſi -gaa -yrigbεεle 'ε ta, 'bhε -o 'ke -kwa maza 'le mεε 'la zan mu nile -o -Waanbhaa' a zi 'ε ta 'mu 'yre 'yi. 'Duɲ- -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -o -bhee zi 'ε ta, 'bhε -o -kɔɔ' mu -yre 'yi 'bhii- -Waanbhaa' a -glooya' 'le.

19 Wlan 'ε ni, 'kela yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'bhε -le -gε: «'Mi nu -zadó' mu a -zadóleya 'ε 'siεε-, 'bhεε- 'η nu mεε yikanle mu a yikanleya 'ε klεε bhaama za 'le.»

20 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -zadó' mu sɔ -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? 'Bhεε- Zuufu mu a 'Toɲ daan mu 'ε sɔ -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? 'Bhεε- 'drunyan 'lεε- 'yi zaabo mu 'ε sɔ -mε pε jan -la wole- 'ezin- εε? -Waanbhaa' 'gbu 'a -zronna 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi -zadó' mu 'ε -waa' zadóleya 'ε -yoo 'ke -kwa maza -la -le.

21 Wlan 'gbu 'ε ni, 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -waa' pε -zadóleya 'ε 'yi, waa 'sɔle- -Waanbhaa' dɔle- 'bhε a pε -zadóleya 'ε 'yi. 'Bhεε- -woo Kriſi gaza 'ε -yrigbεεle 'ε ta 'bhε 'wole- 'ε 'ye zii' 'ke -kwa maza 'le; mεε 'la zan mu 'e Ɔkpa 'bhε -Jan 'Nrале- wole 'ε 'yi, -e -swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mu go -za 'yi.

22 Zuufu mu -o -a zi 'bhii- 'o 'sɔle- maza mu kle 'mu -yre ma, 'bhεε Grēki mu -o -zadóleya -la -glin 'zi.

23 'Dun- 'o mɔɔ -o Krisi gbaanza -yrigbɛele 'ε ta 'bhe -jan 'nrɔle- 'ε 'wo zii', 'bhe -jan -gloɔn 'ε 'bhe 'laa -o 'ke wope 'le Zuufu mu 'ε ba, 'bhe- 'bhe -o 'ke -kwa maza 'le Zuufu kle mu 'ε 'yre 'yi.

24 'Dun- -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu -siila -yaa' pɛ 'le, 'kee- -kla Zuufu mu 'le oo, 'kee- -kla Zuufu kle mu 'le oo; Krisi -o 'bhe zan mu -yre 'yi 'ke -Waanbhaa' a -gloɔya' 'pegee -yaa' -zadɔleya 'le.

25 -Amasɔyi bhaaplen mu -Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii- -kwa maza, -zadɔleya -o 'mu 'yi 'ke 'bhe kan bhaaplen mu a -zadɔleya 'kpen ta. 'Bhe- -o -Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii- fangan- kle maza mu, 'mu fangan- -gloɔ 'yiya- bhaaplen mu a pɛ fangan- 'ε ni.

26 'N nɛɛɛ- mu, -ka 'ka 'gbu 'siigbeya 'ε -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhe -glin doo, 'bhe- 'ka nu -a 'yaangole bhaaplenya 'ε ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhe- -e 'ka -gwa -za -yi; -zadɔ' mu -bebe 'pegee mɛɛ gbɔlan -bebe 'laa -o 'ka ba, 'bhe- 'ka -bebe 'laa -o 'ke -bhɛngbe mu a -gbaa -lii mu 'le.

27 'Bhe- 'dun-, bhaaplen mu -za 'la kun 'bhii- -kwa maza, -Waanbhaa' 'bhe- makwan- -yaa' pɛ 'le, 'kooko- -e -yraladɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ε ma. 'Bhe kɛgbeya 'ε 'yi 'ezin- bhe, bhaaplen mu -za 'la ye 'bhii- fangankleya maza, 'yee- -Waanbhaa' 'bhe- makwan- -yaa' pɛ 'le, 'kooko- -e -yraladɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi fangan- ma mɛɛ mu 'ε ma.

28 'Drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ε -o pɛ mu 'la ye 'bhii- bhaama za mu, 'bhe- 'ke -woo mavɛɛ, 'bhe 'pegee 'ke 'mu 'laa -o -yre 'yi pɛ 'kedo- 'kpɔ 'le, -Waanbhaa' 'bhe- pɛ mu 'ε makwan-; 'kooko- -o pɛ mu 'la -za kun 'egloole -e 'mu siɛ 'ke bhaama za mu 'ε 'le.

29 -E 'bhe □kla 'bhe kɛgbeya 'ε 'yi bhe, 'kooko- bhaaplen 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhe 'gbu magbaandele 'yee- -Waanbhaa' -yre 'yi.

30 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka

'pegee Zesu Krisi □kpa do ma, 'bhe- Krisi -kla -zadɔleya 'la da -Waanbhaa' ba 'bhe 'le. 'Yela- 'srɔyi, 'bhe- -Waanbhaa' -kɔɔ' 'lɛdɔla -a -yre 'yi, 'bhe- -e -kɔɔ' □kpa 'edanma -yaa' pɛ 'le, 'bhe 'pegee -e -kɔɔ' tagbawoa.

31 'Bhe- -zayile, -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'wasowo, 'bhe zan 'bhe 'wasowo Mɛɛzan Krisi kleza 'ε 'bhe- 'yi.»

2

Pɔlu -o -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wo zii' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

1 'N nɛɛɛ- mu, 'η gelawoa 'ka ba -Waanbhaa' a gaanyiza 'la tagaanle -yaa 'bhe ba janwole 'ka ni, 'naa klele -jan -gbɛɛ -gbɛɛ mu wolele 'ka ni 'bhii- 'sɛwɛdɔ mu -gbɛɛ mu 'ε gbɛɛn-, 'bhe- 'naa 'a zɔnle 'ka 'ni 'bhii- 'mi a pɛ -zadɔleya 'ε gbɔlan -yiya' 'ke 'bhe kan -waa' pɛ -zadɔleya 'ε ta.

2 -Amasɔyi, 'η 'yaa- 'ka 'plen- 'waati 'la ba, 'mi 'a □kpa dɔɔ 'naa -o 'η 'nii- 'nale pɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ dɔle ni, 'ke yaa 'ε go Zesu Krisi dɔle ba, 'bhe 'pegee -a gbaanza 'ε *-yrigbɛele 'ε ta 'bhe ba.

3 'Mi 'gbu 'yaa- 'ka 'plen- 'waati 'la ba, fangan- 'laa -yaa 'η ta, 'bhe- 'η □yaa bɛɛn 'zi -gbɔlan 'ε 'kɔɔ.

4 'Mi 'an pɛ mɛɛ mu daangbeya 'ε 'pegee 'η 'yaa- -Jan 'Nrɔle- 'la 'wo zii', 'naa -yaa 'mu kle 'zi 'ke -janwole -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'le 'bhii- bhaaplen a -zadɔleya maza jan gbɛɛn-, 'dun- 'η Lii 'Wen 'ε 'bhe a -gloɔya' 'ε -zɔnna gbɛ 'ε 'kpen ma.

5 'N 'bhe □kla, 'kooko- 'kaa- 'kpa- leya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'ε 'bhe kli gbaanle laa kle bhaaplen mu a -zadɔleya ta, 'dun- 'ke 'bhe kli gbaanle kle -Waanbhaa' a -gloɔya' 'ε 'bhe- ta.

-Waanbhaa' a -zadɔleya

6 'Bhe- 'dun-, 'woo- -janwo zii' -zadɔleya 'la ba zayi' Zesu 'yi mu 'la 'yɛbakaan gban 'mu -la ni. 'Bhe -zadɔleya 'ε 'pegee 'drunyan 'lɛɛ- 'yi

pε 'ε waa -o do, 'bhεε- yaa da -gloo'ya' mu 'la 'kpaale- -o 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε ta 'mu ba. -Amasroyi 'bhε -gloo'ya' mu 'ε 'mu -o 'ke 'siε pε 'le.

7 'Dun- 'woo- -Waanbhaa' a pε -zadoleya 'ε 'bhε -la -janwo' zii', 'bhε -o 'ke gaanyiza 'le; 'bhεε- -a gaanle -o 'drunyan 'yi mu 'ε ma. 'Sani- 'drunyan klele plεn- -Waanbhaa' 'koo, -e -koo' 'letwa □ 'bhεε- -zadoleya 'ε ba; 'kooko- -e kle -kooa' pε 'tobholeya 'le -Waanbhaa' ba.

8 'Drunyan 'lεε- 'yi mεε gbalaan mu 'ε 'kedo- 'kpo 'laa 'yee- -zadoleya 'lεε- dōle. 'Kee- 'kpa -wa dō bi, waa -yaa nu a 'tolε- 'ke -o Mεεzan 'tobhole 'ε gbaan -yri gbεele 'ε ta 'bhεε- -wa dε.

9 'Dun- 'bhii- -a yōndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gōne- 'la gbεen- dōo:

«Bhaaplen- yre 'laa -za mu 'la 'yεle- lido',

'bhε 'pegee- bhaaplen laa -za mu 'la 'malε- -a 'trōn 'le;

'bhεε- bhaaplen laa a 'kpeeledanle pε mu 'la ma,

-Waanbhaa' -za sō mεε 'la zan mu ni, -e 'mu -la -letwa 'bhε pε mu 'ε ba.»

10 'Bhεε- 'dun-, 'bhε -za mu 'la gaanle -yaa, -Waanbhaa' 'mu -zrōnna -koo' mu -la ni -a Lii 'Wen 'ε 'le. Wlan 'ε ni, Lii 'Wen 'ε -e -za 'ε 'kpen 'yiglin- -a dō zayi'; 'ali- 'kee- ge 'kpale- -Waanbhaa' 'gbu a -za tagaanle mu 'ε 'kpen ta.

11 Mεε 'kedo- 'kpo 'laa bhaaplen 'kpeejan- dō, 'ke yaa 'e go 'yee- bhaaplen 'gbu 'nii- 'ε ba. 'Bhε klegbeya dō 'ε 'yi 'ezin- bhe, mεε 'kedo- 'kpo 'laa -Waanbhaa' 'kpeejan- mu dō, 'ke yaa 'e go Lii 'Wen 'ε 'bhε dō -kplεn ba.

12 'Bhεε- 'dun-, -koo' mu Lii 'la 'srōowa-, 'bhε 'laa da 'drunyan 'lεε- 'bhε 'yi. 'Dun- 'bhε Lii 'ε -daa -Waanbhaa' -la ba. -E 'bhε Lii 'ε □naa -koo' mu ni, 'kooko- -e pε -lrele' mu 'la □naa -koo' ni, -koo' sō 'mu dōle-.

13 'Waa -o 'bhε -jan 'ε 'wo zii' bhaaplen a -zadoleya ma; 'dun- Lii 'Wen 'ε -yoo' daan 'zi 'kela 'le 'o 'bhεε- 'wo zii'. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'o

-Waanbhaa' a wlan mu 'ε 'yipe- zii' 'yee- Lii 'Wen 'ε -yaa' -janwo' gbeya 'ε 'bhεε- zi.

14 'Dun- bhaaplen 'gbu dōgbeya 'ε 'yi, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε yaa -o -a -yi, yaa sō dōle- wlan mu 'la da 'yee- Lii 'Wen ba 'mu □la. 'Bhε mu -o -a -yre 'yi 'ke -kwa maza mu 'le. 'Bhεε- yaa sō 'mu dōle- -titi, -amasroyi bhaaplen 'gbu 'laa sō 'mu dōle- 'ke Lii 'Wen 'laa bhōle -a ba.

15 'Ke Lii 'Wen 'ε -yoo mεε 'la zan 'yi, 'bhε zan 'ε sō -za mu 'ε 'kpen bagole, 'bhεε- -yoo dō. 'Bhεε- 'dun-, mεε 'kedo- 'kpo 'laa sō 'bhε zan 'ε 'kitikanle.

16 -Amasroyi, -a yōndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dōo:

«-De 'gbu -le Mεεzan 'kpeejan- 'ε dō εε?

-De 'gbu -le sō -a -liale' εε? 'Dun- Kri- 'kpeejan- 'ε -yoo 'o mōo 'gbu -la 'kpee.»

3

-Waanbhaa' a yewone mu kleza

1 'N nεεne- mu, 'η -ja -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wolε- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'naa 'ka 'kunle- 'bhii- -Waanbhaa' a Lii 'Wen 'ε -yoo mεε 'la zan mu 'yi. Drōon' 'mi -janwoa 'ka ni 'ke 'η 'ka kun 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'la 'taawo- -o 'gbu zru maza ta. 'Kpaleya Kri- 'yi a pε zi 'ε ta, 'η 'ka □kwan 'bhii- -ne 'yientenne mu gbεen-.

2 'N -janwoa 'ka ni wogbeya 'la 'yi, -e -kla 'bhii- 'η -yōn -la -naa 'ka ni 'bhii- -o -yōn na -ne 'yientenne mu ni gōne- 'la gbεen-. -Amasroyi 'ke 'η 'yaa- pεbhle -glōo na 'ka ni, 'bhε 'laa -yaa nu 'solε- 'ka 'kpee. 'Ali- -zōn -li, 'ka 'laa sō pεbhle -glōo 'bhlele -titi, -amasroyi 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu a bhaaplen zru maza ta 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mεε mu 'ε gbεen-.

3 Wlan 'ε ni, zran 'pegee sra mu -o 'ka 'plεn-. 'Bhε klegbeya 'ε ma, 'kaazrōn 'zi 'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu zru maza mu -la ta, 'bhεε- 'ka 'kpen 'pegee 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε 'ka -o do.

4 'Ke 'ka 'plen- mɛɛ do 'a Ɔpia dɔɔ: «'Mi -o Pɔlu -la zi». 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'bhɛɛke do 'a Ɔpia 'ezin- dɔɔ: «'Mi -o Apolosi -la zi». 'Ka 'laa- zɔn 'zi 'bhɛ 'yi 'bhii- 'ka mu 'pegee 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'ka 'taawogbɛya 'ɛ 'bhɛ -o do ɛɛ?

5 Wlan 'gbu 'ɛ ni, Apolosi -o 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- Pɔlu -o 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'O mɔɔ -o 'ke -Waanbhaa' a yewone mu drɔn -la -le, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ -la 'srɔyi 'ka Ɔswa 'ka 'kpale Zesu 'yi, 'bhɛɛ- Mɛɛzan 'sen yɛkɛ- 'la Ɔnaa 'o 'kpen do do ni 'o 'bhɛɛ- wlata yewoa.

6 'Mi 'an pɛ yewole 'ɛ Ɔkla 'bhii- 'mi -yri diin 'ɛ Ɔswa, 'bhɛɛ- Apolosi -yi Ɔklaa -a ta; 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -le 'a Ɔkla 'bhɛɛ- -e gbaandia-.

7 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'la zan -yri diin 'ɛ Ɔswa, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan -yi Ɔklaa -a ta, 'mu mɛɛ plɛ 'ɛ waa -o 'ke -za 'kɛdo- 'kpɔ 'le; 'fope -Waanbhaa' 'la 'bhɛ 'a Ɔkla 'bhɛɛ- -e gbaandia-, 'bhɛ -le -za 'kpen 'win 'le.

8 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, mɛɛ 'la zan -yri diin 'ɛ Ɔswa, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan -yi Ɔklaa -a ta, 'mu mɛɛ plɛ 'ɛ 'kpen -o do. 'Bhɛɛ- -o 'kpen do do ye yɛkɛ- 'la Ɔwoa, -Waanbhaa' nu 'bhɛɛ- wlata -trɔn 'nalɛ- -o ni.

9 -Amasrɔyi, 'o mɔɔ -o 'ke -Waanbhaa' a yewoyɔɔn mu -la -le, 'ka mu -le 'bhii- -Waanbhaa' a gba 'ɛ 'le.

'Bhɛɛ- 'ka -o 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' a 'fɛ 'bhɛɛ- 'le.

10 -Waanbhaa' -lileya 'ɛ ma -e 'mi Ɔgbaa -yaa' 'sen yɛkɛ- 'la ba, 'mi 'fɛgwɛ- 'ɛ zibwa- 'bhii- 'fɛdɔ- mi kplankplan do gbɛɛn-. 'Bhɛ blaɛn, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do 'nule 'fɛgwɛ- dɔle 'bhɛ ta. 'Dun- -yoo 'bhii- mɔkpen' 'e 'yɛkpa 'mu a pɛ 'fɛgwɛ- dɔgbɛya 'ɛ ba.

11 Wlan 'ɛ ni, 'fɛgwɛ- 'la 'bhɛ zibole -o, 'bhɛ -le 'ke Zesu Krisi 'le. 'Bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' 'laa sɔ 'fɛgwɛ- -bhɛɛke' zibole 'ezin-.

12 'Ke mɛɛ 'ke zan 'fɛgwɛ- -dwa 'bhɛ 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'ke -ya -kla 'ke -can 'le oo, 'kee- Ɔkla 'ke -gɔli' 'pu 'le oo, 'kee- Ɔkla vlɛ -nɛ 'lrele- -za -glɔɔ mu

'le oo, 'kee- Ɔkla 'ke -yri -glɔɔ 'le oo, 'bhɛɛ- 'kee- -kla -gaa 'le.

13 -Kɔɔ' 'kpen do do 'woye- 'ɛ 'lregbɛya 'ɛ ta nu 'pwɛɛ- kpataakpa 'pɛɛlii- 'kitikan yi 'ɛ 'le. 'Bhɛ yi 'ɛ 'le, -kɔɔ' 'kpen 'woye- 'ɛ -yoo ye -glɔɔn 'la 'le, 'tɛ 'ɛ nu 'bhɛ zɔnɛ.

14 'Ke mɛɛ 'la zan 'fɛgwɛ- -dwa 'yee- 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'bhɛɛ 'ke 'tɛ 'ɛ yaa 'bhɛ 'kpaciɛɛ; 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'woye- 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwolɛ.

15 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'fɛgwɛ- -dwa 'yee- 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'tɛ 'ɛ -ya -kpaciɛla; 'bhɛ zan laa nu 'bhɛ 'woye- 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwolɛ. 'Bhɛ zan nu gɔlɛ -za -yi, 'dun- -e nu klɛɛ 'bhii- -e Ɔmia 'tɛ 'yi.

16 'Ka 'laa 'yaango 'bhii- 'ka mu 'gbu -le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -a Lii 'Wɛn 'ɛ -yoo 'ka 'yi ɛɛ?

17 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'trinɔdwa- 'ke -ya siɛ, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ 'siɛɛ- 'ezin-. -Amasrɔyi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ -yoo 'wɛn, 'ka mu 'gbu -o 'bhɛɛ- 'le 'ezin-.

18 Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'gbu 'yinilɛ. 'Ke mɛɛ 'la zan 'gbu 'kpee ma, -yoo 'ke -zadɔ' mi 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'yɛ 'yi, 'bhɛ zan 'bhɛ 'gbu klɛ 'bhii- mɛɛ 'la zan ngblo laa -o 'bhɛ ta, 'kooko- -e -Waanbhaa' a pɛ -zadɔleya -zeze 'gbu 'ɛ 'bhɛ 'srɔɔwo-.

19 -Amasrɔyi, 'drunyan 'yi mu a -zadɔleya 'ɛ 'bhɛ -o 'ke 'truu- maza 'le -Waanbhaa' -yɛ 'yi. 'Bhɛɛ- wlan 'gbu 'ɛ ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ kun -o 'gbu a -dawli' ma bhee 'ɛ 'yi.»

20 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ -ya Ɔpia 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ 'kpen 'kpeejan- dɔ, 'bhɛɛ- -ya 'yaango- 'bhii- -o 'kpeejan- mu 'ɛ -woo 'ke bhaama za 'le.»

21 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'n nɛnɛ- mu, 'bhɛla- -zayilɛ bhe, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ -baalɛ' 'bhɛ 'tanyɔɔn bhaaplɛn mu 'yi. -Amasrɔyi 'kaa- pɛ -le pɛ 'kpen 'le.

22 'Mi Pɔlu oo, Apolɔsi oo, Pieri oo, 'drunyan oo, bole -yɛ ma oo, gale oo, -zɔn pɛ mu oo, -kɔɔ' 'lɛɛ pɛ mu oo, 'kaa- pɛ -le 'mu 'kpɛn 'le.

23 'Duŋ- 'ka mu 'gbu -o 'ke Kriɔi a pɛ 'le, 'bhɛɛ- Kriɔi -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le.

4

*Zesu Kriɔi 'winbɔwo mu 'ɛ 'woye-
'pegee -o ta -yɛn*

1 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'o 'kun 'bhii- Kriɔi a yewonɛ mu, 'bhɛɛ- -o woye -le 'ke -Waanbhaa' a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la wolele.

2 'Bhɛ 'yi 'tɛ, ye 'ɛ gbɛkpale -o mɛɛ 'la zan mu 'kɔɔ, -o -za 'la kleyɛ glin 'bhɛ zan mu 'ɛ 'kɔɔ 'bhɛ -le dɔɔ 'ke -o 'bhɛ ye 'ɛ wo, 'bhɛɛ- 'ke -o blɔle klɛ 'bhɛ ma.

3 'Ke -yoo 'mi 'an pɛ 'le, 'ke 'ka mu 'mi 'kitikaan oo, 'ke bhaaplɛŋ -bhɛɛke' mu 'mi 'kitikaan oo, 'bhɛ 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klɛ 'mi ni. 'Mi 'duŋ- laa sɔ 'ŋ 'gbu 'kitikanle 'an yewogbɛya 'ɛ 'yi.

4 -Amasɔyi, 'ŋ 'nii- 'ɛ 'bhɛ 'laa -o -la 'zi 'ŋ 'gbu ta -za 'yɔɔ 'kedo- 'kpɔ 'yi. 'Duŋ- 'naa sɔ a pele- 'bhɛ 'yi dɔɔ 'naa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klɛɛ -titi; -amasɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'mi 'kitikan.

5 'Bhɛla- -zayile, 'ka 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'kitikanle -Waanbhaa' 'kitikan yi 'la -dwa 'bhɛ 'lɛɛ. -Ka Mɛɛzan Zesu Kriɔi 'nu yi 'ɛ magben. 'Kee- -nwa, pɛ 'tole- pɛ, 'ke 'bhɛ gaanle -o -gblo 'ɛ 'yi, -e nu 'bhɛ 'kpɛn tapwɛle kpataakpa 'pɛɛlii-; 'bhɛɛ- -e nu bhaaplɛŋ mu 'kpeejan- gaanle mu 'ɛ tapwɛle. 'Ke 'bhɛ Ɔkla 'tɛ, 'bhɛ yi 'ɛ 'le, -za 'la 'bhɛ -o 'ke 'tɔbhɔ maza 'le -kɔɔ' 'kpɛn do do nu 'bhɛ 'srɔɔwɔle -Waanbhaa' 'kɔɔ.

6 'Mi 'an pɛ -jan 'ɛ Ɔsia 'mi 'gbu 'pegee Apolɔsi -la ma 'ka mu daan zayi'. 'N 'bhɛ Ɔkla, 'kooko- 'ka -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ 'yi jan 'ɛ daan dɔɔ: «'Kɛla 'bhɛ yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'kanle- 'bhɛ ta». 'Ka mu 'ezin-, 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'gbu magbaandɛle 'ke -ya pe dɔɔ -yoo

mɛɛ do zita, 'bhɛɛ- -a zibɔle -o -a do ma.

7 -Amasɔyi, -dele gbalaanya -naa 'e ni 'e -vin mu 'ɛ ta ɛɛ? -Mɛle 'e 'kɔɔ 'ke -Waanbhaa' laa 'bhɛ 'nalɛ- 'e ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -le 'a Ɔnaa 'e ni, -mɛla ma 'bhɛɛ- 'yoo- 'e 'gbu 'wasowo zii' 'bhii- 'yee- 'laa 'bhɛ 'nalɛ- 'e ni ɛɛ?

8 'E! 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka mu kpɛdwa- gban 'dɛ! 'Ka Ɔkla gban pɛzan mu 'le 'dɛ! 'Bhɛɛ- 'ka Ɔkla -bhleŋgbe mu 'le, 'duŋ- 'o mɔɔ laa klɛɛ 'ke -bhleŋgbe mu 'le. 'Ke 'ka 'yaa- klɛ bi -bhleŋgbe mu 'le kpataakpa, 'o mɔɔ 'ezin- 'o 'pegee 'ka mu 'yaa- nu klɛɛ 'ke -bhleŋgbe mu 'le 'o 'pegee 'ka mu 'le.

9 -Amasɔyi, -yoo 'mi ni 'bhii- -Waanbhaa' 'o mɔɔ Zesu a *winbɔwo mu 'ɛ Ɔkla mɔkɛn- 'zanta' mu -la -le: -yoo 'bhii- -woo' Ɔkpa 'edanma 'o dɛza -la 'kaama- mɔkɛn' 'yɛ ma. -Amasɔyi, 'o Ɔkla 'ke -glinpɛ' mu -la -le 'drunyan 'ɛ 'yi -mlɛkɛ' mu 'pegee bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'kpɛn 'kɔɔ.

10 'O Ɔkla 'bhii- -kwani' mu Zesu Kriɔi 'tɔ 'ɛ -zayi'; 'duŋ- 'ka mu Ɔkla 'ke -zadɔ' mu 'le 'ka mu 'pegee Kriɔi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. 'O mɔɔ Ɔkla 'ke fanjan- klezan mu 'le; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka mu Ɔkla 'ke fanjan- mɛɛ mu 'le. Mɛɛ mu -o 'ka mu -ledɔ' 'zi -a ma, 'duŋ- -woo 'o mɔɔ mavɛɛ- 'zi.

11 'Ali- 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'woo- -yɛnbhle' zii' gbɔn 'pegee -yi 'mi -lɔ 'kɔɔ; -baapɛ' -lɛle' mu laa -o 'o 'kɔɔ; -woo' tafɛ' zii', 'bhɛɛ- 'woo- 'kaan- zii' yɛkɛn- Ɔnɔɔ.

12 'Woo 'gbu 'trɛbhɔ zii' yewolele 'o 'gbu 'kɔɔ. -Woo' -zwanwo', 'duŋ- 'o mɛɛ mu 'dumawo; -o -yɛnkpa' 'o ta, 'duŋ- 'o 'bhɛ -yɛn mu 'ɛ 'yikun-.

13 'Ali- 'ke -woo' 'tɔ 'siɛla-, 'wa zikpa -o ni 'ke 'o zru -dɔɔ 'le. 'O Ɔkla 'bhii- 'drunyan 'yi 'klele mu 'le, 'bhɛɛ- 'woo- 'bhii- mɔkɛn' gaan -la pɛ mu 'le, 'ali- 'ke 'bhɛ nu 'tenle- -zɔn ma.

14 'N nɛɛnɛ- mu, 'naa -o 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni -yɛraladɔ zayi' 'ka ma; 'duŋ- 'ŋ 'yoo- 'ka daan 'zi -za 'le 'bhii- 'ŋ 'nɛ mu 'la -za sɔ 'ŋ ni 'egbenele.

15 'Ali- 'ke mεε 'waa vu -o 'ka daan 'zi 'taawolele Krisi a zi 'ε ta, 'ka dε -o do 'kpɔ -a ma. Wlan 'ε ni, 'mi 'la 'mi -Jan 'Nrале- 'ε □woa 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'ka 'gbu □naa Krisi ni, 'mi -le □kla 'ka dε 'le Zesu Krisi a zi 'ε ta.

16 'Bhε ya 'ε 'yi, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni dɔɔ 'mi -o 'taawo zii' gɔnε- 'la gbεεn- Krisi -a zi 'ε ta, -ka 'ka 'kpa 'η ma 'bhεε- gbεεn-.

17 'Bhεla- -zayile, 'mi -o Timote 'winbo- 'zi 'ka ba ye, 'yele- 'η 'nε 'la -za sɔ 'η ni 'bhε 'le, 'bhεε- 'ye -la zru -o do 'η ni Mεεzan a ye 'ε 'yi. 'Mi 'taawogbeya 'ε -yoo gɔnε- 'la gbεεn- Zesu Krisi a pε zi 'ε ta, 'e nu 'bhε dɔle 'ka 'kpee. 'Mi 'bhεε- 'taawogbeya -gloɔn 'ε daan yrεkpen- □nɔɔ Zesu 'yi mu -le 'tɔle- -le 'mu ni.

18 'Ka 'plen- mεε mu 'ε 'ke mu 'kpee ma 'naa -yaa nu nule 'pwεε- 'ka ta, 'bhεla- -zayile -woo 'gbu magbaandia.

19 'Dun- 'ke Mεεzan -dwa -a -la, -a -vinbwa sa 'bhεε- 'η ge 'ka ba ye. 'Ke 'bhε □kla, 'woo- mεε mu 'la -woo 'gbu magbaandε, 'naa nu -o -liijan' -gbεnε -gbεnε mu do -kplεn 'malε-, 'bhεε- 'dun-, -o fangan- sɔ -za yεkε- 'la klεle ta 'η nu 'bhε 'yele- 'ezin-.

20 -Amasroyi -Waanbhaa' a -bh- lengbeya 'ε -a -dan' 'laa 'ke -jan- wole dɔn 'le; 'dun- 'bhε -o 'ke -o -Waanbhaa' a -gloɔya' 'la ye bhaaplen mu 'taawogbeya 'ε ma 'bhεε- 'le.

21 'Bhεε- 'ka -o -a -de 'gbu -la zi εε? 'Kaa- zi 'bhii- 'η ge 'ka ba ye 'ka zita zɔn gbanbhε do 'le 'η 'kɔɔ taa- 'mi ge 'ka ba ye 'ke 'soniya 'pegee zru -dɔɔya' 'le 'η 'kpee εε?

KORENTI ZESU 'YI MU 'ε 'TAAWOGBEYA

5

-Za 'yɔɔ- mu 'la 'yaa- Korenti Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε 'plen-

1 'Nj nεεnε- mu, mεε mu -o -a pe 'zi yrεkpen- □nɔɔ dɔɔ 'ka ba mu 'ε

'ke mu -yanbhɔɔya klε. 'Bhεε- -waa' pε -yanbhɔɔya 'ε 'bhε -o 'eyɔɔle, 'ali- waa sɔ 'bhε -gloɔn 'yele mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu ba. 'Wa □maa dɔɔ 'ka do 'bhε 'gbu dε na 'ε □kla 'ke -a na 'le.

2 'Bhε trala 'ezin-, 'ka 'pale- -o 'ke 'gbu gbalaanya 'le -Waanbhaa' a pε zi 'ε ta. 'Ka ta -yaa sɔ -lrwale' bi 'bhε -za 'ε 'yi. 'Bhεε- mεε 'la zan 'bhε -Setran' maza 'ε □kla, 'ka 'yaa- sɔ bi 'bhε zan 'ε -gbinle' 'ka 'plen-.

3 'Mi 'gbu 'laa -o 'ka 'plen- ye 'η 'gbu 'fle 'yi, 'dun- 'η 'yoo- 'ka -din 'η 'kpeeledanle 'ε 'yi. 'Mεε 'la zan 'bhε -Setran' maza 'ε □kla, 'mi -kpan -balaa' gban 'bhε zan 'ε ta, 'bhii- 'η 'yaa- 'ka 'plen-.

4 'Ke 'ka □klaa 'eke- ba 'waati 'la ba Mεεzan Zesu 'tɔ 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'mi □kla 'ka ba 'η 'kpeeledanle 'ε 'yi, 'bhε 'pegee Mεεzan Zesu a -gloɔya' 'ε 'le;

5 -ka 'bhε mεε -gloɔn 'ε 'kpa -Setran' 'kɔɔ, 'kooko- 'ali- 'ke -Setran' -a 'fle 'ε 'siεla- oo, -e sɔ gole- -za 'yi Mεεzan Zesu 'nu yi 'ε 'le. *

6 'Zoo 'laa -o 'ka zi 'dε 'ke 'ka 'ka 'gbu magbaandε 'bhε -za -gloɔn 'ε 'yi! 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka -za 'yɔɔ- sanε- □twa 'ka 'plen-, -e 'ka 'kpen 'siε 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'sεke sanε- 'bluu -pεε 'ε 'kpen wlen gɔnε- 'la gbεεn- bhe εε?

7 -Ka -za 'yɔɔ- 'ε go 'ka 'plen-, -yoo 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'sεke gwe; -ka 'bhε klε 'kooko- 'ka sɔ klεle- 'wen. 'Ke 'ka 'bhε □kla, 'ka nu klεle 'bhii- 'bluu -pεε dɔnε 'la 'ke 'bluu -pεε 'wlen 'sεke laa -o 'bhε ba -titi 'bhε gbεεn-. -Amasroyi Krisi -le □kla 'bhii- -kɔɔa' pε Paki 'feti 'ε ta 'sraka go -bhlaa gwlen bhlonε- 'ε 'le, 'bhεε- -e -gaa -kɔɔ' mu -laa' -za 'yɔɔ- ma.

8 'Bhεla- -zayile, -kɔɔ' -kɔɔa' pε 'feti 'ε klε, 'dun- -kɔɔ' 'laa 'bhε klεle 'ke 'bluu 'la -o 'bhε -pεε 'ε 'wlenna- 'ke 'sεke gwe 'ε 'le. 'Bhε 'sεke gwe 'ε 'bhε -le 'ke -yɔɔya' 'pegee -yanbhɔɔya maza mu 'le. 'Bhεε- 'dun-, -kɔɔ' 'yee-

* 5:5 5.5 Zesu 'yi mu -lwa mu 'ε ba 'ke -o -yaa mεε do gbin -o plen- -za 'yɔɔ- klεle ma, -o -yaa pe dɔɔ -o 'bhε zan 'ε gbεkpaa- -Setran' 'kɔɔ. 'Bhε zan 'ε -gbinza' 'ε -o plen-, 'bhε 'win 'yaa- dɔɔ 'ke -zadɔwεε dɔ 'bhε zan 'ε ma, 'bhεε- -e ploɔ 'bhε -za 'yɔɔ- 'ε ma 'ke -ya zru niina- -Waanbhaa' ba.

'feti 'ε kle 'ke 'bluu 'la 'ke 'seke 'laa -o 'bhe -peε 'ε ba 'bheε- 'le: 'bhe 'bluu 'ε 'bhe -le -koo' zru wlan 'pegee -koo' 'kpee 'fleele- 'le.

⁹ 'N 'lεtre Ɔlwa 'la Ɔkpa 'ka ni, 'mi 'a Ɔpia 'ka ni 'bhe 'yi doo 'ka 'pegee -yanbhooγade mu laa 'taawole 'eke-zi 'tanii.

¹⁰ 'Dun- 'naa 'pele- doo 'ka 'laa 'ka 'mabeεnle 'drunyan 'yi -yanbhooγade mu 'ε 'kpen -din. 'Bheε- 'naa- -yaa -we 'zi 'ezin- 'ke -goli' 'flen zan mu 'pegee -faannii' mu 'le, 'bhe 'pegee yogba mu. 'Kee- kle bi 'bhii- 'η 'yaa- -we 'zi 'ke 'bhe mεε mu 'ε 'kpen 'le, 'ka 'yaa- nu gole 'drunyan 'ε 'gbu 'yi.

¹¹ 'N 'yaa- 'kela 'pele 'bhe -le -yaa doo 'ke mεε 'la zan 'a pe -a 'gbu ma doo -yoo 'ke Zesu 'yi mi 'le, 'bheε- 'ke -yoo -za 'yoo- mu 'leε- kle 'zi: -yanbhooγa oo, -goli' 'flen oo, yog- bale oo, mεε -zwanwole oo, -weεn dele oo 'bheε- -faan. 'Ka 'pegee 'bhe zan laa pebhleε 'eke- ta -titi.

¹² 'Bheε- mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi, 'mi 'an pe woye laa 'ke 'mu 'kitikanle 'le. -Waanbhaa' -le nu 'bhe zan mu 'ε 'kitikanle. 'Dun- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o 'kaa- 'klankeba 'ε 'yi, 'ka so 'mu -laa' -za 'yoo- mu 'kitikanle.

¹³ Mεε 'la zan mu 'kpale- laa -o -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'bhe zan mu 'ε 'kitikanle. -A yoondeεle -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «-Ka mεε 'yoo- 'ε go 'ka 'plen-»

6

Zesu 'yi mu geza 'eke- 'le -klu ta 'bhe 'laa -o 'ke -za 'lrele- 'le

¹ 'Ke -za do -o 'ka do 'pegee 'bhe nεεnε- do 'plen-, -mele -kla 'bheε- waa ge 'bhe -za 'ε 'yrebagole -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε ba; 'bheε- -o ge mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu -la ba εε?

² 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε -o nu 'drunyan 'yi mεε mu 'ε 'kitikanle εε? 'Bheε- 'ke 'ka mu -le nu 'drunyan 'leε- 'yi mεε mu 'ε 'kitikanle, -mela

ma 'bheε- 'ka 'laa so 'kaa- -za sanε- mu 'ε 'yrebagole 'ka 'gbu 'plen- εε?

³ 'Bheε- 'ka 'laa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -koo' mu nu -mleke' mu 'ε 'kitikanle εε? 'Bheε- -mela ma 'ke -za 'ke Ɔwlaa 'ka 'plen- 'tre ta -ge, 'ka 'laa so 'bhe -za 'ε 'yrebagole 'ka 'plen- εε?

⁴ 'Bheε- 'dun-, 'ke -za do -wlaa 'ka 'plen-, mεε 'la zan mu laa -o Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ba, -mela ma 'ka mu -la si 'kaa- -za 'ε 'kitikan mu 'le εε?

⁵ 'Mi pe doo 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le 'ka mu 'gbu ma. 'Bhe bhla 'ε ba, -o so -zadō' mi do -srōowole 'ka plen 'ke 'bhe so 'bhe -za 'ε 'yrebagole 'ka nεεnε- 'ε 'pegee 'bhe nεεnε- 'bheεke do 'ε 'plen-.

⁶ 'E! -Za 'lrele- laa 'bhe 'le 'de! 'Ke Zesu 'yi mi do ge -a nεεnε- Zesu 'yi -bheεke' do 'le -klu ta mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu ba.

⁷ 'Ke -za -wlaa 'ka 'plen-, 'bheε- 'ke 'bhe -ja kleε 'ke -klu ta geza 'le; 'kaa zrōn 'bhe ma 'bhii- 'ka 'laa -o 'taawo zii' 'bhii- Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'ε gbεen-. -Mela ma 'ka 'laa so -lebiile maza -yren 'yikunle εε? 'Bheε- -mela ma 'ka 'laa to 'ke -o 'ka 'koope- mu 'ε 'kpen si 'fenfen 'ka 'koo εε?

⁸ 'Bheε- droon', 'ka mu 'gbu -le -lebiile maza kle, 'bheε- 'ka mεε mu 'koope- mu 'ε si 'fenfen; 'dun- 'ka 'bhe kle 'ka nεεnε- Zesu 'yi mu -la ni.

⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- mεε 'la zan mu -lebiile maza mu kle, 'mu laa nu gele -Waanbhaa' a -bhlengbeya -wa 'ε ta εε? 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile: mεε 'joo 'yoo- mu oo, yogba mu oo, -yanbhooγade mu oo, 'gwlaan- mu 'la -woo 'tanyoon 'gwlaan- kle -o na 'le oo,

¹⁰ -faannii' mu oo, mεε 'koo -gloo mu oo, -weende' mu oo, mεε -zwanwo' mu 'pegee mεε 'la zan mu balaa' mεε mu ta 'bheε- -o 'mu 'koope- mu 'ε si fanjan- ma. 'Bhe zan mu 'ε do 'kpo 'laa nu gele -Waanbhaa' a -bhlengbeya -wa 'ε ta -titi.

¹¹ 'Ka 'ke 'yaa- 'bheε mεε -gloon mu 'ε 'le 'elwale -so. 'Dun- -zon, Zesu 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε Ɔfia 'ke -a yien 'le, 'bheε- -Waanbhaa' 'ka Ɔkpa

'edanma -yaa' pε mεε 'wenj mu 'le. -E 'ka □kla mεε -lεdoole mu 'le -a -yre 'yi Mεεzan Zesu Krisi 'to 'ε 'yi, 'bhε 'pegee Lii 'Wenj 'ε 'le.

*Zesu 'yi mu 'fle 'ε -yoo 'ke *Lii 'Wenj 'ε 'yaayre- 'le*

¹² 'Ka 'ke mu 'a pe doo: «-Za 'kpensee kle 'senj 'o ni». 'Dun- 'mi pe doo -za 'kpen 'laa -o 'elrele bhaaplenj ma. 'Mi so -a pele- 'ezin- doo: «-Za 'kpensee kle 'senj -o 'η 'ni bi». 'Dun- 'naa nu a 'tole- 'ke 'η kle pε 'kedo- 'kpoo a lu 'le.

¹³ Mεε 'ke mu 'a pe 'ezin- doo: «-O pεbhle mu □kla mεε vi -la 'kaama, 'bhεε- -o vi □kla pεbhle -la 'kaama-». Wlan -le 'bhε 'le, 'dun- -Waanbhaa' nu 'woo- pε ple 'ε 'kpen 'siele-. Waa bhaaplenj 'fle 'ε klele -yanbhooya klele 'kaama. Mεε 'fle 'ε -yoo 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a pε -la -le, 'bhεε- 'yee- Mεεzan -Waanbhaa' -le 'a zan 'le.

¹⁴ 'Yee- -Waanbhaa' 'la Mεεzan Zesu -bwela gale ba, -e nu -koo' mu bwelε 'ezin- gale ba -yaa' -gloola 'ε 'le.

¹⁵ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle mu 'ε 'wole- 'ke Krisi 'fle 'ε dope mu 'le εε? 'Bhε ya 'ε 'yi, 'η so Krisi 'fle 'ε dope mu 'ε 'sile 'bhεε- 'η 'mu kle 'ke gwlen -glin -le do dope mu 'le εε?

¹⁶ 'Bhε 'laa so klele- -titi! 'Bhεε- 'ka 'laa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke mεε 'la zan 'pegee gwlen -glin le do -kpa do ma, -o mεε ple kle 'fle do 'kpoo -la -le εε? -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «'Woo- mεε ple 'ε -o nu klele mεε 'fle do 'kpoo 'le.»

¹⁷ 'Bhεε- 'dun-, 'ke mεε 'la zan 'pegee Mεεzan -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma, 'bhε zan 'ε 'pegee Mεεzan -Waanbhaa' 'kpeeledan gbeya 'ε kle do 'kpoo.

¹⁸ -Kaa kle gbε 'ε 'kpen ma 'ke 'ka ploo -yanbhooya maza ma! Bhaaplenj -za 'yoo- -gloon 'bhεεke mu 'la kle, 'bhε mu -o bhaaplenj 'fle 'ε -goma'. 'Dun- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -a 'gbu □naa -yanbhooya klele ni, 'bhε zan 'ε -e -za 'yoo- -la kle 'zi -a 'gbu 'fle 'ε ni 'bhεε gbεen- bhe.

¹⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle 'ε 'bhε -le 'ke Lii 'Wenj 'ε yaayre 'ε 'le εε? 'Yee- Lii 'Wenj 'la -yoo 'ka 'yi; 'bhεε- -Waanbhaa' -le 'a □naa 'ka ni. 'Kaa- pε laa 'ka 'gbu 'le.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' 'ka tag- bawoa 'egbenele, Zesu gale 'ε ma. 'Bhela- -zayile, -ka -Waanbhaa' -lεdo' -a ma 'ka 'fle 'ε 'le.

POLU -O KORENTI ZESU 'YI MU 'E WAA -JAN MU 'E ZIKPA' ZII'

7

Polu -jan 'la □woa gwlen na yaaza 'ε ba zayi'

(Matie 19.3-12)

¹ 'Ka -za 'la 'yilrokpaa 'η ma 'kaa- 'sewe 'ε 'yi, 'η 'yoo- zan 'bhεε- 'mabole 'ka ni -gε. 'Mi 'kpee ma, 'ke 'gwlaan- do laa le 'sile-, 'bhε -o 'ke -za 'lrele- 'le.

² 'Dun-, 'kooko- 'ke -yanbhooya maza laa kle 'ka 'plen-, 'bhε mab- haabhoo 'ke 'gwlaan- 'kpen do do le si; 'bhεε- 'ke le 'kpen do do yalaa' gwlen na.

³ 'Bhε ya 'ε 'yi, le -noo kleza -o 'kela 'le, -e 'bhε kle -a na ni; 'bhεε- le 'ε 'bhε kleza -o 'kela 'le, 'bhε 'bhε kle 'bhε □noo 'ε ni.

⁴ -Amasroyi le 'ε 'gbu a pε laa 'ke -a 'gbu 'fle 'ε 'le, -a -noo -la pε -le 'bhε 'le. 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, le -noo 'ε 'bhε a pε laa 'ke 'bhε 'gbu 'fle 'ε 'le, -a na -laa' pε -le 'ke 'bhε 'le.

⁵ 'Ka 'laa 'ka -bangole 'eke- 'yi, 'foke 'ka mεε ple 'a □kpaa do ma doo 'ka -o 'waati sa klele- 'ka 'seriwole 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- 'bhε blaana, -ka nu bo 'eke- 'yi, 'kooko-, 'ke 'ka gbε laa so 'ka 'gbu 'yikunle ta, -Setran' 'laa nu 'ka 'lekanle, 'bhεε- 'ka balaa' -za 'yoo- 'yi.

⁶ 'Nj 'bhε -jan 'ε 'wo zii' 'ka ni 'ka 'liale- droj -la -le, 'naa 'pele- 'ka 'taawo 'bhε zi kpanjma.

⁷ 'Ke -yoo 'an pε 'le, 'mi -o -a zi 'bhii- mōkpen' bo -o -gbaakoo' 'le 'bhii- 'mi bogbeya 'ε gbεen-. 'Dun- -koo' 'kpen do do 'senj do -la -sroowoa -Waanbhaa' 'koo: -e -za 'ε

do kle 'senj Ɔnaa mee do ni, 'bhεε-
-e -za 'bhεεke do kle 'senj Ɔnaa mee
-bhεεke' do ni.

8 'Nj so -jan yεke- 'la 'wole
-gbaakoo' mu 'pegee glaanle mu 'ε ni
'bhe -le -ge dɔɔ: 'Ke -o bo -o do -kplɛn
'le 'bhii- 'mi bogbeya 'ε gbεεn-, 'bhe
-o 'ke -za 'lrele- 'le.

9 'Dun- 'ke -wa Ɔya 'bhii- waa so
-o 'gbu 'yikunle, 'bhe bhla 'ε ba,
-o le 'pegee gwɛn 'si. -Amasroyi
le 'sile- 'pegee yaale gwɛnna 'bhe
mabhaabhɔ -gbakooya ta, 'kee bo -a
-lro 'papa 'ε 'le 'e ma.

10 'Nj 'yoo zan -jan 'lεε- 'bhεε-
'wole- le zan mu 'pegee gwɛnna le
mu ni ('bhe -jan 'ε 'bhe 'laa -o da
'zi 'mi 'gbu ba; Mεεzan -la wojan -le
'bhe 'le), 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: 'Ke
le 'la 'bhe yaale -o gwɛnna, 'bhe 'laa
gole 'bhe Ɔnɔɔ 'ε 'koo.

11 'Ke gwɛnna le 'la 'bhe -gwa 'bhe
Ɔnɔɔ 'ε 'koo, 'bhe le 'ε 'bhe 'laa yaale
gwɛn -bhεεke' pla; 'kebhlaale, -o
'pegee -a -nɔɔ -benjo' do ma, 'bhεε-
-e nu gbε drεεwo yaale 'bhe 'koo.
'Bhεε- 'dun-, 'gwlaan- 'ε 'bhe 'laa
'ploole- 'bhe 'na ma 'ezin-.

12 'Bhεε- 'η so 'kela 'wole mee -vin
mu 'ε ni ('bhe -jan 'ε da 'zi 'mi 'gbu
-la ba, 'naa 'pele- dɔɔ Mεεzan -le 'bhe
Ɔkpa'a 'mi 'lii) 'bhe -jan 'ε 'bhe -le
dɔɔ: 'Ke Zesu 'yi mi 'gwlaan- do na
laa -o Zesu 'yi, 'dun- 'ke -a na 'ε -dwa
-a -la 'kaa 'bhe -o bole- -a 'koo, yaa
'ploole- 'bhe ma -titi.

13 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke Zesu
'yi le do -nɔɔ 'laa -o 'ke Zesu 'yi mi
'le, 'bhεε- 'ke 'bhe Ɔnɔɔ 'ε -dwa -a -la
dɔɔ 'bhe le 'ε bo -a 'koo, 'bhe Zesu 'yi
le 'ε yaa gole -a -nɔɔ 'koo.

14 -Amasroyi le Ɔnɔɔ 'la 'bhe
'laa -o Zesu 'yi, -o 'pegee -a na
'kpale- 'la -yoo do ma, -a -bεεnle'
-o -Waanbhaa' -din -a na 'ε -zayi'.
'Bhεε- le 'la 'bhe 'laa -o Zesu 'yi,
'bhe 'pegee 'bhe Ɔnɔɔ 'kpale- 'la -yoo
do ma, 'bhe -bεεnle' -o -Waanbhaa'
-din 'bhe Ɔnɔɔ 'ε -zayi'. 'Kebhlaale,
-o -nε mu 'ε 'mu 'laa -yaa nu klele
-Waanbhaa' a pe 'le, 'bhεε- 'dun-, -o
yape mu 'ε do -o 'ke -Waanbhaa' a pe

'la 'le bhe, 'woo- mu 'ezin-, -woo 'ke
-Waanbhaa' a pe 'le.

15 'Dun- 'kee- Ɔkla le 'ε 'bhεε- 'le
oo, 'kee- Ɔkla -a -nɔɔ 'ε 'bhεε- 'le oo,
'ke 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, 'bhεε- 'ke
'bhe -o -a zi 'bhii- -e gwɛnna yaale
'ε 'kan, -wa 'to -ya 'kan. 'Ke -ya Ɔkla
'bhe gbεεn- bhe, 'kee- Ɔkla Zesu 'yi
mi -nɔɔ 'ε 'bhεε- 'le oo, 'kee- Ɔkla
Zesu 'yi mi le 'ε 'bhεε- 'le oo, 'bhe
bhle laa kle -li -a ma gwɛnna yaaza
'ε 'koo; -amasroyi -Waanbhaa' -koo'
'siila- 'ke -koo' bo yilabla -la -yi.

16 Wlan 'ε ni, 'bhi Zesu 'yi le, 'yaa
'yaango 'bhii- 'e Ɔnɔɔ so 'sii Zesu
dole- 'bhi -la -zayi' εε? 'Bhεε- 'bhi
Zesu 'yi mi 'gwlaan-, 'yaa 'yaango-
'bhii- 'e 'na so 'sii Zesu dole- 'bhi -la
-zayi' εε?

'Taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni

17 'Dun-, Mεεzan -Waanbhaa' 'ka
'kpen do do -gbaa 'senj yεke- 'la ba,
'bhe 'pegee -e 'ka 'siila- 'waati 'la ba
dɔɔ 'ka kle -yaa' pe 'le, 'ka 'kpen do
do -yaa gɔnε- 'la gbεεn-, -ka bo 'bhe
bogbeya do 'kpo 'ε 'yi 'te. 'Ke 'η -ja
Zesu 'yi mu -ledo' 'oo -ledo' 'la ba, 'η
-o daan 'bhεε- -jan do 'kpo 'ε 'le.

18 'Ke -Waanbhaa' mee do -siila
'ke -a wlale -o 'kleen 'yi, 'bhe zan
'ε bo 'bhe bogbeya 'ε 'yi. 'Dun-, 'ke
-Waanbhaa' mee 'la zan -siila 'ke yaa
wlale -li 'kleen 'yi, 'bhe zan 'ε yaa
pele dɔɔ -e wlale- 'kleen 'yi.

19 'Kee- Ɔwlaa 'kleen 'yi oo, 'ke
'yaa wlale 'kleen 'yi oo, 'bhe 'laa -za
'ke kle. 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole,
'bhe -le 'kee -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε
'klosikun.

20 -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do
'siila- 'ka 'yaa- bogbeya 'la 'yi, -ka bo
'bhεε- bogbeya 'ε 'yi 'te.

21 'Ke -Waanbhaa' 'e 'siila- 'ke 'yoo-
'ke lu 'le, 'yaa 'bhe 'ηgamiwole.
'Dun- 'ke 'bhe 'senj -o 'e ni 'kee so
klele- Ɔklo 'le, 'bhe kle.

22 'Ke Mεεzan mee 'la zan -siila 'ke
'bhe zan -o 'ke lu 'le 'bhe bhla 'ε ba,
'bhe zan Ɔkla Ɔklo 'le, 'bhεε- -yoo
Mεεzan a pe 'le. 'Bhe klegbeya do
'kpo 'ε 'yi, 'ke Krisi mee 'la zan -siila

'ke -yoo 'ke Ɔklo 'le; 'bhe zan 'e Ɔkla 'ke Meezan a pe lu 'le.

²³ -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'ebe-bele, 'bhela- -zayile, 'ka 'laa klele bhaaplen 'kedo- 'kpo a lu 'le.

²⁴ 'N nenen- mu, -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do -siila bogbeya 'la 'yi, -ka bo 'bhe- bogbeya 'e do 'kpo 'e 'yi.

-Gbaakoo' mu 'pegee glaanle mu a -za

²⁵ Mee 'la zan mu laa le 'sile- -li 'bhe 'pegee mee 'la zan mu laa yaale -li gwlenna, 'mi so 'kela 'pele 'mu ni, 'naa 'pele- doo Meezan -Waanbhaa' -le -jan -kpa 'n 'lii -o ni; 'duj- 'n 'yoo- 'n 'gbu 'kpejan- -la wo 'zi 'ka ni. 'Duj- Meezan -Waanbhaa' klelawoa 'ewlanle 'mi ma, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'ka kpa 'mi 'wojan- 'e 'yi.

²⁶ -Zon 'waati 'e klelawoa 'egloole bhe, 'n zi jan 'e 'bhe -le -ge: 'kela 'bhe -o 'mi 'yre 'yi -za 'lirele- 'le 'bhe -le doo mokpen' bo 'mu 'gbu bogbeya 'e 'yi.

²⁷ 'Ke le -o 'e 'koo, 'yaa 'poole- 'e 'na 'e ma. 'Bhe- 'duj-, 'ke 'yaa le 'sile- -li, 'yaa 'pele- doo 'e le 'sile.

²⁸ 'Duj- 'kee le Ɔsia, 'yaa -za 'yoo- klele 'bhe 'le. 'Bhe- 'ke -gblane do yalaa' gwlenna, 'bhe 'laa -za 'yoo- klele 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhe- 'duj-, mee 'la zan mu le 'pegee gwlen si, 'trebho -o 'mu ma. 'Bhe- 'n 'yoo -a zi 'bhii- 'bhe 'trebho mu 'e 'kan 'ka ma 'egboonle.

²⁹ 'N nenen- mu, 'mi so 'kela 'pele 'ka ni, 'bhe -le doo 'drunyan 'yan bhla 'e Ɔbhwa -wa -din. 'Bhe- 'keesan -zon ma, 'ke le mu -o 'gwlaan- mu 'la 'koo, 'mu bo 'bhii- le laa -o 'mu 'koo.

³⁰ 'Bhe- 'ke mee 'la zan mu -o wisi' zii', 'mu bo 'bhii- 'mu wleyisriwole laa -o. 'Ke mee 'la zan mu -o zrukpa' 'yi, 'mu bo 'bhii- 'mu zrukpaale laa -o. 'Bhe- mee 'la zan mu pe mu lo, 'mu 'a kle 'bhii- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o 'mu 'koo.

³¹ Mee 'la zan mu -o 'drunyan 'yi -tron mu 'e -glin 'zi, waa -o 'kpal- 'bhe -tron mu 'e ma. -Amasroyi 'drunyan 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen -o 'ke 'kanpe- 'le.

³² 'Mi 'gbu -o -a zi bi 'bhii- 'ka 'laa pe 'kedo- 'kpo 'ngamiwole. 'Ke le laa -o mee 'la zan 'koo, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'e 'wla Meezan -Waanbhaa' a pe -za mu 'e 'bhe mu -la -yi; 'bhe- -ya 'gbu 'so yre glin Meezan -Waanbhaa' ni.

³³ 'Duj- 'ke le -o mee 'la zan 'koo, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'e wla 'drunyan ta za mu -la -yi. -Ya 'gbu 'so yre glin -a na ni.

³⁴ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -a nii- 'e 'yicienle -o pe ple -la plen-: -a na 'pegee -Waanbhaa'. 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin-, 'ke -gblane 'la 'bhe 'laa yaale -li gwlenna, 'bhe 'bhe 'nii- 'e wla Meezan -Waanbhaa' a -za mu -la -yi. -Ya zi 'bhii- -e kle -Waanbhaa' a pe 'le -a nii- 'pegee -a 'fle 'e 'kpen 'le. 'Duj-, 'ke le 'la 'bhe 'yaale- -o gwlenna, 'bhe 'bhe 'nii- 'e wla 'drunyan ta za mu -la -yi; 'bhe- -ya 'gbu 'so yre glin -a -noo 'e 'bhe- ni.

³⁵ 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' bhe, 'bhe -o 'ka 'gbu 'nrayiza -la -le, 'duj- 'naa- -o -jan bhe bo yre -glin 'zi 'ka 'lee. 'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'taawogbeya 'la 'bhe lele, 'ka 'bhe- 'si, 'bhe- 'ka bloole kle Meezan -Waanbhaa' ma 'ka zru 'e 'kpen 'le.

³⁶ 'Ke Ɔzwan do dole -o -gbla do zi, 'bhe- 'ke 'bhe le 'e 'lro -o de 'zi 'egloole; 'bhe- 'ke -ya Ɔya 'ke yaa 'bhe 'sile- -a na 'le, -e nu -za 'yoo- -la klele 'bhe gbene- bhe, 'mi pe doo -woo 'eke- 'si 'bhii- -a -lro -o -a ma gone- 'la gbene-. -Za 'yoo- laa 'bhe 'le 'ke -ya bhele 'e Ɔsia -a na 'le.

³⁷ 'Duj-, 'ke Ɔzwan do 'a Ɔkpa -a 'gbu 'kpee -a nii- 'e 'kpen 'le doo yaa -o le 'sile, 'bhe- 'ke waa 'bhe 'wlale- -a zi, 'bhe- 'ke 'bhe -daa -a 'gbu ba doo -ya 'gbu zru maza 'e 'yikunle. 'Ke 'yaa- -a bhele 'e 'sile- -a na 'le; -e -za 'lirele- -la -kla 'bhe 'le bhe.

³⁸ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mee 'la zan 'bhe 'gbu 'bhele- 'e Ɔsia 'ke -a na 'le, -e -za 'lirele- -la Ɔkla 'bhe 'le bhe. 'Duj- 'ke mee 'la zan laa -a 'bhele- 'e 'sile- -a na 'le, 'bhe kleza 'e mabhaabho 'kela 'bhe 'bhe 'bhele- 'e Ɔsia 'bhe 'na 'le 'bhe a pe 'e ta.

³⁹ Le 'tole- le, 'ke -a -noo 'laa

gale -li, 'ke -waa' gwɛnna yaaza laa 'kanɛ- -li 'yee- 'pegee -a -nɔɔ 'plɛŋ- 'Dun- 'ke -a -nɔɔ 'ɛ -gaa, 'ke yaale -swa -a ni 'gwlaan- -bhɛɛke' 'kɔɔ, -e 'bhɛɛ- klɛ; 'dun- -e yala- Zesu 'yi mi -la 'kɔɔ.

⁴⁰ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke 'bhe le 'ɛ yaa yaale gwɛn -bhɛɛke' pla, -a zrukpaale nu klɛɛ 'egbenɛle 'ke 'bhe kan -a yaale ma gwɛn -bhɛɛke' pla ta. 'Mi 'gbu -la zi jan -le 'bhe -jan 'ɛ 'le bhe; 'dun- 'mi 'gbu 'kpeejan- 'ɛ -yoo 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'ɛ zru maza 'ɛ gbɛɛn-.

8

Yogba wi bhleza

¹ 'N nɛɛɛ- mu, -kɔɔ' zan yogba wi mu bhleza 'ɛ 'bhɛɛ- ba janwɔle -gɛ. 'Kaa pe dɔɔ: «-zayaangole -o 'o 'kɔɔ». 'Dun-, 'bhe -zayaangoleya -gɔɔn 'ɛ 'bhe -le 'a klɛ 'zi 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'gbu magbaandɛ 'zi, 'bhɛɛ- 'dun-, 'soniya 'ɛ 'bhe -le fangandɔ mɛɛ a 'kpaleya 'ɛ ta.

² 'Ke mɛɛ 'la zan 'a pe -a 'gbu 'kpee dɔɔ -e -zayaango, 'ali- -zɔn, 'bhe zan a -zayaangoleya 'ɛ 'bhe 'lɛ 'laa 'palɛ- -li.

³ 'Dun-, 'ke -Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, -Waanbhaa' 'bhe zan 'ɛ dɔ.

⁴ 'Ka 'ŋ 'lɔkpa yaogba wi mu bhleza 'la ba -zayi' dɔɔ 'ke -kɔɔ' sɔ -o bhlele- taa- 'ke -kɔɔ' 'laa sɔ -o bhlele-. 'Wa 'yaango- 'bhii- yo laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

⁵ Mɛɛ 'ke mu -Waanbhaa' 'tɔkpa- laflɛ' 'yi pɛ mu 'pegee 'trɛ ta pɛ mu ma. Wɛn 'gbu 'ɛ ni, 'bhe zan mu 'kpee ma, <-waanbhaa'> -bebe -o, 'bhe 'pegee <mɛɛzan> -bebe -o 'trɛ ta 'pegee laflɛ' 'yi.

⁶ 'Dun- 'o mɔɔ 'kpee ma, -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ɛ 'bhe -o do 'kpɔ: 'bhe -Waanbhaa' 'ɛ 'bhe -le 'ke -kɔɔ' Dɛ 'le. 'Ye- pɛ 'kpen Ɔkla, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma 'yela- ni. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -o do 'kpɔ, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le. Pɛ 'kpen Ɔkla 'bhe

-la -gɔɔya' 'yi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma 'bhe -la 'srɔyi.

⁷ 'Dun- mɔkpen' 'laa 'bhe wɛn 'ɛ dɔ. Mɛɛ 'ke mu Ɔmwa yo mu gbale zi 'ke 'bhe nu 'tenɛ- -zɔn ma, 'bhɛɛ- -o wi mu 'la go yo mu 'ɛ ni 'sraka 'le, -o 'mu bhle. Waa -o 'egɔɔle -o 'gbu 'nii- 'ɛ 'yi bhe, -woo 'gbu 'kpee 'ɛ 'trinɔɔ- 'bhe yogba wi mu 'ɛ 'bhlele- 'le.

⁸ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- pɛbhle laa sɔ 'o 'mabɛɛnle -Waanbhaa' -din. 'Ke 'waa yogba wi mu bhlele, 'bhe 'laa -za 'ke klɛ; 'bhɛɛ- 'ke 'woo- Ɔbhla, 'waa nu -za 'kedo- 'kpɔ 'srɔɔwɔle 'bhe ma.

⁹ 'Dun-, 'bhe -za mu 'ɛ 'yi, -ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egɔɔle 'mu a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'ka- mapɔɔnleya 'ɛ klɛ 'bhe zan mu 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

¹⁰ -Amasrɔyi, 'bhi 'la 'bhi 'bhe -za mu 'ɛ dɔ, 'ke mɛɛ 'la zan laa -o 'egɔɔle 'bhe a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'e Ɔya pɛbhle yrɛ nɔɔ- yogba 'fɛ 'ɛ Ɔla; yaa nu 'zoo 'nalɛ- -a 'gbu ni 'kee- yogba wi mu bhle ɛɛ?

¹¹ 'Ke 'bhe Ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, Krisi -gaa mɛɛ 'la zan ni, 'yaa- -za- yaangoleya 'ɛ yaa nu klɛɛ 'bhe zan 'ɛ 'ni pɛ 'le ɛɛ?

¹² 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'e -za 'yɔɔ- -la Ɔkla 'e nɛɛɛ- mu 'ɛ ni bhe, 'yoo- yakla- 'ɛ 'yaanmiwoza -la Ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasrɔyi waa -o 'egɔɔle waa 'kpaleya 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ezin- 'e -za 'yɔɔ- -la -kla Krisi ni 'bhe gbɛɛn- bhe.

¹³ 'Bhɛla- -zayile, 'ke pɛbhle do -la -zayi' 'bhɛɛ- 'mi 'ŋ nɛɛɛ- do baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, 'naa nu wi bhlele 'ezin- titi; 'kooko- 'naa nu klɛɛ 'ŋ nɛɛɛ- 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

9

Zesu 'winbowo mu 'ɛ -waa' ye 'ɛ ma -trɔn

¹ 'N nɛɛɛ- mu, 'ka 'kpee ma 'ŋ bole laa -o 'ŋ 'gbu ma ɛɛ? 'Naa- -o 'ke Zesu a 'winbowo mi 'le ɛɛ? 'Naa- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu 'yele- kpataakpa ɛɛ? 'Ka mu 'gbu -le 'laa -o 'mi ye 'la

Ɔwoa Mɛɛzan Kriɛ ni, 'bhe ma -trɔn 'ɛ 'le ɛɛ?

² 'Ali- 'ke mɛɛ 'ke mu laa -o dɔle- -a -la 'ke -o 'mi kun 'bhii- Kriɛ a 'winbɔwo mu 'ɛ do, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o 'ke 'bhe 'le kpataakpa. -Amasɔyi 'ka -o 'ke Zesu 'yi mu 'la 'le bhe 'bhe -le 'a zɔn mɛɛ mu ni 'bhii- 'mi -o 'ke Kriɛ a winbɔwo mi 'le.

³ Mɛɛ 'la zan mu 'mi 'tɔ 'yɔɔ- pe 'zi, 'mi 'ŋ 'gbu ta gwledan 'bhe zan mu ba gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴ 'Mi -o 'bhe zan mu 'ɛ 'lɔkpale dɔɔ: 'Woo- ye 'la 'wo zii' Kriɛ ni, 'bhe 'senj 'laa -o 'o ni 'ke 'woo bhlepɛ 'pegee 'o mi -yi 'srɔɔwo- 'bhe ye 'ɛ ma ɛɛ?

⁵ 'Bhɛɛ- 'bhe 'senj 'laa -o bi 'o ni 'ke 'woo nɛnɛ- Zesu 'yi le 'ke si 'o na 'le, 'bhɛɛ- 'bhe ge 'o zi 'bhii- Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'ɛ 'pegee Mɛɛzan Zesu nɛnɛ- mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Piere mu 'a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe ɛɛ?

⁶ Taa- 'mi 'pegee Banabasi, 'o mɔɔ do -kplɛn 'kpɔ -le yewo, 'bhɛɛ- 'waa 'o 'gbu 'lɛbɔ- pɛ -srɔɔwo 'bhe ma ɛɛ?

⁷ -Srɔwase' mi 'ɛ -dele -gɔli' sie 'bhe 'gbu ta ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele pɛbhe bɔ 'bhɛɛ- yaa 'bhe bhaa bhle ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de 'gbu -le dri -lɛdo' balaa', 'bhɛɛ- yaa 'bhe dri -yɔn 'yi 'ɛ 'ke mi ɛɛ?

⁸ 'Mi -jan mu 'la Ɔwoa bhe, waa da bhaaplɛn mu a 'sinii ta za mu 'te ba. 'Dun- -o da *Moizi a 'ton mu 'ɛ ba 'ezin-.

⁹ Wlan 'ɛ ni, Moizi -Waanbhaa' a 'ton 'lɛɛ- yɔɔndia- dɔɔ: «'Ke dri 'ɛ -yoo pɛbhe mu 'ɛ 'taan 'zi -a gaan -la bhla 'la ba, 'yaa 'lii 'ɛ 'yrelɛ-» 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, 'o sɔ -a pele dɔɔ -Waanbhaa' -o dri mu yienkan' zii' ɛɛ?

¹⁰ Taa- yaa 'bhe -jan -gloɔn 'ɛ 'wole- -kɔɔ' mu -la ba zayi' bhe ɛɛ? Wlan 'gbu 'ɛ ni, -o 'bhe -jan 'la bhe 'bhe yɔɔndia- -kɔɔ' mu -la ni, -amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -o gba 'kpa zii', 'bhe 'yri bole -o -a ta 'bhii- -e nu pɛ -srɔɔwole 'bhe gba 'ɛ 'yi. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan -o pɛbhe 'saan zii', 'bhe 'yri bole -o -a

ta 'bhii- 'bhe dɔ nu klele pɛbhe 'ɛ ba 'ezin-.

¹¹ 'O -Waanbhaa' a -jan 'la Ɔwoa 'ka ni, -e -kla 'bhii- 'o *Lii 'Wen 'ɛ kleza -lrele' mu -la Ɔbwa 'ka 'yi 'bhii- -o pɛbhe mu bɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'tre 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke 'o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ke 'srɔɔwoa Ɔ 'o 'lɛbɔ- pɛ 'le, 'bhe -o 'ke -za 'lɔgole 'le ɛɛ?

¹² 'Ke mɛɛ 'ke mu sɔ 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'srɔɔwole, 'bhe 'senj 'laa -o bi 'o mɔɔ ni 'ke 'o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'ke 'srɔɔwo- ɛɛ? 'Dun- 'o mɔɔ 'gbu -le 'laa -yaa sɔ bi 'bhe pɛ mu 'ɛ 'srɔɔwole 'ka 'kɔɔ 'bhe zan mu -lɛɛ 'elwale 'pe ɛɛ? 'Dun- 'waa 'bhe klele. 'Bhɛɛ- drɔɔn' 'o -yɛn 'kpen 'yikwan Ɔ, 'koko- 'waa -za 'kedo- kle 'ke 'bhe kle Kriɛ a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'lɛbhulape 'le.

¹³ 'Ka 'gbu 'a 'yaandɔ- 'bhii- mɛɛ 'la zan mu yewo -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛnɛ 'ɛ Ɔla, -woo 'gbu 'bhle pɛbhle -srɔɔwo' 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ Ɔla yewole 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu 'sraka mu 'ɛ kpa 'srakagoyɛ 'ɛ Ɔnɔɔ 'bhe zan mu dɔ -o 'woo- 'sraka gopɛ mu 'ɛ ba.

¹⁴ 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a 'lɛdulaa dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii', 'mu 'mu 'gbu 'lɛbɔ- pɛ mu -srɔɔwo' 'yee- -Jan 'Nrɛle- wole 'ɛ ma.

¹⁵ 'Dun- 'mi -Jan 'Nrɛle- 'la Ɔwoa 'ka ni, 'naa pɛ 'kedo- 'kpɔ 'kunyrɛ- -glinle' 'ka 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- 'naa -o 'lɛtre 'lɛɛ- dɛ 'zi 'ka ni, pɛ 'ke 'srɔɔwo zayi' 'ka 'kɔɔ. -Amasɔyi 'mi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolawoa 'ka ni 'ke 'naa pɛ 'kedo- 'kpɔ kun 'ka 'kɔɔ 'bhe ma, 'bhe -za 'ɛ 'bhe -o 'mi -baaza' 'le. 'Bhɛɛ- 'ke 'ŋ -gaa 'bhe sɔ 'ŋ ni 'ke 'bhe kan 'ke -o 'yee- 'ŋ -baaza' 'ɛ -gwa 'ŋ 'yi 'bhe ta. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'yee- 'ŋ 'gbu -baaza' 'ɛ gole- 'mi 'yi.

¹⁶ -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- 'ɛ, 'naa -o 'bhe kle 'zi 'ŋ 'gbu mazɔn zayi'. -Amasɔyi -Waanbhaa' -le 'ŋ Ɔkla -a wo mi 'le kpanɔma. 'Bhɛɛ- 'ke 'naa 'a 'wole-, 'ŋ ta -yɛn!

¹⁷ 'Kee- kle bi 'bhii- 'ŋ -dwa 'yee- ye 'ɛ 'wole- -la 'ŋ 'gbu 'win ta, 'ŋ 'yaa- nu 'bhe ma -trɔn 'srɔɔwole. 'Dun- 'naa

-a kle 'zi 'η 'gbu 'win ta, 'η 'yoo- -a kle 'zi -Waanbhaa' -la ni, 'bhεε- 'yele 'a gbekpaa- 'mi 'kɔɔ.

18 'Ke -yoo 'bhε gbεεn- bhe, 'mi a pε -trɔn -o -a ma 'ke -mεla -le εε? 'N zrukpaale 'la -yoo 'ke 'η 'yoo- 'yee- -Jan 'NrAle- 'ε 'wo zii' mεε mu ni bhaama 'ke 'naa pε 'kedo- 'kpɔ kun -o 'kɔɔ, 'bhε -le 'ke 'mi a pε -trɔn 'ε 'le.

19 'Naa -o mεε 'kedo- 'kpɔ a lu 'le. 'Mi 'η 'gbu Ɔkla 'ke mɔkpen' a yewonε 'le, 'kooko- 'η gbεsɔ mεε -bebe klele- ta 'ke Zesu 'yi mu 'le.

20 'Ke 'η 'yoo- Zuufu mu plεn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- Zuufu mi do gbεεn-, 'kooko- 'η sɔ -o klele 'ke Zesu 'yi mu 'le. Mεε 'la zan mu 'taawo Moizi a pε 'toŋ mu 'ε ta, 'ke 'η 'yoo- 'bhε zan mu 'ε plεn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- 'bhε zan mu 'ε gbεεn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele- 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Duŋ- wlan 'gbu 'ε ni, 'naa- -o 'taawo zii' Moizi a pε 'toŋ mu 'ε 'yi jan mu 'ε 'mu ta.

21 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'ke 'η 'yoo- mεε 'la zan mu laa Moizi a pε 'toŋ mu 'ε do 'mu 'plεn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- 'bhε zan mu 'ε gbεεn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele- 'ke Zesu 'yi mu 'le. Waa pele doɔ 'naa -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'klosikun; -amasrɔyi, 'mi 'gbu -o 'taawo zii' Krisi a pε 'toŋ mu 'ε 'mu -la ta.

22 Mεε 'la zan mu laa -o 'egloole -o 'kpaleya 'ε 'yi, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- 'bhε zan mu 'ε gbεεn-; 'kooko- 'η sɔ -o klele 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Bhε 'yi bhe, 'ke mεε mu -o doɔgbeya 'la gbεεn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhεε- gbεεn-, 'kooko- 'kee- -kla gɔnε- 'oo gɔnε- 'la gbεεn-, 'η sɔ -o 'ke mu gole- -za 'yi.

23 'Mi 'bhε -za mu 'ε 'kpen kle 'zi -Jan 'NrAle- 'ε 'bhεε- -zayi', 'kooko- 'η sɔ -a ma 'duma mu 'ε 'ke 'srɔɔwole.

24 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- blasan- mu 'ε blasan- -kpan 'ε ta, -o 'kpen blasan zaaboole. 'Duŋ- -o ba mεε do 'kpɔ -le -blasanle ma -jara 'ε 'srɔɔwo- εε? 'Ka mu 'gbu 'ezin-, -ka do 'egloole 'kaa- 'kpaleya zi 'ε ta 'bhii- bla zaabo mu 'ε gbεεn-; 'kooko- 'ka 'sɔ 'bhε ma -trɔn 'srɔɔwole.

25 'Duŋ- blasan- mu 'ε, 'ke -woo daan 'zi blasanle ma 'waati 'la ba, -o 'trebho 'ε 'kpen -gloɔn kpa -o 'gbu ta. 'Duŋ- -o 'bhε kle -jara 'la 'srɔɔwo zayi' 'bhii- 'bhε ma -sra 'le, 'bhε 'la 'bhε 'laa -o 'ke -mɔpε' 'le bhe. 'Bhεε- 'duŋ-, -kɔɔ' mu -kɔɔa' pε 'ε kle -sra 'la 'bhε 'srɔɔwo zayi', 'bhε -o 'ke -mɔpε' 'le yikpensee ta.

26 'Bhεla- -zayile, 'η 'yoo- blasan- 'zi; 'duŋ- 'η 'yε gbaanle -o 'an blasanle 'ε 'leyanyre do 'kpɔ 'ε 'bhεε- ta. 'Naa -o 'an pε ye 'ε 'wo zii' 'bhii- gbekpun- gwledan mi 'la -ya gbekpun- mu 'ε blin 'zi -ploɔ zi bhaama.

27 'Bhεε- droɔn', 'mi 'η 'gbu 'kun zii' 'egloole, 'bhεε- 'naa 'η 'gbu 'fle 'ε zru maza kle; 'kooko- -a -leyan' bhla 'ε zi, 'mi 'la 'mi -Jan 'NrAle- 'ε Ɔwoa mεε mu ni, -Waanbhaa' laa nu 'mi gole blasan- mu 'la -jara 'ε 'srɔɔwoa- 'mu ba.

10

Izraeli mu 'ε 'taawogbeya -kpe 'ε ta

1 'N nεεnε- mu, -za 'la Ɔtian -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ma -kpe 'ε ta Moizi a pε 'waati 'ε ba, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhε do 'ka 'kpee. -Waanbhaa' lafle' -gblen do -dwa -o 'kpen trala laanima, 'ke -yoo -o 'kan zi 'ε zrɔn -o ni 'bhε 'le. -Ya Ɔkla 'bhεε- -o 'kpen weyi- 'ten 'ε takaan- 'taawolele -yrentre' -kpa 'ε ta.

2 -E -kla 'bhii- -woo 'kpen 'wiɔfia Ɔ 'bhε weyi- 'ε 'pegee lafle' -gblen 'ε 'yi, -o 'kpen 'pegee Moizi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

3 -Waanbhaa' -o 'kpen -lebwa 'ke pebhle -gloɔn do 'kpɔ -la -le 'ke 'bhε da lafle 'yi, 'bhεε- -o 'kpen 'bhε Ɔbhla.

4 -Waanbhaa' -yi 'la Ɔnaa -o ni, -o 'kpen 'bhεε- Ɔmia. Wlan 'ε ni, 'bhε -yi 'ε 'yaa- da to ŋgblo do 'kpɔ -la -yi vle -saa 'ε Ɔla, 'bhε vle -saa 'ε Ɔla to ŋgblo 'ε 'yaa- da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhεε- 'bhε 'yaa- ge 'zi -o zi yrekpen- Ɔnɔɔ. 'Bhε vle -saa 'ε- 'yaa- 'ke Krisi 'toomasie -la -le.

5 'Ali- 'bhe -za 'wlan mu 'ε 'kpen klele blaan -Waanbhaa' 'koo -o ni, 'o -gboo mu 'ε -bebe 'laa -Waanbhaa' zru maza klele. 'Bhela- -zayile, -o -le -gbene do -gaa -bon 'ε 'yi -kpe 'ε ta.

6 'Bhe -za mu 'la Ɔkla 'mu Ɔkla -a zɔnpɛ 'le -koo' mu ni doo -koo' 'laa 'taawole 'eyoole 'bhii- 'woo- mu gbɛen-.

7 'Bhɛɛ- 'ka 'laa klele yogba mu 'le 'bhii- -o 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛen- 'bhii- -a yɔɔndeɛ -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «Mɛɛ mu 'ε -o -yala', 'bhɛɛ- -o pɛbhla- 'bhe 'pegee -o -wɛɛn Ɔmia. 'Bhe blaana, 'ke -woo -wlenle', 'bhɛɛ- 'ke -o 'srotanle waa yo 'ε ni.»

8 -Koo' 'laa -koo' 'gbu 'nale- -yanbhooɔya deɛ ni, 'bhii- -o 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛen-, 'bhɛɛ- -o 'waa mia do bhe yaga (23.000) -gaa -yrekpa' do 'kpɔ 'ε Ɔla.

9 -Koo' mu 'laa Mɛɛzan -yidanle 'bhii- -a 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛen-. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu -o 'sonkpa-, 'bhɛɛ- -o -gaa.

10 'Ka mu, 'ka 'laa bole 'ka 'la ma janwole ma mɛɛ mu ma 'ka 'le Ɔla, 'bhii- -a 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛen- 'bhɛɛ- -si 'kun -mleke' 'ε 'bhe -o 'kpen Ɔdia. *

11 'Bhe -za 'yoo- -gloɔn mu 'la bhe, 'mu Ɔtian -koo' -gboo mu 'ε ma, 'kooko- 'mu kle -za zɔnpɛ 'le -koo mu ni. 'Bhɛɛ- -woo yɔɔndia- 'sewe ta, 'kooko- -o kle -koo' mu 'kpeelɛkanpɛ mu 'le, -koo' mu 'la 'ke 'drunyan 'leyan yi 'ε Ɔbhwa gban -koo' mu -din bhe.

12 'Bhela- -zayile, 'ke mɛɛ 'la zan 'kpee ma 'bhe -o 'egloole 'bhe a 'kpa- leya 'ε 'yi, 'bhe zan 'bhe 'yrekpa 'bhe 'gbu ba 'elrele; 'kooko- yaa baale -za 'yoo- 'yi.

13 -Setran' -o -yidan' maza mu 'la kle 'zi 'ka ni, -e bhaaplɛɲ -vin mu 'ε 'kpen 'yidan- 'zi 'bhɛɛ- gbɛen-. 'Dun- -Waanbhaa' 'la yaa -liiwli' maboo

-titi, 'bhe 'laa nu -a 'tolɛ- 'ke -Setran' 'ka 'yidan- 'ke 'bhe ge 'kanle- 'kaa- fanɲan- yeke- 'ε ta. 'Ke 'ka 'yidan- bhla 'ε Ɔbhwa -Setran' 'koo, -Waanbhaa' nu 'bhe yeke- fanɲan- 'nale- 'ka ni, 'kooko- 'ka so -Setran' a -yidangbɛya 'ε 'yikunle, 'bhɛɛ- 'ka go 'bhe 'yi.

-Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ploozayogbale ma

14 'Bhela- -zayile, 'η 'yienii mu, -ka 'ka 'plɛnɲo- 'egboɔn gbɔɔnle- yogbale ma.

15 'Mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni, -yoo 'bhii- 'an wo zii' -zadɔ' mu -la ni. 'Bhɛɛ- 'ka 'gbu 'bhe -jan 'ε 'yiglin- doo.

16 Mɛɛzan Kriɛ a pɛbhle 'waati 'ε ba, -koo' -drɔɔ pɛyan- 'la si 'bhɛɛ- -koo' 'pubɔ- 'seri kle -Waanbhaa' ni 'bhe ma 'bhe -le 'laa zɔn 'bhii- -koo' mu 'pegee Kriɛ yien 'ε -koo -o 'kpaledomaya 'yi εε? 'Bhɛɛ- -koo' 'bluu 'la takan kplokplo, 'bhɛɛ- 'ke -koo' 'bhe 'yicien- 'eke- ma, 'bhe -le 'laa -koo' mu 'pegee Kriɛ 'fle 'ε kpa do ma εε?

17 'Bluu 'ε -yoo do 'kpɔ, 'bhɛɛ- 'bhe -le 'ke Kriɛ 'fle 'ε 'le. 'Ali- 'ke -koo' -o 'ebebele, -koo' 'kpen kla 'eke- ba, 'bhɛɛ- -koo' kle 'fle do 'kpɔ. -Amasɔyi -koo' 'kpen 'yee- 'bluu do 'kpɔ 'ε 'yela- sasa bhle 'eke- zi.

18 -O -za 'la kle Izraeli mu 'ε ba, -ka 'bhe -glin doo: mɛɛ 'la zan mu 'sraka gope mu 'ε bhle, 'bhe zan mu 'pegee -Waanbhaa' kle 'kpaledomaya 'yi. -Amasɔyi -o 'sraka gope mu 'la kpa 'srakagoyɛ 'ε Ɔnɔɔ, 'mu 'nale- -o -Waanbhaa' -la ni.

19 'N' 'yoo- -jan 'la 'wo zii' -ge 'bhe 'yi -o 'nale- -a ma εε? Taa- 'sraka go wi 'ε 'bhe -za -o 'egloole εε? Taa- yo 'ε 'bhe -za -o 'egloole εε?

20 'Yooye- 'de! 'Dun- 'mi -o -jan 'la 'wo zii', 'bhe 'yi -le doo yogba mu 'ε, -o yogba pɛ mu 'la bhle, -o 'mu na 'zina mu -la ni; 'dun- - waa -o 'mu 'na Waanbhaa' ni -titi. 'Dun- 'naa- -o

* 10:10 10.10 -Noole' 'sewe 17.6-14. 'Elwaleta -so, Izraeli mu 'ε 'yaa- -kpe 'ε ta 'waati 'la ba, -woo -la ma janwoa- Moizi 'pegee Aaron ma. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' -o 'krowoa-, 'bhɛɛ- -o ba mɛɛ 'waa vu ta yizie 'pegee mɛɛ -keme 'srwaple- -gaa (14.700).

-a zi 'bhii- 'ka mu 'pegee 'zina mu kle 'kpaledomaya 'yi.

21 'Ka 'laa so -drɔɔ 'ε 'mile Mɛɛzan a pɛ -drɔɔ 'mi pɛ 'ε 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -drɔɔ mi 'ezin- 'zina mu a pɛ -drɔɔ 'mi pɛ 'ε 'yi. 'Ka 'laa so 'duŋ- 'ezin- Mɛɛzan a pɛ 'ε 'bhlele, 'bhɛɛ- 'ka ge 'zina mu a pɛ 'ε 'bhlele.

22 Taa- 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka Mɛɛzan a zran 'ε 'lawlɛn- ɛɛ? 'Ka 'kpee ma, -kɔɔa' pɛ fanŋan- 'ε 'yiya- -yaa' pɛ fanŋan- 'ε ni ɛɛ?

-Kɔɔ' -Waanbhaa' -lɛdɔ' -a ma -kɔɔ' kleza mu 'ε 'kpen 'yi

23 'Ka 'ke mu a pe dɔɔ: «-Za 'kpen kle 'seŋ -o 'o ni». 'Duŋ- 'mi so -a pele dɔɔ -za 'kpen 'laa -o 'elrele bhaaplɛŋ ma. 'Ali- 'ke 'ka 'ke mu 'a pe dɔɔ: «-Za 'kpen kle 'seŋ -o 'o ni». 'Duŋ- pɛ 'kpen 'laa 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla a ba.

24 'Bhɛ ya 'ε 'yi, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'gbu do -kplɛn 'nrayiza klele, 'duŋ- -ka 'eke- -nrayiza -la kle.

25 -O wi 'oo wi 'la gɔn 'plɛɛ 'yi, 'kee- -kla wi -gloɔn 'oo wi -gloɔn 'la 'le, -ka 'bhɛ bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatɛdɔle 'bhɛ dayɛ ziglinle ma.

26 -Amasɔyi -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ε 'yi dɔɔ: «'Tɾɛ 'pegee -a ta pɛ mu 'ε 'kpen -o 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a pɛ mu -la -le.»

27 Mɛɛ 'la zan laa -o Zesu 'yi 'ke 'bhɛ 'ka 'siila- pɛbhle ma -a ba, 'kee- pɛbhle 'oo pɛbhle 'la ɲnaa 'ka ni, -ka 'bhɛ 'bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatɛdɔle 'bhɛ pɛbhle 'ε dayɛ ma.

28 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'ke 'ka 'kpeelɛkaan dɔɔ: «Yogba wi -le 'kele-». 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ka 'laa 'a 'bhlele-, mɛɛ 'la zan 'ka 'kpeelɛkaan 'bhɛ -zayi', 'bhɛ 'pegee 'bhɛ zrubatɛdɔ zayi'.

29 'Naa -o -a pe 'zi 'ka mu 'gbu zrubatɛdɔle ma, 'ŋ 'yoo- -we 'zi 'ka 'kpeelɛkan mi 'ε 'bhɛ -la zrubatɛdɔza 'le.

'Bhɛɛ- 'ka 'ke mu nu a pelɛ dɔɔ: «-Mɛla ma 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' zrubatɛdɔza 'ε 'bhɛ so -dan' 'kpaale 'mi so -za yeke- 'la klele- 'mi 'gbu a mapɔɔnleya 'ε 'yi 'bhɛ ma ɛɛ?

30 'Ke 'ŋ -Waanbhaa' 'pubwa- 'ŋ pɛ 'la 'bhlele 'bhɛ ma, -mɛla ma 'bhɛɛ- mɛɛ nu 'ŋ 'tɔ 'yɔɔ- 'pelɛ- dɔɔ -mɛla ma 'ŋ 'bhɛ ɲbhla ɛɛ?»

31 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka -o pɛbhle 'zi oo, 'ke 'ka -o pɛ 'ke mi 'zi oo, 'ke 'ka -o -za 'oo -za 'la kle 'zi, -ka -za 'kpen kle 'kooko- 'ka -Waanbhaa' 'tɔ 'ε bhɔ 'bhɛ 'yi.

32 'Ka 'laa klele mɛɛ 'kedo- 'kpɔ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi: Zuufu mu oo, Zuufu kle mu oo, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a pɛ mɛɛ -lɛdɔ' 'ε.

33 -Ka 'taawo 'bhii- 'mi a pɛ 'taa- wogbɛya 'ε gbɛɛn-: 'mi -o dɔ 'zi 'egloɔle 'ke 'ŋ so mɔkpen' ni -za 'kpen 'yi. 'Naa 'ŋ 'gbu do -kplɛn 'nrayiza kleyɛ glin, 'duŋ- 'mi mɔkpen' -la 'nrayiza kle yɛ glin, 'kooko- -o 'kpen go -za 'yi.

11

1 -Ka 'taawo 'mi kleza zi 'bhii- 'mi 'taawo Kɾisi zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBɛYA

Kɾenti Zesu 'yi le mu 'ε -waa' -srungbɔɔ' dɔza -o ŋgblo ma

2 'N ɲɛɛ -nɛ mu, 'mi 'ka 'tɔbhɔ- gbɛ 'ε 'kpen ma, -amasɔyi 'ŋ -za dɔ 'ka 'kpee 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhɛɛ- 'ŋ 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'ka -o 'taawo zii' 'mu ta 'elrele.

3 'Duŋ- -za do -o ye 'ezin-, 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'bhɛ dɔ, 'bhɛ -za 'ε 'bhɛ -le dɔɔ: 'gwlaan- 'kpen -kunlii -le 'ke Kɾisi -la -le, 'bhɛɛ- le 'ε 'bhɛ -kunlii -le 'ke 'bhɛ ɲnɔɔ 'ε 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -le 'ke Kɾisi -kunlii' 'ε 'le.

4 'Bhɛla- -zayile, 'ke 'gwlaan- 'la -ya 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke -yoo -Waanbhaa' -lɛlajanwo zii' oo; 'bhɛɛ- 'ke -srungbɔɔ' -o -a ŋgblo ma 'bhɛ 'waati 'ε ba, yaa -o -a -kunlii Kɾisi 'bhɛ 'lɛdɔ- 'zi -a ma 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ.

5 'Duŋ- 'ke le 'la 'bhɛ -o 'bhɛ 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke 'bhɛ -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo zii' oo, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ ŋgblo ma flɛŋ- -o, 'bhɛ le 'ε 'bhɛ 'laa -o 'bhɛ ɲnɔɔ 'ε 'lɛdɔ- 'zi 'a

ma 'bhe klegbeya 'ε 'yi. 'Bhe le 'ε -yoo 'bhii- -a ngblo -gwele' -le.

6 'Ke le 'la 'bhe 'laa -o -a zi 'bhii- 'bhe -srungboɔ' do 'bhe ngblo ma, 'bhe bhla 'ε ba, -ya win 'ε takan! 'Bheε- 'ke 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke le do -a 'gbu 'win takaan- oo, 'ke -ya win 'ε -gwela oo, 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le bhe. 'Bhela- -zayile, 'mi pe doo 'kee- -srungboɔ' □dwa -a ngblo ma 'bhe mabhaabho.

7 'Dun-, 'gwlaan- 'ε 'bhe 'laa -srungboɔ' dole 'bhe ngblo ma 'ke 'bhe -o 'bhe 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni. -Amasroyi -Waanbhaa' 'yee- 'gwlaan- □kla klegbeya 'la 'yi 'yele- 'ke -Waanbhaa' bhooma 'le, 'bhe 'pegee 'yele- 'ke -Waanbhaa' a gblaanya 'ε zron pe 'le. 'Bheε- 'dun-, le 'ε 'bhe -le 'ke 'gwlaan- a gblaanya 'ε zronpe 'le.

8 Wlan 'gbu 'ε ni, 'drunyan kle bhla 'ε zi, 'gwlaan- laa dale le 'yi, 'dun- le 'ε 'bhe -le -daa 'gwlaan- 'yi.

9 'Bheε- -Waanbhaa' 'laa 'gwlaan- klele le -zayi', 'dun- -e le 'ε 'bhe □kla 'gwlaan- -la -zayi'.

10 'Bhela- -zayile bhe, -mleke' mu 'ε -zayi', le 'ε 'bhe -srungboɔ' do 'bhe ngblo ma; 'bheε- 'bhe kle -a ngblo 'kpaale- 'la -yoo -a -noo □la bhe 'bhe -toomasie 'le.

11 -Koo' 'pegee Meezan Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'gwlaan- laa so bole- 'bhe 'gbu ma le bla; 'bheε- le laa so bole- 'bhe 'gbu ma 'gwlaan- bla.

12 'Bhe klegbeya do 'ε yi, 'drunyan kle 'waati 'ε ba -Waanbhaa' 'koo, -e 'gwlaan- 'fle 'ε gbε do -la □sia, 'bheε- -e le □kla 'bhe 'le; 'bheε- 'dun- le -le 'gwlaan- ya. 'Bheε- pe 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

13 'Ka mu 'gbu 'bhe -glin doo, 'ke le -o -a 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni bhla 'la ba, 'bheε- 'ke -a ngblo ma flen- -o, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le εε?

14 -Waanbhaa' a bhaaplen mu klegbeya 'ε ma, -koo' 'gbu 'a 'yaango- 'bhe ma 'bhii- -yralado maza -le 'bhe 'le 'ke 'gwlaan- laa a 'winle- mu 'ε takan 'bheε- -yoo 'trole- to.

15 'Bheε- 'dun-, 'ke le 'bhe 'winle-

mu 'ε 'trole- □twa, 'bhe -o 'ke -a -lreleya 'ε baan' -la -le. -Amasroyi -Waanbhaa' winle 'trole- mu -naa le ni, 'kooko- 'ke -o kle -a wiin- 'bhii- so gbεen-.

16 'Dun- 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe zaabo 'o 'le ma 'yee- -za 'leε- ta 'ezin-, 'bhe zan 'a 'yaango- doo 'o moo ta pe laa -o 'ke zaabolele, 'bheε- -Waanbhaa' a mεε -ledo' mu 'ε ta pe laa 'bhe 'le 'ezin-.

Korenti Zesu 'yi mu 'ε yaa- Meezan Krisi a pe 'ε bhle gōne- 'la gbεen-

17 'Mi -o zan -jan mu 'la 'wole- 'ka ni 'saanibhe, 'naa so 'ka 'tobhole 'bhe 'yi -titi. -Amasroyi, 'ke 'ka □klaa 'eke- ba, 'ka 'laa 'ka 'taawogbeya 'lreleya 'ε baan' 'kla yre glin -a ba, 'dun- 'ka baan' kle 'eyoole -a ma.

18 'Mi 'a □maa doo 'ke 'ka □klaa 'eke- ba 'kaa- □klankeba yre mu 'ε □noo, 'ka 'laa -benjo' do ma, 'bheε- 'ka 'yicienle kle. 'Mi 'dun- 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'bhe -jan 'ε gbε do -o 'ke wlan 'le.

19 Wlan 'ε ni, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'yicienle kle, 'kooko- mεε 'la zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu kplankplan 'gbu 'ε 'le 'ka 'plen-, -o so 'mu dole-, 'bheε- 'mu gole kle mεε -vin mu 'ε ma.

20 'Ke 'ka □klaa 'eke- ba doo 'ka -o Meezan Krisi a pele 'ε 'bhlele, 'dun- 'ka 'laa -a bhle -a bhle gbeya 'ε 'yi.

21 -Amasroyi 'ke 'ka □klaa 'eke- ba 'yee- pe 'ε 'bhle zayi', 'ka 'laa 'eke- magben. 'Bheε- 'ka 'kpen do do 'bhe 'yre gbaan 'bhe 'gbu a pe 'ε 'bheε- 'bhlele- ba. 'Bheε- 'bhe 'leyanyre kle 'ka 'ke mu bolele gbōn -le, 'bheε- 'ka 'ke mu kpedole kle, 'ke 'mu -wεendε'.

22 'Bhe bhla 'ε ba, 'fe mu laa -o 'ka 'koo, 'ke 'ka pebhle 'mu □la, 'bheε- 'ka -wεen mi εε? Taa- 'ka -o -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε mavεε- 'zi -a ma εε? 'Bheε- pe 'kedo- laa -o mεε 'la zan mu 'koo, 'kaa- zi 'bhii- 'ka -yralado 'mu ma εε? 'N- me pe jan -la wo 'ka ni 'ezin- εε? 'Kaa- zi 'bhii- 'η 'ka 'tobho εε? 'Naa so 'bhe klele- -titi!

Pɔlu -o mɛɛ daan 'zi Mɛɛzan Krisi a pɛ 'ɛ pɛbhlegbɛya 'ɛ 'le

²³ Wlan 'ɛ ni, Mɛɛzan 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi -o 'ka mu daan 'zi 'ezin- 'bhɛɛ- 'le. -O -yaa nu Mɛɛzan Zesu -lɛnɛ -a dɛ mu 'ɛ ni -bi 'la zi, -e 'bluu 'ɛ Ɔsia.

²⁴ 'Bhɛɛ- -e 'yanle- -Waanbhaa' 'pubɔlele 'bhɛ ma, 'kee- 'bhɛ takanle kplokplo 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -yaa' -kɛlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'bluu 'lɛɛ- 'bhɛ -le 'ke 'ɲ 'flɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -e Ɔkla 'ka ma 'sraka 'le. 'Ka nu 'bhɛɛ- klɛɛ 'taɲii, 'kooko- 'mi -za dɔ 'ka 'kpee.»

²⁵ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -o yanle pɛ 'ɛ 'bhlelele, 'kee- -drɔɔ pɛyan- do 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' *-bhoolaya drɛɛ 'la -dwa 'yee- 'pegee bhaapɛɲ mu 'ɛ plɛɲ- 'mi a pɛ yien 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ 'le, 'bhɛ -le -gɛ. 'Ke 'kaa- mi 'zi 'waati oo 'waati 'la ba, 'mi -za dɔ 'ka 'kpee.»

²⁶ -Amasɔyi 'sani- -e nu gɛɛ 'tɛnɛ- Mɛɛzan Zesu 'nule- 'ɛ ma, 'ke 'ka -o 'bluu 'lɛɛ- 'bhle zii', 'bhɛ 'pegee 'ke 'ka -o -drɔɔ pɛyan- do 'lɛɛ- 'mi zii' 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'ka -o 'mi gaza 'ɛ 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ezin- 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

²⁷ 'Bhɛla- -zayile, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Mɛɛzan Krisi a 'bluu 'ɛ Ɔbhla, 'bhɛ 'pegee 'kee- -yaa' -drɔɔ pɛyan- do 'ɛ Ɔmia, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan 'taawogbɛya 'ɛ yaa Mɛɛzan Krisi 'lɛdɔ- -a ma 'elrele, 'bhɛ zan -o -kpan -la baa- 'zi 'bhɛ 'gbu ta 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi -e Mɛɛzan Krisi 'flɛ 'ɛ 'pegee 'bhɛ yien 'ɛ mavɛɛla.

²⁸ 'Bhɛla- -zayile, 'ka 'kɛn do do 'bhɛ 'gbu zrubaglin 'elwale pe, 'bhɛɛ- -e sɔ 'bluu 'lɛɛ- 'bhlele, 'bhɛɛ- -e -drɔɔ pɛyan- do 'ɛ mi 'tɛ.

²⁹ -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bluu 'ɛ Ɔbhla, 'bhɛ 'pegee 'kee- -drɔɔ pɛyan- do 'ɛ Ɔmia, 'bhɛɛ- 'ke -o -yi -o 'kɛla 'le Mɛɛzan a pɛ 'flɛ 'ɛ ba zayi' 'ke yaa 'bhɛ dɔɛ; 'bhɛ zan -o -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

³⁰ 'Bhɛla- -zayile, gade mu -bebe 'pegee -sɔɲzan' -bebe -o 'ka 'plɛɲ-, 'bhɛɛ- 'ka -bebe -gaa gban.

³¹ 'Ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu zrubaglinna 'elwale 'pe, -Waanbhaa' a 'kiti 'laa nu klɛɛ -kɔɔ' ma.

³² 'Duɲ- Mɛɛzan Krisi -o -kɔɔ' mu 'kitikan zii' 'bhɛ 'pegee -e -kɔɔ' 'krowo, 'kooko- -yaa' -kpan 'laa balaa' -kɔɔ' mu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ɛ ta 'eke- zi.

³³ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ɲ nɛɛɛ- mu, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba Mɛɛzan Krisi a pele 'ɛ 'bhle zayi', -ka 'eke- magbɛn -a ma.

³⁴ 'Ke gbɔn -o mɛɛ 'la zan dɛ 'zi, 'bhɛ zan pɛbhle 'elwale 'pe 'bhɛ 'gbu ba 'fɛ 'le ma, 'bhɛɛ- -e nu 'tɛ. 'Ke 'bhɛ Ɔkla, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba, 'ka 'laa nu -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ 'wɛnɛ- 'ka 'gbu ma. 'Ke 'mi Ɔwlaa 'ka ba ye, 'ɲ nu -za -vin mu 'ɛ 'mu -yrɛbagolɛ 'ka 'plɛɲ-.

12

Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'sɛɲ mu 'la na mɛɛ ni

¹ 'N nɛɛɛ- mu, Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'sɛɲ mu 'la na mɛɛ ni, -kɔɔ' 'mu ba janwo doo. 'N 'yoo -a zi 'bhii- 'ka wlan do 'mu ba zayi'.

² 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dɔ 'waati 'la ba, 'ka gbaanle -yaa yo 'bhobho mu -la zi.

³ 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'Lii 'Wɛɲ 'ɛ -yoo mɛɛ 'la zan -yi, 'bhɛ zan laa sɔ -a pele dɔɔ: «Zesu 'danganwole -o!» 'Bhɛɛ- 'ke Lii 'Wɛɲ 'ɛ yaa -o mɛɛ 'la zan -yi, 'bhɛ zan laa sɔ -a pele- dɔɔ: «Zesu -o 'ke Mɛɛzan 'le!»

⁴ Lii 'Wɛɲ 'ɛ 'sɛɲ mu 'la na mɛɛ ni, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' a ye 'ɛ wo, 'bhɛ 'sɛɲ mu 'ɛ -glɔɔn -o 'ebebele; 'duɲ- -o 'kɛn da 'yee- Lii 'Wɛɲ do 'kpɔ 'ɛ 'yela- -yi.

⁵ -E ye mu 'la na mɛɛ mu ni, 'mu -glɔɔn -o 'ebebele, 'duɲ- mɛɛ mu yewo 'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' do 'kpɔ 'ɛ 'yela- ni.

⁶ 'Bhɛɛ- yewogbɛya 'ɛ -glɔɔn -o 'ebebele, 'duɲ- 'yee- -Waanbhaa' do -kplɛn -le -o 'kɛn klɛ fanɲan- na -kɔɔ' 'kɛn ni do do.

⁷ Zesu 'yi mu 'ɛ 'kɛn do do 'yi, Lii 'Wɛɲ 'ɛ -ya -glɔɔya' 'ɛ zɔn klɛgbɛya

'ε 'kpen -gloɔn 'yi, 'kooko- -e sɔ bhoɔle- 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kpen ba.

8 Lii 'Wen 'ε -e -zadɔleya ma -jan na mεε 'ke ni, 'bhεε- -e yikanleya ma -jan na mεε -bhεεke' do ni. 'Yee Lii 'Wen do 'kpɔ 'ε 'yele- 'mu 'kpen na.

9 'Yee- Lii 'Wen do 'kpɔ 'ε -e 'kpa-leya -gbεnε na mεε 'ke ni; 'bhεε- -e gadε mu -bhee 'senj na mεε -bhεεke' do ni.

10 -E 'sɔle- maza kle 'senj na mεε 'ke ni; 'bhεε- -e -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj na mεε -bhεεke' do ni; Lii Wlan 'la 'bhε da -Waanbhaa' ba, 'bhεε- bhla ma lii -yɔɔ' mu 'la da -Setran' ba, Lii 'Wen 'ε 'senj na mεε 'ke ni 'bhεε- 'bhε sɔ 'mu lii -gloɔn ple 'ε bagogbɛya dɔle-; 'bhεε- wli -bhεεke' -gloɔn 'ε 'kpen 'la 'ke waa 'mu daanɛ, -e 'mu 'pe 'senj na mεε -bhεεke' do ni; 'bhεε- -e 'woo- wli -bhεεke' mu 'ε 'yipele 'senj na mεε 'ke ni.

11 Lii 'Wen do 'kpɔ 'ε 'yele- 'bhε -za mu 'ε 'kpen kle; -e 'woo- 'senj mu 'ε 'kpen 'yicien- mɔkpen' ma do do; mɔkpen' do do 'pegee 'bhε a pε, 'bhεε- -za 'la 'bhε -benjole -o -a 'gbu zru maza 'ε 'le, -e 'bhεε- kle.

Zesu 'yi mu a 'kpaledomaya 'ε -yoo 'bhii- mεε fle do 'kpɔ

12 Bhaapɛn 'fle 'ε -yoo do 'kpɔ, 'bhεε- 'duɲ- a dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele. 'Ali- 'ke 'fle 'ε dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele, -o 'kpen -o 'fle do 'kpɔ -la -le. Kriɔ -o 'bhii- 'yee- 'fle 'ε -yaa' pε klegbɛya 'ε 'bhεε- gbεnε-.

13 -Amasɔyi, -o -kɔɔ' 'kpen 'wiɲfiɑ Ɔ Lii 'Wen do 'kpɔ -la -yi. -Kɔɔ Ɔklaa 'eke- ba, 'bhεε- -kɔɔ' Ɔkla 'bhii- 'fle do 'kpɔ. 'Ke -kɔɔ' -o Zuufu mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o Zuufu kle mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o lu mu 'le oo, 'bhε 'pegee 'ke -kɔɔ' -o Ɔklo mu 'le oo, -kɔɔ' 'kpen Lii 'Wen do 'kpɔ -la 'sɔɔwoa-.

14 Bhaapɛn 'fle 'ε dɔpε laa -o do 'kpɔ, 'duɲ- -a dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele.

15 'Ke gaan -yaa pe bi gbε ni dɔɔ: «'Naa -o 'ke gbε 'le, 'bhεla- -yile 'mi 'kpale- laa -o 'fle 'ε dɔpε mu 'ε ba».

'Bhε 'yaa- sɔ -a klele- 'bhεε- yaa -yaa nu klele 'fle 'ε dɔpε mu 'ε do 'le εε?

16 'Bhεε- 'ke 'trɔn 'yaa- pe bi dɔɔ: «'Naa -o 'ke -yɛbhε' 'le, -ayile 'mi 'laa -o 'fle 'ε -yaa' pε 'le». 'Bhε 'yaa- sɔ -a klele- 'bhεε- 'trɔn 'laa kle 'yee- 'fle 'ε dɔpε mu 'ε do 'le εε?

17 'Ke 'fle 'ε 'kpen 'yaa- kle 'ke -yɛbhε' 'te 'le, -e -yaa nu 'sɔle- -jan 'male- -mɛla -le εε? 'Bhεε- 'kee- kle bi 'trɔn 'te 'le, -e -yaa nu pε ven mu 'silε- -mɛla -le εε?

18 Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' laa 'fle 'ε klele bhaama. -E 'fle 'ε dɔpε mu 'ε 'kpen do do -kpa -a ma 'bhii- -e -yaa zi 'bhii- -ya kle -a zru maza 'le gɔnε- 'la gbεnε-.

19 'Bhεε- 'ke 'fle 'ε 'kpen 'yaa- kle 'ke dɔpε do 'kpɔ 'le, -e 'yaa- sɔ klele- 'fle 'le εε?

20 'Bhε ya 'ε 'yi, dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele, 'duɲ- 'fle 'ε -yoo do 'kpɔ.

21 'Bhε klegbɛya 'ε 'yi, -yɛbhε' laa sɔ -a pele- gbɛlaa- ni dɔɔ: «'Nj maza laa -o 'e ma!» 'Bhεε- njgblo laa sɔ -a pele- gaan mu ni dɔɔ: «'Nj maza laa -o 'ka ma!»

22 'Bhεε- dɔɔn', dɔpε mu 'la fanjan- 'laa -o 'mu ta -kɔɔ' 'yɛ 'yi, -kɔɔ' maza -o 'mu -la 'gbu ma 'ebebele.

23 -Kɔɔ' 'kpee ma -kɔɔ' 'fle 'ε ma yɛ mu 'la 'mu 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'le, -kɔɔ' 'mu -la -gblakun' 'egbenεle 'ke 'bhε kan -a -vin mu 'ε ta. -Kɔɔ' 'fle yɛ mu 'la -woo 'ke -yɛraladɔ ma yɛ mu 'le, -kɔɔ' 'mu -la kun 'elrele 'ke 'bhε kan -a yɛ -vin mu 'ε ta.

24 'Bhεε- 'duɲ-, -kɔɔ' 'fle 'ε yɛ mu 'la waa -o 'ke -yɛraladɔ ma yɛ mu 'le, -kɔɔ' 'laa 'mu kun 'elrele. -Waanbhaa' -kɔɔ' 'fle 'ε Ɔkla klegbɛya 'la 'yi, 'bhε -le dɔɔ, -kɔɔ' 'laa a yɛ mu 'la ye -za 'kedo- 'kpɔ 'le, -o 'mu -la kun 'elrele.

25 -E 'bhε Ɔkla 'bhε gbεnε- bhe, 'kooko- 'fle dɔpε mu 'ε 'yicienle laa kle 'ke -o mabhaabhɔ 'eke- ta; 'duɲ- yoo Ɔkla 'kooko- 'ke -o bhɔ 'eke- ba.

26 'Ke 'fle 'ε dɔpε do -o -yɛnɛbhle' zii', 'yee- 'fle yɛ 'ε 'kpen -le -yɛnɛbhle' zii' bhe. 'Duɲ- 'ke -wa

dope do -ledwa 'bhe ma, -a dope -vin mu 'e 'kpen zrukpaale kle 'eke- 'yi.

27 'Dun- 'ka mu, 'ka mu -le 'ke Krisi 'fle 'e 'le. 'Bhe- 'ka 'kpen do do -o 'ke -a 'fle dope mu 'e 'ke -la -le.

28 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' mee 'ke mu kpa mae mu wiin- Zesu 'yi mu -ledo' mu 'e ba: -O wiin- mee -le lwa mi 'e 'bhe -le 'ke Zesu a 'winbowo mu 'e 'le; 'bhe- -a -le ple mi 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'e 'le; -a -le yaga mi 'e 'bhe -le 'ke mee daan mu 'e 'le. 'Mu ziten' mu 'e 'mu -le -Waanbhaa' 'sole- maza kle 'senj naa mee 'la zan mu ni 'mu 'le, 'bhe 'pegee -e gade mu -bhe 'senj naa mee 'la zan mu ni 'ezin-; 'mu a pe ziten' mu -le -e 'senj naa 'ke mu 'la ni 'ke 'mu bho mee ba 'mu 'le. 'Bhe- -e mee 'ke mu kla mee -ledo' 'mu 'le. 'Bhe- wli -bheke' mu 'la waa 'mu daanle -e 'mu 'pe 'senj naa -a 'ke mu ni.

29 Taa- -a pele -o doo mokpen' -o 'ke Zesu a 'winbowo mu 'le ee? Taa- mokpen' -o -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'le ee? Taa- mokpen' -o 'ke 'sole- maza kle mu 'le ee?

30 'Bhe- taa- -a pele -o doo gade mu -bhe 'senj -o mokpen' 'ni ee? Taa- wli -gloon -bheke' 'pe 'senj -o mokpen' 'ni ee? Taa- 'bhe wli -bheke' mu 'e 'yipe 'senj -o mokpen' 'ni ee?

31 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'ka zrubho 'senj -gbene mu 'e 'mu -la -srowole ma. 'Bhe- 'dun-, 'kela 'bhe -o pe 'kpen 'lee, 'yoo- zan 'bhe zronle 'ka ni 'saanibhe.

13

'Soniya

1 Wlan 'e ni, 'ali- 'ke 'n so 'drunyan ta wli mu 'e 'kpen 'pele, 'ke 'n so -mleke' mu a wli mu 'e 'kpen 'pele, 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'n zru 'e 'yi, 'n 'wojan- mu 'e -woo 'bhii- 'koobaa- 'weli- 'pegee -glee 'weli- gbene-.

2 'Ali- 'ke -Waanbhaa' -lajawanwole 'senj -o 'n ni, 'ke gaanyiza 'kpen -yipe' 'senj -o 'n ni, 'bhe- 'ke -zayaangole 'e 'kpen 'senj -o 'n ni; 'ali- 'ke 'n 'kpaleya 'e 'bhe a -gbeneya 'e 'yi, 'ke 'n so a

pele- vle goon mu ni doo 'mu 'yro 'mu gbaanyre mu 'e noo, 'bhe- 'ke 'bhe 'ke mu 'mu kle 'n 'weli- ta; 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'n 'yi, 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le.

3 'Ke 'mi 'n 'koope- mu 'e 'kpen 'yicienna 'kooflenjan mu ma -o -lebo' pe mu 'le, 'ali- 'ke 'mi 'n 'gbu gwan 'bhii- lu do 'le, 'koko- 'n bho 'woo- 'kooflenjan mu 'e ba, 'bhe- 'ke 'mi 'n baa 'bhe -za 'e 'yi, 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'n 'yi, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- 'n ma.

4 'Ke 'soniya -o mee 'la zan -yi, 'bhe zan 'bhe zrubakpalaa -za zi, 'bhe- wlanya -o -a zru 'e 'yi, -a -yre 'laa bho mee -bheke' 'koope- zi, yaa 'gbu 'wasowo, 'bhe- yaa -a 'gbu magbaande mee ma.

5 'Bhe zan laa -yralado maza kle, yaa -a 'gbu do -kpen 'nrayiza kle, yaa -a yinmatonkpa blaale-, 'bhe- yaa mee kuku kpa -a 'kpee.

6 'Bhe zan laa 'bhe zrukpalaa -lebiimaza zayi'; 'dun- -ya zrukpalaa wlan -la -zayi'.

7 'Ke 'soniya -o mee 'la zan 'yi, 'bhe zan -za 'kpen 'sroma- yan, -ya kpa -za 'kpen 'yi, -a -yri 'kpale- bo pe 'kpen ta, 'bhe- -e -za 'kpen 'yikun-.

8 'Soniya laa yan -titi. 'Dun- -Waanbhaa' -lajawanwole mu nu yanle. Wli -bheke' 'pele 'e nu yanle; 'bhe- -kooa' -zayaangole 'e nu yanle.

9 -Amasroyi -kooa' -zayaangole 'e 'lesole laa -o, 'bhe- -koo' -Waanbhaa' -lala' jan mu 'la wo, 'mu 'lesole laa -o 'ezin-.

10 'Dun-, 'ke -za 'la 'bhe 'lesole -o, 'bhe nwa bhla 'la ba, 'kela 'bhe 'lesole laa -o, 'bhe nu yanle.

11 'N 'yaa- 'waati 'la ba -ne 'fientronne 'le, 'an -janwo' gbeya oo, 'n 'kpeeledan gbeya 'pegee 'an -za 'kun gbeya, 'n 'yaa- 'mu 'kpen kle matrunya -la -yi. 'Dun- 'n gbaanla- dia, 'mi 'poola- matrunya pla za 'e ma.

12 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -zon -koo' so -za sane- dron 'la -yimale -Waanbhaa' ba zayi', 'bhe -o 'bhii- 'kee- pe do -glinna -dwalen' 'la

'yɛba- -o 'bunbun 'bhe 'yi, 'yaa- so -a yɛ 'e 'kpen 'yele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Dun- 'ke 'bhe 'yi 'e Ɔbhwa, -kɔɔ' nu -Waanbhaa' yeɛ kpataakpa -kɔɔ' 'yɛbhe- ple 'e 'kpen 'le. -Zɔn -kɔɔa' -zayaangole 'e 'lɛsɔle laa -o; 'dun- 'ke 'bhe 'waati 'e Ɔbhwa, -kɔɔ' nu -za 'kpen dɔle 'kee- tɛn -a -dan' ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -kɔɔ' mu dɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹³ 'Bhe 'yi bhe, pɛ yaga 'lɛɛ- 'mu -le nu bolɛ -a nɔɔ-; 'bhɛɛ- waa yan -titi: 'kpaleya, 'bhɛɛ- 'e 'yrikpale -za ta, 'bhe 'pegee 'sɔniya. 'Dun- 'kɛla 'bhe -za -o 'egloole -o 'kpen ba 'bhe -le 'ke 'sɔniya 'e 'le.

14

Wli -bhɛɛke' pele 'senj 'pegee -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj mu a -za

¹ 'Nj nɛɛnɛ- mu, -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka 'sɔniya 'e 'bhe -la ziglin-. 'Bhɛɛ-ka *Lii 'Wɛn 'e 'bhe a 'senj mu 'e 'mu -la ziglin- 'ezin-; 'dun- -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj 'e 'bhɛɛ- ziglin- 'elwale 'pe.

² Wlan 'gbu 'e ni, 'ke mɛɛ 'la zan -o wli -bhɛɛke' mu pe 'zi, 'bhe zan laa -o -janwo' zii' bhaapɛn mu ni, 'dun- 'bhe zan -o -janwo' zii' -Waanbhaa' -la ni. -Amasɔyi mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -a pewli 'e 'bhe 'yima-, 'bhɛɛ- Lii 'Wɛn 'e 'sɔyi, -e sɔ wlan mu 'la 'mu gaanle -o 'mu tapwele.

³ 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lɛlajanwo, 'bhe zan -janwo' bhaapɛn mu -la ni, 'bhɛɛ- -e fangando 'mu ta, -o 'kpaleya 'e baan' kla -a ba, 'bhɛɛ- -yoo lia.

⁴ 'Ke mɛɛ 'la zan wli -bhɛɛke' pe, 'bhe zan fangando 'bhe 'gbu -la ta. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lɛlajanwo, 'bhe zan 'e fangando Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'kpen -la ta.

⁵ 'Mi -a zi 'bhii- 'ka 'kpen wli -bhɛɛke' mu -la pe; 'dun- 'kɛla 'bhe sɔ 'mi ni 'ezin- 'egbenɛle 'ke 'bhe kan 'kɛla bhe 'bhe ta, 'bhe -le dɔɔ 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'lɛlajanwo. -Amasɔyi mɛɛ 'la zan -Waanbhaa'

-lɛlajanwo, 'bhe mabhaabhɔ 'ke 'bhe kan mɛɛ 'la zan wli -bhɛɛke' mu pe 'bhe ta; 'fɔke 'bhe zan 'bhe 'pe wli -bhɛɛke' 'e 'yipiaƆ, 'kooko- fangando Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'kpen ta -waa' 'kpaleya 'e 'yi.

⁶ 'Bhe ya 'e 'yi, 'n nɛɛnɛ- mu, 'n 'yoo -za do -la -yilrɔkpale 'ka ma dɔɔ: 'Ke 'mi Ɔnwa 'ka ba, 'bhɛɛ- 'ke 'n Ɔdwa wli -bhɛɛke' -la pele ma, 'bhe 'trɔn- nu klɛɛ 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Bhe 'trɔn- 'laa nu klɛɛ 'ka ma -za 'kɛdo- 'kpɔ 'le, 'fɔke -Waanbhaa' -za 'la 'bhe -zɔnna 'n ni 'ke 'n 'bhɛɛ- 'yipiaƆ 'ka ni, 'bhɛɛ- 'kee- -jan 'la Ɔkpa 'mi 'lii 'ke 'n 'bhe 'yiklaaƆ 'ka 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'ke 'n -za 'yaangoleya ma -jan do Ɔwoa 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ke 'n 'ka -daanna -za do 'le. 'Ke yaa klɛɛ 'bhe gbɛɛn-, 'ka nu -trɔn 'e -dela -srɔɔwole 'mi a pɛ wli -bhɛɛke' pele 'e ma ɛɛ?

⁷ 'Ali- nii- 'laa -o pɛ mu 'la 'yi, 'bhɛɛ- 'dun- 'ke -o sɔ -wele', 'bhe pɛ mu 'e 'ke mu -le 'ke -gofɛn' 'pegee -gitari gwe -gloɔn mu 'e 'le. 'Ke waa -o dɛ 'zi 'elrele, -woo 'sro 'la 'kpa zii' -o -yi, -o sɔ -o ple 'e 'kpen dɛwli 'e bagole dɔle- ɛɛ?

⁸ 'Bhe klɛgbɛya do 'e 'yi, -o gwledan mu 'e sii -klɛlɔn' 'pɛnwli- 'la 'le, 'ke 'bhe 'pɛnwli- 'e bakanle laa -o kplankplan, gwledan mu 'e -de 'gbu -le nu 'bhe magaanle gwledanle 'e 'kaama- ɛɛ?

⁹ 'Bhe -za 'yansi do 'kpɔ 'e 'bhe -le 'kaa- pɛ 'e 'le. 'Ke 'ka -o -jan 'la 'wo zii' wli -bhɛɛke' 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'ke waa 'bhe 'yima-, -o nu 'ka 'wojan- 'e 'yimale 'nale- -a ma ɛɛ? -Yoo 'bhii- 'ka -o -janwo' zii' -ploo -la zi bhaama.

¹⁰ Wli 'srɛ -gloɔn mu 'la -woo 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, -o 'kpen -o 'ke -yima' pɛ 'le.

¹¹ 'Dun- 'ke mɛɛ do -o -janwo' zii' 'mi ni wli 'la 'ke 'naa 'bhe dɔ 'bhe 'yi, 'bhe zan 'e klɛ 'mi 'yɛ 'yi 'bhii- 'cie do; 'bhɛɛ- 'mi klɛ 'bhe zan 'e 'yɛ 'yi 'bhii- 'cie 'ezin-.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, Lii 'Wɛn 'e 'senj mu 'la na mɛɛ ni, 'mu -la -srɔɔwo' -lrɔ klɛ 'ka ma, 'bhɛɛ- 'kɛla 'bhe sɔ -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'e -waa'

'kpaleya 'ε baan' 'klale -a ba, -ka 'bhεε- ziglin- 'egloole.

13 'Bhεla- -yile, 'ke mεε 'la zan -o wli -bhεεke' pe zii', 'bhε zan 'a 'yεwo -Waanbhaa' ma dɔɔ 'bhε 'sen 'na -a ni 'kee- sɔ -a 'gbu 'pe wli -bhεεke' 'ε 'yipele.

14 -Amasroyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' wli -bhεεke' 'yi, 'η nii- 'ε 'bhε -le kle 'seri 'yi, 'duη- 'naa -o -a kle 'zi 'η yikan' 'ε 'le.

15 'Bhε ya 'ε 'yi, 'mi sɔ -mεla klεle- 'tε εε? 'Mi sɔ 'η 'seriwole -Waanbhaa' ni 'η 'nii- 'ε 'le; 'bhεε- 'duη-, 'η nu 'seriwole -a ni 'ezin- 'η yikan 'ε 'le. 'N nu 'srokpalε 'η 'nii- 'ε 'le; 'bhεε- 'duη-, 'η nu 'srokpalε 'η yikan' 'ε 'le 'ezin-.

16 'Bhεε- 'ke 'yoo- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi 'e 'nii- 'ε 'yi, mεε bhaamale 'la 'yaale- -o -zamaa' 'ε 'plen-, 'bhε nu 'solε- -a pele- 'nale- -a ma «Amiina» 'yaa- 'seri 'ε ma, 'ke yaa 'yaa- 'seri 'ε 'yimale εε?

17 'Ali- 'ke 'yaa- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'seri 'ε kla 'elrele gbε 'ε 'kpen ma, 'bhε mεε do 'ε, 'yaa fanjandɔle 'bhε a 'kpaleya 'ε ta; -amasroyi yaa 'yaa- 'seri 'ε 'yimale.

18 'Mi 'duη-, -Waanbhaa' 'pubɔ- -amasroyi, 'η sɔ wli -bhεεke' 'pele 'kee- kan 'ka 'kpen ta.

19 'Duη- 'ke Zesu 'yi mu 'ε -woo -waa' 'klankeba nɔɔ, 'bhεε- 'ke 'η 'yoo- -o 'plen-, -jangɔ' 'soo 'la 'ke mεε mu sɔ 'mu -yimale, 'bhεε- 'kooko- -o -za daan 'mu ma, 'bhε mu -la wole sɔ 'mi ni 'ke 'bhε kan -jangɔ' 'waa vu wole ta 'η 'kɔɔ wli -bhεεke' 'yi.

20 'N nεεnε- mu, -ka 'ploo- 'kaa- matrunya 'kpeeledan gbeya 'ε ma, -ka 'ka 'kpeeledan 'bhii- mεε -yrebakanle mu gbεen-. -Za 'yɔɔ- a pε zi 'ε ta, -ka 'ka 'gbu kle 'bhii- matrunε mu gbεen-, -amasroyi waa -za 'yɔɔ- dɔ. 'Duη- 'ka 'kpeeledan gbeya 'ε ma, -ka kle mεε -yrebakanle mu 'le.

21 'Ton 'sεwe 'ε 'yi, -a yɔɔndeλε -o dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' pe dɔɔ: «'Mi nu 'si 'bhεεke mu a wli -la 'silε-,

'bhεε- 'η nu -jan 'kpale- 'cie mu -la -lii, 'bhεε- -o nu -janwole 'an pε mεε mu 'lεε- ni,

'ali- 'ke 'bhε kla oo, waa nu -o 'tronkpale 'mi 'weli- 'ε la.»

22 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, wli -bhεεke' pele 'ε, 'bhε -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'ε -tɔomasie 'le mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu yre 'yi; 'duη- -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'ε, 'bhε -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'ε -tɔomasie 'le mεε 'la zan mu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'mu 'yre 'yi.

23 'Bhεε- 'ke Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'klankeba do -yi, -o 'kpen wli -bhεεke' mu 'pele- -saan; 'bhεε- 'bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'kee- kla mεε -bhεεke' mu 'le oo, 'kee- kla mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' -yi 'bhε 'ke mu 'le oo, 'ke 'mu nwa wlale 'ka ta 'ke 'ka 'kpen -o wli -bhεεke' 'pe zii' 'waati 'la ba; waa nu -a pele dɔɔ 'ka 'kpen ηgblo -wlenle' -o εε?

24 'Duη- 'ke -yoo bi 'bhii- -o 'kpen -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo 'zi 'waati 'la ba, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan laa 'e 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'bhε nwa wlale 'ka ta 'bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba; 'bhε 'pegee 'ke mεε 'la zan laa 'kaa- -za klegbeya 'ε dɔ, 'ke 'bhε nwa wlale 'ka ta 'ezin- 'yee- 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'bhε 'gbu nu -a 'yaangole 'bhii- 'bhε -o 'ke -za 'yɔɔ- kle mi do 'le 'bhε wlan ma -jan mu 'la 'ma zii' -Waanbhaa' a mεε mu 'ε 'lii 'bhε ma.

25 'Bhεε- -za 'yɔɔ- mu 'la -woo -a 'kpee, 'mu 'kpen ta nu 'pwεle- kpataakpa. 'Ke 'bhε kla, -zadɔweε 'ε 'kɔɔ, -e nu -a ηgblo kulale 'trε ma; 'bhεε- -e nu -Waanbhaa' gbale 'ke -ya pe -a 'gbu 'lii kpataakpa dɔɔ: «'Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -o 'ka 'plen-!»

-O -za mu 'la kle 'ke Zesu 'yi mu 'ε klaa 'eke- ba

26 'N nεεnε- mu, 'ke 'ka klaa 'eke- ba 'waati 'la ba, -ka -za mu 'lεε- 'mu -la kle: 'Ke -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro -o 'ka do 'kpee, -ka 'bhε 'kpa; 'ke mεε daan ma -jan do -o 'ka 'ke 'kɔɔ, 'bhε zan 'bhε -jan 'ε 'wo; 'ke -Waanbhaa' -za do -zrɔnna 'ka

'kela ni, 'bhe zan 'bhe 'pe; 'ke 'ka 'kela so wli -bh  ke' pele-, 'bhe 'bhe 'pe; 'bhe- 'ke 'ka 'kela so 'bhe wli -bh  ke' 'e 'yipele, 'bhe 'bhe 'yipe. 'Ke -za 'oo -za 'la 'bhe so -Waanbhaa' a m   mu 'e 'kpaley   'e baan' 'klale -a ba, -ka 'bhe- kle.

²⁷ 'Ke m   'la zan mu -o wli 'pele, waa 'kanle- m   ple, m   yaga ta; 'duŋ- -wa kle do do 'eke- bla  , 'bhe- 'bhe wli -bh  ke' 'e 'yipe mi 'e -sro  wo' 'ka 'plen-.

²⁸ 'Ke 'bhe wli -bh  ke' 'e 'yipe mi laa -sro  wole 'ka 'plen-, 'bhe 'waati 'e ba, m   'kedo- 'kpo 'laa wli -bh  ke' pele 'ka 'plen-. 'Ke m   'la zan -a zi 'bhii- 'bhe wli -bh  ke' pe, 'bhe 'bhe 'wo 'bhe 'gbu 'kpee -Waanbhaa' ni.

²⁹ -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e, 'ke -Waanbhaa' -jan -kpa   'mu 'lii, waa 'kanle- m   ple, m   yaga ta 'ke -o -janwo'; m   -vin mu 'e 'mu 'mu 'tronkpa -o wojan mu 'e la, 'bhe- mu -o wlan yre glin.

³⁰ 'Ke -Waanbhaa' -za -zronna m   'ke ni, 'bhe- 'ke m   -bh  ke' do -o -janwo' zii' 'bhe 'waati 'e ba, m   'la zan -yaa -janwo' zii' 'elwale, 'bhe 'laa 'mole- -janwole 'e zi, 'bhe- -ya 'to 'ke -Waanbhaa' -za -zronna 'kela 'bhe ni 'bhe -janwo'.

³¹ Wlan 'gbu 'e ni, 'ka 'kpen so -Waanbhaa' -lelajanwole 'eke- bla   do do; 'koko- 'ka so 'eke- daanle-, 'bhe- 'ka fanɡando 'eke- ta 'kaa- 'kpaley   'e 'yi.

³² -Waanbhaa' 'bhe -lelajanwole 'sen 'naa- m   'la zan mu ni, 'mu do klen 'ke 'bhe -lelajanwole 'sen Lii 'e 'kpaale- bo -o -la.

³³ -Amasroyi -Waanbhaa' laa -koo' 'siile- 'ke -koo' bo -za kleyre noo- 'koo- 'gbu 'win ta, 'duŋ- -e 'koo- 'siila-, 'koko- 'koo- bo yilabla 'yi.

'Bhii- -wa kle ɡone- 'la gb  en- -Waanbhaa' a m   mu 'plen- yre kpen- noo bhe.

³⁴ 'Ke 'ka klaa 'eke- ba, 'ka 'laa -jan 'nale- le mu ni 'ka 'plen-, -o tagale bo. -Woo 'gbu mazina 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Ton 'Sewe 'e 'yi ɡone- 'la gb  en-.

³⁵ 'Ke -o 'ke mu -o -a zi 'bhii- -o -za 'ke 'yima, -o 'bhe 'yilro  pa -o -noo mu 'e ma -o ba -le ma. -Amasroyi -jan 'nale- le mu ni Zesu 'yi mu 'e 'plen-, 'bhe- -o -janwo' -Waanbhaa' a 'fe 'e la, -za 'rele- laa 'bhe 'le.

³⁶ -Waanbhaa' a -jan 'e kli 'e -daa 'ka mu -la ba taa- -a wole 'e tian 'ka mu do -kpen -la ma e?

³⁷ 'Ke m   'la zan 'kpee ma -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'le, 'bhe- 'ke -a 'gbu 'kpee -ya 'yaango- 'bhii- Lii 'Wen 'e 'sen do -naa -a ni, 'bhe zan 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o -jan 'la yoonde 'zi 'ka ni -ge, -Waanbhaa' wojan -le 'bhe 'le.

³⁸ 'Ke 'bhe zan laa dole 'bhe -jan 'le- la, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan dole -titi.

³⁹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ŋ ne  en- mu, -ka do 'egloole 'ke 'ka pe 'la 'bhe ziglin- 'ka 'nii- 'e 'kpen 'le, 'bhe kle -Waanbhaa' -lelajanwole 'e 'bhe- 'le. 'Ke m   'ke mu -o wli -bh  ke' 'pe zii', 'ka 'laa 'bhe 'saawole 'bhe zan mu 'e 'koo.

⁴⁰ -Ka 'ka 'plenza- 'kpen kle -leeya' ma do do.

M   BWELE GALE BA A -ZA

15

Zesu bweza gale ba

¹ 'Ŋ ne  en- mu, 'ŋ -Jan 'Nr  le- 'la woa 'ka ni 'ke 'ka -dwa -a -la, 'bhe- 'ka bloole -o -a ma 'egloole, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ 'bhe do 'ka 'kpee 'ezin-.

² 'Ke 'ka 'taawoa  'yee- -Jan 'Nr  le- 'e ta 'elrele 'bhii- 'mi 'ka -daanna 'kele- ɡone- 'la gb  en- 'ka so gole- -za 'yi -a ma. 'Kebhlaale, 'ka 'ka 'kpala- woa Zesu 'yi, 'bhe kla bhaama za 'le.

³ -O 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi 'ka mu -daanna 'bhe- 'le 'elwale, 'bhe -le doo: Krisi -gaa -koo' a -za 'yoo- mu 'e ma 'bhii- -a pele -yaa -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi ɡone- 'la gb  en-.

⁴ -Wa gbaa 'e bian, 'bhe- -e -bwela gale ba -a gale bla   -yrek- paa' yaga mi 'e ma, 'bhii- -a pele -yaa

-Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεεn-.

⁵ 'Yee- Zesu bwele blaana gale ba, -e -pwela Kefasi -la ba 'pe, 'bhεε- 'bhε blaana, -e -pwela -yaa' -kɔnlanε -vin vu ta ple 'ε ba. *

⁶ 'Bhε gole -a -yi, 'ke -ya 'gbu zrɔnle- -a nεεnε- Zesu 'yi mu -kεmε 'soo 'ke -a tralape 'ke mu ni 'eke- zi: -o 'ke mu -kla gban 'ke siεle, 'bhεε- -o 'ke mu -o -li 'mu -yrε ma -zɔn.

⁷ 'Bhε blaana, -e -pwela Zaki ba, 'bhεε- boolazi -e -pwela -yaa' winbɔwo mu 'ε 'kpen ba 'tε.

⁸ 'Bhε 'kpen blaana, 'kee- 'pwele 'mi ba 'tε, 'mi 'la 'mi -o 'bhii- -nε 'la -wa -yaa -a ya bhla 'ε 'lεε. †

⁹ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'mi -le -yaa' winbɔwo mu 'ε 'kpen ba mεε 'fiεntrɔnnε 'le. 'Bhεε- 'duŋ- waa -yaa sɔ 'mi 'kunle 'bhii- -yaa' winbɔwo mu 'ε do 'le; -amasrɔyi 'ŋ -yrεnkpa Zesu 'yi mu 'ε ta 'ebebele.

¹⁰ 'Duŋ- 'mi -o 'kela 'le -zɔn 'bhε -daa -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- ba. 'Bhεε- -e -lilawoa 'mi ma 'bhε 'laa klεε bhaama za 'le -titi: 'bhεε- drɔɔn' 'mi yewoa- 'ebebele 'kee- kan Kriisi a winbɔwo mu -vin mu 'ε 'kpen ta. 'Duŋ- 'naa 'bhε ye 'ε 'wole- 'ŋ 'gbu a fangan- 'le, 'ŋ swa 'bhε 'wole -Waanbhaa' a pε -lileya 'ε 'bhεε- 'srɔyi.

¹¹ 'Bhela- -zayi', 'kee- kla 'mi 'le oo, 'kee- kla Kriisi a 'winbɔwo mu -vin mu 'ε 'le oo, 'o 'kpen -o 'yee- -Jan 'Nrɔle- do 'kpɔ 'ε 'yela- wo 'zi, 'bhεε- 'ka mu 'gbu 'ka kpa 'yela -yi.

Zesu 'yi mu 'ε bweza gale ba

¹² 'Wa 'pelawo zii' dɔɔ Kriisi -bwela gale ba; -mεla ma 'bhεε- mεε 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ gbaa mu laa sɔ bwele- gale ba εε?

¹³ 'Bhεε- 'ke wlan -le 'bhε 'le dɔɔ gbaa mu laa sɔ bwele- gale ba, 'bhε bhla 'ε ba *Kriisi 'laa bwele gale ba.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke Kriisi 'laa bwele bi gale ba, 'bhε bhla 'ε ba 'woo- -jan 'la 'wo

zii' 'bhε -o 'ke bhaama jan 'le, 'bhεε- 'woo 'kpa zii' bhaama za -la -yi.

¹⁵ 'Bhεε- 'woo- Kriisi bweza gale ba 'srɔya- 'la klε 'zi, -yoo 'bhii- 'woo- bhla -la 'kpa zii' -Waanbhaa' ma. -Amasrɔyi 'wa 'pe zii' dɔɔ -e Kriisi -bwela gale ba, 'bhεε- 'duŋ- yaa 'bhε klεε.

¹⁶ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke gbaa mu laa bwele gale ba, 'bhε bhla 'ε ba, Kriisi 'laa bwele gale ba -titi.

¹⁷ 'Bhεε- 'ke Kriisi 'laa bwele gale ba; 'ka -o 'ka 'kpa zii' bhaama za -la -yi. 'Bhεε- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'kwe 'ε -yoo -li 'ka 'wiin-.

¹⁸ 'Bhεε- mεε 'la zan mu -o kpa Kriisi 'yi, 'bhεε- -o -gaa, -e klε 'bhii- 'bhε zan mu nia -Waanbhaa' -yrε 'yi 'bhεε- waa sɔ gole- -a -yi -li -titi.

¹⁹ 'Bhεε- 'o 'yri 'kpale- 'la -yoo Kriisi ta 'kee- 'kpa bi 'bhε -dan' -le 'drunyan 'lεε- 'bhεε- ta pε mu drɔŋ 'ε 'le, 'bhε bhla 'ε ba, -kɔɔ' mu -le -yrεn ma mεε mu 'le mεε mu 'ε 'kpen ba.

Zesu Kriisi -bwela kpataakpa gale ba

²⁰ Wlan 'gbu 'ε ni, Kriisi -bwela gale ba. Mεε 'la zan mu -gaa, -Waanbhaa' 'yela- -bwela gale ba 'elwale 'pe 'mu ba. 'Bhεε- -ya -zrɔnna 'bhε klεgbeya 'ε ma, 'bhii- 'bhε gbaa mu 'ε nu bwele gale ba 'ezin-.

²¹ -Amasrɔyi ga -wlaa 'drunyan 'lεε- 'yi mεε do -la klεza ma; 'bhε klεgbeya do 'ε 'yi, gbaa mu bwele gale ba mεε do 'kpɔ -la klεza ma 'ezin-.

²² 'Bhεε- bhaaplen mu 'kpen ga, -amasrɔyi -o 'kpen -o Adamu klu 'yi mu 'le, 'bhε klεgbeya do 'ε 'yi, mεε 'la zan mu 'kpale- -o Kriisi 'yi, bole -yrε ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma, 'mu 'kpen nu 'bhε 'srɔɔwole Kriisi -la 'srɔyi.

²³ 'Duŋ- -o 'kpen 'pegee -waa pe 'waati -le: Kriisi -le kla mεε lwa mi 'ε 'le; 'bhεε- 'yee- blaana, mεε 'la zan mu kla -yaa' pε mu 'le, 'kee- nwa

* **15:5 15.5** Zesu -le Pieri 'tɔkpa- Kefasi Arameen wli 'ε 'yi: 'bhε 'yi -le dɔɔ vlε. † **15:8 15.8** Zesu Polu 'siila -yaa' winbɔwo mu 'ε 'kpen 'siile- blaana. 'Yee- Polu Zesu -dwa Zesu gale blaana, 'duŋ- Zesu a winbɔwo mu -vin mu 'ε 'pegee 'yee- Zesu 'gbu yewoa- 'eke- zi -e -yaa -a -yrε ma 'waati 'la ba.

'waati 'la ba, 'bhe zan mu nu bwels gale ba.

²⁴ 'Bhe gole -a -yi, 'bheε- 'drunyan 'yan yi 'ε nu bhɔle 'te. 'Bhe 'waati 'ε ba, Kri si nu -Setran' 'pegee 'zina mu 'ε -waa -kunliiya 'pegee -waa' 'seη, 'bheε- -waa' -glooya' mu 'ε 'kpen 'siεε-. 'Bheε- -e nu -bhlen gbeya 'kpale- mεε 'la zan -o 'ke -Waanbhaa 'pegee -koo' De 'le 'bhe 'koo.

²⁵ -Amasroyi Kri si nu yaale -bhlen gbey 'yaakpe- 'ε ta 'sani 'ke -Waanbhaa' 'sen go- -a -soonnii' mu 'ε 'kpen 'le.

²⁶ -E nu -a -danma' -soonnii 'la 'bhe a -glooya' 'ε 'siεε-, 'bhe -le 'ke ga 'le.

²⁷ Wlan 'ε ni, -a yɔɔnde le 'la -yoo -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' pe 'kpen ηgblo -kpalaa' Zesu gaan -la.» 'Ke -wa Ɔpia dɔɔ «pe 'kpen», -Waanbhaa' laa -o 'bhe pe 'kpen 'ε ba. -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le pe 'kpen ηgblo -kpalaa' Zesu gaan -la.

²⁸ 'Kee- -yaan pe 'kpen ηgblo 'kpaalele Zesu gaan -la 'waati 'la ba, 'yee- Zesu 'la -yoo 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, -e nu -a 'gbu ηgblo 'kpaale- -Waanbhaa' -la. 'Ke 'bhe Ɔkla, -Waanbhaa' gbεbloole nu klεε pe 'kpen ta, 'bheε- -a 'kpaale- nu klεε bhaaplen mu 'kpen 'wiin- 'te.

²⁹ 'Ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, mεε 'la zan mu 'mu wiinfe' -yi ba gbaa mu ni, 'bhe zan mu -yaa nu -mε -la klεε εε? 'Bheε- 'ke gbaa mu 'laa bwe gale ba, -mela ma 'bheε- mεε mu 'mu 'gbu 'wiinfe- 'mu ni εε? †

³⁰ 'Bheε- -koo' mu 'gbu 'lεε- εε? 'Ke gbaa mu laa bwe gale ba bi, -mela ma 'bheε- -koo' -o -koo' 'gbu bo 'zi -yren 'yi 'waati 'ε 'kpen ba εε?

³¹ 'N nεεnε- mu, yi 'oo yi, 'η -si 'ε 'kpaakpale -o ga ni, wlan -le 'bhe 'le. 'Bheε- 'ka mu 'gbu -le 'η 'wasowo pe 'le -koo' mu 'pegee -kooa' Mεεzan Zesu Kri si a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

³² Efezi -wa 'ε ta mu 'ε -woo 'eyoo le 'bhii- srɔpe mu 'ε gbεen-. 'N -Jan

'Nrale- 'ε ta gwledaan- 'woo- Efezi mu 'ε ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe gwle 'ε Ɔdaan bhaaplen a pe zi 'ε 'bheε- zi, 'bhe 'tron 'yaa- nu klεε 'ke -mela -le εε? 'Bheε- 'ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, 'bhe 'yaa- nu klεε 'ke bhaama za 'le. -E -yaa nu klεε 'bhii- -wa pe -gɔɔn 'lεε- 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «-Koo' pebhle, 'bheε- -koo' -wεen mi 'bhe ta; -amasroyi 'ke -koo' -gaa too 'ke -za 'kpen Ɔyaan.»

³³ 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -titi! -Amasroyi 'mi pe dɔɔ: «'Ke 'ka 'pegee mεε -yoo' mu 'taawo- 'eke- zi, -o zi -yoo' bo 'ka gaan -la.»

³⁴ -Ka 'ka yakla- dula-, 'bheε- -ka 'plo- -za 'yoo- klεε ma, -amasroyi 'ka 'plen- mu 'ε 'ke mu laa -Waanbhaa' do -titi-. 'N 'bhe 'pe zii' 'bhe gbεen- 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le 'ka mu 'gbu ma.

'Fle dree 'la nu klεε mεε 'la zan mu nu bwels gale ba 'mu ma

³⁵ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mεε 'ke nu 'mi 'lrokpale dɔɔ: «Gbaa mu bwe gale ba 'nale- -a ma εε? 'Bheε- 'fle -gloɔn 'ε -dele nu klεε -o ma εε?»

³⁶ -Za 'yaango- kle! 'Kee pebhle do Ɔbwa 'tre 'yi, 'ke yaa gale, 'bheε- -e bon 'elwale 'pe, -e so bhɔle- εε?

³⁷ 'E pebhle 'la bo 'tre 'yi, 'kee- Ɔkla *ble bhe 'le oo, 'kee- Ɔkla pe 'tole- pebhle 'bhe 'le, 'yaa kle 'bhii- 'ya -a diin 'ε si 'bheε- 'e 'bhe so 'tre 'yi.

³⁸ 'E pebhle 'la bo 'tre 'yi, 'ke -Waanbhaa' a zi 'bhii- 'bhe 'a kle -yri diin -gloɔn 'la 'le 'bhe 'a kle 'bheε- 'le. -E pebhle 'kpen do do wlata -yri diin -la kle.

³⁹ Nii- -o 'tre ta pe mu 'la 'yi 'mu 'fle mu 'ε gole 'eke- ma: bhaaplen mu 'fle -o 'eta-, 'bheε- 'tre ma wi mu a pe 'fle -o 'eta-, 'bheε- maanne- mu a pe 'fle -o 'eta-, 'bheε- kaa mu a pe 'fle -o 'eta- 'ezin-.

⁴⁰ Lafle' 'yi pe mu 'fle -o 'eta-; 'bheε- 'tre ta pe mu 'fle -o 'eta-. Lafle' 'yi pe mu -lregbeya 'ε 'bhe gole -o 'tre ta pe mu -lregbeya 'ε ma.

† 15:29 15.29 Polu -yaa -we 'zi wiinfeza 'le, -a 'kpale- laa -yaa -a -yi 'bhii- 'bhe mεε go za 'yi. 'Dun- e -yaa -jan -la dan 'zi 'bhe ma -a zron zayi' 'bhii- gbaa mu bwe gale ba wlan ma.

41 -Yretεbhe a pe -lregbeyaya -o 'eta-, 'bhεε- laanima mε a pe -lregbeyaya -o 'eta-; 'bhεε- mlεklennε mu a pe -lregbeyaya -o 'eta-; 'ali- mlεklennε mu -lregbeyaya 'ε gole -o 'eke- ma.

42 Gbaa mu bweza 'ε gale ba 'ε nu klεle 'bhεε- gbεen- 'ezin-. 'Ke -o gbaa 'ε □bian, -yoo 'bhii- pεbhe 'ε gbεen-, -e bɔn. 'Duη- 'kee- -bwela gale ba, yaa nu gale -li -titi.

43 Gbaa 'ε -a bin bhla zi -yoo 'eyoolε, 'bhεε- fanjan- 'laa -o -a ta. 'Duη- 'kee- -bwela gale ba, -e klε 'elrele, 'bhεε- -e klε 'egloolε 'ezin-.

44 Gbaa 'ε -a bin bhla zi, -yoo 'ke 'fle 'pegee so bhaama -la -le. 'Duη- 'kee- -bwela gale ba, -e nu klεle 'fle 'la 'ke Lii 'Wen 'ε gbεbloolε -o 'bhe ta 'bhεε- 'le. 'Ke bhaaplεη zru maza gbεbloolε -o -kooa' 'tre ta 'fle 'ε ta, Lii 'Wen 'ε gbεbloolε nu klεle -kooa' lafle' 'yi 'fle 'ε ta 'ezin-.

45 Wlan 'gbu 'ε ni, -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' bhaaplεη -lwa 'la □kla 'ke -o 'bhe siiAdamu, -ya nii- -wlaa 'bhe 'yi, 'bhεε- 'bhe -kla 'ke bhaaplεη do 'le.» 'Duη- Adamu boolazi mi 'la 'bhe -o 'ke Krisi 'le bhe, 'bhe -o 'ke Lii 'la bole -yρε ma -si 'ε na mεε ni 'bhεε- 'le.

46 Lii 'Wen 'ε -e 'fle drεε 'la klε, yaa 'bhe klεle 'elwale 'pe, 'duη- -o bhaaplεη 'fle bhaamale 'ε 'bhεε- □kla 'elwale 'pe. 'Bhεε- Lii 'Wen 'ε -e 'fle drεε 'la klε 'bhe nu 'bhe blaen 'ε.

47 Adamu 'la □kla 'ke bhaaplεη -lwa 'ε 'le, -o 'bhe □kla 'ke 'tre bwe -la -le; 'duη- Adamu plε mi 'ε 'bhe -daa lafle' ma.

48 'Bhe klεgbeyaya 'ε 'yi, mεε 'la zan mu -o 'ke 'tre pe 'le, 'mu 'pwele- -o 'ke Adamu 'la -o 'bhe □kla 'ke 'tre bwe 'le 'bhεε- 'le. 'Bhεε- mεε 'la zan -daa lafle' ma, -yoo gɔnε- 'la gbεen-, mεε 'la zan mu -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu nu klεle 'bhεε- gbεen-.

49 'Bhe klεgbeyaya do 'ε 'yi, -o mεε 'la zan □kla 'ke 'tre bwe 'le 'bhe -le Adamu 'le. 'Bhεε- -koo' -o 'bhe bhooa 'le. 'Bhεε- boolazi Zesu 'la -daa lafle' 'yi, 'koo- nu klεle 'bhe bhooa 'le 'ezin-.

50 'N nεεnε- mu, 'η 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe 'yi -le -γε: -koo' 'laa so gele- -Waanbhaa' a -bhlengbeyaya -wa 'ε ta -kooa' 'tre ta 'fle 'ε 'le -koo' ma, 'bhe 'pegee -koo' yiεn 'le -koo' 'yi. -Koo' 'fle 'lεε- 'bhe -o 'ke bɔn pe 'le; 'bhεε- -koo' 'laa so bole- -koo' bogbeyaya 'lεε- 'yi, 'bhεε- -koo' bole -yρε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe 'srɔowo-.

51 'N 'yoo- -za tagaanle do -la -yipele 'ka ni dɔɔ: -Koo' 'kpen 'laa nu gale, 'duη- -koo' 'kpensee ma nu boole,

52 -leyan' do 'kpɔ 'bhii- -yρεkwlan do bole gbεen-, 'ke -o -klelon' boolazi mi 'ε □pian 'waati 'la ba. 'Ke -wa □pian 'waati 'la ba, gbaa mu nu bwele gale ba 'fle drεε 'le 'mu ma, 'bhe 'fle drεε 'ε 'bhe 'laa so bɔnle- -titi. 'Bhεε- -koo' mu mεε -yρε male mu 'ε, -koo' mu ma nu boole 'fle drεε 'le -koo' ma.

53 -Amasroyi 'fle 'la 'bhe -o -koo' ma, 'bhe -o 'ke bɔnpe 'le. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhe -le maboo 'pe, 'bhεε- 'bhe klε 'fle drεε 'la 'ke 'bhe 'laa so bɔnle- -li -titi 'bhe 'le. 'Bhεε- 'yee- 'fle 'la -yoo 'ke gapε 'le, 'yele- maboo, 'bhεε- yaa klε gapε 'le -li 'sekeseke.

54 'Yee- -koo' 'fle 'la -yoo 'ke bɔnpe 'le, 'ke -a maboola 'waati 'la ba 'kela 'bhe 'laa bɔn -titi 'bhe 'le, 'bhεε- 'ke 'yee- 'la -yoo 'ke gapε 'le, -e maboola 'kela 'bhe 'laa ga -titi 'bhe 'le, 'ke 'bhe □kla 'ε, 'bhεε- -jan 'la yɔɔndeε -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi 'bhe 'le nu 'solε-, 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-O 'sengwa- 'ke ga 'le 'egbenεle, 'bhεε- ga 'trunwoa□ 'fenfen!»

55 «'Ee ga! 'Yaa- mεε -baliwo 'sen' ε -yoo 'naa- -a ma εε?

'Yaa- mεε dε -glɔɔya' 'ε -yoo 'naa- εε?»

56 'N nεεnε- mu, -ka 'bhe -glin doo! Mεε dε -glɔɔya' 'la -yoo ga 'yi 'bhe -le 'ke -za 'yoo- 'ε 'le; 'bhεε- -za 'yoo- a pe -glɔɔya' 'ε 'bhe da 'ton 'ε 'bhεε- 'yi.

57 'Duη- -koo' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! -Amasroyi 'yele- gwle ηgblo □naa -koo' ni -za 'yoo- ta Mεεzan Zesu Krisi 'ε 'sroyi!

58 -E klɛlawoa 'bhe gbɛɛn- bhe, 'η nɛɛnɛ- mu 'la -za sɔ 'η ni 'egbɛnɛle, -ka dɔ 'egloole, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke pɛ 'kedo- 'kpɔ 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhe go -titi. 'Ka -o Mɛɛzan a ye 'la 'wo zii' bhe, -ka ge 'bhe 'wole- 'ɛ zi 'tanii, 'ke 'kaa kpa 'ka ηgblo -yi 'bhii- 'ka -o ye 'la 'wo zii' 'yee- Mɛɛzan ni, 'bhe 'laa nu bole bhaama.

-ZA -BEBE BA JAN MU

16

Korɛnti Zesu 'yi mu 'ɛ -woo gbɛklaa- 'eke- ta -gɔli' 'nalele Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'ɛ ni

1 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka nu -gɔli' 'la 'kpale- 'eke- ta -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛη mu 'la -woo Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta 'mu ni, 'η 'yoo- -a zi' 'bhii- 'ka dɔ klɛn 'ke 'ka 'a klɛ 'bhii- 'an pia Galasi 'klɛn 'yi Zesu 'yi mu 'ɛ ni dɔɔ -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

2 -Gbɛɛyi' 'tolɛ- -gbɛɛyi' 'bhe 'yrekpaa- -lwa mi 'ɛ ma, 'ka 'kpen do do gbɛ sɔ -gɔli' yɛkɛ- 'la 'srɔwɔle ta, -ka 'bhɛɛ- 'kpa 'eke- ta 'edanma; 'kooko- 'ka 'laa nu 'η 'nule- 'ɛ magbenɛ, 'bhɛɛ- 'ka -gɔli' 'kpale- san 'tɛ 'eke- ta 'mi 'yɛ ma.

3 'Ke 'mi nwa 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka mu 'gbu nu mɛɛ mu makunɛ 'ka ba, 'bhɛɛ- 'mi nu 'lɛtrɛ 'kpale- 'mu 'kɔɔ; 'kooko- 'mu ge 'ka -gɔli' 'la kpaa 'eke- ta 'bhe 'le Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'ɛ ni.

4 'Ke waa sɔ gele- 'mi blaɛn, 'mi nu 'kpale- -o ba, 'bhɛɛ- 'o ge 'bhe 'taa 'ɛ ta 'eke- zi.

Pɔlu -o zan gele 'taa mu 'la ta, -e 'bhe -janwo' zii'

5 'Mi nu 'kanɛ- Masedwani 'klɛn 'ɛ 'yi 'pe, 'bhɛɛ- 'η ge 'ka ba ye, -amasrɔyi 'η nu 'kanɛ- 'bhe 'klɛn 'ɛ 'yi.

6 -Dɔke' 'η nu bole 'ka ba 'waati sa, 'bhɛɛ- 'kee- -swa 'η ni, 'η nu -niinii' 'kpa 'waati 'ɛ 'kpen klɛle 'ka ba ye. 'Ke 'bhe kla, 'η 'yaa- ge 'zi yɛ 'la nɔɔ, 'ka nu bhɔle 'η ba gelele 'bhe nɔɔ boolazi.

7 -Amasrɔyi 'naa- -o -a zi 'bhii- 'mi 'η 'yɛ drɔη bɔ 'ka ta 'η 'kan bhla zi. 'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'waati sa klɛ 'ka ba.

8 'Bhɛɛ- 'duη-, 'η nu bole Efɛzi -wa 'ɛ ta -gɛ 'ke 'bhe ge 'tenɛ- Pantekoti 'fɛti 'waati 'ɛ ma.

9 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'wo 'waati -gbɛnɛ 'ɛ bhwa -a nɔɔ; 'bhɛɛ- 'η 'sɔnnii mu 'ɛ 'pale- -o -a nɔɔ- 'ebebele.

10 'Ke Timote nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- klɛ 'elrele gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -gblaɛn 'laa klɛ -a -yi 'ka 'plen-; -amasrɔyi -yoo Mɛɛzan Krisi a ye do 'kpɔ 'ɛ 'yela- wo 'zi 'bhii- 'mi gbɛɛn-.

11 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -a mavɛɛlɛ! -Ka bhɔ -a ba 'kee- ge -yaa' 'taa 'ɛ ta 'edɔole; 'kooko- -e nu 'tenɛ- 'mi ma -gɛ, 'mi 'pegee 'η nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'woo- -a magben 'zi.

12 -Kɔɔ' nɛɛnɛ- Apolosi, 'mi 'bhe 'liala- gbɛ 'ɛ 'kpen ma dɔɔ 'bhe 'pegee -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'ke mu ge 'pwe 'ka ta ye; 'duη- yaa dɔle -a -la 'kee- ge 'saanibhe. 'Duη- 'ke 'bhe 'sɛη kla -a ni yi 'la 'le, -e nu gele 'ka ba ye.

Pɔlu a -jan 'lɛwlayrɛ 'pegee -a -srawoyrɛ

13 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka 'kpalebo -Waanbhaa' 'yi. 'Bhɛɛ- -ka dɔ 'egloole 'ke 'ka fangandɔ 'ka 'gbu ta.

14 -Ka -za 'tolɛ- -za 'bhe klɛ 'ke 'sɔniya 'le 'ka 'yi.

15 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka Sitefanasi 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'ɛ dɔ: 'wole- kla Zesu 'yi mu -lwa mu 'le Akayi 'klɛn 'ɛ 'yi. -O 'gbu yewoa- -o zru 'ɛ 'kpen 'le 'ke -o bhɔ -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛη mu 'ɛ ba.

16 -Ka 'ka ηgblo 'kpala 'bhɛɛ- mɛɛ -gloɔn mu -lɛɛ la, 'bhɛɛ- -ka 'ka ηgblo 'kpala 'ezin- 'bhe 'yansi mɛɛ mu 'la 'mu -o yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhii- 'woo- gbɛɛn- 'mu la.

17 Sitefanasi 'pegee Fɔɔtunatusi, 'bhɛɛ- Akayikusi 'nulawoa 'mi -din, 'bhe swa 'mi ni 'egbɛnɛle. -O kla 'ka blaantazɛn 'le 'η -din -gɛ.

18 -O 'mi zrukpalaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o 'ka mu zrukpalaa 'ezin- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -Ka 'bhɛɛ- mɛɛ -glɔɔn mu 'ɛ klɛza -lrele' mu 'ɛ dɔ.

19 Azi 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kɛn 'ka 'pubwa-. 'Bhɛɛ- Akilasi 'pegee Prisili, 'bhɛ 'pegee Zesu 'yi mu 'la kla 'eke- ba -waa' 'fɛ 'ɛ Ɔla, 'mu 'kɛn 'ka 'pubwa- gbɛ 'ɛ 'kɛn ma Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'yi.

20 'Ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'kɛn -o -gɛ, 'mu 'ka 'pubwa-. -Ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubɔ' 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu.

21 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛbhɛ mu 'lɛɛ- yɔɔndia- 'ɲ 'gbu gbɛ ma: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa-»

22 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke Mɛɛzan Zesu -za 'laa sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'dangan -o 'bhɛ zan 'ɛ ma! «*Maranata*». 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: Mɛɛzan Kriɛ, nu!

23 Bhaa Mɛɛzan Zesu -li 'ka ma!

24 'Ka 'kɛn -za sɔ 'mi ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Kriɛ a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

**PŌLU 'LETRE PLE MI
'LA □KPAĀ KORENTI
-WA 'E TA ZESU 'YI
MU 'E NI**

**Pōlu 'letre ple mi 'la
□kpaā Korēnti -wa 'e
ta Zesu 'yi mu 'e ni
'bhe ṅgbo**

Pōlu -yaa' 'letre □lwa mi 'e 'kpale-
Korēnti -wa 'e ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e
ni, 'kee- Timote 'winbōle 'kaa 'bhe ge
-o taglin-, 'kooko- 'ke -woo 'taawo zii'
gōnɛ- 'la gbɛɛn- 'yee- Pōlu -o -daanna
-za mu 'la 'le 'mu ta -e 'bhe dɔ.

Timote dale blaana Korēnti -wa 'e
ta, -e Zesu 'yi mu 'e ta jan mu
'la □klaa Pōlu 'kɔɔ, 'mu 'laa -yaa
lele. 'Bhɛla- -zayile, 'ke 'yee- Pōlu
'gbu gele- -o ba ye, 'bhɛɛ- 'ke -ya
'kpankpanyanle -o ma dɔɔ -woo 'taa-
wogbɛya 'e mabɔɔ. -E bhɔlawoa -o
ba, 'ke -o do -yraladɔle -a ma 'bhe
'taawogbɛya 'e ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'a
wleyisriwoa (Korēnti Ple mi 2.5-11;
7.12). 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- Pōlu 'ni-
inale blaale- -a -zanta' Efɛzi -wa 'e ta,
'bhɛɛ- 'kee- wisile 'ebebele Korēnti
Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'taawogbɛya
'e ma. 'Bhe 'yi bhe 'tɛ, 'kee- 'letre
'bhɛɛke do 'kpale -o ni -gblaan 'kla
zayi' -o -yi (Korēnti Ple mi 2.4; 7.8).
'Bhɛɛ- 'taaleɛyi, -e Titi -la winbwa-
dɔɔ 'bhe ge 'bhe 'letre 'e 'le -o ni. 'Bhe
'letre 'e □nia zi 'lii. 'Bhe blaana, 'ke
Pōlu gele- Masedwani 'kleɛn 'e 'yi,
'kee- Titi 'la 'winbwa- Korēnti -wa 'e
ta 'bhe 'yele 'bhe □nɔɔ ye. 'Bhɛɛ- 'ke
'yee Titi 'woo- Korēnti Zesu 'yi mu
'e ta jan -nrɛle' wole- Pōlu ni dɔɔ
-wa 'wojan- mu 'e □maa, 'bhe 'pegee
-woo 'taawogbɛya 'e mabɔɔla. Pōlu
'bhe 'male- 'tɛ, 'kee- 'letre 'bhɛɛke do
'kpale 'woo- Korēnti Zesu 'yi mu 'e
ni, -kɔɔ' 'bhɛɛ- sii -zɔn dɔɔ: «Korēnti
mu a 'Letre Ple mi». 'Bhe 'letre 'lɛɛ-
'yi, Pōlu 'a 'yipia□ -o ni dɔɔ 'yele-
'woo- Korēnti Zesu mu -lɛdo' 'e □klaa
'eke- ba, 'bhɛɛ- -yoo -liala dɔɔ -woo
'eke- -yima', -o -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhɛɛ-

-o 'kpale- kle do ma. Pōlu 'yee- 'letre
ple mi 'lɛɛ- 'yicienna -le yaga.

-A -lɛ □lwa mi 'e 'yi (Korēnti Ple
mi 1-7), -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe
'fuu 'la -dwa -a ta -yaa' -yrenbhle'
bhla 'e zi 'bhe -zayi', 'bhe 'pegee
-za 'la 'yaa- 'yee- Pōlu 'gbu 'pegee
Korēnti Zesu 'yi mu 'e 'plen- 'bhe
'yanle- 'e -zayi'. -E ye yɛkɛ- 'la □woa
-o ba ye, 'bhe 'pegee -o -za sɔ -a
ni gōnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhe -dwa -o
'kpee.

-A -lɛ ple mi 'e 'yi (Korēnti Ple mi
8-9), Korēnti Zesu 'yi mu 'e nu -goli'
'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhɛɛ- -o 'bhe kpa
Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'e ni, -e bhe
-jan 'e □woa -o ni. 'Bhɛla- -zayile,
-yoo -liala dɔɔ -woo gbɛ ta kle taataa
-goli' 'nale- ma.

-A -lɛ yaga mi 'e 'yi (Korēnti Ple
mi 10-13), bhla ma -Waanbhaa' 'lela
janwo mu 'la -woo -la 'zi 'yee- Pōlu
ta, -yoo -a 'gbu ta janwo 'zi 'mu ni.

'Yee- 'letre 'lɛɛ- 'leyanyre 'e □nɔɔ,
Pōlu 'a 'srawoa- Korēnti Zesu 'yi mu
'e ma, 'bhɛɛ- -yoo zan gelawole -o ba
ye bhe, -e 'bhe -janwoa -o ni 'ezin-.

'Letre 'e zisanyre

¹ 'Mi Pōlu 'la -e □swa -Waanbhaa'
ni 'ke -yoo 'ṅ makun, 'bhɛɛ- -yoo 'ṅ
kle Zesu Krisi a winbōwo mi 'le; 'mi
'pegee -kɔɔ' nɛɛnɛ- Timote -le 'letre
'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni. Zesu 'yi mu -lɛdo'
'la -woo Korēnti -wa 'e ta, 'bhe 'pegee
-yaa' mɛɛ 'wen mu 'la 'kpen -o Akayi
'kleɛn 'e 'yi, 'woo- 'yee- 'letre 'lɛɛ-
'kpa zii' 'mu -la 'kpen ni.

² Bhaa -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee
Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhɛɛ-
-o yilabla na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi

³ -Kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ,
'yele- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a
-Waanbhaa' 'le 'bhe 'pegee -a Dɛ
'le. 'Bhɛɛ- 'yele- -kɔɔ' Dɛ 'la -kɔɔ'
'yrenkla- a ma 'bhe 'le, 'bhe 'pegee-
Waanbhaa' 'la fangandɔ -kɔɔ ta
'yele- 'bhe 'le.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' zruwla -kɔɔ'
'kpee -kɔɔa' -yren mu 'e 'kpen 'yi. -E
'bhe kle -kɔɔ' mu ni, 'kooko- -kɔɔ' mu

sɔ zruwlale mɛɛ 'la zan mu -o -yren -gloɔn 'ɛ 'kpen 'bhle zii' 'mu 'kpee 'ezin-.

⁵ Wlan 'ɛ ni, Kriɔi -yren mu ɔbhla -kɔɔ' mu ni 'ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -Waanbhaa' 'duŋ- nu zruwlale -kɔɔ' mu 'kpee 'egbenɛle 'bhɛɛ- klɛgbɛya do 'ɛ 'yi Kriɔi 'srɔyi.

⁶ 'Ke 'woo- -yren mu bhle 'zi, 'bhɛ -yren mu 'ɛ 'mu -o 'ke zruwlapɛ 'le 'ka mu 'kpee, 'bhɛ 'pegee 'ka mu go pɛ 'le -za 'yi. 'Ke -Waanbhaa' zruwlaa- 'o mɔɔ 'kpee, -e 'bhɛ klɛ 'zi, 'kooko- 'o mɔɔ sɔ zruwlale 'ka mu 'kpee, 'bhɛɛ- 'ka mu sɔ 'o ta -yren mu 'ɛ yɛkɛ- 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'o 'kpale- 'la -yoo 'ka 'yi, 'bhɛ -o 'egloole. -Amasrɔyi 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka 'waa- -yren mu 'ɛ 'ke ɔbhla, -Waanbhaa' nu 'bhɛ yɛkɛ- zruwlale 'ka 'kpee 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-.

⁸ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, -o -yren -gloɔn mu 'la ɔbhla *Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka 'mu dɔ: -o -yren -kpaɔ 'o ta 'eyɔole 'kee- kan -a -dan' ta, 'fɔ 'o 'yri 'laa -yaa -li -a ta 'bhii- 'o nu bolɛ 'o 'yrɛ ma.

⁹ 'O mɔɔ 'gbu 'kpee ma 'o ga bhla 'ɛ ɔbhwa. 'Bhɛ 'kla- 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'kooko- 'waa 'o kpa 'ezin- -li 'o 'gbu 'yi, 'duŋ- 'kooko- 'woo 'kpa -Waanbhaa' 'la 'bhɛ gbɛɛn mu bwe gale ba 'bhɛ do -kplɛn -la -yi.

¹⁰ 'Yee- -Waanbhaa' -le 'o -gwa 'bhɛ ga -gloɔn 'ɛ 'yi; 'bhɛɛ- 'yele- nu 'o gole 'ezin- 'bhɛ 'yansi -za -gloɔn mu 'ɛ 'yi. Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'o 'yri -o -a ta 'bhii- -e nu 'o gole 'ezin- 'bhɛ 'yansi -za -gloɔn mu 'ɛ 'yi.

¹¹ 'Ka mu 'gbu -o 'ka 'seriwo zii' 'ezin- 'waa- -za ma. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, mɛɛ -bebe -o 'seri mu 'la klɛ 'zi 'o ba zayi', -Waanbhaa' nu 'mu 'lɛkunlɛ, 'kooko- 'kee- -yaa' -lileya 'ɛ -zrɔnna 'o ni, mɛɛ -bebe mu nu a 'pubɔle 'bhɛ -zayi' 'waa- -za ma.

POLU 'PEGEE KORENTI ZESU 'YI MU 'ɛ 'PLENZA- MU

Polu -o -yaa' 'taa 'bhɛɛke ta geza

wo 'zi

¹² Wlan 'ɛ ni, 'woo baa -za 'la 'yi 'bhɛ -le -gɛ: 'o 'gbu zru 'ɛ 'bhɛ -o -a pe 'zi 'o ni dɔɔ 'o 'taawoa ɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛ 'pegee 'o 'taawoa ɔ 'ka mu 'gbu ba -yrɛ ta, 'o 'kpee 'fleele- 'pegee 'o zru do 'le; 'bhɛ 'kpee 'fleeleya 'ɛ 'pegee 'o zru klɛle do 'ɛ 'mu 'yaa- da 'zi -Waanbhaa' -la ba. 'Duŋ- 'o 'bhɛ ɔkla -Waanbhaa' -lilawoa 'o ma 'bhɛɛ- 'srɔyi, 'bhɛ 'laa dale bhaaplɛŋ a pɛ -zadɔleya ba.

¹³ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'waa- 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'yi, 'waa -o -za 'bhɛɛke do 'kpɔ yɔɔndɛ 'zi 'ka ni, 'ke yaa 'e go 'ka -o 'kɛla tape 'zi, 'bhɛ 'pegee 'ka 'kɛla 'yima zii' 'mu -la ba. 'Bhɛɛ- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka nu -a -yimale kplankplan 'ke -a -lɛyan' -a ma.

¹⁴ 'Bhii- 'kaa 'ke 'yimaa- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'ɛ 'le, 'o nu 'o -baale' 'ka mu 'yi, 'bhɛɛ- 'ka mu nu 'ka -baale' 'o mɔɔ 'yi 'ezin-.

¹⁵⁻¹⁶ 'Ŋ 'kpale 'la 'yaa- -a -yi 'bhii- 'ka 'kpeejan- -yaa 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ŋ 'yaa- zi 'bhii- 'ŋ ge -trɛɛ 'ka ba ye 'elwale 'pe, 'sani- 'ŋ ge Masedwani, 'bhɛɛ- 'ŋ 'niina- bhla 'ɛ zi Masedwani, 'ŋ 'yaa- nu 'kanlɛ- 'ezin- 'ka ba ye, 'kooko- 'ka bhɔ 'ŋ ba 'ke 'ŋ sɔ gele- 'tɛnɛ- Zude 'klɛɛn 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ŋ 'yaa- nu -Waanbhaa' a 'duma 'ɛ 'nale- 'ka ni ganyan- plɛ.

¹⁷ 'Naa 'solɛ- gelawole 'ka ba ye, -o sɔ -a pele- 'bhɛ ma dɔɔ 'naa 'ka ba geza 'ɛ 'kunlɛ- 'egloole ɛɛ? Taa- 'ŋ -za 'la 'lɛdulaa, 'ŋ 'bhɛ klɛ 'bhii- 'drunyan 'yi bhaaplɛŋ gbɛɛn- 'ke 'ŋ klɛ -liijan' plɛ wo mi 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'an pe dɔɔ: «-Aani», 'bhɛɛ- 'an pe 'ezin- «'Ŋn ɔn ɛɛ?»

¹⁸ -Waanbhaa' -o 'ke 'ŋ 'srɛ 'le, 'bhɛɛ- 'naa -o 'ke -liijan' plɛ mi wo mi 'le 'ke 'an pe dɔɔ: «-Aani». 'Bhɛɛ- 'an pe 'ezin- «'Ŋn ɔn».

¹⁹ -Amasrɔyi -Waanbhaa' Gbe Zesu Kriɔi 'la 'mi 'pegee Siliven 'bhɛɛ- Timote, 'o mɔɔ 'bhɛ 'la 'bhɛ a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ɔwoa 'ka ba ye, 'bhɛ 'laa klɛle 'ke -liijan' plɛ mi wo mi 'le 'ke -ya pe «-Aani» -jan do ma, 'bhɛɛ-

-ya pe «'On on» 'yee- -jan do 'ε ma. Drōon' 'ke -ya □pia 'kela ma «-Aani», -e bo 'bhεε- ta.

²⁰ -Amasroyi -Waanbhaa' 'bhε 'li- iwli- -naa bhaapleη mu ni -za mu 'la kleza ta, 'yee- Zesu Krisi -le 'mu 'kpen 'leswa□. 'Bhela- -zayile, 'yela- 'to 'ε 'sroyi 'bhεε- 'o so -a pele- «Amiina». 'Bhεε- 'o so -Waanbhaa' 'tōbhōle.

²¹ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'o mōo 'pegee 'ka mu dō 'egloole. 'Yela- 'gbu -le -kōo' mu -kpaā 'edanma -yaa' pε mu 'le.

²² 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a gbε blaān -kpalaa' -kōo' ma, 'bhεε- 'bhε -le -kōo' mu kle -yaa' pε mu 'le. 'Bhεε- -ya Lii 'Wenη 'ε □wlaa -kōo' zru mu 'ε 'yi. -E -kōo' 'letwa□ pε -lrele' mu 'la ba, -e Lii 'Wenη 'ε □kla 'mu 'yre 'lεε pε 'le.

²³ -Waanbhaa' -o 'η 'sre 'le, 'naa dōle -a -la 'ke 'η ge 'ezin- Korenti -wa 'ε ta, -amasroyi 'naa -yaa zi 'bhii- 'η 'ka ta -yren 'ε baankpa' 'ezin-.

²⁴ 'Waa -o -a zi 'bhii- 'o kle 'ka ta -kunlii mu 'le 'kpaleya a pε zi 'ε ta. -Amasroyi 'ka kli gbaanle -o 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi. 'Dunη- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'pegee 'ka mu yewo 'eke- zi, 'kooko- 'ka zrukpalaa.

2

¹ 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'mi 'gbu 'a □kpaā 'η 'kpee dōo 'naa -o niinale 'ka ba ye, 'bhεε- 'η 'ka wleyisriwoza kle 'ezin-.

² -Amasroyi 'ke 'mi 'ka wleyisriwoa, -dele nu klele 'mi zrukpaā mi 'le εε? 'Ka mu 'la 'ka -o 'mi zrukpaā' pε 'le, 'ke 'mi 'ka mu wleyisriwoa, 'ka mu nu 'solε- 'mi zrukpaale 'nale- -a ma εε?

³ 'Bhela- -zayile, 'mi 'letre □kpaā 'ka ni 'bhε klegbeya 'ε 'yi, 'kooko- 'ke 'η □bhwa 'ka ba ye, mεε 'la zan mu -o 'ke 'mi zrukpaā pε le, 'mu 'laa 'mi wleyisriwo. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi a pε zrukpaā' 'ε 'bhε -o 'ezin- 'ka mu 'kpen a pε zrukpaā' -la -le.

⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, 'η 'letre 'la □kpaā 'ka ni, -a kle bhla 'ε zi, 'η 'yaa- -yren

-gbene 'yi, 'bhεε- 'η blina- yien -yaa, 'bhε 'pegee wisi' -gbōo -gbene -yaa 'η 'yre ta. 'Naa 'letre 'ε 'kpale- 'ka ni 'ka wleyisriwo zayi', 'dunη-, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka -za so 'η ni 'kee- kan -a -danη' ta.

Pōlu pe dōo -o -za 'yōo- kle mi 'ε mazato

⁵ 'Ke mεε do □kla mεε mu wleyisriwo pε 'le, 'bhε zan laa 'mi do -kplēn wleyisriwole, 'dunη- 'bhε zan 'ε 'ka 'kpen -la wleyisriwoa bhe. 'Dunη- 'ke 'naa 'kanle- -a -danη' ta, 'η so -a pele- dōo -e 'ka 'ledo- 'ε ta wleyisriwoa.

⁶ 'Ka -bebe 'a □kpaā do ma dōo 'ka nu 'bhε zan 'ε 'krowole 'krowogbeya 'la 'yi, 'bhε nu 'bhε zan 'ε 'yibhōle 'bhε 'le.

⁷ 'Bhεε- drōon', -ka 'bhε zan 'ε mazato, 'bhεε- -ka fangando -a ta; 'kooko- -a wleyisriwole 'ε 'bhε 'laa kan -a -danη' ta, 'bhεε- 'bhε ge klele -a fangan- 'kanpe- le.

⁸ 'Bhela- -zayile, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpee dōo -kaa zron 'bhε zan 'ε ni 'bhii- -a -za so 'ka ni.

⁹ -Amasroyi 'mi 'letre □kpaā 'ka ni win 'la ma, 'bhε -le -ge dōo 'mi 'ka 'yidaan- 'ke 'η so -a 'yaangole wlan 'gbu 'ε ma 'bhii- 'ka -o 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun zii' -za mu 'ε 'kpen 'yi.

¹⁰ 'Ke 'ka mεε 'oo mεε 'la zan mazatwa, 'mi nu 'bhε zan 'ε mazatole 'ezin-. 'Bhεε- 'ke 'mi mεε do mazatwa -za do 'yi, 'mi 'bhε □kla 'ka mu -la -zayi', 'bhεε- Krisi -o -kōo' 'sre 'le.

¹¹ 'Bhε 'kpen win le dōo 'ke -Setran' 'laa -dawli' 'kpaayre- -sroowo' -kōo' gbε ta. -Amasroyi -za mu 'la kle -lro -o -a ma 'o 'mu 'gbu dō.

Pōlu -ja Titi 'lepale Troasi

¹² 'Mi 'bhōlawoa Troasi -wa 'ε ta Krisi a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zayi', 'an □ya 'bhii- Mεezan -za mu 'ε 'kpen 'leswa□ gban 'η 'lεε 'ke 'η so yewole -a ni 'bhε □nōo.

¹³ 'Dunη- 'η blina- yien -yaa 'egbenele, -amasroyi 'η 'yre 'laa -yaa 'η nēene- Titi ma. 'Bhela- -zayile, 'η

zi -yrewole Troasi □nɔɔ mu 'ε ma, 'ke 'η gele- Masedwani -wa 'ε ta. *

Polu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi -Waanbhaa' bhɔlawoa -a ba 'bhe -zayi'

¹⁴ -Waanbhaa' 'ηcie! -Kɔɔ' mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, gwle ηgblo 'la bole -o -a ni, 'bhe -o 'ezin- -kɔɔ mu a pe 'le 'tanji. -Yoo 'o winbɔ 'kaa 'o ge Krisi dɔza 'ε mεε mu 'kɔɔ -Jan 'NrAle- 'ε 'wo yrekpen- □nɔɔ, 'bhe -Jan 'NrAle- 'ε zen 'bhii- -lasiklɔɔ -gblen 'nrAle- 'ε zen yrekpen- □nɔɔ gɔnε- 'la gbεen-.

¹⁵ -Amasroyi 'o □kla Krisi a pe 'le, 'bheε- 'woo- 'bhii- Krisi a -lasiklɔɔ -gblen 'nrAle- do gbεen- -Waanbhaa' ni. Mεε 'la zan mu -o -bhee zi 'ε ta, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu -o ni zi 'ε ta, 'yee- -lasiklɔɔ -gblen 'ε ten 'mu 'kpen ma.

¹⁶ Mεε 'la zan mu -o ni zi 'ε ta, 'yee- -lasiklɔɔ -gblen 'ε -yoo 'eyɔɔle 'mu yin zi, 'bheε- -e sɔ -o dεle-. 'Dun- mεε 'la zan mu -o -bhee zi 'ε ta, -a -gblen 'ε nra 'mu yin zi, 'bheε- -e sɔ gele 'mu -le -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a zi 'ε ta. 'Bheε- bhaaplen' 'ε -de 'gbu -la fanɔan- sɔ 'bhe ye -gloɔn 'ε 'wole- ta εε?

¹⁷ 'Dun- 'o mɔɔ 'gbu -le sɔ 'bhe ye 'ε 'wole, -amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'o 'winbwa-. 'Bheε- 'waa -o yaa -Jan 'NrAle- 'ε 'wo zii' -gɔli' -glin zayi', 'bhii- mεε 'ke mu -o -a kle 'zi gɔnε- 'la gbεen-. Drɔɔn' 'yee- -Waanbhaa 'o mɔɔ winbwa- 'yee- -Jan 'NrAle- 'ε 'woyre- nɔɔ- *Krisi 'tɔ 'yi. 'Bhela- -zayile, 'woo- -a wo 'zi 'o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bhe 'pegee 'o 'kpee 'fleele- 'le 'yee- -Waanbhaa' -yɛ □la.

3

-Bhoolaya drεε 'ε ta yewonε mu

¹ 'N -janwoa 'bhe gbεen- bhe, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'o mɔɔ 'gbu maza -o 'ke 'o ge 'o 'gbu zɔn 'letre 'le 'o 'kɔɔ

'ka ba ye 'ezin- εε? 'Bheε- 'kaa- zi 'bhii- 'o ge 'ka ba ye 'o 'gbu zɔn 'letre 'le 'ka ni 'bhii- mεε 'ke mu 'a □kla gɔnε- 'la gbεen- bhe εε, taa- 'kaa- zi 'bhii- 'woo 'gbu dɔ 'letre 'yɛwo 'ka ma 'ke 'o 'bhe zɔn mεε -bheεke' mu ni 'bhii- 'woo- 'ke Krisi a winbwo mu -zeze 'gbu 'le εε?

² 'Letre 'la 'bhe 'a zɔn 'bhii- 'o mɔɔ -o Krisi a winbwo mu -zeze mu 'gbu 'le 'bhe -le 'ka mu 'gbu 'le. -A yɔɔndεle -o 'o zru mu 'ε 'yi, mɔkpen' sɔ -a dɔle-, 'bheε- mɔkpen' sɔ -a tapele.

³ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka mu 'gbu -le kpataakpa 'o mɔɔ zɔn 'letre 'la Krisi 'bhe yɔɔndia- 'bhe -le 'waa ye 'ε 'sroyi. Waa yɔɔndεle 'ke 'sεwe yɔɔndεpe -yi 'le, 'dun- -wa yɔɔndia- 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yɛ ma 'bhe Lii 'Wen' 'ε 'bheε- 'le. Waa yɔɔndεle vlepee' mu ta, 'dun- -wa yɔɔndia- bhaaplen' mu -la zru mu 'ε 'yi.

⁴ 'O 'kpale- -o 'bheε- -jan 'ε 'yi Krisi 'sroyi -Waanbhaa' -yɛ □la.

⁵ 'Waa sɔ a pele- dɔɔ 'bhe 'sen' -o 'o 'gbu ni 'ke 'o 'bhe ye 'lεε- wo, 'dun- 'waa- pe 'sen' 'ε 'bhe da -Waanbhaa' -la ba.

⁶ 'Yele- 'a □kla 'bheε- 'o mɔɔ -swa klele- -yaa' yewonε mu 'le -bhoolaya drεε 'ε ta. 'Bhe -bhoolaya drεε 'ε kli gbaanle laa -o *'Ton' 'la -o 'bhe yɔɔndia- 'bhe ta, 'dun- 'bhe kli 'ε gbaanle -o Lii 'Wen' 'ε 'bheε- ta. 'Ton' 'la -o 'bhe yɔɔndia- 'bhe ge mεε 'le ga a pe zi 'ε ta, 'dun- Lii 'Wen' 'ε 'bhe -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- na mεε ni.

⁷ 'Ton' 'la 'bhe 'sεwebhe mu 'ε 'yɔɔndεle -yaa vlepee' mu ta, 'bheε- 'ke 'bhe 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pe zi 'ε ta, 'bhe 'na bhla 'ε zi -Waanbhaa' 'kɔɔ Moizi ni 'yee- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya -bhile' -yɛyɛra 'ε 'pwela- -a -yi. 'Bheε- 'bhe Moizi wleyi' 'ε mabɔɔla -asiikɔɔ Izraeli -nε mu 'ε waa -yaa 'sole -a wleyi' 'ε -glinle'. 'Dun- 'bhe

* **2:13 2.13** 'Kee- san yɛ 'lεε- ma, Polu 'laa nu -wεle' -li Titi 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- 'letre 'lεε- 'le 'srwape- mi 'ε ma. 'Yee- 'letre 'le ple mi 'ε 'pegee -a -le 'srwape- mi 'ε 'plen-, -e nu -wεle' Mεezan ye 'la gbεkpaa- -a -kɔɔ 'bheε- 'le.

'tobhōleya -bhile' -yrayra 'ε 'bhe 'laa -yaa 'ke -mope' 'le.

8 'Ke 'Tonj 'la 'bhe 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pe zi 'ε ta, 'bhe 'tobhōleya -bhile' -yrayra 'ε 'yaa- 'bhe gbεen- bhe, 'bhe 'yi 'ε, Lii 'Wenj 'ε 'bhe 'woye- 'ε 'tobhōleya -bhile' -yrayra 'ε gbilaan -yi 'laa nu yale- -yaa' pe 'ε ni εε?*

9 'Tonj 'la 'bhe 'woye- -le 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele bhaaplenj ta, 'ke 'bhe a 'tobhōleya -bhile' -yrayra 'ε 'yaa- 'bhe gbεen-, Lii 'Wenj 'la 'bhe bhaaplenj -ledoo' -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe a pe 'woye- 'tobhōleya -bhile' -yrayra 'ε gbilaan -yi 'laa nu yale- -yaa' pe 'ε ni εε?

10 Wlan 'ε ni, 'tobhōleya 'la □bia 'elwaleta -so 'bhe gbεen- bhe, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpo 'le 'ke -wa -kpa -zon 'tobhōleya 'la -gbene 'yiya- -a ni 'yi 'bhe ma.

11 -Amasroyi, 'ke 'kela 'yaa- 'ke 'kanpe- 'le 'bhe 'tobhōleya 'ε 'yaa- bhi, 'kela 'bhe 'laa -o 'ke 'kanpe- 'le 'sekeseke, 'bhe a pe 'tobhōleya 'ε yaa nu 'kanle- 'kela 'bhe -o 'ke 'kanpe- 'le 'bhe a pe 'ε ta εε?

12 'O 'yrikpale -o 'bhe ta 'bhe gbεen- bhe, 'bhela- -yile, 'waa gbilaan mεε 'kedo- 'kpo 'lεε -Jan 'Nrāle- 'ε 'woyre- noo-.

13 'O moo laa -a kle 'bhii- Moizi gbεen-. -E so □klaa -a wleyi', 'kooko- -Waanbhaa' a 'tobhōleya 'la 'yaa- -bhi 'zi -a wleyi', Izraēli mu 'ε waa 'bhe 'tobhōleya 'la 'yaa- 'ke 'kanpe- 'le 'bhe 'liiyre- 'ε ye.

14 'Dunj- Izraēli mu 'ε -woo 'tronj 'yi -dwa 'egloole -Waanbhaa' ma. -Amasroyi 'ali- -zon -li, 'ke -woo -bhoolaya gwe 'ε ta 'sewe 'ε tape 'zi, -yoo 'bhii- so do 'la 'klale- -yaa Moizi ngblo ma 'bhe 'yansi -gloon -la 'kpale- -o yikan' 'ε 'yre ta. 'Bheε- waa 'yee- 'sewe 'ε 'yima-. 'Bhe so 'ε 'bhe 'laa so gole- 'fōke mεε □wlaa Krisi 'pegee bhaaplenj mu a 'kpaedomaya 'ε 'yi; 'yee- Krisi do -kplen -le so 'bhe

so 'ε gole- mεε yikan' 'ε 'yre ta.

15 'Ali- -zon -li, 'ke -woo Moizi 'sewe mu 'la □dia 'mu tape 'zi, -yoo 'bhii- so 'klale -o yikan' 'ε 'yre ta; 'bheε waa so -o -yimale.

16 'Dunj- -a pele -o -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi doo: «'Ke mεε 'la zan 'bhe zru 'ε 'niinaa- Mεεzan ba, 'bheε- -e -dwa -yaa' -jan 'ε □la, -e 'yee- so 'ε go 'bhe zan 'ε yikan' 'ε 'yre ta.»

17 'Dunj- 'woo- -we 'zi Mεεzan 'la le, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'ε 'le. 'Bheε- 'ke Mεεzan Lii 'Wenj 'ε -yoo mεε 'oo mεε 'la zan zru 'yi, 'bhe zan bo 'bhe 'gbu ma.

18 -Koo' mu 'la 'kpen wleyi' tapwele -o, 'koo- mu Mεεzan -Waanbhaa' a 'tobhōleya 'ε zron mεε mu 'ε ni -kpo soo 'bhii- -dwalej' pe 'kpen tapwe gōne- 'la gbεen- gbaklata. 'Bhe 'yi Mεεzan Lii 'Wenj 'ε -koo' zru mu 'ε maboo yi 'oo yi, 'kooko- -koo' 'pwele- kle 'yee- Mεεzan 'le. 'Bhe 'yi, -koo' go 'tobhōleya do 'yi 'ezin-, 'bheε- -koo' ge 'tobhōleya -bheεke' gbilaan do 'yi. Mεεzan Lii 'Wenj 'ε 'woye- 'ε -yoo 'bheε- gbεen- bhe.

4

Pōlu 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'ε -waa' yewogbeya

1 'O 'yrenklalawoa -Waanbhaa' ma, -e -yaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- 'ε gbekpa -o 'koo, 'bhela- -zayile, 'o -gblozi' laa ga 'o ma.

2 Bhaaplenj mu -yralado maza mu 'la 'kpen kle gaanyi', 'woo -bangwa 'mu 'kpen klele 'yi. 'Bheε- 'waa -dawli' maza mu kle, 'bheε- 'waa -Waanbhaa' a -Jan 'ε maboo. Droon' 'woo- wlan 'la 'pe zii' kpataakpa -Waanbhaa' -yre □la, 'ke wlan -le 'kele- oo, 'ke bhla -le 'kele- oo, bhaaplenj 'tole- bhaaplenj 'bhe 'bhe ye.

3 'Bheε- 'dunj-, 'woo- -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii', 'ke 'bhe bakanle laa -o kplankplan mεε 'ke mu -yre 'yi; 'bhe

* 3:8 3.7-8 Pōlu -o -bhoolaya gwe 'ε 'pegee -bhoolaya dree 'ε dan 'zi 'eke- ma. -Bhoolaya gwe 'ε 'bhe kli gbaanle -yaa 'tonj mu ta, 'dunj- -bhoolaya dree 'ε 'bhe kli gbaanle -o Lii 'Wenj 'ε 'bheε- ta.

bakanle laa -o mɛɛ 'la zan mu -o 'mu 'ni zi 'ɛ ta 'mu -la -yrɛ 'yi.

⁴ 'Bhɛ zan mu 'ɛ waa -o kpa Zesu 'yi, -amasrɔyi *-Setran' 'la gbɛblɔle -o 'drunyan 'lɛɛ- ta, 'bhɛ -gblo □kpa -o yikan' 'ɛ 'yrɛ ta; 'kooko-waa sɔ Kriisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhɛ a 'tɔbhɔleya -lrele' 'ɛ 'bhigbɛya 'ɛ 'yele. 'Yee- Kriisi -le 'ke -Waanbhaa' bhɔɔma 'ɛ 'le.

⁵ Wlan 'ɛ ni, 'waa -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- 'ɛ klɛ 'zi 'o 'gbu ma janwolele. 'Dun- 'woo- Mɛɛzan Zesu Kriisi a -Jan 'ɛ 'bhɛɛ- 'wo zii', 'ke 'wa pe 'o 'gbu ma dɔɔ 'woo- 'kaa- yewonɛ mu 'le Zesu -zayi'.

⁶ -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'la -ya □pia dɔɔ: «'Tɛbhile klɛ -gblo 'ɛ 'yi!» 'Yee- -Waanbhaa' do 'kpa 'ɛ 'yele- 'tɛbhile □klaa -kɔɔ' zru 'ɛ 'yi, 'kooko- -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'la -yoo -bhi 'zi Kriisi wleyi', 'o 'bhɛ dɔ 'o zru mu 'ɛ 'yi.

Pɔlu 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'ɛ ta -yren mu

⁷ 'Bhɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ dɔle 'ɛ 'o 'kɔɔ 'bhɛ -o 'bhii- -naflo -gbɛnɛ do 'la 'kpale- -o 'trɛ gbɔ mu 'yi. 'O mɔɔ 'la 'woo- 'bhɛ -naflo 'kwe 'ɛ 'si zii', fanɔan- 'laa -o 'o 'gbu ta, 'bhɛɛ- 'woo- 'ke 'siɛpɛ- 'le 'bhii- 'trɛ gbɔ mu gbɛɛn-; 'kooko- mɔkpen' 'a ye 'bhii- 'bhɛ -glɔɔya' -gbɛnɛ 'lɛɛ- 'bhɛ da -Waanbhaa' -la ba, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa da 'o mɔɔ 'gbu ba.

⁸ Bhaaplen mu -o -yren -glɔɔn 'ɛ 'kpen kpa zii' 'o ta; 'dun- 'o fanɔan- 'ɛ yaa yan. 'O zru ba 'tɛ -o; 'dun- 'o 'yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta.

⁹ -Woo' 'yrebatedɔ 'zi 'ke -o -yrenkpa' 'o ta; 'dun- -Waanbhaa' laa 'a -banɔo' 'o 'yi. -Woo' balaa' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- -woo' tafe; 'dun- -Waanbhaa' 'o 'lawlen-.

¹⁰ 'Waati 'ɛ 'kpen ba, 'ke 'o -ja yrɛ 'oo yrɛ 'la □nɔɔ, -woo' dɛyrɛ -la -glin 'zi 'bhii- -o Zesu □dia gɔnɛ 'la gbɛɛn-. 'Dun- -Waanbhaa' gbɛ -o ta, 'kooko- mɔkpen' 'a ye 'bhii- Zesu -o -a -yrɛ ma 'o 'flɛ mu 'ɛ 'yi.

¹¹ 'Ali- 'woo- 'yrɛ 'la ma bhe, -woo 'o dɛyrɛ -la -glin 'zi 'tanjii Zesu 'tɔ 'ɛ

-zayi'; 'kooko- -wa ye 'bhii- 'yee- Zesu -o -a -yrɛ ma 'o 'flɛ mu 'la 'mu -o 'ke gapɛ 'le bhe 'mu 'yi.

¹² -Woo 'o mɔɔ dɛyrɛ 'la -glin 'zi bhe, 'bhɛɛ- 'dun-, 'bhɛ blaɔn klɛ 'ka mu a pɛ bole -yrɛ ma -si drɛɛ 'ɛ 'srɔɔwolele.

¹³ 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ɛ do 'a pia -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Mi 'η 'kpalawoa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛla- -zayile 'mi -janwoa -a 'tɔ 'ɛ 'yi.» 'O mɔɔ 'o 'kpalawoa -Waanbhaa' 'yi 'ezin-, 'bhɛla- -zayile 'woo- -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii'.

¹⁴ Wlan 'ɛ ni, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la Mɛɛzan Zesu -bwela gale ba, 'bhɛ -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'yee- Zesu bwelɛ gale ba 'eke- 'yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu 'pwelɛ- 'eke- zi Zesu 'lɛɛ.

¹⁵ 'Woo- -za mu 'la 'kpen 'yikun zii', 'o 'mu klɛ 'zi 'ka mu -la -zayi', 'kooko- -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ɛ zron mɛɛ -bebe ni, 'bhɛɛ- 'bhɛ gbɛɛn- bhe, mɛɛ -bebe nu 'yee- -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhɛɛ- -a 'tɔ 'ɛ baan' nu bhɔle.

Taawole 'kpaleya ma

¹⁶ 'Bhɛla- -zayile, 'waa -o 'o 'gbu -gblozi' gale-. 'Ali- 'ke 'o 'flɛ 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'siɛ zii', fanɔan- drɛɛ -le dɔ 'zi 'o 'nii- 'ɛ ta yi 'oo yi.

¹⁷ -Amasrɔyi -yren 'fientronne 'la 'bhɛ -o -kɔɔ' ta -zɔn, 'bhɛ nu 'kanle-. 'Bhɛ -yren 'ɛ blaɔn' nu klɛle 'ke 'tɔbhɔleya -gbɛnɛ do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhɛ ma -titi 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛ gbɛlaɔn -yiya' 'yee- -kɔɔ' ta -yren 'fientronne 'lɛɛ- ni.

¹⁸ 'Bhɛ 'yi bhe, mɛɛ pɛ mu 'la ye -a -yrɛ 'le, 'o mɔɔ laa -o 'mu -glin 'zi. 'Dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yrɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'o mɔɔ -yrɛ -o 'mu -la ta. -Amasrɔyi -o pɛ mu 'la ye -o -yrɛ 'le, 'mu -o 'ke 'kanpɛ- 'le; 'dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yrɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'mu 'laa kan -titi.

5

¹ 'Flɛ 'la 'bhɛ -o 'o ma 'trɛ ta -gɛ, 'bhɛ -o 'bhii- sɔ 'kpa do gbɛɛn-. 'Wa

'yaango- dɔɔ 'ke 'bhe 'siela- 'waati 'la ba, 'fe 'lrele- do dɔle -o 'o 'leɛ lafle' 'yi. Bhaaplen mu laa 'bhe 'fe 'e dɔle -o gbɛ 'le. 'Dun- -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe -dwa. 'Bhe 'fe 'e yaa sɔ 'siele -titi.

² 'Woo- 'saanige 'drunyan 'la 'yi -ge bhe, 'woo wisi' zii', -amasroyi -a -lɔ -gbɛnɛ 'gbu -o 'o ma 'ke 'o ge -Waanbhaa' ba, 'bheɛ- -e 'waa- 'fle drɛɛ 'e kla 'o ta.

³ Wlan 'e ni, 'ke 'o 'bhe 'fle drɛɛ □klaa 'o ta 'waati 'la ba, 'o tafleɲ- 'laa nu bolɛ.

⁴ 'Ke 'woo 'waa- 'trɛ ta 'fle 'lɛɛ- 'yi 'waati 'la ba, yi 'oo yi 'trɛbɔ 'pegee wisile -le 'o ta 'ke 'kwe 'le. Yaa klele 'bhii- 'fle 'la 'bhe -le 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -ge, 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bhe go 'o ma. 'Dun- 'woo -a zi 'bhii- 'fle drɛɛ 'la 'bhe -o lafle' 'yi, 'o 'bheɛ- kla 'o ta; 'kooko- 'waa- 'trɛ ta 'fle 'la 'bhe -o 'ke gape 'le, -Waanbhaa' 'bhe tabɔɔ 'ke 'fle drɛɛ 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe 'si 'e ma -titi 'bhe 'le.

⁵ -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe 'fle drɛɛ 'e □kla 'o ni. -E Lii 'Wen' 'la □naa 'o ni, -e 'bheɛ- -dwa -za 'wlan mu 'la -e nu 'mu klele 'o ni lafle' 'yi, 'mu 'yre 'lɛɛ pɛ le.

⁶ 'Bhela- -zayile, yi oo yi, 'woo zru dɔ 'egloole. 'Wa 'yaango- 'ke 'o □bwa 'o 'fle 'lɛɛ- 'yi 'trɛ 'lɛɛ- ta -ge, 'o 'plenɔgole -o Mɛɛzan ma 'egbɔɔnle.

⁷ 'Woo- 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi 'bheɛ- zi, 'dun- 'waa- -o 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'bhe ye 'o 'yre 'le 'bhe zi.

⁸ Yi 'oo yi, 'woo- zru dɔ 'egloole. 'Woo -a zi 'bhii- 'fle 'la 'bhe -o 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -ge, 'o go 'bhe 'yi, 'bheɛ- 'o ge bolɛ Mɛɛzan Krisi -din.

⁹ 'Bhela- -zayile', 'ke 'o -gaa oo, 'ke 'o □bwa 'e 'yre ma oo, 'woo- dɔ 'zi 'egloole, 'kooko- 'o -za sɔ 'yee- Mɛɛzan ni 'elwale' pɛ.

¹⁰ -Amasroyi -kɔɔ' 'kpen nu gele dulale Krisi a -klu 'e 'le ma, 'bheɛ- -e nu -kɔɔ' 'kpen 'kitikanle; 'kooko- -kɔɔ' 'kpen do do -za 'oo -za 'la □kla 'drunyan ta -ge, 'kee- -kla -za 'wlan 'le oo, 'kee- -kla -za 'yɔɔ- 'le oo, -kɔɔ' 'bhe ma -sra 'srɔɔwo-.

Krisi -le -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu kpa do ma

¹¹ 'Wa 'yaango 'bhii- -gblaanle' Mɛɛzan -lɛɛ 'bhe -o 'ke -za 'wlan 'le, 'bhela -zayile 'wa kle 'zi gbɛ 'e 'kpen ma 'ke -yaa' -jan 'e dɔ mɛɛ mu 'e 'yi, 'bheɛ- 'ke -wa ye 'ke wlan 'le. 'Yee- -Waanbhaa' 'o mɔɔ 'gbu dɔ kpataakpa, 'bheɛ- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu 'o mɔɔ dɔ 'ezin- 'elrele 'ka 'gbu 'kpee.

¹² 'Waa -o 'bhe 'pe zi, 'kooko- 'woo 'gbu 'tɔbɔ- 'ka 'yre ta 'ezin-, 'dun- 'woo- 'bhe 'pe zii' win 'la ma 'bhe -le dɔɔ 'ke 'ka sɔ 'ka 'wasowole 'o 'yi 'o 'woye- 'e -zayi'. 'Ke 'bhe □kla, mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu 'wasowo zii' 'kela 'yi 'pɛlii-, 'bheɛ- 'dun-, 'ke waa -o 'bhe 'le -o 'gbu 'kpee; 'ka sɔ -jan zikpale 'bhe zan mu 'e ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'bhe dɔ.

¹³ Wlan 'e ni, 'ke mɛɛ 'ke mu -o 'o 'ye zii' 'bhii- -kwani' mu, 'dun- 'waa -o 'bhe 'le, -Waanbhaa' a ye 'e -zayi'. 'Bheɛ- 'ke -woo' □kwan mɛɛ kplankplan mu 'le, 'bhe -o 'ka mu 'gbu -la ma 'ke -trɔn 'le.

¹⁴ -Amasroyi 'o -za □swa Krisi ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe 'a kle 'bheɛ- 'o -za 'kpen kle 'soniya 'le 'o 'yi. 'O mɔɔ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke 'yee- do -kplɛn -gaa -kɔɔ' 'kpen -zayi', 'bhe bhla 'e ba, -yoo 'bhii- -kɔɔ' mu 'kpen 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi.

¹⁵ -E -gaa -kɔɔ' mu 'kpen ni, 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -o 'mu -yre ma, 'bhe zan mu 'laa 'taawo 'mu 'gbu win ta 'ezin-; 'dun- -o 'taawo Krisi 'la -gaa, 'bheɛ- 'kee- -bwela, 'bhe a pɛ zru maza 'e 'bheɛ- ta.

¹⁶ 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'saanige, 'waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ kun -li bhaaplen a pɛ 'kungbeya drɔɲ 'e 'yi. 'Ali- 'ke 'elwaleta -sɔ 'o Krisi -kwan bhaaplen a pɛ 'kungbeya drɔɲ 'e 'yi, 'dun- 'saanige 'waa- kun -li 'bhe 'kungbeya 'e gbɛɛn-.

¹⁷ -Amasroyi 'ke mɛɛ do 'pegee Krisi 'kpale- -o do ma, 'bhe zan 'e zru 'e mabɔɔ, 'bheɛ- -e kle mɛɛ drɛɛ 'le. -A kleza gwe mu 'e 'mu 'trunwo-, 'bheɛ- -a kleza mu 'e 'kpen

kle 'edreεle 'te.

18 'Bhe 'kpen da -Waanbhaa' -la ba, 'yele- -koo' mu 'pegee 'yee- 'gbu □kpa do ma Krisi 'srɔyi. 'Bheε- 'yele- 'yee- 'pegee bhaaplen a 'kpaledomaya ye 'ε gbekpaa- 'o mɔɔ 'koo.

19 -Amasrɔyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yaa- Krisi 'yi bhe, -e -yaa 'yee- 'pegee bhaaplen mu 'kpen 'kpa zii' do ma. Yaa -yaa -o kleza -yoo' mu 'ε bo 'zi -klosi 'yi. 'Bheε- -ya -pia 'o ni dɔɔ 'o 'yee- 'pegee bhaaplen a 'kpaledomaya ye 'ε 'wo.

20 'Bhela- -yile, 'o mɔɔ -o -janwo' zii' Krisi 'to 'ε 'yi. -Yoo 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le zruwla 'zi mεε mu 'ε 'kpee 'o mɔɔ -liijan' mu 'ε 'le. 'O -sromabo 'zi 'ka ni 'yee- Krisi 'to 'ε 'yi dɔɔ -kaa 'to 'ke 'ka 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

21 Krisi 'laa -za 'yoo- do 'kpo klele, 'dun- -za 'yoo- -kpan 'la 'yaa- nu baale -koo' mu ta, -Waanbhaa' 'bhe balaa' 'a ta, 'kooko- -koo' mu 'pegee 'yee- Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -koo' kle mεε -ledɔɔle mu 'le -Waanbhaa' -yɛ 'yi.

6

1 'O klelawoa 'ke yewoyoon mu 'le -Waanbhaa' ba, 'woo- -sromabo 'zi 'ka ni dɔɔ 'ka 'laa -yaa' -lileya 'ε 'srɔwoza 'ε klele 'ke bhaama za 'le.

2 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'a □pia dɔɔ:

«*Mi 'a pε -lileya zrɔn 'waati 'ε 'bhɔle-, 'mi 'η 'trɔnkpa- 'kaa- 'seri 'ε □la, 'bheε- 'an 'lekun, 'bheε- 'mi 'ka -gwa -za 'yi 'bhe 'yi 'ε 'le.*» 'Bhe 'yi bhe, -zɔn -le 'ke -Waanbhaa' a pε -lileya zrɔn yi kplankplan 'gbu 'ε 'le; 'bheε- -zɔn yi 'ε 'bhe -le 'ezin- 'ka go yi 'gbu 'ε 'le -za 'yi.

3 'Waa- -o -a zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpo 'waa- ye 'ε 'to 'yoo- pe. 'Bhela- -zayile 'waa- -o -a zi 'bhii- 'o kle -Waanbhaa' a zi 'ε 'liitan pε 'le mεε 'kedo- 'kpo 'lεε.

4 'Bheε- drɔon', 'wa kle 'zi gbe 'ε 'kpen ma, 'kooko- -woo' ye 'bhii- -Waanbhaa' a yewone kplankplan mu 'le. 'Bhela- -yile, 'woo- -yɛn 'ε

'kpen -gloon 'yikun zii' 'o zrubakpaa -gbene 'le, 'kee- □kla wisi' -gbɔɔ dɔɔa mu 'le oo, 'kee □kla 'trɛbhɔza mu 'le 'oo, 'woo- 'mu 'kpen 'yikun zii'.

5 -Woo' zita □zwan, 'bhe 'pegee -woo 'o □bwa -kaso 'yi, 'bheε- -o mεε mu -lawlenna 'o ma. 'O ye -gloɔ -gloon 'yoo- 'ε 'kpen 'yikwan□. Yidekleya 'pegee gbɔn yikunle, 'o 'mu 'kpen 'yikwan□.

6 'O 'taawogbeya mu 'ε bakanle -o, 'o -Waanbhaa' dɔ, 'bhe 'pegee 'o zrubakpaale -o, 'o zru lele, Lii 'Wen 'ε -yoo 'o zru mu 'ε 'yi, 'bhe 'pegee mεε mu -za sɔ 'o ni 'soniya -zeze 'gbu 'le.

7 'O -Jan 'nrale- 'ε wo wlan ma, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a -glooya' 'ε 'le. 'O -ledɔɔleya -la kle 'waa- gwledanpe 'le 'o 'sɔnnii 'ε ba, 'bhe 'pegee 'o 'gbu ta gwledanpe 'le.

8 Mεε 'ke mu 'o 'tɔbhɔ-, 'bheε- -a 'ke mu 'o maveε 'ezin-. -A 'ke mu 'o 'to wlan pe, 'bheε- -a -bheεke' mu -o 'o 'to 'yoo- pe 'ezin-. -Woo' ye 'bhii- bhla pe mu, 'bheε- 'dun- 'woo- 'ke wlan pe mu -la -le.

9 -Woo' glin 'bhii- waa 'o dɔ, 'bheε- 'dun- mɔkpen' 'o dɔ. -Woo' ye 'bhii- ga mu, 'bheε- 'dun-, 'woo- 'o 'yɛ ma -li kpataakpa. -O -yɛnkpa' 'o ta, 'bheε- 'dun- waa sɔ 'o dele-.

10 -O wleyisriwoza kle 'o ni, 'bheε- 'dun- 'o zrukpaale -o 'egbenele 'tanjii. -Woo' ye 'bhii- 'kɔɔflenjan mu, 'bheε- 'dun-, 'woo- mεε -bheεke' -bebe mu kle 'zi pɛzan mu 'le. -Woo' ye 'bhii- pε 'kedo- 'kpo 'laa -o 'o 'koo, 'dun- 'waa- pε -le 'ke pε 'kpen 'le.

11 'O 'yienii Korenti mu, 'o -janwoa 'ka ni kpataakpa, 'bheε- 'waa -za 'kedo- 'kpo gaanle 'ka ma -titi.

12 'Ka mu 'gbu -za sɔ 'o ni 'o zru 'ε 'kpen 'le, 'bheε- 'dun- 'ka mu laa 'o mɔɔ -vavade.

13 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -o -janwo' zii' 'ka ni 'bhii- -ne de do -janwo' -a -ne mu ni gɔne- 'la gbεen-. 'Dun- 'ka mu 'ezin-, 'o -za 'sɔ 'ka ni, -ka 'ka zru 'ε 'liiploo- 'o ni, 'bheε- 'ka 'laa 'ka 'kpee gaanle 'o ma -titi.

Mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ

'mu 'pegee Zesu 'yi mu dɔ laa sɔ klɛle-
'eke- ta -za 'yɔɔ- 'yi

14 Mɛɛ 'la zan mu laa -o kpa
-Waanbhaa' 'yi, 'ka 'pegee 'mu laa
wlalɛ -za do ma. Taa- -lɛdɔɔleya
'pegee -yɔɔya' -o do ɛɛ? Taa- 'tɛbhile
'pegee -gblo -o do ɛɛ?

15 Krisi 'pegee Beliali 'sɔ 'kpale do
ma 'nale- -a ma ɛɛ? Taa- mɛɛ 'la zan
'e kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'pegee
mɛɛ 'la zan laa 'e kpa -Waanbhaa' -yi
-waa' -za 'ɛ -dele 'eke- ta ɛɛ? *

16 -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ
'pegee yo mu -o do ɛɛ? -Amasɔyi
-Waanbhaa' 'la -ya -yɛ ma 'o mɔɔ
'flɛ 'ɛ 'bhe -le 'ke -a gba 'fɛ -zeze 'gbu
'ɛ 'le, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a
ɔpia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Mi nu yaalɛ -o plɛɲ-, 'bhɛɛ- 'ɲ nu
klɛle -o ba 'ke -o -ja yɛ 'oo yɛ
'la ɔnɔɔ.

'Mi nu klɛle waa -Waanbhaa' 'le,
'bhɛɛ- 'woo- nu klɛle 'mi a pɛ
mɛɛ mu 'le.»

17 'Bhɛla- -zayile, Mɛɛzan -Waanbhaa'
pe 'ezin- dɔɔ:

«Ka 'ka go -o plɛɲ-; 'bhɛɛ- -ka 'ka
'plɛɲgo- -o ma.

'Ka 'laa 'kunlɛ- pɛ 'la 'bhe 'laa -o 'wɛɲ
'bhe ma.

'Ke 'ka 'bhe ɔkla, 'bhɛɛ- 'mi nu 'ɲ
gbɛdɔle 'ka ɔla 'tɛ.

18 'Mi nu klɛle 'ka Dɛ 'le,
'bhɛɛ- 'ka mu nu klɛle 'mi gbe mu
'pegee 'mi 'lu mu 'le.

Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Sɛɲkɛnzɛn 'a
ɔpia 'bhɛɛ- gbɛɛn- bhe.»

7

1 'N 'yiɛnii mu, -Waanbhaa' 'a 'li-
iwli- nalawoa -za mu 'la ta -kɔɔ' ni
'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhɛla- -zayile, -kɔɔ'
-kɔɔ' 'flɛ mu 'ɛ 'pegee -kɔɔ' zru mu 'ɛ
klɛ 'wɛɲ 'ke -kɔɔ' go 'trɪɲdɔ- maza
'tole- 'trɪɲdɔ- maza 'bhe 'yi. -Kɔɔ' dɔ
klɛn 'ke -kɔɔ' klɛle 'wɛɲ 'ɛ 'lɛpale klɛ,
'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'taawo- -Waanbhaa' 'a
-lɛɛgblaanya 'ɛ 'yi.

Pɔlu zrukpaaza

2 -Ka 'ka zru mu 'ɛ 'liigo- 'o ni,
'bhɛɛ- 'o -za 'sɔ 'ka ni 'ka 'kpee! 'Waa

'siɛlɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ba, 'bhe 'pegee
'waa mɛɛ kɛdo- 'kpɔ ɲgblo 'siɛlɛ-
'bhɛɛ- 'waa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ tabhlele.

3 'Naa -o 'bhe 'pe zii' 'ka 'tɔ 'yɔɔ-
pe zayi' 'dɛ, 'dun- 'mi 'a ɔpia 'ka ni
'elwale gban dɔɔ 'ka -za sɔ 'mi ni
'egbɛnɛle 'kee- kan -a -dan' ta. 'Ka
'sɔgbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'o ni, -asiikɔɔ
pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -kɔɔ' 'plɛɲgole
'eke- ma; 'ali- yaa dɔ ga 'kpee 'ke 'bhe
'bhe klɛ.

4 'Mi 'gbu 'kpale- -o 'ka 'yi
'egbɛnɛle, 'mi sɔ 'ɲ -baale' 'ka mu
'yi. 'N 'yoo- -yɛn mu 'la 'kɛn 'yi -gɛ
bhe, 'dun- 'fuudɔle -o 'ɲ ta, 'bhɛɛ- 'ɲ
zrukpaale -o 'kee- kan -a -dan' ta.

5 Wlan 'ɛ ni, -a 'san 'ɲ nule 'ɛ ma
Masedwani -wa 'ɛ ta -gɛ, 'waa 'o
'yitrɛ- yɛ sanɛ- 'gbu 'srɔɔwolɛ -lido'.
-Woo' 'yɛbatedɔ 'zi gbɛ 'ɛ 'kɛn ma.
Mɛɛ 'ke mu -o gwledan 'zi 'o ba,
'bhɛɛ- -gblaan -o 'o zru 'yi.

6 'Dun- -Waanbhaa' 'la 'fuudɔ- mɛɛ
'la zan mu -gblozi' gale -o 'mu ta, Titi
'nulawoa, -e 'fuudwa- 'o ta.

7 Titi 'nule- do -kplɛn 'laa klɛle
'fuudɔpɛ 'le 'o ta. 'Dun- -ya ɔpia 'o
ni dɔɔ 'kaa- ɔkwan 'elrele gɔnɛ- 'la
gbɛɛn- 'bhe 'fuudwa -a ta. 'Bhɛɛ-
-ya ɔpia 'o ni 'ezin- dɔɔ 'ɲ 'ye -lɔ -o
'ka ma 'egbɛnɛle, 'bhe 'pegee -za mu
'la ɔtian 'ɲ ma, 'mu 'ka wleyisriwoa,
'bhɛɛ- 'ka 'an -za -vavadɛ. 'Bhɛla-
-zayile 'mi a pɛ zrukpa' 'bhe -o
'egbɛnɛle.

8 'Ali- 'mi 'lɛtrɛ 'la ɔkpaa 'ka
ni, 'ke 'bhe 'ka wleyisriwoa, 'bhe
'laa -zadɔwɛɛ dɔle 'mi ma -titi.
'Bhɛɛ- 'dun-, 'an 'yelawoa 'bhii- -e
'ka wleyisriwoa 'waati sa, 'bhɛɛ-
-zadɔwɛɛ -dwa 'mi ma 'tɛ.

9 'Dun-, 'mi zrukpaale -o -zɔn.
'Ka 'ka wleyisrilawoa 'bhe 'laa -o
'ke 'mi zrukpaaza 'le. 'Dun- 'kaa-
wleyisriwoza 'ɛ 'bholawoa 'ka ba,
'bhɛɛ- 'ka 'ploola- 'ka 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ
ma, 'bhe -za 'ɛ 'bhe -le 'mi zrukpaaza
'le -zɔn. 'Kaa- wleyisriwoza -bɛɲgwa
'ke -Waanbhaa' zru maza 'ɛ 'le; 'bhe
-la ma -le 'o -za 'la ɔkla 'ka ni, 'bhe
'laa klɛle -za 'yɔɔ- 'le.

* 6:15 6.15 -Setran' 'tɔ -le 'ezin- Ebre wli 'ɛ 'yi Beliali

10 Wlan 'gbu 'ε ni, wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba, 'bhe -le 'a kle 'bhεε- bhaaplen ploo -za 'yoo- ma, 'bhεε- -ya 'joo 'ε maboo; 'bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'bhεε- -e go -za 'yi. 'Bhe wleyisriwoza -gloon 'ε 'bhe 'laa -zadowεε do mεε ma. 'Dun-, 'drunyan 'yi wleyisriwoza 'ε, 'bhe -le 'ke mεε nipe 'pegee mεε dεpe 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, -amasroyi bhaaplen laa ploo -yaa' -za 'yoo- 'ε ma.

11 'Yee- wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba -e -za mu 'la □kla 'ka zru mu 'ε 'yi -ka 'mu -glin doo! -E 'ka □si 'ε maboola -zon, 'bhεε- 'ka -o -Waanbhaa' a -za 'ε 'kun zii' 'elrele; -e -zadowεε -dwa 'ka ma. -Za la 'ka zru ma; 'bhεε- 'ka gbilaan -za 'yoo- klele -lεε. 'N' ye -lro -o 'ka ma, 'bhεε- 'ka -o do 'zi 'egloole -Waanbhaa' a zi 'ε ta. 'Bhεε- 'ka takanle -o -za 'yoo- 'ε 'krowo zayi'. 'Kaa -zronna zrongbeya 'ε 'kpen 'yi 'bhii- 'ka kleza laa -yaa 'yee- -za 'ε 'le.

12 'Mi 'letre 'la □kpa'a 'ka ni, 'naa klele mεε 'la zan -za 'yoo- 'ε □kla, 'bhe 'pegee 'yee- -za 'yoo- 'ε □tian mεε 'la zan ma, 'mu do -kplen 'kaama-. 'Dun-, 'mi 'a □kpa'a 'ka ni, 'koko- 'o -za -o 'ka 'koo 'egbenele gone- 'la gbεen- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ka 'kpen 'bhe do.

13 'Bhela- -zayile, 'ka -za 'la □kla 'bhe 'fuudwa- 'o ta. 'Ka 'fuu la 'bhe -dwa 'o ta, 'bhe 'pegee 'ka fangan- 'la -dwa Titi ta, 'bhεε- -a zrukpaale 'la -daa 'ka ba ye, 'bhe 'o moo a pe zrukpa'a 'ε baan' □klaa -a ba.

14 'Ke 'mi 'gbu 'η 'wasowoa sa 'ka mu 'yi -a -yre ma, 'ka 'laa -yraladole 'η ma. 'O -jan 'la wo 'ka ni 'tanii wlan ma, 'bhe 'pegee 'woo 'waso sa 'la □woa 'ka mu 'yi Titi 'yre ma, 'bhe 'a -zronna 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'bhe klelele.

15 -Ayile -zon, 'ka za 'sole- -o Titi ni 'egbenele; -amasroyi 'ke -ya 'kpeelēdaan 'ka mi 'wojan- 'ε 'klosikwan gone- 'la gbεen- 'bhe ma, 'bhe 'pegee 'kaa 'cieya- □kla 'ke 'ka -gasi -gbene kpa a -lεε gone- 'la gbεen-, 'ka 'soniya 'ε baan' 'kla zii'

-a ba -a 'kpee.

16 'Mi 'dun-, 'η zrukpaale -o 'ezin- 'egbenele, -amasroyi 'mi so 'η 'kpale- 'ka mu 'yi -za 'ε 'kpen 'yi.

**-GOLI' 'KPAZA- 'EKE- TA
ZERUZALEMU ZESU 'YI
MU 'ε NI**

8

Masedwani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε -waa' -goli' 'kpa'a- 'eke- ta

1 'N' nεenε- mu, -Waanbhaa' □lia Masedwani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε ma gone- 'la gbεen-, 'woo- zan 'bhe -za 'ε 'wole- 'ka ni.

2 'Trebho -gbene mu -yaa -o ta. 'Dun- zrukpa'a 'la 'yaa- -o -yi -dan' 'laa -yaa 'bhe ma. 'Ali- -waa' 'kooflenya 'ε 'yi, -o -dwa -a -la 'ke -o -goli' -bebe kpa 'eke- ta, 'bhεε- -o bho Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba 'bhe 'le.

3 'Mi 'gbu -o 'bhe 'sre 'le, 'bhεε- 'η so -a pele doo -o gbε -swa -goli' yεke- 'la 'sroowole ta, -o 'bhεε- □naa. 'Ali- 'o yri -yaa goli' yεke- 'la ta -o -pinaa' 'bhe ta. Yaa klele 'bhii- mεε -le 'bhe □wlaa -o zi, 'dun- -o 'gbu -le 'bhe □naa -o 'gbu zru ma.

4 -Woo' matedwa -sromabolele 'o ni doo 'o -dwa -a -la 'ke -o so bhole -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.

5 -O -za 'la 'bhe □kla, 'bhe 'kaan- 'o moo -yri -yaa -za yεke- 'la klele ta -o 'koo 'bhe ta: -woo 'gbu □naa 'elwale 'pe Mεezan Zesu ni, 'bhεε- -woo 'gbu □twa 'o moo 'koo 'ezin-, 'bhe -za 'ε 'kpen -daa -Waanbhaa' zru maza 'ε 'bhεε- ba.

Polu a mεε -liawli' 'koo -glōya' ba zayi'

6 'Bhela- -zayile, 'o -sromabwa Titi ni doo -e ge 'ka ba ye, 'koko- -e ye -lrele' 'la zisaan- 'ke -ya pe 'ka ni 'ka -goli' 'kpa 'eke- ta, -e ge 'bhe ye 'ε zi 'kee- 'bhe 'leyan-.

7 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka -o mokpen' 'lεε -za 'kpen 'yi: 'e pe 'kpaleya 'yi oo, -janwo' gbeya 'yi oo, -zadoleya 'yi oo, -za 'kpen -vavadele 'yi oo; 'bhεε- 'o -za so 'ka ni 'egbenele. 'Bhεε- 'dun-,

-ka dɔ 'ezin- klen 'ke 'ka kle mɔkpen' 'lɛɛ -za 'brɛɛ -gloɔn 'lɛɛ- klele 'yi.

8 'Naa -a zi 'bhii- 'kaa kle kpanma. 'Dun- Zesu 'yi mu -vin mu 'ɛ -woo 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ ɲnaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn- blaale-, 'mi -o 'bhɛɛ- -jan 'ɛ 'wo zii' 'ka ni drɔŋ. 'N 'bhɛ 'wo zii' win 'la ma, 'bhɛ -le dɔɔ 'ke 'ka mu sɔ a zrɔnle- 'ka klegbɛya 'ɛ ma 'bhii- 'kaa- pɛ 'soniya 'ɛ 'bhɛ -o 'ke wlan 'le.

9 -Amasrɔyi -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'bhɛ a -lileya 'ɛ -zrɔnna -kɔɔ' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'gbu 'bhɛ dɔ. 'Tɔbholeya -yaa -a 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee -e -yaa' pɛ 'kpen zan 'le lafle' 'yi, 'dun- 'ka mu -zayi' -e -nwa -a 'gbu klele 'ke -yren ma mɛɛ 'le 'trɛ ta -gɛ, 'bhɛɛ- -e -gaa, 'kooko- 'ka kle pɛzan 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi.

10 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, 'mi -o 'ŋ 'gbu 'kpeejan- -la wo zii' 'ka ni 'yee- -za 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'mi pe dɔɔ: 'Ka -za 'la klele zisaan- lɛɛlii 'ɛ 'le, -ka ge 'bhɛɛ- -gloɔn klele 'ɛ zi. 'Ka mu, 'ka laa klele -a ɲlwa kle mu 'te 'le, 'dun- -a kle -lɔ -dwa 'ka mu 'la ma 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'kaa ɲkla.

11 'Ka 'yee- -za 'la zisaan- 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le, -ka dɔ klen 'ke 'kaa 'lɛyan- 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le 'ezin-, 'ke 'bhɛ -bɛngole kle 'ka 'fuu sɔ -za yɛkɛ- 'la klele ta 'bhɛɛ- 'le.

12 -Amasrɔyi, 'kee- pɛ na 'e zru -lɛle' 'le, 'bhɛ -le sɔ -Waanbhaa' ni. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'kee gbɛswa- pɛ 'la 'nale- ta, 'bhɛ -le sɔ -a ni 'ke 'bhɛ kan 'e gbɛ laa 'solɛ- pɛ 'la 'nale- ta a ni 'bhɛ ta.

13 'Naa 'pɛɛ- dɔɔ 'ka 'ka 'gbu kle 'kɔɔflɛnzɔn mu 'le 'ka 'bhɔ zayi' mɛɛ -bhɛɛke' mu ba. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'kaa kle, 'kooko- 'ka 'kpen 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ sɔ 'eke- ni.

14 -Zɔn 'ka mu 'kɔɔ 'pale- -o, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'senj -o 'ka ni 'ke 'ka bhɔ 'kɔɔflɛnzɔn mu ba. 'Bhɛɛ- yi 'la ta, 'ke pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o 'ka mu 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'woo- mu 'kɔɔ 'pale- -o, -o nu 'solɛ- bhɔle- 'ka mu ba. 'Ke 'bhɛ ɲkla, 'ka 'kpen nu klele dɔ 'tɛ.

15 'Bhɛ kle 'bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan 'bhɛ pɛ 'srɛ 'wloola-, 'bhɛ a pɛ 'ɛ -vin 'laa bolɛ;

'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan 'bhɛ pɛ sa -wloola, 'bhɛ 'kɔɔpɛ- 'ɛ yaa 'kaanlɛ-.»

Titi 'pegee -a mado mu

16 'Mi -Waanbhaa' 'pubɔ-, -amasrɔyi -e 'ka mu -vavade zruwlaa- Titi 'kpee 'bhii- 'mi 'ka mu -vavade gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

17 'O -jan 'la ɲwoa -a ni, -e -dwa 'bhɛ ɲla. 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'ka -za 'la -ya 'kɔɔ 'egloole bhe, -ya -dwa -a 'gbu 'kpee 'kaa -e gele- 'ka ba ye.

18 'Woo- 'yee- Titi 'pegee 'o nɛɛnɛ- 'bhɛɛke do winbɔ 'zi 'ka ba ye. 'Bhɛ -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'ɛ 'bhɛ -o Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen -o -a 'tɔ wlan 'pe 'zi 'bhɛ ma.

19 'Bhɛ trala 'ezin-, Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kpen 'yee- 'o nɛɛnɛ- 'ɛ makwan- 'kaa -e ge 'o zi 'bhɛ ye -lɛle' 'ɛ wo 'taa 'ɛ ta. -E nu bhɔle 'o ba 'o -goli' yɛkɛ- 'la 'srɔɔwoa- 'bhɛ 'yicienlele. 'Woo- 'bhɛ ye 'lɛɛ- 'wo zii' 'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'tɔ 'bhɔ zayi'; 'bhɛ 'pegee 'wa zrɔn 'zi 'bhɛ klegbɛya 'ɛ ma 'bhii- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bhɔ 'o nɛɛnɛ- mu 'ɛ ba.

20 'Woo- 'bhɛ 'kpen kle 'zi 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -amasrɔyi 'waa -o -a zi 'bhii- -o -layrɛ' -srɔɔwo' 'o ta -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yi 'yee- -goli' 'lɛɛ 'kungbɛya 'ɛ ma, -amasrɔyi -goli' sa laa 'kɛle-.

21 -Amasrɔyi 'woo- -za 'brɛɛ -la kleyrɛ -glin 'zi, 'waa -o 'bhɛ -glin 'zi Mɛɛzan -Waanbhaa' do -kplɛn 'yrɛ 'yi, 'dun- 'woo- 'bhɛ kleyrɛ -glin 'zi 'ezin- bhaaplɛŋ mu -la -yrɛ 'yi.

22 'Woo- 'o nɛɛnɛ- yaga mi 'la 'kpa zii' -o ba; 'o 'bhɛ 'yrɛglinna 'ke 'o ye -gloɔn 'ɛ 'kpen kpa -a ta, 'dun- -ya 'kpen ɲkla -a zru 'ɛ 'kpen 'le. 'Bhɛɛ- 'saanigɛ 'ezin-, -a zru 'ɛ 'kpen 'nale- -o -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'bhɛɛ- ni 'ke 'bhɛ kan 'elwale pɛ 'ɛ ta, -amasrɔyi -a 'kpale- -o 'egbɛnɛle 'ka mu 'yi.

23 'Kee- ɲbwa Titi a pɛ 'ɛ ta, 'bhɛ -o 'ŋ 'mado- mi 'pegee 'ŋ yewoyɔɔn 'le 'ka mu ba. 'O nɛɛnɛ- -vin mu 'la 'mu

-o ge 'zi 'a zi, Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -le 'mu 'winbwa-.

²⁴ 'Bhela- -zayile, -kaa zrɔn -o ni 'bhii- -o -za sɔ 'ka ni 'egbenele, 'kooko- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o winbwa-, 'mu 'a 'yaango- 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'ke 'woo baa 'ka 'yi.

9

Bhɔza Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba

¹ 'Ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhεε- 'ka bhɔ Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba 'bhε 'le, 'mi 'a □ya 'bhii- win laa -o 'bhε ma 'ke 'η 'sɛwɛde 'ka ni 'bhε ba -zayi'.

² -Amasrɔyi 'ka 'yriwlale -o 'bhε -za 'ε klele ma gɔnε- 'la gbεen-, 'η 'bhε dɔ. 'Mi 'yaa- 'η -baa 'zi 'ka mu 'yi 'bhεε- -zayi' Masedwani mεε mu 'ε 'yrε ma 'ke 'an pe -o ni dɔɔ: «'Kee- san lεɛlii, 'ka mu Akayi 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε, 'ka 'yriwlale -yaa 'ke 'ka bhɔ -Waanbhaa' a mεε 'wεj mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.» 'Ka 'bhε -za 'ε klele -vavadia gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε zruwlaa- 'ezin- mεε -bebe 'kpee.

³ 'Bhεε- 'duj-, 'η 'yoo- -kɔɔ' nεεnε- mu 'la 'winbɔ- 'zi 'ka ta ye, 'kooko- 'η 'ka 'tɔlabhwa -o -yrε ma, 'bhε 'laa kle bhaama za 'le. 'Duj- -ka dɔ klen, 'kooko- 'ka 'yriwlale bo 'sani- -o nule plεj- 'bhii- 'an □pia -o ni gɔnε- 'la gbεen-.

⁴ 'Ke 'bhε 'laa klele, 'ke -kɔɔ' nεεnε- Masedwani Zesu 'yi mu 'la □nwa 'η zi 'ka ba ye, 'bhεε- 'ke waa 'ka 'yriwlale yele, 'η 'yoo- -gblaan 'zi -za do -la -lεε dɔɔ 'o mɔɔ 'la 'kpale- -o 'ka 'yi, -yrala' nu dɔle 'o ma, 'bhεε- -e nu klele 'ka mu 'gbu ma -yrala' 'le 'ezin-.

⁵ 'Bhela- -zayile, 'mi 'η 'kpeeledaan, 'bhεε- 'an □ya zi 'le 'ke 'η -sromabɔ 'η nεεnε- mu 'lεε- ni, 'bhεε- -o kan -sɔ 'η 'lεε 'ke -o ge 'ka ba ye; 'kooko- 'ka -goli' 'la 'naza- □pia, 'ka 'bhε -za 'ε 'yrεbago 'sani- 'η 'nule- plεj- 'ka ba ye. 'Ke 'bhε □kla, -e nu klele 'bhii- 'kaa □naa 'ka zru 'ε 'kpen 'le, 'bhεε- 'ka 'laa 'nale- 'klin 'yi.

⁶ 'Bhεε- -ka -za 'lεε- 'bhε dɔ 'ka 'kpee dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan gba sa □kpaa, 'bhε zan nu pebhaa sa -la -srɔɔwɔle. 'Ke mεε 'la zan gba -gbenε □kpaa, 'bhε zan nu pebhaa -bebe -la 'srɔɔwɔle.

⁷ 'Ka 'kpen do do -goli' yεkε- 'la 'nale- -dwa 'ka 'kpen do do 'kpee, -ka 'bhεε- 'na. 'Ka 'laa 'nale klin 'yi, 'bhε 'pegee kpanjma. -Amasrɔyi mεε 'la zan pe na 'bhε zrukpaale 'le, 'bhε zan -la -za sɔ -Waanbhaa' ni.

⁸ 'Ke 'ka pe -naa 'bhε gbεen- bhe, 'bhε 'sej -o -Waanbhaa' ni 'kee- -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen kle 'ka ni, 'kooko- 'waati 'ε 'kpen ba 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma 'ka 'bhε 'srɔɔwo-, 'ke 'ka 'kɔɔ pa 'kele- 'ezin-, 'bhεε- 'ka sɔ -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen klele-.

⁹ 'Bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε 'la zan gbε ta -o taataa 'bhε pe na 'kɔɔflεnzɔn mu -la ni, 'bhεε- -ya pa -o ta.

'Bhεε- -yaa' wlanya 'ε -dan' 'laa -o 'bhε ma -titi.»

¹⁰ -Waanbhaa' 'la gba 'kpa pebhε mu na gba 'kpa mi 'ε ni, 'bhε 'pegee 'ke -ya -lεbɔ' pebhle na -a ni, 'yee- do 'kpɔ 'ε nu 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma 'bhε 'nale- 'ka ni, 'bhεε- -e 'ka 'kɔɔ pa 'kele-, 'kooko- 'ke mεε 'la zan mu mazadwa 'ka ma, 'mu sɔ pe -bebe 'srɔɔwɔle 'ka 'kɔɔ.

¹¹ -E nu -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen klele 'ka ni, 'kooko- 'ka sɔ mεε -vin mu 'ε gbale- pe ba 'waati 'ε 'kpen ba. 'Ke 'o □nwa, 'bhεε- 'ka -goli' 'la □kpaa 'eke- ta, 'ke 'o 'bhε 'lenaa- 'waati 'la ba, mεε -bebe nu -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhεε- -wa 'tɔbhɔ- 'kaa- 'bhɔjɔbape 'ε -zayi'.

¹² -Amasrɔyi 'ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhε 'laa nu klele -Waanbhaa' a mεε 'wεj mu 'ε maza -yanwopε drɔj 'le; 'duj- 'bhε nu -a klele 'bhεε- mεε -bebe nu 'pubɔ- 'seri klele -Waanbhaa' ni.

¹³ 'Kaa- 'bhɔjɔbape 'la 'o nu 'bhε 'lenale Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni, 'bhε nu a zrɔnle mεε mu ni 'bhii- 'ka bloɔle 'la -yoo -Waanbhaa' ma 'bhε -o 'ke wlan 'le. 'Bhε □nɔɔ Zesu 'yi

mu 'ε nu -Waanbhaa' 'tobhɔle 'bhe ma, 'bhεε- -o nu a yele 'bhe ma 'bhii- 'kaa- pelawo zii' dɔɔ 'ka 'kpale- -o Krisi a -Jan 'Nrале- 'ε 'yi, 'ka -o 'taawo zii' 'bhe -jan 'ε ta. 'Ke 'bhe □kla, -o nu -Waanbhaa' 'tobhɔle, 'ka -o 'ka 'kɔɔpe- mu 'la 'yicien- zii' 'ke 'ka bhɔ 'woo- mu 'pegee -kɔɔ' nεene- -vin mu 'ε 'kpen ba 'bhe -zayi'.

14 -Waanbhaa' -lileya -gbene 'la -zrɔnna 'ka ni, 'bhe -zayi', -o nu -o 'seriwole -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'ke -wa zrɔn 'ka ni 'bhii- 'ka -za sɔ -o ni.

15 'N nεene- mu, -kɔɔ' -Waanbhaa' 'pubɔ- -a Gbe 'ε 'nale- ma -kɔɔ' ni! -E 'kɔɔ- -gbaa -a Gbe 'la ba, waa sɔ 'bhe 'kpale pe 'kedo- 'kpɔ ma.

PɔLU -O -A KLɛLE 'E ZESU A WINBɔWO MI LE 'BHE TA GWLEDAN 'ZI

10

-Waanbhaa' Pɔlu 'siila- ye 'la 'kaama-, -yoo 'bhe ta gwledan 'zi

1 'Mi Pɔlu 'gbu -le -za do -yɛwo' zii' 'ka ma -ge, -yidɔɔya 'pegee wlanya 'la -woo Krisi 'yi 'mu -zayi'. -Wa pe 'η ma dɔɔ 'η 'yɛ 'laa sɔ mεε -yɛ ba 'ke 'η 'yoo- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhεε- -wa pe 'η ma 'ezin- dɔɔ mεε -yɛ ma -glɔɔ, 'ke 'η 'plenɔle -o 'ka ma 'waati 'la ba.

2 'Mi -o -sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka 'laa 'wlale- 'η zi 'bhεε- 'η -jan -glɔɔ wo 'ka ni. -Amasɔyi mεε 'la zan mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'o mɔɔ -o 'taawo zii' bhaaplen 'kpeeledan gbeya zi, 'η nu -jan -glɔɔ 'wole- 'bhe zan mu 'ε ni.

3 Wlan 'ε ni, 'woo- 'ke bhaaplen mu 'le; 'bhεε- 'duɔ-, 'waa -o gwledan 'zi 'bhii- bhaaplen mu a pe gwledan gbeya 'ε gbεen-.

4 -Amasɔyi 'o gwledan gwledanpe mu 'la 'le, 'bhe mu laa -o 'ke bhaaplen mu a pe 'le. 'Bhe gwledanpe mu 'ε -glɔɔya' 'ε da -Waanbhaa' -la ba, 'bhεε- -o sɔ -Se- tran' a fangan- 'ε 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'ε 'siεle. 'Bhεε- 'ezin- -o sɔ

bhaaplen 'kpeeledangbeya -yɔɔ' mu 'ε 'siεle.

5 'Bhεε- bhaaplen mu a mag- baandele 'tole- magbaandele 'ke 'bhe a kle 'bhεε- -o -vin mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'o mɔɔ 'bhe 'kpen 'yisiε-. 'Bhεε- bhaaplen mu 'kpee- jan- mu 'la -woo 'eyɔɔle -Waanbhaa' ma, 'o 'mu kun 'bhii- -kaso 'yi mu 'kungbeya gbεen-; 'bhεε 'o 'mu mabɔɔ, 'kooko- bhaaplen sɔ dɔle- Krisi a -jan 'ε □la.

6 'Bhεε- 'ke 'wa □ya 'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'o 'wojan- mu 'ε 'kpen ta 'elrele 'waati 'la ba, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'o 'wojan- mu 'ε 'kafawoa; 'o nu 'bhe zan 'ε 'krowole.

7 'Kela 'bhe -o wlan 'le -ka 'bhe -glin doo! 'Ke mεε do 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -yoo 'ke Krisi a pe 'le, 'bhe zan 'a 'yaango- -a 'gbu 'kpee dɔɔ -yoo Krisi a pe 'le gɔne- 'la gbεen-, 'o mɔɔ 'gbu -o 'ezin- Krisi a pe 'le 'bhεε- gbεen-.

8 -Amasɔyi -Waanbhaa' fangan- 'la □naa 'o ni 'ka mu ta, yaa 'bhe 'nale- 'o ni 'ka 'siε zayi', 'duɔ- -e 'bhe □naa 'o ni 'kooko- 'o 'bhɔ 'ka ba, 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' ge 'klalele -a ba. -E 'bhe fangan- 'la □naa 'o ni, 'ali- 'ke 'mi 'η magbaandia sa 'bhe 'yi, 'bhe 'laa -yraladɔ 'η ma.

9 Yaa klεle 'ka ni 'bhii- 'mi -a zi 'bhii- 'η -gblaan 'kla 'ka 'yi 'η 'letre mu 'la kpa 'ka ni 'mu 'le.

10 -Amasɔyi mεε 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'mi Pɔlu -jan mu 'la kpa 'an 'letre mu 'ε 'yi 'mu -o 'eglole, 'bhεε- 'mu la mεε ma; 'bhεε- 'duɔ- 'ke 'η -yoo -o 'plen- 'waati 'la ba, fangan- 'laa -o 'η 'gbu ta, 'bhεε- 'an -janwo' gbeya 'ε 'bhe 'laa mεε zru kun.

11 'Ke mεε 'la zan mu -o 'bhe 'yansi jan mu 'ε wo zii' 'mi ma bhe, 'mu 'a 'yaango- dɔɔ 'o -janwo' gɔne- 'la gbεen- 'waa- 'letre mu 'ε 'yi, 'waa nu 'bhe -janwo' gbeya 'ε mabɔɔle 'ke 'o -ja 'waati 'la ba 'ka ba ye.

12 Wlan 'ε ni, mεε 'la zan mu -o 'gbu ye mεε gbalaan mu 'le, yaa sɔ dɔle- 'o mɔɔ 'kpee 'ke 'wa pe 'o 'pegee 'bhe zan mu -o do, 'bhεε- 'waa sɔ 'o 'gbu danle- 'mu ma. Waa -o dan

pɛ -bhɛɛke' ma, 'ke yaa 'e go -o 'gbu ba; 'bhe -za 'la bhe 'bhe 'laa -o 'ke -zadokleya 'le ɛɛ?

¹³ 'Ke -yoo 'o mɔɔ a pɛ 'le, 'waa nu 'o 'gbu magbaandɛɛ, 'ke 'bhe kan -a -danj' 'ɛ ta. -Waanbhaa' ye yɛkɛ- 'la gbekpaa- 'o 'kɔɔ 'ke 'o -ja 'bhe 'wole- 'ɛ 'le 'fɔ 'ka ba ye, 'bhe -danj' -o yɛ 'la ɲɔɔ, 'waa- pɛ 'ɛ -danj' -o 'bhɛɛ- ɲɔɔ.

¹⁴ 'O gelawoa 'ka ba, 'waa 'kanɛ- 'o -danj' 'ɛ ta; -amasɔyi 'o mɔɔ 'gbu -le -ja 'ka ba ye Krisi a -Jan 'Nrale- 'wole- 'ɛ 'le.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'waa 'kanɛ- 'o -danj' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'waa 'o 'gbu magbaandɛɛ mɛɛ -bhɛɛke' mu ye 'la ɲwoa 'bhe 'yi. 'Bhɛɛ- drɔɔn' 'o 'yri -o -a ta 'bhii- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ baan' nu 'klalɛ- -a ba, 'bhɛɛ- 'bhe kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'waa- ye 'ɛ baan' nu -yidɛɛ, 'duj- 'ke 'bhe 'laa kan -Waanbhaa' -danj' 'la 'kpalaa 'a ma 'bhe ta.

¹⁶ 'Bhe 'yi bhe 'tɛ, 'o nu geɛ Krisi a -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wole- 'klɛn mu 'la -woo 'ka -zanta' 'mu 'yi. 'Bhɛɛ- 'duj-, 'waa- zi 'bhii- 'woo 'gbu magbaandɛ mɛɛ -bhɛɛke' mu 'woye- 'ɛ 'yi.

¹⁷ 'Bhe -za 'ɛ ma jan yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' -a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe 'gbu magbaandɛle, 'bhe zan 'bhe 'gbu magbaandɛ Mɛɛzan -Waanbhaa' -za 'la ɲkla 'bhɛɛ- 'yi.»

¹⁸ Wlan 'ɛ ni, mɛɛ 'la zan 'a pe -a 'gbu ma dɔɔ -yoo 'ke mɛɛ wlan 'le, Mɛɛzan -Waanbhaa' laa dɔ 'bhe zan a -za ɲla; 'duj- 'yee- -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan 'tɔ wlan pe, -e dɔ 'bhɛɛ- zan a -za ɲla.

11

Pɔlu 'pegee bhla ma Zesu 'winɔwo mu 'ɛ 'plenza-.

¹ 'E! 'Ke 'ka 'yaa sɔ bi 'an -kwa 'ɛ sa 'yikunle! 'Duj-, -kaa sa -yikun!'

² 'Ka -za 'sɔgbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'η ni, -asiikɔɔ 'η 'yoo- zrwanwo 'zi 'ka ta, 'bhe zranwole 'ɛ da -Waanbhaa' -la ba. 'Ka -o 'bhii- -gblanɛ 'la yaa 'gwlaanza- 'yaango-, 'bhɛɛ- 'ke 'mi 'η 'liiwli- ɲnaa -a 'fluwoza ta 'gwlaan-

do 'kpɔ -la 'kɔɔ, 'bhe 'gwlaan- 'ɛ 'bhe -le 'ke Krisi 'le. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka klɛ 'wɛj.

³ 'Duj- 'ka blɔɔle 'la -yoo Krisi ma gɔnɛ- 'la gbɛn- bhe, 'mi -o -gblaan 'zi dɔɔ 'ke 'ka 'ka 'kpɛɛjan- mu 'ɛ mabɔɔ, 'bhɛɛ- 'ka go 'yee- Krisi zi; 'bhii- -Setran' lii ɲwlaa mlɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛn-, 'bhɛɛ- -e ɛvu 'yinia ɲdawli' ma.

⁴ -Amasɔyi 'ke mɛɛ do ɲnwa 'ka ba, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu 'bhɛɛke do -a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o Zesu 'la 'bhe a -janwoa 'ka ni 'bhe ma, - 'kee- lii 'bhɛɛke a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o Lii 'Wɛj 'la 'ka 'bhe 'srɔɔwoa ɲka zru 'ɛ 'yi 'bhe ma; 'bhɛɛ- 'kee- -Jan 'Nrale- -bhɛɛke' do ɲwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o 'kɛla 'bhe ɲwoa 'ka ni 'bhe ma. -Mɛla ma 'bhɛɛ- 'bhe yɛ do 'kpɔ 'ɛ ɲɔɔ bhe 'ka dɔ blaale- 'mu ɲla ɛɛ?

⁵ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ka 'bhe winɔwo mu 'la kun 'bhii- 'winɔwo mu 'tɔbhole, 'mi 'kpɛɛ ma waa kan 'mi ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi.

⁶ 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke -janwo' mi -gbɛnɛ 'le mɛɛ mu -yɛ ta; 'bhɛɛ- 'duj- -zayaangoleya a pɛ zi 'ɛ ta, 'mi 'a 'ke dɔ 'bhe 'yi. 'O 'bhe -zrɔnna 'ka ni 'waati 'ɛ 'kpɛn ba, 'bhe 'pegee kɛgbɛya 'ɛ 'kpɛn 'yi.

⁷ 'Mi -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolawoa 'ka ni 'ke 'naa pɛ 'kedo- 'kpɔ kun 'ka 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'mi 'η 'gbu mazinalawoa, 'kooko- 'η 'ka mu -lawlɛn', taa- 'mi -za 'yɔɔ- -la ɲkla 'bhe 'le bhe ɛɛ?

⁸ 'Nj 'yaa- yewo 'zi 'ka mu ni 'ka ba 'waati 'la ba, 'mi -dwa -a -la 'ke 'η Zesu 'yi mu -lɛ -bhɛɛke' mu 'kɔɔpɛ- mu kun, 'kooko- 'η sɔ bhole- 'ka mu ba. 'Nj -gɔli' ɲkwan -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'duj- 'naa yewole -o ni, 'fɔ 'η yewoa- 'ka mu -la ni.

⁹ 'Bhɛɛ- 'η 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'naa 'η 'gbu 'kwe 'kpale- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'wiij- 'ke 'η maza -yaa dɔ -gɔli' ma. -Amasɔyi, 'o nɛnɛ- mu 'la -daa Masedwani 'mu -le 'η maza -yaa pɛ 'oo pɛ 'la ma 'mu ɲnaa 'η ni. -Za 'kpɛn 'yi, 'naa 'tolɛ- 'ke 'η klɛ 'ka

ta 'kwe 'le, 'bhεε- 'η nu 'bhεε- klele 'tanjii.

10 'Bhε -le 'mi -baape' 'le. 'Dun- Kriisi a pe wlan 'ε ma, mee 'kedo- 'kpo 'laa nu 'bhε -baaza' 'ε 'saawole 'η 'koo Akayi 'kleen 'lee- 'kpen 'yi -ge.

11 'N 'bhε pe zii' win 'ε -dela ma εε? 'Bhε win le doo 'ka -za 'laa so 'mi ni εε? 'Dun- 'ka -za so 'η ni gone- 'la gbεen- -Waanbhaa' 'gbu 'bhε 'yaango-.

12 'N 'yoo- yewo 'zi 'ka ba gone- 'la gbεen-, 'η nu bole 'bhεε- yewogbeya do 'kpo 'ε ta. 'Ke 'η 'bhε □kla, mee 'la zan mu -o 'a 'pe zii' -o 'gbu ma 'kaa -woo 'ke Zesu a 'winbowo mu 'le, 'bhε 'pegee 'ke -wa pe 'zi 'ezin- doo 'waa- pe yewogbeya 'ε 'pegee -waa' pe mu 'ε -woo do, 'bhε zan mu laa so 'mu 'gbu magbaandele.

13 'Bhε mee -gloon mu 'ε -woo 'ke bhla ma Zesu a 'winbowo mu -la -le, -o woye 'ε 'bhε -o 'ke mee -yini' pe 'le. -Woo 'gbu kle 'bhii- Kriisi a winbowo mu.

14 'Bhε 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'o 'yre 'yi, -amasroyi -Setran' 'a 'gbu maboo, 'bhεε- -e kle 'bhii- -Waanbhaa' a -mlεke' do 'la bhi -yrayra 'bhε gbεen-.

15 'Bhε 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'ezin-, 'ke -yaa' pe yewone mu 'ε -woo maboo, 'bhεε- -woo 'gbu kle -Waanbhaa' a yewone 'ledole mu 'le. 'Dun- -o -leyanyre nu klele 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele -o ta -o kleza -yoo' mu 'ε ma.

Polu -yren mu 'la 'yikwan□ -yaa' Zesu a 'winbowoleya 'ε 'yi

16 'Mi -o bo 'zi 'ezin- 'bhε -jan do 'kpo 'ε ta 'ke 'an pe 'ka ni doo mee 'kedo- 'kpo 'laa 'mi 'kunle- 'bhii- -kwani' do. 'Dun- 'ke 'ka 'mi □kwan 'bhii- -kwani' do, -ka do -a -la 'ke 'ka 'ka 'tronkpa 'mi 'wojan- 'ε □la, 'kooko- 'mi so 'η 'wasowole sa.

17 'Mi -o 'kela 'wo zii' 'ke 'mi 'η 'wasowo 'bhε 'laa -o da 'zi Meezan -Waanbhaa' ba; 'η 'yoo- -janwo' zii' 'bhii- -kwa -o 'η 'yi.

18 'Bhεε- 'dun-, mee -bebe mu -o 'wasowo zii' -waa' bhaaplenya 'ε ma, 'mi so 'η 'gbu 'wasowole 'ezin-.

19 'E! Ka mu 'la 'ka -o -zadoo' mu 'le, 'ka do -a -la 'ke 'ka -kwani' mu kleza mu -yikun' εε!

20 Mee 'la zan mu 'ka kle -waa' lu mu 'le, 'bhεε- -o 'ka tabhle; 'bhε 'pegee -o 'ka 'kooflen balaa' 'ka 'koope- mu 'ε 'kpen 'silele; 'bhεε- 'ke -woo 'ka mavεε; 'bhε 'pegee -o 'ka 'tron zon, 'ka 'bhε zan mu 'ε kleza mu 'ε 'yikun-.

21 -εε! 'Bhε kle 'waa- fangankleya -la ma, 'bhεε- 'waa 'sole- 'bhε 'yansi za mu 'ε klele- εε? 'N 'bhε 'bhε -yralado 'mi ma 'de.

'Bhεε- 'dun-, 'kee- so dole- mee 'ke 'kpee 'bhεε- -ya baa -za 'ke 'yi; 'mi 'ezin- 'mi 'gbu so 'bhε klele-; 'ali- 'ke 'η -janwoa 'bhii- -kwani' do gbεen-.

22 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Ebre mu 'le, 'mi 'dun- 'mi 'gbu -o Ebre mi 'le 'ezin-. 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Izraeli mu 'le, 'dun- 'mi 'gbu -o 'ezin- 'ke Izraeli mi 'le. 'Bhεε- 'ke -wa □pia doo -woo 'ke Abraamu 'nranε- mu 'le, 'mi -o 'ezin- -a -nranε -kposoo 'ε do 'le.

23 'Ke -wa □pia doo -woo 'ke Kriisi a yewone mu 'le, 'mi -o 'ezin- -yaa' yewone 'le, 'bhεε- 'mi kan -o 'kpen ta 'egboon gboonle'. 'N 'yoo- -janwo' zii' 'bhii- mee 'la zan 'gbu ngblo laa -o 'bhε ta. 'Mi yewoa□ 'ke 'bhε kan -o 'kpen ta, -o 'mi □bwa -kaso 'yi 'ebebele 'ke 'bhε kan -o ta; -o 'mi tafia□ 'ebebele 'ke 'bhε kan -o ta. -A -lebwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'waati 'ke ba.

24 Zuufu mu 'ε -woo 'η □zwan gaan 'soo. 'Bhεε- 'dun-, 'η zon gbε do do 'ε 'yi, -woo 'η tafia□ gbanbhle yan mia do bhε vu ta 'srwayizie.

25 Rome mu 'ε 'mu 'η tafia□ -gloon yaga, 'bhεε- mee mu kpoti mu □paa 'η ma -gloon do 'η de zayi'. -Yitakon 'ε 'siela- 'η 'le -gloon yaga weyi- 'ε ta, 'bhεε- 'η -bi do 'pegee -yrekpaa' do □kla -yi 'ε ta.

26 'N -ja 'taa -bebe ta 'η gaan ma; 'dun- 'bhε □kla 'ebebele 'ke 'η 'winbo- -a -yi bi yue 'pale- mu 'ε ba,

'bhe 'pegee mɛɛ dɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. 'Ali-
-a -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'η
'gbu a 'klɛn 'yi Zuufu mu 'ɛ 'pegee
Zuufu kle mu 'ɛ 'kɔɔ. 'Kee- kpa -wa
mu ta oo, 'kee- kpa -bɔnyi' yrɛ mu
nɔɔ- ta oo, 'kee- kpa wɛyi- ta oo, 'kee-
kpa yrɛ 'ɛ 'kpen ta, -a -lɛbwa sa 'ke 'η
'gbu winbo- -a -yi. 'Ali- 'o nɛnɛ- mu
'la -wa pe -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke
Zesu 'yi mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'ke waa
-o 'bhe 'le wlan 'ɛ ma, -a -lɛbwa sa
'ke 'η 'winbo- -a -yi 'mu 'kɔɔ.

²⁷ 'Mi ye -gloo mu □woa, 'bhɛɛ-
'η 'trɛbhwa□. 'Waati -bebe ba, yi
laa 'solɛ- 'kpale 'η 'yrɛ ta. 'Mi
gbon 'pegee -yi 'mi -lɔ 'yikwan□.
'Bhɛɛ- 'waati -bebe ba, 'mi 'sunwlaa-
kpanma. 'Mi □bwa 'ebebele -niinii'
'yi 'η tafleŋ- 'le.

²⁸ 'Naa sɔ -a 'kpen 'pele. 'Bhɛɛ- 'ke
'bhe kpa 'kɛla bhe 'bhe ta, yi 'oo yi,
Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kpen 'klankeba
mu 'ɛ 'kpen 'ηgami -o 'η ma.

²⁹ 'Ke Zesu 'yi mi do 'kpaleya
fangan- -gwa -a ta, 'bhe -za 'ɛ la 'mi
ma 'bhii- 'mi 'gbu -le 'ke 'bhe zan 'ɛ
'le. 'Ke mɛɛ do -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi,
'bhe 'la 'η ma 'kee- kan a -dan' ta.

³⁰ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi sɔ 'η 'gbu
magbaandɛle, 'mi 'yaa- nu 'η mag-
baandɛle 'mi 'gbu a fangankleya 'ɛ
'yi.

³¹ Mɛɛzan Zesu Dɛ -Waanbhaa' 'a
'yaango- 'bhii- 'naa bhla pe. Bhaa
mɔkpen' 'a 'tɔbhɔ 'waati 'ɛ 'kpen ba!

³² -Yrekpa' do, 'η 'yaa- 'waati 'la
ba Damasi, 'bhe □nɔɔ -bhleŋgbe
Aretasi a -janmatii 'ɛ -ya □pia mɛɛ
'ke mu ni dɔɔ 'mu 'e 'yrekpa zi mu
'la wla -wa 'ɛ 'kpee 'mu ba 'mi kun
zayi'.

³³ Zesu 'yi mu 'ɛ 'mu 'mi □bwa ciɛ
do 'yi, 'bhɛɛ- -o bhle -yrela bhe ma;
'ke -woo 'η 'kanle 'fɛgwle- 'ɛ trala,
'bhɛɛ- -woo 'η zinaa' -a zanta'. 'Bhe
klegbeya 'ɛ 'yi, 'η □swa -bhile' 'yee-
janmatii 'ɛ 'kɔɔ.

12

Pɔlu pɛ 'la □ya -yrɛ zi yele do 'yi

¹ 'Ŋ sɔ 'η 'gbu magbaandɛle ɛɛ?
'Duŋ- 'bhe 'laa -za 'ke 'yanwo-
mɛɛ ma. 'Ŋ 'yoo- zan Mɛɛzan
-Waanbhaa' -za mu 'la -zɔnna 'η ni
-yrɛ zi yele 'yi 'mu ba janwolɛ.

² 'Mi Kriɛ 'yi mi do dɔ, -za do □kla
-a ni 'bhe lɛɛ vu ta yiziɛ -le -gɛ -zɔn.
'Bhe -za 'ɛ 'bhe -le dɔɔ -Waanbhaa'
'a □sia, 'bhɛɛ- 'bhe -ja 'kɛle- 'bhe
'yaayrɛ- 'ɛ □nɔɔ lafle' -dan' ma. 'Ke
-ya □sia kpataakpa -a 'fle 'ɛ 'yi oo, 'ke
-ya □sia -Waanbhaa' a -yrɛ zi yele -la
-yi oo, 'naa 'bhe dɔ. -Waanbhaa' do
-kplɛn -le 'bhe dɔ.

³ 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa'
-ja 'bhe 'gwlaan- 'ɛ 'le 'fɔpe lafle'
-dan' ma. 'Duŋ- 'kee- -ja -a 'fle 'ɛ
'bhɛɛ- 'yi oo, 'ke yaa gele 'bhe 'yi oo,
'naa 'bhe dɔ 'ke yaa 'e go -Waanbhaa'
do -kplɛn ba.

⁴ -Waanbhaa' 'a 'silawoa, 'bhɛɛ-
'bhe -ja 'kɛle- 'bhe ba, 'kee- -jan
'ke mu male- 'bhe □nɔɔ: yaa dɔ
bhaaplɛŋ 'kpee 'kee- 'bhe -jan mu 'ɛ
wo bhaaplɛŋ wli 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'sen
'laa -o bhaaplɛŋ ni 'kee- 'bhe wo.

⁵ 'Mi sɔ 'mi -baale' 'bhɛɛ- mɛɛ
-gloɔn 'ɛ 'yi; 'duŋ- 'mi 'naa sɔ 'η
-baale' 'η 'gbu 'yi. 'Mi sɔ 'η -baale' pɛ
'la 'yi 'bhe -le 'mi a pɛ fangankleya
'ɛ 'le.

⁶ 'Ke 'mi 'yaa- zi 'bhii- 'mi 'η
'gbu magbaandɛ, 'naa -yaa nu klele
-kwani' 'le, 'η 'yaa- nu wlan 'te -la
pele. 'Duŋ- 'naa -a zi 'bhii- 'mi 'η
'gbu magbaandɛ, 'kooko- 'mi -o -za
-gloɔn 'la kle 'zi, 'bhe 'pegee 'mi -o
-jan -gloɔn 'la 'wo zii' mɛɛ mu -yrɛ
ma, waa nu 'η 'yɛɛ- mɛɛ gblaan do
'le 'ke 'bhe kan 'mu ta.

⁷ 'Bhe mɛɛ 'kpeeleni maza -gbɛnɛ
mu 'la -e 'mu -zɔnna 'η ni -yrɛ zi
yele 'ɛ 'yi 'mu -zayi', 'bhe 'pegee,
'kooko- 'naa 'η 'gbu magbaandɛ 'mu
'yi, 'yee- -Waanbhaa' -yren 'yɔɔ- do
□kpaa 'η 'fle 'ɛ ta; 'bhe -o 'bhii-
-Setran' a winbowo mi do 'la 'woye-
-le 'ke -yrenkpalele 'η ta, 'kooko- 'naa
sɔ 'η 'gbu magbaandɛle.

⁸ 'Mi -sromabwa Mɛɛzan
-Waanbhaa' ni -gloɔn yaga dɔɔ -yoo
'η go 'bhe -yren 'ɛ 'yi; 'bhɛɛ- -yaa
dɔle -a □la.

⁹ Drɔɔn' -ya ꞑpia 'η ni dɔɔ: «'Nj lilawo zii' 'e ma, 'bhe 'e 'yibhɔ-, -amasɔyi 'ke fangan- 'laa -o 'e ta 'waati 'la ba, 'mi a pe -glɔɔya' 'ε zɔn bhla -le 'bheε- 'le.»

'Bhela- -zayile, -e sɔ 'mi ni 'ke 'mi 'η 'gbu baa 'η 'gbu a fangankleya 'ε 'yi, 'kooko- Krisi a -glɔɔya' 'ε 'bhe bo 'η ta.

¹⁰ 'Bhela- -zayile, 'η zrukpaale -o 'ke fangan- 'laa -o 'η ta oo, 'ke -woo 'η -zwanwoa oo, 'ke -za -glɔɔ -o 'η ta oo, 'ke -o -yɛnkpa a 'η ta oo, 'bheε- 'ke -o 'trɛbhɔ ꞑkpa a 'η ta oo, 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'η 'mu 'kpen 'yikun zii' Krisi -la -zayi'. -Amasɔyi 'ke fangan- 'laa -o 'η ta 'waati 'la ba, Krisi 'bhe a pe -glɔɔya' 'ε wla 'η 'yi, 'bheε- 'waati 'ε ba, 'bheε- 'η dɔ 'egloole.

Pɔlu 'laa pe 'kedo- 'kpɔ 'kunε- Korenti Zesu 'yi mu 'ε 'kɔɔ

¹¹ 'Mi -o -janwo' zii' 'bhii- -kwani' do gbɛɛn-! 'Duɲ- 'bhe -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Ka mu 'gbu -le -yaa sɔ 'mi 'tɔ wlan pele- mɛɛ mu -yɛ ma. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpɔ 'le 'ka 'yɛ 'yi, 'ka -o 'kaa- winbɔwo mu 'tɔbhɔle mu 'la -za 'kun zii' 'egloole, 'mu mabhaa laa bhɔ 'mi ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi.

¹² 'Nj 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'ka 'η zrubakpaagbɛya -gbɛɛ 'ε ꞑya. 'Ka -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ε 'tɔomasie mu 'ε -glɔɔn 'ε 'kpen ꞑya, 'bhe 'pegee 'kpeeleni maza -gbɛɛ mu 'pegee 'sɔle- maza mu. 'Bhe kleza mu 'la bhe, 'mu -le 'a zɔn 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu a 'winbɔwo mi 'le.

¹³ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -mɛ pe -za 'wlan -la ꞑkla -Waanbhaa' a mɛɛ -vin mu 'ε ni, 'bheε- 'naa 'bhe 'yansi za klele 'ka mu ni εε? 'Ke yaa 'e go 'naa klelawole 'ka ta 'kwe 'le 'bhe ba. 'Ke -yoo 'bhe 'le, 'ka 'zoole-, 'η ηgblo -o 'ka gaan -la 'bhe ma.

¹⁴ 'Mi -o zan gele 'an 'taa yaga mi 'la ta 'ka ba ye bhe, 'naa nu 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'kpale- 'ka 'wiin-. 'Naa -o 'ka 'kɔɔpe- mu 'ε zi, 'duɲ- 'ka mu 'gbu -la -za -o 'η ma. Wlan 'ε ni, -nɛ 'fientɔnnɛ mu 'laa -gɔli' glin 'bheε- -woo yape mu 'ε 'lebo-; 'duɲ- -o yape

mu -le -gɔli' glin 'bheε- 'mu -o -lebo' 'bhe 'le.

¹⁵ 'Ke -yoo 'mi a pe 'le, 'η zru -o 'η 'kɔɔpe- 'tɔle- 'η 'kɔɔpe- nale ma -o ni, 'ke 'mi 'gbu kpa 'bhe ta. -Ayile, 'ke 'ka mu -za sɔ 'mi ni 'egloole 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhe 'laa sɔ -a klele- 'bheε- 'mi -za sɔ 'ka mu ni 'ezin- εε?

¹⁶ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'naa 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'ε dɔle mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'wiin-. 'Duɲ- -dɔke' 'ka 'plen- mɛɛ 'ke mu nu -a pele dɔɔ: «Pɔlu bakanle laa -o! -Yaa' -dawliya 'ε ma, -yoo' 'kɔɔpe- mu 'ε ꞑbhla.»

¹⁷ 'Mi mɛɛ 'la zan mu winbwa- 'ka ba ye, taa- 'mu -dawli' ꞑkpa a 'ka gbɛ ta, 'bheε- 'mu 'ka tabhla- εε?

¹⁸ 'Mi -sromabwa Titi ni dɔɔ 'bhe ge 'pwe- 'ka ta ye, 'bhe 'pegee 'o nɛɛnɛ- 'la 'ka 'bhe dɔ bhe. Taa- Titi -dawli' ꞑkpa a 'ka gbɛ ta 'bheε- -e 'ka 'kɔɔpe mu 'ε ꞑbhla εε? 'O mɔɔ 'pegee Titi 'kpeejan- mu -o do; 'bheε- 'o 'kpen -o 'taawo zii' zi do 'kpɔ -la ta.

Pɔlu blina- yien -o Korenti Zesu 'yi mu 'ε ba zayi'

¹⁹ 'Ka ꞑmwa gban 'sii -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ 'o mɔɔ 'zoo 'na yɛ -la -glin 'zi 'o 'gbu ni 'ka 'yɛ ta; 'waa -o 'bhe kle 'zi. 'Woo -janwo' zii' -Waanbhaa' -yɛ ma 'o mɔɔ 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Nj 'yienii mu, 'woo- 'bhe 'kpen 'pe zii' 'ka ni 'kooko- 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

²⁰ Yien -o 'kan zii' 'mi 'kpee dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -dɔke' 'naa nu bhɔle 'ka ta klegbɛya 'la 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle 'bhe gbɛɛn- 'bhe 'yi oo, 'bheε- 'ka mu laa nu 'mi 'yele- yegbɛya 'la 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi 'ye 'bhe 'yi 'sii oo. Yien 'la 'bhe -o 'kan zii' 'η 'kpee 'bhe win -le dɔɔ, 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bhɔ 'ka ta 'ke sra mu -o 'ka 'plen-, 'bhe 'pegee zranwo maza mu, 'bheε- wiya plaza mu, 'bhe 'pegee zaabo za mu, 'bheε- 'eke- 'tɔpele 'pegee 'eke- 'tɔsiele, 'bheε- 'gbugblaanya 'pegee -za 'yaanmiwole mu.

²¹ Yien -o 'kan zii' 'η 'kpee 'ezin- dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'η ma 'ka 'yɛ ma.

Mεε -bebe 'la -za 'yoo- □kla -so, 'bhεε- -zadowεε 'laa dōle 'mu ma, 'bhεε- -o bole -o -za 'yoo- klεle ma 'bhii- -o -yaa klε gōnε- 'la gbεεn- 'elwale -so. Waa 'ploole -waa' 'trinḁo-maza mu 'pegee -waa' -yanbhooya dεza, 'bhεε- waa -za 'yoo- klε 'flen mu 'la 'yaa- -o ma 'elwale -so 'mu ma; 'kee 'η □wlaa 'ka ba ye 'η nu wisile 'ebebele 'ka -bebe 'taawogbeya mu 'ε -zayi'.

13

Polu a -danma' -liawli'

¹ 'N 'yoo- zan 'an 'taa yaga mi -la 'wole- 'ka ba 'taaleeyi. 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gōnε- 'la gbεεn- dōo: «'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la 'kitikanle, -ka mεε ple, mεε yaga klε 'ka 'srε 'le 'bhε -za 'ε ma.»

² 'N ge gbε ple mi 'ε ma 'ka ba, mεε 'la zan mu -za 'yoo- □kla 'elwale -so 'η -janwoa 'mu ni 'bhε 'pegee mεε -vin mu 'ε 'kpen ni. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ka ba ye -zōn, 'η 'bhε zan mu 'ε 'kpeelekan zii' dōo, 'ke 'η ge gbε dreewoa- 'ka ba 'ezin- 'waati 'la ba, 'woo- mεε 'la zan -za 'yoo- □kla, 'naa nu 'mu 'pegee mεε 'kedo- 'kpo maplaale.

³ 'Kaa- zi 'bhii- 'kaa dō 'bhii- Krisi -le -jan 'kpa zii' 'mi 'lii; -ka 'ka zrukpaala, 'ka nu 'bhε dōle. Krisi 'laa -o fangan- kle zan 'le 'ka ba ye; 'bhεε- droon' -ya -glooya' 'ε zron 'zi 'ka 'plen- ye.

⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, -wa -gbaanna -yrigbεele 'ε ta, -ya 'gbu klεlawoa 'bhii- fangan- kle zan do 'bhεε- 'yi. 'Dun- -e -bwela gale ba, 'bhεε- -ya -yre ma -zōn -Waanbhaa' a -glooya' -la ma. 'O mu 'ezin-, 'o 'pegee 'yee- a 'kpaledomaya 'ε 'yi, fangan- 'laa -o 'o ta. 'Bhεε- 'dun-, 'o nu bole 'o 'yre ma -Waanbhaa' a -glooya' 'bhεε- 'sroyi. 'Ka nu 'bhεε- -glooya' 'ε 'yele- 'o taawogbeya 'ε ma 'ka ba ye.

⁵ -Ka 'ka 'gbu zrubaglin doo, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'ke 'ka -o 'kpaleya zi kplankplan 'gbu 'ε ta. -Ka 'ka 'gbu zrubaglin kplankplan doo. 'Ka nu a 'yele- 'bhii- Zesu Krisi -o 'ka 'yi.

'Fōke 'ka 'ka 'gbu zrubaglinna, 'bhεε- 'kaa □ya 'bhε ma 'bhii- 'ka -baliwoa 'ka 'kpale- ma -a -yi.

⁶ 'Bhεε- 'dun-, 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu nu -a dōle 'bhii- 'o mōo -bali 'laa 'wole- 'o 'kpale- ma -a -yi.

⁷ 'Dun- 'o -sromabō -Waanbhaa' ni dōo -e bhō 'ka ba 'bhεε- 'ka 'laa -za 'yoo- do 'kpo klε. 'Waa- zi 'bhii- 'wa zron 'ka ni 'bhii- 'o so -za klεle-. 'Dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'ka 'ye -za 'wlan klε yre nōo; 'ali- 'ke 'o mōo -baliwoa 'bhε klεle ma.

⁸ Wlan 'ε ni, 'waa so -za 'kedo- 'kpo klεle- 'ke 'bhε -Waanbhaa' a pe wlan 'ε 'lega-. 'O so -za 'la klεle- 'bhε -le 'ke -Waanbhaa' a wlan 'ε baan' ge zi -leε.

⁹ 'Ali- 'ke fangan- 'laa -o 'o ta, 'bhεε- 'ke fangan- -o 'ka mu ta, 'bhε 'o zrukpalaa. 'Dun- 'woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'kela 'yi, 'bhε -le dōo 'kee- bhō 'ka ba 'ke 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhεε- -a -lepa'.

¹⁰ 'Bhεla- -zayile, 'η 'plengole -o 'ka ma 'waati 'la ba 'η 'letrε 'leε- 'kpa zii' 'ka ni, 'kooko- 'ke 'η -ja 'ka ba 'waati 'la ba ye, 'naa -jan -gloō wo 'ka ni, Mεεzan Krisi gbalaanya 'la □naa 'η ni 'ka mu ta 'bhε ma. Yaa 'bhε gbalaanya 'ε 'nalε- 'η ni 'ka 'sie zayi', 'dun- -e 'bhε □naa 'η ni 'kooko- 'η 'bhō 'ka ba 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba.

Polu 'srawoyre

¹¹ 'N nεεnε- mu, 'kela 'bhε -o 'an -jan 'leyanyre 'le, 'bhε -le dōo -kōo' -o bhe oo, 'ka zrukpaale klε! -Za 'la 'bhε so 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' 'klale -a ba, 'bhεε- -ya -lepa', -ka 'bhεε- klεyre -glin. -Ka zruwla 'eke- 'kpee 'ke 'ka fangandō 'eke- ta; 'ka 'kpale- klε do ma; -ka bo 'eke- 'yi 'edōole. 'Ke 'ka 'bhε □kla, 'bhεε- -Waanbhaa' 'la mεε -za so -a ni, 'bhε 'pegee -e yilabla na mεε ni, 'bhε nu klεle 'ka ba.

¹² -Ka 'eke- 'pubō- 'ke 'ka 'eke- 'tuubō' 'bhii- nεεnε- ma do mu. -Waanbhaa' a mεε 'weŋ mu 'la 'kpen -o -ge, 'mu 'ka 'pubwa-.

13 Bhaa Meezan Zesu Kriisi -li 'ka
ma, 'bhεε- bhaa -Waanbhaa' -yaa'
'soniya 'ε 'wla 'ka zru mu 'ε 'yi.
'Bhεε- bhaa 'ka 'kpen bo Lii 'Wen 'ε
-yaa' 'kpaledomaya 'ε 'yi!

**PŌLU 'LETRE 'LA
 □KPAĀ GALASI
 'KLEEN 'E 'YI ZESU
 'YI MU 'E NI
 Pōlu 'letre 'la □kpaā
 Galasi 'kleen 'e 'yi
 Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe
 ngblo**

Pōlu -le Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e □kpaā 'eke- ta -le ma -le ma. Galasi 'kleen 'e 'yaa- Azi 'kleen 'e dreyi' yre 'la -o 'bhe sii -zōn Tuuki 'kleen 'bhe- 'le. Pōlu -le Zesu Krisi a -Jan 'Nrāle- 'e □lwa □woa 'woo- Galasi □nōō mu 'e ni -yaa' 'taa □lwa mi 'e ta, 'bhe- -woo □kpaā Krisi 'yi.

Pōlu 'yee- 'letre 'lee □kpaā 'waati 'la ba, 'ke mēe 'ke mu -o Galasi Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedō 'zi. 'Bhe mēe mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- Zuufu mu 'la □wlaa Zesu 'yi 'mu laa 'ploole- Moizi a 'toŋ mu 'e 'pegee Zuufu mu 'si ta -za mu 'e 'klosikunle ma. 'Bhe- 'mu 'yaa- zi 'ezin- 'bhii- Zuufu kle mu 'la □wlaa Zesu 'yi 'mu Moizi a 'toŋ mu 'e 'klosikun kpaŋma, 'bhe -o 'mu wla kpaŋma 'kleen 'yi 'bhii- Zuufu mu 'e gbēen-. 'Duŋ- -waa' mēe daangbeya 'e gole -yaa Pōlu Zesu Krisi a -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'woo- Galasi Zesu 'yi 'mu 'e ni bhe ma. 'Bhe- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'taawole -saan gban bi 'woo- mēe mu 'e -waa' daangbeya 'e 'ta. 'Bhela- -zayile, Pōlu 'letre 'lee- □kpaā -o ni 'kooko- -ya 'kpankpanyan -o ma dōō 'kpaleya do -kplēn 'kpō -la ma Krisi 'yi 'bhe- -Waanbhaa' mēe -ledōole ye -a -yre 'yi. 'Yee- Pōlu -yaa' 'letre 'e 'yicienna -le -gbēne yaga:

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Galasi 1-2), 'yee- Pōlu, Zuufu 'kpee 'yi -kpoōō 'gbu 'e □kla gōne- 'la gbēen- Zesu a winbōwo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba, -e 'bhe 'yipia. Pōlu 'kpee ma, -Waanbhaa' laa bhaapleŋ mu ye mēe -ledōole mu 'le -waa' Zuufu mu a 'toŋ mu -klosikunle ma, 'duŋ- -yoo

ye mēe -ledōole mu 'le -waa' 'kpaleya do -kplēn 'kpō 'e 'bhe- ma Zesu Krisi 'yi.

-A -le ple mi 'e 'yi (Galasi 3-4), Pōlu -o Moizi a 'toŋ mu 'e 'pegee -Waanbhaa' -liiwli' -za -gloōya' mu 'e dan 'zi 'eke- ma. 'Ali- 'ke Moizi a 'toŋ mu 'e bho bhaapleŋ ba -Waanbhaa' dōlele, 'yee- -Waanbhaa' 'a -zronna -kōō' ni 'bhii Abraamu 'bhe 'kpala- woa 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'e 'yi, 'bhe- -e 'bhe □kwan mēe -ledōole 'le -a -yre 'yi; 'bhe □kla 'ke -yaa 'toŋ mu 'e 'lenale -li 'yee- Moizi ni.

-A -le yaga mi 'e 'yi (Galasi 5-6), -Waanbhaa' bhaapleŋ mu □bwa -o 'gbu ma gōne- 'la gbēen- -o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, Pōlu -o 'bhe 'yipe zii'. Wlan 'e ni, -kōō' -kōō' 'kpalawoa Krisi 'yi, 'bhe -le -kōō' □bwa -kōō' 'gbu ma. 'Duŋ- -kōōa' boleya 'e -kōō' 'gbu ma 'e, 'bhe win -le dōō 'ke -kōō' -vindo' mi -za so -kōō' ni, 'bhe- 'ke -kōō' 'bhe 'nrayiza kle. Pōlu zruwlaa- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'kpee 'ke -ya pe 'mu ni dōō 'mu 'laa 'mu 'trōnkpalē bhla ma Zuufu mu daan mu 'e ni, 'bhe- -yoo -liala 'ezin- dōō -woo -yrekpa' -o 'gbu ba 'woo- bhla ma Zuufu daan mu 'e -zayi', 'bhe 'pegee 'ke -o bo -waa' 'kpaleya 'e Krisi 'yi 'bhe ta.

Pōlu -o Galasi mu 'e 'pubō- 'zi

¹ 'Mi Pōlu 'la □kla Zesu Krisi a winbōwo mi 'le, mi -le 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka mu ni. 'Mi -o -yaa' winbōwo mi 'la 'le bhe, 'bhe 'laa dale bhaapleŋ ba, 'bhe 'pegee bhaapleŋ laa 'mi bōle 'bhe ye 'e ta. 'Duŋ- 'bhe -daa Zesu Krisi 'gbu 'pegee -kōō' De -Waanbhaa' 'la 'a -bwela gale 'mu -la ba.

² 'Mi 'pegee 'ŋ nēene- Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o -ge, 'o mōō -le 'letre 'lee 'kpa zii' Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e ni.

³ Bhaa -kōō' De -Waanbhaa' 'pegee Mēezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe- -o yilabla 'na 'ka ni.

⁴ Zesu Krisi -le -a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kōōa' -za 'yōō- mu 'e ma,

'kooko- -e -koo' go 'drunyan 'lɛɛ- 'yi za -yoo' mu 'ɛ 'yi. -E 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- -e -koo' De -Waanbhaa' zru maza 'ɛ klɛ.

⁵ Bhaa 'tɔbhɔleya bo 'yee- -Waanbhaa' ni 'waati 'ɛ 'kpen ba! Amiina!

-Jan 'NrAle- 'ɛ -yoo do 'kpɔ

⁶ 'N nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila- KriSi a lileya 'ɛ ma, 'ka 'ka -zanta' 'la -dwa 'bhe ni -gun blaale- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- 'ka 'niinaa -Jan 'NrAle- -bheɛke' zi, 'bhe 'mi 'liibhaala 'n ma 'egbenele.

⁷ Wlan 'gbu 'ɛ ni, -Jan 'NrAle- -bheɛke 'laa -o 'sekeseke KriSi a pɛ 'ɛ blaɛn. 'N 'yoo- 'bhe 'pe zii' 'bhe gbɛɛn- win 'la ma bhe, -amasroyi mɛɛ 'ke mu -o 'ka zrubatɛɔ 'zi. 'Bheɛ- -wa zi 'bhii- -Jan 'NrAle- 'la -yoo KriSi ba zayi' -o 'bhe maboo.

⁸ 'Dun- 'o -Jan 'NrAle- 'la □woa 'ka ni, 'ali- 'kee- □kla 'o mɔɔ 'gbu 'le oo, 'kee- □kla -mlɛkɛ' do -la -le 'ke 'bhe -daa lafle' 'yi, 'bheɛ- 'bhe □nwa -Jan 'NrAle- -bheɛke' do wole 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'kelɛɛ- ma, bhaa -Waanbhaa' a 'dangan 'ɛ bala- 'bhe zan ta.

⁹ 'O 'bhe -jan 'ɛ □woa 'ka ni, 'bheɛ- 'mi -o bo 'zi -a ta 'ezin- 'ke 'an pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka -Jan 'NrAle- 'la □maa 'o 'lii, 'bheɛ- 'ka -dwa -a -la, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -Jan 'NrAle- -bheɛke' □woa 'ka ni, 'bheɛ- 'ke 'bhe gole -o 'kelɛɛ- ma, bhaa -Waanbhaa' a 'dangan bala- 'bhe zan ta.

¹⁰ 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'saanibhe, 'mi -o bhaaplen mu -la zrubho yre -glin 'zi 'n 'gbu ma taa- 'n 'yoo- -Waanbhaa' -la zrubho yre -glin 'zi 'n 'gbu ma ɛɛ? 'Dun- 'kee- 'kpa bi 'bhii- 'n 'yoo- -o bhaaplen mu -la zrubho yre -glin 'zi 'n 'gbu ma, 'naa -yaa nu klele KriSi a yewone 'le.

PɔLU -O -JAN 'NRALÉ- 'ɛ TA GWLEDAN 'ZI

Waanbhaa' Pɔlu makwan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- KriSi a winbowo mi 'le

¹¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'n 'yoo- -a zi' 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'n 'yoo- -Jan

'NrAle- 'la 'wo zii' 'ka ni, 'bhe 'laa -o 'ke bhaaplen 'kpeejan- 'le.

¹² 'Bheɛ- 'mi 'laa 'bhe 'srɔɔwole mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'koo, 'bhe 'pegee mɛɛ 'kɛdo- 'laa 'n daanle 'kele-. 'Dun- Zesu KriSi 'gbu -le 'a -zronna 'n ni.

¹³ 'Dun- 'n 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi 'waati 'la ba 'elwale -sɔ, 'bheɛ- 'n 'yaa- 'taawo- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- 'n 'yaa- -yrenkpa' 'eyoole -Waanbhaa' a Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ta 'ke 'an kan -a -dan' ta, 'kooko- 'mi -o 'siɛ-, 'ka 'gbu 'mu □maa.

¹⁴ 'Bhe 'waati 'ɛ ba, 'o 'pegee mɛɛ 'la zan mu -yaa 'flan ma do, 'n 'yaa- 'kan 'mu -bebe ta -kooa' Zuufu mu a 'seri ta za mu 'ɛ -klosikunza 'ɛ 'yi. 'Bheɛ- 'n 'yaa- -koo' -gbɔɔ mu 'si ta za mu 'ɛ -vavade 'kee- 'kan -o 'kpen ta.

¹⁵ 'Dun- -e □swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mi makun 'n 'yale- -lɛɛ, 'bheɛ- -e □lia 'mi ma 'kee- 'mi kle -yaa' pe yewone 'le.

¹⁶ 'Bheɛ- -e 'solawoa -a ni 'ke -ya gbe 'ɛ zron 'mi ni kpataakpa, 'kooko- 'n 'bhe 'a -Jan 'NrAle- 'ɛ 'wo Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'naa gele mɛɛ 'kɛdo- 'lɔkpale 'n □lia zayi' 'bhe 'waati 'ɛ ba.

¹⁷ 'Bheɛ- mɛɛ 'la zan mu □kla Zesu a winbowo mu 'le 'mi 'lɛɛ, 'naa gele Zeruzalemu 'mu ba 'mu 'lɔkpa zayi'. Dron' 'n -ja blaale 'pe Arabu 'kleen 'ɛ 'yi, 'bheɛ- boolazi 'n 'niinaa- Damasi -wa 'ɛ ta.

¹⁸ 'Fɔ lɛɛ yaga 'kanle- blaɛn, 'bheɛ- 'n -ja 'tɛ Zeruzalemu, 'kooko- 'mi 'pegee Pieri 'eke- dɔ. 'N -gbɛɛyi' ple -kla -a -din 'bhe □nɔɔ ye.

¹⁹ 'Yee- blaɛn, 'naa Zesu a 'winbowo mi 'bheɛke do 'kpɔ 'yɛle- 'bhe 'waati 'ɛ ba, 'ke yaa 'e go Mɛɛzan -nwagwlen' Zaki do -kplen ba.

²⁰ 'N 'sowɛɛ- 'gbu 'ɛ ma, -Waanbhaa' -o 'n 'srɛ 'le, 'bheɛ- 'mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'yi -gɛ, bhla laa 'ke 'bhe 'le.

²¹ 'Bhe 'taa 'ɛ blaɛn, 'n -ja Siri 'kleen 'ɛ 'yi, 'n gole 'bhe □nɔɔ, 'ke 'n gele- Silisi 'kleen 'ɛ 'yi.

22 'Dun- 'bhe 'waati 'ε ba, Zesu 'yi mu -le mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'laa -yaa 'mi do 'η wleyi' ma.

23 -Wa □maa dron mεε 'ke mu ta doo: «Mεε 'la zan -yaa -yrenkpa' -koo' ta 'elwale -so Zesu a -za 'ε 'yi, 'bheε- -e 'kee- -yaa zi' 'bhii- -e 'kpaleya Zesu 'yi 'ε sie, -yoo 'bheε- 'kpaleya -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' -zon.»

24 'Bheε- 'bhe Zesu 'yi mu -le mu 'ε 'yaa- -Waanbhaa' 'tobho- zii' 'mi ba zayi'.

2

Zesu 'winbowo mu 'ε -dwa Pōlu a mεε daangbeyā 'ε □la

1 Lεε vu ta yizie 'kanle- blaen, 'ke 'η ge gbe dreεwole Zeruzalemu. Banabasi -ja 'η zi 'bhe 'taa 'ε ta, 'bheε- 'η -ja Titi 'le 'η zi 'bhe □noo 'ezin-.

2 'Nj ge gbe dreεwoa- Zeruzalemu, -amasroyi -Waanbhaa' 'gbu -le 'a -zronna 'η ni doo 'η ge -a noo-. 'Nj 'bhole- ye 'te, -Jan 'Nrale- 'la 'η 'yaa- 'bhe 'wo zii' Zuufu kle mu 'ε ni, 'η 'bhe 'yipia□ Zesu 'yi mu 'ε 'lεε mu 'ε ni 'edanma, 'kooko- 'η ye 'la □woa gban 'elwale, 'bheε- 'η 'yoo- 'kela 'wo zii' -zon 'mu 'laa kle bhaama yewole 'le.

3 'Bhe -jan 'ε 'bhe □swa -o ni, 'ali- 'η yewoyoon Titi 'ε, 'bhe 'la 'bhe 'yaa- 'ke Greki mi 'le, waa 'bhe 'wlale- kpanma 'kleen 'yi.

4 'Ali- 'o bhla ma neene- 'ke mu nulawoa 'klale- 'o zi mu 'ε ba, 'bheε- -woo 'gbu □kla 'bhii- -woo Zesu 'yi mu kplankplan mu 'le. 'Bheε- -o -yaa zi 'bhii- -o 'yee- Titi 'wla 'kleen 'yi. -O □nwa wlale 'o 'plen- gaanyi', 'o 'klosikun zayi', -amasroyi Zesu 'o -gwa -za -yi gonε- 'la gbεen- 'ke -yoo' go 'tonj mu a luya 'yi, 'bheε- -yoo 'o bo 'o 'gbu ma 'o 'pegee 'yee- Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o -yaa -a zi' 'bhii- -o 'bhe -za 'ε 'yido-. -O -yaa zi 'bhii- 'o do Zuufu mu a 'tonj mu 'ε 'klosikunle ma 'ezin- 'bheε- 'o kle 'mu a lu mu 'le 'ezin-.

5 'Dun- -o -yaa zi 'bhii- -o -za mu 'la kle 'waa dole 'mu 'waati sanε-;

'kooko- 'ka bo 'ka 'kpale- ma wlan 'la 'bhe -o -Jan 'Nrale- 'ε 'yi 'bhe 'yi.

6 'Dun- 'o -yaa mεε 'la zan mu 'kun 'bhii- mεε gbalaan mu, 'ke -o -yaa -kunlii gbalaan mu 'le oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpō kle 'mi ni, -amasroyi -Waanbhaa' laa bhaaplenj mu bago. 'Nj 'yaa- -Jan 'Nrale- 'la 'wo zii', 'woomεε gbalaan mu 'ε waa -jan 'bheεke 'kpale- 'η 'wojan- 'ε ma.

7 Drōon', -o 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhii- -e Pieri □kla gonε- 'la gbεen- -a wo mi 'le Zuufu mu 'ε ni.

8 -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'mi □kla 'ke Zesu a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba, 'bhii- -e Pieri □kla 'ke Zesu a winbowo mi 'le Zuufu mu 'ε ba gonε- 'la gbεen- bhe.

9 Zaki 'pegee Pieri 'bheε- Zaan, -o -yaa 'mu 'la kun 'bhii- Zesu 'yi mu -lεε mεε gbalaan mu, 'mu 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'bhe ye 'ε gbekpaa 'mi 'koo. 'Bhela- -zayile, -woo' gbe wlan □kpa 'mi 'pegee Banabasi 'koo, 'bhii- 'o 'pegee 'woo- mu a 'kpaledomaya 'ε -toomasie 'le. 'O 'kpen 'a □kpa do ma doo 'mi 'pegee Banabasi nu gele -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole Zuufu kle mu 'ε ni, 'bheε- 'woo- mu nu gele -a wole- Zuufu mu 'ε ni.

10 -O -za do 'kpō -la -yrewoa 'o ma 'bhe -le doo 'ke Zesu 'yi mu 'kooflenjan mu -zadō 'o 'kpee. 'Bheε- 'mi 'η 'nii- □wlaa 'bhe -za 'ε klele 'yi.

Pōlu -laa Pieri ta Antiosi -wa 'ε ta

11 'Dun- Pieri □nwa 'waati 'la ba Antiosi -wa 'ε ta, 'mi □laa -a ta Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'yre ma; -amasroyi -e -za 'la □kla 'bhe 'laa -yaa lele.

12 Wlan 'ε ni, 'bhe 'saan- -za 'lεε- 'bheε- ta. Zaki Zesu 'yi Zuufu mu 'ke mu 'winbwa- Antiosi. 'Mu 'laa 'wlale- -li Antiosi 'waati 'la ba, 'yee- Pieri 'pegee Zuufu kle mu 'la -o -wlaa Zesu 'yi 'mu 'yaa- pebhle 'eke- ta. 'Dun- Zaki a winbowo mu 'ε 'bhole- Antiosi, 'bheε- 'yee- Pieri 'mu 'yele, 'ke -ya -bangole pebhlele ma 'yee-

'pegee Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε 'le; -amasroyi Zesu 'yi Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- -a zi 'bhii- 'si 'bhεeke mu wla 'kleen 'yi -e -yaa -gblaan 'zi 'mu 'yre 'lεε.

¹³ 'Bhε klegbeya do kpo 'ε gbεen- bhe, 'ke 'o nεεnε- Zuufu -vin mu 'ε 'mu a klele 'sanle 'bhii- 'yee- Pieri gbεen- mεε mu 'ε -yre 'lεε -gblaan 'ε 'koo, -asiikoo Banabasi 'gbu -waa' mεε -yrekooza 'taawole do 'kpo 'ε □sia 'ezin-.

¹⁴ 'Mi a 'yele- 'bhii- waa -yaa 'taawo zii' -Jan 'Nrale- 'ε 'bhe a wlan 'ε ta, 'ke 'an 'pele Pieri ni mōkpen' 'yre ma kpataakpa doo: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mi -kpoo 'le, 'kee- -dwa -a -la 'bhεε- 'e 'taawo- 'bhii- Zuufu kle do gbεen-, 'e so -a pele- 'nale- -a ma Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε ni doo 'mu 'taawo kpanjma 'bhii- Zuufu mu gbεen- εε?»

Mεε go -za 'yi 'kpaleya -la ma

¹⁵ Wlan 'ε ni, -koo' mu -o 'ke Zuufu 'kpee yi mu -kpoo 'gbu -la -le, 'bhεε- -koo' mu laa -o 'ke 'si 'bhεeke mu 'la 'mu laa -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε do 'mu 'le.

¹⁶ 'Bhεε- 'duj-, -koo' mu 'a 'yaango- 'bhii- mεε a 'kpaleya do -kplen 'kpo 'ε 'bhεε- ma Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- -e kle mεε -ledoole 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele 'kee- *Moizi a *'Tonj 'ε -klosikwan, 'bhεε -a -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhela- -zay- ile, -koo' mu 'gbu 'ezin-, -koo' -koo' 'kpalawoa Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- -koo' □kla mεε 'ledoole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele -koo' 'ledoole □kla -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu -klosikunle -la ma. -Amasroyi, mεε 'kedo- 'kpo 'ledoole laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu 'klosikunle ma.

¹⁷ 'Bhεε- 'duj-, 'ke -koo' -o -koo' 'ledooleya -glin 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' -yre 'yi Krisi 'sroyi, 'bhεε- 'ke -koo' mu 'gbu -ja klele 'ke -za 'yoo- kle mu 'le 'bhii- Zuufu kle mu 'ε gbεen-, 'bhe 'a zron 'bhii- Krisi -le -koo' □bwa -za 'yoo- zi 'ε ta εε? Wlan laa 'bhe 'le 'sekeseke.

¹⁸ 'Mi 'la 'mi mεε mu -daanna doo -o go 'tonj a pe zi 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'mi 'niinaa 'ezin-, 'bhεε- 'ke 'mi mεε mu 'ε daan gbe dreewole -saan doo -o 'taawo 'tonj a pe zi 'ε ta, 'bhe bhla 'ε ba, 'naa klele 'tonj 'ε 'yisie mi 'le εε?

¹⁹ Wlan 'ε ni, 'mi 'gbu -o 'bhii- 'η gale -le 'tonj a pe zi 'ε ta. 'Bhεε- 'naa -o -li 'tonj 'ε □la. 'Tonj 'ε 'bhe -le □kla 'η dεpe 'le 'elwale -so. 'Duj- 'η -gwa 'tonj 'ε □la, 'kooko- 'η bo 'η 'yre -Waanbhaa' ni. -Yoo 'η ni 'bhii- -o 'mi 'pegee Krisi -gbaanna 'eke- 'yi -yrigbεεle 'ε ta, 'bhεε- 'o -gaa 'eke- 'yi.

²⁰ 'Bhela- -zayi', 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma -zon, 'naa 'η 'gbu kun 'bhii- 'η 'yoo- 'η 'yre ma -li, 'duj- Krisi -le 'bhe 'yre ma 'mi 'yi. -Amasroyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma bhaaplen 'fle 'ε 'yi 'drunyan 'lεε- 'yi -zon, 'η 'yoo- 'η 'yre ma 'ke 'η 'kpale- bo -Waanbhaa' Gbe 'la 'η -za □swa 'bhe ni 'bhe 'yi, 'bhe 'la 'bhe 'bhe 'gbu □naa ga ni 'mi -zayi' bhe.

²¹ 'Naa -o 'η -bango' zii' -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'yi. -Amasroyi, 'kee- 'kpa bi mεε -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'Tonj 'klosikunle -la ma, 'bhe bhla 'ε ba, Krisi -gaa bhaama 'dε.

'TONJ 'PEGEE 'KPALEYA A -ZA

3

-Waanbhaa' bhaaplen -ledoole ye 'kpaleya do -kplen -la ma

¹ 'E! Galasi mεε ηgblo -yinile mu! -Dele 'ka ηgblo -yinia εε? 'Duj- Zesu Krisi -gaa *-yrigbεεle 'ε ta win 'la ma, 'mi 'bhe -zronna 'ka ni kpataakpa.

² -Ka 'ka 'tronbado doo, 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -jangoo' do 'kpo 'lεε- 'yilroka 'ka ma doo: 'Ka Lii 'Wen 'ε 'sroowoa- 'tonj mu -la -klosikunle -la ma, taa- 'kaa 'sroowoa- 'ka -Jan 'Nrale- 'ε 'malawoa 'bhεε- 'ka 'ka 'kpalawoa -a -yi 'bhεε- ma εε?

³ -E □kla 'nale- 'bhεε- 'ka ηgblo laa -o 'ka ta εε? 'Ka 'taawole -saan -Waanbhaa' a pe zi 'ε ta Lii 'Wen 'ε 'le; 'bhεε- 'saanige 'ka -o -a zi 'bhii-

'ka 'kaa- 'taa 'ε 'leyan bhaaplen a pe fangan- 'ε 'bhεε- 'le εε?

⁴ 'Ka -yrenbhla Zesu a -za 'ε ma bhaama εε? 'Dun- yaa sɔ klele-bhaama 'dε!

⁵ -Waanbhaa' Lii 'Wen 'la 'na 'ka ni, 'bhεε- -e 'sɔle- maza mu 'la kle 'zi 'ka 'plen-, -e 'bhe mu kle 'zi 'kaa- 'tonj mu -klosikunle -la ma taa- 'ka -Jan 'Nrاله- 'ε 'malawoa, 'bhεε- 'ka 'ka □kpa a -a -yi 'bhεε- ma εε?

⁶ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε -ya □pia Abraamu ba zayi' dɔɔ: «Abraamu 'e □kpa a -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'bhe 'a □ya 'bhii- mεε -ledɔɔle 'le -yaa' 'kpaleya 'ε ma.»

⁷ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'kaa- 'yaango- dɔɔ 'ke mεε 'la zan mu -o -kpa a -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan mu -le Abraamu 'srε mu 'gbu 'ε 'le.

⁸ -A -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ -e nu Zuufu kle mu 'ε -ledɔɔle -a -yrε 'yi 'mu a 'kpaleya -la ma -a -yi. 'Bhela- -yile, -e -jan 'nrاله- 'lεε- 'bhe □woa Abraamu ni 'elwale -sɔ -yaa' 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' nu 'trε ta 'si mu 'ε 'kpen 'dumawole 'bhi -la 'srɔyi.»

⁹ 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'e □kpa a -Waanbhaa' -yi, 'bhεε- 'bhe 'a 'dumawoa. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan mu 'mu □kpa a -Waanbhaa' 'yi 'bhii- Abraamu gbεen- -e nu 'mu 'dumawole.

¹⁰ Wlan 'ε ni, mεε 'la zan mu 'kpen bole -o *Moizi a *'Tonj 'ε 'klosikunle ma 'tanii, -Waanbhaa' a dangan' 'mu ma. -Amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «-Za 'oo -za 'la yɔɔnde le -o 'Tonj 'sewe 'ε 'yi, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan laa 'bhe 'kpen 'klosikunle, -Waanbhaa' a 'dangan -o 'bhe zan 'ε ma.»

¹¹ -A pele -o droon' kpataakpa dɔɔ mεε 'kedo- 'kpo 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yrε 'yi 'Tonj -klosikunle ma. 'Nj 'bhe 'pe zii' win 'la ma, -amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «Mεε 'la zan -ledɔɔle -o -Waanbhaa' -yrε 'yi, 'bhe zan nu bole -yrε ma -si 'ε 'srɔɔwole 'bhe

'kpaleya -la ma -Waanbhaa' -yi.»

¹² 'Dun- 'ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -e Moizi a 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- -a -ledɔɔle kle -Waanbhaa' -yrε 'yi, 'bhe zan maza laa -o 'bhe 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -Amasrɔyi -a yɔɔnde le -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'kaa: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'tonj mu 'ε 'klosikwan, 'bhe zan nu bole -yrε ma -si 'ε 'srɔɔwole 'mu -la ma.»

¹³ Zesu Krisi -kɔɔ' -gwa *'Tonj 'a 'dangan 'ε □la, 'bhεε- -a 'gbu 'bhe 'dangan 'kwe 'ε □sia. -Amasrɔyi -a yɔɔnde le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke -o mεε 'oo mεε 'la zan -gbaanna -yri 'ε ta, 'dangan -o 'bhe zan ma.»

¹⁴ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa 'duma 'la 'naza- ta Abraamu ni, -o 'bhe 'duma 'ε □naa Zuufu kle mu 'ε ni Zesu Krisi -la 'srɔyi, 'bhεε- -ya -liiwli' □naa *Lii 'Wen 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni, -kɔɔ' 'bhe 'srɔɔwo- -kɔɔ' 'kpaleya -la ma.

'Tonj 'pegee -liiwli' nale a -za

¹⁵ 'Nj nεεnε- mu, 'η -jan 'lεε- 'kpale 'drunyan ta -za do ma: 'ke mεε do 'a 'liiwli- □naa pe do ta, 'kee- 'bhe -liiwli' 'ε yɔɔndia-, 'bhεε- -ya gbε blaen -kpalaa' 'bhe □la, mεε 'kedo- 'kpo 'laa sɔ -a -liiwli' 'ε -saawole, 'bhεε- waa sɔ -za 'kedo- 'kpo 'kpale 'bhe ba.

¹⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa Abraamu 'pegee -a 'srε 'ε ni. 'Dun- -a pele laa -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Yee- 'pegee -a 'srε mu». 'Bhii- 'kee- -yaa -we 'zi mεε -bebe -la -le. -Ya □pia dɔɔ: «'E 'srε do -kplεn 'kpo». -Ya -zronna 'bhe ma 'bhii' 'bhe 'srε 'ε 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

¹⁷ -Ka 'ka 'trɔnbado 'elrele doo, 'η 'yoo- -o -a zi' 'bhii- 'η -jan 'lεε- 'bhe 'wo: -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la □naa 'elwale -za 'la klele ma, -e -dulaa' 'bhεε- ta. Lεε -kεmε yizie 'ke lεε mia do bhe vu 'kanle- blaen, 'yee- -Waanbhaa' □kaan Moizi ba, 'kee- 'tonj mu 'ε 'lenale Izraeli mu 'ε ni. 'Dun- 'bhe 'tonj mu 'ε waa sɔ -ya -liiwli' yɔɔnde le 'la □twa 'bhe

'saawole, 'bhεε- waa sɔ -ya -liiwli' 'la
□naa 'bhe 'yisiεle.

18 'Bhεε- 'kee- 'kpa bi 'bhii-
-Waanbhaa' 'a 'ciεn 'ε na mεε ni
Moizi a 'toŋ mu 'ε -klosikunle -la
ma bhaaplen 'kɔɔ, 'bhe 'ciεn 'ε 'bhe
'laa -yaa sɔ dale- -li -liiwli' nale ba.
'Bhεε- 'duŋ-, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la
□naa Abraamu ni 'bhe -la ma 'bhεε-
-e -yaa' -lileya 'ε -zrɔnna -a ni.

19 -Ka 'dula- doo! -Waanbhaa' 'toŋ
mu 'ε □naa win 'ε -dela ma εε? -Yoo
□naa, 'kooko- -ya zrɔn bhaaplen mu
ni 'bhii- -wa zru maza 'ε -yisiεla.
'Duŋ- 'woo- 'toŋ mu 'ε □bwa -a nɔɔ-
ye 'fɔke 'bhe ge 'tenle- -Waanbhaa'
'a 'liiwli- 'ε □naa 'yee- Abraamu 'srε
'la ba zayi' 'bhe 'nule- ma. 'Bhεε-
-e 'yee- 'toŋ mu 'ε gbεkpa- -mlεke'
mu -la 'kɔɔ 'elwale 'pe, 'bhεε- 'mu -o
-lenaa Moizi ni; 'bhεε- Moizi □kla -o
-lena' mi 'le Izraēli mu 'ε ni.

20 'Duŋ- mεε plen- mi 'ε 'bhe 'laa -o
mεε do 'kpɔ 'plen- mi 'le, 'bhεε- 'duŋ-
-Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

*'Toŋ mu 'ε 'naza- 'ε Moizi ni 'bhe
win -o 'ke -mεla -le εε?*

21 Taa- 'toŋ mu 'ε 'nale -Waanbhaa'
'kɔɔ Moizi ni, 'bhe 'lawlenle -o 'yee-
-Waanbhaa' -liiwli' 'nale 'ε 'bhεε-
'kaama- εε? Wlan laa 'bhe 'le 'seke-
seke 'dε! 'Ke 'Toŋ 'yaa- sɔ bi bole
-yrε ma -si 'nale mεε ni, 'bhe bhla 'ε
ba, bhaaplen -lεdɔle -yaa nu klεε
-Waanbhaa' -yrε 'yi 'toŋ -klosikunle
-la ma.

22 'Bhεε- 'duŋ-, -Waanbhaa' a
'Sεwe -ya -pia kpataakpa dɔɔ 'drun-
yan ta pε mu 'ε 'kpen 'kpaale -o
-za 'yɔɔ- fangan- 'ε □la. 'Kooko-
-Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pε 'la
'naza- ta, 'ke mεε 'la zan 'e □kpa-
-Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan sɔ 'bhe 'bhe
pε 'ε 'srɔwole 'bhe 'kpaleya -la ma
Zesu Krisi 'yi.

23 'Sani- 'kpaleya Krisi 'yi 'ε 'bhe
'waati 'ε 'bhɔle- plen-, Moizi a *'Toŋ
'ε gbεblɔle -yaa 'o ta 'bhii- -kaso
'yi mu gbεen-. -A 'kpaale- □bwa 'o
ta 'fɔke 'bhe ge 'tenle- 'kpaleya zi 'ε
zrɔnle ma 'o ni.

24 'Bhe klεgbeya 'ε 'yi, Moizi a 'toŋ
'ε 'yaa- 'o -lεdɔɔ' mi 'le 'ke 'bhe ge

'tenle- Zesu Krisi nule ma. 'Kooko- 'o
'lεdɔle sɔ klεle- -Waanbhaa' -yrε 'yi
'kpaleya -la ma Krisi 'yi.

25 'Kee- 'san 'kpaleya Krisi 'yi 'ε
'bhe nu, -kɔɔ' ngblo 'kpaale- 'laa -o
-li 'bhe -lεdɔɔ' mi 'ε □la.

26 -Amasrɔyi, 'ka 'kpen -o 'ke
-Waanbhaa' -nε mu -la -le 'kaa- 'kpa-
leya 'ε ma Zesu Krisi 'yi.

27 Wlan 'ε ni, -o 'ka mu 'la 'kpen
'wiɲfia□ -yi ba, 'kooko- 'ka 'pegee
Krisi 'kpale- klε do ma, 'ka 'yee- Krisi
a 'taawogbeya drεε 'ε 'bhεε- □sia
'bhii- -o dune- drεε kla -o ta gɔnε-
'la gbεen- bhe.

28 'Bhela -zayile -zɔn, 'kee □kla
Zuufu mi 'le oo, 'kee □kla Zuufu kle
'le oo, 'kee □kla lu 'le oo, 'kee □kla
□klɔ 'le oo, 'kee □kla 'gwlaan- 'le oo,
'kee □kla le 'le oo, 'bhe 'laa -za 'kedo-
kle -li. -Amasrɔyi, 'ka 'kpen □kla do
Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

29 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke 'ka □kla Krisi
a pε 'le, 'ka □kla 'tε Abraamu 'srε
-kpɔsɔɔ mu 'le. 'Bhεε- -Waanbhaa'
'a 'liiwli- □naa -a 'ciεn 'la 'naza-
ta Abraamu ni, 'ka mu nu 'bhe
'srɔwole 'tε.

4

1 -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ŋ 'yoo- zan
'jan 'la 'bhe 'wole- 'bhe -le -gε: 'Ke
-nε do a pε -le -a dε 'ciεn 'ε 'le; 'ke
-yoo -yaa' matrunya 'ε 'yi 'waati 'la
ba, -a bogbeya 'ε gole laa -o lu do
bogbeya 'ε ma, 'ali- 'ke -yaa' pε -le -a
dε 'ciεn 'ε 'kpen 'le.

2 'Ke -yoo matrun 'le 'waati 'la ba,
-a ngblo 'kpaale- bo -a gooba mu 'ε
'pegee -yaa' -za 'yrεbago mu 'ε 'mu
-la □la, 'ke 'bhe ge 'tenle- -a dε 'waati
'la -dwa 'bhe ma.

3 'Bhe klεgbeya do 'ε 'yi, -kɔɔ'
mu -yaa 'elwale 'bhii- -nε matrunne
mu gbεen- 'ezin-. -Kɔɔ' 'yaa- ma-
trun 'le 'waati 'la ba, -kɔɔ' ngblo
'kpaale- -yaa 'drunyan 'lεε- 'yi -za
mu 'kungbeya mu 'ε □la 'bhii- lu mu
gbεen-.

4 'Duŋ- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa
'bhe 'bhɔle-, 'ke -ya Gbe 'ε winbɔle.
-O 'bhe □yaa bhaaplen a pε yagbeya
'ε 'yi le do ma, 'bhεε- 'bhe ngblo

'kpaale- -yaa Zuufu mu a 'tonj mu 'ε □la,

⁵ 'kooko- mεε 'la zan mu ngblo 'kpaale- -yaa 'tonj mu 'ε □la, -e 'bhe zan mu go 'mu □la, 'bheε- -yoo kle -Waanbhaa' a -nε mu 'le.

⁶ 'Bheε- -koo' klelawoa -Waanbhaa' -nε mu 'la 'le bhe, 'yee- *-Waanbhaa' 'a Gbe *Lii 'Wen 'ε □kpa -koo' zru mu 'ε 'yi. 'Bhe -le 'a kle 'bheε- -koo' so -Waanbhaa' 'siile doo: «-Koo' De -Waanbhaa!»

⁷ 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'yaa -o -li 'ke lu 'le, 'dun- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -nε -la -le. 'Bheε- 'ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -nε 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'cien 'la □twa -a -nε mu 'ε 'lεε, 'e nu 'bhe 'srɔowole.

Polu blina- yien -o Galasi mu 'ε ba zayi'

⁸ 'Elwale -so, 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dolawo bhe, 'ka 'yaa- pε mu 'la 'mu a luya 'yi, 'mu 'yaa- bhla ma -waanbhaa' mu 'le.

⁹ 'Dun- -zon, 'ka -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ε do, 'η so a pele- 'ezin- doo -Waanbhaa' 'ka do, -e □kla 'nale- 'bheε- 'ka -o niina- 'zi 'woo- bhla ma -waanbhaa' mu 'ε ba εε, 'woo- 'la -o fangan- 'laa -o, 'bheε- 'ke -woo 'ke 'truu- ma pε mu 'le, 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka kle gbε drεwo 'mu -laa' lu mu 'le 'ezin- εε?

¹⁰ 'Ka yi 'ke mu oo, mλε 'ke mu oo, 'waati 'ke mu oo, 'bheε- lεε 'ke mu -za kun 'egloole 'ke 'bhe kan -a 'ke mu ta. -Mela ma 'ka 'bhe kle εε?

¹¹ 'Nη! 'N blina- yien -o 'kaa- -za ma, -amasroyi 'naa- zi 'bhii- 'η ye 'la □woa 'ka ni 'bhe bo bhaama.

KRISI MEE BO 'BHE 'GBU MA LII 'WEN 'E 'SRUYI

¹² 'N nεene- mu, 'ka 'zoole-, -ka bo 'ka 'gbu ma, 'bhii- 'mi gbεen-. -Amasroyi -Jan 'NrAle- 'ε -zayi', 'η bole -o 'η 'gbu ma 'bhii- 'ka mu gbεen-. 'Ka 'laa 'siεε- 'η ba -za 'kedo- 'kpɔ 'yi.

¹³ -Koo' 'eke- □lwa □ya 'waati 'la ba, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η 'fle 'yi ga do -le 'a □kla 'bheε- 'η -dulaa' 'ka ba, 'bheε- 'η -Jan 'NrAle- 'ε □woa 'ka ni.

¹⁴ Ga 'gbu 'la 'yaa- 'η ma 'η 'fle 'ε 'yi, 'bhe □kla 'ka mu ta -yren 'le. 'Bheε- 'dun-, 'ka 'laa -yronle' 'η ma, 'bheε- 'ka 'laa 'ka 'plengole 'η ma. Drɔon' 'ka 'η -gblakwan 'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a -mleke' do, 'bhe 'pegee- 'bhii- Zesu Krisi 'gbu drɔon' gbεen- 'ezin-.

¹⁵ 'Ka zrukpaale 'yaa 'egbenele 'mi ba zayi' 'bhe 'waati 'ε ba 'dε! 'Dun-, 'bhe zrukpaal- gbene 'ε 'bhe -o 'naa- -zon εε? 'Mi so 'ka 'to wlan pele- -jan 'lεε- 'bheε- 'le doo: 'Mi 'so gbε -yoo' 'ε 'koo 'ka ni, 'ali- 'ke 'bhe 'yaa- so klele-, 'ka 'yaa- nu 'ka 'yrebhe mu 'ε 'yrole-, 'bheε- 'ka -o na 'mi ni.

¹⁶ 'Bheε- 'η wlan 'la □pia 'ka ni, 'bhe -la ma 'bheε- 'mi □kla -zon 'ka 'soonnii 'le εε?

¹⁷ 'Woo- mεε mu 'la -woo 'ka -vavade 'zi 'egbenele bhe, -kaa 'yaango- 'bhii- -o 'kpee 'fleele- laa -o 'ka ma. -Wa zi 'bhii- -o -za 'la 'bhe kle 'bhe -le doo 'ke -o 'ka 'plengo- 'η ma, 'bheε- 'ka do 'woo- zi 'ke 'ka 'woo- mu -vavade 'egbenele.

¹⁸ Wlan 'ε ni, 'kee- -za 'lrele- -vavade 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. 'Dun- 'kaa- -za -vavadele 'ε -danj' 'laa gole 'ke 'η 'yoo- 'ka ba 'waati 'la ba 'bhe ma.

¹⁹ 'N 'ne mu, 'η 'yoo- -yrenbhle' gbε drεwo 'zi 'ka ma, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhle' gɔne- 'la gbεen-. 'N nu bole 'bhe -yren -gloon 'ε 'bheε- 'bhlele- ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Krisi -si 'ε 'wlale- ma 'ka zru mu 'ε 'yi.

²⁰ 'N 'yoo yre 'la □nɔɔ -zon, 'mi -o -a zi 'bhii- 'η kle 'ka 'plen- 'waati 'lεε- ba, 'kooko- 'mi 'an -janwo' gbeya 'ε 'ka ni 'bhe maboo. -Amasroyi 'η 'yoo- klin 'yi 'ka ba zayi'.

Agaa 'pegee Sara a -za

²¹ -Ka 'ka 'tronbado 'η ni doo: 'Ka mu 'la 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'ka ngblo 'kpala Moizi a 'tonj mu 'ε □la, 'woo- 'tonj mu 'ε -jan 'la □woa 'ka 'laa 'bhe 'yimale εε?

²² -Amasroyi -a yɔondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo Abraamu gbε -yaa ple. -Ya do -yaa

lu le do ta, -o -yaa 'bhe le 'e sii Agaa. 'Bhe- -ya -bheke' do 'e 'yaa- □klo le 'e ta, -o -yaa 'bhe le 'e sii Sara.

²³ 'Yee- Abraamu 'kela 'srɔwoa-lu le 'e ta, -o 'bhe □yaa bhaaplen a pe -neya' gbeya drɔŋ 'e 'bhe- 'yi. 'Dun- -e 'kela 'srɔwoa- □klo- le 'e ta, -o 'bhe □yaa -Waanbhaa' -liiwli' 'e 'bhe- ta.

²⁴ 'Woo le ple 'le- waa -za 'e -yoo -za do -la ma dan ma jan 'le. -Amasroyi 'woo- le ple 'e -woo 'ke -Waanbhaa' a -bhoolaya ple -la -le. *Agaa 'bhe -o 'ke 'yee- -Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee Moizi 'plen- Sinai vle goon 'e 'wiin- 'bhe- 'le. Agaa 'kpee yi mu 'e 'mu -o 'ke lu mu 'le.

²⁵ Sinai vle goon 'e -yoo Arabu 'kleen 'e 'yi; -o so Agaa 'kpale -zon Zeruzalemu ma. -Amasroyi Zeruzalemu 'pegee -a ta mu 'e 'kpen -o luya 'yi.

²⁶ 'Dun- Zeruzalemu dree 'la 'bhe -o laanima, 'bhe -le 'ke □klo le 'e 'bhe- a -za 'e 'le. 'Bhe- -koo' mu nee 'le 'bhe- 'le.

²⁷ -Amasroyi -a yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'yee- □klo le 'e ba zayi' dɔɔ:

«E zrukpa, -ne 'ya kle!

'E zrukpa' 'e ta -gbekan', 'bhi 'la 'bhi 'laa le mu ta -bla zenle -yrenbhlele -lido'!

-Amasroyi -o -ploola le 'la ma, 'bhe 'ne mu 'e nu klele 'ebebele 'ke 'mu kan gwlenne le 'e 'bhe 'ne mu 'e ta.»

²⁸ 'Ka mu 'ŋ neene- mu, 'ka mu -o -Waanbhaa' a -liiwli' 'e ta -ne mu -la -le, 'bhii- -o Izaki □yaa goɔn- 'la gbɛn- Abraamu ma 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'e ta.

²⁹ 'Elwale ta -so, -o -ne 'la 'bhe □yaa bhaaplen a pe yagbeya 'e 'yi, 'bhe 'yaa -yrenkpa' -o -ne 'la 'bhe □yaa -Waanbhaa' Lii 'Wen 'e fangan- 'yi 'bhe ta. 'Ali- -zon -yoo 'bhe- gbɛn- 'ezin- -gee'.

³⁰ 'Dun- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'bhe pe 'nale- ee? 'Bhe pe dɔɔ: «Lu le 'e 'pegee -a gbe 'e -gbin. -Amasroyi lu le

'e gbe 'e dɔ laa -o -a de 'ciɛn 'e ba -o 'pegee □klo le 'e gbe 'e 'le.»

³¹ 'Bhela- -zayile, -koo' mu laa -o 'ke lu le 'e 'bhe 'ne mu 'le, 'dun- -koo' mu -o 'ke □klo le 'e 'bhe- 'ne mu 'le.

5

Krisi -koo' -bwa -koo' 'gbu ma

¹ Krisi -koo' -bwa -koo' 'gbu ma, 'bhe- -koo' □kla □klo -zeze mu 'gbu 'le. -Ka dɔ 'egloole, 'bhe- 'ka 'laa 'tol- 'ke 'ka 'wla gbe dree wo luya 'yi 'ezin-.

² -Ka 'ka 'tronbado 'ŋ ni doo! 'Mi Polu pe 'ka ni dɔɔ: «'Ke 'ka □wlaa 'kleen 'yi, 'bhe bhla 'e ba, Krisi -za 'la □kla, 'bhe 'laa nu -za 'ke 'yanwole 'ka ma».

³ 'Mi 'bhe 'kpankpanyan 'zi 'ka ma 'ezin-, 'ke 'an pe 'ka ni dɔɔ 'ke mee 'oo mee 'la zan -wlaa 'kleen 'yi, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhe zan 'e 'ton mu 'e 'kpen 'klosikun kpanma.

⁴ 'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'gbu kleyre -glin zi' mee -ledɔole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi Moizi a 'ton 'e -klosikunle ma, 'ka 'plengole -o Krisi ma. 'Bhe- 'ka gbe 'kaanle- -o -Waanbhaa' a -lileya 'e ba.

⁵ 'Ke -yoo -koo' mu a pe 'le, -koo' 'yrikpale -o -a ta -Waanbhaa' Lii 'Wen 'e 'sroyi 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' nu -koo' mu 'yele- mee -ledɔole mu 'le - -a -yre 'yi, -kooa' 'kpaleya 'e ma Krisi 'yi.

⁶ -Amasroyi, 'ke -koo' 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma, 'ke -o -koo' □wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa -koo' 'wlale- 'kleen 'yi oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo kle. -Za 'la 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'ke -koo' -koo' kpa Krisi 'yi, 'bhe- 'ke -koo' 'soniya 'e 'yizakle.

⁷ 'Ka 'yaa- ge 'zi bi 'elrele zi -lee 'kaa- 'kpaleya zi 'e ta. -Dele □nwa 'ka dulale, 'bhe- -ya □kla 'ke 'ka ploo wlan ma zi 'e ma ee?

⁸ -O -jan -gloon 'la □woa 'ka ni, 'bhe- 'ka 'ka □kpa 'bhe 'yi, 'bhe laa da -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe- -e 'ka □kla -yaa pe 'le 'bhe ba.

9 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ sanɛ- -le 'bluu -pɛɛ 'ɛ 'kɛn wɛn ɛɛ?

10 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ŋ 'kpale- -o Mɛɛzan 'yi 'kaa- -za ma, 'bhii- 'ka 'kpeɛɔdangbɛya gole laa nu klɛɛ 'an pɛ 'ɛ ma. 'Duŋ-, mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -o 'ka zrubatɔɔ 'zi, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ 'krowolɛ.

11 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'kaa ɔya ɛɛ? 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi -o 'klɛɛn 'yi 'wlaza 'ɛ 'bhɛɛ- 'wo zii' bi dɔɔ 'bhɛ -le mɛɛ go -za 'yi, -mɛle ɔkla 'bhɛɛ- -woo 'ŋ 'yɛbatɔɔ 'zi ɛɛ? 'Ke -yoo bi 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ŋ 'yoo- Krisi gbaanza -yriɔbɛɛle 'ɛ ta 'la 'wo zii' bhe, 'bhɛ -za 'ɛ yaa -yaa nu wlalɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'yi.

12 'Ŋ 'yoo- -a zi' 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -o 'ka zrubatɔɔ 'zi 'klɛɛn 'yi 'wlaza- 'ɛ 'le, 'bhɛ zan mu 'ɛ -woo 'plɛŋgo- 'fɛŋfɛŋ 'kaa- 'klankeba 'ɛ ma.

13 'Ka mu 'ŋ nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'ke 'ka bo 'ka 'gbu ma. 'Duŋ- 'kaa bole 'ka 'gbu ma 'ɛ 'bhɛ 'laa klɛɛ 'ke -za -yoo' 'la klɛɛ ɔswa 'ka ni 'bhɛ klɛ wli 'le. Drɔɔn' -ka yewo 'eke- ni 'soniya 'le.

14 -Amasɔyi -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ɛ 'kɛn 'klalɛkɛta 'ɛ 'lɛwlayrɛ -le -jangɔ' do 'kpɔ 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le dɔɔ: «'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

15 'Duŋ-, 'ka 'laa 'taawolɛ 'bhii- -bɔn 'yi wi -yoo' mu gbɛɛn-, 'ke 'ka bo 'eke- 'sɔnkpale ma, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'eke- madinwo. 'Ka 'ka 'gbu 'klɔsikun 'ke 'ka 'laa 'eke- siɛ.

-Ka 'taawo Lii 'Wen 'ɛ zru maza mu 'ɛ ta

16 'Ŋ 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni, 'bhɛ -le -gɛ dɔɔ: -Ka 'taawo Lii 'Wen 'ɛ zru maza 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu bole 'ka 'gbu zru maza klɛɛ ma.

17 -Amasɔyi 'e 'gbu zru maza zibolɛ -o Lii 'Wen 'ɛ zru maza mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- Lii 'Wen 'ɛ zru maza mu 'ɛ gole -o -kɔɔ' 'gbu 'flɛ 'ɛ zru maza mu 'ɛ ma. 'Woo- zru maza -glɔɔn plɛ 'la bhe -o zibolɛ -o 'eke- ma -kɔɔ' ta, -asiikɔɔ 'ke -za 'la klɛɛ ɔswa 'ka ni 'ka 'fuu 'laa sɔ 'bhɛ klɛɛ- ta.

18 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke Lii 'Wen 'ɛ 'ka 'lɛdɔɔ-, 'ka ŋgblo 'kpaale- laa klɛ -li Moizi a 'toŋ mu 'ɛ fanɔan- 'ɛ ɔla.

19 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'gbu 'flɛ 'ɛ zru maza -yoo' mu 'ɛ -kɔɔ' 'mu 'gbu dɔ, 'wole- -gɛ: -yanbhooya oo, 'trinɔɔ- maza oo, 'gwlaan- 'pegee le 'flɛnya- oo,

20 yo gba zru oo, 'srɔn oo, 'eke- mafinyanwole oo, sradolɛ oo, zran- wole oo, yran zru oo, wi pla za oo, gwle zru oo, 'bhɛ 'pegee 'eke- yicienle -lɛ ma -lɛ ma -za oo;

21 -yɛbhɔle pɛ zi oo, -wɛɛndɛle 'pegee gbɔniya oo, 'bhɛɛ- 'bhɛ klɛgbɛya -glɔɔn mu 'ɛ. 'Mi 'ka 'kpeɛɛkan zii' -o ba zayi, 'bhii- 'an ɔkla gban -sɔ 'elwale gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke 'an pe dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'bhɛ -za 'yansi mu 'ɛ klɛ, 'mu 'ciɛn 'laa nu klɛɛ *-Waanbhaa' a -bhɛɛgbɛya -wa 'ɛ ta.

22 'Duŋ-, Lii 'Wen 'ɛ -za 'la klɛ mɛɛ do -si 'ɛ 'yi 'bhɛ -le -gɛ: 'Sɔniya oo, zrukpa' oo, yilabla oo, zrubakpa' oo, wlanya oo, zru -lɛɛɛya oo, zru klɛɛ do oo,

23 yidooya oo, 'bhɛɛ- 'e 'gbu 'yikunle -za klɛɛ ma. 'Bhɛ -za mu 'la bhe, 'mu 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o 'eyoolɛ 'Toŋ a pɛ zi 'ɛ zi.

24 Mɛɛ 'la zan mu ɔkla Zesu Krisi a pɛ 'le, -woo 'gbu zru maza mu 'ɛ -gbaanna -yriɔbɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi.

25 'Ke Lii 'Wen 'ɛ -si drɛɛ ɔnaa -kɔɔ' ni, -kɔɔ' 'duŋ- 'taawo -a zru maza -la ta.

26 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'gbu mag- baandɛɛ, -kɔɔ' 'laa 'eke- liiglinɛ, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'yɛ 'laa 'bhɔlɛ- 'eke- zi.

6

Bhɔle 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le

1 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke 'ka ɔklaa 'ka nɛɛnɛ- do ba 'ke -yoo -za 'yoo- klɛ 'zi, 'ka mu 'la 'ka -o 'egloole Lii 'Wen 'ɛ 'yi, -ka 'yee- 'ka nɛɛnɛ- 'ɛ bɔ gbe drɛɛwo zi -lɛɛɛle' 'ɛ ta 'ka zru -dɔɔ 'le. 'Bhɛɛ- -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba, 'kooko- -za 'yoo- laa 'ka mu 'lɛkan- ezin-.

² -Ka bhɔ 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le. 'Ke 'ka 'bhe ɔkla, 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ka nu 'taawole Krisi a 'tonj 'e ta.

³ 'Ke mɛɛ do 'kpee ma -yoo 'ke mɛɛ gbilaan do 'le, 'duɲ- 'ke yaa -o 'ke pɛ 'kedo- 'kpɔ 'le, -ya 'gbu -la -yini' 'zi bhe.

⁴ 'Ka 'kpen do do 'bhe 'gbu 'taa- wogbɛya 'ɛ -glin 'ke -yoo 'elrele doo. 'Ke -ya ɔya 'elrele, -e nu -a -baale' -a 'gbu kleza 'ɛ 'bheɛ- 'yi, 'bheɛ- yaa nu 'bhe 'kpale- mɛɛ -bheɛke' kleza 'ɛ ma.

⁵ -Amasɔyi, -kɔɔ' 'kpen do do kleza 'kwe 'ɛ nu klele -kɔɔ' 'gbu 'wiɲ-.

-Kɔɔ' -za -gloɔn 'la kle, -kɔɔ' 'bheɛ- ma -trɔn 'srɔɔwo-

⁶ 'Ke -o mɛɛ 'la zan daan 'zi -Jan 'Nrale- 'ɛ 'le, 'bhe zan 'ɛ bhɔ -a daan mi 'ɛ ba -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le.

⁷ 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -jan 'lɛɛ- ma: Waa 'sɔnsi- -Waanbhaa' ma. 'Ke mɛɛ pɛbhe -gloɔn 'la ɔbwa, -e nu 'bheɛ- pɛbhaa -gloɔn 'ɛ 'kanle-.

⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -a 'gbu 'fle zru maza mu -yɔɔ' mu kle, 'bhe zan 'ɛ 'leyanyɛ -le 'ke ga 'le. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan Lii 'Wɛɲ zru maza -lrele' kle, Lii 'Wɛɲ 'ɛ nu -a klele 'bheɛ- 'bhe zan bole -yɛ ma -si 'la -daɲ' 'laa -o 'bhe ma 'bheɛ- 'srɔɔwo-.

⁹ 'Kɔɔ- gbɛ zi laa 'kanle- -za 'wlan klele ma. -Kɔɔ' -gblɔzi' laa gale 'bheɛ- -kɔɔ' ploo -za 'wlan klele ma, 'ke 'bhe 'waati 'ɛ ɔbhwa, -kɔɔ' nu 'bhe ma ɔtrɔn 'srɔɔwole.

¹⁰ 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi bhe, 'ke 'bhe kle 'waati -o -kɔɔ' 'kɔɔ bhla 'la ba, -kɔɔ' -za 'wlan kle mɔkpen' ni, -kɔɔ' 'bhe kle 'gbu -kɔɔ' nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'mu -la ni 'ebebele.

-Liawli' -leyanyɛ 'pegee 'pubɔwli

¹¹ -Ka 'sɛwɛbhe -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'lɛɛ- -glin doo, 'mi 'gbu -le 'sɛwɛ 'lɛɛ- dɛ 'zi 'ɲ 'gbu 'kɔɔ, 'bheɛ- 'an kpa 'ka ni.

¹² Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o -a zi' 'bhii- -o 'ka 'wla 'kleɛn 'yi kpanɲa; 'duɲ- -o 'bhe kle 'zi drɔɲ 'kooko- mɛɛ mu 'woo- mu 'gbu -za kle. 'Bheɛ- waa- zi 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhii- -o

-yɛɛnkpa' -o ta Krisi gbaanza 'ɛ 'yi -yɛɛɛle 'ɛ ta.

¹³ 'Woo- mɛɛ mu 'la -woo mɛɛ mu 'wla 'zi 'kleɛn 'yi, -woo mu 'gbu 'laa Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'klosikun. 'Duɲ- -wa zi 'bhii- -o 'ka 'wla 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'kooko- -o sɔ -o -baale' bhɛkpɔɔ 'kpaza- 'yi 'ka 'fle mu ma.

¹⁴ 'Duɲ- 'ke -yoo 'mi 'an pɛ 'ɛ 'le, 'mi 'naa -a zi' 'bhii- 'mi 'ɲ -baa' pɛ 'kedo- 'kpɔ 'yi, 'ke yaa 'e go -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi gbaanza 'ɛ -yɛɛɛle 'ɛ ta 'bhe -la ba. Wlan 'ɛ ni, 'yee gbaanza 'ɛ -yɛɛɛle 'ɛ ta 'ɛ -zayi', 'drunyan 'lɛɛ- 'yi pɛ mu 'ɛ waa -o 'mi 'yɛ 'yi -li -zake' 'le, 'bheɛ- 'mi 'laa -o -li 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ 'yi pɛ 'ke 'le 'ezin-.

¹⁵ -Amasɔyi, 'ke -woo 'e ɔwlaa 'kleɛn 'yi oo, 'ke waa 'e wlaɛ 'kleɛn 'yi oo, 'bhe 'laa -zake' kle. Pɛ 'la 'bhe -za -o 'egloole, 'bhe -le -Waanbhaa' bole -yɛ ma -si drɛɛ 'la ɔwlaa -kɔɔ' zru mu 'ɛ 'yi 'bheɛ- 'le.

¹⁶ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o 'taawo zii' -jan yɛke- 'lɛɛ -ta, 'mi pɛ 'bhe zan mu 'ɛ ni dɔɔ: Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'na 'bhe zan mu 'ɛ ni, 'bheɛ- -o -yɛɛnkla' -a ma. 'Duɲ- 'woo- mu do -kplɛn 'laa 'kele-, 'ɲ 'yoo- -we 'zi -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ 'kpen -la -le, 'wo -le 'ke Izraɛli mu 'ɛ 'le.

¹⁷ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'kee- go -zɔn pɛ 'ɛ blaɛn, 'ka 'zoole-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ɲ 'trɛbhɔle 'ezin- 'woo- -za mu 'ɛ -o -zayi'. -Amasɔyi, Zesu 'sɔɔnnii mu 'ɛ -woo 'ɲ zɔnlawoa -a -zayi', 'bhe bhɛkpɔɔ mu 'ɛ 'mu -le 'ɲ 'fle ma -gɛ. 'Bhe bhɛkpɔɔ mu 'lɛɛ- 'mu -le 'a zɔn 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu -a lu 'le.

¹⁸ 'N nɛɛɛ- mu, bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a -lileya 'ɛ bo 'ka 'kpen 'nii- 'ɛ 'yi! Amiina.

**POLU 'LETRE 'LA
 □KPAА ZESU 'YI MU
 'LA 'YAA- EFEZI -WA
 'E TA 'MU NI
 Polu 'letre 'la □kpaа
 Efezi -wa 'e ta Zesu
 'yi mu 'e ni 'bhe
 ngblo**

Polu 'letre 'lee- □dia 'waati 'la ba 'ke -yoo -kaso 'yi Rōmu -wa 'e ta. Efezi -wa 'e 'bhe -le -yaa Azi 'kleen 'e gbe do 'la -o 'bhe sii -zōn Tuuki 'bhe □nōō -wa -gbene 'gbu 'e 'le. Polu -le 'yee- Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □klaа 'eke- ba, 'bhe- -yoo □kla Zesu yi mu -ledo' 'le. -E lee yaga -gaa Efezi -wa 'e ta 'kee- 'bhe □nōō Zesu 'yi mu -ledo' 'e kpa do ma 'elrele. Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'e □kla 'ebebele 'fōke -o -yaa a kpe ma -wa mu 'e 'kpen ta. Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'mu 'yaa- 'mu 'yrekpa- 'yee- Efezi -wa 'e kpe ma Zesu 'yi mu 'e ba. 'Dun- Polu 'laа 'yee- 'letre 'lee- 'kpale- 'woo- Efezi Zesu 'yi mu do -kplēn ni, -ya -kpaа Efezi -yaa 'kleen 'la 'yi 'bhe □nōō Zesu 'yi mu 'e 'mu -la 'kpen ni. 'Bhela- -zayile, Polu 'laа mee 'kedo- 'kpo 'tōkanle 'yee- 'letre 'lee- 'yi.

-Kōō' sō 'yee- 'letre 'lee- 'yicienle -le ple. -A -le □lwa mi (Efezi mu 1-3) 'e 'yi, Polu -Waanbhaа' 'tōbhwa, 'bhe- -ya 'pubwa- -e 'duma mu 'la □naа -kōō' ni -kōō' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi 'bhe - zayi'. -Amasrōyi, mee 'la zan mu -o □kpaа Krisi 'yi, Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu, Zesu 'mu 'kpen □klaа 'eke- ba, 'bhe- -o □kla -Waanbhaа' -ne 'wen mu 'le. -O 'bhe -Waanbhaа' -ne 'wen mu 'e 'mu -la sii «Zesu 'yi mu». Polu 'a 'seriwoа waa -za ma, 'koko- -o Lii 'Wen 'e 'srōwo-, 'bhe- -o Krisi a 'soniya 'e 'yima-.

-A -le ple mi 'la 'bhe -o -a -le boolazi mi 'e 'le (Efezi 4-6), 'bhe 'yi, Polu 'a □pia Zesu 'yi mu 'e ni dōō

-o 'taawogbeya 'e kle 'elrele, 'koko- 'bhe sō -Waanbhaа' ni.

'Yee- 'letre 'lee- 'leyanyre 'e 'yi (Efezi 6.10-18), Polu Zesu 'yi mu 'e 'liala- dōō -o -Waanbhaа' gwledanpe mu 'e 'si, 'koko- -o sō dōle- 'egloole -Setran' a mee -lekan' maza mu 'e 'mu 'lee.

'Pubōwli

¹ 'Mi Polu 'la 'mi -o 'ke Zesu Krisi a winbowo mi 'le -Waanbhaа' a zru maza ma, 'mi -le 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu Zesu 'yi mu 'la 'ka -o [Efezi -wa] 'e ta, 'ka mu 'la 'ka bloole -o -Waanbhaа' ma, 'bhe- 'ka 'pegee Zesu Krisi -o 'kpaledomaya 'yi bhe.

² Bhaа -kōō' De -Waanbhaа' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe- -o yilabla na 'ka ni.

**KRISI A MEE GOZA -ZA
 'YI**

-Waanbhaа' -za 'wlan mu 'la na mee ni Krisi 'tō 'e 'yi

³ -Kōō' -kōōа' Meezan Zesu Krisi De -Waanbhaа' 'tōbhō! -Kōō' mu 'pegee Krisi 'kpale- 'la -yoo do ma, -e 'duma □naа -kōō' ni, 'bhe- -e -za 'wlan mu 'e 'kpen -gloōn □naа -kōō' ni lafle 'yi. 'Bhe -za 'wlan mu 'e da Lii 'Wen 'e 'bhe- ba.

⁴ -Waanbhaа' -kōō' mu makwan- 'drunyan 'e klele -lee -a -kōō, 'bhe- -e -kōō' □kla 'ke -yaa' pe mee mu 'le Krisi 'srōyi; 'koko- -kōō' kle 'wen, 'bhe 'pegee 'ke -za 'yōō- do 'kpo 'laа kle -kōō' zi -a -yre 'yi.

⁵ -Yaa' 'soniya 'e ma, 'yee- -Waanbhaа' 'gbu 'a 'ledulaa 'elwale -sō 'kaa -e nu -kōō' klele -a -ne mu 'le Zesu Krisi 'srōyi. 'Bhe klele -swa -a ni -a 'gbu zru maza ma.

⁶ 'Bhe 'yi, -kōō' 'a 'tōbhō -yaa' -lileya -gbene 'e -zayi'. -E 'bhe -lileya 'e □naа -kōō' ni 'ke -dan' 'laа kle 'bhe ma -a Gbe 'la -za sō -a ni 'egbenele 'bhe 'srōyi.

⁷ Krisi □kla 'ke -kōōа' -za 'yōō- mu 'e ta gbawope 'le -a yien 'la 'klalaa 'bhe ma, 'bhe- -Waanbhaа' -kōōа' -za 'yōō- mu 'e -sroma -yaan -yaa' -lileya 'e 'srōyi.

8 -Waanbhaa' 'bhe -lileya -gbene 'e □naa -koo' ni 'kee- kan -a -dan' ta; -koo' -zadoleya -gloon 'e 'kpen 'pegee yikan' 'e 'kpen -gloon 'sroowa- 'bhe -lileya 'e 'bhe- fanga- 'e 'sroyi.

9 -A zru maza 'la tagaanle -yaa -e 'bhe -zronna 'koo- mu ni; -e 'bhe zronle 'e 'ledulaa 'elwale gban -so Krisi 'sroyi.

10 -E nu -a zru maza 'e 'lesole 'ke 'bhe 'waati 'e □bhwa. 'Bhe zru maza 'e 'bhe -le 'ke lafle' 'yi pe mu 'kpen 'pegee 'tre ta pe mu 'kpen 'klalele 'eke- ba 'le, 'bhe- -yoo 'kpen ngblo kpala' -kunlii do 'kpo -la □la; 'bhe -kunlii 'e 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

11 -Koo' 'pegee 'yee- Krisi 'kpaledomaya 'e 'sroyi, -Waanbhaa' 'gbu -koo' mu makwan- 'ezin-, 'bhe- -e -koo' □kpaa 'edanma -yaa' pe mee mu 'le 'elwale gban -so. 'Yee- -Waanbhaa' -za 'kpen kle -e -za -yeye 'la 'ledulaa 'bhe- ma.

12 'Bhe ya 'e 'yi, -koo' mu 'la -koo' -koo' 'yrikpaa- Krisi ta 'elwale 'pe, -koo' -Waanbhaa' a 'tobholeya 'e 'srokpa 'te!

13 'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'pegee 'yee- Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'ka -Waanbhaa' a wlan ma -Jan 'e □maa. 'Bhe -le -Jan 'Nrale- 'la 'ka -gwa -za -yi 'bhe 'le, 'bhe- 'ka 'ka □kpaa Krisi 'yi. 'Bhe- -Waanbhaa' -yaa' -toomasie 'e □kpaa 'ka ma, 'bhe -toomasie 'e 'bhe -le -ya -liiwli' -naa 'ka ni Lii 'Wen 'la 'naza- ta 'bhe- 'le.

14 -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e -za 'wlan 'la kle -koo' ni, Lii 'Wen 'e 'bhe -le 'mu 'yre 'lee pe 'le. 'Yele- 'a kle 'bhe- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' a pe mee mu 'le. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'yee- -Waanbhaa' nu mee 'la zan mu -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu tagbawole 'fenfen yi 'la 'le, 'woo- 'bhe- yi 'e magben 'zi, 'kooko- -koo' -yaa' 'tobholeya 'e 'srokpa-.

Polu -a 'seriwole

15 'N neene- mu, 'an 'malawoa doo 'ka 'kpale- -o Meezan Zesu 'yi, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -za so 'ka ni,

16 'bhela- -zayile, yi 'oo yi, 'η bole -o -Waanbhaa' 'pubole ma 'kaa- -za ma, 'ke 'mi 'η 'seriwo;

17 'kooko- -kooa' Meezan Zesu Krisi a -Waanbhaa', -koo' De 'tobhole 'e, bhaa a Lii 'Wen 'e -ya kle 'ke 'ka 'pale- kle 'ke -zadoleya 'le, 'bhe- 'kaa do 'ke -a -leso' a ma.

18 'Bhe- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e 'ka 'kpeejan- mu 'e bakan' wen, 'kooko- 'ka 'ka 'yrikpa -e 'ka 'siila- pe 'la ma 'bhe ta, 'bhe- 'ka 'bhe 'yima-. 'Bhe- 'kooko- -e -za 'wlan 'sre 'lrele- mu 'la □twa 'ka mu 'pegee -yaa' pe mee mu 'e 'kpen 'lee-, 'ka so 'mu dole-.

19 'Bhe- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e -glooya' -gbene 'la □twa -koo' mu ni, -koo' mu 'la 'kpale- -o -a -yi, -koo' 'bhe do. 'Bhe -glooya' 'la kan pe 'kpen ta -e 'bhe- -zronna -a fangan- 'e 'le.

20 -Waanbhaa' 'bhe -glooya' 'e 'pegee -a fangan- 'e -zronna Krisi bwe yi 'e 'le gale ba, 'bhe- -ya -yalaa' lafle' 'yi 'tobho ma yaayre 'e □noo.

21 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -e Krisi -kpaa 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, fanganzan mu oo, 'bhe- -bhengbe mu 'kpen 'wiin-. 'Bhe- 'kee- kpa -zon 'drunyan 'lee- 'yi 'to 'oo 'to 'la ta, 'bhe- 'kee- ge 'kpale- 'drunyan 'la 'bhe -o zan 'bhe 'yi 'to -gloon 'e 'kpen ta, Zesu 'to 'e gbalaan -yiya' 'mu 'kpen ni.

22 -Waanbhaa' pe 'kpen 'kpala Krisi a -glooya' 'e □la, 'bhe- mee 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o -a -yi, -e 'yee- Krisi □kla 'mu 'kpen -Kunlii -gbene 'le.

23 'Bhe mee mu 'klale- keba 'e 'bhe -le 'ke 'yee- Krisi 'fle 'e 'le. Krisi -o 'klale- keba 'e 'kpen 'yi, 'bhe- -yoo pa 'egbenele. -Yoo lafle' 'pegee 'tre ta yrekpen- □noo, 'bhe- -a 'kpaale- -o pe 'tole- pe 'bhe 'wiin-.

2

-Waanbhaa' -koo' -gwa ga 'yi, 'bhe- -e -koo' □bwa bole -yre ma -si dree 'yi

1 'Elwale -so, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa 'ka 'yaa- -za 'yoo- -gloon mu 'la 'kpen kle 'mu -zayi'.

2 'Ka 'yaa- 'taawo zii' 'bhe mu -la zi 'bhii- 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen 'a kle gōne- 'la gbεen-. Lii -yoo' mu 'la -woo lafle' 'pegee 'tre 'plen -Setran' -le -o -kunlii gbilaan 'ε 'le. 'Yee- -Setran' lii 'ε 'bhe -le mεε 'oo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' -klosikun 'mu 'kpen 'yi.

3 -Koo' mu 'kpen 'ezin-, -koo' 'yaa- 'taawo- 'elwale 'bhii- 'woo- mεε mu 'ε 'taawogbeya 'ε gbεen-. -Koo' 'yaa- 'taawo- -koo' 'gbu zru maza mu 'pegee -koo' 'gbu 'kpeejan- mu -la ta. -Koo' 'pegee 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen kleza mu -yaa do. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a zrupliile 'ε 'yaa- nu 'tenle- -koo' 'kpen ma.

4 'Dun- -koo' 'yrenkla -Waanbhaa' ma 'egbenele, 'bheε- -yaa' 'soniya -gbene 'ε -zayi',

5 -koo' mu 'la gale -yaa -koo' kleza -yoo' mu 'ε ma, -e bole -yre ma -si dreε □naa -koo' ni -koo' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bheε- 'sroyi 'bheε- 'ka -gwa -za 'yi.

6 -Koo' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -koo' 'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba; 'kooko- -koo' mu 'pegee 'yee- yalaa' lafle' 'yi -bhleighbeya yaayre □noo.

7 -E 'bhe wlanya 'ε -zronna -koo' ni Zesu Krisi 'sroyi, 'kooko- 'waati mu 'la 'kpen -o zan bhole bhe, 'drunyan ta pe 'kpen -yaa' -lileya -gbene 'la 'ke waa so 'bhe 'kpale pe 'kedo- 'kpo ma -koo' 'bhe do.

8 -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bheε- ma, 'bheε- -e 'ka -gwa -za 'yi 'kaa- 'kpaleya -a -yi 'bhe 'sroyi. 'Ka gole 'ε -za 'yi bhe, 'bhe 'laa dale 'ka mu 'gbu a fangan- 'ε ba, -Waanbhaa' -le 'ka -gwa -za 'yi bhaama;

9 'bhe 'laa dale 'ka 'gbu kleza -lrele' mu 'ε ba, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe 'gbu 'wasowole.

10 -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le -za 'kpen □kla. -Koo' 'pegee Zesu Krisi a kpaledomaya 'ε 'yi, -e 'koo-

□kla mεε dreε mu 'le, 'kooko- -e kleza -lrele' mu 'la 'ledulaa -koo' 'leε -so, -koo' so 'mu klele-.

Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu □kla do Zesu Krisi 'sroyi

11 'Bhela- -zayile, -ka -za 'leε- 'bhe do 'ka 'kpee: 'Elwale -so, 'ka mu Zuufu kle mu, waa -yaa 'ka wla 'kleen 'yi. 'Bhela- -yile Zuufu mu 'ε 'yaa- 'ka sii 'kleen 'yi 'wla kle mu; 'bheε- -o -yaa pe -o 'gbu ma doo -woo 'kleen 'yi 'wlale- -klosikun mu 'le, -amasroyi -o 'kleen 'yi 'wlale -toomasie kpa -o 'gbu 'fle ma.

12 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ka 'laa -yaa Krisi do, -Waanbhaa' Izraeli 'si mu 'la makwan-, 'ka 'laa -yaa 'mu ba; -e -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa mεε mu 'ε 'plen -a -liiwli' 'ε ta, 'ka mu laa -yaa 'bhe ba; 'bheε- 'ka 'yrikpaza do 'kpo 'laa -yaa 'drunyan 'leε- 'yi. 'Ka 'pegee -Waanbhaa' 'kpale- laa -yaa do ma.

13 'Dun- -zon, 'ka 'pegee Krisi Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'ka 'mu 'la 'plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -so, 'ka 'ka 'mabεenna -a -din Krisi klelawoa 'sraka 'le 'bhe 'sroyi.

14 Wlan 'ε ni, Krisi 'gbu -le yilabla 'na -koo' ni, 'yele- Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu -kla 'si do 'kpo. 'Woo- 'si ple 'la bhe, -soonaya -yaa -o plen- 'bhii- 'fegwle- do gbεen-. 'Dun- Krisi 'a 'gbu klelawoa 'sraka 'le bhe, -e 'bhe -soonaya 'ε -gwa -o plen-.

15 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ton ta za mu 'la 'kpen 'yaa- Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε 'yicien, -e 'mu 'legaa-. -Ayile, Krisi Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ε □kla 'si dreε do 'kpo 'le, 'bheε- -e yilabla □wlaa -o 'pegee 'mu plen-.

16 Krisi galawoa *-yrigbεele 'ε ta, -e -soonaya -gwa 'woo- 'si ple 'ε 'plen-; 'bheε- -yoo □klaa 'eke- ba 'bhii- mεε do 'kpo. 'Bhe 'yi, -e 'woo- 'si ple 'ε □kpa do ma, 'bhe -yoo 'pegee -Waanbhaa' -kpa do ma.

17 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Krisi □nwa yilabla ma -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- Zuufu kle mu 'la 'plengole -yaa

-Waanbhaa' ma 'ka mu ni, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'mabɛɛnle -o -Waanbhaa' -din 'mu ni.

18 -Ayile, 'o 'kpen -o 'kpaledomaya 'la 'yi Krisi 'yi, 'o mɔɔ Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ɛ, 'o sɔ 'o 'mabɛɛnle 'o Dɛ -Waanbhaa' -din -a Lii 'Wen 'ɛ 'srɔyi.

19 'Bhe 'yi, 'ka mu Zuufu kle mu 'ɛ, 'ka 'laa -o -li 'ke 'cie mu 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o -li dayɛ gbɔɔn mu 'le. 'Dun- 'ka mu □kla -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛ -wa 'ɛ 'nɛ mu 'le -yaa' 'fa -la mu 'le.

20 'Ka mu □kla 'bhii- 'fɛ -gbɛɛ do gbɛɛn-; 'bhɛɛ- Zesu a *winbɔwo mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'mu -o 'yee- 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan 'le. 'Bhɛɛ- Zesu Krisi 'gbu -le 'ke 'yee- 'fɛgwɛ- 'ɛ zɛɲ ta vlɛ -kpuɲ 'ɛ 'le.

21 'Yee- vlɛ -kpuɲ 'ɛ 'yele- 'fɛgwɛ- 'ɛ 'kpen 'yikun 'egloole 'kee- san 'traa, 'bhɛɛ- 'kee ge 'tenlɛ- laanima. 'Bhɛɛ- e klɛ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ do 'le, -yoo 'wen, 'bhɛɛ- -yoo 'ke Mɛɛzan a pɛ 'fɛ 'le.

22 -Waanbhaa' 'ka mu □klaa 'eke- ba 'ezin- Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -e 'ka □kla 'bhii- -a Lii 'Wen 'ɛ bo 'fɛ -gbɛɛ do gbɛɛn-.

3

Polu □kla -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ɛ ni

1 'Bhɛla- -zayi', 'mi Polu 'la 'ɲ 'yoo- -kaso 'yi Zesu Krisi 'tɔ 'ɛ -zayi', 'kooko- 'mi klɛ -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo mi 'le 'ka mu Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'mi -o 'ɲ 'seriwo zii' 'kaa- -za ma.

2 -Waanbhaa' □lia 'mi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -ye 'ɲ □kla 'ke -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo mi 'le 'ka mu ni, 'ka 'bhe -za 'ɛ □maa gban 'cɔ.

3 -Waanbhaa' 'gbu -le -yaa' gaanyiza 'ɛ tapwɛla 'mi ni, 'ɲ 'bhɛɛ- ba jan sa yɔɔndia- gban 'elwale 'ka ni 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'yi.

4 'Ke 'ka -o 'bhe -jan 'ɛ tapele 'waati 'la ba, -Waanbhaa' yikan' 'la □naa 'mi ni, 'bhɛɛ- gaanyiza 'la -yoo Krisi ba za 'le, 'ɲ 'bhe -dwa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'gbu nu 'bhe 'yele-.

5 -Waanbhaa' laa 'yee- gaanyiza 'ɛ tapwɛlɛ 'elwaleta mu 'ɛ ni, 'bhii- -ya tapwɛla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -zɔn -a Lii 'Wen 'ɛ 'le Krisi a pɛ winbɔwo 'wen mu 'ɛ 'pegee -yaa' pɛ -lɛla' janwo mu 'ɛ ni.

6 'Bhe gaanyiza 'ɛ 'bhe -le -gɛ: Zuufu kle mu 'ɛ 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, -o 'pegee Zuufu mu 'ɛ 'ciɛn □kla do, 'bhɛɛ- -o 'pegee 'bhe mu -o 'bhii- mɛɛ do. -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa -za 'brɛɛ mu 'la 'naza- ta Zuufu mu 'ɛ ni -o dɔ -o 'mu ba 'ezin-, -woo 'kpalawoa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'yi 'bhe 'srɔyi.

7 -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma, -ye 'ɲ □kla 'ke -yaa' yewonɛ 'le -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zayi' -yaa' -glooya' 'la 'bhe -o 'ɲ 'yi 'bhe 'srɔyi.

8 'Mi 'la 'mi -o 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ 'kpen -zanta' mi 'le, -Waanbhaa' □lia 'mi ma 'kee- 'mi klɛ -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo 'mi 'le Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'kooko- Krisi a -naflo 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -o 'bhe dɔ.

9 'N 'bhe -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolawo zii' bhe, 'yee- -Waanbhaa' a klɛ 'bhɛɛ- 'ɲ -yaa' gaanyiza 'ɛ tapwɛ', 'kooko- mɔkpen' 'a dɔ kpataakpa. 'Yee- -Waanbhaa' -le pɛ 'kpen □kla, 'bhɛɛ- 'yele- 'yee- gaanyiza -twa Krisi 'yi 'sani- -e 'drunyan klɛ.

10 'Bhɛɛ- 'kooko- 'bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'senzan- mu 'la 'pegee -kunlii mu 'la -woo laflɛ' 'yi, -o 'kpen -Waanbhaa' a -zadɔleya -gloɔn 'ɛ 'kpen dɔ Zesu yi mu -lɛdo' 'ɛ 'srɔyi.

11 'Yee- -Waanbhaa' -za mu 'la klɛle -lɛdulaa 'sani- 'drunyan klɛle plɛɲ- -a 'kɔɔ, -e □nwa 'mu 'lɛsɔlɛ -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'srɔyi.

12 -Kɔɔ' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'yi, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'kpa- leya 'ɛ ma, -kɔɔ' sɔ -kɔɔ' 'mabɛɛnle -Waanbhaa' -din -kɔɔ' 'gbu ma 'ke -gblaɛn 'laa kla -kɔɔ' 'yi.

13 'Bhɛla -yile, 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ 'ka -gblɔzi' laa gale 'ka ma 'ɲ -yɛn mu 'la 'bhle zii' 'ka ma 'mu -zayi'. 'Woo- -yɛn mu 'ɛ 'mu -le 'ka mu 'gbu 'tɔbhɔpɛ mu 'le.

Polu a 'seriwole 'leyanyre

14 'Bhela- -zayile, 'mi 'η 'kpo zen -koo' De -Waanbhaa' -λεε, 'bhεε- 'mi 'η 'seriwo -a ni.

15 'Yee- 'la -yoo -Waanbhaa' a 'fa -la mu 'ε 'kpen De 'le bhe, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'tre ta mu 'kpen ta, 'mu 'kpen de -le 'yela- -le

16 -Yaa' 'tobholeya 'la 'bhε -o 'egbenεle, 'ke waa so 'bhε danlepe 'kedo- 'kpo ma 'bhε 'sroyi, 'mi -sromabo -a ni doo -e -glooya' 'kpen do 'ka ta -a Lii 'Wen 'la 'bhε -o yewo 'zi 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhε 'le.

17 'Bhεε- 'η -sromabo -a ni doo Krisi bo 'ka zru mu 'ε 'yi 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhε -zayi', 'bhε 'pegee 'ke 'ka kli gbaanle bo 'egloole -yaa' 'soniya 'ε 'yi.

18 'Kooko- 'ka mu 'pegee -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε 'ka 'kpen Krisi a 'soniya 'ε 'laata- oo, -a gbonyaa oo, -a 'troleya oo, 'bhε 'pegee -a -dun' -o 'egboonle gone- 'la gbεen- oo, 'ka so 'mu 'kpen 'yimale.

19 'Bhεε- Krisi a 'soniya 'la kan bhaaplen mu a -zadoleya 'ε 'kpen ta, 'ka so 'bhε dole-. 'Ke 'bhε □kla, -Waanbhaa' nu 'ka zru mu 'ε 'pale- 'ke -a 'gbu dogbeyaa 'ε 'kpen 'le.

20 'Yee- -Waanbhaa' so -za 'kpensee klele- -koo' ni 'ke 'bhε kan 'ali- -koo' pe yεke- 'la 'yεwo- -a ma, 'bhε 'pegee -koo' -koo' 'kpeeledan pe yεke- 'la ma 'mu ta, -yaa' -glooya' 'la 'bhε -o yewo 'zi -koo' zru mu 'ε 'yi 'bhε 'le.

21 -Koo' mu 'la □kla Zesu 'yi mu -ledo' 'le, 'bhεε- 'ke -koo' -o Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, bhaa -koo' -Waanbhaa' 'to 'ε magbaande yi 'oo yikpensee ta. Amiina!

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA DREε

4

Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpen 'klale- keba 'ε -woo 'bhii- mεε do 'kpo

1 'Bhε 'yi bhe, 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi Mεεzan 'to 'ε -zayi', 'mi 'sromabo 'ka ni doo 'ka 'taawogbeyaa 'ε kle

'elrele 'ke 'bhε -benjo' -Waanbhaa' 'ka 'siila- -za 'la 'kaama- 'bhε 'le.

2 Yi 'oo yi, -ka 'ka 'gbu mazina, 'bhεε- 'ka 'yi kle 'edoole, 'bhε 'pegee 'ka zrubakpaale kle -za klele ma. 'Ka 'eke- -yikun' 'ke 'ka -za so 'eke- ni;

3 'ke 'ka do 'egloole, 'kooko- Lii 'Wen 'ε 'kpaledomaya 'la □wlaa 'ka 'plen- 'bhε bo 'ka 'plen-, 'bhεε- 'ka bo yilabla 'yi.

4 Wlan 'ε ni, 'ka 'kpen □kla 'bhii- mεε do 'kpo, 'bhεε- Lii 'Wen do 'kpo -le 'ka 'kpen 'yi. 'Bhε 'pegee -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'kooko- 'ka 'yrikpale bo -za do 'kpo -la ta.

5 Mεεzan -o do 'kpo -koo' 'kpen 'wiinj-, 'bhεε- -koo' 'kpen -koo' kpa 'yela- do -kplen 'yi, 'bhεε- 'wiinjfeza -yi ba Zesu 'to 'ε 'yi 'bhε -o do 'kpo.

6 'Bhεε- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'yele- -koo' 'kpen De 'le; 'bhεε- 'yela- 'kpaale- -o mookpen' 'wiinj-, 'yele- yewo -koo' 'kpen 'le, 'bhεε- 'yele- -koo' 'kpen zru 'ε 'yi.

7 'Dun- -Waanbhaa' -lilawoa -koo' ma, 'bhεε- -ya Lii 'Wen 'sen 'ε -gloon 'kpen □naa -koo' 'kpen do do ni, 'bhεε- 'bhε -benjole -o 'ke ye yεke- 'la Krisi -koo' 'kpen do do do □kla 'bhε 'le 'bhεε- 'le.

8 'Bhela- -zayile, -a yoondele -o Zesu ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo:

«-E -saan laanima 'egboonle, -ya -soonnii' mu 'ε □kla -kaso 'yi mu 'le, 'bhεε- -e -za 'wlan mu □kla bhaaplen mu ni.»

9 'Ke -wa □pia doo: «-E -saan laanima», -o 'bhε 'yima- 'nale- εε? 'Bhε 'yi -le -e -zinaa' 'tre □la 'egboonle 'elwale 'pe.

10 'Bhε 'yi, 'yee- mεε 'la zan -zinaa' 'tre □la, 'yee- do 'kpo 'ε 'yele- -saan laanima lafle' 'ε 'kpen trala 'ezin-, 'kooko- -e 'drunyan 'ε 'kpen pa.

11 'Yele- 'sen 'naa- mεε mu ni, 'bhεε- -ya 'ke mu □kla -yaa' winbowo mu 'le, 'bhεε- -ya 'ke mu □kla -Waanbhaa' a -lala' janwo mu 'le, 'bhεε- -ya 'ke mu □kla 'ezin- -Jan 'Nrале- 'ε 'wo mu 'le, 'bhεε- -ya 'ke

mu □kla 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ gooba mu 'le, 'bhɛɛ -ya 'ke mu □kla 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ daan mu 'le.

12 -E 'bhɛ □kla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ 'kpen -yaa' ye 'ɛ wo, 'bhɛɛ- 'kooko- mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o Krisi 'yi, 'mu dɔ 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ɛ yi.

13 'Bhɛɛ- 'kooko- -kɔɔ' 'kpen -kɔɔ' kpa 'yee- -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'bhɛ dɔ 'elrele. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'taawogbɛya 'ɛ baan' nu gele zi -lɛɛ 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ- 'bhɛ 'lɛpale ma 'bhii- Krisi 'gbu 'lɛsɔle -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Kɔɔ' nu klɛlɛ mɛɛ -yɛbakanle mu 'le.

14 'Bhɛ 'yi, -kɔɔ' 'laa nu bole 'ezin- titi -kɔɔa' matrunya 'ɛ 'yi 'ke -kɔɔ' klɛ 'bhii- -ploɔ zi pɛ mu 'le, 'ke -kɔɔ' ge -kɔɔ' 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' nu -kɔɔ' -zanta'. -Kɔɔ' 'laa nu -a 'tolɛ- 'ke mɛɛ 'yini- mu 'ɛ 'mu -kɔɔ' 'yini- 'mu a bhla ma daangbɛya 'ɛ 'pegee 'mu a -dawli' maza mu 'ɛ 'le.

15 Drɔɔn', 'ke -kɔɔ' wlan □pia 'soniya 'le -kɔɔ' zru ba, -kɔɔ' nu dɔlɛ klɛn 'ke -kɔɔ' 'pwele- klɛ 'yee- Krisi 'le -za 'kpen 'yi; 'yee- -le 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -kunlii 'le.

16 'Bhɛɛ- 'yele- -kɔɔ' 'kpen kun 'egloole. -Kɔɔ' -o 'bhii- -a dɔpɛ mu 'ɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'kpen do do -kɔɔ' 'woye- 'ɛ □woa 'eta- 'eta-, -a 'flɛ 'ɛ 'kpen dɔ 'egloole 'bhɛɛ- -e gbaandɛ 'soniya 'yi.

'Taawogbɛya drɛɛ Krisi yi

17 -Ayile, 'ɲ 'yiɛnii mu, 'kɛla 'bhɛ -o -a -yi 'egloole, 'ɲ 'yoo- zan 'bhɛɛ- 'wolɛ- ka ni -zɔn Mɛɛzan 'srɔyi dɔɔ: 'ka 'laa 'taawolɛ 'ka 'gbu 'win ta 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -O dɔ -o 'gbu 'kpeejan- mu 'te 'mu -la zi, 'bhɛɛ- -o bhaama za mu 'te -la klɛ.

18 -Gblo 'kpale- -o -o yikan' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -si drɛɛ 'la 'bhɛ na mɛɛ ni, -woo 'niigwa- 'bhɛ 'yi waa -zadɔkleya 'ɛ 'pegee -o zru -glooya' 'ɛ ma.

19 -Yrala' laa dɔ -li -o ma -za 'yɔɔ- klɛ zi ta, -woo 'gbu □naa yanbhɔɔya

maza mu 'ɛ 'kpen -gloɔn ni, 'bhɛɛ- waa sɔ -o 'gbu 'yikunle -za 'yɔɔ- 'tolɛ- -za 'yɔɔ- 'bhɛ klɛle ma, 'bhɛɛ- 'mu klɛle laa -o -yibhɔ'.

20 'Dun- 'ka mu, 'ka -za 'oo -za 'la -daanna Krisi ba za 'yi 'bhɛ 'laa -o 'bhɛ gbɛɛn-.

21 Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ka Zesu a za -maa; 'bhɛɛ- -o 'ka -daanna wlan 'la -yoo -a -yi 'bhɛ 'le.

22 'Ka 'taawogbɛya gwe 'ɛ ta, 'ka 'yaa- mɛɛ -yini' maza mu 'la klɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'yaa- 'ka siɛ, -ka 'ploɔ 'mu ma 'fenfenj.

23 -Kaa 'to 'ke -Waanbhaa' Lii 'ɛ 'ka klɛ mɛɛ drɛɛ mu 'le 'ka 'kpeeledangbɛya 'ɛ 'yi.

24 'Bhɛɛ- -ka dɔ 'taawogbɛya drɛɛ 'la -Waanbhaa' 'bhɛ□kla 'bhɛ ta, 'bhɛ 'taawogbɛya 'ɛ 'bhɛ -le -lɛdɔleya 'pegee 'wenya- 'la da wlan ba 'mu 'le.

25 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ploɔ- bhla pele ma; 'bhɛɛ- 'ka 'kpen do do wlan pe 'bhɛ -vindo' mi ni, -amasrɔyi -kɔɔ' 'kpen -o mɛɛ do.

26 'Ke -za 'ke □laa 'e ma, 'bhɛɛ- 'ke 'yee zrupliila, 'yaa 'tolɛ- 'bhɛ -za 'lale- 'ɛ 'e bɔ -za 'yɔɔ- 'yi; 'yaa- 'tolɛ- 'kee yi 'bhɛ zruplii- 'ɛ 'le 'e 'kpee.

27 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke -Setran' 'ka 'lɛkanyɛ -srɔwo', 'bhɛɛ- -e 'senjo- 'ka 'le.

28 'Ke 'ka ba mɛɛ 'la zan -yaa -faanwo' 'elwale, 'bhɛ zan 'ploɔ -faan 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -e dɔ 'egloole 'keeyewo -a 'gbu ni, 'kee- sɔ -a 'gbu 'nii- maza -srɔwole'; 'kooko- 'sen 'laa -o mɛɛ 'la zan ni -e sɔ bhɔle- 'bhɛ ba.

29 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke -jan 'yɔɔ- do 'kpɔ da 'ka 'lii; 'dun- -ka wlanya ma jan 'te -la wo. -Ka 'bhɛɛ- 'wlata- -janwo', 'kooko- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ □maa 'ka 'lii, fangandɔ 'bhɛ zan ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ klɛ 'duma 'le 'bhɛ zan ni.

30 'Ka 'laa -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ɛ talrwale. -Waanbhaa' 'bhɛ gbɛ blaɛn yɔɔn 'la 'kpalaa -kɔɔ' ma 'yele- 'bhɛ -tɔomasie 'le 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ- -kɔɔ' tagbawoza 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhɛ zɔn yi kpataakpa 'ɛ ma.

31 'Bhɛla- -zayile, yin ma 'tɔnkpale oo, zruplii- oo, yran oo, -gbɛkanle mɛɛ ta oo, 'bhɛ 'pegee -zwanwole,

-ka 'ploo- 'mu 'kpen ma. 'Bhεε- -ka 'ploo yiɛnya 'tole- yiɛnya 'bhe ma 'ka 'plen-.

³² -Ka -za 'wlan kle 'eke- ni, -ka 'eke- -yrenkla', 'ke 'ka 'eke- mazato 'bhii- -Waanbhaa' -li 'ka mu ma gɔnε- 'la gbεen- Kriɛ 'sɔyi.

5

'Taawole -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε ba

¹ 'N nεenε- mu, 'ka -o -Waanbhaa' -nε mu 'la -za sɔ -a ni 'egbenele bhe, -ka dɔ klen 'ke 'ka 'ka kpa -a ma 'kaa 'taawogbeya 'ε 'yi.

² -Ka 'taawo 'soniya 'yi, 'bhii- -kɔɔ' -za -swa Kriɛ ni gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -ya 'gbu 'naa- -kɔɔ' mu ma -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka 'la [swa 'bhe ni 'bhe 'le.

³ 'Ka -o 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'la le bhe, -yanbhɔɔya za oo, 'trinɔɔ- maza oo 'bhe 'pegee -yrebhɔ' maza, waa male dɔɔ -o 'bhe 'yansi za mu 'ε kle 'ka 'plen-, -amasɔyi, 'bhe -za mu 'ε klele 'ε 'bhe 'laa gaa -Waanbhaa' a mεε mu ba.

⁴ 'Bhεε- 'ezin- 'wloso ma jan oo, -yraladɔ ma jan oo, 'bhe 'pegee 'truuma jan mu, 'mu 'la 'mu 'laa -o 'ke wope 'le 'ka 'plen-, -ka 'ploo 'mu 'kpen ma. 'Duɲ- -Waanbhaa' 'pubɔ- ma jan mu -le da 'ka 'lii.

⁵ -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -yanbhɔɔya 'pegee 'trinɔɔ- maza, 'bhεε- 'kɔɔ -glɔɔya' kle, 'bhe zan 'ε 'ciɛn -su 'kedo- 'kpɔ 'laa -o Kriɛ 'pegee -Waanbhaa' a -bhlenɔɔbeya -wa 'ε ta. -Amasɔyi 'kɔɔ -glɔɔya' 'ε 'bhe -o 'bhii- yo gbale gbεen-.

⁶ 'Ka 'laa 'tole- 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ 'ka 'yini- 'ke -a -lii bhla ma -jan mu 'ε 'le. Mεε 'la zan mu mεε mu -yini' bhla ma jan mu 'le -o -Waanbhaa' a yran 'ε wlen -o 'gbu ma 'bhεε- gbεen-. -Amasɔyi -woo 'ke -kala' mεε mu 'le -Waanbhaa' ma.

⁷ 'Bhe 'yi, 'ka 'pegee 'bhe mεε -gloɔn mu 'kaa- -za 'kedo- 'kpɔ laa klele 'eke- ta.

⁸ 'Elwaleta, 'ka 'yaa- -gblo -la -yi; 'duɲ- -zɔn 'ka -o 'tebhile ba 'te 'ka

'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi. -Ayile -ka 'taawo 'elrele 'bhii- 'tebhile ba mεε mu gbεen-.

⁹ Mεε 'la zan mu -o 'tebhile ba, 'bhe zan mu -za 'lrele- 'pegee -ledɔɔleya maza kle, 'bhεε- -o 'taawo- wlan ma zi -la ta.

¹⁰ -Ka dɔ 'egloole, 'bhεε- -za 'la 'bhe sɔ Mεεzan -Waanbhaa' ni, 'ka sɔ 'bhe dɔle-.

¹¹ Mεε 'la zan mu -o -gblo 'yi, -o kleza mu 'ε waa mεε maza -yanwo'; ka 'pegee 'woo mu a -za 'kedo- 'kpɔ laa klele 'eke- ta. 'Bhεε- dɔɔn', -ka -o kleza -yɔɔ' mu 'ε tapwε' kpataakpa.

¹² Wlan 'ε ni, 'woo- mεε mu 'ε -o -za mu 'la kle gaanyi', waa sɔ 'mu 'gbu 'pele -yrala' 'ε 'kɔɔ.

¹³ -Amasɔyi 'ke -o 'yee- gaanyiza mu 'ε 'kpen tapwela 'tebhile ba, -yoo 'bhii- -woo 'joo -zeze 'gbu 'ε 'bhεε- tapwε' zii' kpataakpa bhe.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke -o pe 'la tapwela 'tebhile ba kpataakpa, 'bhe kle 'tebhile -la -le. 'Bhela- -zayi' -wa pe dɔɔ:

«'Bhi 'la 'bhi -o yide 'zi, bwe!

Bwe gbaa mu 'ε 'plen-;

'bhεε- Kriɛ nu 'e takanle 'ke -yaa' 'tebhile 'ε 'le.»

¹⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'kaa- 'taawogbeya 'ε ma. 'Ka 'laa 'taawole 'bhii- mεε kloo mu, 'duɲ- -ka 'taawo 'bhii- -zadɔ' mu.

¹⁶ 'Ke -Waanbhaa' 'waati 'oo 'waati 'la [naa 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe 'siele-; -amasɔyi, -zɔn 'waati 'ε -yoo 'eyɔle.

¹⁷ 'Bhela- -zayile, 'ka 'laa klele 'ke mεε yikan' kle mu 'le, 'duɲ- -ka dɔ klen 'ke 'kela 'bhe -o 'ke Mεεzan -Waanbhaa' zru maza 'le 'ka 'bhεε- dɔ.

¹⁸ 'Ka 'laa 'ka 'taakpale -wεen 'mile- zi, 'bhεε- -e 'ka dε: 'ke bhe [kla, 'ka gbε laa sɔ 'ka 'gbu 'yikunle ta. 'Duɲ- -kaa 'to 'bhεε- Lii 'Wen 'ε -e 'ka zru 'ε pa.

¹⁹ -Ka 'fuudɔ- 'eke- ta 'ke 'sro -gloɔn mu 'la 'kpen Lii 'Wen 'mu na 'ka ni 'mu 'kpalele. -Ka 'srokpa 'ke 'ka Mεεzan 'tɔbhɔ 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

20 'Waati 'oo 'waati, -ka -koo' Δε -Waanbhaa' 'pubo- -za 'kpen 'yi -kooa' Mɛɛzan Kriſi 'to 'e 'yi.

21 -Ka 'ka ngblo 'kpala 'eke- -la 'kaa- -gasikpaleya ma Kriſi 'lɛɛ.

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu plenza mu

22 'Ka mu le mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka □nɔɔ mu 'e □la 'bhii- 'ka 'ka ngblo kpala' Mɛɛzan Kriſi □la gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

23 Le -nɔɔ 'e 'bhe -le -a na ta -kunlii 'le 'bhii- Kriſi -o 'ke Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ta -kunlii 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Yee-Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e -woo 'bhii- Kriſi 'fle 'e gbɛɛn-, 'bheɛ- 'yele- -o -Bhee Mi 'le.

24 Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e -woo ngblo kpala' Kriſi □la gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ezin- le mu 'e -o 'kpen do do -o ngblo 'kpala -o -nɔɔ mu □la -za 'kpen 'yi 'bheɛ- gbɛɛn-.

25 'Duŋ- 'ka mu le -nɔɔ mu 'e, 'ka 'na mu 'e -za 'so 'ka ni 'bhii- Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e -za □swa Kriſi ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheɛ- -ya 'gbu □naa ga ni 'sraka 'le 'mu -zayi'.

26 -E 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- -e Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e kpa 'edanma -Waanbhaa' a pɛ 'le, 'kee-yaan -o 'kpee 'e 'fleelele 'waati 'la ba -yi 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'e fangan- 'le. *

27 -E 'bhe □kla 'ezin-, 'kooko- -e 'woo- Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e zɔn -a 'gbu 'yre □la waa -lreleya -gbɛnɛ 'e 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -waa pɛ -yoo' do 'kpo 'pegee pɛ 'triŋdole do 'kpo ye -o ma. 'Duŋ- 'ke -o kle 'wenj, 'bheɛ- waa 'joo 'yoo- 'kedo- 'kpo ye -o zi.

28 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, le -nɔɔ mu 'e -o na mu 'e -za 'so -o ni, 'bhii- -o 'gbu 'fle 'e -za so -o 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan na -za so -a 'gbu ni, -a 'gbu -za so -a 'gbu ni 'ezin-.

29 Wlan 'e ni, mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa -a 'gbu 'fle mafinyanwole -lido'; dɔɔn' mɛɛ 'tole- mɛɛ, 'bhe 'bhe

'gbu 'fle 'e kun 'elrele 'bheɛ- -ya -lɛbo', 'bhii- Kriſi -yaa' pɛ mɛɛ mu 'e -gblakun' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

30 -Amasɔyi, -koo' 'kpen do do -o 'bhii Kriſi 'fle dɔpɛ mu 'e gbɛɛn-.

31 -A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'e 'yi dɔɔ: «'Gwlaan- nu gole -a dɛ 'pegee -a nɛɛ -din, 'bheɛ- 'yee- 'pegee -a na nu gele; -e nu blɔɔle- -a na 'e ma, 'bheɛ- -o mɛɛ ple nu klele mɛɛ do 'kpo 'le.»

32 'Bhe -jan 'la bhe, 'bhe 'yi -o 'egbenɛle; 'ŋ 'yoo- -we 'zi 'ke Kriſi 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'e 'plenza- 'e 'bheɛ- 'le.

33 -Za 'la □bwa 'bhe -le dɔɔ 'ka 'kpen do do 'ka 'na -za 'so 'bhe 'gbu ni 'bhii- -a -za so -a 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bheɛ- le 'e, 'bhe 'bhe □nɔɔ 'lɛdo- -a ma 'ezin-.

6

-Nɛ mu 'pegee -o yape mu plenza

1 -Nɛ mu, Mɛɛzan Kriſi -a zi' 'bhii- 'ka 'ka 'yape- mu 'e 'wojan- mu 'e 'klosikun; -amasɔyi 'bhe -le lele -a -yre 'yi.

2 -A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'e 'yi dɔɔ: «'E dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdo' -a ma,» 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a 'toŋ 'e □lwa mi 'gbu 'e 'le -yaa' 'toŋ vu 'e ba. 'Bheɛ- -ya -liiwli' □kpa' 'bhe 'toŋ 'e zi.

3 'Bheɛ- -e 'bhe -liiwli' 'e -klosikun win □naa dɔɔ: «'Kooko- 'e nu klele zrukpa' 'yi, 'bheɛ- 'e mo 'e 'yre ma 'tre ta -gɛ.»

4 'Ka mu -nɛ dɛ mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'nɛ mu 'e 'yi. 'Duŋ- -ka -o 'tro 'elrele 'ke 'ka -za 'yoo- go -o 'koo, 'bheɛ- -ka -o daan Mɛɛzan a pɛ zi 'e 'le.

Yewone mu 'pegee -o -kunlii mu plenza

5 'Ka mu yewone mu, -ka 'ka -kunlii mu 'e 'wojan- mu 'e 'klosikun bhaaplenya 'e ma, 'ke 'ka -gblaan' -o -lɛɛ 'egbenɛle, 'ka zru -lrele' 'le 'bhii- 'ka Kriſi 'gbu 'wojan- 'e 'klosikun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

* 5:26 5.26 Elwale -so Izraeli 'kleen 'e 'yi, -o -yaa le dɛɛ 'e fɛ, 'bheɛ- -wa baa -a do yi 'e 'le, 'bheɛ- -o ge -a nale -a -nɔɔ ni, 'bhe -la -toomasie ma jan -le -gɛ.

6 'Ka 'laa -o -klosikunle -o -yre 'koo, 'ka -za 'so zayi' -o ni; 'duŋ- -ka -Waanbhaa' zru maza kle 'ke 'ka 'taawo- -o wojan ta 'ka zru 'ε 'kpen 'le, 'ka -o 'ke Kriŋi -a yewone mu 'la 'le bhe 'bhe -zayi'.

7 -Ka yewo -o ni 'ka 'kpee 'Irele- 'le 'bhii- 'ke 'ka -o yewo 'zi Meezan 'gbu -la ni; 'ka 'laa 'bhe klele 'bhii- 'kaa kle 'zi bhaaplen mu do -kplen -la ni.

8 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mee 'tole- mee, lu mu 'pegee [klo mu, -o 'kpen do do nu -waa' -za wlan mu 'ε ma -sra 'srowole Meezan 'koo.

9 'Bheε- 'ka mu -kunlii mu 'ezin-, -ka 'kaa- yewone mu 'ε 'kun 'elrele; 'ka 'laa 'peenle- -o ta 'ke 'ka -gblaan kla -o -yi. 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'pegee 'woo- mu, 'ka 'kpen ta -kunlii' 'ε 'bhe -o lafle' 'yi, 'bheε- 'ka 'kpen -o do -a -yre 'yi.

-Waanbhaa' a mee mu 'ε -waa' gwledanpe mu

10 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le doo -ka fangando 'ka 'gbu ta 'ka 'pegee Meezan Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheε- -yaa' -glooy' 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sroyi.

11 -Waanbhaa' gwledanpe 'la 'kpen na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ka so dole- 'egloole -Setran' 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'ε 'leε.

12 -Amasroyi, -koo' 'laa -o gwledan 'zi bhaaplen mu ba. 'Duŋ- 'e pe 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee fanganzan mu 'la 'mu -o yewo 'zi 'ke -Setran' 'le 'tre ta -ge, 'bheε- laanima lii -yoo' mu 'la 'yaale- -o -za 'yoo- klele 'kaama-, -koo' -o gwledan 'zi 'mu -la 'kpen ba.

13 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' gwle danpe mu 'la na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ke -Setran' 'wlenna- 'ka ma, 'ka so gwledanle -a ba yi -yoo' ta. 'Bheε- 'ke 'ka [yaan 'bhe gwle 'ε danlele, 'ka bo 'egloole.

14 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- 'kaa- magben: -Ka wlan 'ε 'kun 'egloole 'bhii- 'ka 'sentru do 'ka 'saanla 'ka ta pe mu ta gone- 'la gbene-, -ka -ledoolaya kle 'bhii- -srwase' mu ta piibhe dune- gbene-.

15 -Jan 'NrAle- 'la yilabla na mee ni, -ka 'bhe 'wole- 'ε -vavade 'bhii- 'ka -sawla 'wlale 'ka gaan ma -vavade gone- 'la gbene-.

16 'Ka 'kpaleya Kriŋi 'yi yikpen- ta 'bhe kle 'bhii- -srwase' mu 'koo piibhe -laa mu 'la -woo 'gbu -bhe mu 'ε tagaan 'mu 'le 'mu gbene-; 'kooko- 'ka so -Setran' a 'sabhe- -bhile mu 'ε 'kpen 'liile 'bhe 'le.

17 -Waanbhaa' 'ka golawoa -za 'yi, 'bhe kle 'bhii- 'ka ngblo ma piibhe 'faa gbene-; -ka 'bhe 'wla 'ka ngblo ma. Lii 'Wen 'ε -gokun' 'la [kpa 'ka 'koo, -ka 'bhe 'si, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'le.

18 -Ka 'ka 'seriwo 'waati 'ε 'kpen ba Lii 'Wen 'ε 'sen ta, -ka 'seri 'ε -gloon 'ε 'kpen kle -Waanbhaa' ni, 'bheε- -ka -sromabo -a ni gbe 'ε 'kpen ma. 'Ka 'laa 'ka 'yre zi -gblaanle' 'bhe klele ma 'waati 'ε 'kpen ba. -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' a mee mu 'ε 'kpen a -za ma.

19 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ezin-; 'kooko- -Waanbhaa' -Jan 'NrAle- 'ε 'wo gbeya zron 'η ni. 'Bheε- 'kooko- 'ke -gblaan 'laa kle 'η zru ba 'ke 'η 'yoo- -Jan 'NrAle- tagaanle 'ε tapwe' zii' mee mu ni.

20 Kriŋi 'mi [kla 'ke 'yee- -Jan 'NrAle- 'ε 'wo mi 'le; 'η 'yoo- -zon -kaso 'yi 'yela- wole 'ε ma. -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ke 'naa gblaan 'ke 'η 'yoo- -a wole- mee mu ni -a wogbeya 'ε 'yi.

Polu -o -a -srawo' zii' Efezi Zesu 'yi mu 'ε ma

21 -Koo' neene- Tisiki 'la -za so 'η ni; Meezan a yewone 'Irele- -le 'kele-. 'Ye- nu -ge za mu 'ε 'kpen 'yipele 'ka ni, 'kooko 'ka 'mi ba za 'pegee 'η 'yoo- -za yke- 'la kle 'zi 'mu do.

22 'Mi -a winbo 'zi 'ka ta ye 'mi 'gbu 'yre ma, 'kooko- 'ka 'o ta jan mu ma, 'bheε- -e fangando 'ka ta.

23 Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Kriŋi yilabla 'pegee 'soniya, 'bheε- 'kpaleya na -koo' neene- mu 'ε 'kpen ni.

24 -Kooa' Meezan Zesu Kriŋi -za so mee 'la zan mu ni, 'bheε- 'ke -dan'

'laa -o -waa' 'soniya 'ε ma, bhaa
-Waanbhaa' -li 'mu 'kpen ma!

**POLU 'LETRE 'LA
 □KPAА ZESU 'YI MU
 'LA 'YAA- FILIPU 'MU
 NI**

**Polu 'letre 'la □kpaа
 Filipu -wa 'ε ta Zesu
 'yi mu 'ε ni 'bhe
 ngblo**

Filipu -wa 'ε 'yaa- Masedwani 'kleen 'ε 'yi -wa -gbene do -la -le. 'Bheε- Masedwani 'kleen 'ε 'bhe 'yaa- Greki mu a 'kleen 'ε 'fangayi. Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo', 'mu -le -yaa Polu Zesu 'yi mu □lwa 'la □kla 'bhe 'kleen 'ε 'yi 'bheε- 'le (Kleza 16.11-40). Polu gelawoa Meezan a ye 'ε 'wole- -wa 'bheεke mu 'ε ta, Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'mu -le bhonba -goli' □kpaа -a ni. 'Letre 'leε- 'yi, Polu -o 'pubwa- -wa glaan' mu 'la □kpaа -o neene- Epafroditi 'koo 'bhe ma. 'Bhe glaan' mu 'kpa bhla 'ε ba, Polu -yaa -kaso 'yi, 'duη- -e 'bhe glaan' mu 'ε 'sroolawoa, 'mu 'a zrukpalaa.

-A -le □lwa mi 'ε 'yi (Filipu 1.1-26), Polu Filipu Zesu 'yi mu 'ε waa -za 'wlan 'ε 'yidwa-, 'bheε- -yoo 'pubwa- 'bhe ma. -E -yaa -kaso 'la 'yi, -e 'bhe -janwoa -o ni. 'O 'yee- 'letre 'leε- 'yipele -a -le do do 'ε ma:

Polu pe Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni doo -o 'kpale- kle do ma, 'bhe 'pegee -woo ngblo 'kpala -o -leε mu 'ε □la, 'bheε- -o -gasikpa 'eke- -leε (Filipu 1.27-2.18).

'Bhe blaан, Polu Timote 'pegee Epafroditi 'winboza 'ε Filipu 'bhe ba janwoa- (Filipu 2.19-30).

-Ya □pia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni doo -o yri bo -o 'gbu -za 'le Zuufu mu a bhla ma 'ton mu 'ε daан 'mu ma (Filipu 3). -Amasroyi, 'mu 'yaa- pe 'zi doo Zesu 'yi mu 'la 'mu 'laа 'wlaε- 'kleen 'yi 'kaa -o 'mu 'wla 'kleen 'yi kpanma, 'kooko- 'mu go -za 'yi, 'bheε- 'mu 'ledoole kle -Waanbhaа -yre 'yi.

Polu 'a □pia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni doo -wa blaanta goon -a 'taawogbeya 'ε 'yi, 'bhe 'yi -le -yaa doo -woo 'gbu gbekpa' Zesu Krisi 'koo (Filipu mu 4).

'Yee- 'letre 'leε- 'leyanyre 'ε 'yi, -e Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'liala-, 'bheε- -yoo 'pubwa 'ezin- -o glaan' mu 'la □kpaа -a ni 'mu ma.

Polu a 'pubowli

¹ Mi Polu 'pegee Timote 'woo- Zesu Krisi a yewone mu 'le. 'O moo -le 'letre 'leε- 'kpa zii' mεε 'la zan mu -o -Waanbhaа' a pe 'le Zesu Krisi 'sroyi Filipu -wa 'ε ta 'mu -la ni. 'Bheε- 'o 'yee- 'letre 'leε 'kpa zii' 'ezin- Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -o -leε mu 'ε 'pegee 'mu 'bhonba- mu 'ε 'mu -la ni.

² Bhaа -koo' De -Waanbhaа' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bheε- -o yilabla na 'ka ni.

Polu -a 'seriwo zii' Filipu Zesu 'yi mu -ledo' 'ε waa -za ma

³ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'ka -za -dwa 'η 'kpee, 'η -Waanbhaа' 'pubo- 'kaa- -za ma.

⁴ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'η 'yoo 'η 'seriwo zii' 'ka 'kpen a -za ma, 'η 'bhe kle 'η zrukpaale 'le.

⁵ -Amasroyi 'ka □bhwa 'η ba -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'le mεε mu ni, 'keesan -a zisanle 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- -zon ma.

⁶ 'Mi 'gbu 'kpale- -o -za 'leε- 'bheε- 'yi doo -Waanbhaа' 'la 'yee- ye -lrele' 'ε zisaan- 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -e nu bhole 'ka ba 'ke 'ka 'bhe ye 'ε wo 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma Zesu Krisi 'nu yi 'ε 'le.

⁷ 'Ke 'mi 'η 'kpeeledaan 'ka 'kpen -a -za ma 'bhe gbεen- bhe 'bhe lele. -Amasroyi 'ka -za -o 'η 'koo 'egloole 'tanii. 'Bheε- -Waanbhaа' 'duma 'la 'naа- 'mi ni, -koo 'kpen 'bhe sasa -sroowoa. 'Ke 'η □kla -kaso 'yi -zon oo, 'ke 'η -ja -klu ta Zesu a -jan 'ε 'leε zaabo yre noo- oo, -a wlan pe yre noo- mokpen' 'yre ma oo, 'yee- ye do 'kpo 'ε -koo 'kpen 'a □woa 'eke- zi.

8 -Waanbhaa' -o 'η 'srε 'le, -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'kpen -za sɔ 'η ni 'ebebele 'bhii- 'ka -za sɔ Zesu Krisi ni gɔnε- 'la gbεεn-.

9 'N -za 'lεε- 'bhεε- 'yrεwo- -Waanbhaa ma 'an 'seri mu 'ε 'yi 'ka ba zayi', 'an 'yrεwo- -a ma dɔɔ 'kaa- 'sɔniya 'ε baan' kla -a ba, 'ke 'ka -zadɔleya -srɔɔwo', 'bhεε- 'ka yikan' maza dɔ.

10 'Kooko- 'ke 'ka sɔ -za 'lrele- bagole -za 'yɔɔ- ma. 'Ke 'ka 'bhe □kla bhe, 'ka nu klεε mεε 'wen mu 'le, 'bhεε- waa nu -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpo 'yεε- 'ka zi Krisi 'nu yi 'ε 'le.

11 'Bhεε- Zesu Krisi 'srɔyi, 'ka nu -lεdɔleya maza mu -la klεε. 'Ke 'bhe □kla, 'ke mεε mu 'ε -o 'ka klεza -lrele' mu 'ε □ya, -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔε, 'bhεε- -wa magbaandε.

Krisi -le bole -yrε ma -si kplank-plan 'gbu 'ε 'le

12 'N nεεnε- mu, 'mi -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'η -yrεn -gloɔn 'la □bhla bhe, 'bhe 'a □kla 'bhεε- mεε -bebe -Jan 'NrAle- 'ε baan' □maa.

13 Wlan 'ε ni, -janmatii 'ε -yaa 'fa □la mu 'ε 'kpen 'pegee mεε -bhεεke' mu 'ε -wa 'yaango- 'bhii- 'η 'yoo- kaso 'yi Krisi 'tɔ 'ε 'bhεε- ma.

14 -Woo 'η 'yelawoa -kaso 'yi bhe, 'η nεεnε- -bebe Zesu 'yi mu 'ε -woo 'kpa baanwoa- Mεεzan 'yi. 'Bhεε- -o ηgblo -dwa -o -lii -Waanbhaa' -jan 'woyrε- 'ε □nɔɔ, 'ke -gblaan 'laa kla -o -yi.

15-17 Wlan 'ε ni, -a 'ke mu -o Krisi a -jan 'ε wo zii' mεε mu ni -o zru -lrele' 'le, -wa klε 'zi 'sɔniya -la -le -o zru mu 'ε 'yi. -Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'η □kpa 'η 'kpayrε- 'lεε- □nɔɔ, 'kooko- 'η klε -yaa' -Jan 'NrAle- 'ε ta wlan pe mi 'le. 'Dun- -a 'ke mu -o 'yee- Krisi a -za 'ε 'wo zii' -o 'kpee 'yɔɔ- 'pegee zranwolele -o zru ba. -Wa zi 'bhii- -o gwle bɔ 'mi ma, 'bhεε- 'ke mεε mu -o 'tɔbhɔ- 'ke 'bhe kan 'mi ta. 'Bhe klεgbeya 'ε gbεεn- bhe, 'η 'yoo- -kaso 'la 'yi bhe, -woo 'an -yrεn 'ε baan' -la 'kla zii' 'a ba.

18 'Bhe 'laa -za 'ke klε. 'Ke -o 'kpeejan- mu □kla 'eyɔɔle oo, 'ke -o

'kpeejan- mu □kla 'elrele oo, -woo Krisi a -za 'ε 'wolawo zii' mεε mu 'ε ni gbε 'ε 'kpen ma bhe 'bhe -le 'mi zrukpa' zii'. 'Bhεε- 'η nu bole 'η zrukpaale 'le 'ezin-.

19 -Amasrɔyi 'an 'yaango- 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'η ma bhe, 'bhe 'pegee Zesu Krisi Lii 'la 'bhɔ zii' 'η ba bhe, 'woo- -za mu 'ε 'kpen nu klεε 'η 'bheeyrε- 'le, 'bhεε- 'η 'pweyrε- 'le -kaso 'ε 'yi.

20 Wlan 'ε ni, 'mi -o 'bhεε- magben 'zi 'η zru 'ε 'kpen 'le, 'bhεε- 'η 'yri -o 'bhεε- ta. -Za 'kedo- 'kpo 'laa nu klεε 'η ma 'ke -yrala' 'le. 'Bhεε- drɔɔn', -zɔn 'pegee 'waati 'ε 'kpen ba, 'η nu Krisi magbaandε 'η zrubakpaale -gbεnε 'le 'η 'fle 'ε 'yi, 'ali- 'ke 'η -gaa oo, 'ke 'η □bwa 'η 'yrε ma oo, 'bhe 'kpen -o 'η ma do.

21 -Amasrɔyi Krisi -le 'η bole 'η 'yre ma 'trε 'lεε- ta -gε 'bhe 'win 'le, 'bhεε- ga -o 'η ma 'ke -trɔn 'le.

22 'Dun- 'ke 'η sɔ bole 'η 'yrε ma, 'bhεε- 'η ye 'ke wo 'ke 'bhe klε 'elrele mεε ma, 'bhe 'yi, 'η 'ke 'gbu 'la si -o ple 'ε ba 'naa 'bhe dɔ 'dε.

23 'N 'klina- 'tε 'η zru maza ple 'ε plen-: -A -lrɔ 'η ma 'bhii- 'η ga 'bhεε- 'η ge Krisi ba. 'N 'yoo- 'bhεε- zi 'gbu.

24 'Dun- 'ka mu -za 'yi, 'ke 'η □bwa -sɔ 'η 'yrε ma 'trε 'lεε- ta -gε, 'bhe -o -za 'lrele- 'le 'ka mu ma.

25 'N 'gbu 'kpale -o -a -yi, 'bhεε- 'an 'yaango- 'bhii- 'η nu bole 'drunyan 'lεε- 'yi -gε 'waati sa 'ka 'kpen -din 'ezin-. 'Kooko- 'ke 'η bhɔ 'ka ba, 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhe 'pegee 'ke 'ka zrukpaale klε 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi.

26 'Bhe 'yi, 'ke 'η 'niinaa 'ka ba ye, 'bhe klεgbeya 'ε 'yi, 'ka nu 'ka -baale' 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi 'mi ba zayi'.

27 'Dun- 'kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le dɔɔ 'kaa 'taawogbeya 'ε -gaale' klε Krisi -a -Jan 'NrAle- 'ε ba. 'Bhe klεgbeya 'ε 'yi, 'ke 'η □nwa 'pwεε- 'ka ta oo, 'ke 'naa 'nule- oo, 'η nu -jan 'nrAle- male 'ka ta dɔɔ 'ka bole -o 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o do ma, 'bhe

'pegee 'ka 'kpeejan- -o do. 'Bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'an ma 'ka ta 'ezin- dɔɔ 'ka -o yewo 'zi 'eke- zi 'ka zru do 'le, 'kooko- mɛɛ mu 'ɛ -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ma 'bhɛɛ- -woo kpa Krisi 'yi.

28 'Kee- ɔkla gɔn 'oo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke -gbɛɛn kla 'ka 'yi 'ka 'sɔɔnnii mu 'ɛ 'lɛɛ. -O klɛza mu 'ɛ 'mu a zɔn 'bhii- -woo -o ni zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta, 'bhɛɛ- 'ka mu 'taawogbɛya 'ɛ 'bhe 'a zɔn 'bhii- 'ka mu -gwa -za 'yi. 'Bhe -za mu 'ɛ 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

29 -Amasɔyi -Waanbhaa' laa -lile' 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka 'ka kpa dɔn Krisi 'yi, 'dun- -e -lia 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka -yɛnɔhɛ- -a ni.

30 'Ka 'ŋ ɔya gwɛ 'la dan yɛ nɔɔ- 'elwale -sɔ Krisi 'sɔɔnnii mu 'ɛ ba, 'mi 'pegee 'ka mu -o 'bhɛɛ- gwɛ do 'kpɔ 'ɛ dan 'zi 'eke- zi -zɔn; 'ali- 'ŋ 'yoo- 'bhɛɛ- gwɛ 'ɛ dan 'zi -zɔn -li 'bhii- 'kaa- ma 'zi 'ŋ 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

2

Zesu Krisi 'a 'gbu mazinaa, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a magbaandia

1 'Kaa 'kpaledomaya 'ɛ Krisi 'yi 'bhe -o fangandɔ 'zi 'ka ta ɛɛ? -Yaa' 'soniya 'ɛ zruwla 'zi ka 'kpee ɛɛ? 'Ka 'pegee Lii 'Wen 'ɛ 'kpale- -o do ma ɛɛ? 'Ka -o 'eke- ma 'ewlanle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ka 'eke- -yɛnɔkla' ɛɛ?

2 'Bhe 'yi 'tɛ, -ka 'an zrukpa 'ɛ 'lɛsɔ 'ke 'ka 'kpale klɛ do ma, 'ke 'ka -za sɔ 'eke- ni, 'ke 'ka zru klɛ do, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'kpeejan- klɛ do.

3 'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klɛɛ 'ke zaabolele 'ke 'ka 'kanyɛ- glin 'eke- ta, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'ka 'gbu 'tɔbhɔyɛ -glin bhaama -za 'kpen 'yi; 'dun- -ka 'ka 'gbu mazina. 'Bhɛɛ- -ka 'eke- ye 'bhii- 'ka gbɛɛn -yiya' 'eke- ni.

4 'Ka 'laa 'ka do -kplennɛ' -nrayiza kleyɛ -glinlɛ', -ka 'eke- 'nrayiza kleyɛ -la -glin 'ezin-.

5 'Ka 'taawogbɛya 'ɛ klɛ 'bhii- mɛɛ mu 'la 'pegee Zesu Krisi 'kpale- do ma 'mu 'taawogbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

6 'Yee- 'la -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbɛya -yaa do 'tanii, 'dun- -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbɛya 'la 'yaa- do bhe, -a blɔɔle laa bolɛ 'bhe dɔgbɛya 'ɛ ma.

7 Dɔɔn' -ya nii- -gwa 'bhe 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -ya 'gbu ɔkla 'bhii- lu do gbɛɛn-. -Ya 'gbu ɔkla bhaaplɛn do 'le, 'bhɛɛ- -ya 'gbu ɔkla 'bhii- bhaaplɛn dɔgbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

8 -Ya 'gbu mazinaa, 'bhɛɛ- -e 'taawoa ɔ -Waanbhaa' -weli' ta 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- -a gale ma. 'Ali- -e -dwa -a -la 'kee ga -yɛnɔhɛɛle 'ɛ ta, ('bhe ga gbɛya -glɔɔn 'la 'yaa- 'ke -yɛnɔhɛɛ maza 'le bhe).

9 'Bhɛɛ- -zayile, -Waanbhaa' 'a 'yalaa- lafle' 'yi 'yaayɛ- -gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ɔnɔɔ. 'Bhɛɛ- 'bhe 'tɔ do -naa -a ni, 'bhe 'tɔ 'ɛ gbɛɛn -yiya' 'tɔ 'kpen ni,

10 'kooko- Zesu 'tɔ ma, -Waanbhaa' gbɛ klɛɛ 'tolɛ- -a gbɛ klɛɛ, 'kee- ɔkla lafle' 'yi oo, 'kee- ɔkla 'trɛ ta -gɛ oo, 'bhɛɛ- 'kee- ɔkla 'trɛ ɔla oo, -o 'kpen -o 'kpɔ zɛn -a ɔla, 'bhɛɛ- -wa gba.

11 'Ke mɔkpen' 'a pe kpataakpa -o -lii dɔɔ Zesu Krisi -o 'ke Mɛɛzan 'le, 'bhɛɛ- -wa Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

Zesu 'yi mu 'taawogbɛya 'drunyan 'lɛɛ 'yi

12 'Bhe 'yi, 'ŋ 'yiɛnii mu, 'ka 'taawoa ɔ 'tanii 'ŋ 'weli- 'ɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ŋ 'yaa 'ka -din 'waati 'la ba, 'ali- 'naa -o 'ka -din 'waati 'la ba bhe, -ka 'taa baanwoa- 'ŋ 'weli- 'ɛ ta. -Waanbhaa' 'ka go- lawoa -za 'yi, -ka do klɛn 'ke 'ka 'bhe 'wlata- 'taawogbɛya klɛ 'ke -Waanbhaa' -lɛɛgbɛɛn 'le 'ka 'yi, 'ke 'ka -gasikpa -a -lɛɛ.

13 -Amasɔyi -Waanbhaa' -le bhɔ 'zi 'ka ba, 'kooko- -a zru maza klɛle 'sɔ 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka sɔ 'bhe klɛle-, 'ke 'bhe 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -za 'lɛɛ- yeke- 'la 'ledulaa 'mu klɛ do.

14 'Ka 'laa -za 'kpen klɛɛ 'ka 'la ma janwole, 'pegee zaabolele.

15 'Kooko- mɛɛ 'laa -za 'yoo- do 'kpo ye 'ka zi, 'bhɛɛ- 'ka klɛ 'wɛŋ. 'Ke 'ka klɛ -Waanbhaa' a -nɛ mu 'la 'ke waa -soŋ' do 'kpo ye 'mu zi 'mu 'le. 'Ka -o 'saanigɛ bhaaplɛŋ mu 'la 'plɛŋ- bhe, -o -lɛbiile -o, 'bhɛɛ- -woo 'eyoole. -Ka mu -bhile' klɛ 'woo- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'plɛŋ- 'bhii- mlɛklɛn- mu bhi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- laflɛ' 'yi.

16 -Jan 'Nrɛle- 'la bole -yrɛ ma -si na mɛɛ ni, -ka 'bhɛ 'wo -o ni. 'Ke 'ka 'bhɛ ɔkla, 'ŋ ŋgblo ma 'wɛŋwɛŋ nu wolɛ 'ka mu ba zayi' Kriŋi 'nu yi 'ɛ 'le. 'Bhɛ nu -a zɔnɛ 'bhii- 'ŋ 'trɛbhɔ 'la ɔbhla, 'bhɛ 'pegeɛ 'ŋ ye 'la ɔwoa, 'mu 'laa bole bhaama za 'le.

17 'Kaa- 'kpaleya 'ɛ Kriŋi 'yi, 'bhɛ -o 'bhii- 'ka -o 'sraka -la go 'zi -Waanbhaa' ni. 'Duŋ- 'ali- 'ke -o 'mi ɔdia, 'mi 'an pɛ yien 'ɛ 'bhɛ -le nu klɛlɛ -yi -doo 'le 'bhɛ 'sraka 'ɛ ta. 'Kee- -kla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ŋ zrukpaale -o, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- 'ka 'kpen 'kpa zii' 'an pɛ zrukpa' 'ɛ ba.

18 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ka mu, 'ka zrukpaale klɛ, 'bhɛɛ- -ka 'mi 'kpa 'kaa pɛ zrukpa' 'ɛ ba 'ezin-.

Timote 'pegeɛ Epafroditi 'woye-

19 'Ke Mɛɛzan Zesu -dwa -la, -a -vinbwa 'waati sa 'bhɛɛ- 'ŋ Timote 'winbo- 'ka ta ye. 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, 'bhɛɛ- 'kee- ɔnwa 'ka ta jan mu wolɛ 'ŋ ni, 'bhɛ nu fanɔandɔlɛ 'ŋ ta.

20 Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa -o 'ŋ -din -gɛ 'ke 'mi 'pegeɛ 'bhɛ zru klɛ do 'bhii- 'yee- Timote gbɛɛn-. 'Yele- 'ka mu 'gbu yienkan 'egbenɛle.

21 Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen bole -o 'gbu 'nrayiza -la klɛle ma, 'duŋ- waa Zesu Kriŋi 'nrayiza klɛ.

22 'Duŋ- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Timote 'a -zɔnna 'bhii- -yoo 'ke yewonɛ 'lrele- 'le. -Ya 'gbu ɔtwa -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole ni, 'bhɛɛ- 'mi 'pegeɛ 'yee- 'bhɛ ye 'ɛ ɔwoa 'eke- zi 'bhii- -nɛ do 'pegeɛ -a dɛ.

23 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'mi 'an pɛ -za 'ɛ 'lɛwlagbɛya ɔya yi 'la 'le, 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'ŋ nu 'yee Timote winbole 'ka ta ye.

24 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi 'gbu 'kpale- -o Mɛɛzan 'yi 'bhii- -a -vinbwa 'waati sa 'bhɛɛ- 'mi 'gbu ge 'ka ba ye.

25 'Sani- 'bhɛ 'waati 'ɛ 'bhɔle- plɛŋ-, 'mi 'a ɔya zi 'le 'ke 'mi 'ŋ nɛnɛ- Epafroditi winbo 'ka ba. 'Yele- 'ŋ yewoyooŋ 'pegeɛ 'ŋ 'bhɔŋba- mi 'le -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ta gwledanlele. 'Ŋ maza -yaa pɛ mu 'la ma, 'ka 'yela- winbwa- 'bhɛɛ- -e ɔnwa 'mu 'le 'ŋ ni.

26 'Ka 'kpen 'lɔ -o -a dɛ 'zi 'egbenɛle, -amasɔyi 'kaa 'malawoa 'kaa- ga -yaa -a ma, bhɛ 'a zru- batɛdwa.

27 Wlan 'ɛ ni, ga -yaa -a ma, -a -lɛ ɔbwa sa 'kee- klɛ siele'. 'Duŋ- -e -bheelawoa, 'yee- do -kplɛnnɛ' 'yrɛn 'laa 'klalɛ- -Waanbhaa' ma, 'mi -la -yrɛn ɔklaa 'bhɛ ma 'ezin- 'bhɛ gbɛɛn- bhe. 'Kooko- yaa klɛ 'ŋ wleyisriwole keta plɛ 'le.

28 'Bhɛla- -yile, 'ŋ 'yoo- 'ŋ -gbaanwo' zii' 'bhɛɛ- 'an 'winbo- 'ka ba. 'Kooko- 'ke 'kaa ɔya 'ka zrukpalaa, 'bhɛɛ- 'mi a pɛ wleyisriwole 'ɛ maziinaa 'tɛ.

29 'Kee- ɔbhwa 'ka ba ye, -kaa 'kun 'tɛ 'ka gbɛ plɛ 'pegeɛ 'ka zrukpaale 'le, 'bhɛ 'pegeɛ Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ -zayi'. -Ka 'bhɛɛ- mɛɛ -glɔoŋ mu 'ɛ 'lɛdɔ- a ma.

30 -Amasɔyi, -a -lɛ ɔbwa sa 'kee- ga Kriŋi -a ye 'ɛ -za ma. 'Ka 'ŋ glaan' ɔkpa pɛ mu 'la ba, 'ka mu 'gbu 'laa -yaa so nule- 'mu 'le 'ŋ ni; -a nu bhla 'ɛ zi 'bhɛ pɛ mu 'ɛ 'le 'ŋ ni, -a win -yaa zan bole -a -yi.

3

-Lɛdɔɔleya -zeze -Waanbhaa' -yrɛ 'yi

1 'An -jan 'ɛ 'lɛyanyrɛ -yoo 'kɛla 'le 'bhɛ -le dɔo 'ŋ nɛnɛ- mu, 'ka zrukpaale klɛ 'ka 'pegeɛ Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. 'Ke 'ŋ ɔbwa 'ŋ -jan do 'la 'ŋ 'bhɛ ɔwoa 'ka ni 'elwale gban 'bhɛ ta 'ezin-, 'bhɛ 'laa mi 'trɛbhɔ-. 'Bhɛ klɛ 'ka mu 'gbu -la ma -trɔn 'le.

2 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele ye -yoo wo mu 'ɛ ma, -woo 'eyoole 'bhii- -gbaan' mu. -Ka 'ka 'gbu 'kun

'ezin- 'elrele -o ma: 'Woo- 'kpee ma wlale 'kleen 'yi 'ε 'bhe -le mεε kle -Waanbhaa' -ne kplankplan 'le.

3 Wlan 'ε ni, -koo' mu Zesu 'yi mu 'ε, -koo' mu 'gbu -le -Waanbhaa' -ne -zeze mu 'ε 'le. -Amasroyi -koo' -Waanbhaa' gba -a *Lii 'Wen 'ε -glooya' 'ε 'le. -Koo' -koo' 'gbu baa Zesu Krisi -la -yi. 'Bheε- -koo' 'kpale laa bo bhaaplen mu a 'sinii ta za mu 'yi.

4 'Mi 'duŋ-, 'mi 'yaa- so 'η 'kpale bhaaplen mu a 'sinii ta -za mu 'ε 'yi doo -o so 'mi gole -za 'yi. -Dele so a pele doo 'bhe 'woo 'sinii ta za mu 'ε □kla 'ke 'bhe kan 'mi ta εε?

5 -O 'mi □wlaa 'kleen 'yi 'η 'ya le blaana -yrekpa' 'srwaa- mi ma. 'N 'yoo- Izraeli mi -kposoo 'le 'kee- san 'η □ya yi 'ε ma, 'bheε- 'η da Benzame a -gbaa 'bheε- 'lii, 'bhe 'pegee 'η 'yoo- Ebre 'kpee yi 'le. Farizi mu 'la Zuufu mu 'si ta 'ton mu -za 'ε kun 'egloole, 'η 'yaa- 'duŋ- 'mu do 'le.

6 'Bhe 'waati 'ε ba, 'η 'yaa- Zuufu mu a 'ton mu 'ε -vavade 'kee- kan a -dan' ta. 'Bhela- -yile, 'η 'yaa- -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bheε- 'ke mεε do Zuufu mu a 'ton mu 'ε 'klosikwan, 'bheε- -a -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ke -yoo 'mu 'le bi 'η so a pele- doo waa -son' 'kedo- 'kpo 'yele- 'η ma 'mu 'yi.

7 'Duŋ- 'bhe -za mu 'la 'yaa- -nafan maza mu 'le 'mi ma, 'η 'mu ye 'saanige 'bhii- bhaama za mu Krisi -zayi'.

8 'Bheε- 'ezin- 'gbu, 'mi 'drunyan ta za mu 'ε 'kpen ye 'bhii- bhaama za mu, 'η Mεezan Zesu Krisi dolawoa 'bhe -zayi'. Mεezan Zesu Krisi dole 'ε, 'bhe mabhaabhoo -za 'kpen ta. 'Bhela- -zayile 'mi 'η 'niigwa- 'woo- -za mu 'ε 'kpen 'yi, 'bheε- -woo 'η yre 'yi 'bhii- blinpe, 'kooko- 'η 'sroowope kle 'ke Krisi do -kplenne' 'le.

9 'Bheε- 'kooko- 'o 'pegee 'yee- 'kpale- kle do ma. 'N 'ledoole 'laa kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'ton mu -klosikunle ma. 'Duŋ- 'mi 'η 'kpale- 'la -yoo Krisi 'yi bhe, 'bhe -le 'η 'ledoola -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bheε-

'duŋ-, -ledooleya 'la da -Waanbhaa' ba -o 'bhe 'sroowo- 'kpaleya -la ma.

10 'N 'yoo- -za do 'kpo 'la zi, 'bhe -le Krisi dole 'le, 'bhe 'pegee 'ke -glooya' 'la 'bhe 'a -bwela ga le ba 'η 'bhe do 'ezin-. 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'mi yaa -yren 'ε 'ke 'bhle, 'bheε- -e kle 'η ni 'bhii- 'mi 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi.

11 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η 'yrikpale -o -a ta 'bhii- 'η nu bwele gale ba.

'Taawole -Waanbhaa' a zi 'ε ta 'ke ya 'leyan- a ma

12 Yaa klele 'e 'pegee- 'η □tian 'an pe 'taawole 'ε 'leyanyre ma, 'bheε- 'η 'bhe ma -tron 'ε 'sroowoa- gban. 'Bheε- yaa klele 'ezin- 'e 'pegee 'η □kla gban 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η kle 'kela 'le 'bheε- 'le. 'Duŋ- mi -o do 'zi klen 'ke 'η ge 'an 'taawole 'ε zi, 'kooko- 'an ma -tron 'ε 'sroowo-, -amasroyi Krisi 'mi makwan- gban -yaa' pe 'le.

13 'N neene- mu, yaa klele 'e 'pegee 'mi □tian 'an pe 'taawole 'ε -dan' ma, 'bheε- 'an ma -tron 'ε 'sroowoa- gban. 'Duŋ- 'η 'yoo- -za 'leε- 'bheε- kle zi: 'Mi 'η 'niigo- 'η -zanta' pe mu 'ε 'yi, 'bheε- 'mi 'η 'sene gbaan zii' 'η 'leε pe mu 'ε 'sroowole- zi.

14 'Bhe 'yi, 'η 'yoo- 'η 'yregbaan- 'zi 'an 'taawole 'ε -leyanyre 'ε 'bheε- ta, 'ke 'η ge -a -dan' ma, 'kooko- -Waanbhaa' 'η 'siila- -jara 'la ma Zesu Krisi 'sroyi, 'η 'bhe 'sroowolafle' 'ε 'yi.

15 'Bhe ya 'ε 'yi, -koo' mu Zesu 'yi mu 'la 'kpen 'yrebakanle -o Zesu a pe zi 'ε ta bhe, 'bhe 'kpeeledangbeya -gloon 'ε 'bhe -le kle -koo' 'kpen 'yi. 'Duŋ- 'ke 'ka 'kpeeledangbeya 'ε yaa -o 'bhe gbεen bhe, -Waanbhaa' nu a klele 'bheε- 'kaa 'yima- kplankplan.

16 'Kee- □kla gon 'oo gone- 'la gbεen-, -koo' 'taawoa □ -Waanbhaa' a zi 'ε ta gone- 'la gbεen- 'kee- nu 'tenle- -zon ma, -koo' ge -kooa' 'taa 'ε zi 'yee- klegbeya do 'ε gbεen-.

17 'N neene- mu, 'mi -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'ε ta gone- 'la gbεen-, -ka 'taawo 'bheε- gbεen- 'ezin-. 'O moo 'bhe 'taawogbeya 'ε -zronna 'ka

ni. Mɛɛ 'la zan mu -o 'taawo zii' 'bhii- 'bhe 'taawogbɛya 'ɛ gbɛɛn-, -ka 'ka 'yɛkpa -waa' 'taawogbɛya 'ɛ zi, 'bhɛɛ- 'kaa klɛ 'bhii- 'woo mu gbɛɛn-.

18 -Amasɔyi, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni -gɛ, 'η 'bhe 'woa gban 'ka ni 'elwale, 'bhɛɛ- 'η 'yoo- bɔ 'zi -a ta 'ezin- 'ke wisile 'le dɔɔ mɛɛ -bebe 'taawogbɛya 'ɛ 'bhe -o 'bhii- Kɛri -gaa -yriɛɛle 'ɛ ta win 'la ma waa 'bhe 'klosikun.

19 'Dun- 'bhe mɛɛ mu 'ɛ 'leyanyɛ -le 'ke -jranama 'tɛ 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. -Amasɔyi -o yri bo -o bhle pɛle ta 'bhii- mɛɛ yri bo -Waanbhaa' ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'kɛla 'bhe -o 'ke -yraladɔ maza 'le, -woo baa 'bhɛɛ- 'yi. -O 'trɛ ta za mu 'te -la yienkan.

20 'Dun- 'o mɔɔ a pɛ yaayɛ 'ɛ 'bhe -o -Waanbhaa' ba lafle' 'yi. 'Woo- 'Bhee Mi Mɛɛzan Zesu Kɛri magben 'zi, 'kee- da 'bhe 'nɔɔ ye, 'bhɛɛ- -e nu -gɛ.

21 'Bhe 'yi 'tɛ, -e nu -kɔɔa' -yɛndɛ' ma 'fle mu 'ɛ mabɔɔlɛ, 'bhɛɛ -yoo klɛ 'fle drɛɛ mu 'le 'bhii- -yaa' pɛ 'fle 'tɔbhɔle 'la yaa ga -titi 'bhe gbɛɛn-, -yaa' -glɔɔya' 'la 'kee nu pɛ 'kpen ηgblo 'kpaale- -a 'gbu 'la 'bhe 'le 'bhɛɛ- 'le.

4

1 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, 'η nɛɛnɛ- mu, 'bhɛɛ- 'η 'yienii mu, 'ka 'lɔɔ -o 'η ma 'egbenɛle. 'Ka mu -le 'mi a pɛ zrukpa' win 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'mi 'η baa 'ka mu -la -yi. -Ka dɔ klɛn, 'η 'yienii mu 'ke 'ka bo 'ka 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

Pɔlu a -danma' -liawli'

2 Evodi 'pegee Sentisi, 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'kpa do ma, 'ka 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

3 'Bhe- 'ezin- 'bhi 'η yewoyɔɔn 'la zru -o do 'mi ni, 'mi -sromabɔ 'bhi ni dɔɔ bhɔ 'woo- le plɛ 'la bhe -o ba. -Amasɔyi -woo 'sɛnɛ 'gbu -gbaanna 'η zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ zenlele, 'woo- mu 'pegee Klema, 'bhɛɛ- 'an yewo 'yɔɔn -vin mu 'ɛ. -O 'tɔ mu 'ɛ yɔɔndɛle -o

bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sɛwɛ 'yi.

4 'Ka zrukpaale klɛ 'tanjii 'ka 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. 'Mi -o bɔ 'zi 'yee- -jan do 'kpo 'ɛ ta dɔɔ: 'Ka zrukpaale klɛ!

5 -Kaa 'to 'ke mɔkpen' 'kaa- -yidɔɔya 'ɛ ye. Mɛɛzan nu bhla -o zan bhɔlɛ.

6 'Ka 'laa 'ka 'ηgamiwolɛ -za 'kedo- 'kpo 'yi. 'Dun- 'ke 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma, -ka 'bhe 'yɛwo -Waanbhaa' ma 'seri 'yi, 'bhɛɛ- 'kaa 'pubɔ- 'bhe ta 'ezin-.

7 'Bhe- -Waanbhaa' a yilabla 'la kan bhaaplen mu sɔ -za mu 'la yimale 'mu 'kpen ta, 'bhe nu 'ka zrubakpaale, 'bhɛɛ- 'bhe 'ka 'nii- zen 'ka ta 'ka 'pegee Zesu Kɛri a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

8 'N nɛɛnɛ- mu, 'η zi jan 'la 'bwa 'bhe -le gɛ: Wlan maza oo, -gasik- pale oo, -ledɔɔle oo, -za bakanle oo, -za 'la sɔ -Waanbhaa ni oo, -za 'lɛle- oo, 'bhe 'pegee mɛɛ 'tɔbhɔ maza, 'ka 'yri bo 'bhe -za -glɔɔn mu 'lɛ- 'mu -la 'kpen ta.

9 'Ka -za 'la -daanna 'η ba, 'bhɛɛ- 'ka -za 'la 'sɔɔwoa- 'η 'kɔɔ, 'bhe 'pegee 'ka -za 'la 'maa 'η ta, 'bhɛɛ- 'ka -za 'la klɛle -ya 'η 'kɔɔ, -ka 'bhe 'yi za mu klɛ. 'Bhe- -Waanbhaa' 'la yilabla na mɛɛ ni, 'bhe nu klɛlɛ 'ka ba.

Pɔlu -o Filipu mu 'ɛ 'pubɔ- 'zi waa glaan' mu 'ɛ ma

10 'N zrukpaale -o 'egbenɛle 'mi 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi; -amasɔyi, 'kaa zɔn gbɛ drɛɛwoa- 'bhii- 'η -za -o 'ka 'kpee 'ezin-. 'Ka 'kpeledanle -yaa -a ta 'bhii- 'ka -za 'wlan klɛ 'η ni. 'Dun- 'bhe 'sen -le 'laa -yaa 'ka ni.

11 Yaa klɛlɛ 'bhii- 'η maza -o pɛ 'ke ma 'bhɛɛ- 'η 'yoo- 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii'. Drɔɔn', 'ke pɛ 'oo pɛ 'la 'bhe -o 'η 'kɔɔ, 'kee- 'kla 'ebebele oo, 'kee- 'kla sanɛ- oo, 'mi daanle -o 'bhe 'le 'ke 'mi 'η zrukpalaa pɛ yɛkɛ- 'la -yoo 'η 'kɔɔ 'bhe ma.

12 'N sɔ bole- 'bhii- 'kooflenzan, 'bhɛɛ- 'η sɔ bole bhii' pɛzan 'ke pɛ

-paa 'η ta. 'Waati 'ε 'kpen ba, 'bhe 'pegee yre 'kpen nɔɔ-, 'η daanle -o 'ke 'η zrukpaale 'le -za ma: 'Ke 'η kpe dɔle -kla oo, 'ke gbɔn -o 'η dε 'zi oo, 'ke 'η 'kɔɔ 'paa- oo, 'ke 'η 'kɔɔfɛn- -kla oo, 'η daanle -o 'η zrukpaalele -za 'kpen 'yi 'waati 'kpen ba.

¹³ 'N sɔ -za 'kpen klɛle-, Krisi 'la fangando 'mi ta 'bhe 'srɔyi.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'η 'yɛbate 'yaa- 'waati 'la ba, 'ka 'bhɔlawoa 'η ba, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le.

¹⁵ 'Ka mu Filipu mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -a 'san 'η -Jan 'Nrɛle- 'ε 'wɔle- zisaan, 'bhe- 'ke 'η go Masedwani -wa 'ε ta, Zesu 'yi mu -le 'bheɛke do 'kpɔ 'laa 'bhɔle- 'η ba -o 'kɔɔpɛ- mu 'le, 'bhe 'pegee 'ke -o 'mi a ye 'ε ma -trɔn 'ε 'ke 'srɔɔwo-, 'ke yaa 'e go 'ka mu a Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'bheɛ- do -kplɛn ba.

¹⁶ 'Ka mu -le 'bhe □kla. 'Ali- 'η 'yaa- bhla 'la ba Tesaloniki 'ka 'η glaan' □kpa 'η maza -yaa pɛ mu 'la ba 'mu 'le, 'bhe- 'ka 'bhe □kla -gɔɔn plɛ.

¹⁷ Yaa klɛle 'bhii- 'mi -o 'ka 'kɔɔpɛ- mu -la -glin 'zi. 'Mi -o pɛ 'la 'bhe zi 'bhe -le dɔɔ 'ke 'ka 'ka klɛza -lrele' mu 'ε ma -trɔn 'srɔɔwo-, 'bhe- -o pa 'ka ta.

¹⁸ 'Ka 'η glaan' 'kpa- pɛ mu 'la ba, 'η 'mu 'kpen 'srɔɔwoa-, 'bhe- dɔɔn', -o -paa 'η ta. 'Kee- 'san Epafroditi □nwa 'woo- pɛ mu 'ε 'le 'η ni, 'η 'kɔɔ 'pale- -o. -Woo 'bhii- 'sraka 'la -gblɛn nra 'bhii- -lasikɔɔ gbɛɛn-. 'Bhe 'sraka -gɔɔn 'ε 'bhe -le sɔ -Waanbhaa ni, 'bhe- -ya -lɛkun'.

¹⁹ 'Mi 'kpale- -o 'mi a -Waanbhaa' 'yi, 'bhii -e nu 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma 'mu 'nalɛ- 'ka ni, 'bhe- e 'mu pa 'ka ta Zesu Krisi 'srɔyi, -yaa' 'tɔbhɔleya -gbɛɛ 'ε ma.

²⁰ -Kɔɔ' -kɔɔ Dε -Waanbhaa' 'ε 'tɔbhɔ yikpɛnsee ta! Amiina!

Pɔlu -a -srawoyɛ

²¹ -Ka -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn mu 'ε 'kpen 'pubɔ- 'η ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε ma. -Kɔɔ' nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'la -woo 'η -din -gɛ 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²² -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn mu 'la 'kpen -o -gɛ, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-; 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o yewo 'zi -Bhɛngbe -gbɛɛ Sezaa 'ε 'fɛ 'ε □la, 'mu 'ka 'pubwa- 'egbɛɛle 'ezin-.

²³ Bhaa Mɛɛzan Zesu Krisi a -lileya 'ε bo 'ka ta.

**PŌLU 'LETRE 'LA
 □KPAĀ ZESU 'YI MU
 'LA 'YAA- KOLŌSI
 -WA 'E TA 'MU NI
 Pōlu 'letre 'la □kpaā
 Kolōsi -wa 'e ta Zesu
 'yi mu 'e ni 'bhe
 ngblo**

-O 'kleen 'la sii -zōn Tuuki, Kolōsi -yaa 'bhe- 'yi -wa 'e do 'le. -O -yaa Pōlu 'bhegwlen- do 'la sii Epafrasi 'bhe -le 'yee- Kolōsi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □kpaā 'eke- ma, 'bhe- -yoo □kla Zesu 'yi mu -lido' 'le. Pōlu 'gbu 'laa gele -lido' 'yee- Kolōsi -wa 'e ta. 'Dun- Epafrasi -le □nwa -a pele a ni dō bhla ma mēe daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedo 'zi. 'Bhela- -yile, Pōlu 'letre 'le- □kpaā -o ni, 'koko- -e fangando -o ta, 'bhe- -ya pe -o ni dō -o bloole bo mēe daangbeya -lrele' 'e 'bhe ma, 'bhe- waa gbaanle bhla ma mēe daangbeya 'e 'bhe zi. 'Letre 'le- 'bhe de bhla 'e zi 'ke Pōlu -o -kaso 'yi. -E 'letre 'le- 'pegee Efezi mu a 'letre, 'bhe- Filemō a pe 'e 'kpen □dia 'waati do ba.

'Letre 'le- 'le □lwa mi 'e 'yi (Kolōsi 1.1-14) Pōlu 'pubo- □naa 'pe -Waanbhaa ni Kolōsi Zesu 'yi mu 'e ba zayi'.

'Bhe blaana, -yoo -daanna -za mu 'la 'le Zesu Krisi ba zayi', 'bhe 'pegee Zesu -za mu 'la □kla -o ni, -e 'mu 'kpen -dwa -o 'kpee (Kolōsi 1.15-2.3). Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bhe- 'yele- pe 'kpen □kla. -E galawoa -yrigbeele 'e ta 'bhe -le -kō' mu 'pegee -Waanbhaa' □kpaā do ma.

Pōlu pe dō -Jan 'Nrāle- a pe mēe daangbeya 'e gole -o bhla ma mēe daan mu 'e 'mu a pe 'e ma. -Amasroyi, Zuufu mu a mēe daangbeya 'e 'pegee Grēki mu a mēe daangbeya 'e lafle' 'yi -mleke' mu 'ba zayi' 'pegee 'kleen 'yi 'wlaza-, 'bhe- Zuufu mu a 'feti -klōsikunza,

'bhe 'pegee 'ton 'bheke mu 'bhe- -o 'soon mu, 'woo- bhla ma mēe daan mu 'e -o 'mu 'kpen 'yizaala 'eke- ba (Kolōsi 2.4-23).

Pōlu Zesu 'yi mu 'e 'taawogbeya -lrele' 'e -zadwa -o 'kpee, -amasroyi -woo mēe do -o 'pegee Zesu Krisi a 'kpaedomaya 'e 'yi (Kolōsi 3.1-4.6).

'Letre 'le- 'leyanyre 'e □nō (Kolōsi 4.7-18), Pōlu -o 'pubwa-, 'bhe- -e 'sewego do □dia -o ni -a 'gbu gbe ma.

Pōlu -o Kolōsi mu 'e 'pubo- 'zi

¹ 'Mi Pōlu 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a winbōwo mi 'le -Waanbhaa' zru maza ma, 'mi 'pegee 'η nēnē- Zesu 'yi mi Timote -le 'letre 'le- 'kpa zii',

² 'ka mu 'o nēnē- mu 'e ni, 'ka mu 'la 'ke -Waanbhaa' 'ka □kpaā 'edanma -yaa' mēe mu 'le, 'bhe- 'ke 'ka bloole- -o Krisi a -za 'e ma Kolōsi wa 'e ta. Bhaa -kō' De -Waanbhaa' -yaa' 'duma 'pegee -yaa' yilabla 'e 'na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'seri kle 'zi

³ 'Yi 'oo yi, 'ke 'woo- 'o 'seriwo zii' 'kaa- -za ma, 'o Mēezan Zesu Krisi De -Waanbhaa' 'pubo-.

⁴ -Amasroyi 'wa □maa dō 'ka 'kpale -o Zesu Krisi 'yi 'egloole, 'bhe- -Waanbhaa' a mēe mu 'e 'kpen -za so 'ka ni.

⁵ 'Kaa- 'kpaleya 'e 'pegee 'kaa- 'soniya 'e kli gbaanle -o 'ka 'yrikpale -o -Waanbhaa' pe mu 'la □twa 'ka 'le lafle' 'yi 'mu -la ta. -A 'san 'ka wlan ma -Jan 'Nrāle- 'e □lwa ma, 'ka 'yrikpale bole -o 'bhe- pe mu 'e ta.

⁶ -O 'yee -Jan 'Nrāle- do 'kpo 'la 'wo zii' 'ka ba ye, 'bhe -la do -kpen 'wole- 'e zen 'zi 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □nō 'ezin-. 'Bhela- 'a 'to zii' 'bhe- mēe mu -o -za 'lrele- mu kle 'zi, 'bhii- ya -kla 'ka mu ba gōnē- 'la gbēn- -a 'san 'ke 'ka -Waanbhaa' a -lileya 'e □lwa 'e ma, 'bhe- 'kaa □ya 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le bhe.

⁷ 'Waa- yewoyōn Epafrasi 'la -za so 'o ni 'egbenle, 'bhe -le 'ka -daanna 'bhe -za mu 'e 'le; 'bhe -la bloole -o Krisi a ye 'e ma 'ka ba ye.

⁸ Lii 'Wen 'ε -Waanbhaa' a 'soniya 'la □kpa'a 'ka 'kpee, 'yele- □nwa 'bhe 'pele- 'o ni.

KRISI 'KPAALE- -O PE 'KPEŊ 'WIIN-

⁹ 'Bhela- -zayile, -a 'san 'o 'ka ta jan 'ε ma, 'kee- kpa -yrekpa'a' ma oo, 'kee kpa -bi zi ma oo, 'waa ploo 'o 'seriwole ma 'kaa- -za ma 'ezin- 'Woo 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka sɔ -a zru maza 'ε dɔle-; 'bhεε- 'kee- sɔ -zadɔleya 'ε 'kpeŋ 'pegee yikan' 'nale 'ka ni -a Lii 'Wen 'ε 'le.

¹⁰ 'Ke 'bhe □kla, 'ka 'taawogbey'a 'ε sɔ Mεεzan Zesu 'ledɔle -a ma, 'bhεε- 'ka sɔ -a zru maza klele- yikpeŋ- ta. 'Bhεε- 'ka nu 'solε- -za 'wlan 'kpeŋ -gloɔn klele-, 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dɔle 'ε baan' kla -a ba.

¹¹ 'Woo 'seriwo 'ezin- -a ni dɔɔ -e -yaa' 'tɔbhɔleya ma -gloɔya' 'ε 'bhe zen 'ka ta, 'bhεε- -e 'fuudɔ- 'ka ta, 'kooko- 'ka sɔ -yren 'ε 'kpeŋ -gloɔn 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

¹² -Ka -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' 'pubɔ- 'ka zrukpaale 'le, -amasrɔyi, -ya □kla 'bhεε- 'ka dɔ -o -e 'cien 'la □twa -yaa' mεε 'wenj mu 'la -woo 'taawo zii' -yaa' 'tɛbhile 'ε ba 'bhe ba.

¹³ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -kɔɔ' -gwa -Setran' 'la -yoo -gblo ti -gbenε 'ε 'yi 'bhe -a -gloɔya' 'ε 'yi, 'bhεε -e -nwa -kɔɔ' 'le -a Gbe 'la -za sɔ -a ni 'egbenεle 'bhe a -bhlenjgbeya -wa 'ε ta.

¹⁴ A Gbe Zesu gale 'ε 'bhela- 'srɔyi 'bhεε- -Waanbhaa' -kɔɔ' tagbawoa, 'bhe 'pegee -e -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma □yaan.

Zesu Kriisi -o -Waanbhaa' bhɔɔma 'le

¹⁵ Zesu Kriisi -le -Waanbhaa' 'la waa ye 'bhe bhɔɔma kpataakpa 'ε 'le. 'Yele- -yaa 'tre ta pe 'kpeŋ klele -lεε.

¹⁶ -Amasrɔyi -Waanbhaa' pe 'kpeŋ □kla 'yela- gbε zi: lafle' 'yi pe mu oo, 'tre ta pe mu oo, -yre pe mu 'la ye oo, 'bhεε- waa sɔ pe mu 'la 'yele oo, -bhlenjgbe 'kleen mu oo, -o -yi -bhlenjgbe mu oo, mεε gbalaan mu oo, -Waanbhaa' pe 'kpeŋ □kla Zesu Kriisi -la gbε zi, 'bhεε- -yoo 'kpeŋ □kla 'yela- ni.

¹⁷ -E -yaa -a -yre ma 'drunyan ta pe 'kpeŋ 'lεε, 'bhεε- -a fanjan- 'ε 'bhe -le 'drunyan ta pe mu 'ε 'kpeŋ to -o dulayre mu 'ε □nɔɔ.

¹⁸ 'Yee- Kriisi -le -a 'gbu 'fle 'ε ngblo 'le; 'bhεε- -a 'fle 'ε 'bhe -le Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'klankeba 'ε 'le. 'Yele- -za 'kpeŋ zisanyre 'le; 'bhεε- 'yela- □lwa -bwela gale ba, 'kooko- -a 'kpaale kle pe 'kpeŋ 'wiin-.

¹⁹ -Amasrɔyi -e -swa -Waanbhaa' 'gbu ni 'ke -wa dɔgbeya 'ε 'kpeŋ ye 'yee- Kriisi -la -yi.

²⁰ Zesu 'srɔyi, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'kee- 'yee- 'pegee 'drunyan ta pe mu 'ε 'kpeŋ kpa do ma: 'e pe laanima pe mu oo, 'e pe 'tre ta pe mu oo, -o 'kpeŋ. Zesu yien 'la 'klalaa -yrigbεεle 'ε ta, bhe -la -zayi' 'bhεε- 'yee- -Waanbhaa' yilabla □wlaa 'yee 'gbu 'pegee bhaaplenj mu plen-.

²¹ 'Ka mu, 'ka plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -sɔ, 'bhεε- 'ka 'yaa- -a -sɔnnii' mu 'le 'ka kleza -yɔɔ' mu 'ε 'pegee 'ka 'kpejan- -yɔɔ' mu 'ε ma.

²² 'Dunj- -zɔn, -Waanbhaa' 'ka mu 'pegee 'yee- 'gbu □kpa'a do ma Zesu gale ma 'bhe a bhaaplenj 'fle 'ε 'yi. -E 'bhe □kla, 'kooko- -e sɔ 'ka dulale' 'yee- 'gbu -Waanbhaa' 'yre □la 'ke 'ka kle 'wenj, 'bhεε- 'ke waa -la 'yre ye 'ka ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi, 'bhe 'pegee 'ke waa -sɔŋ' bhe do ye 'ka ma.

²³ 'Dunj- 'ka kli gbaanle bo 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi; 'ka 'yrikpale -o pe 'la ta, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhe 'srɔɔwoa- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi, 'ka 'laa 'tolε- 'ke pe 'kedo- 'kpɔ 'a kle 'bhεε- 'ka ploo 'bhe -yrikpagbey'a 'ε ma -titi. 'Ka 'yee- -Jan 'Nrāle- 'la □maa, -o 'yela- wo 'zi 'drunyan 'ε 'yi yrekpeŋ- □nɔɔ mεε mu 'ε ni; 'bhεε- -Waanbhaa' 'mi Polu □kla -yaa' yewonε 'le 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yela- wole 'kaama-.

Polu -o -Waanbhaa' a yewo 'zi Zesu 'yi mu 'ε ni

²⁴ 'N nεenε- mu, 'mi -o -yrenlabhle zii' -zɔn 'ka mu ni, 'bhe 'mi zruk- palaa. -Amasrɔyi, 'η -yren mu 'la 'bhle zii' -gε 'η 'fle 'yi, 'bhe mu -o Kriisi -yren mu 'la □bhla 'mu -lεpa' pe

'le. 'Mi -o 'bhe -yren mu 'e 'bhle zii' Zesu Krisi 'fle 'e 'bhεε- ni; 'bhe 'fle 'e 'bhe -le Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'le.

²⁵ -Waanbhaa' 'mi □kla Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e -waa' yewone 'le 'ka mu ni, 'ke 'η 'yee- -jan 'e wo 'ka ni 'ke 'an 'leyan a ma.

²⁶ 'Bhe -jan 'e 'bhe -la tagaanle □bwa bhaaplen mu 'kpen 'lεε, 'kee- 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle. 'Dun- -zɔn, -e 'bhe -zrɔnna -yaa' pε mεε 'weŋ mu 'e ni.

²⁷ -Trɔn -gbene 'la -yoo 'bhe gaanyiza 'e 'yi 'drunyan 'yi 'si mu 'e 'kpen ni, 'bhεε- 'kee- lele bhe, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'e -o 'bhe do. 'Bhe gaanyiza 'e 'bhe -le -ge: Krisi -o 'ka zru mu 'e 'yi, 'bhεε- -ya kle 'ke 'ka 'yrikpale bo -a ta 'bhii- 'ka nu kleε -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'e 'yi.

²⁸ 'Bhe 'yi bhe, 'o mɔɔ -janwo' zii' 'yee- Krisi -la ba zayi' mεε mu 'e ni, 'ke 'o zruwla mεε 'tɔle- mεε 'bhe 'kpee, 'bhεε- 'ke 'woo- daan -Waanbhaa' a -zadɔleya 'e 'kpen 'le. 'Kooko- 'ke 'o mεε 'tɔle- mεε 'bhe zrɔn -Waanbhaa' ni -a -lɛpalele Krisi 'srɔyi.

²⁹ 'Bhɛla- -zayi', 'η 'yoo- do 'zi 'egloole 'ke 'η yewo Krisi a fangan- ma -glooya' 'la -yoo 'η 'yi 'bhe 'le.

2

Krisi -o 'ke -zadɔleya 'e kli 'le

¹ 'N nεene- mu, wlan 'e ni, 'η 'yoo- do 'zi 'egloole 'ka mu ni gɔne- 'la gbεen-, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'bhe do. 'N 'yoo- do 'zi 'egloole 'ka mu 'pegee Laodise mu 'e, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen 'laa 'η 'yele- -lido' 'mu -laa' -za ma.

² 'N 'yoo- 'bhe kle 'zi, 'kooko- -woo zru do 'egloole, 'ke -o 'kpale- kle do ma 'soniya 'e 'yi; 'bhεε- 'ke -o 'pale- kle 'ke 'yikanle 'le. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o nu -Waanbhaa' a gaanyiza 'e dole, 'bhe gaanyiza 'e 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

³ -Waanbhaa' a -zadɔleya 'e 'yi pε -lrele' mu 'e 'kpen 'pegee -yaa'

-zayaangole 'e 'yi pε -lrele' mu 'e 'kpen magaanle -o 'yee- Krisi -la -yi.

⁴ 'N 'yoo- 'bhe 'pe zii' 'ka ni bhe, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini- -a -le ma -nra jan mu 'e 'le.

⁵ -Ali- 'ke 'η 'plengole -o 'ka ma 'η 'fle 'e 'yi, 'η 'yoo- 'ka -din 'η 'nii- 'e 'yi. 'An 'malawoa doo 'ka -o 'taawo zii' 'elrele, 'bhεε- 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi 'egloole, 'bhe 'η zrukpalaa.

Pɔlu a -liawli' Krisi zi 'taa 'e ba zayi'

⁶ 'Bhe -ya 'e 'yi bhe, 'ka Zesu Krisi □sia 'kaa Mεεzan 'le gɔne- 'la gbεen-, -ka 'taawo -a zi 'elrele.

⁷ 'Ka kli gbaanle bo -a ta 'bhii- -yri 'sene mu 'e 'tre kun -a -la gɔne- 'la gbεen-, 'bhεε- -ka 'ka 'si 'e do 'yela- ta. -Ka bo 'egloole 'tanji 'kaa- 'kpaleya 'e 'yi, 'bhii- -o 'ka -daanna doo 'kaa kle gɔne- 'la gbεen- bhe; 'bhe 'pegee -ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'ka nii- 'e 'kpen 'le -e -za mu 'la □kla 'ka ni 'mu ma.

⁸ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'el- rele, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini bhaaplen mu a bhaama -zadɔle mu 'e 'le; 'bhe bhaama -zadɔle mu 'e kli gbaanle -o bhaaplen mu a 'si ta za mu -la ta, 'bhe 'pegee -waa' 'kpeeledangbeya mu 'e 'drun- yan 'yi -za mu ma. 'Dun- 'bhe 'kpeeledangbeya mu 'e gole -o Krisi a pε -zadɔleya 'e ma.

⁹ -Amasrɔyi, -Waanbhaa' dogbeya 'e 'kpen -o Krisi a bhaaplen 'fle 'e 'yi.

¹⁰ 'Bhεε- 'ka pε 'kpen 'srɔwoa- 'ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. 'Yela- 'kpaale -o -kunlii mu 'e 'kpen 'pegee 'sen 'tɔle- 'sen 'mu 'kpen 'wiinj-.

¹¹ 'Ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledo- maya 'e 'yi, -o 'ka □wlaa 'kleen 'yi 'yee- Krisi 'yi. Yaa pε 'kleen 'e 'yi wlale 'e bhaaplen laa 'bhe kleε -a gbε -le. 'Dun- -yaa' pε 'kleen 'yi 'wlale- 'e 'bhe -le 'ka -gwa 'ka 'joo gwe mu 'e 'pegee 'kaa- -za 'yoo- mu 'e 'yi.

¹² -O 'ka 'wiinjfelawoa -yi ba, -e □kla 'bhii- 'ka -gaa, 'bhεε- -o 'ka 'pegee Krisi □bian 'eke- 'yi; 'bhεε- 'ka

'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba. -Amasrōyi 'ka 'ka □kpa -Waanbhaa' a -glōya' 'la 'bhe Kriſi -bwela ba 'bhe- 'yi.

¹³ 'Elwaleta, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa -Waanbhaa' -yre 'yi 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε -zayi', 'bhe 'pegee 'kaa- 'kleſen 'yi wlalekleya 'ε -zayi'. 'Duŋ- -zōn, -Waanbhaa' bole -yre ma -si 'na gbε dreewoa- 'ka ni 'ka 'pegee Kriſi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bhe- -e -kōōa' -za 'yoo- mu 'ε 'kpen -sroma -yaan -kōō' ni.

¹⁴ -Kōō' kleza -yoo' mu 'la 'kpen yōndeſe -yaa, 'bhe- 'bhe 'sewe 'kpaale -yaa -kōō' 'kaama- -kōō' 'toŋ mu 'la 'yisiela 'mu -zayi'; Kriſi 'bhe 'sewe 'yoo- 'ε 'kpen 'liila-; -amasrōyi -e -kōō' ma 'kiti 'kwe □sia a ga -yriḡbeele 'ε ta.

¹⁵ Kriſi gaza 'ε -yriḡbeele 'ε ta, 'bhe 'srōyi, -Waanbhaa' -glōya' -gwa -Setran' a 'senzan- mu 'ε 'pegee -yaa' -kunlii mu 'ε 'kōō. 'Bhe kleḡbeya 'ε gbēen- bhe, -ya -zronna mōkpen' ni kpataakpa 'bhii- Zesu Kriſi 'senḡwa □ 'bhe mu 'le.

¹⁶ 'Bhe kleḡbeya 'ε 'yi bhe, 'ka 'laa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpō -janwo' 'ka ma: 'ka 'le pele oo, 'ka mi pe oo, 'feti yi -klosikunza mu oo, 'bhe 'pegee mle dree 'pwe yi 'feti 'bhe- 'ka 'yitre yi -za mu -zayi'.

¹⁷ 'Bhe -za mu 'ε 'yaa- -za mu 'la 'yaa- zan nule 'mu -la -tōomasie 'le; 'duŋ- Kriſi -le wlan kpataakpa 'gbu 'ε 'le.

¹⁸ 'Ka 'laa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpō 'a kle 'bhe- -e 'ka go 'ka 'taawo zi -lrele' 'ε ta 'bhe ta, 'ke -ya kle 'bhii- -ya 'gbu mazina 'zi, 'bhe- -e -mleke' mu kle -yaa' -waanbhaa' 'le 'kee- 'mu gba. 'Bhe mεε -glōn mu 'ε, -o waa -yre zi yele mu -la -za kun 'eglole; 'bhe- -waa' bhaapleŋya 'kpeeledangbeya 'ε ma, -woo 'gbu magbaande.

¹⁹ 'Bhe mεε -glōn mu 'ε -o bloole laa bo Kriſi 'la 'bhe -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ḡḡblo 'le 'bhe ma. 'Bhe- 'duŋ-, -kōō' mu -o 'bhii- -a 'fle dōpe mu -la -le, 'bhe- -kōō' bloole -o -a

ma 'eglole 'bhii- -kōō' -fasa mu 'ε bloole -o bhele' mu 'ε ma ḡōne- 'la gbēen-. 'Bhe- kleḡbeya 'ε 'yi, -a 'fle gbaande 'bhii- -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e gbaande ḡōne- 'la gbēen-.

'TAAWOLE KRISI 'PEGEE MEE A 'KPALEDOMAYA 'ε 'YI

Mεε 'pegee Kriſi gale 'eke- 'yi, 'bhe- -o -bwele' 'eke- 'yi gale ba.

²⁰ 'Ka mu 'pegee Kriſi -gaa 'eke- 'yi, 'bhe- -e 'ka -gwa 'drunyan ta lii -yoo' mu 'ε waa -glōya' 'ε □la. 'Bhe- -mele □kla 'bhe- 'ka -o 'taawo zii' 'bhii- 'drunyan 'leε- 'yi mεε mu 'ε gbēen- εε? -Mele □kla 'kaa- 'to zii' 'bhe- -o 'bhe 'toŋ -glōn mu 'ε dō 'ka 'wiŋ- εε, 'ke -wa pe 'ka ni dō 'ka -o -klosikun kpaŋma?

²¹ -O pe 'ka ni 'ka 'laa 'toŋ mu 'la 'yisiela 'mu -le -ḡε: «'Ka 'laa pe 'leε- 'bhe 'sile-. 'Ka 'laa pe 'leε- 'bhe danle 'ka nre ma». 'Bhe- «'ka 'laa 'kunle- pe 'leε- 'bhe ma.»

²² 'Bhe pe mu 'ε -woo 'ke bhle pe mu -la -le bhaama. 'Ke -woo □bhla, 'ke -o -yaan. Bhaapleŋ 'si ta 'toŋ mu 'pegee bhaapleŋ daangbeya mu -le 'woo- 'toŋ mu 'ε -le.

²³ Wlan 'ε ni, 'ke 'o 'woo- -za mu 'ε -glinna, -o kle mεε -yre 'yi 'bhii -zadō' maza mu. -Amasrōyi -woo 'gbu zru 'yi gba gbeya -la kle, -o 'gbu mazinalele, 'bhe 'pegee 'ke -o -yrenkpa' -o 'gbu 'fle 'ε ta -za -glōn 'ε 'kpen klelele. 'Bhe- 'duŋ-, 'woo- 'toŋ mu 'ε waa sō -o -yikunle -o 'fle 'ε zru maza mu klele ma.

3

¹ 'Ka 'pegee Kriſi -bwela gale ba 'eke- 'yi. 'Bhe 'yi 'te, pe mu 'la -woo -Waanbhaa' ba laanima, -ka 'bhe mu -la ziglin-; Kriſi 'yaale- -o 'bhe yre 'ε 'bhe- □nōō, -Waanbhaa' -din 'tōbhō ma yaayre 'ε □nōō.

² -Waanbhaa' -si dree 'la □twa 'ka ni laanima, 'ka 'yri bo 'bhe -la ta, 'bhe- 'ka 'laa bole 'ka 'kpeeledanle ma 'tre ta pe mu ma.

³ -Amasrōyi, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- ka -gaa. 'Bhe- 'ka 'si dree 'ε pegee

Krisi magaanle -o -Waanbhaa' ba laanima.

⁴ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'kaa- bole -yρε ma -si -zeze 'ε 'bhε -le Krisi 'le; 'kee- □nwa yi 'la 'le, 'ka mu 'pegee 'yee- nu 'pwεε- -yaa' 'tobhōleya 'ε 'yi.

-Si gwe 'pegee -si drεε

⁵ -Ka 'plo- 'kaa 'tre ta 'joo gwe mu 'ε 'kpen ma; 'bhε 'joo gwe mu 'ε 'ke mu -le -gε: -yanbhōya oo, mεε 'kpee 'trinḁo- maza oo, -za 'yō- kle -lro oo, zru maza -yō' mu oo, 'bhε 'pegee 'drunyan ta pe mu 'flen, -amasrōyi 'drunyan ta pe mu 'flen 'ε 'bhε -o 'ezin- 'bhii- yogbale.

⁶ 'Duḁ- mεε 'la zan mu laa 'taawo -Waanbhaa' a -jan 'ε ta, 'ke -o 'bhε -za 'yō- -gloḁn mu 'ε kle, -yaa' 'kiti 'ε nu 'tenle- 'bhε zan mu ma.

⁷ 'Elwale -so, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yaa- mu -za 'yō- -gloḁn mu 'ε 'mu -la kle.

⁸ 'Duḁ- -zōn, -ka 'plo- 'bhε -za mu 'lεε- 'kpen ma: yran oo, yin ma 'tonya- oo, 'kpee 'yōya- oo, 'bhεε- mεε 'tōsie maza mu. 'Ka 'laa 'tolε- 'ke -zwanwo' 'pegee 'wloso ma jan 'kedo- 'kpō da 'ka 'lii.

⁹ 'Ka 'laa bhla pele 'eke- ni, -amasrōyi 'ka 'ploola- 'ka 'joo 'yō- gwe mu 'ε 'pegee 'ka -yaa -za gwe mu 'la kle 'mu ma.

¹⁰ 'Bhεε- 'ka 'joo drεε -la □sia. 'Bhεε- 'joo drεε 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'kooko- 'ka so -Waanbhaa' ḁole-, 'bhεε- 'ka kleza mu 'ε kle 'bhii- 'yee- 'gbu 'la 'ka □kla -a kleza mu 'ε gbεen-.

¹¹ 'Bhela- -zayile, 'kee □kla Zuufu kle 'le oo, 'kee □kla Zuufu mi 'le oo, 'ke -woo 'e □wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa 'e 'wlale- 'kleen 'yi oo, 'kee 'yoo- -zadōkle 'le oo, 'kee 'yoo- -bōn 'yi mi 'le oo, 'kee □kla lu 'le oo, 'kee □kla □klō 'le, 'bhε 'laa -za 'ke kle -li. 'Duḁ- Krisi -la -za -o 'egloole 'ke 'bhε kan pe 'kpen ta. 'Bhεε- 'yele- -kō' 'kpen zru 'ε 'yi.

Zesu 'yi mu 'ε -woo 'ke bhōpe 'le 'eke- ba

¹² -Waanbhaa' 'ka malakwan bhe, 'bhεε- -e 'ka □kla -yaa' pe mεε 'wen mu 'le 'edanma, 'bhε 'pegee 'ka -za

□swa -a ni, 'ka 'yrenkla 'eke- ma, 'ke 'ka kle 'ewlanle 'eke- ma, -ka 'ka mazina 'eke- -lεε, 'ka 'yi kle 'edōole 'eke- ma, 'bhεε- -ka 'ka zrubakpala 'eke- zi.

¹³ -Ka bhō 'eke- ba; 'bhεε- -ka 'eke- mazato. 'Ke 'ka do 'a -siela 'bhε -vindo' mi ba, -ka 'eke- mazato, 'bhii- Mεεzan Zesu 'ka mu mazatwa gōnε- 'la gbεen-.

¹⁴ 'Bhεε- 'kela kpa 'bhε -za mu 'ε 'kpen 'wiin-, 'bhε -le ḁō 'ka -za 'so 'eke- ni, 'soniya 'ε 'bhε -le nu 'ka 'kpale- do ma, 'bhεε- -a 'lεso-.

¹⁵ Bhaa Krisi a yilabla 'ε kle 'ka zru ba. -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhεε- yilabla 'ε 'kaama-, 'kooko- 'ka kpa do ma, 'bhεε- 'ka kle mεε do. -Ka -Waanbhaa' 'pubō- 'tanji 'bhε ma.

¹⁶ -Kaa 'to 'ke Krisi a -jan 'ε bo 'ka zru 'ε 'yi, 'bhεε- -e 'ka zru 'ε pa 'kee- kan -a -dan' ta. -Ka yakla- bō 'eke- gaan -la, 'ke 'ka 'eke- lia -zadolele. -Ka -Waanbhaa' 'tobhō ma 'sro mu 'pegee -a 'pubō- 'sro mu 'kpa -a ni 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

¹⁷ 'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la klele-, 'kee- □kla -janwole 'le oo, 'kee- □kla 'ka kleza 'le oo, -kaa 'kpen kle Mεεzan Zesu 'tō 'ε 'yi, 'ke 'ka -kō' Dε -Waanbhaa' 'pubō-.

Zesu 'yi mu bogbeya 'eke- yi

¹⁸ 'Ka mu le mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka □nō mu 'ε □la. 'Bhε klegbeya -gloḁn 'ε, 'bhε -le so Mεεzan -Waanbhaa' ni.

¹⁹ 'Ka mu 'gwlaan- mu, 'ka 'na mu -za 'so 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka yin ma 'tonkpale -o ma.

²⁰ 'Ka mu -ne mu, -ka 'ka 'yape- mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpen 'yi. 'Bhε -le so Mεεzan -Waanbhaa' ni.

²¹ 'Ka mu -ne de mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'ne mu 'ε 'yi, 'kooko- -o -gblozi' laa nu gale -o ma.

²² 'Ka mu lu mu, -ka 'kaa- 'tre ta -ge -kunlii mu 'ε 'weli- ma -za mu 'ε 'kpen 'yi. 'Ka 'laa 'bhε klele -o -yre 'kō, 'ka 'laa -o zrubhō yre -glinle' 'ka ma 'kaa- -za klele mu 'ε 'yi. 'Duḁ- kaa kle 'ka zru wlan 'le, 'ke 'ka gbilaan Mεεzan -Waanbhaa' -lεε.

23 'Ke 'ka -o ye 'oo ye 'la 'wo zii', -kaa wo 'ka zru 'ε 'kpen 'le; 'bhii- 'ka -o -a kle 'zi Mεεzan Zesu -la ni; 'bhεε- 'ka 'laa- kle 'zi bhaaplen mu do -kplen ni.

24 -Amasroyi 'ka 'gbu 'a 'yaango dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' 'ka 'cien 'la □twa 'ka 'lee, 'ka nu 'bhe 'srɔɔwole 'bhii- 'ka 'woye- 'ε ma -sra 'le. 'Ka -o yewo 'zi Mεεzan 'la ni 'bhe -le Krisi 'le.

25 'Dun- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'taawoa □ 'eyɔɔle, 'bhe zan nu 'bhe ma -sra 'srɔɔwole. -Waanbhaa' laa bhaaplen mu go 'eke- ma.

4

1 'Ka mu -kunlii mu, -ka 'kaa- yewone mu 'ε 'kun 'elrele 'ke 'kaa kle -ledɔɔleya ma, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o bagole. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'gbu -kunlii -gbene 'ε 'bhe -o laanima.

Pɔlu a -danma' -liawli'

2 -Ka bo 'ka 'seriwole ma 'tanjii, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le -a klele ma, 'ke 'ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'bhe ta.

3 'Bhεε- 'ezin-, -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waa- -za ma, 'kooko- e 'bhe bhla -lrele' na 'o ni 'bhεε- 'o sɔ -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole, 'bhe 'pegee 'ke 'o sɔ Krisi a gaanyiza 'ε 'pele mεε mu ni. 'N 'yoo- -zɔn -kaso 'yi 'bhelama.

4 -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'η sɔ 'yee- gaanyiza 'ε 'wole- mɔkpen' ni kpataakpa, 'bhεε- -wa -yima' 'elrele, 'bhii- -ya □pia 'η ni 'an kle gɔne- 'la gbεen-.

5 -Ka kle -zadɔ' mu 'le 'kaa- 'taawogbeya 'ε 'yi mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'plen-. 'Ka sɔ -za yeke- 'la klele-, 'waati 'tɔle- 'waati, -ka 'bhεε- kle.

6 'Ke 'ka -o -jan 'oo -jan 'la 'wole mεε mu ni, -kaa 'to -e kle -jan 'nrāle- 'le; 'bhεε- -e kle -o -lre jan 'le. 'Kooko- 'ke -o 'ka 'lrɔkpa- -za 'oo -za -la ma, 'ka sɔ 'bhe zikpale -o 'kpen ni do do.

Pɔlu -o -a -srawo' zii' Kolosi Zesu 'yi mu 'ε ma

7 -Kɔɔ' nεεne- Tisiki nu 'mi ta -jan mu 'ε 'kpen 'wole 'ka ni; -a -za sɔ 'o ni 'egbenele, 'bhεε- -a zru -o do Mεεzan Zesu ni, 'bhεε- 'o 'pegee 'yele- 'bhe a ye 'ε 'wo zii' 'eke- zi.

8 'Mi 'gbu 'a 'lawlenna -a ma 'ke 'an 'winbɔ- 'ka ta ye, 'o ta janwo zayi' 'ka ni, 'bhεε- 'kooko- 'ke 'kaa □ya, fangan- baan' nu dɔ 'ka ta.

9 'N 'yoo- -kɔɔ' nεεne- Onezimu 'kpa zii' 'yee- Tisiki ba, 'bhεε- 'η -wo winbɔ 'ka ba ye. Onezimu zru -o do 'o ni, 'bhεε- -a -za sɔ 'o ni 'egbenele, 'bhe 'pegee 'ka 'gbu a mεε -le 'kele-. -Za 'oo -za 'la □kla -ge, -o nu 'bhe 'kpen 'yipela 'ka ni ye.

10 Arisitaki □la 'o 'pegee 'bhe -o -kaso 'yi -ge, 'bhe 'ka 'pubwa-; 'dun- Banabasi a yewoyɔɔn Maki 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'O 'ka 'kpeelēkaan 'elwale gban -sɔ 'yee- Maki 'la ba zayi' dɔɔ 'kee- -nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele.

11 -O -yaa mεε 'la zan sii Zesu Zutusi, 'bhe 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'Woo- mεε yaga 'la bhe, 'wola- 'pegee 'mi -o yewo 'eke- zi -Waanbhaa' a -bh- lengbeya -jan 'ε 'wolele mεε mu 'ε ni. 'Wole- 'ke Zuufu mu 'la □wlaa Zesu 'yi -ge 'mu 'le. -O fangan- -dwa 'mi ta 'egbenele.

12 'Bhεε- 'ezin-, -kɔɔ' nεεne- Epafrasi 'ka 'pubwa-. 'Bhe -o 'ezin- 'ka 'gbu a mεε mu 'ε do 'le. 'Bhεε- -yoo 'ke Zesu Krisi a yewone 'lrele- do 'le. -A nii- 'wlale- -o -a 'seriwole 'yi 'kaa- -za ma 'tanjii, 'kooko- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhεε- 'ka dɔ 'egloole, 'ke 'ka 'yriwlale kle -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen klele ma.

13 Wlan 'ε ni, 'ka mu Kolosi mu 'pegee Laodise Zesu 'yi mu 'ε, 'bhεε- Yerapolisi Zesu 'yi mu 'ε 'kpen, 'ka -za -o Epafrasi 'kɔɔ 'egloole; 'mi 'gbu -o 'bhe 'srε 'le.

14 -Kɔɔ' 'yienii -drɔɔdrɔɔ' mi Luki 'pegee Demasi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

15 -Kɔɔ' nεεne- Zesu 'yi mu 'la -woo Laodise -wa 'ε ta, -ka 'mu 'pubɔ- 'o ni. 'Bhεε- Nifa 'pegee Zesu 'yi mu

-lɛdo' 'la kla 'eke- ba -yaa' 'fɛ 'ɛ ɲla,
-ka 'mu 'pubɔ- 'o ni 'ezin-.

¹⁶ 'Ke 'ka ɲyaan 'yee- 'lɛtrɛ 'lɛɛ-
tapelele 'waati 'la ba, -kaa na
Laodise Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni,
'bhɛɛ- 'mu 'a tape 'ezin-. 'Duŋ- 'lɛtrɛ
'kɛla ɲkaan Laodise, 'ke 'bhɛ ɲwlaa
'ka ba ye, 'ka mu 'bhɛ tape 'ezin-.

¹⁷ -Kaa pe Arisipi ni dɔɔ Mɛɛzan
Krisi 'a 'siila- ye 'la 'kaama-, -e 'bhɛ
-gblakun' 'kee- 'bhɛ wo 'elrele.

¹⁸ 'Mi Pɔlu 'gbu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ-
dɛ 'zi 'ŋ 'gbu 'kɔɔ dɔɔ: «'Mi Pɔlu
'ka 'pubwa-» 'Mi -o -kaso 'la 'yi
-gɛ, 'mi -za 'laa golɛ 'ka 'kpee. Bhaa
-Waanbhaa' 'ka -dɔɔbo'!

**POLU 'LETRE □LWA
'LA □KPAZ ZESU 'YI
MU 'LA 'YAA-
TESALONIKI -WA 'E
TA 'MU NI**

**Polu 'letre □lwa 'la
□kpaaz Tesaloniki -wa
'e ta Zesu 'yi mu 'e ni
'bhe ngblo**

Tesaloniki -o 'ke Masedwani 'kleen 'e 'yi -wa -gbene mu 'e do 'le. -O -yaa mee 'la zan sii Siliven, 'bhe-ke -wa 'tokpaaz Silasi 'bhe 'pegee Timote -le □bhwa Polu ba Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'klalele 'eke- ba. Polu 'laa 'mole- -a noo-, -amasroyi Zuufu mu 'e 'bhe 'saawoa- -a 'koo (Kleza 17). -E gole Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'kee- gele- Akayi 'kleen 'e 'bhe 'yi. 'Dun-, -e gole Masedwani 'te, 'kee- Timote 'winbole Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'kooko- 'ke 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, -e so 'bhe 'yaangole 'mu ta -yren 'e 'koo.

Timote dale 'mu taglinle, 'bhe- -e 'mu ta jan -nrable' mu 'e 'klale- 'yee- Polu 'koo, -a zrukpaagbeya -yoo' 'e 'koo, 'kee- 'letre 'lee- dele- -o ni. 'Letre 'lee- 'yi, -Waanbhaa' -za 'bre mu 'la □kla -a ni, -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'mu ma 'elwale 'pe. 'Bhe- -e Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e -liaala doo -o bo -o 'kpale ma Zesu 'yi, 'bhe- 'ke -waa' 'kpaleya 'e baan' kla 'bhe ba.

Polu yewoa- 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'plen- gone- 'la gbeen-, -e 'bhe -dwa -o 'kpee. -A zrukpaale -o, -amasroyi, 'ali- mee mu 'e -yren mu 'la □kpaaz -o ta, -o bloole □bwa -o 'kpale ma Krisi 'yi, 'bhe- -o ye -lro -yaa Polu (1 Tesaloniki 1-3).

A -le yizie mi 'e 'yi (1 Tesaloniki 4.1-12), Polu □bwa 'ezin- -o 'taawogbeya -lrele' -jan 'e 'bhe ta, 'bhe 'pegee -o 'plenggoza -yanbhooya klele ma, 'bhe- 'ke -o -za so 'eke- ni.

-A -leyanyre 'e □noo (1 Tesaloniki 4.3-5.11), Polu □bwa Zesu 'nu gbe gaan ple mi 'e ta, 'bhe 'pegee gbaa mu bwele gale ba 'e 'bhe -za 'e ta. Polu 'yee- 'letre 'lee- □yaan -o -liawli' mu 'pegee 'pubowli, 'bhe- -o 'dumawole mu -la -le.

Polu 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'e -woo Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'pubo- 'zi

¹ 'Mi Polu 'pegee Silasi 'bhe- Timote, 'o moo 'gbu -le 'letre 'lee- □dia 'ka mu Zesu 'yi mu -ledo' 'la 'ka -o Tesaloniki -wa 'e ta 'ka mu ni. 'Ka -o -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi a pe 'le. Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhe- -e -yaa' yilabla 'e na 'ka ni.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpagbeya 'e □swa Polu ni.

² 'O -Waanbhaa' 'pubo- 'tanji 'ka 'kpen ba zayi', 'bhe- 'woo- 'seriwo 'tanji 'kaa- -za ma.

³ Wlan 'e ni, 'ka 'ka □kpaaz Krisi 'yi gone- 'la gbeen-, 'bhe- 'ka 'bhe 'yizakla; 'ka yewoa- -a ni gone- 'la gbeen- 'soniya 'le 'ka 'yi, 'bhe 'pegee 'ka 'yrikpale 'la -yoo 'egloole Meezan Zesu Krisi ta; 'bhe -za mu 'e do 'o 'kpee 'waati 'e 'kpen ba 'ke 'woo- 'seriwo zii' -koo' De -Waanbhaa' ni.

⁴ 'O neene- mu, 'wa 'yaango- 'bhii- 'ka -za □swa -Waanbhaa' ni, 'bhe- -e 'ka makwan- yaa pe 'le.

⁵ 'O -Jan 'Nrable- 'la □woa 'ka ni; 'waa 'bhe klele 'o 'liijan- bhaama 'te 'wolele 'ka ni, 'dun- 'wa □kla 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'pegee *Lii 'Wen 'e 'mu -la -le. 'Bhe- 'o 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- wlan -le 'kele-. 'O 'taawoa□ 'ka 'plen- gone- 'la gbeen- 'ka 'gbu 'bhe 'yaango- 'bhii- 'bhe 'yaa- 'ka 'gbu 'nrayiza 'le.

⁶ 'Ka mu 'gbu 'taawoa□ 'bhii- 'o moo 'gbu 'pegee Meezan Krisi 'taawogbeya 'e gbeen-. 'Ali- 'ka 'yaa- 'trebho -bebe 'la 'yi, 'ka -dwa -Waanbhaa' a -jan 'e □la 'ka zrukpaale 'la da Lii 'Wen a -glooya' 'e ba 'bhe- 'le.

7 'Bhe klegbeya 'e 'yi, Masedwani 'kleen 'e 'pegee Akayi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e, 'mu 'kpen nu 'taawole 'kaa- pe 'taawogbeya 'e 'bheε- zi.

8 Wlan 'e ni, Meezan a -Jan 'e dalawoa 'ka mu ba, -e □zian Masedwani 'pegee Akayi 'kleen mu 'e 'yi; 'dun- yaa bole 'mu do -kplen ta; 'ka 'kpagbeya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe -jan 'e □zian yrekpen- □nɔɔ 'ezin-, -asiikɔɔ 'o maza laa -yaa -li 'bhe -jan 'e 'wole- ma mεε mu 'e ni, -amasroyi -wa -maa gban.

9 'Ka 'o 'cieya- □kla 'elrele gɔnε- 'la gbεen-, mɔkpen' -o 'bhe 'pe zii'. 'Bheε- -wa pe zii' 'ezin- 'kaa 'ka 'plooda- 'kaa yo mu 'e gbale ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'ke -yee' 'ewlanle, 'ka 'ka zru -niinaa' 'bhe ba, 'bheε- 'ka 'bhe gba.

10 'Bheε- 'ka -o -a Gbe Zesu 'la -e 'bhe -bwela gale ba, 'bhe 'magben- 'zi 'ke 'bhe da laanima. 'Bhe Zesu 'e, 'bhe -le -kɔɔ' go -Waanbhaa' a 'kiti 'e 'yi.

POLU 'PEGEE TESALONIKI ZESU 'YI MU 'E 'PLENZ-

2

Polu yelawoa Tesaloniki -wa 'e ta

1 'N nεenε- mu, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'o gelawoa 'ka ba, yaa klele 'ke bhaama za 'le.

2 'Kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- mεε mu 'o -zwanwoa, 'bheε- -o -yrenkpa'a 'o ta 'elwale 'pe Filipu -wa 'e ta. 'Dun- -Waanbhaa' fangandwa 'o ta, 'bheε- 'o □nwa -yaa- 'Jan 'Nrале- 'e 'wole- 'ka mu ni Tesaloniki 'te, 'ali- 'ke mεε mu 'e waa -yaa dɔle- -a □la 'ke 'o 'bhe wo bhe.

3 Wlan 'e ni, 'waa -o 'yee- -Jan 'Nrале- 'e 'wo zii' bhla ma, 'bhe 'pegee 'o 'kpee 'yɔɔ- 'le. 'Bheε- 'waa -o mεε 'kedo- 'kpɔ 'yiniyre -glin 'zi.

4 Drɔɔn' -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'o -janwo' -janwo' gbeya 'la 'yi, 'woo- 'bheε- kle 'zi. -Amasroyi, -a 'gbu 'a □ya 'bhii- -a -gaale' 'o ba 'kee- -yaa' -Jan 'Nrале- 'e gbekpa 'o mɔɔ 'kɔɔ. 'Waa -o -janwo' zii', 'kooko- 'o sɔ mεε

mu ni, 'dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o sɔ -Waanbhaa' 'la mεε zrubaglin 'bheε- ni.

5 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'waa 'ka 'yini ma -janwole 'ka ni; 'bheε- 'waa 'yee- -Jan 'Nrале- 'e wole 'ka ni 'waa -goli' 'flenya- 'e ma, -Waanbhaa' 'gbu -o 'o 'srε 'le.

6 'Waa 'o 'gbu 'tɔbhoyre -glinle' -lido' mεε 'kedo- 'kpɔ 'kɔɔ: 'kee- 'kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa mεε -bheεke' mu ta oo, 'waa 'bhe klele -lido'.

7 'Bheε- 'dun-, 'woo- Krisi a winbowo mu 'la 'le bhe, 'o 'yaa- sɔ 'waa- mεε gbalaanya 'e gbinkpale 'ka ta 'bhii- 'kwe. 'Dun- 'waa 'bhe klele, drɔɔn' 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'o 'yaa- 'ka 'kun zii' 'o 'yidɔɔ- 'le 'bhii- 'ke -nε nεε do -o -yɔn 'na zii' 'a 'nε 'e ni -e 'bhe -gblakun' gɔnε- 'la gbεen-.

8 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka -za 'sɔ gbε -yɔɔ' 'e 'kɔɔ 'o ni, 'waa -yaa zi 'bhii- 'o bo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'te 'e 'bhe 'wole- ma 'ka ni; 'dun- 'o 'yaa- zi 'bhii- 'woo 'gbu 'si 'e 'na 'ka ni 'ka -za 'sɔ gbε -yɔɔ' 'e 'kɔɔ 'o ni.

9 'N nεenε- mu, 'o yewoa□ 'egloole gɔnε- 'la gbεen-, 'bhe 'pegee 'o 'trεbhwa□ 'ebebele gɔnε- 'la gbεen- 'bhe -o 'ka 'kpee: -bi zi oo, -yrek- paa' oo, 'o yewoa□ 'egloole 'o gbε ma, 'kooko- 'woo 'gbu maza gope -srɔɔwo', 'bheε- 'waa kle 'ka ta 'kwe 'le, 'o 'yaa- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'e 'wo zii' 'ka ni bhla 'la ba.

10 'Ka mu 'gbu -o 'o 'srε 'le, 'bheε- -Waanbhaa' -o 'o 'srε 'le 'ezin-. 'Ka mu 'la 'ka 'ka □kpa'a Krisi 'yi bhe, 'o 'taawoa□ 'ka 'plen- 'o 'kpee 'fleele- 'le, 'bhe 'pegee 'o 'ledɔɔle -yaa, 'bheε- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'yεle- 'o zi.

11 'Kaa 'yaango- 'ezin- dɔɔ 'o 'ka 'kpen do do -gblakwan 'elrele 'bhii- -nε dε -a 'gbu 'nε mu -gblakun' 'elrele gɔnε- 'la gbεen-.

12 'O zruwlaa□ 'ka 'kpee, 'bheε- 'o □bwa -a pele ma 'ka ni dɔɔ -ka 'taawo 'elrele 'ke 'bhe sɔ -Waanbhaa' ni. 'Yee- -Waanbhaa' -le 'ka 'siila-, 'kooko- 'ka dɔ kle -yaa' -bhleighbeya 'pegee -yaa' 'tɔbhɔleya 'e 'mu ba.

13 'O -Waanbhaa' 'pubɔ- 'tanji -za 'lεε- 'bheε- ma 'ezin-. 'O 'yee-

-Waanbhaa' a -jan 'la □woa 'ka ni, 'ka -dwa -a □la. 'Ka 'laa 'yele- 'bhii bhaaplen mu wojan gbēen-; 'duŋ- 'kaa □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'le. 'Bhēē- 'duŋ- -yoo 'ke 'bhēē- 'le kpataakpa. 'Bhēē- -yoo yewo 'zi 'ka mu 'la 'ka 'ka □kpa -a -yi 'ka zru mu 'ε 'yi.

¹⁴ Wlan 'ε ni, 'η nēēē- mu, -Waanbhaa' a mēē mu 'la -woo 'ke Zesu Krisi 'yi a pē 'le Zude 'klēē 'ε 'yi, 'ka mu 'mu a 'taawogbeya 'ε 'bhēē- □sia bhe; -amasrōyi Zuufu 'ke mu -yrenkpa 'mu ta gōē- 'la gbēē-, 'ka mu a pē mēē mu 'ε 'mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta 'bhēē- gbēē- 'ezin-.

¹⁵ 'Woo- Zuufu mu 'ε, -o 'ke mu -le -Waanbhaa' a -lēla' janwo mu 'ε □dia 'elwale -sō; 'bhēē- -o 'ke mu -le 'a □kla 'bhēē- mēē mu Mēēzan Zesu □dia; 'bhe 'laa -mōlē' -li, 'wola- 'ke mu -yrenkpa 'o mōō ta 'ezin-. Waa sō -Waanbhaa' ni, 'bhēē- -o -sōōnii' -o 'ke mōkpen' 'le.

¹⁶ 'Ke 'woo- -a zi 'bhii- 'o -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhēē- 'mu go -za 'yi, -o 'bhe 'saawo- 'o 'kōō. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -o waa -za 'yōō- mu 'ε baan' -la 'kla zii' 'a ba. 'Duŋ- 'bhe 'lēyanyrē -le 'ke -Waanbhaa' a 'kiti 'yōō- 'ε baayrē 'le -o ta.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ε 'ye -lro -o Pōlu ma

¹⁷ 'O nēēē- mu, 'o mōō golawoa 'ka -din 'waati 'dama ta 'o 'flē 'ε 'yi, waa pēle 'o 'nii- 'ε 'yi, 'ka taglin- 'lro -gbēē -dwa 'o ma 'eglōle.

¹⁸ 'Bhēla- -zayi', 'o 'yaa- zi 'bhii- 'o ge gbe drēwo 'ka ba ye 'ezin-, 'ali- 'mi Pōlu 'gbu 'bhe 'yidangbe 'dama- woa; 'duŋ- -Setran' 'bhe 'saawoa- 'o 'kōō.

¹⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi, -de mu -le □kla 'o 'yrikpa pē 'le εε? -De mu -le 'o zrukpa pē 'le εε? 'Bhēē- -de mu -le 'o 'wasowo pē 'le εε? Mēēzan Zesu 'nu yi 'le, 'ka mu -le nu klēle 'o 'yrikpa pē 'le, 'bhe 'pegee, 'ka mu -le nu klēle 'waa- zrukpa pē 'pegee 'o 'wasowo pē 'le Mēēzan Zesu 'lēē.

²⁰ Wlan 'ε ni, 'ka mu -le 'o 'wasowo pē pegee 'o zrukpa pē 'le.

3

¹ 'Bhe □nōō 'mōlawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa sō -li 'bhe 'yikunle; 'bhēla- -yile, 'ke 'wa 'kpale do dōō 'mi 'pegee Silasi bo -sō Atēni -wa 'ε ta.

² 'Bhēē- 'ke 'woo nēēē- Timote winbōle 'ka ta ye. 'Yee- 'pegee 'o mōō -o yewo 'zi 'eke- zi -Waanbhaa' ni 'ke 'o Krisi a -Jan 'Nrāle- 'ε wo. 'Wa 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- -e ge zruwla 'ka 'kpee, 'bhēē- -e fangando 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi.

³ 'Bhēē- 'kooko-, -o -yren mu 'la kpa zii' -kōō' ta 'saanigē, 'ka 'kedo- 'kpō 'laa ploō 'bhe 'kpale- ma Zesu 'yi. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yren mu 'la 'mu -kōō' ta, -Waanbhaa' 'kōō -za -le 'mu -le.

⁴ -Amasrōyi 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'o 'ka 'kpeelēkan dōō mēē mu nu -yrenkpaē -kōō' ta. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'o 'ka 'kpeelēkan -za 'la mu 'le, 'mu -le bhō 'zi bhe.

⁵ 'Bhe □nōō 'mōlawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa sō -li 'bhe 'yikunle, mi 'gbu Timote 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi gōē- 'la gbēē- -e ge 'bhe 'ye. -Amasrōyi yiēn -yaa 'kan zii' 'η 'kpee dōō -Setran' 'laa nu 'ka 'lēkanlē, 'bhēē- -e 'ka 'yini-. 'Ke 'bhe □kla, 'o ye 'la □woa 'ka ba ye, 'bhe nu klēle bhaama yewole 'le.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ε 'kpaleya 'ε Pōlu zrukpalaa

⁶ 'Duŋ- Timote dalawoa 'ka taglin- yrē 'ε □nōō, -e 'ka ta jan 'nrāle- □woa 'o ni. -Ya □pia 'o ni dōō 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi 'elrele, 'bhēē- -a -za sō 'ka ni. -Ya □pia 'o ni 'ezin- dōō 'o -za -o 'ka 'kpee 'tanii, 'bhe 'pegee 'ka mu ye -lro 'o ma gōē- 'la gbēē-, 'o mōō ye -lro -o 'eglōle 'ka mu ma 'bhēē- gbēē- 'ezin-.

⁷ 'O nēēē- mu, -o 'ka ta jan 'ε 'wolawoa 'o ni, 'ali- 'ke 'woo- 'trēbhō 'pegee -yren mu -la -yi, 'bhe fangandwa 'o ta, 'kaa- 'kpaleya 'ε -zayi'.

8 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka dolela -yoo 'egloole 'ka 'pegee Meezan a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'o so 'o 'trele 'te.

9 'Bhe- 'o so -Waanbhaa' 'pubole 'nale- -a ma 'ka ba zayi', 'ka zruk-paa' -gbene 'la -zinaa' 'o ta 'yee-Waanbhaa' -yre □la 'bhe -zayi' ee?

10 -Bi zi 'pegee -yrekpaa', 'o -sromabo 'egloole -Waanbhaa' ni doo -e zi na 'o ni 'bhe- 'o so gele- 'ka taglinle. 'Ke 'bhe □kla, 'waa 'sole- 'ka daanle- 'kela 'le 'kpaleya a zi 'e ta, -o nu 'ka daanle 'bhe 'le, 'bhe- 'kaa- 'kpaleya Zesu 'yi 'bhe 'lepa-.

11 Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'gbu 'pegee Meezan Zesu Kri si zi na 'o ni, 'bhe- 'o so gele- 'ka taglinle.

12 Bhaa Meezan kaa 'solekeniya 'e baan' kla 'a ba, 'bhe- mee mu 'e 'kpen baan' so 'ka ni, 'bhii- 'ka mu -za so 'o moo ni gone- 'la gbene-.

13 Bhaa -e fangando 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi bhe 'bhe ta; 'kooko- 'ka kle 'wenj, 'bhe- waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi -koo' De -Waanbhaa' -yre □la, Meezan Zesu 'pegee -Waanbhaa' mee 'la zan mu 'kpen 'siila- -yaa' pe 'le 'mu nu yi 'le.

POLU A -LIAWLI' MU

4

'Taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni

1 'O neene- mu, 'kela 'bhe -o -jan 'leyanyre 'le 'bhe -le doo 'ka so 'taawole gone- 'la gbene-, 'bhe- 'ka so -Waanbhaa' ni, 'ka 'bhe -daanna 'o moo -la 'koo. 'Duj- 'ka -o 'taawo zii' 'bhe- gbene-. 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le doo 'o -sromabo 'ka ni Meezan Zesu 'to 'yi doo -ka 'ka 'taawogbeya -lirele' 'e baan' 'kla a ba.

2 Wlan 'e ni, 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'bhe- 'wa □pia 'ka ni 'ka 'mu kle 'ka 'mu do; 'bhe -za mu 'e -daa Meezan Zesu -la ba.

3 -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- 'ka bo 'edanma -yaa' pe mee 'wenj mu 'le, 'bhe- 'ka 'ka 'plengo- -yanbhooya ma.

4 'Bhe- 'ke 'ka 'kpen do do bo 'bhe 'na 'le 'wenj -Waanbhaa' -yre 'yi,

'bhe- 'ke bhaaplenj mu 'ka -ledo' -a ma 'bhe -zayi'.

5 'Ka 'laa 'tole- 'ke zru maza -yoo' kle -lro gbinjka 'ka ta, 'ke 'ka bo -za 'yoo- klele ma 'bhii- mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbene-.

6 'Kela 'bhe -o le 'pegee 'gwlaan-plenza 'e 'le, 'bhe -le doo mee 'kedo- 'kpo 'laa -naanaa' maza klele -a neene- Zesu 'yi mi na 'e 'le, 'bhe- 'bhe -glin 'lro 'laa dole -a ma. 'O 'bhe -jan 'e □woa gban 'ka ni 'elwale, 'bhe- 'o 'bhe 'kpankpanyaan 'ka ma doo 'ke mee 'la zan 'bhe -za -gloon 'e kle, Meezan -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e 'krowole.

7 -Amasroyi -Waanbhaa' laa -koo' 'siile- -yanbhooya klele ma, 'duj- -e -koo' 'siila- 'ke -koo' bo 'edanma -yaa' pe mee 'wenj mu 'le.

8 'Bhe 'yi 'te, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'e -bangwa 'taawole ma 'η -jan mu 'la 'woa- 'ka ni 'mu ta, 'bhe zan 'laa 'bhe -bangole bhaaplenj do -kplen 'liijan- 'yi; 'duj- -ya -bangwa -Waanbhaa' 'la 'bhe Lii 'Wenj 'e □naa 'ka ni 'bhe- 'liijan- 'e 'yi 'ezin-.

9 'Kela 'bhe -o neeneya 'yi 'soniya 'e 'le, 'ka maza laa -o 'bhe ma 'ke -o 'bhe 'sewede 'ka ni 'ezin-; -amasroyi -Waanbhaa' 'gbu 'ka -daanna gban doo 'ka -za 'so 'eke- ni.

10 'Bhe- 'ka -o 'bhe- kle 'zi wlan 'e ni 'ka neene- Zesu 'yi mu 'e 'kpen ni Masedwani 'kleen 'e 'yi. 'Duj- 'o moo -o zruwla 'zi 'ka 'kpee doo -ka 'bhe- baan' 'lirele- kle 'ezin-.

11 Bole 'ke 'yi 'edoole 'e, 'bhe -le kle 'ka zru maza 'le. -Ka do 'egloole 'ezin- 'ke 'ka 'kpen do do 'e 'yrekpa- 'bhe 'gbu a -za mu 'e ba, 'bhe- -ka yewo 'ka gbe ma 'ke 'ka so 'ka 'gbu mazagole, 'bhii- 'wa □pia 'elwale gban 'ka ni gone- 'la gbene- bhe.

12 'Ke 'ka 'bhe □kla, mee 'la zan mu laa 'o Zesu 'yi 'mu nu -gasikpale 'ka 'lee, 'bhe- 'ka 'laa nu klele mee 'kedo- 'kpo ta 'kwe 'le.

Zesu 'yi mu 'la -gaa gban 'mu a -za 'pegee Meezan Zesu Kri si 'nuz-

13 'N neene- mu, mee 'la zan mu -gaa gban, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka

wlan do 'mu ba -zayi', 'kooko- 'ka wleyisriwole laa bo 'bhii- mɛɛ 'la zan mu yrikpale laa -o bole -yre ma -si 'ɛ ta -o gale blaas 'mu gbɛɛn-.

14 -Amasɔyi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zesu -gaa, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- Zesu 'yi mu 'la -gaa, -Waanbhaa' nu 'mu bwele gale ba Zesu 'sɔyi, 'bhɛɛ- -o pegee Zesu nu klele 'eke- zi.

15 Mɛɛzan -jan 'la Ɔwoa 'o ni kpataakpa, 'o mɔɔ 'mu -la wo zii' 'ka ni -ge doo Zesu 'nu yi 'ɛ 'le, -koo' mu 'la nu klele -koo' 'yre ma -li 'bhe yi 'ɛ 'le, -koo' mu laa nu 'kanle- mɛɛ 'la zan mu -gaa gban 'mu 'leɛ.

16 -Amasɔyi -a pele -o doo 'bhe yi 'ɛ 'le, Mɛɛzan 'gbu nu -jan- wole 'egloole 'pe, 'bhe blaas, -koo' nu -mlɛkɛ' -kunlii do -gbekanwli 'ɛ 'male-. 'Ke 'bhe -gwa -a -yi, -o nu -Waanbhaa' a -klelon' 'ɛ 'penle-. 'Ke 'bhe Ɔkla, Mɛɛzan Zesu 'gbu nu zinale 'te, 'kee- da lafle' ma, 'bhɛɛ- 'bhe bhla do 'kpo 'ɛ ba, Zesu 'yi mu 'la -gaa 'elwale gban -so, 'mu nu bwele gale ba.

17 'Bhe blaas, -koo' mu Zesu 'yi mu 'la nu klele -li 'koo- 'yre ma 'bhe yi 'ɛ 'le, -Waanbhaa' a fangan- 'ɛ nu -koo' mu 'pegee 'woo- mu 'kpen binale, 'bhɛɛ- -e ge -koo' 'kpen 'le laanima Zesu 'lepayre noo- lafle' -gblo 'ɛ 'yi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -koo' nu bole 'tanjii Mɛɛzan -Waanbhaa' 'le.

18 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'fuudo- 'eke- ta 'bhe -jan mu 'leɛ- 'le.

5

1 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka maza laa -o 'ke 'o 'sɛwɛɛ 'ka ni 'woo- -za mu 'ɛ kle yi 'ɛ 'pegee -o kle 'waati 'ɛ ta.

2 -Amasɔyi 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Mɛɛzan Zesu 'nule 'ɛ nu 'klale- mɛɛ ba, 'bhii- -faannii' kla mɛɛ ba -bi zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

3 'Ke 'drunyan ta mɛɛ 'a Ɔpia bhla 'la ba doo: «-Koo' -o yilabla 'yi -zon, 'bhɛɛ- -koo' -gwa -za 'yoo- 'kpen 'yi.» 'Bhe bhla do 'kpo 'ɛ ba 'te, -yren -gbɛnɛ do nu baale -o ta, 'bhii- le

kpale do -bla zenle 'ɛ kla -a ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; 'bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa nu -bhile' -a -yi 'bhe yi 'ɛ 'le.

4 'Dun-, 'n nɛɛnɛ- mu, 'bhe yi 'ɛ yaa nu 'klale- 'ka mu ba 'bhii- -faannii' do balaa' mɛɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a -yibɛennazi. -Amasɔyi 'ka mu 'laa -o 'ke -gblo 'yi mu 'le.

5 Wlan 'ɛ ni, 'ka 'kpen -o 'ke 'tebhile ba -nɛ mu -la -le, 'bhe 'pegee 'ka -o 'ke -yrekpaas -nɛ mu -la -le. -Koo' -gwa -bi zi za mu 'pegee -gblo 'yi za mu 'ɛ zi.

6 'Bhela- -yile, -koo' 'laa bole yidele ma 'bhii mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbɛɛn-. 'Dun- -koo' 'yakla- dulale kle, -koo' 'laa -koo' 'taakpale -za 'kpen zi.

7 -Amasɔyi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- mɛɛ yide -bi -la zi, 'bhɛɛ- -wɛɛn de mu 'ɛ -wɛɛn 'mu de -bi -la zi 'ezin-.

8 'Dun- -koo' mu 'la -koo' -o -yrek- paa' a pe 'le bhe, -koo' 'laa -koo' 'taakpale -za zi. -Koo' -kooa' 'kpaleya 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' a 'soniya 'ɛ kle -koo' tagaan pe mu 'le 'bhii- 'elwaleta -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -o -bɛɛ mu 'ɛ tagaan piibhe dunɛ- mu 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛɛ- -koo' 'yri bo -Waanbhaa' ta, 'bhɛɛ- 'bhe kle -koo' go pe 'le -za 'yi, 'bhii- -srwase' mu bhee -o ngblo ma piibhe 'faa mu 'ɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- gwledan yre noo-.

9 -Amasɔyi, -Waanbhaa' laa -koo' 'kpale- 'edanma -koo' 'krowo -zayi'. 'Dun- -e -koo' mu Ɔkpaas 'edanma, 'kooko- 'ke -koo go -za 'yi -kooa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'sɔyi.

10 'Bhela- -yile, Zesu Krisi -gaa -kooa' -za ma, 'kooko- 'ke -koo' -o -koo' 'yre ma oo, 'ke -koo' -gaa oo, -koo' 'pegee 'yee- bo -koo' 'yre ma 'eke- 'yi -a nu yi 'ɛ 'le.

11 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -ka zruwla 'eke- 'kpee 'ke 'ka fangando 'eke- ta 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi 'bhii- 'kaa- kle zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

Pɔlu a -liawli' 'ɛ -leyanyre

12 'Bhe trala 'ezin-, 'n nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -sromabo 'ka ni doo mɛɛ 'la zan mu -o 'trebhɔ zii' 'ka daanle 'le

'kpaleya zi 'e ta, 'ke -woo 'ka 'lɛɛ mu 'le, 'bhɛɛ- -woo 'ka 'lia zii' Mɛɛzan a zi 'e ta bhe, -ka -gasikpa 'mu 'lɛɛ.

13 -Ka -o 'kun 'elrele, 'bhɛɛ- -o -za 'so 'ka ni 'egbɛnɛle -waa' ye 'e -zayi'. -Ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle.

14 'N nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -o -sromabɔ 'zi 'ka ni 'ezin- dɔɔ lrwanii- mu 'la bole -o 'kaanle- ma, -ka 'mu 'kpeelekan, 'kooko- -o yewo, 'bhɛɛ- -ka 'fuudɔ- -gblaannii' mu 'e ta, 'bhe 'pegee fangan- 'laa -o mɛɛ 'la zan mu ta -Waanbhaa' zi 'e ta, -ka bho 'mu ba. 'Bhɛɛ- -ka 'ka zrubakpala mɔkpen' zi.

15 -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -za 'yɔɔ- -zigo' -za 'yɔɔ- 'le. 'Dun- 'tanii, -ka -za 'wlan -la kleyɛ -glin 'eke- ni, 'bhɛɛ- -ka 'bhe kle mɔkpen' ni 'ezin- 'waati 'e 'kpen ba.

16 'Ka zrukpaale kle 'tanii.

17 'Bhɛɛ- 'ka 'laa 'ploole- 'ka 'seri- wole ma -Waanbhaa' ni.

18 -Ka -Waanbhaa' 'pubɔ- -za mu 'e 'kpen 'yi. -Amasɔyi -Waanbhaa' -o 'bhɛɛ- -za -gloɔn 'e zi 'ka 'kɔɔ, 'ka mu 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi.

19 'Ka 'laa Lii 'Wen 'e -dewole 'ka zru 'e 'yi.

20 -Waanbhaa' -jan mu kpa mɛɛ 'la zan mu -lii, 'bhɛɛ- 'mu 'a -lɛlajanwo mɛɛ mu ni, 'ka 'laa 'bhe -lɛlajanwole mu 'e mavɛɛɛ.

21 -Ka -jan mu 'e 'kpen baglin- kplankplan, 'bhɛɛ- 'kɛla 'bhe -o wlan 'le -ka 'taawo 'bhɛɛ- ta.

22 -Ka -ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele -za 'yɔɔ- 'kpen -gloɔn ma.

Polu -a 'pubɔ- 'seri

23 Bhaa -Waanbhaa' 'la -yoo yil- abla zan 'le, 'bhe 'ka 'fle 'kpen kle 'wen. Bhaa 'ka 'si oo, 'ka 'nii- oo, 'ka 'gbu 'fle 'e 'kpen bo 'wen 'fɔke 'bhe ge 'tɛnɛ- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu nu yi 'e ma, 'ke waa 'trin- do 'kpɔ ye 'ka ma.

24 Mɛɛ 'la zan 'ka 'gbu 'siila-, 'bhe nu 'bhe -za 'e kleɛ; -amasɔyi -yoo 'ke zru do zan 'le.

25 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka mu 'ka 'seriwo 'ezin- 'waa- -za ma.

26 'Ka 'kpen 'eke- -tuubɔ' 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu.

27 'N ngblo -o 'ka gaan la Mɛɛzan 'tɔ 'yi 'e dɔɔ: -Ka 'lɛtrɛ 'lɛɛ- tape -kɔɔ' nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e 'kpen ni.

28 Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma.

**POLU 'LETRE PLE MI
'LA □KPAZ ZESU 'YI
MU 'LA 'YAA-
TESALONIKI -WA 'E
TA 'MU NI**

**Polu 'letre ple mi 'la
□kpaZ Tesaloniki
Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe
ngblo**

Polu 'letre ple mi 'la □kpaZ Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e ni, 'bhe 'yi, -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'elwale 'pe 'mu a -za ma, -amasroyi, 'ali- mee mu -yren mu 'la □kpaZ 'mu ta, 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Krisi 'yi, 'bhe- Krisi -za so 'mu ni 'egbenele. Polu zruwlaa- 'mu 'kpee, 'ke -ya pe 'mu ni dɔɔ -za 'la 'bhe 'yaa- 'mu -yrebatedɔ 'zi 'mu dɔ klen 'bhe 'yikunlele.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (2 Tesaloniki 1), Polu zruwlaa- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpee -o ta -yren mu 'e ba zayi'. 'Bhe- -e Meezan Zesu 'nuza- 'e 'bhe dɔ gbe dreewoa- -o 'kpee, 'bhe 'pegee -o gole -za 'yi, 'bhe- mee 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' -o ta 'mu 'krowoza 'e -Waanbhaa' 'kɔɔ.

Polu bɔ gbe dreewoa- Meezan nuza 'e ta 'ezin- (2 Tesaloniki 2.1-12). -Amasroyi, mee 'ke mu Zesu 'yi mu 'e -gblozi' -gaa 'ke -wa pe 'mu ni dɔɔ Meezan □nwa gban. Polu 'a □pia 'mu ni kpataakpa 'kaa, 'sani- Zesu 'nule- 'e plen-, mee -yɔɔ' do nu 'pwɛle- -a -yi 'elwale 'pe. -Za 'yɔɔ- kle -gloɔya' -o -a 'kɔɔ, 'bhe- -e nu -wlenle' -Waanbhaa' ma. 'Dun- Meezan Zesu nu a klele 'bhe- 'yee- mee -yɔɔ' 'e ga.

Polu pe Zesu 'yi mu 'e ni dɔɔ -o dɔ 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhe 'pegee -o bo -o 'seriwole ma (2 Tesaloniki 2.13-3.5).

'Letre 'le- 'eyanyre 'e -din (2 Tesaloniki 3.6-15), Polu Zesu 'yi mu -ledo' 'e ba jan -bheke' □woa. 'Bhe

-jan 'e 'bhe -le -yaa dɔɔ 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'ke mu laa -o dɔle- -a -la 'ke -o yewo. 'Bhe- 'yee- Polu 'a □pia -o ni dɔɔ -o 'bhe zan mu 'kpelekan, -amasroyi, -o 'taawogbeya 'e gole -o -yoo -daanna -za mu 'le Krisi ba zayi' 'mu ma.

'Letre 'eyanyre 'e 'yi, Polu 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'pubwa-, 'bhe- -yoo 'dumawoa.

Polu 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'e -woo Tesaloniki mu 'e 'pubɔ- 'zi

¹ Mi Polu 'pegee Silasi 'bhe- Timote, 'o mɔɔ -le 'letre 'le- □dia. 'Bhe- -kɔɔ De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi a mee -ledo' 'la -woo Tesaloniki -wa 'e ta, 'woo- 'letre 'le- 'kpa zii' 'ka mu -la ni.

² Bhaa -kɔɔ' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe- -o waa yilabla 'e 'na 'ka ni.

Bhaaplen 'kitikanza Krisi 'nu yi 'le

³ 'N nene- mu, 'ke 'o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'tanii 'kaa- -za ma, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. -Amasroyi 'ka 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba, 'bhe- 'kaa- 'solekeniya 'e 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba 'ezin-.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'o mɔɔ 'o baa 'ka mu 'yi -Waanbhaa' a mee -ledo' 'e 'plen-. -Amasroyi -o -yren 'pegee 'trebho mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'ka ta, 'ka 'mu 'yikun zii' 'bhe 'pegee 'ka 'kpale- bole -o Krisi 'yi.

⁵ 'Ka ta -yren mu 'e 'mu -o -a zron 'zi 'bhii- -Waanbhaa' a bhaaplen mu 'kitikanle 'e 'ledɔle -o wlan 'e ni, 'bhe- 'bhe 'a zron 'bhii- 'kaa- pe -le -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'e 'le. -Amasroyi, 'ka -o -yrenbhele' zii' 'bhe- -bhlengebeya 'e ma.

⁶ Wlan 'e ni, -Waanbhaa' a -ledɔleya 'e ma, mee 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta; -e nu 'bhe -yren yeke- 'e -zigole 'bhe zan mu 'e ma 'ezin-.

⁷ -O -yrenkpa' zii' 'ka mu 'la ta, -e nu -yitre' nale 'ka mu 'pegee 'o mɔɔ ni, 'ke Meezan Zesu 'pwela- -a -yi yi 'la 'le 'kee- da lafle' ma 'yee- 'pegee -yaa' -mleke' -gloɔ mu 'e 'le.

8 -E nu nule 'te nre -gbene do -la -yi. Mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' do, 'bhee- 'ke waa 'taawo- -kooa' Meezan Zesu Krisi a -Jan 'NrAle- 'e ta, -e nu 'mu 'krowole.

9 'Bhe -yren 'e nu klele -yren -gbene 'le. -O nu 'bhe mee mu 'e 'plengole Meezan -Waanbhaa' ma yikpensee ta 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma, 'bhee- waa nu 'sole- -Waanbhaa' a gblaanya 'e 'yele -titi.

10 'Bhe yi 'e 'bhee- 'le, Meezan Zesu nu nule 'te. 'Ke 'bhe 'kla, -e -yaa' mee 'wej mu 'la makwan- -yaa' pe 'le 'mu nu 'a 'tobhole; 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'e 'e 'kpa- -a -yi, 'mu 'kpen nu 'a -glinle', 'bhee- 'mu 'yrebho -a zi. 'Ka mu nu klele 'bhe mee mu 'e ba, -amasroyi 'o -jan mu 'la 'woa 'ka ni, 'ka 'ka 'kpa- -a -yi.

11 'Bhela- -yile, 'waati 'e 'kpen ba, 'woo 'seriwo 'kaa- -za ma. 'Wa 'yrewo- -Waanbhaa' doo -e 'ka 'siila- 'taawogbeya -gloon 'la 'kaama-, 'ka 'taawo- 'bhee- ta. 'Bhee- 'wa 'yrewo- -a ma 'ezin- doo yaa -glooya' 'e ma, 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'ka zru maza 'Irele- mu 'la kle -e bho 'ka ba 'mu klelele; 'bhee- 'kaa- 'kpaleya 'e 'bhe 'leso-.

12 'Bhe 'yi 'te, mokpen' nu Meezan Zesu 'tobhole 'ka kleza mu 'e ma; 'bhee- 'ka mu nu 'tobholeya -sroowole 'yee- 'koo 'ezin-. 'Bhe -lileya 'e da -kooa' -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -la ba.

2

-Za mu 'la nu klele Meezan Zesu 'nu yi 'e 'le

1 'N neene- mu, Meezan Zesu Krisi nu nule. 'Bhee- -koo' mu nu -koo' 'lekpa' 'eke- ta -a -din. 'Bhela- -yile, 'woo- zan -za do -yrewole 'ka ma doo;

2 'Ka 'laa 'tole- 'ke mee 'kedo- 'kpo 'ka zrubatedo, 'bhee- -e -gbla- kla 'ka 'yi, 'ke -ya pe 'ka ni doo Meezan nu yi 'e 'bhwa. 'Ali- 'ke mee 'ke 'a 'pia 'ka ni 'kaa -Waanbhaa' 'bhe -jan 'e 'kpa- -a -lii oo, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'pia doo 'bhe -jan 'e -daa 'o moo -la ba oo, 'bhee- 'ke -ya 'pia doo 'o moo

-le 'bhe 'letré 'e 'kpa- -a 'koo oo, 'ka 'laa 'ka 'kpa- -a 'bhe 'yi.

3 'Ka 'laa 'tole- 'ke -o 'ka 'yini- gbe do 'kpo ma. -Amasroyi 'sani- Meezan nu yi 'e 'bhole- 'plen-, mee -bebe nu -wlenle' -Waanbhaa' ma, 'bhee- -woo -bang' -yaa' -jan 'e 'klosikunle 'e 'yi 'elwale 'pe. 'Bhe bla- -o pe 'la sii <Mee -Yoo> 'bhe nu 'pwel- -a -yi. -Yoo 'ke 'sie pe 'le -jranama 'te 'yi -Waanbhaa' 'koo.

4 'Yee- Mee -yoo 'e nu -a -bangole -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'pegee -e nu -a -bangole bhaaplen mu gba pe 'tole- gba pe 'bhe 'yi. 'Bhee- -e nu gele yaale *-Waanbhaa' Gba 'Fe -gbene 'e 'la, 'bhee- -ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le.

5 'N 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'n 'yee- -jan mu 'le- 'woa 'ka ni, waa -o -li 'ka 'kpee ee?

6 'Dun- -zon pe 'la 'bhe -o 'yee- Mee -yoo' 'e 'yikun zii', 'koko- -e nu -a nu 'yi 'e dole -o 'waati 'la ba 'bhee- ba, 'ka 'gbu 'bhe do.

7 'Yee- -glooya' -yoo' 'la -yoo mee mu kle 'zi -kala' mee mu 'le -Waanbhaa' ma, -e yewole 'saan gban gaanyi'. 'Dun- pe 'la 'bhe 'a 'yikwan' 'kee- nu 'tenle- -zon ma, 'ke 'bhe 'laa gole -a -le, yaa so 'pwele -a -yi.

8 'Ke 'bhe -gwa 'yee- Mee -Yoo' 'e -le 'waati 'la ba, 'bhee- -e 'pwe a -yi 'te. 'Bhee- Meezan Zesu Krisi -lii -ploo 'e nu 'yee- Mee -yoo' 'e dele. 'Bhee- -a nu bhla 'e zi 'tebhile -yrayra 'e nu 'yee- Mee -yoo' 'e 'kpaciele 'fenfen.

9 'Yee- Mee -yoo' 'e nu 'pwel- -a -yi 'ke -Setran' a -glooya' 'e 'le -a ta. 'Bhee- -e nu 'sole- maza -gloon 'e 'kpen 'pegee 'kpeeleni maza -toomasie mu 'e 'kpen klele, 'koko- 'kee- so mee mu -yinile.

10 -E nu -za 'yoo- -gloon 'e 'kpen klele, 'koko- mee 'la zan mu -o ni 'zi 'e ta, -e 'mu 'yini-. -Woo 'ni 'zi 'e ta, -amasroyi wlan 'la 'bhe 'yaa- so -o gole- -za 'yi, 'bhe -za 'laa 'sole- -o ni.

11 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a 'twa 'ke -glooya' -do -o -yini', 'bhee- -woo

kpa bhla 'yi.

¹² 'Bhe klegbeya 'e 'yi, mee 'la zan mu laa 'mu 'kpale- wlan 'e 'yi, 'bhe- 'ke -za 'yoo- klele □swa 'mu ni, -Waanbhaa' a -kpan nu baale 'mu ta.

-Waanbhaa' Zesu 'yi mu 'e makwan- 'mu gole 'kaama- -za 'yi

¹³ 'Ke -yoo 'o moo a pe 'le, 'o neene- mu, 'waa so 'ploole -Waanbhaa' 'pubole 'kaa- -za ma, 'ka mu 'la 'ka -za so Meezan ni 'egbenele bhe. -Amasroyi -Waanbhaa' 'ka mu -la makwan- 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka so gole- -za 'yi Lii 'Wen 'la -ya kle 'bhe- 'ka 'taawogbeya 'e kle 'wen 'bhe 'sroyi, 'bhe 'pegee 'ka 'kpale 'la -yoo -Waanbhaa' a Wlan 'e 'yi 'bhe 'sroyi.

¹⁴ -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bhe- 'kaama-, -Jan 'Nrake- 'la 'o 'bhe □woa 'ka ni 'bhe 'sroyi. -E -yaa zi 'bhii- 'ka do kle -koo' Meezan Zesu Krisi a 'tobholeya 'e ba.

¹⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'o neene- mu, -ka bo 'egloole. 'O -jan 'oo -jan 'la □woa 'ka ni, 'kee- □kla 'o 'liijan- mu 'le oo, 'kee- □kla 'o 'ke mu 'la yoodia- 'letre 'yi 'mu 'le bhe oo, 'mu bo 'ka 'kpee 'egloole.

¹⁶ Bhaa -koo' Meezan Zesu Krisi 'pegee -koo' De -Waanbhaa' 'la -koo' -za □swa 'bhe ni, 'bhe- 'bhe □lia -koo' ma 'bhe 'fuudo- -koo' ta, 'fuudole 'la -dan' 'laa 'bhe ma, 'bhe 'pegee -e -yrikpaleya -lrele' 'la □naa -koo' ni 'mu 'le.

¹⁷ Bhaa -koo' Meezan Zesu Krisi 'pegee -koo' De -Waanbhaa' 'ka zru 'e pa 'fuudole 'le, 'bhe- 'kee- fangando 'ka ta, 'kooko- 'ka so kleza -lrele' 'tole- kleza 'lrele- 'bhe klele-, 'bhe 'pegee 'ke 'ka so -jan 'lrele- -gloon 'e 'kpen 'wole.

3

Polu -o Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'lia zii' 'kaa 'mu 'e 'seriwo -waa' -za ma

¹ 'Waa -jan 'leyanyre -le doo -ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma, 'kooko- Meezan -a -jan 'e zen blaale- 'yrekpen- □noo, 'bhe- mokpen' 'a

'ledo- -a ma 'bhii- -wa -ledwa -a ma gone- 'la gbene- 'ka ba ye.

² -Ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma 'ezin-, 'kooko- -Waanbhaa' mee -yoo' 'pegee mee yienle mu kan 'o ma 'egboonle. -Amasroyi mokpen' 'laa 'e kpa -Waanbhaa' 'yi.

³ 'Dun- Meezan zru -o do. -E nu fangando 'ka ta, 'bhe- -e 'ka tagbin- -Setran' 'le.

⁴ 'O 'kpale- -o -a -yi 'ka ba -zayi', doo 'o -za mu 'la □pia 'ka ni, 'ka -o 'mu kle 'zi, 'bhe- 'ka nu bole 'mu klele ma yikpensee.

⁵ Bhaa Meezan bho 'ka ba, 'kooko- 'ka -za so -Waanbhaa' ni gone- 'la gbene-, 'ka 'bhe do, 'bhe 'pegee, 'kooko- 'ka 'ka zrubakpalaa 'bhii- Krisi 'bhe zrubakpalaa gone- 'la gbene- -yren 'yi.

Polu -a -liawli' yewole ba zayi'

⁶ 'N neene- mu, 'o -za 'le- 'bhe 'kpankpanyanle 'ka ma Meezan Zesu Krisi 'to 'yi doo -koo' neene- 'tole- -koo' neene- 'la lrwawo, 'bhe- -a bole -o 'kaanle- 'te ma, 'bhe 'pegee 'ke yaa 'taawo 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'mu zi, -ka 'ka 'plengo- 'bhe zan 'e ma.

⁷ 'Kaa kle gone- 'la gbene- 'bhe- 'ka 'ka kleza kpa 'waa pe kleza 'e ma, 'ka 'gbu 'bhe do. -Amasroyi 'o 'yaa- bhla 'la ba 'ka ba ye, 'waa lrwawole.

⁸ Waa mee 'kedo- 'kpo a pebhlele bhaama. Dron' -bi zi oo, -yrek- paa' oo, 'o yewoa' 'egloole, 'bhe- 'o 'trebhwa; 'kooko- 'o so 'o 'gbu mazagole, 'bhe- 'waa kle mee 'kedo- 'kpo ta 'kwe 'le.

⁹ 'Wa klelawoa 'bhe gbene- bhe, yaa klele 'bhii- 'bhe 'sen' 'laa -yaa 'o ni 'ke 'o pebhle 'ka ba. 'Dun- 'o yewoa- 'ke 'woo 'gbu mazago, 'kooko- 'ka 'bhe- yek- za kle.

¹⁰ 'O 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'o 'bhe 'ton' 'e -dwa 'ka ni doo «'Ke mee 'o mee 'la zan laa -a zi 'bhii- -e yewo 'bhe zan laa pelele -titi.»

¹¹ 'Wa □maa doo 'ka ba mee 'ke mu -o lrwawo 'zi, 'bhe- -o bole -o 'kaanle- ma, 'ke -woo gaan bo mee -bheke' mu a -za mu 'yi.

¹² 'Bhɛla- -yile, 'wa 'pe zii' 'bhe zan mu ni, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee Mɛɛzan Zesu Krisi 'to 'yi doo -o yewo 'tanii, 'bheɛ- -woo 'gbu mazago.

¹³ 'Ka mu 'gbu 'o nɛɛɛ- mu, 'ka mu gbɛ zi 'laa 'kanɛ- -za 'wlan klele ma.

¹⁴ 'O -jan mu 'la □woa 'ka ni 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'e -banɔwa 'mu -kɔsikunle ma, -ka 'bhe zan 'kpa 'ka 'yɛ 'le, 'bheɛ- 'kaa- -za 'ke 'laa klele 'eke- ta 'bhe zan 'ɛ 'le, 'kooko-yrulado -a ma.

¹⁵ 'Duɲ-, 'ka 'laa 'kunɛ- 'bhii- 'ka 'soonnii, -kaa -lia 'bhii- 'ka nɛɛɛ- do gbɛɛn-.

Pɔlu 'srawoyɛ 'pegee yaa 'dumawoyɛ

¹⁶ 'Ŋ nɛɛɛ- mu, bhaa yilabla -o Mɛɛzan 'la 'koo, 'bhe 'gbu yilabla 'na 'ka ni 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'bhe 'pegee yɛ 'ɛ 'kpen □noo! Bhaa Mɛɛzan -Waanbhaa' kle 'ka 'kpen ba!

¹⁷ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛyooɔn 'lɛɛ- de 'zi -gɛ: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa-». 'Mi 'ŋ 'gbu gbɛblaan kpalaa' 'an 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'kpen □la 'bheɛ- gbɛɛn- -gee' bhe. 'Mi 'gbu gbɛblaan -le 'bhe 'le bhe.

¹⁸ Bhaa -kooa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma!

**POLU 'LETRE □LWA
'LA □KPAА TIMOTE
NI
Polu 'letre □lwa 'la
□kpaа Timote ni 'bhe
ngblo**

Timote -yaa da Likaoni 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Lisitri 'bhe- □nɔɔ (Kleza 14.6). -O 'bhe- 'kleen 'e sii -zɔn Tuuki. Timote de -yaa 'ke Grɛki mi 'le, 'bhe- -a nɛɛ -yaa 'ke Zuufu le 'le. Polu Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'e □woa Lisitri -wa 'e ta, 'bhe- Timote 'pegee -a nɛɛ Enisi, 'bhe- -a -jie Loisi 'mu 'mu 'gbu □naa Zesu ni. Polu ge gbɛ drɛwole Lisitri, 'kee- Timote 'kunle dɔɔ 'bhe 'bho 'a ba Mɛɛzan a ye 'e 'wolele, 'bhe- -o -ja yrɛkpen- □nɔɔ (Kleza 16.1-3).

'Letre 'lɛɛ- 'yi, 'wa ye 'bhii- Polu -gwa Azi 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Efɛzi 'bhe ta, 'bhe- -e □nwa Masedwani 'kleen 'e 'yi. -A ge bhla 'e zi, -e Timote □twa Efɛzi, 'kooko- 'bhe bhɔ 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'e ba bhla ma mɛɛ daan mu 'e -zayi' (1 Timote 1.3). Polu 'letre 'lɛɛ- □dia, 'kooko- -e 'fuudɔ- Timote ta, 'bhe- 'ke -ya lia -e -yaa ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'e 'plen- Efɛzi -wa 'e ta 'bhe -za 'e 'le. 'Yee- 'letre 'lɛɛ- 'yi -jan mu 'e 'mu -le -gɛ:

Polu -o -we 'zi mɛɛ 'la zan mu -yaa wlan ma mɛɛ daangbɛya 'e to -a nɔɔ-, 'bhe- -o bhla ma mɛɛ daangbɛya klɛ (1 Timote 1.3-7; 4.1-3; 6.3-5). -O -yaa 'bhe bhla ma mɛɛ daangbɛya 'e klɛ -Waanbhaa' a 'ton 'pegee 'kpaleya Zesu 'yi 'mu -la ta.

-A -lɛ plɛ mi 'e 'yi, Polu Zesu 'yi mu 'e -daanna -o 'seriwolele, 'bhe- -yoo -liala dɔɔ -o bo -o 'seriwole ma (1 Timote 2).

-A -lɛ yaga mi 'e 'yi, Polu -o daan 'zi zilɛ- mu 'e waa 'taawogbɛya -lrele' e ba zayi' (1 Timote 3).

-E 'fuudwa- Timote ta -Waanbhaa' a ye 'e 'wolele (1 Timote 4-7; 6-21). Timote 'yaa sɔ a klɛle- gɔnɛ-

'la gbɛɛn- 'bhe- -e mɛɛ -lɛ -gloɔn -bebe 'e -gblakun 'elrele 'bhii- Zesu Krisi a -klanlanɛ kplankplan do -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'e ba, Polu 'bhe -jan 'e □woa -a ni.

'Letre 'lɛɛ- 'lɛyanyrɛ 'e 'yi (1 Timote 6.11-21), Polu zruwlaa- Timote 'kpee dɔɔ -e 'kpaleya 'e ma gwle -lrele' 'e dan.

Polu -o Timote 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Polu -o 'ke Zesu Krisi a *winbɔwo mi 'le, -amasrɔyi -kɔɔ' 'Bhe Mi -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' 'yrikpale -o Zesu Krisi 'la ta, 'mu -le 'a □pia 'η ni dɔɔ 'η klɛ 'kele-.

² 'Mi -o 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi Timote -la ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η gbe -zeze 'gbu 'e 'le 'kpaleya a pɛ zi 'e ta bhe. Bhaa -kɔɔ' De -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'e ma, 'bhe 'pegee -o yilabla 'na 'e ni, 'bhe- 'e 'yrɛnkla- -o ma.

Bhla ma mɛɛ daan mu

³ 'Nj ge bhla 'e zi Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'η zruwlaa- 'e 'kpee dɔɔ 'e bo Efɛzi -wa 'e ta. -Amasrɔyi mɛɛ 'ke mu -o mɛɛ mu daan 'zi 'ke bhla ma daangbɛya 'yɔɔ- mu 'le. -A pe 'mu ni dɔɔ 'mu 'plo- 'bhe bhla ma daangbɛya -gloɔn mu 'e ma.

⁴ -A pe -o ni dɔɔ -o bloole laa bole 'elwaleta -za 'yiflen mu 'e ma, 'bhe 'pegee -o 'plo- -zaabole ma -o -gbɔɔ 'saa mu 'e 'tɔ mu 'e ta. 'Bhe -za mu 'e 'mu -o zaa -wlenpɛ' mu 'te -la -le 'ka 'plen, 'bhe- -o -lɛbɛngole laa -o 'ke -Waanbhaa' zru maza -lɛdulale 'e 'bhe 'le, 'bhe 'pegee waa 'ka 'kpaleya 'e Krisi 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

⁵ 'Nj 'bhe -jan 'lɛɛ- 'wo zii' 'e ni win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'ke 'soniya klɛ bhaaplen mu 'e plen-; 'soniya 'la 'bhe da zru 'wen do 'pegee 'kpee 'flele- do 'yi, 'bhe 'pegee 'kpaleya 'la -yoo 'ke 'kpaleya -zeze 'gbu 'e 'le 'bhe- 'yi.

⁶ Mɛɛ 'ke mu -gwa gban 'bhe wlan ma zi -lrele' 'e ta. 'Bhe- -o bole -o zaabole 'gbansaan 'te -la ma 'ke -woo 'gbu 'yini- -sɔ.

⁷ -Wa zi 'bhii- -o klɛ Moizi a 'ton mu 'e daan mu 'le, 'duɲ- waa -o 'gbu

'wojan- mu 'ε 'yima-; 'bhεε- -woo mεε mu daan 'zi -za mu 'la 'le -o zru 'ε 'kpen 'le, -o 'gbu 'laa 'mu 'yido-.

8 -Koo' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'ε -yoo 'ke -za 'lrele' 'le 'ke mεε 'a 'yi za -kla 'elrele.

9 'Bhεε- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- waa 'Tonj 'ε kleε mεε -ledoole mu 'kaama-. -Wa □kla mεε -yoo' mu 'pegee -kala' mεε mu, 'bhεε- mεε 'kpee 'yoo- mu 'pegee -za 'yoo- kle mu -la 'kaama-. -Wa -kla mεε 'la zan mu laa gblaana -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε 'pegee -a 'tosiε mu, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'mu δε 'pegee 'mu nεε δε, 'bhεε 'pegee mεε δε mu -la 'kaama-.

10 'Bhεε- -yanbhooya δε mu oo, 'gwlaan- mu 'la yilaa' 'mu 'tanyoon 'gwlaan- mu ba oo; lu gon mu oo, bhlanii- mu oo, mεε 'la zan mu -o 'sienwo- -Waanbhaa' ma bhla 'le oo, 'bhεε 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen -za mu 'oo -za mu 'la kle 'ke 'mu 'pegee daangbeya 'ledoole 'ε 'lebengole laa -o, -o *'Tonj 'ε □kla 'mu 'kpen -la 'kaama-.

11 -O -Jan 'Nrале- 'la gbekpaa- 'mi 'koo, 'bhεε daangbeya 'ε -daa 'yee- daangbeya doole 'ε 'yela- -yi. 'Yee- -Jan 'Nrале- 'ε -e -Waanbhaa 'la 'duma na -koo' ni 'bhεε a 'tobhooleya 'ε 'bhεε- wo.

Polu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi 'bhεε a 'lileya 'ε -zayi'

12 'Mi -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'pubo, 'yele- fangandwa 'η ta 'bhεε- 'η □swa -yaa' ye 'ε 'wole. 'Mi 'an 'pubo- 'ezin-, -amasroyi -ye 'η □ya -yaa' ye 'ε 'wo mi 'le.

13 'Mi 'la 'mi 'yaa- 'elwale -so -Waanbhaa' 'tosiε mi 'le 'ke 'η -yrenkpa' Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- 'η 'yaa- -za kle yran ma. 'Dunj- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma, -amasroyi 'η 'yaa- -za mu 'ε kle -zadokleya 'pegee 'kpalekleya -la ma Krisi 'yi.

14 Mεεzan -Waanbhaa' -lia 'η ma 'egbenele 'ke 'mi 'η kpa Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- 'ke -a -za so 'η ni.

15 'Nj 'yoo- zan -jan 'la 'wole- -gε 'bhεε -o 'ke wlan 'le, 'bhεε- -a -gaale'

-o mokpen' ba 'ke -o do 'bhεε □la; 'bhεε -le doo: Zesu Krisi □nwa 'drunyan 'yi -za 'yoo- kle mu -la gole -za 'yi. 'Mi Polu -le -o 'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gbeneε 'gbu 'ε 'le.

16 'Dunj- 'η 'yrenklaa- -Waanbhaa' ma 'egbenele. 'Bhεε- -e -yaa zi 'bhii- 'mi Polu 'la 'mi -o 'ke -za 'yoo- kle mu 'ε 'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gbeneε 'gbu 'ε 'le bhe, Zesu Krisi 'bhεε a zrubakpaa -gbeneε 'ε zron 'mi ni. -E 'bhεε 'kla- bhe, 'kooko- mεε 'la zan mu -o -kpa -a -yi, 'bhεε -za 'ε kle 'mu daanpe 'le, 'bhεε- 'mu bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhεε ma 'bhεε 'srōwo-.

17 -Bhlangbe -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'waati 'ε 'kpen ba, bhaa -koo' 'a 'ledo- -a ma, 'bhεε- -koo' 'a 'tobho. Yaa ga -titi, 'bhεε 'pegee mεε laa ye 'e -yre 'le, 'bhεε- 'yele- 'ke -Waanbhaa' do -kplen 'le -zon 'pegee -yikpensee ta. Amiina!

Polu -o Timote □lia zii doo -a bloole bo -a 'kpaleya 'ε ma Krisi 'yi'

18 'Nj 'ne Timote, 'η 'yoo- zan 'η zi jan 'la 'wole- 'e ni 'saanibhe, 'bhii- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -jan- woa 'e ba zayi' gonε- 'la gbεen- -so; bhaa 'bhεε -jan 'ε kle 'fuudope 'le 'e ta, 'bhεε- 'yee 'gbu ma gwle -lrele' 'ε dan.

19 'E 'kpale- bo Krisi 'yi, 'e 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhεε 'kpee 'fleeleya 'ε 'bhεε 'laa -o -li mεε 'ke mu 'yi. Waa -o 'tronkpale 'elrele -o 'kpeejan- mu 'ε □la, 'bhεε -yile -waa' 'kpaleya Krisi 'yi 'ε 'bhεε 'siela- 'bhii- -yitakonj do 'siegbeya gbεen- -yi ta.

20 'Bhεε mεε -gloon mu 'ε 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Alezandri 'le. 'Bhεε -zayile, 'mi -o -lenaa -Setran' ni, 'kooko- 'bhεε -o 'krowo-, 'bhεε- -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'to 'siela- laa lele -titi.

2

-Liaza' 'Seriwogbeya ba zayi'

1 'Nj 'yoo- -za 'lεε- 'bhεε- 'yrewole ma 'elwale 'pe doo -ka pe mu -yrewo' -Waanbhaa' ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo a ni, 'bhεε 'pegee 'ke 'kaa 'sromabo,

'bhεε- 'ke 'kaa 'pubo- bhaaplen mu 'kpen ba zayi'.

² -Ka 'ka 'seriwo -bhlenḡbe mu 'pegee mεε gbalaan mu 'ε 'kpen ma, 'kooko- -koo' 'yre ba 'kpaale- kle, 'ke -koo' bo 'edoole, 'bhe 'pegee 'ke -koo' bloole bo -Waanbhaa' ma, 'bhεε- 'ke -koo' 'taawogbeya 'ε kle 'elrele bhaaplen mu 'ε 'plen-.

³ 'Bhe -le 'elrele 'bhe 'pegee 'bhe -le so mεε -Bhee Mi -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplen mu 'kpen go -za 'yi, 'bhεε -o so wlan 'ε dole-.

⁵ -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bhεε- mεε 'la zan -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu kpa do ma 'bhe -o do 'kpo: 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'bhe -le □kla bhaaplen do 'le.

⁶ 'Yele- 'a 'gbu 'naa- bhaaplen mu 'kpen ta gbawope 'le; -e 'bhe 'kla- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'bhεε- ba, 'bhe gbεen- bhe, -ya -zronna doo -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplen mu 'kpen go -za 'yi.

⁷ 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' -jan 'ε 'wo mi 'le 'bhe 'pegee -yaa' winbowo mi 'le. 'N 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni, bhla laa 'kele-! -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- 'kaa 'η Zuufu kle mu 'ε daan 'kpaleya 'pegee wlan 'le.

⁸ 'N 'yoo- -a zi 'gbu 'bhii- 'gwlaan- mu -o 'seriwo yre 'ε 'kpen □noo 'ke -woo gbε wlen laanima. -Wa kle -o 'flele- 'le, 'bhεε- waa klele 'ke yran 'le -o zru ba, 'bhe 'pegee sra 'le.

Zesu 'yi mu 'taawogbeya

⁹ 'Mi -o -a zi 'ezin- 'bhii- le mu -o -baa' 'elrele. Waa -o -taakpale -o -baa gbeya 'ε 'zi 'ke -wa kan -a -dan' ta. Waa -o -taakpale -o wintangbeya 'ε zi; 'bhεε- waa -o -baale' 'ke -can pe mu 'pegee blina- 'yronne 'pleele- mu 'le, 'bhεε- waa tape 'pleele- mu 'klale- -o ta.

¹⁰ 'Dun- -woo -lreleya 'ε zron 'ke -za 'lrele- mu -la klele 'le. Le mu 'oo le mu 'la -wa pe doo -o -gasikpa -Waanbhaa' -lεε, -wa kle 'bhεε- klegbeya 'ε gbεen-.

¹¹ 'Bhεε- 'ezin-, 'ke 'ka -o -Waanbhaa' a 'fε 'ε □la, le mu

yaale bo -o tagalele, 'bhεε- 'ke -woo 'tronkpa- -o daangbeya 'ε □la; 'bhεε- -woo 'gbu ḡgblo 'kpala 'gwlaan- mu □la.

¹² 'Naa -a zi 'bhii- le mu mεε daan -Waanbhaa' a 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -woo 'gbu kpa 'gwlaan- mu wiinj-. 'Dun- le mu tagale bo, 'bhεε- -woo 'tronkpa daangbeya 'ε □la.

¹³ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' Adamu -la -kla 'elwale 'pe, 'bhεε- -e Evu -kla boolazi.

¹⁴ -Setran' 'laa Adamu -yidanle, 'bhεε- -e 'bhe 'yinia-; 'dun- -Setran' Evu -la 'yidaan-, 'bhεε- -e 'bhe 'yinia□. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi Evu 'laa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'klosikunle.

¹⁵ 'Bhεε- 'dun-, le nu -ne mu yale; -Waanbhaa' nu -a gole -za 'yi 'ke -a 'kpale □bwa Krisi 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -o bloole □bwa 'soniya 'ε ma. 'Bhεε- 'ke -o 'taawogbeya 'ε bakanle □kla 'wen, 'bhεε- 'ke yaa -taakpa' -za zi.

3

Zesu 'yi mu -lεε mu 'taawogbeya

¹ Wlan ma jan do 'gbu -le -gε doo: 'ke mεε do -o -a zi 'bhii- -e kle Zesu 'yi mu -lεε mu a zilεε- 'lεε mu 'ε do 'le, 'bhe zan -o ye kplankplan 'gbu -la zi 'bhe 'le bhe.

² Zesu 'yi mu -lεε mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'taawogbeya 'ε kle 'elrele, 'bhεε- 'ke waa -za 'yoo- do 'kpo ye -o zi. -A na kle do 'kpo, -e 'so -a 'gbu 'yikunle -za ma, 'ke yaa -a -taakpa' -za zi, 'ke -o -gasikpa -a -lεε, -e 'cie mu 'kun 'elrele, 'bhεε- -e 'so mεε mu daanle- 'elrele.

³ Yaa klele -wεen mi 'le, gwle laa 'sole- -a ni. 'Dun- -a -yi kle 'edoole, 'bhεε- -e kle mεε 'kpa mi 'le 'eke- ma. 'Bhεε- yaa -goli' 'flen 'laa klele.

⁴ 'Bhεε- 'ezin-, -e 'so -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε 'ledoole 'elrele. 'Bhεε- -e 'so -a klele- 'ke -a -ne mu 'ε 'mu 'a 'weli- ma, 'bhεε- 'ke -o -gasi -gbεne kpa -a -lεε.

⁵ -Amasroyi 'ke mεε do laa so -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε 'ledoole 'elrele, -e nu 'sole- -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε -gblakunle 'nale- -a ma 'elrele εε?

6 Yaa klele 'duŋ- Zesu 'yi mi drɛɛ 'le; 'kebhlaale, -e nu -a 'gbu 'yɛlɛ-mɛɛ gbalaan 'le mɛɛ mu -yrɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, -kpan 'la -balaa' -Setran' ta, 'bhɛ -gloɔn nu baale -a ta.

7 'Bhɛɛ- 'ezin- 'duŋ-, mɛɛ 'la zan mu laa -o Zesu 'yi, 'mu 'sɔ -a 'tɔ wlan pele-; 'kooko- waa mafinyanwo, 'bhɛɛ- -e bɔ -Setran' a bhee mu 'ɛ 'yi.

Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ -waa' 'bhɔŋba- mu 'ɛ

8 'Bhɛ kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ -waa' 'bhɔŋba- mu 'ɛ 'ezin-, 'mu kɛ mɛɛ kplankplan mu 'le, 'bhɛɛ- -o -liiwli' laa klele plɛ mu 'le; waa klele -wɛɛn 'mi mu 'le 'bhɛ 'pegee waa -gɔli' 'srɔɔwɔlɛ -dawli' 'kpalele mɛɛ mu gbɛ ta.

9 -O bloole bo -o 'kpee 'fleele- 'le -waa' 'kpaleya wlan 'la tagaanle -yaa 'elwale -sɔ 'bhɛ ma.

10 -O 'woo- 'bhɔŋba- mu 'ɛ 'yɛglin- 'elwale 'pe; 'bhɛɛ- 'ke waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yɛlɛ- -o zi, 'bhɛɛ- -o sɔ -waa' 'bhɔŋba ye 'ɛ 'wɔle 'tɛ.

11 'Bhɛ kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, bhɔŋba le mu kɛ le kplankplan mu 'le, waa klele mɛɛ 'tɔ 'yɔɔ- 'pe le mu 'le, -o 'sɔ -o 'gbu 'yikunle -za ma, 'bhɛɛ- 'ke -o zru kɛ do -za 'kpen 'yi.

12 'Bhɔŋba- 'gwlaan- 'ɛ, 'bhɛ kɛ le do 'kpɔ -la -nɔɔ 'le, 'bhɛɛ- -e 'sɔ -a 'gbu 'nɛ mu 'ɛ 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'ɛ 'lɛdɔle 'elrele.

13 'Ke mɛɛ 'la zan mu -waa' 'bhɔŋba- ye 'ɛ □woa 'elrele, -o nu -o -lɛdɔle -a ma; 'bhɛɛ- -o zrubazinale kɛ 'egbenɛle -waa' 'kpaleya 'ɛ 'yi Krisi 'yi.

Gaanyiza 'la -yoo -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'yi

14 Timote, 'ŋ 'yoo- 'lɛtrɛ 'kpa zii' 'e ni, -amasrɔyi 'ŋ 'yri -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ŋ ge 'pwɛlɛ- 'e ta ye.

15 'Duŋ- 'ke 'ŋ □mwa 'ke 'naa nu 'e ta, 'ŋ 'lɛtrɛ 'la □dia 'e ni -gɛ bhe, 'e nu -za yɛkɛ- 'la klele -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ 'plen-, 'e nu 'bhɛ dɔle 'bhɛ ma. 'Bhɛ -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhɛ a 'fa □la mu 'ɛ 'le. -Yaa' mɛɛ

mu -lɛdo' 'ɛ 'bhɛ -le 'bhii- wlan 'ɛ □la yri 'pegee -a -yitɛnpɛ 'le.

16 Waa sɔ zaabɔle 'bhɛ ta, -Jan 'Nrɛle- 'la tagaanle -yaa 'elwaleta -sɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ a kɛ 'bhɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ -gasikpa -Waanbhaa' -lɛɛ 'bhɛ -o 'egbenɛle. 'Yee- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhɛ -le -gɛ:

Krisi 'gbu 'pwɛla- -a -yi bhaaplenj do 'le;

-Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'bhɛ 'a -zrɔnna mɛɛ mu ni 'bhii- -a -lɛdɔle -o. -E -pwɛla -mlɛkɛ' mu ba;

'bhɛɛ- -o -yaa -janwoa 'trɛ ta 'si mu 'ɛ plen-;

'bhɛɛ- -woo -kpaa -a -yi 'drunyan 'lɛɛ- 'yi;

'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'a □sia 'bhɛɛ- 'bhɛ -ja 'kɛle- lafle' 'yi 'tɔbhɔleya 'yi.

4

Bhla ma mɛɛ daan mu

1 *Lii 'Wɛŋ 'ɛ -ya □pia kpataakpa dɔɔ 'ke 'drunyan 'yan bhla 'ɛ □bhwa -wa -din 'waati 'la ba, mɛɛ 'ke mu nu 'ploole- -o 'kpaleya 'ɛ ma Krisi 'yi; 'bhɛɛ- -o nu dɔle mɛɛ -yini' lii mu 'ke mu zi, 'bhɛ 'pegee 'mu a daangbɛya 'la da -Setran' ba 'bhɛ zi.

2 Mɛɛ -yrɛkɔɔza kɛ mu 'pegee bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ nu -o -yinilɛ. -O 'kpee 'ɛ 'tilale -o 'bhii- -gla tilagbɛya gbɛɛn- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kɔɔ.

3 -O mɛɛ mu daan dɔɔ waa yaale gwɛn na, 'bhɛɛ- -wa pe -o ni dɔɔ -o pele 'ke mu 'tɔ -o 'sɔɔn 'le. -Waanbhaa' 'duŋ- 'bhɛ pɛbhle mu 'ɛ □kla, 'kooko- 'ke Zesu 'yi mu 'la -o wlan 'ɛ dɔ, -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'mu ma 'bhɛɛ- -woo bhle.

4 -Amasrɔyi, -Waanbhaa' pɛ 'oo pɛ 'la □kla 'bhɛ 'kpen lele; -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' -banjɔle pɛbhle 'kɛdo- 'kpɔ 'yi; 'ke -kɔɔ' -o pɛ 'oo pɛ 'la 'bhlele, -kɔɔ' -Waanbhaa' 'pubɔ- 'bhɛ ma 'pe, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'a bhle 'tɛ.

5 -Amasrɔyi pɛbhle 'tɔle- pɛbhle, -Waanbhaa' 'bhɛ kɛ 'wɛŋ -yaa' -jan 'ɛ 'pegee 'seriwɔle 'le.

Zesu Krisi -a yewɔnɛ 'lrele-

6 Timote, 'kee -koo' nɛɛɛ- mu 'ɛ -daanna -za mu 'la bhe -o 'kpen 'le, 'e nu kleɛ Zesu Krisi a yewonɛ 'Irele- 'gbu 'le. 'E nu -a zɔnɛ 'bhe gbɛɛn- 'tɛ 'bhii- 'yoo- 'e zru 'ɛ 'lɛbo 'zi 'ke 'kpaleya ma -jan 'ɛ 'le, 'bheɛ- 'yoo- 'taawo zii' daangbɛya -Irele' 'ɛ 'bheɛ- zi.

7 'Dun- 'elwaleta can mu 'la -woo 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bheɛ- 'ke -o gole -o 'kpaleya a pɛ jan mu 'ɛ ma, 'yaa 'e 'trɔnkpalɛ 'mu -la -titi.

8 'Dun- do klen 'kee blɔle bo -Waanbhaa' ma; -amasɔyi 'flɛ yikan' maza kleɛ -za sa -la -yanwo' mɛɛ ma. 'Bheɛ- 'dun- 'kee blɔle bwa -Waanbhaa' ma 'bhe -o 'elrele mɛɛ ma -za 'kpen 'yi; -amasɔyi 'bhe -zɔn bole -yrɛ ma -si 'ɛ na -koo' ni, 'bhe 'pegee -e boolazi bole -yrɛ ma -si 'ɛ 'naza- pe -koo' ni.

9 'Bhe -jan 'ɛ 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bheɛ- mɔkpen' so 'e 'kpale -a -yi.

10 'Bhɛla- -yile, 'woo- yewo 'zi 'eglɔle 'ke 'woo 'sɛnɛ wla, -amasɔyi -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhe -le 'o 'yrikpapɛ 'le; 'bheɛ- 'yele- 'ke bhaapɛn mu 'kpen 'Bhee mi 'le, 'bheɛ- 'dun- mɛɛ 'la zan mu 'gbu 'mu 'kpa- Krisi 'yi, -e 'mu go -za 'yi -zɔn 'pegee yikpensee ta.

11 -A pe -o ni -o 'bheɛ- -za 'ɛ kle, 'bheɛ- 'yoo- daan 'kele-.

12 'Yaa 'tolɛ- 'ke mɛɛ 'kedo- 'e mafinyanwo 'yaa- -zwanneya 'ɛ ma. 'Dun- -a 'to 'ke mɛɛ 'la zan mu 'kpale- -o Krisi 'yi, -o 'yaa- -janwo' gbɛya 'ɛ 'pegee 'e 'taawogbɛya ye, 'bheɛ- -o 'yaa- 'soniya -gloɔn 'pegee 'e 'kpaleya 'ɛ, 'bheɛ- 'e 'kpee 'fleeleya 'ɛ 'mu ye; 'kooko- -o so -o 'kpale 'e ma 'mu 'kpen 'yi.

13 'Sani- 'n gele plɛn- 'e ta ye, do klen 'kee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ tape mɛɛ mu ni, 'ke 'yoo- lia 'bhe 'pegee 'ke 'yoo- daan 'kele-.

14 'E Lii 'sen 'la 'srɔwoa- bhe, 'ke -Waanbhaa' 'bhe 'naza- 'ɛ kpa- a -lɛla' janwo mu 'ɛ 'lii, 'yaa 'e 'yrɛ zi -gblaanɛ' yewole ma 'bhe 'le-. -Ya naza 'ɛ 'pelawoa -a -lɛla janwo mu 'ɛ ni, 'bheɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ -waa' zilɛɛ-

mu -lɛdo' 'ɛ 'mu 'mu gbɛkpa- 'e ta 'mu 'seriwolele, 'bheɛ- -ya 'srɔwoa- 'tɛ.

15 Do klen 'kee 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen kle 'ke 'yoo- 'lɛyan- -a ma; 'bheɛ- 'e 'gbu 'na 'yee- ye 'ɛ ni 'e nii- 'ɛ 'kpen 'le. 'Ke 'bhe kla, mɔkpen' nu -a yeɛ 'bhii- 'yoo- ge 'zi zilɛɛ- -Waanbhaa a ye 'ɛ 'yi.

16 'Yaa- 'taawogbɛya 'pegee 'yaa- daangbɛya 'ɛ -o -kɔsikun 'elrele. Do klen 'bhe kleɛ ma. 'Ke 'ya kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'e nu 'e 'gbu gole -za 'yi, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o 'trɔnkpa zii' 'e ni, 'mu nu gole -za 'yi 'ezin-.

5

-Liawli' glaanle mu 'pegee zilɛɛ- mu, 'bheɛ- 'bhɔnba- mu ba zayi'

1 'Yaa -jan -gloɔ 'wolɛ- 'gwlaan- gbalaan 'kedo- 'kpɔ ni, 'dun- zruwla -a 'kpee 'bhii- 'e dɛ. 'Bheɛ- -zwanne mu 'ɛ 'kun 'bhe 'kungbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi, 'bhii- 'e 'gbu nɛɛɛ- mu gbɛɛn-.

2 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'ezin-, le gbalaan mu 'ɛ 'kun 'bhii- 'e nɛɛ mu, 'bheɛ- le 'seebaane mu 'ɛ 'kun 'bhe kɛgbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi 'bhii- 'e nɛɛɛ- -le mu 'e 'kpee 'fleele- 'le.

Glaanle mu 'kungbɛya

3 Le mu 'la -woo glaanle -zeze mu 'gbu 'le, -o -lɛdo' -a ma.

4 'Dun- 'ke glaanle mu 'la 'nɛ mu 'pegee -o 'nranɛ- mu -o, 'bhe -nɛ mu 'ɛ -woo -gasi 'la 'kpa zii' -Waanbhaa' -lɛɛ bhe, -o 'bhe 'kpa 'elwale 'pe 'ke -o bhɔ -o 'gbu a 'fa -la mu 'ɛ ba. -O yapɛ mu 'ɛ -za 'la kla -o ni 'elwale gban -so, -o 'bhe yɛkɛ- za mu kle 'mu ni. 'Bhe kɛgbɛya -gloɔn 'ɛ 'bhe -le so -Waanbhaa' ni.

5 Le 'la 'bhe -o 'ke glaanle -zeze 'gbu 'le, 'bheɛ- 'ke 'bhɔnba- mi do 'kpɔ 'laa -o 'bhe 'koo, -ya -yrikpa' -Waanbhaa' ta, 'bheɛ- -e bo pɛ -yrewole ma 'bhe ma 'seri 'yi -bi zi 'pegee -yrekpa-.

6 'Dun- glaanle 'la 'bhe bole -o 'bhe 'gbu 'nrayiza mu kleɛ ma, 'bhe -o

'bhii- 'bhε -gaa gban 'ali- 'ke -ya -yε ma -li.

⁷ 'Bhε -jan 'lεε- 'wo -o ni, 'kooko- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ ye -o zi.

⁸ 'Ke mεε 'la zan laa -yaa' mεε mu -gblakun' 'elrele, 'ali- 'ke 'bhε kpa -yaa' pε 'fa Ɔla mu 'gbu 'ε ta 'elwale 'pe, 'bhε zan laa -o -li 'kpaleya zi 'ε ta; 'ali- -a -yɔɔ' -yiya' mεε 'la zan laa -Waanbhaa' do 'bhε zan ni.

⁹ 'Ke glaanele 'la 'bhε 'ya lεε -lii 'ε Ɔkaan lεε mia yaga ta, 'bhεε- 'ke -a yaale -yaa 'gwlaan- do 'kpɔ -la 'kɔɔ; 'e sɔ 'bhεε- glaanele -gloɔn 'ε 'to 'ε sεwεwole glaanele mu 'to 'ε ba.

¹⁰ 'Ke mɔkpen' 'a dɔ -a klεza -lrele' mu 'ε ma: 'ke -wa 'yaango- 'bhii- -ya -nε mu 'ε 'trola- 'elrele, 'kee- -yaa' 'cie mu kun 'elrele, -e -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε gaan mafia-, 'kee- -yaa bhɔ -yren ma mεε mu ba, 'bhεε- -e -yaa -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen -la kleyre glin mεε mu ni.

¹¹ 'Dun- 'yaa dɔle glaanele 'see- baane mu 'ε 'mu 'to 'sεwεwole -la. -Amasroyi 'ke 'drunyan ta pε -lɔ 'ε -dwa -o ma, 'bhεε- -wa pe dɔɔ -o yaale' gwlen na; 'bhε kle gbeya 'ε 'yi, -o ploɔ Krisi a zi 'ε ma.

¹² 'Bhεε- 'bhela- -yile, -kpan balaa' -o 'gbu ta, -amasroyi -woo -liiwli' 'la 'naa- -Waanbhaa' ni dɔɔ -o nu bole Krisi a pε 'le, waa bo 'bhε ta 'bhεε- -o 'bhε 'yisiε-.

¹³ 'Bhεε- 'ezin-, -o woye laa -o, 'bhela- -yile -o kanaa' 'fε mu 'ε 'kpen Ɔla; 'dun- -za 'la 'bhε -o 'eyɔɔle 'ezin- 'bhε -le -o -lε ma nra, 'bhε 'pegee -o -lε ta laa ga -jan ta -titi. 'Bhεε- -o wo jan laa 'kela 'bhε 'le -o 'bhεε- wo.

¹⁴ 'Bhela- -yile, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- glaanele 'seebaane mu 'ε -o yala- gwlen na, 'bhεε- 'ke -o -nε mu -srɔɔwo', 'bhεε- 'ke -o waa 'fa -la mu 'ε 'lɛdɔɔ- 'elrele; 'kooko- -kɔɔ' 'soonnii' laa sɔ -o 'to 'yɔɔ- peyre 'kedo- 'kpɔ 'srɔɔwole.

¹⁵ 'Naa 'o 'bhε 'pe zii' bhaama, -amasroyi 'woo- glaanele mu 'ε 'ke mu -ploola gban -Waanbhaa 'a zi dɔɔle 'ε ma, 'bhεε- 'mu gbaanele -o -Setran' zi.

¹⁶ 'Ke Zesu 'yi le do dε -nε mu 'ke mu -o 'ke glaanele mu 'le, -e -yaa' glaanele mu 'ε -gblakun', 'kooko- 'bhε glaanele mu 'ε waa bo Zesu 'yi mu 'ε ta 'kwe 'le, 'bhεε- 'mu sɔ bhɔle- glaanele mu 'la mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'mu 'kɔɔ 'bhε mu ba.

Zesu 'yi mu a zilεε- mu 'kungbeya

¹⁷ Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la 'mu -o 'mu a ye 'ε 'wo zii' 'elrele, -ka 'mu 'lɛdɔɔ- -a ma 'eke- trala plε, -ka 'bhε kle 'kε mu 'gbu 'la -Jan 'Nrale- 'ε wo, 'bhεε- -o mεε mu daan 'kele- mu -la ni.

¹⁸ -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sεwε 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke dri 'ε -yoo pεbhε 'taan zii' -a gaan 'ε 'le 'waati 'la ba, 'yaa -a -lii 'yrelε-;» 'bhεε- -a yɔɔndele -o 'ezin- dɔɔ: «'Yewone 'ε -yaa' pε -le 'ke -a -sra 'ε 'le.»

¹⁹ 'Ke mεε do -o -la 'zi Zesu 'yi mu a zilεε- mi do ta -za do 'yi, 'yaa dɔle 'bhε Ɔla; 'fɔke mεε plε, mεε yaga 'sii, 'bhεε- 'mu kle 'e 'srε 'le 'yee- -za 'ε ma.

²⁰ Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la bole -o -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhε -jan 'ε 'wo mɔkpen' 'yε ma kpataakpa; 'kooko- mεε -vin mu 'ε 'mu gbalaan -za 'yɔɔ- klele ma.

²¹ 'N 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'kwlan- wole 'e ma 'egloole -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'bhεε- -Waanbhaa' -mlεke' mu 'la makwan- 'mu 'yε ma dɔɔ: Dɔ klen 'kee 'ton mu 'lεε- 'kpen 'klɔsikun, 'bhεε- 'yaa -a do mabhaabhɔle -a do ta; 'bhε 'pegee 'yaa bhaaplen mu gole 'eke- ma.

²² 'Yaa 'kɔɔle- 'e gbekpale ma mεε 'kedo- 'kpɔ ta, 'bhεε- 'e ye gbekpa -a 'kɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ε 'plen-. 'Bhεε- 'ka 'pegee mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kpale- do ma -za 'yɔɔ- kle zayi'. 'E 'gbu 'bo 'e zru 'wen 'le.

²³ 'Yaa bole -yi do -kplen 'mile- ma; -wεen sanε- 'mi 'e 'kpee 'la za 'ε 'pegee 'e ma yikpen- ta ga 'fientronne mu 'ε -zayi'.

²⁴ Mεε 'ke mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε gaanle laa -o 'mu ma 'sani- -woo 'kitikan; 'dun- mεε 'ke mu a pε -za 'yɔɔ- mu 'ε -o 'mu ye boolazi -a ma.

25 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi, kleza -lrele' mu 'e gaanle laa kle 'mu ma, 'mu 'pwele- kle -gbaklaa 'edile; 'ali- 'ke 'ke mu 'la 'mu ta laa 'pwele- venj-, 'mu tagaanle laa bo.

6

Lu mu 'e -woo zan mu -ledo' a ma

1 Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o 'ke lu mu 'le, -o -gasikpa -o zan mu 'e 'lee 'ke -woo -ledo' a ma gbe 'e 'kpen ma; 'kooko- mee 'kedo- 'kpo 'laa so -Waanbhaa' 'to 'e 'siele 'bhe 'pegee 'ke waa so -za 'yoo- pele- -kooa' daangbeya 'e ma.

2 Lu mu 'la 'mu zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu 'le, -o -gasikpa 'mu 'lee, 'bhe- waa pele doo -o 'kpen -o 'ke neene- ma do mu 'le. Dooon' -o yewo 'mu ni 'elrele gbe 'e 'kpen ma; -amasroyi -woo yewo 'zi mee 'la zan mu ni, 'bhe mu -o 'ke -o -yienii' Zesu 'yi mu 'le. Mee mu 'e daan 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu -le, 'bhe- 'ya 'kpankpanyan -o ma.

-Goli' flen 'pegee bhla ma daangbeya mu

3 'Ke mee 'ke mee mu daan daangbeya 'bheke 'le, 'bhe- 'ke yaa 'taawo- -kooa' Meezan Zesu Krisi 'wojan- 'wenj mu 'e ta, 'bhe- 'ke yaa 'taawo- daangbeya 'la 'bhe 'a kle 'bhe- Zesu 'yi mu -gasikpa -Waanbhaa' -lee 'bhe ta,

4 'bhe zan -o 'bhe 'gbu magbaande 'zi, 'bhe- yaa -za 'kedo- do. 'Dun- zaabo -lro 'e 'bhe -o -a ma 'bhii- ga, 'bhe- gwle 'kanle so -a ni jan 'le bhaama. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu nu 'ke zranwole 'pegee sra 'le, 'bhe- -zwanwole 'pegee 'kpee jan -yoo' mu 'le;

5 'bhe- zaabole mu 'la waa yan. 'Bhe zaabole mu 'la waa yan 'mu da mee la zan mu 'nii- 'e -gaa, 'mu -la ba; 'bhe- waa wlan do -titi. -O 'kpee ma, -Waanbhaa' -lee gblaanya 'e 'bhe -o 'ke -naflo -glinza' -la -le.

6 Wlan 'gbu 'e ni, -Waanbhaa' -lee gblaanya 'e 'bhe -o -za 'wlan 'sroowo zi 'le, 'ke mee 'e zru -kpalaa' pe yeke- 'la -ya 'koo 'bhe ma.

7 -Amasroyi -koo' 'laa nule pe 'kedo- 'kpo 'le -koo' 'koo 'tre ta -ge, 'bhe- 'dun- -koo' 'laa nu gele pe 'kedo- 'kpo 'le -koo' 'koo.

8 'Bhela- -yile, 'ke -koo' -koo' 'le pele 'pegee -koo' ta pe mu -sroowoa 'bhe -koo' 'yibho-.

9 'Dun- 'ke mee 'la zan mu -o -a zi 'bhii- -o kle pezan mu 'le, -o balaa' -za 'yoo- 'yi, 'bhe- Setran' a bhee -o kun. 'Bhe bhee 'e 'bhe -le 'ke 'truu- maza mu -bebe 'pegee zrubho maza 'yoo- mu 'le; 'bhe mu -o sie 'bhe- -o ni 'fenfenj.

10 Wlan 'e ni, -goli' 'flen 'e 'bhe -le 'ke -za 'yoo- mu 'e 'kpen -gloon kli 'le. 'Yee- -goli' 'flen 'e 'koo, mee 'ke mu nia 'kpaleya zi 'e ma 'egboonle; 'bhe- -o 'ngami -gbene 'sre kpa -o 'gbu ma.

'Kpaleya -Waanbhaa' yi 'bhe ta gwle -lrele'

11 'Dun- 'bhi Timote, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke -Waanbhaa' a mee 'le bhe, blasan- 'bhe -za mu 'la bhe 'mu 'kpen 'lee. 'Bhe- -ledooleya zi oo, -Waanbhaa' -lee gblaanya oo, 'kpa- leya oo, 'soniya oo, zrubakpaaleya oo, 'bhe 'pegee -yidooya 'mu 'kpen -la ziglin-.

12 Do 'egloole 'bhe- 'e 'kpaleya Krisi 'yi 'e 'bhe ta gwle -lrele' 'e dan. 'Bhe- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'kun. -Waanbhaa' 'e 'siila- 'bhe- bole -yre ma -si 'e 'kaama-; 'bhe- 'yee 'kpalawoa Krisi 'yi 'e 'bhe ba jan -lrele' woa mee 'sre 'yre ma kpataakpa.

13 'Mi jan 'lee- 'kwlanwo- 'e ma -Waanbhaa' 'la -si na pe mu 'kpen ni, 'bhe 'yre ma; 'bhe 'pegee Zesu Krisi 'la -a 'gbu ta -jan 'lrele- -woa Ponsi Pitalti 'yre ma.

14 'Mi -o -jan 'lee- 'kwlanwo zii' 'e ma 'egloole doo -a -klosikun 'elrele, 'bhe- waa -za 'yoo- do 'kpo 'yee- 'e zi, 'bhe 'pegee bo 'wenj 'ke 'bhe ge 'tenle- -kooa' Meezan Zesu Krisi 'pwe yi 'e ma.

15 'Yee Krisi 'pwe yi 'e nu klele 'waati 'la -Waanbhaa' 'bhe 'ledulaa 'bhe- ba. 'Yela- do -kplen 'kpaale-

-o pɛ 'kɛn 'wiɪŋ-, 'bɛɛ- 'yele- 'ke -bhleŋgbe mu 'kɛn a -bhleŋgbe 'le, 'bɛ 'pegee Mɛɛzan mu 'kɛn a Mɛɛzan 'le.

¹⁶ 'Yela- do -kplɛn 'laa ga -titi; -a boyrɛ 'ɛ 'bɛ -o 'ke 'tɛbhile 'la 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kɔ 'laa sɔ 'e 'mabɛɛnle 'bɛ -din 'bɛɛ- 'le. Bhaaplɛŋ 'kɛdo- 'kɔ 'laa 'bɛ 'yele- -lido', 'bɛɛ- bhaaplɛŋ 'kɛdo- 'kɔ 'laa sɔ 'bɛ 'yele. -Yaa' pɛ -le 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -glɔɔya' 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bɛ ma 'mu 'le! Amiina!

Pɛzan mu -liale'

¹⁷ -Jan 'lɛɛ- 'bɛ 'kwlanwo 'egloole -zɔn 'drunyan 'lɛɛ- 'yi pɛzan mu 'ɛ ma dɔɔ waa -o 'gbu 'wasowole, 'bɛɛ- -o -yrikpale laa bole -naflo pɛ mu 'la waa mɔ 'mu ta; 'duŋ- -o -yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta. 'Yele- -kɔɔ' gba pɛ 'kɛn ba 'ebebele, 'kooko- -kɔɔ' -kɔɔ' zrukpalaa 'bɛ ma.

¹⁸ -A 'kwlanwo -o ma 'egloole dɔɔ -o -za 'wlan klɛ, 'bɛɛ- -o klɛza -lrele' mu 'ɛ klɛ 'esrɛle; -o 'kɔɔ 'laa klɛɛ 'egloole, 'bɛɛ- -o dɔ -a -la 'ke -woo 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'yiciɛn- mɛɛ -bɛɛke' mu ma.

¹⁹ 'Ke -o 'bɛ Ɔkla, -o nu -o 'gbu -lɛɛ -naflo zrɛ dɔle 'bɛ gbɛɛn- bɛ boolazi; 'bɛ -naflo 'ɛ 'bɛ lele 'bɛɛ- 'bɛ 'laa 'siɛ -titi. 'Bɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -o nu bole -yrɛ ma -si -zeze 'gbu 'ɛ 'bɛ 'srɔɔwole.

Pɔlu -o -a -srawo' zii' Timote ma

²⁰ 'N 'nɛ Timote, -Waanbhaa' -za mu 'la gbɛkpaa- 'e 'kɔɔ, -o 'kun 'e gbɛ plɛ 'le. 'Ploo- bhaama -janwole mu 'la waa -o 'ke 'kpaleya zi 'ɛ ta janwo gbɛya mu 'le 'mu ma; 'bɛ 'pegee 'yaa 'e 'lɛbɔle bhaama zaabɔle mu 'yi; 'bɛ zaa -glɔɔn 'ɛ bɔ mu 'ɛ -woo 'gbu 'kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'duŋ- waa -o 'ke 'bɛ 'le.

²¹ Mɛɛ 'ke mu 'kpee ma -o 'bɛ -zadɔleya 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'bɛɛ- 'duŋ- -o 'kpaleya zi 'ɛ 'bɛ Ɔtwa -a nɔɔ-.

Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'ɛ zina- 'ka ta!

**POLU 'LETRE PLE MI
'LA □KPAА TIMOTE
NI
Polu 'letre ple mi 'la
□kpaа Timote ni 'bhe
ngblo**

Polu -yaa 'waati 'la ba -kaso 'yi Rōmu -wa 'ε ta, 'bheε- -e 'letre 'lεε- □dia (2 Timote 1.8; 1.16-17; 2.9), 'bheε- -ya □kpaа Timote ni. 'Bhe bhla 'ε ba, Timote -yaa Efezi -wa 'ε ta. Polu 'a □pia 'yee- Timote ni dōō -e nu 'ten -a ma Rōmu (2 Timote 4.9), -amasrōyi, 'yee- Polu 'gbu 'kpee ma, -yaa' pε 'tre ta 'ε 'yan bhla 'ε □bhwa gban -wa -din (2 Timote 4.6). 'Yee- Polu 'gbu yewoa- 'egloole Mεεzan Zesu Krisi ni, 'bhela- -zayile, -e -yaa zruwla 'zi Timote 'kpee dōō 'bhe 'e 'kpa -a ma -yaa' pε 'taawogbeyā 'ε 'yi.

Polu 'a □pia Timote ni dōō 'bhe 'bhe ta -yren 'ε 'yikun-, 'bheε- 'bhe dō 'egloole 'bhe a 'kpaleya 'ε 'yi (2 Timote 1.3-2.13).

'Bheε- -ya □pia Timote ni 'ezin- dōō 'bhe bloole bo 'Sεwe 'Wen mu 'ε 'yi jan mu 'ε ma. -E -jan yεke- do 'kpo 'la □woa -yaa' 'letre □lwa 'ε yi dōō Timote 'yri bo 'bhe 'gbu -za 'le bhla ma mεε daan mu 'ε ma, -e □bwa 'bheε- ta 'ezin- (2 Timote 2.14-4.5).

'Yee- 'letre 'lεε- 'leyanyre 'ε □nōō, Polu -janwoa -a 'gbu ba zayi', 'bheε- -e Zesu 'yi mu 'ke a 'pubowli mu □kpaа Timote ni (2 Timote 4.6-22).

Polu -o Timote 'pubo- 'zi

¹ 'Mi Polu -o 'ke Zesu Krisi a 'winbōwo mi 'le, -Waanbhaa' zru maza ma; 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le bole -yre ma -si 'naza- □pia bhaaplen mu ni Zesu Krisi kleza 'ε 'srōyi.

² 'N 'yoo- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'e ni Timote, 'bhi -le 'ke 'η 'ne 'la 'bhe -za sō 'η ni 'bhe 'le. Bhaa -kōō' Dε -Waanbhaa' 'pegee Mεεzan Zesu Krisi 'e -dōobo', 'bheε- 'e 'yrenkla- -o ma, 'bhe 'pegee -o yilabla 'na 'e ni!

Polu -o Timote 'lia zii' bhla ma mεε daan mu 'ε ba zayi'

³ 'Mi -Waanbhaa' 'pubo-; 'η 'yoo- -yaa' ye 'ε 'wo zii' 'η 'kpee 'fleele- 'le 'bhii- 'η 'taa- mu 'a □kla gōne- 'la gbεen-. -Bi zi 'pegee -yrekpaа' 'e -za 'laa ni 'η 'kpee 'an 'seri mu 'ε 'yi.

⁴ 'O 'piila- bhla zi 'eke- ma, 'e wisia□ gōne- 'la gbεen-, 'ke 'bhe -dwa 'η 'kpee, -e kle 'η ni 'bhii- 'mi 'e 'ye 'bheε- 'η zrukpalaa.

⁵ 'Kpaleya -zeze 'gbu 'la -yoo 'e zru 'ε 'yi, 'bhe -za 'laa go 'η 'kpee. 'Bhe 'kpaleya -gloōn 'ε 'bhe -le -yaa 'e -jie Loisi 'pegee 'e nεε Enisi 'yi; 'bheε- 'η 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o 'kpa gbeya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bheε- yεke- -le 'bhi 'yi 'ezin-.

⁶ 'Bhela- -zayi', 'mi 'seri 'la □kla -Waanbhaa' ni 'yaa- -za ma 'ke 'mi 'η gbekpa 'e ta, 'bheε- -yee' gbalawoa -gloōya' 'la ba, -a 'to 'ke 'bhe -gloōya' 'ε bo 'e ta.

⁷ -Amasrōyi -Waanbhaa' -kōō' -gbaa Lii 'Wen 'la ba, 'bhe 'laa -kōō' kle -gblaannii' 'le, 'duη- 'bhe -gloōya' 'pegee 'sōniya, 'bheε- -zadōleya -la -naa -kōō' ni.

⁸ 'Bhela- -zayile, -yrala' laa dōle 'e ma Mεεzan a -jan 'ε 'wole- ma mεε mu ni. 'Mi 'duη- 'la 'mi -o -kaso 'yi -a 'to 'ε -zayi', -yrala' laa dōle 'e ma 'mi -zayi'. 'Bhi 'pegee 'mi 'o -yrenbhle' 'eke- 'yi -Jan 'Nrāle- 'ε -zayi', 'bheε- -Waanbhaa' -gloōya' 'ε ta.

⁹ 'Yee- -Waanbhaa' -le -kōō' -gwa -za 'yi, 'bheε- 'yele- -kōō' 'siila- dōō -kōō' kle -a 'gbu a mεε mu 'le. 'Duη- 'yaa -kōō' gole -za 'yi -kōō' kle -za -lrele' mu 'ε ma, -e -kōō' -gwa -za 'yi -a 'gbu -za yεke- 'la 'ledulaa, 'bhe 'pegee -yaa' wlanya 'ε 'mu -la ma. -E -kōō' -gbaa 'bhe wlanya 'ε ba, -kōō' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheε- -e 'bhe □kla 'waati 'la ba 'ke yaa 'drunyan klele -li.

¹⁰ -Zōn -kōō' 'Bhee Mi Zesu Krisi □nwa 'yee- -Waanbhaa' a wlanya 'ε zrōnle mεε mu 'ε ni. -E ga a pε fanngan- 'ε 'bhe -gwa 'bhe 'yi, 'bheε- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'laa sie

-titi, -e 'bhe 'pwela- məkpen' 'yre ma kpataakpa -Jan 'Nrāle- 'ε 'srōyi.

11 'Yee- -Jan 'nrāle- 'ε 'yela- wole 'kaama-, 'bhεε- -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' winbōwo 'pegee -yaa' mεε mu daan mi 'le.

12 'Bhela- -zayi' 'ezin-, 'η 'yoo- 'bhe -yren -gloōn mu 'lεε- 'bhle zii'; 'duŋ- waa -o 'ke 'η ma -yrala' 'le. -Amasrōyi 'η 'yrikpale bole -o mεε 'la zan ta, 'η 'bhe zan 'ε dō; 'bhεε- 'η 'kpale -o -a -yi 'bhii- dō -e pε 'la gbekpaa- 'η 'kōō, 'bhe 'seŋ -o -a ni 'ke -ya -yrekpa' 'bhe ba, 'fōke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan 'leyan 'yi 'ε ma.

13 'Mi 'e -daanna wlan ma -jan mu 'la 'le bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan, 'bhεε- 'taawo -o ta 'e 'kpaleya 'pegee 'sōniya 'la 'bhe -o 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'yi 'bhe 'le.

14 'E daangbeya 'lrele- mu 'la 'srōōwoa- bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan Lii 'Wen 'la -yoo 'e 'yi, 'bhe -gloōya' 'ε 'le.

15 'E 'gbu 'a 'yaango- dō -Waanbhaa' a mεε mu 'la 'kpen -o *Azi 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'η do -kplen □twa -a nōō-; Fizeli 'pegee Erimozeni mu -o 'bhe mεε mu 'ε ba.

16 'Duŋ- bhaa Mεεzan -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'ε zrōn Onezifōō 'pegee 'bhe a 'fa -la mu 'ε ni. -Amasrōyi -e 'fuu -dwa 'mi ta gbε 'ε 'kpen ma; 'ali- 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi, -e 'mi 'yelawoa, 'bhe 'laa -yraladōle -a ma.

17 Drōōn', -e bhōlawoa Rōmu -wa 'ε ta, -e 'mi ziglinna gbε 'ε 'kpen ma -a zru 'ε 'kpen 'le 'sani- -e ge 'tenle- 'η ma.

18 Bhaa -Waanbhaa' 'bhe a wlanya 'ε zrōn -a ni 'drunyan 'leyan 'yi 'le. -E -za 'wlan mu 'la 'kpen □kla 'η ni Efezi -wa 'ε ta, 'e 'gbu 'bhe 'yaango- kpataakpa.

2

Mεε klele Zesu Krisi a -srwase' mi wlan 'le

1 'Bhi 'η 'ne Timote, dō 'egloole -lileya 'la -yoo Zesu Krisi 'yi 'bhe 'yi.

2 'Mi 'e -daanna 'kela 'le mεε 'sre 'yre ma, 'bhe gbekpa mεε 'la zan mu -o 'ke mεε wlan mu 'le, 'bhεε- 'ke -o sō mεε -bhεεke' mu daanle- 'bhe 'le 'ezin- 'mu 'kōō.

3 'Yaa- pε -yrenbhle', 'bhii- Zesu Krisi a -srwase' mi wlan do.

4 -Srwise' mi 'kedo- 'kpō 'laa -a 'gbu bō 'tre ta za mu 'yi, 'ke -ya zi 'bhii- -a -za 'sō -a -kunlii 'ε 'ni.

5 'Bhεε- 'ke mεε do -o zaabo 'zi mεε -bhεεke' mu 'le blasanlele -jara 'srōōwo zayi', 'ke yaa blasanle blasan' gbeya 'toŋ mu 'ε ta, yaa sō 'bhe blasanle -jara 'ε 'srōōwole.

6 'Bhεε- gbakpa' mi 'la ye -gloō 'ε □woa -yaa' gba 'ε 'yi, 'yele- gba 'ε ta pεbhaa -lwa mu 'ε kan mi 'le.

7 'Ŋ 'yoo- 'kela 'wo zii' 'e ni -ge bhe, 'e 'kpeeledan 'bhe ma 'elrele; -amasrōyi Mεεzan -Waanbhaa' nu a klele 'bhεε- 'e -za 'kpen 'yima-.

8 Davidi 'nrānε- Zesu Krisi a -za 'ε bō 'e 'kpee, 'yele- -bwela gale ba; 'bhii- 'an pε -Jan 'Nrāle- 'ε 'bhe -a 'wo 'zi gōnε- 'la gbεen-.

9 'Ŋ 'yoo- -yrenbhle' zii' 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yela- woza 'ε ma, 'bhεε- -woo' 'η gbε ta □bwa 'ke piibhe kpεle- 'le 'bhii- -za 'yōō- kle mi do gbεen-. 'Duŋ- -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'bhe 'yrele- laa -o.

10 'Bhela- -zayi', 'η 'yoo- -za 'kpen 'yikun zii' -Waanbhaa' mεε mu 'la zan mu makwan- 'mu -zayi'; 'kooko- 'mu sō gole -za -yi Zesu Krisi 'srōyi, 'bhεε- 'tōbhōleya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, -o sō 'bhe 'srōōwole.

11 -Jan mu 'lεε- 'mu -o 'ke wlan 'le dōō:

«'Ke -kōō' 'gbu -gaa -kōō' 'pegee Zesu Krisi 'le, -kōō' mu 'pegee 'yee- Krisi nu bole -kōō' 'yre ma 'eke- 'yi 'ezin-.

12 'Bhεε- 'ke -kōō' -za 'yikwan□ 'yee- 'le, -kōō' mu 'pegee 'yee- nu yaale -yaa' -bhlengbeya yaayre 'ε □nōō.

'Duŋ- 'ke -kōō' -kōō' -bangwa -a -yi dōō -kōō' 'laa dō, 'yee- nu -a -bangole -kōō' mu 'yi dōō yaa -kōō' mu dō 'ezin-.

13 'Ke -koo' 'laa bole -koo' 'liijan- do ta, 'yee- nu bole -a -liijan' do 'kpo' 'e ta. -Amasroyi yaa so -a -liijan' maboole, 'bhεε- -e zaabo -a 'gbu 'le ma.»

-Waanbhaa' a yewone 'lirele- do

14 Bo -jan 'lεε- 'bhε dole ma mεε mu 'ε 'kpen 'kpee, 'bhεε- -a pe -o ni 'e 'sowεε- ma -Waanbhaa' -yre ma doo waa sradole -jangoo' mu ta. -Amasroyi sradole 'ε 'bhε 'laa -za 'kedo- 'kpo' 'yanwo- mεε ma, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan mu -o 'tronkpa 'bhε -jan mu 'ε □la 'mu -la 'siele- ba.

15 Do 'egloole 'ke 'yee 'gbu zron -Waanbhaa' ni 'bhii- -yaa' yewone 'lirele- 'la -za so a ni 'bhε 'le, 'bhεε- yaa kle 'e ma -yrala' 'le 'yee- -Waanbhaa' -yre □la; -yaa' wlan ma -jan 'ε daan kplankplan.

16 'E 'plenggo -balo 'yiflen mu ma, 'bhε 'pegee -jan mu 'la gole -o 'kpa- leya zi 'ε ma. -Amasroyi 'woo- bhaama janwo mu 'ε -woo 'plenggo- yi 'oo yi -Waanbhaa' ma.

17 -O -liijan' mu 'ε -za mu sie 'eyoole 'bhii- bhε -yoo' bhaaplen 'fle 'ε bhle 'eyoole gonε- 'la gbεεn-. 'Bhε mεε -gloon mu 'ε 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Filēti mu 'le.

18 -O -gwa gban wlan ma zi 'ε ta, 'bhεε- -wa pe doo gbaa mu bweza 'ε gale ba 'bhε yi 'ε □bhwa gban; -o 'bhε pelawo zii' bhe, -o mεε -bebe 'yini zii' 'ke -o 'mu go 'kpaleya zi 'ε ta.

19 'Dun- -Waanbhaa' 'fegwle- gaan -gloola □bwa, 'bhε 'laa so 'siele -titi; -jan -gloon mu 'lεε- 'mu -la yoondele -o ta doo: «Mεεzan -Waanbhaa' 'gbu -yaa' pe mεε mu 'ε do.» 'Bhε 'pegee: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a □pia doo 'bhε -o 'ke -Waanbhaa' a pe mεε 'le, 'bhε zan 'bhε gaan go -za 'yoo- zi 'lii.»

20 'Fε -gbεε do -la, 'tasa 'ε 'kpen -gloon -le ye: -a 'ke mu laa -o 'ke -can 'pegee piibhε dron 'le, 'dun- -a 'ke mu -o 'ke -yri 'pegee 'tre 'le 'ezin-. -A 'ke mu 'la 'mu -o 'ke -can 'pegee piibhε 'le 'mu -o 'ke -zabla' yi gblaan ta pe mu -la -le, 'bhεε- -a -vin mu 'ε 'mu -o 'ke yikpensee ta pe mu 'le.

21 'Ke mεε 'la zan 'bhε 'bhε 'gbu 'plengwa- 'woo- -za 'trinle- mu 'la bhe -o ma, 'bhεε- -a 'kpee 'fleele- kle. 'Bhε zan nu klele 'bhii- -can 'tasa mu 'la -o 'mu si -zabla' yi -gbεε mu ta 'bhε mu gbεεn-. -E nu klele 'wen, 'bhεε- -ya zan do -kplen maza -yanwo'; 'bhεε- -a -lemagaanle -o ye -lirele' 'ε 'kpen -gloon 'wo zayi'.

22 'N 'ne Timote, blasan- -zwanne mu zrubho za -yoo' mu 'ε 'lεε. 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen Mεεzan -Waanbhaa' gba -o 'kpee 'fleele- 'le, 'e 'mabεεn- 'mu -la -din, 'bhεε- 'ke 'ka -ledooleya oo, 'kpaleya oo, 'soniya 'pegee yilabla ziglin-.

23 'Dun- 'yaa 'e 'lebole klooya ma -jan mu 'pegee 'truu- ma -jan mu 'yi, -amasroyi -woo 'ke gwle 'pope- 'le.

24 'Dun- 'bhε 'laa lele 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a yewone gwledan. 'Dun- kle mεε wlan 'le mokpen' ma, 'kee- so mεε mu daanle, 'bhεε- 'kee- so mεε mu a -yooya' 'ε 'yikunle.

25 Mεε 'la zan mu zaabo -Waanbhaa' -a yewone 'ε 'le ma, -e 'so -jan zikpale 'mu ni -a zru -doo 'le, 'bhεε- -yoo bo zi -lirele' ta; -doke' yi do ta, -Waanbhaa' nu -a klele 'bhεε- -zadowεε do -o ma, 'bhεε- -o ploo -o kleza -yoo' mu 'ε ma, 'bhε 'pegee -woo zru niinaa' 'bhε ba, 'bhεε- -o wlan 'ε do.

26 'Bhε 'yi, -o -yre ba nu 'kanle- 'elrele, 'bhεε -o nu gole -Setran' 'la 'bhε a bhee mu -o -kwan 'bhε zru maza kle zayi' 'mu 'yi.

3

Bhaaplen mu kleza mu 'drunyan 'yan bhla zi

1 -A 'yaango- doo 'ke 'drunyan 'leyan yi 'ε □bhwa -wa -din, 'waati mu 'ε nu klele 'egloole.

2 Wlan 'ε ni, bhaaplen mu nu -o 'gbu do -kplen -la -zadole 'egloole; -waa' -goli' 'flen nu klele, -o nu -o 'wasowole 'ke -woo 'gbu magbaandε, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' 'to sie. -O nu -o yape mu 'ε 'kafawole, -o nu klele mεε kloo mu 'le; 'bhεε- waa nu

-gasikpale -Waanbhaa' a pe 'wenj mu 'e 'lee -titi.

³ Mee -yren 'laa nu 'klale- -o ma -titi; -waa nu mee mazatole -titi; -o nu mee 'to 'yoo- 'pele-. Waa nu 'sole- -o 'gbu 'yikunle -za 'yoo- klele ma, -o nu klele 'eyoole, 'bhee- -za 'wlan kle mu nu klele -o -soonnii' mu 'le.

⁴ -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbe ta 'bhee- -woo 'eke- -yini'; -o yin ma 'ton nu klele 'waati 'e 'kpen ba, -o nu -waa' -za 'kpen klele 'ke -o 'gbu magbaandelele. 'Bhee- -o 'gbu 'nrayiza mu nu 'sole- -o ni 'ke 'bhe kan -Waanbhaa' ta.

⁵ -O nu -a klele mee mu -yre ta 'bhii- -o gbalaan -Waanbhaa' -lee, 'dun- -o 'gbu 'kpee waa nu dole -Waanbhaa' a -glooya' 'e 'la. 'E 'plengo- 'bhe mee -gloon mu 'e ma 'egboonle.

⁶ 'Woo- mee mu 'e 'ke mu ge wlale yretete 'bhii- mle mu gbeken- 'fe mu 'e 'la, 'bhee- -o le fangan- kle 'ke mu -yini' -waa' -dawli' ma daangbeya mu 'e 'le; 'bhe le mu 'e 'mu -za 'yoo- -gloon 'e 'kpen -la -kla 'elwale gban -so, 'bhee- -za 'yoo- kle 'flen -gloon 'e 'kpen -le -o -lekan'.

⁷ 'Waati oo 'waati, 'woo- le mu 'e -o -za dreε daan, 'dun- waa 'tenle- -li wlan 'e dole ma.

⁸ 'Elwaleta -so Zanesi 'pegee Zambresi -wlenna -Waanbhaa' -lela' janwo mi Moizi ma gone- 'la gbeken-, 'woo- mee mu 'lee-, -woo -wlen 'zi wlan 'e ma 'bhee- gbeken-; -o nii- 'e 'siele- -o, 'bhee- -o 'kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'e 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- -o ma.

⁹ 'Dun- waa nu bhole 'egboonle -o kleza mu 'e 'yi, -amasroyi mokpen' nu -a 'yaangole 'bhii- -woo 'ke -zadokle mu 'le, 'bhii- Zanesi 'pegee Zambresi a pe -za 'e 'leyaan- gone- 'la gbeken-.

Polu -o Timote 'lia zii'

¹⁰ 'Bhi 'n Timote, 'bhi 'mi 'an pe daangbeya 'e ta 'taawoa, 'bhee- 'e 'mi a pe 'taawogbeya 'e 'sia. 'N' 'yaa- zan -za mu 'la klele 'yee 'kpaa 'n ma 'mu klele 'yi, 'bhee- 'n 'kpagbeya 'e

Krisi 'yi oo, 'n zrubakpaaleya oo, 'an 'soniya 'pegee 'an -yren 'yikungbeya 'e 'yee 'kpaa 'n ma 'mu 'kpen 'yi.

¹¹ 'Bhee- -o -yrenkpaa 'mi ta gone- 'la gbeken-, 'bhe 'pegee 'an -yrenbhele' gbeya, 'e 'mu -ya. Waa -yren 'e -gloon 'e -dela 'kpale- 'mi ta Antiosi 'pegee Ikonomu 'bhee- Lisitri -wa mu 'e ta ee? 'Bhee- 'naa -yren 'e -gloon 'e -dela -yikunle ee? 'Bhee- 'dun- Meezan -Waanbhaa' 'mi -gwa -o 'kpen 'yi.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mee 'oo mee 'la zan -a zi 'bhii- -e 'taawo -Waanbhaa' a -leεgbalaanya 'le -o 'pegee Zesu Krisi 'kpaedomaya 'e 'yi, -o nu -yrenkpale 'bhe zan ta 'bhee- klegbeya do 'e 'yi.

¹³ 'Dun- mee -yoo mu 'e 'pegee mee 'la zan mu bakanle laa -o, -o nu gele -za 'yoo- baan' -la klelele, -o nu mee mu -yinile, 'bhee- -o 'woo- mu 'gbu 'yinile 'ezin-.

¹⁴ 'Bhi 'dun-, 'e -za 'la -daanna 'bhe 'pegee 'e 'kpale- -o -za 'la 'yi, 'e bloole bo 'mu ma 'egloole. 'Ya -daanna mee 'la zan 'koo, 'e 'gbu 'bhe zan do.

¹⁵ -A 'san 'yaa- matrunya ma, -Waanbhaa' a -jan mu 'la 'mu -o yaa' 'sewe 'e 'yi, 'e 'mu do. 'Woo- -jan mu 'e so 'e klele- -zadok' mi 'le, 'bhee- 'ke 'yee- 'kpaa Zesu Krisi 'yi, -o so 'e gole- -za 'yi.

¹⁶ -Jan 'oo -jan mu 'la -woo -Waanbhaa' a 'sewe 'e 'yi, 'mu -daa Lii 'Wen 'e 'sen 'e 'bhee- ba. 'Bhela- -zayi', -woo mee daanpe -lrele' mu 'le, 'bhe 'pegee -o wlan do mee 'yi 'ke -o mee bo zi -lrele' ta, 'bhee- -o mee tro 'ke -woo 'e bo -ledoolaya zi 'e ta.

¹⁷ 'Kooko- mee 'la zan -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'e ta, -a daanle kle -yaa' 'sewe 'e 'yi jan 'e 'kpen 'le gbe 'e 'kpen ma 'ke -a -leyan' -a ma, 'bhee- -e so ye wlan 'e 'kpen -gloon 'wole.

4

-Waanbhaa' a -Jan 'e 'wole- mee mu ni

¹ 'Mi -o -jan 'lee- 'bhe 'wo zii' 'e ni fangan- ma -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'yre 'la, doo 'yee- Zesu Krisi -le nu gbaa mu 'pegee mee -yre male

mu 'kitikanle. 'Bhɛɛ- 'mi -a wo 'zi 'e ni 'ezin- -a 'nuza- 'e 'pegee -yaa' -bhleŋgbeya yaaza 'e 'to 'yi, dɔɔ:

² -Waanbhaa' a -Jan 'e 'wo mɛɛ mu ni, 'ke 'ya 'kwlanwo- -o ma, 'ali- 'kee- -kla 'waati 'lrele- ba oo, 'kee- -kla 'waati 'yɔɔ- ba. -A wo mɛɛ mu 'e ni, 'kooko- 'ke -a wlan -dwa -o -yi, -o sɔ -o zru mabɔɔle, 'ke -o 'ke mu ɲia, -o -ledɔɔ' zi -lrele' ta, 'bhɛɛ- -o -lia 'e zrubakpaalele 'waati 'e 'kpen ba 'ke 'yoo- daan.

³ -Amasroyi 'bhɛ 'waati -o zan bhɔle 'bhɛɛ- bhaapleŋ mu laa nu dɔle -li -a -la 'ke -woo 'trɔŋkpa- -Waanbhaa' a daangbeya 'ledɔɔle 'e ɲla. 'Duŋ- -o 'gbu zru maza mu 'e ma, -o nu mɛɛ daan mu 'srɛ 'ke mu -lekpaɛ 'eke- ta -o -din; 'bhɛɛ- 'ke 'trɔŋkpale -swa -o ni -jan -gloɔn mu 'la ɲla, -o nu a peɛ dɔɔ 'mu 'bhɛɛ- 'wo -o ni.

⁴ -O nu -o 'trɔn mu -liitanle wlan 'e 'lɛɛ; 'bhɛɛ- 'trɔŋkpale nu 'sɔle- -o ni bhaama can mu -la ɲla.

⁵ 'Duŋ- 'bhi, 'sɔ 'e 'gbu 'yikunle -za 'kpen 'yi, -yɛn 'yikun, 'yoo- -Jan 'Nrɛle- 'la 'wo mi 'le, 'bhɛ ta ye 'e 'wo. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a ye 'e 'wo 'elrele gbɛ 'e 'kpen ma.

Pɔlu -o -a zi janwo 'zi Timote ni

⁶ 'Ke -za ɲbwa 'mi ta, 'mi 'gbu klele 'e 'bhii- 'sraka 'e ta -yi -dɔɔ 'le 'bhɛ 'waati 'e ɲbhwa gban; 'bhɛɛ- 'an pe 'trɛ ta yan bhla 'e ɲbhwa -wa -din.

⁷ 'Ŋ 'yaan- gwle -lrele' 'e danlele, 'bhɛɛ- 'mi an blasanle 'e 'leyaan-; 'bhɛɛ- 'ŋ ɲbwa 'kpaleya zi 'e ta 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma.

⁸ 'Bhɛla- -zayile, 'ŋ nu -ledɔɔleya ma -jara 'e 'srɔɔwole. Mɛɛzan Zesu Krisi 'la -yoo 'ke 'kitikan mi -lrele' 'e 'le, 'bhɛ nu 'bhɛ -jara 'e 'nale- 'ŋ ni 'drunyan 'leyan yi 'e 'le. 'Duŋ- yaa nu 'bhɛ 'nale- 'mi do -kplen 'kpɔ ni; mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yɛ -o -a 'pwe 'yi 'e 'lɛɛ 'sɔniya 'le 'mu zru ba, -e nu 'yee- -jara yeke- do 'kpɔ 'e 'nale- 'bhɛ zan mu 'e 'kpen ni 'ezin-.

Pɔlu a -jan ŋgblo 'wlayɛ-

⁹ Dɔ klen 'kee nu 'tenle- 'ŋ ma blaale-.

¹⁰ -Amasroyi, 'trɛ ta pe mu 'lɛɛ 'flen 'e -zayi', Demasi 'ŋ do -kplen ɲtwa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- -e -ja Tesaloniki -wa 'e ta. Kresansi -ja Galasi 'kleɛn 'e 'yi, 'bhɛɛ- Titi -ja Dalimasi 'kleɛn 'e 'yi.

¹¹ Luki do -kplen -le ɲbwa 'ŋ -din. 'E 'nu bhla zi, 'ka 'pegee Maki 'nu 'eke- zi; -amasroyi -e nu bhɔle 'ŋ ba 'egbenɛle 'an ye 'e 'wolele.

¹² 'Ŋ Tisiki 'winbwa- Efezi -wa 'e ta.

¹³ 'Bhɛɛ- 'e 'nu bhla 'e zi, 'kan Troasi -wa 'e ta Kaapusi ba; 'bhɛɛ- 'an dunɛ- tralape -gbenɛ 'la ɲbwa -a nɔɔ- ye nu 'bhɛ 'le 'ŋ ni. 'Sewe kpo mu 'e 'pegee wi 'fle 'sewe kpo 'la 'klule- -o 'mu -za 'laa 'nilɛ- 'e 'kpee, nu -o 'kpen 'le 'e 'kɔɔ.

¹⁴ -Tɔn mi Alezandri yienya 'yɔɔ- -gbenɛ -kla 'mi ni. Mɛɛzan -Waanbhaa' -le nu -e -za 'yɔɔ- yeke- 'la ɲkla 'mi ni, 'bhɛ zigole -a ma.

¹⁵ 'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'gbu 'klosikun -a ma 'elrele, -amasroyi -e -zaabwa 'o 'lɛ ma 'o 'wojan- mu 'e 'kpen 'yi.

¹⁶ 'Ŋ ge gbɛ -lwa 'la ɲwoa -klu ta 'an -za 'e 'yipe yɛ nɔɔ-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa dɔle 'mi zi ta; -o 'kpen 'ŋ do -kplenne' ɲtwa -a nɔɔ-. Bhaa -Waanbhaa' laa -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e bɔle -klosi 'yi.

¹⁷ 'Duŋ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -le ɲbhwa 'mi ba, 'bhɛɛ- -e fangandwa 'mi ta; 'kooko- 'ŋ sɔ -Jan 'Nrɛle- 'e 'wole gbɛ 'e 'kpen ma 'ke 'an -leyan' -a ma. 'Bhɛɛ- 'kooko- Zuufu kle mu 'e 'mu 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'e ma 'ezin-. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'la 'kpen 'yaa- zi 'bhii- -woo 'ŋ dɛ, 'ŋ -gwa -o 'kɔɔ; 'bhɛɛ- -e -kla 'bhii- -woo 'ŋ -gwa -jara 'lii.

¹⁸ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Mɛɛzan -Waanbhaa' nu 'mi gɔle -za 'yɔɔ- 'e 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -e nu 'mi -dɔɔ 'wlale- -yaa' -bhleŋgbeya yaayɛ 'e ɲnɔɔ lafle' 'yi. 'Yela- -a pe -le 'ke 'tɔbhɔleya 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

Pɔlu a -danma' 'pubɔ-

¹⁹ Prisili 'pegee Akilasi, 'bhεε-
Onezifoo a 'fa -la mu 'ε 'mu 'pubo-
'η ni.

²⁰ Erasiti □bwa Korenti -wa 'ε ta,
'bhεε- 'η Trofimu gadεle 'ε □twa
Mileti -wa 'ε ta.

²¹ Do klen 'kee nu -niinii' 'kpa
'waati 'ε 'λεε. Ebulusi 'pegee Pudensi,
'bhεε- Linusi 'pegee Klodia, 'bhεε-
-koo' neεne- mu 'ε 'kpen 'ka 'pubwa-.

²² Bhaa Mεεzan -Waanbhaa' kle 'e
'nii- 'ε ba.

Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma!
Amiina.

**POLU 'LETRE 'LA
 □KPAА TITI NI
 Pɔlu 'letre 'la □kpaа
 Titi ni 'bhe ngblo**

Titi -yaa Greki mi 'le, 'bheε- -e -yaa Zesu a winbowo mi Pɔlu a yewoyɔɔn 'le Mεεzan a ye 'ε 'yi. -E -ja 'taa -bebe ta 'ke Pɔlu 'le 'ke -o ge Zesu a -Jan 'Nrале- 'wolele. 'Letre 'lεε- 'yi, 'wa □ya 'bhii- Pɔlu Titi □twa Kreti, 'kooko- -e bhɔ Zesu 'yi mu -lε drεε mu 'ε ba (Titi 1.5). 'Bhii- 'wa □ya gɔnε- 'la gbεεn- Pɔlu a 'letre □lwa 'ε 'yi Timote ni, Pɔlu Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ε □liala.

'Letre 'lεε- 'yi, Pɔlu 'a □pia Titi ni dɔɔ -e zilεε- mu 'kpa Zesu 'yi mu -lε mu 'ε 'kpen do do wiin-. -Ya □pia Titi ni dɔɔ, mεε -gloɔn 'la -e -yaa nu 'bhe 'kpale- Zesu 'yi mu -lε 'tɔle- -lε 'bhe 'wiin-, 'bhe zan 'ε 'taawogbeya 'ε klε 'elrele (Titi 1.5-9). Pɔlu pe Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -o dɔ mεε daangbeya wlan 'gbu 'ε 'bheε- zi, 'bheε- -wa pe Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε 'siε- mu ni dɔɔ 'mu a mεε daangbeya 'ε 'bhe 'laa -o kplankplan.

Pɔlu 'gwlaan- gbлаan mu 'pegee le gbлаan mu 'la 'yaa- Zesu 'yi mu -lεdo' 'ε ba, 'mu pegee -zwanne mu 'pegee -gblane 'bheε- lu mu, 'mu 'kpen 'liala- (Titi 2-3). -Waanbhaа' -o -gwa -za 'yi gɔnε- 'la gbεεn- 'kooko- -o bo -o 'gbu ma, -e 'bhe 'yipia□ -o ni; 'bheε- -e zruwlaа- -o 'kpee dɔɔ -za 'la 'bhe 'lεdɔle -o -o 'bheε- klε 'ke 'bhe ge 'tenle- Zesu 'nule- ma.

'Letre 'lεε- 'leyanyre 'ε 'yi, Pɔlu pe Titi ni dɔɔ mεε 'la zan mu mεε mu pɔ 'eke- ma, 'bheε- 'ke -woo -yicien' -e 'bhe zan mu 'ε -gbin -o plen-. 'Bheε- -e -liawli' 'ke mu 'pegee 'pubɔwli 'ke mu -naа -a ni.

Pɔlu -o Titi 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Pɔlu, 'η 'yoo- 'ke -Waanbhaа' a yewone 'le, 'bheε- 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbowo mi 'le; 'mi -le

'letre 'lεε- 'kpa zii' 'e ni. -Waanbhaа' mεε 'la zan mu makwan-, -yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'bhe zan mu 'ε bo 'kpaleya a pe zi 'ε ta, 'bheε- 'an klε 'ke -o wlan ma daangbeya 'la sɔ bhɔle- -o ba, 'bheε- -o bo -Waanbhaа' a -lεεgbлаanya 'ε 'yi 'bhe dɔ.

² 'Bheε- 'kooko- -o yrikpale bo bole -yre ma -si 'la -dan 'laа -o 'bhe ma 'bhe ta. -Waanbhaа' laа bhla pe -titi, -ya -liiwli' -naа 'bheε- bole -yre ma -si 'ε 'naza- ta -kɔɔ' ni 'drunyan klεle -lεε -a 'kɔɔ.

³ -Kɔɔ' 'Bhee Mi -Waanbhaа' 'gbu 'waati yeke- 'la -dwa 'bhe 'bhɔle-, 'kee- yaa -Jan 'ε zɔnle- -kɔɔ' ni. 'Bheε- -e -yaa' -Jan 'ε 'wole gbεkpaа- 'mi 'kɔɔ, 'kaa 'η 'bhe 'wo bhaaplen mu 'ε ni.

⁴ 'Mi Pɔlu -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhi Titi ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η 'ne kpataakpa 'le 'kpaleya a pe zi 'ε ta, 'yee- 'kpaleya do 'kpɔ 'la -yoo -kɔɔ 'kpen 'yi bhe. Bhaа -kɔɔ' De -Waanbhaа' 'pegee -kɔɔ' 'Bhee mi Zesu Krisi -li 'e ma, 'bheε- -o yilabla na 'e ni!

-O ye -gloɔn 'la gbεkpaа- Titi 'kɔɔ Kreti 'tre 'ε ta

⁵ 'Mi 'e □twa Kreti 'tre 'ε ta, 'kooko- -za mu 'la 'naа 'yanle- 'mu yrebagolele, 'e 'mu -yrebago. 'Bheε- zilεε- mu makun' Zesu 'yi mu 'ε ba, 'bheε- 'mu 'kpa -wa mu 'ε 'kpen do do ta Zesu 'yi mu -lε do do 'ε 'wiin-, 'bhii- 'an □pia 'e ni □ya klε gɔnε- 'la gbεεn- bhe.

⁶ Waa 'joo 'yɔɔ- bhe do 'kpɔ 'yεle- Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'kedo- 'kpɔ 'taawo gaan 'ε zi, 'bheε- -a na klε do 'kpɔ, 'bhe 'pegee -a -ne mu 'ε -bloole' klε Krisi ma. 'Bheε- 'mu 'joo 'laа klεle 'eyɔle, 'bhe 'pegee 'mu 'laа 'mu yape mu 'ε 'kafawole.

⁷ Wlan 'ε ni, Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mi 'ε 'woye- -le 'ke -a -yrekpalele -Waanbhaа' a ye 'ε ba. 'Bhela- -yile, waa 'joo 'yɔɔ- bhe do 'kpɔ 'yεle- -a 'taawo gaan 'ε zi -titi. 'Bheε- yaa -a 'gbu magbaandεle, yaa klεle yrannii- 'le, 'bhe 'pegee yaa klεle -wεenmi' mi 'pegee gwle -glin

mi 'le, 'bhεε- yaa -goli' -glinle' -dawli' ma.

⁸ 'Dun- -e kle 'cie mu -gblakun' mi -lirele' do 'le, 'bhεε- -za 'wlan klele 'so -a ni. -A -ledoolle kle, 'bhεε- -e kle 'wenj, 'bhe 'pegee -e so -a 'gbu 'yikunle.

⁹ -A bloole bo -Waanbhaa' a -Jan 'la -o so -o 'kpale 'bhe 'yi 'bhe ma 'egloole, 'bhii- -wa -daanna 'kela 'le bhe. 'Ke 'bhe □kla -e nu 'sole- mee mu -liale', 'bhεε- -e fangando 'mu ta daangbeya -ledoolle a pe zi 'ε ta. 'Bhεε- -e nu 'sole- -a -lema' zaabo mu 'ε 'mu 'gbu 'niyre- 'ε zronle- 'mu ni.

¹⁰ Wlan 'ε ni, mee -bebe -o -wlen 'zi wlan ma daangbeya 'ε ma. -O -naanaa' ma jan mu -la wo, 'bhεε- -o mee mu -yini'. -O 'bhe mee -gloon mu 'ε ye mee 'la zan mu 'a pe mee ni doo -o wla kpanma 'kleen 'yi 'bhεε- -o go -za 'yi 'bhe zan mu 'ε 'mu -la plen-.

¹¹ 'Yaa- -jan mu 'ε do -o -yi, 'bhεε- waa so -jan 'bhεεke 'wole; -amasroyi, 'wole- 'fe mu 'ε 'kpen □la mu 'ε 'mu a 'kpaleya 'ε sie. -O mee mu daan -za 'la 'bhe 'laa -o 'ke daanpe 'le 'bhεε- 'le, 'kooko- -o -goli' kun mee mu 'koo -dawli' ma.

¹² Kreti 'tre ta mi do, -o 'gbu a -zado' mi do -le 'a □pia doo: «Kreti mu -o 'ke bhlanii- mu 'le 'waati 'ε 'kpen ba, -woo 'bhii- srōpe mu gbēen-, lrwanii- mu -le -o -le, 'bhεε- -o bo -o 'kpeeledanle ma pe bhlele 'te -la ma.»

¹³ 'Bhe -jan 'ε, 'bhe -o 'ke wlan 'le. 'Bhela- -zayile, 'ke 'a 'kela 'bhe 'yinia-, -la 'bhe ta 'egloole, 'kooko- -a 'kpaleya 'ε Krisi 'yi 'bhe bakan' 'elrele.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke waa bloo Zuufu mu a bhaama can mu 'ε ma, 'bhεε- mee 'la zan mu 'mu -zanta' -dwa -Waanbhaa' a wlan 'ε ni, waa bloo 'mu a 'tonj mu 'ε ma.

¹⁵ Mee 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, pe 'kpen -o 'wenj 'mu -yre 'yi. 'Dun- mee 'la zan mu 'kpee 'trin- -o, 'bhεε- 'ke waa -o kpa Krisi 'yi, 'pe 'kedo- 'kpo 'laa -o 'wenj 'bhe zan mu 'ε -yre 'yi. -Amasroyi -o 'kpeeledangbeya 'ε -yoo 'eyoolle, -asiikoo waa so -za

'wlan 'pegee -za 'yoo- bagole dole.

¹⁶ -Wa pe -o -lii doo -o -Waanbhaa' do, 'dun- -o kleza mu 'ε gole -o -o -liijan' mu 'ε ma. -O 'kpee -o 'eyoolle, 'bhεε- -woo -kala' mu 'le -Waanbhaa' ma, 'bhe 'pegee waa so -za 'lirele- 'kedo- 'kpo klele-.

2

'Gwlaan- gbalaan 'pegee le gbalaan mu -liawli'

¹ 'Bhi Titi 'dun-, 'kela 'bhe -benjgole -o 'ke daangbeya 'ledoolle 'ε 'le, 'bhεε- 'wo mee mu 'ε ni.

² -A pe 'gwlaan- gbalaan mu 'ε ni doo waa -o -taakpale -za mu zi. -Wa kle 'ke -o so -gasikpale -o -lee, 'bhe 'pegee -o kle -zado' mu 'le. 'Bhεε- -o kle 'egloole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi Krisi 'yi, 'bhe 'pegee -waa' 'soniya 'ε, 'bhεε- waa zrubakpaaleya 'ε 'yi.

³ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -a pe 'ezin- le gbalaan mu 'ε ni doo 'mu 'taawogbeya 'ε kle 'wenj. Waa klele mee 'tope le mu 'pegee -weenmi' le mu 'le. 'Bhεε- -o kle mee mu -lia le mu 'le.

⁴ 'Bhεε- -o 'so 'seebaane mu daanle- 'mu □noo mu 'pegee 'mu 'ne mu 'ε -za 'solele 'mu ni.

⁵ 'Bhεε- 'woo- 'seebaane mu 'ε kle le yikanle mu 'le, 'bhεε- -o 'kpee 'fleele- kle. 'Bhεε- -o 'so -waa' 'fe mu 'ε 'kunle 'elrele, 'bhe 'pegee -o kle le wlan mu 'le. -O 'kpen do do 'bhe ngblo 'kpala 'bhe □noo □la, 'kooko- mee 'kedo- 'kpo 'laa so -jan 'yoo- 'kedo- 'kpo 'wole -Waanbhaa' a -jan 'ε ma.

-Zwanne mu -liawli'

⁶ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -zwanne mu 'ε □lia doo -o kle -zado' mu 'le -za 'kpen 'yi.

⁷ 'Bhi 'dun-, 'bhi kle -za 'wlan kle mi 'le 'ke mee mu 'e ye, 'bhεε- -o so -o kpale 'e ma 'yaa- 'taawogbeya 'ε 'yi. Mee mu daan 'e zru -lirele' 'le 'pegee 'e 'nii- 'le.

⁸ 'E 'wojan- mu 'ε 'ledoolle kle, 'bhεε- 'ke waa so zaabole 'mu ta, 'kooko- -koo' 'soonnii mu laa so 'joo 'yoo- bhe 'kedo- 'kpo 'yele -koo' 'taawo gaan 'ε zi, 'bhεε- -yralado -o ma.

Lu mu -liawli'

⁹ -A pe lu mu 'ε ni dɔɔ -woo 'gbu ngblo 'kpala -o zan mu 'ε □la -za 'kpen 'yi, 'bhεε- -o 'mu zru maza mu kle gbε 'ε 'kpen ma. Waa zaabole 'mu 'le ma.

¹⁰ 'Bhεε- waa 'mu a pe 'kedo- 'kpo 'faanle-. 'Dun- -o bloole bo 'mu ma 'tanii, 'koko- mεε mu sɔ -kɔɔ' 'Bhee Mi -Waanbhaa' a daangbeya 'ε 'ledole -a ma.

-Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε -zronna gɔnε- 'la gbεen- bhaaplen mu ni

¹¹ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε -zronna bhaaplen mu ni, 'bhεε- 'bhe -le -kla bhaaplen mu 'kpen gope 'le -za 'yi.

¹² 'Bhεε- -yaa' -lileya 'ε -kɔɔ' daan dɔɔ -kɔɔ' 'ploo- 'taawogbeya -yɔɔ' 'pegee 'tre ta zru maza -yɔɔ' mu ma, 'koko- -kɔɔ' sɔ 'taawole yikan' ma 'drunyan 'lεε- 'yi, 'ke -kɔɔ' 'ledole kle, 'bhεε- 'ke -Waanbhaa' -lεεgblaanya kle -kɔɔ' 'yi.

¹³ -Kɔɔ' 'taawogbeya 'ε kle 'elrele 'bhεε- gbεen- bhe, 'ke 'bhe ge 'tenle- -kɔɔ' yi -lrele' 'la 'bhole- magben 'zi 'bhe ma. 'Bhe yi 'ε 'le, -kɔɔa' -Waanbhaa' -gbεnε 'ε, 'bhεε- -kɔɔ' 'Bhee Mi Zesu Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε nu 'pwεε- -a -yi 'tε.

¹⁴ -Ya 'gbu 'naa- -kɔɔ' ni -kɔɔ' ma 'sraka 'le; 'koko- -e -kɔɔ' 'wiinj- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen go, 'bhεε- -e -kɔɔ' kle -a 'gbu ni -yaa' pe 'si 'wenj do 'le, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' -za 'lrele- klele -vavade.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'bhεε- 'yansi jan mu 'ε 'wo mεε mu 'ε ni, 'ke 'yoo- lia 'egloole. 'Bhεε- 'ke -a 'ke mu 'la 'yinia-, 'mu bɔ zi -lrele' ta. 'Yaa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'e mavεε.

3*Zesu 'yi mu 'taawogbeya drεε*

¹ -A dɔ Zesu 'yi mu 'ε 'kpee dɔɔ -woo 'gbu ngblo 'kpala -o -kunlii mu 'ε 'pegee -waa mεε gbalaan mu 'ε □la. 'Bhεε- -o 'mu 'wojan- mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- -woo yriwla -za 'wlan 'kpensee -gloɔn klele 'le.

² -A dɔ -o 'kpee 'ezin- dɔɔ waa mεε 'kedo- 'kpo 'tɔ 'yɔɔ- pelε, 'bhεε- waa gwledanle, 'bhe 'pegee -o kle mεε mazato mu 'le; 'bhεε- -o -yi kle 'edɔole 'egbenεle mεε mu 'ε 'kpen ma.

³ -Amasɔyi -kɔɔ' mu 'gbu 'yaa- 'el- wale -sɔ -zadɔkle mu 'le -Waanbhaa' ba zayi, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'laa -yaa -a -weli' -klosikun, 'bhεε- -kɔɔ' 'nile- -yaa. -Kɔɔ' 'yaa- -kɔɔ' zru maza 'kpen -gloɔn 'pegee pe 'flen mu 'ε 'kpen a lu mu 'le. -Kɔɔ' 'yaa- 'kpee 'yɔɔya- 'ε 'kpen -gloɔn kle, 'bhe 'pegee -kɔɔ' 'yaa- zranwo pe 'kpen ta. -Kɔɔ' ven -yaa si mεε mu yin -lii, 'bhεε- -kɔɔ' 'yaa- 'eke- mafinyanwo.

⁴ 'Dun- -kɔɔ' 'Bhee -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'pegee -yaa' 'soniya 'ε -zronna bhaaplen mu ni.

⁵ 'Bhεε- -e -kɔɔ' -gwa -za 'yi; 'bhe 'laa dale -kɔɔ' mu 'gbu kleza -ledole mu 'ε ba, 'dun- 'bhe -daa -kɔɔ' mu 'gbu 'yren 'la □klaa -a ma 'bhεε- ba. -Kɔɔ' -gwa -za -yi -amasɔyi, Lii 'Wenj 'ε, 'bhe -kɔɔ' 'kpee 'trin- 'ε □fia, 'bhεε- -e bole -yre ma -si drεε -naa -kɔɔ' ni.

⁶ -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'ε -zinaa' -kɔɔ' mu ta niima 'kee- kan -a -dan' ta, -kɔɔ' 'pegee mεε 'Bhee mi Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

⁷ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -yaa' -lileya 'ε ma, -e -kɔɔ' kle mεε -ledole mu 'le -a -yre 'yi, 'bhεε- -kɔɔ' 'yrikpale -o bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ta, 'bhe kle -kɔɔ' 'cien 'le.

⁸ 'Bhe -jan 'la bhe, 'bhe -o 'ke wlan 'le. 'N 'yoo- -a zi' 'bhii- 'e 'bhe 'kpankpanyan mεε mu 'ε ma, 'koko- 'ke -a 'ke mu -o □kpa -Waanbhaa' 'yi, 'mu dɔ klen 'bhεε- 'mu za 'wlan mu kle. 'Bhe -le lele, 'bhεε- 'bhe -le mεε maza -yanwo'.

⁹ 'Dun- zaabole bhaama za mu 'pegee -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'tɔ mu ta oo, sradole mu oo, 'pɔke- maza mu Moizi a 'tonj mu 'ε ta, 'ploo 'mu 'kpen ma. -Nafan 'laa -o -yi, 'bhεε- waa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- mεε ma.

¹⁰ Mεε 'la zan Zesu 'yi mu 'ε -yicien' 'ke -yoo -yini', 'bhe zan 'ε 'kpeelekan -gloɔn do, -gloɔn ple. 'Ke yaa dɔle -a

-la, 'e 'gbu 'e 'plengo- 'bhe zan 'ε ma.

¹¹ 'Ya 'yaango- 'bhii- 'bhe mεε -gloɔn 'ε -gwa gban -Waanbhaa' a zi -lɛdɔɔle 'ε ta, 'bhεε- -yoo -za 'yoo- zi 'ε 'bhεε- ta, 'bhe 'pegee -e -Waanbhaa' a -kpan baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe klɛgbeya 'ε 'yi.

Pɔlu a -danma' -liawli'

¹² 'Kee- ɔkla Aatemasi 'le oo, 'kee- ɔkla Tisiki 'le oo, 'ke 'mi -o 'kɛla 'winbwa- 'e ta ye, 'e gaan -la 'si 'bhεε- 'e nu 'tenlɛ- 'η ma Nikopolisi -wa 'ε ta; -amasɔyi 'an ɔkpaa dɔɔ -niinii' 'kpa 'waati 'ε nu 'kanlɛ- 'η ta 'bhεε- ɔnɔɔ ye.

¹³ 'Kee sɔ 'kɛla 'bhe klɛle-, 'bhe klɛ 'kee bhɔ 'kitikan mi Zenasi 'pegee Apolosi ba -o nu bhla 'ε zi -waa' 'taa 'ε ta, 'kooko- -o gbɛ laa 'kaanlɛ- pɛ 'kɛdo- 'kpɔ ba.

¹⁴ -Yoo 'ke -za 'le 'ke -kɔɔa' pɛ nɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ε -o -za 'wlan mu klɛle daan, 'kooko- -o sɔ mεε -bhεεke' mu maza -yanwole 'waati -gloɔ ba, 'bhεε- 'kooko- waa bo bhaama mεε mu 'le.

¹⁵ Mεε 'la zan mu 'kpen -o 'mi -din -gɛ, 'mu 'e 'pubwa-. -Kɔɔ' -za sɔ mεε 'la zan mu ni 'kpaleya a pɛ zi 'ε ta, 'mu 'pubɔ- 'η ni. Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma!

PŌLU 'LETRE 'LA □KPAĀ FILEMŌ NI PŌlu 'letre 'la □kpaā FilemŌ ni 'bhe ngblo

PŌlu 'letre 'lɛɛ□dia FilemŌ ni 'waati 'la ba 'ke -yoo -kaso 'yi Rŏmu -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- FilemŌ -yaa Kolŏsi -wa 'ɛ ta. 'Bhe 'yaa- 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ba. Zesu 'yi mu 'ɛ 'yaa- kla 'eke- ba, 'bhɛɛ- -woo 'seriwo 'yela 'fɛ 'ɛ □la. PŌlu -le 'yee- FilemŌ □wlaa Zesu 'yi. FilemŌ a lu do -yaa -o -yaa 'bhe sii Onezimu, 'bhe 'tŏ 'ɛ 'yi -le dŏŏ «bhŏnba mi».

'Yee- Onezimu blasaan- 'bhe zan FilemŌ 'kŏŏ, 'bhɛɛ- -e -ja PŌlu zi -kaso 'yi Rŏmu. -E -yaa PŌlu -din bhla 'la ba, -ya □kpaā Zesu 'yi, 'bhɛɛ- -e □kla Zesu 'yi mi 'le. - E □bhwa PŌlu ba 'ebebele. 'Yee- Onezimu- 'kpale- -yaa PŌlu 'yi, 'duŋ- 'bhe 'pegee FilemŌ -yaa bhɛgwlenya ma.

'Bhɛla- -zayile 'yee- PŌlu 'a □kpaā dŏŏ -e gele- Onezimu 'le FilemŌ ta ye; -amasrŏyi, -waa' 'tŏŋ 'ɛ ta, 'ke lu 'la 'yaa- blasan 'bhe zan 'ɛ 'kŏŏ, -o -yaa 'bhe 'krowo 'eyŏŏle. 'Bhɛla- -yile, -a ge bhla 'ɛ zi -a zan ba, PŌlu 'letre do □dia FilemŌ ni, 'bhɛɛ- 'bhe 'bhe □kpaā -a 'kŏŏ.

'Bhe 'letre 'ɛ 'yi, PŌlu -sromabwa FilemŌ ni 'kaa 'bhe 'bhe gbɛdo 'yee- Onezimu □la. 'Bhɛɛ- 'yee- PŌlu -sromabwa FilemŌ ni 'kaa yaa Onezimu 'kunle- 'bhii- -yaa' lu, 'duŋ- -e 'bhe 'kun 'bhii- -a nɛnɛ- do gbɛn- Zesu Krisi 'srŏyi.

PŌlu -o FilemŌ 'pubŏ- 'zi

¹ 'Mi PŌlu, -o 'mi 'la □bwa -kaso 'yi Zesu Krisi a -jan 'ɛ 'wole -zayi' bhe, 'mi 'pegee 'ŋ nɛnɛ- Timote -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi FilemŌ ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'waa- yewoyŏŏn 'le, 'bhɛɛ- 'e -za sŏ 'o ni 'egbɛnɛle bhe.

² 'O 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la kla 'eke- ba 'bhi FilemŌ

a 'fɛ 'ɛ □la 'mu -la ni, 'bhɛɛ- 'wa 'kpa zii' 'ezin- 'o nɛnɛ- Zesu 'yi le Apia, 'pegee Arisipi 'mu ni; -woo' 'pegee 'mu -la 'trɛbhwa□ 'eyŏŏle -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'wole- 'ɛ -zayi'.

³ Bhaa -kŏŏ' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhɛɛ- -o yilabla na 'ka ni.

PŌlu -o -Waanbhaa' 'pubŏ- 'zi FilemŌ a -za ma

⁴ 'Bhi 'ŋ nɛnɛ- FilemŌ, 'waati 'oŏ 'waati, 'ke 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni, 'an 'pubŏ- 'yaa- -za ma.

⁵ -Amasrŏyi 'e 'kpale- -o Mɛɛzan Zesu 'yi gŏnɛ- 'la gbɛn-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ -za sŏ 'e ni gŏnɛ- 'la gbɛn-, 'ŋ -zadŏle -o 'bhe 'yi.

⁶ 'Bhɛla- -zayile, 'mi -sromabo -Waanbhaa' ni dŏŏ -kŏŏ' klɛlawoa do -kŏŏa' 'kpaleya 'ɛ Zesu 'yi 'bhe ma, -yee' baando 'eglŏŏle 'yaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi; 'bhɛɛ- 'bhe 'kpaleya 'ɛ 'srŏyi, -kŏŏ' pɛ -lrele' mu 'la 'kpen 'srŏwo- Krisi 'kŏŏ, 'e 'mu do kplankplan.

⁷ 'Ŋ nɛnɛ- FilemŌ, -Waanbhaa' sŏ 'e ni gŏnɛ- 'la gbɛn-, 'bhe 'mi zrukpalaa 'egbɛnɛle, 'bhɛɛ- 'bhe 'fuu -gbɛnɛ do 'mi ta 'ezin-. -Amasrŏyi 'e zruwlaa- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ 'kpen 'kpee 'ezin-.

PŌlu -o -sromabo 'zi FilemŌ ni Onezimu ba zayi'

⁸ 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ŋ nɛnɛ-, 'ali- 'bhe 'senj -o 'mi ni Krisi 'tŏ 'ɛ 'yi 'bhii- 'ke 'mi 'a □pia 'e ni 'e -za 'la klɛ 'e 'bhɛɛ- klɛ.

⁹ 'Duŋ- 'soniya 'ɛ ma, -e □swa 'mi ni, 'bhii- 'ŋ -sromabo 'e ni. 'Mi PŌlu 'la 'mi -o 'gwlaan- gbłaan 'le, 'bhɛɛ- -o 'mi 'la □bwa -kaso 'yi Zesu Krisi 'tŏ 'ɛ -zayi' bhe.

¹⁰ 'Mi -sromabo 'zi 'e ni Onezimu -la ba -zayi'; -kaso 'fɛ 'lɛɛ- □la, 'yele- kla 'ke 'mi 'nɛ 'le 'o 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'mi -kla 'bhii- -a dɛ. *

¹¹ 'An 'yaango- 'bhii- yaa -za 'kedo- 'kpŏ 'yanwole 'e ma 'elwaleta -sŏ,

* **1:10 1.10** Onezimu 'tŏ 'ɛ 'yi -le dŏŏ «mɛɛ la zan -za 'yanwo- mɛɛ ma»

'duŋ- -zɔn, -yoo -za 'yanwo zii' 'bhi 'pegee 'mi ma.

¹² 'Mi -o ge 'zi 'kɛle- 'e ta ye 'ezin;- -e ɔkla 'bhii- 'ŋ 'gbu 'kpee yi -kpɔsɔɔ do 'le.

¹³ 'Ŋ 'yoo- 'waati 'la ba -kaso 'yi, 'ŋ 'yaa- zi bi 'bhii- 'an 'to 'ŋ -din -gɛ, 'kooko- -e klɛ 'bhi tabɔɔ mi 'le yewolele 'mi ni.

¹⁴ 'Duŋ-, 'naa- -o -a zi 'bhii- 'ŋ -za 'kedo- 'kpɔ klɛ 'ke 'bhɛ 'laa sɔ 'e zru ni: 'kee -za 'wlan klɛle- 'mi ni, -a klɛ 'e 'gbu zru ma, 'yaa klɛle 'mi 'yɛ 'kɔɔ kpanma.

¹⁵ -Dɔke' 'bhi 'pegee Onezimu, 'ka 'piilalawoa 'eke- ma 'waati sa; 'kooko- 'kee- nu gbɛ drɛɛwoa- 'e ba, 'bhɛɛ- 'ka bo -nraleyaa 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa klɛ 'bhɛ ma oo.

¹⁶ 'Duŋ- -zɔn, yaa -o -li lu 'te 'le, -a mabhaabhɔ lu ta; -e -kla -kɔɔ' nɛɛɛ- do 'le, 'bhɛɛ- -a -za sɔ 'o ni. -A -za -o 'mi 'gbu 'kɔɔ 'egloole; -zaanko 'bhi 'gbu 'lɛɛ-, -a -za 'laa nu klɛle 'bhi 'gbu 'kɔɔ 'egloole 'ezin- 'ke 'bhɛ kan 'mi ta ɛɛ? -Amasɔyi yaa nu klɛle 'yaa- lu 'te 'le -li, 'duŋ- -e nu klɛle 'e nɛɛɛ- -zeze 'gbu 'le Mɛɛzan Zesu a pɛ zi 'ɛ zi.

¹⁷ 'Duŋ- 'ke 'yoo- 'mi 'kun zii' 'bhii- 'e 'bhɛgwɛn- -zeze 'gbu 'le Zesu 'yi, Onezimu 'kun 'elrele 'bhii- 'e 'mi kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁸ 'Ke -a 'siezaa -o 'e ba -za 'ke 'yi oo, 'ke 'yaa- ca 'ke -o -a ma oo, 'bhɛ 'to 'mi ma.

¹⁹ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ dɛ 'zi 'ŋ 'gbu 'kɔɔ 'kaa 'mi 'gbu Pɔlu nu 'bhɛ ca 'ɛ gbawolɛ 'e ni. 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'mi 'gbu a ca laa -o 'bhi 'gbu ma 'ezin- ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'naa- nu 'duŋ- 'bhɛ ca 'ɛ -za dɔle 'e 'kpee: 'bhɛ ca 'ɛ 'bhɛ -le dɔɔ 'bhi 'e 'gbu -si 'ɛ 'kpen 'na 'mi ni.

²⁰ 'Bhɛ 'yi, 'bhi 'ŋ nɛɛɛ- Filemɔ, 'mi -sromabɔ 'e ni dɔɔ 'e 'bhɛ -za 'wlan do 'kpɔ 'la bhɛ 'bhɛ klɛ 'mi ni Mɛɛzan Zesu -zayi'. 'Ŋ zrukpaala 'bhɛ klɛgbɛyaa 'ɛ 'yi -kɔɔ' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ -zayi'.

²¹ 'Mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi -o -sromabɔ 'zi 'e ni -za 'la klɛza 'yi, 'e nu 'bhɛ klɛle. 'Bhɛɛ- 'an 'yaango-

'bhii- 'e nu 'kɛla 'bhɛ klɛle, 'bhɛ nu -yiyalɛ 'mi pɛ 'e -za 'la klɛ 'bhɛ ni.

²² 'Bhɛ klɛgbɛyaa do 'ɛ 'yi, 'fɛ 'kpee do -lɛmagaan, 'bhɛɛ- 'ya 'to 'ŋ 'lɛɛ -sɔ, -amasɔyi 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'ŋ ma, 'ŋ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o nu 'ploole- 'ŋ ma 'ka ni yi do ta.

Pɔlu a -danjma' 'pubɔwli

²³ Epafrasi 'la 'pegee 'mi -o -kaso 'yi Zesu Krisi 'tɔ 'ɛ -zayi', 'bhɛ 'e 'pubwa-.

²⁴ 'Bhɛɛ- 'an yewoyɔɔn -vin mu 'ɛ, Maki 'pegee Arisitaki, 'bhɛɛ- Demasi 'pegee Luki, 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁵ Bhaa Mɛɛzan Zesu Krisi 'ka bo 'edɔle!

EBRE MU A 'LETRE Ebre mu a 'letre 'e ngblo

Mεε 'la zan 'letre 'lεε- □dia yaa 'gbu 'to 'ε 'kanle- mεε ni. 'Dun- 'yee- 'letre 'lεε- zan -o mεε 'la 'le 'bhe zan Greki wli 'gbu 'ε dō 'elrele, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε dō kplankplan, 'bhe 'pegee -e Zuufu mu a 'toη mu 'ε dō 'ezin- kplankplan 'gbu. Mεε 'ke mu pe dōo Polu -le 'a zan 'ε 'le, 'bhεε- mεε -bhεεke' 'lεdo- pe dōo Apolosi -le 'a zan 'ε 'le (Klεza 18.24-28, 1 Korenti 3.5-9; 4.1-2). Mεε 'la zan 'yee- 'letre 'lεε- □dia, -ya □dia win 'la ma, 'bhe -le dōo 'ke -ya pe -o -yaa -yrenkpa' zii' Zuufu mu 'la □wlaa Zesu Kriisi 'yi 'mu ni dōo 'mu dō 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ε 'yi. -Ya □pia 'mu ni 'ke 'mu -ploola 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhεε- 'ke 'mu dō gbε drεεwoa- Zuufu mu a 'toη mu 'ε 'klosikunle ma, 'mu 'laa nu -trōn 'srōowolε 'bhe ma. -Amasrōyi Zesu Kriisi mεε goza -za 'yi jan 'la □woa 'bhe -le 'ke wlan 'le.

-O sō 'yee- Ebre mu a 'letre 'ε 'yicienle -le plε: -A -le □lwa mi 'ε (Ebre 1.4-10.18) 'bhe 'a zrōn 'bhii- Zesu gbilaan -yiya' lafle' 'yi -mleke' mu 'ε ni. -A gbilaan -yiya' Moizi 'pegee -bhoolaya gwe 'ε ta 'sraka 'lεna mu -gbεε mu 'ε ni. -Waanbhaa' -yε 'yi, Zesu -o 'ke 'Sraka 'lεna mi gbilaan 'le. -Yoo 'bhii- Mεlikizedeki gbεεn-, 'bhe 'la 'yaa- 'ke -bhleγγbe 'pegee 'sraka 'lεna mi 'le Abraamu a pe 'waati 'ε ba bhe. Zesu 'a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kōōa' -za 'yōō- mu 'ε ma. 'Bhεε- 'dun-, -o -yaa 'sraka mu 'la go 'elwaleta -sō, 'mu 'laa -yaa sō mεε a -za 'yōō- mu 'ε taliile.

-A -le plε mi 'ε 'yi (Ebre 10.19-13.17), 'letre 'lεε- zan 'ε -yoo zruwla 'zi Ebre mu 'ε 'kpee dōo -woo zrubakpala -waa' 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhii- 'elwaleta mu 'ε 'mu 'a □kla gōnε- 'la gbεεn- bhe.

-E -yaa' 'letre 'ε 'leyanyre 'ε □kla 'ke mεε mu 'pubole 'pegee 'mu 'du-mawolele.

-BHŌOLAYA DRĒE 'E GBLAAN -YIYA' 'BHŌOLAYA GWE 'E NI

-Jan 'ε zisanyre

¹ 'N nεεnε- mu, 'elwaleta -sō, -Waanbhaa' -jan -kpaa -a *-lεla' janwo mu 'ε 'lii, 'bhεε- 'mu -janwoa -kōō' -gbōō mu 'ε ni -glōōn -bebe 'le 'bhe 'pegee gbε 'ε 'kpen -glōōn ma.

² 'Dun- -zōn 'waati mu 'lεε- ba, 'woo- 'waati mu 'la -woo 'ke 'waati boolazi mu 'ε 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -jan -kpaa -a Gbe 'ε 'lii, 'bhεε- 'bhe 'bhe □woa -kōō' mu ni. -E pe 'kpen □kla -a Gbe 'ε 'bhεε- gbε zi; 'bhεε- -ya -kpaa pe 'kpen 'wiin-.

³ -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'bhile 'ε 'kpen -o 'yela- -yi, 'bhεε- 'yele- -Waanbhaa' bhōōma kpataakpa 'gbu 'ε 'le. -Yaa' 'sōle- ma jan 'ε 'bhe -le 'drunyan ta pe mu 'ε 'kpen kun 'elrele. -E yanle bhaapleη mu a -za 'yōō- mu 'ε golele -o ma, 'ke -yoo kle 'weη, 'kee- gele- yaale lafle' 'yi laanima -Waanbhaa' 'la 'bhe a -glōōya' 'ε 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-, 'bhe -din 'tōbhō ma yaayre 'ε □nōō.

-Waanbhaa' 'tō gbilaan □naa Zesu Kriisi 'ke 'bhe kan -mleke' mu a pe 'ε ta

⁴ 'Bhe 'yi 'tε, -Waanbhaa' 'a □kla 'bhεε- -a Gbe 'ε □kla 'egbilaanle 'ke 'bhe -yiya' -mleke' mu 'ε ni, 'bhela- -yile 'tōbhō ma 'tō 'la 'bhe gbilaan -yiya' -mleke' mu a pe 'tō mu 'ε ni, -Waanbhaa' 'bhεε- □naa -a ni.

⁵ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' laa pele -lido' -mleke' 'kedo- 'kpō ni dōo:

«'Bhi -le 'ke 'η Gbe 'ε 'le,

'bhεε- 'mi □kla -zōn 'e Dε 'le.»

'Bhεε- yaa pele -mleke' 'kedo- 'kpō ba za 'yi dōo:

«'Mi nu klεε -a Dε 'le,

'Bhεε- 'yee- nu klεε 'mi Gbe 'le.»

⁶ 'Dun- -Waanbhaa' -yaa zan -a Gbe 'la 'bhe -o 'ke -a -nε □lwa 'ε 'le 'bhe 'winbōle 'waati 'la ba, -ya □pia dōo:

«-Mlεke' 'tɔle- -mlεke' 'mu 'kpen 'e
'kpɔ zen -a -la, 'bhεε- -wa gba.»

7 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' -jan 'lεε-
'bhεε- □woa -mlεke' mu 'ε ba zayi'
dɔɔ:

«-Woo 'ke -yaa' winbɔwo mu 'le,
'bhεε- -woo 'ke -yaa' yewone
mu 'le,

-o kan blaale- 'bhii- -ploɔ 'kangbeyā
gbεεn-, 'bhεε- -o yran 'bhii- 'tε
nrε mu gbεεn-.»

8 'Duŋ- 'yee- -Waanbhaa' 'kela □woa
-a Gbe 'ε ba zayi', 'bhε -le -gε dɔɔ:

«'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhεε-
'yaa- -bhlenjgbeya 'ε -danj' 'laa
-o 'bhε ma -titi.

'E 'yaa- -bhlenjgbeya 'ε klε -lɛdɔɔleya
-la ma.

9 -Za 'lɛdɔɔle -le sɔ 'e ni, 'bhεε- -za
'yɔɔ- vɛnsi 'e yin 'lii.

'Bhela- -zayile, 'ee! -Waanbhaa', 'yaa-
-Waanbhaa' 'ε -yoo 'e mak-
wan-,

'bhεε- -yee' □kpaa 'edanjma -yaa' pε
'le,

'bhεε- -yrɔn 'la 'bhε 'e zrukpalaa
'egbenεle -e 'bhε □klaa 'e 'wiinj-.

'E -za □swa -a ni 'ke 'bhε kan 'e -vin
mu 'ε ta.»

10 'Bhεε- -Waanbhaa' pe 'ezin- -a Gbe
'ε ba za 'yi dɔɔ:

«'Bhi Mεεzan, 'bhi -le 'trε □kla 'kee-
san -a zisan' bhla zi 'ε ma,

'bhεε- 'bhi -le laflε' □kla 'e 'gbu 'kɔɔ.

11 'Bhε pε mu 'ε 'kpen nu 'kanlε-;

'duŋ- 'bhi nu bolε 'e bogbeyā do 'ε 'yi.

'Trε 'pegee laflε' nu -krɔyawolε 'bhii-
dunε- do -krɔyawo gɔnε- 'la
gbεεn-.

12 'E nu -o gbεkpale 'bhii- -o dunε-
tralape 'ε gbεkpa 'eke- 'yi gɔnε-
'la gbεεn-.

-O nu -o tabɔɔlε 'bhii- mεε 'a ta dunε-
mu tabɔɔ gɔnε- 'la gbεεn-:

'Duŋ- 'bhi nu bolε 'e bogbeyā do 'ε 'yi,
'bhεε- 'bhi 'laa nu -krɔyawolε
-titi.»

13 'Bhεε- -Waanbhaa' laa pelε- -lido'
-mlεke' 'ε 'kedo- 'kpɔ ni dɔɔ:

«Nu yala- 'ŋ -din 'tɔbhɔ ma yaayrε 'ε
□nɔɔ -gε,

'sani- 'ŋ yan 'e 'sɔnnii mu 'ε klelele
'ε gaan -la pε 'le.»

14 'Bhεε- -mlεke' mu 'ε 'kpen 'laa -o
'ke lii mu 'le bi εε? -Woo -le 'ke
-Waanbhaa' a winbɔwo mu 'le, 'ke
-o yewo -a ni. Mεε la zan mu -o 'ke
go pε mu 'le -za 'yi, -Waanbhaa' -o
winbɔ 'bhε zan mu 'ε ta, 'kooko- -o
ge bhɔ 'bhε zan mu 'ε ba.

2

*-Waanbhaa' a mεε goza -gbεnε
-za 'yi*

1 'Bhela- -zayi', -kɔɔ' wlan ma jan
mu 'la 'maa- bhe, -kɔɔ' -o 'kun -kɔɔ'
gbε plε 'le; 'kooko- -kɔɔ' 'laa nu nilε,
'bhεε- -kɔɔ' wlan ma zi 'ε to -a nɔɔ-.

2 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' -jan
mu 'la □kpaa -mlεke' mu 'ε -lii, 'bhεε-
'ke -woo □woa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni,
-o -kla 'ke wlan 'le. Mεε 'la zan mu
laa 'bhε -jan mu 'ε 'klosikunlε, 'bhε
'pegee mεε 'la zan mu -o -bangwa -o
-yi, 'mu 'bhεε- wlata -yrɛn 'srɔɔwoa-.

3 -Kɔɔ' nu -bhilε' -Waanbhaa' a
mεε 'krowole 'ε 'yi 'nale, 'ke -kɔɔ'
-kɔɔ' 'yrezigblaanna -yaa' mεε gole
-za 'yi -gbεnε 'ε ma εε? Mεεzan
-Waanbhaa' 'gbu -le 'bhε mεε gole
-za 'yi 'ε jan □lwa 'ε □woa; 'bhεε- 'bhε
blaana, mεε 'la zan mu Mεεzan Zesu
'weli- 'ε □maa, 'mu 'a -zrɔnna 'bhii-
-yoo 'ke wlan 'le kpataakpa.

4 -Waanbhaa' 'gbu 'bhε pε □kpaa
-waa' pε 'srɛya- klele 'ε ba 'kee-
mεε 'kpeeleni maza mu 'pegee 'sɔle-
maza mu 'kpen -gloɔn klε gbε 'ε
'kpen ma. 'Bhεε- -ya -zrɔnna 'ezin-
dɔɔ -o wojan mu 'ε -woo 'ke wlan
'le 'kee- Lii 'Wenj 'ε 'bhε a 'senj mu
'ε 'nale -o ni -a 'gbu zru maza 'ε ta.

*Bhaaplenj mu go -za 'yi Zesu Krisi
-la -srɔyi'*

5 Wlan 'ε ni, 'woo- 'drunyan drεε
'la 'bhε 'nuza- pe 'zi bhe, -Waanbhaa'
laa 'bhε ta -kunliiya 'ε gbεkpale
-mlεke' mu 'kɔɔ.

6 Drɔɔn' -a yɔɔndeke -o
-Waanbhaa' a 'Sewe 'ε yrε do nɔɔ-
dɔɔ:

«-Waanbhaa', mεε -o 'ke -mela -le εε
'bhεε- -a -za dɔ 'e 'kpee εε?

'Bhεε- bhaaplenj gbe 'ε -yoo 'ke -mela
-le εε? 'Bhεε- 'ya -gblakun' εε?

7 'Ya mazingaa -mlɛkɛ' mu □la 'waati sa ba,

'bhɛɛ- 'e 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya □kpa-a wiinj- 'bhii- -bhɛngbe do gbɛɛn-.

8 'Bhɛɛ- 'e pɛ mu 'kpen 'kpalaa -a gaan -la.»

'Bhɛɛ- 'ke -wa □pia dɔɔ -Waanbhaa' pɛ 'kpen 'kpalaa -a gaan -la, 'bhɛ 'yi 'le dɔɔ pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o 'ke -a 'kpaale- laa -o 'bhɛ 'wiinj-. 'Dunj- 'waa 'yele- -li 'bhii- -a 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiinj-.

9 'O 'kela 'bhɛ dɔ 'bhɛ -le dɔɔ -Waanbhaa' Zesu mazingaa -mlɛkɛ' mu -la 'waati sa ba, 'kooko- -e ga bhaaplɛj mu 'kpen ni -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ ma. -Ayile -zɔn, -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya -naa -a ni 'bhii- -bhɛngbe, -e ga -yɛn 'la □bhla mɔkpen' ni 'bhɛ -zayi'.

10 Wlan 'gbu 'ɛ ni, -Waanbhaa' -kaan mɛɛ 'la zan ba, 'bhɛɛ- -e 'drunyan ta pɛ 'kpen □kla, 'bhɛɛ- -e 'woo- pɛ mu 'ɛ 'kpen □kla mɛɛ 'la zan ni, 'bhɛ Zesu 'ɛ; -e -swa -a ni 'bhii- -e 'bhɛɛ- a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'lɛpa- 'bhɛ -yɛn 'la □bhla 'bhɛ 'le, 'kooko- mɛɛ -bebe sɔ klɛle- -Waanbhaa' -nɛ mu 'le, 'bhɛɛ- -o klɛ -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ baan' 'le; -amasɔyi Zesu Krisi -le -o go mi 'le -za 'yi.

11 'Bhɛɛ- 'dunj-, Zesu 'la mɛɛ mu klɛ 'wɛj 'bhɛɛ- -yoo go -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o 'wɛj, -o 'kpen Dɛ -o do. 'Bhɛla- -yile 'bhɛ 'laa -o 'ke -yɛra' Zesu ma 'ke -yoo sii -a nɛɛɛɛ- mu.

12 Wlan 'ɛ ni, 'yee- Zesu 'a □pia -Waanbhaa' ni dɔɔ:

«'E -Waanbhaa', 'yoo- -Waanbhaa' -la -le, 'ɛ nu 'bhɛ 'pɛɛ- 'ɛ nɛɛɛɛ- mu 'ɛ ni,

'bhɛɛ- 'ɛ nu 'e 'tɔbhɔɛ 'ke 'sɔkpaɛɛ mɔkpen' 'yɛ ma 'ke 'o 'kpen 'klɛle- -o 'eke- ba 'waati 'la ba.»

13 'Bhɛɛ- -ya □pia 'ezin- dɔɔ:

«'N nu 'ɛ 'yɛkpaɛ -Waanbhaa' -la ta.»

'Bhɛɛ- -ya □pia 'ezin- dɔɔ:

«-Waanbhaa' -nɛ mu 'la mu □naa 'ɛ ni 'mi 'pegee 'mu -le 'eke- 'yi -gɛ.»

14 Zesu -nɛ mu 'la -gwa -za 'yi, 'ke 'mu -o 'ke bhaaplɛj mu 'le bhɛ, 'bhɛla- -yile 'yee- Zesu 'gbu □kla 'ke bhaaplɛj do 'le 'bhii- 'mu gbɛɛn-. -E 'bhɛ □kla 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'kooko- 'kee- -gaa, -e sɔ -Setran' 'la ga fangan- -o 'bhɛ 'kɔɔ, 'bhɛ 'siele.

15 'Bhɛɛ- 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -yaa -Setran' a luya 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa gbalaan ga -lɛɛ -o -si 'ɛ 'kpen 'yi, -e 'bhɛ zan mu 'ɛ go 'bhɛ luya 'ɛ 'yi.

16 Wlan 'gbu 'ɛ ni, Zesu 'laa nule bhɔɛ -mlɛkɛ' mu ba, 'dunj- -e -nwa bhɔɛ Abaamu 'srɛ mu -la ba.

17 'Bhɛla- -yile, 'bhɛ □kla -za 'lɛɛɛ- 'le 'ke -a 'pwele- klɛ -a nɛɛɛɛ- mu 'ɛ 'le gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -e klɛ -waa' 'sraka 'lɛna mi gbalaan 'la 'ke 'bhɛ mɛɛ -yɛnkla', 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'liiwli- -o do; 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' a ye 'ɛ wo, 'kooko- -e -yaa' mɛɛ mu 'ɛ waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -sroma 'yan.

18 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'yee- 'gbu -yɛnbhɛɛɛɛ, 'bhɛ 'pegee -Setran' 'a 'lɛkanlawoa -za 'yɔɔ- klɛɛ ma, -e nu 'sɔɛ- bhɔɛ- -Setran' -o mɛɛ 'la zan mu -lɛkan' zii' -za 'yɔɔ- klɛɛ ma 'bhɛ zan mu 'ɛ ba.

3

Zesu Krisi gbalaan -yiya' Izraɛli mu a Moizi 'ɛ ni

1 'Bhɛla- -zayile, 'ɛ nɛɛɛɛ- mu, -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhɛɛ- -e 'ka □kpa 'ɛdanma -yaa' pɛ 'le, -ka 'ka 'yɛkpa Zesu ta doo; 'yele- 'ke -Waanbhaa' a winbɔwo mi 'pegee -yaa' *'sraka 'lɛna mi -kunlii gbalaan 'gbu 'la 'o 'kpale- -o 'bhɛ 'yi 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛɛ- 'o 'yɛla ba janwo 'zi.

2 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' 'yee- Zesu □kpa -yaa' ye 'ɛ 'bhɛɛ- 'kaama-; 'bhɛɛ- -a blɔɔɛ □bwa 'yee- -Waanbhaa' ma 'bhii- Moizi 'a □kla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'yee- -Waanbhaa' a 'fɛ 'ɛ □la mu 'ɛ 'kpen 'plɛj-.

3 'Fɛdɔ- 'mi 'ɛ, -o 'bhɛɛ- -lɛdɔ' -a ma 'ke 'bhɛ kan 'fɛ 'ɛ 'gbu ta. 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, Zesu a pɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ gbalaan -yiya' Moizi a pɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ ni.

4 Wlan 'ε ni, bhaaplɛŋ -le 'fɛ 'tole-
'fɛ 'bɛ dɔ, 'duŋ- -Waanbhaa' -le pɛ
'kɛn dɔ mi 'le.

5 Moizi 'duŋ- zru ɔbwa do
-Waanbhaa' ni 'bɛ a pɛ mɛɛ mu 'ε
'kɛn 'plɛŋ-. -E -yaa' 'bɛ a yewonɛ
-la -le, 'kee- 'bɛ a -jan mu 'ε 'yikla-
mɛɛ mu 'ε 'kɔɔ.

6 'Duŋ-, Kriŋ zru -o do -Waanbhaa'
ni 'bhii- -a Gbe, 'bhɛɛ- 'yela- 'kpaale-
-o pɛ 'kɛn 'wiŋ- 'bɛ a 'fɛ 'ε ɔla.
-Kɔɔ' mu -le -yaa' 'fɛ -zeze 'gbu 'ε
'le, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -kɔɔ' kpa -a -yi, 'bɛ
pegee -kɔɔ' 'yrikpale bo a ta 'ke 'bɛ
ge 'tenle- -a -leyanyɛ ma.

*-O -yitrɛ' 'la ɔtwa -Waanbhaa' a
mɛɛ mu 'ε ni*

7 'Bhɛla- -zayile, 'bhii- *Lii 'Wɛŋ 'ε
-ya pɛ 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε ɔmaa
-zɔn,

8 'ka 'laa 'ka 'trɔn 'yi dɔle 'egloole -a
ma,

'bhii- 'ka -gbɔɔ mu 'a ɔkla gɔnɛ-
'la gbɛɛn- 'ke -o -wɛn
-Waanbhaa' ma -kpe 'ε ta,

'bhɛɛ- -wa -yɛ -glinna.

9 'Bɛ yɛ 'ε ɔnɔɔ, 'ka -gbɔɔ mu 'ε -o
'mi -Waanbhaa' -buŋbwa 'ke -o
'mi -yɛglin'.

'Bɛɛ- 'duŋ-, -woo 'ŋ kleza mu 'ε ɔya
lɛɛ mia plɛ ta.

10 'Bhɛla- -zayile, 'mi 'ŋ zrupliila -o
ma,

'bhɛɛ- 'ŋ pɛ dɔɔ: «-O 'kpeɛdan gbɛya
mu 'ε ma, -o nile -o 'waati 'ε
'kɛn ba;

'bhɛɛ- waa 'an pɛ zi 'ε dɔle -lido'»

11 'Bɛ 'la gbɛ -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'ŋ ma, 'ke
'mi 'gbu 'ŋ 'sienwole -jan 'lɛɛ-
ta dɔɔ:

'Mi -yitrɛ' yɛ 'kleɛn 'la ɔkpa
'edanma -waa' pɛ 'le, waa nu
gele 'bɛ ɔnɔɔ -titi!»

12 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'ka 'yɛkpa
'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ke 'bɛ
yɛkɛ- mɛɛ zru -yɔɔ 'laa kle 'ka ba,
'ke yaa kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke
-ya -zanta' dɔ -Waanbhaa' -yɛ male
'ε ni.

13 Drɔɔn' yi 'oo yi, 'ke 'bɛ 'sɛŋ
-o 'ka ni, -ka 'fuudɔ- 'eke- ta do do,
'kooko- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bɛ 'trɔn

'yi dɔ 'egloole, 'bhɛɛ- -za 'yɔɔ- 'bɛ
zan 'ε 'yini-.

14 Wlan 'ε ni, -kɔɔ' mu 'pegee Kriŋ
'wlale- -o -za do ma, 'ke -kɔɔ' ɔbwa
'egloole 'kpaleya 'la -kɔɔ' 'a zisaan-
'bɛ ma 'bɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'a
'leyan- 'bɛ ma.

15 'Bɛ ya 'ε 'yi, -a pele -o
-Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε 'yi dɔɔ:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε ɔmaa
-zɔn,

'ka 'laa 'ka 'trɔn 'yi dɔle 'egloole -a
ma, 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu a ɔkla
gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke -o wɛn
-Waanbhaa' ma.»

16 'Bɛɛ- -de mu 'gbu -le -Waanbhaa'
-weli' 'ε ɔmaa, 'bhɛɛ- -o -wɛnna -a
ma ɛɛ? 'N bɛ, Moizi 'pwɛla- mɛɛ 'la
zan mu 'kɛn 'le Ezipu 'kleɛn 'ε 'yi,
'mu -le 'kele-.

17 'Bɛɛ- -Waanbhaa' 'a zrupliila -de
mu 'gbu -la ma lɛɛ mia plɛ ta ɛɛ?
Mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ- -kla, 'bhɛɛ-
-o -gaa -kpe 'ε ta, 'bɛ zan mu -le
'kele-.

18 'Bɛɛ- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa-
mɛɛ mu 'ε -de 'gbu -la ni dɔɔ: «Waa
nu wlale -titi 'kleɛn 'la 'ŋ 'bɛ ɔkpa
'edanma -o -yitrɛ' yɛ 'le 'bɛ 'yi bɛ
ɛɛ?» -Ya 'sienwoa- mɛɛ 'la zan mu
-wɛnna -a ma -kpe 'ε ta 'mu -la ni.

19 'Bɛ klegbɛya 'ε 'yi, 'ŋ nɛɛnɛ- mu,
'wa 'yaango- dɔɔ -o 'kpalekleya -la
ma -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- waa 'solɛ-
wlale- 'bɛ -yitrɛ' yɛ 'kleɛn 'ε 'yi.

4

1 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la ɔtwa
-kɔɔ' ni dɔɔ -kɔɔ' nu gele wlale -e
-yitrɛ' yɛ 'la ɔtwa -kɔɔ' lɛɛ 'bɛ 'yi
'bɛ 'yi 'laa gale -li. -Kɔɔ' 'kɛla 'bɛ
'yiɛnkan 'bɛ -le 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ
'laa bo zizan- 'bɛ -yitrɛ' yɛ 'ε ɔnɔɔ
wlale 'ε 'yi.

2 -Amasɔyi -o -Jan 'Nrɛle- 'la ɔwoa
-kɔɔ' mu ni, -o 'bhɛɛ- yɛkɛ- do 'kpɔ
'ε ɔwoa -kɔɔ -gbɔɔ mu 'ε ni -kpe 'ε
ta 'ezin-. -O 'bɛ -jan 'ε 'malawoa,
'bɛ 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwolɛ -o
ma, -amasɔyi -wa malawoa waa -o
'kpale- -a -yi.

3 -Kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -kɔɔ' 'kpa- -a
-yi, -kɔɔ' ɔwlaa 'yee- -yitrɛ' yɛ 'ε

□nɔɔ 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a
□pia pe gbeya 'la 'yi dɔɔ:

«'Mi 'η zru 'la 'pliila- -o ma, 'an □pia
-o ni dɔɔ 'mi -o -letwa -yitrɛ'
yɛ 'la ba,

waa nu wlalɛ 'bhɛ yɛ 'ɛ □nɔɔ -titi!»
'Dun- 'yee- -Waanbhaa' 'bhɛ -jan 'lɛɛ-
□woa 'waati 'la ba 'kee- -yaan gban
-yaa' ye mu 'ɛ 'wolele 'drunyan klɛ
bhla 'ɛ zi.

⁴ 'Bhɛɛ- -a pele -o -Waanbhaa'
a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi yɛ do nɔɔ- dɔɔ:
«-Waanbhaa' -yaan -yaa' ye mu 'ɛ
'wolele 'ke 'bhɛ 'san 'drunyan 'ɛ klɛ
'waati 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -ya -yitrɛla 'bhɛ
-yɛkpaɔ' 'srwaplɛ- mi 'ɛ ma.»

⁵ 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'yi yɛ
-bhɛɛke' □nɔɔ, -ya □pia 'ezin- dɔɔ:
«Waa nu wlalɛ -titi 'mi -o -letwa
-yitrɛ' yɛ 'klɛn 'la ba 'bhɛ □nɔɔ.»

⁶ Mɛɛ 'la zan mu -Jan 'Nrɛle- 'ɛ
□lwa □maa, 'bhɛ zan mu laa 'solɛ-
wlalɛ- 'yee- -yitrɛ' yɛ 'klɛn 'ɛ 'yi
-o 'kpakleya 'ɛ ma -Waanbhaa' -yi;
'bhɛla- -yile, mɛɛ -bhɛɛke' mu sɔ
wlalɛ- 'yee- -yitrɛ' yɛ 'ɛ □nɔɔ.

⁷ 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' yi
-bhɛɛke' do -dwa 'ezin-; 'bhɛ -le 'ke
«-Zɔn 'le». 'Bhɛ blaɔn 'waati gbɔɔn
sa 'kanle-, 'kee- 'yee- -jan do 'kpɔ
'ɛ 'kpale 'ezin- -bhɛngbe Davidi 'lii
dɔɔ:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ɛ □maa
-zɔn,
'ka 'laa 'ka 'trɔn 'yi dɔlɛ 'egloɔle.»

⁸ Wlan 'ɛ ni, 'kee- kpa bi 'bhii-
Zozue -ja 'ke Izraɛli mu 'ɛ 'le 'bhɛ
-Waanbhaa' a -yitrɛ' yɛ 'ɛ □nɔɔ,
-Waanbhaa' laa -yaa nu yi -bhɛɛke'
do dɔɔa wolɛ boolazi.

⁹ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -Waanbhaa' -yaan
-yaa' ye 'ɛ 'wolele, 'bhɛɛ- -ya -yitrɛla
-yɛkpaɔ' 'srwaplɛ- mi ma gɔnɛ- 'la
gbɛn-, -e 'bhɛɛ- yɛkɛ- -yitrɛ' yɛ
□twa gban -yaa' pɛ mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ.

¹⁰ -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -wlaa
'bhɛ -Waanbhaa' -yitrɛ' yɛ 'ɛ □nɔɔ,
'bhɛ zan 'bhɛ 'yitrɛ 'bhɛ a yewole
'ɛ ma 'bhii- -Waanbhaa' 'bhɛ 'yitrɛla
gɔnɛ- 'la gbɛn- 'bhɛ a pɛ yewole 'ɛ
ma.

¹¹ 'Bhɛla- -zayile, -kɔɔ' dɔ klɛn 'ke
-kɔɔ' ge wlalɛ 'yee- -yitrɛ' yɛ 'ɛ □nɔɔ;

-kɔɔ' 'a klɛ 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa
gbaan -kɔɔ' -gbɔɔ mu a 'trɔn 'yi
-gloɔya' dɔlɛ 'ɛ zi, 'bhɛɛ- yaa wla
'yee- -yitrɛ' yɛ 'ɛ □nɔɔ.

¹² Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ
-ya -yɛ ma, 'bhɛɛ- fanɔan- -o -a -yi.
-A -lɛ -yiya' -gɔkɔn' 'lɛ plɛ ni. -E wla
mɛɛ -yi 'fɔ 'kee- ge 'tɛnɛ- -a zru 'ɛ
'pegee -a nii- 'ɛ -dan' ma; 'bhɛ 'pegee
-e ge 'tɛnɛ- mɛɛ bhɛɛ' bɔyɛ 'ke ma
'pegee -a bhɛɛ' -bɔn mu 'ɛ ma. -E
bhaaplɛn 'kpeɛjan- mu 'ɛ 'pegee -a
zru -yi jan mu 'ɛ 'kpen baglin- 'bhɛɛ-
-yoo dɔ.

¹³ Pɛ 'kɛdo- 'kpɔ magaanle laa -o
-Waanbhaa' 'lɛɛ. Pɛ 'kpen tapwele
-o -a 'lɛɛ kpataakpa. -Kɔɔ' 'kpen nu
-kɔɔ' klɛza mu 'ɛ 'kpen -zanta' pelɛ
'yela- -lɛ ma.

*Zesu -le 'ke 'Sraka 'lɛna mi -kunlii
gblaan 'gbu 'ɛ 'le*

¹⁴ 'Bhɛla- -zayi', -kɔɔ' -o 'kpaleya
zi 'la ta bhɛ, -kɔɔ' 'sɛnɛ gbaanle bo
'bhɛɛ- ta. -Amasɔyi -kɔɔa' 'sraka
'lɛna 'mi -kunlii gblaɔn 'ɛ 'bhɛ -le
'ke 'yee- Zesu 'le. 'Yeɛ- -ja laflɛ' ma,
'bhɛɛ- -e -ja yaalɛ -Waanbhaa' -yɛ
□la, 'bhɛɛ- 'yeɛ- 'ke -Waanbhaa' Gbe
'ɛ 'le.

¹⁵ -Kɔɔ' 'yɛn sɔ 'klalɛ -kɔɔa' pɛ
'sraka 'lɛna mi -kunlii gblaɔn 'ɛ
ma, 'bhɛɛ- -e bhɔ -kɔɔ' ba -kɔɔa'
fanɔankleya 'ɛ 'yi. -Amasɔyi -Se-
tran' 'a 'lɛkaan- -za 'yɔɔ- -gloɔn 'ɛ
'kpen 'le, 'bhii- -kɔɔ' mu gbɛn-,
'dun- yaa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ -titi.

¹⁶ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' -kɔɔ'
'mabɛn- 'tɛ 'yee- -lileya zan
-Waanbhaa' 'ɛ -yaa' -bhɛngbe
'yaakpe- 'ɛ -din -kɔɔ' zrubakpaale 'le.
'Ke 'bhɛ □kla, -e nu -kɔɔ' 'yɛnklalɛ,
'bhɛɛ- -e -li -kɔɔ' ma -kɔɔ' 'bhɔnba-
'waati wlan 'ɛ ba.

**ZESU -O -KɔɔA' 'SRAKA
'LɛNA MI -KUNLIi
GBLAAN 'LE**

5

*-Waanbhaa' Zesu □kpaa 'bhii-
-kɔɔa' 'Sraka 'Lɛna -Kunlii Gblaɔn 'le*

1 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'tole- -kunlii gbilaan 'ke -o 'bhe makun bhaaplen mu 'ε ba, 'keeyewo -Waanbhaa' ni bho zayi' bhaaplen mu ba. -E pe mu 'pegee 'sraka mu go -Waanbhaa' ni -waa' -za 'yoo- mu 'ε ma.

2 -Yaa' bhaaplenya 'ε ma, 'bhe 'pegee -yaa' fangankleya 'ε ma, mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' a -za mu 'ε do, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu -ploola -yaa' zi 'ε ma, 'bhe zan mu 'ε 'yren so 'klale 'yee- 'gbu ma.

3 'Yee- 'gbu a fangankleya 'ε ma, -e so 'sraka mu gole- -a 'gbu a -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bhii- -e 'sraka go -yaa' mee mu 'ε 'mu a -za 'yoo- mu 'ε ma gone- 'la gbēen- 'ezin-.

4 Mee 'kedo- 'kpo 'laa so -a 'gbu 'bhole, 'bhe- -ya pe -a 'gbu ma doo -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'le. -Waanbhaa' -le 'a sii, 'bhe- -ya kle 'ke 'bhe 'le 'bhii- -e Aaron 'kla 'kele- gone- 'la gbēen-.

5 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-, Krii 'laa -a 'gbu 'bhole- 'kee- kle 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'le. 'Dun- -Waanbhaa' -le 'a 'pia -a ma doo:

«'Yoo- 'η Gbe 'le,
'bhe- 'mi 'kla -zon 'e De 'le.»

6 -Waanbhaa' 'a 'pia 'ezin- -yaa' 'Sewe 'ε gbē do 'yi doo:

«'E nu bole 'waati 'ε 'kpen
ba 'ke 'Sraka 'lena mi
'le, 'bhii-Melikizedekia pe
klegbeya 'ε gbēen-.»

7 Zesu 'yaa- 'drunyan 'lee- 'yi 'waati 'la ba, -ya 'seriwoa -Waanbhaa' ni, 'bhe 'pegee -e 'bhe 'sromabwa 'kee- -gbekan' 'eglole, 'kee- wisi, 'koko- 'ke 'bhe so -a gole ga -yren 'yi. 'Bhe- -Waanbhaa' -yaa' 'seri 'ε 'lekwan- -a 'ngblo 'kpaaleya ma -Waanbhaa' -la.

8 'Ali- -e -yaa' 'ke -Waanbhaa' Gbe 'la 'le bhe, -e 'taawole -Waanbhaa' -weli' ta 'ε -daanna 'yee- -yren mu 'ε 'bhlelele.

9 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -ya -zonna mee mu 'ε ni 'bhii- -e 'kla mee -lesolele. 'Bhe- -e 'kla mee 'la zan mu 'kpen 'a 'weli- 'ε 'klosikun, 'mu 'kpen go mi 'le -za 'yi. -Yaa' pe mee

gole -za 'yi 'ε -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi.

10 -Waanbhaa' 'a 'pia -a ma doo -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'le, 'bhii- Melikizedeki a pe kle gbeya 'ε gbēen-.

-Koo' 'laa 'ploole- -koo' 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi

11 'N neene- mu, -jan -bebe -o 'η zi 'ke 'η 'bhe wo 'ka ni 'yee -za 'lee- ba za 'yi. 'Dun- 'naa so -a baan' -yipele 'ka ni, -amasroyi 'kaa- -za 'yimale la.

12 Wlan 'ε ni, -a noo- 'mwa gban 'ka 'yaa- so klele- bi mee daan mu 'le 'ka -za mu 'la -daanna 'mu ma. 'Dun- 'ali- -zon, 'ka maza -o -li 'ke -o 'ka daan gbē drēwo 'ke mee -za 'lwa mu 'la daan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi 'mu -la -le 'ezin- ee? 'Ka maza -o -yon 'mile- ma -li 'bhii- -ne 'yientenne mu gbēen-, 'ka 'laa- zi 'bhii- 'ka pehle -gloo bhle ee?

13 Wlan 'ε ni, 'ke mee 'la zan a pele -dan' -le 'ke 'nono 'mile- 'le, 'bhe zan -o -li 'ke -ne 'yientenne do -la -le. 'Bhe- -a -yre bakanle laa -o 'kee- -za 'ledoole 'pegee -za 'yoo- go 'eke- 'yi.

14 'Bhe- 'dun-, pehle -gloo -o 'ke mee -yre bakanle mu a pe -la -le, 'mu 'la 'mu daanle -o -za mu baglinlele, 'bhe- -o so -za 'wlan 'pegee -za 'yoo- gole- 'eke- 'yi.

6

1 'Bhela- -yile, -koo' Krii a -za 'lwa mu 'la -daanna, -koo' 'laa bole 'mu ta, -koo' -yaa' -za mu 'ε baan' daan 'ke -kooa' zron 'bhe ma 'bhii- -koo' 'yre bakanle -o Krii a pe zi 'ε ta. 'Waa- zi 'bhii- 'o bo gbē drēwo 'yee- Krii a -za 'lwa mu 'ε ta, 'bhe mu -le 'bhii-: 'ploole kleza -yoo' mu 'ε ma, 'bhe- 'e zru niinale -Waanbhaa' ba 'ke 'yee kpa -a -yi oo,

2 mee wiinfeza -gloon mu 'ε ta daangbeya oo, gbē 'kpale mee mu wiin- 'bhe- 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'mu ma oo, gbaa mu bwele gale ba za 'bhe 'pegee 'drunyan ta 'kiti 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -za.

3 -Koo' ge -koo' 'leε -Waanbhaa' a pe zi 'ε ta! -Koo' nu 'bhεε- -za mu 'ε klele 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la.

4 'Bhεε- 'o so -mε pe jan -la wole-mεε 'la mεε 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yima- gbε do -woa, 'bhεε- 'duj- -o -gwa -yaa' zi 'ε ta bhe 'leε-? 'Woo- 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yimaa- bi, 'bhεε- -o -dwa bi -Waanbhaa' a -lileya 'ε -la, 'bhεε- -o -yaa' Lii 'Wen' 'ε 'srɔɔwoa- bi.

5 'Bhεε- -wa □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'ε lele, 'bhe 'pegee -o -koo' 'leε 'drunyan 'ε 'bhe 'yi -glɔɔya' mu 'ε -dwa.

6 'Ke 'bhe zan mu -balaa' 'bhεε- 'ke -o -plooda 'taawole ma -Waanbhaa' a pe zi 'ε ta, 'bhe 'sen' 'laa nu klele -li 'mu ni 'ke -o ploo -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma 'bhεε- -woo 'kpa gbε drεwo Krisi 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -woo 'taawogbeya 'ε mabɔɔ. -Amasrɔyi, -e kle 'bhii- -woo -Waanbhaa' Gbe 'ε gbaan gbε drεwo 'zi 'ezin- -yrigbεele 'ε ta, 'bhεε- -wa kle mɔkpen' 'sonsi ma pe 'le.

7 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke la ban yi 'oo yi 'tre 'la ta, -yi 'ε wla 'yee- 'tre 'ε 'yi, 'bhεε- -a -dɔɔ bole kle gbε 'ε 'kpen ma. 'Bhεε- 'bhe kle gbakpa' mu 'ε -nrayiza 'le; -amasrɔyi -waa' gba la pe mu 'ε bhɔ 'elrele -a ta, -wa ye 'bhe ma 'bhii- -Waanbhaa' 'yee- 'tre 'ε -dɔɔbwa.

8 'Duj- 'ke -bon 'yɔɔ- 'pegee lere mu drɔɔ -le □bhwa 'yee 'tre 'ε ta, yaa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- mεε ma. -Ayile -Waanbhaa' nu 'bhe 'tre 'ε 'danganwole 'bhεε- -e kle 'ke 'kpacie pe 'le.

9 'N' 'yienii mu, 'ali- 'ke 'woo- -jan -glɔɔ 'wo 'zi 'ka ni 'bhe gbεen- bhe, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu -o zi -lirele' 'la 'bhe so 'ka gole- -za 'yi 'bhεε- ta.

10 -Waanbhaa' -o -za 'yido- mi 'le. 'Ka 'yelawoa, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a mεε mu 'ε -za -swa 'ka ni gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- 'ka □bhwa 'mu ba, 'bhe 'pegee 'ka -o bhɔ 'zi 'mu ba -zɔn -li; 'bhe -za mu 'ε 'mu 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpee -titi.

11 'Duj- 'o mɔɔ -o -a zi 'bhii- 'ka 'kpen do do -Waanbhaa -a -za mu 'ε -vavade 'bhεε- gbεen-, 'ke 'a -leyan' -a ma; 'kooko- 'ke 'ka 'yrikpale 'ε 'leεɔ-.

12 'Waa -a zi 'bhii- 'ka kle lrwanii- mu 'le. 'Duj- mεε 'la zan mu bole -o 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhεε- 'ke -wa kle -o zrubakpaa ta, -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa pe 'la 'naza- ta, 'bhεε- 'ke 'bhe zan mu 'bhe pe 'ε 'srɔɔwoa□, -ka 'ka 'kpa 'bhεε- zan mu 'ε ma.

-Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pe 'la 'naza- ta Abraamu ni

13 -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pe 'la ta Abraamu ni, -ya 'sienwoa□ 'bhe ta. Yaa -yaa so -a 'sienwole 'to 'bhεεke ta 'ke 'bhe gbilaan -yiya' -a 'gbu 'to 'ε ni, -amasrɔyi mεε -bhεεke' gbilaan -yi 'laa ya 'yee- 'gbu ni. 'Bhela- -yile -ya 'sienwoa□ -a 'gbu ma.

14 'Yee- -Waanbhaa' 'a □pia Abraamu ni dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwεε- ta, 'η nu 'e -dɔɔbole 'ke 'mi 'e 'srε mu 'ε kle 'ebebele gbε 'ε 'kpen ma.»

15 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, Abraamu 'a zrubakpalaa, 'bhεε- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -a ni pe 'la 'naza- ta, -e 'bhe 'srɔɔwoa-.

16 Wlan 'ε ni, mεε mu -o 'sienwope 'la 'to 'yi, 'bhe pe 'ε gbilaan -yiya' 'woo- 'gbu ni. 'Ke -woo 'sienwoa□ pe 'la ta, -wa 'yaango- 'bhεε- ma 'bhii- -o wojan 'ε -yoo 'ke wlan 'le, 'bhεε- waa so zaabole -li 'bhe ta.

17 Mεε 'la zan mu 'cien 'yaa- nu klele -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa pe -lirele' mu 'la ta 'mu 'le, -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -ya zrɔn 'mu ni kpataakpa 'bhii- yaa -a -liiwli' 'ε mabɔɔ -titi, 'bhela- -yile -ya 'sienwole □kpaa 'ezin- -a -liiwli' nale 'ε ta.

18 -Za ple 'leε- waa so 'mu mabɔɔle -titi: -liiwli' nale pe do ta, 'bhe 'pegee 'sienwole. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pe 'la ta, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'sienwoa□ 'bhe ta, yaa so bhla pele- -titi 'bhe mu 'yi. 'Bhe -jan 'ε fangando -koo' mu ta 'egbenele,

-koo' mu 'la -koo' 'ploola- -za 'kpen ma, 'bhεε- 'ke -koo' 'yrikpale bole -o 'egloole 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pε 'la 'naza- ta -koo' ni 'bhe ta.

¹⁹ -Koo' 'yrikpale 'la -yoo 'bhe pε 'ε ta bhe, 'bhe -yrikpaleya 'ε 'bhe -koo' mu kle 'egloole 'bhii- -baton' dula-piibhe -kpuη -gbene 'ε -e -baton' 'ε kun 'egloole gone- 'la gbεen- -yi 'ε ba. 'Bhe yrikpaleya 'ε yaa been -titi, -yoo 'egloole, 'bhεε- -e bho -koo' ba. 'Bhela- -yile, sogbe 'la dole -o laanima -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la, -e kan 'bhεε- 'yi; 'bhεε- -e ge wlale -Waanbhaa' gbayre 'fε 'kpee 'wej 'ε □la.

²⁰ Zesu -ja wlale -koo' 'lεε 'bhεε- yre 'ε □noo -koo' mu ni. 'Bhεε- -e □kla 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'le 'bhe □noo 'bhii- Melikizedeki -kla -koo' ni gone- 'la gbεen-. -E nu bole -yaa' -kunliiya 'ε 'yi yikpensee ta.

7

Melikizedeki -yaa 'ke -bhleṅgbe 'pegee -Waanbhaa' a 'Sraka 'lena mi 'le

¹ 'Yee- Melikizedeki 'yaa- 'ke -bhleṅgbe 'le Salemu -wa 'ε 'yi, 'bhe 'pegee -e -yaa 'ezin- 'ke laanima -Waanbhaa' 'la 'bhe 'kpaale- -o pε 'kpen 'wiin- 'bhe a 'sraka 'lena mi 'le. 'Bhe 'waati 'ε ba, Abraamu -ja gwledanle 'kleen 'bhεεke mu ta -bhleṅgbe mu 'ε ba, 'bhεε- -a 'sengwa- 'mu 'le. -A da bhla 'ε zi 'bhe gwledanyre 'ε □noo, 'ke Melikizedeki gele- -a -lepale 'ke 'bhe 'dumawole 'a ni.

² 'Bhe klele 'tε, Abraamu pε mu 'la 'kpen □sia gwledanyre 'ε □noo -e mu 'kpen do do 'ledulayre vu mi 'ε □naa 'yee- Melikizedeki ni. Melikizedeki 'yi -le doo: «-ledoolaya -za so -bhleṅgbe 'la ni.» 'Bhεε- -e -yaa 'ezin- -bhleṅgbe 'le Salemu -wa 'ε ta, 'bhe Salemu 'yi -le doo: «Boleya -doo so -bhleṅgbe 'la ni.»

³ Waa de do, 'bhεε- waa -a nεε do, 'bhe 'pegee waa -a -gboo mu do. -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi yre 'kedo-

'kpo 'laa -a yayre jan 'pegee -a gayre -jan wo. -Yoo 'bhii- -Waanbhaa' Gbe 'ε gbεen-; 'bhe ya 'ε 'yi, -yoo 'ke 'sraka 'lena mi 'le 'waati 'ε 'kpen ba.

⁴ 'Ka 'laa -a yeε 'bhii- 'yee- Melikizedeki -o 'egbalaanle εε? -Koo' -gboo Abraamu 'pε 'oo pε 'la 'srōwoa- gwledan yre 'ε □noo, -e 'bhe 'mu 'kpen -ledulayre vu mi 'ε □naa 'yee- Melikizedeki ni.

⁵ 'Dun- Levi 'srε mu 'ε ba, 'ke mu 'la 'yaa- 'ke 'sraka 'lena- mu 'le, 'bhεε- Moizi -a pε 'ton 'ε ta, 'mu 'yaa- pε 'tole- pε 'bhe 'ledulayre vu mi 'ε 'kun -o 'gbu nεenε- Izraeli mεε mu 'ε 'koo. 'Bhεε- 'dun-, -o 'kpen -o 'ke Abraamu 'srε mu -la -le.

⁶ Melikizedeki 'laa -yaa 'ke Levi 'srε 'le, 'dun- Abraamu 'koope- 'tole- 'koope-, -e 'bhe 'ledulayre vu mi 'ε 'srōwoa□, 'bhεε- -e Abraamu 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa 'bhe ni -e 'dumawoa 'bhe ni.

⁷ Zaa laa -o 'bhe ta, mεε 'la zan 'dumawo mεε -bhεεke' ni, 'bhe zan gbalaan -yiya' 'ke 'bhe kan -e 'dumawoa mεε 'la zan ni 'bhe ta.

⁸ 'Sraka 'lena mu la mεε mu 'ε 'koope- mu 'ε -ledulayre vu mi 'ε 'kun, 'mu -o ga pε 'le. 'Dun-, Melikizedeki 'la pε -ledulayre vu mi 'ε □kwan Abraamu 'koo, 'bhe -o 'bhe 'yre ma 'bhii- -Waanbhaa' 'Sewe 'ε -ya □pia gbε 'la gbεen-.

⁹ 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'bhe 'koope- mu 'ε 'ledulayre vu mi 'ε 'nalawoa Melikizedeki ni, -e □kla 'bhii- Levi 'gbu -le -kaan 'yee- Abraamu 'yi 'bhεε- -ya 'koope- -ledulayre vu mi 'ε Melikizedeki ni.

¹⁰ 'Yee- Melikizedeki -ja Abraamu 'lepa yre noo- 'waati 'la ba, Levi -yaa Abraamu koo 'yi.

¹¹ -Waanbhaa' 'ton mu 'ε □naa Izraeli mu 'ε ni 'waati 'la ba, 'bhe 'ton mu 'ε kli -le -yaa 'ke Levi a pε 'sraka 'lenaleya 'ε 'bhεε- 'le. Aaron -yaa 'ke Levi 'srε mu 'ε do -la -le. 'Ke 'bhe 'sraka 'lena mu 'ε 'yaa- so bi mεε mu gole- -waa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi 'ke -wa -leyan' -a ma, mεε maza laa -yaa nu dole -li 'sraka 'lena mi -gloon 'bhεεke ma 'ke 'bhe kle 'bhii- Melikizedeki

gbɛɛn-, 'bhɛ 'laa -yaa nu daɛ Levi a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii 'bhii- Aaron gbɛɛn-.

¹² 'Bhɛɛ- 'ke -o 'sraka 'lɛna mu 'ɛ tabɔɔla, -o 'tonj 'ɛ 'bhɛ tabɔɔ 'ezin-.

¹³ 'Bhɛɛ- -woo -we 'zi -kɔɔa' Mɛɛzan 'la 'le bhɛ, 'bhɛ 'laa -yaa 'ke Levi 'srɛ mu 'ɛ do 'le. 'Bhɛ -yaa da -gbaa 'bhɛɛke -la -lii, 'bhɛɛ- 'bhɛ -gbaa 'ɛ 'lii mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa klɛɛ 'sraka 'lɛnaɛ mi -lido'.

¹⁴ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'wa 'yaango- dɔɔ -kɔɔa' pɛ Mɛɛzan Zesu 'ɛ 'yaa- da Zuda 'si mu 'ɛ 'mu -la ba; 'duŋ- Moizi 'sraka 'lɛna mu 'la ba janwo 'zi, yaa -jan 'kɛdo- 'kpɔ 'wolɛ- Zuda a pɛ 'si mu 'ɛ ba za 'yi.

Zesu a pɛ 'sraka 'lɛnaɛ 'ɛ -danj' 'laa -o 'bhɛ ma

¹⁵ Zesu klɛlawoa 'ke 'sraka 'lɛna mi 'le bhɛ, 'bhɛ 'a zɔɔn 'bhii- -yoo zi 'le 'ke 'sraka 'lɛnaɛ 'ɛ tabɔɔ, 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' do klɛ 'sraka 'lɛna mi 'le 'bhii- Mɛlikizedɛki -a pɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- 'ezin- bhɛ.

¹⁶ Yaa klɛɛ 'ke 'sraka 'lɛna mi 'le bhaaplɛnj mu a pɛ 'tonj ta za ma; 'duŋ- -a -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma -titi, 'bhɛ a pɛ -gloɔya' 'ɛ 'bhɛɛ- ma, 'bhɛɛ- -e -kla 'kɛɛ-.

¹⁷ -Amasɔyi -a peɛ -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «*E nu bolɛ 'ke *'sraka 'lɛna mi 'le yikpɛn- ta 'bhii- Mɛlikizedɛki a pɛ 'ɛ gbɛɛn-.*»

¹⁸ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -o 'tonj □lwa 'ɛ 'bhɛ 'saawoa-, -amasɔyi fangan- 'laa -yaa -li 'bhɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa -yaa sɔ -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwole mɛɛ ma.

¹⁹ *Moizi a *'Tonj 'ɛ yaa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwole 'ke -ya -lɛsɔ' a ma. 'Duŋ- -zɔɔn 'o -yrikpaleya 'la 'srɔɔwoa-, 'bhɛ mabhaabhɔ -a -lwale' pɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'srɔyi 'o sɔ 'o mabɛɛnle -Waanbhaa' -din.

²⁰ 'Bhɛɛ- 'ezin-, -Waanbhaa' 'gbu 'a 'sienwoa □ kpataakpa 'kaa Zesu nu klɛɛ 'ke 'sraka 'lɛna mi 'le yikpɛn- ta. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu 'laa klɛɛ 'sraka 'lɛna mu 'le -Waanbhaa' 'sienwole ma.

²¹ 'Duŋ- Zesu klɛ bhla 'ɛ zi 'sraka 'lɛna mi 'le, -Waanbhaa' 'gbu 'bhɛ 'sienwo ma janwoa- dɔɔ:

«*Mi Mɛɛzan -Waanbhaa', 'mi 'sienwoa- 'mi 'pegee 'ɛ 'sɔwɛɛ- ta,*

'naa nu 'ɛ 'liiwli- 'ɛ mabɔɔɛ -titi,

'e nu bolɛ 'ke 'sraka 'lɛna mi 'le waati 'ɛ 'kpɛn ba.»

²² -Waanbhaa' -bhoolaya drɛɛ 'la -dwa 'yɛɛ- 'pegee 'kɔɔ- mu 'plɛnj-, Zesu Krisi -le 'bhɛ ta beli dɔpɛ 'ɛ 'le. 'Bhɛla -yile, 'bhɛ -bhoolaya 'ɛ mabhaabhɔ -a -lwa pɛ 'ɛ ta.

²³ 'Bhɛ trala 'ezin, Moizi a pɛ 'tonj 'waati 'ɛ ba, 'sraka 'lɛna mu 'ɛ waa -yaa mɔ -waa' 'sraka 'lɛnaɛ 'ɛ 'yi ga 'plii ba. -O -yaa zɛn do do 'eke- blaɛn, 'bhɛla- -yile -o 'yaa- 'ebebele.

²⁴ 'Duŋ-, Zesu 'laa galawo -titi, -e bo -yaa' 'sraka 'lɛnaɛ 'ɛ 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa klɛ 'bhɛ ma.

²⁵ 'Bhɛla- -yile 'ezin-, 'ke mɛɛ 'la zan mu 'mu mabɛɛnna -Waanbhaa' -din, Zesu sɔ 'bhɛ zan mu 'ɛ gole -za -yi 'ke -ya -lɛyan' a ma; -amasɔyi -ya -yrɛ ma 'tanjii, 'bhɛɛ- -ya 'seriwo -Waanbhaa' ni -waa' -za ma.

²⁶ Zesu -le 'bhɛ 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbalaɛn -gloɔn 'la -kɔɔ' maza -yaa 'bhɛ ma 'bhɛ 'le, 'kee- klɛ -kɔɔ' mu 'pegee -Waanbhaa' plɛnj- mi 'le. -Amasɔyi -yoo 'wɛnj, -yaa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpɔ klɛɛ, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yɛɛ- -a zi; -Waanbhaa' 'a 'plɛngwa- -za 'yɔɔ- klɛ mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -e -ja -a 'kpale- 'egbɔɔnle laflɛ' 'ɛ -danj' ma.

²⁷ -A maza laa -o 'kee- 'sraka go yi 'oo yi -a 'gbu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'kee- 'sraka -bhɛɛke' mu go mɛɛ -vin mu 'ɛ ma, 'bhii- 'sraka 'lɛna mu -kunlii gbalaɛn -vin mu 'ɛ gbɛɛn-. -Ya 'gbu 'nalawoa 'sraka 'le, -e 'bhɛ □kla -lɛyan' do 'kpɔ, 'bhɛɛ- -e -yaan.

²⁸ Wlan 'gbu 'ɛ ni, Moizi a 'Tonj 'ɛ ta, -o -yaa mɛɛ 'la zan mu klɛ 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii gbalaɛn mu 'ɛ 'le, 'mu 'yaa- sɔ -za 'yɔɔ- klɛɛ-. 'Duŋ- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa- Moizi a 'tonj 'ɛ 'nale- blaanta, 'kaa -a Gbe 'ɛ 'bhɛ -le klɛ 'ke 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbalaɛn 'gbu 'ɛ 'le 'waati 'ɛ 'kpɛn ba; 'bhɛɛ- 'bhɛ 'lɛswa □ gbɛ 'ɛ 'kpɛn ma.

8

Zesu -le -kɔɔa' 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'e 'le

¹ 'O 'yaa- -jan mu 'la 'wo zii', 'ke 'gbu 'la -za -o 'egloole 'bhe -le -ge: 'Sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'leε- 'bhe 'la 'yansi -gloɔn -o -kɔɔ' 'kɔɔ. -A yaale -o lafle' 'yi -Waanbhaa' 'la 'ke -danj' 'laa -o -titi 'bhe a gbilaanya 'e ma, 'bhe a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e ɲnɔɔ.

² -Yoo- -yaa' 'sraka 'lenale -kunlii gbilaanya ta ye 'e wo zii' -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e 'bheε- ɲnɔɔ; bhaaplenj laa 'bhe gbayre 'e dɔle 'bhe 'gbu 'kɔɔ, 'duj- Mεεzan -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe -dwa.

³ 'Sraka 'lena -kunlii gbilaan 'tole- 'sraka 'lena -kunlii gbilaan -o 'bhe -yalaa' 'bhe yaayre 'e ɲnɔɔ, 'kooko- -e pe mu 'pegee 'sraka mu -la -lena -Waanbhaa' ni. 'Bhe kleŋbeyaya do 'e 'yi 'ezin- bhe, -kɔɔa' pe 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'e, 'bhe sɔ 'ezin- pe mu 'ke 'nale -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- -e -yaa bi 'tre 'leε- ta -ge 'drunyan 'e 'yi, yaa -yaa nu klele -titi 'ke 'sraka 'lena mi 'le. -Amasroyi 'sraka 'lena mu -o gban -ge, 'bheε- 'mu -le 'sraka mu 'e 'lena- -Waanbhaa' ni Zuufu mu 'e -waa' 'toŋ mu 'e ta.

⁵ 'Bhe mu -o 'sraka 'lenaleya ye 'la 'wo zii' 'tre ta -ge -Waanbhaa' ni -a gbayre 'wenj 'e ɲnɔɔ, 'bhe -o 'ke -o -za yeke- 'la kle 'zi laanima lafle' 'yi 'bheε- -tɔomasie 'le. Moizi -yaa zan -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e dɔle 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi 'η gbayre sɔkpa'a' -gloɔn 'la -zɔnna 'e ni vle gɔɔn 'e 'wiij-, dɔ klen 'ke 'ya dɔ 'te 'bheε- gbεεn-»

⁶ 'Duj- -zɔn, Kriisi a pe ye 'e 'bhe gbilaan -yiya' 'woo- 'sraka 'lena mu -bhεεke' mu 'e -waa' pe ye 'e ni. -Amasroyi -bhoolaya dreε 'e ta, 'yele- 'ke -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plen- mi 'le. 'Bhe -bhoolaya dreε 'e gbilaan -yiya' -bhoolaya -lwa mi 'e ni; 'bheε- -a kli gbaanle -o -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- mu 'la 'naa- 'ke 'mu

gbilaan -yiya' -a ɲlwa mu 'e ni, 'mu -la ta.

⁷ 'Ke -sɔŋ' 'laa -yaa bi -bhoolaya ɲlwa 'e ma, waa -yaa nu -a tabɔole 'ke -bhoolaya dreε -bhεεke' 'le 'ezin-.

⁸ 'Duj- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- mu 'la ɲya -yaa' mεε mu 'e zi, 'bhela- -zayile -e -lale' -saan 'mu ta 'ke -ya pe dɔɔ: «'Mi Mεεzan pe dɔɔ 'bhe yi -o zan bhɔle,

'bheε- 'η nu -bhoolaya dreε dɔle 'mi 'pegee Izraēli mεε mu 'pegee Zuda a mεε mu 'e plenj.

⁹ Yaa nu klele 'bhii- 'η -bhoolaya 'la -dwa 'mi 'pegee -o -gbɔɔ mu 'e plenj- 'bhe gbεεn-,

'mi -o 'kunlawoa -o gbε ma, 'bheε- 'η -o 'pwela- Ezipu 'kleεn 'e 'yi bhe.

'Duj- -o -gbɔɔ mu 'bhe -bhoolaya 'e 'yisiela; 'bhela- -zayile 'mi -o ɲtwa -a nɔɔ- 'ezin-.

¹⁰ 'Duj- 'mi Mεεzan -Waanbhaa' pe 'ezin- dɔɔ

'bhe yi mu 'e 'kanle- blaana, 'mi nu -bhoolaya 'la dɔle 'mi 'pegee Izraēli mεε mu 'e 'plenj- 'bhe -le -ge.

'Mi nu 'an 'toŋ mu 'e 'kpale- -o nii- 'e 'yi,

'bheε- -woo -yima', 'bheε- 'η nu -o yɔɔndele -o zru mu 'e 'yi, 'kooko- -woo -kloɔsikun.

'Mi nu klele -waa' -Waanbhaa' 'le, 'bheε- -o nu klele 'mi 'an pe mεε mu 'le.

¹¹ 'Bhe 'waati 'e ba, mεε 'kedo- 'kpɔ maza 'laa nu dɔle -li 'bhe -vindo' mi, 'pegee 'bhe nεεnε- ma 'ke 'bhe 'a daan dɔɔ:

Dɔ klen 'kee Mεεzan -Waanbhaa' dɔ. -Amasroyi 'kee- kpa matruŋne mu ta oo, 'kee- kpa mεε gbilaan mu ta oo, -o 'kpen nu 'mi dɔle.

¹² 'Mi nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle-,

'bheε- waa -za 'yɔɔ- mu 'e -za 'laa nu dɔle -li 'η 'kpee.»

¹³ -A pele 'e -bhoolaya dreε, 'bhe 'yi -le dɔɔ -a -lwa mi 'e 'bhe ɲkla 'egwele. 'Bheε- 'ke pe ɲlwa mi 'e ɲkla 'egwele, 'bhe kle -a 'truŋwo bhla 'e ɲbhwa -wa -din.

9

-Bhoolaya gwe 'pegee -Bhoolaya drɛɛ

¹ 'Tonj mu -yaa *-bhoolaya -lwa 'ɛ 'bhe ta 'ezin-, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' gba gbɛya 'pegee -yaa' 'trɛ ta -gɛ gbayrɛ 'ɛ ma 'tonj mu -la -le.

² Bhaaplɛnj mu -Waanbhaa' gbayrɛ do -dwa, 'bhe 'yaa- 'ke sɔkpaa' do 'le. 'Bhe sɔkpaa' 'ɛ ɔla 'ɛ 'yiciɛnle -yaa 'kpee plɛ: -o -yaa -a 'kpee -lwa mi 'ɛ sii yrɛ 'wɛnj. -Fitran gbɔ 'ɛ 'pegee -tabali 'ɛ 'yaa- 'bheɛ - ɔnɔɔ. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni, 'mu 'kpaale- -yaa' 'bheɛ- -tabali 'ɛ ta.

³ Sɔgbɛ do dɔle -yaa 'yee- sɔkpaa' 'ɛ 'kpee plɛ 'ɛ 'plɛnj. -A 'kpee plɛ mi 'la 'yaa- sɔgbɛ 'ɛ -zanta', -o -yaa 'bhe sii yrɛ 'wɛnj 'penpenj.

⁴ Ansansi 'kpacieyrɛ do -yaa 'yee- yrɛ 'wɛnj 'penpenj 'ɛ ɔnɔɔ. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'yee ansansi 'kpacieyrɛ 'ɛ ma. 'Bheɛ- -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛnj mu plɛnj- -bhoolaya dɔ 'kesu 'ɛ 'yaa- 'yee- yrɛ 'wɛnj 'penpenj 'ɛ ɔnɔɔ 'ezin-. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'bhe 'kesu 'ɛ ma 'ezin- yrɛkpen- ɔnɔɔ. -Can gbɔ do -yaa 'yee- 'kesu 'ɛ 'yi; 'bheɛ- pɛbhle 'la ɔdaa laflɛ' 'yi, 'ke -o -yaa 'bhe sii mani, 'bhe 'ke 'yaa- 'yee- 'kesu 'ɛ 'yi. Aaron a 'beni 'la 'plɔn ɔbhwa, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'bhe -bi ɔkla, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a -bhoolaya dɔ ma -jan mu 'ɛ 'sɛwɛwɔle -yaa vlɛ 'peɛnɛ mu 'la 'ta, 'mu 'kpen 'yaa- 'yee- 'kesu 'ɛ 'yi.

⁵ -Mlɛkɛ' 'tɔbhɔle plɛ 'la -o 'mu sii Serubɛn, 'mu -yrinɛ' plɛ 'kpale- -yaa 'yee- 'kesu 'ɛ trala, 'mu -le -yaa -a zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' -yaa 'yee- yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu ma 'sraka mu 'ɛ go 'yrɛ 'la ɔnɔɔ, 'woo- -mlɛkɛ' 'ɛ -o gbɛnjronj- mu 'ɛ lii -yaa kla 'bhe yrɛ ba -yrɛ ta. 'Dun- 'waa nu dɔlɛ 'bhe -jan mu 'ɛ 'kpen 'pɛɛnpɛɛndɛlɛ ma do do 'saanibhe.

⁶ Pɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpale- -yaa 'bhe gbɛɛn- bhe; yi 'oo yi, 'sraka 'lɛna mu 'ɛ 'yaa- wla 'yee- sɔkpaa' 'kpee ɔlwa

mi 'ɛ ɔla, 'bheɛ- -o -yaa waa 'sraka 'lɛnale ye 'ɛ wo.

⁷ 'Dun- 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbilaan 'ɛ 'bhe do -kplɛn 'kpɔ -le -yaa wla -glɔɔn do lɛɛ do -a 'kpee plɛ mi 'ɛ ɔnɔɔ. 'Kee- -yaa ge 'zi wlalɛ 'bhe ɔnɔɔ, -e -yaa 'sraka go wi yien 'ɛ si, 'bheɛ- -e ge 'sraka go lɛ 'bhe 'le -Waanbhaa' ni -a 'gbu a pɛ -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma 'pɛ, 'bhe 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'mu a -za -yɔɔ' mu 'ɛ ma 'ezin-.

⁸ 'Bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wɛnj 'ɛ 'yaa- zrɔn 'zi bhaaplɛnj mu ni dɔɔ -Waanbhaa' gba sɔkpaa' 'ɛ 'kpee plɛ mi 'la 'yaa- ewɛnlɛ 'penpenj waa -yaa sɔ 'bhe 'liigole mɔkpen' ni, 'ke -Waanbhaa' gba sɔkpaa' ɔlwa mi 'ɛ 'bhe -o -li -a nɔɔ- ye.

⁹ 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu -yaa 'ke -zɔn za mu 'ɛ ma -tɔɔmasie 'le. 'Bhe 'yi -le dɔɔ wi 'sraka mu 'ɛ 'pegee 'sraka gopɛ -bheɛke' mu 'ɛ, 'mu laa sɔ 'bhe 'sraka 'ɛ go mi 'ɛ zru 'ɛ klɛle- 'elrele 'ke -ya -lɛsɔ'.

¹⁰ 'Bhe 'sraka gopɛ mu 'ɛ 'ke mu 'yaa- 'ke pɛbhle mu 'le, 'bheɛ- -a 'ke mu -yaa 'ke -wɛɛn mu 'le; 'bheɛ- -a 'ke mu -yaa bhaaplɛnj mu 'fleeza- mu 'la gole -yaa 'eke- ma 'seri ta za 'yi 'mu 'le. -O ɔbwa 'bheɛ- 'tonj mu 'ɛ 'yi za klɛle ma 'ke 'bhe nu 'tɛnlɛ- -za mu 'ɛ 'kpen 'niinale ma -Waanbhaa' 'kɔɔ.

¹¹ 'Dun- Kriɛ ɔnwa, 'bheɛ- -e ɔkla 'ke 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbilaan 'le -Waanbhaa' pɛ -lrele' mu 'la ɔtwa -kɔɔ' ni 'mu ta. -E ɔwlaa sɔkpaa' 'la 'bhe ɔla, 'bhe -o 'egbilaanle, 'bhe 'lreleya 'ɛ -lɛsɔle -yiya' -Waanbhaa' gba sɔkpaa' ɔlwa mi 'ɛ ni. Bhaaplɛnj mu laa 'bhe sɔkpaa' 'ɛ dɔlɛ, 'bheɛ- 'bhe 'laa -o 'ke 'trɛ ta -gɛ 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe a pɛ 'le.

¹² Kriɛ ɔwlaa yrɛ 'wɛnj 'penpenj 'ɛ ɔnɔɔ -glɔɔn do 'kpɔ, 'bheɛ- -a -dangwa 'bhe ta. 'Dun- yaa wlalɛ 'bhe ɔnɔɔ 'ke bhoo gwɛn mu yien 'pegee drinɛ- mu yien 'le. -Ya 'gbu yien 'ɛ ɔnaa, 'bheɛ- -e -kɔɔ' -gwa -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi 'fenfenj yikpensee ta.

13 Mɛɛ 'la zan mu 'kpee 'trinɔle -yaa -waa' 'sinii ta za 'ɛ ma, -o -yaa 'bhe zan mu 'kpee 'flee 'ke bhoo gwɛn 'pegee dri gwɛn yien mu -la le, 'bhe 'pegee dri da 'la 'ke -o 'bhe wi 'ɛ 'kpaciela -o 'bhe -yie 'ɛ si, 'bheɛ -o 'bhe zan mu 'kpee flee 'bheɛ- 'le 'ezin-.

14 'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- bhe, Krisi a pɛ yien 'ɛ 'lɛɛ-? 'Bhe 'la 'bhe -gɔɔya' 'yiya- pɛ 'kpen ni bhe. -Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'la -yoo 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'bhe fanɲan- 'ɛ 'srɔyi, 'yee- Krisi 'a 'gbu ɲnaa -Waanbhaa' ni 'ke 'sraka 'le, 'trinɔ bhe do 'kpɔ 'laa -o -yaa pɛ 'sraka 'ɛ ma. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'yee- Krisi yien 'ɛ nu -kɔɔ' zru mu 'ɛ 'flele- 'kee- -za 'yiflenɲ mu go -o 'yi; 'kooko- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhe gbale-.

Zesu yien 'ɛ 'bhe -le 'ke -bhoolaya dɛɛ 'ɛ ma 'tɔɔmasie 'le

15 'Bhɛla -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya dɛɛ 'la -dwa -a 'gbu 'pegee -kɔɔ' mu plenɲ- bhe, 'bheɛ- 'ke -o bhe ta 'sɛwɛdia bhe, 'bhe -bhoolaya 'ɛ ta, Krisi -le -kla 'ke -kɔɔ' mu 'pegee -Waanbhaa' plenɲ- mi 'le. Bhaapɛɲ mu -za 'yɔɔ- mu 'la ɲkla -o -yaa 'waati 'la ba -bhoolaya ɲlwa 'ɛ 'yi, Krisi -gaa 'kooko- -e 'mu go 'bhe -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛla- -yile, -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu -siila, 'bheɛ- -ya -liiwli' ɲnaa -a 'cien 'la 'na zayi' 'mu ni, 'mu sɔ 'bhe 'srɔɔwole; 'bhe pɛ -lrele' mu 'ɛ 'mu 'laa sɔ yanle- -titi.

16 'Ke mɛɛ do 'sani- -a gale plenɲ-, -e 'sɛwɛ do ɲdia -a 'cien 'yiciɛngbɛya 'ɛ ma, waa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- 'ke 'yee- 'sɛwɛ 'ɛ 'le 'pe, 'ke 'yee- 'sɛwɛɛ mi 'ɛ yaa gale -li.

17 'Ke 'cien zan 'ɛ -ya -yrɛ ma -li 'waati 'la ba, -waa sɔ -e 'cien 'yiciɛngbɛya 'sɛwɛ -la ɲdia 'bhe bole- -kɔsi 'yi. 'Dunɲ-, 'kee- -gaa 'waati 'la ba, 'bheɛ- -o sɔ 'bhe -jan 'ɛ bole- -kɔsi 'yi 'tɛ.

18 'Bhɛla- -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya ɲlwa 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'ɛ 'plenɲ-, waa 'solɛ- 'bhe -bhoolaya 'ɛ 'kɔsikunle, 'fɔ -o

wi do -la ɲdia 'bheɛ- -o 'bhe 'yien 'ɛ -klalaa' 'elwale 'pe.

19 Moizi -yaa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'lɛkpaa- 'eke- ta, 'bheɛ- -e -Waanbhaa' a 'tonɲ mu 'ɛ 'kpen ɲwoa 'mu ni 'pe 'bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhe blaɲn, 'kee- drinɛ- 'pegee bhoo gwɛn mu 'ke mu dɛle-; 'bheɛ- 'kee- 'mu yien 'ɛ 'pegee -yi 'yizaale 'eke- ba. 'Bheɛ- 'kee- Izɔpu -yri 'laa 'pegee -bhlaa 'ciɛ- 'tɛn 'yirele 'eke- ma 'bhii- -maannɛ do gbɛɛn-; 'bheɛ- 'kee- yien 'ɛ 'wianle -yaa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'sɛwɛ 'ɛ ta.

20 -E -yaa 'bhe 'wian zii' -o ta 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka mu plenɲ- bhe, yien 'lɛɛ- 'bhe -le 'bhe zɔɔn pɛ 'le. -Ka 'taawo 'bheɛ- -bhoolaya -jan 'ɛ ta.»

21 'Bheɛ-, 'ke Moizi yien -wianle' 'ezin- -Waanbhaa' gba sɔkpaa' 'ɛ 'pegee -a gba pɛ mu 'ɛ 'kpen ta.

22 'Tonɲ 'ɛ ta za 'ɛ ma, -o pɛ 'tɔle- pɛ 'bhe kle 'wɛɲ yien -la -le. 'Bheɛ- -Waanbhaa' laa sɔ -za 'yɔɔ- mu ma -sroma 'yanle -titi 'ke yien 'laa 'klaalɛ- 'pe.

Zesu -le 'ke -za 'yɔɔ mu 'ɛ go 'sraka 'le

23 -Waanbhaa' gba sɔkpaa' 'ɛ 'pegee -a ɲla pɛ mu 'ɛ -woo 'ke lafle' 'yi pɛ mu 'ɛ 'mu -la ma -tɔɔmasie 'le, 'bheɛ- -o -yaa sɔ -o klele- 'wɛɲ 'bheɛ- gbɛɛn-. 'Dunɲ- -o -yaa sɔ 'woo- lafle' 'yi pɛ mu 'ɛ klele- 'wɛɲ 'sraka go mu 'la 'le -yoo 'bhii- 'mu mabhaabhɔ 'trɛ ta -gɛ 'sraka mu 'ɛ ta.

24 Krisi 'laa gele wlale bhaapɛɲ -Waanbhaa' gba sɔkpaa' 'la -dwa 'bhe ɲla. 'Dunɲ- bhaapɛɲ 'kela 'bhe dɔ, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' sɔkpaa' -zeze 'gbu 'ɛ 'bheɛ- -tɔɔmasie -la -le. Krisi -ja wlale lafle' 'yi, 'bheɛ- -e -dulaa' -Waanbhaa' -yrɛ ɲla, -kɔɔa' -za mu 'ɛ ta janwo zayi'.

25 Zuufu mu 'ɛ ba, -waa' 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbalaɲ 'ɛ wla -gɔɔn do -lɛɛ do ta -Waanbhaa' gba 'fɛ 'kpee 'wɛɲ 'penpenɲ 'ɛ ɲla 'ke wi yien

-la -le. 'Dun- Kri si 'laa wlale -a noo-
'ke -ya 'gbu kle 'ke 'sraka 'le -gloon
-bebe 'le.

²⁶ 'Ke 'bhe kle bi, -a 'san 'drunyan
klele ma, Kri si -yaa nu -yrenbhlele.
'Saanibhe 'drunyan 'yan bhla 'la
□bhwa -wa -din bhe, Kri si □nwa
klele 'sraka 'le -gloon do 'kpo. -E
-nwa -a 'gbu 'nale- 'ke 'sraka 'le,
'kooko- -e -za 'yoo- klele -yiga'.

²⁷ Bhaaplen 'oo bhaaplen, 'bhe -o
'ke ga pe 'le -gloon do 'kpo. -A gale
blaan, 'bhe- -Waanbhaa' 'a 'kitikan.

²⁸ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, Kri si 'a
'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -gloon do
'kpo, 'kooko- -e mee -bebe go 'mu
-a -za 'yoo- mu 'e 'yi. -E nu nu gbe
drewole 'ezin-, 'dun- yaa nu nule
-za 'yoo- mu go zayi'; mee 'la zan mu
-o -a magben 'zi, -e nu nule 'mu -la
gole zayi' -za 'yi.

10

*Zesu a pe 'sraka 'e 'bhe -le so
bhaaplen klele- 'wenj 'bhe- -ya -leso'*

¹ Moizi a 'tonj mu 'e yaa pe mu
'e -woo gone- 'la gbeen- kpataakpa
'mu zrɔn; 'dun- 'bhe mu -o 'ke
-Waanbhaa' -za 'wlan mu 'la □twa
-koo' 'lee, 'mu -la lii 'le. 'Bhela -zayi'
bhe, -o 'woo- 'sraka mu 'la go yi 'oo
yi 'bhe- lee 'oo lee 'yee- 'tonj mu 'e ta,
mee 'la zan mu -yaa -Waanbhaa' gba
'bhe gbeen- bhe, waa 'sole- 'bhe zan
mu 'e klele- 'wenj -titi 'ke -wa -leso' -a
ma.

² 'Ke 'bhe 'sraka mu 'e 'yaa so
bhaaplen mu klele- 'wenj ganyan- do
'kpo, 'bhe- -e -leso', bhaaplen mu
laa -yaa nu -li -o 'gbu 'yee- 'ke -za
'yoo- kle mu 'le. 'Bhe- waa -yaa nu
'sraka 'bheke gole -li -titi.

³ Wlan 'gbu 'e ni, bhaaplen mu
'sraka mu 'la go, 'mu -waa' -za 'yoo-
mu 'e -zadɔ' -o 'kpee lee 'oo lee.

⁴ -Amasroyi dri gwlen mu yien
'pegee bhoo gwlen mu yien laa so
bhaaplen mu a -za 'yoo- gole- -titi.

⁵ 'Bhela- -zayile, Kri si 'nu bhla
'e zi 'drunyan 'lee- 'yi, -ya □pia
-Waanbhaa' ni doo:

«'E zru laa bhole wi 'sraka 'pegee pe
-bheke' 'sraka do 'kpo ma;

'dun- 'e 'mi 'fle 'e □kla, 'kooko- 'η 'bhe
na 'e ni 'ke 'sraka 'le.

⁶ -O wi 'sraka mu 'la kpacie 'srak-
agoyre 'e □noo,

'bhe 'pegee -o 'sraka mu 'la go -za
'yoo- mu -sroma 'yan pe 'le, 'mu
do 'kpo 'laa so 'e ni.

⁷ 'Bhe- 'yi 'an □pia doo: 'Mi 'gbu -le
-ge, 'η 'yoo- zan;

a yoondele -o 'η ba -zayi' 'yaa- 'sewe
'e 'yi doo: <'N 'yoo- zan, 'an
-Waanbhaa', 'e zru maza kle
zayi'.>»

⁸ Kri si 'gbu 'a □pia -Waanbhaa' ni
'elwale 'pe doo: «'Yaa -o wi 'sraka
'pegee pe -bheke' 'sraka do 'kpo zi;
'bhe- 'e zru laa bhō 'sraka 'kpaciele
'pegee -za 'yoo- mu ma -sroma 'yan
'sraka mu do 'kpo ma 'ezin-.» 'Bhe-
'dun-, -o 'bhe 'sraka mu 'e go 'tonj 'e
ta.

⁹ 'Bhe blaen, 'ke Kri si 'a 'pele 'ezin-
doo: «'N 'yoo- zan 'e zru maza kleyre
noo-.» 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe,
-Waanbhaa' 'a gbagbeya □lwa 'e 'bhe
'saawoa-, 'bhe- -ya taboola 'ke -a
gbagbeya dree -bheke' do 'le.

¹⁰ Zesu Kri si -Waanbhaa' zru maza
□kla. -Ya 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le
-Waanbhaa' ni, -gloon do 'kpo 'bhe-
-e -yaan. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -e -koo'
□kla 'wenj 'kee- -koo' go -kooa' -za
'yoo- mu 'e 'yi.

¹¹ 'Sraka 'lena mi 'tole- 'sraka 'lena
mi, 'bhe bo 'bhe gaan ta yi 'oo yi 'kee-
-yaa' 'sraka lenale ye 'e wo, 'kee-
'sraka -gloon do 'kpo 'e go 'waati
-bebe ba. 'Dun- 'bhe 'sraka mu 'e 'mu
'laa -yaa so bhaaplen mu a -za 'yoo-
mu 'e gole- -o ma.

¹² 'Dun- Kri si 'sraka do 'kpo -la
-gwa bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'e
ma. 'Bhe 'sraka do 'kpo 'e 'bhe -le
-kla yikpen- ta pe 'le 'ke 'bhe 'yi 'laa
ga -titi. 'Bhe blaen, -e -ja yaale 'tanjii
-Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'e
□noo lafle' 'yi.

¹³ -A yaale -o 'bhe □noo ye, 'sani
-Waanbhaa' 'a 'soonnii mu 'e kle -a
gaan -la pe 'le.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -yaa' pe 'sraka do 'kpo 'e 'sroyi, mee 'la zan mu -kla 'wenj 'ke -o go -waa' -za 'yoo- mu 'e 'yi, -e 'mu [k]la 'elrele 'ke -yoo -leso'. -O nu bole -waa' -lreleya -lesole 'e 'yi yikpensee ta.

15 *Lii 'Wenj 'e 'bhe- do 'kpo 'e -zronna wlan ma kpataakpa. Wlan 'e ni -ya [p]ia 'elwale -so doo:

16 «Meezan 'a [p]ia doo 'mi nu -bhoolaya 'la dole 'mi 'pegee 'woo- mu plenj-

'bhe yi mu 'e 'kanle- blaen,

'bhe -le -ge: 'Mi nu 'an 'tonj mu 'e 'kpale -o zru mu 'e 'yi;

'bhe- 'η nu -o yoondele -o nii- 'e 'yi.»

17 «-Waa' -za 'yoo- mu 'e 'pegee -o -yinia yre mu 'la [n]oo, 'mu -za 'laa nu dole -li 'η 'kpee -titi.»

18 'Bhe- 'ke -o -za 'yoo- -sroma -yaan yre 'la [n]oo, -o maza laa -o -li 'sraka gole ma -za 'yoo- mu ma 'bhe 'yre 'e [n]oo.

'KPALEYA 'PEGEE -ZA 'YIKUNLE

-Koo' -koo' 'mabeen- -Waanbhaa' -din -kooa' 'kpaleya 'e 'yi

19 'Bhe ya 'e 'yi bhe 'η neene- mu, Zesu yien 'e 'sroyi, -koo' so wlale- yre 'wenj 'penpen 'e [n]oo -koo' mapoonle 'le.

20 -E zibhe dreē -kpalaa' -koo' ni 'ke 'bhe kan sogbe 'la -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e 'kpee 'e 'yicien- 'bhe 'yi. 'Bhe zibhe 'e 'bhe -le ge -koo' 'le -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe [n]oo. 'Bhe sogbe 'e 'bhe -le 'ke -ya 'gbu 'nalawoa 'ke 'sraka 'le 'bhe 'le.

21 'Yela- 'kpale- -o -Waanbhaa' a 'fe 'e 'wiinj- 'ke *'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'gbu 'e 'le.

22 'Bhe ya 'e 'yi, 'η neene- mu, -koo' -koo' 'mabeen- 'te -Waanbhaa' -din -koo' zru do 'kpo 'le, 'bhe- -koo' 'kpaleya 'e -a -yi 'bhe 'lesole kle; 'ke -koo' 'kpee 'fleele- 'le, 'bhe- -za 'yoo- gbinj laa kpa -li -koo' 'nii- 'e ta, 'ke -koo' 'fle 'fele- kle -yaa' -yi 'fleele- 'penpen 'e 'le.

23 -Koo' 'yri 'la 'kpale- -o -a ta, 'ke -koo' -o 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhe, -koo' do klen 'ke -koo' bloole bo 'bhe ma

'egloole. -Amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -liiwli' -naa -koo' ni, yaa a -liiwli' 'e maboolē -titi.

24 -Koo' 'yakla- bo 'eke- -za 'le, 'kooko- 'ke 'koo- 'fuudo- 'eke- ta 'solekeniya 'le, 'bhe- 'ke -koo' so -za 'wlan klele-.

25 -Koo' 'laa 'ploole- -kooa' 'klanjkeba 'e ma, 'bhii- mee 'ke mu a kle gone- 'la gbēen-. 'Dunj- -koo' 'eke- [l]ia; -amasroyi -koo' -o Meezan Zesu 'nu yi 'e beēnle ye 'zi -koo' -din kpataakpa.

26 'Ke 'koo- [y]aan Krisi a wlan 'e dolele, 'bhe- 'ke -koo' -za 'yoo- [k]la -koo' 'gbu 'yre ma, 'bhe 'sraka 'bheke 'laa -o -li 'ke 'bhe -koo' 'a -za 'yoo- mu 'e go -koo' ma.

27 'Kela [b]wa -koo' ma 'ezin-, 'bhe -le 'ke -koo' bo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'pegee 'te 'yranle- 'e 'magbenle ma -gbalaan 'le -koo' 'yi. 'Bhe 'te 'e 'bhe -le nu -Waanbhaa' -soonni' mu 'e 'kpen 'kpaciele.

28 'Ke mee 'oo mee 'la zan Moizi a 'Tonj 'e 'yisiela, 'kee- [k]la mee ple le oo, 'kee- [k]la mee yaga 'le oo, 'ke 'mu -o 'yee- 'tonj 'yisiela 'e 'sre 'le, -o 'yee- mee 'e de, 'bhe- -a -yren 'laa kla mee 'kedo- 'kpo ma.

29 'Bhe- 'ke -yoo 'bhe gbēen- bhe, 'ke mee 'la zan -Waanbhaa' Gbe 'e mavēla 'lē- ēē? 'Bhe- -bhoolaya 'la -yoo -koo' 'pegee -Waanbhaa' plenj- 'bhe ma yien 'e, 'ke 'bhe [y]aan mee 'la zan klelele 'wenj, 'bhe- 'ke 'bhe zan 'e 'bhe -za 'e [k]wan 'bhii- bhaama za 'le bhe 'lē- ēē? 'Bhe- Lii 'Wenj 'la -Waanbhaa' 'bhe [n]aa -koo' ni -lileya ma, 'kee- 'bhe -zwanwoa, waa nu -yren -gloon 'e -dela 'kpale- 'bhe zan ta ēē? -Ka 'ka 'kpeeledan doo, 'bhe -yren 'yoo- nu -yiyale mee 'la zan 'bhe Moizi a 'tonj 'e 'yisiela 'bhe a pe -yren 'e ni.

30 Wlan 'e ni, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -le 'a [p]ia doo: «'Mi -le nu -za 'kpen -zigole.» -Ya [p]ia 'ezin- doo: «Meezan nu -yaa' mee mu 'e 'kitikanle.»

31 -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'ke -yaa' -kpan 'e -balaa' -koo' ta 'bhe -o 'ke -gbalaan maza -gbēen 'gbu 'le 'de!

³² 'Elwale -so, 'ka golawoa -gblo 'yi, 'bhεε- 'ka -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε 'srɔlawoa, 'ka -yrenbhla 'ebebele gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- 'ka 'woo-yren mu 'ε -yikwan gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε -za mu 'ε do 'ka 'kpee.

³³ 'Waati 'ke ba, -o -yaa 'ka -zwanwo', 'bhεε- -o -yaa -yrenkpa' 'ka ta mɔkpen' 'yre ma. 'Bhεε- 'waati 'ke ba 'ezin-, -o -yaa -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu ta, 'ka 'yaa- bhɔ 'bhε zan mu 'ε ba 'bhε mu a -yren mu 'ε 'yi.

³⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, -o mεε 'la zan mu □bwa -kaso 'yi, 'ka □bhwa 'mu ba. 'Ka -dwa -a □la 'ka zrukpaale 'le 'ke -o 'ka 'kɔɔpε- mu 'ε kun 'ka 'kɔɔ. 'Ka 'bhε □kla, -amasrɔyi 'ka 'yaa- 'yaango- 'bhii- -naflo mu 'la -woo 'ka 'kɔɔ, 'mu mabhaabhɔ 'ka 'kɔɔpε- □lwa mu 'ε ta. -Danj' 'laa -o 'bhε -naflo mu 'ε ma lafle' 'yi.

³⁵ 'Bhela- -yile, 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi, 'ka 'laa 'ploole- 'bhε ma -titi. -Amasrɔyi -trɔn -gbenε -o -a ma 'ka 'lεε -Waanbhaa' ba.

³⁶ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka maza -o -yren 'yikunle ma, 'kooko- 'ke 'ka □swa -Waanbhaa' zru maza klele-, -ya -liiwli' □naa pε 'la 'naza- ta, 'ka so 'bhε 'srɔwɔle.

³⁷ -A pele -o -Waanbhaa' 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ:

«-A -vinbwa 'waati sa, 'waati sanε- 'gbu,

'bhεε- mεε 'la zan -o zan nulε 'bhεε- 'bhε nu.

Yaa nu -mɔle' -li.

³⁸ 'Ke mεε 'la zan -lɛdɔɔle -o 'mi 'yre 'yi, 'bhε zan 'ε nu bolε 'bhε 'yre ma 'kpaleya -la ma 'mi 'yi. 'Dunj- 'ke -ya plɛngwa- 'mi ma, 'bhε 'laa nu 'solε- 'mi ni.»

³⁹ Mεε 'la zan mu go zi -lrele' 'ε ta, 'bhεε- -o ge klele ni pε 'le, 'o mɔɔ laa -o 'bhε mεε -gloɔn mu 'ε 'le. 'O 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- -o mɔɔ -o -bhee zi 'ε 'bhεε- ta.

11

'Kpaleya -o 'ke -mεla -le

¹ 'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'ε 'bhε -o 'ke -mεla -le εε? 'E 'yrikpale -o pε

'la ta, 'yee kpa -a -yi 'bhii- 'e nu -a 'srɔwɔle, 'bhεε- 'e 'yre 'laa -o pε 'la ma, -e kle 'e ni 'bhii- 'e 'yre -o -a ma; 'bhε -le 'ke 'kpaleya 'ε 'le.

² 'Yee- 'kpaleya 'lεε- 'yela- ma, 'bhεε- 'elwaleta mu 'ε ba za □swa -Waanbhaa' ni.

³ 'Kpaleya -la ma, 'bhεε- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'drunyan 'yi pε 'kpen □kla -a -liijan' 'ε 'bhε a -gloɔya' 'bhεε- 'le. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -kɔɔ' 'yre -o pε mu 'la 'kpen ma 'drunyan 'ε 'yi -gε, -Waanbhaa' -o □kla pε 'la 'le mεε -yre 'laa kpa 'bhε ma.

⁴ Abeli a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e 'sraka 'la -gwa -Waanbhaa' ni, 'bhε mabhaabwa Kaen a pε 'ε ta. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ma dɔɔ mεε -lɛdɔɔle, 'bhεε- -Waanbhaa' -yaa' 'sraka 'ε 'lekwan□. 'Ali- Abeli galawoa bhε oo, -a 'kpaleya 'ε 'bhε -o -janwo' zii' -li -zɔn 'kɔɔ- ni.

⁵ Enɔki a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -Waanbhaa' 'a □sia, 'ke 'bhε ge 'kele- lafle' 'yi laanima, 'bhεε- -e -gwa gale 'yi. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -a 'yele- 'ezin- -titi. 'Dunj- -a 'sile- -lεε -Waanbhaa' 'kɔɔ lafle' 'yi, -Waanbhaa' 'a -zrɔnna mɔkpen' ni 'bhii- -a -za □swa 'bhε ni.

⁶ 'Ke 'kpaleya laa -le, mεε 'kedo- 'kpɔ -za 'laa -yaa so 'solε -Waanbhaa' ni -titi. 'Ke mεε 'la zan 'e 'mabεenna -Waanbhaa' -din, 'bhε zan 'e 'kpa -a -yi 'pe 'bhii- -Waanbhaa' -o, 'bhεε- 'bhε zan 'e 'kpa -za 'yi 'bhii- 'ke mεε 'la zan mu -a ziglinna -e 'bhε ma -trɔn na 'mu ni.

⁷ Noe a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e -batonj' -gbenε do -dwa, 'bhεε- 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'ε -gwa -za 'yi 'bhε ma. -Waanbhaa' 'a 'kpeelekaan -za mu 'la 'yaa- zan klele 'ke waa 'mu 'yele- 'mu ma; 'bhεε- -ya □kpaa -Waanbhaa' -yi. 'Bhela- -yile -e -gblaanna -Waanbhaa' -lεε. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e 'drunyan ta mεε mu 'ε -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε tapwela, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a -kpan -balaa' 'mu ta. -Yaa' 'kpaleya

-la ma, 'bhεε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ma 'ezin- dɔɔ mεε -lεdɔɔle.

8 Abraamu a 'kpaleya ma, -Waanbhaa' 'a 'siilawoa 'bhεε- -e 'bhe 'weli- 'ε 'klosikwan. Abraamu -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- -Waanbhaa' -yaa zan 'kela 'nale- -a ni -e 'bhe zi 'ε □sia. -E -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- -e -ja yre 'la □nɔɔ, yaa -yaa 'bhe □nɔɔ 'ε dɔ.

9 -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -Waanbhaa' 'kleen 'la 'naza- -woa -a ni, -e □nwa yaale 'bhe 'yi 'cie 'le. -E -yaa yi sokpaa' mu -la □la. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa 'yee- 'kleen do 'kpɔ 'ε 'naza- ta Izaki 'pegee Zakɔbu ni 'ezin-.

10 -Amasroyi Abraamu 'yri 'yaa- -wa -gbene 'ε 'bhεε- ta, -wa 'la 'ke 'bhe gaan bɔle -o 'tre 'yi 'egbɔɔnle. 'Bhεε- -Waanbhaa' -le 'bhe -wa 'ε dɔgbeya 'ε □pia 'bhεε- -ya -dwa zi.

11 'Kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhεε- Sara -ne 'srɔɔwoa- 'bhe a -neyakleya 'ε 'yi. 'Ali- -yaa' looneya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'a □kla 'bhεε- -e -ne 'srɔɔwoa-. -Amasroyi -ya □kpa -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la 'e 'liiwli- □naa -a ni 'bhe nu bole 'bhe 'liiwli- ε ta.

12 'Bhe ya 'ε 'yi, Abraamu, -a nɔɔ- bhe do 'kpɔ 'ε, 'ke -neyale a pe zi 'ε zi, 'bhe -gbɔzi' -gaa gban bi, 'bhe 'sre mu □kla 'ebebele 'bhii- mleklenne 'pegee weyi- 'le ma -yrentre' mu gbεen-.

13 'Bhe mεε mu la bhe, 'mu 'kpen -gaa -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'bhe 'bhe 'liiwli- -naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔɔwole. 'Dun- -e □kla 'bhii- -o -yrekpaa 'mu ma 'egbɔɔnle, 'bhεε- -o 'mu -vavadia. 'Bhεε- -woo 'gbu □kwan 'bhii- 'cie mu 'pegee 'kan mu 'le 'tre 'lεε- ta -ge.

14 Mεε 'la zan mu 'bhe -jan -gloɔn 'la bhe 'bhe wo, 'bhe zan mu 'gbu 'a zrɔn 'bhe ma kpataakpa 'bhii- 'mu 'yaa- 'kleen do -la -glin 'zi.

15 -O -gwa 'kleen 'la 'yi, 'kee- 'kpa bi 'bhεε- -lɔɔ -yaa -o ma, -o -yaa sɔ niinale -o -zanta' 'bhe 'yi 'ezin-.

16 'Dun- 'kleen 'bhεεke 'la 'bhe mabhaabhɔ -waa' 'kleen □lwa 'ε ta,

'bhe -la -lɔɔ -o ma; 'bhe 'kleen 'ε 'bhe -o lafle' 'yi laanima. 'Bhela- -yile, -o -Waanbhaa' 'siilawo -waa' -Waanbhaa', 'bhe 'laa -yralado 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ma; wlan 'ε ni, 'bhe 'gbu -wa -gbene do -dwa gban -o ni -o -lεε.

17 Abraamu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -Waanbhaa' 'a zru 'la -glinna, 'bhεε- -e -dwa -a -la 'kee- Izaki na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu -la ni 'elwale -sɔ dɔɔ 'bhe nu -a 'sre mu klele 'ebebele. 'Bhεε- -e -dwa -a -la 'kee- 'yee- -ne bhe do 'kpɔ 'ε na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

18 -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu 'gbu -la ni dɔɔ: «'E 'sre mu 'ε nu dale Izaki -la -yi, 'bhεε- 'e 'tɔ nu blɔɔle 'mu -la ta.»

19 -A 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- 'ali- 'ke Izaki -gaa, 'bhe 'sen 'yaa- -Waanbhaa' ni 'ke 'bhe 'bhe bwe gale ba. 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a gbe 'ε 'niinalawoa -a ma, -yoo 'te 'bhii- 'bhe -gaa, 'bhεε- 'bhe -bwela gale ba.

20 Izaki a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e 'dumawoa -a gbe Zakɔbu 'pegee Ezau ni.

21 Zakɔbu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -a ga bhla 'ε zi, 'kee- Zozefu 'ne ple 'ε 'kpen 'dumawole. -E -ku- laa' -a 'taawo 'beni 'ε ta 'bhεε- -e -Waanbhaa' -gbaa.

22 Zozefu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -a ga bhla 'la □bhwa -wa -din, Izraeli mu 'ε 'yaa- nu 'pwεle- 'waati 'la ba Ezipu 'kleen 'ε 'yi, -e 'bhe 'lεεjanwoa. 'Bhεε- -o -yaa nu -za 'la klele -a bhele' mu 'ε 'le -e 'bhe klegbeya 'ε -zrɔnna -o ni.

23 Moizi de mu a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -wa yale, 'ke -wa magaanle mle yaga ta. -Wa □ya 'bhii- -e -yaa lele bhe, 'bhela- -yile waa -gblaanle' -bhleɔgbe 'ε 'bhe 'wojan- 'ε 'kafa- wole ma (-amasroyi 'bhe 'a □pia bi -o Zuufu 'ne 'yientenne mu 'ε 'kpen de).

24 *Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhεε- -e gbaanladia, yaa dɔle -a -la 'ke -wa sii Ezipu mu a -bhleɔgbe 'lune 'ε gbe.

25 -E -dwa -a -la 'ke -o -yrenkpa' 'yee- 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ ta 'eke- 'yi, 'sani- -e nu bolɛ -a -yinraza mu klele ma -za 'yoo- 'yi 'waati sa ba.

26 -Ya □ya 'bhii- -yrenbhlele 'bhii- Mɛɛ -Bhee Mi Krisi gbɛɛn-, 'bhɛ mabhaabhɔ Ezipu 'klɛɛn 'yi -naflo mu 'ɛ 'kpen ta. -Amasroyi -a -yre -yaa 'egboonle pɛ -la ta, -a -yre gbaanle -yaa -Waanbhaa' -yaa nu -a -sra 'la 'nale- 'bhɛɛ- ta.

27 Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e -gwa Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi. Yran 'la 'yaa- 'bhɛ Ezipu -bhlenḡbe 'ɛ zru ba, yaa gblaanle 'bhɛ 'lɛɛ. -Ya zru □twa gbɛ do zi, 'bhii- -a -yre -yaa -Waanbhaa' 'la waa 'bhɛ ye -titi 'bhɛ ma.

28 -A 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -e Paki 'feti -dulaa'. -Ya □pia Izraeli mu 'ɛ ni doo -o -bhlaa gwlen bhlonɛ- mu dɛ, 'bhɛɛ- -woo yiɛn mu 'ɛ kan -waa' 'fɛ mu 'ɛ 'liikonḡ mu 'ɛ ma; 'kooko- mɛɛ dɛ -mlɛkɛ' 'ɛ 'kan bhla 'ɛ zi, yaa Izraeli mu 'ɛ -o -nɛ □lwa mu 'ɛ dɛ.

29 Izraeli mu 'ɛ -waa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o wɛyi- 'tɛn 'ɛ takaan-, 'bhɛɛ- -o -kaan -a -yi 'bhii- 'ke -o 'taawo zii' 'trɛ □kpa ta. 'Dunḡ- Ezipu mɛɛ mu 'ɛ -wa pele doo -o 'bhɛ 'yansi za 'ɛ klele- 'ke wɛyi- 'ɛ 'kpale -o 'kpen ta.

30 Izraeli mu 'ɛ -waa' 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -o 'mlinlawoa Zeriko -wa 'ɛ zi -yrekpa' 'srwaplɛ- ta, 'ke 'bhɛ -wa 'ɛ zi 'fɛgwɛ- 'ɛ 'klaale.

31 Gwlen -glin le Raabu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o 'pegee mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'kafawoa 'mu 'laa gale 'eke- 'yi. -Amasroyi Izraeli mɛɛ 'la zan mu -nwa Kanaa 'klɛɛn 'ɛ 'klosikunle gaanyi', -e 'mu □kwan 'elrele.

32 'Bhɛɛ- 'an pɛ -li 'nale- 'ezin- ɛɛ? 'Waati 'laa -o 'ɲ 'koo 'ke 'ɲ Zedeon oo, Baraki oo, Samuson oo, Zɛfite oo, Davidi oo, 'bhɛɛ- Samiɛli 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu -vin mu 'ɛ waa -janwo'.

33 -O 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o 'sɛngwa- 'ke -bhlenḡbe 'ke mu 'le,

'bhɛ 'pegee -o -lɛdooleya ma 'taa- woa□. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa -o ni pɛ mu 'la 'naza- ta, -o 'mu -srɔwoa. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -woo 'ke mu nalawoa -jara mu ni, 'bhɛɛ- 'mu laa 'solɛ- -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ klele- 'mu ni.

34 'Bhɛɛ- 'yee- 'kpaleya do 'kpɔ 'ɛ 'yela- ma, -wa 'ke mu -blinna 'tɛ 'lɛsonle -yansaan mu 'yi, 'dunḡ- 'bhɛ 'laa -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ klele 'mu ni. 'Bhɛɛ- -o -yaa zan -o 'ke mu dɛɛ 'ke -gokunḡ' mu 'le, 'dunḡ- 'mu -swa -bhile' 'mu dɛ mu 'ɛ 'koo. 'Bhɛɛ- -waa' fanḡankleya 'ɛ 'niinaa 'ke -glooya' 'le. -O 'ke mu □kla 'gwlaan- -gloo mu 'le gwledanyre mu noo-, 'fo 'klɛɛn 'bhɛɛke mu -yi gwledan mu 'ɛ 'kpen blasaan- -o -lɛɛ.

35 Le 'ke mu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -waa' gbaa 'ke mu -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -o 'mu □kpa -o 'koo.

'Bhɛɛ- 'dunḡ- -o -yren 'yoo- -kpa mɛɛ 'ke mu ta 'bhɛɛ- 'mu -gaa; 'bhɛɛ- waa dole -a -la 'ke -woo go 'bhɛ -yren 'ɛ 'yi, 'kooko- 'ke -o -gaa -Waanbhaa' -o bwe gale ba; 'bhɛɛ- 'bhɛ -si 'ɛ 'lrele- -yiya' 'trɛ ta pɛ -si 'lɛɛ- ni.

36 -Wa 'ke mu malroḡwa, 'bhɛɛ- -woo zita □zwan 'ke gbajbhle mu 'le. -Wa 'ke mu gbɛ tabwa- 'ke kpɛɛ- mu 'le, 'bhɛɛ- -woo □bwa -kaso 'yi.

37 -Woo 'ke □dia kpoti 'palele 'mu ma. -Woo 'ke mu takaan- kpu pɛ 'ke -yri takan- -si 'le, 'bhɛɛ- -wa 'ke mu □dia 'ke -gokunḡ' 'le. -O -yaa ge 'kaanlele yɛkpen- □noo, -bhlaa 'flɛ mu 'pegee bhoo 'flɛ mu 'le -o ta 'bhii- -waa' dunɛ- mu gbɛɛn-. -Za 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'koo, -o -yren 'yoo- -kpa -o ta, 'bhɛɛ- -woo □kwan 'eyoolɛ gbɛ 'ɛ 'kpen ma.

38 'Drunyan 'lɛɛ- -gaale' laa -yaa -o ba -waa pɛ 'kpaleya -lrele' 'ɛ ma! -O -kanaa' -kpe mu 'ɛ 'pegee vlɛ ḡoon mu 'ɛ ta; -o -yaa yi vlɛ -gluu mu 'pegee 'trɛ □la -gluu mu -la zi.

39 'Bhɛ mɛɛ mu 'la bhe, -o 'kpen ba za □swa -Waanbhaa' ni -o 'kpaleya 'ɛ ma; 'dunḡ- -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli-

-naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔɔwɔle.

⁴⁰ -Waanbhaa' pe 'la □twa -kɔɔ' mu ni, 'bhe mabhaabhɔ pe 'kpen ta. -Waanbhaa' laa -yaa zi 'bhii- 'woo- mu 'ten -za 'lireleya -lesɔle 'e ma -kɔɔ' mu blaana.

12

-Kɔɔ' -yren 'yikun 'bhii- Krisi 'a 'yikwan □ gɔne- 'la gbɛen-

¹ N nɛɛnɛ- mu, 'woo- mɛɛ 'la zan mu -o -kpaɔ -Waanbhaa' 'yi, -woo -kɔɔ' 'srɛ -zamaa' -gbɛnɛ do 'le, 'bhɛɛ- -o 'mlingole -o -kɔɔ' zi. 'Bhɛla- -yile, -za 'oo -za 'la 'bhe -o -kɔɔ' zru 'ɛ kpinɔɔ 'zi 'bhii- 'kwe do gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -kɔɔ' 'yikliɔ- zii', 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -o 'sole gele- zi -lɛɛ -kɔɔa' 'kpaleya a zi 'ɛ ta; -kɔɔ' 'ploɔ- 'bhe 'kpen ma, -za 'yɔɔ 'la 'bhe blɔɔ blaale- -kɔɔ' ma, -kɔɔ' 'ploɔ- 'duɔ- 'ezin- 'bhe ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- blasanle 'la ma -kɔɔ' a 'kpaleya 'ɛ yi, -kɔɔ' -kɔɔ' 'niiwla 'bhɛɛ- 'yi.

² Zesu -le -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ kli 'le, 'yela- 'srɔyi 'bhɛɛ- -kɔɔ' bo -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ 'yi 'ke -a -lesɔ'. 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' 'yre gbaanle bo 'yela- ta. -E gale -yrigbɛɛle 'ɛ ta 'bhe 'yikwan □, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -yraladɔ ma gale 'le bhe. -Amasrɔyi zrukpaɔ 'la -o 'bhe □twa -a ni -a -lɛɛ, -a nii- □bwa 'bhɛɛ- ta. 'Bhɛɛ- -zɔn, -a yaale -o -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛ 'yaakpe- 'ɛ -din 'tɔbhɔ ma yaayrɛ 'ɛ □nɔɔ.

³ -Ka 'ka 'kpeɛɛdan Zesu ma doo: -za 'yɔɔ kle mu -wlenna -a ma, 'bhɛɛ- -o -yrenkpaɔ -a ta 'eyɔɔle. -E 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen 'yikwan □ gɔne- 'la gbɛɛn-, -ka 'ka 'kpeɛɛdan 'bhe ma doo; 'kooko- 'ka 'trɛ 'laa bhɔ, 'bhɛɛ- 'ka -gblozi' ga.

⁴ -Amasrɔyi 'ka -o gwle 'la dan 'zi -za 'yɔɔ- 'ɛ ba bhe, 'ka 'laa 'bhe danle -li 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka gale ma.

⁵ -Waanbhaa' 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'bhii- -ya -nɛ mu lia gɔne- 'la gbɛɛn-, 'mu □nia gban -gun 'ka 'kpee ɛɛ? -E pe dɔɔ:

«'N gbe, 'ke Mɛɛzan -yrenkpaɔ 'e ta, 'e 'krowo zayi', 'yaa 'bhe 'yɛle- bhaama za 'le.

'Bhɛɛ- 'e 'fuu 'laa gɔle 'e ta 'kee- -la 'zi 'e ta -za 'ke 'yi.

⁶ -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan -za sɔ Mɛɛzan ni, -e 'bhɛɛ- zan 'krowo-.

'Bhɛɛ- -ya -nɛ 'tolɛ- -nɛ 'bhɛɛ- zita zɔn.»

⁷ Wlan 'ɛ ni, Mɛɛzan -o -yren mu 'la 'kpa zii' 'ka ta bhe, -ka -o -yikun', 'bhɛɛ- 'bhe -yren mu 'ɛ 'mu 'a zɔn 'bhii- -Waanbhaa' -o 'ka 'kun zii' 'bhii- -a -nɛ mu -Amasrɔyi -nɛ 'ɛ -de 'gbu -le, 'bhɛɛ- -a dɛ laa -za 'yɔɔ- go -a -kɔɔ -a 'krowolele ɛɛ?

⁸ 'Ke yaa 'ka 'krowolele 'bhii- -ya kle -a -nɛ mu 'ɛ 'kpen ni gɔne- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ka 'laa -o 'ke -a -nɛ -zeze mu 'gbu 'le; 'duɔ- 'ka -o 'ke -naazine mu -la -le.

⁹ -Kɔɔ' 'ya dɛ mu 'ɛ 'mu -kɔɔ' 'krowo-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'mu -ledɔ' a ma. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- -gwa -kɔɔ' 'kɔɔ, -kɔɔ' 'laa sɔ 'ke -kɔɔ' 'yee- -ledɔ' -a ma 'ke 'bhe kan -kɔɔ' 'ya dɛ mu 'ɛ ta ɛɛ? 'Kooko- bole -yre ma 'la -dan' 'laa -a ma -kɔɔ' 'bhe 'srɔɔwo- ɛɛ?

¹⁰ -Kɔɔ' 'ya dɛ mu 'la 'mu -o 'trɛ ta -ge 'mu 'yaa- -za 'yɔɔ- go -kɔɔ' 'kɔɔ 'waati sa ba, -za 'la 'bhe 'ledɔɔle -o 'mu 'yre 'yi 'bhe kleza 'yi. 'Duɔ- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- go -kɔɔ' 'kɔɔ -kɔɔ' 'gbu 'nrayiza 'yi, 'kooko- -e -kɔɔ' kle 'wen' 'bhii- 'yee- 'gbu -o 'wen gɔne- 'la gbɛɛn-.

¹¹ Wlan 'ɛ ni, 'ke -woo mɛɛ do 'krowo zii', 'bhe la -a ma, 'bhɛɛ- -a zrukpaale laa kle, 'duɔ- -ya wleyisriwo. 'Duɔ- 'ke -o mɛɛ 'la zan mu -trola 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhe zan mu yilabla 'srɔɔwo' boolazi 'bhɛɛ- -o -ledɔɔ'.

-Kɔɔ' -kɔɔ' 'nii- wla 'kpaleya 'ɛ 'yi

¹² 'Bhɛla- -zayile, -ka fangandɔ 'ka 'gbu ta, 'bhɛɛ- 'ka -gblozi' 'la gale -o bhe, -ka dɔ 'egloɔle.

¹³ -Ka 'taawo zibhe -ledɔɔle mu zi, 'kooko- fangan- kplankplan laa -o mɛɛ 'la zan mu ta, 'mu sɔ fangan- 'srɔɔwole; 'bhɛɛ- -o 'taawogbɛya 'ɛ 'ledɔɔ-.

14 -Ka do klen 'ke 'ka 'pegee mokpen' bo 'eke- 'yi 'edoole; 'bheε- -ka do klen 'ke 'ka 'taawogbeya 'ε kle 'wenj. -Amasroyi mee 'kedo- 'kpo 'laa so Meezan yele- 'ke -yaa klele 'wenj.

15 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'kooko- mee 'kedo- 'kpo 'laa bloo -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'yi. -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- mee 'kedo- 'kpo 'laa to 'ke -za 'lale- 'dimi 'e 'sene gbaan -a zru 'yi, 'bheε- -ya -yide'; 'bheε- 'bhe blaen kle 'ke 'yee- -za 'lale- 'dimi kle mee mu 'po pe 'le 'eke- ma, 'bheε- -e mee -bebe zru 'ε 'sie-.

16 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- 'ke mee 'kedo- 'kpo 'laa kle -yanbhoooyade mi 'le 'ka ba, 'bheε- 'ke yaa -Waanbhaa' a pe mu 'ε mavεε 'bhii- Ezau gbεen-. 'Yee- Ezau 'a 'niigwa- -yaa' -naagwlenya 'ε 'yi pe -koo do 'kpo -la bhle -zayi'.

17 'Bheε- 'ka 'gbu 'a 'yaango- doo boolazi, -e -yaa -a zi' 'bhii- -a de 'a 'dumawo, 'bheε- 'bhe 'laa dole 'bhe □la. -Zadowεε □bwa -a ma, 'bheε- -e wisia□ -a de -le ma 'egloole, 'duj- klegbeya -bheεke' 'laa -yaa -li -a ma.

18 Yaa klele 'bhii- 'ka 'ka 'mabeenna vle goon do -la -din 'ke -o so -o gbeyanle 'bhe ma 'bhii- Izraeli mu 'ε gbεen-. 'Bhe vle goon 'ε 'bhe -le -yaa Sinai vle goon 'ε 'le: 'Te 'yranle- do -yaa -a wiin-, 'bheε- -gblo -gbene do -yaa -a ta, 'bhe 'pegee la -lee -ploo -gbene do -yaa 'kan zii' -a ta.

19 'Bheε- yaa klele 'bhii- 'ka -klelonj' 'penwli- do 'pegee mee -weli' -gloo do -la □maa 'bhii- Izraeli mee mu 'ε gbεen-. -Amasroyi -o 'bhe mu malawoa, 'ke -wa pele- doo waa -jan -bheεke' do 'kpo 'wole- -o ni 'ezin- titi.

20 -Amasroyi -o -jan 'la □woa -o ni, 'bheε- waa -yaa zi 'bhii- -o -jan 'lee- 'bhe 'ma 'ezin- 'bhe -le -yaa doo: «'Tpepe- 'oo 'tpepe-, 'ke 'bhe □yaan vle goon 'ε ma, 'ali- 'kee- -kla 'ke -wa 'kpee wi 'le oo, 'kee- □kla bhaaplenj 'le oo, -o kpoti 'pa 'bhe ma, 'bheε- -wa de.»

21 -O -yrekpaa 'bhe -za mu 'la 'kpen ma, -o -gblaan gbe -yoo' 'ε 'koo, 'ke Moizi 'a 'pele doo: «-Gblaen 'ε 'koo,

-di □kaan 'η 'yi, 'bheε- 'η 'yoo- bεen 'zi -kpakpa!»

22 'Ka 'laa 'ka 'mabeenna Sinai vle goon 'ε -din, 'duj- 'ka mu 'ka 'mabeenna Sion vle goon 'ε 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -yaa' -wa -gbene 'ε 'bheε- -din. 'Ka 'ka 'mabeenna -yaa' -wa 'la -o 'bhe sii laanima Zeruzalemu 'bheε- -din; -mleke' 'saa mu 'ε 'klale -o 'eke- ba 'bheε- □noo zrukpa' ba.

23 'Ka 'ka 'mabeenna -Waanbhaa' a -ne □lwa mu 'la 'klale- -o 'eke- ba, 'bheε- 'ke -woo 'to mu 'ε □dia lafle' 'yi, 'mu -la -din. 'Ka 'ka 'mabeenna -Waanbhaa' -la -din. 'Yele- 'ke bhaaplenj mu 'kpen 'pegee mee 'la zan mu -ledoole -lesole -yaa 'yee- 'gbu 'yre 'yi, 'ke 'mu -gaa gban, 'bheε- 'ke 'mu lii mu 'ε -woo lafle' 'yi; 'yele- 'ke 'mu 'kpen 'kitikan mi 'le.

24 'Ka 'ka 'mabeenna 'ezin- Zesu -la -din; 'yele- -bhoolaya dreε 'ε ta -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plen- mi 'le. 'Bheε- 'ka 'ka 'mabeenna -a yien 'la 'klalaa- 'bheε- -din. 'Bhe yien 'ε □klaa win 'ε mabhaabho Abeli a pe 'ε ta.

25 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, -Waanbhaa' 'la -yoo janwo zii' 'ka ni 'kee- 'ka lia, 'ka 'laa 'ka -bangole 'ka 'tronkpale -la -a ni. 'El- wale ta -so, -Waanbhaa' -yaa Izraeli mu 'ε 'lia zii' 'tre ta -ge 'bheε- waa dole -a -la 'ke -woo 'tronkpa a ni, 'bheε- waa 'sole- gole- -Waanbhaa' a 'krowole 'ε 'yi. 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'la -weli' 'ε □daa laanima 'bheε- -e -janwoa -koo' ni, 'ke -koo' -koo' -bangwa -a -yi, -koo' nu gole -yaa' 'krowole 'ε 'yi 'nale- -a ma εε?

26 -Waanbhaa' 'la 'weli- 'tre 'ε 'ε -beenna -so, 'bhe -o 'bhe 'liiwli- na 'zi -koo' ni -zon doo: «'N nu 'tre 'ε bεen gbe dreεwole; 'naa nu 'yee- do -kplen bεenle 'taaleyi, 'duj- 'η nu lafle' 'ε 'bhe bεenle 'ezin-.»

27 'Bhe -jango' do 'la bhe doo: «'Ezin- gaan do», -ya zron 'bhe ma 'bhii- -e 'tre ta pe mu 'la □kla 'mu 'kpen nu bεenle, 'bheε- 'mu go 'mu doyre 'ε □noo, 'bheε- 'mu 'kpen

'tringo-; 'kooko- 'ke pe mu 'la waa bεen, 'mu do -kplen -le bo ye.

²⁸ 'Bhεε- 'duη-, -koo' 'pegee 'yee- nu bole -bhlenḡbeya -wa 'la ta, 'bhe 'laa nu gole 'bhe dōyre 'ε □noo -titi. 'Bhela- -yile, -koo' -Waanbhaa' kleza -lrele' 'ε 'yido-, 'bheε- -koo' 'a gba gba gbeya 'la 'bhe so -a ni 'bheε- 'yi; 'ke -koo' 'a 'ledo- -a ma, -a -λεεḡblaan 'le -koo' 'yi ye.

²⁹ -Amasroyi -kooa' -Waanbhaa' 'ε -yoo 'bhii- 'te 'la 'kee- mee kpacie 'pilipili, 'bheε- 'ke a blaen laa bo -titi.

13

-Liawli' mu

¹ 'N nεenε- mu, 'ka -za 'la so 'eke- ni bhe, -ka 'ka 'yregbaan- 'bhe ba 'kaa- Zesu 'yi nεeneya 'ε 'yi.

² 'Ka 'kpeeε 'laa 'nilε- mee mu 'cie 'sile ma, 'bheε- 'ka -o 'kun 'elrele. -Amasroyi mee 'ke mu 'yaa- 'bheε- 'yansi za 'ε kle, 'bheε- -o -mlεke' mu 'ke 'cie □sia -o ba; 'duη- waa yaangole 'bhii- 'mu 'yaa- 'ke -mlεke' mu 'le.

³ -Kaso 'yi mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bheε- -kaa kle 'bhii- 'ke 'ka 'pegee mu 'gbu -o 'eke- 'yi -kaso 'ε 'yi. -O -yrenkpa' zii' mee 'la zan mu ta, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bheε- -kaa kle 'bhii- 'ka 'pegee 'wole- -yrenbhle' zii' 'fle do 'yi.

⁴ Mōkpen' gwlenna yaaza 'ε 'ledo- -a ma, 'bheε- 'gwlaan- 'pegee -a na, waa -waa' gwlenayaa 'ε 'trindole 'ke -yanbhōya dele 'le. -Amasroyi -Waanbhaa' nu mee 'joo 'yoo- mu 'ε 'pegee -yanbhōya de mu 'kitikanle.

⁵ 'Kaa- -ḡoli' 'flen 'laa klele; 'duη- 'ka zru bo pe yeke- 'la -yoo 'ka 'koo' 'bheε- ni. -Amasroyi -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia dōo: «'Naa nu 'η plengole -titi 'e ma, 'bheε- 'naa nu 'e do -kplen 'tole- -a nōo- -titi.»

⁶ 'Bhela- -zayile, 'o so a pele- 'o 'sowεε- 'kpen ma dōo:

«Mεεzan -le 'η 'bhōḡba- mi 'le, 'naa nu -ḡblaanle' pe 'kedo- 'kpo 'λεε.

Bhaaplen so -me pe -za -la klele- 'mi ni εε?»

⁷ 'Ka 'ledo- mu 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □lwa □woa 'ka ni, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee. -O 'taawoa□ ḡonε- 'la gbεen- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma, -ka 'bhe 'klosikun; 'bheε- -woo -kpa -Waanbhaa' -yi ḡonε- 'la gbεen-, -ka 'ka 'kpa -o ma 'bhe kleḡbeya 'ε gbεen-.

⁸ Zesu Krisi -o -a dōḡbeya 'ε 'yi 'tanji: -e -yaa ḡonε- 'la gbεen- 'elwale, -yoo 'bheε- gbεen- -zon; 'bheε- -e nu bole 'bheε- gbεen- 'tanji.

⁹ 'N nεenε- mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke -o 'ka 'yini- 'ke daangbeya -ḡlōon 'bheεke mu 'le. 'Ke -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε 'yi fanḡan- -wlaa -koo' zru 'ε 'yi, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. Pebble mu ta 'toḡ mu 'ε 'mu laa so fanḡan- 'wlale bhaaplen zru 'yi, 'bheε- 'mu 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwole -titi 'mu 'klosikun mu 'ε ma.

¹⁰ Zuufu mu a 'sraka 'lena mu 'la -o 'sraka mu 'ε ḡo *'srakagoyre 'ε □nōo sokpaa' 'ε □la, -a 'seḡ 'laa -o 'mu ni 'ke -o 'koo- mu 'gbu a pe 'sraka ḡope mu 'ε 'ke bhle.

¹¹ *'Sraka 'lena mi -kunlii ḡblaan 'ε, 'bhe wla 'ke wi yien 'ε 'le 'fekpee 'weḡ 'penpen 'ε □la; 'bheε- -e 'bhe ḡo 'ke 'sraka 'le -za 'yoo- mu 'ε ḡo zayi'. 'Duη- -o wi mu 'la yien 'ε □kla 'ke 'sraka 'le -o 'mu kpacie 'peēlii- -wa 'ε -ḡoma'.

¹² 'Bhe kleḡbeya do 'ε 'yi, Zesu -yrenbhla 'bheε- -wa □dia -wa 'ε -ḡoma'; 'kooko- -e bhaaplen mu kle 'weḡ -a yien 'ε 'le.

¹³ 'Bhela- -yile 'ezin-, -koo' ḡo -wa 'ε 'kpee, 'bheε- -koo' ḡe -a -lepayre nōo- -wa 'ε -ḡoma'; 'kooko- -o -yrala' -ḡlōon 'la -dwa -a ma, -koo' 'bhe -yrala -ḡlōon do 'kpo 'ε 'yikun- 'ezin-.

¹⁴ -Amasroyi -koo' bo -wa 'laa -o -ḡe 'drunyan 'λεε- 'yi, 'ke 'bhe so -mole' 'waati 'ε 'kpen ba. -Wa 'la nu dale -Waanbhaa' ba 'o 'yre -o 'bheε- ta.

¹⁵ 'Yee- Zesu 'sroyi, -koo' -Waanbhaa' 'tōbhō 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -koo' 'bhe kle 'bhii- -kooa' 'sraka 'le 'yee- 'gbu -Waanbhaa' ni: 'bhe 'yi -le dōo -koo' 'yee- -Waanbhaa' 'to 'ε magbaandε -koo' 'lii.

16 -Koo' 'yi 'laa 'nilē- -za 'wlan klēle 'pegee bhōle 'eke- ba ma; 'bhē -za -gloōn mu 'ē 'mu -o 'bhii- 'sraka mu 'la -za sō -Waanbhaa' ni.

17 -Ka 'ka 'lēē mu 'ē 'weli- -lēdō' a ma, 'bhēē- -ka 'ka ṅgblo 'kpala -o -la. -Amasrōyi -o -yren -o 'ka 'si 'ē gooba; 'bhēē- -o nu -o klēza mu 'ē 'yipele -Waanbhaa' ni. -Kaa klē 'koko- -o sō -waa' ye 'ē 'wole zrukpa' ta, 'bhēē- waa wole 'ke -o -la ma janwolele. 'Ke -wa wo 'zi -o -la ma janwolele, 'ka mu 'gbu 'laa nu -trōn 'kedo- 'kpō 'srōowole 'bhē ma.

18 -Ka bo -Waanbhaa' -sromabole ma 'o ni 'kaa- 'seri mu 'ē 'yi. 'O 'kpale- -o 'o 'gbu 'yi, 'bhēē- 'waa la 'o 'gbu ta -za 'yōō- 'kedo- 'kpō 'yi. -Amasrōyi 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'taawo 'elrele gbē 'ē 'kpen ma 'waati 'ē 'kpen ba.

19 'Mi -o 'ka makwle' zii' dōō -ka -sromabō -Waanbhaa' ni 'mi ba zayi', 'koko- 'ṅ sō niinale blaale- 'ka ta ye.

PUBO-

20 -Waanbhaa' 'la -yoo 'ke yilabla 'na mi 'le, 'yele- -kōōa' Mēēzan Zesu 'la 'bhē -o 'ke -Bhlaa gooba mi -gbēē 'ē 'le 'bhē -bwela gale ba; 'bhēē- -e -bhoolaya 'la -dan' 'laa -o 'bhē ma 'bhē -dwa yiēn 'le 'yee- 'pegee -kōō' mu plēṅ.

21 Bhaa 'yee- -Waanbhaa' 'ē 'bhō 'ka ba, 'bhēē- 'ka sō -za 'wlan 'ē 'kpen -gloōn klēle-, 'bhēē- 'kaa zru maza 'ē 'kpen klē. 'Bhēē- bhaa -za 'la 'bhē sō -a ni, -e bhō -kōō' ba 'ke -kōō' sō 'bhē klēle- Zesu Krisi 'srōyi. Bhaa 'tōbhōleya bo 'yee- Zesu ni 'waati 'ē 'kpen ba! -Amiina!

22 'N nēēē- mu, 'mi 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'lētrē 'lēē- 'yi -gē bhe, -ka -o 'kun 'ka zru -dōō 'le. Drōōn' 'naa klēle -janwole -bebe 'le 'ka ni.

23 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- -o -ploola -kōō' nēēē- Timote ma -kaso 'ē 'yi. 'Kee- □bhwa 'ṅ ba -gē 'sani- 'ṅ gele plēṅ- 'ka ba ye, 'mi 'pegee 'yee- nu gele 'pwēle- 'ka ta ye.

24 -Ka 'ka 'lēdōō- mu 'ē 'kpen 'pubō-, 'bhē 'pegee -Waanbhaa' a mēē 'wēṅ mu 'ē 'kpen. -Kōō' nēēē-

mu 'la 'kpen -o Itali 'klēēn 'ē 'yi -gē, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-.

25 Bhaa -Waanbhaa' a -lileya 'ē bo 'ka 'kpen ta! Amiina.

ZAKI 'LETRE 'LA YƆƆNDIA- Zaki 'letre 'la yƆƆndia 'bhe ngblo

-Dele 'ke Zaki 'le ee? Mee -bebe pe dɔɔ Zaki -o 'ke Meezan Zesu Kriisi neene- 'le (Matie 6.35, Maki 6.3, Galasi 1.19, 1 Korenti 15.7). -E -yaa Zesu 'yi mu -ledo' 'la 'yaa-Zeruzalemu 'mu a zilee- mu 'e do 'le (Kleza 15.13-21, Galasi 2.9). Zaki 'letre 'lee- dia, 'bhe- -ya kpa Izraeli -gbaa vu ta ple 'e ni. 'Dun- yaa -yaa -we 'zi 'ke Izraeli -gbaa gwe -zeze 'gbu mu 'e 'le, -e -yaa -we 'zi 'ke Zuufu mu 'la -woo 'gbu naa Zesu ni 'mu -la -le. Mee mu yaa -yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhela- -yile 'mu -gwa Izraeli 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'mu -ja 'kleen 'bheke mu 'yi. Zaki pe dɔɔ 'bhe Zuufu -gloɔn mu 'e 'mu -le -Waanbhaa' a mee kplankplan mu 'e 'le. 'Letre 'lee- 'yi, -e zruwlaa- -o 'kpee dɔɔ -woo ta -yren mu 'e 'yikun. 'Bhe- -ya pia -o ni 'ezin- dɔɔ -woo 'gbu kle -zadɔ' mu 'le, 'bhe- -woo ngblo 'kpala -o -lee mu 'e la, 'bhe 'pegee 'ke -o 'taawo 'elrele -waa' 'kpaleya zi 'e ta. -E pezan mu -liala dɔɔ 'mu 'laa 'mu 'gbu magbaandee 'mu 'kɔɔ -goli' 'e -zayi', 'bhe- -e 'kooflenzan mu -liala 'ezin-.

Zaki -yaa' 'letre 'e 'yi -jan ngblo mu 'e pia (Zaki 1). -Ya neene- Zesu 'yi mu 'e 'kpeelekaan dɔɔ -woo -yrekpa' -o 'gbu ba. -Yoo -liala 'ezin- dɔɔ waa pezan mu do -kplen 'ledole -a ma, 'bhe- 'ke -o 'kooflenzan mu mafinyanwo. 'Bhe- drɔɔn' -e pe -o ni dɔɔ -o bho 'kooflenzan mu 'e ba (Zaki 2).

Mee 'la zan mu -o 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bhe- 'ke -wa zi 'bhii- -o mee -bheke' mu daan -Waanbhaa' a -jan 'e 'le, Zaki 'bhe zan mu 'e -liala dɔɔ waa -o 'gbu magbaandee, 'bhe 'pegee sradole laa 'sole- -o ni, 'bhe- -woo 'gbu 'wojan- mu 'e 'klosikun 'elrele (Zaki 3.1-4.12).

-E pezan mu -liala 'ezin- dɔɔ - woo -yrekpa' -o 'gbu ba, 'kooko- waa -o 'gbu magbaandee (Zaki 4.13-5.6).

Zaki a 'letre 'e 'leyanyre 'e nɔɔ, -e -za dɔ gbe drɛwoa- Zesu 'yi mu 'e 'kpee dɔɔ -o bo 'eglole -o ta -yren mu 'e 'yi, 'bhe 'pegee -e pe -o ni dɔɔ -woo 'seriwo mee 'la zan mu -o -yren 'yi 'bhe 'pegee gade mu 'mu a -za ma.

Zaki a 'pubowli

¹ 'Mi Zaki 'la 'η 'yoo- 'ke -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Kriisi a yewone 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lee- de 'zi. 'Ka mu Zesu 'yi mu 'la -daa Izraeli -gbaa vu ta ple 'e 'lii, 'bhe- 'ka zenle -o 'drunyan 'yi 'kleen 'bheke mu -yi yrekpen- nɔɔ, 'η 'yoo- 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka ni 'ke 'η 'ka 'pubɔ-.

Mee zrubaglinza mu 'pegee -za -gloɔ mu -yikunle

² 'N neene- mu, 'ke -za -gloɔ 'oo -za -gloɔ 'la tian 'ka ma, -kaa ye 'bhii- 'ka zrukpa' pe -gbene -le.

³ 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke -o 'ka 'kpa- leya 'e 'yidaan- 'ke -za -gloɔ 'le, 'bhe- 'bhe 'ka daan -za -gloɔ 'yikunlele.

⁴ 'Dun- -kaa 'to 'ke -o 'kaa- -za 'yikun zru 'e ye gbe 'e 'kpen ma, 'kooko- 'ka kle mee -lesole mu 'le, 'bhe- waa 'joo 'yoo- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi.

Mee 'seriwoza -zadoleya -srɔɔwo zayi'

⁵ 'Ke -zadoleya laa -o mee 'la zan 'kɔɔ 'ka ba, 'bhe zan 'bhe 'yrewo -Waanbhaa' ma, 'bhe- -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- 'bhe zan ni. -Amasroyi, -Waanbhaa' gbe ta -o taataa pe nale ma mokpen' ni, 'bhe- yaa la mee ta pe nayre nɔɔ- mee ni.

⁶ 'Dun-, 'ke 'bhe zan -o 'bhe -zadoleya 'e 'yrewole, -a 'kpale- kle -Waanbhaa' 'yi 'bhii- -e nu a -srɔɔwole, 'bhe- yaa -a zru klele ple 'bhe 'yrewole 'e ma. -Amasroyi 'ke mee 'la zan -a zru kle ple, 'bhe zan -o 'bhii- weyi- 'pɔɔ do 'la 'ke -ploɔ 'bhe 'lawlen-, -ya been, 'bhe- -ya wian yrekpen- nɔɔ.

7 'Bhe zru ple zan 'e, 'bhe 'laa 'bhe -yrikpale pe 'kedo- 'kpo 'srɔwole ta Mɛɛzan -Waanbhaa' kɔɔ.

8 'Bhe zru ple zan 'e, yaa bo -a -liijan' do 'kpo ta -a 'taawogbeya 'e 'yi.

'Kɔɔflenja 'pegee -nafloya

9 'Ke -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'la -yoo 'kɔɔflenjan 'le, -ya 'gbu 'wasowo -a 'lawlenle 'pegee -a klele mɛɛ gbalaan 'le -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe -zayi'.

10 'Bhɛɛ- 'duɲ-, pɛzan 'e 'bhe 'bhe 'gbu 'wasowo 'bhe 'gbu mazina zayi'. -Amasɔyi -e nu 'kanle- blaale 'bhii- bɔn -bi 'laa mɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

11 -Yretɛbhe wlen, 'bhɛɛ- -e bhi 'egloole, -e -bɔn 'e dɛ, 'bhɛɛ- 'bhe ga. 'Ke 'bhe □kla, -a -bi 'e balaa', 'bhɛɛ- 'bhe -lreleya 'e 'kpen go 'bhe 'yi. 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'ezin-, yi do ta, pɛzan 'e nu 'kanle- blaale- 'ke -a -yregbaanle -o 'waati 'la ba -yaa' ye mu 'e ba.

-Za mu 'la mɛɛ -lɛkan' 'bhɛɛ- -wa bo -za yɔɔ- yi

12 'Ke Zesu 'yi mi 'oo Zesu 'yi mi 'la -za -gloɔ 'yikwan□, 'bhe zan a pe -yinra! -Amasɔyi 'kee- □yaan -za -gloɔ 'e 'yikunlele, -e nu 'bhe ma -tron 'srɔwole 'ke bole -yre ma -si 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa 'bhe 'nale- ta -a -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni 'bhe 'le. *

13 'Ke -za 'yɔɔ- klele -o mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -lɛkan zii', 'bhɛɛ- -e -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe zan laa pele dɔɔ: «-Waanbhaa' -le 'η 'lɛkan zii' -za 'yɔɔ- klele 'le.» -Amasɔyi pe 'kedo- 'kpo 'laa sɔ a klele- 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- kle, 'bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu laa mɛɛ 'kedo- 'kpo 'lɛkan- -za 'yɔɔ- klele 'le.

14 'Duɲ- mɛɛ 'tole- mɛɛ, -a 'gbu zru maza mu 'e 'mu -le -a 'gbu 'lɛkan- 'bhɛɛ- -wa glaan yretɛte, 'bhɛɛ- 'mu 'a kun.

15 'Ke -a zru maza -yɔɔ' mu 'e -wa -yinia, -wa -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi. 'Ke -za 'yɔɔ- 'e gbaandia-, 'bhɛɛ- -a

-yiyaa -a zru 'e ni, 'bhe 'leyan- 'ke 'yee- mɛɛ 'e gale -la -le.

16 'Ŋ nɛɛnɛ- mu 'la -za sɔ 'η ni 'egbenɛle, 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile.

17 Mɛɛ -srɔwo' pe 'kpen 'lrele- 'pegee -o mɛɛ gba pe -lɛsole -lrele' 'la ba 'mu 'kpen da -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'la laanima 'bhɛɛ- ba. 'Yele- -yretɛbhe 'pegee mɛɛ, 'bhɛɛ- mɛɛklen- mu 'e □kla. Yaa -a 'gbu mabɔɔ -titi, 'bhɛɛ- -gblo 'kpayre- laa -o -a ma.

18 -A 'gbu zru maza ta, 'bhɛɛ- -e -si dɛɛ -naa -kɔɔ' ni -yaa' wlan ma jan 'e ma. -E 'bhe □kla, 'kooko- -kɔɔ' sɔ klele- 'bhii- -a klepe dɛɛ mu 'e -lwa mu 'le.

'Trɔnkpale -jan □la 'bhɛɛ- -a -yizaklele

19 'Ŋ nɛɛnɛ- mu 'la -za sɔ 'η ni 'egbenɛle, -kaa 'yaango- dɔɔ mɛɛ 'tole- mɛɛ 'bhe 'yriwlale kle 'bhe 'trɔnkpale ma -jan □la 'elwale 'pe, 'duɲ- yaa 'kɔɔle- -janwole ma 'bhe 'pegee yaa a zrupliile blaale-.

20 -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe zrupliila, 'bhe zan laa -za 'lɛdɔɔle kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe 'le.

21 'Bhɛla- -zayile, pe 'oo pe 'la 'bhe mɛɛ 'kpee 'trɪɲɔ-, 'bhe 'pegee -yɔɔya' -gloɔn 'e 'kpen, -ka 'ploo 'mu 'kpen klele ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a -jan 'la □bwa 'ka 'kpee, -ka 'bhe 'kun 'ka zru -dɔɔ 'le, 'bhe -le sɔ 'ka gole- -za 'yi.

22 'Ka -Waanbhaa' a -jan 'la □maa, 'ka 'laa bole 'ka 'trɔnkpale dɔɲ ma -a □la, -kaa -yizakle; 'kebhaale 'ka -o 'ka 'gbu -la 'yini zii' 'bhe gbɛɛn- bhe.

23 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpaa -Waanbhaa' a -jan 'e □la, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'taawole -a ta, 'bhe zan -o 'bhii- mɛɛ 'la zan -a 'gbu wleyi' -glinna -dwalen' do 'yi, -ya 'gbu ye 'bhii- -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

24 'Bhɛɛ- 'kee- 'yaan- -a 'gbu wleyi' -glinlele 'waati 'la ba, -e jila, 'bhɛɛ- -ya 'gbu wleyi' 'e □ya gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

* 1:12 1.12 -Zablayre □nɔɔ, 'ke mɛɛ 'la zan 'senj 'yaa- wo 'bhe gwledanyɔɔn 'e 'le, -o -yaa -yri 'laa zunɔɔbhe do bo 'bhe zan 'e ngblo ma 'bhe 'senjoza 'e -tɔomasie 'le.

'bhe ni -a 'kpee 'bhe yre do 'e □nɔɔ bhe.

²⁵ 'Tonj 'la 'bhe 'lesole -o, 'bheε- 'ke 'bhe -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'gbu ma, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e 'yrekpaa- -a -yi 'elrele, 'bheε- 'ke -a blɔɔle- □bwa 'bhe 'tonj 'e ma, 'bheε- 'ke yaa bole -a 'trɔnkpale ma drɔj -a -la, 'bhe 'pegee 'kee- ni -a 'kpee; 'duj- 'kee- 'taawoa□ -a ta, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e -dɔɔbole -a kleza mu 'e 'kpen 'yi.

²⁶ 'Ke mεε 'la zan 'a 'gbu ye 'bhii- -yoo -Waanbhaa' gba mi 'le, 'duj- 'ke 'bhe zan gbe laa so 'bhe 'gbu 'le ta, 'bhe zan -o 'bhe 'gbu 'yini zii' 'bhe 'yi 'bhe gbεεn- bhe. 'Bhe zan a 'seri 'e 'bhe -o bhaama.

²⁷ 'Duj- -wa pe 'kela ma dɔɔ 'seri 'wej 'bhe 'pegee 'seri -kɔɔso -kɔɔ' De -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe -le -ge: twenε- mu 'pegee glaanle mu -gblakun' 'ke -woo 'trebhɔ 'yi, 'bheε- yaa 'tole- 'ke 'drunyan 'yi pe mu 'e 'kpee 'trindɔ-.

2

-Kɔɔ' 'laa pezan mu mabhaabhɔle 'kɔɔflenzan mu ta

¹ 'Nj nεεnε- mu, 'ka 'kpale- 'la -yoo -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'tɔbhɔle 'e 'yi, 'ka 'laa 'eke- bagole.

² 'Nj 'bhe 'pe zii' win 'la ma, 'bhe -le -ge: 'kee- □kla 'bhii- mεε ple -nwa wlale 'ka 'klale- o 'eke- ba yre 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ. -A do -o 'ke pezan 'le, 'bheε- 'bhe -can 'kplɔ □bwa 'bhe gbe ma, 'bheε- 'bhe -baale' -o 'ke dune- 'lrele- do 'le. 'Bheε- mεε -bheεke' do 'e 'bhe -o 'ke 'kɔɔflenzan 'le, 'bheε- dune- kple do -le 'bhe ta.

³ 'Ke 'ka 'yrekpaa- mεε 'la zan -baale' -o 'elrele 'bhe ma, 'ka -gasikpa 'bhe 'leε, 'bheε- 'kaa pe 'bhe ni dɔɔ: «Nu yala- mεε gbalaan yaayre 'leε- □nɔɔ -ge.» 'Bheε- 'kaa pe 'kɔɔflenzan 'e ni dɔɔ: «'Bhi, bo 'e gaan ta». 'Ke 'ka 'laa 'bhe 'pele-, 'ka so -a pele- -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhi 'nu 'yala- 'tre ma 'η gaan ma -ge.»

⁴ 'Ke 'ka 'bhe □kla 'bhe gbεεn- bhe, 'ka 'laa -o mεε 'ke gbalaan -yiya' zii'

mεε 'ke ni 'ka ba εε? 'Bheε- 'ka 'laa -o mεε mu 'kitikan zii' 'ka 'kpeejan- -yoo' mu 'e 'le εε?

⁵ 'Nj nεεnε- mu 'la -za so 'η ni 'egloole, -ka 'ka 'trɔnbado doo: -Waanbhaa 'drunyan 'leε- 'yi 'kɔɔflenzan mu 'e makwan-, 'kooko- -o kle mεε gbalaan mu 'le -waa' 'kpaleya -gbεε 'e ma; 'bheε- -o 'cien kle 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -bhleṅgbeya -wa 'la 'naza- ta -a -za so mεε 'la zan mu ni 'bhe 'le.

⁶ 'Bheε- 'ka mu, 'ka -yraladwa mεε 'kɔɔflenzan 'e ma -mela ma εε? -De mu -le -yrenkpa' zii' 'ka ta εε, 'bheε- -de mu -le 'ka 'kun 'bheε- -o ge 'ka 'le -klu ta, pezan mu 'e 'wole- 'laa 'bhe kle εε?

⁷ 'Woo- pezan mu 'e 'wole- 'laa -o Zesu Krisi 'tɔ 'lrele- 'la -yoo 'ka ma 'bhe 'sie zii' εε?

⁸ Wlan 'e ni, 'tonj 'la 'bhe -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'e ta, 'bheε- 'ke 'bhe yɔɔnde le -o -yaa' 'Sewe 'e 'yi 'bhe -le -ge dɔɔ: «'E -vindo' mi -za 'so 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za so 'e 'gbu ni gɔnε- 'la gbεεn-.»

⁹ 'Duj- 'ke 'ka -o mεε mu bago 'zi, 'ka -o -za 'yoo- -la kle 'zi 'bhe 'le bhe. 'Bheε- 'tonj 'e -kpan baa- 'zi 'ka ta, -amasrɔyi 'ka -o -a 'yisie zii'.

¹⁰ 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan Moizi a 'tonj mu 'e 'kpen 'klosikun, 'bheε- 'ke -ya gɔ do 'kpɔ 'yisiela -o ba, -e kle 'bhii- -ya 'kpen -la -yisiela bhe -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, -kpan baale -o -a ta.

¹¹ Wlan 'e ni, -Waanbhaa' 'la -ya □pia dɔɔ: «'Yaa -yanbhɔɔya klele,» 'yee- do 'kpɔ 'e 'yela- □pia 'ezin- dɔɔ: «'Yaa mεε dele.» 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke 'yaa -yanbhɔɔya klele, 'duj- 'kee mεε □dia, -e Moizi a 'tonj 'e 'kpen -la -yisiela bhe.

¹² 'Bhe 'yi, -ka -janwo' 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'a 'yizakle 'bhii- -o nu bhaapleṅ mu 'la 'kitikanle 'ke 'tonj 'la 'bhe mεε bo 'bhe 'gbu ma 'bhe 'le.

¹³ Wlan 'e ni, 'ke mεε mu -yren 'laa 'klale- mεε 'la zan ma, 'bhe zan -yren 'laa nu 'klale- -Waanbhaa' ma, 'ke -yoo -a 'kitikanle yi 'la 'le. 'Duj-, 'ke

mεε -yrenkla' mεε 'la zan ma, 'bhe zan -yrenklale 'ε -Waanbhaa ma 'bhe 'yi nu yale -Waanbhaa' a 'kiti 'la -yoo 'bhe zan 'ε ma 'bhe ni.

'Kpaleya 'pegee kleza 'lrele- mu

14 'N nεεε- mu, 'ke mεε do 'a □pia dɔɔ -a 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'ke yaa 'bhe 'kpaleya 'ε zrɔn -a kleza mu 'ε ma, 'bhe 'trɔn- -o -a ma -mεla -le εε? 'Bhe 'kpaleya -gloɔn 'ε sɔ -a gole- -za 'yi εε?

15 'Kee- □kla 'e nεεε- 'gwlaan- 'le oo, 'kee- □kla 'e nεεε- 'le oo, 'bheε- -o ta flen- -o, 'bhe 'pegee pele kplankplan laa -o 'kɔɔ 'tanii,

16 'bheε- 'ke 'ka do 'a □pia -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka -dɔɔbo! -Ka ge pe □kla 'ka ta 'bheε- -niinii' go 'ka ma, 'bhe 'pegee -ka pebhle 'bheε- 'ka kpedɔ.» 'Bheε- 'ke -o mazadwa pe 'la ma, 'ke 'ka 'laa 'bhe 'nale- -o ni, 'bhe 'duma 'ε -mεla 'yanwo- 'ka ma εε?

17 'Kpaleya a pe -za 'ε -yoo 'bheε- gbεεn- bhe. 'Ke 'yee 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'ke 'yaa 'bhe 'wlata- za mu kle, 'yaa- 'kpaleya 'ε -yoo 'ke bhaama za -la -le.

18 'Dun- mεε do nu -a pele 'e ni dɔɔ: «'Bhi 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'mi -za 'lrele- mu kle!» 'Ke 'bhe □kla, 'mi nu -a -lekunle 'bhe zan ni dɔɔ: «'E 'kpaleya 'ε zrɔn 'η ni 'kee kleza mu laa -o 'bhe ba; 'bheε 'mi nu 'mi a pe 'kpaleya 'ε zrɔnle 'e ni 'η kleza mu 'ε 'le.»

19 'Bhi pe dɔɔ 'e 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. 'Dun- 'zina mu 'ε -woo kpa -Waanbhaa' 'yi 'bheε- gbεεn- 'ezin-, 'bheε- -o bεεn -gblaan 'ε 'kɔɔ -a -lεε.

20 -Zadɔkle! 'Yoo- -a zi 'bhii- 'ya 'yima 'bhii- 'kpaleya 'la 'ke kleza mu laa -o 'bhe ba, 'bhe -o 'ke bhaama 'kpaleya 'le εε?

21 -Waanbhaa' -kɔɔ' -gbɔɔ Abraamu □kla 'ke mεε -ledɔɔle -a -yre 'yi 'nale- -a ma εε? Yaa klele -a kleza mu -la ma εε? -E -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa, 'bheε- -ya gbe -ne Izaki -kwan, 'bheε- -e 'bhe □kpaa 'srakagoyre 'ε □nɔɔ, 'bheε- -e -yaa

zan bi 'bhe dεε, 'bheε- -e 'bhe kle 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

22 'E 'bhe □ya 'te εε! -A 'kpaleya 'ε 'pegee -a kleza mu 'ε 'yaa- 'eke- 'yi. 'Bheε- -a kleza mu 'ε -yaa' 'kpaleya 'ε 'leswa□.

23 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe -e 'kela □pia 'bheε- 'leswa□, -ya □pia dɔɔ: «*Abraamu 'e □kpaa -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'bhe 'a □ya 'bhii- mεε -ledɔɔle 'le -yaa' 'kpaleya 'ε ma.» 'Bheε- -Waanbhaa' 'a 'siila- 'bhe 'bhegwlen-.

24 'Ka 'bhe □ya εε! -Waanbhaa' laa mεε ye mεε -ledɔɔle 'le -a 'kpaleya do -kplen ma, 'dun- -ya ye mεε -ledɔɔle 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ε ba 'mu -la ma.

25 'Bhe klegbeya do 'kpo 'ε 'yi, -Waanbhaa' gwlen -glin le Raabu □ya le -ledɔɔle 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ε ba 'bheε- ma. 'Yee- Raabu -le Izraeli mu a yre ma -klosikun mu 'ε □kwan 'elrele, 'bheε- -yoo -gwa -za 'yi 'ke -yoo bo zi -bheεke' do ta -o jila bhla 'ε zi.

26 Wlan 'ε ni, 'bhii- 'ke nii- 'laa -o mεε 'fle 'la 'yi, 'bhe -o gbaa 'le gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhe klegbeya do 'ε yi, 'ke kleza mu laa -o 'kpaleya 'la 'yi, 'bhe 'kpaleya 'ε gale -o.

3

-Kɔɔ' gbεεɔ -kɔɔ' 'le ma 'kpaale- ta gɔnε- 'la gbεεn-

1 'N nεεε- mu, 'ka 'laa klele 'ebebele 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka -o klele- -Waanbhaa' a -Jan 'ε daan mu 'le. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' mu mεε daan mu 'ε, -o nu -kɔɔ' mu 'kitikanle 'egloole 'ke 'bhe kan mεε -vin mu 'ε ta.

2 -Kɔɔ' 'kpen 'yini- 'e -gloɔn -bebe 'le. 'Ke mεε do -yi 'laa ni -titi -a 'wojan- mu 'ε 'yi, 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'ke mεε -lesole do 'le. 'Bheε- -a gbεεɔ -a 'gbu 'fle 'ε 'yikunle ta -a kleza mu 'ε 'kpen 'yi 'ezin-.

3 'Ke -kɔɔ' wi -soo' blasan- bhle bo-a -lii, 'koko- -e 'kɔɔ- zru maza kle. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, -kɔɔ' mu sɔ 'woo- wi -soo' 'ε 'ledɔɔle -za 'ε 'kpen 'yi.

4 -Ka 'ka 'yɾɛkpa 'ezin- -yi ta -ba-tonj' -gbɛnɛ mu 'ɛ ta doo: 'ali- -woo 'egbɛnɛle bhe oo, 'bhe 'pegee -ploo -gbɛnɛ mu -le sɔ -o -yrɔnle', 'duŋ- -o bhɔpɛ 'fiɛntrɔnnɛ do -le -o -lɛdɔɔ' 'ke -o bhɔ mi 'ɛ -ya zi 'bhii- -o ge yrɛ 'la □nɔɔ -o ge 'bhɛɛ- □nɔɔ.

5 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, bhaaplɛŋ nrɛ 'ɛ -yoo 'ke -kɔɔ' 'flɛ 'ɛ dɔpɛ 'fiɛntrɔnnɛ do -la -le. 'Duŋ- -ya 'gbu magbaandɛ 'kee- -jan -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu wo. -Ka 'ka 'yɾɛkpa 'ezin- doo, 'tɛ 'klɛnnɛ do -le sɔ -bɔɔ -gbɛnɛ do 'kɛn 'kpaciɛle.

6 'Bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, mɛɛ nrɛ 'ɛ -yoo 'bhii- 'tɛ gbɛɛn-. 'Yele- 'ke -za 'yɔɔ- kli 'gbu 'ɛ 'le. -Yoo -kɔɔ' dɔpɛ mu 'ɛ ba, 'duŋ- 'yele- -kɔɔ' 'flɛ 'ɛ 'kɛn 'trɪŋdɔ-. -Yoo 'bhii- 'tɛ 'la da 'zi -jranama 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e bhaaplɛŋ a 'trɛ ta -si 'ɛ 'kɛn 'siɛ-.

7 -Bon 'yi srɔpɛ mu 'ɛ 'kɛn -gloɔn -o, maannɛ- mu 'kɛn -gloɔn -o, wi mu 'la 'kɛn 'taawo- 'mu vi ta 'mu 'kɛn -gloɔn -o, 'bhe 'pegee wɛyi-ba wi mu 'ɛ 'kɛn -gloɔn, bhaaplɛŋ 'kpaale- -o 'mu 'kɛn 'wiinj-.

8 'Duŋ- bhaaplɛŋ do 'kpɔ gbɛ laa 'sɔlɛ- -lido' mɛɛ nrɛ 'ɛ 'yikunle ta. Pɛ -yɔɔ' -le 'kɛlɛ-, bhaaplɛŋ do 'kpɔ gbɛ laa sɔ -a -yikunle ta. -Yoo 'bhii- mlɛ -baa'.

9 -Kɔɔ' 'kɔɔ De Mɛɛzan -Waanbhaa' -dɔɔbɔ' -kɔɔ' nrɛ do 'kpɔ 'la 'le, -kɔɔ' mɛɛ mu 'la -Waanbhaa' -o □kla -a bhɔɔma mu 'le 'mu 'danganwo 'yee- nrɛ do 'kpɔ 'ɛ 'yela-le 'ezin-.

10 'Duma da -lii do 'kpɔ 'la □nɔɔ, 'dangan da 'yee- -lii do kpɔ 'ɛ 'yela-nɔɔ- 'ezin-. 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ka 'laa 'tolɛ- 'kee- klɛ 'bhe gbɛɛn-.

11 -Yi 'nrɛle- 'pegee -yi yienle, -o plɛ -kɛn 'laa sɔ 'pwele -yi -gluu do 'yi.

12 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, figi diinj do laa sɔ -a bhaa klɛle- 'ke olivi 'le, 'bhɛɛ- -drɔɔ diinj do laa sɔ 'bhe bhaa klɛle- 'ke figi bhaa 'le. 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi bhe, -yi 'nrɛle- 'pegee -yi yienle, -o plɛ -kɛn sɔ dale- tɔ ŋgblo do 'yi ɛɛ?

-Zadɔleya 'la da -Waanbhaa' ba

13 -De 'gbu -le -zadɔ' mi 'le 'ka ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de 'gbu -la yikanle -o 'ka ba ɛɛ? 'Bhe zan 'ɛ 'bhe 'a zrɔn a 'taawogbɛya -lrele' 'ɛ 'pegee -a klɛza mu 'la -e 'mu klɛ -a zru -dɔɔ 'pegee -zadɔleya 'le 'mu ma.

14 'Duŋ- 'ke 'ka zru 'pale- -o 'ke zranwole 'pegee 'ke zaabole zru 'le 'ka 'kpɛɛ, 'ka 'laa 'ka 'wasowolɛ 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka -o 'ke -zadɔ' mu -le. -E klɛ 'bhii- 'ka -o wlan 'ɛ malabɔɔ 'zi 'bhe gbɛɛn- bhe.

15 'Bhe -zadɔleya -gloɔn 'ɛ 'bhe 'laa da laanima -Waanbhaa' ba. 'Duŋ- 'bhe da 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'yi, 'bhe da bhaaplɛŋ zru -la -yi, 'bhɛɛ- 'bhe -o -Setran' 'kɔɔpɛ- -la -le.

16 -Amasrɔyi 'ke zranwole zru 'pegee zaabɔ zru -o yrɛ 'oo yrɛ 'la □nɔɔ, -za 'yizaale -o 'bhɛɛ- □nɔɔ, 'bhe 'pegee klɛza -yɔɔ' 'ɛ 'kɛn -gloɔn

17 'Duŋ- -zadɔleya 'la da -Waanbhaa' ba, 'ke 'bhe -o mɛɛ 'la zan 'yi, 'bhe zan -si 'ɛ -yoo 'wɛŋ, yaa gwle glin, 'bhɛɛ- -a -yi -o 'edɔɔle, -e mɛɛ -klɔsikun, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -yrɛnkla' 'ebebele, 'bhe 'pegee -e -za 'lrele- -bebe klɛ. Yaa mɛɛ mu bago, 'bhe 'pegee yaa -za klɛ mɛɛ -yrɛ 'kɔɔ.

18 'Ke mɛɛ 'la zan mu yilabla ziglin, -o -waa -za mu 'kɛn klɛ yilabla 'yi. 'Bhɛɛ- 'bhe 'lɛyanyrɛ klɛ 'ke -lɛdɔɔleya 'le.

4

Bhɛgwɛnya 'kpale 'drunyan ta pɛ mu ma

1 Gwle mu 'pegee sra mu 'la -woo 'ka 'plɛŋ-, 'mu -o da 'zi -mɛ -la ba ɛɛ? Zru maza -yɔɔ' mu 'la gwledan 'eke-ba 'ka zru 'ɛ 'yi, 'kooko- -o gbɛblɔɔ 'ka ta, waa -o da 'zi 'mu -la ba ɛɛ?

2 'Ka 'yrɛbhɔ- pɛ mu zi, 'duŋ- 'ka 'laa sɔ -o -srɔɔwole; 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ dɛ, 'bhe 'pegee 'ka zranwo; 'duŋ- 'ka zru laa kpala'. 'Ka 'yrɛbhɔ- pɛ 'la zi, 'ka 'laa sɔ 'bhe 'srɔɔwole. 'Bhɛla- -yile, gwle mu 'pegee sra mu -o 'ka 'plɛŋ-. 'Ka mu 'duŋ-, 'ka -o pɛ 'la zi, 'ka 'laa 'bhe 'srɔɔwo-, -amasrɔyi 'ka 'laa pɛ -yrɛwogbɛya 'ɛ dɔ -Waanbhaa' ma.

3 'Ali- 'ke 'ka pe -yɛwoa -Waanbhaa' ma, 'ka 'laa 'bhe 'srɔɔwo-, -amasrɔyi 'kaa 'yɛwo win 'la ma, 'bhe -o 'eyɔole. 'Kaa 'yɛwo 'ka 'gbu 'nrayiza -la kle zayi'.

4 Zru ple zan mu! -Ka mu pe dɔɔ 'ka -o -Waanbhaa' zi, 'bhe- 'ka pe 'ezin- dɔɔ 'ka -o 'drunyan 'yi pe mu zi. 'Ka 'laa 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhe bhegwɛnya -kpa'a 'drunyan ta pe mu ma, 'bhe zan kle -Waanbhaa' -sɔɔnnii' 'le ɛɛ?

5 Yaa klele 'ka ni 'bhii- -jan 'la -yoo -Waanbhaa a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'bhe -o bhaama jan 'le, 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le dɔɔ: «-Waanbhaa' a Lii 'la □kpa'a -kɔɔ' 'yi bhe, -e zranwo -a zru 'ɛ 'kpen 'le 'bhe ta, 'bhe- -ya zi 'bhii- 'bhe bo 'yee- do -kplɛn -la ni.»

6 'Bhe- drɔɔn', 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ gbɛlaan -yiya' -yaa' zranwole 'ɛ ni, 'bhɛla- -yile -yaa' 'Sɛwɛ -ya 'pia- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu mag- baandɛ mɛɛ ma, -Waanbhaa' wɛn 'bhe zan mu ma. 'Dun- mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e li 'bhe- zan mu 'ɛ ma.»

7 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' -lɛɛ, -ka dɔ -Se- tran' 'lɛɛ 'egɔole. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhe- -Setran' nu 'ka 'tole- 'srɔ, -e nu blasanɛ, 'bhe- -ya plɛngɔ 'ka ma 'egbɔɔnɛ.

8 'Ka mu, -ka 'ka 'gbu 'mabɛɛn- -Waanbhaa' -din, 'bhe- -Waanbhaa' 'gbu nu -a mabɛɛnɛ -ka mu -din 'ezin-. 'Ka mu -za 'yɔɔ- kle mu, -ka 'plo- -za 'yɔɔ- mu klele ma 'fenfen, 'bhe- 'ka mu zru ple zan mu, -ka 'ka 'gbu 'kpee 'ɛ kle 'wenj.

9 -Ka 'ka wɛyisriwo, 'bhe- -ka bhee la pe mu □kla 'ka ta, -ka wisi' 'bhii- 'ka -o bhee la. -Ka 'kaa- 'sɔnsile 'ɛ 'niina- 'ke wisile 'le, 'bhe- -ka 'kaa zrukpa'a' 'ɛ niina- 'ke wɛyisriwole 'le.

10 -Ka 'ka 'gbu mazina Mɛɛzan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhe- -e nu 'ka 'lawɛnɛ.

'Ka 'laa 'eke- 'tɔ 'yɔɔ- pele

11 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'laa 'eke- 'tɔ 'yɔɔ- peɛ. 'Ke mɛɛ 'la zan 'bhe nɛɛnɛ- do 'tɔ 'yɔɔ- □pia, 'bhe 'pegee

'kee- 'bhe 'kitikaan, 'bhe zan 'ɛ -e -Waanbhaa' a 'Ton 'bhe- 'yisi zii' bhe, 'bhe 'pegee -ya 'kiti -la 'kan zii' 'bhe gbɛɛn- bhe. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'ton 'ɛ 'kitikaan, 'bhe zan laa kle -li -a -kɔsikun mi 'le, 'bhe zan kle -a 'kitikan mi -la -le.

12 -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ke 'Ton 'ɛ 'kpa mi 'le, 'bhe- 'yela- do -kplɛn -le mɛɛ mu a 'kitikan mi 'le. 'Yela- do -kplɛn -le sɔ mɛɛ gole -za 'yi, 'bhe- 'bhe 'sen -o 'yela- do -kplɛn ni 'kee- mɛɛ kle ni pe 'le. 'Dun- 'bhi 'la 'bhi -o 'e -vindo' mi 'ɛ 'kitikan zii', -dele 'bhi 'le ɛɛ?

-Naflo pe mu -o 'ke mɛɛ -lɛkanpe mu -la -le

13 -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ka mu 'la 'kaa pe dɔɔ: «'Kee- □kla -zɔn oo, 'kee- □kla too, 'o nu geɛ 'taa ta -wa do ta. -O nu lɛɛ do klele -a nɔɔ-. 'O nu yawo wole -a nɔɔ- ye, 'bhe- 'o nu -goli' 'srɔwole -a nɔɔ-.»

14 'Dun-, -za 'la nu klele too, 'ka 'laa 'bhe dɔ -zɔn 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba. 'Ka 'si 'ɛ -yoo 'bhii- 'te -gbɛn do gbɛɛn. 'Ke 'te -gbɛn 'ɛ -e 'wɛnna-, -e mɔ 'waati sa, 'bhe- -e piilaa' 'eke- ma, 'bhe- -e ni mɛɛ -yre ba.

15 'Ka mu, -kaa pe drɔɔn' dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'o nu bole 'o 'yre ma, 'bhe- 'o nu -za 'lɛɛ- 'bhe klele, 'bhe- 'o nu -za 'la bhe 'bhe klele.»

16 'Bhe- 'dun-, 'ka mu, 'ka 'ka baa 'ka 'gbu 'wasowo ma 'liijan- -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'ɛ 'le. 'Bhe 'wasowogbeya 'ɛ, 'bhe 'laa lele.

17 'Bhe- 'ke mɛɛ 'la zan sɔ -za 'wɛn klele-, 'ke yaa 'bhe klele, -e -za 'yɔɔ- -la kle 'zi 'bhe gbɛɛn- bhe.

5

Pezan mu 'kpeɛkan za mu

1 'Ka mu pezan mu, -ka 'ka 'trɔnbado doo! -Klɔɔ' maza mu 'la nu 'tenɛ- 'ka ma, -ka wisi' 'bhe- -ka -gbɛkan' 'mu -zayi'.

2 'Kaa- -naflo mu 'ɛ 'pa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, -woo bɔn 'zi. 'Bhe- 'ka ta pe mu 'ɛ 'pa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, 'bhe- -glolo' mu -o bhle 'zi.

³ -Can ɔ̄bwa 'kaa- -can mu 'ε 'pegee 'kaa- -goli' mu 'ε ma. -Can 'ε nu klele 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε ma 'srε 'le. -E nu klele 'bhii- 'tε do gbεen-, 'bhεε- -e nu 'ka 'fle 'ε 'kpen 'bhleε-. 'Ka 'kaa- -naflo mu 'ε zrε -dwa 'eke- ta, 'bhεε- 'duŋ- 'drunyan 'yan yi 'ε ɔ̄bhwa -wa -din gban.

⁴ -Ka 'ka 'yrekpa doo! Pɛbhaa 'kan yewonε mu 'la -o 'kaa- gba mu 'ε ta pɛbhaa mu 'ε 'kaan- 'ka ni, 'ka 'laa 'mu a ye 'ε ma -sra 'lesole 'ε 'nale- 'mu ni. 'Bhεε- -o wisia ɔ̄ 'egloole 'bhε -za 'ε 'yi, 'bhεε- Mɛεzan -Waanbhaa' -Gloo -waa' wisiwli mu 'ε ɔ̄maa.

⁵ 'Ka 'kaa- boleya 'trε ta 'ε ɔ̄kla 'kaa- -trɔn ma pε -la -yi, 'bhεε- zru maza 'tole- zru maza 'la klele ɔ̄swa 'ka ni, 'ka 'bhεε- 'kpen ɔ̄kla. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka -blaala 'bhii- wi blaale mu 'la dε yi 'ε -yoo zan bhole 'mu gbεen-.

⁶ Mɛε 'la zan laa -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ klele 'ka ni, 'ka -kpan -balaa' 'bhεε- ta, 'bhεε- 'kaa ɔ̄dia, 'ke waa -za 'kedo- 'kpɔ kle.

Zrubakpaaleya 'pegee 'seriwole

⁷ 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'ka zrubakpala 'ke 'bhε ge 'tenle- Mɛεzan Zesu Krisi 'nule- 'ε ma. -Ka gba 'kpa mi 'ε -glin doo: -E yaa gba 'ε ta pɛbhaa mu 'la -za -o -a 'koo 'egloole 'mu -la 'kan bhla 'ε magben. 'Kee- san la -lwa mi 'ε banle ma, 'kee- nu 'tenle- la boolazi mi 'ε banle ma, -ya zrubakpalaa -yaa' gba la pε mu 'ε zi.

⁸ 'Ka mu 'duŋ- 'ezin-, -ka 'ka zrubakpala 'bhεε- gbεen-, -ka 'ka zru do 'egloole, -amasrɔyi Mɛεzan 'nu yi 'ε ɔ̄bhwa gban -wa -din.

⁹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka 'laa 'ka 'la ma janwolε 'eke- ni, 'kooko- -Waanbhaa' laa nu 'ka 'kitikanle. Mɛεzan Zesu Krisi 'nu yi 'ε ɔ̄bhwa gban -wa -din, 'yele- 'ke 'Kitikan mi 'gbu 'ε 'le.

¹⁰ 'N nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'la -janwoa Mɛεzan 'to 'ε 'yi, -woo zrubakpalaa -waa' -yren mu 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen-, -ka 'mu a zrubakpaagbeyā 'ε -glin doo, 'bhεε- 'ka 'ka 'kpa -o ma 'bhε 'yansi klelele.

¹¹ -Ka 'ka 'trɔnbado doo! Mɛε 'la zan mu -yren 'yikun-, 'wa pε

doo waa pε -yinra'. 'Ka Zɔbu a -yrenyikungbeyā 'ε ɔ̄maa. Mɛεzan -Waanbhaa' pε 'la ɔ̄naa -a ni -yaa' -yren 'yikunle 'ε blaen, 'ka 'gbu 'bhε do. -Amasrɔyi Mɛεzan -Waanbhaa' mɛε -yrenkla', 'bhεε- -yoo 'ewlanle mɛε ma.

¹² 'N nɛɛnɛ- mu, 'mi so -za 'gbu 'la 'bhε -glooya' 'kpankpanyanle 'ka ma, 'bhε -le doo 'ka 'laa lafle' 'pegee 'trε 'bhlele-, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka 'sienwole pε 'kedo- 'kpɔ ma. 'Kaa- «-Aani» kle 'kaa- «-Aani» 'le. 'Bhεε- 'kaa- «'Yooye-» kle 'kaa- «'Yooye-» 'le! 'Ka 'laa -jan 'bhεeke 'kpale- 'bhε ma, 'kooko- -Waanbhaa' a -kpan 'laa balaa' 'ka ta.

'Seriwole gadε mu ma

¹³ 'Ke 'ka ba mɛε do -o -yrenbhle' zii', -ya 'seriwo -Waanbhaa' ni. 'Bhεε- 'ke mɛε 'la zan zrukpaale -o, 'bhε zan -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'kpa.

¹⁴ 'Ke ga -o 'ka do ma, 'bhε zan Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'sii-. 'Bhε mu nu 'mu 'seriwole -Waanbhaa' ni -a ma, 'ke -wa wiinj- sro 'ke -yron 'le Mɛεzan 'to 'ε 'yi.

¹⁵ 'Ke -woo 'seriwoa -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi, gadε mi 'ε nu -bhele'. Mɛεzan nu 'klenya 'nale- -a ni, 'bhεε- 'bhε zan -za 'yoo- mu 'la ɔ̄kla, -e nu 'bhε zan a -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma 'yanle-.

¹⁶ 'Bhε 'yi, 'n nɛɛnɛ- mu, -ka 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε do, 'bhεε- 'ka -o pe 'eke- ni. 'Bhεε- -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'eke- a -za ma, 'kooko- 'ka bhee. 'Ke mɛε 'la zan -ledɔole -o -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ke -ya 'seriwoa -Waanbhaa' ni -a zru 'ε 'kpen 'le, -glooya' -gbenε do kle -yaa' 'seri 'ε 'yi.

¹⁷ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Eli -yaa bhaaplɛŋ 'le 'bhii- -koo' mu gbεen-: -E -sromabwa -Waanbhaa' ni -yaa' 'seri 'ε 'yi, 'kooko- la laa ban, 'bhεε- la laa banle -titi 'trε ta lεε yaga 'pegee mlε 'srwado- ta.

¹⁸ 'Bhε blaen, -ya 'seriwo gbε drɛεwoa- 'ezin- -Waanbhaa' ni 'kaa la ban, 'bhεε- la -baan 'ezin-. 'Bhεε- 'ke -yri diinj mu 'ε -woo -bhaale'.

19 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke 'ka do ɲnia wlan a pɛ zi 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ka ba mɛɛ -bhɛɛke' do 'bhɛ zan 'ɛ bɔ gbɛ drɛɛwo wlan a pɛ zi 'ɛ ta.

20 -Kaa 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan -za 'yɔɔ- klɛ mi do -gwa 'bhɛ 'ni zi 'ɛ ta, -e klɛ 'bhii- -e 'bhɛ -za 'yɔɔ- klɛ mi 'ɛ 'si 'ɛ -gwa -za 'yi. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi bhɛ, 'bhɛ zan 'ɛ nu -a klɛɛ 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ -bebe 'sromayan.

PIERI 'LETRE □LWA 'LA YƆNDIA- Pieri a 'letre □lwa mi 'ε ngblo

-Dele Pieri 'ke 'le εε? -Yoo Zesu 'a winbwo mu vu ta ple 'la makwan- 'mu do 'le. Pieri 'to 'ε -yoo Greki wli 'yi 'to 'le, 'bhεε- -a -yi -le dɔɔ «VLE». Zesu -le 'bhe 'to 'ε □kpa -a ma. -A -zwana' 'to -le Simɔ, 'bhεε- -e -yaa da Galile 'tre ta -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Betesaida (Zaan 1.43) 'bhεε- ta. Pieri 'pegee -a nεεε- Andre -yaa kaade Galile -draa 'ε 'bhεε- ba. 'Dun- Zesu -o 'siile, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yro mu 'ε ma, 'ke -o nule- dɔle Zesu zi. Zesu gele blaana lafle' 'yi, Pieri Zesu a -Jan 'Nrale- 'ε □woa Zeruzalemu 'pegee Zude, 'bhεε- Samari 'kleen mu 'ε 'yi. 'Ali- -e -ja 'yee- -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'fo Romu -wa 'ε ta. -Wa □dia 'bhεε- □nɔɔ 'ke -wa gbaan -yrigbeele do ta.

'Letre 'lεε- 'yi, Pieri pe -kɔɔ' ni dɔɔ -o -yaa Siliven 'la sii 'ezin Silasi 'bhe -le 'yee- 'letre 'lεε- □dia (Pieri □Lwa mi 5.12).

-E 'yee- 'letre 'lεε- □kpa Zesu 'yi mu 'la zenle -yaa 'kleen 'ledo- 'la -o 'bhe sii -zon Tuuki 'mu -la ni (Pieri □Lwa mi 1.1). 'Bhe 'waati 'ε ba, -o -yaa -yrenkpa' zii' 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bhela- -zayile Pieri 'letre 'lεε- □dia -o ni fangando zayi' -o ta. Pieri 'a -dwa -o 'kpee dɔɔ -Waanbhaa' nu -o gole -za 'yi, 'bhe 'pegee -yoo -letwa -a 'cien 'la ba lafle' 'yi 'bhe 'nale- -o ni. -O nu 'bhe 'cien 'ε 'srɔɔwole 'ke Zesu 'nu gbε drεwoa- 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le. (Pieri □Lwa mi 1.2-12). -Ayile, -ya □pia -o ni dɔɔ -o bo 'egloole -o 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali- 'ke -yren mu -o ta 'yee- 'letre 'lεε- de 'waati 'ε ba.

Pieri -o -liala dɔɔ -o 'taawogbeya 'ε kle 'elrele mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'plen, 'bhe 'pegee -o 'gbansaan 'plen- 'ezin- (Pieri □Lwa mi 1.13-4.19). -Ya □pia -o ni dɔɔ -o Krisi blaanta gɔɔn

'bhe 'taawogbeya 'ε ma. Krisi 'bhe -yrenbha, 'bhεε- 'dun- yaa -za 'yoo- klele.

-Yaa' 'letre 'lεε- 'leyanyre 'ε □nɔɔ (Pieri □Lwa mi 5), Pieri Zesu 'yi mu 'ε 'pegee -o -lεε mu 'ε 'liala- 'ezin.

Pieri a 'pubowli

¹ 'Mi Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbwo mu 'le, 'mi -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka mu 'la -Waanbhaa' 'ka makwan- 'ka mu -la ni. 'Ka mu 'la 'ka □kaan 'eke- ma, 'bhεε- 'ka -ja klele 'ke 'cie mu 'le Pɔn 'pegee Galasi, 'bhεε -Kapadɔsi 'pegee *Azi, 'bhεε- Bitini 'kleen mu 'ε 'yi.

² 'Kɔɔ- De -Waanbhaa' -le 'ka makwan- 'a 'gbu zru maza 'la -e 'bhe 'ledulaa 'elwale gban -so 'bhe ta. *Lii 'Wen 'ε -e 'ka □kla -yaa' pe mεε 'wen mu 'le, 'kooko- 'ka Zesu Krisi 'klosikun, 'bhεε- -a yien 'la 'klalaa 'kaa- -za ma 'sraka 'le 'bhe 'ka zru mu 'ε kle 'wen. Bhaa 'yee- -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhεε- -e yilabla na 'ka ni 'kee- pa 'ka ta.

'E 'YRIKPALE BO MEE GOLE -ZA 'YI 'E 'BHεε- TA

Zesu 'yi mu 'yrikpaza kplankplan

³ -Kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi De 'ε! -Yaa' mεε -yrenklagbeya -gbεε 'ε ma, -e Zesu Krisi -bwela gale ba, 'bhεε- -e bole -yre ma -si drεε -naa -kɔɔ' ni 'bhe ma. 'Bhe klegbeya 'ε gbεεn- bhe, -kɔɔ' 'yrikpale -o -a ta 'bhii- bole -yre ma -si -o -kɔɔ' 'kɔɔ.

⁴ 'Bhεε-, -Waanbhaa' -yaa' mεε mu 'ε 'kpen 'letwa□ 'bhεε- 'cien 'ε ba, -kɔɔ' 'yrikpale -o 'bhεε- ta. 'Bhe 'cien 'ε bhe laa so 'siele, 'bhεε- 'bhe 'trin 'laa so dole-, 'bhe 'pegee 'bhe -lreleya 'ε 'bhe 'laa so gole- 'bhe 'yi. -Waanbhaa' 'ka 'letwa□ 'bhεε- 'cien 'ε ba lafle' 'yi.

⁵ 'Bhεε- 'ka mu a 'kpaleya 'ε ma, 'yee- -Waanbhaa' -o 'ka tagbin- 'zi -so -yaa' -glooya' 'ε 'le, 'kooko- 'sani- 'ka gole -za 'yi 'bhe 'lebengole 'la -yoo -a 'kɔɔ' 'bhe zron yi 'ε 'bhole plen- 'ka ni kpataakpa 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

6 'Bhe -za mu 'e 'kpen -le 'ka 'yilablawo pe 'le, 'ali- 'ke -o 'ka 'yɛbatɛdo 'zi -yɛn mu 'e 'kpen -glooŋ 'le -zɔn 'waati sa ba.

7 'Bhe -yɛn mu 'e 'mu -le nu a zɔnɛ 'bhii- 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi. 'Dun- 'kaa- 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe mabhaabho 'ke 'bhe kan -can ta, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke 'siɛ pe 'le bhe. 'Bheɛ- 'dun-, -o -can 'e yie, 'bheɛ- 'ke -yoo 'ke -can -kpɔsɔɔ 'le -o 'bhe do. 'Bhe kɛgbeya do 'e 'yi, -o 'kaa- 'kpaleya 'e 'yidan-, 'kooko- -wa -glooɣa' 'e do. 'Ke 'bhe □kla, 'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- 'kpaleya 'e nu klɛɛ 'ka 'tɔbhɔpe 'le, 'bhe 'pegee -e nu klɛɛ 'ka magbaandɛpe 'le, 'bheɛ- -o 'ka 'lɛdo- -a ma.

8 'Bheɛ- 'ka 'laa Zesu 'yɛɛ- -lido', 'dun- -a -za sɔ 'ka ni, 'bheɛ- 'ka 'kpale- -o -a -yi -zɔn, 'ali- 'ke 'ka 'laa 'a 'yɛɛ- -lido'. 'Yela- -zayi', 'ka zrukpaale -o 'egbenɛle, 'bheɛ- waa sɔ 'bhe zrukpaale' 'e 'bhe a gbalaanya 'e 'pele -o -lii, 'bheɛ- -a 'tɔbhɔle -o.

9 -Amasɔyi 'ka nu kaa- Zesu 'yi 'kpaleya 'e ma -trɔn 'srɔowolɛ, 'bhe -trɔn 'e 'bhe -le 'ka lii mu 'e goza 'le -zayi'.

10 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'e -o ka goza 'e -zayi' 'bhe ziglinna 'elwale gban -sɔ gbɛ 'e 'kpen ma 'ke -o 'trɛbhɔ-. 'Bheɛ- -Waanbhaa' -yaa nu -yaa' -lileya 'e zɔnɛ 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o 'bhe 'lɛɛ -janwoa.

11 Krisi Lii 'la 'yaa- -o -yi, 'bhe 'a -zɔnna -o ni doo Krisi -yaa nu -yɛnbhɛɛ 'elwale 'pe, 'bheɛ- 'bhe blaɛn, -e -yaa nu 'tɔbhɔleya -srɔowolɛ. 'Bhɛla- -zayile, -o -yaa do 'zi kɛn 'ke -o 'bhe -za mu 'e klɛ 'waati 'pegee 'mu kɛgbeya 'e do.

12 'Bheɛ- -Waanbhaa' 'a -zɔnna -a -lɛla' janwo mu 'e ni doo -e -yaa -jan 'la 'kla zii' -o 'kɔɔ, -waa' pe laa -yaa 'bhe 'le, 'dun- 'ka mu a pe -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe -jan 'e 'bhe -le 'ke -Jan 'Nrɛle- 'e 'le. Krisi -a -janwo' mu 'e -woo 'bheɛ- 'wo zii' 'ka ni -zɔn bhe -Waanbhaa' Lii 'Wɛn 'la □kpaale 'kee -da lafle' ma 'bhe -glooɣa' 'e 'le. 'Ali-

-mlɛkɛ' mu 'e 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'yee- -za do 'kpɔ 'e do.

-LIAWLI' MU ZESU 'YI MU 'E 'TAAWOLE BA ZAYI'

'Taawogbeya 'wen

13 'Bhɛla- -yile, -ka 'ka 'niiwla -za klɛɛ 'yi, 'bheɛ- 'ka 'yri 'laa gɔɛ 'ka 'gbu -za 'le. -Waanbhaa' nu 'ka gbalɛ -yaa -lileya 'la ba 'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka 'yrikpale 'e 'kpen bo 'bheɛ- ta.

14 -Ka 'taawo -Waanbhaa' -weli' ta. 'Bheɛ- 'ka 'laa Krisi doɛ -li 'waati 'la ba 'elwale -sɔ, 'ka 'yaa- 'ka zru maza -yoo' mu 'la klɛ, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke 'mu bo 'ka 'lɛdoɔle ma.

15 'Dun- -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe -o 'wen gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu 'ezin-, -ka klɛ 'wen 'ka 'taawogbeya 'e 'kpen 'yi 'bheɛ- gbɛɛn-.

16 Wlan 'e ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'e 'yi doo: «-Ka klɛ 'wen, -amasɔyi 'mi -o 'wen.»

17 'Kaa- 'seri mu 'e 'yi, 'kaa pe -Waanbhaa' ma doo 'ka Dɛ. 'Bheɛ- 'yɛɛ- bhaapɛn mu 'kpen 'kitikan -o 'kpen do do klɛza mu 'e ma. 'Bheɛ- yaa bhaapɛn mu bago. 'Bhɛla- -yile, 'ka -o 'ka 'yɛ ma -li 'waati 'la ba 'bhii- 'cie mu 'le 'trɛ ta -gɛ, -ka 'taawo 'elrele 'bheɛ- -ka -gbalaan' -Waanbhaa' -lɛɛ.

18 'Ka 'taawogbeya gwe -yoo' 'la □sia 'ka dɛ mu 'e zi, 'bhe 'laa -yaa -za 'kɛdo- 'kpɔ -yanwo' 'ka ma. 'Dun- 'kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'egbenɛle, 'bheɛ- -e 'bhe 'taawogbeya -yoo' 'e -gwa 'ka 'kɔɔ. Yaa 'ka tagbawolɛ 'ke 'siɛ pe mu 'le 'bhii- -goli' 'pegee -can gbɛɛn-,

19 -e 'ka tagbawoa 'ke Krisi yien -za -glooɔ 'e 'bheɛ- 'le. -Ya 'gbu □kla 'bhii- 'sraka go -bhɛla gwɛn bhɛɛ- do 'la 'ke -sɔn' do 'kpɔ 'laa -o 'bhe ma, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'cie- mu 'e do 'kpɔ tilale laa -o.

20 -Waanbhaa' laa 'drunyan klɛɛ -li 'waati 'la ba, -e Krisi -la makwan-. 'Bheɛ- 'drunyan 'yan bhɛla 'la □bhwa -wa -din bhe, Krisi 'a 'gbu tapwela kpataakpa 'ka mu -la -zayi'.

21 'Yela- 'srɔyi, 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'kpa zii' -Waanbhaa' 'la 'bhɛ 'yee- Kriſi -bwela gale ba 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'tɔbhɔleya □naa -a ni 'bhɛ 'yi. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ka 'kpaleyā 'ɛ 'pegee 'ka 'yri bole -o -Waanbhaa' -la ta.

22 'Ka wlan 'ɛ 'klɔsikunlawoa, 'bhɛɛ- 'ka □kla 'wenj, 'kooko- 'ka nɛɛnɛ- mu 'ɛ -za sɔ 'ka ni 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le wlan ma. 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni 'egloole 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le.

23 -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'ka □kla mɛɛ drɛɛ mu 'le. Yaa -jan 'ɛ -yoo -o 'bhii- pɛbhɛ 'la yaa ga. Yaa kan -titi, bhɛɛ- -e bo -a -yɛ ma 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ke -danj' 'laa klɛ -a ma.

24 -A pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«Bhaaplɛnj mu 'kpen 'laa -o 'ke mɔpɛ 'le 'bhii- -bɔn gbɛɛn-.

'Bhɛɛ- bhaaplɛnj -lreleya 'ɛ 'bhɛ 'laa mɔ 'bhii- -bɔn -bi 'laa mɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

-Bɔn 'ɛ ga 'bhɛɛ- -a -bi 'ɛ balaa'.

25 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Mɛɛzan a -Jan 'ɛ -yoo 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'bhɛɛ- -danj' 'laa -o -a ma.» 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -o -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'ka ni 'bhɛ 'le.

2

-Waanbhaa' a -Jan 'ɛ -yoo 'bhii- mɛɛ -lɛbɔ' pɛbhle do gbɛɛn-

1 'Bhɛ 'yi, -ka 'ploɔ yiɛnya oo, -dawli' maza oo, mɛɛ -yɛkɔɔza klɛle oo, mɛɛ -yɛrbhɔ' maza oo, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'tɔ 'pele ma.

2 -Kaa klɛ 'bhii- -nɛ 'yientɛnnɛ mu gbɛɛn-: -yɔn 'mi -lɔɔ dɔ -o ma 'waati 'ɛ 'kpen ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'lɔɔ dɔ 'ka ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -Yaa' -jan 'ɛ -yoo 'bhii- 'nɔnɔ 'la 'yizaale laa -o pɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'le, -yoo 'wenj. 'Yee- -jan 'ɛ 'yele- 'ka 'kpaleyā 'ɛ baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'bhɛɛ- 'ka sɔ gole- -za 'yi.

3 -Amasrɔyi, 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «'Ka 'gbu 'a □ya 'bhii- Mɛɛzan -Waanbhaa' -o 'ewlanle.»

Kriſi -o 'bhii- vlɛ -yɛmale do gbɛɛn-

4 -Ka 'ka 'mabɛɛn- 'yee- Mɛɛzan -din. 'Yele- 'ke vlɛ 'la -ya -yɛ ma 'bhɛ 'le. Bhaaplɛnj mu -o -bangwa -a -yi, 'bhɛɛ- 'duŋ- -Waanbhaa' 'a makwan□, 'bhɛɛ- -a -za -o 'egloole 'bhɛ 'kɔɔ.

5 'Ka mu 'gbu, 'ka -o 'bhii- vlɛ -yɛ male mu -la -le, -Waanbhaa' 'ka □sia, 'kooko- 'ka fangandɔ dɔ 'eketa, 'bhɛɛ- 'ka klɛ -a Lii 'Wenj 'ɛ bo 'fɛ 'le. 'Bhɛɛ- -ka klɛ -yaa' 'sraka 'lena mu 'wenj 'le, 'kooko- 'sraka mu 'la sɔ -a zru 'ɛ ni 'ka 'mu na -a ni -a Lii 'Wenj 'ɛ 'le Zesu Kriſi srɔyi'.

6 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«-Ka 'ka 'yɛkpa doo, 'ɲ vlɛ do makwan-. 'Yela- -za -o 'egloole 'fɛgwɛ- 'ɛ dɔ vlɛ mu 'ɛ 'kpen ba,

'bhɛɛ- 'yele- 'fɛ 'ɛ 'kpen 'yikun- 'Ŋ 'yoo- -a gbaan 'zi Sion -wa 'ɛ ta.*

'Ke mɛɛ 'la zan 'e □kpaa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yɛraladɔle 'bhɛ zan ma -titi.»

7 'Ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -a -yi, 'yee- vlɛ 'ɛ -za -o 'egloole 'ka mu 'kɔɔ. 'Duŋ- mɛɛ mu 'la zan mu 'kpale- laa -o -a -yi, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ yi dɔɔ: «'Fɛ dɔ mu 'ɛ -woo -bangwa vlɛ 'la 'yi 'fɛ dɔ bhla 'ɛ 'zi, 'bhɛ -le □kla 'ke 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan -la vlɛ -kpunj -gbɛnɛ 'gbu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le 'fɛ 'ɛ 'kpen 'yikun.»

8 «'Yele- □kla mɛɛ mu gaan 'sanpɛ- 'le,

'bhɛɛ- 'yele- □kla mɛɛ mu baapɛ 'le.» -Amasrɔyi waa dɔ -a -la 'ke -woo kpa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yi. 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' 'a -lɛdulaa dɔɔ -e klɛ -o gaan 'sanpɛ- pegee -o baapɛ 'le.

9 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka mu -le -Waanbhaa' 'si 'la makwan- 'bhɛ 'le. 'Ka mu -o 'sraka 'lena -bhɛngbe mu 'le, 'bhɛɛ- 'ka mu -o -yaa' 'si 'wenj 'la 'kpale- -o 'edanma 'bhɛ 'le, 'kooko-

* 2:6 2.6 Matie 21.42. -O -yaa Zeruzalemu sii 'ezin- Sion.

'kaa kleza 'lrele- -gbene mu 'e wo mee mu ni. -E 'ka 'siila- doo 'ka go -gblo mu 'e 'yi 'bhe- 'ka 'nu -yaa' 'tebhile -lrele' 'e ba.

¹⁰ 'Elwale, 'ka 'laa -yaa 'ke -Waanbhaa' a pe mee mu 'le, 'duj- 'ka □kla -zon -yaa' pe mee mu 'le. 'Elwale, 'ka 'yren 'laa -yaa □kla -Waanbhaa' ma, 'duj- -zon 'ka 'yrenkla- -a ma.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA 'DRUNYAN 'LEE- 'YI

-Waanbhaa' a yewone mu 'e 'taawogbeya

¹¹ 'N 'yienii mu, 'ka -o 'cie mu 'pegee 'taa ta ge mu 'le 'drunyan 'lee- 'yi -ge. 'Bhela- -zayile, 'mi -o 'sromabo 'zi 'ka ni doo -ka 'ploo 'kaa-bhaaplen zru maza mu klele ma. 'Woo- bhaaplenya zru maza mu 'e 'wole- gwledan 'ka 'gbu ba.

¹² -Ka 'taawo mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu plen- 'elrele. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'ali- 'ke -o bhla 'kpa zii' 'ka ma doo 'ka -o -za 'yoo- kle 'zi, 'ke -Waanbhaa' □nwa -o -si 'e 'yi yi 'la 'le, -o nu 'ka kleza -lrele' mu 'e 'yele- 'bhe- -o nu -Waanbhaa' 'tobho.

¹³ Meezan -zayi', -ka 'ka ngblo 'kpala bhaaplen mu a -kunliiya 'tole -kunliiya 'bhe □la: -ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala -bhlengbe □la, Meezan -zayi', 'yela- 'kpaale- -o mokpen' 'wiinj-.

¹⁴ 'Bhe- -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -janmatii mu 'e □la. 'Yee- -bhlengbe 'e 'yele- -o winbo 'kaa -o -za 'yoo- kle mu 'e 'krowo, 'bhe- -o -za 'wlan kle mu 'e 'tobho-.

¹⁵ -Amasroyi, -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'ka -za 'wlan kle, 'koko- mee 'la zan laa wlan 'e do 'mu 'pegee -zadokle mu 'e 'ka 'mu 'liitan-.

¹⁶ -Waanbhaa' 'ka klelawoa □klo mu 'le bhe, 'ka 'laa 'tole- 'ke 'ka bo -za 'yoo- klele ma 'kaa- bole 'ka 'gbu ma 'e 'bhe 'to 'yi. 'Bhe- 'duj-, -ka 'taawo 'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a yewone mu.

¹⁷ -Ka mokpen' 'ledo- -a ma, 'ka neene- mu 'e -za 'so 'ka ni, 'bhe- -ka -gblaani- -Waanbhaa' 'lee, 'bhe 'pegee -ka -bhlengbe 'e 'ledo- -a ma.

-Ka Zesu Krisi blaanta -goon' -yrenbhlele 'yi

¹⁸ Yewone mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -kunlii mu 'e □la, 'ke 'ka -gasikpa -o -lee 'egbenele. 'Ka 'laa 'ka ngblo 'kpaale- 'ke mu 'la 'mu -o 'ewlanle, 'bhe- 'ke 'mu 'yi -o 'edoole 'mu do -kplen -la □la. 'Ali- 'ke mu 'la 'mu a -za -o 'egloole -ka 'ka ngblo 'kpala 'mu □la 'ezin-.

¹⁹ Wlan 'gbu 'e ni, 'ke -o -yrenkpa' zii' 'ka ta bhaama, 'bhe- 'ke 'ka -o 'mu -yren mu 'e 'yikun zii' 'kaa- gasikpale ma -Waanbhaa' -lee 'bhe -zayi', 'bhe -o 'ke -za 'lrele- le -Waanbhaa -yre 'yi.

²⁰ Wlan 'e ni, 'ke 'ka -za 'yoo- □kla, 'bhe- -o 'ka 'krowa- 'bhe -zayi', 'bhe- 'ke 'ka -o 'bhe -yren 'e 'yikun zii', -tron 'laa -o 'bhe ma. 'Bhe- 'duj-, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhe- 'ke -woo -yrenkpa' zii' 'ka ta, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- do 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

²¹ -Waanbhaa' -koo' 'siila- -yren 'yikunle -la ma. -Amasroyi, Krisi 'gbu -yrenbhla 'ka mu ni, 'bhe- -e 'bhe □kla 'bhe gbeen- bhe, 'koko- 'ka 'ka kpa 'yee- ma -yren 'yikunle 'le.

²² Yaa -za 'yoo- do 'kpo klele -lido', 'bhe- bhla laa dale -a -lii -titi.

²³ -Wa -zwanwoa, 'bhe- yaa 'bhe -zwanwo' 'e zigole 'ke -zwanwo' 'bheke 'le. -O -yrenkpa -a ta, yaa 'duj- -gblaani 'klale- mee 'la zan mu -yrenkpa -a ta 'mu 'yi. Dooon' -Waanbhaa' 'la mee mu 'kitikan -ledooleya ma, -e -yaa' -za 'e 'kpen gbekpa- 'bhe 'koo.

²⁴ Zesu Krisi 'gbu -le -kooa' -za 'yoo- mu 'kwe □sia -a 'gbu 'fle 'yi -yigbeele 'e ta. -E 'bhe □kla, 'koko- -koo' ga -za 'yoo- ba -yre ta, 'bhe- -koo' bo -koo' 'yre ma -ledooleya ma -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Ka mu -bheela 'yela- a -yrenbhlele ma.

²⁵ Wlan 'gbu 'e ni, 'ka 'yaa- 'bhii- -bhlaa mu 'la 'mu 'la □nia 'mu gbeen-; 'bhe- -zon, 'ka □kla 'bhii' 'ka niinaa- 'ka gooba mi 'e ba. 'Bhe -le 'bhe 'yrekpa- zii' 'ka ba yikpensee ta.

3

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu -o kleza -o 'kela 'le 'eke- ni

¹ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala 'ka □nɔɔ mu 'e 'la, 'kooko- 'ke 'ka 'ke mu □nɔɔ mu laa 'mu kpa -Waanbhaa' a -jan 'e 'yi, 'bhe- 'ke -o 'ka 'taa-wogbeya -lrele' drɔŋ 'te 'e □ya, 'bhe 'a kle 'bhe- -woo kpa Zesu 'yi 'ke 'bhe kan 'ka 'wojan- mu 'e ta -o ni,

² 'ke -o 'gbu 'ka 'taawogbeya 'wenj 'te 'e 'pegee 'kaa- -gasikpa gbeya -Waanbhaa' -lee 'mu □ya.

³ 'Ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'laa 'kaa- -lreleya 'e -glinle' 'ka 'fle ma, 'ke 'ka 'ka 'win tan, 'ke 'ka 'ka baa -can pe mu 'yi, 'bhe 'pegee dun- 'pleele- mu 'le 'ka ta.

⁴ 'Dun- -ka 'ka zru -yi -lreleya 'e -ka 'bhe- ziglin-; 'bhe 'la 'bhe 'laa 'kan-titi bhe. 'Bhe -le 'ka 'yi kle 'edɔɔle, 'bhe- 'ka kle 'ewlanle. 'Bhe -la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi.

⁵ 'Elwaleta le 'wenj mu 'la -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, 'bhe- -o yrikpale -yaa' -Waanbhaa' ta, 'mu 'yaa- 'bhe- gbɛɛn-. 'Mu 'yaa- 'mu 'gbu ngblo kpala' 'mu □nɔɔ mu 'e □la,

⁶ 'Bhii- Sara gbɛɛn-. -E -yaa 'taawo- -a -nɔɔ Abraamu 'weli- ta, 'bhe- -e -yaa 'bhe sii: «'N Zan». 'Ka mu □kla -zɔn -a 'srɛ mu 'le, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhe- 'ke 'ka 'laa 'taawole 'ke -gblaan 'kedo- 'kpɔ 'le 'ka zru ba.

⁷ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ka mu 'gwlaan- mu, -ka 'ka 'na mu 'e 'kun 'elrele. -Kaa 'yaango 'bhii- le mu laa -o 'egloole 'bhii- 'gwlaan- mu gbɛɛn-. -Ka -o -ledo' -a ma, 'bhe- -kaa 'yaango- 'bhii- 'ka 'pegee 'woomu 'ciɛn -le nu klele 'ke -Waanbhaa' nu -lile' 'ka ma bole -yre ma -si 'la 'nale- 'le 'bhe- 'le. -Ka 'bhe- kle, 'kooko- -za 'kedo- 'kpɔ 'laa do 'kaa- 'seriwole 'e 'lee -Waanbhaa' ni.

-Yrenbhlele -za 'ledɔɔle kleza 'yi

⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ka 'kpen 'kpa do ma 'ke 'ka 'kpejan- kle do, 'bhe- 'ka 'yrenkla- 'eke- ma. 'Ka -za 'so 'eke-

ni 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu, 'bhe- -ka 'ka 'gbu mazina 'eke- -lee.

⁹ 'Ka 'laa -za 'yɔɔ- -zigole 'eke- ma 'ke -za 'yɔɔ- 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -zwanwole -zigole 'ke -zwanwole 'le. Drɔɔn' -ka 'eke- 'duma-wole, -amasrɔyi -Waanbhaa' 'ka 'sila- 'bhe- ma, 'kooko- -e 'ka 'letwa □ 'duma 'la ba, 'ka mu 'gbu 'bhe 'duma 'e 'srɔɔwo-.

¹⁰ 'Wlan 'e ni, -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo:

«'Ke mee 'la zan -o -a zi 'bhii- -yaa' 'tre ta yaale 'e kle 'elrele,

'bhe- -e zrukpa' 'srɔɔwo- 'drunyan 'lee- 'yi,

'bhe zan 'ploo -jan 'yɔɔ- wole ma,

'bhe 'pegee mee -yini' ma jan mu ma 'ezin-.

¹¹ 'Bhe zan 'e 'plenjo- -za 'yɔɔ- zi ma, 'bhe- -e -za 'wlan kle.

-E yilabla ziglin- 'bhe- -e bo 'bhe- ziglinle ma.

¹² -Amasrɔyi Meezan -Waanbhaa' -yre -o mee -ledɔɔle mu 'e ta, 'bhe- -ya 'tronkpa 'mu a 'seriwole mu 'e □la.

'Dun- yaa wleyi' pɔɔn mee 'la zan mu -za 'yɔɔ- kle 'mu ma.»

¹³ -De 'gbu -le nu -yrenkpale 'ka ta, 'ke 'ka 'niiwlale -o -za 'wlan kleza 'yi ee?

¹⁴ 'Bhe- 'dun-, 'ke 'ka -o -yrenbhle' zii' -za 'ledɔɔle kle -zayi', 'kaa- pe -yinra! 'Ka 'laa -gblaanle' bhaaplenj mu -gblaanpe' -lee, 'bhe- 'ka 'laa 'ka zrubatedɔle.

¹⁵ 'Dun-, 'ka mu, -ka Krisi 'ledo- -a ma 'ka zru mu 'e 'yi, 'ke 'kaa do 'bhii- -kaa Meezan. 'Ka 'yrikpale 'la -yoo -Waanbhaa' ta, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'bhe 'yilrɔkpa' 'ka ma, 'ka 'lebɛngole kle 'waati 'e 'kpen ba 'ke 'ka 'bhe 'yipe 'bhe zan ni.

¹⁶ 'Dun-, -ka 'bhe kle 'ka zru -doo 'le, 'bhe 'pegee -gasikpalele 'bhe zan 'e -lee. 'Bhe- 'ka 'kpee 'flele- kle, 'kooko- 'ke mee 'ka 'to 'sie zii' -za 'yɔɔ- 'tokpalele 'ka ma, 'bhe 'pegee 'ke -woo 'ka 'to 'sie zii' 'ka taawogbeya -lrele' 'e ma Krisi 'yi, -yralado 'bhe zan mu 'e ma.

17 Wlan 'gbu 'ε ni, -yrenbhlele -za 'wlan klele -zayi' 'ε, 'ke 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' 'koo- za 'le, 'bhe mabhaabho -yrenbhlele -za 'yoo- klele -zayi' 'ε 'bhe ta.

18 Krisi 'gbu -yrenbhla ga 'koo -gloon do 'kpo bhaaplen mu a -za 'yoo- mu 'ε ma. 'Yee- 'la 'ledoole -yaa, 'bheε- -e -gaa mεε -lebiile mu -zayi', 'kooko- -e ge 'ka 'le -Waanbhaa' ba. 'Yee- 'la -e -kla 'ke sie -le -yaa' bhaaplen 'fle 'ε 'yi, 'bheε- -e -bwela gale ba Lii 'Wen 'ε 'yi.

19 'Yee- Lii 'Wen 'ε 'yi, Krisi -ja -yaa' pe 'kpen -baliwoza 'ε 'wole- mεε 'la zan mu -gaa gban, 'bheε- 'ke 'mu lii mu 'ε -woo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε magben 'zi, 'mu ni. *

20 Noe -yaa -baton' -gbene 'ε do 'zi 'waati 'la ba Waanbhaa' a zrubak-palaa bhaaplen mu 'ε zi. 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke yaa 'e go mεε -le 'fientronne do 'kpo ba, 'mu -le □wlaa 'yee- -baton' -gbene 'ε 'yi, 'bheε- 'mu -gwa -za 'yi: 'mu 'yaa- mεε 'srwaa-.

21 'Bhe -za 'ε 'bhe -o 'ke mεε wiinfeza -yi ba 'la 'ka go -za 'yi -zon 'bheε- -toomasie 'le. 'Bheε- wiinfeza 'ε 'bhe 'laa -o 'ke -koo' -koo' 'fle ma 'trin go -a 'felele. 'Bhe wiinfeza 'ε 'yi -le doo -koo' 'gbu 'nale- -Waanbhaa' ni -koo' 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhe -za 'ε 'kpen □swa klele- Zesu Krisi bweza 'ε gale ba 'bheε- 'sroyi.

22 -E -ja lafle' 'yi, 'bheε- -e -yalaa' -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre gbalaan 'ε □noo, 'bheε- 'kee- kpa -mleke' mu ta oo, 'kee- kpa laanima -kunlii mu ta oo, 'kee- kpa -glooya' mu 'ε 'kpen ta, -a 'kpaale- -o 'mu 'kpen 'wiin-.

4

'Taawogbeya dree

1 Krisi -yrenbhlelawoa -a 'fle 'ε 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'yriwla yrenbhlele ma. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'la zan -yrenbhla -a 'fle 'yi

Krisi 'to 'ε -zayi', 'bhe zan ploo -za 'yoo- klele ma,

2 'kooko- 'ka 'kaa- 'tre ta yaale -vin 'ε kle -Waanbhaa' zru maza klele 'le, 'bheε- 'ka 'laa bole 'ezin- 'ka 'gbu zru maza -yoo' mu 'ε klele ma 'bhii- 'elwaleta -so.

3 'Bhe □swa 'bhe 'yi -gee! -Ka 'ploo- 'bhe -za mu 'ε ma. Elwaleta -so, 'ka □mwa 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza mu 'ε ta 'bhii- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbεen-. 'Ka 'yaa- 'taawo- 'eyoole gbe 'ε 'kpen ma 'ke 'ka -za mu 'leε- kle: -yanbhooya oo, -yrebho' maza mu oo, -wεendε' maza mu oo, -taakpale pe bhlele 'pegee -wεen 'mile- zi 'ke 'kaa kan -a -dan' ta oo, 'bhe 'pegeeyo mu gbale, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -za 'yoo- -gbene 'le bhe.

4 -Zon, 'woo- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do -o 'kpeelenile -o ma doo -mela ma 'ka 'laa 'ka 'gbu na -li 'bhii- 'woo- mu gbεen- -yanbhooya 'yoo- 'la kan -a -dan' ta 'bhe ni; 'bhela- -yile -o 'ka 'to 'yoo- pe.

5 'Dun-, -o nu -o kleza -yoo' mu 'ε 'kpen 'yipele -Waanbhaa' 'la -yoo zan bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle yi do ta 'bhe ni. -E nu bhaaplen -yre male 'pegee bhaaplen mu 'la -gaa gban 'mu 'kpen 'kitikanle.

6 'Bhela- -zayile, mεε 'la zan mu -gaa gban, -o -Jan 'Nrle- 'ε □woa bi 'mu 'ke mu ni 'ezin-, 'kooko- -waa' bhaaplen 'fle 'yi, -woo 'kitikan 'bhii- bhaaplen 'kpen gbεen-, 'bheε- 'kooko- Lii 'Wen 'ε 'sroyi -o so bole- -o -yre ma 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -o 'bhe 'yre ma gone- 'la gbεen-.

BOLE 'EKE- 'YI 'ε 'BHE A -ZA

-Waanbhaa' 'ka -gbaa 'sen mu 'la ba, -ka-o 'kun 'elrele

7 'N neene- mu, 'tre ta pe 'kpen 'yan bhla □bhwa -wa -din. 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'gbu 'yikun -za klele ma, 'bheε- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka so 'ka 'seriwole -Waanbhaa' ni.

* 3:19 3.19 2 Piri 2.4, 1 Piri 3.22s, Zudi 6. Mεε 'ke mu pe 'ezin- doo -woo -we 'zi lii mu 'la 'le -ge 'mu -le -mleke' 'mu 'la 'pegee -Setran' -balaa' -za 'yoo- 'yi 'mu 'le.

8 'Elwale 'pe, 'ka -za 'so 'eke- ni 'egloole. -Amasroyi 'soniya -za 'yoo- -bebe tagaan.

9 -Ka 'eke- 'kun 'elrele 'kaa- 'fε mu 'ε □la, 'bhεε- 'ka 'laa 'bhε klεε 'ka 'la ma janwolele.

10 'Ka 'kpen do do 'sen yεke- 'la 'srɔwoa- -Waanbhaa' 'kɔɔ, -ka 'bhεε- wlata -za 'wlan klε 'eke- ni. -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'sen -gloɔn mu 'la □naa 'ka 'kpen ni 'ka 'bhɔ zayi' 'eke- ba, -ka 'bhε 'sen mu 'ε -gblakun' 'elrele.

11 'Ke -janwo' 'sen -o mεε 'la ni, 'bhε zan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo. 'Ke mεε 'la zan □kla 'ke yewone 'le, -Waanbhaa' 'sen yεke- 'la □naa 'bhε zan ni, -e 'bhε ye 'ε 'wo fangan- yεke- 'la -Waanbhaa' 'bhε na -a ni 'bhεε- ta. -Kaa klε, 'kooko- -za 'tole- -za 'bhε 'yi, 'tɔbhɔleya 'kpen bo -Waanbhaa' -la ni Zesu Krisi 'tɔ 'yi. 'Bhε -laa pε -le 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -gloɔya' 'le -zɔn pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Yrenbhlele 'bhii- Zesu 'yi mi do gbεen-

12 'N 'yienii mu, 'ka -o -yren -gbene mu 'la 'bhle zii' bhe 'mu -o -la 'zi 'ka ma 'papa 'bhii- 'tε 'lagbeyā gbεen-. 'Bhε 'laa klεε 'ka ma 'ka 'kpeeleni maza 'le. 'Bhε -yren mu 'ε 'mu -o 'kaa 'kpaleya 'ε 'yidanpε 'le. Yaa klεε 'ka ni 'bhii- 'bhε 'yansi za laa sɔ 'tenle 'ka ma.

13 Drɔɔn' 'ka zrukpaale klε, -amasroyi -yoo 'bhii- 'ka -o Krisi a -yren 'ε 'ke -la bhle 'zi bhe. 'Bhε klegbeyā 'ε gbεen- bhe, 'ke Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- zrukpaal' 'ε 'le nu 'pale- 'ezin-.

14 'Ke -o 'ka -zwanwoa Krisi 'tɔ 'ε -zayi', 'kaa- pε -yinra', -amasroyi -Waanbhaa' a Lii 'Wen 'tɔbhɔle 'ε zinale -o 'ka ta!

15 'Dun-, 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa -yrenbhlele -za 'yoo- -bhεeke' -zayi' 'bhii- mεε dεle oo, -faanwole oo, klεza -yoo' 'ke, 'bhε 'pegee -a gaan bole mεε -bhεeke' -a -za ba, 'mu -zayi'.

16 'Dun-, 'ke mεε 'la zan -yrenbhla 'ke -yoo Zesu 'yi mi 'le, 'bhε 'laa -yraladɔle 'bhε zan ma. Drɔɔn' 'bhε

zan -Waanbhaa' 'tɔbhɔ Zesu 'tɔ 'la -ya ma 'bhε -zayi'.

17 -Zɔn, -Waanbhaa' a 'kitikanle zisan' bhla 'ε □bhwa -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε ma. 'Bhεε- 'dun- 'ke 'yee- 'kiti 'ε zisaan- -kɔɔ' mu -la ma 'elwale 'pe, mεε 'la zan mu laa -o 'kpale- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi, -a -leyanyre nu klεε 'mu ma 'nale- -a ma 'ke -yoo 'mu 'kitikanle εε?

18 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«*Ke mεε -ledɔle gole -za 'yi 'ε 'bhε □laa,*

'bhε bhla 'ε ba -za 'yoo- klε mu 'la waa gbalaan -Waanbhaa' -lεε -waa' a pε 'ε nu klεε 'nale- -a ma 'tε εε?»

19 'Bhε 'yi bhe, mεε 'la zan mu -o -yrenbhle' zii' -Waanbhaa' zru maza klε zayi', -woo 'gbu 'nii- 'ε 'kpen gbekpa -Waanbhaa' 'la pε 'kpen □kla 'bhε 'kɔɔ, 'bhεε- -o bo -za 'wlan klεε ma. 'Yee- -Waanbhaa' laa a -liiwli' mabɔɔ -titi, 'dun- -ya -liiwli' -yizakle 'tanji.

5

Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'woye-

1 Mεε 'la zan mu -o zilεε- mu 'le Zesu 'yi mu 'ε 'plen-, 'n 'yoo- zan zruwlale 'mu 'kpee. 'Mi 'gbu -o 'ezin- Zesu 'yi mu 'ε waa zilεε- mi -la -le. Krisi -yrenbhla gɔnε- 'la gbεen- 'mi 'gbu -o 'bhε 'srε 'le. 'Bhεε- 'mi 'gbu dɔ nu klεε -yaa' 'tɔbhɔleya 'la 'bhε -o zan 'pwεle- -a -yi 'bhε ba. 'Mi pe 'ka mu zilεε- mu 'ε ni dɔɔ:

2 -Waanbhaa' mεε 'la zan mu gbekpaal- 'ka 'kɔɔ, -ka -o 'kun 'elrele 'bhii- -bhlaa gooba mu -o -yrekpa' -waa' -bhlaa 'ledo- 'ε ba gɔnε- 'la gbεen-. 'Ka 'laa klεε kpanma; 'dun- -kaa klε 'ka zru -dɔɔ 'le -Waanbhaa zru maza ta. 'Ka 'laa klεε -goli' 'srɔwo zayi'; 'dun- -kaa klε 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

3 -Waanbhaa' 'woo- mεε mu 'la gbekpaal- 'ka 'kɔɔ, 'ka 'laa 'ka gbinkpa' gbe -yoo' wole -o ta, 'dun- 'ka mu 'gbu klε -waa' -za daan ma mεε mu 'le.

4 'Ke 'bhe □kla, Zesu 'la 'bhe -o 'bhii- -bhlaa gooba -kunlii gbalaan 'ε 'le, 'ke 'bhe 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka nu -bhleŋbe ŋgblo ma 'faa 'tobhole 'la 'bhe 'lreleya 'ε yaa siε -titi, 'bhe 'srɔɔwɔle.

Zesu 'yi mu -liawli'

5 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi bhe, 'ka mu -zwanne mu, -ka 'ka ŋgblo 'kpala 'kaa- zilεε- mu 'ε □la. 'Bheε- 'ka mu 'kpen, 'ka 'gbu mazina 'eke- -lεε. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -o 'gbu magbaande, -Waanbhaa' wlen 'bhe zan mu ma. 'Dun- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e -li 'bhe zan mu 'ε ma.»

6 'Bhe 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' 'la -glooya' 'ε 'kpen -o -a 'kɔɔ 'bhe 'lεε; 'kooko- -e yi 'la 'bhe -dwa 'ke 'bhe yi 'ε □bwa, -e nu 'ka 'lawlenle.

7 -Ka 'kaa 'ŋgami mu 'ε 'kpen 'kwe 'ε dɔ -a wiin-, -amasroyi Zesu 'kaa- -za yienkan.

8 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba! 'Ka 'sɔɔnnii -Setran' 'ε, -yoo 'kaan zii' 'bhii- -jara 'la -yoo ge 'zi gbinalēle -yaa' wi -glinyre' nɔɔ-, 'bheε- -ya bhle.

9 -Ka dɔ -a -lεε 'egloole, 'bheε- -ka 'ka 'sεne gbaan 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi; 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka nεεne- Zesu 'yi mu 'la -woo 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ 'mu -o 'bheε- 'yansi -yren mu do 'kpɔ 'ε 'bhle zii' 'ezin-.

10 'Dun- -Waanbhaa' -o -za 'wlan zan 'le. 'Yele- 'ka 'siila- 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi dɔɔ 'ka dɔ kle -yaa' 'tobholeya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ba. -E nu -lile' 'ka ma, 'bheε- 'ka sɔ -yren mu 'ε 'yikunle. 'Ke 'ka □yaan -yrenbhlele 'waati sa ba, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu 'kaa- 'kpaleya 'ε 'lεsɔle 'kee- 'fuu 'pegee fangandɔ 'ka ta 'egloole; 'bheε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- 'ka baale' -titi.

11 'Yela- a pe -le 'ke -glooya' 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Danma' 'pubɔ- mu

12 'N 'sewe 'la 'kpa zii' 'ka ni -ge bhe, Silasi -le □bhwa 'ŋ ba -a delele 'le. 'N 'yee- Silasi kun 'bhii- 'ŋ nεεne- 'la zru -o do. 'N 'letre 'fientronne -la de 'zi 'ka ni, 'kooko- 'ŋ zruwla 'ka 'kpee, 'bheε- 'an pe 'ka ni kpataakpa dɔɔ 'ka bloole bo -Waanbhaa' a -lileya 'la 'bhe -o 'ke -lileya wlan 'gbu 'ε 'le 'bhe ma.

13 Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Babiloni -wa 'ε ta, 'bheε- 'ke -Waanbhaa' -o makwan- 'mu 'ka 'pubwa-. Maki 'la -yoo 'ke 'ŋ gbe 'le 'kpaleya a pe zi 'ε ta Krisi 'yi, 'bhe 'ka 'pubwa- 'ezin-.*

14 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni, 'bheε- -ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubɔ' 'bhii- nεεne- ma do mu. Bhaa yilabla bo 'ka 'kpen ta 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi!

* 5:13 5.13 -Woo -we 'zi Babiloni 'la 'le -ge 'bhe -le 'ke Rɔmu 'le, Rome mu a -wa-gbene 'ε.

PIERI 'LETRE PLE MI 'LA YƆƆNDIA- Pieri a 'Letre ple mi 'ε ngblo

Pieri 'letre ple mi 'lεε- ɔdia Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -la ni. -Ya ɔpia -o ni dɔɔ -yaa' pε 'tre yan bhla 'ε ɔbhwa -wa -din. 'Bhela -zayile, -yoo -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu dɔ gbε drεεwo 'zi -o 'kpee 'ezin-. 'Letre ɔlwa mi 'ε 'yi, Pieri 'a ɔpia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -o bo 'egloole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali- 'ke mεε mu 'ε -yrenkpaa -o ta. 'Letre ple mi 'lεε- 'yi, -yoo -liala dɔɔ -o mεε daangbeya -lrele' 'la -o 'bhe ɔmaa 'ε -o bo 'bhεε- ta 'tanji; 'bhεε- waa dɔle bhla ma mεε daangbeya mu 'ε zi. (Pieri Ple mi 1.1-15), 'letre 'lεε- win -le 'kela 'le 'bhe -le 'yee- Pieri Zesu 'yi mu 'ε -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu dɔ 'zi 'mu 'kpee 'ezin.

'Elwale 'pe (Pieri Ple mi 1.16-21), -e Zesu Krisi ba Jan -Nrāle' 'ε 'bhe -dwa -o 'kpee. 'Yee- Pieri 'gbu 'pegee Zesu a Winbɔwo mu -vin mu 'ε -woo 'bhe -Jan 'Nrāle- 'ε 'srε 'le. -Waanbhaa' -jan ɔkpaa -a -lɛla' janwo mu 'ε 'lii Lii 'Wen 'ε 'le, 'bhεε- 'mu -yaa' 'Sεwe 'Wen 'ε yɔɔndia-. 'Bhe mu -o 'ezin- -a 'srε 'le.

Pieri bhla ma mεε daan mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε tapwela mɔkpen' ni kpataakpa (Pieri Ple mi 2). Zudi -jan 'kpankpanyaan bhla ma mεε daan mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεεn-, Pieri 'bhεε- 'yansi za ɔkla 'ezin- 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε ma -yaa' 'letre ple mi 'ε 'yi.

-A -le yaga mi 'ε 'yi, mεε 'la zan mu -yaa pe 'zi dɔɔ Mεεzan Zesu 'laa nu nule, 'bhεε- -e 'drunyan 'yi mu 'ε 'kitikan, Pieri -jan zikpaa- 'mu ni. -Ya ɔpia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ 'ke Zesu -o -a nule 'ε tado 'zi, -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -o -a zrubakpaa zii' bhaaplen mu zi. -Amasrɔyi, yaa -o -a zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpɔ kle nipe 'le. 'Duŋ- -ya zi 'bhii mɔkpen' 'plo- -za 'yɔɔ ma,

'bhεε- -woo zru niinaa' (Pieri Ple mi 3.9).

'Letre 'lεε- 'leyanyre 'ε 'yi, Pieri -o -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε kle 'wen, 'bhεε- 'ke waa -la yre -srɔɔwo' -o ta -za 'kedo- 'yi Krisi 'nu yi 'ε 'le (Pieri Ple mi 3.11-18).

Pieri a 'pubɔwli

¹ 'Mi Simo Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a yewone 'pegee -yaa' winbɔwo mi 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lεε- dε 'zi. 'Mεε 'la zan mu 'yee- 'kpaleya -za -glɔɔ do 'kpɔ 'la -yoo 'o mɔɔ 'kɔɔ 'bhe 'srɔɔwoa- -kɔɔa' -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' 'Bhee Mi Zesu Krisi 'lɛdɔleya 'ε ma, 'mi -o 'yee- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhe zan mu 'kpen -la ni.

² Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'pegee yilabla na 'ka ni 'bhεε- -yoo pa 'ka ta 'ebebele, 'ke -ya kle 'bhεε- 'ka 'yee- -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔa' Mεεzan Zesu dɔ!

-Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- 'bhεε- -e -kɔɔ' makwan- ye 'la 'kaama-

³ -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ε ma, -e -kɔɔ' -gbaa pε 'oo pε 'la 'bhe sɔ -a klele- 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma, 'bhe 'pegee -kɔɔ' blɔole bo 'yee- ma, 'bhe 'kpen ba. -Ya ɔkla, 'bhεε- mεε 'la zan -kɔɔ' 'siila- dɔɔ -kɔɔ' dɔ kle 'bhe 'gbu a 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe a wlanya -gbεnε 'ε ba -kɔɔ' 'bhe zan dɔ.

⁴ 'Bhe 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe wlanya 'ε ma, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- mu 'la -za -o 'egloole, 'bhεε- 'ke -woo 'egblaanle 'mu ɔnaa -kɔɔ' ni. -E -yaa zi 'bhii- 'bhe -liiwli' mu 'ε 'srɔyi 'ka sɔ gole- 'drunyan 'la 'siεle- -o 'ke bhaaplen zrubhɔ ma -za -yɔɔ' mu 'ε 'le 'mu 'lεε, 'bhεε- 'ka zru mu 'ε kle 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu zru 'ε gbεεn-.

⁵⁻⁷ 'Bhela- -zayile, -ka dɔ klen 'ke 'ka 'kpaleya 'ε 'taawogbeya -lrele' na 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'taawogbeya -lrele' 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -Waanbhaa' dɔ; 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dɔle 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka sɔ 'ka 'gbu 'yikunle -za klele ma. 'Ka 'gbu 'yikunle 'ε 'bhe zrubakpaa na 'ka

ni, 'bhεε- 'ka zrubakpaa 'ε 'bhe -Waanbhaa' -lεεgblaana wla 'ka zru 'ε 'yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -lεεgblaana 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -za sɔ 'eke-ni 'bhii- nεεnε- ma do mu; 'bhe 'solekeniya 'ε 'bhe -le 'sɔniya 'la 'bhe 'laa mεε bago 'bhe na 'ka ni.

⁸ 'Ke 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -o 'ka zru 'yi 'ebebele, 'mu nu -a klele 'bhεε- 'ka 'laa bo bhaama; 'ka nu -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi baandɔle 'tanjii, 'bhεε- 'ka nu klele mεε -yrebakanle mu 'le.

⁹ 'Dun- 'bhe -za mu 'la bhe, 'ke 'mu 'laa -o mεε 'la zan zru -yi, 'bhe zan -o 'bhii- -yɛ 'wi mi do gbεen-, 'bhεε- yaa sɔ yɛ ma yelee. -Waanbhaa' 'a dɔgbeya gwe 'la 'yaa- -za 'yɔɔ- 'yi 'bhe golawoa -a 'kɔɔ, 'bhe -za 'ε 'nia -a 'kpee.

¹⁰ 'Bhela- -zayile, 'η nεεnε- mu, -ka dɔ klen 'ke 'kaa zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' 'ka 'siila-, 'bhεε- -e 'ka makwan- wlan ma yaa pε 'le. 'Ke 'ka 'bhe 'kla, 'bhe gbεen- bhe, 'ka 'laa nu baale -za 'yɔɔ- yi -titi.

¹¹ 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -Waanbhaa' nu -kɔɔa' Mεεzan 'pegee -kɔɔ' 'Bhee mi Zesu Krisi -a -bh- lengbeya -wa 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi, 'bhe 'liigole 'egbenele 'ka ni, 'bhεε- 'ka wla 'bhe nɔɔ-.

¹² 'Bhela- -zayile, yi 'oo yi, 'η bo 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -la -za dɔle ma 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka -o dɔ, 'bhεε- 'ke 'ka blɔɔle -o 'ka wlan 'la 'srɔɔwoa- 'bhe ma 'egloole.

¹³ 'N 'yoo- -li 'η 'yɛ ma 'η 'fle 'lεε- 'yi 'trε 'lεε- ta -gε 'waati 'la ba, 'an 'ya 'bhii- -za wlan 'le 'ke 'η bo 'bhe -za mu 'ε dɔle ma 'ka 'kpee, 'kooko- 'ka 'yri 'laa go 'ka 'gbu -za 'le,

¹⁴ -amasrɔyi, 'bhii- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'gbu 'a -zrɔnna 'η ni gɔnε- 'la gbεen- bhe, 'an pε 'trε ta bole 'ε 'yan bhla 'bhwa -wa -din.

¹⁵ 'Dun-, 'η nu dɔle 'egloole 'ke 'η 'ka daan 'bhe -za mu 'ε 'le, 'kooko- 'an pε 'trε ta 'ε 'yanle- blaana, 'woo- -za mu 'ε dɔ 'ka 'kpee.

Mεε 'la zan mu Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε 'ya

¹⁶ Wlan 'ε ni, 'o 'ka -daanna -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi a -glooya' ma nu gbε ple mi 'ε 'la 'le, 'waa 'ε bhe 'sile- bhaaplen a yikanleya ma can mu zi. 'Dun- 'o 'yee Zesu 'ε 'ya kpataakpa 'o 'yrebhε- mu 'le -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'kpen 'yi.

¹⁷ -Amasrɔyi, -a Dε -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'ε 'bhe 'a 'ledwa- -a ma, 'bhεε- 'bhe 'a 'tɔbhwa- 'waati 'la ba, 'bhe 'kla 'o mɔɔ 'gbu 'yɛ ma, 'bhεε- 'bhe 'weli- 'ε -daa lafle' ma 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N Gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele, 'yele- -gε; 'η 'yela- makwan- 'bhεε- 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenele.»

¹⁸ 'O mɔɔ 'pegee 'yee- 'gbu 'yaa- 'waati 'la ba vle gɔɔn 'wenj 'ε 'wiinj-, 'o mɔɔ 'gbu 'bhe mεε -weli' 'ε 'maa 'ke 'bhe da lafle' ma.

¹⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -lɛlajanwo mu 'ε 'wo- jan- 'ε 'bhe -o 'ke wlan 'le. -Ka 'ka 'trɔnkpa 'bhe 'la 'elrele. -Amasrɔyi, 'ke Zesu 'nwa 'te -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε nu -bhile' -kɔɔ' zru mu 'ε 'yi 'wenj 'bhii- -lanbha do 'la 'bhi zii' yɛ do nɔɔ- -gblo 'yi, 'bhεε- -e nu 'ka zru mu 'ε bakanle 'bhii- -zrwanzi -bunbhaa yɛ ma kan gɔnε- 'la gbεen- 'wenj.

²⁰ -Kaa 'yaango- 'elwale 'pe dɔɔ: -Waanbhaa' -lɛlajanwo mu 'ε -jan mu 'la 'kpen 'woa, 'mu 'laa 'mu do 'kpɔ 'wole- 'mu 'gbu 'winta-.

²¹ Wlan 'ε ni, 'woo- -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu 'ε 'kedo- 'kpɔ 'laa dale -lido' bhaaplen 'gbu zru maza ba, Lii 'Wenj 'ε 'bhe -le 'sen 'naa bhaaplen mu ni, 'bhεε- -o -Waanbhaa -lɛlajanwoa.

2

Bhla ma -Waanbhaa -lɛla' -janwo' mu

¹ 'Elwaleta, bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu -yaa Izraeli mεε mu 'ε 'plen- gɔnε- 'la gbεen-, 'bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, bhla ma mεε daan mu nu -wlenle' 'ka 'plen- 'bhεε- gbεen- 'ezin-. -O nu -dawli' 'kpale- 'ka gbε ta, 'bhεε- -o nu wlale 'ka 'plen- 'ke bhla ma mεε daangbeya

mu 'le, 'bhεε- -o 'ka 'siε-. Zesu 'la 'bhε -o Mεεzan 'le 'bhεε- 'ke 'bhε -o tagbawoa, -o nu -o -bangole 'bhε 'yi. 'Bhε 'yi bhe, -o 'gbu 'siε -yren nu baale -o 'gbu ta blaale-, 'bhεε- 'bhε -o siε.

² Mεε -bebe nu dōle -o zi, 'bhεε- 'mu nu -waa' -yanbhōoya maza mu 'ε 'yansi klele. -O kleza -yōō' mu 'ε ma, mεε mu nu -Waanbhaa' a wlan ma zi 'ε 'tō 'siεε-. *

³ -Gōli' 'flēnya- 'ε ma, 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε -o nu 'ka 'yinile 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bhεε- -o 'ka tabhle. 'Dun-, 'kiti 'la 'bhε -o -lεε, -zōn 'laa 'bhε 'kan yi 'ε dōle, 'bhεε- -o 'siε -yren 'ε 'bhε nu 'klale- -o ba blaale-.

⁴ Wlan 'ε ni, -mlēkε' mu 'la -za 'yōō- □kla 'elwaleta -sō, -Waanbhaa' laa 'tolε- 'mu ma, -yoo -yrela 'ke kpεle- mu 'le, 'bhεε- -yoo -blinna -gluu 'trole- -gbεnε 'ε 'yi -gblo 'ε yi. -O 'kpale- -o 'bhεε- yre 'ε □nōō ye 'ke -o 'kitikan yi 'ε magben.

⁵ 'Bhεε- 'elwaleta -sō, mεε 'la zan mu -za 'yōō- -kla Noe a pε 'waati 'ε ba, -Waanbhaa' laa 'tolε- 'mu ma 'ezin-. -E la gblo -gbεnε 'ε -baan, 'bhεε- -yi 'ε -kpaā 'drunyan 'ε 'pegee -a -yi mεε -yōō' mu 'ε 'kpen ta. Noe 'la 'bhε 'yaa- zi -lεdōole 'ε ba janwo 'zi mεε mu 'ε ni, -Waanbhaa' 'bhε do -kplēn 'pegee 'bhεε- a 'fa -la mu 'srwaple- -la -gwa -za 'yi.

⁶ 'Bhε trala 'ezin-, -Waanbhaa' a 'kiti 'ε -balaa' Sodōmu 'pegee Gomōō -wa mu 'ε ta, 'bhεε- -yoo 'kpaciela 'fenfen 'ke 'tε 'le. 'Bhε -za 'ε □kla -za 'la 'yaa- nu 'tenle- mεε 'la zan mu laa gblaan -Waanbhaa' -lεε 'mu ma 'bhε ma -tōomasie 'le.

⁷ 'Dun- -Waanbhaa' mεε -lεdōole Loti -gwa -za 'yi 'yee- -wa mu 'ε 'siε 'waati 'ε ba. -A yaayōōn' mu a -yanbhōoya ma 'taawogbeyā -yōō 'ε, 'bhε 'pegee 'mu a -Waanbhaa' -lεεgblaankleya 'ε, 'mu 'a 'trebhwa□ 'eyōole.

⁸ Wlan 'ε ni, 'yee- mεε -lεdōole Loti yaale 'la -yaa -o ba, -e -yaa -o kleza

-yōō mu 'la ye, 'bhε 'pegee -e -yaa -o wojan mu 'la ma yi 'oo yi, 'bhε 'yaa- -yrenkpa' zii' -a nii- 'ε ta.

⁹ 'Wa 'yaango- 'bhε -za mu 'la bhe 'mu ma dōō 'ke mεε 'la zan mu gblaan -Waanbhaa -lεε, Mεεzan sō -o gole- -o zrubaglin -za -glōō 'ε 'yi, 'bhε 'pegee 'yee -Waanbhaa mεε 'yōō- mu 'ε kpa 'edanma -o 'krowo- zayi' -yaa' 'kitikan yi 'ε 'bhεε- 'le.

¹⁰ Mεε 'la zan mu dōle -o -o 'gbu 'fle zrubhō maza -yōō' mu 'ε zi, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' a gblaanya 'ε mavεε, -e nu 'bhε zan mu -la 'krowole 'eyōole.

'N bhla ma mεε daan mu 'la -waa' -janwoa 'ka ni 'elwale bhe, -woo 'gbu magbaandε, 'bhεε- -o 'gbu 'kpee ma -o sō -za 'kpensee klele-. 'Bhεε- lafle' 'yi mεε 'tōbhōle mu 'la 'kpaale- -o bhaapleŋ mu wiin-, waa gblaan 'mu -zwanwole ma.

¹¹ 'Ali- -mlēkε' mu 'la 'mu fangan- 'pegee 'mu -glōō 'yiya- 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε ni, 'mu laa 'bhε laanima mεε 'tōbhōle mu 'ε 'kitikan, 'bhεε- waa 'mu -zwanwo' Mεεzan -Waanbhaa' -yre □la.

¹² 'Dun-, 'woo- bhla ma mεε daan mu 'la bhe, -woo -zadōkle mu 'le 'bhii- wi mu 'la -o 'mu □kla 'mu 'kunza- 'pegee 'mu dεza zayi'. Waa pε 'la dō, -o 'bhεε- -zwanwo; 'bhεε- -o kleza -yōō' 'kwe 'ε nu baale -o 'gbu ta, 'bhεε- -o ga.

¹³ -O 'gbu nu -o kleza -yōō' mu 'ε ma -sra 'srōowole. -O 'gbu zrubhō maza -yōō' mu 'ε 'mu -la klele sō -o ni mōkpen' 'yre ma -yrekpaa' kpataakpa. 'Ke 'ka 'pegee 'woo- mu -o pεbhle 'zi 'eke- ta, -o -yraladō mεε ma -waa' 'trinōō- maza mu 'ε 'le. 'Bhε 'yi, -o zrukpaale kle -waa' mεε -yini' maza mu 'ε 'yi.

¹⁴ -Yanbhōoya klele 'te -la dōle -o -yre ta, 'bhεε- -o 'tre 'laa bhō -za 'yōō- klele ma. Fangan- 'laa -o mεε 'la zan mu ta -Waanbhaa' a pε zi 'ε ta, -o -dawli' kpa 'mu gbε ta, 'bhεε- -o 'mu 'yini-. -Gōli' 'flēn -o zru ba, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'danggan -o ma.

* 2:2 2.2 Elwaleta, -o -yaa mεε dōle Zesu □la 'ε 'bhε sii <Wlan ma zi>

15 -O zi -lɛdɔɔle 'ɛ bhɛ ɔtwa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- -woo 'gbu 'yinia. -O Bosɔɔ gbe Balaamu a pɛ 'taawogbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'bhɛɛ- ɔsia. Wlan 'ɛ ni, 'yee-Balaamu 'laa dɔɔɛ -a -la 'kee- 'taawo- -Waanbhaa' -weli' ta, 'bhɛɛ- -e -dwa -a ɔla 'ke -ya 'gbu bɔ -za 'yɔɔ- klele 'yi -gɔli' 'flen ma. †

16 'Dun-, -Waanbhaa' -jan sa -kpan 'kpalaa -a -lii 'bhɛ 'weli- 'kafawoza 'ɛ 'yi. Wlan 'ɛ ni, -soofali 'la 'bhɛ 'laa sɔ -janwole, 'bhɛ -janwoa -a ni 'bhii- bhaaplɛn do gbɛɛn-. 'Bhɛ 'yi, 'bhɛ 'a ɔkla 'bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' -lɛlajanwo mi 'ɛ -ploola -yaa' klooya maza 'ɛ ma.

17 'Woo- bhla ma mɛɛ daan mu 'ɛ, -woo 'bhii- 'tɔ ɲgblo mu 'la 'yi -yi 'ɛ 'bheela-. 'Bhɛɛ- -woo 'ezin- 'bhii- la -gblo mu 'la 'ke -ploɔ 'ɛ -yoo blin la banle -lɛɛ 'mu gbɛɛn-. -Waanbhaa' 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'lɛtwa ɲ yɛ 'la 'bhɛ -o -gblo 'tilale -gbɛɛɛ 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- ba.

18 -Jan -gbɛɛɛ -gbɛɛɛ 'pegee 'waso ma jan mu -le da -o -lii. Mɛɛ 'la zan mu -gwa -za 'yɔɔ- kle mu 'ɛ 'plɛn- 'edrɛɛ drɛɛle, 'bhɛɛ- 'ke 'mu dɔɔle- -o Zesu zi, -o 'mu 'lɛkan- -o 'gbu 'fle zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee -waa' -yanbhɔɔya maza mu 'ɛ 'le.

19 -Woo -liiwli' na 'mu ni dɔɔ 'mu nu bole 'mu 'gbu ma, 'bhɛɛ- 'dun-, 'woo- mu 'gbu -o -o 'gbu zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ɛ 'mu -laa' lu mu 'le. -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- 'e 'le, 'e kle 'bhɛ zan a lu -la -le.

20 Wlan 'gbu 'ɛ ni, mɛɛ 'la zan mu -o 'niigwa- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ 'trinɔɔ- maza pɛ mu 'ɛ 'yi, -o -kɔɔa' Mɛɛzan 'pegee -kɔɔ' 'Bhee Mi Zesu Krisi dɔlawoa bhɛ -zayi'; 'bhɛɛ- 'ke -wa 'twa- 'ke 'bhɛ pɛ mu 'ɛ blɔɔ gbɛ drɛɛwo -o nii- ta, 'bhɛ zan mu 'ɛ -si 'ɛ kle 'eyɔɔle 'kee- kan -a -lwa 'ɛ ta.

21 'Ke 'bhɛ zan mu laa -lɛdɔɔleya ma zi 'ɛ dɔɔɛ bi, 'bhɛ mabhaa -yaa nu bhɔɔle -o 'gbu ma 'ke -o 'yee- zi 'ɛ dɔ 'bhɛɛ- -woo -banɔo' -woo -daanna

-Waanbhaa' 'ton 'wenj mu 'la 'le 'mu 'yi.

22 'Woo- mɛɛ mu 'la bhe -o -gɔɔn ple 'lɛɛ- 'mu 'yi jan 'ɛ 'lɛsɔ: «-Gbaan' 'ɛ -ya -piila pɛ 'la 'le, -e -niinaa' 'bhɛɛ- 'bhlele- ta.» 'Bhɛɛ-: «-O -yaan ɔswa 'la 'fɛlele, -e -ja -a -glɔɔ gbɛ drɛɛwole -pɛɛ 'ɛ ba 'ezin-.» 'Woo- -gɔɔn ple 'la bhe -o -yi -le 'ke 'woo- mɛɛ mu 'la bhe -o kleza 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.

3

Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'ɛ ma -tɔɔmasie

1 'N 'yiɛnii mu, 'an 'sɛwɛ dɛ gbɛ ple mi -le 'ka ni 'kɛɛɛ- 'le. 'Woo- 'sɛwɛ ple 'ɛ 'kpen 'yi, 'n 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'n ɔbwa 'mu dɔɔle ma 'ka 'kpee, 'ka 'liaza- -zayi', 'koko- 'ka 'kpeejan- mu 'ɛ 'lɛdɔɔle kle.

2 'N 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'wenj mu 'ɛ -o -jan mu 'la ɔwoa 'ka ni 'elwaleta -sɔ, 'bhɛ -jan mu 'ɛ dɔ 'ka 'kpee. 'Bhɛɛ- *'Ton 'la -kɔɔa' Mɛɛzan 'pegee -kɔɔ' -Bhee mi Krisi 'bhɛ ɔnaa -yaa winbɔwo mu 'ɛ ni 'ka daanpɛ 'le, 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'n 'bhɛ 'Ton 'ɛ -zadɔ' 'ka 'kpee 'ezin-.

3 -Kaa 'yaango- 'elwale 'pɛ 'bhii- 'ke 'drunyan 'yan bhla 'ɛ ɔbhwa -wa -din, mɛɛ 'ke mu nu 'pweɛɛ- -a -yi, 'bhɛɛ- -o nu mɛɛ 'la zan mu 'kpale- -o Zesu 'yi 'mu malɔɔgɔɔɛ. -O nu 'taawole -o 'gbu zrubhɔ maza mu 'te mu -la zi.

4 'Bhɛɛ- -o nu -a pelɛ 'ka ni dɔɔ: «Zesu pɛ -e nu nu gbɛ drɛɛwole, 'bhɛɛ- -a 'gbu -o 'naa- ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'o -gbɔɔ mu 'a 'nule- 'ɛ magbian- 'fruu, 'bhɛɛ- 'mu -gaa; -a 'san 'drunyan klele ma, pɛ 'kpen -o 'bhɛ bogbɛya 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- -za 'kedo- 'kpɔ ma laa bɔɔle -li!»

5 -Wa pɛ 'zi 'bhɛ 'pegbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi waa -o -a zi 'bhii- -o -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- dɔ: 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'trɛ ɔkla -a -liijan' 'le. -E 'trɛ 'plɛngwa- -yi mu 'ɛ

† 2:15 2.15 -Nɔɔle' 'sɛwɛ 22.4'Elwaleta -sɔ, -o -yaa -bhɛngbe do sii Balaki. 'Bhɛ 'yaa- zi 'bhii- 'bhɛ -gɔli' 'wla 'yee- Balaamu gbɛ ɔla, 'koko- -e sɔ Izraɛli -nɛ mu 'ɛ 'danganwole. 'Yee- Balaamu 'laa dɔɔle 'mu 'danganwole -la. 'Bhɛɛ- 'dun-, -ya ɔwlaa Izraɛli -nɛ mu 'ɛ zi 'bhɛɛ- 'mu -yanbhɔɔya klele 'pegee yo mu gbale -saan 'si 'bhɛɛke mu 'le.

ma; 'bhεε- -e 'trε 'ε 'lεkpa- 'eke- ta -yi mu 'ε plen-.

6 'Bhε klεgbeya do 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'elwaleta 'drunyan 'ε 'siεla- 'ke la gblo -gbεε do -la -le.

7 'Duη-, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'trε 'ε □kpa- 'edanma -yaa' -jan do 'kpo 'ε 'le -o 'kpacie zayi' 'tε 'le. -O 'kpacie yi 'ε nu klεε mεε -yoo' mu 'ε 'kitikanle yi 'ε 'pegee -o 'siε yi 'ε 'bhεε- 'le.

8 'Bhε 'kpen 'yi bhe, 'η 'yienii mu, -za 'lεε- 'bhε -za 'laa gole 'ka 'kpee -titi: Mεεzan -Waanbhaa' -yρε 'yi, -yrekpa- do -o 'bhii- -yrekpa- 'waa do; 'bhεε- -yrekpa- 'waa do -o 'bhii- -yrekpa- do.

9 Mεε 'ke mu -o -a pe 'zi doo Mεεzan -o -a gbetado 'zi -a -liiwli' 'ε 'lεsle ma. Wlan laa 'bhε 'le! 'Yee- Mεεzan -Waanbhaa' -o -a zrubakpa- zii' 'ka zi, 'bhεε- -ya zi 'bhii- 'ka 'kpen go -za 'yi, 'bhεε- 'ka 'kedo- 'kpo 'laa klε 'ke 'siε pε 'le. Wlan 'ε ni, -ya zi 'bhii- mōkpen' 'ploo- 'mu klεza -yoo' mu 'ε ma, 'bhεε- -woo zru niinaa' 'yee- 'gbu ba.

10 'Bhεε- 'duη-, Mεεzan Zesu 'nu yi 'ε nu 'klale- -koo' ba 'bhii- -faannii' kla mεε ba gōε- 'la gbεεn-. 'Bhε yi 'ε 'le, lafle' nu 'kanle- 'ke mεε -gblaan pε -weli' -gbεε do 'le; 'tε nu bōle laanima pε mu 'ε 'kpen 'yi 'bhεε- -o yie, 'trε 'pegee -a ta pε mu 'ε 'kpen nu 'kpaciele. *

11 'Ke pε 'kpen nu 'siεle- 'bhε klεgbeya 'ε gbεεn- bhe, -ka do klεn 'ke 'ka 'taawogbeya klε 'wen- -Waanbhaa' -yρε 'yi, 'bhεε- 'ke 'ka bloole bo 'egloole -a ma.

12 -Kaa nu yi 'ε magben, 'bhεε- 'ke 'ka so -za 'la klεle- -ka 'bhε klε, 'bhεε- 'kaa 'nu yi 'ε 'lasi-. 'Bhε yi 'ε 'le, 'tε nu bōle lafle' 'pegee -a -yi pε mu 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε- -o nu -yiele'.

13 'Duη- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -koo' ni doo -e nu lafle' drεε 'pegee 'trε drεε nale -koo' ni. -Lεdooleya maza 'te -le nu klεle 'bhε yρε drεε

'ε □noo. 'O moo -o 'bhεε- magben 'zi 'tε.

14 'Bhεla- -zayile, 'η 'yienii mu, 'ka -o 'bhε yi 'ε malagben 'zi bhe, -ka do klεn 'ke -Waanbhaa 'ka ye 'ka 'kpee 'flele- 'le, 'ke waa 'joo 'yoo- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi; 'bhεε- 'ke yilabla klε 'ka 'pegee -Waanbhaa' plen-.

15 -Kaa 'yaango- 'bhii- -kooa' Mεεzan -o -a zrubakpa- zii' -koo' zi, 'kooko- -koo' go -za 'yi; 'bhii- -koo' nεεε- Polu 'la -za so -koo' ni 'bhε 'sεwε □kpa- 'ka ni gōε- 'la gbεεn- bhe 'ezin-, -Waanbhaa' -zadoleya 'la -naa -a ni, 'bhε 'le.

16 -E -janwoa 'bhεε- gbεεn- -yaa' 'lεtrε mu 'ε 'kpen 'yi 'yee- -za 'ε ba zayi'. -Yaa' 'lεtrε mu 'ε 'yi yρε 'ke mu -yimale la. 'Bhεla- -yile, -zadokle mεε mu 'la 'ke waa dole -li 'egloole -o 'kpaleya 'ε 'yi, -o 'bhε yρε mu 'ε □noo jan mu 'ε maboola. -Wa klεlawo zii' 'bhε gbεεn-, -woo 'gbu 'siεyρε- -la -glin 'zi bhe.

17 'Duη- 'ka mu 'η 'yienii mu, 'mi 'ka 'kpeelεkaan -zōn. 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bhεε- 'ka 'laa 'tole- 'ke mεε -yoo' mu 'ε -waa' 'yinileya 'ε 'tεn 'ka ma, 'bhεε- 'bhε 'ka go 'ka dulayre -lrele' 'ε □noo.

18 'Duη-, -ka do klεn 'ke 'ka -kooa' Mεεzan 'pegee -koo' 'Bhee Mi Zesu Krisi a -lileya 'ε baando yi 'oo yi, 'bhεε- -a doleya 'ε 'ka 'koo 'bhε baan' kla 'bhε ba. Bhaa 'tōbhōleya bo -a ni -zōn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

* **3:10 3.10** 'Ke -wa □pia Mεεzan a yi 'ε, -woo -we 'zi 'ezin- -Waanbhaa' a 'kitikan yi gbilaan 'ε 'bhεε- 'le. 'Bhε yi 'ε 'le, -e nu bhaaplen mu 'kpen 'kitikanle.

ZAAN 'LETRE □LWA 'LA YƆNDIA- Zaan a 'letre □lwa mi 'ε ngblo

Mεε mu 'ε -wa □pia dɔɔ Zaan 'la 'yaa-
'ke Zesu a winbɔwo mi 'le 'bhe -ja
yaale Efezi -wa 'ε ta. 'Bhεε- 'duŋ-,
Pɔlu -le 'a □nɔɔ Zesu -za 'ε zibwa-
-Ayile, Zaan 'bhɔle- Efezi, 'kee- klele-
-a nɔɔ- Zesu 'yi mu -le mu 'ε waa
zilεε- mi 'le. 'Bhela- -zayile, -e 'bhe
□nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε sii dɔɔ «'N' nε
mu». Zaan 'letre yaga -la □dia. -A
□lwa mi 'ε, yaa 'bhe 'kpale- mεε
'kedo- 'kpɔ ni, 'bhe 'pegee yaa 'bhe
'kpale- Zesu 'yi mu -le 'kedo- 'kpɔ ni;
'duŋ- -e 'bhe □dia Zesu 'yi mu -le mu
'kpen -la ni.

-E -jan gaan -gbεε ple 'la □woa
'bhe 'letre 'ε 'yi 'mu -le -gε: (1 Zaan 1)
Zaan 'a □pia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -o
dɔ zi -leɔɔle 'ε 'bhεε- zi. 'Bhe 'yi -le
dɔɔ -woo kpa Mεεzan Zesu 'yi, 'bhεε-
-o -za sɔ 'eke- ni.

-E -jan gaan ple mi 'la □woa 'bhe
-le dɔɔ -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla
ma mεε daan mu 'ε ma (1 Zaan 2.18-
29; 4.1-6).

*Zesu a -Jan 'ε bole -yε ma -si na
mεε ni*

¹ 'Kee- san 'drunyan zisan' bhla 'ε
ma, -Jan 'Nrале- 'la bole -yε ma -si
na mεε ni 'bhe 'yaa- ye. 'Bhεε- 'duŋ-
'o 'bhe -Jan 'ε □maa, 'bhe 'pegee- 'wa
□ya 'o 'yrebhe- mu 'le, 'woo 'yrekpa
-a ta kplankplan, 'bhεε- 'o □kwan -a
ma 'o gbε mu 'le.

² Mεε 'la zan -yaa bole -yε ma -si
na mεε ni 'bhe 'pwela- -a -yi. 'Yele-
-yaa bole -yε ma -si 'la -dan' 'laa -o
'bhe ma 'bhe -le, 'bhεε- 'yele- -yaa
'o Dε -din 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε-
-e -pwela -a -yi 'o ni. 'Bhela- -zayile
'woo- -a 'sreya- kle 'zi 'ka ni.

³ 'O mɔɔ pε 'la □ya, 'bhεε- 'ke 'wa
□maa, 'o mɔɔ 'bhe -la 'wo 'zi 'ka ni
'ezin-; 'kooko- 'o 'pegee 'ka mu kle
'kpaledomaya 'yi. 'Bhεε- -kɔɔ' 'pegee

-kɔɔ' Dε, 'bhεε- -a Gbe Zesu Krisi kle
'kpaledomaya 'yi.

⁴ 'Bhe 'yi, 'o 'bhe -za mu 'ε 'sεwεde
'zi 'ka ni, 'kooko- -kɔɔa' zrukpaaleya
'ε -lepa'.

*'Taawole 'tebhile ba', 'bhεε-
'ploole- -za 'yɔɔ- klele ma*

⁵ 'O -jan 'la □maa Zesu Krisi 'lii,
'bhεε- 'ke 'woo- 'bhe 'wo zii' 'ka
ni, 'bhe -le -gε: -Waanbhaa' -o 'ke
'tebhile 'le, 'bhεε- -gblo do 'kpɔ 'laa
-o -a -yi.

⁶ 'Ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ -kɔɔ' 'pegee
'yee- -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya
'yi, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' -gblo 'yi za mu kle
'zi, 'bhe bhla 'ε ba -kɔɔ' -o 'ke bhlanii-
mu 'le, 'bhεε- -kɔɔ' 'laa -o 'taawo zii'
wlan ta.

⁷ 'Duŋ-, 'ke -kɔɔ' 'taawo zii' 'tebhile
ba 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o
'ke 'tebhile 'le gɔnε- 'la gbεεn-
-kɔɔ' 'kpen -o 'kpaledomaya 'yi -kɔɔ'
'pegee -kɔɔ' 'yɔɔn mu 'ε 'le; 'bhεε-
'bhe klegbeya 'ε 'yi, -a Gbe Zesu yien
'ε 'bhe -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen go,
'bhεε- 'bhe -kɔɔ' kle 'wenj.

⁸ 'Ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ -za 'yɔɔ- laa
-o -kɔɔ' 'yi, -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'gbu 'yini zii'
'bhεε- gbεεn- bhe, 'bhεε- wlan 'laa -o
-kɔɔ' 'yi.

⁹ 'Ke -kɔɔ' -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε
-dwa -Waanbhaa' -yε □la, 'bhεε-
'ke -kɔɔ' -o □pia -a ni kpataakpa,
-e nu -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma
-sroma 'yanle-, 'bhe 'pegee -e nu
-kɔɔ' kleza 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen gole
-kɔɔ' 'yi, 'bhεε- -e -kɔɔ' kle 'wenj.
-Amasrɔyi, -Waanbhaa' -liijan' -o do,
'bhεε- -a -leɔɔle -o.

¹⁰ 'Duŋ-, 'ke -kɔɔ' 'a □pia dɔɔ
-kɔɔ' 'laa -za 'yɔɔ- klele, 'bhe 'yi,
-kɔɔ' -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le;
'bhεε- yaa -jan 'ε 'kela □woa -kɔɔ' 'laa
dɔle 'bhe □la.

2

-Waanbhaa' a -jan -klosikunza

¹ 'N' nε mu, 'η 'yoo- -jan mu 'lεε-
'sεwεde 'zi 'ka ni, 'kooko- 'ka 'laa
-za 'yɔɔ- kle. 'Duŋ-, 'ke mεε 'la zan
-za 'yɔɔ- □kla, -kɔɔa' mεε do -o -kɔɔ'
Dε -Waanbhaa' -din 'bhe -le -kɔɔ'

tagwledan mi 'le, 'bhe -le 'ke Zesu Kriisi 'le, mee -ledoolle -le 'kele-.

² 'Yelee- 'a 'gbu □kla -koo' ma 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo- mu 'e -zayi', 'kooko- -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu 'e ma -sroma yan. 'Dun- yaa klele 'sraka 'le -koo' mu do -kplen 'kpo a -za 'yoo- mu -sroma 'yan zayi', -e □kla 'sraka 'le 'drunyan 'yi mu 'e 'kpen a -za 'yoo- mu ma -sroma 'yanza- -la -le.

³ 'Ke -koo' -Waanbhaa' a -jan mu 'e 'klosikun, -koo' 'a 'yaango- bhe- ma 'bhii- -koo 'a do.

⁴ 'Ke mee 'la zan 'a □pia doo: «'Mi 'a do», 'Bhe- 'ke 'bhe zan laa -yaa' -jan mu 'e 'klosikun, 'bhe zan -o 'ke bhlanii- 'le, 'bhe- wlan laa -o 'bhe zan 'e 'yi.

⁵ 'Dun-, 'ke mee 'la zan -yaa' -jan 'e 'klosikun, 'bhe zan 'a zron 'bhe ma kpataakpa 'bhii- -Waanbhaa' 'soniya 'e 'lepale -o 'bhe zru 'e 'yi. -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe -le -ge:

⁶ 'Ke mee 'la zan 'a □pia doo -o 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe zan 'taawogbeya 'e kle 'bhii- Zesu 'taawoa □ gone- 'la gbeen-.

'Eke- ba 'soniya ta 'tonj dree

⁷ 'N 'yienii mu, 'naa -o 'tonj dree 'kpa zii' 'ka ni. 'N 'tonj gwe 'la □pia 'ka ni 'elwale gban -so 'bhe- 'ke 'ka -dwa 'bhe -la bhe 'yee- -Jan 'Nrале- 'lee- 'wole- zisan' bhla 'e zi, 'bhe -le 'kele-. 'Yee- 'tonj gwe 'e 'yele- 'ke 'ka -jan 'la □maa 'bhe 'le.

⁸ 'Bhe- 'dun-, 'η so -a pele- doo 'η 'yoo- 'tonj dree -la 'sewede 'zi 'ka ni 'ezin-; -wa dreeya 'e ye Zesu 'yi, 'bhe- -wa ye 'ka mu 'yi 'ezin-. -Amasroyi, -gblo mu 'e -woo 'kan zii', 'bhe- 'tebhile -zeze 'gbu 'e 'bhe 'bhile- -saan gban.

⁹ 'Ke mee 'la zan 'a □pia doo 'bhe -o 'taawo zii' 'tebhile 'e ba, 'bhe- 'ke -a neene- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan 'e 'bhe -o -li -gblo -gben- -la -yi.

¹⁰ 'Ke mee 'la zan neene- -za so -a ni, 'bhe zan 'e 'bhe -o 'tebhile 'e ba. 'Bhe 'yi, -za 'yoo- do 'kpo 'laa -o -a

-yi 'ke 'bhe so klele- 'ke mee -bheke' baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi.

¹¹ 'Dun-, 'ke mee 'la zan neene- vensi -a yin 'lii, 'bhe zan 'e 'bhe -o -gblo 'yi. -Yoo 'taawo zii' -gblo 'yi; 'bhe- yaa -a geyre do, -amasroyi -gblo -kpa -a -yre ta.

'Drunyan ta pe mu -za 'laa 'sole- 'ka ni

¹² 'N 'ne mu, 'η 'yoo- -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu 'e ma -sroma -yaan Kriisi 'to 'e -zayi'.

¹³ -Ne de mu, 'η 'yoo- -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi Kriisi 'la -ya -yre ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, 'ka 'bhe do.

-Zwan mu 'pegee -gblo mu, 'η 'yoo- -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka 'sejwa- 'ke -Setran' 'le.

'N 'ne mu, 'η -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka -koo' De -Waanbhaa' -dwa.

¹⁴ -Ne de mu, 'η -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi mee 'la zan -o -a -yre ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, 'ka 'bhe zan 'e do.

-Zwan mu 'pegee -gblo mu, 'η -jan 'lee- 'bhe- 'sewede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka -o 'egloole 'bhe- -Waanbhaa' a -jan 'e -yoo 'ka 'kpee, 'bhe- 'ka 'sejwa- 'ke -Setran' 'le.

¹⁵ 'Drunyan -za 'laa 'sole- 'ka ni, 'bhe- -a -yi pe 'kedo- 'kpo -za 'laa 'sole- 'ka ni 'ezin-. 'Ke 'drunyan -za so mee 'la zan ni, -koo' De -Waanbhaa' a 'soniya 'e yaa -o 'bhe zan zru 'e 'yi.

¹⁶ -Amasroyi, -za 'yoo- kle -lro 'la do mee 'fle 'e ma oo, mee -yre 'bhope- mu oo, 'bhe 'pegee 'ke mee 'e 'gbu magbaande -a 'koope- -zayi', 'bhe -za mu 'la bhe, 'mu 'kpen -o 'ke 'drunyan 'yi pe mu 'le. -O do 'kpo 'laa da -koo' De -Waanbhaa' ba, 'dun- -o da 'drunyan -la -yi.

17 'Drunyan -o 'ke 'kanpe- 'le, 'bhe 'pegee -a -yi mεε -yre 'bhope- mu 'ε 'kpen. 'Dun- 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhe zan bo 'bhe 'yre ma, 'bheε- -dan' 'laa kle -yaa' bole -yre ma -si 'ε ma.

Krisi 'Sɔnnii

18 'N 'ne mu, 'drunyan 'yan bhla 'ε □bhwa -wa -din! 'Kaa □maa dɔɔ Krisi 'Sɔnnii 'ε -yoo zan nule; 'bheε- 'dun-, Krisi 'sɔnnii -bebe mu -nwa gban -zɔn, 'wa 'yaango- 'bheε- ma 'bhii- 'drunyan 'yan yi 'ε □bhwa -wa -din.

19 'Woo- Krisi 'sɔnnii mu 'la bhe, -o -daa -kɔɔ' 'plen, 'dun- waa -yaa -kɔɔ' a pe mεε -zeze mu 'gbu 'le. -Amasroyi, 'ke -o 'kpa bi -kɔɔ' a pe mεε mu 'le, -o -yaa nu bole -kɔɔ' ba. -O golawoa -kɔɔ' ba, -wa ye 'bheε- ma kpataakpa 'bhii- -o do 'kpɔ 'laa -yaa -kɔɔ' a pe mεε mu 'le.

20 'Bheε- 'dun-, 'ka mu laa -o 'bhii- 'woo- mu gbεen-. 'Ka mu Lii 'Wen 'ε 'srɔɔwoa- Krisi 'la -yoo 'wen 'bhe 'kɔɔ. 'Bheε- -zayaangoleya -o 'ka 'kpen 'kɔɔ.

21 'N 'letre 'lεε- □kpa 'ka ni, yaa klele 'ka ni 'bhii- 'ka 'laa wlan 'ε dɔ; 'dun- 'ka wlan 'ε dɔ, 'bheε- 'kaa 'yaango- 'bhii- bhla do 'kpɔ 'laa da wlan 'ε ba.

22 'Bhe 'yi, 'ke mεε 'la zan 'a □pia dɔɔ Zesu 'laa -o 'ke Mεε -Bhee mi -kpɔɔɔ Krisi 'le, bhlanii- -kaan 'bhe zan 'ε ta εε? 'Bhe zan -le 'ke bhlanii- 'ε 'le, 'bheε- 'bhe -le 'ke Krisi -Sɔnnii' 'ε 'le. -Amasroyi, -ya -bangwa -Nε Dε 'ε 'pegee -a Gbe 'ε 'yi.

23 Wlan 'ε ni, 'ke mεε 'la zan 'e -bangwa -Nε 'ε 'yi, 'bhe zan 'ε 'bhe 'e -bangwa -a Dε 'yi 'ezin- 'bheε- gbεen- bhe. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan -Nε 'ε dɔ, -a Dε -o 'ezin- 'bhe zan 'ε ba.

24 'Bhela- -yile, 'ka -jan 'la □maa 'kee- san -Jan 'Nrале- 'ε 'wole zisan bhla 'ε ma, 'bhe -jan 'ε bo 'ka 'kpee. 'Ka -jan 'la □maa 'kee- san -Jan 'Nrале- 'ε 'wole- zisan' bhla 'ε ma, 'ke 'bhe □bwa 'ka 'kpee, 'ka mu 'pegee -Nε 'bheε- -a Dε 'ka 'kpale- bo do ma.

25 'Bheε- Krisi 'a 'liiwli- -naa -za 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- 'le.

26 Mεε 'la zan mu -o 'ka 'niyre- -glin 'zi, 'η 'yoo- 'sewede 'zi 'ka ni 'wola- ba zayi; 'koko- 'ka 'ka 'yreka 'ka 'gbu ba 'elrele -o ma.

27 'Ka mu 'gbu, Krisi Lii 'Wen 'ε □naa 'ka ni. -A Lii 'Wen 'ε bole -o 'ka 'yi bhe, 'bhela- -yile 'ka maza laa -o mεε -bheεke' do ma 'ke 'bhe 'ka daan. Wlan 'gbu 'ε ni, Lii 'Wen 'ε -yoo 'ka daanlawo zii' -za 'kpen 'la 'le bhe 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le, 'bheε- bhla laa -o 'mu ba. 'Bhela- -yile, -e 'ka daan 'zi -za mu 'la 'le bhe, -kaa -o -kɔsikun, 'bheε- 'ka 'pegee Krisi 'kpale- bo do ma.

28 'Bhe 'yi -zɔn, 'η 'ne mu, 'ka mu 'pegee Krisi 'kpale- bo do ma; 'koko- 'kee- -pwela -a -yi yi 'la 'le, -e bhɔ -kɔɔ' ta 'ke -kɔɔ' 'kpale- -o -a -yi. 'Bheε- -yrala' laa dɔ -kɔɔ' ma -a nu 'yi 'ε 'le, 'ke -kɔɔ' 'plengole kle -a ma.

29 'Ke 'kaa 'yaango- 'bhii- Krisi 'ledɔɔle -o, -kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'taa- wogbeya -ledɔɔle -o 'bhe zan -o 'ke -Waanbhaa' -ne 'le.

3

-Waanbhaa' a -ne mu 'taa- wogbeya

1 'N neεne- mu, -kɔɔ' -za □swa -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' ni gɔne- 'la gbεen-, -ka 'bhe -glin doo! -Kɔɔ' -za 'la □swa -a ni bhe, 'bhela- -yile -e -kɔɔ' 'siila- -a -ne mu. Wlan -le 'bhe 'le 'bheε- -kɔɔ' -o 'bheε- 'gbu 'le. -Ayile 'drunyan 'yi mu 'ε waa -kɔɔ' dɔ; -amasroyi waa -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' dɔle.

2 'N 'yienii mu, -kɔɔ' -o -zɔn -Waanbhaa' a -ne mu 'le. -Kɔɔ' ma nu boole 'bheε- -kɔɔ' nu klele 'kela 'bhe 'le, waa 'bhe zɔnle -li -kɔɔ' ni. 'O mɔɔ 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke Krisi -nwa yi 'la 'le, -kɔɔ' nu klele 'bhii- 'yee- 'gbu -o gɔne- 'la gbεen- 'bheε- gbεen-. -Kɔɔ' nu 'pwεle- 'kele-, -amasroyi -kɔɔ' nu -a yele -a bogbeya 'ε 'yi.

3 'Ke m   'oo m   'la zan yrikpale -o Krisi ta 'bhe gb  n- bhe, 'bhe zan 'e 'bhe 'bhe 'gbu 'kpee 'e 'flee- 'bhii- 'yee- Krisi 'gbu 'kpee 'fleele- -o g  n- 'la gb  n-.

4 'Ke m   'oo m   'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan -Waanbhaa' a *'Ton 'e 'yisie. 'Bhe- -za 'yoo- klele 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a 'Ton 'yisiele 'e 'le.

5 'Bhe- 'kaa 'yaango- 'bhii- Zesu Krisi -nwa 'tre ta, 'kooko- -e m   mu ma -za 'yoo- mu 'e go. -Za 'yoo- do 'kpo 'laa -o 'yee- -yi.

6 'Bhe 'yi, 'ke m   'oo m   'la zan 'pegee 'yee- -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe zan laa -za 'yoo- kle. 'Bhe- 'ke m   'oo m   'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan laa Zesu yele -lido', 'bhe- yaa -a dále -lido' 'ezin-.

7 'N 'ne mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke m   'kedo- 'kpo 'ka 'yini-. 'Ke m   'la zan -led  le maza kle, 'bhe zan 'gbu 'led  le -o 'ezin-, 'bhii- 'yee- Zesu Krisi 'gbu 'led  le -o g  n- 'la gb  n-.

8 'Ke m   'oo m   'la zan -za 'yoo- kle, 'bhe zan -o 'ke -Setran' a pe 'le. -Amasroyi -a 'san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, -Setran' -le -za 'yoo- kle. 'Bhe- -Waanbhaa' Gbe 'e nwa 'tre ta, 'kooko- -e -Setran' kleza mu 'e 'sie-.

9 'Ke m   'oo m   'la zan -o 'ke -Waanbhaa' -ne 'le, 'bhe zan laa bo -za 'yoo- klele ma, -amasroyi -Waanbhaa' zru -o 'bhe zan 'e 'yi. 'Bhe- yaa so -za 'yoo- klele-, -amasroyi -Waanbhaa' a kla 'bhe 'ne 'le.

10 -Za 'la 'bhe 'a kle 'bhe- -Waanbhaa' -ne mu 'e gole -o -Setran' a pe -ne mu 'e ma 'bhe -le -ge: 'ke m   'oo m   'la zan laa -led  leya maza kle, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, 'ke m   'la zan neene- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le 'ezin-.

-Koo' -za 'so 'eke- ni

11 'Ka -jan 'la maa 'kee san 'ka 'kpaleya 'e zisan' bhla 'e ma 'bhe -le -ge d  : -koo' -za 'so 'eke- ni.

12 -Koo' 'laa klele 'bhii- Kaen gb  n-. -E -yaa 'ke -Setran' 'ne 'le 'bhela- -yile -ya 'nwagwlen- Abeli dia. 'Bhe- -e 'bhe dia -mela ma ee? -E 'bhe dia, -amasroyi -yaa' pe kleza mu 'e 'yaa- 'eyoole, 'bhe- -a 'nwagwlen- a pe kleza mu 'e 'led  le -yaa.

13 'N 'neene- mu, 'ke 'ka vensi 'drunyan 'yi m   mu 'e yin 'lii, 'bhe 'laa 'ka 'kpeelenile 'ka ma.

14 -Koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -gwa ga 'yi, 'bhe- -koo' nwa wlale bole -yre ma -si dre   'yi, -amasroyi -koo' neene- mu -za so -koo' ni. 'Bhe- 'ke m   'la zan neene- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan 'e bole -o ga 'yi.

15 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke m   'tole- m   'bhe neene- vensi -a yin -lii, 'bhe zan -o 'ke m   de mi 'le. 'Bhe- 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe 'laa -o m   de mi 'kedo- 'kpo 'yi.

16 Pe 'la 'bhe 'a kle 'bhe- -koo' 'soniya 'e d  , 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'a 'gbu -si 'e kla 'ke 'sraka 'le, 'bhe- -e -gaa -koo' ni. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -koo' mu 'ezin-, -koo' -koo' 'gbu -si 'e 'na -koo' neene- mu 'e -zayi'.

17 'Bhe- -ka 'ka 'tronbado doo! 'Ke 'drunyan ta pe mu -o m   'la zan 'koo, 'ke -ya neene- 'e ya 'ke 'bhe mazadwa pe 'ke ma -a 'koo, 'bhe- 'ke 'bhe 'yren 'laa 'klale- a ma; -e so a pele- 'bhe bhla 'e ba 'kaa -Waanbhaa' a 'soniya -o -a zru 'e 'yi ee?

18 'N 'ne mu, -kooa' 'sole- 'ke ni 'e 'bhe 'laa bole -koo' 'liijan- 'te ta. 'Ke -koo' -za so 'eke- ni, -koo' 'bhe 'yizakle kpataakpa.

19 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -koo' 'a 'yaango- d   -koo' -o 'taawo zii' wlan ma zi ta. 'Bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin- -koo' zru ba nu klele 'ed  le -Waanbhaa' -yre la.

20 'Bhe- 'ke -koo' -o -la zru 'zi -koo' 'gbu ta -koo' zru -yi -za 'yoo- 'ke 'yi, Waanbhaa' gblaan -yiya' -koo' 'gbu zru 'e ni, 'bhe- -e -za 'kpensee d  .

21 'N 'yienii mu, 'ke -koo' zru laa -o -la 'zi -koo' 'gbu ta -za 'yoo- 'ke 'yi, -koo' zrubazinale -o -Waanbhaa' -yre la.

22 'Bh  - 'ke -koo' p   oo p  'la 'yrewoa- -a ma, -koo' 'bhe 'sr owo- -a 'koo. -Amasr yi, -koo' -yaa' 'tonj mu '  'klosikun, 'bhe - -za 'la so -a zru '  ni -koo' 'bhe - kle.

23 'Bh  - -Waanbhaa' 'tonj 'l  - 'bhe - naa -koo ni, 'bhe -le -ge: -ya zi 'bhii- -koo' -koo' 'kpa -a Gbe Zesu Krisi 'to '  'yi. 'Bh  - -ya zi 'ezin- 'bhii- Krisi 'a pia -koo' ni doo -koo' -za 'so 'eke- ni g n - 'la gb en-, -koo' 'bhe - kle.

24 'Ke m   'la zan -Waanbhaa' 'tonj mu '  'klosikun, 'bhe zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bhe - -Waanbhaa' bo 'bhe zan '  -yi. -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'la naa -koo' ni, -koo' 'a 'yaango- 'bhe - ma 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' bole -o -koo' 'yi.

4

-Waanbhaa' Lii 'Wenj '  gole -o -Setran' lii '  ma

1 'Nj 'yienii mu, m   'la zan mu -a pe 'zi 'kaa *Lii 'Wenj -o -yi, 'ka 'laa 'ka 'kpa - -o 'kpen 'yi. -Ka -o -yreglin 'pe, 'koko- 'kaa 'yaango- 'ke lii 'la -yoo -o -yi 'bhe da -Waanbhaa' ba. -Amasr yi, bhla ma -Waanbhaa' *-lala' janwo mu -bebe zian gban 'saanig  'drunyan '  'yi.

2 'Ka so -a 'yaangole p  'la ma 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wenj '  'bhe -le -o -yi, 'bhe -le -ge: 'ke m   'oo m   'la zan 'a pia doo Zesu Krisi -nwa 'drunyan '  'yi 'bhe - -e kla 'ke bhaaplenj do 'le kpataakpa, lii 'la -yoo 'bhe zan '  'yi bhe da -Waanbhaa' -la ba.

3 'Bh  - 'ke m   'la zan laa Zesu Krisi dole 'bhe dogbeya '  gb en- bhe, lii 'la -yoo 'bhe zan '  -yi, 'bhe 'laa da -Waanbhaa' ba. 'Dunj- 'bhe zan '  'yi lii '  da Krisi 'Soonni '  'bhe - ba. 'Ka 'yela- nuza maa, 'bhe - -e -nwa gban 'drunyan '  'yi 'saanig .

4 'Ka mu 'nj 'n  mu, 'ka -o 'ke -Waanbhaa' a m   mu 'le, 'bhe - 'ka 'senywa- 'ke bhla ma -Waanbhaa' -lala' janwo mu '  'le. -Amasr yi, Lii 'Wenj 'la -yoo 'ka 'yi bhe 'bhe -gloo 'yiya- lii 'la -yoo 'drunyan 'yi 'bhe ni.

5 'Woo- bhla ma -Waanbhaa' -lala' janwo mu ' , -woo 'ke 'drunyan 'l  - 'bhe -laa p  m   mu 'le, 'bhela- -yile -o -janwo' 'drunyan 'yi mu a -janwo' gbeya gb en-, 'bhe - 'drunyan 'yi mu '  'mu 'e 'tronkpa -o ni.

6 'Bh  - 'dunj-, 'o mu -o 'ke -Waanbhaa' a m   mu -la -le. 'Ke m   'la zan -Waanbhaa' do, 'bhe zan 'e 'tronkpa- 'o 'wojan- '  la. 'Bh  - m   'la zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a p  m   'le, 'bhe zan laa 'e 'tronkpa- 'o 'wojan- '  la. -Koo' 'a 'yaango- 'bhe - ma 'bhii- wlan ma Lii 'Wenj '  gole -o m   -yini' lii '  ma.

-Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le

7 'Nj 'yienii mu, -koo' -za 'so 'eke- ni; -amasr yi, 'soniya da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhe 'yi, 'ke m   'la zan n en - mu -za so a ni, -Waanbhaa' 'bhe zan -kla 'ke -a -n  'le 'bhe - 'bhe zan -Waanbhaa' do.

8 'Ke m   'la zan n en - mu -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -Waanbhaa' do; -amasr yi, -Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le.

9 -Waanbhaa' -yaa' 'soniya '  -zronna -koo' ni g n - 'l  - 'bhe - gb en-: -Ya Gbe -n  bhe do 'kpo '  'winbwa- 'drunyan 'yi, 'koko- -koo' bo 'koo- -yre ma 'bhe 'sr yi.

10 'Bh  - -Waanbhaa' a 'soniya '  yaa klele 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' -za -swa -koo' mu -la ni 'pe. 'Dunj- -koo' mu -la -za -swa 'yee- ni, 'bhe - -ya Gbe '  'winbwa-, 'bhe - 'bhe kla -koo' mu ma 'sraka 'le. 'Bhela- -zayile -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu '  ma -sroma -yaan.

11 'Nj 'yienii mu, 'ke -koo' mu -za -swa -Waanbhaa' ni 'egbenele 'bhe gb en- bhe, -koo' mu -za 'so 'eke- ni 'bhe klegbeya '  do 'kpo '  'yi 'ezin-.

12 M   'kedo- 'kpo 'laa -Waanbhaa' yele -lido'; 'dunj- 'ke -koo' -za so 'eke- ni, -Waanbhaa' bo -koo' 'yi, 'bhe - -yaa' 'soniya 'la -yoo -koo' 'yi, 'bhe 'lepa-.

13 -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhe - 'yee- -o -koo' mu 'yi, 'bhe -le -ge: -Ya Lii 'Wenj '  naa -koo' ni.

14 -Koo' Dε -Waanbhaa' 'ε -ya Gbe 'ε 'winbwa- 'drunyan 'yi, 'kooko- -ε kle bhaaplen mu -Bhee Mi 'le. 'O moo 'gbu 'bhe □ya 'bheε- 'wa 'sreya- kle 'zi.

15 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a □pia doo Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le, -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'ε 'yi, 'bheε- 'bhe zan bo -Waanbhaa' -yi.

16 'Bheε- -koo' 'solawo -Waanbhaa' ni 'o moo 'gbu 'bhe 'yaango-, 'bheε- 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi. -Waanbhaa' a pe -le 'soniya 'le; 'ke 'soniya -o mεε 'la zan zru ba, 'bhe zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'ε 'yi.

17 -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'ε 'lepale -o -koo' zru ba 'bhe -le -ge: 'kitikan yi 'ε 'le, -koo' zru ba nu klele 'edoole, -amasroyi -koo' 'taawogbeya 'ε 'drunyan 'yi -ge 'bhe 'pwele- -o 'ke Zesu Krisi a pe 'taawogbeya 'ε 'le.

18 'Kee- nεεnε- mu -za so 'e ni 'yaa -gblaan. 'Ke 'soniya -zeze 'gbu -o yre 'la □noo -gblaan 'laa kle 'bhe yre 'ε □noo. Mεε gbalaan -za 'yoo- 'krowoza 'ε 'bheε- -lεε. -Ayile 'ke -gbalaan -o mεε 'la zan zru ba, 'soniya -zeze 'gbu 'laa -o 'bhe zan 'ε zru ba.

19 'Ke -yoo 'o moo a pe 'le, 'o moo 'gbu -za -swa -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe, 'bhela- -yile 'o nεεnε- mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' -za so 'o ni.

20 'Ke mεε 'la zan 'a □pia doo: «-Waanbhaa' -za so 'η ni». 'Bheε- 'ke -a nεεnε- 'ε 'bhe vensi -a yin 'lii, 'bhe zan -o 'ke bhlanii- 'le. -Amasroyi wlan 'gbu 'ε ni, 'yee nεεnε- 'la ye, 'ke 'bhe -za 'laa so 'e ni; -Waanbhaa' 'la 'yaa 'bhe ye, 'ya zron -mela ma 'bhii- 'bhe -za so 'e ni εε?

21 'Bheε- Zesu Krisi 'ton 'lεε- 'bheε- □twa -koo' ni doo: 'ke mεε 'la zan 'a □pia doo -Waanbhaa' -za so -a ni, 'bhe zan nεεnε- -za 'so 'bhe 'gbu ni 'ezin-.

5

-Koo' 'sengwa- 'drunyan 'le -kooa' 'kpaleya -la ma

1 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e □kpaa -a -yi 'bhii- *Zesu -o 'ke *Krisi 'le, -Waanbhaa' 'bhe zan kle 'ke -a -nε 'le. 'Bheε- 'ke -nε mu 'ε dε 'ε -za so mεε 'la zan ni, 'woo- -nε mu 'ε -za so 'bhe zan 'ε ni 'ezin-.

2 -Koo' 'a 'yaango- pe 'la ma 'bhii- -Waanbhaa' -nε mu 'ε -za so -koo' ni, 'bhe -le -ge: -Waanbhaa' -za so -koo' ni, 'bheε- -koo' -yaa' 'ton mu 'ε 'yizakle.

3 Wlan 'ε ni, 'ke -Waanbhaa' -za so mεε 'la zan ni, 'bhe zan -yaa' 'ton mu 'ε 'klosikun; 'bheε- -yaa' 'ton mu 'ε waa -o -koo' ta 'bhii- 'kwe kpinle do gbεen-.

4 -Amasroyi, -Waanbhaa' -nε 'tole- -Waanbhaa' -nε so 'sengole 'drunyan 'le. -Kooa' 'kpaleya 'ε Zesu 'yi 'bhela- 'sengwa- 'ke 'drunyan 'le.

5 'Bhe 'yi, -dela 'sen so wole- 'drunyan 'le, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan 'e □kpaa -a -yi 'bhii- Zesu -o 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le 'bhe ba.

-Waanbhaa' Zesu Krisi 'sreya- □kla

6 'Yee- Zesu Krisi -le -nwa 'drunyan 'ε 'yi, 'ke -yi 'pegee yien 'le. Yaa nule -yi do -kplen 'le, 'dun- -e □nwa 'ezin- 'ke yien 'le. 'Bhe ya 'ε 'yi, Lii 'Wen 'ε 'bhe -le 'bhe -za mu 'ε 'sreya- kle, -amasroyi 'yee- Lii 'Wen 'ε -yoo wlan 'le. *

7 Wlan 'ε ni, Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe 'la 'le bhe 'bhe -za 'ε 'srε -o yaga.

8 'Mu 'srε yaga 'ε 'mu -le Lii 'Wen 'ε, 'bhe 'pegee -yi, 'bheε- -a yien. 'Woo- 'srε yaga 'la bhe -o 'kpale- -o do.

9 'O do bhaaplen mu a 'sreya- klele -la; 'dun- -Waanbhaa' a pe 'sreya- klele 'ε 'bhe mabhaabhō bhaaplen mu a 'sreya- klele 'ε ta. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a Gbe 'ε 'sreya- -kla.

10 Wlan 'ε ni, 'ke mεε 'la zan 'e □kpaa -Waanbhaa' Gbe 'ε 'yi,

* 5:6 5.6 'Yee- -jangan' 'lεε- 'yi -o 'ebebele. Mεε 'ke mu pe doo -yi 'pegee yien 'mu -o -we 'zi 'ke Zesu gaza 'ε 'bheε- 'le. -A ye Zaan 19.34. 'Bheε- mεε -le -bhεεke' do pe 'ezin- doo 'yee- -jangan' 'lεε- -yoo -we 'zi 'ke Zesu 'wiinfeza 'pegee -Waanbhaa' a pebble 'ε 'mu -la -le.

-Waanbhaa' -jan 'la 'woa- -a Gbe 'ε ba zayi' bhe, 'bhe -jan 'ε -yoo 'bhe zan 'ε 'gbu 'yi. 'Dun- 'ke mεε 'la zan laa 'e 'kpale- -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le. -Amasroyi, -Waanbhaa' -jan 'la □woa -a Gbe 'ε ba zayi', yaa 'kpale- 'bhe 'yi.

11 'Bhe 'sreya- klele 'ε 'bhe -le -ge: 'yee -Waanbhaa' bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe □naa -koo' ni, 'bheε- 'bhe -o -a Gbe 'ε 'yi.

12 'Ke mεε 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε -woo 'kpaledomaya 'yi, bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma -o 'bhe zan 'koo. 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε waa -o 'kpaledomaya 'yi, 'yee -si 'ε yaa -o 'bhe zan 'ε 'koo.

-Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma

13 'Nj 'letre 'leε- □kpaā 'ka ni, 'kooko- 'ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' Gbe 'ε 'to 'yi, 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'ka 'koo.

14 'Bheε- 'o 'kpale- -o -a -yi 'o zru 'ε 'kpen 'le doo 'ke 'o pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma 'ke 'bhe 'lebeηgole -o -a zru maza 'le, -ya 'tronkpa 'o ni, 'bheε- -e 'waa 'seri 'ε 'lekun-.

15 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke 'o pe 'la 'yrewoa- -a ma, -ya 'tronkpa 'o ni; 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'o pe 'la 'yrewoa- -a ma, -e 'bhe □naa gban 'o ni.

16 -Za 'yoo- 'la 'bhe 'laa -o 'ke mεε nipe 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'bhe mεε plengo -Waanbhaa' ma yikpensee ta, 'ke 'yee- neεne- do -ya 'ke -yoo 'bhe -za 'yoo- 'ε kle 'zi, 'e 'seriwo -Waanbhaa' ni -yaa' -za ma. 'Bheε- -Waanbhaa' nu -si 'nale- mεε 'la zan mu laa -za 'yoo- 'la kle mεε nipe 'le 'mu ni. 'Dun- -za 'yoo- -gloon do -o ye, 'bhe -le 'ke mεε nipe 'le, 'bheε- 'bhe mεε plengo -Waanbhaa' ma. 'Naa -o -a pe 'zi 'ka ni doo 'ka 'ka 'seriwo 'ka neεne- -yaa' -za ma 'bhe -zayi'.

17 -Ledookleya maza 'kpen -o 'ke -za 'yoo- 'le. 'Dun- -za 'yoo- 'ke mu

laa -o mεε nipe 'le, 'ke 'mu mεε plengo -Waanbhaa' ma yikpensee ta.

18 'O moo 'a 'yaango- 'bhii- 'ke -Waanbhaa' mεε 'oo mεε 'la zan -kla 'ke -a -ne 'le, 'bhe zan laa -za 'yoo- kle. -Waanbhaa' Gbe 'ε -ya -yrekpa' 'bhe zan 'ε ba; 'bheε- -Setran' 'gbu 'laa so -za 'kedo- 'kpo klele- 'bhe zan 'ε ni.

19 'O moo 'a 'yaango- 'bhii- 'woo 'ke -Waanbhaa' a pe mεε mu 'le, 'bheε- -Setran' a fanjan- 'kpaale- -o 'drunyan 'ε 'kpen 'wiin-.

20 'Bheε- 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- *-Waanbhaa' Gbe 'ε □nwa, 'bheε- -e yikan' □naa -koo' ni, 'kooko- -koo' 'yee- wlan ma -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ε do. 'Bhe 'yi, -koo' 'pegee 'yee- wlan ma -Waanbhaa' -koo' -o 'kpaledomaya 'yi -a Gbe Zesu Krisi 'sroyi. 'Bheε- -a Gbe 'ε 'bhe -le 'ke 'yee- wlan ma -Waanbhaa' 'gbu 'ε 'le, 'bhe 'pegee 'bhe -le bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'le.

21 'Nj 'ne mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'bheε- 'ka 'ka 'plengo bhaaplen mu a bhla ma -waanbhaa' mu 'ε ma.

ZAAN 'LETRE PLE MI 'LA YONDIA- Zaan a 'letre 'ε ple mi 'ε ngblo

Zesu a winbowo mi Zaan, -e -yaa Efezi -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'lεε mi 'le. -E 'letre 'lεε- dia Zesu 'yi mu -le 'bhεeke do' ni 'ezin-. Zaan -o 'bhε dia Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpa zii' le do ma, 'bhela- -zayile, -e Efezi -Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'siila- «'N Nεε». 'Yee- 'pegee Zesu 'yi mu -ledo' 'la kla 'eke- ba, -e 'mu 'siila- dɔɔ «-A do 'ε nεεnε- le». Zaan pe 'bhε Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ni dɔɔ -o -za 'so 'eke- ni, 'bhεε- -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla ma mεε daan mu 'ε 'lεε. -Ya pia 'woo- Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ 'ke 'bhε bhla ma mεε daan mu 'ε nwa -o ba, waa 'mu 'cieya- klele -titi.

Zaan a 'pubowli

¹ 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -o -lεε mi -la -le, 'bhεε- 'mi -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhi 'η nεεnε- le 'la -Waanbhaa' 'e makwan-, 'bhi 'pegee 'e 'nε mu 'ε ni. 'Ka -za so 'η ni wlan 'gbu 'ε ni. 'Ka -za 'laa so 'mi do -kplen 'kpo ni, 'duη- 'ka -za so 'ezin- mεε 'la zan mu 'kpen Krisi a wlan 'ε do 'mu -la ni.

² 'Ka -za so 'o ni, -amasroyi Krisi a wlan 'ε bole -o -kɔɔ' 'yi, 'bhεε- -e nu bole -kɔɔ' 'yi yikpensee ta 'ke -dan' 'laa kle -a ma.

³ Bhaa -kɔɔ De -Waanbhaa' 'pegee -a *Gbe Zesu Krisi -waa' -lileya 'pegee waa mεε -yrenklale, 'bhεε- -waa' yilabla mu 'ε na -kɔɔ' ni, 'koko- -kɔɔ' bo wlan 'pegee 'soniya 'yi.

'Taawole wlan ma 'pegee 'soniya yi

⁴ 'Mi 'e 'nε mu 'ε 'ke mu yelewao 'ke -woo 'taawo zii' wlan ma zi 'ε ta, 'bhii- -kɔɔ De -Waanbhaa' 'a pia -kɔɔ' ni -kɔɔ' 'a kle gɔnε- 'la gbεen- bhe, 'bhε 'η zrukpalaa 'egbenele.

⁵ 'Bhεε- 'η nεεnε- le, 'η 'yoo zan 'kela 'wole- 'e ni -zɔn bhe, 'Tonj dree 'laa 'ke 'bhε le. 'O 'yee- 'Tonj lwa 'la 'srɔɔwoa- 'kee- 'san 'drunyan zisan' bhla 'ε ma, 'η 'yoo 'bhεε- 'sewe 'kpa zii' 'e ni 'ezin- dɔɔ: -kɔɔ -za 'so 'eke- ni.

⁶ 'Bhεε- 'soniya 'ε 'bhε 'yi -le dɔɔ 'ke -kɔɔ' 'taawo- -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε ta. -Ka 'taawo 'bhε 'Tonj 'ε 'bhεε- ta 'bhii- 'kaa ma -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'ε zisan' bhla zi gɔnε- 'la gbεen-.

-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba bhla ma mεε daan mu 'ε ma

⁷ Mεε -yini' mu -bebe zenle -o 'drunyan 'ε 'yi; 'bhεε- waa dɔ Zesu Krisi klele 'ε bhaaplen -kɔɔ do 'le 'bhε la. -O mεε -yini' mi 'ε 'pegee Krisi 'Sonnii 'ε do 'bhεε ma.

⁸ 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele; 'koko- -kɔɔ' ye 'ε ma -trɔn 'ε yaa ni 'ka 'kɔɔ, 'bhεε- 'duη-, 'koko- 'ke 'ka 'yee- ye 'ε ma -trɔn 'lesole 'ε -srɔɔwo'.

⁹ 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan laa bole Krisi mεε -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhεε- 'kee- yaa pe -jan kpa 'mu ba; 'bhε zan 'pegee -Waanbhaa' laa -o 'kpaledomaya 'yi ma. 'Duη- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan bwa Krisi mεε -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhε zan 'pegee -kɔɔ' De -Waanbhaa', 'bhεε- -a Gbe -o 'kpaledomaya 'yi.

¹⁰ 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -nwa 'ka ba, 'bhεε- 'kee- 'ka -daanna -jan 'bhεeke mu 'le 'ke 'mu gole -o Krisi a pe -jan mu 'ε ma, 'ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'bhε zan 'ε -ya zen 'ka ba; 'bhεε- 'ka 'laa 'bhε zan 'ε 'pubɔle.

¹¹ -Amasroyi, 'ke mεε 'la zan -dwa -a -la 'kee- 'bhε zan 'ε 'pubɔ, -e kle 'bhii- 'bhε zan -o dɔ 'zi 'yee- mεε 'ε zita -a kleza -yɔɔ' mu 'ε 'yi.

-Danma' pubɔ-

¹² -Jan -bebe -o -li 'η zi, 'duη- 'naa -o -a 'kpen klele- 'ke 'sewedele drɔn 'le. 'N 'yri -o ta 'bhii- 'η nu gele 'pwεle- 'ka ta, 'bhεε- -kɔɔ' -kɔɔ' zi janwo 'eke- ni kpataakpa. 'Ke 'bhε kla, 'bhεε- -kɔɔ' yilabla 'ε 'lepa-.

13 'Bhe 'yi 'te, 'e nεεnε- le 'la 'ke
-Waanbhaa' 'a makwan-, -a -nε mu
'ε -woo 'e 'pubwa-.

ZAAN 'LETRE YAGA MI 'LA YƆƆNDIA- Zaan a 'letre yaga mi 'ε ηgblo

Zesu a winbowo mi Zaan -le 'letre 'lεε- □dia, 'bhεε- -ya □kpaā Gayusi ni. Gayusi -o Zesu 'yi mi do -la -le. 'Waa -za 'bhεεke do 'kpɔ do -a ba za 'yi, 'ke yaa 'e go -e ge Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la ba 'mu ba.

'Dun- 'letre 'lεε- 'yi, 'wa □ya 'bhii- Zaan mεε 'la zan mu winbwa- -a ba, -e 'mu □kwan 'elrele. Wlan 'ε ni, Zaan 'yaa- mεε mu winbɔ 'yee- Gayusi 'pegee yaa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ba -Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zayi'. 'Dun- -o -yaa mεε do sii Diotrefi. -E -yaa 'bhε -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'lεε mu 'ε do 'le. Zaan mεε 'la zan mu winbwa- a nɔɔ-, 'yee- Diotrefi 'laa 'mu 'cieya- 'silε-, 'bhεε- 'yee- Zaan 'la 'yaa- -o -lεε 'mi 'le, -e 'bhε 'tɔ 'yɔɔ- □pia. Zaan 'letre 'lεε- □kpaā Gayusi ni 'bhε 'pubɔ- zayi' 'bhε kleza -lrele' mu 'ε ma, 'bhεε- -ya □pia 'bhε ni dɔɔ 'bhε 'laa Diotrefi kleza yεke- mu 'ε klele.

'Ezin-, -ya □pia Gayusi ni dɔɔ mεε 'la zan -yaa ge 'zi 'yee- 'letre 'lεε- 'le -a ta ye, -e 'bhε zan 'ε 'cieya- 'si 'elrele. -O -yaa 'bhε mεε 'ε sii Demetriusi. 'Bhε 'yaa- yewo 'zi 'ezin- Mεεzan ni.

'Letre 'lεε- -yoo' daan -za 'la 'le, 'bhε -le dɔɔ mεε 'la zan mu 'kpen yewo - Waanbhaa' ni, -kɔɔ' 'mu 'kun 'soniya 'le.

Zaan a 'pubɔwli

¹ 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε -o -lεε mi -la -le. 'Mi -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhi 'η 'yiēnii Gayusi ni, 'bhi -la -za sɔ 'η ni 'egbenεle.

² 'N 'yiēnii gblaān, 'mi 'η 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'yaa- -za ma dɔɔ -ya kle 'bhεε- 'yaa- -za mu 'ε 'kpen dɔ zima; 'bhεε- 'e 'klenyawole kle 'e 'fle 'yi, 'bhii- 'e lii 'ε 'klenyawole -o gɔnε- 'la gbεen-.

Gayusi blɔɔza -Waanbhaa' ma

³ 'O nεεnε- mu 'la -daa 'e ba ye, 'bhεε- 'ke -o -nwa -gε, -woo 'e ta jan 'la □woa 'η ni, 'bhε 'η zrukpalaa 'egbenεle. -Wa -pia 'η 'ni dɔɔ 'e blɔɔle -o wlan 'ε ma, 'bhεε- 'e 'taawo zii' wlan a pε zi 'ε ta 'elrele.

⁴ 'Ke 'an □maa dɔɔ 'η 'nε mu 'ε -woo 'taawo zii' wlan a pε zi 'ε ta, 'η zrukpaaza -bhεεke' gblaān 'laa -o 'bhε -za 'ε blaān.

Nεεnyā Zesu 'yi

⁵ 'N 'yiēnii, 'yoo- -za 'la kle 'zi -kɔɔ' nεεnε- mu 'ε ni, 'ali- -woo 'ke 'cie mu 'la 'le bhε, 'ke 'yee zru bo do 'bhε -za 'ε klele ni, -za 'lrele- -le 'bhε 'le.

⁶ -O 'yaa- mεε -za klegbeya 'ε □woa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε yre ma. 'E 'zoole-, -o ge 'zi -waa' 'taa 'la ta bhε, 'kee gbε -swa pε yεke- 'la ma, bhɔ -o ba bhɔgbeya 'la 'ke 'bhε sɔ -Waanbhaa' ni 'bhεε- 'le.

⁷ Wlan 'ε ni, -woo 'taa ta Krisi a ye 'ε 'bhεε- 'kaama-, 'bhεε- waa dɔle -a -la 'ke mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'bhɔ -o ba.

⁸ -Kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'ε, -kɔɔ' dɔ -a -la 'ke -kɔɔ' bhɔ 'bhε mεε -glɔɔn mu 'ε ba. 'Ke -kɔɔ' 'bhε □kla, -e kle 'bhii- -kɔɔ' 'pegee 'woo- mu -o 'e gbεkla' zii' 'eke- ta, 'ke -kɔɔ' wlan ma zi 'ε zrɔn mεε mu ni.

Diotrefi 'pegee Demetriusi mu ma jan

⁹ 'N 'letre 'fiētrɔnnε do □kpaā Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ni. 'Dun- -e sɔ Diotrefi 'la ni 'ke -ya 'gbu kle -o ta -kunlii 'le, yaa dɔle 'waa- pε -jan 'ε □la.

¹⁰ 'Bhεla -zayile, 'ke 'η -ja 'ka ba yi 'la 'le, -e -za 'yɔɔ- mu 'la 'kpen kle, 'η nu 'bhε 'kpen 'pele- 'ka 'yre ma: -e bhla mu 'la 'kpa 'o ma; 'bhεε- yaa dɔ -a -la 'ke -kɔɔ' nεεnε- mu 'ε -woo zen -a ba. 'Bhεε- 'ke -kɔɔ' nεεnε- mu 'la 'mu -a zi 'bhii- 'mu -kɔɔ' nεεnε- mu 'ε 'cieya- kle 'mu ba, yaa dɔ 'bhε □la 'ezin-; 'bhεε- drɔɔn' -e 'mu gbīn -waa' 'klankeba yre 'ε □nɔɔ.

¹¹ 'Bhi 'η 'yiēnii Gayusi, 'yaa -za 'yɔɔ- kle mi 'ε blaān gɔɔnle -za 'yɔɔ- klelele, 'dun- -za 'lrele- kle mi -la blaān -gɔɔn. 'Ke mεε 'la zan -za

'lrele- kle, 'bhe zan -o 'ke -Waanbhaa'
a pe 'le. 'Dun- 'ke mee 'la zan -za
'yoo- kle, 'bhe zan 'a zron 'a kleza mu
'e ma 'bhii- yaa -Waanbhaa' do.

¹² Mɔkpen' -o Demetriusi 'to wlan
'pe 'zi. -Yoo 'taawo zii' wlan ma
zi 'la ta, 'bhe 'gbu -le kle 'zi -a 'to
wlan pe pe 'e 'le. 'O mɔɔ 'gbu 'ezin-,
'woo- -a 'sreya- kle 'zi; 'bhe- 'e 'gbu
'a 'yaango- 'bhii- 'woo- 'kela 'wo zii'
wlan -le 'bhe 'le.

-Danma' 'pubɔ-

¹³ -Jan -bebe -o 'η 'zi -li 'ke 'η 'bhe
wo 'e ni, 'dun- 'naa 'bhe 'kpen klele-
'ke 'letrɛ dɛle 'le.

¹⁴ 'N 'yri -o -a ta 'bhii- -a -vinbwa
sa, 'bhe- 'mi 'pegee 'bhi nu 'eke-
yɛɛ, 'bhe- 'woo 'eke- zi janwo 'eke-
ni kpataakpa.

¹⁵ Bhaa 'e bo 'edɔɔle! 'E 'bhegwlen-
mu 'la -woo -gɛ, 'mu 'e 'pubwa-.

'Bhi 'dun-, 'o 'bhegwlen- mu 'e
'kpen 'pubɔ- 'o ni do do.

ZUDI 'LETRE 'LA □KPAA ZESU 'YI MU 'E NI

Zudi a 'letre 'e ngblo

Zudi 'pegee Zaki -yaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'nwagwlen- mu 'le (Matie 13.55; Maki 6.3). -E 'letre 'lɛɛ- □kpa a Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la ni 'waa 'bhe do. 'Dun- 'wa 'yaango- 'bhii- -ya □kpa a -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu a winɔwo mu 'e -o Zesu -za 'e zibwa- mɛɛ mu 'la 'plen- 'mu -la ni. -E -jan yɛkɛ- 'la □woa 'letre 'lɛɛ- 'yi 'bhe 'pwele- -o 'ke Pieri -jan yɛkɛ- 'la □woa 'bhe a 'letre ple mi 'e 'yi 'bhɛɛ- 'le (2 Pieri 2). -A -yi jan 'e 'bhe -le doo bhla ma mɛɛ daan mu 'ke mu -yaa ge Zesu 'yi mu 'e 'plen- -o 'sie zayi' -waa' bhla ma mɛɛ daangbɛya mu 'e 'le. 'Bhe mɛɛ mu 'e 'taawogbɛya 'e ma, 'bhɛɛ- Zudi 'letre 'lɛɛ- □dia 'woo- Zesu 'yi mu -lɛ mu 'e ni 'kaa -o do 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhɛɛ- -o 'bhe 'kpaleya 'e ta gwledan.

¹ 'Mi 'la 'mi -o Zesu Krisi a yewone 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'η 'yoo- Zaki nɛɛnɛ- 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lɛɛ- de 'zi. -Kɔɔ' De -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la -za so a ni, 'bhɛɛ- -ya -yɛkpa' 'ka mu 'la ba Zesu Krisi 'sɔyi, 'mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka mu ni.

² Bhaa 'ka 'yɛnkla- -Waanbhaa' ma 'egbenɛle, 'bhɛɛ- bhaa -yaa' yil- abla 'pegee -yaa' 'soniya 'e 'pa 'ka ta 'ebebele.

Bhla ma mɛɛ daan mu

³ 'N 'yienii mu, -a -lɔ -gbɛnɛ 'gbu 'yaa- 'η ma doo 'η 'letre 'kpa 'ka ni 'mi 'pegee 'ka mu a pɛ gole -za 'yi 'e ba zayi'. 'Mi 'a □ya 'bhii- 'yee- 'letre 'lɛɛ- dele 'e □wlaa 'η zi 'ke 'an kpa ni, 'kooko- 'η zruwla 'ka 'kpee, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'kpaleya 'la □naa mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o 'ke -yaa' pɛ 'le 'mu ni, 'mu 'bhe tagwledan. -E 'bhe 'kpaleya 'e □naa 'mu ni -lɛyan' do 'kpɔ.

⁴ Wlan 'e ni, mɛɛ 'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'mu 'ke mu -wlaa 'ka 'plen- gaanyi'. Waa mɛɛ daangbɛya 'e ma, -Waanbhaa' -ligbɛya 'e mɛɛ ma -o 'bhe maniina 'zi. 'Bhɛɛ- -kɔɔa' -Kunlii do 'kpɔ 'e 'pegee -kɔɔa' Mɛɛzan do 'kpɔ 'la 'bhe -o 'ke Zesu Krisi 'le bhe, -woo -bango' zii' 'bhe 'yi. 'Bhe kɛgbɛya 'e gbɛɛn- bhe, 'kiti 'la nu -o 'kunɛ-, 'bhe -za 'e yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'e 'yi 'elwale gban -so.

⁵ 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -za 'lɛɛ- do 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka 'bhe -za 'e 'kpen do, 'yele- -gɛ doo: Mɛɛzan -Waanbhaa' Izraeli mu 'e -gwa luya 'yi Ezipu 'klɛɛn 'e 'yi -gloɔn do 'kpɔ, 'dun- boolazi, mɛɛ 'la zan mu laa -o 'kpale- -a -yi, 'mu 'kpen □kla 'ke gape 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- -za 'lɛɛ- 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee 'ezin-, 'bhe -le doo: -gloɔya' 'la 'yaa- -mlɛkɛ' 'ke mu 'kɔɔ, 'bhe 'laa -o -yibhɔle, 'dun- -o -gwa -o 'gbu yaayɛ 'e □nɔɔ. -Ayile -Waanbhaa' -o -yrela 'ke piibhe kpɛle- mu 'le yikpensee ta. 'Bhɛɛ- -yoo □bwa -kaso 'yi -gblo -gbɛnɛ 'e 'yi, 'bhɛɛ- -o nu bole 'bhe 'yi 'ke 'bhe ge 'tenɛ- 'kitikan yi -gbɛnɛ 'e ma.

⁷ 'Bhɛɛ- -za 'la □kla Sodomu 'pegee Gomɔɔ, 'bhɛɛ- -o kpe ma -wa mu 'e ni, 'bhe -za 'e do 'ka 'kpee. 'Bhe -wa mu 'e ta mu 'e □kla -kala' 'le -Waanbhaa' ma 'bhii- 'woo- -mlɛkɛ' mu 'e gbɛɛn-: -o bole -yaa -yanbhɔɔya deɛle ma, 'bhɛɛ- -waa 'gwlaan- mu 'yaa- yilaa' 'eke- 'le. -O □bwa 'bhɛɛ- klɛle ma 'ke -Waanbhaa' a 'tɛ 'la yaa lii -titi 'bhe baale' -o ta 'bhii- -o 'krowopɛ 'le. -O 'krowole 'e □kla -kɔɔ' mu 'kpeelɛkan -tɔɔmasie 'le.

⁸ 'Bhɛɛ- mɛɛ -yɔɔ' mu 'la □wlaa 'ka 'plen- bhe, Sodomu 'pegee Gomɔɔ ta mu 'e -o -za 'yɔɔ- mu 'la □kla, 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'e -o 'bhɛɛ- 'yansi ma -za -yɔɔ' mu klɛ 'zi 'ezin-. -Waa' bhla ma 'kpeejan- mu 'e 'mu 'a klɛ 'bhɛɛ- -woo 'gbu 'flɛ 'e 'trinɔɔ-. 'Bhɛɛ- -o Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'tobhɔleya 'e mavɛɛ, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'tobhɔle mu 'e -zwanwo'.

9 'Dun- 'ali- Miseli 'la 'bhe -o 'ke -mlɛkɛ' mu a -kunlii gbalaan -gbene 'e 'le, 'bhe 'laa 'bhe 'yansi za klɛɛ. -O 'pegee -Setran' 'yaa- zaabo 'zi 'waati 'la ba Moizi gbaa 'e ta, yaa dɔɛ -a -la 'kee- -Setran' -zwanwo'. -Ya □pia 'bhe ni drɔɔn' dɔɔ: «*Bhaa Mɛɛzan 'e 'krowo!*»

10 'Dun- 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'e waa pɛ 'la dɔ, -o 'bheɛ- -zwanwo'. -Woo 'bhii- wi gbɛɛn-, -o 'yikanle laa -o, 'bheɛ- -za 'la dɔ -o ŋgblo 'yi, -o 'bhe -la klɛ 'te. 'Bhe klɛgbɛya 'e gbɛɛn-bhe, 'bhe klɛ -o 'gbu 'nipe- 'le.

11 'Ka ta -yren! -O Kaen a pɛ 'taa-wogbɛya -yɔɔ' 'e 'bheɛ- □sia. -Gɔli' 'flen 'e ma, -woo 'gbu 'yinia □ 'bhii-Balaamu gbɛɛn-. 'Bheɛ- -o nu gale 'bhii- Kore gbɛɛn-, -amasɔyi -woo -wlen 'zi -Waanbhaa' ma 'bhii- Kore 'wlenna- *Moizi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.*

12 'Ke 'ka -o 'kaa- Zesu 'yi nɛɛɛya pɛ 'e 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'woo-mɛɛ mu 'lɛɛ-, -o klɛgbɛya -yɔɔ' mu 'e klɛ 'kaa- pɛbhle 'e 'siɛpɛ- 'le. -Woo -taakpa' pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile-zi 'kee- kan -a -dan' ta. -O bo 'o 'gbu do -kplɛn -la -nrayiza klɛle ma -waa' pɛbhle bhla 'e zi, 'bheɛ- -yrala' laa dɔ -o ma. -Woo 'bhii- la 'la 'kee- -tilaa', 'bheɛ- yaa ban, 'dun- -a 'kpen kan 'ke -ploɔ 'le. 'Bheɛ- -woo 'ezin- 'bhii- -yri diin mu 'la waa -o bhaa klɛ -yri mu bhaa klɛ bhla zi, 'bheɛ- -woo 'bhii- -o -yri diin mu 'la 'yrola-, -o -gaa, 'bheɛ- -o □kla -o -kpaa 'le 'fenfen.

13 -O -waa' -yraladɔ maza mu 'e zen yɛkpen- □nɔɔ 'bhii- weyi- 'pɔɔ mu 'la 'ke -woo -yiwlaa, 'bheɛ- -o wian gɔnɛ- 'la gbɛɛn- weyi- bhon 'e ta. -Woo 'bhii- mlɛklen- mu 'la -woo 'kaan zii' 'bheɛ- waa -o geyɛ dɔ. -Waanbhaa' yɛ do -twa -o -lɛɛ -gblo -gbene do 'yi, 'bheɛ- -o nu bole 'bheɛ- □nɔɔ 'tanjii.

14 'Bheɛ- Enɔki, -kɔɔ' -gbɔɔ 'sr-waple- mi 'e 'kee- san Adamu ma, 'bhe -Waanbhaa' -lɛla janwoa- 'el-wale gban -sɔ 'wola- ba zayi' dɔɔ: «-Ka 'ka 'tronbadɔ doo, Mɛɛzan

'pegee -yaa' -mlɛkɛ' 'wen 'saa 'e, -woo zan nule,

15 'tre ta mɛɛ mu 'e 'kpen 'kitikanle. -E nu -kpan baale -za 'yɔɔ- klɛ mu 'kpen ta -amasɔyi -o 'wlenna 'yee-Mɛɛzan -Waanbhaa' ma -o klɛza -yɔɔ' mu 'e 'pegee waa -gasi 'la kpa -a -lɛɛ, 'bheɛ- -wa -zwanlawo 'mu 'kpen -zayi'.»

16 'Woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'lɛɛ- -o zru laa kpala, 'bheɛ- -woo -la ma janwo 'tanjii. -O 'taawo- -o 'gbu 'yɛbhɔ pɛ -yɔɔ' mu -la zi. -O 'waso ma jan -gbene -gbene mu wo, 'bheɛ- -o -dawli' kpa mɛɛ mu gbɛ ta 'mu 'kɔɔpɛ- mu 'srɔɔwo zayi'.

Zesu 'yi mu 'kpeelkan za mu

17 'Dun- 'ka mu 'ŋ 'yienii mu, -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Kriisi a *winbɔwo mu 'e -o -jan mu 'la 'woa- 'elwale gban 'mu -za dɔ 'ka 'kpee.

18 -Wa □pia 'ka ni dɔɔ: «'Drunyan 'yan bhla 'e zi, mɛɛ 'ke mu nu -Waanbhaa -a 'ton mu 'e malrɔgole, 'bheɛ- -o nu 'taawole -o 'gbu 'yɛbhɔ pɛ -yɔɔ' mu -la zi.»

19 Lii 'Wen 'laa -o 'woo- mɛɛ -yɔɔ' mu 'e 'yi, 'bheɛ- -o 'taawo- -o 'gbu a bhaaplen zru maza -la ta, 'bheɛ- -woo Zesu 'yi mu 'e -yicien' mu 'le.

20 'Dun- 'ka mu 'ŋ 'yienii mu, -ka fangandɔ 'ka 'gbu ta, 'ke 'ka 'ka 'kpaleya 'wen 'e Kriisi 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba. -Ka 'ka 'seriwo Lii 'Wen a -glɔɔya' 'e 'le.

21 'Bheɛ- -ka bo -Waanbhaa' a 'soniya 'e 'yi. 'Bheɛ- -ka -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Kriisi a mɛɛ -yrenklale zɔn 'waati 'e magben. 'Ke 'bhe 'waati 'e □bhwa, -e nu a zɔnle 'ka ni 'bhii- bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'ka 'kɔɔ.

22 Mɛɛ 'la zan mu -o 'kpee klɛ ple -za ma, 'mu 'yrenkla 'ka ma.

23 'Ezin-, -ka mɛɛ 'ke mu go -za 'yi -o 'gbu a bhaaplen zru 'e 'bheɛ- ta 'ke 'ka 'mu go 'kiti 'te 'e 'yi. -A 'ke mu -yrenkla' 'ka ma -Waanbhaa' -lɛɛgbalaan 'le 'ka mu 'gbu zru ba. 'Dun- -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba,

* 1:11 11 -Nɔɔle' 'sewe 16.1-5; 22.7-35. -Ka 'bhe 'yi -glin 'ezin Ebre mu 11.4

'bhεε- 'ka 'laa 'ka 'mabεεnle 'woo-
mεε -yoo' mu 'ε -din, 'kooko- 'ka 'laa
nu -o 'kleza -yoo' mu 'ε 'sile- 'bhii- ga
-yoo' 'e 'yivlin- mεε mu ma gone- 'la
gbεεn-.

-Waanbhaa' 'to magbaandele

²⁴ 'Sen -o -Waanbhaa' ni 'ke -ya
-yrekpa' 'ka ba, 'kooko- 'ka 'laa bo -za
'yoo- 'yi. 'Bhεε- -e so 'ka dulale -yaa'
'tobholeya 'ε 'leε 'ke -za 'yoo- 'trinle-
sanε- 'laa kle 'ka zru mu 'ε 'yi, 'ka
'zrukpaale -gbεεnε 'le.

²⁵ Bhaa 'tobholeya oo, gblaanya
oo, -glɔɔya' oo, 'bhε 'pegee fangan-
bo -koo' 'Bhee Mi -Waanbhaa' do
-kplεn 'kpɔ ni, -kooa' Mεεzan Zesu
Krisi 'sroyi -zon 'pegee yikpensee ta!
Amiina!

**ZESU -ZA MU 'LA
-ZRONNA ZAAAN NI,
'BHĒĒ- -YOO
YƆƆNDIA- 'MU -LE
-GĒ
-Yre zi yele 'sewe 'e
ngblo**

Zesu Krisi a *winbɔwo mi Zaan -le 'letre 'lɛɛ- ɔdia, 'bhɛɛ- -ya -kpaɔ Zesu 'yi mu -le 'srwapɛ 'la 'yaa- Azi 'klɛn 'ɛ dreyi' yre 'la -o 'bhɛ sii -zɔn Tuuki 'bhɛ ɔnɔɔ 'mu ni. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Romɛ mu a -bhɛngbe -gbɛnɛ 'ɛ 'yaa- yrenkpa' zii' Zesu 'yi mu 'ɛ ta. -O 'yee- Zaan 'gbu ɔkwan, 'bhɛɛ- -wa ɔkla 'ke -kaso 'yi mi 'le, 'bhɛɛ- -o -ja 'kele- wɛyi- 'mlingole -yaa 'klɛn gbɛ do 'la zi 'bhɛ ɔnɔɔ; -o -yaa 'bhɛ 'klɛn gbɛ do 'ɛ sii Patimɔsi. Zaan -yaa 'bhɛ yre 'ɛ ɔnɔɔ 'waati 'la ba, 'ke Mɛɛzan Zesu Krisi 'pwele -a ba -yre zi yele do 'yi. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'a ɔpia -a ni dɔɔ -e -za 'la ɔya -e 'bhɛ -yɔɔndɛ. 'Letre 'ɛ 'yi, Zaan 'a ɔpia Zesu 'yi mu 'ɛ ni dɔɔ Zesu 'laa nu -a tadɔle nule ma -li. 'Bhɛɛ- -yoo zan nule -a -nɛ mu 'ɛ gole 'kiti 'la 'bhɛ -o zan baale mɛɛ wlan mu 'pegee mɛɛ-yɔɔ' mu ta 'bhɛ 'yi, 'bhɛ 'kiti 'ɛ 'bhɛ -le 'kiti -dan' ma pɛ 'la -yoo -Setran' 'pegee -yaa' pɛ mu 'ɛ 'kpen ma 'bhɛ 'le. Zesu nu nule pɛ 'tole- pɛ 'ke 'bhɛ -gaale' laa -o laanima -Bhɛngbeyaa -wa 'ɛ ba 'bhɛ 'siɛɛ-.

'Yee- 'letre 'lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi, Mɛɛzan Zesu 'pwela- yee- Zaan ba gɔnɛ- 'la gbɛnɛ-, -e 'bhɛ 'yigɔɔnna.

Zaan -yaa' 'letre 'ɛ 'yicienna -le 'srwapɛ-. 'Bhɛɛ- -e 'bhɛ 'lɛ 'srwapɛ- 'ɛ 'kpen do do -yicienna -le 'srwapɛ- 'ezin-. 'Woo- -lɛ 'srwapɛ- 'ɛ 'wole- gɛ:

1. 'Letre 'srwapɛ- 'la Zaan 'mu ɔkpaɔ Azi 'klɛn 'ɛ 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwapɛ- 'ɛ ni (-A -lɛ 2-3)
2. 'Sewe kpo 'ɛ blɔɔyre 'srwapɛ- (-A -lɛ 4.1-8.6)

3. -Klɛlon' 'srwapɛ- (-A -lɛ 8.7-11.19)
4. -Tɔɔmasie -gbɛnɛ 'srwapɛ- (-A -lɛ 12.1-15.8)
5. -Waanbhaa' a yran pɛyan- 'srwapɛ- (-A -lɛ 16.1-20)
6. Babilɔni ma -jan 'srwapɛ- (-A -lɛ 17.1-19.10)
7. -Yre zi yele -dan' ma pɛ 'srwapɛ- 'drunyan 'leyan bhla 'ɛ ba zayi' (-A -lɛ 19.11-22.5).

'Sewe 'ɛ 'leyanyre 'ɛ ɔnɔɔ, Zesu 'a 'liiwli- ɔnaa -a nuza 'ɛ ta dɔɔ: «-A -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɛ 'nu gbɛ dɛɛwo!» Zesu 'yi mu 'ɛ 'kpen 'a pɛ 'eke- zi dɔɔ: «Mɛɛzan nu!»

-Jan 'ɛ zisanyre

¹ Gaanyiza mu 'la 'yaa- zan bhɔle, 'ke Waanbhaa' 'mu tapwela Zesu Krisi ni 'kaa -yoo zɔn -yaa' yewone 'ɛ ni 'mu -le -gɛ. Zesu -yaa' -mlɛkɛ' 'ɛ winbwa- -yaa' yewone Zaan ba dɔɔ 'bhɛ 'nu 'woo- -za mu 'ɛ zɔn 'yee- Zaan ni.

² 'Mi Zaan -za 'oo -za mu 'la 'kpen ɔya, 'ɛ 'mu 'kpen ɔwoa. 'Bhɛ -za mu 'ɛ 'mu -le -Waanbhaa' -jan 'la ɔklaa 'mi 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee Zesu Krisi wlan 'la -zɔnna 'mi ni, 'mu 'le.

³ 'Ke mɛɛ 'la zan -jan mu 'la -daa -Waanbhaa a 'Sewe 'ɛ 'yi 'mu tape mɛɛ mu ni, 'bhɛ zan a pɛ -yinra! 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o 'trɔnkpaɔ- 'woo- -jan mu 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -woo -klosikwan, 'bhɛ zan mu a pɛ -yinra' 'ezin-! -Amasroyi 'woo- -za mu 'ɛ kle yi 'la dɔle -o, 'bhɛ ɔbhwa gban -wa -din.

Zaan -o Zesu 'yi mu -le 'srwapɛ- 'ɛ 'pubɔ- 'zi

⁴ 'Mi Zaan -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' *Azi 'klɛn 'ɛ 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwapɛ- 'ɛ ni. 'Mi 'ka 'pubwa- -Waanbhaa' 'tɔ 'yi; 'yee- 'la -ya -yre ma yikpensee ta, -e -yaa 'elwaleta -sɔ, 'bhɛɛ- -yoo zan nule, bhaa -e -li 'ka ma, 'bhɛɛ- -e yilabla 'na 'ka ni! 'Bhɛɛ- lii 'srwapɛ- 'la dulale -o -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ 'lɛ ma, bhaa

* 1:4 1.4 Lii 'srwapɛ- 'ɛ 'mu -o -we 'zi 'ke Lii 'Wen' 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.

'mu 'li 'ka ma, 'bhεε- 'mu yilabla na 'ka ni 'ezin-.*

⁵ Bhaa Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhε 'pegee -e yilabla 'na 'ka ni. 'Ye- 'ke -Waanbhaa' 'srε 'ε 'le, 'bhεε- -a zru -o do 'bhε ni; 'bhεε- 'yela- -lwa -bwela gale ba. 'Ye- 'ke 'trε ta -bhleᅅᅅbe mu 'ε 'kpen a -Bhleᅅᅅbe 'le. -Koo' -za so 'yela- ni, 'bhεε- 'yele- -koo' -gwa -kooa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi a yien 'la 'klalaa- a gayre 'ε □noo 'bhε 'le.

⁶ 'Bhεε- 'yele- -koo' □kla 'ke *'sraka 'lena mu 'pegee -Waanbhaa' a -bhleᅅᅅbeya -wa 'ε ta mu 'le; 'kooko- -kooa' De -Waanbhaa' gba. Bhaa 'tobhōleya 'pegee -glooya' bo Zesu Krisi ni -zōn 'pegee yikpensee ta! Amiina!

⁷ -Ka 'ka 'yrekpa doo, -e nu nule lafle' -gblen mu 'ε 'yi! Mεε 'tole- mεε 'bhε nu -a yele, 'ali- 'keekpa mεε 'la zan mu 'kpen 'a □pwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhe' 'le bhe 'mu 'kpen ta.

'Trε ta -gbaa mu 'ε 'kpen nu wisile -zadōwεε 'koo -a ba -zayi'. -E nu klele 'bhεε- gbεen- -gee' 'tε! Amiina!

⁸ Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan pe doo: «'Mi -le Alifa 'pegee Omega 'le», 'bhε 'yi -le doo <-za zisanyre, 'pegee -za 'leyanyre>. † -Ya -yre ma -zōn, 'bhε 'pegee -e -yaa -a -yre ma 'elwaleta -so, 'bhεε- -yoo zan nule!

Zaan Krisi □ya -yre zi yele do 'yi

⁹ 'Mi Zaan -o 'ke 'ka nεεnε- 'le. 'Mi 'pegee 'ka mu nii- 'ε 'kpale- -o do ma Zesu a -yrenbhlele ma, 'bhε 'pegee -yaa' -bhleᅅᅅbeya 'ε 'yi, 'bhεε- -yaa' -yren 'yikunle 'ε 'yi. -Woo 'η □kwan 'bhii- -kaso 'yi mi do, 'bhεε- -o -ja 'η 'le Patimōsi 'kleen 'ε 'yi: weyi- mlingole -yaa 'bhε 'kleen 'ε zi. 'N 'kun win 'ε 'bhε -le -yaa 'kaa 'η -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa mεε mu ni, 'bhε 'pegee 'η Zesu 'srεya- □kla.

¹⁰ Mεεzan gba yi 'ε 'le, Lii 'Wen 'ε -zinaa' 'η ta, 'bhεε- 'η -weli' do -maa 'η -zanta' 'egloole, 'bhεε- 'bhε

'yaa- -we zii' 'bhii- -klelon' 'penwli- gbεen-.

¹¹ 'Bhε -weli' 'ε 'yaa- pe 'zi 'η ni doo: «'E pe 'la 'yele- 'bhε yōnde 'sewe do 'yi, 'bhεε- -ya kpa Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'la -woo *Azi 'kleen 'ε 'yi 'mu ni: 'ke mu 'la -woo Efezi -wa 'ε ta oo, Simiini oo, Pεεgamu oo, Tiatiri oo, Saadesi oo, Filadelifi oo, 'bhεε- Laodise.»

¹² 'Mi 'η 'yre 'mlingole 'η zi, 'kooko- mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'η ni 'η 'bhε 'ye. 'N 'bhε klele 'tε, 'ke 'η -can -lanbha dulape 'srwaple- ye-.

¹³ Mεε do dulale -yaa 'woo- -lanbha dulape 'srwaple- 'ε plen; 'bhε mεε 'ε 'pwele- -yaa 'ke bhaaplen gbe do 'le. Dunε- gbōon do 'la 'yaa- -a ta 'bhε 'yaa- zinaa' 'fō -a gaan ma, 'bhεε- -can 'sentru do dole -yaa -a -bu ta.

¹⁴ -A win 'fleele- -yaa 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- -buu' 'flee gbeya gbεen-. 'Bhεε- -a -yrebhe' mu 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'eten -kleen' -kleenle' 'bhii- 'tε nre -bhigbeya gbεen-.

¹⁵ -A gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- piibhe 'ten gbεen-: -o 'tranle- -yaa 'eten -banbanle 'bhii- 'ke -o piibhe □bwa 'tε 'yi -e tran gōnε- 'la gbεen-. -A -weli' 'ε 'yaa- 'egloole 'bhii- vle -saa ta -yi 'yrole- -wegbeya gbεen-.

¹⁶ Mleklen- 'srwaple- -yaa -a gbe -yie' 'ε -lii, 'bhεε- -gokunbhe do -le ple 'yaa- da 'zi -a -lii. -A wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'penpen 'bhii- -yrekpa' -yretεbhe -bhigbeya gbεen-.

¹⁷ 'An 'yele-, 'ke 'η baale' -a gaan ma 'bhii- 'η -gaa. -Ya gbε -yie' 'ε □kpa 'η ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'η ni doo: «'Yaa -gblaanle', 'mi -le 'ke mεε -lwa mi 'ε 'le, 'bhε 'pegee mεε -dan' ma mi 'ε 'le.

¹⁸ 'N 'yoo- 'η 'yre ma. 'N -gaa bi, 'dun- 'η 'yoo- -zōn 'η 'yre ma, 'bhεε- 'η nu bole 'η 'yre ma yikpensee ta. 'N 'sengwa- 'ke ga 'le, 'bhεε- gbaa mu a -wa 'ε 'gborobhe 'ε -yoo 'η 'koo.

¹⁹ 'E 'yre -o pe 'la ma bhe, 'bhε yōnde: 'kela 'bhε -o 'saanibhe, 'bhε

† 1:8 1.8 Alifa 'pegee Omega -o 'ke Grēki mu a 'sewebhe -lwa 'pegee waa 'sewebhe -dan' ma pe 'ε 'mu -la -le.

'pegee 'kela 'bhe nu klele boolazi, -o 'kpen yoonde.

²⁰ 'E mlɛklɛnnɛ 'srwaplɛ- 'la ꞑya 'ŋ gbɛ -yie' 'ɛ 'lii, 'bhe 'pegee 'e -can -lanbha dulapɛ 'srwaplɛ- 'la ꞑya, 'bhe gaanyiza mu 'ɛ 'yi -le -gɛ: mlɛklɛnnɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'mu -le 'ke Zesu 'yi mu -lɛ 'srwaplɛ- 'ɛ -waa' -mlɛkɛ' mu 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -can -lanbha dulapɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'mu -le 'ke 'woo- Zesu 'yi mu -lɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'le.»

**ZESU 'YI MU -Lɛ
'SRWAPLɛ- 'ɛ -WAA'
'LɛTRɛ MU**

2

1. -O 'lɛtrɛ 'la ꞑkpaɛ Efɛzi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

¹ Zesu 'a ꞑpia Zaan ni doo: «Jan 'lɛɛ- -yoonde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu yi mu -lɛdo' 'la -woo Efɛzi -wa 'ɛ ta, -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhe 'ya pe a ni doo:

Mlɛklɛn- 'srwaplɛ- 'ɛ -woo mɛɛ 'la zan gbɛ -yie' 'ɛ 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawo- -can -lanbha dulapɛ 'srwaplɛ- 'ɛ 'plɛŋ- 'bhe pe doo:

² 'Mi 'e kleza mu 'ɛ 'kpen do, 'mi 'e 'woye- 'ɛ 'pegee 'yaa- -yren 'yikungbeya 'ɛ 'ŋ 'mu do. 'An 'yaango- 'bhii- 'yaa so mɛɛ -yoo' mu 'ɛ mazatole. Mɛɛ 'la zan mu 'a pe -o 'gbu ma doo -woo 'ke Krisi a winbowo mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le, 'yoo- zrubaglinna, 'bhɛɛ- 'ya ꞑya 'bhii- -woo 'ke bhlanii- mu 'le.

³ 'E -yrenyikun, 'bhɛɛ- 'e -yrenbhla 'mi 'to 'ɛ -zayi'. 'Bhɛɛ- 'e -gblɔzi' 'laa gale.

⁴ 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- -la 'zi 'e ta -za do 'la 'yi 'bhe -le doo: -o 'ploola- 'yaa- 'soniya ꞑlwa 'ɛ ma. *

⁵ 'E -balaa' yre 'la ꞑnoo, 'e 'kpeeledan doo, 'bhɛɛ- 'bhe do 'e 'kpee. -Zadowɛɛ do 'e ma, 'bhɛɛ- 'e plooo -za 'yoo- klele ma; 'bhɛɛ- 'yee kleza -lwa mu 'ɛ klɛ. 'Ke 'yaa 'bhe klele, 'ŋ nu nule 'e ta, 'bhɛɛ- 'ŋ nu 'yaa- -lanbha 'ɛ gole -a dulayre 'ɛ

ꞑnoo; 'foke -zadowɛɛ -dwa 'e ma, 'bhɛɛ- 'kee 'ploola- -za 'yoo- klele ma 'ke 'yee- zru 'niinaa 'mi ba.

⁶ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -za 'la 'bhe so 'ŋ ni 'e zi 'bhe -le -gɛ: -o mɛɛ -lɛdo' 'la sii Nikolaiti mu 'mu kleza -yoo mu 'ɛ vensi 'e yin 'lii, 'bhii- -o vensi 'ezin- 'mi yin 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁷ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ɛ ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, bole -yre ma -si -yri diiŋ 'la -yoo -Waanbhaa' ba, 'mi 'gbu nu 'bhe bhaa 'ɛ 'ke 'nale- 'bhe zan 'ɛ ni 'kaa -ya bhle.

2. -O 'lɛtrɛ 'la ꞑkpaɛ Simiini Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

⁸ «Jan 'lɛɛ- -yoonde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu yi mu -lɛdo' 'la -woo Simiini -wa 'ɛ ta, -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni doo:

Mɛɛ 'la zan -o 'ke mɛɛ -lwa mi 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee 'ke -yoo 'ke mɛɛ -dan ma mi 'ɛ 'le, 'yee- mɛɛ 'la zan -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, -e pe doo:

⁹ 'Mi 'yaa- 'trɛbhɔ mu 'ɛ 'pegee 'e 'kooŋlenya 'ɛ 'mu do; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'yoo- 'ke pɛzan 'le. Mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi -o 'gbu ma doo -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le; 'bhe zan mu 'e 'to 'yoo- pe gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi 'bhe -za 'ɛ do. 'Bhe zan mu -o 'ke -Setran' a 'fɛ do -la mu 'klankeba 'le.

¹⁰ 'E nu -yren -gloon 'la 'bhleleɛ-, 'yaa -gblaanel' 'bhe 'lɛɛ. 'E 'trɔnbado doo! -Setran' nu -a klele 'bhɛɛ- -o 'ka 'ke mu bo -kaso 'yi, 'ka zrubaglin zayi'. 'Ka nu -yrekpaɛ' vu ta -yrenbhlele. 'Duŋ- 'e zru bo do 'mi ni, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'e gale ma; 'bhɛɛ- 'mi nu 'bhe ma -trɔn 'nale- 'e ni 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'le.

¹¹ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni,

* **2:4 2.4** -Woo 'soniya 'la ma 'bhe -le Zesu -za -yaa so Efɛzi -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu 'ɛ ni 'elwaleta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'pegee -waa' 'eke- 'soniya 'ɛ, -o -ploola 'mu 'ma.

'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan laa nu gagbeya ple mi 'e dɔle.

3. -O 'lɛtrɛ 'la [kpaɔ Pɛɛgamu -Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ni

12 «-Jan 'lɛɛ- 'bhe yɔɔnde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Pɛɛgamu -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

-Gɔkɔŋbhe 'la 'lɛ -o ple 'bhe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'e pe dɔɔ:

13 'E 'yaale- -o yre 'la [nɔɔ 'ŋ 'bhe dɔ. 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'yaayre- 'ɛ 'bhe -o 'ke -Setran' 'yaakpe- 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'e blɔɔle -o 'ŋ ma 'egloɔle, 'bhɛɛ- 'yaa 'ploole- 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Ali- 'ŋ 'sre Antipasi 'la 'bhe 'bhe zru [bwa do 'mi ni, -o 'bhe dɛlawoa 'ka ba -Setran' 'yaayre 'ɛ [nɔɔ; 'bhe 'duŋ- [bwa 'bhe 'kpale- ma 'mi 'yi 'bhe 'waati 'ɛ ba. †

14 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- zan -lale' 'e ta -za do -la -yi, 'bhe -le dɔɔ: 'e ba mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu blɔɔle -o Balaamu -a mɛɛ daangbeya 'ɛ ma. 'Yee- Balaamu -yaa Balaki daan dɔɔ 'bhe 'a kle gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ balaa' -za 'yɔɔ- 'yi 'ke -o yo gba wi mu bhle, 'bhe 'pegee 'ke -o yilaa' le mu ba. ‡

15 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi 'ezin-, 'bhi a mɛɛ 'ke mu blɔɔle -o Nikolaiti mu a mɛɛ daangbeya 'ɛ ma.

16 'Bhɛla- -zayile, -zadowɛɛ dɔ 'e ma, 'bhɛɛ- 'ploɔ- 'e kleza -yɔɔ' mu 'ɛ ma 'ke 'yee zru niinaa' 'mi ba. 'Kebhlaale, 'ŋ 'yoo- zan nule 'e ta blaale, 'bhɛɛ- 'ŋ nu gwledanle 'woo- mɛɛ mu 'ɛ ba 'ŋ 'lii -gɔkɔŋbhe 'ɛ 'le.

17 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, Lii 'Wen 'ɛ -yoo -jan 'la

'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- 'ke -Setran' 'le, 'ŋ nu mani 'la magaanle -o, § 'bhe 'pegee kpoti 'pu do nale 'bhe zan 'e ni; 'bhɛɛ- 'tɔ drɛɛ do yɔɔndeɛle nu klele 'bhe kpoti 'pu 'ɛ ta. Mɛɛ 'kedo- 'kpo 'laa 'bhe 'tɔ 'ɛ dɔ, 'ke yaa 'e go -o kpoti 'ɛ [naa mɛɛ 'la zan ni 'bhe do -kplen ba.

4. -O 'lɛtrɛ 'la [kpaɔ Tiatiri Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ni

18 «-Jan 'lɛɛ- yɔɔnde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Tiatiri -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

-Waanbhaa' Gbe 'la 'ke -a -yrebhe' mu 'ɛ bhi 'eten -kleɛn' -kleɛnle' 'bhii- 'te nre -bhigbeya gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -a gaan -laa mu 'ɛ -woo 'egloɔle 'bhii- piibhe 'ten gbɛɛn-, 'bhe pe dɔɔ:

19 'Mi 'e kleza mu 'ɛ dɔ; 'an 'yaango- 'bhii- 'ŋ -za sɔ 'e ni, 'bhɛɛ- 'e 'kpale- -o 'mi 'yi, 'e yewo 'mi ni 'elrele 'bhe 'pegee 'e -yrenyikun. 'An 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'e -za 'lrele- mu 'la kle 'zi -zɔn 'mu kan 'e 'ke mu 'la [kla 'elwaleta 'mu ta.

20 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- zan -lale' 'e ta 'yoo- Zezabeli mazato zii' -za 'la 'yi 'bhɛɛ- 'yi. * 'Bhe le 'la bhe 'bhe -o 'bhe 'gbu 'kun zii' 'ke -Waanbhaa' a -lɛla' -janwo' le do -la -le. 'Duŋ- -yoo 'an yewone mu 'ɛ 'yini- -yaa' mɛɛ daangbeya 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -e -yanbhɔɔya klele wla 'zi 'mu zi; 'bhɛɛ- -ya pe 'mu ni dɔɔ 'mu yo gba wi mu bhle.

21 'Mi 'waati [naa -a ni, 'kooko- -zadowɛɛ dɔ -a ma, 'bhɛɛ- -e 'ploɔ-

† 2:13 2.13 Pɛɛgamu -wa 'ɛ 'tɔbhɔle -yaa -yaa' bhla ma -waanbhaa' mu 'ɛ gbale ma. -A dɔle -yaa Zeruzalemu 'fangayi. Gɔɔn do -yaa 'yee- Pɛɛgamu -wa 'ɛ ta. Mɛɛ mu -yaa yo -bebe gba 'bhɛɛ- gɔɔn 'ɛ 'wiinj-. 'Duŋ- wlan 'ɛ ni, -o -yaa -Setran' -la gba 'zi 'bhe [nɔɔ bhe 'bhe gbɛɛn- bhe. ‡ 2:14 2.14 Mɛɛ -nɔɔ 'sewe 22-24. Balaki -yaa -bhleŋgbɛ gbalaan do -la -le. 'Waati do ba, -o -yaa mɛɛ 'la zan sii Balaamu -e 'bhe 'siila- dɔɔ 'bhe 'nu Izraɛli -ne mu 'ɛ 'dangganwo -a ni gɔli' ma. 'Duŋ- 'bhe 'laa dɔle 'bhe -za 'ɛ klele -la -a ni. 'Bhɛɛ- -duŋ-, 'waati 'ke ba boolazi', yee- Balaamu -yanbhɔɔya 'pegee yogbale [wlaa Izraɛli mu 'ɛ zi; 'bhɛɛ- 'bhe 'laa 'sɔle- -Waanbhaa' ni. § 2:17 2.17 Mani 'ɛ 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -yaa Izraɛli -ne mu 'ɛ 'lɛbɔ- pɛbhle 'la 'le -kpe 'ɛ ta 'bhɛɛ- 'le. * 2:20 2.20 -Bhleŋgbɛ le do -le -yaa 'ke Zezabeli 'ɛ 'le. 'Yele- yogbale 'pegee -yanbhɔɔya klele [wlaa Izraɛli -ne mu 'ɛ zi. 'Bhe yo gbalaan 'ɛ do 'tɔ -le -yaa Baali.

-yaa' -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhεε- -ya zru niinaa' 'mi ba; 'duŋ- yaa dɔle -a -la 'kee- ploo -yaa' gwlen -glinle' 'e ma.

22 -Ka 'ka 'yrekpa doo, 'η nu 'yee- 'pegee mεε 'la zan mu -yanbhooya □kla -o blinle yilape do ta, 'bhεε- 'η -yren -gbene kpa -o ta, 'foke -zadowεε -dwa 'mu ma, 'bhεε- 'ke 'mu -ploola 'mu a -za 'yoo- mu 'e ma.

23 'Bhe blaen, 'η nu -a -ne mu 'e dεle. 'Bhεε- Zesu 'yi mu -le mu 'e 'kpen nu a dɔle 'bhii- 'mi -le bhaaplen mu 'kpeejan- mu 'pegee -o zru maza mu 'e dɔ. 'N nu 'ka 'kpen do do kleza wlata -sra 'nale- 'ka ni.

24 'Duŋ-, 'ka mu 'an mεε -vin mu 'la 'ka -o Tiatiri, 'ka mu laa blɔle 'bhe daangbeya 'yoo- 'e ma. 'Bhεε- -o -za mu 'la sii <-Setran' a gaanyiza -gbene mu.> 'Ka 'laa 'mu dɔle. 'Mi 'duŋ- pe 'ka ni dɔɔ, 'mi 'naa nu 'kwe 'bhεeke dɔle 'ka 'wiin-.

25 'Duŋ-, pe yεke- 'la -yoo 'ka 'kɔɔ bhe, -ka 'ka gbεblɔɔ 'bhe ta 'egloole, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'η 'nule- ma.

26 'Duŋ-, 'ke mεε 'la zan 'senywa- -Setran' 'le, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan □bwa yewole ma 'mi ni 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'η nu 'sen 'nale- 'bhe zan 'e ni, 'bhεε- -e yalaa' 'si mu 'e 'kpen 'wiin-.

27 <-E nu -o -ledɔle -glɔɔya' ma piibhe 'beni do 'le; 'bhεε- -e nu -o -wile' 'bhii- -o 'tre gbɔ mu wi 'edile gɔne- 'la gbεen-> 'Mi 'gbu 'sen 'la 'srɔɔwoa- 'η De 'kɔɔ, 'η nu 'bhεε- yεke- 'sen 'nale- 'bhe zan 'e ni.

28 'Bhεε- 'η nu zrwanzi -bunbhaa 'e 'nale- 'bhe zan ni. †

29 'Ke mεε 'la zan 'trɔn -o 'bhe ηgblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

3

5. -O 'letrε 'la □kpa Saadesi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

1 «-Jan 'leε- yɔɔnde 'bhεε- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Saadesi

† 2:28 2.28 -A ye 22.16.

-wa 'e ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhεε- 'ya pe a ni dɔɔ:

-Waanbhaa' lii 'srwaple- 'e 'pegee mleklenne 'srwaple- 'e -woo mεε 'la zan 'kɔɔ, 'bhe pe dɔɔ: 'Mi 'e kleza mu 'e dɔ; 'e 'tɔbhɔle -o dɔɔ 'yoo- 'e 'yre ma, 'bhεε- 'duŋ- 'e gale -o.

2 'E 'yri bo 'e 'gbu -za 'le, 'bhεε- fangando mεε -vin mu 'la □bwa 'e 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke 'mu -o zan gale 'mu ta. -Amasroyi 'mi 'a □ya 'bhii- 'e kleza mu 'e 'Ireleya 'e 'lepale laa -o 'an -Waanbhaa' 'e -yre 'yi.

3 'E -Waanbhaa' a -jan 'e 'srɔɔwoa- gɔne- 'la gbεen-, 'bhεε- 'ya □maa gɔne- 'la gbεen-, 'mu bo 'e 'kpee. -A -klosikun 'elrele, 'bhεε- -zadowεε dɔ 'e ma, 'bhe 'pegee 'ploo- 'yaa- -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhεε- 'e zru niina- -Waanbhaa' ba. 'Kee 'yri -gwa 'e 'gbu -za 'le, 'η nu nule 'klale 'e ba 'bhii- -faannii' do kla mεε ba gɔne- 'la gbεen-; 'bhεε- 'yaa nu 'η 'nu 'waati 'e dɔle.

4 'Bhεε- 'duŋ-, Zesu 'yi mu 'ke mu -o 'e ba Saadesi -wa 'e ta, 'mu laa 'mu ta dune- mu 'e 'trinɔle. 'Bhe zan mu nu dune- 'pu mu 'klale- 'mu ta, 'bhεε- 'o 'pegee 'mu nu 'taawole 'eke- zi; -amasroyi, 'bhe -gaale' -o -o ba 'ke -waa' pe kle 'bhe -za 'Irele- 'e 'bhεε- 'le.»

5 «'Bhe klegbeya do 'e 'yi, mεε 'la zan nu 'senyole -Setran' 'le, -o nu 'bhe zan 'e -baale' 'ke dune- 'pu mu 'le. Mεε 'la zan mu nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole, 'mu 'tɔ mu -o 'sewe 'la 'yi, 'naa nu 'bhe zan mu 'e 'tɔ 'e 'liile- 'bhe 'sewe 'e 'yi. 'N nu 'bhe zan mu 'e 'tɔkanle 'η De -Waanbhaa' 'pegee -yaa' -mleke' mu 'e 'yre ma dɔɔ 'bhe zan -o 'ke 'an pe mεε mu 'le.

6 'Ke mεε 'la zan 'trɔn -o 'bhe ηgblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

6. -O 'sewe 'la □kpa Filadelifi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

7 «-Jan 'lɛɛ- yɔɔndɛ, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Filadɛlifɪ -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ya pɛ a ni dɔɔ:

Mɛɛ 'la zan -o 'wɛɲ, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe. 'Yee- 'la 'ke -bhɛɲgbe Davidi a 'fɛ 'lii 'gborobhɛ 'ɛ -ya 'kɔɔ bhe. 'Yee- 'la 'kee- 'fɛ 'ɛ 'liigwa-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle; 'bhɛɛ- 'ke -ya -liitaan mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liigole -titi, -e pɛ dɔɔ:

8 'Mi 'e klɛza mu 'ɛ dɔ. 'E 'yɛɛkpa -gɛ doo: 'Mi 'fɛ 'liigole do -dwa 'e 'lɛɛ, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liitanle. Wlan 'ɛ ni, fanɲan- kplankplan 'laa -o 'e ta, 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'ye 'an -jan 'ɛ 'kɔsɪkwɛn; 'bhɛɛ- 'yaa 'e -banɲole 'ɲ 'tɔ 'ɛ 'yi.

9 'E 'yɛɛkpa -gɛ doo: 'ɲ 'yoo- zan -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- klɛɛ -Setran' -a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ ni; 'woo bhɛɛ- mu 'la -wa pɛ -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duɲ-, waa -o 'ke Zuufu mu 'le -o zru 'ɛ 'yi. 'Nɲ nu -a wɛɛɛ -o zi 'bhɛɛ- -o nu nule -o 'kpɔ zɛnɛ 'e 'lɛɛ -gɛ, 'kooko- -woo 'e 'lɛdo- -a ma. 'Bhɛɛ- -o nu -a dɔɛ kpataakpa 'bhii- 'e -za 'swa 'ɲ ni.

10 -Amasɔyi 'e 'mi a pɛ -yɛɛn 'yikun ma jan 'ɛ 'kɔsɪkwɛn, 'bhɛɛ- -yile -yɛɛn 'la -yoo zan baalɛ 'drunyan 'yi mu 'ɛ ta -o zrubaglin zayi', 'mi nu 'ɲ gbɛkpɛɛ 'e ta 'bhe 'waati 'ɛ ba.

11 -A -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɲ nu! 'E 'kpɛɛ 'la -yoo 'ɲ 'yi, bo 'bhe ta 'ɛglɔɔɛ; 'kooko- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu 'yaa- -bhɛɲgbe ɲgblo ma 'faa 'ɛ 'kunɛ- 'e 'kɔɔ.

12 'Ke mɛɛ 'la zan 'sɛɲgwa- -Setran' 'le, 'ɲ nu 'bhe zan klɛɛ 'bhii- 'mi a -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛɛ 'ɛ -gwa 'ɛ drɛyi' -yri 'ɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ- yaa nu 'pweɛ- -li 'bhe 'la. 'Nɲ nu 'an -Waanbhaa' 'tɔ 'ɛ yɔɔndɛɛ 'bhe zan ta, 'bhe 'pegee 'ɲ nu -Waanbhaa' a -wa 'ɛ 'tɔ 'ɛ yɔɔndɛɛ 'bhe zan ta. 'Bhe -wa 'ɛ 'bhe -le 'ke Zeruzalɛmu -wa drɛɛ 'la nu dalɛ 'an -Waanbhaa' ba laanima, 'bhɛɛ- -e zinaa' trɛ ma 'bhɛɛ- 'le. 'Mi 'gbu nu 'ɲ 'tɔ drɛɛ 'ɛ

yɔɔndɛɛ 'bhe zan 'ɛ ta 'ezin-.

13 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ɲgblo ma, *Lii 'Wɛɲ 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ɛ ni!

7. -O 'lɛtrɛ 'la 'kpaa Laodise -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

14 «-Jan 'lɛɛ- 'bhe yɔɔndɛ, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Laodise -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'ya pɛ a ni dɔɔ:

Mɛɛ 'la zan 'tɔ -le -Amiina, -Waanbhaa' a -janwo' mi 'la zru -o do -a ni, 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe; 'bhɛɛ- 'ke -yoo -Waanbhaa' klɛpɛ mu 'ɛ 'kpɛn dayɛ 'le bhe; -e pɛ dɔɔ:

15 'Mi 'e klɛza mu 'ɛ dɔ; 'an 'yaango- 'bhii- 'e -drwale' laa -o, 'bhɛɛ- 'yaa -o wɔwɔɔ 'ezin-. 'Kee 'yaa- klɛ 'woo- klɛgbɛya plɛ 'la bhe -o do 'le, 'bhe mabhaa -yaa' nu bhɔɛ.

16 'Duɲ-, 'yoo- wɔwɔɔ bhe, 'bhɛɛ- 'e -drwale' laa -o, 'bhe 'pegee- 'e 'tɛdɔɛ laa -o 'papa, 'ɲ 'yoo zan 'ɲ 'piilɛ- 'kee 'le.

17 -Amasɔyi 'ya pɛ dɔɔ 'e 'gbu -o 'ke pɛzan 'le, 'bhɛɛ- 'e -naflo 'srɔɔwoa-, 'bhe 'pegee 'e maza laa -o pɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma. 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'trɛbhɔ 'pegee -yɛɛn -o 'e ta. 'Bhɛɛ- 'yaa 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'ke 'kɔɔflɛɲzan 'le, 'bhe 'pegee 'e 'yɛ 'wile- -o, 'bhɛɛ- 'e tafɛɲ- -o ɛɛ?

18 -Ayile, 'mi -o zan 'e 'lialɛ- dɔɔ -o -can 'la -wa 'yiela- 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa bagwa- 'wɛɲ, 'bhe 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e klɛ pɛzan 'le. 'Ezin-, 'e ta dɛɛ- 'pu mu 'ɛ 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ 'yaa- -yɛɛɛɛ ma tafɛɲya 'ɛ tagaanle. 'Bhe trala 'ezin-, 'e 'yɛ 'laanɛkpɛpɛ -lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ yɛɛ ma yeɛɛ-.

19 'Ke mɛɛ 'la zan mu -za sɔ 'mi ni, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'yinia-, 'mi 'bhe zan mu 'ɛ bɔ zi ta, 'bhɛɛ- 'mi -o 'kpɛn 'krowo-. 'Mi -vavade, 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ dɔ 'e ma, 'bhɛɛ- 'e plɔɔ -za 'yɔɔ- klɛɛ ma, 'bhɛɛ- 'yee zru niina- 'mi ba.

20 'E 'yrekpa -ge doo: 'Nj dulale -o 'fe 'e 'lii, 'bhεε- 'η 'yoo- kōkōde 'zi; 'ke mεε 'la zan 'η 'weli- 'ε □maa, 'bhεε- 'kee- 'fe 'e 'liigwa- 'η ni. 'Nj nu wlale 'bhe zan ba 'fe 'e □la, 'bhεε- 'η nu pebhlele 'bhe zan ba, 'bhεε- 'bhe zan nu pebhlele 'mi ba.

21 'Mi 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhεε- 'η -ja yaale 'η Dε -din -yaa' -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le, 'η nu 'bhe zan 'ε yaale 'η -din 'an -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε ta.

22 'Ke mεε 'la zan 'trōn -o 'bhe ngblo ma, *Lii 'Wen 'ε -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ε ni, 'bhe zan 'bhe 'trōnbado 'bhe -jan 'ε ni!»

'SEWE KPO 'E BLŌJYRE 'SRWAPLE- 'E 'LIIGOLE

4

-Waanbhaa' yaale -o -yaa' -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε ta lafle' 'yi

1 'Bhe blaani 'ezin-, 'mi 'η 'yrekpale 'ke 'η 'fe do -liigole yele- lafle' 'yi.

'Nj -weli' 'la □lwa □maa 'bhii- -klelon' 'penwli-, 'bhεε- 'kee- -yaa -janwo' zii' 'η ni, 'bhe pe 'η ni dōō: «'San, 'bhεε- 'e nu -ge, 'bhεε- -za 'la 'bhe nu klele 'keleε- blaani, 'η nu 'bhe zrōnle 'e ni.»

2 'Bhe yre do 'ε □nōō bhe, 'ke *Lii 'Wen 'ε zinale 'η ta, 'kee- gele- 'η 'le lafle' 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'η -bh- lengbe 'yaakpe- do yele-. 'Bhεε- mεε do yaale -yaa 'bhe kpe 'ε ta.

3 'Bhe mεε 'la 'yaale- -yaa, 'bhe -yaa -bhi 'zi 'bhii- vlεε- -za -glōō mu 'la -o 'mu sii zasipe 'pegee saadwani 'bhigbeya gbεεn-. 'Bhεε- -glengbaan do 'mliṅgole -yaa 'bhe -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε zi. 'Bhe -glengbaan 'ε 'yaa- bhi 'bhii- vlεε- -za -glōō 'la -o 'bhe sii emerōdi.

4 'Bhεε- 'mi -bh- lengbe 'yaakpe- -bhεeke' mia do bhe yizie (24) dulale □ya 'yee- -bh- lengbe 'yaakpe- -lwa mi 'ε zi. 'Bhεε- 'gwlaan- gbilaan mia do bhe yizie (24) yaale -yaa 'bhe -bh- lengbe 'yaakpe- mia do bhe yizie 'ε ta; dunε- 'pu mu -yaa 'mu ta, 'bhe

'pegee -bh- lengbe ngblo ma -can 'faa mu -yaa 'mu ngblo ma.

5 La -yrebōle mu 'pegee pe -weli' mu, 'bhεε- -gblan' 'pεε wli mu -yaa da 'zi 'yee- -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε 'yi. -Fitran 'bhile- -yranle' 'srwaple- -yaa -bhi 'zi 'yee- -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε 'le ma: 'wole- 'ke -Waanbhaa' lii 'srwaple- 'ε 'le.

6 'Bhεε- yre do -yaa 'yee- -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε 'le ma; 'bhe 'yaa- 'bhii- -yi 'laata- dεle do gbεεn-; 'bhe 'yre ta -yaa bhi -yrayra 'bhii- -dwalen', 'bhe 'pegee 'bhii- -vlεε- 'la -za -o 'egloole 'ke -wa sii krisitali 'bhe gbεεn-. 'Bhεε- pe -yre male yizie (24) 'ε -yaa 'yee- -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε -din, 'bhεε- 'mu 'mliṅgole -yaa -a zi. -O -lεε 'pegee -o -zanta' 'ε 'kpen 'pale- -yaa 'ke -yrebhε' mu 'le.

7 'Woo- pe -yre male mu 'ε, -o -lwa mi 'ε 'pwele- -yaa 'ke -jara do 'le; -a ple mi 'ε 'pwele- -yaa 'ke dri gwlenne- do 'le; -a yaga mi 'ε wleyi' 'ε 'pwele- -yaa 'ke bhaaplen do wleyi' 'ε 'le; 'bhεε- -a yizie mi 'ε 'pwele- -yaa 'ke 'bibi 'la 'ke -yoo 'si zii' 'bhe 'le.

8 'Woo- pe -yre male yizie 'ε, -o 'kpen do do gbēron- -yaa 'srwado-; 'bhεε- -o -yrebhε' mu 'ε 'mliṅgole -yaa -o zi yrekpen- □nōō, 'bhe 'pegee -o gbēron- mu 'ε □la. -Yrekpaa' 'pegee -bi zi oō, -o -yaa bo -a pele ma dōō:

«Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan, -yoo 'wen, -yoo 'wen, -yoo 'wen. 'E 'yaa- 'elwale gban -so, 'bhεε- -yoo -zōn, 'bhεε- -yoo zan nule!»

9 'Yee- mεε 'la zan yaale -o -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya -yre ma yikpensee ta, 'ke pe yre male yizie 'ε -wa 'tō magbaandele, 'bhe 'pegee 'ke -wa 'tōbhole, 'bhεε- 'ke -wa pele -a ni «'Ncie!» 'Bhεε- 'bhe 'waati do 'kpō 'ε ba,

10 'gwlaan- gbilaan mia do bhe yizie 'ε -woo 'kpō zen -a -lεε, 'bhεε- -wa gba; 'yee- 'la -dan' 'laa -o -yaa pe bole -yre ma 'ε ma -titi. -O -yaa -waa' -bh- lengbe ngblo ma -can 'faa mu 'ε go, 'bhεε- -o 'mu kpalaa' -yaa'

-bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'lεε, 'ke -wa pe dɔɔ:

11 «'Waa- Mεεzan -Waanbhaa', -a -gaale' -o 'e ba 'ke 'tɔbhɔleya 'pegee -glooya' bo 'e ni, 'bhεε- 'ke 'woo 'e 'lεdɔ- -a ma. 'E 'trε ta pe 'kpen □kla. 'E pe 'kpen □kla, 'bhεε- pe 'kpen -o ye 'bhi -la zru maza 'ε 'srɔyi.»

5

-A -gaale' -o -Bhlaa Gwlen Bhlonε- do -kplεn 'ε ba 'kee- 'sεwe kpo 'ε 'liiploo-

1 'Bhε blaŋ, 'ke 'ŋ 'sεwe kpo do 'klule- yele-. 'Bhε 'yaa- mεε 'la zan yaale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhεε- gbε -yiε' -lii. 'Sεwe yɔɔndεle -yaa 'yee- 'sεwe kpo 'ε 'yre ple 'ε ta. -A -liitanle bloole -yaa 'ke -tɔomasie 'srwaple- 'le. *

2 'Bhεε- 'ŋ -mlεke' -gloɔ do □ya, 'bhεε- 'bhε 'yaa- pe 'zi 'bhε 'weli- gloɔ 'ε 'le dɔɔ: «'Bhε -gaale' -o -de 'gbu -la ba 'kee- 'sεwe kpo 'ε 'liiploo-, 'bhεε- -e -tɔomasie bloyre mu 'ε go -a ta εε?»

3 'Duŋ-, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'trε ta mu 'pegee 'trε □la mu ta oo, 'bhε mεε laa yele -o ba 'ke 'bhε sɔ 'yee- 'sεwe 'ε 'liiploole 'bhεε- -ya -yiglin'.

4 'Ŋ 'bhε 'yele-, 'ke 'ŋ wisile 'ebe- bele, -amasɔyi, 'bhε mεε laa yele 'ke 'bhε sɔ 'yee- 'sεwe kpo 'ε 'liiploole, 'bhεε- -ya -yiglin'.

5 'Bhε klele 'tε, 'ke 'gwlaan- gbalaŋ mu 'ε do 'a 'pele 'ŋ ni dɔɔ: «'Yaa wisile, 'e 'yrekpa -gε doo, mεε 'la zan 'seŋgwa- -Setran' 'le 'bhε -le -gε: Zuda 'nε 'la -yoo 'bhii- -jara do gbεεn-, *Davidi 'nranε- 'ε, 'yela- 'seŋgwa- -Setran' 'le, 'kooko- -e 'yee- 'sεwe kpo 'ε 'liiploo-, 'bhεε- -ya ta -tɔomasie bloyre mu 'ε go -a ta.»

6 'Bhε klele 'tε, 'ke 'ŋ -Bhlaa Gwlen Bhlonε- do dulale yele- -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε dreyi'. 'Yee- -Bhlaa Gwlen

Bhlonε- 'ε dulale -yaa pe -yre male yizie 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaŋ mu 'ε 'plen-. -E -yaa 'bhii- 'sraka go -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -wa □dia gban 'bhε gbεεn-. -A -mlε -yaa 'srwaple-, 'bhεε- -a -yrebhε' -yaa 'srwaple-. 'Bhε 'yrebhε- 'srwaple- 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a lii 'srwaple- 'la □kpa 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ 'mu 'le.

7 -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -ya mabεεnle, 'kee- 'yee- 'sεwe kpo 'ε 'sile mεε 'la zan yaale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhε gbε -yiε' 'ε 'lii.

8 -E 'sεwe kpo 'ε 'sile-, 'ke pe -yre male yizie 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaŋ mia do bhε yizie 'ε -woo 'kpo zenle- 'yee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'lεε, 'ke -wa gbale-. 'Srokpa -gitari -gloɔn gwe -yaa -o 'kpen do do 'kɔɔ, 'bhεε- -can gbɔ mu -yaa 'o 'kɔɔ. 'Bhε -can gbɔ mu 'ε 'pale- -yaa 'ke ansansi 'le. 'Bhε ansansi mu 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε -waa' 'seri mu 'ε 'le.

9 -O -yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro dree do 'kpa zii' dɔɔ:

«'Bhε -gaale' -o 'bhi -la ba 'kee 'sεwe 'ε 'si,

'bhεε- 'ya 'lii bloyre nɔɔ- -tɔomasie mu 'ε go. 'E -gaa 'bhεε -e □kla 'ke 'sraka 'le.

'E 'yien □kla 'ke bhaapleŋ mu ta gbawope 'le -Waanbhaa' ni: bhaapleŋ 'tɔle- bhaapleŋ, 'ke -o da 'si mu 'ε kpen ba, 'ke -o wli mu 'ε 'kpen pe,

'bhεε- 'ke -o da 'kleεn mu 'ε 'kpen 'yi.

10 'Yoo- -kla 'ke -bhleŋgbe 'kleεn do 'yi mu 'le, 'bhε 'pegee 'sraka 'lena mu 'le -kɔɔa' -Waanbhaa' 'ε ni. 'Bhεε- -o nu klele -bhleŋgbe mu 'le 'trε ta -gε.»

11 'Mi 'ŋ 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'ŋ -mlεke' -bebe 'weli male-: -o -yaa -mlεke' 'mliyon -bebe bhɔ. -O dulale mlingole zenle -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'pegee pe -yre male mu 'ε, 'bhεε- 'gwlaan- gbalaŋ mu 'ε zi.

* 5:1 5.1 'Woo- 'sεwe mu 'ε 'laata- dεle -yaa, 'bhεε- -o -yaa -o klu 'bhii- -saa gbεεn-; 'bhεε- -o -yaa bhle bɔ -o ta. 'Bhε 'sεwe kpo mu 'ε 'mu 'laa -yaa 'bhii- -zɔn 'sεwe mu 'ε gbεεn-.

12 -O -yaa 'srokpa zii' -o -weli' -gloo mu 'e 'yi doo:

«-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -gaa, 'bhεε- -e -kla 'ke 'sraka 'le, 'bhε -gaale' -o -a ba 'kee- -gloo'ya' oo, -nafloya oo, -zadoleya oo, fanjan oo, ledole a ma oo, magbaandeleya 'bhεε- 'tobhōleya 'srōowo-!»

13 'Bhεε- lafle' 'yi pε mu 'kpen oo, 'tre ta pε mu oo, 'tre □la pε mu oo, 'bhε 'pegee wēyi- ba pε mu 'e 'kpen, 'η -wo 'kpen 'weli- -maa. 'Bhεε- 'drunyan ta pε mu 'e 'kpen 'yaa- 'srokpa zii' doo:

«Mεε 'la zan yaale -o -bhlenjbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhε 'pegee -Bh- laa Gwlen Bhlonε- 'e -waa pε -le 'ke magbaandeleya oo, -ledole a ma oo, 'tobhōleya 'pegee -gloo'ya' 'le -zōn 'pegee 'yikpensee ta!»

14 'Bhε klele 'te, 'ke 'woo- pε -yre male yizie 'e -wa pele- 'eke- zi doo: «-Amiina!» 'Bhεε- 'gwlaan- gbalaan mu 'e -woo 'kpō □zian, 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

6

1. -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e 'sewe kpo 'e ta -tōomasie blooyre □lwa mi 'e -gwa: 'Senzan-

1 'Bhε blaas 'ezin-, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e 'yele. -E 'sewe kpo 'e ta -tōomasie blooyre □lwa mi 'e -gwa. 'Bhε klele 'te, 'ke 'η 'trōnkpale pε -yre male yizie 'e do -weli' ma 'bhii- -gblan 'pεε wli gbεen- doo: «Nu!»

2 'Mi 'η 'yrekpale, 'ke 'η wi -soo' 'pu do yele-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa 'yee- wi -soo' 'e ta, 'sa do -yaa 'bhε 'kōo; 'bhεε- -o -bhlenjbe ηgblo ma 'faa do -wlaa 'bhε ηgblo ma. -E -jilaa 'bhii- gwle ηgblo □bwa mεε 'la zan ni, 'bhεε- -a 'senj nu wolε -a -sōonni' mu 'e 'le, 'bhεε- -e nu 'senj baan' 'srōowolε 'ezin-.

2. -Tōomasie blooyre ple mi: Gwle

* 6:6 6.6 -Gu 'e 'kōo, pε mu 'e 'plεε 'yaa- kan -o 'plεε □lwa mu 'e ta -gloōn vu. Pebhle -yaa, 'duj- mεε laa -yaa sō -a -lōle' -a 'plεε 'e 'kōo.

3 'Bhε blaas, 'ke -Bhlaa Gwlen Bhlonε 'e -tōomasie blooyre ple mi 'e gole-. 'Bhεε- 'ke 'η pε -yre male ple mi 'e 'bhε 'weli- 'e male- doo: «Nu!»

4 'Bhε klele 'te, 'ke wi -soo' 'bhεεke do 'pwele 'a -yi: 'Bhε 'yaa- 'eten -banbanle 'bhii- 'te gbεen-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa 'bhε -soo' 'e ta, -o 'senj □naa 'bhε ni, 'koko- 'bhε yil- abla go 'fenfen 'tre ta, 'bhεε- 'koko- bhaaplenj mu gwledan 'eke- ba 'ke -woo 'eke- dε. -O -gōkun'bhε -gbene do -kpaas 'bhε 'kōo.

3. -Tōomasie blooyre yaga mi: -Gu

5 'Bhε gole -a -yi, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e -tōomasie blooyre yaga mi 'e gole-. 'Bhεε- 'ke pε -yre male yaga mi 'e 'bhε 'a 'pele doo: «Nu!» 'Mi 'η 'yrekpale, 'ke 'η wi -soo' ti do yele-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa -a ta, pε dan 'kilo do -yaa 'bhε 'kōo.

6 'Bhεε- 'ke 'η pε -weli' do male- 'bhii- mεε -weli' do gbεen- 'woo- pε -yre male yizie 'e 'plenj-. 'Bhε 'yaa- pe 'zi doo: «-Mlō 'kilo do 'plεε -o denie -goli' 'tanbha do 'le ('bhε -o -yrekpaas' do ta ye -sra -la -le). 'Bhεε- kpla 'kilo yaga 'plεε -o 'ke -yrekpaas' do ta ye -sra -la -le 'ezin-. * 'Dunj- -yrōn 'pegee -drōo 'e 'mu 'to ye, 'yaa -za 'kedo- 'kpō klele 'mu ni.»

4. -Tōomasie blooyre yizie mi: Ga

7 'Bhε blaas, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- -e -tōomasie blooyre yizie mi 'e gole-, 'bhεε- 'ke 'η 'trōnkpale pε -yre male yizie mi 'e 'weli- 'e ma 'ke -ya pe 'zi doo: «Nu!»

8 'Mi 'η 'yrekpale, 'ke 'η wi -soo' do yele-: 'bhε tilagbeyas 'e 'yaa- 'bhii- 'tebwe- gbεen-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhε sii ga. 'Bhεε- gbaa mu a -wa 'e gbaanle -yaa -a zi. 'Bhεε- -o 'senj □naa 'woo- ga 'pegee gbaa mu a -wa 'e ni doo -o 'drunyan 'yi mu 'e 'ledulayre yizie mi 'e dε 'ke -gōkun' 'pegee -gu, 'bhεε- ga mu 'la 'yivlin- mōkpen' ma, 'bhε 'pegee -bōn 'yi srōpε mu 'e 'le.

5. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ 'Soo mi: -O mɛɛ 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ -zayi'

9 'Bhɛ blaɛn, 'ke *-Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ -tɔɔmasie blɔɔyɛ 'soo mi 'ɛ gole-. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, -o mɛɛ 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ -zayi', 'bhɛ 'pegee -o 'kɛ 'mu 'la □dia -Waanbhaa' a 'srɛya- klɛle ma, 'ŋ 'bhɛ zan mu 'ɛ lii mu 'ɛ □ya *'srakagoyɛ 'ɛ □la.

10 'Bhɛ mu -pɛɛnna 'egɔɔle 'ke -wa pe dɔɔ: «'O Zan -gɔɔ 'pegee 'o Zan 'wɛŋ, 'bhɛɛ- 'o Zan wlan, 'trɛ ta mu 'la -woo' 'o □dia, 'e nu -kpan baalɛ 'mu ta 'o dɛza 'ɛ -zigo' zayi' 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ?»

11 -O dune- 'pu mu -naa -o 'kpen do do ni, 'bhɛɛ- -wa □pia -o ni 'kaa-woo zrubakpala -sɔ 'waati sa, 'sani-o -lii 'ɛ 'lɛsɔ- 'ke mɛɛ mu -yaa nu -o nɛɛnɛ- mu 'la dɛɛ 'bhɛ 'pegee -o -yaa nu -waa' yewoyɔɔn mu 'la dɛɛ 'bhii-woo- mu gbɛɛn- 'mu 'le.

6. -Tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi: -Waanbhaa' a yran -wɛn yi

12 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ *-Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ 'yɛle 'ke -yoo -tɔɔmasie blɔɔyɛ 'srwado- mi 'ɛ go 'zi. -E 'bhɛ gole, 'ke 'trɛ 'ɛ bɛɛnle- 'egbɛnɛle. 'Bhɛɛ- 'ke -yretɛbhɛ 'ɛ 'tilale 'bhii-gla -yi ba sɔ tilagbɛya gbɛɛn-; 'bhɛɛ- 'ke mlɛ 'ɛ 'kpen 'tranle 'etɛn -banbanle 'bhii- yien gbɛɛn-.

13 'Bhɛɛ- 'ke mlɛklɛnnɛ mu 'ɛ baale' 'trɛ ma, 'ke -o da laanima 'bhii- 'ke -ploo -gbɛnɛ do -o 'kan zii' -e figi diin mu 'ɛ bɛɛn gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -yoo bhaa mu 'ɛ 'klalaa 'trɛ ma.

14 Lafɛ' 'trunwoa□ mɛɛ -yrɛ ba, 'bhii- -o -saa do klu gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o ge 'kɛle-. 'Bhɛɛ- vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'kpen 'pegee wɛyi- 'mlingole -o 'trɛ mu 'la zi, 'mu 'kpen -gwa 'mu dɔyɛ mu 'ɛ □nɔɔ.

15 'Bhɛɛ- 'trɛ ta -bhɛngbe mu oo, mɛɛ gbɛɛn mu oo, -srwase' -kunlii mu oo, pɛzan mu oo, fangan- zan mu oo, lu mu 'ɛ 'kpen 'pegee □klɔ mu 'ɛ 'kpen -woo magaanna vlɛ -gluu

mu 'ɛ zi, 'bhɛ 'pegee vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'plɛŋ-.

16 -O -yaa pe 'zi vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'pegee vlɛ -saa mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka bala- 'o ta, 'bhɛɛ- 'ka 'o magaan mɛɛ 'la zan yaale -o -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ ta 'bhɛ 'lɛɛ, 'bhɛ 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ -yaa' yran 'ɛ 'lɛɛ.

17 -Amasrɔyi -waa' yran yi -gbɛnɛ 'ɛ □bhwa -zɔn. -De 'gbu -le sɔ -bhile' -a -yi ɛɛ?»

7

-Waanbhaa' -tɔɔmasie mu 'la □kpa Izraeli mu 'ɛ ma

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' yizie dulale yɛle- 'trɛ zɛŋ yizie 'ɛ ta. -O 'trɛ ta -ploo dayɛ yizie 'ɛ □kwan, 'kooko- -ploo 'laa sɔ 'kanle -li 'trɛ 'pegee wɛyi- ta, 'bhɛɛ- 'ke yaa sɔ 'kanle -yri diin 'kɛdo- 'kpo 'yi.

2 'Bhɛɛ- 'ŋ -mlɛkɛ' 'bhɛɛke do □ya 'ke 'bhɛ da -yretɛbhɛ -wɛnɛyɛ' nɔɔ-. -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhɛ a -tɔɔmasie 'kpape- -yaa 'bhɛ 'kɔɔ. 'Yɛɛ- -Waanbhaa' 'a □pia -mlɛkɛ' yizie 'la ni 'kaa 'mu -za 'yɔɔ- klɛ 'trɛ 'pegee wɛyi- 'ɛ ni, 'yɛɛ- -mlɛkɛ' 'ɛ -pɛɛnna 'mu ta 'egɔɔle 'ke -ya pe dɔɔ:

3 «'Ka 'laa -za 'yɔɔ- 'kɛdo- 'kpo klɛle 'trɛ oo, wɛyi- oo, 'bhɛɛ- -yri diin mu 'ɛ ni 'sani- 'ŋ yan -tɔɔmasie do 'kpalele -kɔɔa' -Waanbhaa' a yewone mu 'ɛ 'mlɛlii.»

4 -O -Waanbhaa' a -tɔɔmasie 'ɛ □kpaa mɛɛ 'la zan mu -mlɛlii', 'ŋ 'mu 'lii 'ɛ □maa: 'Mu 'yaa- mɛɛ 'waa -kɛmɛ do 'ke mɛɛ 'waa mia plɛ bhɛ yizie (144.000), 'bhɛɛ- 'mu 'yaa- da Izraeli -gbaa mu 'ɛ 'kpen -la -lii.

5 Mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Zuda a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000), 'bhɛɛ- -o -tɔɔmasie 'ɛ □kpaa 'mu 'mlɛlii; 'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Rubɛn a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);

'bhɛɛ- mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Gadi a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);

6 mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Azɛɛ a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);

mɛɛ 'waa vu ta plɛ -daa Nɛfitali a pɛ -gbaa 'ɛ 'lii (12.000);

'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa Man-
 ase a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 7 mεε 'waa vu ta ple -daa Simeon a
 pe -gbaa 'lii 'ε (12.000);
 mεε 'waa vu ta ple -daa Levi a pe
 -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa Isakaa
 a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 8 mεε 'waa vu ta ple -daa Zabulon a
 pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 mεε 'waa vu ta ple -daa Zozefu a pe
 -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa
 Benzame a pe -gbaa 'ε 'lii
 (12.000).

-Zamaa' -gbene do 'la -gwa -za 'yi

9 'Bhe blaana, 'mi 'η 'yrekpale 'ezin-
 'ke 'η -zamaa' -gbene do yele-: mεε
 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so 'bhe -zamaa'
 'ε 'yi mεε mu 'ε 'noole. 'Kleen mu
 'ε 'kpen 'yi mu -yaa ye; -gbaa mu 'ε
 'kpen 'lii mu -yaa ye; 'si mu 'ε 'kpen
 'yi mεε mu -yaa ye, 'bhεε- wli mu 'ε
 'kpen a mεε mu -yaa ye. -O 'kpen
 dulale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε
 'pegee *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'le
 ma dunε- 'pu mu 'le -o ta, 'bhεε- -za
 'laa mu -yaa -o 'koo.

10 -O -yaa 'peen zii' 'egloole 'ke -wa
 pe doo:

«'Waa- -Waanbhaa' 'la 'yaale- -o -bh-
 leŋgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe
 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε-
 'ε 'wole- 'o moo -gwa -za 'yi!»

11 -Mleke' mu 'ε 'kpen dulale
 -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'pegee
 'gwlaan- gbalaan mu 'ε, 'bhεε- pe -yre
 male yizie 'ε zi. -Woo 'kpo □zian
 'bhεε- -woo ηgblo -kulaa' 'tre ma,
 -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma, 'bhεε-
 -o -Waanbhaa' -gbaa.

12 'Ke -wa pe doo:

«-Amiina!
 'Waa- -Waanbhaa' -a pe -le 'ke
 'tobholeya oo, magbaandeleya
 oo,
 -zadoleya oo, 'pubo- oo, ledole a ma
 oo,
 -glooya' 'pegee fangan- 'le -zon
 'pegee -yikpensee ta!
 -Amiina.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbalaan
 mu 'ε do 'η 'lrokpale doo: «Dunε- 'pu
 mu -o mεε 'la zan mu ta, -dele 'mu
 'le εε? 'Bhεε- -o -daa yre 'ε -dela noo-
 εε?»

14 'Bhεε- 'an zikpaa- -a ni doo:
 «Mεεzan, 'bhi -le 'bhe do.» 'Bhe
 klele 'te, 'ke -ya pele- 'η ni doo:
 «Mεε 'la zan mu -gwa -yren -gbene
 'ε 'yi, 'wole- 'kele-. -O -waa dunε-
 mu 'ε □fia, 'bhεε- -woo -fleela -Bhlaa
 Gwlen Bhlonε- 'ε yien 'ε ba.

15 'Bhela- -zayile,
 -o dulale -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbe
 'yaakpe- 'ε 'le ma,
 'ke -wa gba -bi zi 'pegee -yrekpaa' -a
 Gba 'Fe -Gbene 'ε □la.

Mεε 'la zan yaale -o -bhleŋgbe
 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe nu bole -o
 plen-, 'ke -yoo tagbin.

16 Gbon laa nu -o dele -li, 'bhεε- -yi
 mi -lro 'laa nu -o dele -li 'ezin-;
 -yretebhe 'laa nu -lale' -o ma -li, 'bhe
 'pegee 'tefuu 'laa nu dole -o
 ma -titi.

17 -Amasroyi, -Bhlaa Gwlen Bhlonε-
 'la -yoo -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε
 ta, 'bhe nu -o -gblakunε 'bhii-
 -bhlaa gooba mi do 'bhe a
 -bhlaa mu -gblakun' gone- 'la
 gbεen-, 'kee- ge -o -le to ηgblo
 mu 'ε zi. 'Bhe to ηgblo mu 'ε
 'yi -yi 'ε nu bole -yre ma -si
 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe
 'nale- -o ni.

'Bhεε- -Waanbhaa' nu -o -yre'yi' mu
 'ε 'kpen gole -o -yre □la.»

8

7. -Bhlaa Gwlen Bhlonε- blooyre 'ε -toomasie 'srwaple- mi 'ε -gwa

1 *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε
 -toomasie blooyre 'srwaple- mi 'ε
 gole, 'ke pe 'kpen 'e tadole 'tete lafle'
 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'lere do 'ke -a
 'traa ma.

2 'Bhεε- -mleke' 'srwaple- 'la dulale
 -o -Waanbhaa' -le ma, 'η 'mu □ya; -o
 -klelon' 'srwaple- □kpa 'mu 'koo.

3 'Bhεε- -mleke' -bhεeke' do -nwa
 dulale '*srakagoyre 'ε -din; ansansi
 -can 'kpaciepe do -yaa 'bhe 'koo. -O
 ansansi -bebe □naa- -a ni, 'kooko- -e

'mu 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ 'wen mu 'ɛ 'kpen a 'seri mu 'ɛ go 'ke 'sraka 'le -can 'srakagoyɛ 'la -yoo -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ɛ 'le ma 'bhe ta.

4 Ansansi 'ɛ 'tegbɛn- 'ɛ 'wlɛnna 'kee- da ansansi 'kpacieɛ 'la 'yaa-mlɛkɛ' 'ɛ 'koo 'bhe 'yi, 'bheɛ- 'kee- ge laanima 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wen mu 'ɛ -waa' 'seri mu 'ɛ 'le.

5 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ ansansi 'kpacieɛ 'ɛ 'sile, 'ke -ya 'pale 'ke 'srakagoyɛ 'ɛ ta 'tɛ 'ɛ 'le, 'bheɛ- 'ke -ya blinle- 'trɛ ta. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -gbɛlaana mu 'ɛ 'pɛɛle, 'bhe 'pegee pɛ -weli' 'ke mu 'le, 'bheɛ- la -yɛɛɔle mu 'le. 'Bheɛ- 'trɛ -bɛɛnna.

-KLELON' 'SRWAPLE-

1. -Klelon' ɔlwa mi 'ɛ 'penyɛ-

6 -Klelon' 'srwaple- -yaa -mlɛkɛ' 'srwaple- 'la 'koo, 'mu 'yaa- zan -o 'penle-.

7 -Mlɛkɛ' ɔlwa mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pɛ -Klelon' 'ɛ ɔpian. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -goobhe' la banle-, 'bheɛ- 'ke -o 'tɛ 'pegee yien -yizaale ke ba 'klaale 'trɛ ta. 'Bheɛ- 'ke -o 'trɛ 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'kpaciele. 'Trɛ ta -yri diiŋ mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'bhe 'kpacielɛ, 'bhe 'pegee 'trɛ ta -bɔn -doo mu 'ɛ 'kpen.

2. -Klelon' plɛ mi 'ɛ 'penyɛ-

8 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' plɛ mi 'ɛ 'bhe 'bhe a -Klelon' 'ɛ 'penle. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'kee- klɛle- 'bhii- vlɛ goon -gbɛnɛ do gbɛn- 'ke 'tɛ ɔle- 'bhe 'yi, 'bheɛ- 'ke -o 'bhe blinle- wɛyi- 'ɛ ba. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke wɛyi- 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'niinale 'ke yien 'le.

9 'Bhe kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, wɛyi- ba pɛ -yɛɛ male mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'kpen -gaa; 'bhe 'pegee -baton' mu 'ɛ -o -ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'kpen 'siɛla-.

3. -Klelon' yaga mi 'ɛ 'penyɛ-

10 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' yaga mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pɛ -Klelon' 'ɛ 'penle. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke mlɛklɛnɛ -gbɛnɛ do gole- lafle' 'yi, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'nule

baale. 'Bhe 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yani do -bhigbɛya gbɛn-. 'Bheɛ- 'yee- mlɛklɛnɛ -gbɛnɛ 'ɛ ɔnwa baale 'trɛ ta yue mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'pegee tɔ ŋgɛlo mu 'ɛ ba.

11 -O -yaa 'bhe mlɛklɛnɛ 'ɛ sii: «Abisenti». 'Bhe 'yi -le doo «-Yri diiŋ yienle». 'Trɛ ta -yi mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ yienɛdwa- 'bhii- kwe -yɛɛn gbɛn-. Mɛɛ -bebe -gaa 'woo- -yi yienle mu 'ɛ 'koo.

4. -Klelon' yizie mi 'ɛ 'penyɛ-

12 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' yizie mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pɛ -Klelon' 'ɛ 'penle. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -gblo 'kpale -yɛɛɔbhe 'pegee mlɛ 'bheɛ- mlɛklɛnɛ mu 'ɛ 'ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'yɛɛ ta. 'Bheɛ- -yɛɛɔ' laa 'pwele- -yɛɛkpaa' do -ledulayɛ yaga mi 'ɛ 'bhe ta; 'bhe kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, mlɛ laa -bhile' -bi do -ledulayɛ yaga mi 'ɛ ba 'ezin-.

13 'Mi 'ŋ 'yɛɛkpale 'ezin-, 'ke 'ŋ 'bibi do yele- 'ke 'bhe -o 'si zii' 'egboon gbɛnle' lafle' 'yi, 'ke 'bhe 'a pɛ 'bhe 'weli- -gloo 'ɛ 'yi doo: «'Drunyaŋ 'yi mu 'ka ta -yɛn! 'Drunyaŋ 'yi mu 'ka ta -yɛn! 'Drunyaŋ 'yi mu 'ka ta -yɛn! -Amasɔyi -mlɛkɛ' -vin yaga 'ɛ 'mu 'yaa- zan 'mu a pɛ -Klelon' mu 'ɛ 'penle-!»

9

5. -Mlɛkɛ' 'soo mi 'ɛ 'bhe a pɛ -Klelon' 'penyɛ-

1 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' 'soo mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pɛ -Klelon' 'ɛ 'penle. 'Bheɛ- 'ke 'ŋ mlɛklɛnɛ do yele-, 'bhe -daa laanima, 'bheɛ- 'bhe ɔnwa baale 'trɛ ta. 'Bheɛ- -o -gluu 'trole- -gbɛnɛ do 'ɛ 'bhe a gborobhe 'ɛ ɔkpaa -a 'koo. *

2 Mlɛklen- 'ɛ -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'liigwa-, 'bheɛ- 'ke 'tegbɛn- do 'pwele -a -yi; 'bhe 'yaa- 'bhii- 'tɛ -gbɛnɛ do -gbɛn gbɛn-. 'Bhe 'tegbɛn- 'ɛ -yɛɛɔbhe 'pegee -ploo 'ɛ 'tilaa.

3 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'siesie- -gama mu 'pwele 'yee- 'tegbɛn- 'ɛ 'yi, 'bheɛ-

* 9:19.1 'Elwaleta -sɔ, Zuufu mu 'ɛ 'kpee ma mlɛklen- mu baaza 'ɛ 'bhe 'yaa- 'ke laanima pɛ -yɛɛmale mu -la baaza -tɔɔmasie 'le.

'ke -o zenle- 'tre ta yrekpen- □nɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ke -o -zaanweele mu a 'senj -yɛkɛ 'ɛ 'nale -o ni 'tre ta.

4 'Bhɛɛ- -wa □pia -o ni dɔɔ waa -za 'yɔɔ- 'kɛdɔ- 'kpɔ klɛlɛ 'tre ta -bɔn mu 'pegee -yri diinj 'tɔle- -yri diinj 'mu ni. -Waanbhaa' a -tɔɔmasie laa -yaa mɛɛ 'la zan mu -mlɛlii', -o 'senj □naa -o ni 'kaa -o -za 'yɔɔ- mu klɛ 'bhɛ zan mu 'te -la ni.

5 -Wa □pia -o ni 'ezin- dɔɔ waa 'mu dɛlɛ, 'duŋ- -o -yrenkpa' 'mu ta mlɛ 'soo □la. -O -yaa -yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhɛ -yaa la 'bhii- -zaanweele -baa' gbɛɛn-.

6 'Bhɛ mlɛ 'soo 'ɛ □la, bhaaplɛŋ mu 'ɛ nu ga -glinlɛ', 'duŋ- waa nu -a 'srɔɔwolɛ. -O nu -a pelɛ dɔɔ -o gale-, 'duŋ- ga nu 'kanlɛ- -o ma 'egbɔɔnle.

7 'Woo- 'siesie- -gama mu 'ɛ 'pwele- -o 'ke wi -soo' mu 'la 'lɛkpale -o gwledanle 'kaama- 'mu 'le. Pɛ 'ke mu -yaa -o wiinj- 'bhii- -bhleŋgbe mu ŋgblo ma -can 'faa mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o wleyi' mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke bhaaplɛŋ wleyi' 'le.

8 -O winle mu 'ɛ 'yaa- tro 'bhii- le mu winle gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o 'sɔnbhɛ- mu 'ɛ 'yaa- srasra 'bhii- jara 'sɔnbhɛ- mu gbɛɛn-.

9 -Bɛɛ tagaan piibhɛ -laa mu -yaa -o -bɛɛ mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o gbenrɔŋ- mu bɛɛn wli 'ɛ 'yaa- 'bhii- gwledan -mazini 'la 'ke wi -soo' -bebe -o -a -glaan 'zi gwledan bhla 'ɛ zi 'bhɛ 'wegbeyɔ 'ɛ gbɛɛn-.

10 -O wee mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke -zaanweele mu a mɛɛ 'paapɛ- mu 'ɛ 'le. -O 'senj 'la □naa -o ni 'kaa -o -yrenkpa' bhaaplɛŋ mu ta mlɛ 'soo □la, 'bhɛ 'senj 'ɛ 'yaa- -o wee mu 'ɛ 'mu -la -yi.

11 -Gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ ta -mlɛkɛ' 'ɛ □yaa waa -bhleŋgbe 'le. 'Bhɛ 'tɔ 'yaa- Ebre wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Abadɔn». 'Bhɛɛ- -o -yaa 'bhɛ pe Grɛki wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Apoliyɔn». 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: Pɛ 'siɛ mi.

12 -Klɔlɔɔ' □lwa mi 'ɛ □yaan. -Klɔlɔɔ' 'bhɛɛke plɛ -o ye, 'mu nu nulɛ 'kɛlɛɛ- bla.

6. -Mlɛkɛ' 'srwado- mi 'ɛ 'bhɛ a pɛ -klɛlɔŋ' 'pɛnyrɛ-

13 'Bhɛ blaɛn, 'ke -mlɛkɛ' 'srwado- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pɛ -klɛlɔŋ' 'ɛ 'pɛnle. 'Bhɛɛ- 'ke 'ŋ pɛ -weli' do 'male. -Can *'srakagoyrɛ 'la dulale -o -Waanbhaa' -lɛ ma, 'yee- pɛ -weli' 'ɛ 'yaa- da 'zi 'bhɛ 'mlɛ yizie 'ɛ 'yi.

14 'Bhɛɛ- 'bhɛ -yaa pɛ 'zi -klɛlɔŋ' 'yaa- -mlɛkɛ' 'srwado- mi 'la 'kɔɔ 'bhɛ ni dɔɔ: «-Mlɛkɛ' yizie 'la 'yrelɛ- -o Efrati yue 'ɛ -din -o 'ploolɛ-»

15 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -o 'ploole 'bhɛ -mlɛkɛ' yizie 'ɛ ma; -o 'lɛkpale -yaa 'lɛrɛ 'la 'kaama-, 'bhɛ 'pegee mlɛ oo, -yrekpa' oo, 'bhɛɛ- 'waati 'la 'kaama-, 'bhɛ bhla 'ɛ □bhwa. -Woo 'ploola-, 'kooko- -o bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'lɛdulayrɛ yaga mi 'ɛ dɛ.

16 -Srwase' mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'ɛ ta -o 'mu 'lii 'ɛ □pia 'ŋ ni: 'mu -yaa 'mliyɔn -kɛmɛ plɛ (200.000.000).

17 'Ŋ -yrɛ zi ye le 'la □kla, 'ŋ 'woo- wi -soo' mu 'ɛ 'pegee -o ta mu 'ɛ □ya gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-: 'Bhɛ -soo' mu 'ɛ ta mu 'ɛ, -o -bɛɛ tagaan piibhɛ -laa mu 'ɛ 'ke mu -yaa 'eten -banbanle 'bhii- 'tɛ nrɛ gbɛɛn-, -a 'ke mu -yaa 'etile -gilɔŋ 'bhii- laflɛ' 'yrɛ ta gole gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa 'eten 'wleŋwleŋle 'bhii- -blaɛn 'tranle- gbɛɛn-. Wi -soo' mu 'ɛ ŋgblo mu 'ɛ 'yaa- 'bhii- -jara ŋgblo mu gbɛɛn-. 'Tɛ 'pegee 'tegbɛn- 'bhɛɛ- 'sɛkɛ 'yaa- 'pwɛ zii' -o -lii.

18 'Tɛ 'pegee 'tegbɛn-, 'bhɛɛ- 'tɛ 'sɛkɛ mu 'la 'yaa- da 'zi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ 'lii 'mu -le bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'lɛdulayrɛ yaga mi 'ɛ □dia.

19 -Amasrɔyi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ fanɣan- 'ɛ 'yaa- -o -lii 'pegee -o wee mu 'ɛ 'mu -la -yi. -O wee mu 'ɛ 'mu 'yaa- 'bhii- mlɛ mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'mu ŋgblo mu -yaa 'mu yin 'lii. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu klɛ 'zi bhaaplɛŋ mu ni 'mu -la -le.

20 'Duŋ- 'woo- -klɔlɔɔ' yaga 'ɛ waa mɛɛ 'la zan mu dɛlɛ, -zadɔwɛɛ 'laa dɔlɛ 'mu ma, 'ke 'mu ploolɛ 'mu klɛza 'yɔɔ- mu 'ɛ ma. 'Mu 'laa 'ploole- 'zina mu gbale ma, 'bhɛ 'pegee yo mu 'la klɛlɛ- -o 'ke -can 'le oo, -gɔli' 'le oo,

piibhe 'ten 'le oo, vle 'le oo, 'bheε-
-yri 'le 'mu gbale ma. 'Dun- 'bhe yo
mu 'ε 'mu 'laa so yre ma yele-, 'bheε-
'mu 'laa so -jan 'male, 'bhe 'pegee
'mu 'laa so 'taawole.

²¹ 'Woo- mεε mu 'ε waa 'ploole-
'ezin- 'e pe mεε dele oo, 'srɔn klele
oo, -yanbhɔɔya dele oo, 'bheε- -faan-
wole ma.

10

*-Mleke' 'sewe kpone- do □kpa
Zaan 'kɔɔ*

¹ 'Bhe blaen, 'ke 'η -mleke' -gloo
'bheεke do yele- 'ke -yoo da 'zi lafle'
ma. La -gblo do 'klale- -yaa -a
ta 'bhii- -woo baa dune- 'yi gɔne-
'la gbεen-, 'bheε- -glengbaan do
'mlingole -yaa -a ηgblo ma. -A
wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yretεbhe
-bhigbeya gbεen-; 'bheε- -a 'kpaan
mu 'ε 'yaa- tran 'bhii- 'ε nre -wlenle'
gbεen-.

² 'Sewe kpone- do -liiploole -yaa -a
'kɔɔ. -Ya gbε -yie' ta gaan 'ε 'bhe
-dulaa' weyi- 'ε ta, 'bheε- -ya gbε -koo
ta gaan 'ε 'bhe -dulaa' tre ma.

³ 'Bheε- 'kee- 'pεenle 'egloole 'bhii-
-jara do -wegbeya gbεen-. -E yanle
'pεenlele, 'ke -gblan' 'srwaple- 'ε
'pεele 'eke- zi.

⁴ -O 'pεele-, 'η 'yaa- zan 'woo-
-gblan' 'srwaple- 'pεewli- 'ε -jan 'la
□woa 'bhe yɔndεle, 'ke 'η -weli' do
male- laanima 'η -zanta', 'ke 'bhe -a
pe 'zi 'η ni dɔɔ: «-Gblan' 'srwaple- 'ε
-o -jan 'la □woa, 'bhe 'kpa 'e 'kpee,
'dun- 'yaa 'bhe yɔndεle.»

⁵ 'Bhe klele 'ε, 'ke 'η -mleke' 'la
dulale □ya weyi- 'pegee 'tre 'ε ta, 'bhe
'bhe gbeyie 'lawlenle lafle' ma.

⁶ 'Bhe blaen 'kee- bhaa wli 'kunle
'ke -ya pe dɔɔ: -Waanbhaa' 'la 'yoo-
'e 'yre ma -zɔn 'pegee yikpensee ta,
'bhi -le lafle' 'pegee pe mu 'la 'kpen -a
-yi 'mu □kla. 'Bhi -le 'tre 'pegee 'bhe
ta pe mu 'ε 'kpen □kla. 'Bheε- 'bhi
-le weyi- 'pegee -a ba pe mu 'ε 'kpen
□kla. 'Mi 'pegee 'an -Waanbhaa' 'ε ta
'mi pe dɔɔ: «'Waati 'ε □bhwa, 'bheε-
gbetadole laa -o -a -yi -li.

⁷ 'Dun-, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'ε
'bhe 'bhe a pe -klelon' 'ε □pian 'waati
'la ba, -Waanbhaa' nu -yaa' gaanyiza
'ε 'lεsɔle. 'Bhe gaanyiza 'ε 'bhe -le -e
-za 'la □kpa -a -lela' janwo mu 'la
'mu -o -yaa' yewone mu 'le 'mu 'lii
'bheε- 'le.»

⁸ 'Bheε- 'η -weli' 'la □maa 'ke 'bhe
da lafle' ma, 'bhe pe 'η ni 'ezin- dɔɔ:
«'Sewe kpone- 'la 'liiploole -o -mleke'
'la dulale -o weyi- 'pegee 'tre 'ε ta -a
'kɔɔ, ge 'bhe 'kun -a 'kɔɔ.»

⁹ 'Bhe klele 'ε, 'ke 'η gele- 'yee-
-mleke' 'ε ba -yre ta, 'bheε- 'an □pia
-a ni dɔɔ -e 'sewe kpone- 'ε 'kpa 'η
'kɔɔ. 'Bheε- -e pe 'η ni dɔɔ: «-A 'si
'bheε- 'ya miin. -A yien nu dɔle 'e
'kpee, 'dun- -e nu -nrals' 'e 'lii 'bhii-
-zro 'yrɔn 'nragbeya gbεen-.»

¹⁰ 'Bhe klele 'ε, 'ke 'η 'yee- 'sewe
kpone- 'ε 'sile -mleke' 'ε 'kɔɔ, 'bheε-
'ke 'an 'miinle. -E -yaa nra 'η 'lii 'bhii-
-zro 'yrɔn gbεen-; 'dun- 'an 'miinle-,
'ke -a yien dole- 'η 'kpee.

¹¹ 'Bhe blaen, 'ke -wa pele- 'η ni
dɔɔ: «'Bhi -le nu -Waanbhaa' -lela'
janwole 'si -bebe mu ni, 'bhe 'pegee
'kleen -bebe mu -yi mu ni, 'bheε-
wli -bebe a mεε mu ni, 'bhe 'pegee
-bhlenge -bebe mu ni.»

11

-Waanbhaa' 'sreya- kle mi ple

¹ 'Bhe blaen, 'ke -o togo do 'kpale 'η
'kɔɔ; 'bhe 'yaa- 'bhii- 'beni do gbεen-.
'Bheε- -o pe 'η ni dɔɔ: «'E 'wlen-,
'bheε- ge -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene
'ε 'pegee *'srakagoyre 'ε dan. Mεε 'la
zan mu -Waanbhaa' gba a nɔɔ- 'mu
nɔɔ 'ezin-.

² 'Dun- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene
'ε -gben 'yi 'pεeliyire 'ε, 'bhe 'to ye,
'yaa 'bhe danle. -Amasroyi -o 'bhe
□naa Zuufu kle mu 'ε 'mu -la ni. -O
nu -Waanbhaa' a -wa 'ε 'siele- mle
mia ple bhe ple -la (42).

³ 'N nu a klele 'bheε- 'η 'sre ple 'ε
-woo 'η 'lelajanwo mεε mu ni -yrek-
paa' 'waa do 'ke -yrekpaa' -keme ple
'ke -yrekpaa' mia yaga -la (1.260).
'Bheε- -o nu dune- kple mu 'klale- -o
ta 'bhii- bheela mεε mu gbεen-.»

4 -Waanbhaa' 'srɛ plɛ 'ɛ 'wole- 'ke olivi diinj plɛ 'pegee -fitran plɛ 'la dulale -o 'trɛ Zan -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu 'le.

5 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi' 'bhii- 'bhɛ -za 'yɔɔ- klɛ -o ni, 'tɛ 'pwe -o -lii, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o -sɔɔnnii' mu 'ɛ kpacie. 'Ke mɛɛ 'la zan -o -za 'yɔɔ- kleyrɛ -glin 'zi -o ni, 'bhɛ zan nu gale 'bhɛɛ- gagbɛya 'ɛ 'yi.

6 'Bhɛ 'sɛnj -o ni 'ke -o laflɛ' 'liitan-, 'kooko- 'la laa ban 'trɛ ta 'waati 'la -o nu -Waanbhaa' -lɛlajanwolɛ mɛɛ mu ni 'bhɛ ba. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'sɛnj -o ni 'ezin- 'ke -o -yi mabɔɔ 'ke yien 'le. 'Bhɛɛ- 'waati oo 'waati 'la 'ke -za 'yɔɔ- -gloɔn 'la klɛle -swa -o ni bhaaplɛnj mu ni, -o bhɛɛ- klɛ.

7 'Ke -o -yaan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wolele 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- srɔpɛ 'la da -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ nu gwledanlɛ -o ba. 'Bhɛ 'sɛnj nu wole 'ke -o -le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o dɛ.

8 -O gbaa mu 'ɛ 'kpaale- nu bole -zabla' -kpan 'ɛ ta -wa -gbɛnɛ 'ɛ 'kpee, -o Mɛɛzan -gbaanna -yrigbɛɛle 'ɛ ta yrɛ 'la ɲɔɔ bhe. -O sɔ 'yee- -wa 'ɛ 'kpale Sodomu -wa 'ɛ ma 'bhɛ 'pegee Ezipu 'klɛɛn 'ɛ ma -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ zi, 'woo- mɛɛ mu 'ɛ klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma.

9 'Drunyan ta 'klɛɛn 'yi mu oo, -a nɔɔ- -gbaa mu oo, -a -yi wli mu oo, 'bhɛɛ- -a nɔɔ- 'si mu 'ɛ 'kpen. -O 'kpen nu -o gbaa mu 'ɛ -glinlɛ' -yrekpa'a yaga 'pegee -a 'traa ɲla; 'bhɛɛ- waa nu dɔlɛ -a -la 'ke -woo bin.

10 'Trɛ ta bhaaplɛnj mu 'ɛ zrukpaale nu klɛlɛ 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ gaza 'yi. -O zrukpaagbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, -o nu 'eke- glaan mu 'kpale- pɛ mu ba. -Amasrɔyi 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plɛ 'la bhe -o 'trɛbhɔ -bebe -kpaa 'trɛ ta mu ta.

11 'Dun- 'bhɛ -yrekpa'a yaga 'pegee -a 'traa 'ɛ 'kanle- blaana, nii- do -daa -Waanbhaa' ba, 'bhɛ ɲwlaa -o -yi, 'bhɛɛ- 'ke -o bole -yrɛ ma -si 'srɔɔwo gbɛ drɛɛwole 'ezin-. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -woo -wlenlɛ' -o gaan ta. -Ayile, 'ke -gblaan -gbɛnɛ do 'klale mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o ɲya 'mu 'yi.

12 'Bhɛ ɲnɔɔ bhe, 'ke -o -weli' -gloɔ do male- 'ke 'bhɛ da laanima, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'woo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi plɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'san, 'bhɛɛ- -ka nu -gɛ!» -Woo -wlɛnna, 'bhɛɛ- -o -ja laflɛ' 'yi la -gblo do 'yi, -o -sɔɔnnii' mu 'ɛ 'yrɛ ma.

13 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke 'trɛ bɛɛnle- 'egbɛnɛle; 'bhɛɛ- 'ke -wa -gbɛnɛ 'ɛ gbɛ vu mi 'ɛ 'klaale. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke mɛɛ 'waa 'srwaplɛ- (7.000) gale- 'yee- 'trɛ bɛɛnle 'ɛ 'yi. Mɛɛ -vin mu 'la ɲbwa, -di ɲkaan 'mu 'yi, 'bhɛɛ- 'mu laanima -Waanbhaa' 'ɛ 'tɔbhwa-.

14 -Klɔlɔɔ' plɛ mi 'ɛ 'bhɛ ɲyaan; 'dun- -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- -a yaga mi 'ɛ 'bhɛ bhɔ 'saanibhe.

7. -Mlɛkɛ' 'srwaplɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a pɛ -klɛlon' 'ɛ ɲpian

15 'Bhɛ blaana, 'ke -mlɛkɛ' 'srwaplɛ- mi 'ɛ 'bhɛ 'bhɛ a -klɛlon' 'ɛ 'pɛnle. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -weli' -gloɔ mu dale- laflɛ' 'yi 'ke -wa pe dɔɔ:

«Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pegee -e mɛɛ 'la zan makwan-, *Krisi 'ɛ, -waa pɛ -le 'ke 'drunyan ta -bhɛngbɛya 'ɛ 'le.

-E nu yaale 'drunyan 'ɛ ta 'bhii- -bhɛngbɛ -zɔn 'pegee yikpɛnsɛɛ ta!»

16 'Gwlaana- gblaana mia do bhɛ yizie (24) 'la 'yaale- -yaa -waa' -bhɛngbɛ 'yaakpe- mu 'ɛ ta -Waanbhaa' -lɛ ma, 'mu -balaa' 'mu 'kpɔ ta 'trɛ ma, 'ke -woo ngblo kulale; 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

17 'Ke -wa pe dɔɔ: «Mɛɛzan -Waanbhaa', 'Sɛnjkpɛnzana, 'bhi 'la 'bhi -o 'e 'yrɛ ma -zɔn, 'bhɛ 'pegee 'e 'yaa- 'e 'yrɛ ma 'elwale gban -sɔ.

'Woo 'e 'pubɔ- 'yaa- -gloɔya' -gbɛnɛ 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'yaa- -bhɛngbɛya 'ɛ -zayi'.

18 'Trɛ ta 'si mu 'ɛ -woo zrupliila, 'dun- 'bhi a pɛ yran yi 'ɛ ɲbhwa.

Gbaa mu 'kitikan yi 'ɛ ɲbhwa. 'Yaa- yewonɛ mu 'la 'ke -woo 'e 'lɛla- -janwo' mu 'le, 'bhɛɛ- 'yaa- mɛɛ 'wenj mu 'ɛ, 'bhɛ

'pegee mεε 'la zan mu gbilaan 'e 'lεε;
 'ke -o -kla mεε gbilaan mu 'le oo, 'ke -o -kla -nε 'fiɛntrɔnnε mu 'le oo, -o 'kpen klεza mu 'ε ma -sra 'na yi 'ε □bhwa.

Mεε 'la zan mu 'trε ta mu 'ε siε, 'bhε zan mu 'siε yi 'ε □bhwa 'ezin-»

19 -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'la 'bhε -o lafle' 'yi -o 'bhε 'liigwa-. 'Bhεε- -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu plen- -bhoolaya dɔ 'kesu 'ε 'η 'bhε □ya -Waanbhaa' gbayre 'wen 'ε □nɔɔ. 'Bhε klεle 'tε, 'ke la 'e 'yrebɔle, 'bhε 'pegee -weli' mu -yaa ye, 'bhεε- -gblan' mu 'pεεla-; 'trε -bεenna, 'bhε 'pegee -goobhε' la 'ten gbɔ -gbεnε do -baan.

**-YRE ZI YELE
'SRWAPLE-**

12

1. Le do 'pegee mεε gbɔ -gbεnε 'ε ma -jan

1 'Bhε bla, 'ke 'kpeeleni maza -gbεnε do 'pwele -a -yi laanima lafle' 'yi: le do -le -yaa 'kele-. -Yreɛbhε 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -o dunε- do kla mεε ta gɔnε- 'la gbεnε-, laanima mεε 'kpaale- -yaa -a gaan mu 'ε □la, 'bhεε- mleklenne vu ta ple le -yaa -a ηgbɔ ma -bhleɛgbε ηgbɔ ma 'faa 'ε 'le.

2 -A kpele -le -yaa. 'Bhεε- -a -bla zenlawoa -a ta, 'bhε -yren 'ε 'lagbeyaa -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ -a -lii, -e -yaa -gbekan' zii'.

3 'Bhε bla, 'ke 'kpeeleni maza 'bhεεke do 'pwele 'a -yi lafle' 'yi 'ezin-: mεε gbɔ -gbεnε do -le -yaa 'bhε 'le, 'bhε 'yaa- 'etenle 'bhii- 'tε gbεnε-. 'Bhε ηgbɔ -yaa 'srwaple-, 'bhε 'pegee 'bhε 'mεε -yaa vu; 'bhεε- -bhleɛgbε ηgbɔ ma 'faa 'srwaple- -yaa 'bhε ηgbɔ 'srwaple- 'ε ma.

4 -E mleklenne mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε -glaanna 'ke -a wee 'ε 'le, 'bhεε- 'kee- 'mu blinle- 'trε ma. 'Bhεε- -e -ja dulale le 'la 'bhε 'yaa- 'bhε 'ya zii' 'bhε 'lεε, 'kooko- 'ke 'bhε

'bhε 'nε 'ε □yaa 'te, -e 'bhε 'nε 'ε 'peede- 'eke- ma 'pilipili.

5 'Bhεε- le 'ε -ya -yaa 'ke 'gwilaan- -nε do 'le. 'Bhε -nε 'ε 'bhε -le nu 'si mu 'ε 'kpen -ledɔɔle 'ke piibhε 'beni do 'le 'bhε 'kɔɔ. 'Dun- -o -ja 'yee- -nε 'ε 'le laanima -Waanbhaa' a -bhleɛgbε 'yaakpe- 'ε -din.

6 'Bhε klεle 'tε, 'ke le 'ε blasanle, 'bhεε- 'kee- gele- -kpe 'ε ta. -Waanbhaa' yre do 'la 'lemagaanna -a ni, -e -ja bolε 'bhεε- yre 'ε □nɔɔ ye, 'kooko- -wa -lεbɔ' 'bhε □nɔɔ ye -yrekpa' 'waa do 'ke -yrekpa' -kεmε ple 'ke -yrekpa' mia yaga ta (1.260).

7 Gwle -wlenna 'tε lafle' 'yi. -Mlekε' mu -kunlii Miseli 'pegee -yaa' -mlekε' mu 'ε gwledaan- mεε gbɔ -gbεnε 'ε ba. 'Yee- mεε gbɔ -gbεnε 'ε 'pegee -yaa' -mlekε' mu 'ε gwledaan- -mlekε' Miseli 'pegee 'bhε a -mlekε' mu 'ε ba.

8 'Dun- -waa 'senɔɔle 'ke -mlekε' Miseli 'ε 'le, 'bhεε- waa 'solε- bole lafle' 'yi 'ezin- -li.

9 'Bhεε- -o 'yee- mεε gbɔ -gbεnε 'ε -blinna 'pεlii-. 'Yele- 'ke mεε gwe 'ε 'le. -Wa sii 'Zina 'pegee -Setran'. 'Yele- 'drunyan ta mu 'ε 'kpen 'yini-. -Wa -blinna 'trε ta, -o 'yee- 'pegee -yaa' -mlekε' mu 'ε -blinna 'trε ta. *

10 'Bhε gole -a -yi, 'ke 'η -weli' -glɔɔ do male- 'ke 'bhε da lafle' 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a pe dɔɔ:

«-Waanbhaa' a mεε -bhee bhla 'ε □bhwa -zɔn! -Kɔɔa' -Waanbhaa' 'ε -yaa' -glɔɔya' 'pegee -yaa' -bhleɛgbeyaa yi 'ε □bhwa -zɔn; 'bhε 'pegee -e Krisi 'la makwan-, 'bhεε- 'kee- 'bhε □kla Mεε -Bhee Mi 'le bhe, 'bhε a pε 'sen klε bhla 'ε □bhwa 'ezin-.

-Amasɔyi mεε 'la zan -yaa la 'o nεnε- mu 'ε ta, -yrekpa' 'pegee -bi zi -Waanbhaa' -le ma, -o 'bhε zan 'ε -gbian lafle' 'yi.

11 'O nεnε- mu 'ε 'senɔɔwa- 'kele-, *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε

* 12:9 12.9 -Woo -we 'zi 'ke Adamu 'pegee εvu 'yiniza 'ε 'bhεε' 'le mεε 'ε 'kɔɔ.

'yien- 'ε -glooya' 'ε 'sroyi, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'sreya- 'la □kla mεε mu ni 'bhe -zayi'.

'Bhεε- -o -dwa -a -la 'ke -woo 'gbu na Zesu ni, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma.

12 'Bhela- -zayile, lafle' 'pegee -a -yi mu 'ε, 'ka zrukpaale kle!

'Dun- 'ka mu 'tre 'pegee weyi-, -yren -o 'ka ta!

-Amasroyi 'Zina -zinaa' 'ka ba -yre ta, 'bhεε- yran 'te -la wlale -o -a -yi, -amasroyi -a 'gbu 'a 'yaango 'bhii- -yaa' pe 'waati 'ε -vin 'laa bole 'ebebele 'ezin- -li.»

13 'Bhe klele 'te, 'yee- mle gblo -gbene 'ε -ya 'yelowoa 'bhii- -wa -blinna 'tre ta, 'kee- 'kpale- 'sanle le 'la 'bhe -ne 'gwlaan- 'ε □yaa 'bhe zi.

14 'Bhe klele 'te 'ezin-, 'ke -o 'bibi -gbene do gbeyron- ple 'ε 'nale- le 'ε ni, 'kooko- 'bhe 'si, 'bhεε- 'bhe ge -kpe 'ε ta 'bhe yaayre 'la -o 'bhe 'lemagaanna gban 'bhe ni 'bhe □noo mle gblo -gbene 'ε ma 'egboonle. -O nu a -lebole 'bhεε- □noo ye 'leε yaga 'ke -a 'traa □la.

15 'Bhe 'yi 'te bhe, 'ke mle gblo -gbene 'ε -yi 'pwele -a -lii 'bhii- yue do gbεen- 'ke 'bhe ge le 'ε zi, 'kooko- 'bhe -yi 'ε 'poo 'ε so le 'ε -glaanle'.

16 'Dun- 'bhe klele 'te, 'ke 'tre 'nule bhole 'yee- le 'ε ba: 'tre 'bhe 'lii 'ε 'ploola-, 'bhεε- -yi 'la 'pwela- mle gblo -gbene 'ε 'lii, -e 'bhe 'kpen □mia 'fenfen.

17 'Bhe klele 'bhe gbεen- bhe 'ezin-, 'ke mle gblo -gbene 'ε -ya zrupliile' le 'ε ma, 'bhεε- 'kee- gele- gwledanle 'yee- le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε ba. 'Bhe le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε 'mu -le mεε 'la zan mu 'kpen -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- 'ke -o bloole -o Zesu a wlan 'ε ma 'mu 'le.

18 'Bhe 'yi, 'ke 'yee- mle gblo -gbene 'ε gele- dulale weyi- 'ε bhonja -yrentre' 'ε ta.

13

2. Srope 'la 'pwela- weyi- 'ε ba

1 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η srope do 'pwele- yele- weyi- 'ε ba. -A -mle -yaa vu, 'bhεε- -a ηgblo -yaa 'srwaple-. -Bhlegbe ηgblo ma 'faa 'yaa- -a -mle mu 'ε 'kpen do do ma. 'Bhεε- -Waanbhaa' 'to 'sie ma 'to mu yoondele -yaa -a ηgblo mu 'ε 'kpen do do ma.

2 'N srope 'la □ya, 'bhe 'pwele- -yaa 'ke 'trwane do 'le. 'Bhe gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- -kwe' gaan mu gbεen-; 'bhεε- 'bhe 'lii 'ε 'yaa- 'bhii- -jara do -lii. Mle gblo -gbene 'ε 'bhe 'bhe a -glooya' 'pegee 'bhe 'yaakpe- 'ε, 'bhεε- 'bhe a gblaanya 'ε 'kpen □naa -a ni.

3 'Bhεε- 'η 'yee- srope 'ε ηgblo 'ε do □ya, -e -kla 'bhii- 'bhe madinwole -yaa, 'bhεε- -e -yaa 'bhii- 'bhe 'yaa- zan gale 'bhe bhe 'ε 'koo. 'Dun- 'bhe bhe -yoo' 'ε □yaan. 'Bhe klele 'te, 'drunyan ta mu 'ε 'kpen 'yrebhogbe -yoo' 'koo 'yee- srope 'ε zi, 'ke -o 'kpen dole- -a zi.

4 -Woo 'kpo □zian mle gblo -gbene 'ε 'leε, 'bhεε- -o 'bhe □gbaa, -amasroyi 'bhe -le fangan- -naa srope 'ε ni. -Woo 'kpo -zian 'yee- srope 'ε 'leε, 'bhεε- -o 'bhe -gbaa, 'ke -wa pe doo: «Srope 'ε 'kpa ma mεε 'laa -o! -De 'gbu -le so gwledanle -a ba εε?»

5 -O 'senj □naa srope 'ε ni, 'kooko- -e so -a 'gbu magbaande ma jan mu, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'tosie ma jan mu wole-. -O 'bhe 'senj 'ε □naa -a ni 'kee- bo 'bhe klele ma mle mia ple bhe ple □la (42).

6 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- srope 'ε -jan 'yoo- wole 'sanle -Waanbhaa' ma, 'kee- 'bhe 'to 'ε 'sie-, 'bhεε- 'kee- 'bhe gbayre 'wenj 'ε -zwanwo', 'bhe 'pegee 'kee- lafle' 'yi mu 'ε -zwanwo'.

7 -O 'senj □naa -a ni doo -e gwledan -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε ba, 'ke -a 'senjo- 'mu 'le. -O 'senj □naa -a ni -gbaa mu 'ε 'kpen oo, 'si mu 'ε 'kpen oo, wli mu 'kpen oo, 'bhεε- 'kleen mu 'ε 'kpen 'yi mu ta.

8 'Tre ta mu 'la 'kpen 'to 'laa -o * -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -gaa 'ke 'sraka 'le 'drunyan zibo bhla 'ε zi

'bhe a bole -yre ma -si 'sewe 'e 'yi, 'bhe zan mu -le nu 'e 'kpo zenle 'yee-srope 'e 'lee, 'bhe- -wa gba.

9 «'Ke mee 'la zan 'tron -o -a ngblo ma, 'bhe zan 'e 'tronbado -jan 'lee-ni.

10 'Ke -a -ledulale -o doo mee 'la zan -o bope 'le -kaso 'yi, -o nu 'bhe zan 'e bole -kaso 'yi. 'Bhe- 'ke -a -ledulale -o doo -o mee 'la zan de 'ke -gokun' 'le, -o nu 'bhe- zan dele 'ke -gokun' 'le. 'Bhela- -zayile, -yoo 'ke -za 'le 'ke -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e -o -za 'yikun-, 'bhe- -woo kpa Zesu 'yi.»

3. Srope 'la 'pwela- 'tre □la

11 'Bhe blaen, 'ke 'n srope -bheke' do yele- 'ezin- 'ke 'bhe -o 'pwe zii' 'tre □la. -A -mle -yaa ple 'bhii- -bhlaa gwlen bhlon- do -mle mu gbenn-, 'bhe- -e -yaa -janwo' zii' 'bhii- mle gblo -gbene do gbenn-.

12 -E -yaa -za 'kpen kle 'zi srope -lwa mi 'e 'bhe a fangan- 'e 'le 'bhe 'gbu 'yre ma. -E -yaa a wla 'zi 'drunyan ta mu 'e 'kpen zi doo 'mu 'mu 'kpo zen 'yee- Srope □lwa 'e 'lee 'bhe- -o 'bhe gba. 'Bhe ma 'da 'la 'yaa- zan 'bhe dele 'bhe □yaan.

13 'Yee- Srope ple mi 'e 'yaa- 'sole-maza -gbene mu kle 'zi mee mu 'e 'yre ma, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'te zinale ma -a 'koo 'tre ta 'ke 'bhe da lafle' 'yi.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o fangan-yeke- 'la □naa -a ni, -e -yaa 'sole-maza mu 'la kle 'zi srope □lwa 'e 'yre ma, -e 'drunyan ta mu 'e 'yinia- 'mu 'le, 'ke -ya pe 'mu ni doo -o srope □lwa 'la madingwa 'ke -gokun' 'le, 'bhe- 'ke 'bhe □bwa 'bhe -yre ma bhe, 'kaa -o 'bhe bhooma -yrine' □yaan.

15 'Bhe blaen, -o 'sen □naa srope 'e ni, 'bhe- -e nii- -wlaa -a bhooma -yrine' 'e 'yi, 'koko- 'bhe so -janwole 'ke 'bhe 'a pe mee mu ni doo 'ke mee 'la zan mu 'kpen 'laa -o 'kpo zenle

srope 'e bhooma -yrine' 'e 'lee 'bhe- -wa gba, -o 'bhe zan mu 'e de.

16 -Ya □kla 'bhe- -o pe yoon do kpalaa' kpanma mee mu 'e 'kpen gbe -yie' -lii, 'bhe 'pegee -o -mlelii': mee 'fientronne mu oo, mee gbalaan mu oo, pezan mu oo, 'kooflenzan mu oo, lu mu oo, 'bhe- □klo mu 'kpen.

17 Mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so pe -lale', 'bhe 'pegee pe gonle-, 'ke 'yee-pe yoon 'e yaa -o 'bhe zan ma: 'yee-pe yoon 'e 'ke yaa klele srope □lwa 'e 'to 'e 'le, -e kle -a 'to 'e 'lii 'e 'bhe- 'le.

18 -Zadoleya maza -le -ge. 'Ke mee 'la zan yikanle -o, 'bhe zan so srope 'e 'to 'e 'lii 'e 'yi -o 'kela 'le 'bhe dole. -Amasroyi, bhaaplen do 'to 'lii -le. -A -lii -o -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado- (666). *

14

4. -Yre zi yele yizie mi

1 'Bhe blaen, 'n 'yaa- 'n 'yrekpa zii' bhla 'la ba, 'ke 'n -Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e dulale yele- Sion vle goon 'e 'wiin-. Mee 'waa -keme do 'ke mee 'waa mia ple 'bhe yizie -yaa -a zi (144.000). -A 'gbu 'to 'e 'pegee -a De 'to 'e yoondele -yaa 'bhe mee mu 'e 'mlelii.

2 'Bhe klele 'te, 'ke 'n pe -weli' do male- 'ke 'bhe da laanima lafle' 'yi: 'Bhe -weli' 'e -gblo -yaa 'bhii-yi 'poo wli mu 'pegee -gblan' 'pee wli gbenn-. 'Yee- -weli' 'e 'yaa- 'ezin- 'bhii- 'srokpa -gitari -gloon gwe mu 'wegbeya gbenn-.

3 'Woo- mee 'saa mu 'e dulale -yaa -bhlengbe 'e 'yaakpe- 'e 'pegee pe -yre male yizie, 'bhe- 'gwlaan-gbalaan mu 'e 'le ma. -O -yaa 'sro dree do 'kpa zii'. Mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so 'bhe 'sro 'e daanle- 'ke yaa 'e go mee 'waa -keme do 'ke mee 'waa mia ple bhe yizie (144.000) 'la 'ke -Waanbhaa' 'mu tagbawoa 'drunyan ta mee mu 'e ba 'mu do -kplen ba.

4 'Bhe mee mu 'la bhe, -woo 'gbu 'fle 'e □twa 'wen 'ke waa 'gwlaan

* 13:18 13.18 'Sewebhe 'kpen do do wlata pe -lii -yaa Zuufu mu 'e ba. 'Bhe 'sewebhe mu 'e 'kpen 'klale- ke ba 'mu 'yaa- -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado-. Mee 'ke mu pe doo Rome mu 'e -waa' -bhlengbe do 'to -le -yaa 'kele-.

'pegee le -za 'kedo- 'kpɔ do. -O 'kpen gbaanle -yaa -Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε zi 'ke 'bhe 'yaa- gele- yre 'oo yre 'la □nɔɔ. -Waanbhaa' -o tagba-woa bhaaplɛŋ mu 'ε ba, 'kooko- -o kle -Waanbhaa' 'pegee 'yee- -Bhlaa Gwlen Bhlone- -waa' pɛ mɛɛ -lwa mu 'le.

5 Bhla do 'kpɔ 'laa dale -lido' -o -lii, 'bheɛ- waa -za 'yɔɔ do 'kpɔ 'yele- -lido' -o zi.

5. -Yre zi yele 'soo mi

6 'Bhe blaana, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' -bheɛke' do 'yele- 'ke 'bhe 'si zii' 'egboonle laanima lafle' 'yi; -Jan 'NrAle- do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma -e -yaa zan 'bhe 'wolɛ- 'drunyan ta mu 'ε ni doo: 'Kleen mu 'ε 'kpen 'yi mu oo, 'bheɛ- gbaa mu 'ε 'kpen oo, 'bhe 'pegee wli mu 'ε 'kpen 'pe mu 'kpen.

7 -E -yaa pe 'zi 'egloole doo: «-Ka -gblaana' -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bheɛ- -ka 'toɔhɔleya na -a ni! -Amasroyi -yaa 'kitikan yi 'ε □bhwa. -Ka 'ka 'kpɔ zen -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bheɛ- -kaa gba, 'yele- lafle' 'pegee 'trɛ, 'bheɛ- wɛyi- 'pegee to ŋgblo mu 'ε 'kpen □kla.»

8 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' plɛ mi do dole- -a -lwa mi 'ε zi, 'bheɛ- 'bhe 'yaa- pe 'zi doo: «-E -balaa', -e -balaa! Babiloni -wa -gbɛnɛ 'ε -balaa! 'Yele- -yaa' gwlen -glinza' 'flen 'ε do 'kleen 'kpen 'yi mu 'ε ma. 'Bhe 'gwlen -glinza' 'flen 'ε 'yaa- 'bhii- -e -wɛɛn -gloɔ □naa -o 'kpen ni, 'bheɛ- 'bhe -o □dia.»

9 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' yaga mi 'ε dole- -a -lwa plɛ 'ε zi; 'bhe -yaa pe 'zi 'egloole doo: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e kpɔ □zian srɔpɛ 'pegee -a bhɔɔma -yrinɛ' 'ε 'lɛɛ, 'bheɛ- 'ke -yoo -gbaa, 'bhe 'pegee 'ke -ya -toomasie □kpaana -a -mlɛlii' 'pegee -a 'kɔɔlaalii,

10 'Bhe zan nu -Waanbhaa' a yran pɛyan- do 'ε 'mile- 'bhii- -wɛɛn -gloɔ 'la waa 'yizaale 'bhe gbɛɛn-. 'Bhe zan nu -yrenbhele 'eyɔɔle 'tɛ 'pegee 'seke 'tɛ 'ε 'yi, -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'wenj mu 'ε 'pegee *-Bhlaanɛ' Gwlen Bhlone- 'yre □la.

11 'Tɛ 'la 'bhe -yrenkpa' -o ta, 'bhe -gblɛn 'ε wlen 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen srɔpɛ 'ε 'pegee -a bhɔɔma -yrinɛ' 'ε □gbaa, 'bhe 'pegee -wa -toomasie 'ε □kpaana mɛɛ 'la zan mu 'kpen ma, 'mu 'laa nu 'solɛ- 'mu 'yitrele -yrekpaana' 'pegee -bi zi.»

12 'Bhela- -zayile, mɛɛ 'la zan mu -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le bhe, 'ke -o yaa 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bheɛ- 'ke -o 'kpale- -o Zesu 'yi, -waa' -yren 'yikun bhla 'ε □bhwa.

13 'Bhe blaana, 'ke 'ŋ -weli' do male- 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bheɛ- 'bhe 'yaa- pe doo: «-A yɔɔndɛ doo: <'Ke mɛɛ 'la zan mu -gaa 'ke -o bole -o Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'kee- san -zɔn ma, -waa pɛ -yinra!>» Lii 'Wenj 'ε pe doo: «'Bhe -o 'ke wlan 'le. -Woo -yitrɛ' -waa' ye -gloɔ mu 'ε 'wole- blaana, 'bheɛ- -o kleza -lirele' mu 'ε -za 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpee.»

6. -Yre zi yele 'srwado- mi

14 'Bhe blaana, 'mi 'ŋ 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'ŋ la -gblo 'pu do yele-, 'bheɛ- mɛɛ do yaale -yaa 'bhe ta 'bhii- bhaaplɛŋ gbe do gbɛɛn-. -Bh- lengbe ŋgblo ma -can 'faa do -yaa -a ŋgblo ma, 'bheɛ- -gɔŋlo -lele' do -yaa -a 'kɔɔ.

15 'Bheɛ- 'ke -mlɛkɛ' 'bheɛke do 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ε □la 'ke -ya pe mɛɛ 'la zan yaale -yaa la -gblo 'ε ta 'bhe ni 'egloole doo: «'Yaa- -gɔŋlo 'ε 'si, pɛbhaa 'ε 'kanle san, -amasroyi pɛbhaa 'kan bhla 'ε □bhwa; 'drunyan ta pɛbhaa 'ε 'tranna-, 'bheɛ- -a 'kan bhla 'ε □bhwa!»

16 'Bhe klele 'tɛ, mɛɛ 'la zan yaale -yaa la -gblo 'ε ta, 'ke 'bhe -gɔŋlo 'ε 'sile, 'bheɛ- 'kee- yewole 'kele- 'trɛ 'ε ta 'bhii- -o -mlɔ kan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

17 'Bheɛ- 'ezin-, 'ke -mlɛkɛ' 'bheɛke do 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la -yoo lafle' 'yi 'bhe □la; -gɔŋlo -lele' do -bheɛke' 'yaa- 'bhe 'kɔɔ 'ezin-.

18 'Bhe blaana, 'ke -mlɛkɛ' 'bheɛke do 'pwele '*srakagoyrɛ 'ε □nɔɔ, -gloɔya' 'yaa- 'bhe 'kɔɔ 'tɛ ta. 'Bhe pe

'kela -gɔŋlɔ- 'lele- 'e 'yaa- 'bhe 'koo 'bhe ni 'egloole dɔɔ: «'Yaa- -gɔŋlɔ 'e 'si, 'bhe- 'tre ta -dɔɔ bhaa -vlo mu 'e 'kan, -amasɔyi -o bhaa mu 'e 'tranna- gban.»

19 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -mleke' 'e -gɔŋlɔ 'e 'sile; 'bhe- 'ke 'bhe 'tre ta -dɔɔ bhaa mu 'e 'kanle. 'Bhe- 'kee- -dɔɔ bhaa mu 'e 'klale -dɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhe -le -Waanbhaa' a yran -gbene 'e 'le.

20 -Dɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yaa- -wa 'e kpe ma. -O -dɔɔ bhaa mu 'e 'taanna- -o gaan 'le 'bhe- ɲɔɔ; mɛɛ yiɛn -yaa 'pwe zii' 'bhe -dɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhe mɛɛ yiɛn 'e 'wianna- 'fo 'bhe ge 'tenle- 'kilo -keme yaga ta 'tre ma; 'bhe- -e -yaa sɔ bhɔle- mɛɛ -blina.

15

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi

1 'Bhe blaɛn, 'ke 'ŋ -toomasie do -bheke' 'yele lafle' 'e 'yi, 'bhe 'yaa- 'egbenele, 'bhe- 'bhe 'yaa- mɛɛ 'kpeeleni ma pe 'le: -klɔlɔɔ' 'srwaple- -yaa -mleke' 'srwaple- 'koo. 'Bhe -klɔlɔɔ' mu 'e 'yaa- 'ke -klɔlɔɔ' mu 'e 'leyanpe -la -le. 'Wole- -yaa -Waanbhaa' a yran 'e -danj' 'le.

2 'Bhe blaɛn, 'ke 'ŋ yre do yele- 'bhii- weyi- 'la 'yre -o 'bhii- -dwalenj' gbɛɛn-; 'te 'yizaale -yaa -a ba. Mɛɛ 'la zan mu 'sengwa- 'ke sɔɔpe 'e 'le, 'bhe- 'ke -waa dɔle -a -la 'ke -wa -bhɔɔma -yrine' 'e gba, 'bhe 'pegee 'ke -wa 'to 'sewe 'e yɔɔn -lii 'e kpa -o ma, 'ŋ 'bhe zan mu 'e ɲya 'ezin-. 'Mu dulale -yaa weyi- 'la 'yre ta -o 'bhii- -dwalenj' 'bhe ta; -Waanbhaa' -gitari -gloɔn gwe 'la ɲnaa -o ni, 'mu -yaa -o 'koo.

3 -O -yaa -Waanbhaa' a yewone *Moizi a 'sro 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e -yaa' 'sro mu 'kpa zii' dɔɔ: «Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan, 'e kleza mu 'e -woo 'egbenele, 'bhe 'pegee -woo 'ke 'kpeeleni maza mu 'le!

'Bhi -le 'ke 'tre ta 'si mu 'e 'kpen a -bhleŋgbe 'le, 'yaa- zi mu 'e 'ledɔɔle -o, 'bhe 'pegee -woo wlan ma zi mu 'le!

4 Mɛɛzan, -dele sɔ a pele- dɔɔ 'bhe 'laa gbalaɛn 'e 'leɛ,

'bhe- yaa 'e 'toɔbhɔ- ɛɛ?

-Amasɔyi, 'bhi -la do -kplɛn 'kɔɔ -o 'wenj, 'kleɛn 'e 'kpen yi mu nu nule -o 'kɔɔ zenle 'e 'leɛ, 'bhe- -woo 'e gba.

-Amasɔyi mɔkpen' 'a ɲya 'bhii- 'yaa- 'kitikangbɛya mu 'e 'ledɔɔle -o.»

5 'Bhe blaɛn, 'mi 'ŋ 'yrekpale, -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'la -a gbayre sɔkpaa' 'e 'yaa- 'bhe ɲla, 'ke 'ŋ 'bhe 'liigole yele- lafle' 'yi.

6 'Bhe klele 'te, 'ke -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'e 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'koo, 'mu 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ɲla; dune- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bhe- 'mu 'yaa- bhi 'zi -yrayra. -Can 'sentru mu dɔle -yaa -o -bu ta.

7 Pe -yre male yizie 'e, -a do -can 'paa 'srwaple- -naa -mleke' 'srwaple- 'e ni. 'Bhe 'paa mu 'e 'pale- -yaa 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -zɔn 'pegee yikpensee ta 'bhe a yran 'e 'bhe- 'le.

8 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e 'pale 'ke -Waanbhaa' a 'toɔbhɔleya 'tegbɛn- 'pegee -yaa' -gloɔya' 'e 'le. Mɛɛ 'kedo- 'kɔɔ 'laa -yaa sɔ wlale- -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e ɲla, 'sani- -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'la 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'e 'koo 'mu yan.

-WAANBHA A YRAN PEYAN- 'SRWAPLE-

16

1. -Waanbhaa' a yran peyan- ɲlwa mi

1 'Bhe blaɛn, 'ke 'ŋ -weli' -gloɔ do male- 'ke 'bhe da -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e ɲla; 'bhe- 'bhe 'yaa- pe 'zi -mleke' 'srwaple- 'e ni dɔɔ: «-Ka ge -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- 'e 'klaala 'tre ta!»

2 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' ɲlwa mi 'e 'pwele, 'kee gele- -yaa' pe yran peyan- do 'e 'klaale 'tre ta. 'Bhe- 'ke -gbloko' 'tonle- 'pwele -yasaa -yasaa sɔɔpe 'e 'toomasie 'e 'yaa- mɛɛ 'la zan

mu ma, 'bhεε- 'ke -o -yaa -a bhooma -yrine' 'ε gba 'mu ma.

2. -Waanbhaa' a yran peyan- ple mi

3 'Bhe blaam, 'ke -mleke' ple mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale weyi- 'ε ba. 'Bhe klele 'te 'ke weyi- 'ε 'kpen klele- 'ke yien 'le, 'bhii- mεε gbaa do yien gbεen-, 'bhεε- pe -yre male mu 'la 'yaa- weyi- 'ε ba, 'mu 'kpen -gaa.

3. -Waanbhaa' a yran peyan- yaga mi

4 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yaga mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale yue mu 'pegee to ngblo mu 'ε ba. 'Bhεε- 'bhe -yi mu 'ε 'kpen □kla 'ke yien 'le.

5 -Glooya' -o -mleke' 'la 'koo -yi ta, 'η 'bhe 'weli- 'ε □maa 'ke 'bhe -a pe 'zi doo:

«'Bhi 'la -yoo, 'bhεε- 'e 'yaa- 'elwale gban, 'e 'ledoolo -o, 'bhεε- 'yoo- 'wenj, -amasroyi 'e 'kiti 'lεε- □kaan 'ledoolaya ma.

6 -Amasroyi, -o 'yaa- mεε 'wenj mu 'ε 'pegee 'e 'lεla- 'janwo' mu 'ε □dia 'ke -woo 'yien 'ε 'klalaa 'tre ma.

'Bhεε- 'bhi 'dunj- mεε yien -naa -o de mu 'ε ni -o mi yi 'le. 'Bhe 'yi, -woo kleza -yoo' mu 'ε 'wlataza -la -srōowoa'!»

7 'Ŋ -weli' do □maa 'ke 'bhe da *'srakagoyre 'ε □noo, 'bhεε- 'bhe 'yaa- -a pe 'zi doo: «'E! Mεεzan -Waanbhaa', 'Senkpenzan, 'yaa- 'kiti mu 'ε -woo wlan ma, 'bhεε- -o -ledoolo -o!»

4. -Waanbhaa' a yran peyan- yizie mi

8 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yizie mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klaale -yretεbhe 'ε ta, 'bhεε- 'ke -o 'senj 'nale -yretεbhe 'ε ni doo -e bhaaplenj mu 'ε 'kpacie 'ke -a -yi 'te 'ε 'le.

9 'Bhe klele 'te, 'ke 'tefuu -gbene do bhaaplenj mu 'ε 'kpaciele, 'bhεε- -o -yaa -Waanbhaa' 'la 'senj -o 'bhe 'koo 'woo- -klolo' mu 'ε ta 'bhe 'tosie ma jan -yoo' mu 'wo 'zi. 'Dunj-

-zadowεε 'laa dole -o ma 'ke -o ploo -za 'yoo- klele ma, 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ke -o 'bhe 'tobho-.

5. -Waanbhaa' a yran peyan- 'soo mi

10 -Mleke' 'soo mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klalaa srōpe 'ε 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yaa' -bhlenjbe 'kleen 'ε 'kpen ta. 'Bhεε- bhaaplenj mu 'ε 'yaa- -o gbenebhe mu 'ε 'sonkpa zii' -o ta -yren 'ε 'lagbeyā -yoo' 'ε 'koo.

11 'Bhela- -yile, -o -yaa laanima -Waanbhaa' 'to 'sie ma jan mu wo 'zi, 'bhe -yren 'ε 'pegee 'bhe -gbloko' mu 'ε 'lagbeyā -yoo' 'ε 'koo. 'Dunj- zadowεε 'laa dole -o ma 'ke -o ploo -za 'yoo- klele ma, 'bhεε- 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba.

6. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwado- mi

12 -Mleke' 'srwado- mi 'ε 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'ε 'klalaa yue -gbene 'la -wa sii Efrati 'bhe 'yi 'ε ba. 'Bhe klele 'te, 'ke yue 'ε 'bheele; 'kooko- -bhlenjbe mu 'la 'yaa- da -yretεbhe 'pweyre- noo-, 'mu 'kanyre- ye.

13 'Bhe blaam, 'ke 'η lii -yoo' yaga ye. -A do -pwela mle gblo -gbene 'ε lii 'ε 'le, -a -bheεke' do -pwela srōpe 'ε lii 'ε 'le, 'bhεε- -a yaga mi 'ε 'pwela- bhla ma -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε lii 'ε 'le. -O -yaa 'bhii- -sran mu gbεen-.

14 'Wole- 'ke 'zina lii mu 'la 'sole- maza mu kle 'mu 'le. -O ge 'drun- yan 'yi -bhlenjbe mu 'ε 'kpen ba, -o -lekpa' zayi' 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -O nu 'bhe gwle 'ε danle 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yi -gbene 'ε 'bhεε- ta.

15 Mεεzan pe doo: «'E 'tronbado doo, 'mi nu nule 'bhii- -faannii' kla mεε ba gōne- 'la gbεen-! 'Ke mεε 'la zan □bwa -a 'yre ma, 'bhεε- 'kee- -yaa' dune- mu 'ε □twa -a ta; 'kooko- 'ke yaa 'taawo- -a tafleŋ- 'le, 'bhεε- 'ke -yrāla' laa do -a ma 'ke mεε mu 'a □ya, 'bhe zan a pe -yinra'.»

16 'Woo lii yaga 'e -o 'tre ta -bh- lengbe mu 'e 'kpen 'lekpa- 'eke- ta yre 'la -o 'bhe sii Ebre wli 'e 'yi doo: «Aamagedon» 'bhe- nnoo.

7. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- mi

17 'Bhe bla- 'ke -mlake' 'srwaple- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale laanima -ploo 'e zi. 'Bhe klele 'te, 'ke -weli' -gloo do dale- -Waanbhaa' gbayre 'wen 'e 'la -bh- lengbe 'yaakpe- 'e 'yi, 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «-E 'yaan 'te!»

18 'Bhe klele 'te, 'ke la 'e 'yrebale lafle' 'yi, 'bhe 'pegee pe wli 'ke mu 'kele, 'bhe- -gblan' mu -peela, 'bhe- 'ke 'tre beenle- 'egbenele. -A 'san bhaaplen mu -o 'tre ta -ge 'ke 'bhe nu 'tenle- 'bhe yi 'le- ma, 'bhe 'yansi 'tre beenle laa klele -lido' 'egbenele 'bhe gbeen- -titi.

19 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -gbene 'e 'wile, 'bhe- 'ke -a -yicienle -le yaga; 'bhe- 'kleen mu 'e 'yi -wa mu 'e 'klalaa-. Babiloni -wa -gbene 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee 'te. -E -yaa' yran -gbene 'e 'klaa 'yee- -wa 'e ta mu 'e ta.

20 -Yi 'mlingole -yaa 'tre yre mu 'la zi, 'mu 'kpen 'trunwoa, 'bhe- mee -yre 'laa 'kpale- vle goon 'kedo- 'kpo ma 'ezin- -li.

21 'Bhe- -goobhe' la gblo -gbene do -baan: 'bhe -goobhe' la 'e bhe do gbin 'e 'yaa- 'kilo mia ple (40) bho. 'Bhe -goobhe' la gblo -gbene 'e 'bhe -le -daa lafle' 'yi, 'bhe- -e -baan bhaaplen mu ta. 'Bhe klele 'te, 'ke bhaaplen mu 'e -o -Waanbhaa' 'tosie ma jan -gloon 'e 'kpen 'wole 'yee- goobhe' la 'e -zayi'. -Amasroyi 'yee- goobhe' la 'e 'yaa- 'eyoole 'kee- kan a -dan' ta.

BABILONI -WA 'E MA JAN 'SRWAPLE-

17

1. Gwlen -wee le 'e ma 'kiti

1 'Bhe za mu 'e 'kanle bla- 'paa 'srwaple- 'e 'yaa- 'woo- -mlake' 'srwaple- 'la 'koo, -o do 'e 'mabeenna

'n -din, 'bhe- 'ke -ya pele- 'n ni doo: «Nu -ge doo, 'bhe- 'n nu gwlen -wee le 'e ma 'kiti 'e zronle 'e ni. 'Yee- gwlen -wee le 'e 'yaale -o -yi gbla- mu bhonla.

2 'Tre ta -bh- lengbe mu 'e -yanbhoo-ya 'kla -a ba; 'bhe- -yaa' gwlen -weeza' 'flen 'e 'tre ta bhaaplen mu 'e 'kpen 'dia 'bhii- -droo a mee degbeya gbeen-.»

3 'Bhe klele 'te, 'ke *Lii 'Wen 'e zinale 'n ta, 'bhe- 'kee- gele- 'n 'le -kpe do ta. 'N le do yaale -ya 'bhe 'nnoo srope 'ten do ta. 'Bhe srope 'e ngblo -yaa 'srwaple-, 'bhe- -a -mle -yaa vu: -Waanbhaa' 'tosie ma 'to mu 'te -la yoondele -yaa -a ma yrekpen- 'nnoo.

4 'Yee- le 'e -baale' -yaa 'ke -bh- lengbe -baa 'so 'ten 'wlenwlen do 'le, 'bhe 'pegee -baa -can pe mu, 'bhe- vle -za -gloo mu, 'bhe 'pegee -gbefin mu 'e 'kpen -gloon -le -yaa -a ma. -Can 'paa do -yaa -a 'koo, 'bhe 'pale- -yaa 'ke mee mu kleza 'yoo- mu 'e 'kpen -gloon 'le, 'bhe 'pegee -yaa 'trinjo- maza -yanbhoo-ya maza mu 'e 'kpen 'le.

5 'To do yoondele -yaa -a -mlieli': -doodoo 'yi 'to -le -yaa 'bhe 'le, 'bhe- 'bhe 'to 'e yoondele -yaa doo:

«Babiloni -wa -gbene,
'tre ta -yanbhoo-ya de mu nee,
'bhe 'pegee -za 'yoo- 'kanle- -a -dan'
ta
'bhe kle mu nee.»

6 'Mi 'yee- le 'e 'ya; -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'la 'pegee -o mee 'la zan mu 'dia -waa' Zesu 'sreya- klele ma, -e 'mu yien 'e 'mia, 'bhii- 'ke mee -droo -mia 'ebebele -e mee de goone- 'la gbeen-, 'bhe- 'bhe 'yaa- -a de 'zi 'bhe- gbeen-. 'An 'yele-, 'ke 'n 'liibhaale 'n 'gbu ma 'egbenele.

7 'Bhe klele 'te, 'ke -mlake' 'e -ya pele- 'n ni doo: «-Mele -kla 'bhe- 'e 'kpeeleni zii' 'e ma ee? Srope 'la le 'la bhe -a bina- 'zi, 'bhe- 'ke -a ngblo -o 'srwaple-, 'bhe 'pegee -a -mle -o vu, 'n 'yoo- zan gaanyiza do 'yipels 'e ni -o ple -kpen ba zayi'.

8 'E srope 'la 'ya bhe, -e -yaa 'elwale -a -yre ma; 'du- yaa -o -li -a -yre

ma. -E nu 'pwεε- -gluu gbɔɔn 'trole 'ε 'yi, 'bhεε- -e nu gele -a 'siεyε- 'ε □nɔɔ. Waa 'drunyan ta mu 'la 'tɔ yɔɔndεle bole -yε ma -si 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'sεwε 'ε 'yi -a 'san 'drunyan zibɔ yi 'ε ma -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhε zan mu 'kpeeε nu nilε 'mu ma 'ke 'mu 'yee- srɔpe 'ε □ya. -Amasrɔyi, -e -yaa -a -yε ma 'elwale -sɔ, 'duj- yaa -o -li -a -yε ma, 'bhεε- 'duj- -e nu 'pwε gbε drεεwolε 'ezin- -a -yi.»

9 «'Bhε -za 'lεε- 'bhε -o 'ke yikan' maza 'pegee -zadɔ' maza 'le. Srɔpe 'ε ngblo 'srwaple- 'ε 'bhε mu -o 'ke vlε gɔɔn 'srwaple- -la -le. Le 'ε 'yaale -o 'bhεε- vlε gɔɔn mu 'ε 'wiinj-.

10 'Woo- srɔpe ngblo 'srwaple- 'ε, -woo' 'ezin- -bhleɔgbε 'srwaple- -la -le: 'woo- -bhleɔgbε mu 'ε -o 'soo 'laa -o -li, 'mu -balaa' gban, -a do yaale -o -zɔn 'bhε a -bhleɔgbeya 'ε 'yi, 'bhεε- -a 'srwaple- mi 'ε 'bhε 'laa nulε -li. 'Duj- 'kee- -nwa yaale -yaa' -bhleɔgbeya 'ε 'yi bhla 'la ba, yaa nu -mɔle' 'bhε 'yi.

11 Srɔpe 'la 'yaa- 'bhε 'yε ma 'elwale -sɔ, 'bhεε- 'ke yaa -o -li -a -yε ma, 'bhε 'gbu -o 'ezin- -bhleɔgbε 'srwaa- mi 'ε 'bhεε- 'le. 'Bhεε- 'bhε -le -bhleɔgbε 'srwaple- -lwa mu 'ε do 'le-, 'bhεε- 'bhε 'gbu -o ge 'zi 'bhε 'niyε- 'ε 'bhεε- □nɔɔ.»

12 «'E -mlε vu 'la □ya, 'mu -le 'ke -bhleɔgbε vu 'la 'mu laa yaale -li 'mu a -bhleɔgbeya yaayε 'ε □nɔɔ; 'duj- -o nu 'sej 'nalε- -o ni, 'bhεε- -o yalaa' -bhleɔgbeya 'yi 'waati sa ba -o 'pegee srɔpe 'ε 'le.

13 'Woo- -bhleɔgbε vu 'ε -o 'kpen -o -za do 'kpɔ -la zi: woo -a zi 'bhii- -o -waa' -glɔɔya' 'pegee waa fangan- 'ε 'na srɔpe 'ε ni.

14 -O nu gwledanle *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε ba, 'duj- 'bhε 'sej nu wolε 'ke -o -le. -Amasrɔyi 'bhε -le 'ke Mεεzan mu 'kpen a Mεεzan 'le, 'bhε 'pegee -bhleɔgbε mu 'kpen a -Bhleɔgbε 'le. -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -siila, 'bhεε- -e mεε 'la zan mu

makwan-, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu zru □bwa do 'yee -Waanbhaa' ni, 'bhε mεε mu 'ε 'kpen 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -o 'sej nu wolε 'ke 'woo- -bhleɔgbε vu 'ε 'pegee srɔpe 'ε 'le.»

15 -Mlεkε' 'ε pe 'η ni 'ezin- dɔɔ: «'E -yi mu 'la □ya, 'ke gwlen -wεε le 'ε 'yaale- -o bhonja bhe, 'wole- 'ke 'klεen 'ke 'yi mu 'le, 'bhε 'pegee -zamaa' 'ke mu, 'bhεε- 'si 'ke mu 'pegee wli 'ke mu 'le.

16 'E wi -mlε vu 'la □ya gwlen -wεε le 'ε ven nu 'silε- 'mu 'pegee srɔpe 'ε yin 'lii. -O nu -a 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen 'kunle-, 'bhεε- -wa tafleɔbalaa'. 'Mu nu -a dεε, 'bhεε- -wa 'fle 'ε bhle, 'bhεε- -o nu -a 'fle -vin 'ε 'kpaciele 'te 'yi.

17 Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -le 'a □kpaa -o ngblo -yi dɔɔ 'yee- 'gbu -za 'la 'lɛdulaa gban -o 'bhεε- klε, 'bhεε- -o zru maza klε do; 'bhεε- -o waa -bhleɔgbeya fangan- 'ε 'na srɔpe 'ε ni, 'sani- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a -jan 'ε 'lεsɔle plεj-.»

18 «'E le 'la □ya bhe, 'bhε -le 'ke -wa -gbεnε 'la -yaa' fangan- 'ε 'kpaale- -o 'trε ta -bhleɔgbε mu 'ε 'kpen 'wiinj- 'bhε 'le.»

18

2. -Jan plε mi: Babiloni baayrε

1 'Bhε blaen, 'ke 'η 'yεkpale -mlεkε' 'bhεεke do ma 'kee- da lafle' 'yi. Fangan- -gbεnε do -yaa -a 'kɔɔ; 'bhεε- -a -lregbeya -yrayra 'ε 'bhε 'tre 'ε 'kpen takaa- 'wenj.

2 -E -gbekaan -a -weli' -glɔɔ do 'yi dɔɔ:

«-E -klalaa', -e -klalaa', Babiloni * -wa -gbεnε 'ε 'klalaa.

-E □kla 'zina mu a -wa 'le, 'bhεε- -e -kla 'ke 'zina 'trinle- 'ε 'kpen -glɔɔn gaanyrε 'le;

'bhε 'pegee maanne- 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen -glɔɔn gaanyrε 'le, 'bhεε- maanne- mu 'la 'kpen -za 'laa sɔ mεε ni, -e -kla 'mu 'kpen gaanyrε 'le 'ezin-.

* 18:2 18.2 Mεε 'ke mu pe Babiloni □kla wi -glɔɔn 'ε 'kpen gaanyrε 'le.

3 -Amasroyi, 'drunyan ta mu 'e 'kpen -yanbhooya [k]la -a ba, 'ali-yaa' -yanbhooya 'flen 'e -yoo 'kpen [d]ia 'bhii -drɔɔ a mɛɛ dɛgbɛya gbɛɛn-.

'Tre ta -bhleŋbe mu 'e -yanbhooya [k]la -a ba, 'bhɛɛ- 'plɛɛgɔn- mu 'e [k]la 'ke pɛzan mu 'le -yaa' pɛ -lrele' mu -bebɛya 'e -zayi'.»

3. -Jan yaga mi: Babiloni ta -yren

4 'Bhɛɛ- 'ŋ -weli' -bhɛɛke' do [m]aa 'ke 'bhɛ da lafle' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa-pe 'zi dɔɔ:

«'Mi a pɛ mɛɛ mu, -ka go -wa 'lɛɛ- 'kpee, 'kooko- 'ka 'laa nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'ke klɛɛ, 'bhɛɛ- 'kooko- -o ta -klɔɔ mu 'e 'ke mu laa nu 'tenlɛ- 'ka ma.

5 -Amasroyi, -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'pa gbɛ -yɔɔ' 'e 'kɔɔ, 'mu -dwa 'eke- ta 'bhii- zɛɛ dɔgbɛya gbɛɛn- 'ke 'bhɛ ge 'tenlɛ- lafle' ma. 'Bhɛɛ- -a klɛza -yɔɔ' mu 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee.

6 -E mɛɛ -bhɛɛke' mu [k]wan 'eyɔɔle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -kaa 'kun 'bhɛɛ- 'kungbɛya yɛkɛ- do 'kpɔ 'e 'yi 'ezin-; 'bhɛɛ- -kaa klɛza -yɔɔ' mu 'e 'mu -la yɛkɛ- 'ni-ina- -a ma -gloɔn plɛ. -E -drɔɔ pɛyan- do 'la [n]aa 'ka ni, -drɔɔ -gloɔ 'la -gloɔ 'yiya- 'bhɛ ni -gloɔn plɛ -ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- pɛyan- do na -a ni.

7 -Ya 'gbu 'tɔbhwa- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'kee- bo -yaa' pɛ -lrele' 'srɛ mu 'e 'trɔnbhlele ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- -yren 'pegee 'trɛbhɔ 'kpa -a ta.

-Amasroyi -ya pe 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N 'yaale- -o 'bhii- -bhleŋbe le do gbɛɛn-, 'naa -o 'ke glaanle do 'le, 'bhɛɛ- bheela za laa nu 'tenlɛ- -titi 'ŋ ma.>

8 'Bhɛla- -zayile, -klɔɔ' mu 'lɛɛ- 'mu nu baale -a ta -leyan' do 'kpɔ: Ga 'pegee bhee la za, 'bhɛɛ- -gu.

'Bhɛɛ- 'tɛ nu -a 'kpaciele, -amasroyi Mɛɛzan -Waanbhaa' 'la 'bhɛ a

-kpan 'a -balaa' 'a ta 'bhɛ -o 'egloole.»

9 'Ke 'bhɛ [k]la, 'trɛ ta -bhleŋbe mu 'la 'kpen -yanbhooya [k]la -a ba, 'bhɛ 'pegee 'ke -o [b]wa -yaa' pɛ -lrele' -trɔn 'srɛ 'e 'bhlele- ma, 'ke -o -yrekpaa bhla 'la ba -wa 'e 'kpaciyɛɛ 'tegbɛn- 'e ma; -o nu wisile 'ke -woo -la ma janwo -a ba zayi'.

10 -O -gblaanolawo zii' -a ta -yren -gbɛnɛ 'e 'lɛɛ, -o nu dulalɛ 'egboonle -a ma, 'ke -wa pe dɔɔ:

«'Ee -klɔɔ' maza! 'Ee -klɔɔ' maza! 'Ee, 'waa- -wa -gbɛnɛ Babiloni 'e, fanɣan- ma -wa 'e! -Waanbhaa' a -kpan 'e -balaa' 'e ta -leyan' do 'kpɔ 'bhɛɛ- gbɛɛn- -gee' ɛɛ!»

11 'Tre ta 'plɛɛgɔn- mu 'e 'kpen nu wisile 'ke -o -gbekan' 'yee- Babiloni -wa 'e -zayi', -amasroyi mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa nu -waa' 'plɛɛ gɔnɛpe mu 'e 'lɔlɛ- 'ezin- -titi:

12 -waa' -can oo, waa -goli' 'pu oo, waa vlɛnɛ- -za -gloɔ mu oo, waa -gbɛɛfɪŋ mu oo, waa sɔ 'plɛɛle- fɛɛfɛɛ oo, waa sɔ 'ten -klɛɛn' -klɛɛn' 'pegee -o sɔ 'la [t]aan 'ke -wlɛnnɛ' -buu' mu 'le oo, 'bhɛɛ- waa sɔ 'ten 'wɛnɣwɛn mu. -Yri mu 'la 'mu yele -yaa la 'mu -gloɔn 'e 'kpen oo; 'bhɛ 'pegee -o pɛ mu 'la 'kpen [k]la 'ke bie 'sɔnbhɛ- 'le oo, -o - pɛ mu 'la 'kpen [k]la 'ke -yri -za -gloɔ mu 'le oo, 'bhɛ 'pegee piibhɛ 'ten 'le oo, 'bhɛɛ- piibhɛ -zeze 'gbu 'le oo, 'bhɛ 'pegee vlɛnɛ- 'pu mu 'le.

13 'Bhɛɛ- -zien ba bhoyo- -gblɛn 'nrɛle- 'e -gloɔn 'ke mu oo, mɛɛ 'flɛ 'lre -yrɔn mu oo, ansansi mu oo, 'bhɛ 'pegee ansansi -gblɛn 'nrɛle- -gloɔn plɛ 'la -o 'mu do sii miri, 'bhɛɛ- -wa -bhɛɛke' do 'e sii ansansi oo; -drɔɔ oo, -yrɔn oo, ble † pii 'pegee ble bhɛ oo; 'bhɛɛ- dri mu 'pegee -bhlaa mu oo, wi -soo' mu 'pegee gwledan -mazini 'mu oo; 'ali- lu 'pegee gwledanyɛ nɔɔ- -kaso 'yi mu.

14 'Woo- 'plɛɛgɔn- mu 'e 'kpen pe Babiloni -wa 'e ni dɔɔ: «'Ee! Pɛ mu 'la 'lɔɔ -yaa 'e ma, 'mu -jilaa, 'bhɛɛ- 'mu 'e plɛŋgwa- 'e ma. 'Yaa- pɛ

† 18:13 18.13 Ble 'e 'pwele- -o 'ke -mlɔ 'le. -O 'bluu klɛ 'yela- pii 'e 'le.

-Irele' mu 'e 'kpen 'pegee 'yaa- -naflo pe mu 'e 'kpen nia 'e 'koo. 'Yaa nu -o yele -li -titi.»

15 'Pleegon- mu 'la nia pezan mu 'le 'yee- Babiloni -wa 'e ta -waa' yawo 'e ma, 'mu nu 'mu 'plengole -a ma 'egboonle, -yren -gbene 'la nu baale -a ta 'bhe 'le -gbalan 'e 'koo. -O nu 'wisile 'ke -o -gbekan' 'bhii- -woo bhee la.

16 -O nu -a pele doo:

«Kasi' -kloloo' maza! -Kasi' -kloloo' maza! -Wa -gbene 'la -baale' -yaa 'ke so 'pleele- fefefe, 'pegee so 'ten -kleen' -kleen', 'bhe 'pegee -bhengbe ta so 'ten 'wlenwlen mu 'yi; 'bhe- -a -baale' -yaa' 'ezin- 'ke -can -baa pe mu 'le, 'bhe 'pegee vlene- -za -gloo mu, 'bhe- -gbefin mu 'yi.

17 'Bhe -naflo -bebe mu 'la bhe 'mu 'kpen 'siela- -leyan' do 'kpo!»

-Baton' 'bho mu 'e 'kpen, 'bhe 'pegee weyi- 'taa ta ge mu 'e 'kpen, 'bhe- -baton' 'yi yewo mu 'e, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'kpen yewo weyi- ta; -o 'kpen -o plengwa- Babiloni -wa 'e ma 'egboonle.

18 -O -wa 'e 'kpacie 'tegblen- 'e 'yele-, 'ke -wa pele- 'egloole doo: «'Ee! -O so -wa 'e -dela gbalaanya 'kpale Babiloni -wa 'e ma ee?»

19 'Bhe- -o 'trebwe- nia, 'ke -o 'bhe 'klale -o wiin-, 'bhe- 'ke -o wisile 'ke -o -gbekan' 'bhii- -woo bhee -la, 'ke -wa pe doo:

«'Ee -kloloo' maza! 'Ee -kloloo' maza! 'Yee- -wa -gbene 'le- 'yela- ta 'bhe- -baton' mu -o mee 'la zan mu 'kpen 'koo weyi- ta, 'mu nia 'ke pezan mu 'le.

'Dun- 'yee- -wa 'e 'siela- -leyan' do 'kpo.»

20 'Dun- 'ka mu lafle' 'yi mu, 'ka zrukpaale kle! -Waanbhaa' a mee 'wen mu oo, Kisi a winbowo mu oo, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu, 'ka 'kpen zrukpaale kle 'ezin-!

-Amasroyi -Waanbhaa' a -kpan 'e -balaa' Babiloni -wa -gbene 'e ta, -e -za 'yoo- mu 'la nia 'ka ni 'mu -zayi'!

4. -Jan yizie mi: Babiloni 'sierye-

21 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' -gloo do vle -kpuj -gbene do 'sile, 'bhe 'yaa- 'bhii- pebhe zon -wee -gbene do gbene-. -E 'bhe vle -kpuj -gbene 'e 'silawoa, 'kee- 'bhe blinle- weyi- 'e ba 'ke -ya pele- doo:

«-O nu Babiloni -wa -gbene 'e 'klaale- -leyan' do 'kpo fangan- ma gone- 'le- 'bhe- gbene- -gee' -a ma, 'bhe- waa nu -a yele -li 'sekeseke.

22 Waa nu -gitari -glooo gwe de wli mu male -li -titi 'bhi ba, waa nu 'srokpawli mu male -li -titi; 'bhe- waa nu -klelon' 'penwli- mu, 'pegee -gofen' 'penwli- mu male -li 'ezin- -titi.

'Bhe- waa nu gbe ma yewo mu 'kedo- 'kpo 'yele- 'ezin- -li -titi, 'bhe 'pegee waa nu pebhe zonwli mu male -li -wee 'yi 'e ba -ge -li -titi.

23 Waa nu -lanbha 'bhile- yele 'e ba -ge -li.

'Bhe- waa nu le dre 'pegee -a -noo 'weli- male 'e ba -ge -li.

-Amasroyi 'yaa- 'pleegon- mu 'e 'mu -le -yaa mee gbalaan mu 'le 'tre ta. 'E 'si mu 'e 'kpen 'yinia- -yaa' 'sron maza mu 'e 'le.»

24 'Bhe trala 'ezin-, -amasroyi -o -Waanbhaa' -lela' janwo mu, 'pegee -o -yaa' mee 'wen mu 'la nia, -o mee 'la zan mu 'kpen nia 'tre ta, 'mu 'kpen yien 'e -klalaa' 'tre ma 'bhi -la ba.

19

5. -Jan 'soo mi: -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro nia mi

1 'Bhe blaen, 'ke 'n -weli' do male- 'ke 'bhe lafle' 'yi, 'bhe 'yaa- 'bhii- -zamaa' 'sre -gbene do -weli' gbene-, 'ke -ya pe doo:

«Aleluya!

'Bhe 'yi -le dɔɔ: -Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! 'Yele- mɛɛ go -za 'yi, 'bheɛ- 'tɔbhɔleya 'pegee -gloɔya' -o 'yela- pɛ 'le!

² -Amasɔyi, -e 'kitikan wlan ma, 'bhe 'pegee -lɛdɔleya -la ma! -E -kpan -balaa' 'gwlen -wɛɛ le 'la 'yaa- 'trɛ ta mɛɛ mu 'ɛ 'sɛ zii' 'ke 'bhe a -yanbhɔɔya 'flɛn 'ɛ 'le 'bhe ta, 'bheɛ- -Waanbhaa' 'a 'krowoa- 'bhe a yewonɛ mu 'ɛ dɛza 'yi.»

6. -Jan 'srwado- mi: 'Senjoza 'sro
□lwa mi

³ 'Bhe blaɛn, 'ke -wa pe gbɛ plɛ mi wole- 'ezin- dɔɔ: «Aleluya!

-Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'srokpa! Babiloni -wa 'ɛ 'kpacieyre nɔɔ- 'tɛ -gblɛn 'ɛ nu -wlenle' -zɔn 'pegee yikpenseɛ ta!»

⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'gwlaan- gbalaɛn mia do bhe yizɛ 'ɛ 'pegee pɛ -yre male yizɛ 'ɛ -woo 'kpɔ zenle- 'trɛ ma, 'bheɛ- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-, 'ke -a yaale -o -yaa' -bhleɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ ta; 'ke -wa pe dɔɔ: «Amiina! Aleluya!»

7. -Jan 'srwaple- mi: 'Senjoza 'sro
Plɛ mi

⁵ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -weli' 'bheɛke do dale- -bhleɛgbɛ 'yaakpe- 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ:

«-Waanbhaa' a yewonɛ mu 'ɛ, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la gbalaɛn -a -lɛɛ,

'ka mu mɛɛ gbalaɛn 'pegee mɛɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu, 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'tɔbhɔ!»

-Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' le
dɛɛ dɔyre nɔɔ- 'fɛti 'ɛ ba jan

⁶ 'Bhe blaɛn, 'ke 'ɲ -zamaa' 'srɛ do -weli' -gloɔ do male-. 'Bhe -weli' -gloɔ 'ɛ 'yaa- -we 'zi 'bhii- wɛyi- 'pɔɔ baawli gbɛya gbɛɛn-, 'bhe 'pegee -gblɛɲ' 'pɛɛwli- gbɛya gbɛɛn- 'ke -ya pe dɔɔ: «Aleluya!

-Amasɔyi -kɔɔa' Mɛɛzan Waanbhaa' 'Senkpenzan 'ɛ -yalaa' -yaa' -bhleɛgbɛya 'ɛ 'yi.

⁷ -Kɔɔ' zrukpaale klɛ, 'bhe 'pegee -kɔɔ' klɛ zrukpa' -gbɛnɛ 'yi, 'bheɛ- -kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ!

-Amasɔyi, *-Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' le dɛɛ dɔ yi 'ɛ □bhwa, 'bheɛ- -a na dɛɛ 'ɛ 'lɛmagaanle -o -a ni.

⁸ -O sɔ 'pu -yrayra fɛfɛɛ do -naa -a ni 'kaa -e -ya -baa' 'bhe 'yi.»

'Bhe sɔ 'pu -yrayra 'ɛ 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenɲ mu 'ɛ -o klɛza -lɛdɔle mu 'ɛ 'le.

⁹ -Mlɛkɛ' 'ɛ pe 'ɲ ni 'kaa 'an yɔɔnde dɔɔ: «-O mɛɛ 'la zan mu -siila -Bhlaa Gwlen Bhlɔnɛ- 'ɛ -yaa' le dɛɛ dɔyre 'ɛ □nɔɔ pɛbhle 'ɛ ma, 'bhe zan mu a pɛ -yinra'.» 'Bheɛ- -ya □pia 'ɲ ni 'ezin- dɔɔ: «-Jan 'lɛɛ- 'bhe -o 'ke -Waanbhaa wojan -kpɔsɔɔ 'ɛ 'bheɛ- 'le.»

¹⁰ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'ɲ baale' 'ɲ 'kpɔ ta 'yee -mlɛkɛ' 'ɛ gaan ma, -a gba zayi' 'ɲ 'kɔɔ, 'duɲ- -e pe 'ɲ ni dɔɔ: «'Yaa 'bhe klɛle, 'mi -o yewonɛ 'le 'bhii- 'bhi gbɛɛn- 'ezin-, 'bhii- -kɔɔ' nɛɛnɛ- mu 'la 'kpen -o Zesu 'srɛya- klɛ 'zi 'mu gbɛɛn-. -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ke gba pɛ 'le!»

Wlan 'ɛ ni, Zesu wlan 'la -zrɔnna, 'bhe -le -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'ɛ kli 'ɛ 'le.

-DAN' MA -YRE ZI YELE
'SRWAPLE-

1. -Yre zi yele- □lwa mi: Wi -soo'
'pu do ta mi

¹¹ 'Bhe blaɛn, 'ke 'ɲ lafle' 'ɛ 'liigole yele-, 'bheɛ- wi -soo' 'pu do -pwɛla -a -yi. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhe sii <Zru do Zan 'pegee Wlan Zan>. -E 'kitikan, 'bheɛ- -e gwledan mɛɛ -yɔɔ mu ba -lɛdɔleya -la ma.

¹² -A -yrebhe' mu 'ɛ 'yaa- bhi 'bhii- 'tɛ nɛɛ -bhigbɛya gbɛɛn-; 'bheɛ- -bhleɛgbɛ ɲgblo ma 'faa -bebe 'yaa- -a ɲgblo. 'Tɔ 'la 'bhe yɔɔndeɛle -yaa -a ma, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa 'bhe do 'ke yaa 'e go 'yee- do -kplɛn ba.

¹³ 'Bheɛ- dunɛ- 'la 'yaa- -a ta, 'bhe 'kpen 'tranle- -yaa 'ke yien 'le. -A 'tɔ -le -yaa: «-Waanbhaa' a -Jan.»

14 Lafle 'yi gwledan mu 'e gbaanle -yaa -a zi wi -soo' 'pu mu ta. -O 'kpen tapε mu 'e klele -yaa 'ke sɔ 'pu 'penpen 'lrele- mu 'le.

15 -Gokunj' 'lele- do -yaa da -a -lii; -e nu gwledanle 'tre ta 'si mu 'e ba 'bhεε- 'le, 'bhεε- -a 'sengo- 'ke -o -le. -E nu -o -ledɔɔle fanngan- ma piibhe 'beni do 'le 'a 'kɔɔ. -E nu 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yran -yɔɔ' 'e zɔnle -o ni -o 'taanlele 'bhii- 'ke -woo -drɔɔ bhaa 'e 'yigo- 'zi bhla 'la ba -wa taan -o gaan 'le gɔnε- 'la gbεen- -drɔɔ 'yigo- -gluu 'e 'yi.

16 'Tɔ do yɔɔndεle -yaa -a ta dunε- 'e ta, 'bhε 'pegee -a -gblo 'e ma, 'bhε 'yaa- dɔɔ:

«-Bhlenḡbe mu a Bhlenḡbe, Mεεzan mu a Mεεzan.»

2. -Yre zi yele ple mi: -Mleke' do -o -yretεbhe 'e 'yi

17 'Bhε blaen, 'ke 'η -mleke' do dulale yele- -yretεbhe 'e 'yi. 'Bhε -gbekaan 'egloole maanne- mu 'la 'kpen 'yaa- 'si laanima lafle' 'yi 'mu ni 'ke -ya pe dɔɔ: «-Ka nu 'ka 'lekpa 'eke- ta -Waanbhaa' a pebhle -gbεnε 'e ma!

18 'Kooko- -bhlenḡbe mu oo, 'srwase -kunḡlii mu 'pegee 'srwase mu oo, wi -soo' mu 'pegee 'mu ta mu oo, bhaaplenḡ mu 'e 'kpen, lu mu 'pegee □klɔ mu oo, 'bhεε- mεε gbalaan mu 'pegee mεε 'fientrɔnnε mu, -ka -o 'kpen 'bhle.»

3. -Yre zi yele yaga mi: Srɔpe 'e 'pegee -yaa' bhla ma -lela' janwo mu 'e

19 'Bhε klele 'te, 'ke 'η srɔpe 'e 'pegee 'tre ta -bhlenḡbe mu 'e, 'bhεε- -waa' gwledan mu 'e 'yele. -O -lekpaε -yaa' 'eke- ta gwledanle 'kaama- mεε 'la zan 'sanle- -yaa wi -soo' 'pu 'e ta 'bhε 'pegee 'bhε a gwledan mu 'e ba.

20 'Bhε 'yi 'te, 'ke -o srɔpe 'e 'pegee bhla ma -lela' janwo mi 'e 'kunle. 'Bhε bhla ma -lela' janwo mi 'e 'yaa- 'sole- maza mu kle 'zi 'yee- srɔpe 'e 'yre □la. -A gbεswa- mεε 'la zan mu srɔpe 'e -yaa' 'tɔomasie 'e □kpa' mu

ma, 'bhε 'pegee 'ke 'mu 'yaa- 'yee- srɔpe 'e bhɔɔma -yrinε' 'e gba 'mu -yinile ta. -Woo ple 'kpen -blinna -o -yre male mu 'e 'le 'te -bhllalii 'e 'pegee 'sεke 'te -yansaan 'e 'yi.

21 -O mεε -vin mu 'e □dia 'ke -gokunbhe 'la 'yaa- da 'zi wi -soo' 'pu ta mi 'e 'lii 'bhεε- 'le. 'Bhεε- maanne- mu 'e 'kpen kpedwa- -o wi 'e 'bhlelele.

20

4. -Yre zi yele yizie mi: -O mle gblo -gbεnε 'e 'yrela- leε 'waa do ta

1 'Bhε gole -a -yi, 'ke 'η -mleke' do zinale yele- 'kee- da lafle' ma. -Gluu 'trole- -gbεnε 'e 'bhε 'gborobhe 'e 'pegee piibhe kpele- -gbεnε do -yaa -a 'kɔɔ.

2 -E mle gblo -gbεnε 'e □kwan -a 'kɔɔ. 'Bhε mle 'e 'bhε -le 'ke mle gwe 'la 'bhε -o 'zina mu a -kunḡlii 'le, 'bhε 'pegee -Setran' 'le. 'Bhεε- -mleke' 'yee- mle gblo -gbεnε 'e 'yrela- 'ke pi- ibhe kpele- 'le leε 'waa do ta (1.000).

3 'Bhεε- 'ke -ya blinle- -gluu 'trole -gbεnε 'e 'yi, 'bhεε- 'kee- 'bhε bhe bole- -a ta; 'bhε blaen 'ke -ya gbεblaen -tɔomasie 'e bloole- 'bhε -gluu 'trole -gbεnε 'e lii 'e ta, 'kooko- waa sɔ -a -liigole, 'bhεε- 'kooko- 'yee- mle gblo -gbεnε 'e yaa sɔ 'tre ta 'si mu 'e 'yinile 'ezin-, 'sani- leε 'waa do 'e (1.000) 'kanle- plenḡ-. 'Ke 'bhε leε 'waa do (1.000) 'e □kaan, -a ledulale -o -Waanbhaa' 'kɔɔ dɔɔ -o 'ploa -a ma 'waati sa.

5. -Yre zi yele 'soo mi: -Setran' -baliwoyre

4 'Bhε blaen 'ezin-, 'ke 'η -bhlenḡbe 'yaakpe- 'ke mu yele-. Mεε 'la zan mu yaale -yaa 'mu ta, -o 'kitikan 'senḡ □naa 'mu ni. 'Bhεε- -o mεε 'la zan mu □dia 'mu a Zesu 'srεya- klele ma, 'bhε 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'e 'wole- ma mεε mu ni, 'bhεε- mεε la zan mu laa srɔpe 'e 'pegee -a bhɔɔma -yrinε' 'e gbale, 'ke waa 'yee- srɔpe 'tɔomasie 'e 'kpale- -o -mlelii' 'pegee -o 'kɔɔlaalii, 'η 'bhε zan mu 'e 'kpen lii mu 'e □ya. -O -bwela gale ba, 'bhεε- -o 'pegee Krisi -yalaa'

-bhleṅgbeya 'yi lɛɛ 'waa do (1.000) ta.

⁵ 'Duŋ- mɛɛ gbaa -vin mu 'ɛ 'mu 'laa bwelɛ gale ba 'ke 'bhe ge 'tenlɛ lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ 'yanle- ma. 'Bhe -le ɔkla 'ke mɛɛ gbaa mu -bwele' gale ba ɔlwa mi 'ɛ 'le.

⁶ Mɛɛ 'la zan mu ɔkla 'bhe gbaa mu bwele gale ba -lwa mi 'ɛ ba, -waa pɛ -yinra' 'dɛ! -Waanbhaa' -o ɔkpaa 'edanma -yaa pɛ 'le. Ga gbɛya plɛ mi 'ɛ * 'bhe 'laa nu -za 'kedo- 'kpo klɛlɛ -li -o ni. -O nu klɛlɛ -Waanbhaa' 'pegee Krisi a 'sraka 'lena- mu 'le, 'bhe -o 'pegee Krisi nu yaalɛ -bhleṅgbeya 'ɛ 'yi 'woo lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ ta.

-Setran' 'pegee -yaa' gwledan mu 'ɛ -baliwoyre

⁷ 'Bhe lɛɛ 'waa do (1.000) 'ɛ 'kanle-blaan, -o nu 'ploolɛ- -Setran' ma, 'bhe -e pwe -yaa' -kaso 'ɛ 'yi.

⁸ -E nu gelɛ 'si mu 'la 'kpen -o 'tre zen yizie 'ɛ ta 'mu 'yiniyre noo-. 'Bhe 'si mu 'ɛ 'to -le Gogi 'pegee Magogi 'le. † -E nu -o 'kpen 'lekpalɛ 'eketa gwledanle 'kaama-. -Woo 'ebebele 'bhii- weyi- 'lɛ ma -yrentrebhe gbɛɛn-.

⁹ -O 'saa 'ɛ -woo zan 'tre ta yrekpen- ɔnoo, 'bhe -woo zan 'mlingolɛ -Waanbhaa' a mɛɛ 'wen mu 'ɛ 'pegee -yaa' -wa 'la -za so -a ni 'egbenele 'mu zi. 'Duŋ- -woo 'bhe -ɔnoo bhe oo, 'ke 'tɛ do dale- lafle' 'yi, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele -wiao!

¹⁰ 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, 'yee- 'zina mu ta gwlen 'la 'yaa- mɛɛ mu 'yini zii', -wa ɔkwan, 'bhe -wa -blinna 'tɛ -bhlalii 'pegee 'sɛkɛ 'tɛ 'ɛ 'yi. Srope 'pegee bhla ma -lɛla' janwo mi 'ɛ 'mu -o 'bhe -yre 'ɛ ɔnoo -so. -O nu -yrenbhlele 'bhe -ɔnoo ye -yrekpaa' 'pegee -bi zi, 'bhe 'pegee -zon 'pegee yikpensee ta.

6. -Yre zi yele 'srwado- mi: -dan' ma Kiti

¹¹ 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'ɲ -bhleṅgbeya 'yaakpe- -gbɛɛ 'pu do 'pegee 'bhe ta

mi 'ɛ 'yele. 'Tre 'pegee lafle' blasaan- -a -lɛɛ, 'bhe -'mu 'truŋwoa ɔ 'fenfen, 'bhe -waa nu 'mu yele 'ezin- -titi.

¹² 'Bhe blaand 'ezin-, 'ke 'ɲ mɛɛ gbaa mu 'ɛ 'yele: mɛɛ gbalaan mu 'pegee mɛɛ 'fientronne mu; -o 'kpen dulale -yaa -bhleṅgbeya 'yaakpe- 'ɛ 'le ma. 'Bhe -o 'sewe kpo mu -liploola. 'Bhe -o 'sewe kpo -bheke' do -liiploola 'ezin-: 'bhe -le -yaa 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a 'sewe kpo 'ɛ 'le. 'Bhe -mɛɛ mu 'ɛ -o -za mu 'la 'kpen ɔkla -o gale -lɛɛ, -woo -o 'kitikaan 'ke 'bhe 'lebgole klɛ -o klɛza mu 'ɛ 'le, -o klɛza mu 'la yɔɔndeɛle -yaa 'bhe 'sewe kpo mu 'ɛ 'yi.

¹³ 'Bhe klɛlɛ 'tɛ, mɛɛ 'la zan mu -gaa weyi- 'ɛ ba, weyi- 'mu 'kpen 'pwela-, 'bhe -yoo -naa. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ɛ -o mɛɛ 'la zan mu ɔkwan, -o 'mu 'kpen 'pwela-. 'Bhe -o 'bhe zan mu 'ɛ 'kpen do do 'kitikaan -o klɛza mu 'ɛ ma.

¹⁴ 'Bhe blaand, 'ke -o ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ɛ blinle- 'tɛ -bhlalii 'ɛ 'yi. 'Bhe 'tɛ -bhlalii 'la bhe 'bhe -le 'ke gale plɛ mi 'ɛ 'le.

¹⁵ Waa mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'to -yɔɔndeɛle 'yele- -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe a 'sewe 'ɛ 'yi, -o 'bhe zan 'ɛ -blinna 'tɛ -bhlalii 'ɛ 'yi.

21

7. -Yre zi yele 'srwaplɛ- mi: Lafle' dree 'pegee 'Tre dree

¹ 'Bhe blaand, 'ke 'ɲ lafle' dree 'pegee 'tre dree yele-. -Amasroyi lafle' gwe 'pegee 'tre gwe 'ɛ 'mu 'truŋwoa ɔ, 'bhe -weyi- 'laa -yaa -li -titi.

² 'Bhe -'ɲ -Waanbhaa' a -wa 'ɛ ɔya, Zeruzalɛmu -wa dree 'ɛ. -E -daa -Waanbhaa' ba lafle' ma, 'bhe -e -zinaa' 'tre ma. -A -lemagaanle le

* **20:6 20:6** 'Bhe -le mɛɛ blinle 'ɛ 'tɛ -gluu gbɔɔn 'trole- 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee 'tɛ -bhlalii 'ɛ 'yi 'le. † **20:8 20:8** Ezekieli a 'Sewe 38-39. Gogi 'pegee Magogi -o -we 'zi 'ke 'tre ta 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpen 'yi mu -la -le; waa so -o -noole' 'bhii- -yrentrebhe mu gbɛɛn-.

-yaa 'bhii- le dree 'la 'bhe -baala 'ke -woo ge 'zi -a dole -a -nɔɔ 'ε ba.

3 'Bhe 'yi 'tε, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da -bhlenjbe 'yaakpe- 'ε 'yi, 'bheε- 'bhe pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'ε -yoo bhaaplenj mu plenj- 'saanige! -E nu bole -o plenj-, 'bheε- -o nu klele -yaa' pe 'le. 'Bheε- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ba.

4 -E nu -o -yreyi' mu 'ε 'kpen gole -o -yre □la. 'Bheε- ga 'pegee bhee 'kpale- laa nu klele -li, 'bhe 'pegee waa nu -gbekanwli male 'ezin- -li, 'bheε- -yren mu laa nu klele -li. -Amasɔyi 'drunyan gwe 'ε 'bhe 'trunwoa□, 'bheε- 'bhe 'laa -o -li ye.»

5 Mεε 'la zan yaale -yaa -bhlenjbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhe pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, 'η pe mu 'kpen kle gbe dreewo 'zi 'edreele.» 'Bheε- -ya □pia 'η ni dɔɔ: «-A yɔɔnde dɔɔ: <'Nj 'yoo -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe -woo 'ke wlan kpataakpa 'le, 'bheε- mεε sɔ 'e 'kpale -o -yi>.»

6 'Bhe blaana, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ: «-E -yaan 'tε! 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, 'bhe 'yi -le dɔɔ: <-Za zisanyre 'pegee -za 'leyanyre>. 'Ke -yi 'mi -lɔ -o mεε 'la zan de 'zi, 'mi nu mi yi nale 'bhe zan 'ε ni bhaama, 'bhe -yi 'ε da tɔ ηgblo 'la 'yi 'bhe 'yi -yi 'ε -si na mεε ni.

7 'Ke mεε 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan nu pe mu 'la bhe 'mu -la sɔɔwole 'mi 'kɔɔ. 'Mi nu klele 'bhe zan a -Waanbhaa' 'le, 'bheε- 'bhe zan nu klele 'η 'ne 'le.

8 'Dun- -gblaannii' mu oo, mεε 'la zan mu laa -o kpa 'mi 'yi oo, mεε -yɔɔ' mu oo, mεε de mu oo, -yanbhɔɔya de mu oo, 'srɔnnii mu oo, yogba mu oo 'bhe 'pegee bhlanii- mu 'kpen, -o 'kpen geyre nu klele 'ke 'tε -bhlalii 'papa 'pegee 'sekε 'tε -yansaan 'mu -la -le. 'Bhe -le 'ke gale ple mi 'ε 'le.»

Zeruzalemu -wa dree

9 'Bhe blaana, -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'ε 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'kɔɔ 'paa 'srwaple- 'yi bhe, 'bhe -mleke' 'ε do □nwa -a pele 'η ni dɔɔ: «Nu -ge doo,

'bheε- 'η nu le dree 'ε zɔɔnle 'e ni, *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'na dree 'ε.»

10 -Waanbhaa' Lii 'ε -zinaa' 'η ta, 'bheε- -mleke' 'ε -ja 'η 'le vle gɔɔn -gbene 'trole- do wiinj-. 'Bheε- 'kee- -Waanbhaa' a -wa 'ε zɔɔnle- 'η ni, Zeruzalemu -wa 'la da 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ba laanima, 'bheε- 'kee- zinaa' 'tre ma bhe.

11 -Waanbhaa' a -lreleya 'ε 'bhe 'yaa- -bhi 'zi -a ta 'bhii- 'tebhile gbεen-. -A -bhigbeya -yrayra 'ε 'yaa- 'bhii- vlenε- -za -gloo 'pu 'penpenj do; 'bhii- zasipe 'bhigbeya 'ε gbεen-. 'Bheε- -a -yre ta -yaa bhi 'bhii- vlenε- -za -gloo 'la -o 'bhe sii krisitali.

12 'Fegwle- 'trole- -gbene do dole -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa dree 'ε zi, 'bhe 'lii 'yaa- vu ta ple, 'bheε- -mleke' vu ta ple -yaa 'bhe 'fegwle- -lii vu ta ple 'ε gooba. Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε 'tɔ mu 'ε yɔɔndele -yaa 'woo- 'fegwle- -lii vu ta ple 'ε ta.

13 -A -lii yaga -yaa -yretεbhe -wlenyre' nɔɔ-, 'bheε- -a -lii 'bheεke yaga -yaa -tre 'fangayi. 'Bheε- -a -lii 'bheεke yaga -yaa weyi- ba -yre ta; 'bheε- -a -bheεke' yaga -yaa -yretεbhe baayre nɔɔ-.

14 'Fegwle- 'la 'yaa- 'yee- Zeruzalemu -wa 'ε zi, 'bhe gaan 'ε bole -yaa vle vu ta ple -la ta; 'bheε- -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' winbowo mu vu ta ple 'ε 'tɔ mu 'ε yɔɔndele -yaa 'mu vle vu ta ple 'ε 'mu -la ta.

15 -Mleke' 'la 'yaa- -janwo' zii' 'η ni, pedanpe do -yaa 'bhe 'kɔɔ, 'bhe 'yaa- 'ke -can togo do 'le. -E -yaa zan -wa 'ε 'pegee -a -lii mu 'ε, 'bheε- -a zi 'fegwle- 'ε 'mu danle.

16 -Wa 'ε zenj -yaa yizie, -a gbɔɔnya oo, -a -laata' oo, -a 'troleya laanima oo, 'mu 'kpen 'yaa- do. -Mleke' 'ε -wa 'ε -daan -a 'kɔɔ togo 'ε 'le: -a gbɔɔnya 'ε 'yaa- 'kilo 'waa ple 'ke 'kilo -keme yizie (2.400). -A gbɔɔnya 'pegee -a -laata', 'bheε- -a 'troleya 'ε 'kpen 'yaa- do.

17 'Bheε- -mleke' 'fegwle- 'ε -daan 'ezin-: -a 'troleya 'ε 'yaa- metre

mia yaga 'bhe vu ta ple (72), 'bhii-bhaaplenj mu a pe pedangbeya 'e gbɛɛn-.

¹⁸ 'Yee- 'fɛgwɛ- 'la dɔle -yaa Zeruzalemu -wa 'e zi 'bhe 'yaa- 'ke vlɛɛ- -za -gloo 'la -o 'bhe sii zasipe 'bheɛ- 'le. 'Yee- -wa 'e 'gbu dɔle -yaa 'ke -can -kpɔsɔɔ kpataakpa 'gbu -la -le, 'bheɛ- mɛɛ -yaa sɔ 'e 'gbu lii yele 'bhe 'yi.

¹⁹ -Wa 'e zi 'fɛgwɛ- 'e gaan mu 'e mabaale -yaa vlɛɛ- -za -gloo -gloɔn mu 'e 'kpen -la -le: -A gaan [lwa mi 'e mabaale -yaa 'ke vlɛɛ- -za -gloo 'la -o 'bhe zasipe 'bheɛ- 'le; -a ple mi 'e 'yaa- 'ke safii 'le, -a yaga mi 'e 'bhe 'yaa- 'ke kalisedwani 'le, -a yizie mi 'e 'bhe 'yaa- 'ke emerodi 'le;

²⁰ -a 'soo mi 'e 'yaa- 'ke saadoniki 'le, -a 'srwado- mi 'e 'yaa- 'ke saadwani 'le, -a 'srwapɛ- mi 'e 'yaa- 'ke krisoliti 'le, -a 'srwaa- mi 'e 'yaa- 'ke berili 'le, -a 'srwayizie mi 'e 'yaa- 'ke topazi 'le, -a vu mi 'e 'yaa- 'ke krizoprasi 'le, -a vu ta do mi 'e 'yaa- 'ke yasenti 'le, 'bheɛ- -a vu ta ple mi 'e 'yaa- 'ke ametisiti 'le.

²¹ -Wa 'e 'lii vu ta ple 'e klele -yaa 'ke -gbɛɛfɛn vu ta ple 'le; -a -lii 'e 'kpen do do klele -yaa 'ke -gbɛɛfɛn -gloɔn do 'kpɔ -la -le. -Wa 'e 'kpee -zabla' -kpan 'e 'yaa- 'ke -can -kpɔsɔɔ 'gbu -la -le, mɛɛ -yaa sɔ 'e 'gbu lii yele -a -yi 'bhii- mɛɛ sɔ 'e -gbu 'yele 'vere 'fleele- do 'yi gɔɛ- 'la gbɛɛn-.

²² 'Dun- 'naa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e 'bhe 'yele- 'yee- -wa 'e 'kpee, -amasɔyi -a nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e 'bhe -le 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan 'gbu 'e 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlɔɛ- 'bheɛ- 'le.

²³ -Wa 'e maza laa -yaa -yretɛbhe 'pegee laanima mɛ ma, 'bheɛ- mɛɛ yre ma ye, -amasɔyi -Waanbhaa' -lreleya 'bhile- -yrayra 'e 'bhe 'yaa- -a takan 'wenj; 'bheɛ- -Bhlaa Gwɛn Bhlɔɛ- 'bhe -le 'a ta 'tebhile 'le 'ezin-.

²⁴ 'Tre ta 'si mu 'e nu 'taawole -yaa' 'tebhile 'e ba, 'bheɛ- 'tre ta -bhɛngbe mu 'e nu nule 'mu a -naflo pe mu 'e

'le 'yee- -wa 'e 'kpee.

²⁵ Waa nu 'yee- -wa 'e 'liikonj mu 'e 'liitanɛ -yrekpaa' 'pegee -bi zi, -amasɔyi -bi 'laa nu 'pɔɛ- -a nɔɔ- -titi.

²⁶ -O nu geɛ 'tre ta 'si mu 'e -waa' -naflo mu 'e 'pegee -o 'kɔɔpe- mu 'e 'le 'yee- -wa 'e ta.

²⁷ 'Dun- pe 'trinle- 'kedo- 'kpɔ 'laa nu wlale -a nɔɔ- ye; 'bheɛ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yɔɔ- kle, 'bheɛ- 'ke -yoo 'ke bhlanii- 'le 'bhe zan laa nu wlale -a nɔɔ- ye. -O mɛɛ 'la zan mu 'to yɔɔndia- bole -yre ma -si 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a 'sewe 'e 'yi, -Bhlaa Gwɛn Bhlɔɛ- 'e -yaa' 'sewe 'e, 'bhe zan mu 'gbansaan 'te -le nu wlale -a nɔɔ- 'yee- -wa 'e ta.

22

¹ 'Bhe blaɛn, yue 'la -yi 'e -si na mɛɛ ni -mɛkɛ' 'bhe -zɔɔna 'ɲ ni. -E -yaa 'flee 'penpen 'bhii- 'vere 'bhigbeya gbɛɛn-, 'bheɛ- -e -yaa -yro 'zi 'kee- da -Waanbhaa' 'pegee *-Bhlaa Gwɛn Bhlɔɛ- 'e waa -bhɛngbe 'yaakpe- 'e 'yi.

² -E -yaa -yro 'zi -wa 'e 'kpee -zabla' -kpan 'e dreyi', 'bheɛ- -yri diinj 'la 'bhe -si na mɛɛ ni 'bhe 'sole- -o 'yee- yue 'e 'yɛgbɛ- ple 'e ta. 'Bhe -yri diinj 'e 'bhe 'bhe bhaa kle ganyan- vu ta ple lɛɛ do 'e 'kpee, 'bhe 'yi -le dɔɔ -ya bhaa kle mɛ 'tole- mɛ 'bhe ta. -A -laane' mu 'e sɔ mɛɛ 'klenyawole.

³ 'Dangan 'laa nu klele -a [nɔɔ ye. -Waanbhaa' 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlɔɛ- 'e -waa -bhɛngbe 'yaakpe- 'e nu klele -wa 'e 'kpee, 'bheɛ- -yaa' yewone mu 'e nu -a gbale.

⁴ -O nu -a -wleyi' 'e 'yele- kpataakpa, 'bheɛ- -a 'to 'e yɔɔnde le nu klele -o -mlɛlii'.

⁵ -Bi 'laa nu 'pɔɛ- -li 'yee- -wa 'e ta, 'bheɛ- -o maza laa nu dɔle -li -lanbha 'pegee -yretɛbhe ma -o takan' zayi'; -amasɔyi, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ta 'tebhile 'le. -O nu yaale -waa' -bhɛngbeya yaayre 'e [nɔɔ -zɔɔn 'pegee yikpensee ta.

-Jan 'leyanyre

6 'Bhe blaam, 'ke -mleke' -ya pele- 'η ni doo: «'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe, -woo 'ke wlan -kpoo 'le, 'bhe- mee so 'e 'kpale -o -yi. Meezan -Waanbhaa' 'la -ya *Lii 'Wen 'e na -a *-lela' janwo mu 'e ni, 'yele- -yaa' -mleke' 'e 'winbwa-, 'kooko- -a -vinlabwa sa, 'bhe- -e -za 'la kle, -e 'bhe zron -yaa' yewone mu 'e ni.»

7 Zesu pe doo: «'E 'tronbado doo! -A -vinbwa sa, 'bhe- 'η nu! -Waanbhaa' -jan mu 'la -zronna -a -lela' janwo mu 'e ni 'sewe 'lee- 'yi, 'ke mee 'la zan -o -klosikwan, 'bhe zan a pe -yinra'!»

8 'Bhe ya 'e 'yi bhe, 'mi Zaan 'gbu -le 'woo- -za mu 'e 'maa, 'bhe- 'η -o 'ya. 'N 'yanle- -o male 'pegee -o yelee, -mleke' 'la 'bhe -o -zronna 'η ni, 'ke 'η baale' 'η 'kpo ta 'bhe gaan ma 'bhe gba zayi'.

9 'Dun- 'bhe -mleke' 'e pe 'η ni doo: «'Yaa 'bhe klele! 'Mi -o -Waanbhaa' a yewone 'le 'bhii- 'bhi 'pegee 'e neene- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'pegee mee 'la zan mu 'kpen 'sewe 'lee- 'yi jan mu 'e 'klosikun 'mu gbeen-. 'Yaa mee 'kedo- gbalē, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplen ba!»

10 'Bhe gole -a -yi, 'ke -ya pele- 'η ni 'ezin- doo: «-Waanbhaa' -jan mu 'la -zronna 'e ni, 'bhe- 'ke 'yoo- yondia- 'sewe kpo 'lee- 'yi, 'yaa -o tagaanle 'ke 'yoo- to 'e do -kplen -a pe 'le; -amasroyi -e 'waati 'la -dwa 'woo- -za mu 'lee- kle bhla 'e 'le, 'bhe 'bhwa gban -wa -din.

11 'Ke mee 'la zan -za 'yoo kle, 'bhe zan bo -za 'yoo- klele ma, 'bhe- 'ke mee 'la zan zru 'trin- o, 'bhe zan bo 'bhe a zru 'trinya- 'e 'yi; 'ke mee 'la zan -ledole -o, 'bhe zan bo 'bhe a -ledoleya 'e 'yi, 'bhe- 'ke mee 'la zan -o 'wen 'bhe zan bo 'ewenle -Waanbhaa' ni.»

12 Zesu pe 'ezin- doo: «'E 'tronbado doo, -a -vinbwa sa 'bhe- 'η nu! 'Ka 'kpen 'sra- -o 'mi 'koo, 'ka 'kpen do do -za yeke- 'la 'kla 'η nu 'bhe- wlata -sra 'nale- 'ka 'kpen ni do do.

13 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, mee -lwa mi 'pegee -dan' ma mi

'e 'le, 'bhe 'pegee -za zisanyre 'pegee -za 'leyanyre 'le.»

14 Mee 'la zan mu -waa' dun- mu 'e 'fia 'ke -woo -fleela, 'bhe zan mu a pe -yinra! -Ayile, 'bhe 'sen nu klele -o ni 'ke -o bole -yre ma -si -yri diinj 'e bhaa 'e 'ke bhle, 'bhe- -o so wlale- -wa 'e 'kpee 'ke -o kan -a -lii mu 'e 'noo.

15 'Dun- -gbaan' 'plalu mee mu oo, 'sronnii mu oo, -yanbhoyade mu oo, mee de mu oo, yo gba mu oo, bhla pele so mee 'la zan mu ni, 'bhe zan mu 'kpen nu bole 'peli-.

16 «'Mi Zesu 'mi 'an -mleke' 'e 'winbwa- -za mu 'lee- 'woyre- noo- kpataakpa Zesu 'yi mu -le mu 'e ni doo: -Za mu 'lee- 'kpen -o 'ke wlan 'le. 'Mi 'le 'ke -bhlengbe Davidi a 'fa -la mi kli 'e 'pegee -a 'sre 'le, 'bhe- 'mi -le 'ke zrwanzu -bunbhaa 'e 'le.»

17 'Bhe klele 'te, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wen 'e 'pegee Le dree 'e -wa pele- doo: «Nu!» 'Ke mee 'la zan -jan 'lee- 'maa, 'bhe zan 'a 'pe doo: «Nu!» 'Ke -yi 'mi -lro -o mee 'la zan ma, 'bhe zan nu. 'Ke mee 'la zan maza -o -yi 'la bole -yre ma -si na mee ni, 'bhe zan 'bhe 'si bhaama.

18 -Waanbhaa' -jan mu 'lee- 'klaa -a -lela' janwo mi 'e 'koo, 'bhe- 'bhe 'mu yondia 'sewe kpo 'lee- 'yi, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'woo- -jan mu 'lee- 'maa, 'mi pe 'bhe zan ni 'η 'sowe- ma doo: 'Ke mee 'la zan -a 'ke 'kpa -a ma, -o -klooo' mu 'la 'woa 'yee- 'sewe 'lee- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -klooo' 'e baan' 'kale a ba 'bhe- -klooo' mu 'e 'le.

19 'Bhe- -o -jan mu 'la -zronna, 'bhe- 'ke -woo yondia- -Waanbhaa' 'sewe 'lee- 'yi, 'ke mee 'la zan 'a 'ke -gwa -a ba, -o bole -yre ma -si -yri diinj 'la 'pegee -wa 'wen 'la -o 'mu ba janwoa- 'sewe 'lee- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan do gole 'mu ba.

20 Mee 'la zan 'a 'pia doo -jan mu 'lee- -woo 'ke wlan 'le bhe, 'bhe zan pe doo: «Wlan -le 'kele-, -a -vinbwa sa 'bhe- 'η nu!»

-Amiina! Meezan Zesu, nu 'te!

21 Bhaa Meezan Zesu -li 'ka 'kpen ma!